flacăra

anul XXXVII
1 (1 697)
MIERCURI
6 ianuarie
1988

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

paginile 4, 5, 6 și 7

OMAGIU

Fie ca noul an să aducă poporului român noi şi noi realizări în înaintarea fermă a patriei noastre pe calea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, spre înaltele piscuri ale civilizaţiei comuniste!

Din primul document politic românesc al anului

Mesajul tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU adresat naţiunii cu prilejul Anului Nou

În pagina 2

Cu Plugușorul la Comitetul Central al partidului

De-aceea demn, partid, popor și țară
Cu unică iubire vă-nconjoară,
Cu dragoste aleasă și mîndrie
Pentru acel ce cu iubire vie
A ctitorit o nouă Românie

Anul căruia de curînd i-am trecut pragul este hotărîtor pentru împlinirea grandioaselor obiective ale cincinalului opt. Reportajele din paginile 8, 9, 10 sînt o mărturie a unui profund adevăr

Ţara se împlineşte prin faptele noastre

În paginile 11, 12, 13, premiile arhitecţilor pe anul 1986.

Ilustrate care n-au apărut încă!

Trei expoziţii, trei lecţii despre dragostea de ţară

paginile 14–15

723.145 P

Biblioteca județeană

MESAJUL DE ANUL NOU

adresat întregului popor, la posturile de radio și televiziune, de

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși și prieteni,
Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

În anul 1987 poporul român a obținut, sub conducerea partidului nostru comunist, importante realizări în dezvoltarea economico-socială, a parcurs, în condiții internaționale grele, o nouă etapă pe drumul ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. A avut loc o creștere importantă a producției industriale, agricole, în toate domeniile de activitate. Am realizat, de asemenea, un volum important de investiții. S-au dat în folosință noi capacități de producție și așezăminte social-culturale. S-au obținut realizări importante în știință, învățământ, în activitatea culturală — factori importanți în progresul multilateral al patriei noastre.

Conferința Națională a partidului a analizat stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești și a elaborat un amplu și măreț program de muncă și luptă în vederea înfăptuirii neabătute a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

De asemenea, în acest an, la 30 Decembrie, am aniversat împlinirea a 40 de ani de la înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii, care a marcat lichidarea orînduirii burghezo-moșierești, a dominației imperialiste și trecerea la făurirea orînduirii socialiste în România.

Mărețele realizări obținute de poporul român în anii construcției socialiste — deci și în primii 2 ani din cel de-al 8-lea cincinal — demonstrează cu puterea faptelor, a realităților justețea politicii partidului nostru comunist, care își îndeplinește cu cinste rolul de forță conducătoare a întregii națiuni pe calea edificării celei mai drepte societăți, a socialismului și comunismului.

Încheiem anul 1987 cu importante realizări, dar și cu o serie de neîmpliniri. Mai multe unități economico-sociale au rămas datoare față de acest an, avînd multe nerealizări.

Pe ansamblu, putem să privim cu satisfacție și mîndrie la tot ce am realizat, inclusiv la realizările din ultimii doi ani.

Pentru toate aceste remarcabile înfăptuiri, acum, cînd încheiem anul 1987 cu importante realizări, în numele conducerii de partid și de stat, al meu personal, adresez eroicei noastre clase muncitoare, minunatei țărănimi și intelectualității, întregului nostru popor de 23 de milioane, cele mai calde felicitări și urări de noi și tot mai mari împliniri în muncă și viață, în înaintarea patriei noastre spre culmile tot mai înalte de progres și civilizație, spre visul de aur al omenirii, spre comunism.

Dragi tovarăși,

Intrăm în noul an 1988 cu planuri și programe clare pentru activitatea viitorului an și a întregului plan cincinal 1986–1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000.

Conferința Națională a partidului, organismele democrației muncitorești-revoluționare și Marea Adunare Națională au aprobat planurile și programele de activitate pentru anul 1988, au stabilit măsurile necesare în vederea lichidării lipsurilor care s-au manifestat în acest an, îmbunătățirii activității în toate domeniile și trecerii cu hotărîre la înfăptuirea neabătută, încă din prima zi a noului an, a obiectivelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre.

Sînt bine cunoscute de toți oamenii muncii, de întregul popor obiectivele noului an. Acum, hotărîtor este să trecem cu fermitate la buna organizare a activității în toate sectoarele, să perfecționăm conducerea și să acționăm cu cea mai înaltă răspundere revoluționară, să întărim ordinea, disciplina, să facem astfel ca fiecare, la locul său de muncă, să facă totul pentru înfăptuirea neabătută a tuturor planurilor și programelor care asigură dezvoltarea generală a patriei, ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate.

Trebuie să punem pe primul plan realizarea în cele mai bune condiții a prevederilor planului privind energia electrică, dezvoltarea bazei de materii prime, încadrarea strictă în normele de consum energetice și materiale, recuperarea și refolosirea materialelor, subansamblelor și pieselor, să acționăm și mai ferm pentru reducerea consumurilor, a cheltuielilor materiale pentru creșterea tot mai puternică a eficienței economice, a productivității muncii.

O atenție deosebită va trebui să se acorde înfăptuirii programelor de organizare și modernizare, de normare economico-financiară, de aplicare în toate domeniile a autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării. Să acționăm cu și mai multă hotărîre în vederea îmbunătățirii activității cercetării științifice, învățămîntului, a aplicării în producție a noilor rezultate și cuceriri ale științei și tehnicii moderne, să ridicăm neconținut calitatea și nivelul tehnic ale producției.

Va trebui să acordăm o atenție deosebită dezvoltării relațiilor internaționale, cooperării și specializării în producție, realizării producției și a exportului.

Înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale, a programelor și legilor adoptate de organismele democratice și de Marea Adunare Națională impune creșterea și mai puternică a rolului conducător al partidului în toate domeniile de activitate, intensificarea muncii politico-educative, de ridicare continuă a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, constructor conștient al noii orînduiri sociale.

Trebuie să perfecționăm și să asigurăm funcționarea în cele mai bune condiții a organismelor democrației noastre muncitorești-revoluționare, pornind totdeauna de la faptul că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor, că numai pe baza celei mai largi democrații muncitorești-revoluționare se poate asigura făurirea cu succes a noii orînduiri, a socialismului și comunismului.

Dragi tovarăși și prieteni,
Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

În anul 1987 au avut loc evenimente de importanță deosebită în viața internațională. A continuat cursa înarmărilor. S-au menținut și chiar s-au agravat o serie de conflicte. Au avut loc acțiuni de amestec brutal în treburile interne ale diferitelor state.

Situația economică mondială continuă să fie deosebit de gravă. S-a agravat situația țărilor în curs de dezvoltare ca urmare a politicii monopolurilor și capitalului financiar internațional de dominație și asuprire. Asistăm la dezvoltarea unor noi forme de dominație colonialistă, de asuprire a altor popoare.

În același timp, trebuie să subliniem că în anul pe care îl încheiem s-au intensificat acțiunile forțelor antiimperialiste, democratice, realiste, lupta popoarelor de pretutindeni pentru o politică nouă, democratică, pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmarea nucleară, pentru o pace trainică, pentru relații de deplină egalitate și respect între toate națiunile lumii.

Semnarea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune constituie un eveniment istoric, un rezultat al politicii realiste, al luptei tuturor popoarelor. Apreciind acest acord ca un pas important, trebuie să spunem însă că în lume continuă să rămînă uriașe arsenale de arme nucleare, în stare să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, însăși viața pe planeta noastră.

De aceea, problema fundamentală este aceea a intensificării luptei pentru noi acorduri în direcția reducerii armelor nucleare strategice, pentru oprirea experiențelor nucleare, pentru renunțarea la militarizarea Cosmosului, pentru eliminarea totală a armelor nucleare. Nu există și nu poate exista problemă mai importantă, în epoca armelor nucleare, decît lichidarea cu desăvîrșire a lor! Mai mult ca oricînd, este necesar ca toate țările europene — pe teritoriul cărora se găsește o parte importantă a armelor nucleare — să acționeze cu toată fermitatea în vederea eliminării tuturor armelor nucleare de pe continentul european, pentru înlăturarea tuturor armelor nucleare din lume.

În același timp, trebuie să facem totul ca, în anul 1988, să se treacă la tratative în vederea reducerii armamentelor convenționale în Europa, pentru eliminarea armelor chimice și realizarea unui nou echilibru în raportul de forțe la un nivel cît mai redus al înarmărilor.

România este hotărîtă să acționeze cu toată hotărîrea pentru încheierea cu rezultate cît mai bune a Conferinței general-europene, pentru dezvoltarea relațiilor cu toate statele continentului nostru și realizarea unei Europe unite, a tuturor națiunilor, fără deosebire de orînduire socială.

Vom intensifica eforturile pentru dezvoltarea colaborării și prieteniei cu toate țările din Balcani, pentru realizarea în regiunea noastră a unei zone fără arme nucleare și chimice, fără baze militare și trupe străine, pentru o colaborare largă, economică, tehnico-științifică, culturală și în alte domenii.

România își va intensifica eforturile în vederea încetării conflictelor militare și soluționarea problemelor pe calea tratativelor, pentru organizarea unei conferințe internaționale în problemele Orientului Mijlociu.

Acum, de Noul An, ne adresăm tuturor statelor și popoarelor lumii cu chemarea de a face totul pentru ca Noul An să marcheze pași importanți pe calea dezarmării, a păcii, a soluționării conflictelor pe calea tratativelor, în realizarea unor relații noi, democratice, bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, ale respectului suveranității și independenței fiecărei națiuni, neamestecului în treburile interne, renunțării cu desăvîrșire la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

Să acționăm cu toată hotărîrea pentru soluționarea problemelor grave ale situației economice și, în primul rînd, a situației țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare! Să deschidem calea spre a nouă ordine economică mondială!

Acum, cînd intrăm în Noul An, Republica Socialistă România reafirmă cu putere hotărîrea sa de a dezvolta relațiile cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de a face totul pentru a contribui la înfăptuirea năzuințelor întregii omeniri, de dezarmare, de înlăturare a armelor nucleare, de pace, a năzuințelor tuturor națiunilor lumii de a trăi independente și în libertate.

Dragi tovarăși și prieteni,
Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

La începutul anului 1988 să ne angajăm solemn că vom acționa cu toată răspunderea, în spirit revoluționar, în vederea înfăptuirii neabătute a planurilor și programelor de dezvoltare continuă a patriei noastre, că vom face astfel încît în anul în care intrăm să obținem cele mai bune rezultate din acest cincinal și să asigurăm înfăptuirea neabătută a obiectivelor strategice stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului.

Fie ca Noul An să aducă poporului român nou și noi realizări în înaintarea fermă a patriei noastre pe calea societății socialiste multilateral dezvoltate, spre înaltele piscuri ale civilizației comuniste!

Cu încrederea deplină în justețea politicii noastre interne și internaționale, în forța partidului și în capacitatea creatoare a întregii națiuni, la începutul Noului An vă urez, dragi compatrioți, nouă și tot mai mari realizări în toate domeniile, multe satisfacții în muncă și viață, împlinirea tuturor năzuințelor de mai bine, multă sănătate și fericire!

La Mulți Ani!

Primirea șefilor misiunilor diplomatice

Miercuri, 30 decembrie 1987, la Palatul Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a primit pe șefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanții unor organizații acreditați în țara noastră, care i-au prezentat felicitări cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii și al Anului Nou.

Mulțumind pentru felicitările și urările adresate, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea rostită a fost urmărită cu atenție și deosebit interes, fiind subliniată cu aplauze.

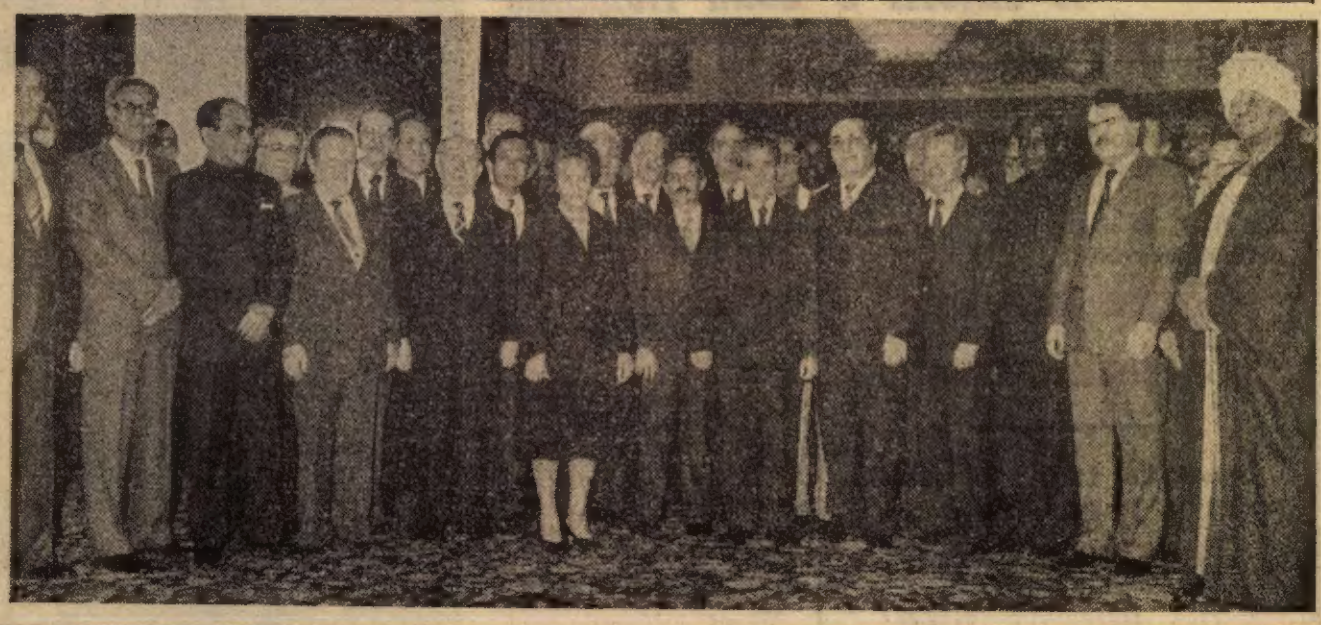

Din inimă urare iubiților conducători

La tradiționala sărbătoare a Plugușorului, desfășurată marți, 29 decembrie 1987, în fața sediului Comitetului Central al partidului, sub strălucirea de beteală argintie a brazilor împodobiți, tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele republicii, și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost adresate vibrantele urări ale tinerei generații, omagiul fierbinte pe care tinerii și copiii României — alături de întregul nostru popor — îi aduc partidului și conducătorului său, ca semn de nețărmurită dragoste și profundă recunoștință pentru condițiile de învățătură, de muncă și de viață asigurate. Numeroși oameni ai muncii din Capitală s-au alăturat cu emoție entuziastei sărbători tinerești.

La ora 10, impresionantul alai al colindătorilor, cu plugul alegoric, cu bice și sorcove, și-a făcut apariția în sunete de bucium.

Iată cele dintîi urări adresate de tineri și copii :

„Am venit, fii de muncitori, de țărani,
de cărturari, de cu zori
Să vă aducem, cinstiți gospodari,
bravi conducători,
Cea mai aleasă, cea mai din inimă
urare
La a Republicii și-a Anului Nou
sărbătoare !

Tovarășe Nicolae Ceaușescu,
iubit și bun conducător,
Primiți recunoștința noastră-a tuturor
Pentru a țării minunată cale
De mari prefaceri, unice, epocale
Primiți de la noi, tinerii și copiii din
Plugușor
Semnul dragostei pe care v-o poartă
întregul popor.

Tovarășă Elena Ceaușescu,
exemplul minunat al dumneavoastră
Buchet de gînd și faptă e pentru viața
noastră
Primiți deci azi, prin glasuri de
uteciști, pionieri, copii
Urarea cea mai caldă-a inimii,
De «La mulți ani !» cu împliniri
și sănătate
Pentru progresul patriei, pentru
prosperitate !"

Dansuri tematice, executate cu virtuozitate de băieți și fete, ilustrează elanul participării tineretului la vasta operă de construcție socialistă a țării.

Este evocată vibrant proclamarea Republicii a cărei aniversare poporul nostru întreg, strîns unit în jurul partidului, o sărbătorește pentru a 40-a oară :

„Azi, patruzeci de ani se-adună
În a Republicii cunună
Prilej ca țara-n unitate,
În libertate, demnitate
Să-și înalțe crezul ei lucid
În jurul marelui partid."

Cînd pe platoul pe care se desfășoară sărbătoarea Plugușorului pătrund tineri care poartă mari eșarfe tricolore și roșii, pe fundalul muzical al cîntecului „Partidul — Ceaușescu — România !", sînt adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu emoționante urări cu prilejul apropiatei zile de naștere : „Acum și-ntotdeauna, purtînd în glas
emoție fierbinte
Iubit conducător, iubit părinte,
Vă spunem «La mulți ani !» și fericire
Ani mulți cu sănătate și-mplinire.
Ne-ați dăruit cum am visat această
Țară ce-a fost și fi-va-n veci a noastră,
Ați înălțat-o către culmi de vise
Spre comunism, spre zări mereu
deschise,
I-ați dat un loc de cinste pe pămînt
Țară de oameni demni și de cuvînt...

În 26 de ianuar
Cînd peste munți și brazi va ninge iar,
Un «La mulți ani !» din inimi
vom rosti
Tineri, copii, întreg acest popor
Pentru al nostru drag conducător.
Crescînd mereu prin foc și bărbăție
Spre-a țării libertate, spre-a țării
măreție
Serbăm o viață-a luptei necurmate
Un om care n-a spus că nu se poate
În drumul către țel și libertate.

De-aceea demn, partid, popor și țară
Cu unică iubire vă-nconjoară,
Cu dragoste aleasă și mîndrie
Pentru acel ce cu iubire vie
A clădit o nouă Românie."

După predarea ștafetei către anul 1988 — simbolizat de un șoim al patriei — un grup de copii se apropie cu emoție de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, de ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului și îi sorcovesc, după datină. Întreaga mulțime intonează „La mulți ani cu sănătate !"

În această atmosferă de caldă sărbătoare, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a fost ascultat cu viu interes vorbind despre un nou an de împliniri în viața poporului și a patriei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus în încheiere : „Încă o dată, dragi tovarăși și prieteni, dragi tineri și copii, vă mulțumesc pentru urările adresate și vă doresc cele mai bune împliniri ! Să creșteți mari, voinici, să fiți întotdeauna gata pentru a servi poporul, patria, cauza socialismului și comunismului, cauza păcii ! Multă fericire și sănătate ! La mulți ani !"

DORIN GHERGHINESCU

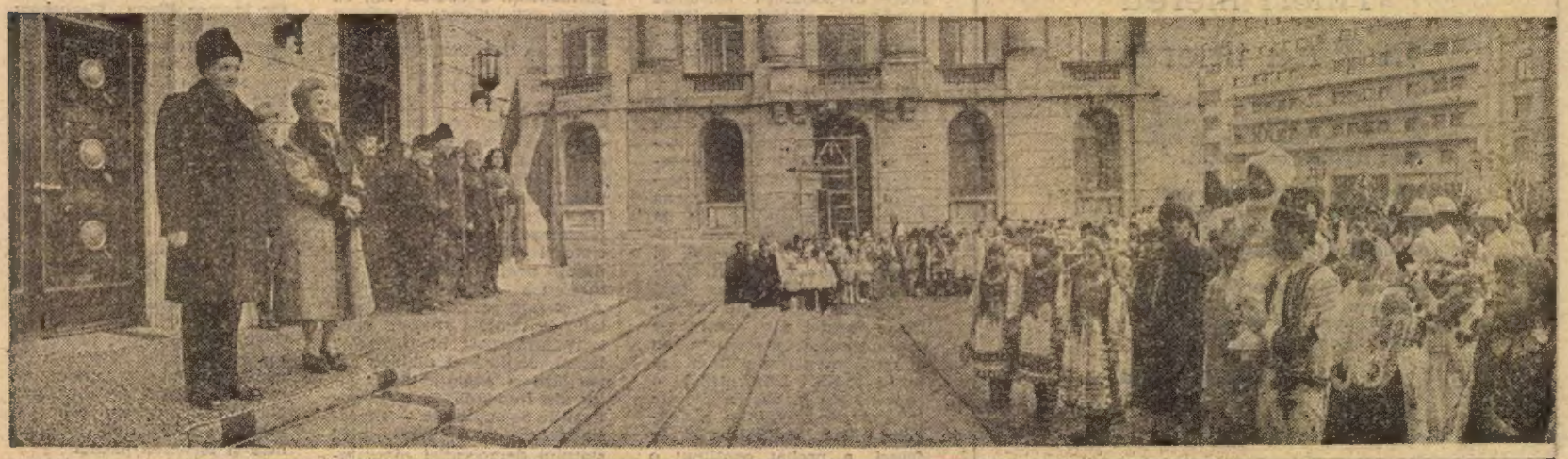

Devotament nețărmurit și abnegație fierbinte față de partidul comunist și patria socialistă

Filele calendarului cuprind în ele la început de ianuarie, o sărbătoare apropiată sufletului nostru, prilejuind întregii țări omagierea uneia dintre personalitățile proeminente ale istoriei României, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu.

Ziua de 7 ianuarie consemnează nu doar nașterea unui om politic de excepție, al cărui chip a devenit prin pilda unui mod de a trăi și a munci simbolul omeniei, înaltului patriotism, al vredniciei și inteligenței, dar și o zi a tuturor fiilor acestei țări, fiindcă, dintotdeauna, poporul nostru a așezat lîngă inimă zilele aniversare ale celor, care, de-a lungul timpului, nu au aparținut doar istoriei, ci au și determinat-o, întru bunăstarea și fericirea întregii națiuni.

Imaginile care ne sînt atît de familiare, atît de dragi și care, în același timp, se dovedesc a fi elocvente pentru istoria acestui timp al României — imaginile permanentului dialog cu țara al președintelui Nicolae Ceaușescu — ne înfățișează de fiecare dată figura luminoasă a tovarășei de luptă, de muncă și de viață a secretarului general al partidului. Sînt aceste imagini permanente mărturii ale contribuției excepționale a tovarășei Elena Ceaușescu la evenimentele ce hotărăsc destinul patriei, permanente mărturii ale crezului de-o viață afirmat încă din anii fragezi ai tinereții : muncă și neodihnă pentru binele oamenilor.

Cronica dramatică a anilor luptei din ilegalitate a reliefat abnegația și devotamentul puse în slujba înaltelor idealuri revoluționare, caracteristici definitorii ale vocației de comunist, de către tovarășa Elena Ceaușescu, care, în anii grei ai bătăliilor revoluționare pentru o cauză mai bună și mai dreaptă a poporului în mijlocul căruia s-a născut, a dus la împlinire, fără șovăire, cu inteligență și pasiune sarcinile de mare răspundere încredințate de partid, fie că activa în rîndurile acestuia, ale organizației sale de tineret sau ale sindicatului. Crescută la școala aspră din timpul ilegalității, la școala muncii exemplare și a curajului, călită în focul aprigelor lupte revoluționare, tovarășa Elena Ceaușescu s-a impus printre militanții de frunte pentru o altă soartă a țării, dovedind vocația politicului, un politic al maselor, menit să transforme România într-o țară a libertății și a democrației. Alături de înflăcăratul patriot revoluționar care era tovarășul Nicolae Ceaușescu, a contribuit, cu îndrăzneala proprie marilor luptători ai neamului, în stare să se jertfească oricînd pentru cauza nobilă a partidului, la pregătirea manifestației de la 1 Mai 1939, moment de referință în strategia luptei clasei muncitoare. Dintotdeauna, libertatea și suveranitatea poporului căruia îi aparținea i-au fost idealuri supreme. Membră a Partidului Comunist Român din tinerețe, tovarășa Elena Ceaușescu s-a aflat mereu în prima linie a luptei de clasă împotriva exploatării și a fascismului, cu o pilduitoare cutezanță, văzînd viitorul pe care țara îl merita ca pe o realizare posibilă, un viitor în care egalitatea, democrația și suveranitatea să constituie temelia dezvoltării țării, profeție pe care România o împlinește cu atîta strălucire astăzi.

Spirit revoluționar, simbol al puterii de muncă și al sacrificiului pentru interesele partidului și statului, exemplu de înaltă conștiință politică și revoluționară, prezența tovarășei Elena Ceaușescu se manifestă decisiv în vastul și permanentul proces de înnoire al societății socialiste românești, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele României, cel mai iubit fiu al națiunii. Înzestrată cu o deosebită putere de muncă, cercetînd cu o inteligență vie dialectica vieții și anticipînd vizionar cerințele și dimensiunile viitorului, tovarășa Elena Ceaușescu a înțeles de la începutul activității sale revoluționare că socialismul și comunismul nu pot fi edificate fără competențe, fără acele valori care stau la temelia duratei, fără oameni de o ireproșabilă moralitate, cu o înaltă pregătire politică și profesională. Desfășurînd o deosebit de fertilă activitate în rîndurile partidului, ale organizațiilor de tineret și de femei, a probat continuu o fierbinte pasiune pentru studiu, biografia sa constituindu-se într-un lung drum al strădaniei dedicate muncii și învățăturii. Împlinind într-o viziune armonioasă luciditatea militantului politic și răspunderea savantului, investită cu înalte răspunderi în conducerea partidului și statului, tovarășa Elena Ceaușescu își aduce, totodată, contribuția în conceperea și înfăptuirea programelor de dezvoltare, la tot ceea ce se gîndește pentru viitorul țării, cu înaltă competență și dăruire, cu un autentic umanismm, militînd pentru valorificarea plenară, în multiple domenii, a geniului creator românesc. Cu luciditatea omului politic, cu autoritatea omului de știință de largă recunoaștere în lume, a elaborat direcții noi în cercetarea românească, determinînd integrarea în producție a învățămîntului superior, făcînd astfel să prindă viață un nou concept, potrivit căruia știința trebuie să devină un veritabil pivot al progresului economiei românești, concept născut din inițiativa și cu aportul hotărîtor al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Iată, de altfel, ideea forță care dă cercetării noastre științifice marea cinste și răspundere de a direcționa înaltele obiective ale viitorului.

O calitate nouă, revoluționară în ceea ce privește rolul femeii în viața politică și socială a societății, cercetarea permanentă a acestui rol, ca proces revoluționar continuu promovat de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sînt manifeste în întreaga activitate a tovarășei Elena Ceaușescu, pilda grăitoare a destinului său revoluționar, a complexei și originalei sale personalități regăsindu-se în activitatea de îndrumare a mișcărilor femeilor din România de azi, în atenta grijă pentru procesele integrării sociale și politice a tinerei generații pentru dezvoltarea armonioasă a familiilor țării. Acest fapt se află, fără îndoială, la temelia saltului calitativ înregistrat în afirmarea liberă, deplină și egală a capacității și energiei a femeilor din România, în toate domeniile de activitate — expresie pregnantă a superiorității statului democrației muncitorești revoluționare.

În lumina muncii eroice și a abnegației întregului popor pentru transpunerea în viață a obiectivelor Congresului al XIII-lea al partidului, a emulației determinate de documentele recentei Conferințe Naționale a partidului, contribuția originală a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în orientarea cercetării spre valorificarea imediată a rezultatelor teoretice și experimentale în procesul de producție dobîndește o strălucită semnificație și în plan internațional, fiind reliefat rolul deosebit ce revine științei în clădirea unei noi lumi a păcii și colaborării ca factor decisiv al dezvoltării. Astfel, se traduce în viață funcția socială a științei, a răspunderii și menirii umaniste a oamenilor de știință de a acționa astfel încît, pe întreaga planetă, cuceririle minții să servească omului, fericirii sale depline. Ca președinte al Comitetului național român „Oamenii de știință și pacea", tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu militează cu fermitate și convingere în afirmarea vocației de pace a științei adevărate, considerînd că nu poate exista o îndatorire mai mare a oamenilor de știință decît aceea de a apăra pacea, cuceririle civilizației, dreptul la viață și la muncă, la o existență liberă și demnă a tuturor oamenilor lumii.

Aniversarea zilei de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu se constituie pentru întreaga națiune într-un moment de de manifestare a dragostei nețărmurite față de omul politic care, alături de marele conducător de la cîrma țării, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se dovedește a fi un minunat exemplu de slujire devotată a poporului pentru împlinirea aspirațiilor sale fundamentale.

Acum, cînd ziua de 7 ianuarie ne prilejuiește tuturor omagierea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, întregul popor îi urează ani mulți și fericiți de viață, sănătate și putere de muncă, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii, spre binele și fericirea patriei.

RĂZVAN BÂRBULESCU

Tineri mereu în Țara tinereții

Așa vă știm : alături de o viață,
Reazim al Lui, tovarășe de luptă,
Cu-al patriei tărîm mereu în față,
Într-o străduință neîntreruptă.

Așa vă știm : în primăvara vieții,
Sorbind din fiece izvor putere,
Tineri mereu în țara tinereții,
Cu oamenii la sfat pe șantiere.

Așa vă știm : mereu fără hodină,
Un carpe diem ați făcut din clipă,
Să urce țara-n zboruri de lumină,
Visării deschizindu-i largă-aripă.

NICULAE STOIAN

ANI MULȚI ȘI RODNICI, LÎNGĂ AL PATRIEI EROU!

Ceas sărbătoresc

Ce slove oare mai de preț să chem
cînd îmi zidesc lumina cu lumină
drum larg croindu-mi către viitor
spre-a scrie epopeea măreață și sublimă

și ce ofrande mai de preț s-aduc
pentru Eroul păcii, viteazului Bărbat,
mi-e teamă nu cumva ca darul meu
prea mic să fie, prea neinsemnat

Fără egal îmi este mulțumirea
adusă-n dulcea limbă românească
iubitei mame, celei ce dorește
ca toți copiii lumii în tihnă să zîmbească

Acestor doi luceferi la ceas sărbătoresc
cînd proaspete omături se-așternt peste Cetate
din sufletu-mi de prunc eu le urez :
Ani mulți, viață lungă, sănătate !

MĂDĂLINA VARGA
clasa a VI-a,
Șc. generală nr. 2 Jibou

Cu poporul și pentru popor

Obiectiv cu obiectiv, chipul nou al patriei a încorporat și încorporează mereu vibrația de suflet și de gînd a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, a căror întreagă operă este România de azi

Învățînd din marea sa lecție

Acum, la ceas de-aleasă sărbătoare, cînd întreaga țară cinstește ziua de naștere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, gîndul meu și al tuturor colegilor mei, devotați slujitori ai teatrului românesc contemporan, se îndreaptă, însoțit de un profund sentiment de stimă și respect, spre cea a cărei viață și-a cărei luptă au fost închinate cauzei socialismului și comunismului, propășirii patriei noastre.

Participantă neînfricată la marile bătălii revoluționare purtate de Partidul Comunist Român în anii grei ai ilegalității, mereu prezentă, mai apoi, în primele rînduri ale celor ce s-au contopit cu înălțătorul ideal al edificării socialismului în patria noastră, contribuind decisiv, prin-tr-un exemplar efort personal și de înaltă ținută științifică, recunoscut și apreciat în toată lumea, la afirmarea puternică a științei românești, a cercetării în domeniul chimiei, în mod special, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, proeminentă personalitate a vieții politice, științifice și culturale din țara noastră, fiică și eroină a poporului român, se bucură azi de nemărginita noastră dragoste, de prețuirea întregii țări care, cu prilejul zilei sale de naștere, îi aduce și îi aducem iată, un viu și cald omagiu.

Această zi aniversară trezește în noi puternice imboldiri de-a nu precupeți nici un efort pentru afirmarea tot mai pregnantă a teatrului românesc, de a-l cultiva în continuare glorioasele sale tradiții progresiste puse în slujba omului, a devenirii sale. Lucrările Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste, din vara anului trecut, precum și lucrările recent încheiatei Conferințe Naționale a Partidului au scos în evidență rolul important al artei în formarea omului nou. Urmînd exemplul luminos al vieții tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, învățînd din marea sa lecție despre iubirea de patrie, vom milita neabătut pentru împlinirea exemplară a importantelor sarcini ce revin oamenilor de artă din domeniul nostru de activitate. Vom aduce în primplanul străduințelor noastre imaginea vie, eroică, în plină mișcare și devenire de sine, a omului contemporan, constructor conștient și devotat al socialismului, convinși fiind că vom contribui, și pe această cale, la edificarea acelei înalte conștiințe ce animă viața de zi cu zi a poporului nostru.

Totodată, acum, la ceas de înaltă sărbătoare, cu inima plină de gînd curat și frumos, așa cum îi stă bine românului la începutul fiecărui an, an pe care și-l dorește tot mai bogat în fapte și împliniri, îi adresăm tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu tradiționalul «La mulți ani !», multă sănătate și putere de muncă pentru fericirea și continua propășire a patriei.

ION BESOIU

Recunoștință

Se-ncarcă iar cuvîntul de rouă cristalină
și mărțișor se face să-i fulguie-n priviri
căci, mamă și soție, femeie și lumină
ea ne sădește-n suflet eternele iubiri ;
de noi, mereu alături, în toate solidară
ni-i umăr și nădejde, ni-e floare și destin
cînd iarna ne apasă, ne-aduce primăvară
și-n cerul vieții noastre ea toamnă-aș ei senin ;

Avem cu toți o mamă, o soră, o soție
o lacrimă de soare în ochiul tuturor
căci ea, e-ntotdeauna izvor de poezie
și-n tot ce întreprindem de ea ne este dor!
DE ZIUA EI, cuvîntul se vrea frumos și tînăr
se vrea bogat și darnic și tandru și duios
și ca o rază dulce să-i ningă peste umăr
cu toată-ncărcătura de astru luminos !

De ziua Ei se-naltă recunoștința noastră
la rangul de ființă cu dreptul de-a iubi
să-i facem bucuria ca bolta cea albastră
și cîntecul de pace un leagăn de copii !

ANTON STANCIU

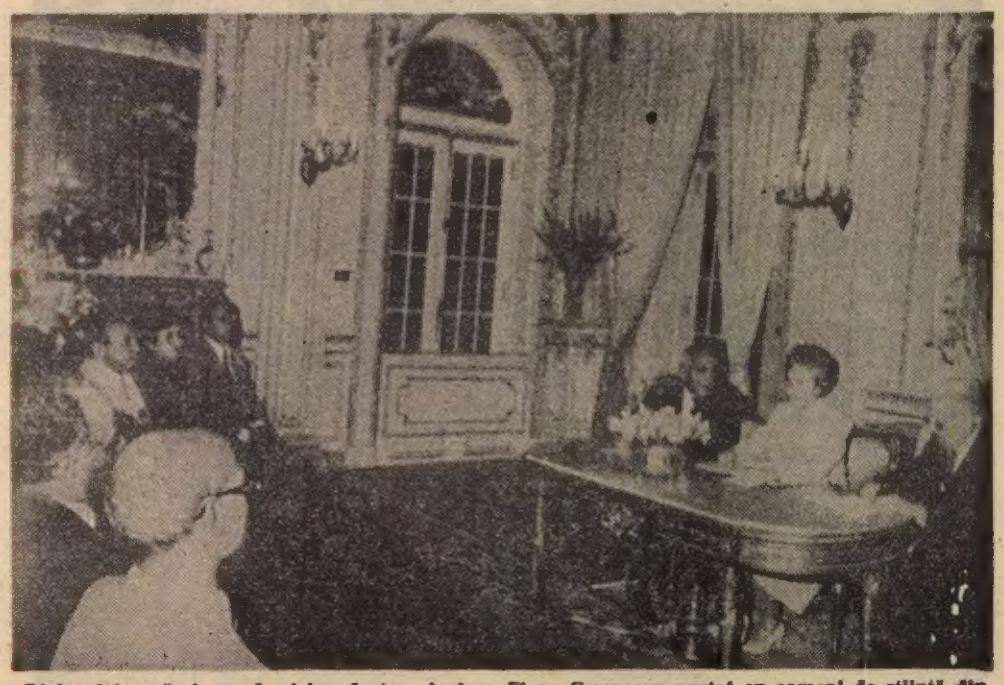

Dialogul tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu purtat cu oameni de știință din alte țări contribuie, de fiecare dată, la sporirea prestigiului României

Savant de reputație mondială, strălucit promotor

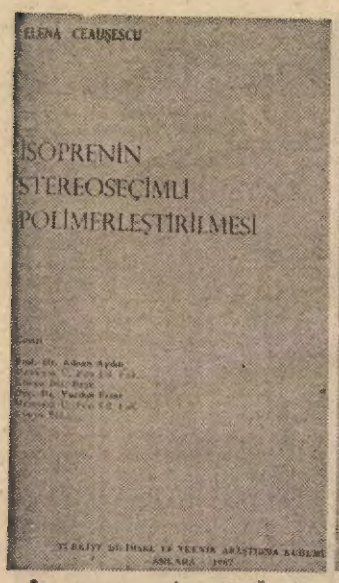

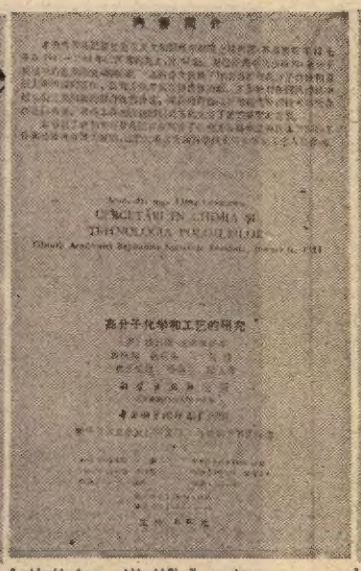

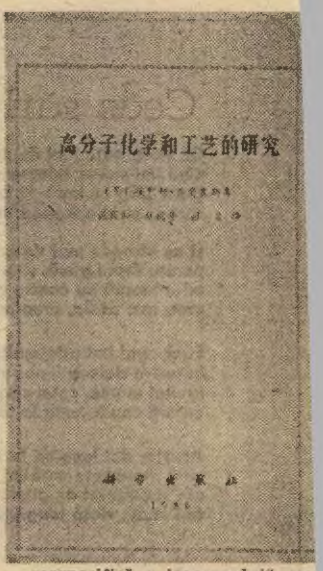

Etern exemplu pentru oamenii de știință din România

În epoca contemporană a României socialiste, care poartă pregnant semnul eminentei personalități politice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, o contribuție hotărîtoare la realizarea marilor succese, la progresul general de dezvoltare a societății românești a adus-o tovarășa Elena Ceaușescu, remarcabil savant și om politic, militant de seamă pentru triumful ideilor socialismului și comunismului.

Tovarășa Elena Ceaușescu și-a început activitatea științifică în ICECHIM, parcurgînd toate treptele, de la cercetător științific, cercetător științific principal, șef de secție, director al ICECHIM, director general al Institutului Central de Chimie.

Institutul Central de Chimie, organizat din inițiativa și pe baza concepției tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, și-a demonstrat din plin eficiența organizatorică prin concentrarea cadrelor de cercetare și proiectare pe problemele majore ale dezvoltării industriei chimice. Exemplul a fost generalizat la nivelul economiei naționale prin înființarea unor institute centrale și în alte domenii și ramuri ale științei și tehnologiei.

Ca președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, organ de partid și de stat, însărcinat cu aplicarea politicii P.C.R. în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic, în modernizarea învățămîntului și perfecționarea pregătirii forței de muncă, tovarășa Elena Ceaușescu conduce, organizează și îndrumă activitatea institutelor centrale și Academiilor de Științe precum și cooperarea acestora cu învățămîntul și producția. Conduce și coordonează întreaga activitate de cercetare și dezvoltare în domeniul chimiei și introducerea tehnologiilor moderne în industria chimică din România. Urmărește în permanență creșterea eficienței cercetării, scurtarea termenelor de cercetare, aplicarea rapidă în industrie a rezultatelor cercetării, precum și perfecționarea și modernizarea în continuare a tehnologiilor aplicate.

Sub conducerea tovarășei Elena Ceaușescu cercetarea românească, prin intermediul Institutului Central de Chimie, a înregistrat succese remarcabile, realizînd numeroase tehnologii originale, brevetate în țară și peste hotare.

Activitatea științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost orientată, în mod deosebit, spre un domeniu de mare importanță pentru economia națională și anume sinteza elastomerilor. Acest sector de activitate, înființat și dezvoltat de tovarășa Elena Ceaușescu, a desfășurat în permanență cercetări cu caracter fundamental și aplicativ care să răspundă cerințelor dezvoltării industriei chimice și a altor ramuri industriale.

Munca desfășurată s-a materializat în realizarea unor mari instalații industriale cum sînt cele de „Terpolimeri etilenă-propilenă-dienă", la C. P. Pitești (1977) ; „Cauciuc polizoprenic", la C. P. Brazi (1978) ; „Plastifianți, poliesteri și produse epoxidate", la Solventul Timișoara (1978) ; „Tiocoli lichizi", la C.I.P.A. Rm. Vîlcea (1978) ; „Cauciuc polibutadienic", la C. P. Brazi (1964) și altele. În curs de industrializare în actualul cincinal sînt și alte tehnologii ca, de exemplu : tehnologiile de sinteză ale „Elastomerilor termoplastici", tehnologiile pentru „Rășini de hidrocarburi", „Cauciucul transpolipentenamer", „Catalizatori de tip acetilacetonați ai metalelor tranziționale" și altele. S-a reușit astfel, ca de la producerea în România a unui singur elastomer, „Cauciucul CAROM", la C. P. Borzești, să se producă, într-un viitor apropiat, întreaga gamă de elastomeri de mare capacitate, realizați în țările dezvoltate.

Pe tărîmul de mare interes științific și practic al specialității sale, chimia și tehnologia compușilor macromoleculari, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-a făcut cunoscută, apreciată și admirată de cercuri largi de oameni de știință și specialiști, atît în țară cît și peste hotare prin strălucite și numeroase cercetări fundamentale și aplicative, apărute în periodicele de specialitate, comunicate la manifestări interne sau internaționale și brevetate. De un răsunet deosebit se bucură cărțile sale „Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari", publicată în limba română în anul 1974 și tradusă în patru limbi ; „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului", publicată în 1979 și tradusă în 11 limbi ; „Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari" publicată în 1981 și tradusă în 7 limbi ; „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor" publicată în anul 1983 și tradusă în șapte limbi, cea mai recentă dintre aceste traduceri apărînd de curînd, în prestigioasa editură „Nauka" din Uniunea Sovietică ; „Progrese în chimia și tehnologia polimerilor" publicată în limba română în 1986 și monografia „Rășini de hidrocarburi", vol. I, apărută în aceste zile.

Întreaga activitate remarcabilă și neobosită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu este pentru toți oamenii muncii și pentru noi cercetători, în mod special, un luminos îndemn de a participa cu toate forțele, energia și responsabilitatea la realizarea sarcinilor care ne revin.

Noi, toți oamenii muncii din cercetarea chimică, ne îndreptăm cu emoție și considerație gîndurile către tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, dorindu-i din toată inima sănătate deplină și putere de muncă pentru dobîndirea de noi succese și îi adresăm tradiționalul „La mulți ani" !

Ing. VICTORIA FIEROIU
Secretar al Comitetului de partid ICECHIM

Într-o cetate a petrochimiei românești

În cuprinderea retrospectivă a ultimilor 22 de ani, la capitolul dedicat marilor cetăți industriale ale patriei socialiste, ziua de 10 iunie 1966 se distinge, fără îndoială, ca un moment de referință și bilanț, dar, în același timp, cu valoare de simbol. Este momentul în care, în prezența secretarului general al partidului nostru și sub directa sa îndrumare, s-a hotărît amplasarea, în hotarul Piteștiului, a celui mai mare combinat petrochimic din România, în fapt a uneia din cele mai mari unități economice din țara noastră.

„Istoria combinatului, este de părere directorul lui general, **inginerul Petre Pop**, se identifică în mare măsură cu însăși istoria nouă a patriei socialiste, cu marea deschidere spre cunoaștere și dezvoltare multilaterală inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului. Este perioada în care, după cum se știe, știința românească, legată indisolubil de învățămînt și producție, a fost ridicată la rangul de politică de stat. Este vorba de acea transformare revoluționară de la „mica știință" la „marea știință", adică de la cercetarea fărîmițată, unilaterală, la concentrarea cercetării în colective mari, interdisciplinare, înzestrate cu cele mai moderne instrumente și utilaje. O cercetare științifică și inginerie tehnologică unitară și coerentă, coordonată de un for central, Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie, condus de eminentul om de știință, savantul de renume mondial, tovarășa Elena Ceaușescu, prin a cărei auto-

al creației închinate progresului și fericirii omului

La Politehnică, acum, la început de an, catedrele lucrează din plin. Se finalizează teme de cercetare, se „transferă" spre secțiile uzinelor roboți, se înjghebează programele manifestărilor științifice din anul 1988, din calendarul cărora nu va lipsi nici simpozionul „VIBROTEHNICA", cel ce conține tehnologii neconvenționale menite să înlocuiască marile consumuri energetice utilizate pentru tratamente termice. Tehnologie care din toamna aceasta, cu prilejul vizitei de lucru a *secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu*, împreună cu *tovarășa Elena Ceaușescu* a generat încă un punct-forță în programul prioritar al Politehnicii din Cluj : cel de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor tratate termic. Un grup de preocupări ce vin să completeze pe cele ce vizează realizarea de standuri seria zero și agregate prototip, conceperea, realizarea și implementarea în uzinele clujene a roboților industriali, producerea pulberilor metalice sau realizarea microcentralelor electrice geotermale.

Ginduri în bună parte realizate. La Tehnofrig, primul robot clujean, REH-01, a trecut probele de foc ale producției, iar fratele său mai mic, REH-03 e gata de „start". În vecini, la „Armătura", un alt robot, RHT-1, gîndit să lucreze în turnătorie, calificat drept turnător în cochilie, e și el în fața „botezului" producției. Ca și alte realizări destinate Combinatului de Utilaj Greu sau Întreprinderii de Electronică Industrială, ambele ctitorii ale *Epocii Ceaușescu*.

Ca și în lumea medicală clujeană, unde, de pildă, numai în cadrul Facultății de Medicină Generală au fost abordate și rezolvate aproape o sută de teme vizînd atît cercetări fundamentale cît și aplicative stabilindu-se pentru toate cazurile programe speciale de profilaxie. Multe cercetări s-au desfășurat chiar în mari întreprinderi, cum au fost cele de la Ocna Mureș, sau cele de la Tîrnăveni. Continuă însă în cadrul facultăților și o apreciată activitate : cea de microproducție farmaceutică, a cărei valoare s-a ridicat în acest an la aproape două milioane de lei. Iar odată cu ea și tradiția de valorificare a plantelor medicinale din zonă, conform programelor elaborate sub directa coordonare a *tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu*.

Să ne oprim pentru secvența următoare la Institutul de Chimie din Cluj-Napoca, acum cînd actuala revoluție tehnico-științifică se află în pragul încheierii unui ciclu și se zărește primele semne care conturează noua revoluție tehnico-științifică, dominată de tehnologiile de vîrf capabile să deschidă drumuri spre o nouă civilizație tehnologică. Tehnologii de vîrf ? Gîndiți-vă la ferorităte profesională, știința românească s-a transformat într-un veritabil domeniu de avangardă, implicîndu-se în toate laturile existenței, schimbînd radical situația omului în sistemul forțelor de producție și în general toate coordonatele climatului vieții umane. Chimiștii argeșeni, e locul să amintesc aici, s-au bucurat și de privilegiul, avînd astfel marea cinste și bucurie, ca tovarășa Elena Ceaușescu să fie propusă și aleasă ca deputat în Marea Adunare Națională chiar pentru circumscripția electorală ce cuprinde și combinatul nostru. Am beneficiat astfel și pe această cale de grija părintească și îndrumările permanente oferite de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, promotor activ, neobosit, al dezvoltării chimiei românești, al științei naționale în general. Tocmai de aceea sîntem bucuroși că, prin intermediul „Flacării", acum în preziua aniversării zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, putem face publică urarea pe care i-o adresăm, tradiționalul „La mulți ani", însoțit de stima și gratitudinea noastră, de nețărmurita dorință ca tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu să se bucure în continuare de sănătate și putere de muncă spre binele și mereu ascendenta dezvoltare a științei românești".

LIVIU TIMBUS ■

Din inimă

Prof. dr. Gheorghe Marcu, director al Institutului de Chimie din Cluj-Napoca. *„Privind retrospectiv, mărturisesc sincer că dezvoltarea institutului, deși am trăit-o clipă de clipă, e impresionantă. Și nu atît ca triplare a potențialului de cercetare într-un deceniu, ci ca arie a problemelor pe care le abordăm, de la sinteza fină și pînă la aromele alimentare și parfumurile sintetice ! Sînt pași conduși, îndrumați și orientați de* tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, *savant de largă recunoaștere internațională, căreia, din toată inima, întregul nostru colectiv îi aduce un cald omagiu, dorindu-i din toată inimă sănătate, viață lungă, noi împliniri pe tărîmul științei, al neobositei activități desfășurate pe linie de partid și de stat. La mulți ani !"*

Prof. dr. ing. Ioan Drăgan, rector al Institutului Politehnic din Cluj-Napoca. *„Cine n-a fost de un deceniu în orașul din inima Transilvaniei va fi uluit de tot ce va găsi aici. Un oraș care se pregătește să intre în mileniul al treilea, în care va serba și două milenii de existență documentară, întinerit, în pas cu tot ce s-a înfăptuit în România Socialistă ! Și în clocotul vieții științifice ce pulsează aici va înțelege și noile rosturi ale Politehnicii, posesoare a unui potențial didactic și de cercetare nelandemina multor școli politehnice din Europa ! Iar ca unul care se află în corpul didactic al Politehnicii clujene încă de la începuturi, nu pot să nu remarc un fapt bine știut la noi : fiecare prezență a secretarului general al partidului și a* tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu *în institutul nostru a însemnat o renaștere. O regîndire a strategiilor, toate plasîndu-ne în punctele vitale ale producției ! O osteneală cu rezultate notabile în tot ce a înfăptuit Politehnica din Cluj-Napoca, și pentru care, ca o modestă recunoștință, adresăm din toată inima* tovarășei Elena Ceaușescu *cele mai respectuoase urări de sănătate, putere de muncă spre binele patriei și al poporului nostru"*

Prof. univ dr. Nicu George Ionescu, rector al Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca. *„În ultimele zile ale anului abia încheiat am încercat împreună cu colaboratorii mei un prim bilanț al activității institutului, trăind și de această dată bucuria de a fi îndeplinit toate programele și în primul rînd cele de cercetare, multe făcînd parte din programele Academiei, elaborate sub directa îndrumare a* tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. *Programe în care cercetarea aplicativă și cea fundamentală și-au găsit o fericită îmbinare, materializată în aportul nostru la îmbunătățirea stării de sănătate a populației. Și tot pe această linie, după patru ani de cercetări comune cu colegii din Tg. Mureș, inițiate în anul 1983 în urma vizitei de lucru a secretarului general al partidului,* tovarășul Nicolae Ceaușescu, *prilejuită de deschiderea anului de învățămînt, sîntem în măsură să raportăm și pe această linie realizări remarcabile în domeniul valorificării plantelor medicinale. Este încă un motiv de recunoștință, între multe altele, față de eminentul om de știință, ctitor de școală și promotor al luptei pentru progresul științei și tehnicii puse în slujba oamenilor,* tovarășa Elena Ceaușescu, *căreia, la această frumoasă și aniversară, pentru tot ce a făcut, întregul personal din medicina clujeană îi transmite mulți ani de viață pentru a ridica știința românească spre piscurile propuse !"*.

„Ne-a învățat să abordăm domenii de pionierat"

În cadrul amplului concept-program, născut din inițiativa clarvăzătoare și cu aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, în conformitate cu care știința trebuie privită ca pivotul central al dezvoltării, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a elaborat direcții noi, cutezătoare, imprimînd cercetării științifice și ingineriei tehnologice un ritm înalt, legîndu-le de nevoile și imperativele producției, conducînd mersul înainte al gîndirii românești spre culmi altădată imposibil de escaladat și spre recunoașterea umanimă în lume. Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Industria Construcțiilor de Mașini este unul din numeroasele exemple care probează că sub îndrumarea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, care a mobilizat cu înaltă competență și înflăcărat patriotism detașamentul cercetătorilor, inginerilor, tuturor specialiștilor, noi domenii ale științei și ingineriei tehnologice cunosc o dezvoltare fără precedent, în consens cu cerințele economiei naționale și tendințele evoluției științifice mondiale.

„Ne exprimăm sentimentele de dragoste, stimă și recunoștință pentru tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminentă personalitate a vieții științifice și politice de largă recunoaștere și prețuire internațională, pentru condițiile de creație ce ni s-au pus la dispoziție, pentru îndrumările prețioase în munca noastră, ne spune secretara științifică a institutului, **Iolanda Ristea**. Urmînd exemplul activității științifice neobosite a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu care, intuind cu clarviziune importanța domeniului, a inclus cercetarea noastră în trei programe prioritare naționale ale Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie și anume, de prelucrări prin procedee neconvenționale, de aplicare industrială a laserilor de concepție românească și de obținere a unor materiale noi, ce vor înlocui multe tipuri de oțeluri din import", adaugă inginera **Rodica Crișan**.

O realizare de vîrf, ce a beneficiat de aportul decisiv al tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, este construirea unor mașini performante de prelucrare tridimensională prin electroeroziune cu electrod masiv, procedeu foarte modern în lume. Utilajul programat prin comandă numerică efectuează operațiile în ciclu automat, nu consumă scule și aduce un important salt calitativ, putînd rivaliza cu cele mai perfecționate modele de pe glob.

„Am avut la dispoziție tot ce ne trebuie, s-au constituit largi colective multidisciplinare și am fost și noi incluși în programele de mare anvergură ale Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie", ne spune inginerul **Nicolae Fănaru**. La Alexandria montajul rulmenților se face automatizat, la Pitești, Cîmpulung și Craiova funcționează fluxuri mecanizate de montare a subansamblurilor autoturismelor, 58 de utilaje și linii de montaj automatizat a combinelor aînt livrate în U.R.S.S., o mașină complexă, de un deosebit randament, execută 23 de operații de vopsire a caroseriilor la Pitești, îmbunătățind calitatea, mărind productivitatea și beneficiile.

Toate acestea au la bază cercetările din I.C.S.I.T.I.C.M. ce au făcut parte din ample planuri de perspectivă direcționate și coordonate de gîndirea vizionară a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, care a integrat munca de concepție cu producția și a deschis noi drumuri și perspective științei românești, devenită temelia prosperității economice a țării. Directorul institutului, inginer **Gheorghe Prodan** ne spune. „În aceste momente sărbătorești, gîndurile noastre se îndreaptă cu deosebit respect și înaltă prețuire către tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, de a cărei activitate neobosită se leagă tot destinul științei românești, aducînd un fierbinte omagiu și toată recunoștința noastră, precum și asigurarea întregii noastre dăruiri pe tărîmul cercetării și tehnologiei pentru înfăptuirea mărețului program al partidului".

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Din numeroasele întîlniri de lucru conduse de *tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu*, cercetătorii clujeni au înțeles și ei că, la ora actuală, mai mult ca oricînd, ei sînt datori să onoreze, prin studiu și investigații cele mai importante comenzi sociale. Să știe să fie flexibili și în gîndire și în acțiuni. Să transfere cît mai repede spre producție nu ce e mai ușor de cercetat, ci tot ce e necesar ! Așa a fost și cu aparatura, așa va fi în acest an cu producerea în institut a truselor dentare, a meningei artificiale sau cu produsele din mase plastice pentru fracturi craniene și chiar cu parfumurile sintetice, ale căror tehnologii sînt insistent cerute de fabricile de profil. Și așa a fost practic cu toate cele 110 produse pentru care azi Institutul de Chimie din Cluj-Napoca este unic producător. O sută zece produse în dreptul cărora, pe listele de importuri a apărut lapidara însemnare : *se fabrică la Cluj-Napoca, la Institutul de Chimie*.

Realizări și împliniri, pentru care, și pe această cale, cercetătorii clujeni aduc prinos de mulțumire *tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu* pentru neodihna ce le-a dăruit-o și lor ca și întregii cercetări științifice și inginerii tehnologice din România. Și încă un prinos de mulțumire din partea celor peste 140 de mii de oameni ai muncii din județul Cluj, care, urmîndu-i pilda, au participat activ la realizarea a peste 25 000 de obiective de creație științifică și tehnică în cadrul *Festivalului național „Cîntarea României"*, ediția a VI-a.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

1988 — An hotărîtor al cincinalului

Prin faptele noastre

Merge mașina cînd trage motorul

De un singur lucru îi pare rău în viață, că a fumat. E drept că a lăsat obiceiul acesta de mai mult timp și înțelegem că nimic nu l-ar supăra mai rău decît să devină iarăși, la 54 de ani, clientul tutungeriilor. Dar speră ca în '88 asta să nu se întîmple.

De profesie e metalurg și a lucrat mai întîi la Călan iar din '72, cînd s-a aprobat investiția, a venit aici, la Alba Iulia, la Întreprinderea Mecanică, inginerul Aurel Mitrofan fiind chiar de prin apropiere, dintr-un sat numit Drimbor.

Ca director al întreprinderii, crede că felul cum a început aici anul de producție 1988 va fi înțeles mai ușor doar dacă ne întoarcem puțin în urmă, în timp, ca să vedem încotro vine și încotro merge această întreprindere: „Am început să producem în '76. Conform proiectului inițial, trebuia ca noi să facem piese de serie mare. Însă asta a mers doar cîțiva ani, vîrful de producție fiind în '81. Modelăria, de exemplu, era dimensionată pentru 1000 de modele pe an, cu care se realizau 32 000 tone piese turnate. Însă din '82 încoace numărul modelelor a crescut la 10 000, pe durata unui an, și asta înseamnă că producția noastră a început să nu mai fie de serie mare ci s-a diversificat mereu și a ajuns să fie o producție de serii mici și unicate. În '88, se înțelege, continuăm acest curs nou, de înnoire permanentă a producției. Trebuie să adaug că transformarea aceasta n-a fost o inițiativă a noastră ci o cerință a vieții. Industria românească a început să fie dotată, în anii '80, cu „mașini la temă", cum le zic tehnicienii, cu mașini specializate pentru o operație sau pentru un grup de operații. Aproximativ 60 la sută din ceea ce produce această întreprindere sînt piese de performanță pentru utilitățile Centralei de mașini-unelte. O parte din mașinile-unelte fabricate și cu piese produse aici, de noi, rămîn în țară, pentru dotarea industriei noastre, dar o parte se exportă. Prin urmare, 60 la sută din ceea ce producem aici este export indirect. Și trebuie să vă spun că strădania întregului nostru colectiv a fost de a da acestei fabrici destul de noi un pic de firmă. Că fără asta, parcă lucrurile merg mai greu. Știm doar că orice produs trebuie să fie făcut în așa fel încît să poată fi privit cu încredere de cel care-l cumpără, de aceea ne străduim să ne consolidăm un renume fie prin exportul indirect, despre care vorbeam, fie prin produsele pe care le exportăm direct. Avem, în cadrul întreprinderii, o fabrică de scule unde lucrează 800 de oameni care fac toate tipurile de clești, vreo 60 cu totul, plus aproape 40 de feluri de chei: inelare, drepte, curbe, fixe. Această fabrică este, pot zice, revelația anului 1987, fiindcă produsele ei au fost deosebit de bine primite de partenerii externi. Față de 86 ea și-a dublat producția în cursul anului trecut iar în acest an, în urma unor acțiuni de modernizare, producția fabricii se va dubla, iarăși, față de anul precedent. Ca să ne întoarcem la activitatea de bază a întreprinderii, adică la piesele din fontă pentru mașinile-unelte, pot să afirm cu îndrăzneală și cu toată răspunderea că avem una dintre cele mai bune modelării din țară. Meșteri modelori ca Vasile Călbază, Simion Troc, Augustin Ganea, Alexandru Zlatea, Liviu Hăbuc, Iosif și Ion Bolog sînt oameni despre care s-ar putea zice că au mîini de aur. Iar cît privește turnătoria, tot pe calitatea oamenilor mă întemeiez cînd spun că merge mașina cînd trage motorul. Cel mai mic consum de energie electrică pe tona de piese turnate sau cea mai mare productivitate a muncii înregistrată în competiția cu alte turnătorii reprezintă, s-o spunem drept, motive de mîndrie și totodată realități de la care anul 1988 a început — încă din primele zile — ca un an bun, șpornic".

D. CONSTANTINESCU ■

Sens unic — modernizarea

Ce se întîmplă la ora aceasta la „Sanex"? Foc continuu! Toate liniile merg în plin. Vreo 2 300 de „bijutieri" pregătesc pentru marile „case" ale Franței, Belgiei, Olandei, dar și pentru altele din Statele Unite, Turcia și Burundi „bijuterii" de fală românească.

Ce face la ora aceasta directorul „Sanex"-ului din Cluj-Napoca? Preocuparea lui, ca a întregului colectiv e definită de o problemă vitală pretutindeni în lumea acestui sfîrșit de veac: modernizare! Azi, la ora prînzului, e așteptat la „Institut", aflat gard în gard cu fabrica. L-au invitat cercetătorii la o „sesiune" de omologări. Vreo cîțiva ani de cercetări au dus gîndurile de început spre întîlnirea cu producția. Feldspatul potasic de Roșia Montana a trecut cu note dintre cele mai mari aproape toate probele. Gata. S-au terminat și aici grijile importului. E și mai bun. O firească și frumoasă colaborare locală cu cercetătorii din lumea minerității pentru bătălia pe care „Sanex"-ul a angajat-o pe piețele lumii...

Și n-a fost singura cercetare omologată. Iar „transferul" de la „Institut" spre „Sanex" a-nceput odată cu experimentările. La urma urmei cine sînt cercetătorii? Specialiști cu marea experiență a producției, cei mai mulți promovați chiar din secțiile de producție ale „Sanex"-ului. Oameni care știu ce înseamnă să ții pasul cu cele mai pretențioase piețe ale lumii, mai ales atunci cînd chiar mai bine de 90% din producție este așteptată de beneficiarii externi ca pîinea caldă...

De la ședința de omologări, directorul Dumitru Corhuț a plecat bucuros. O bucurie care se așternea însă peste destule griji și probleme notate acolo, în agenda sa. Întîi, nu-l mulțumește ritmul de modernizare. Se consumă prea multă energie, prea mulți combustibili. Cuptoarele sînt — văzute azi! — rudimentare. Și ca să mă facă să înțeleg, îmi dă și o explicație „pentru mine". Știți ce greutate au vagonetii pe care se așază produsele pentru ardere? Aproape o tonă și jumătate! Dar produsele? Poate nu reprezintă nici un sfert din această greutate. Cît se irosește pentru încălzirea vagonetilor? Nepermis de mult!

...Și nesomnul specialiștilor de la „Sanex" trasferat ca o ștafetă de la un an la altul a descoperit soluții. E vremea cuptoarelor cu monoardere, a celor monostrat, dar mai ales e vremea calculatoarelor de proces. E vremea automatizării proceselor de dozare, a celor de sortare-ambalare, a introducerii masive a noilor tehnologii. Iar calea de la gînduri la fapte e foarte scurtă la „Sanex"! Știți care e cea mai mare „resursă" de modernizare? Mi-a destăinuit-o fără ocol Dumitru Corhuț, directorul ce continuă să întinerească alături de colaboratorii săi: oamenii! Sigur, n-ați auzit de electricianul Ioan Cota... Nici de Gheorghe Fenești, nici de Cenan Darie și nici de alți colaboratori ai lor. Mai mult ca sigur n-ați auzit nici despre „P.H. Sanex". În traducere înseamnă „Presă Hidraulică tip „Sanex". Adică, făcută în întregime aici. Și proiectată și executată. Iar cînd presele tip „Sanex" concurează cele mai bune utilaje de acest tip din Europa, fiindu-le chiar și superioare, asta înseamnă că necondiționat trebuie să-i privim cu admirație pe cei ce le făuresc. Gîndiți-vă la Ioan Cota. E electrician, are trei copii, dar și destulă înțelegere în familie de vreme ce pentru a face aceste prese a petrecut destule nopți albe în atelierele de autoutilare ale fabricii. Și cîte nu mai are încă de făcut! Pentru simplul motiv că a început împreună cu colegii săi bătălia pentru a realiza prese cu vreo trei sute de tone mai puternice. Un pas nou, într-un an nou pentru care au început și colaborări noi, cu uzine cum sînt cele din Aiud, din Cugir, cu Combinatul de Utilaj Greu din vecinătatea „Sanex"-ului! O colaborare în care inițiatorii proiectului au și cele mai grele sarcini. Dar ca întotdeauna sînt convinși că vor reuși. Și se gîndesc și la vremea exportului de „P.H. Sanex 850". O vreme destul de apropiată.

Ce mai are de făcut „Sanex"-ul? Se gîndește de pildă să realizeze o linie de plăci carborundice necesare pentru tehnologiile de ardere, la alta de cărămizi refractare superușoare pentru inzidiri la cuptoare. Un produs foarte solicitat de metalurgie și siderurgie, o altă contribuție la diminuarea importurilor, la satisfacerea cerințelor economiei românești în acest dinamic sfîrșit de veac.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Dîmbovița e gata, Dîmbovița continuă

— Tovarășe director Costin Georgescu, este un fapt cunoscut, constructorii Întreprinderii pentru amenajarea complexă și exploatarea rîului Dîmbovița au dăruit bucureștenilor, în 1987 o cu totul altă apă, un alt rîu. Cînd s-au terminat, de fapt, lucrările?

— Lucrările pînă la Vitan le-am încheiat în cinstea Conferinței Naționale a partidului, mai precis cu două zile înaintea începerii marelui forum al comuniștilor. Și, ca să fiu mai complet, voi reaminti celor care, poate, au uitat, pentru că s-au obișnuit cu noi, că întreaga etapă bucureșteană a Dîmboviței a durat exact doi ani: din noiembrie 1985 și pînă în decembrie anul trecut. De altfel, pentru eforturile noastre, — timpul redus și calitatea lucrărilor — am fost răsplătiți cu înalta distincție Ordinul Muncii clasa I pe 1986, cucerind, firește, și titlul de fruntași pe ramură.

— Vă rog să ne reamintiți — sînt convins că mulți dintre cetățenii Bucureștiului cunosc Dîmbovița pe zone — ce înseamnă azi acest rîu de la Ciurel și pînă la Vitan?

— În primul rînd, 10 kilometri de apă curată, pe malurile căreia s-au plantat arbori, păstrîndu-se fostul sistem de parapeți. Apoi, am construit șase baraje și zece poduri, lărgind rîul între podurile Mihai Bravu și Vitan, unde lățimea este de 40 de metri.

— Care au fost cele mai dificile puncte de lucru în 1987?

— Toate au avut un grad ridicat de dificultate. Totuși, se detașează lucrările de la Podul Operetei și, mai ales, Piața Unirii, unde, după cum se știe, s-au executat mai multe lucrări: metroul, pasajul rutier, pasajul pietonal între stațiile de metrou și, firește, Dîmbovița.

— Unde lucrați acum la începutul acestui an?

— Mai departe. În aval de Podul Vitan spre Glina. Este o lucrare nouă, o altă lucrare — Dîmbovița navigabilă. Ea va continua pînă la Budești, la Arges, acolo unde colegii noștri construiesc celălalt mare canal, București — Dunăre.

— Cîți kilometri sînt de la Vitan la Budești, pe apă?

— 39 de kilometri, pe același traseu al rîului, dar cu o albie lărgită și, bineînțeles, protejată. La Glina va exista un port pentru mărfuri și de acolo, spre vărsare, vom construi două baraje cu ecluze și hidrocentrale. Este vorba deci de o amenajare complexă, proiect inițiat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De altfel, dinsul a fost mereu alături de noi, săptămînă de săptămînă, uneori zi de zi sau chiar de trei ori pe zi. În cea mai mare măsură așa a fost posibil, acest timp, numai doi ani, de renaștere a Dîmboviței.

— Vă mulțumesc și vă doresc succes!

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Unde nu e dragoste de meserie, nimic nu e

Privirile nu cunoșteau în acele clipe decît o singură direcție: cadranele aparatelor de măsură. Piutea o concentrare grea pe care toți o simțeau în spate ca pe un rucsac încărcat cu prea multe lucruri. Încăperea tapetată cu butoane, scale, ace indicatoare nu mai cunoscuse o asemenea tensiune psihică. Era unul din momentele cele mai fierbinți ale probelor funcționale ale celui de-al doilea grup de 50 de megawați de la uzina electrică pe lignit de la Holboca, aflată la porțile Iașului, și anume atingerea turației de regim de către turbină. „Deschideți vanele de linie! Aprindeți și arzătorul 31!" Comenzile scurte, sigure, creează și ele atmosfera unei numărători inverse. Și doar ele te ajută să-l recunoști pe directorul Întreprinderii Electrocentrale Iași, Ion Mihai între oamenii cu salopete și căști de protecție. Conduce efectiv statul major și armata de oameni care roiesc în jurul utilajelor. „După ce în august 1986 am pus în funcțiune primul grup cu cazan de 420 de tone de abur la această termocentrală, acum sîntem în faza finală a probelor și la unitatea a doua de aceleași dimensiuni. Parcă imitînd primul ansamblu energetic care a atins parametrii proiectați într-o lună, uneori peste capacitate, a doua linie după cum se mișcă pînă acum, dă semne că va livra energie electrică sistemului energetic național și energie termică consumatorilor urbani și industriali din Iași în condiții la fel de bune".

Maistrul Laurențiu Lăzărescu ascultă de-o zi și-o noapte cum toarce turbina. Urechea lui ascuțită de anii de meserie e ca un stetoscop fin cu care simte respirația sănătoasă a utilajului gigant. Deși aparatura de control indică exact miile de rotații pe minut, nu a lăsat deoparte nici testul bătrînesc și la îndemînă, aruncînd mereu ochii pe moneda de 5 lei așezată vertical pe carcasă. Banul stă în picioare, semn că turboagregatul I.M.G.B.-ului n-are nici o vibrație. Ar fi putut să se ducă acasă căci veniseră celelalte schimburi. A rămas însă împreună cu Vasile Luca și Neculai Dăscăleanu căci au regia lor bine pusă la punct în caz că ceva nu e în regulă. Fiecare știe și sculat din somn cum să se repeadă la vane, la hidrogenul de răcire. Operațiile de intervenție făcute de ei durează 5 minute în loc de 10. De altfel au rezistență în veghea mașinăriei, căci odată, la linia I, au stat nonstop în hală de marți pînă vineri. Muncitorul de categoria a șaptea Gheorghe Ursu aproape că aleargă de la un AMC la altul. Deși e frig de îți ies aburi din gură, pe fruntea lui pe jumătate acoperită de casca de protecție se văd picăturile de sudoare. Este nu numai doctor în depanarea oricărui aparat dar și un om cu idei. A tot desenat și calculat în vestiar și acasă și a modificat instalația de limitare a 600 de vane mărindu-le fiabilitatea și trecînd 3 milioane la rubrica economii. Nu s-a astîmpărat și a construit prin autodotare niște echipamente automate made în Holboca competitive cu cele străine. De 3 zile pleacă tot la miezul nopții, iată a depășit și această limită, neputînd să lipească de la apariția primilor megawați. Cei de aici puteau să-și spună: „bine că linia a doua seamănă ca o soră geamănă, cu prima, avem rutină în exploatarea ei și putem sta liniștiți". Dar nu, tocmai această experiență l-a făcut să aducă îmbunătățiri. „Dacă o lăsam la fel, însemna că mintea a bătut pasul pe loc", zice subinginerul Vasile Rusu. A schimbat ceva din anatomia electrofiltrelor mărind randamentul instalației de evacuare zgură ca să nu mai plece mult carbon nears la coș. Inginerul de 32 de ani Vasile Chele a imaginat niște soluții îmbunătățite pentru dispozitivele generatoarelor și pentru cele de reținere a metalelor, care au mărit eficiența, siguranța în funcționare și au redus la jumătate numărul opririlor accidentale din aceste cauze. De ce au făcut aceste amenajări? „Chiar în producție, noul este permanentă sarcină de serviciu, spune Vasile Chele. Și apoi, unde nu e dragoste de meserie, nimic nu este!". În preajma celor care dădăcesc acum instalația, stau pentru orice eventualitate și cei de la Energomontaj, constructorii care au predat-o la cheie. „Cum să nu fim aici, ne spune subinginerul Vasile Isache, noi care ne-am purtat cu turbina la montaj precum cu un ou!" El, Eugen Sandu și cellalți, ținînd în colții podurilor rulante agregatul de 90 de tone s-au suit pe cărucioarele macaralelor și au frînat manual din milimetru în milimetru pentru ca așezarea pe fundație să fie cît mai lină și precisă. Nu-și fac bagajele căci mai au de construit o linie. În halele de la Holboca se repetă parcă ciclul vieții: un grup este la maturitate, al doilea face acum primii pași, iar al treilea de-abia se naște. Dar pînă a se ajunge la acest moment zero, totul a fost o cursă contracronometru. Echipele lui Gheorghe Purice și Ioan Albert au turnat betoanele cazanului cît casa atît de netede încît n-au mai fost necesare finisări. Deja Remus Rusu și Vasile Doniga întinseseră kilometri de cabluri. Ultimele furnituri au sosit în noiembrie și normal montajul ar fi durat luni de zile. Brigada lui Adrian Tiron a fost însă de altă părere. Prin schimburi continue, și noaptea la minus 10 grade, montînd cu mănuși cu degetele decupate, au pregătit acest moment zero într-un timp record. Cînd se interconectează o linie în funcțiune cu alta în pornire, la carte scrie că sînt necesare 2 opriri a cîte 4 zile. Beneficiarii și constructorii au însumat prețurile lor și au găsit o soluție ca operația să se execute într-o singură oprire de 3 zile. S-a evitat o perioadă în care nu se livra electricitate și căldură. Dar pentru asta, toate lucrurile trebuiau să meargă ceas. Și au mers.

În seara aceea, primii megawați ai grupului II de la Holboca, aflat încă în perioada de probe, au pulsat în marele sistem circulator de energie al țării. Purtau semnătura unor oameni obișnuiți.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

ţara se împlineşte

1988 – An hotărîtor al cincinalului

Cu metroul la Gara de Nord

Anul 1987, atît de bogat în premiere edilitare pentru Capitala noastră aflată într-un vast proces de întinerire şi modernizare, s-a încheiat cu încă una: legătura subterană cu Gara de Nord. O închidere-deschidere pentru epocala construcţie a metroului bucureştean. S-a „închis" Magistrala I (pornită de pe Platforma Industrială „23 August") şi deschide Magistrala a III-a, aflată mai demult în construcţie, şi urmînd a fi dată în folosinţă, cum promit constructorii, la 23 August 1989. Deci, Gara de Nord, staţia feroviară centrală a Capitalei, va fi un punct terminus pentru două magistrale — I şi III ce se vor interconecta între ele la staţia Dristor, iar cu Magistrala a II-a, la Piaţa Victoriei-2. Sub casele noastre, sub străzile ce le străbatem zilnic, sub arterele pe care le parcurgem cu tramvaiul ori cu autobuzul, o lume de constructori, de ani şi ani de zile, intră şi ies din schimb, îşi desfăşoară orele lor de muncă, gîndesc şi inovează, învinge anonim tot soiul de dificultăţi, în aşa fel încît confortul nostru urban să fie cît mai puţin deranjat. Şi tocmai în scopul de a ni-l spori, de a ne oferi, printr-un transport rapid şi comod, mai mult timp menit a ni-l destina odihnei, destinderii, culturii, familiei.

Fiecare „gară" de metrou este o surpriză. Fiecare, cu o personalitate distinctă, este o lucrare de artă, iar toate la un loc o salbă de monumente urbanistice. Mergeţi s-o vedeţi şi s-o priviţi atent şi pe cea mai recent dată în folosinţă. Bucuraţi-vă, este a noastră a tuturor. Un dar minunat pentru un rodnic an de muncă! **(C. A.)**.

Se poate mai mult, se poate mai bine!

Cu cifrele şi faptele pe masă, inginerul Nicolae Hudea, şeful serviciului producţie, ne face demonstraţia că „Azomureş" stă bine cu exportul. Şi-a îndeplinit planul înainte de termen, a livrat deja, peste prevederile lui produse în valoare de cîteva milioane. Anul 1987 a fost chiar deosebit de rodnic pentru cea mai nouă dintre fabricile combinatului, impunînd pe pieţele internaţionale, acolo unde pătrund firme cu mari tradiţii şi renume ca Fuji, Kodak, Agfa, Sakura, Düpont..., cîteva sortimente de materiale fotosensibile de vîrf, asimilate şi create prin concepţie proprie.

Oprindu-ne însă, la producţia tradiţională de bază a combinatului şi anume la cea de îngrăşăminte chimice, s-ar putea mai mult, s-ar putea mai bine. Sigur, şi aici s-au înregistrat realizări însemnate, contractele au fost onorate, combinatul are şi parteneri tradiţionali, care, de ani şi ani de zile, solicită în mod expres îngrăşăminte chimice fabricate la Tg. Mureş. Oricum, să exporţi în 30 de ţări înseamnă un prestigiu şi o imensă grijă în a-l menţine. Grijă exprimată în livrarea la termenele prevăzute şi sub formele de prezentare solicitate de beneficiar, exprimată în calitatea produselor. Inginerul Hudea ne informează că la ora actuală azotatul nu prea mai are debuşeu pe piaţa internaţională, „îngrăşămintele la modă sînt complexele", adică acelea care înglobează în aceeaşi unitate activă azot-fosfor-potasiu. „Azomureş" are instalaţii pentru azotat, dar, în cazul cînd i s-ar asigura contracte peste capacitatea instalaţiilor pentru „complexe" are suficienţi specialişti gata să găsească soluţii tehnice şi tehnologice încît să le poată asigura. Important este ca întreprinderile specializate de comerţ exterior să-i aducă aceste contracte. Colectivul de oameni ai muncii de la „Azomureş" are competenţa profesională şi toată dăruirea în a face faţă oricărei cereri şi oricărei situaţii. Anul trecut a pierdut fond de marfă la export din unele cauze ridicol de mărunte. Una au fost ambalajele. Şi aici există „mode" şi pretenţii ale partenerilor, dar comerţul e comerţ. Se solicită tot mai mult atît îngrăşămintele sub formă de granule cît şi cele sub formă de pulberi a fi ambalate în saci dubli, unul din polietilenă, celălalt din polipropilenă. Din raţiuni de garanţie şi de reducere a cheltuielilor de transport pînă la ogor, de păstrare a calităţii într-o durată de timp etc. Dar nimeni nu fabrică, nu confecţionează, deocamdată, în ţară aceşti saci mari dubli. Vin, cînd vin, ori cei din polietilenă ori cei din polipropilenă, „uneori am trăit de la o oră la alta, cu mari emoţii, termenul de livrare bătea la uşă" spune interlocutorul nostru. În sfîrşit, după ce îi primea, cu mari întîrzieri şi după numeroase intervenţii pe la furnizori (bătînd recordul în întîrzieri, unitatea din Negreşti, Oaş, jud. Satu-Mare), începea un asalt de zile şi nopţi pentru introducerea manuală, sac în sac, cheltuindu-se enorm de multă manoperă ce se repercutează, firesc, asupra costurilor de producţie şi a productivităţii muncii. Aparent minor, privit economic — şi nu se mai poate gîndi altfel azi producţia decît în termenii eficienţei şi rentabilităţii — faptul este absurd şi inadmisibil. Oare Centrala de profil (avem în ţară un număr însemnat de combinate de îngrăşăminte chimice) nu-şi poate organiza o fabrică sau o secţie proprie pentru ambalaje specifice produselor ei ? Cu atît mai mult cu cît materiile prime sînt tot produse chimice, fie că e vorba de saci ori containere. Căci o altă cauză au constituit-o vagoanele de transport C.F.R. Nu puţine au fost situaţiile cînd nici acestea n-au sosit la vreme şi n-au plecat la timp cu încărcătura de la „Azomureş" destinată exportului. Greutăţile cele mai mari le-a provocat calitatea necorespunzătoare a vagoanelor, deşi la conducerea staţiei de triaj de unde veneau (aparţinînd de Regionala C.F.R. Cluj) se ştia că vor transporta îngrăşăminte chimice. Or, calitatea mijloacelor de transport poate să compromită calitatea produselor în drum spre beneficiar, uneori cu consecinţe nedorite şi iarăşi cu efecte economice negative. Pierderile se înregistrează numai aparent în contul producătorului, ele se contabilizează în visteria ţării, ceea ce desigur ştiu şi cadrele de conducere ale regionalelor C.F.R. Fără aceste greutăţi, Combinatul „Azomureş" ar fi putut exporta cantităţi mai mari de îngrăşăminte. Contractele pentru anul abia început sînt în curs de derulare, are deja noi comenzi şi continuă livrările, aşa că situaţia ambalajelor e o problemă tehnică şi organizatorică deschisă. Este chiar o urgenţă. Pînă la o fabrică, o secţie, de ambalaje specifice, o poate rezolva, sîntem de părere, însuşi colectivul de la „Azomureş". În secţia, cît o uzină, de reparaţii, piese de schimb, asimilări şi subansamble, dotată ultramodern, avînd meseriaşi, tehnicieni, ingineri de înaltă clasă, se poate afla o soluţie menită să mecanizeze operaţia de introducere a sacului în sac. Poate, nu peste mult timp, vom fi invitaţi să scriem despre ea.

CICI IORDACHE-ADAM

Fotografii de PAUL AGARICI

Roţi româneşti pe şosele americane

Zic oamenii că pămînturile lor au fost preţuite încă din vremi de mult trecute. Din rodul viilor lor s-au înfruptat şi nobilii daci şi oastea romană şi Mircea cel Mare ori Mihai Viteazul şi pandurii lui Tudor. Iar hrisoavele — încă din veacul al XIV-lea — arată că drept e ce spun oamenii : îndeletnicirile legate de cultivarea viţei de vie i-au făcut cunoscuţi pe drăgăşeneni de cînd vestea nu se ducea dintr-un ţinut într-altul chiar într-o clipă. Apoi, moda expoziţiilor internaţionale ale anilor 1 800 — aducînd cu ele aur de la Paris sau Milano, i-a obişnuit pe localnici cu ideea că Drăgăşanii lor sînt cunoscuţi pînă departe, în lume. Renumele îl aducea licoarea cu gust şi reflex incomparabil de atrăgător, pe care-l ştiau face din străbuni.

Nici celor ajunşi acum la jumătatea vieţii nu le-ar fi trecut prin minte, în urmă cu cinci ani, că pot fi altfel socotiţi decît grozavi podgoreni, iar Drăgăşanii vor fi vreodată înfrăţiţi în conştiinţa unor semeni aflaţi la mii de kilometri, altminteri decît prin vinurile sale.

Într-o vreme a rapidelor prefaceri cinci ani pot însă însemna o istorie, iar pentru Întreprinderea de jenţi auto din Drăgăşani este chiar o istorie şi încă plină de evenimente. Cel mai de seamă este acela că „Made in Romania" nu mai stă scris doar pe eticheta ce însoţeşte licoarea parfumată de dealuri însorite. Într-un virtej ameţitor ce înghite milioane şi milioane de kilometri, cuvintele acestea, „Made in Romania" — ca gir al calităţii — traversează în lung şi-n lat şoselele îndepărtatei Americi. Autoturisme sobru sau viu colorate, cu linii dulci ori, dimpotrivă, drepte, creaţii ale unor firme ce se numesc Marsuda Rodgers, International sau Crysler, sînt purtate de discuri perfecte şi strălucitoare — jenţi — avînd acelaşi loc de naştere cu cel al celebrului vin românesc.

E drept, vorba spune prin partea locului că via e pentru drăgăşănean ca oala pentru cioban. Ţinînd pasul cu viaţa, mulţi s-au simţit însă atraşi şi de industrie şi nu puţini au apucat calea Piteştiului, oprindu-se la Întreprinderea de autoturisme. Au vrut să aducă oamenii înapoi la casele lor — zice Gheorghe Sacerdoţeanu, directorul Întreprinderii de jenţi auto, au vrut să dea de lucru şi celorlalţi, completează Ilie Vîlvoi, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, au vrut să se dezvolte oraşul, concluzionează Ion Vlăduţ, secretarul Comitetului oraşenesc Drăgăşani al P.C.R. Cert e că, în 1980 lua fiinţă o nouă întreprindere — se ridica, de fapt, o clădire nouă şi modernă, în timp ce oamenii erau plecaţi pe la cursuri de calificare, la Piteşti, să înveţe o meserie pe care nimeni n-o făcuse în oraşul lor. În 1982 se năştea şi primul reper, prima roată — zic ei — roata de Oltcit. Pe patru roţi, s-au gîndit, se pot pune multe lucruri : scheletul unui car sau al unei căruţe, cel al unei trăsuri, cazanul unei locomotive ori caroseria unei maşini. După „îmbrăcămintea de deasupra" roţile pot arăta în fel şi chip, iar ei au vrut să ştie a le face pe cele mai complicate. Au urmat repere de Dacia, Aro şi TV. Iar acum, după doar cinci ani, ei sînt executanţii unici ai tuturor jenţilor. Toate roţile, absolut toate cîte care se învîrtesc pe şoselele României pleacă astăzi de la Drăgăşani, cu scurte popasuri la Piteşti, Craiova sau Cimpulung Muscel, spre a prelua caroseria pentru care au fost concepute.

— Şi cele americane ?

— Reperele lor sînt diferite de ale noastre, pentru că şi mărcile maşinilor sînt altele. Am lucrat pentru export încă din primele zile.

(Continuare în pag. 10)

Prin faptele noastre ţara se împlineşte

(Urmare din pag. 9)

— Şi n-au existat emoţii? Aşa, ca la început.

— Un pic, poate — răspunde Ion Vilvoi. Problema care era? Calitatea, nu? De la primul reper ieşit pe poarta fabricii ne-am zis că nu vom face rabat la calitate. Chiar dacă mai toţi am fost agricultori, meseria am învăţat-o bine la Piteşti. O serie de localnici care au lucrat acolo nişte ani şi-a-veau experienţă s-au întors, iar Întreprinderea de autoturisme Piteşti ne-a mai ajutat şi ea la început cu specialişti. Utilajele sînt foarte moderne, avem două linii automate şi două semiautomate. Dacă ai învăţat, n-ai cum să greşeşti, iar majoritatea sînt tineri, cu dragoste de muncă, plini de entuziasm şi dornici să ne afirmăm. Primele patru repere pe care le-am executat pentru export în S.U.A. erau jenţi polisate — lustruite —. Este o tehnologie nouă în Europa, nu zic c-a fost uşor, americanii le cereau „oglindă". Oglindă le-am făcut. Ne-au trimis şi telex de felicitare. Acum lucrăm cu firma Crysler, a treia ca mărime şi importanţă în Statele Unite. Au venit chiar anul acesta reprezentanţii lor aici, la noi. Le-am arătat întreprinderea, le-am oferit şi vinul nostru, cum cere ospeţia românească. Au zis că e bun vinul şi ne-am bucurat, deşi l-au mai lăudat şi alţii. Dar ştiţi ce-au spus despre întreprindere? Este cam printre puţinele linii automate din lume care să meargă aşa de bine. Optzeci la sută din jenţile lor le facem noi.

Să faci din podgorean un bun specialist presupune, fără îndoială un ritm alert, pe care oamenii din Drăgăşani nu-l slăbesc nici azi, căci ştiu că lumea toată merge înainte. În tehnică nu se stă pe loc o zi. Pe lîngă calitate îi preocupă azi modernizarea.

— În august 1987 am pus în funcţiune o instalaţie nouă de grunduire a jenţilor. Lucrăm la modernizarea celor două linii semiautomate. Avem şi un contract de cercetare cu I.S.I.M. Timişoara şi acum la începutul lui 1988, sîntem în faza de punere în funcţiune a unei maşini de sudură asemenea celor de pe liniile automate. Înlocuim electrozii de cupru şi crom — materiale deficitare — cu alţii, de dimensiuni mai mici, avînd aceleaşi caracteristici tehnice şi funcţionale cu cei iniţiali. Am executat o maşină de raşchetat cordonul de sudură. În sfîrşit, ţinem pasul cu ceea ce înseamnă dotare de ultimă oră. Doar aşa putem rămîne competitivi şi azi şi mîine, aşa cum am fost acum cinci ani, cînd ni s-a pus la dispoziţie o întreprindere ultra modernă, iar jenţile noastre au ajuns departe.

LIANA MOLNAR ■

Schiţă de portret

Dumitru Constantin ar trebui să-mi apară în scris, ca şi în viaţă, în primul rînd un stăpîn al agregatelor, măsurat la vorbă, rece şi exact în formulări, ca aproape tot ce ţine de tehnică, pentru că este un mare şi autentic specialist în construcţia turbinelor.

Ce să fac, dacă ori de cîte ori mă gîndesc la el, condeiul nu mă ascultă şi începe să aştearnă pe hîrtie: „deosebita-i personalitate, graiul blînd, privirea caldă, scăldînd sufletul celui însetat cu picături de rouă".

Încerc să-l revăd cu ani în urmă, fără să-l fi cunoscut, copil, ajutîndu-şi părinţii la coasă, la trelerat. Puternica lui dorinţă de a nu fi doar ştiutor de carte, setea de a-şi petrece timpul în biblioteci, erau cunoscute de orice vecin din satul său. S-a despărţit de Argeşul natal cu inima grea pentru ai săi şi pentru sutele de flori din curtea părinţilor, de care el se îngrijea din primăvară pînă-n toamnă, (în apartamentul său din Bucureşti înfloresc zeci de lalele pe balcon) dar noua stare pusese stăpînire pe el. Ştia cît de greu va fi dar nimic nu i se părea imposibil, nici peste puterile lui. Primele examene le-a trecut cu uşurinţa cu care cosea vara un pogon. Se remarca pentru sîrguinţă, pentru tenacitate, pentru bărbăteasca-i hotărîre ca dintr-un copil de ţăran, în a cărui familie se buchisea alfabetul, să iasă un intelectual solid, capabil.

Dumitru Constantin a intrat la facultate mai tîrziu, după ce a absolvit şcoala profesională. Această întîrziere îl ardea, dar se pregătea pentru că maşinile termice, turbinele, intraseră definitiv în viaţa sa. Şi mai tîrziu, la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti, unde este director, şi la Centrala industriei de utilaj energetic, unde este director general adjunct, dă dovadă de acelaşi zîmbet interior, de liniştea cugetului său, de ordinea minţii.

În halat, cu cască, îmbrăcat muncitoreşte, se pierde în uriaşele hale printre specialişti, dar imediat îţi dai seama că este acolo cînd se caută o soluţie. Cea mai neaşteptată, mai curajoasă, mai ruptă dintr-o judecată solidă, în deplin acord cu realitatea, şi dintr-o deplină stăpînire a înaltei profesiuni, îi aparţine inginerului Dumitru Constantin.

Este informat despre noile tendinţe din artă, susţine dialogul ca un muzicolog de parcă pînă la 45 de ani numai de muzică s-ar fi ocupat. Este un dăruit în toate, dar acest om s-a construit pe sine, avînd în faţă exemple care nu-l apropiau ci-l îndepărtau de ţintă. Cu atît mai mare i-a fost înversunarea de a nu se observa că împrumuta cărţi fundamentale pentru citeva nopţi, devorîndu-le, discutîndu-le cu alţii mai înavuţiţi, atunci, spiritual.

A învăţat lecţia vieţii deopotrivă din înfrîngeri şi din zilele bune. Dumitru Constantin are „uşa" sufletului larg deschisă pentru oricine care, ca el, vrea să urce munţii propriî...

Creionul nu mă ascultă să închei aici. „Dumitru Constantin are şi zile înegurate, tonuri morocănoase, ochii stinşi, fără lumina zîmbetului său interior". Bine, dacă ţii să pun şi aceste pete de culoare, întreabă-te de ce este aşa, citeodată. Dumitru Constantin? Pentru că imensa răspundere de miliarde a producţiei Întreprinderii de maşini grele Bucureşti trece obligatoriu şi prin mintea, sufletul, zîmbetul lui Dumitru Constantin. Biografia sa nu se deosebeşte, în linii generale, de atîtea altele. Inginerul, cu părul aproape alb la 45 de ani, a avut de parcurs un drum propriu.

La fel, tinereşte, cu imensele răspunderi ale lui 1988 în faţă, a urat colectivului din care face parte noroc, fericire, prosperitate şi un an care să întreacă speranţele şi previziunile.

CARMEN DUMITRESCU ■

Oamenii pîinii

Anghel Mircea Dan şi Ion Spătărelu sînt două nume. Două nume de oameni, de eroi, de eroi pe frontul vieţii, al celei mai crîncene lupte care se dă cu o forţă de multe ori nu numai invizibilă dar şi imprevizibilă: natura. Înfraţi nu de mult în al şaptelea deceniu de viaţă, cei doi, preşedinţi de cooperative agricole de producţie, Anghel Mircea Dan la Grindu iar Ion Spătărelu la Gheorghe Doja fac parte din „bătrînul detaşament" care a luat viaţa pieptiş luptînd întîi cu ei ca să supravieţuiască, luptînd pentru ceea ce ei n-au avut, dar o vor pentru toţi şi se numeşte pîine.

Anul de care abia ne-am despărţit a fost un an în care lucrătorii din agricultură au dus un adevărat război, un război al zilelor fără noapte, un război cînd oamenii ar fi dorit ca în vreme de secetă să aibă ochii cît norii şi să plîngă, să ude cu lacrimile lor grîul şi orzul, porumbul şi floarea soarelui aflate în suferinţă, o suferinţă de plante pe care nu toţi oamenii au ştiut s-o împrumute, suferinţa celor care ştiu să se bucure pentru o victorie fiindcă victoria, la ei, este despărţirea de ei înşişi, despărţirea de zile şi nopţi pe care ar fi putut să le facă mai liniştite, mai frumoase.

Doi oameni pe care îi cunosc de aproape 20 de ani, doi oameni care însă au ştiut să lase anii să treacă iar ei să rămînă, şi tinereţea lor izvorăşte poate din tinereţea pîinii, tinereţea vieţii, grîul trecînd vrînd-nevrînd într-un singur an prin toate anotimpurile omului, ale omului care prinde şi bătrîneţea.

La CAP Gheorghe-Doja anul 1987 a însemnat 106 zile fără ploaie, 15 săptămîni şi o zi în care cerul era urmărit de ochii ţăranilor, de ai copiilor, de ai celor care făceau naveta şi chiar de-ai oraşenilor aflaţi în trecere, cum ar fi privit bunicii noştri cometa. De data aceasta ţăranii din Gheorghe Doja au reuşit, contrar tuturor aşteptărilor, să învingă natura.

Ion Spătărelu îmi spune cu calmitate enervantă, ca despre ceva normal, ca despre un cal bun şi o femeie frumoasă, că anul 1987 a fost mai al dracului decît 1946 cînd copiii născuţi n-au putut şti gustul laptelui nici de mamă, nici de vacă, sau că mulţi din ei au trecut peste vară cu burţile umflate de dude. Şi în anul ăsta fără ploaie noi, ţăranii din Gheorghe Doja, am reuşit să facem un vagon de porumb la hectar, 2 540 kg de floarea soarelui, 51 de mii de kg. de sfeclă de zahăr, iar grîu şi orz de 3—4 ori mai mult decît făceau părinţii noştri într-un an bun. Vedeţi cum arată grîul, cum se prezintă orzul, sînt poate 25—30 de ani de cînd nu întră în iarnă atît de temeinic aşezat, răsărit şi înfrăţit tot, înfrăţire care-i dă putere şi grîului ca atunci cînd oamenii ştiu să se înfrăţească. Dacă vom avea, adică mai bine-zis dacă vom primi îngrăşămintele chimice necesare pentru fertilizarea fazială, în anul pe care l-am început, vom sări de 9 mii kg de orz şi 8 mii de kg de grîu, la hectar, vom încărca 3 vagoane de porumb de pe două hectare. Sîntem siguri că avem destulă nemulţumire în noi pentru a depăşi producţiile planificate la soia, floarea soarelui, la cartofi şi legume. Păcat însă că la cultura fasolei planul a fost dat de parcă unii nu ar şti cîte teci şi cîte boabe pot fi în cel mai roditor vrej!, Ca să faci 3 800 kg de fasole la hectar, adică mai mult de patru ori decît am făcut într-un an normal, ultind că în iulie şi august, cînd fasolea e în floare, în Cîmpia Bărăganului pămîntul se transformă într-o plită ce ajunge la peste 60 de grade în locul unde-i umbră, cînd jumătate din flori se scutură iar dacă totul e — totuşi — precum comandă specialiştii, se întîmplă ca la vremea recoltatului să înceapă ploile şi să se scuture boabele. Eu nu zic că nu se poate realiza o asemenea producţie, dar ţăranul nu trebuie lăsat ţăran şi copiii lui care au cam uitat de coada sapei şi minuie dibaci microscopul şi-şi zic cercetători trebuie să-şi pună în slujba părinţilor ştiinţa, să dovedească vecinilor că alde tat-su şi mă-sa nu au răbdat degeaba, că nu întîmplător nu s-au dus la două nunţi într-o toamnă, că au lăsat „casa mare" fără să calce în ea, dormind într-o aplecătoare în veri în care ţăranii nu au vis. Ştiinţa şi oamenii ei trebuie să-şi plătească aşa cum le cere conducerea partidului datoriile cu soiuri şi hibrizi puternici, cu acea putere care să nu ne mai facă neputincioşi în faţa unor planuri. Eu, ca unul care am prins şi foametea în '30 şi războiul şi mai ştiu că într-un an ţăranul postea cam 200 de zile fiindcă aşa-i cerea calendarul şi altă sută de zile fiindcă nu avea cu ce să-şi spurce oala s-o facă de dulce are dreptul acum la mai mult, are dreptul de talpă a ţării care a dat şi dă nu numai grîu, adică pîine, dar mai ales şi copiii lui pe care e drept a uitat să-i înveţe să scoată pălăria şi să mai zică sărutmîna. Aşa cum este ţăranul azi, cu armele care i s-au dat, adică mecanizare, chimizare, apă din belşug pentru irigat, el nu mai este de mult la cheremul naturii. A învăţat ţăranul strategia duşmanului viclean şi căreia i se spune secetă. Are alte puteri, are alte ginduri, poate de aceea el ştie ce poate, dar mai ales cum să se poată ce trebuie să se facă.

Anghel Mircea Dan putea să ajungă foarte bine nu numai preşedinte de CAP, unitate pe al cărei blazon strălucesc steluţe de erou, titluri şi ordine, atestînd spiritul gospodăresc, hărnicia şi dorinţa ţăranului de a face mai mult şi de a avea mai mult. De 30 de ani viaţa lui se confundă cu cea a cooperativei din Grindu. De 30 de ani s-a luptat cu necazurile care nu l-au ocolit. Treizeci de ani în care viaţa lui a contat prea puţin cînd necazurile de-acasă erau mai mari decît cele pe care trebuia să le rezolve în cîmp sau în zootehnie. Şi totuşi, din aceşti 30 de ani, 1987 a fost pentru Anghel Mircea Dan asemeni unui cojoc, unei sarice de spini. Numai ţăran să nu fii cînd vezi grîul aproape gata de pus în sac şi porumbul cu bobul dat în lapte cum se usucă, cum se răsuceşte într-o suferinţă numai a lor, nespusă, într-o nerostire înţeleasă doar de ţărani. Are nea Mircea inima pe care vrînd-nevrînd trebuie s-o comparăm cu o pîine, cu o pîine caldă din care toţi vor să rupă, uitînd totuşi că e inimă şi că şi pe ei ciupiturile astea ale vieţii îl dor. Acum, după ce au trecut pragul de An Nou şi la Grindu grîul şi orzul sînt parcă o răsplată a muncii cu care s-a arat şi semănat în seceta toamnei.

Vorbind despre natură şi capriciile ei nea Mircea îmi spunea: „În ziua în care la Grindu cele 4 mii de hectare vor fi irigate să ştiţi că mi se poate întîmpla orice, fiindcă nu vreau altceva decît ca nepoţii mei să nu se mai uite pe cer după nori, aşa cum am făcut-o noi astă vară, cînd noaptea, cînd farurile unei maşini străpungeau întunericul, săream din pat la fereastră cu gîndul că fulgeră, că vine ploaia. Apa pentru grîu şi porumb, pentru tot ce pune ţăranul sub brazdă, udă întîi sufletul său şi îi dă acea viaţă fără de moarte pe care grîul şi pîinea o au de cînd se ştiu. Pentru anul acesta ştiţi că ne-am înţeles între noi să realizăm, fie ce-o fi, acele producţii care să ne aducă din nou în ochii lumii, dar mai ales în ai noştri. Ţăranul este şi va fi unul din cei mai buni ostaşi de pe frontul pîinii".

Doi oameni, două nume, două nume de eroi, eroi în viaţă şi într-o luptă fără de moarte cu natura.

MIHAI VIŞOIU ■

Un rîu tînăr pentru rodnicia Bărăganului

Într-un birou dominat de o hartă a României pe care se disting, colorate divers, cu migală, modificările prezente şi viitoare ale cursurilor de apă de pe întregul cuprins al ţării, inginerul Adrian Nistor, director adjunct în cadrul Direcţiei de investiţii a Consiliului Naţional al Apelor, vorbeşte despre marile lucrări hidrotehnice de azi şi de mîine cu pasiunea celui care are limpede în minte imaginea tuturor rîurilor noastre, atunci cînd oamenii şantierelor care le-au durat noile albii vor fi fiind demult plecaţi, lăsînd în urmă-le numai un fir de apă curată, lucrînd spre binele tuturor.

— Care a fost cea mai importantă lucrare a anului de curînd încheiat?

— Canalul magistral Siret—Bărăgan, în prima etapă a execuţiei sale. Este, fără nici o exagerare, o lucrare grandioasă. Canalul acesta, pornind de la acumularea Călineşti, va străbate un traseu de circa 200 de kilometri, pînă la Dridu, vărsîndu-şi apele în Mostiştea şi, de-acolo, mai departe, în Dunăre. Proiectul acestei lucrări a pornit de la ideea unei cît mai fericite colaborări a omului cu natura. Ca să fiu mai clar, Siretul este, la ora actuală, rîul cel mai bogat în apă din ţară. Apa lui va porni în drumul spre Bărăgan în cădere liberă, gravitaţional, ajungînd ca, în final, să irige aproximativ 500 de mii de hectare. Vă spuneam că acum ne aflăm în prima etapă a realizării sale, o etapă pe care o vom finaliza pînă la sfîrşitul acestui cincinal. Se lucrează, pe o distanţă de 50 de kilometri, în judeţul Vrancea, acolo unde Antrepriza de lucrări hidrotehnice speciale Focşani acţionează cu cinci brigăzi: Pădureni, Suşiţa, Putna, Milcov şi Rîmna. Pornind de la cele cinci noduri hidrotehnice stabilite prin proiect, s-au făcut deja deschideri pe o distanţă de 12 kilometri.

— Ce va însemna anul al treilea al actualului cincinal pentru activitatea constructorilor acestui canal?

— O perioadă extrem de importantă, deoarece, pe de o parte, vom accelera ritmul deschiderilor, iar pe de alta vom trece la betonări masive. Ne legăm multe speranţe de anul care se apropie, speranţe pe care nu le vom putea vedea împlinite decît cu sprijinul tovarăşesc şi statornic al principalilor noştri furnizori. Dar asta e, deja, o cu totul altă poveste. Anul 1988 nu este numai anul Canalului magistral Siret—Bărăgan, ci este şi anul altor lucrări de anvergură — începînd cu amenajarea Dîmboviţei pentru navigaţie, în aval de Vîlcan, şi continuînd cu amenajarea Paşcani, cu amenajarea Măcin-Isaccea, cu lucrările de consolidare a cordonului litoralului, de la Sulina pînă la Gura Portiţei, cu acumularea Runcu, din Maramureş, cu lucrările de la Drăgăneşti-Olt şi de la Barcău etc. Canalul Siret-Bărăgan are nevoie, ca şi celelalte şantiere ale noastre, de ajutorul cimentiştilor din Bicaz (care urmează a ne livra 70 de mii de tone de ciment, necesare pentru cele 2—300 de mii de metri cubi de beton pe care-i vom pune în operă anul viitor), de ajutorul oţelarilor din Tîrgovişte şi de al constructorilor de utilaje de la „Progresul" Brăila.. Marea noastră dorinţă pentru 1988 ar fi asadar, înţelegerea exactă a însemnătăţii obiectivelor la care lucrăm, astfel încît sprijinul pe care-l solicităm să ne fie acordat la timp, în condiţii de bună calitate. Lucrăm nu numai la un drum nou al apelor ci la un veritabil drum al belşugului. Pentru a atinge ţelul dorit e nevoie, aşa cum s-a întîmplat în cazul tuturor marilor obiective durate în ultimii ani, de colaborarea specialiştilor şi oamenilor muncii din multe colţuri de ţară.

DAN MUCENIC ■

Lucrări distinse cu Premiul Uniunii Arhitecților

Cînd talentul și inspirația înseamnă dragoste față de oameni

● Ceea ce vedeți aici este macheta unui îndrăzneț proiect pentru **sistematizarea zonei centrale a municipiului Timișoara.** Pentru cine cunoaște orașul poate să și-l imagineze spațial, avînd drept punct de reper hotelul „Continental". Va fi mobilat și înnobilat cu un centru cultural nou, cu locuințe, o piață pietonală din care nu vor lipsi scuarele verzi. În imaginea de jos arhitecții de la Institutul de proiectări Timiș care l-au conceput — Șerban Sturdza, Dan Popa, Mihai Botescu, Ion Andreescu, Vlad Gai Voronschi, Doru Covrig.

Între evenimentele fiecărui an unul de o profundă rezonanță socială, istorică, umană, culturală este și acordarea Premiilor Uniunii Arhitecților. Unor opere de excepție finalizate în anul anterior. Spre sfîrșitul lui 1987, un juriu exigent s-a pronunțat cu greu, dat fiind multiplele realizări, asupra celor mai valoroase, proiectate ori ajunse deja la scara unu pe unu a realității, în 1988. Momentul înmînării distincțiilor ar putea fi o amplă manifestare publică, într-o sală cu o expoziție de machete, de fotografii, cu diorame, cu postere, în care să se proiecteze filme ori diapozitive cu toate operele aflate în concurs, cu toate variantele fiecărei creații sau a fiecărui ansamblu, în scopul unui dialog necesar cu noi, beneficiarii. Ar fi, aceasta, un mod de a ne cunoaște și înțelege mai bine orașele, mișcarea și sensurile marilor prefaceri prin care trec în etapa prezentă, un mod de a învăța să privim, și să-i descifrăm expresiile, arhitectura modernă, un mod de a ne convinge că arhitectura contemporană românească își găsește făgașul.

Sînt sigură că, orice arhitect, cînd se așază la planșetă să „croiască" încă și încă o casă, un edificiu, un fragment de oraș sau de sat (ar fi fost de dorit să se acorde un premiu și pentru un proiect de locuință modernă țărănească), adică un fragment din viața și istoria noastră (arhitectura a fost și va fi totdeauna artă și istorie), are în minte și în suflet acel testament lăsat de marele înaintaș, creatorul de școală Ion Mincu : „Dacă eu n-am putut să desăvîrșesc acest vis măreț de artă românească, doresc din suflet ca urmașii mei s-o facă".

Și se poate spune, cu drept temei, că, iată, o fac. O fac, și este de datoria lor morală și profesională într-o epocă în care se construiește mai mult ca oricînd, într-o epocă în care se alocă miliarde și miliarde de lei pentru noua înfățișare a orașelor și satelor patriei, pentru locuințe noi, pentru edificii sociale, comerciale și culturale, pentru spațiile de muncă precum și pentru cele de odihnă, pentru modelarea, în totalitate, a unui alt habitat, la scara timpului și a aspirațiilor de civilizație a societății de azi și de mîine. Să construiești, în două decenii, peste 3 milioane de locuințe, să reînnoiești atît de mult încît 82 la sută din populația unei țări de 23 de milioane de locuitori să trăiască în locuințe noi, înseamnă spiritul unei societăți, concepția unei conduceri, și mai înseamnă epoca unei vaste deschideri pentru arhitecți.

Arhitecții noștri au, așadar, un amplu spațiu de manifestare, a talentului, a competenței și cutezanței, a spiritului creator. Secretarul general al partidului, în repetatele întîlniri și dialoguri de lucru cu ei, le-a cerut, și le cere mereu, să se manifeste ca atare și să sintetizeze în opere durabile, cu înalte valori estetice și funcționale, spiritul național, o arhitectură proprie, specifică țării noastre, diversă în unicitatea ei, de la un oraș la altul, de la un sat la altul, de la o zonă la alta și chiar de la un ansamblu la altul, mai ales cînd este vorba de clădiri monumentale, social-culturale, menținîndu-le tradițiile, particularitățile cucerite istoric, sporindu-le personalitatea, farmecul, expresivitatea. Vastul Program național al sistematizării teritoriului țării, recent dezbătut și perfecționat la Conferința Națională a partidului, emanație a gîndirii originale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, asupra dezvoltării armonioase și echilibrate a patriei, cu norme unice și schițe individuale pentru fiecare localitate în parte este o Cartă fundamentală a arhitecturii contemporane naționale. Arhitecții sînt chemați s-o înfăptuiască așa cum se cuvine. Cu vocație, cu talent, cu dăruire. Ca toate artele, și chiar ceva mai mult decît toate la un loc, arhitectura presupune dragoste de țară și trăirea timpului ei. Trăiește și acumulează prin patriotismul celui ce o slujește. Munca arhitectului este una de înaltă răspundere. Este un document pentru eternitate. Oricînd se va vedea că arhitectura din România a cunoscut o renaștere, a trăit în această epocă una din marile ei epoci. O ilustrare a acestui adevăr o constituie și aceste opere distinse cu Premiile pe 1986.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Spuneți și dumneavoastră, cum să nu le priveşti cu mîndrie!

Reportaj de
CICI IORDACHE ADAM
Fotografii
ELENA GHERA și AGERPRES

● **Ansamblul de locuințe din centrul orașului Zalău,** un proiect original, la scara omului și a naturii, datorat arhitectului Florian Andrei de la Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală – I.S.L.G.C. București.

● **Casa tineretului din Slatina,** proiect al arhitecților Emil Barbu Popescu și Dorin Ștefan de la Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din București, proiect distins și cu 3 mari premii în cadrul Bienalei Mondiale de Arhitectură, desfășurată anul trecut la Sofia (Bulgaria). Priviți atent sinteza și simbioza dintre „construcțiile" naturii, dintre dealurile ce se profilează în depărtare și elementele din compoziția arhitectonică a construcțiilor omului.

● **Galeriile comerciale și Ansamblul de locuințe din centrul civic II Ploiești,** inconfundabile opere ale arhitecților Sever Nițu, Constantin Ciobanu și Gh. Mihai Enescu de la Institutul de proiectări Prahova. Originalele pasaje comerciale, odată văzute nu se pot uita. Bijuteria detaliilor, bijuteria arhitecturii de interior a magazinelor se impun prin delicate armonii.

● Fragment din vastul **Ansamblu urban de pe Magistrala nord-sud din orașul Constanța,** (Bd. Tomis), ansamblu al cărui proiect a fost distins și cu premiul „Aurel Vlaicu" al Academiei R.S.R. E opera arhitecților Gheorghe Dumitrașcu, Dan Rusovan, Dan Dron, Maria Elena Dron, Emilia Crăciun, Alex. Bălan, Doina Poenaru, Maria Radu, Silvia Moldoveanu, Alex. Zechiu, toți de la Institutul de proiectări Constanța.

● **Ansamblul central din Miercurea Ciuc** (sediul politico-administrativ – locuințe – Casa de cultură a sindicatelor), datorat arhitecților Gheorghe Dorin, Milița Sion, Matei Lykiardopol, Ruxandra Teodorescu, Vlad Simionescu de la Institutul de cercetare și proiectare pentru sistematizare, locuințe și gospodărie comunală – I.S.L.G.C.

Trei expoziții

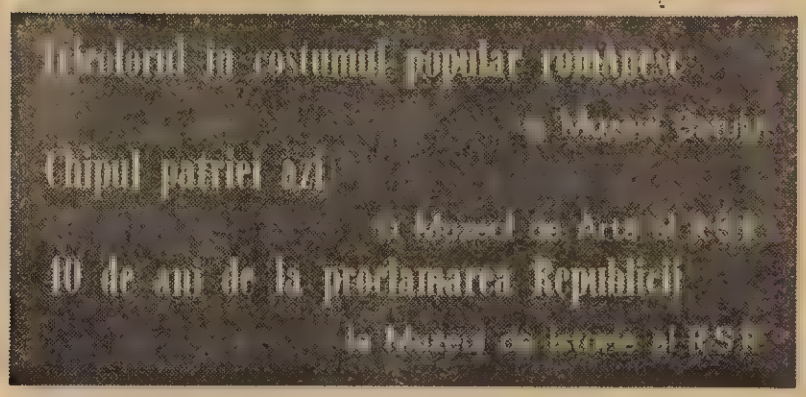

Trei lecții deschise despre dragostea de țară

Deși vernisate în ultimele zile ale anului recent încheiat, zile încărcate de atmosfera omagială a sărbătoririi celor 40 de ani de la proclamarea și instaurarea Republicii, cele trei expoziții s-au bucurat și se bucură încă de largul interes al publicului, adevăr ce aveam să-l constatăm într-un prelungit periplu prin spațiile expoziționale mai sus amintite.

La MUZEUL SATULUI, de unde am început reportajul de față dintr-un dialog cu cercetătoarea Daniela Gligor, am notat că majoritatea vizitatorilor, inclusiv specialiștii și etnografii de meserie, au fost uimiți (plăcut uimiți și, totodată, încîntați, firește) de ingeniozitatea cu care meșterii populari au inclus în cromatica străvechiului nostru costum popular motivele celor trei culori. Faptul în sine avea să se producă, în deplină cunoștință de cauză a simbolului celor trei culori ca semn al apartenenței naționale, încă din prima jumătate a secolului trecut, cînd steagul lui Tudor Vladimirescu a impus ideea celor trei culori. Dar dacă ne gîndim la faptul, dovedit istoric, că șnurul peceților lui Mihai Viteazul, după înfăptuirea primei uniri a românilor, era alcătuit din răsucirea a trei fire colorate în roșu, galben și albastru, avem toate motivele să credem că meșterul popular a inclus mult mai de demult aceste culori în cromatica de bază a costumului popular românesc. Mai mult decît atît, cercetări de ultimă oră susțin ideea că străvechiul steag al dacilor, cu cap de lup și coadă de șarpe, era decorat, înspre partea finală a cozii șarpelui, cu aceleași trei culori, roșu, galben și albastru. O simplă întîmplare, sau dimpotrivă, un tulburător semn păstrat cu sfințenie de-a lungul trecerii veacurilor ?! Revenind, însă, la expoziția în cauză, alcătuită, cum spuneam, din costume aparținînd secolului trecut și celui în care încă ne mai aflăm, să punctăm încă un fapt, la fel de tulburător prin semnificația sa : tricolorul, nu numai ca element decorativ în sine, dar și ca semn al românității, este prezent în costumele populare de pe întreg cuprinsul țării. Aceasta și este, în fond, ideea centrală a expoziției, admirabil susținută de piesele ce o alcătuiesc.

Ostentativ, sau, dimpotrivă, discret plasat în decorația costumelor populare din Banat, Transilvania sau Bucovina, tricolorul vorbește de la sine despre convingerea fermă a românilor din aceste locuri că ei sînt una cu frații lor din Moldova și Țara Românească, iar după Unirea Principatelor cînd primul domnitor al românilor din cele două țări surori a statornicit ca steagul național să fie alcătuit din cele trei străvechi culori ale neamului nostru, roșu, gabien și albastru, meșterii populari din Banat, Transilvania și Bucovina le-au preluat imediat și, înfruntînd prigoana autorităților austro-ungare, le-au inclus, cu un deosebit simț artistic, dar și cu un neclintit sentiment patriotic, în costumul popular românesc. Era, bănuim, în acele vremuri, o mare cinste pentru oricare român să-și identifice ființa cu acest sacru semn al românității de pretutindeni. Și era, totodată, un act de adeziune la Unirea Principatelor, eveniment istoric ce-avea să fie primul mare pas întru Marea Unire de la 1 Decembrie, 1918. Cu adevărat, cum spuneam la începutul acestor rînduri, o lecție deschisă despre dragostea de patrie.

Aceeași lecție, susținută însă cu alte mijloace, la **MUZEUL DE ARTĂ** al Republicii, unde expun, ca să spunem așa, trei categorii de artiști plastici : pionierii, artiștii amatori și, firește, artiștii profesioniști. Sînt prezente, în fapt, majoritatea lucrărilor ce au participat la faza finală, pe țară, a recent încheiatei ediții a Festivalului Național „Cîntarea României". Tema : chipul României azi. O temă vastă, generoasă, cu un profund mesaj patriotic și, deopotrivă, umanist. Dacă artiștii profesioniști au surprins, cu vigoare și îndelung decantată măiestrie artistică, într-o viziune proprie și originală, elementele unui nou peisaj românesc, imaginea marilor șantiere unde s-au edificat mărețele ctitorii ale epocii pe care istoria o va consemna ca pe cea mai rodnică din viața de pînă acum a României, epocă pe care cu îndreptățită mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu, ceilalți artiști plastici, pionierii sau artiștii amatori, inclusiv artiști naivi, ne oferă o amplă frescă a vieții de toate zilele din țara noastră. Ceea ce încîntă și emoționează este în primul rînd viziunea eminamente lirică a mai tuturor lucrărilor. Răzbate din aceste lucrări un aer tonic, luminos, jovial, ca însăși bucuria de-a trăi și-a vedea. Joaca fericită a copiilor, la munte sau la mare, văzută ca un uriaș furnicar, așa cum numai copiii știu să o vadă și să o picteze, pigmentată de năstrușnice ocupații, sau fermecătoarele și convingătoarele lor compoziții ilustrînd setea de pace a întregii omeniri, inclusiv a copiilor din România, sau portretele, atît de personale, cu tulburătoare și delicioase amănunte, ale prietenilor lor de joacă, ori ale părinților și-ale profesorilor lor, toate aceste lucrări au cucerit nu numai aprecierile marelui public, ale specialiștilor din țara noastră, ci și pe ale celor din alte țări, dovadă fiind numeroasele premii internaționale cu care copiii-pictori din România au fost încununați pe toate meridianele. Aceeași tulburătoare poezie, de data aceasta, însă, elaborată cu mai multă migală, cu mai multă grijă pentru planul de ansamblu al lucrărilor, o întîlnim și în creația artiștilor amatori, cu deosebire în cea a artiștilor naivi. Sinceritatea culorilor, a surprinzătoarelor armonii cromatice, curajul compozițiilor pendulînd între real și imaginar, între verosimil și închipuit inclusiv ingeniozitatea paginațiilor sînt doar cîteva din atributele fermecătoare ale artistului plastic sau amator naiv al căror mare teritoriu de observație este viața. Văzută de ei, interpretată de sensibilitatea lor, de dragostea lor pentru culoare și lumină, dar și de scrupulosul lor simț față de amănuntul semnificativ al realității, viața de azi a României ni se înfățișează în toată reala sa dimensiune : o viață dedicată muncii, edificării socialismului.

Vitrina cărților

Cronica literară de Romul Munteanu

Din nou despre biografie și poezie

Despre raportul dintre opera scriitorilor și viața lor se poate scrie de nenumărate ori. Relația dintre aceste moduri de a fi este atît de complexă încît decelarea felurilor de manifestare a autorilor în existență prin lectura operelor literare, ni se pare că se înscrie într-o gamă extrem de variată. Dar lirica de factură confesivă face parte din parametrii diferiți. Personalizarea puternică a creației literare se petrece numai atunci cînd trecerea (transgresarea) din viață spre altceva devine într-adevăr operă de artă. Altfel, numeroasele scrieri de simplă defulare au doar o motivație psihanalitică, soldată cu o paraliteratură de factură autobiografică.

Dincolo de toate acestea, tentativa de alungare a autorului din literatură s-a dovedit a fi o eroare. Se știe doar că însuși actul imaginar nu poate fi conceput în afara realului, scriitorul dispunînd de o imensă libertate a opțiunilor lexicale în procesul de numire a realului.

Biografismul a apărut în istoria literaturii ca o necesitate explicativă de ordin genetic. El s-a degradat mai tîrziu prin excesele comentariilor de tip cauzal. Dar biografia nu poate fi despărțită de operă, fiindcă cele două moduri de-a fi ale scriitorului nu trăiesc decît printr-o permanentă stare de influențare reciprocă.

După părerea mea, alegerea scriitorilor destinați biografierii prin operă trebuie făcută printr-o raportare prioritară la creație, nu la viață. Oricît de spectaculară ar fi o biografie, ea nu capătă un sens împlinit decît atunci cînd s-a prelungit într-un text literar validat estetic.

Departe de noi gîndul de a-i ignora pe scriitorii care-și eludează în mod programatic biografia din scriitura lor. Acum nu ne ocupăm de ei, dar știm că sînt foarte numeroși. Reflecțiile noastre din momentul de față sînt prilejuite de operele de factură auctorială sau de-a dreptul confesivă.

Mă gîndesc însă adeseori la posibilitatea criticilor de-a se arăta și ei în public prin specificitatea demersului lor spre literatură. În **Jurnalul** său, W. Gombrowicz merge atît de departe încît le propune criticilor să se „trădeze" prin discursul lor în așa fel încît cititorii lor să știe dacă sînt blonzi sau bruneți. Oricum, curajul criticului de a-și exhiba în mod public **corpus-ul** gîndirii, dedus uneori direct din reacțiile sale humorale, mi se pare un act de mare onestitate intelectuală.

Reflecțiile noastre de astăzi sînt prilejuite de apariția volumului **Barca pe valuri** („Cartea Românească", 1987) de Denisa Comănescu. Intrarea ei în literatură prin **Izgonirea din paradis** (1979), urmată de o altă plachetă de versuri, **Cuțitul de argint** (1983), a produs în rîndurile criticii de întîmpinare o acceptare excesiv de generoasă. În realitate, poeta este și ea serială (vezi Ioana Ieronim etc.), iar scoaterea ei din serie ar fi cerut o motivație mai convingătoare. În fața criticii de întîmpinare, Denisa Comănescu a părut a fi validată estetic chiar de la început.

Intrată și în istoria literară (vezi I. Rotaru), așezată, cum s-ar spune gospodărește în cultură, poezia Denisei Comănescu se cere a fi interogată prin toate mecanismele creației, ca și prin viziunea pe care încearcă s-o proiecteze asupra existenței. Citită acum în strînsă corelare cu textele de debut, Denisa Comănescu nu pare să aibă o evoluție reală. Constatarea aceasta nu se instalează în planul unei negații polemice. Ea provine doar din impresia că Denisa Comănescu a debutat ca o **poetă adultă**.

Ni se pare de asemenea că s-a vorbit/scris prea mult de modelele sale literare de proveniență americană. În realitate ele nu sînt decelabile decît în fața unui anumit fel de-a fi în existență. Denisa Comănescu aduce din poezia engleză și americană un alt mod de-a inserie poezia într-un anumit spațiu de sensibilitate. Poeta de la Buzău reprezintă în valul tinerilor scriitori tipul de autor lipsit de o imaginație literară debordantă. Ea își cercetează cu precădere chipul, epiderma, impulsurile față de **soare** și **apă**. Trăirile sale sînt grefate fie pe o mare sarcină afectivă, fie pe un gol existențial. Poeta se manifestă mai rar ca o prezență activă în existență, versurile ei trădînd mereu impresia de **absență**, conjugată cu **reverie evadării** din spațiile claustrate.

Autoarea **Bărcii pe valuri** se manifestă în primul rînd ca o poetă a **faptelor rememorate**. Ea își aduce mereu aminte de ceva, este obsedată de trecutul ei domestic, supus adeseori unor acte de **prezentificare**. De fapt, dialogul „monologat" dihtre ea și ei imprimă o tentă specifică discursului său literar. Grefată cu precădere pe senzații, poezia Denisei Comănescu lasă impresia că în sufletul ei totul se arde ca o amintire estompată : „Ca niște pietre cenușii / de care numai marea / se mai ocupa / mi se păreau" durerea / frica / ura / **(Persefone)**. Scriitura sa trăiește, așadar, din rememorarea faptului trăit, înscris în arhiva conștiinței.

Poezia Denisei Comănescu se configurează ca o explozie de fapte eterogene. Aparent incoerent, discursul său literar capătă unitate prin omogenizarea disparității de informații. Enunțuri ca : „Liniștea are urechi înroșite", „Iubirea mă hrănește cu semințe de măr", se adună în cele din urmă într-un fel de magmă afectivă, menită să depoziteze senzații/emoții de proveniență foarte diferită.

Denisa Comănescu este în același timp **autistă** și **alienată**. Narcisistă, autoarea se cercetează mereu pe sine, descoperindu-și mereu o altă ipostază posibilă de a fi. Situate între persoana întîi și persoana a treia, unele enunțuri de tipul : „Sînt o tablă înroșită", „Mișcarea ei e o comoară" arată o permanentă deplasare a privirii între **dinăuntru** și **dinafară** între trăirea asumată și spectacolul eului văzut din exterior.

Atunci cînd vederea autoscopică a poetei alunecă spre lumea din afară, universul reificat sugerează o discretă anxietate de factură kafkiană : „Stau agățată de cameră / și omor sentimente / cu fierul de călcat / Dar starea aceasta mă stringe / ca un corset / M-am confundat cu boilerul / cu mașina de rîșnit cafea / cu bidonul de motorină" **(Robinsonadă)**.

Și cînd aproape întempestiv în enunțul autoarei își face loc la modul retoric formula **Dați-mi un vers...** este limpede că Denisa Comănescu coboară iarăși în biografia sa recognoscibilă. În camera obscură a memoriei sale pare să se desfășoare micul spectacol al poeziei ce se cere mereu auzită, ca o desfășurare de evenimente domestice. Enunțuri de genul : „În camera de musafiri ne întîlnim / în fața televizorului" sau aduceri-aminte cu un vădit caracter evocator ca : „Tata nu mai este / mama nu mai este / tu vei fi / tu vei fi" **(Păpădia)** pun în lumină discursul unei scriitoare ancorată în cotidianul domestic care este, în același timp, puternic solicitată de eros.

Privită ca **Weltanschauung**, poezia cultivată de Denisa Comănescu ne invită să reflectăm la faptul că o furnică poate recunoaște (vedea) doar o furnică, în vreme ce omul poate să perceapă și alte făpturi decît acelea ale semenilor săi. Fără îndoială că Denisa Comănescu reprezintă în universul său literar fenomenul de **poetae minores** în unul din modurile cele mai elocvente de manifestare.

P.S. Aș sugera graficienilor să renunțe la coperțile de tip retro.

● Pînă acum se vorbea de „școala de poezie" de la Tîrgu Neamț în grup. Patru poeți erau considerați susținătorii ei consecvenți : Daniel Corbu, Aurel Dumitrașcu, Nicolae [illegible], Adrian Alui Gheorghe. I. [illegible], ultimul dintre aceștia își ortografiază numele pe copera volumului său de versuri **Poeme în alb-negru**, Ed. „Junimea", într-un fel prin care ne atrage atenția că a luat poezia pe cont propriu. O „școală de poezie" se definește nu atît prin ceea ce-l unește pe însuflețitorii ei, cît mai ales prin ceea ce-i individualizează. Adrian Alui Gheorghe se desprinde din plachetele de debut colectiv ale

editurilor cu o poezie sigură pe sine, conștientă de propria identitate, adăugînd inconfundabilei tradiții moldave a verbului românesc o înflorare nouă iar uceniciei de bun augur pe lîngă marile sensibilități ale clipei o prospețime curată din propria-i fîntînă lăuntrică. „Cineva spunea că apa Moldovei nu se varsă nicăieri, că i-a căutat el capetele și că „nimic, ea-i făcută să fie aici". Poezia lui Adrian Alui Gheorghe, ca și a congenerilor săi, e făcută să fie aici, acolo, pretutindeni ca un argument invincibil că spiritul tînăr al poeziei noastre e în materia limbii române și a lumii acasă.

● La puțin timp după apariția romanului său „Unde se odihnesc vulturii" (Ed. Eminescu), poetul Gabriel Chifu publică o nouă carte de versuri, **Omul nețărmurit**, la Ed. „Scrisul Românesc" compensînd cu mijloacele de investigație ale poeziei prospectarea „realismului nețărmurit" pe care nu-l putea epuiza cu mijloacele prozei, în primul său roman făcut public. În fond, dincolo de limitele literare ale unui gen sau

Vitrina artelor

Teatru

Mobilă și durere

Unul din cei mai interesanți și originali autori dramatici români, Teodor Mazilu, prilejuiește Teatrului Dramatic Galați premiera ultimei sale piese, **Mobilă și durere**, pusă în scenă de Victor Ioan Frunză. Lumea piesei maziliene apare aici într-o lumină deosebită. Din cît pot să-mi dau seama, pînă la spectacolul lui Victor Ioan Frunză nu s-a mai încercat relaționarea atît de pregnantă a titlului piesei cu ceea ce se întîmplă efectiv în scenă.

O cortină de început, realizată ca și întreaga scenografie, le o tînără artistă de remarcabil talent care este Adriana Grand, propune o modalitate de acces în universul spectacolului : imagini de pictură naivă, intens colorate, fanteziste. Încîntă ochiul. Începutul avertizează asupra intențiilor regizorului : o ușă enormă prin care își face apariția Sile, dialogul Sile — Gore, așezați, prăbușiți, mai bine zis pe minuscule și incomode birouri, imprimă un nivel spectacular de excepție.

Pentru Victor Ioan Frunză lumea maziliană este un microcosm guvernat de legi sui generis. Ea evoluează într-un timp și un spațiu supuse bunului plac al personajelor de marcă, Sile, Gore, Urecheatu. Vedem astfel, treptat, cum textul mazilian părăsește teritoriul comicului declarat, unde a fost adesea mărginit, pentru a parcurge o geografie a umanului, ironică, prin subtext, mai gravă, prin semnificații teatrale. Sile este dispus chiar să fie corect pentru a-și zdrobi adversarul, pe Paul Arnăutu, Gore își sacrifică iubita pentru fericirea șefului în timp ce ea, Melania, îi împinge la dezastru pe Paul, soțul de circumstanță. Curios apare Urecheatu : costumat „civil" (după mine inacceptabil în raport cu restul costumelor, evident elaborate) dar cu tichia bufonului pe cap, conducînd valsul grotesc al dezumanizării și ironiei.

Regizoral, spectacolul — care prezintă integral textul — are o primă parte excelentă. Victor Ioan Frunză a gîndit punerea în scenă prin piesa lui Mazilu și nu alături de ea. Furia comic-ironică a sinceității lui Sile este admirabil concepută. Piecarea sa în căutarea soției, la munte, în partea doua a spectacolului, scade, însă, tensiunea ideatică : Sile și Melania apar, la întîlnire, într-o „panaramă" de bilci, cu beculețe și naiv desenat-colorată, jucînd ca „actori" în fața publicului pe „textul" piesei. Spectacolul mobilării casei proaspeților căsătoriți, iarăși, excelent realizată regizoral-scenografic, susține, în spirit mazilian pur, „durerea" celor care sperau astfel în fericire. Partitura lui Urecheatu, aici, a „bufonului" deci, este mai puțin acceptabilă, personajul, prin jocul actorului, în general, racordîndu-se puțin la întreg. Interesantă este soluția ieșirii Melaniei din scenă, cu o „cutie a milei" în mînă apelînd la umanitatea (nealterată) a celorlalți (publicul).

O creație admirabilă în spectacolul gălățean este realizată de Mihai Mihail (Sile Gurău). Actorul dă un sens major comicului mazilian, speculînd inteligent și inspirat o partitură dificilă. La debutul său, după absolvire, Claudiu Stănescu (Gore) se dezvăluie ca un actor remarcabil, foarte dotat artisticește. Gore al său, mai puțin apăsat comic, este o figură stranie, dramatică mai degrabă a unui bilci al deșertăciunilor. Un alt debut, al Mariei Eremia-Babol, în Lizica, convinge de talentul actriței, în vervă, aici cu un control, însă, mai slab al vocii. Grig Dristaru, în Paul, tinde, prin concepția rolului, să distoneze cu ansamblul scenic. Actorul, cu o fizionomie mai puțin credibilă pentru rol, desenează un personaj excentric în raport cu spectacolul.

O reușită este Melania în interpretarea Floricăi Dinicu, actriță în continuă evoluție — spre bine — artistică. Are o mare mobilitate scenică și un temperament care dă sens inedit partiturii scenice. În fine, Eugen Popescu Cosmin (Urecheatu) propune un personaj gîndit de regizor drept **maître de jeu**, în fapt, însă, o comună accepție a jocului dublu între Sile și Paul.

Victor Ioan Frunză reușește, punînd în scenă Mazilu, să atingă, cel puțin în prima parte a spectacolului, nivelul valoric și de inteligență artistică recunoscute de mai multă vreme și care denotă o viziune teatrală matură propunînd, prin **Mobilă și durere**, la Galați, un punct de interes pe harta stagiunii curente.

MARIAN POPESCU ■

Film

A fost un reportaj

Chiar dacă în filmul lui George Cornea, **Vulcanul stins**, prima reușită sînt personajele (posibile, atașante, dozate în acea proporție optimă de generalitate și individualitate, cel puțin în ce privește personajele principale) farmecul vine din ceea ce n-a fost neapărat scris, ci poate doar scontat. Punînd în mișcare o poveste de viață frumoasă, instructivă tocmai prin alăturarea izbînzii cu eșecul „ca-n viață", cum ar spune Andrei Blaier, scenariul lui Dumitru Carabăț se susține prin poezie. Muntele, dragostea pătimașă (o patimă neretorică, jucată dezinvolt de Adrian Pintea și interiorizat de Mircea Andreescu) dețin rolurile principale.

Un tînăr geolog își cară, undeva departe, nostalgia pentru muzică, sub forma unui casetofon și a Sonatei lunii și — frumoasă excentricitate — sub forma unui unui... pian cu coadă, care mobilează interiorul noii sale locuințe cu o distincție mascînd duios precaritatea începutului de drum. Început la pas, fără prea mare elan (dacă nu punem la socoteală dragostea lui Vasile Făieran pentru Lavinia), noul său destin îl face să treacă văile unor experiențe dure: Lavinia, socotită deja logodnică, a fost numai o greșeală, un fel de iluzie (de altfel, personajul feminin interpretat de Ruxandra Bucescu rămîne destul de inconsistent, poate și datorită jocului „exterior", rece al actriței, destul de nepotrivit aici); competența, pasiunea sînt înfrînte de calculul meschin al intereselor și de acela fără suflet al întîmplării (Romulus Strejan moare într-un accident banal, pe munte, înainte de a fi reușit să convingă despre autenticitatea descoperirii lui : un munte de cupru). Restul, pînă la ceea ce este filmul **Vulcanul stins**, este știință a replicii, viziune regizorală ingrijită, actori de cea mai bună calitate.

Fără să rateze (din păcate!) secvența „clasică" a sălii de ședințe, a biroului „de centrală" în care se decide pro sau contra eroului principal (de obicei contra, pentru ca filmul să pledeze pro), **Vulcanul stins** nu se oprește aici. Filmul are viață, e hrănit de plăcerea artei, sărind peste tonul „de serviciu" atît de obositor în unele filme de actualitate. Adrian Pintea, Mircea Andreescu și Alexandru Repan reușesc, fiecare, roluri frumoase, curate, lucrate chiar la detaliu. Tras de Vasile Făieran (personajul lui Adrian Pintea) către tinerețe, către dinamica sa impulsivitate, filmul aduce secvențe memorabile, cum este cea din partea finală, cu sampania victoriei postume, pe care ploaia îndesată, de vîrf de munte, o transformă în act justitiar.

Muzica scrisă de Tiberiu Olah pentru filmul lui George Cornea (o muzică de zile mari, cu adevărat), imaginea datorată operatorului Gabriel Kosuth (subtil adecvată scenariului și ideii regizorale prin refuzul descrip-

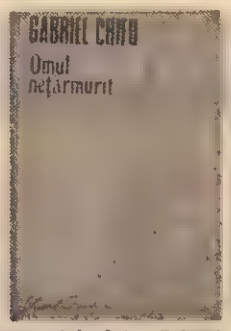

altul, personajul lui Gabriel Chifu rămîne același în toate paginile sale : un ev avid de cunoaștere, care există pe măsură ce interoghează limitele umanului, definindu-se astfel și legitimîndu-se în fața absolutului înaintînd. Scrierile lui Gabriel Chifu par fascinate de ultimele limite ale realului și ființei lui, prospectate în special de mitologiile indice, și mai ales de posibilitatea nelimitată de a extinde domeniul umanului în materie prin extaz pledînd pentru configurarea unui nou model uman, singurul funcțional în pragul mileniului III, „omul nețărmurit", aflat într-o disponibilitate de cunoaștere totală, în toate sensurile, prin toate mijloacele, căruia nimic din ce este în materie nu trebuie să-i fie străin și pentru care universul însuși există în măsura în care l-a atins cu florul rostirii sale. Pentru acest nou model funcțional de umanitate poezia este dimensiunea în afara căreia prezența omului în materie este incertă.

● Poetul Sabin Opreanu și-a construit de-a lungul anilor cu o migală înțeleaptă de care numai spiritele invincibile sînt în stare, un univers liric inconfundabil în mijlocul căruia a așezat ca zeitate tutelară curgerea nemuritoare a riului. Niciodată nu te scalzi de două ori în același fluviu, spunea anticul iar acestui adevăr Sabin Opreanu îi răspunde cu noua sa carte publicată la Ed. Eminescu, **Poeme de Riu**, o apariție recon-

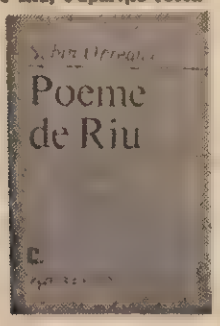

fortantă în poezia noastră din ultimii ani, polemizînd deschis uneori (ca în „Lacrimi de oțel inoxidabil") cu toți cei care nu fac parte din „generația luptei cu sine însuși" în sensul că el nu opune noul univers sociotehnic al secolului XX tiparului natural în care s-a cristalizat civilizația omului ci dimpotrivă, încearcă să-l recupereze prin toate mijloacele pentru că prin această matcă a naturalității (inclusiv a cuvîntului) curge în continuare istoria omului. Riul lui Sabin Opreanu nu este atît un motiv ecologic ce structurează universul său liric ci sensul însuși de curgere al viitorului destin uman : „În zilele de pură veșnicie ale lunilor anului acesta mi-am zis ca totul să fie absolut clar în poemele mele lichide. Dar cum altfel cînd straturile riului sînt impregnate de lumina de sus și lumea de-acolo e însăși realitatea pe care o trăiesc și-o visez ?"

● Cu ambiția de-a închega o monografie lirică a dorului ca motiv fundamental al culturii noastre populare, poetul Vasile Speranța adaugă volumelor sale anterioare axate pe această temă o nouă prezență editorială, **Dorurile cîntului de cuc**, Ed. Litera, carte ce explorează un motiv arhetipal al sensibilității umane în general, așa cum explicitează postfațatorul său Ovidiu Papadima. Cine cunoaș-

te amănunțit lirica populară știe ce loc ocupă prezența dorului în mii și mii de variante dedicate acestui sentiment intraductibil al sufletului românesc. Uimește deci, în primul rînd, în cazul lui Vasile Speranța curajul acestuia de-a ataca un subiect ce părea elucidat din punct de vedere poetic, de-a-l propune din nou sensibilității poetice actuale printr-o tentativă baladescă (trezind nostalgia unei nerealizate încă epopei în versuri populare) a cărei importanță, dincolo de orice finalitate estetică, e simplul fapt că indică o direcție surprinzătoare și profitabilă pentru poezia noastră actuală : „gînd la gînd vine doru / Cotropindu-mi sufletu..."

ION ZUBAȘCU ■

atelier literar

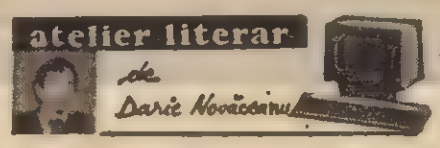

de Darie Novăceanu

Valeriu Butulescu — Petroșani. Întrucît „Atelierul literar" nu poartă nici un fel de corespondență cu nimeni în afara spațiului tipografic, reținem : „V-aș ruga să fiți obiectiv, nemilos de obiectiv, orgoliul meu e suficient de bine tăbăcit" și adăugăm : sînteți un poet aproape format, cu o bună stăpînire, mai ales, a poeziei de notație. O disciplină mai atentă față de gîndul poetic și, poate, o aplecare spre prozodie ar aduce un spor de calitate. Reproducem, considerîndu-le mai desăvîrșite, poemele „Preludiu", „Icar" și „Treceri".

Pirvulescu Maria — Băicoi. Transcriem cu toată fidelitatea : „...am fost la scos de cartofi dela global și un nene a auzit de mine că compui poezii și ma îndrumat să vă scriu dumneavoastră pînă acum niminí nu a zis că e bune sau nu". Nenele v-a îndrumat greșit : „nu e bune" și numai în acest fragment de scrisoare aveți șapte greșeli gramaticale.

Pavel Dăscălescu — București. În intenția sa, poezia „Gînd nou — gînd bun" este lăudabilă. Concretizarea acestei intenții rămîne stîngace și fără flor poetic.

Cădaru Doina Aurica — Hunedoara. „Aș dori pentru un mic debut să îmi public prin revista dumneavoastră următoarea poezioară". Cu „poezioara" trimisă nu vă putem îndeplini dorința unui „mic debut".

Săndulescu Constantin — București. „Atelierul literar" nu are secție de „cugetări". Dintre „cugetările" dumneavoastră am introdus-o, totuși, în computer pe aceasta : „Verdele este o culoare plăcută și odihnitoare. Argument : vacile pasc extrem de liniștite". Răspunsul a fost : vacile nu pasc culoarea, ci iarba. Are dreptate, nu ne mai trimiteți.

Nicola Meriana — București. Vă felicităm pentru efortul și voința de a vă învinge suferința. Versificați cu îndeminare, dar trebuie să înțelegeți că nu-i suficient, că pînă la poezie mai e încă mult.

Gădălean Rodica — Cluj. „Sînt nori ușori ce duc pe umerii lor zdraveni / un Univers de-ambiții și regrete". Observația computerului : poezie nu este, nici logică : dacă norii-s ușori, nu pot avea, presupunînd că au, umerii zdraveni ; ambiția și regretul țin de teritorii diferite.

Roiu Bogdan — București. Din cele trei texte mai realizat ni se pare a fi „Sculptură", dar sînteți încă departe de poezie.

C. Glosanu — Cîmpina. Versificați neglijent și aveți perfectă dreptate cînd spuneți : „Nu sînt poet, dar versuri scriu / o primăvară așteptînd".

Roza Alexandru — Tîrgu Mureș. Nu vă amăgiți, ceea ce scrieți dumneavoastră e proză joasă și nu poezie.

Bota Cristina — Ploiești. Manuscrisele nu se înapoiază, deci nu ni-l trimiteți.

Prof. Coban Vasile — Ploiești-Vest. E dreptul dumneavoastră să „asaltați" edîturile, dar la „Atelierul literar" reveniți cît mai tîrziu. Din ceea ce ne-ați trimis reținem : „Și parc-o arhitectură / de iluzii mă dă gata / astăzi plouă în natură / astăzi nu pot vedea fata". La acest text, computerul a întrebat dacă mai plouă și altundeva decît în natură și v-a dat un sfat : așteptați să stea ploaia.

Puiu Luigi — Pașcani. Aforismele nu intră în atenția computerului. Cele patru poeme, dincolo de o evidentă cultură și o lăudabilă înclinație spre cîntec, dovedesc o lipsă de respect pentru unitatea ideii poetice și, mai grav, pentru ortografie : „Mirați priveam ochiul drept / făcînd la stînga depărtîndu-se...". Nu neglijați aceste amănunte.

N. Simona — Suceava. „Aș vrea să plec pe Lună / Și să cultiv zambile". Observația computerului : solul lunar nu e cultivabil, încercați mai întîi în grădina proprie. Mai reținem : „Ochiul meu sting / a uitat să se închidă / și a orbit văzînd / împerecherea / îngerului cu focul". La acest text computerul n-a vrut să răspundă decît în limbaj codul : „Error — words — library — proceed", ceea ce înseamnă „greșală, cuvinte, bibliotecă, reia lucrul". Prin urmare, mai trimiteți.

Mircea Luduseanu — Mureș. Reținem din „Peisaj" : „Așa... Cu un cal ce nechează în noapte / în focul vestalelor înăbușit de sunet. / / cu ochiul meu din stînga / și cu albastrul inimii". Stranie, dar nu întîmplătoare, coincidența : precum ultimii doi corespondenți, Puiu Luigi și N. Simona, dumneavoastră priviți numai cu ochiul „din stînga".

Mai trimiteți : Vasilica D. Ioan, D. Amy, Bălănoiu Carmen, Petre Dacian, Cristian Veronica.

Deocamdată nu : Ion Luca, Laza Teodor, Popescu Florian, Popescu Cristian, Carp Geoni, Fotache Marius, Ana Mihăilescu, Corina P.

Notă : Acceptînd, începînd cu acest număr, să redeschid (numai ca suplinitor) „Atelierul literar" al revistei „Flacăra", sînt obligat să fac cîteva precizări : „Atelierul" este deschis tuturor celor care scriu, vor sau consideră că scriu poezie ; se au, totuși, în vedere cei care dovedesc o certă ucenicie personală, evidentă, între altele, printr-o bună stăpînire a limbii române, gramaticii și ortografiei, culturâ generală și culturâ poetică, meșteșug și sensibilitate, capacitate imaginativă și de expresie.

Din respect pentru spațiul tipografic, lectura și răspunsul la textele primite se rezolvă după un sistem de „computer" propriu, în a cărui memorie au fost introduse toate datele necesare din acest domeniu, adăugîndu-i-se inerenta generozitate, dar și exigența extremă pentru măsurarea ignoranței și veleitarismului. Sistemul impune dactilografierea textelor.

Manuscrisele nu se restituie și nu se poartă nici un fel de comunicare cu autorii lor decît în cadrul „Atelierului".

DARIE NOVACEANU ■

Treceri

În zadar freamătă pădurea.
Vîntul va trece iar.

Apoi vei trece tu —
în brațe cu un buchet de raze.

Apoi,
treacă cine dorește
sub acest cer
fisurat de atîtea fulgere.

Preludiu

Odihnește-te, călătorule,
pe această insulă —
corăbii ce niciăieri nu duce.
Că, dacă nu va veni
pasărea nopții
(cineva spunea că e în grădină) ;
vor cînta frunzele,
vor cînta ramurile.

Icar

Cu aceste aripi de hîrtie
mă înalț — din dragoste pentru tine,
pămînt. Nu fug. De sus vreau să te cînt.
Nu plec. În cercuri zbor,
ca un cocor.
Și într-o zi de toamnă timpurie
îți voi cădea în vatră,
ca o cioc'rlie.

Fierbinte, cinitoare piatră.

VALERIU BUTULESCU ■

Vitrina artelor

tivului, al estetismelor „turistice"), decorurile (și ele de bun gust, inventînd în codul filmului) rolurile secundare (Oana Sîrbu, Dana Dogaru, Mihai Cafrița, Mihai Brătilă), acoperite cu discreție și dăruire fac din recentul film al lui George Cornea o reușită a genului.

TANIA RADU ■

Estrada

Aplauze meritate

La Teatrul Constantin Tănase de cîțiva ani buni se întîmplă un lucru curios : Vara prezenta la Grădina Boema spectacole lune, amuzante și pline de umor, iar cum venea toamna eram martorii unor reprezentații sărăcăcioase, golite de fantezie și interes. Aceleași cuplete terne în idei, lipsite de curaj, aceleași monologuri șterse în care ni se vorbea mereu despre ospătari, manichiuriste sau fete certate cu morala. Un singur element era comun sezonului estival cît și celui hibernal baletul. Indiferent de anotimp el, baletul, constituia un element de umplutură. Lipsit de elemente tinere, dar mai ales de costume, fast și tematică interesante, el stîrnea de multe ori compasiunea

Dar iată că anul acesta s-a întîmplat marea cotitură mult așteptată zic eu, chiar și de personalul teatrului. În aceste zile procurarea unui bilet la „Savoy, Savoy" este o problemă dificilă, seară de seară o mare de oameni așteptînd în fața teatrului un bilet în plus.

S-a întîmplat oare un miracol ? Cum minuni în vremea noastră nu văd a se mai face să subliniem, înainte de a vorbi de reprezentația propriu-zisă, marea împlinire a acestei reviste, care se numește : **baletul**. De data aceasta el nu mai este cenușăreasa spectacolului, ci vedeta, eșafodajul întregii reviste. Primul „vinovat" se numește Cornel Patrichi, magul pașilor de dans, care ne prezintă un balet încîntător, modern, plin de fantezie, ce evoluează într-un ritm drăcesc. Balerinele sînt pline de grație și suplețe. Scena debordează de tinerețe, care odată ajunsă la rampă aduce un aer proaspăt, îmbietor. Balerinii nu mai sînt niște simpli cavaleri servanți. Într-un fel piramida a fost răsturnată. Și cum știm că Patrichi nu este omul concesiilor a chemat alături de el pe Teodora Dinulescu și Cornelia Patrichi, care au desenat costumele într-o fantezie și cromatică încîntătoare. Rafinamentul, bunul gust și linia modernă completează de așa manieră evoluția baletului încît aplauzele izbucnesc instantaneu. Scenografia Teodorei Dinulescu este funcțională și de ales rafinament.

Așa cum spuneam la început și partea de proză se află la înălțime. Textele sînt incisive, directe atacînd cu mult curaj teme majore. Spectacolul nu mai dă senzația lucrului deja vu. Cu o singură excepție. Dar cum excepțiile întăresc regula nu vom face nici o observație căci și noi sîntem adepții ideii că anumite cuplete pot fi reluate peste ani. Cu o singură condiție : să fie de calitate.

Piatra de încercare la revistă se numește cuplet. Cristina Stamate și Alexandru Arșinel ne demonstrează, dacă mai era nevoie, că au cupletul în sînge. Trec rampa, au aplomb, sînt simpatici, au nerv, pre-

zență scenică și, ceea ce este foarte important, sînt port-drapelul rostirii cupletului pe linia marilor lor înaintași.

Confirmînd ideea susținută de Cristina Stamate în cupletul său ca marii actori de odinioară au trecut pe la revistă, Arșinel de cîteva ori pe lună trece strada pentru a urca pe scena Naționalului. Important este că n-a părăsit revista. În acest spectacol evoluția sa e impresionantă, remarcabilă. Cînd spune cupletul, ochii lui înlăcrimați de emoție transmit aceeași stare multor spectatori. În definitiv lacrimile exprimă și bucurie. Arșinel cîntă foarte frumos, dar parcă niciodată nu a avut prilejul să se exprime ca de această dată. El interpretează un potpuriu din muzica popoarelor și, spre meritul său, de fiecare dată „este de acolo".

Mihai Perșa are cîteva apariții foarte reușite. El este un actor complet : cîntă, spune și dansează ca o adevărată vedetă. Dansul cow-boy-ului îl face adorabil, dar regretăm că în economia spectacolului nu ne-a delectat și cu un cuplet. Nae Lăzărescu este foarte personal compunîndu-și totdeauna rolul în funcție de datele lui fizice. Nu rîde niciodată. Totdeauna pare străin de ceea ce spune, pentru că tot ce face, face cu har la modul cel mai grav, parcă ar juca tragedie. Nicu Constantin și Alexandru Iulescu au o apariție plină de haz, dar păcat că numai atît. Vasile Muraru nu a urcat de prea mulți ani pe scena încercată a revistei, dar asta nu-l împiedică să-și facă prezența remarcată. Are talent și-și va împune numele.

Și despre ce ar mai trebuie să vorbim? Fără discuție că un loc bine definit aparține muzicii prin două nume Adrian Daminescu și Marcela Alexandru. Daminescu este la ora aceasta o vedetă. Are glas plăcut, penetrant, catifelat. La acest interpret trebuie subliniată dărui-

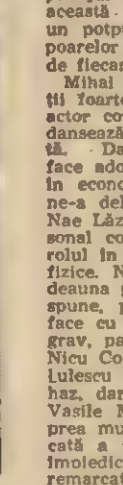

rea cu care cîntă. Înțelege pătrunde și trăiește fiecare frază muzicală. Marcela Alexandru, se află în mare formă. Pe lîngă calitățile native ale glasului ei, trebuie să mai adăugăm că se mișcă dezinvolt și grațios pe scenă. Merge pe o linie ascendentă și din acest colț de pagină nu putem decît să-i urăm mult succes.

Și despre ce ar mai trebui să vorbim ? Despre siguranța cu care regizorul Bițu Fălticineanu a distribuit și condus întregul spectacol, despre risipa de imaginație pe care a folosit-o și mai ales pentru ideea de a chema-o, într-o formă mai puțin folosită, pe Stela Popescu. Prezența ei chiar amăgitoare se face simțită. Stela contribuie la ridicarea nivelului spectacolului. Chiar dacă a părăsit revista Stela Popescu este mereu prezentă.

Și despre ce ar mai trebui să vorbim ? Despre textele de bună calitate datorate apreciatului creator al genului Mihai Maximilian, care împreună cu Aurel Storin și Nae Lăzărescu au dat Teatrului Tănase un foarte bun spectacol. Textele sînt directe, moderne și la problemă. De data aceasta ni s-a demonstrat că se poate scrie o revistă a zilelor noastre, fără a chema în ajutor unele texte scrise cu multe decenii în urmă. Vesnicei dileme leit motiv mai în toate cuplete le lui Tănase : „Păi se poate", iată că îi putem da un răspuns care cu siguranță l-ar fi bucurat și pe el :

— Da, se poate !

IOAN GORUN ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● Două propuneri sosite din județele Prahova și Sălaj, vizează reglementarea orarului curselor unor mijloace de transport în comun, fiind semnate de către un numeros grup de oameni ai muncii ; le supunem atenției forurilor în drept :

1.) „În numele mai multor navetiști din comunele Fintînele și Vadu-Săpat, care lucrează în Ploiești în trei schimburi, vă rugăm să ne sprijiniți în rezolvarea următoarei probleme : dacă la schimbul I și III avem mijloace foarte bune de a circula din comună pînă la gara Mizil, autogara Mizil asigurîndu-ne autobuzele corespunzătoare, pentru cei din schimbul II — care sosesc la gară la ora 1 — situația se complică, autobuzul plecînd din Mizil la ora 0,30. Dorim, și credem că nu este prea greu, ca acest autobuz să pleacă la ora 1, dînd astfel posibilitate și schimbului II, la întoarcerea de la serviciu, să circule în condiții normale" (semnează **Anton Popa**, împreună cu un număr de 47 cetățeni).

2.) „Sîntem un grup de părinți ai căror copii frecventează cursurile liceelor din Șimleul Silvaniei și care fac naveta pe ruta Subcetate — Șimleul Silvaniei (copii din satele Subcetate, Valcău de Sus, Valcău de Jos), cu autobuze aparținătoare autobazei Șimleul Silvaniei. Plecarea din Subcetate este la ora 5,10, ajungînd în Șimleu la ora 6,10 ; cursurile școlare încep la ora 8,00. Din Șimleul Silvaniei autobuzul care îi aduce pe copii acasă pornește la ora 16, deci aceștia pierd două ore la dus și încă două la întors din prețiosul timp pe care îl au la dispoziție pentru pregătirea lecțiilor și odihnă ; mai ales după terminarea cursurilor, timpul lor este irosit prin autogară sau oraș, unii dintre ei mai ales, certați cu disciplina, fiind tentați să umble prin locuri unde accesul lor nu ar trebui permis, scăpînd astfel de sub supravegherea profesorilor, a părinților. Venim cu rugămintea a ne ajuta ca autobuzul care îi duce la Șimleul Silvaniei să pornească din Subcetate la ora 6,45, iar la întoarcere să plece din Șimleu la 14,30. Facem menționarea că această cursă transportă numai elevi, pentru muncitori fiind alte autobuze în acest sens", (semnează 49 de părinți).

● **Primim, din partea Consiliului popular al județului Prahova :** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Gheorghe N. Alexe**, din comuna Predeluțul Sărari, prin care solicită sprijin în vederea încadrării sale în cîmpul muncii — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare — vă comunicăm următoarele ; fiind invitat la Oficiul Forței de Muncă din Ploiești, la data de 30.10.1987 acesta a fost repartizat ca om al muncii la Schela de producție petrolieră Boldești-Scăieni".

● Redăm, pe scurt, scrisoarea adresată de către **Nechita Dumitru** din Iași (strada Ciurchi nr. 115-A, blocul B.8, scara B, apartamentul 4) : blocul sus menționat, și în care numitul locuiește de peste 20 de ani, a fost prevăzut la nivelul I cu o spălătorie pentru toți locatarii blocului, iar pentru cei de la etajul I și cu un uscător. Nici o familie din acest bloc nu are însă acces la această dependință, întrucît trei familii au subînchiriat spațiul respectiv, transformînd locul într-un depozit de piese auto sau de alimente pe timp de iarnă. Persoana care ne scrie este un om suferind, însăși soția sa este bolnavă — condiții ce îi împiedică de a spăla sau usca rufele în apartamentul propriu. S-au făcut mai multe demersuri (în urma unui demers făcut către ziarul SCINTEIA situația s-a ameliorat — în cursul lunii mai 1987), în prezent însă lucrurile stau la fel ca și la început, cheile dependinței fiind în posesia celor trei familii care nu permit accesul altora la aceste încăperi de uz comun. S-a ajuns chiar la neplăcuta situație a intentării unor procese între locatari, în general vizînd cele trei familii care abuzează ilegal de spațiul comun în cauză, dar, în mod bizar, martorii fiecărela din aceste trei fac parte din celelalte două... ?! Ni se dă de înțeles că însăși I.G.C.L.-Iași a fost indus în eroare asupra situației de fapt. Rămînem în așteptarea unui răspuns lămuritor din partea acesteia din urmă.

● **Din partea U.J.C.A.P. — județul Caraș Severin :** „Privind cercetarea scrisorii adresate redacției FLACĂRA de către **Ion Ivan** și **Marin Giju** din comuna Ezeriș, județul Caraș Severin, prin care aceștia arată că au vîndut un număr de oi C.A.P. Brebu, fără a primi însă sumele corespunzătoare : situația a fost rezolvată prin dispoziția de plată nr. 31/1987, numiții primindu-și sumele cuvenite — 32 077 și, respectiv, 12 751 lei — pentru care au și semnat în tabelul nominal cu vînzătorii de ovine".

● **Ioan Lungu** din Brașov (calea București nr. 52, blocul S.24, apartamentul 35), se adaugă acelor cititori care ne-au sesizat în ultimul timp despre practica, după cum se știe ilegală, a vînzării unor cărți în mod condiționat : sub forma unor „pachete-cadouri", cumpărătorul este obligat să achite, pe lîngă cartea preferată și solicitată, un număr de volume ce nu-i folosesc, dar care se bucură de o slabă desfacere. Într-una din marile librării ale municipiului — relatează cititorul nostru — o fetiță a solicitat un caiet de matematici de 48 file, vînzătoarea i-a oferit un astfel de pachet format din... 10 caiete, plus un ghid al orașului. Vînzătoarele motivează acest procedeu ca fiind dispus de Centrul de librării al municipiului : ne îndoim că motivația rămîne în picioare, cît timp fetița în cauză a fost nevoită să renunțe la cumpărarea caietului solicitat.

● **Consiliul popular municipal Craiova :** „La scrisoarea numitului **Mitiță Nicolae** din Craiova, cartierul Rovine, blocul J.24, scara 1, apartamentul 2, vă informăm : în ședința Biroului Permanent din luna octombrie, s-a analizat situația familiei, a veniturilor, posibilităților de întreținere cît și starea sănătății membrilor, toate acestea, coroborate cu vîrsta lor, conducînd la scutirea de plata contribuției bănești pentru anii 1986 și 1987, cît și de efectuarea contribuției în muncă".

● **Subsemnatul Alexandru Chiveiu** domiciliat în București, strada Radu Boiangiu nr. 4—6, blocul 42-A, scara B, apartamentul 60, sectorul 1, vă aduc la cunoștință următoarele : încă de la recepția finală a blocului ce a avut loc în 1979, s-au constatat unele deficiențe ale izolației, mulți dintre noi avînd necazuri atunci cînd plouă sau se topește zăpada. Am anunțat acest lucru în mai multe rînduri dar Antrepriza de Construcții Montaj din b-dul 1 Mai 323 A nu a luat nici o măsură. Remedierile pe care le-am încercat a le face personal nu au dat rezultate, în executarea acestora fiind nevoie pe semne de oameni de specialitate în domeniu. Locuința fiind la ora actuală în pericol de deteriorare, vă rog a publica aceste rînduri în speranța că factorii de răspundere vor pune capăt acestei situații ce durează de ani de zile".

● **Consiliul popular municipal Rm. Vîlcea :** „Referitor la scrisoarea unui grup de locatari din municipiul nostru : prin scrisoare a fost sesizat faptul că numitul Constantin Vișan, locatarul apartamentului nr. 1 din blocul 28, zona Traian, a închis cu gard viu spațiul verde din jurul blocului. În urma cercetărilor efectuate s-a constatat că într-adevăr tov. C. V. a închis cu gard viu și gard de ulucă o parte din spațiul verde de lîngă blocul 28, scara E — spațiu pe care l-a cultivat cu flori și viță de vie ; de asemenea a construit o gheretă din ulucă unde își închide bicicleta și uneltele ce le folosește pentru lucrat grădina. Față de cele constatate au fost luate măsuri pentru tăierea gardului viu la înălțimea de 1 metru, desființarea împrejmuirii din ulucă și a gheretei. În prezent toți locatarii au acces la spațiul verde din fața blocului".

● Mă numesc **Glodan Șerban** și domiciliez în Iași, strada Ștefan cel Mare nr. 11 și vă rog să mă ajutați în clarificarea situației muncii mele, întrucît întîmpin greutăți — de ordin birocratic — în obținerea unor adeverințe ce îmi sînt necesare întocmirii dosarului de pensie. În data de 4.06.1987, cu recomandata nr. 462, am trimis o cerere în care solicitam o adeverință din care să rezulte dacă mi-au fost sau nu opriți cei 2% din retribuția tarifară pentru pensie suplimentară conform Legii 27/1977 și H.C.M. 252/1967, pe perioada de la 14.10.1968 — 3.02.1970 ; la data de 16.09 1987 am făcut o revenire cu recomandata nr. 1 236, dar fără rezultat nici de data asta : instituția în cauză fiind Cooperativa „Deservirea", Lehliu-Gară, județul Călărași.

La fel am procedat și către Cooperativa de consum Lehliu-Gară, cu recomandata nr. 461/4 06.1987 (revenire cu recomandata nr. 1 237/16.09 87), solicitînd o adeverință pe perioada 4.04. 1970 — 1.11.1972 cînd m-am transferat conform art. 11 litera „a" Legea 1/1970 la Cooperativa „Constructorul" Iași.

Vă puteți da seama ce greutăți îmi fac funcționarii acestor două cooperative netrimițîndu-mi actele solicitate, deși era de datoria dumnealor a-mi înscrie perioadele respective în Cartea de muncă și a nu purta oamenii pe drumuri. Rămîn să vă mulțumesc".

● **Ministerul de Interne — I.G.M. :** „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către **Constantin Peneș** din comuna Costești, județul Buzău, vă comunicăm următoarele : în ziua de 16 noiembrie 1986, numitul C.P. a comis, pe raza comunei Ozun, județul Covasna, un accident de circulație soldat cu rănirea gravă a biciclistului Gheorghe Varză. În baza prevederilor art. 42 din Decretul 328/1966 — republicat — permisul de conducere i-a fost reținut odată cu comiterea faptei. Soluția propusă de organul de miliție, de a nu se începe urmărirea penală împotriva numitului, a fost confirmată de procuratura locală Sfîntu Gheorghe la 27 octombrie 1987. În aceeași zi, permisul său de conducere a fost trimis la Miliția județului Buzău — serviciul circulație, pentru a fi restituit titularului".

● Încă un caz în care, din păcate, birocratismul își mai face de cap :

„Mă numesc **Ioan Gh. Lupuca**, domiciliez în localitatea Moinești, strada Tudor Vladimirescu 171, județul Bacău, fost muncitor minier în Întreprinderea Minieră Bălan, județul Harghita. La data de 1.12.1986 am fost pensionat conform dosarului nr. 48 467 și am primit drepturile de pensie de la Oficiul de asigurări sociale și pensii Miercurea Ciuc, pe perioada 1.12.1986 — 31.06.1987. În cursul lunii iunie 1987 am depus cerere la oficiul Miercurea Ciuc pentru a-mi transfera dosarul de pensie la Oficiul de Asigurări Sociale și Pensii Gh. Gh. Dej — județul Bacău. Am înștiințarea de la Miercurea Ciuc că dosarul mi-a fost înaintat cu adresa nr. 3773/1 iunie 1987, așa cum solicitasem, către Oficiul Gh. Gh. Dej și că începînd cu luna iulie urmează să-mi primesc drepturile de la acest ultim oficiu. Au trecut de atunci 4 (patru !?) luni de zile și nici pînă la prezent (n.r. : scrisoarea a parvenit redacției în noiembrie 1987) nu am intrat în posesia drepturilor ce mi se cuvin, deși am intervenit în nenumărate rînduri la Oficiul Gh. Gh Dej, promițîndu-mi-se de fiecare dată să aștept, că luna viitoare mi se va rezolva situația. Sînt suferind, trebuie să-mi cumpăr medicamente, achit lunar o pensie de întreținere pentru un copil handicapat la căminul de copii din Hîrlau, județul Iași, soția este de asemenea bolnavă și este casnică, am epuizat economiile de care dispuneam, ce să facem ? !"

Chiar dacă situația celui de mai sus s-a rezolvat între timp, pînă la publicarea acestei scrisori, este absolut inexplicabilă și mai ales condamnabilă, atitudinea unor funcționari care au putut tărăgăna atîta timp completarea unor hîrtii pentru a-l scoate pe acest om din impas !

● **Consiliul popular județean Neamț :** „Restituim scrisoarea adresată redacției de către Constantin Stamatin din colonia Vaduri, comuna Vînișoara, județul Neamț, prin care solicită sprijin în repartizarea în muncă, informîndu-vă următoarele : discutîndu-se cu numitul în ziua de 2.11.1987, cu dispoziția nr. 8 079 acesta a fost repartizat la Cooperativa „Prestarea" din Piatra Neamț, ca frezor".

● **Ministerul Sănătății :** „În legătură cu scrisoarea tov. **Ioan Tănăsescu** din comuna Vulpeni, județul Olt, prin care acesta solicită sprijin medical, vă comunicăm că bolnavul a fost internat în ziua de 2.11.1987 la secția de interne a spitalului Balș unde primește tratamentul necesar".

● „Locatarii blocului AN 52, strada 6 Martie nr. 51 din municipiul Oradea, vă facem cunoscută următoarea stare de lucruri din blocul nostru : din anul 1984, de la predarea blocului și pînă în prezent, ascensorul de persoane ce urma a fi montat și dat în funcțiune la timpul respectiv — nu funcționează. Am adus la cunoștința forurilor competente situația de mai sus, dar nici pînă astăzi, din motive pe care nu le putem înțelege, nu s-a montat nici măcar un șurub la această instalație atît de necesară. De aproape patru ani, cele 40 de familii așteptăm ziua în care vom putea folosi ascensorul deoarece sînt printre noi bătrîni, bolnavi, copii mici — cîte trei la număr, la etajele superioare". **(scrisoarea este semnată de către președintele asociației și de 39 titulari de apartamente).**

● **Consiliul popular al orașului Carei — județul Satu Mare :** „Verificînd scrisoarea adresată redacției de către **Emilian Fogaș** din Carei, strada Crișan nr. 14, vă aducem la cunoștință : datorită unei boli de care suferea, numitul a făcut un tratament lipsind de la serviciu ; după terminarea tratamentului s-a prezentat la serviciu — la Întreprinderea sfeclei de zahăr, unde lucra ca lăcătuș mecanic — moment în care a avut loc o discuție neprincipială cu directorul întreprinderii urmată de depunerea unei declarații și desfacerea contractului de muncă. Ca urmare a intervenției secretarului organizației de partid din întreprindere, și analizării mai atente a cazului, numitul E.F. a fost reprimit în serviciu, fără aplicarea măsurii inițial dispuse".

■ **Nicolae Birou,** împreună cu un număr de 15 locuitori ai satului Frățești, comuna Leicești, județul Gorj, ne scrie cîte ceva despre situația căminului cultural din sat — cămin construit prin muncă patriotică de către săteni, dar lăsat din păcate, în ultimul timp, în paragină. Situația se prezintă astfel : după ce a fost folosit o vreme drept depozit de cereale, în anul care a trecut s-a dat „în folosință", sub formă de „împrumut", unor pădurari, pentru creșterea viermilor de mătase (?!). La ora actuală clădirea arată jalnic, geamurile și ușile sînt sparte, etc. Deși nu se mai organizează acțiunile culturale cerute de tinerii satului, în schimb, aceeași clădire este „închiriată" diverselor persoane pentru organizarea unor petreceri (nunți, botezuri, etc.). Socotim de datoria noastră a atrage atenția organelor locale în drept asupra acestei stări de fapt, în sensul de a reda acestui cămin destinația pentru care a fost construit.

■ **Consiliul popular al Sectorului 5 al Capitalei :** „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către **Petre Manu** din comuna Godeni, județul Argeș, prin care acesta arată că a lucrat la IAMRCT ca lăcătuș, din 11 mai 1982 pînă la 15 februarie 1987, cînd s-a îmbolnăvit și a încetat activitatea și solicită să i se acorde indemnizația pentru concediul de odihnă pe anul 1986, pe care nu l-a efectuat în anul respectiv : din verificările efectuate a reieșit că sînt adevărate cele reținute de către P.M., motiv pentru care conducerea IAMRCT a trimis pe adresa acestuia, cu mandatul poștal nr. 0421/1987 suma de 2963 lei, reprezentînd indemnizația pentru concediul de odihnă (cele 21 zile neefectuate în anul 1987)."

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

Mihăilescu Marcel — Bacău : În localitate funcționează unități de prestări servicii unde vă puteți comanda obiectul dorit. ● **Inișel Gh. Nelu** — Arad : Nu știm cum să vă ajutăm. Poate e bine să consultați un avocat. ● **Sidonia C.** — Beiuș, **Iancu Ion** — București, **Brădean Ștefan** — Arad : Reveniți cu amănunte. ● **Gănescu Cornel Constantin** — Brăila : Nu avem a vă transmite decît să luați legătura direct cu redacția respectivă, str. Ștefan Furtună nr. 140. ● **Bălăceanu Vasile** — București : Problemele sînt de competența instanței de judecată. ● **Trifan Alexandru** — Roman : În conformitate cu prevederile Legii 3/1977, persoanele care au cel puțin 10 ani vechime, au dreptul la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă la împlinirea vîrstei de 62 ani, bărbații. ● **Apostu Dumitru** — Adjud : În cazul în care în ultimele trei luni ați efectuat lucrări superioare categoriei a doua, urmează să solicitați conducerii brigăzii promovarea în categoria a 3-a, cu respectarea formalităților legale. ● **Stîclaru Carmen** — București : Deși ne-a mirat că ne-ați adresat nouă întrebarea, dv. fiind absolventă a Facultății de drept, am aflat răspunsul de la Ministerul Justiției : Puteți deveni membră a unui colegiu de avocați, după terminarea stagiului la unitatea și în funcția în care ați fost repartizată, pe baza susținerii examenului de admitere organizat de minister pentru locurile disponibile din colegii. Condițiile examenului sînt comunicate tuturor colegiilor, unde se fac înscrierile. Ministerul Justiției poate acorda scutire de examen juriștilor care, înainte de a cere primirea în colegiu, au avut o activitate profesională științifică meritorie și continuă. ● **Popescu Emilia** — Mangalia : În cazul în care efectuați permanent activitatea de dezinsecție, dezinfecție și deratizare, beneficiați de 3 zile suplimentare la concediul de odihnă. ● **Bălăceanu Matei** — Balș : Nu. **Tirdea Mihai** — com. Gălăuțaș (Harghita) : Testamentul autentic încheiat la notariat este valabil atît timp cît nu este anulat prin hotărîre judecătorească. Dacă o ajutați în prezent pe testatoare, ar fi bine să puteți și dovedi aceasta. ● **Toganel Constantin** — satul Voinicenl, com. Ceuașu de Cîmpie (Mureș) : Utilizarea rampelor de depozitare a gunoaielor pentru adăpostirea și iernarea ovinelor contravine normelor și măsurilor sanitar-veterinare în vigoare. ● **Suth Iosif** — Cluj-Napoca : Pensia dv. a fost corect și legal stabilită. ● **Mihali Ștefan** — Borșa : I.C.S.M. Borșa a comandat lucrările de reparații interioare, însă reparațiile capitale intră în sarcina proprietarului. ● **Ceaciru Marian** — Craiova : Oficiul farmaceutic vă va comunica adresa farmaciei de unde urmează să cumpărați medicamentele solicitate. ● **Mîtrea Cristian** — Ploiești : Pentru a vă ajuta, reveniți cu o scrisoare care să cuprindă și adresa exactă.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Serviciile 1988

Cuvîntul dat – datorie curată

Onorarea comenzilor

O teorie a importanței prestărilor de servicii intr-un municipiu cum este Ploieștiul, puternic centru industrial, cu o populație de peste 200 000 locuitori, ar fi mai mult decît inutilă. Renunțăm, așadar, la introduceri și, împreună cu Vasile Iliescu, vicepreședinte al Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești, uniune care asigură peste 70 la sută din volumul prestărilor de servicii pentru populația orașului, intrăm direct în subiect.

Trebuie menționat încă de la început, ține să precizeze interlocutorul nostru, că în ultimii trei ani unităților noastre le-au fost asigurate spații moderne, la parterul noilor ansambluri de locuințe, creîndu-se, astfel, un cadru propice desfășurării unei game foarte largi de servicii, al căror număr, 306, este desigur relevant.

— Sîntem după încheierea unui an în care ați înregistrat multe realizări. Vă propun, însă, de astă dată, să trecem în revistă restanțele pe care le aveți față de populație, cunoașterea neîmplinirilor fiind, se știe, prima condiție pentru îmbunătățirea activității viitoare.

— Deși foarte bine dotați cu utilaje și forță de muncă pregătită în școlile profesionale ale U.C.E.C.O.M.-ului, nu totdeauna am putut satisface în întregime cererile populației — și mă refer aici atît la aspectul cantitativ, cît și la calitatea prestărilor noastre. În ceea ce privește aspectul cantitativ — este vorba de numărul comenzilor pe care le putem onora — probleme avem în special în prestările auto-moto, radio-TV și obiecte electrice, electrocasnice și mecanice, unde resimțim acut lipsa pieselor de schimb, pe care producătorii le dirijează cu precădere către reprezentanțele proprii nouă oferindu-ne cantități foarte mici. Și, cum solicitările noastre exprimă cererea reală a populației, neonorarea lor aduce, firesc, după sine, imposibilitatea noastră de a răspunde tuturor solicitărilor. În 1987 am înființat un centru de informare privind activitatea de construcții prestată de noi. Interesul cu care a fost primit a demonstrat deplin utilitatea lui. Din păcate, acesta nu acoperă decît o zonă restrînsă a activității noastre, în privința celorlalte genuri de activități publicul fiind încă insuficient informat. O altă datorie către cetățeni este lipsa unor ateliere de reparat stilouri și creioane mecanice, prestări foarte solicitate de clienți, pe care nu le putem asigura din cauza aceleiași lipse a pieselor de schimb de care am mai vorbit. De cîțiva ani, pălăriile au reintrat în modă. Față de cererile de asigurare a activităților de curățat și călcat pălării, oferta noastră e încă extrem de modestă. Durere veche a unităților de comandă și reparații, nerespectarea, uneori, a termenelor, rămînînd și pentru noi o problemă.

— Ce veți întreprinde pentru lichidarea neajunsurilor în acest an? Care sînt noutățile pe care le veți oferi cetățenilor?

— 1988 va aduce destule noutăți, dar în general vom merge pe extinderea celor cîteva experimente ale anului 1987, ale căror rezultate au fost, în unele cazuri, impresionante. Am amintit deja înființarea primului centru de informare. Acesta va fi urmat, în prima parte a anului de încă unul, de astă dată oferind informații privitoare la toate serviciile prestate de noi; centrul va funcționa într-unul din blocurile aflate în construcție în zona centrală a municipiului. Cu numai o lună în urmă, la unitatea noastră de reparat frigidere, a fost dată în funcțiune o linie de reparare în flux a acestora și o alta, de recondiționare a pieselor, această a doua linie asigurînd, prin resurse proprii, piesele de schimb atît de necesare. Cum reușita acestui experiment se traduce în calitate și promptitudine, în 1988 alte două unități vor trece pe sistemul în flux — una de reparații automoto cealaltă cu specific radio-TV. Ca și la unitatea de frigidere, unde numărul comenzilor onorate a crescut de circa trei ori, și la noile unități testarea defectului, manevrarea agregatelor, repararea, asamblarea și probarea lor se fac pe utilaje și bancuri de probă automatizate. Și, pentru că arătăm că avem încă probleme în cea ce privește respectarea termenelor de execuție, pe care cetățenii le doresc cît mai scurte, promitem ca 1988 să marcheze un salt valoric. Ne întemeiem afirmația pe existența a 20 de centre cu profil de urgență, date în funcțiune anul trecut și care în anul acesta vor lucra la capacitatea maximă. Amintim, printre certitudinile lui 1988, înființarea a 36 noi unități, axate în principal pe execuție și reparare confecții și obiecte electrice, electrocasnice și mecanice, cît și dezvoltarea activităților de tradicere, inițiere în stenodactilografie și limbi străine, susținerea de meditații pentru elevi, activități asigurate de cadre specializate.

— Contactul permanent cu publicul dă acestei munci un specific anume, care o singularizează. Sînt pregătiți oamenii dumneavoastră pentru a contribui la formarea gustului, a deprinderilor de exploatare corectă a aparatelor și instalațiilor, cu alte cuvinte, pentru a participa și la educarea publicului care li se adresează?

— Putem răspunde „da" fără nici o reținere pentru activitatea din domeniile confecțiilor, încălțămintei, marochinăriei, unde paradele modei — al căror număr va crește în anul viitor — sînt totdeauna momente de informare și educare a publicului. Pregătiți, perfecționați permanent prin cursuri speciale, maiștrii noștri se comportă nu ca simpli executanți ai comenzilor, ci ca îndrumători în linia modei, ghizi competenți în armonizarea personalității clienților cu ținută vestimentară.

Roxana PAICU MANOLESCU

În pas cu cerințele populației

La fel ca și celelalte localități ale țării, și orașul Roșiori de Vede a cunoscut, mai ales în ultimul deceniu, o amplă dezvoltare, ajungînd astăzi să dispună de multe unități de interes republican (între care, întreprinderile mecanică de material rulant, textilă și de tricotaje, de mecanizare a agriculturii, de uleiuri și de bere, de mobilă etc.) cu o producție marfă industrială de peste 4,3 miliarde de lei, de numeroase dotări social-culturale, precum blocuri moderne de locuințe însumînd peste 4 000 de apartamente, un mare spital orășenesc cuplat cu dispensar policlinic, hotel turistic, cinematograf, casă de cultură, licee și școli generale. De la o populație doar de aproximativ 12 000 de locuitori, cît numără cu douăzeci de ani în urmă, orașul teleormănean a ajuns anul acesta la peste 38 000. Firește, o asemenea dezvoltare economico-socială și demografică avea să atragă după sine și un impuls al serviciilor publice și prestatoare, în măsură să satisfacă tot mai deplin cerințele aflate și ele în continuă creștere.

Numai cooperația meșteșugărească, reprezentată aici prin cooperativele „Sporul" și „Progresul", dispune la ora actuală de 60 de unități prestatoare de servicii, iar I.C.S.M.-ul (Întreprinderea comercială de stat mixtă) numără nu mai puțin de 130 de unități bine dotate și aprovizionate, cu personal calificat, cu spații de producție în mare majoritate moderne, bine utilate, care au luat locul prăvăliilor, atelierelor și bodegilor insalubre de altădată.

Cooperativa „Sporul", de pildă, oferă populației orașului cinci profile de servicii, începînd de la confecții textile și marochinărie, cojocărie-blănărie, chimie și pînă la articole artizanale și de imprimerie, iar Cooperativa „Progresul" — servicii de prelucrări cu profil metal-lemn (reparații radiotv., ceasuri, bijuterii, ochelari, stilouri, confecții și recondiționări de mobilier etc.), curățătorie și spălătorie chimică, reparații îmbrăcăminte și lenjerie, activități prestatoare neindustriale (frizerii, coafuri, cosmetică, pedichiură, foto s.a.), autoservice.

— Pentru anul trecut — ne-a spus Constantin Ciofalcă, președintele Cooperativei „Sporul" — noi am avut în plan să înființăm încă două unități: una de confecționat articole de sport, cealaltă de imprimerie artizanală, ambele intens solicitate de populație. Le-am realizat pe amîndouă, în cadrul spațiului productiv existent, prin reamplasarea mai judicioasă a utilajelor și mașinilor din dotare, în așa fel încît am făcut loc noilor mașini și utilaje specifice fără a mai construi un alt spațiu. Am realizat cele două noi unități fără cheltuieli suplimentare și folosind la maximum posibilitățile existente. Dind viață noilor orientări și sarcini reieșite din magistralul raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Conferință Națională a partidului, prin planul nostru de investiții, de peste 20 milioane de lei, în acest an avem de înființat încă trei ateliere complexe: de cojocărie-blănărie, de filat și tors lînă de oaie, de țesătorie. Construcții noi, dotate cu utilaje, cu mașini și cu toate dependințele de rigoare. Asta în etapa a I-a. În etapa a II-a (1989—1990) vom deschide încă un atelier de aceeași anvergură profilat pe confecții textile bărbați, marochinărie, cutii de carton pentru ambalaje și pungi de polietilenă. Toate aceste noi obiective vor fi amplasate în microraionul gării de est și vor aduce un spor de producție (de mică industrie și prestări servicii) de 34 milioane de lei. În privința serviciilor și noi ne-am îndeplinit și chiar depășit planul pe anul 1987. În 1988—1989 vom extinde atelierele prestatoare cu încă 400 m.p., înființînd o nouă turnătorie de piese metalice și produse de artizanat, o matrițerie, încă un atelier de reparații și recondiționări bunuri electrocasnice, o stație modernă de vopsit autoturisme.

— În schimb — intervine în discuție Marin Nicolescu, directorul I.C.S.M. — noi, cei din comerțul local, sîntem încă datori cu darea în funcțiune a unor noi unități comerciale însumînd aproape 1 800 m.p. Nu toate unitățile prevăzute au fost date în folosință, întrucît noile blocuri din cartierele Carpați și Olt, la parterele cărora sînt prevăzute noile spații comerciale, încă nu s-au terminat de construit și nu s-au dat în folosință. În total, acum și în anul care a început, urmează să intre în funcțiune încă 22 noi unități, cu acestea numărul unităților comerciale din oraș ridicîndu-se la peste 150.

— Tot pe linia serviciilor — ține să adauge Ilie Pascu, șeful Autobazei 3 Roșiori a I.J.T.L. Teleorman — se înscrie și transportul în comun. Deși la ora actuală avem 5 trasee deservite de 14 autobuze de mare capacitate și în perfectă stare, ceea ce permite un transport civilizat, și noi am prevăzut, în contextul noilor sarcini trasate la recenta Conferință Națională a partidului, să dezvoltăm activitatea în acest domeniu de larg interes cetățenesc. Dacă în 1987 am primit în dotare încă un autobuz de mare capacitate, urmează ca în anul de curînd început să primim încă două autobuze, un maxi-taxi și două taximetre, fapt ce ne va permite să venim în întîmpinarea cerințelor publicului călător și să asigurăm un transport cît mai civilizat, la nivelul exigențelor.

MIHAI STANESCU

Încă puțin pînă departe

Profilată mai mult pe confecții, Cooperativa „Muncă și artă" își desfășoară cele 52 de unități mai mult pe raza sectorului 2 al Capitalei. Între acestea, unitatea nr. 37 din Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 31, aflată la parterul blocului 39 are și statut de unicat. Este singura unitate din țară specializată pe confecționarea echipamentului sportiv. Materialele necesare sînt procurate prin intermediul C.N.E.F.S.-ului iar principalii beneficiari sînt cluburile sportive din țară. Printre ele mai vin și cluburile modeste, chiar asociații sportive mai mici. Mai ales acestea din urmă depun comenzile, sînt programate pentru ridicarea peste cîteva luni, dar atunci fie au retrogradat, fie nu mai au fondurile respective, fie au schimbat tutela și au trecut în patronajul altor întreprinderi care nu mai sînt de acord cu achitarea comenzii sau sînt, dar au cheltuit banii. Așa s-a ajuns în situația că o serie de comenzi au fost executate dar n-au fost ridicate și achitate. Cu unele, cooperativa s-a mai descurcat. A livrat comenzile neridicate unor beneficiari mai noi, dispuși să plătească imediat. Dar în cazurile în care culorile echipamentului nu s-au mai potrivit cu nici o altă „asociație client", ele au rămas în stoc, în așteptarea banilor. Așa se face că „Muncă și artă" are patru dosare în arbitraj și sume de aproape 2 milioane neachitate pentru comenzi ferme și executate. De aici s-a născut și principiul pe care șefa centrului, Ioana Drăghici, îl aplică fără nici o reținere. „Pe cine nu se interesează insistent de comenzile sale nu îl servesc pentru că am dispoziții de la conducere". Între altele, ne-am interesat la conducere și tovarășa președintă Silvia Predețeanu spunea că dificultățile cu comenzile neridicate au obligat conducerea cooperativei să treacă la o măsură simplă. „Cînd se prezintă un beneficiar i se verifică atent posibilitățile de plată și mai apoi se introduce comanda în execuție". Dar să ne întoarcem la centrul 37. Ne-am prezentat ca fiind din partea unei asociații care are o comandă mai veche, depusă în 16 februarie anul trecut, programată pentru luna iulie, aminată pentru decembrie și acesta reaminată pentru anul acesta. „M-a trimis șeful și mi-a spus că mă omoară dacă n-o rezolv"! „Poate să-ți facă ce vrea! Anul trecut ați avut comandă neridicată pe care am vîndut-o la alții. Anul ăsta ați revenit și dacă nu v-ați mai interesat, am aminat-o! Ți-am spus că am dispoziție să nu servesc pe cine nu se interesează!" „Dar am avut alți colegi care s-au interesat în fiecare lună și le-ați spus că luna viitoare". Cu discreție, șefa centrului a acoperit micile semne de împorf oferite de cei care s-au interesat mai atent de comenzile lor și probabil că și le-au și ridicat de multă vreme. Toate încercările de a ajunge la o soluție rezonabilă s-au izbit de o iritare inexplicabilă, iar încercarea de a vorbi cu șeful centrului (deși vorbeam chiar cu responsabilă) nu s-a ales decît cu trimiterea la conducerea cooperativei. Cînd am împezit lucrurile, șefa centrului ne-a oferit aceleași argumente, plus numele cîtorva asociații care au depus comenzi și mai apoi nu le-au ridicat (Olimpia Reșița, C.S.S. Reșița, C.F.R. Timișoara, Gloria Bistrița, Corvinul Hunedoara, Minerul Lupeni). Cît privește dezordinea inimaginabilă (sandviciuri peste acte, cafea, atenții, șmintînă, termos, plicuri, stilouri, borcane, săpunuri, o harababură nu în încăperea tîcsită de marfă și stăpînită de dezordine, ci chiar pe biroul șefei de unitate) ea nu suporta decît jenă și o stare de neospitalitate, dacă nu chiar de ostilitate.

La conducerea cooperativei „Muncă și artă" ni s-a spus că situația e singulară și ea va fi limpezită. Aminarea unor comenzi are drept cauză absența materialelor din culorile solicitate de diferite ciuburi. Cînd sosesc culorile, cluburile fie au cheltuit banii, fie au renunțat, fie nu mai au conturile deschise. Dacă nu se întîmplă așa, atunci sînt doar chestiuni care țin de seriozitatea clientului respectiv. Dar nu același lucru se întîmplă la celelalte ști de unități. Ar fi și cuimea ca acolo clienții, cetățenii care doresc să comande îmbrăcăminte, să fie serviți după gradul de insistență. Dimpotrivă, ne spunea președinta cooperativei, executăm o serie de comenzi de înțimpinare, produse noi, solicitate de tineret, pe care le oferim spre vînzare. Unele au chiar mare succes și asta a dus la profilarea unor unități și meseriași. Cu ce ați rămas datori față de beneficiarii serviciilor dumneavoastră în anul care s-a încheiat? La această întrebare am primit un răspuns lucid. „Nu am satisfăcut întreaga gamă de confecții solicitate de tineret, în special în materie de modă sport, aceasta mai ales din lipsa țesăturilor adecvate. Nu puteam oferi clienților o mare diversitate de stofe pentru costume și alte confecții de iarnă din două motive care țin de dificultățile în aprovizionare și de faptul că nu putem ține prea multe stofe la dispoziția clienților pentru că ne încărcăm la capitolul stocuri. Din acest punct de vedere, ciclul de rotație de cinci zile pentru o stofă, în cazul nostru, este mult prea mic. Un client vine, comandă, achită o parte și vine să ridice articolul abia atunci cînd și-a planificat restul de bani sau cînd are timp. N-am reușit să diversificăm modelele. Avem meseriași de clasă, cu zeci de ani de muncă, oameni foarte prețuiți, artiști chiar, care spun că ei de o viață fac costume clasice și au clienții lor constanți, ba chiar abia le face față ca să se mai ocupe și de confecții sport. Am rămas datori și la capitolul documentare. Atît pentru noi cît și pentru cetățeni. Cît privește calitatea comenzilor onorate, la acest capitol n-am avut obiecții, am fost mereu la înălțimea solicitărilor".

Ce vă propuneți pentru anul care a început de cîteva zile? Realizarea tuturor solicitărilor de plan și înlăturarea tuturor minusurilor pe care le-am amintit. Ele sînt neîmplinirile care vor sta în centrul atenției spre a face astfel încît toate serviciile noastre să intre la calificativul „ireproșabil".

CORNEL NISTORESCU

România pe frontul păcii

Cei 40 de ani care au trecut de la proclamarea Republicii au însemnat, deopotrivă, ani de strălucite realizări în construcția socialistă, precum și ani în care România s-a afirmat cu putere pe plan internațional prin demersurile, acțiunile și inițiativele sale consecvente îndreptate spre rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității : dezarmarea, și în primul rînd dezarmarea nucleară, colaborarea și pacea, reglementarea pașnică a conflictelor și diferendelor internaționale, dezvoltarea, instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Acționînd în anii Republicii pentru înfăptuirea acestor deziderate ale tuturor popoarelor, România a dobîndit un prestigiu de seamă pe toate meridianele globului.

Politica externă a țării noastre, prezența și prețuirea României în lume au fost puternic potențate și dinamizate în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, de cînd la conducerea destinelor poporului nostru se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. În anii care au trecut de atunci, s-au impus cu deosebită forță în conștiința popoarelor inițiativele, propunerile și demersurile de amplu răsunet internațional ale conducătorului partidului și statului nostru, vibrantele sale apeluri adresate oamenilor de stat, popoarelor și pretutindeni, în vederea apărării dreptului suprem la pace, la existență liberă și demnă a tuturor națiunilor. Înfăptuirii păcii i-au fost consacrate inițiative judicios elaborate, caracterizate prin realism și un înalt sentiment de responsabilitate față de viitorul poporului român, al planetei noastre. O constantă a politicii externe a României este, de asemenea, preocuparea pentru promovarea dialogului, pentru asigurarea de soluții exclusiv pașnice, constructive tuturor problemelor cu care se confruntă omenirea în zilele noastre. Considerînd că pacea popoarelor este indivizibilă, că ciocnirile armate și tensiunile nu pot rezolva problemele de la care pornesc, ci, dimpotrivă, le amplifică și mai mult, țara noastră militează pentru soluționarea lor pe calea dialogului pașnic, pentru abolirea definitivă a forței și a amenințării cu folosirea ei pe plan mondial.

Anii Republicii au însemnat și afirmarea României în lume pe plan economic. Țara noastră și-a intensificat și continuă să-și intensifice schimburile economice internaționale, prin creșterea ponderii produselor de înaltă prelucrare în cadrul exporturilor, prin ridicarea nivelului calitativ și a competitivității mărfurilor livrate, prin valorificarea superioară a materiilor prime importate, prin promovarea formelor moderne de cooperare cu alte state în producție, știință și tehnică, a legăturilor economice pe termen lung, așezate pe baza unor acorduri și instrumente de colaborare stabile și de durată. Concomitent, România acționează în direcția unei contribuții concrete la soluționarea echitabilă a complexelor probleme care stau în fața economiei mondiale. În viziunea României, depășirea manifestărilor de criză și dezechilibru din economia globului, evitarea confruntării dintre țările sărace și țările bogate sînt condiționate de trecerea la măsuri practice în vederea făuririi unei noi ordini economice internaționale.

Și în anul 1987, anul al 40-lea al Republicii, România socialistă și-a ridicat cu putere glasul și a depus eforturi neobosite, alături de toate popoarele și forțele care doresc pacea, pentru înlăturarea pericolului unei catastrofe nucleare, pentru dezarmare, securitate și destindere, pentru colaborare și pace. Amintim, în acest sens, „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele majore ale vieții internaționale aflate pe ordinea de zi a celei de-a 42-a sesiuni a Adunării Generale a O N U", difuzat ca document de lucru al Națiunilor Unite, care s-a impus atenției prin faptul că propune soluții constructive la marile probleme cu care se confruntă omenirea. În domeniul dezarmării, sînt avute în vedere eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și operativ tactice din Europa și din întreaga lume, oprirea experiențelor nucleare și a oricărei activități menite să ducă la dezvoltarea și perfecționarea armelor nucleare, folosirea spațiului cosmic exclusiv în scopuri pașnice. Anul 1987 a fost și anul Conferinței Naționale a P.C.R., în cadrul căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu, analizînd probleme ale situației internaționale, a chemat la eliminarea oricăror arme nucleare din Europa, la dezarmare convențională, pentru dezvoltarea colaborării, prieteniei și păcii în Europa și în întreaga lume.

Pășind în al cincilea deceniu de existență a Republicii, sîntem ferm încredințați că România va acționa și în viitor cu toată hotărîrea și competența pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru consolidarea climatului de destindere, încredere și largă colaborare între toate națiunile lumii, pentru soluționarea gravelor probleme economice și sociale ale planetei, pentru făurirea acestui sfîrșit de veac și de mileniu în consens cu interesele și aspirațiile de pace și progres social ale oamenilor de pretutindeni.

ION CODRU ■

• IDEI • INIȚIATIVE • CONFIRMĂRI •

Pentru securitatea continentului, pentru o Europă unită a destinderii și cooperării

România a propus, la Conferința pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa de la Stockholm, un amplu și constructiv program de măsuri vizînd crearea pe continentul european a unui climat de încredere și de securitate :

● Renunțarea la manevre militare multinaționale de-a lungul frontierelor între state.

● Stabilirea de-a lungul frontierelor dintre țările membre ale NATO și țările participante la Tratatul de la Varșovia a unui culoar liber de arme nucleare și alte arme de nimicire în masă și, în perspectivă, de orice armamente și forțe militare, cu excepția forțelor de ordine și frontieră.

● Desființarea bazelor militare străine și retragerea trupelor aflate pe teritoriul altor state.

● Crearea de-a lungul frontierelor dintre state a unei zone de 50—100 km, în care să nu aibă loc manevre, deplasări și concentrări de forțe și armamente sau punerea în stare de alertă a unor unități importante ale acestora și în care să fie limitate forțele armate, armamentele și activitățile militare, ca un pas spre stabilirea de zone demilitarizate.

● Înghețarea cheltuielilor militare ale statelor participante pînă la încheierea unui acord de reducere a acestora.

● Încurajarea și sprijinirea eforturilor pentru crearea de zone ale colaborării pașnice și bunei vecinătăți, fără arme nucleare, în diferite regiuni ale Europei.

La Reuniunea general-europeană de la Viena România a prezentat o serie de importante propuneri, între care :

● Convocarea unei conferințe asupra dezarmării convenționale în Europa.

● Organizarea unei conferințe privind dezvoltarea colaborării economice și cooperării în producție între toate statele continentului.

● Inițierea și găzduirea la București a unei conferințe în problemele cooperării tehnico-științifice.

● Organizarea unei reuniuni speciale care să convină măsuri pentru protecția mediului înconjurător.

● Convenirea unei conferințe europene care să examineze situația tineretului din statele participante.

● Inițierea unei reuniuni de experți care să analizeze cauzele și efectele șomajului și să facă propuneri de asigurare a locurilor de muncă.

În sprijinul reglementării pașnice a conflictelor și diferendelor internaționale

— În urma unei inițiative românești, în anul 1979, pe ordinea de zi a Adunării Generale a ONU figurează, ca punct distinct, problema reglementării prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state.

— La propunerea României, Adunarea Generală a ONU a adoptat, în 1982, într-un cadru solemn, „Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale".

— În 1985, la inițiativa României, în cadrul celei de-a 40-a sesiuni (jubiliare) a Adunării Generale a ONU, este adoptat, prin consens, **Apelul solemn** adresat statelor aflate în conflict pentru a pune capăt neîntîrziat ostilităților militare și a trece la reglementarea pașnică a diferendelor lor, precum și **Angajamentul** tuturor statelor de a se abține de la folosirea forței sau a amenințării cu forța și de a soluționa problemele litigioase numai prin mijloace pașnice.

— România a propus ca, în cadrul ONU să se creeze o Comisie de bune oficii, mediere sau conciliere, la care să recurgă statele aflate în conflict.

— Pornind de la pericolele grave la adresa păcii și securității mondiale pe care le comportă amplificarea conflictelor existente în lume, în cadrul documentului „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele majore ale vieții internaționale aflate pe ordinea de zi a celei de-a 42-a sesiuni a Adunării Generale a ONU", prezentat la Națiunile Unite și devenit, la 17 septembrie 1987, document oficial al Organizației mondiale, este făcută propunerea ca ONU să adreseze un apel general către toate statele aflate în conflict pentru încetarea operațiunilor militare și chemarea către toate statele lumii de a trece la soluționarea tuturor problemelor litigioase și diferendelor dintre ele pe cale pașnică, prin tratative.

Pentru soluționarea echitabilă a problemei datoriei externe

— Crearea unui organism special în cadrul ONU care să dezbată propuneri de măsuri concrete vizînd soluționarea globală a problemei datoriei externe.

— Înscrierea pe ordinea de zi a celei de-a 42-a sesiuni a Adunării Generale a ONU a punctului intitulat „Criza datoriei externe și dezvoltarea".

— Adunarea Generală a ONU să adreseze tuturor țărilor dezvoltate creditoare, băncilor și instituțiilor financiare internaționale un Apel ca acestea să instituie un moratoriu de cel puțin 5 ani pentru toate creditele acordate țărilor în curs de dezvoltare.

— Pentru creditele FMI și BIRD contractate pînă în prezent să se fixeze un nivel al dobînzilor limitat la cel mult 5 la sută, iar pentru cele care se vor acorda în viitor la 4 la sută.

— Renunțarea de către Banca Mondială la practica arbitrară și nejustă de majorare a datoriei externe prin adăugarea așa-zisului „risc valutar".

— Prelungirea de către FMI și BIRD a termenelor de rambursare a tuturor creditelor cu cel puțin 10 ani, în scopul asigurării resurselor financiare necesare progresului țărilor în curs de dezvoltare.

— Reducerea cheltuielilor proprii ale FMI și BIRD și limitarea cotei de beneficii a acestora la maximum 0,5 la sută.

Demersuri consecvente pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale

— Propuneri în consens cu interesele tuturor națiunilor

— În Mesajul adresat de președintele Nicolae Ceaușescu Conferinței internaționale privind relația dintre dezarmare și dezvoltare s-a propus ca economiile realizate prin trecerea la înghețarea cheltuielilor militare la nivelul anului 1987 și reducerea lor în prima etapă cu cel puțin 5 la sută să fie folosite și pentru creșterea contribuțiilor la programele de asistență tehnică ale ONU.

— Convocarea unei conferințe internaționale în cadrul ONU, cu participarea pe bază de egalitate în drepturi atît a țărilor dezvoltate cît și a celor în curs de dezvoltare, care să adopte soluții reciproc acceptabile în problemele economice, pentru lichidarea subdezvoltării și realizarea noii ordini economice internaționale.

— Convenirea în cadrul ONU a căilor și mijloacelor de acțiune pentru ca toate țările, și în primul rînd cele în curs de dezvoltare, să poată beneficia de marile cuceriri ale geniului uman. Convocarea în acest scop a unei noi Conferințe a ONU pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării.

— Adunarea Generală a ONU să adreseze un Apel tuturor statelor de a renunța la măsuri protecționiste și discriminatorii, la orice bariere artificiale, la restricții și contingentări în cadrul schimburilor comerciale și de a aplica ferm prevederile Acordului General pentru Tarife și Comerț (GATT) privind acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate.

— Democratizarea întregii activități a FMI și BIRD, astfel ca țările membre, îndeosebi cele în curs de dezvoltare să aibă un rol mai mare în stabilirea măsurilor și adoptarea hotărîrilor celor două instituții.

Muzeul din gară

La „Gare d'Orsay", celebra stație feroviară a Parisului Belle Epoque, născută din cenușa unui grandios palat care găzduia Curtea de Conturi, a primit o nouă destinație. Victor Laloux, arhitectul care a primit comanda să ridice vizavi de pinacoteca Luvrului o gară care să asigure turiștilor de la periferia orașului accesul lesnicios la Expoziția universală de la 1900, a fost criticat pentru construcția ridicată în timpul record de 2 ani pentru că aceasta „semăna cu un palat de belle arte". Observații care anticipau, fără știrea criticilor, destinația pe care acest edificiu o primea 86 de ani mai tîrziu. În istoria gării stau scrise cîteva evenimente memorabile : la 19 mai 1958 generalul Charles De Gaulle a ținut aici conferința istorică prin care anunța reintoarcerea la viața politică, doi ani mai tîrziu Orson Welles folosea maiestuoasele spații ale gării pentru a filma „Procesul" kafkian, iar Bernardo Bertolucci cîteva scene din „Conformistul", după romanul omonim al lui Alberto Moravia. Aici au dat spectacole doi monștri sacri ai teatrului francez, Jean-Louis Barrault și Madeleine Renaud. În 1961 stația a fost pusă în vînzare. Primul care s-a interesat de ea a fost celebrul arhitect Le Courbusier care sugera construirea unui palat înalt de peste 100 de metri, asemănător sediului O.N.U din New York. Alții au propus edificarea unui hotel ultramodern cu 650 de camere, minunat amplasat față în față cu muzeul Luvru. Polemicile asupra celor două proiecte au fost atît de aprinse, încît pînă la urmă nu s-a făcut nimic. Nimic rău, pentru că bătrîna gară, măr al discordiei, a fost transformată în muzeu. După șase ani de muncă migăloasă, arhitecta italiană Gae Aulenti și ai săi 1 200 de lucrători specialiști au dat Parisului un nou și inedit muzeu. Musée D'Orsay are 220 de metri lungime, 75 lățime și 32 înălțime și acoperă o suprafață de 16 000 metri pătrați. În sălile sale sînt expuse 3 000 de opere de artă : peste 2 000 de picturi, 250 de pasteluri, 1 500 sculpturi, 1 000 de obiecte de artă și 30 000 de fotografii, ultimele alcătuind un muzeu în chiar incinta muzeului. Aici poate fi admirată întreaga istorie a artei franceze din perioada care a început cu 1848 și s-a încheiat în 1914. Muzeul Orsay acoperă, prin operele pe care le găzduiește mai bine de o jumătate de secol de artă în care au creat realiștii și impresioniștii, academicii și naturaliștii. Gara propriu-zisă este ocupată de sculpturi, o adevărată pădure de capodopere.

Primii vizitatori au însemnat — se putea altfel ? — și primele critici. Se bate monedă pe costul acestei operațiuni care a redat Parisului o capodoperă arhitectonică condamnată altfel să sfîrșească sub lama buldozerului. Și asta nu ajunge ? Dacă ar fi vorba doar de atît — fără a aduce în discuție valoarea artistică a lucrării — și banii cheltuiți ar însemna o investiție rentabilă. Dar, cum spunea indignat Jacques Rigaud, funcționarul însărcinat cu realizarea lucrărilor, „aceasta este prețul a 3,5 km de autostradă și, din păcate, dacă pentru asta s-ar fi cheltuit banii, nimeni n-ar fi protestat".

IOAN ROȘCA ■

Arta „multiplelor“

Toate încercările de a defini specificul național în realizările unei școli artistice sfîrșesc prin a referi la lucruri valabile, de fapt, și în definiția altor școli. Ceea ce înseamnă că specificitatea o face nu atît inventarul componentelor cît dozajul tainic al acestora. În **„Expoziția de sculptură spaniolă contemporană“** de la Muzeul de Artă al României sentimentul unui cuprins spiritual iberic operează din primul moment și-l însoțește pe vizitator cu insistență, ori cu atît mai insistent cu cît descoperă că temele și, parțial, soluțiile plastice sînt, în general, europene, populare deci într-o arie culturală largă.

Și dacă vorbim de frecvența unor soluții artistice într-o manifestare, în care ar fi mai propriu să relevăm unicitatea și originalitatea lor, e pentru că această expoziție reflectă întinderea și forța unui veritabil fenomen al ultimelor două decenii în sculptura de pe continentul nostru : **multiplul.**

Gravura, litografia și alte specii ale graficii au presupus de veacuri distribuția în medii diverse prin tiraje mai mult sau mai puțin controlate. Sculptura însă — deși „multiple“ ale unor opere în bronz sau metale prețioase s-au produs în toate timpurile — a continuat să aibă statutul unei arte unde tot ce nu-i „original“, adică obiect ieșit din mîinile artistului și purtîndu-i semnătura, e altceva : copie, contrafacere etc. Adevărul e că multiplicarea e un fapt frecvent în toate epocile și că numai în ultima vreme și cu preponderență într-o serie de țări ea și-a precizat — ca fenomen interesînd noi categorii de colecționari și noi categorii de comercianți — teritoriul și legile proprii. În selecția spaniolă tirajele merg de la un minimum de 10 exemplare la un maximum șocant de 2 000 de exemplare (în cazul prodigiosului și celebrului Miguel Berrocal). Iată, într-adevăr, o cale pe care se întîlnesc în chip ideal interese pînă nu de mult contrarii : un artist sculptor foarte solicitat produce un obiect unic... în cîteva mii de „originale“ (fiindcă nici unul din acestea nu e copia a ceva) și cîteva mii de oameni, care, tot pînă nu demult, n-ar fi visat să poată cumpăra sculpturi — din cauza prețului aproape prohibitiv pentru marele public al lucrărilor în piatră, lemn, metal și alte materiale tradiționale ale sculpturii — pot să devină, cu o cheltuială în datele rezonabilului, colecționari.

Pentru cetățeanul interesat de treburile frumosului în artă, problemele teoretice ale restructurării unui domeniu contează mai puțin. De aceea și organizatorii români ai expoziției au numit-o „de sculptură“, nu de „multiple“. Piesele selecției — itinerantă prin cîteva țări — sînt reprezentative atît pentru preocuparea pentru arta multiplicată a sculptorilor spanioli contemporani dar și pentru arta lor de sculptori propriu-ziși, nume de mare rezonanță în plastica europeană. Deși de dimensiuni reduse, lucrările vădesc o însuflețită monumentalitate și mai ales, o eleganță a afectului ce ne țin departe de gîndul „fabricației“, al unei serialități cu excedent industrial. Se spune că numai spiritul sporește cînd se împarte. La artistul adevărat, oglindirea ideii într-un număr mare de „multiple“ ale ei devine un act de dreptate : se impun astfel mai repede artiștii și ideile de seamă. Dorana Coșoveanu, muzeograf și critic de artă de întinsă cultură, a vegheat la orînduirea operelor în Muzeu astfel ca publicul să sesizeze cu farmec momentele de referință ale manifestării, creația unor Francisco Baron, Oscar Estruga, Amadeo Gabino, Carlos Garcia Muela, Angel Mateos, Antonio Ramirez, Pablo Serrano, Jose Luis Sanchez, Francisco Torres Monso.

Cîteva din reperele originalității în procesul înnoirii artei sculpturii sau, mai bine zis, al democratizării cîmpului de interese le oferă José Marin-Medina, comisarul expoziției, în catalog : „Cînd acest multiplu — de condiție modernă, am zice noi — a apărut și a fost acceptat, s-a ajuns la determinarea actuală a categoriilor de sculptură după numărul respectiv de exemplare executate. Pe baza acestui criteriu, numim „piese unice“, firește, sculpturile materializate într-un unic exemplar ; numim „originale“ toate sculpturile produse conform cu un model într-un tiraj de două-maximum opt exemplare ; dacă editarea modelului merge de la 9 la 75 exemplare, fiecare din acestea e numit „multiplu“ ; dacă tirajul este mai mare de 75 de exemplare, acestea sînt considerate în general ca fiind exemplare „de serie“. Să precizăm că aceste limite numerice sînt oarecum flexibile, cum este logic, și că nu există unanimitate în distincția dintre „multiplu“ și „serie“... Și așa mai departe, în sensul că de aici încolo convențiile — controlate direct de comerțul de artă — trec înaintea celor tradiționale, condiționate însă strîns de concepția conform căreia între ideea de artist și ideea de unicitate a obiectului artistic acționează principii clare și cu durată.

TUDOR OCTAVIAN

La înălțime

Tenismanului vest-german Boris Becker nu i s-a permis participarea la un turneu organizat la Stockholm deoarece a jucat în R.S.A. Veto-ul aparține asociației suedeze „Sportivii împotriva apartheidului“, conduse de recordmenul mondial al săriturii în înălțime, Patrik Sjoberg. Această asociație cere boicotarea sportivilor care au acceptat să concureze în Africa de Sud. (De altfel lui Becker i s-a retras și titlul de ambasador onorific al UNICEF!)

Sjöberg nu-l cunoaște personal pe tenismanul vest-german, dar declară : „Lumea mea este stadionul, simt că și eu am o răspundere pentru ce se întîmplă pe glob și știu ce este nedreptatea. Am auzit la școală, am văzut la TV ce se întîmplă în Africa de Sud. N-aș apărea acolo, într-un concurs, nici pentru un milion de dolari“.

Deși, datorită climei, nu se poate antrena în Suedia decît 2 săptămîni pe an, Sjöberg nu intenționează să părăsească Göteborgul natal, familia, prietenii pentru a-și stabili reședința în Spania (unde se antrenează) sau Monaco (precum binecunoscuții săi compatrioți Bjorn Borg și Ingemar Stenmark).

Campion mondial, în septembrie la Roma, recordman mondial și cel mai îndreptățit aspire la trecerea ștachetei înălțate la 2,50 m, Sjöberg este la înălțime în primul rînd ca om, ca cetățean.

DAN DANUȚ DORU

Racul

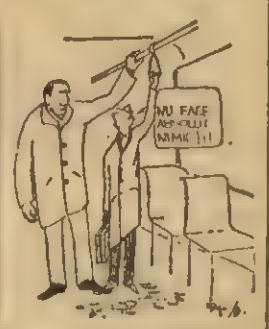

VIRGIL MILITARU **PAPA**

1987

1987... un an bogat în evenimente, plin de confirmări, dar și cu dezamăgiri, despărțiri și regăsiri, un an care a deschis uși noi către diversitate, un an cu sunete vechi și sunete noi, cu noi culori, noi tunsori, noi stiluri, un an care și-a căutat în permanență un nou suflu. În lumea entuziastă a muzicii rock s-a simțit mai mult ca oricînd nevoia de a ieși din tipare, iar surprizele s-au ținut lanț. Și totuși ce se poate spune concret despre muzica anului 1987 ? Greu de dat un răspuns. Cînd e vorba de rock, fiecare fan devine un critic și fiecare critic un fan. În această uriașă industrie ce pare a trăi în lumea fanteziei este aproape imposibil să-i impaci pe toți. Să gustăm totuși o felie din marele tort al rockului '87. ● În rockul românesc „HOLOGRAF“ s-a impus definitiv devenind port-stindard. „Umbre pe cer“, „Cine știe oare“, „Visul meu din zori“ sînt doar cîteva din succesele de top care le-au asigurat notorietatea. ● Evenimentul anului : la 16 august s-au împlinit 10 ani de la dispariția lui Elvis Presley, regele rock'n'rollului, cel mai mare star al tuturor timpurilor. ● 1987 a fost mai mult ca oricînd anul noilor veniți. O avalanșă de nume noi invadează clasamentele : MEL & KIM, DESIRELESS, CURIOSITY KILLED THE CAT, JOHNNY HATES JAZZ, PIERRE COSSO, RICK ASTLEY ● COSTINEȘTI se dovedește a fi cea mai puternică rampă de lansare a muzicii de dans din țara noastră. Aici s-a lansat grupul IZVOR, reușind să devină peste noapte vedeta concursului. Grupul este format din fete. ● Cine a fost vocea nr. 1 a anului ? Se pare că Whitney Houston, deși Madonna a dominat copios clasamentele producînd „hituri“ pe bandă rulantă. ● La noi, Aura Urziceanu s-a desprins în forță, dovedindu-ne încă o dată că este posesoarea unei voci „de aur“. ● Surpriza cea mai plăcută a anului : revenirea lui Michael Jackson, după o tăcere de trei ani. Albumul său „Bad“ intră în topurile anului '88 pe poziție fruntașă. ● Surpriza tristă a anului : asasinarea lui Peter Tosh, celebrul interpret de muzică reggae, fost component al trupei „The Waylers“. ● Promisiuni pentru muzica ușoară românească : doi tineri talentați cucerese publicul la „Festivalul MAMAIA '87“. Daniel Iordăchioaie, plin de temperament și semănînd leit cu Elvis și Cătălin Crișan, sensibil, plin de farmec, asemuit de cei prezenți cu Julio Iglesias. Va fi un duel interesant în anul '88. ● Cel mai răsunător „come back“ : „BEE GEES“. Frații Gibb s-au relansat cu cîntecul „You Win Again“, ajuns imediat nr. 1 în topurile din întreaga lume. ● Cel mai bun album al anului : în Statele Unite, „Graceland“ realizat de Paul Simon în colaborare cu muzicieni renumiți din Africa, în Europa, „The Joshua Tree“ al trupei „U2“. ● Cele mai frumoase interprete ale anului : alături de Samantha Fox alte două ingenue fatale vin să întărească teoria cum că în clasamente se poate ajunge și altfel decît cîntînd. Noile venite se numesc Mandy și Sabrina. Nici una dintre ele nu a depășit vîrsta de 19 ani. ● La capitolul longevitate salutăm prezența încă plină de vigoare a veteranului rockului românesc, Liviu Tudan. La Mulți Ani !

MIRCEA ZANE

Repere ale muzicii ușoare

Misterioasa pădure fosilă

O misterioasă pădure fosilă pietrificată ce a rezervat multe surprize paleontologilor, a fost descoperită recent pe insula Axel Heiberg, din arhipelagul canadian, la 1 100 kilometri depărtare de Polul Nord. Pădurea are vîrsta de 45 milioane de ani și se află într-o stare bună de conservare. Pe suprafața ei de 2,5 hectare au fost numărate 200 exemplare de conifere, măsurînd peste 50 metri înălțime, care au conviețuit într-un ecosistem complet diferit de cel existent la acea altitudine. Aici s-au mai găsit urme de ferigi uriașe și arbuști cu frunze enorme, precum și hățișuri dese. Cum a putut exista o astfel de vegetație într-o perioadă cînd lumina și căldura erau rare se întreabă specialiștii. Cea mai plauzibilă explicație, spun cercetătorii canadieni, ar fi un efect local de seră cauzat de activitatea vulcanică locală.

„Sateliți“ care se înghit

Echipa profesorului Grenier, de la IMSERM din Strasbourg, și serviciul de microelectronică al Centrului de cercetări nucleare, au pus la punct o capsulă autonomă, ce permite să se capteze și să se transmită, prin unde radio, activitatea electrică și mecanică a intestinului. Formată dintr-un cilindru cu două extremități, dintre care una mobilă în interiorul căreia se află un emițător radio și trei brațe exterioare, fixate la capătul capsulei și în greutate de 4,7 grame, ea se introduce prin gură în organism. Două baterii de ceas, din oxid de argint, permit transmiterea măsurătorilor, timp de 35 de ore, la o distanță de mai mulți metri. Odată capsula aflată în interiorul intestinului un semnal magnetic transmis din exterior, pune în funcțiune un mic dispozitiv termic care prin topire, rupe firul ce reține brațele strînse de corpul capsulei, îndepărtîndu-le. Fiecare braț are un mic electrod ce vine în contact cu mucoasa intestinală permițîndu-se astfel efectuarea măsurătorilor, ce sînt transmise continuu prin emițătorul radio. La terminarea analizelor brațele sînt readuse de-a lungul corpului capsulei datorită decomprimării resorturilor provocate prin resorbția unui fir de catgut, facilitînd trecerea „satelitului“ prin sfincterul anal și evacuarea lui. Astfel capsula permite studierea diferitelor funcții ale stomacului, intestinului subțire și gros, obținerea de date referitoare la mecanismul anumitor diaree sau constipații, în vederea unui tratament eficace, precum și modul de acțiune al diferitelor medicamente. În cadrul cercetărilor ce sînt în curs se caută să se mai obțină date referitoare la temperatura și gradul de activitate ale tubului digestiv, elemente ce par să intervină într-un anumit număr de dezordini intestinale. Se speră ca într-un viitor nu prea îndepărtat să se mai obțină indici asupra funcțiilor enzimatice și de secreție ale intestinelor. În imagine „satelitul“ înainte de a fi înghițit.

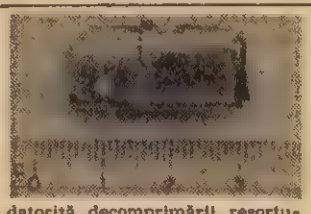

AUREL DIANU

Breviar științific

Opriți timpul!

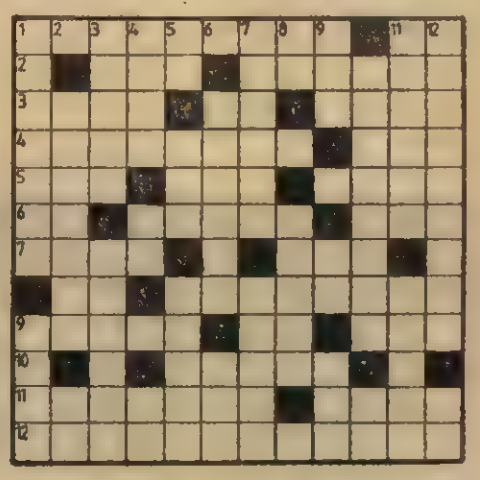

ORIZONTAL : 1) Vechi instrument pentru măsurarea timpului — Veșmîntul lui Cronos ! 2) Element de compunere cu sensul „anterior“ — Interval de timp înainte de apariția soarelui cînd în atmosferă domnește o lumină difuză. 3) După aceea... — Eugen Tomescu — Dat în fiert. 4) Se învîrtește cu tic-tac — Oficiul Național de Turism (siglă). 5) A face legătura — Uniunea Internațională de Telecomunicații (siglă) — Poem alegoric de Alfred de Vigny. 6) Radu Dima — De foarte mult timp (înv.) — Prefix cu sensul „impuls“. 7) Cuvînt care imită zgomotul produs de mișcarea frunzelor. 8) Zile de pe urmă ! — Cel care trece prin Greenwich are valoarea zero și în funcție de el s-au fixat fusele orare pe glob. 9) Din vremuri de mult trecute — 2—4 timpi ! — Singură. 10) ...Iorgovan, eroul unor vechi legende populare. 11) Primele zile ale fiecărei luni la romani, care la greci aveau sensul de... niciodată — Împarte cu precizie timpul elevilor la școală. 12) Ca și timpul care trece și nu se mai întoarce niciodată (fem.).

VERTICAL : 1) Durează timp de o oră (pl.) — Veacuri (înv.). 2) Cîntă cucu lipite de perete — Ultimele file de calendar ! 3) Perioade lungi de timp — Sute de ani. 4) Animal cu pete albe — La început și sfîrșit de antichitate ! — Perioadă lungă de timp din istoria omenirii. 5) La început de secol ! — Naș — Azi .. ieri. 6) Competiție sportivă periodică cu caracter stabil — La mijloc de codru ! 7) Fixați în timp — Localitate în apropiere de Grenoble. 8) Ruteniu — Durează scurt timp. 9) Inima ceasului — Odinioară... primele ! — Localitate legendară. 10) Măsoară grav de la înălțime scurgerea timpului — Timpuri... sfîrșite ! 11) Simbolizînd veșnicia timpului în cinstea lui se organizau de către greci sărbătoriri anuale — La un an odată. 12) Perioadă de timp delimitată de... luni — Seara-i pe sfîrșite !

Dicționar : PRE, CROP, UIT, ELOA, OSM, IUȘE, LOG, PRIU, RIVES, NOB.

VIOREL IORDACHE

Dezlegarea careului din numărul precedent :

TRANDAFIR ; G ; RENI ; FULARE ; OVINE ; LA ; ER ; IE ; STOG ; OCU ; ELI ; AM ; INII ; NICOLESCU ; A ; IOE ; ATAȘ ; CL ; NBF ; IN ; ARA ; O ; E ; STICLI ; CARTE ; ELE VA ; NEGURA ; ISAC ; ER ; NAMETITE.

Oina, ieșirea în lume

În luna mai a acestui an se va desfășura în Corsica o amplă manifestare intitulată „Primăvara jocurilor — sporturi și tradiții în Europa", al cărei scop este, după cum se afirmă într-o telegramă a comisiei de organizare, „de a onora jocurile de forță și îndemânare care, fără a fi discipline olimpice, solicită calități sportive de netăgăduit și perpetuează tradițiile de pe vechiul continent". Forurile implicate în realizarea acestei manifestări fără precedent pînă acum sînt dintre cele mai prestigioase : inițiativa este a UNESCO, egida — a Consiliului Europei, organizarea — a miniserelor Sporturilor și de Afaceri Externe din Franța.

Toate aceste lucruri ne-ar interesa în foarte mică măsură dacă în intențiile organizatorilor nu s-ar fi aflat și aceea de a invita țara noastră spre a prezenta în respectiva reuniune cunoscutul sport național oina. Dovada peremptorie a interesului altora față de acest tradițional sport românesc o constituie înseși invitațiile în cauză, datate mai și, respectiv, octombrie 1987. Nu știm cît de actuală mai este acum posibilitatea participării la „Primăvara jocurilor" ; cert este că ar fi fost un bun prilej de împlinire a mai vechii noastre nostalgii de a ieși în lume cu un sport original și cu vechi tradiții pe meleagurile noastre.

Invitațiile în cauză risipesc, totodată, și prejudecata conform căreia oina ar fi cunoscută numai la noi în țară, neavînd prea mari șanse de răspîndire și prin alte părți. Mergînd pe firul acestei prejudecăți, am putut afla nu puține lucruri interesante care o contrazic, adevărate revelații care îndreptățesc speranțele într-o mai largă popularitate a sportului nostru național.

Scurtă, foarte scurtă istorie

Din datele culese aproape o vîntă întreagă de antrenorul emerit Alexandru Rafailescu (aflat de mai mulți ani la pensie, el a întocmit o istorie a oinei), reiese că prima știre scrisă referitoare la existența jocului datează din 1763, fiind citată de marele nostru istoric Nicolae Iorga în lucrarea „Observații și probleme bănățene". Referindu-se la jocurile copiilor din vremurile de demult, renumitul istoric și om de știință consemna și „lopta mică", o variantă a oinei practicată pe meleagurile transilvane. Alte mărturii au fost întîlnite în arhivele unor licee — „hîlca" în Moldova și Dobrogea, „ogolul" în Muntenia, „mîngea-n țel" în Țara Oașului, „trei și fuga" și „în pătrat" în Maramureș fiind denumiri ale sportului nostru național, cuprinse în programele de exerciții fizice permise elevilor. Întîia descriere a fazelor jocului „hoina", „țicul" sau „poarca" se află în lucrarea „Obiceiuri și credințe la români" de A. Lambrion, publicată în „Convorbiri literare" în aprilie 1875.

De bună seamă că jocul acesta se bucura de multă faimă în epocă din moment ce țara noastră a fost invitată la prima ediție a Jocurilor Olimpice, Atena 1896, cu două echipe care să facă domonstrații de oină ! Iată un fapt deloc neglijabil al istoriei acestui sport, un precedent care ne onorează și, totodată, creează anumite obligații și în contemporaneitate. În vederea acelei participări (care, pînă la urmă, n-a mai avut loc) a fost elaborat și primul regulament unitar al jocului de oină. Acest document, care consfințește existența sportului nostru național, a fost conceput de un colectiv de cadre didactice de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Brăila (școală cu echipe-fanion pe atunci), în frunte cu profesorul Radu Corbu, autor al cîtorva lucrări intitulate „Oina-joc gimnastic cu mingea".

Exemplul „căii paralele"

Există o ipoteză seducătoare: baseball-ul își are originea în oina românească ! Ipoteza aceasta se bazează pe argumentele specialiștilor, și nicidecum pe tentația noastră de a fi protocronici cu orice preț.

Reprezentanții companiei americane N.B.C. care au vizitat cîndva țara noastră au fost de acord în unanimitate asupra asemănărilor de fond, în privința structurii și calităților ce care le promovează atît baseball-ul cît și oina. Comentatorul sportiv Joe Caragiola, după ce a văzut niște jocuri de oină, declara :

„Mă întorc acasă cu o mare bombă. Mai mult ca sigur că voi avea o controversă puternică cu telespectatorii americani, cînd voi anunța că există elemente care atestă că oina s-a practicat înaintea baseballului. Compatrioții au mă vor crede, pentru că sînt foarte mîndri de sportul pe care-l socotesc național".

Desigur, disputa asupra acestei priorități rămîne pe undeva secundară dacă nu aproape inutilă. Faptul incontestabil este asemănarea izbitoare dintre cele două sporturi... naționale, acele elemente pe care le menționa și secretarul Federației Române de Oină, prof. Cristian Costescu : „Forma pătrată a terenului și existența celor patru baze, folosirea bastonului și a mingii de dimensiuni foarte apropiate, același număr de jucători în cele două echipe, timp împărțit în reprize «la bătaie» și «la prindere», structura de bază a regulamentului de joc, din care modul de acționare în teren și obținerea punctelor sînt aproape identice ș.a. Dar, așa cum regulamentul de baseball a suferit permanente îmbunătățiri, la fel și oina a tins spre o unificare a variantelor sale regionale, pînă la jocul în actuala structură".

Mai menționăm că prima schemă elaborată a jocului de baseball datează din 1839 și se datorează ofițerului Abner Doubleday. Se presupune că acel proiect sintetiza variante ale jocului de oină aduse în America în secolele 17 și 18 de emigranți din Moldova și Transilvania prea asemănător fiind baseball-ul de atunci cu hilca jucată pe la noi înainte de... descoperirea Americii.

Dar, repetăm, nu prioritatea este acum atît de importantă pentru noi, cît mai ales exemplul dezvoltării exponențiale pe care a căpătat-o în ultima vreme baseball-ul. Din exemplul acestuia putem extrage învățăminte utile pentru o dezvoltare similară a oinei, chiar dacă aceasta îi este sau nu „mamă" baseball-ului. Astfel, de dată recentă este înființarea unor federații naționale de baseball în Cuba, Polonia, Cehoslovacia, Albania, Ungaria, Iugoslavia, U.R.S.S. — în această țară organizîndu-se anul trecut și un mare campionat internațional ; apoi, există Campionat Mondial Universitar de baseball — inițiativă oportună a F.I.S.U. (președinte dr. Primo Nebiolo) care a sesizat „cu un ceas mai devreme" tendințele expansive ale acestui sport pe plan mondial ; în sfîrșit, de reținut că baseball-ul a fost sport demonstrativ la Olimpiada din 1974, Los Angeles — așa cum putea fi oina la Atena, în 1896 !

Rupt sau nu din oină, baseball-ul și-a urmat calea propriei sale dezvoltări. Dar tocmai originea lor comună sau asemănarea izbitoare dintre cele două sporturi îndeamnă, măcar din mîndrie, ca și oina să se înscrie pe o astfel de evoluție ascendentă a popularității sale în lume. De aceea, participarea la acea „Primăvară a jocurilor" ni se părea o șansă ; apoi, deloc inoportună ni se pare înființarea unei comisii de baseball în cadrul federației de oină (așa cum există una de jocuri logice în cadrul celei de șah) care să se îngrijească de alinierea „noii oine" în circuitul internațional al acestui sport. În sfîrșit, o augumentare pe plan internațional a spiritului și tradițiilor acestui sport național va putea fi rezultatul unei sporite atenții care trebuie să i se dea oinei pe plan național ; o atenție ca pentru un posibil sport olimpic sau ca pentru un fost și actual „sport olimpic-demonstrativ". Vom relua dezbaterea acestor probleme în preajma deschiderii sezonului competițional intern de oină.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Echipa de oină cu cel mai bogat palmares (13 titluri naționale, 14 Cupe ale României ș.a.) este chiar a colegilor noștri tipografi — echipa Combinatului Poligrafic „Casa Scînteii", antrenată de maestrul emerit al sportului Ilie Dacău. Drept pentru care publicăm cu plăcere această fotografie.

Gheorghe Hagi:

„Jocul demonstrează totul"

(Urmare din pag. 24)

pă, dar, totuși, cînd mi se reproșează „jocul individualist" nu se au în vedere calitățile mele dominante — driblingul, „explozia", șutul. Desigur că cel care au drept calitate dominantă pasa cu latul sau deposedarea prin alunecare pot părea mai altruiști. În plus, în situația mea de a fi tentat mereu de careul adversa și de a fi luat în primire mereu de mai mulți adversari în fața cărora trebuie să mă descurc în fracțiuni de secundă, e foarte greu de spus cînd se termină „stilul individualist" și cînd începe cel „colectiv". Trecerea de adversari presupune și acest risc de a pierde mingea — și cînd s-a întîmplat asta, apare și reproșul...

— Inventariază, te rog, momentele în care am pierdut calificarea pentru europene.

— Jocurile în care n-am învins. Cu Spania, la Sevilla, am avut neșansă. Se spune că am ratat, dar ocaziile au fost făcute de noi, numai că mingea n-a vrut să intre, cu un gol acolo eram calificați. Cu Austria am greșit că n-am riscat de la început mai mult. Am fost foarte circumspecți, am stat prea departe de poarta lor, ne-am trezit aproape de sfîrșitul meciului, cînd au apărut și ocaziile. Trebuia să riscăm de la început totul și, chiar dacă primeam gol, înclin să cred că, forțînd mult în atac, tot am fi marcat cu un gol mai mult ca ei.

— Asta o spui acum, sau ai gîndit-o și înainte de meci ?

— Bineînțeles că înainte de meci. Numai că jucam în deplasare, îi aveam în față pe Polster și Schachner, iar dacă nu luam măsuri de apărare și primeam gol, reproșurile ar fi fost pe dos — că trebuia să ne asigurăm mai întîi apărarea, și apoi atacul...

— Cum ți s-a părut, din teren, concentrarea jucătorilor austrieci în joc ?

— Au jucat clar să obțină cel puțin un egal. Argumentul cel mai evident a fost dispunerea lor în teren: șase fundași, doar un atacant (Polster sau Schachner, prin rotație), restul-mijlocași de închidere, care n-au riscat deloc să iasă pe contraatac.

— Fiind în cauză, pentru ce variantă optezi la echipa națională : cu pregătiri centralizate ale lotului național sau cu pregătire la cluburi și reunire doar înainte de joc ?

— Cel puțin o dată pe an lotul, ar trebui să se reunească într-o pregătire centralizată mai lungă. Aici se pun bazele unei afecțiuni reciproce și a tuturor față de echipa națională, jucătorii se pot cunoaște mai bine, se pot împrieteni, sau, cel puțin se mai șterg din urmele rivalităților din campionat, se omogenizează și pregătirea generală a jucătorilor, care diferă de la club la club.

— Crezi că această rivalitate „în doi" pentru titlul de campioană este folositoare fotbalului nostru ?

— Desigur, bine ar fi ca lupta să se dea între mai multe echipe, ar apărea și mai mulți jucători în prim-plan, s-ar crea o atmosferă competitivă favorabilă dezvoltării fotbalului. Problema nu este că n-am avea jucători de valoare sau că nu ar fi echipe care să se angajeze în această luptă. Totul pornește de la obiectivele minimale pe care fiecare echipă și le propune — „să fim în primii zece" sau cam așa ceva. Emulația și competiția pentru întîietate depind de fiecare meci, care trebuie abordat cu gîndul la victorie, indiferent cine este adversarul. Exemple de astfel de atitudine sînt, din păcate foarte rare. Noi am învins foarte greu la Galați o echipă care a jucat excelent, fără nici un complex, și care apoi a confirmat că are o dorință de a-și folosi la maximum posibilitățile, de a nu se mulțumi cu puțin. La fel a fost și Argeșul, cu care abia am terminat la egalitate, la Pitești, sau Timișoara în fața lui Dinamo. Deci jucători buni avem, valori sînt, echipe bune sînt toate — din moment ce se află în primul eșalon. Ce lipsește în foarte multe locuri este dorința de victorie, de a avea un cuvînt de spus în acest campionat, de autodepășire. În locul ei există resemnarea și această complacere în anonimat.

— Pentru că „deschidem" cu tine interviurile din acest nou an, spune-mi ce-ți dorești în 1988 ?

— Să joc la un nivel bun și constant, să ajungem cît mai departe în Cupa campionilor, să cîștigăm titlul și să ne calificăm în finala Cupei României, să obținem rezultate bune cu echipa națională și, de ce nu ?, la sfîrșitul anului să fiu iarăși pe podiumul anchetei dumneavoastră.

— Te-am întrebat despre dorințe ca să-ți pot ura împlinirea lor. Succes !

N.R. „Reparăm" două greșeli de corectură apărute în ancheta sportivă publicată în nr. 52/1987 al revistei noastre. Pe coloana întîi, rîndul 11, se va citi „firească la orice eșec", iar pe coloana a cincea, paragraful respectiv este complet doar cu următoarele rînduri subliniate: „La Dan Claudiu Tănăsescu („Săptămîna"), tînărul Craiu se află pe locul 4, Gheorghe Mitrol („Scînteia") îi face loc lui Coraș (pe locul 9) între titulari ai naționalei, iar Teodor Buiza („Orizont"), cunoscînd bine ce știe și ce poate timișoreanul Varga, îi plasează pe locul 4, Corneliu Vadim Tudor („Săptămîna") ajunge la formula unei echipe naționale..." ș.a.m.d.

Toată lumea face sport

● O interesantă statistică la sfîrșitul anului ne oferă agenția austriacă APA, care alcătuiește ierarhia fotbalistică a anului 1987, la nivelul reprezentativelor. Să spunem din capul locului că, luînd în considerare atît meciurile oficiale, cît și cele amicale, echipa României se situează pe un loc... de turneu final european, adică opt, fiind precedată de șapte formații care vor fi prezente la EURO '88. Lipsește, deci, una. Este vorba de reprezentativa Danemarcei, în evidentă scădere de viteză, totuși, cu toate că a obținut această calificare de ultimă oră. Ea ocupă acum locul 18, după ce în 1983 a fost prima. ● Dar coborîrea cea mai abruptă a înregistrat-o Franța, campioană europeană în 1984, și, în consecință, prima în acest clasament, dar abia a 22-a acum. Prima poziție este ocupată de Anglia, cu o linie de clasament excelentă : 8 partide jucate, 4 victorii, 3 egalități și numai o înfrîngere (într-un amical, cu R.F. Germania, scor 1—3) și cu victoria cea mai detașată a anului luat în calcul : 8—0 cu Turcia. Anglia „deține" și titlul de golgheter, prin Gary Lineker, cu 9 goluri înscrise pentru națională, printre golgheteri, pe locul 4, figurînd și Băloni — 4 goluri, alături de Altobelli (Italia) și Kirsten (R.D. Germană), precedat de Bosman (Olanda) — 6 goluri, Gullit (Olanda), Lesniak (Polonia) și Vialli (Italia) — cîte 5. ● La recentul turneu internațional de baschet de la Madrid, o impresie deosebită a lăsat „gigantul" argentinian Jorge Gonzalez, care, la cei 2,30 m ai săi, a demonstrat o agilitate deosebită. În baschetul de înalt nivel, Gonzalez nu este depășit în înălțime, la ora actuală, decît de nigerianul Manute Bol (2,32 m !), care evoluează în prezent în campionatul profesionist american. ● În notarul de anchete de sfîrșit de an semnificativă ni se pare cea realizată de prestigiosul cotidian parizian „L'Équipe" pentru desemnarea celui mai bun fotbalist din campionatul francez. Primele locuri sînt ocupate de uruguayanul Enzo Francescolli, cu 27 de puncte, și de vest-germanul Klaus Allofs, cu 16,5 puncte, treapta a treia a podiumului fiind ocupată, la egalitate, dar și la mare distanță, de doi francezi aproape anonimi : Eric Cantona, de la Auxerre, și Alberto Marcico, jucător la Toulouse... ● Federația internațională de șah (F.I.D.E.) a creat o comisie specială, alcătuită din trei personalități, comisie însărcinată cu discutarea diferendelor existente între forul mondial și asociația marilor maeștri. Nu au fost făcute precizări în legătură cu obiectul discuțiilor, dar o declarație a președintelui F.I.D.E., Florencio Campomanes, ni se pare revelatoare : „Este inacceptabilă o autoritate paralelă, alături de Adunarea Generală a federației..." ● Nigel Clough, fiul cunoscutului antrenor Brian Clough, de la Nottingham Forest, a stabilit un nou record în campionatul englez de fotbal, realizînd cel mai rapid „hat-trick" din istoria competiției, în timpul meciului cu Queen's Park Rangers. Clough-junior a înscris cele trei goluri consecutive, în numai 5 minute. ● Și pentru că tot vorbim de „pădurarii" din Nottingham, vă putem spune că în curînd echipa va fi părăsită de argentinianul Ardiles, care a primit oferta de a antrena reprezentativa Țării Galilor, în locul lui Mike England, demisionar. ● În Mexic a fost construit recent un patinoar artificial, primul din această țară, după ce echipe de hochei pe gheață au fost constituite în Brazilia și Arabia Saudită. Faptul nu trebuie să ne mire, dacă ne amintim că, în urmă cu cîțiva ani, grupa C a campionatului mondial s-a disputat la Las Palmas...

LUCIAN OPREA ■

Cursa de fond a natației

Cumpăna dintre ani a găsit înotătoarele fruntașe în plină cursă. O cursă de fond a cărei semnificație este unică, independent de locurile de start: cursa pentru continua afirmare a natației românești, pentru creșterea prestigiului sportului românesc în lume.

Au fost mai întîi campionatele internaționale ale Statelor Unite ale Americii desfășurate la Orlando-Florida. În acest fief al natației mondiale, Tamara Costache și Stela Pura au triumfat în probele de 50 m liber și, respectiv, 200 m fluture.

În aceste zile se desfășoară „Marele Premiu al Australiei" la care înotătoarele noastre sînt, iarăși, invitate pentru concursuri la Perth, Adelaide și Canberra. Vor reveni în Europa pe ruta Honolulu — New York — Amsterdam, după care, la 16 ianuarie vor lua startul în concursul tradițional de la Cannes. Invitate apoi să se pregătească la altitudine (Font Romeu — Franța), înotătoarele noastre vor „coborî" pentru concursuri la Paris, Berlin și Bonn.

Acest traseu competițional, spectaculos și pitoresc, fiind el însuși o mare performanță, a devenit accesibil natației noastre feminine în urma rezultatelor obținute în ultima vreme, morala oricărui periplu de acest fel fiind dată, în mod firesc, de truda depusă la antrenamente, de munca fără preget pentru dobîndirea supremației sportive. Ne vom explica mai bine rațiunile pentru care organizatorii competițiilor de natație de pe mapamod au căutat cu insistență să obțină privilegiul de a fi gazde ale înotătoarelor noastre dacă vom aminti cîteva din rezultatele obținute de acestea anul trecut: **Noemi Lung** — cea mai rapidă din lume în procedeul — procedeelor, 400 mixt; **Tamara Costache** — cea mai rapidă cursă din istoria natației, 24,94 secunde la 50 m liber; tot Noemi Lung — șapte medalii (cinci de aur) la Universitatea de la Zagreb, competiție la care **Anca Pătrășcoiu** a obținut și ea cinci medalii (2 aur, 2 argint și una de bronz); la europenele de juniori, **Livia Coparîu** (trei medalii de bronz) și **Andreea Sighiarto** (argint și bronz) și-au croit drum spre actualul turneu de peste ocean. La europenele de seniori — deplină confirmare a ceea ce era considerat doar „surprize" efemere: — aur — Tamara Costache și Noemi Lung — titluri europene în premieră pentru natația noastră; argint Stela Pura, Anca Pătrășcoiu, Luminița Dobrescu și Noemi Lung (în ștafeta 4x200 m liber); bronz — Tamara Costache (100 m liber). **Luminița Dobrescu** (200 m liber), **Stela Pura** (400 m liber și 200 m fluture). Am trecut, astfel, în revistă argumentele celor șase componente ale lotului național (cărora, de la Cannes, li se va adăuga și Noemi Lung) aflate în aceste zile, sub conducerea antrenorilor **Gheorghe Demeca** și **Mihail Gothe** în această cursă de afirmare a sportului românesc. **(O. ȘTIRE)**

SAH
cu Margareta Mureșan

De toate

● **Aniversare.** Anul 1988 este anul centenarului lui J.R. Capablanca. FIDE a rugat federațiile afiliate să dedice memoriei strălucitului jucător cele mai importante competiții. Cubanezul a fost unul dintre campionii mondiali de extraclasă, care a atins rapid măestria șahistă și a dominat categoric în arena șahului pînă la meciul pentru titlul suprem: Capablanca—Alehin, disputat în anul 1927 la Buenos Aires. Tot așa cum, peste ani, la Reykjavik în 1972, meciul Fischer-Spasski sau la Sevilla în 1987, duelul Kasparov—Karpov, au adus o contribuție însemnată la teoria șahului modern, tot așa rivalitatea la tabla cu 64 pătrate dintre Capablanca și Alehin a produs partide de o inegalabilă frumusețe. Reproducem partida a șaptea a meciului din 1927, considerată una dintre cele mai bune realizări tactice ale cubanezului. S-a jucat gambitul damei. **„Capablanca—Alehin:** 1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Cf6 4.Cf3 Cbd7 5.Ng5 c6 6.e3 Da5 7.Cd2 Nb4 8.Dc2 00 9.Nh4 c5 10. Cb3 Da4 11.N:f6 C:f6 12.d:c5 Ce4 ?! 13.c:d5 N:c3 14.b:c3 C:c5 15.Td1! e:d5 16.T:d5 C:b3 17.a:b3 Dc6 18.Td4 Te8 19.Nd3! D:g2 20.N:h7 Rf8 21.Ne4 Db3 22.Dd2 Ne6 23.c4 a5 24. Tg1! D:b2 25.Th1 Dc7 26.Db2 Dc5 27.Nd5 Ta6 28. Te4 Td6 29.Th7 Re7 30. D:g7 Rd8 31.N:e6 f:e6 32.D:b7 Db4 33.D:b4 a:b4 34.c5 Te6 35. T:b4 T:c5 36.Ta7 și negrul cedează. La 29 noiembrie 1927 A. Alehin a fost declarat învingător cu 18,5 : 15,5 puncte după disputarea celei de-a 34-a partide. ● **Obișnuință?** Deși nu se poate plînge că i-ar fi lipsit meciurile, Anatoli Karpov s-a arătat dispus să susțină un meci amical cu marele maestru iugoslav, Ljubomir Ljubojevici. Duelul de șase partide va avea loc în anul 1988 la o dată care se va comunica ulterior. ● **Binecunoscutul turneu** de la Linares (Spania), programat pentru luna martie, se va bucura de prezența la start a unor valoroși mari maeștri: Karpov, Tal, Beliavski, Salov (toți U.R.S.S.), Timman (Olanda), dr. Nunn, Speelman (ambii Anglia), Portisch (Ungaria), Seirawan (S.U.A.) și Illescas (Spania). ● **FIDE** a comunicat aprobarea pentru eliminarea rundelor în meciurile candidaților la titlul mondial și a anunțat tragerea la sorți (din cadrul optimilor de finală) a celor șapte perechi, programați pentru confruntarea de șase partide la Saint John (Canada) începînd cu 24 ianuarie 1988: Andrei Salov—Kevin Spraggett, Artur Iusupov—Jan Ehlvest, Victor Korcinoi—Johann Hjartarson, Nigel Short—Gyula Sax, Jan Timman—Valeri Salov, Lajos Portisch—Rafael Vaganian și Yasser Seirawan—Jonathan Speelman. În paralel cu meciurile candidaților la Saint John va avea loc și C.M. de blitz. ● **Nuanțări ale regulamentului...** FIDE a specificat că „Dacă mai mult de jumătate din participante reprezintă o singură federație, se vor disputa meciuri ale candidatelor în locul unui turneu", completînd că, deși în CM masculin s-a revenit la ciclul cu frecvența la 3 ani și durata la 4 ani, în competiția feminină ciclul CM rămîne în continuare la 2 ani, iar „Meciurile se dispută conform regulamentului pregătit pentru meciurile candidaților masculini... cu unele corecțiuni suplimentare". Cele opt candidate sînt șapte sovietice: Ahmilovskaia, Alexandria, Arahamia, Gaprindașvili, Ioseliani (toate din orașul Tbilisi), Levitina și Litinskaia și... o polonezâ: Brustman. Federația sovietică intenționează să organizeze la Tbilisi pînă în luna martie meciurile care vor desemna noua șalangeră, ce va întîlni apoi în cursul anului 1988 pe Maia Ciburdanidze, deținătoarea titlului. ● **Cupa Mondială.** Asociația marilor maeștri a programat pentru anul 1988 trei turnee conținînd pentru „Marele Premiu": Bruxelles (2—27 aprilie), Bilbao (9 iunie— 2 iulie) și Reykjavik (30 septembrie—23 octombrie), iar pentru anul 1989 tot trei superturnee. În fiecare concurs vor lua parte 16 mari maeștri dintre cei 24 nominalizați în asociație. Printre aceștia se numără doar 3 șahiști sovietici: Kasparov, Karpov, Tal, Sokolov, Iusupov, Vaganian, Salov, Ehlvest și Beliavski. FIDE ignoră, în continuare, acțiunile asociației, considerînd că principiile noii organizații nu respectă principiile Federației internaționale.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

Aripi frînte

„Echipa de fotbal Alianza Lima nu mai există. 16 jucători, conducerea echipei și cîțiva suporteri ai marelui club peruan și-au găsit moartea într-un accident de avion. Toată țara se află în doliu, America Latină este bulversată iar fotbalul e trist". Astfel de titluri au apărut, la sfîrșitul anului trecut, pe primele pagini ale ziarelor sud-americane prefațînd descrierea uneia dintre tragediile lumii fotbalului.

Cînd în turnul de control al aeroportului din Lima s-a auzit apelul: „Aici Pasărea de oțel. Cerem autorizația de aterizare", răspunsul a fost dat imediat: „Acordăm autorizația. Pasărea de oțel, pista este liberă". Cîteva minute mai tîrziu, tehnicienii din turnul de control au văzut trecînd, la mică altitudine, bimotorul Fokker F 27 care avea la bord echipa Alianza. „Trenul de aterizare era scos" spun martorii. Dar avionul nu a aterizat. Pilotul a informat turnul de control că becul de la tabloul de bord care trebuia să indice scoaterea corectă a trenului de aterizare nu s-a aprins. A fost sfătuit să folosească o pistă de rezervă. Dar avionul s-a îndreptat spre marea care începea de la capătul pistelor. Pilotul a mai avut timp să spună că are probleme cu unul din motoare. Apoi, nici o altă comunicare...

Cîteva ore, întreg personalul aeroportului și familiile pasagerilor au așteptat un miracol. O ceață deasă era deasupra mării. Elicopterele și vedetele rapide au intrat în acțiune. Dar era prea tîrziu. Au „pescuit" numai cadavre. Un singur supraviețuitor: pilotul avionului care a avut puterea să înoate toată noaptea! La bord existau veste de salvare sau bărci gonflabile.

A doua zi, autoritățile au declarat doliu național și mii de suporteri cu lacrimi în ochi s-au dus în pelerinaj la stadionul lui Alianza Lima. Printre cei dispăruți, tînărul mijlocaș Luis Escobar — o mare speranță a fotbalului peruan, golgeterul echipei — Alfredo Tomasini, portarul reprezentativei naționale — popularul José Gonzales Ganoza, un fel de Rică Răducanu ca gabarit și fel de a fi, precum și Marcos Calderon — cel mai experimentat antrenor din Peru, cel care a condus echipa națională la campionatul mondial din Argentina 1978. În avion se mai aflau medicul echipei, asistenții lui, arbitrii ultimului meci. În total, 43 de morți.

În cursul ceremoniei de doliu care a avut loc pe stadion, președintele clubului, Augustin Merano, un monument al deznădejdii, a spus: „Băieții mei sînt de neînlocuit. Pentru noi, totul s-a terminat. Alianza Lima nu va mai apărea pe stadioane, cel puțin un an de zile". Federația națională hotărît întreruperea campionatului timp de două săptămîni.

Tragedia de la Lima nu este, din păcate, prima de acest gen. Și alte echipe de fotbal au fost victimele unor catastrofe aeriene.

La 4 mai 1949, întorcîndu-se din Portugalia, avionul în care se afla echipa italiană Torino s-a prăbușit în nordul Italiei: 22 de morți, nici un supraviețuitor.

La 6 februarie 1959, întreaga delegație a clubului Manchester United a fost victima unui accident la München în timp ce avionul care trebuia să-i readucă în Anglia încerca să decoleze. Cîțiva supraviețuitori, printre care celebrul antrenor Matt Busby.

La 6 februarie 1965, un avion s-a prăbușit în Anzii Cordilieri. La bord, o echipă chiliană din divizia a 3-a. Nici un supraviețuitor.

La 28 septembrie 1969, echipa boliviană The Strongest din prima divizie a dispărut într-un accident aerian între orașele Santa Cruz și La Paz.

La 13 octombrie 1980, între Taşkent și Minsk, o altă catastrofă aeriană a dus la dispariția tuturor componenților echipei din Taşkent.

Din acest colț de pagină, un gînd de compasiune și solidaritate cu familiile victimelor de la Lima și cu reprezentanții fotbalului din Peru pe care i-am admirat (vă mai amintiți?) în timpul turneelor finale ale campionatelor mondiale din anii 1978 și 1982.

CRISTIAN ȚOPESCU

Mini-tenis

Pentru persoanele în vîrstă ce vor să joace tenis dar care, în același timp, vor să-și economisească energia, ca și pentru începători, a fost creat mini-tenisul din imagine, ce are dimensiunile reduse la jumătate, față de cel normal, respectiv de 11,88 metri. Acest lucru face să poată fi instalat, cu ușurință, în cele mai diverse locuri. Noul teren se montează, prin asamblare de panouri antiderapante, în două zile, iar jocul, numit „Tenkit", folosește mingi umflate pe jumătate și rachete de dimensiuni mai mici.

Cronica șoselei

Întîlnire fatală

Dacă în loc să conducă Florentin, la volan s-ar fi aflat Petrică, acesta fiind cunoscut ca un tip ordonat, chiar pedant, poate nu se întîmpla nimic. În ipoteza că cei cinci prieteni foloseau în locul drumului de țară înghețat, așa un fel de scurtătură, șoseaua asfaltată, ajungeau mai tîrziu cu 10 minute la locul de întîlnire a celor două căi, rutieră și ferată, de fapt o încrucișare a unor destine, și sorții ar fi fost de partea lor. Doamna cu coasa rămînea păcălită, și în cazul cînd șoferul cu pasageri lui ar fi efectuat călătoria lor în ziua următoare, așa cum, de altfel, a fost ea proiectată inițial. Trei neveste și două logodnice n-ar fi azi în haine cernite dacă „echipajul" pleca în comuna vecină pe lumină.

Cît plecase Loredana, soția pilotului: „Nu plecați noaptea. Știți că e plină de pericole și neprevăzut". La părerea ei s-au raliat și celelalte patru femei. O altă ciudățenie: mergînd pe drumul de cîmp, mașina a ajuns la un pod șubred. Se clătina chiar și sub greutatea unui om. Orice șofer ar fi întors automobilul în fața riscului de a se prăbuși în albia rîului. „Echipajul" nu s-a lăsat. A așezat paralel două bîrne și șoferul, executînd un veritabil număr de circ, a trecut albia rîului aidoma unui acrobat care, mergînd pe sîrmă, ține mulțimea cu răsuflarea tăiată. În cazul de față, spectatori erau doar cei patru pasageri. Cînd autoturismul a ajuns pe celălalt mal, au scos un oftat de ușurare. O deviere, pierderea echilibrului vreunuia dintre prieteni în timp ce, pe întuneric, realizau performanța de a traversa, folosind aceleași bîrne, micul curs de apă ar fi însemnat o întîrziere. Pînă ce omul ar fi ieșit din apă, și-ar fi curățat cît de cît îmbrăcămintea, teribila clipă a primejdiei ce plana, ar fi trecut. În viață, uneori o întîrziere poate fi salutară. Dar nu, totul s-a derulat potrivit parcă unui plan după care firul vieții celor cinci oameni trebuia să se rupă exact la ora 21,55, cînd trenul rapid a ajuns la acea neînsemnată intersectare a unei magistrale feroviare de prim rang, cu un amărît drum de pămînt. Luminile roșii clipeau avertizînd asupra pericolului. Și puternicele goarne își trimiteau în eter undele sonore cu aceeași semnificație. Pilotul a oprit. Și-a făcut, deci, datoria. Deși superficial, ușuratic în viață, Florentin a ascultat totuși de glasul rațiunii. Nu s-a aventurat în traversare. Și în secvența următoare, pilotul s-a dovedit lucid. Nu e normal, dacă un tren a trecut dintr-o direcție, să te uiți spre sensul opus, pe cealaltă linie? Absolut firesc. Așa a procedat și Florentin. Linia era liberă. Nici un pericol nu-i pîndea aparent. Cît de înșelătoare se dovedește în viață această noțiune de aparent. În cazul nostru, aparentul s-a dovedit nefast. Aparența a atras după ea o eroare, o eroare gravă pentru pilot, deoarece, împotriva normalului, dar absolut regulamentar din punct de vedere al practicii C.F.R.-ului, un alt tren circula pe linia paralelă, dar nu din sens contrar, ci în aceeași direcție cu primul. Trenul în cauză, precum toate trenurile, trebuie dat exemplu de disciplină. El făcea o depășire pe linia paralelă pentru simplul motiv că era rapid, iar trecerea lui prin stația următoare era prevăzută în program, grafic, nu știu exact ce termen tehnic folosesc feroviarii, înaintea modestului personal care defilase inițial prin fața lui Florentin și a colegilor lui. Eroarea șoferului a fost necunoașterea tehnicii depășirii trenurilor între ele, noțiune ce nu poate fi găsită în regulamentul circulației rutiere, pentru simplul motiv că locul ei nu este în acesta, ci în „instrucțiunile" pentru drumul de fier. Mai mult decît o banală eroare, în povestirea noastră a reprezentat altceva, și anume detașarea lui Florentin de realitate. Rubiniul intermitent și-a trimis doar fasciculele de lumină spre șosea. Datoria și-au făcut-o și semnalele stridente ale puternicei goarne. Ele n-au ajuns la ochii și urechile șoferului? Dacă au ajuns, de ce nu le-a luat în seamă? Greu de spus. Omul nu mai trăiește. Poate din pricina grabei cu care oamenii se îndreptau spre locul de întîlnire fixat implacabil de destin la km 254+550. Căpșorul unui puști cu părul auriu, mezinul șoferului, nu se dezlipea de corpul neînsuflețit al tatălui său. Locomotiva a tîrît autoturismul cîțiva zeci de metri, dezmembrîndu-l. Ciudat, în urma proiectării din mașină (cu leziuni numeroase interne, dar fără pic de sînge în exterior), Florentin parcă dormea, cu o palmă sub cap, lîngă tulpina unui prun. „Spuneți-i să nu mai doarmă, treziți-l", repeta băiețelul, adresîndu-se celor care, consternați, priveau groaznicul spectacol.

VICTOR BEDA

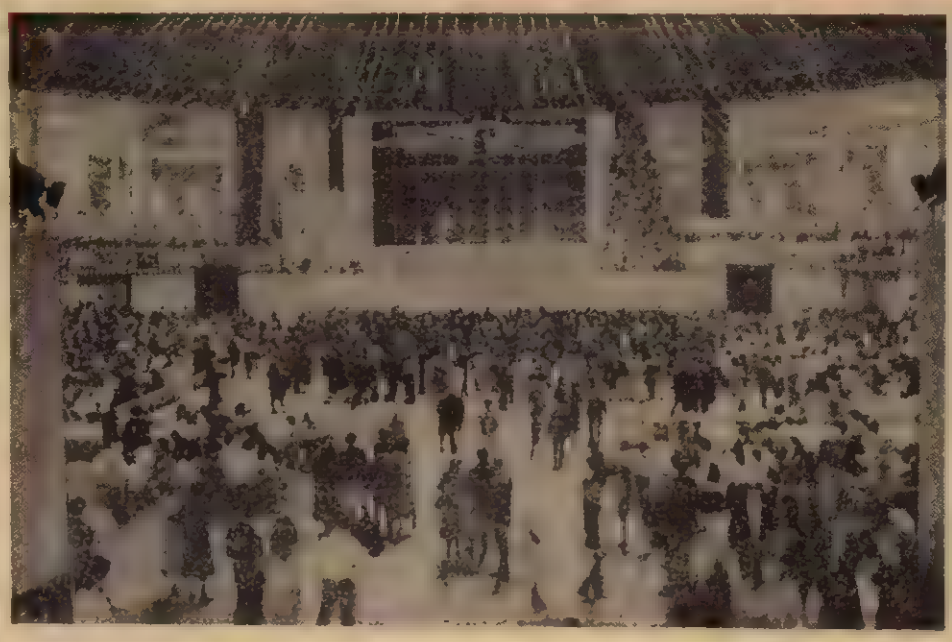

Revelion '88

Ultima noapte a lui 1987. Ferestrele oraşelor şi satelor străluce a bucurie. Sînt momentele în care ne simţim tentaţi să rememorăm împlinirile, promisiunile amînate (temporar — ne grăbim să adăugăm), clipe cu adevărat fericite pe care le-am trăit în anul ce-şi desprinde ultima filă din calendar.

A fost un an bun pentru ţară. Un an în care s-au realizat multe din cele proiectate — în uzine şi pe ogoare, pe şantiere şi în institute de proiectări, în mine şi şcoli. Mulţi dintre noi, mulţi dintre semenii noştri din patria la a cărei înflorire trudim şi visăm necontenit, au a trece în contul acestui an, 1987, o seamă de reuşite — ale tuturor şi ale fiecăruia în parte. Într-o ţară unde, în fiecare oră, se mută în case noi o sută de familii, într-o ţară unde chipul aşezărilor se schimbă, fără exagerare, de la un an la altul (dacă nu chiar mai repede), într-o asemenea ţară care este România de azi, starea firească e aceea de tinereţe, de nesfîrşită înprimăvărare.

Iar anul nou 1988, a intrat în viaţa noastră pe poarta unei vremi primăvăratice. Chiar în absenţa zăpezii, uneori, care ar fi întregit decorul acestei nopţi de trecere între ani, 1988 a fost întîmpinat după datina dintotdeauna : cu pluguşor, cu brazi împodobiţi, cu mese îmbelşugate, cu urări de fericire şi bunăstare.

Sărbătoarea revelionului a adus alături — în cluburi şi cantine muncitoreşti sau studenţeşti, în marile restaurante, în casele culturii şi tehnicii pentru tineret — mii şi mii de oameni pentru care bucuria de a păşi în noul an este legată strîns de dorinţa de a făptui, a-şi dedica pe mai departe puterea minţii şi a braţelor înfloririi necontenite a ţării, onorării integrale a tuturor sarcinilor ce le stau în faţă.

Tradiţionalul revelion al tineretului, găzduit, ca de fiecare dată, de Pavilionul Central al Complexului Expoziţional din Piaţa Scînteii a prilejuit întîlnirea tineretului bucureştean — din mari unităţi economice, de pe şantierele metroului, din şcoli sau din unităţi de cercetare — cu muzica de bună calitate, cu dansul, cu voia bună. Beneficiind de o organizare fără cusur, atentă la orice amănunt, Revelionul tineretului a reprezentat un veritabil examen de imaginaţie şi fantezie, trecut cu brio atît de cei care l-au pregătit, cît şi de cei care au participat la el, deveniţi, împreună, coautori ai unei strălucitoare sărbători a tinereţii.

Pe fondul acestei bucurii generale, a unui optimism tonic, generat de încrederea cu care întregul popor priveşte viitorul paşnic şi prosper al României, aşa cum a fost el prefigurat, cu deplină clarviziune, întru binele întregii naţiuni, în documentele de partid şi de stat, gîndurile celor aflaţi în plină petrecere a revelionului s-au îndreptat, desigur, către tovarăşii de muncă, rudele sau prietenii aflaţi, în acele clipe, la datorie. Siderurgiştii, energeticienii, oamenii muncii din transporturi şi din unităţile de ocrotire a sănătăţii s-au aflat, şi în această lungă şi sărbătorească noapte, la datorie.

Am întîmpinat, aşadar, sosirea unui an nou. An hotărîtor pentru înaintarea patriei spre atingerea marilor obiective pe care ni le-am propus. An pe care-l dorim al rodniciei şi al liniştii planetare. An al construcţiei. An în care avem de creat, de înfăptuit şi de durat. Încredinţaţi că devenirea ţării stă numai în puterea noastră, în inspiraţia şi elanul nostru, că a construi socialismul cu poporul şi pentru popor înseamnă alăturarea eforturilor tuturor, oamenii României s-au aflat laolaltă, fericiţi, pe tărîmul încărcat de speranţă al cumpenei dintre ani ca într-un legămînt de unitate al faptelor noastre de bine, ce se vor naşte din aceeaşi unitate în muncă şi împliniri. Urarea strămoşească de LA MULŢI ANI a răsunat într-un singur glas, precum o singură voinţă îmbrăţişează ţara.

DAN MUCENIC

Gheorghe Hagi:

„Jocul demonstrează totul"

— Cică, oricum am da-o, eşti cel mai bun fotbalist al anului, deşi clasamentul anchetei noastre începe de la locul 2. Te-a surprins acest lucru ?

— Avînd în vedere argumentele de acolo, nu m-a surprins. Bucuria mea e intactă pentru că şi locul doi e premiabil, iar eu sînt primul premiat, neflind nimeni pe locul întîi ! Aşa că mulţumesc tuturor celor care şi-au dat voturile pentru mine, promiţînd să nu-i dezamăgesc nici în acest an.

— 1987 a fost un an bun pentru tine ?

— Prin realizările personale şi ale echipei de club, aş zice că da. Am marcat golul ce a adus în ţară Supercupa Europei, apoi am cîştigat titlul de campion şi Cupa României — performanţe pe care le-am obţinut în premieră şi pe care şi le doreşte orice fotbalist. Succesele au continuat în sezonul de toamnă, la sfîrşitul căruia sîntem pe locul întîi şi calificaţi în turul trei al Cupei campionilor, competiţie în care am marcat deocamdată patru goluri în două tururi. Ar mai fi şi poziţia fruntaşă în clasamentul golgeterilor, la două goluri de Piţurcă, amîndoi avînd şanse pentru vreo „gheată" europeană.

— Intenţionaţi ca vreunul din voi să dea „loviturile" celuilalt în această dispută a golgeterilor europeni ?

— Deocamdată, lupta e dreaptă, deşi eu am marcat şi din cele trei penalty-uri acordate în favoarea echipei noastre. Să vedem cum va fi, dar, oricum, echipa este aceea care va avea de cîştigat.

— Steaua a înscris în campionatul trecut peste şase goluri şi acum cam patru goluri de meci, dar i se reproşează că nu are aceeaşi productivitate şi în campaniile europene. Cum se explică această discrepanţă ?

— Prin diferenţa de valoare dintre adversari şi dintre stilurile de joc. În campionatul intern, putem să aducem, să zic 30 de mingi spre careul advers, din astea 15 pot fi periculoase, din astea, la rîndul lor, vreo 7—8 pot fi ocazii de gol, din care finalizăm jumătate. La o statistică generală, nu pot răspunde decît tot cu o statistică generală...

— Împliniţi un an de cînd joci la Steaua. Ce poţi spune că ai dobîndit, pe plan fotbalistic, pur sportiv, desigur, în acest răstimp ?

— Mentalitatea de învingător. Dorinţa şi credinţa în victorie le aveam dinainte, la fiecare meci pentru care intram în teren, dar acum le văd împlinite şi la nivel constant. Această obişnuinţă cu succesul ne creează o permanentă stare de obligaţie şi răspundere în pregătire şi în joc. Mai ales în joc, pentru că jocul demonstrează totul — calităţile, valoarea, pregătirea, caracterul — te dezvăluie pe tine însuţi ca jucător, din toate punctele de vedere.

— Apropo de joc — s-a bătut adesea monedă pe stilul tău cam individualist. Simţi nevoia să te explici ?

— Cred că am progresat mult în direcţia jocului pentru echi-

(Continuare în pag. 22)

OCTAVIAN ŞTIREANU

Vacanţa de iarnă

Mai sînt cîteva zile de vacanţă ! Pe cărări de munte îngustate de lumină lernatică, pe pîrtii de schi împotmolite în troiene fabuloase de zăpadă, sub poale de codru verde argintat de stele diamantine de gheaţă, în cabane turistice, în care exuberanţa împarte ceaşca de ceai fierbinte cu pofta nemăsurată de joc şi expansiune copilărească, pe schiuri, pe patine, pe sănii, în telescaune şi telecabine, vacanţa continuă cu febrilitatea pregătirilor şi explozia spumoasă a marilor carnavaluri, în oraşelele copiilor din parcurile marilor oraşe, printre oameni de zăpadă din pînză şi moşi gerilă tricotaţi de lumina stelelor, legănîndu-se în carusele colorate ale căror motoare funcţionează numai cu cîntec, scuturîndu-se în buburuze mecanice, rotitoare şi unduitoare, în căluşei şi maşinuţe grăbite să prindă ameţitoarea bucurie a sfîrşitului de mileniu, ciocnindu-se pe pistele de dans ale carturilor electrice, balansîndu-se în leagăne din mătasea serilor, vacanţa mai continuă cîteva zile pregătindu-se să se încheie odată cu primul clopoţel al celui de-al doilea trimestru, întorcîndu-se în lumea sa ca un şcolar silitor cu toate lecţiile particulare făcute, cu toate exerciţiile rezolvate, dar deocamdată mai sînt cîteva zile de joacă. Între două serioase trimestre de muncă, între două teme uriaşe de casă, între două emoţionante teme — ţară, între iubirea de şcoală şi de limba română, între aritmetică şi cartea de abecedar, între cea de fizică şi biologie, între dragostea de părinţi şi dragostea de patrie, între prezentul şi viitorul şcolii româneşti vacanţa e asemenea unui album în ale cărui minunate file se cuprinde însăşi viaţa noastră şi a copiilor noştri.

ION ZUBAŞCU
Fotografii de ELENA GHERA

Flacăra. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publicişti-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Ştiinţă : 21 28 ; Cultură-învăţămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetăţeneşti : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Emisiuni-audienţe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacţie : 21 23 ; Secretariat redactor şef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64-66.

Preţul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca Județeană

flacara

anul XXXVII
2 (1 698) VINERI 15 ianuarie 1988

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

UNITATEA,
Inaltă morală a istoriei,
principiu de acțiune politică

pagina 2

1988 — Anul de vîrf al cincinalului!

La chemarea președintelui Nicolae Ceaușescu, țara răspunde prin fapte

Tot astfel cum, după zisa știută din bătrîni, ziua bună se cunoaște de dimineață, anul în care am intrat de curînd își anticipează împlinirile prin rezultatele obținute chiar în prima jumătate a lui ianuarie. Startul a fost, conform informațiilor furnizate de unități productive din toate domeniile, bun. Așa-zisa perioadă de acomodare (care ar prefața, îndeobște, perioadele de muncă intensă) a fost trecută, din pornire, în rîndul scuzelor lipsite de acoperire. Încă din întîia zi a anului au apărut primele vești îmbucurătoare — încadrarea în prevederile planului și chiar depășirea acestor prevederi. Se simte un cîștig de experiență și de maturitate în stilul de muncă al multor întreprinderi. S-a înțeles că acumularea de restanțe, lucrul în asalt, așteptarea (întemeiată mai curînd pe presupuneri decît pe certitudini) ca zilele și lunile următoare să aducă (timpul rezolvă totul !) dorita clarificare a situației, adică înscrierea în grafice, sînt modalități păguboase de a privi și acționa într-un domeniu, precum cel economic, în care **proba ritmului** — în condițiile unei creșteri constante a calității producției — este decisivă. Așa cum decisivă, în aceeași ordine de idei, se vădește organizarea științifică a muncii, atenția acordată în permanență modernizării și înnoirii tehnologiilor și, implicit, produselor obținute.

Gîndurile de bine ale patriei, ale întregului popor, se îndreaptă, în acest ianuarie, către realizarea tuturor obiectivelor trasate, pentru anul 1988 și pentru întregul cincinal, de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului. Transpunerea în viață — cu veritabil spirit revoluționar, cu abnegație și responsabilitate — a îndemnurilor și orientărilor formulate de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie, o știm cu toții, calea cea mai sigură spre atingerea înaltelor obiective ale dezvoltării economico-sociale a țării, ale creșterii nivelului de trai al națiunii. Munca întregului popor întru propășirea patriei și întru binele fiecăruia dintre noi reprezintă acum, în ianuarie — timpul din an cînd aducem cu toții un fierbinte omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică, revoluționară —, cel mai de seamă semn de adîncă prețuire pe care-l putem oferi marelui bărbat politic a cărui viață și ale cărui idealuri s-au identificat pe de-a-ntregul cu viața și idealurile României socialiste.

Ianuarie, luna din care noul an se cuvine a fi privit cu deplin optimism — de la nivelul celor dintîi bilanțuri ale trudei și capacității creatoare ale tuturor laolaltă și ale fiecăruia în parte — dă semn că speranțele pe care le nutrim își au întreaga acoperire în aur uman. Adică în puterea noastră de a făptui bine, frumos și durabil.

Proba ritmului, aplicată la nivelul celei dintîi jumătăți a lui ianuarie, anunță o pasionantă cursă contra-cronometru, în care ne vom întrece cu propriile noastre angajamente și dorinți. O întrecere din care avem a ieși mai plini de încredere în noi, mai prosperi și mai îndrăzneți, căci, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul de Anul Nou, anul 1988 este un an decisiv în înfăptuirea îndrăznețelor obiective ale acestui cincinal.

DAN MUCENIC

Înălțător exemplu de patriotism și angajare revoluționară

Scrisoarea adresată tovarășei Elena Ceaușescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

în pagina 3

ISTORIA LA TIMPUL PREZENT

Carte de reportaj despre marile înfăptuiri ale Epocii Nicolae Ceaușescu

În acest număr o filă dedicată județului Mureș

Către o țară de gînd

pagina 12

Biblioteca Județeană

OPERA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, inestimabil tezaur al gîndirii și practicii revoluționare

UNITATEA, Înaltă morală a istoriei, principiu de acțiune politică

Strins unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român a pășit într-un nou an de muncă, de activitate creatoare, dedicată înfăptuirii hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului în vederea realizării unei noi calități a muncii și a vieții, a trecerii României spre un stadiu superior de dezvoltare. Într-o deplină unitate, partidul și poporul aduc un călduros omagiu proeminentei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminent conducător politic, revoluționar clarvăzător, patriot înflăcărat și militant de frunte al mișcării comuniste internaționale, dînd glas celor mai alese sentimente de stimă și respect, de recunoștință și prețuire pentru inestimabila contribuție la edificarea noii orînduiri, pentru slujirea fără preget, într-o activitate revoluționară de peste 55 de ani, a intereselor și aspirațiilor naționale noastre, a cauzei nobile a socialismului, a păcii și colaborării în lume. Unitatea de gîndire și acțiune a întregului nostru popor, constituind o trăsătură definitorie a societății românești contemporane, este rezultatul acțiunii și confluenței mai multor factori — de ordin politic, economic, ideologic, social — aflați în descendența directă a teoriei și practicii revoluționare a partidului nostru. Astfel, deosebit de relevant este faptul că însăși problematica **unității — ca noțiune a filozofiei istoriei și a teoriei acțiunii sociale — ocupă un loc de seamă în gîndirea social-politică și activitatea revoluționară ale secretarului general al partidului. La baza elaborării unei veritabile concepții cu privire la unitate — în multiplele semnificații și forme de manifestare practică ale acestei noțiuni — se află deopotrivă studiul aprofundat al istoriei, această „carte de mărturie a veacurilor" care se regăsește într-o viziune integratoare, profund științifică în întreaga operă a secretarului general al partidului precum și densitatea unei experiențe de viață revoluționară pilduitoare, o uriașă capacitate de cuprindere și analiză a dinamismului social, de înțelegere a tendințelor și implicare în realitățile complexe ale lumii contemporane.**

Izvorîtă dintr-o asemenea amplă analiză teoretică și o tumultuoasă activitate practică, revoluționară, concepția secretarului general al partidului cu privire la unitate reprezintă cheia de boltă în care se articulează edificiul unei opere științifice novatoare pentru patrimoniul universal al gîndirii social-politice. Convins fiind că „nimic nu se poate construi ignorînd trecutul", tovarășul Nicolae Ceaușescu a cuprins într-o sinteză activă, conectată în permanență la exigențele actualității, toate momentele esențiale ale istoriei țării noastre, desprinzînd din acestea înalta morală pe care o are pentru trecutul, prezentul și viitorul poporului român suprema aspirație a unității.

Mod natural de ființare a noțiunii române

Analizînd evenimentele istorice în înlănțuirea lor cronologică, în determinările lor obiective, în rațiunile lor ultime, opera tovarășului Nicolae Ceaușescu demonstrează cu putere că unitatea a reprezentat dintotdeauna aspirația cea mai de preț a românilor, modul natural de ființare a națiunii române, cauza supremă a întregului nostru popor, aprecierile date proiectînd pe ecranul pildelor al istoriei lumina contemporaneității" : unirea înfăptuită de Mihai Viteazul „s-a înscris pentru totdeauna, cu litere de aur, în hronicul țării, acest act devenind un simbol strălucit, însuflețitor pentru toate generațiile care au aspirat spre constituirea statului național unic" și, în ciuda adversităților străine ale timpului, „ideea unirii țărilor românești, idealurile formării unui stat puternic pe meleagurile Daciei nu au putut fi ucise niciodată, pentru că ele sînt adînc implantate în însăși ființa, în conștiința și spiritul întregului nostru popor" ; revoluția de la 1848, care a izbucnit aproape simultan în cele trei țări române, „înscriind pe steagul ei lozinca înlăturării feudalismului, a făuririi unității naționale și a cuceririi independenței,... a dezvoltat și mai puternic conștiința de sine a poporului român, hotărîrea locuitorilor țărilor române de a realiza unitatea națională în cadrul frontierelor aceluiași stat" ; înfăptuirea unirii Munteniei cu Moldova, în 1859, „a avut o uriașă însemnătate pentru evoluția social-politică a poporului nostru, ea a deschis noi perspective dezvoltării forțelor de producție, angajării României pe drumul civilizației moderne, constituind un moment epocal în procesul plămădirii statului național român" ; totodată, acest eveniment „a avut un puternic ecou și în Transilvania, întărind conștiința unității naționale a maselor populare din această provincie, stimulînd lupta lor pentru unire cu țara".

Pe baza analizei realităților social-istorice, tovarășul Nicolae Ceaușescu face constatarea profund științifică, sintetizatoare că, la începutul secolului al XX-lea, „Unirea într-un singur stat — aspirație seculară a românilor, cauză înălțătoare pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași — devenise un obiectiv imediat, o necesitate stringentă impusă de însuși mersul înainte al societății românești", pentru ca, la 1 Decembrie 1918, „marea adunare de la Alba Iulia, care a proclamat unirea Transilvaniei la patria mamă, uriașele manifestări organizate de masele populare din toate provinciile românești au consfințit voința de unire a întregii noastre națiuni". Adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne, „Unirea Transilvaniei cu țara a deschis calea spre dezvoltarea națiunii, a creat cadrul propice pentru o mai accentuată evoluție a economiei, științei și culturii, pentru intensificarea mișcării revoluționare a clasei noastre muncitoare, a activității tuturor forțelor progresiste ale societății".

Program unitar de luptă revoluționară

Epoca ce a urmat unirii din 1918 a marcat, în planul mișcării muncitorești, făurirea unității organizatorice, politice și ideologice a partidului clasei muncitoare pe întregul teritoriu al României reîntregite. Este demn de subliniat faptul că în 1921 partidul clasei muncitoare era singurul partid cu organizații în întreaga țară, dovedindu-se, și în acest fel, că forța cea mai înaintată a societății românești era clasa muncitoare, care, prin organizarea și activitatea sa politică, a adus o contribuție de seamă la procesul de făurire a statului național român. Congresul din mai 1921 a fost congresul unui partid unic, tradițiile de unitate, tezaurul său ideologic și tactic punîndu-și amprenta pe întreaga acțiune revoluționară a comuniștilor români.

Cu toată scindarea produsă ulterior de împrejurările internaționale, Partidul Comunist Român a reușit să deslușească mijloacele și căile potrivite pentru realizarea unității de acțiune a proletariatului în funcție de sarcinile fiecărei etape istorice. După cum este cunoscut, crearea Comitetului Național Antifascist, în 1933 — din conducerea căruia se detașa în prim plan personalitatea proeminentă a militantului revoluționar, a patriotului înflăcărat Nicolae Ceaușescu, reprezentant strălucit al tineretului revoluționar, democrat —, a constituit un pas deosebit de important pe calea făuririi unității de acțiune a clasei muncitoare, a făuririi frontului comun de luptă în vederea barării ascensiunii fascismului. De asemenea, marea demonstrație antifascistă din Capitală de la 1 Mai 1939, una dintre cele mai mari din Europa acelei perioade, în a cărei organizare un rol hotărîtor l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a înscris în mod semnificativ sub semnul unității de acțiune a muncitorilor aparținînd diferitelor partide politice. În acea memorabilă zi, pe baza frontului unic dintre comuniști și socialiști, la care au participat muncitori încadrați în bresle, precum și alte forțe potrivnice destrămării României întregite la Alba Iulia, s-a manifestat cu putere un front comun împotriva expansiunii hitleriste, pentru libertăți democratice, pentru apărarea independenței naționale a României, toate acestea constituindu-se într-un moment superior în lupta pentru unitatea clasei muncitoare din România. Tot un astfel de moment l-a reprezentat făurirea, în primăvara anului 1944, a Frontului Unic Muncitoresc, prin care capacitatea de acțiune și forța de organizare ale clasei muncitoare au sporit substanțial, exercitînd o puternică influență și asupra unirii celorlalte forțe patriotice, antihitleriste. Unitatea clasei muncitoare a reprezentat factorul esențial al luptei pentru doborîrea dictaturii militaro-fasciste și pentru eliberarea țării de sub dominația hitleristă prin revoluția de eliberare socială și națională din august 1944.

Polul unității partidului, a clasei muncitoare, a întregului popor

Realizarea deplinei unități a clasei noastre muncitoare, în februarie 1948, în condițiile specifice ale realităților românești, a marcat un moment deosebit de important în afirmarea rolului conducător al clasei muncitoare, în întărirea forței și prestigiului său politic. „Istoria noastră revoluționară — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — a demonstrat cu puterea faptelor că lichidarea sciziunii și realizarea unității politico-organizatorice a clasei muncitoare, crearea unui partid unic — stat-major politic de luptă al celor ce muncesc — este o necesitate obiectivă pentru asigurarea victoriei, atît în revoluția socialistă, cît și în opera de edificare a noii orînduiri". Unitatea deplină a clasei muncitoare, prin făurirea partidului unic muncitoresc, a asigurat întărirea continuă a alianței cu țărănimea muncitoare, cu intelectualitatea progresistă, precum și mobilizarea maselor largi populare la lupta pentru înfăptuirea celor mai mărețe sarcini istorice care stăteau în fața poporului român. S-a vădit în mod elocvent — așa cum tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în repetate rînduri — că una din condițiile succesului în construcția socialismului este crearea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare, fără realizarea acestui obiectiv fiind imposibile coeziunea celorlalte forțe progresiste ale societății, unitatea de voință și acțiune a poporului.

Congresul al IX-lea a marcat o etapă nouă, net distinctă, în dezvoltarea României socialiste. Asupra dinamismului și mutațiilor revoluționare multiple produse în această perioadă și-au pus puternic amprenta spiritul novator, gîndirea cutezătoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, militantul comunist clarvăzător, cu înalt prestigiu internațional, omul politic ce întruchipează prin propria-i gîndire și activitate revoluționară polul unității partidului, a clasei muncitoare, a întregului popor. În acest răstimp, partidul comunist al clasei noastre muncitoare s-a transformat într-un adevărat centru vital al intereselor și năzuințelor întregii noastre națiuni ; partidul conduce nu în numele, ci împreună cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor — și-n asta constă rațiunea politică fundamentală a unității națiunii române. „Îndeplinind rolul de centru vital al întregii națiuni, partidul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să asigure funcționarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate. De la partid trebuie să radieze lumina și căldura care să dinamizeze întreaga societate românească".

Poporul prețuiește în mod deosebit contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la întărirea rolului conducător al partidului, la perfecționarea continuă a formelor și metodelor de activitate și legarea mai strînsă, organică, de masele largi populare, fiind meritul incontestabil al secretarului general de a stimula neabătut inițiativa tuturor categoriilor sociale, de a veghea permanent ca întreaga politică a partidului să fie cu adevărat emanația voinței și intereselor poporului. Acest stil comunist de muncă s-a concretizat în frecventele dialoguri de lucru purtate în toate județele țării, în consfătuirile periodice cu oamenii muncii și specialiștii din toate ramurile și sectoarele de activitate. Exemplificat în mod strălucit de activitatea secretarului general al partidului, stilul comunist de muncă, orientat consecvent spre cunoașterea realităților social-economice, a idealurilor și năzuințelor celor ce muncesc de pe întreg cuprinsul țării, reprezintă retorta din care răzbate acea lumină și căldură prin care se asigură eficiența deciziei politice, se împlinește rolul conducător al partidului, se făurește unitatea întregii națiuni.

Frontul poporului muncitor unic

Gîndirea și activitatea politică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu pun cu putere în relief faptul că socialismul este chemat să înfăptuiască o democrație profundă, efectivă, a cărei esență constă în existența reală a unor largi libertăți și drepturi pentru toți cetățenii patriei, în asigurarea participării întregului popor la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, la conducerea societății. Din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului a fost creat un sistem organizatoric original, unic în felul său, care asigură participarea activă, nemijlocită a tuturor oamenilor muncii la conducerea societății, exercitarea deplină a prerogativelor poporului de adevărat stăpîn al țării, de făuritor al propriilor destine. Au fost create organe și organisme democratice în toate unitățile economice și sociale de bază și la nivel național, în centrul acestui amplu sistem democratic situîndu-se principiile autoconducerii și autogestiunii muncitorești, care dau posibilitate oamenilor muncii — în calitatea lor de producători, proprietari și beneficiari — să-și spună cuvîntul și să ia parte nemijlocit la dezbaterea și luarea hotărîrilor, la conducerea democratică a tuturor sectoarelor de activitate. Edificiul unității naționale și al egalității sociale a căpătat, odată cu făurirea acestor instituții democratice, structura de rezistență a unei unități de tip nou a întregului popor. Aprofundarea continuă a caracterului democratic al puterii politice și de stat, manifestarea largă a democrației muncitorești, revoluționare au relevat că noțiunea de dictatură a proletariatului nu mai corespundea stadiului de dezvoltare a societății noastre și, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a impus „renunțarea cu desăvîrșire la teza dictaturii proletariatului ca necorespunzătoare pentru România și să adoptăm teza statului democrației muncitorești, revoluționare, care dă o perspectivă nouă, superioară, dezvoltării societății românești".

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și aduce o contribuție hotărîtoare la definirea și înfăptuirea politicii naționale juste a partidului nostru, la asigurarea condițiilor ca toți cetățenii patriei să participe activ și conștient, în deplină egalitate și strînsă unitate, la conducerea vieții economico-sociale. Pe acest plan, realitățile economice ale României socialiste, repartizarea echilibrată a forțelor de producție pe tot teritoriul patriei, noile relații social-economice asigură egalitatea deplină a oamenilor muncii față de mijloacele de producție, participarea lor la conducerea și organizarea societății.

Toate aceste determinații obiective ale unității întregului nostru popor în jurul partidului sînt exprimate în plan organizatoric și politic prin existența și activitatea Frontului Democrației și Unității Socialiste, organism întemeiat pe concepția secretarului general al partidului, și care dă expresie unității de voință și acțiune a tuturor cetățenilor patriei, reflectă procesul, ce se accentuează continuu, de trasformare a societății noastre socialiste într-o societate tot mai unitară, de făurire a poporului muncitor unic al societății comuniste.

Spre o lume unită

Vasta operă teoretică, tumultoasa activitate practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu au în vedere, de asemenea, o altă conotație a termenului de unitate, și anume aceea dintre procesul de făurire a noii societăți și asigurarea unei păci trainice în lume. Elaborînd proiecte cutezătoare pentru dezvoltarea socialistă multilaterală a patriei, partidul nostru, secretarul său general au făcut și fac în permanență dovada unei înalte răspunderi pentru asigurarea condițiilor necesare de liniște și siguranță, în care poporul nostru să își poată desfășura activitatea de construcție pașnică, în vederea ridicării României pe noi culmi de progres și civilizație. Tovarășul Nicolae Ceaușescu reafirmă mereu cu putere politica partidului și statului nostru de largă deschidere, de amplă colaborare internațională, bazată pe principiile deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă și independentă. În acest context o importanță deosebită acordă tovarășul Nicolae Ceaușescu realizării securității și cooperării în Europa, avînd în vedere că pe continentul nostru s-au acumulat uriașe forțe militare, un puternic arsenal de arme atomo-nucleare și clasice, care reprezintă un pericol uriaș pentru întreaga omenire. „Mai mult ca oricînd este necesar să facem totul pentru o Europă fără rachete cu rază medie de acțiune, fără nici un fel de rachete nucleare sau alte arme atomice, pentru o Europă unită, bazată pe respectul orînduirii sociale în fiecare țară și pe dorința de a conlucra pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărei națiuni, pentru soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, inclusiv a subdezvoltării, în interesul popoarelor, al colaborării internaționale".

★

Decurgînd din marile lecții ale istoriei și afirmată plenar în toate componentele praxisului revoluționar al societății noastre contemporane, unitatea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului, al conducătorului său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă o garanție de nădejde, izvorul forței creatoare a națiunii noastre, angajate pe calea socialismului și comunismului. Apropiata aniversare a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică și revoluționară a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prilejuiește întregului popor român reafirmarea unității sale prin noi fapte de muncă, prin noi succese și împliniri în acest an de vîrf al cincinalului, omagiind astfel pe cel care a făcut din cauza unității și independenței țării crezul unei vieți trăite la tensiunea ardentă a spiritului revoluționar autentic.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

SĂRBĂTORIREA TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

Scrisoarea adresată tovarăşei Elena Ceauşescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Mult stimată tovarăşă Elena Ceauşescu,

Cu cele mai alese sentimente de stimă, respect şi preţuire, dorim, la aniversarea zilei dumneavoastră de naştere, să vă adresăm, din adincul inimilor noastre, calde felicitări şi urări de sănătate şi fericire, de ani mulţi şi luminoşi, plini de satisfacţii şi împliniri, alături de tovarăşul Nicolae Ceauşescu — strălucit conducător al partidului şi statului nostru, genial ctitor şi strateg al înaintării României moderne pe drumul victorios al socialismului şi comunismului, proeminentă personalitate a lumii contemporane.

Ne este tuturor deosebit de plăcut ca, în această zi aniversară, să vă aducem un fierbinte omagiu şi să vă exprimăm, împreună cu toţi comuniştii, cu întreaga noastră naţiune, înalta cinstire ce o dăm rodnicei şi îndelungatei dumneavoastră activităţi în mişcarea comunistă şi muncitorească, dăruirii patriotice exemplare pe care aţi manifestat-o şi o manifestaţi în lupta pentru eliberarea socială şi naţională a patriei, pentru transformarea revoluţionară a societăţii şi făurirea noului destin al României socialiste, pentru întărirea independenţei şi suveranităţii sale, ridicarea patriei pe culmi superioare de civilizaţie, progres şi bunăstare.

Întregul nostru partid şi popor dau o deosebită şi unanimă apreciere activităţii dumneavoastră de militant de frunte al partidului şi statului şi eminent om de ştiinţă, contribuţiei determinante ce o aduceţi — ca membru al Comitetului Politic Executiv şi Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al guvernului şi preşedinte al Consiliului Naţional al Ştiinţei şi Învăţămîntului — la fundamentarea şi punerea în aplicare a măreţelor planuri de dezvoltare economico-socială a ţării, a importantelor programe de organizare şi modernizare a producţiei, de creştere a productivităţii muncii şi a eficienţei economice, la realizarea obiectivelor noii revoluţii tehnico-ştiinţifice şi noii revoluţii agrare, la înfăptuirea neabătută a Programului de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.

Îmbinînd armonios vocaţia muncii de creaţie ştiinţifică cu patosul activităţii revoluţionare, dumneavoastră, oferiţi membrilor partidului, întregului popor un luminos şi înalt exemplu de savant-cetăţean şi om politic multilateral, de fermitate şi principialitate comunistă, de o mare şi profundă omenie. Prin întreaga viaţă şi activitate consacrată înfăptuirii nobilelor ţeluri ale socialismului şi comunismului, slujirii neabătute, cu devotament nemărginit şi abnegaţie, a partidului comunist şi patriei socialiste, prin spiritul creator şi militant, prin sentimentul răspunderii angajate în elaborarea şi înfăptuirea grandioaselor programe de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, dumneavoastră, mult stimată tovarăşă Elena Ceauşescu, ilustraţi în mod fericit cele mai nobile calităţi şi virtuţi ale poporului român.

Constituie pentru noi o deosebită plăcere — şi ne facem, totodată, o datorie de inimă şi conştiinţă — din a releva, şi cu acest prilej, strălucita activitate pe care o desfăşuraţi în domeniul cercetării ştiinţifice şi tehnologice, rolul hotărîtor pe care îl aveţi — ca eminent om de ştiinţă de largă recunoaştere mondială — în dezvoltarea şi înflorirea ştiinţei, învăţămîntului şi culturii româneşti, în unirea şi organizarea forţelor din acest important sector de activitate pentru asigurarea progresului multilateral al ţării şi desfăşurarea cu succes a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în patria noastră, pentru îmbogăţirea vieţii spirituale şi lărgirea orizontului de cunoaştere şi culturală al întregului popor.

Ca preşedinte al Consiliului Naţional al Ştiinţei şi Învăţămîntului, aţi contribuit în mod hotărîtor la organizarea şi dezvoltarea pe baze noi a cercetării ştiinţifice şi tehnologice, angajînd-o şi implicînd-o tot mai activ în întreaga operă de creştere intensivă a economiei naţionale şi modernizare a forţelor de producţie, de valorificare superioară a întregului potenţial material şi uman al ţării, de sporire a calităţii şi eficienţei în toate domeniile de activitate. De asemenea, învăţămîntul românesc, aşezat de dumneavoastră pe baze moderne, ştiinţifice, asigură absolvenţilor o temeinică pregătire profesională şi tehnică — corespunzătoare cerinţelor şi exigenţelor tot mai mari pe care le ridică nivelul tehnic înalt al industriei noastre, noua revoluţie tehnico-ştiinţifică şi noua revoluţie agrară. Şcoala românească asigură milioanelor de tineri ai ţării un larg orizont de cultură, îi formează, în spiritul unei atitudini înaintate faţă de muncă şi viaţă, faţă de îndatoririle sociale, ca adevăraţi constructori conştienţi ai societăţii noi, socialiste, în patria noastră.

Înălţător exemplu de patriotism şi angajare revoluţionară, de neobosită activitate pentru înfăptuirea celor mai cutezătoare năzuinţe ale poporului nostru, ale tuturor popoarelor, viaţa şi activitatea dumneavoastră, mult stimată tovarăşă Elena Ceauşescu, se bucură de o înaltă apreciere pe plan internaţional datorită contribuţiei originale, preţioase pe care o aveţi la afirmarea ştiinţei româneşti, la dezvoltarea cunoaşterii universale, la deplina valorificare a virtuţilor ştiinţei şi culturii în promovarea nobilelor idealuri ale păcii şi înţelegerii între popoare. Sînt bine cunoscute şi apreciate în ţară şi peste hotare lucrările dumneavoastră ştiinţifice, de remarcabilă valoare, în domeniul chimiei şi tehnologiei polimerilor — rod al unei laborioase activităţi de cercetare, al unei înalte capacităţi personale de investigare şi sinteză — care înlesnesc lumii întregi cunoaşterea unor realizări originale, cu caracter prioritar şi fac să sporească prestigiul ştiinţei româneşti pe toate meridianele globului.

De o largă preţuire se bucură în rîndurile comuniştilor, ale întregului popor prestigioasa activitate ce o desfăşuraţi — în calitate de preşedinte al Comitetului Naţional Român „Oameni de ştiinţă şi pacea" — pentru întărirea colaborării şi conlucrării cu alte organizaţii ale oamenilor de ştiinţă din întreaga lume, în lupta pentru apărarea păcii, pentru dezarmare şi înlăturarea primejdiei unei catastrofe nucleare, pentru ca ştiinţa, învăţămîntul şi cultura să fie puse exclusiv în slujba progresului şi civilizaţiei umane, a colaborării şi înţelegerii între naţiuni, a dezvoltării lor libere şi demne.

Vă asigurăm, mult stimată tovarăşă Elena Ceauşescu, că neobosita dumneavoastră activitate consacrată propăşirii României şi înfloririi naţiunii noastre socialiste, constituie pentru noi, pentru toţi comuniştii şi cetăţenii patriei, un strălucitor şi minunat exemplu, un mobilizator îndemn de a acţiona cu toată fermitatea şi puterea noastră de muncă pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului în toate sectoarele de activitate, a sarcinilor actualei etape de dezvoltare a ţării, pentru îndeplinirea cu succes a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului.

În aceste momente de aleasă sărbătoare, exprimînd cele mai înălţătoare şi nobile gînduri ale comuniştilor, ale întregului popor, vă aducem, mult stimată tovarăşă Elena Ceauşescu, prinosul nostru de profundă admiraţie şi consideraţie, de fierbinte recunoştinţă şi înaltă preţuire şi vă dorim, din adîncul inimilor noastre, viaţă îndelungată şi fericită, mari şi strălucite realizări în întreaga activitate, multă sănătate şi putere de muncă pentru a contribui şi pe mai departe — împreună cu cel mai iubit fiu al naţiunii noastre, mult stimatul şi iubitul nostru secretar general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — la înaintarea patriei române, libere şi demne, pe calea luminoasă a civilizaţiei şi progresului socialist, a bunăstării şi fericirii.

Cu cele mai alese sentimente de respect şi aleasă preţuire tovărăşească vă adresăm, cu toată căldura inimilor noastre, tradiţionala urare „La Mulţi Ani !".

COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Expresia celor mai alese sentimente

La 7 ianuarie, în staţiunea Sinaia, a avut loc sărbătorirea tovarăşei Elena Ceauşescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, preşedintele Consiliului Naţional al Ştiinţei şi Învăţămîntului, cu prilejul aniversării zilei de naştere şi a îndelungatei sale activităţi în mişcarea comunistă şi muncitorească. La festivitate, împreună cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, au participat membri şi membri supleanţi ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, membri ai Consiliului de Stat şi ai guvernului.

În acest cadru sărbătoresc, tovarăşei Elena Ceauşescu i-a fost înmînată Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în care îşi găseşte expresie aprecierea deosebită pe care partidul şi poporul, toţi fii ţării o dau prodigioasei activităţi desfăşurate de tovarăşa Elena Ceauşescu, contribuţiei aduse, alături de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la înflorirea necontenită a României socialiste.

Cu prilejul solemnităţii s-a adus un cald omagiu activităţii pline de patos revoluţionar pe care tovarăşa Elena Ceauşescu o desfăşoară pentru înfăptuirea planurilor de dezvoltare economico-socială a patriei, a programelor de creştere intensivă, de organizare şi modernizare a producţiei, de îmbunătăţire a calităţii şi a nivelului tehnic al produselor, de ridicare a bunăstării materiale şi spirituale a celor ce muncesc. Totodată, au fost reliefate remarcabila activitate pe care tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu o desfăşoară în domeniul cercetării ştiinţifice şi tehnologice, contribuţia de o excepţională însemnătate pe care o aduce la progresul ştiinţei româneşti, la orientarea ei în direcţiile hotărîtoare pentru înfăptuirea cu succes a întregii opere de construcţie socialistă în România, rolul determinant pe care îl are în dezvoltarea şi înflorirea continuă a ştiinţei, învăţămîntului şi culturii româneşti. Au fost subliniate preocuparea tovarăşei Elena Ceauşescu pentru ca pretutindeni în lume ştiinţa să-şi afirme plenar vocaţia de pace şi progres, să servească bunăstării şi fericirii oamenilor, susţinută sa activitate pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor de ştiinţă din întreaga lume, a forţelor progresiste, în vederea opririi cursei înarmării şi trecerii la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, înlăturării primejdiei de război şi asigurării dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existenţă, la libertate şi independenţă, la viaţă, la pace.

Participanţii la festivitate, exprimînd gîndurile şi sentimentele împărtăşite de întregul popor cu prilejul acestui emoţionant moment aniversar, au felicitat-o cu căldură pe tovarăşa Elena Ceauşescu, dorindu-i ani mulţi de viaţă, fericire, sănătate şi putere de muncă, noi succese în activitatea sa dedicată înfăptuirii istoricelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea şi de Conferinţa Naţională ale partidului, transpunerii neabătute în viaţă a întregii opere de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Aceleaşi gînduri şi sentimente au fost exprimate în vibrante scrisori şi telegramele expediate din întreaga ţară. Printr-o scrisoare, tovarăşa Elena Ceauşescu a adresat tuturor celor care i-au trimis mesaje de felicitare, calde mulţumiri apreciind toate aceste manifestări ca o expresie a ataşamentului şi încrederii întregii naţiuni în partidul nostru comunist.

ION DUMBRAVA

Da, există un cuvînt în care se cuprind și se completează firesc știința și iscusința, dreptul și datoria, gîndul de bine și de frumos și puterea de a le dobîndi pentru tine și pentru toți. Acest cuvînt la care ne raportăm zilnic faptele ca la o instanță a conștiinței este

CALITATEA

Unul dintre îndemnurile constante ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndemn cuprins și în Mesajul rostit cu prilejul Anului Nou, se referă la un fapt care constituie, fără îndoială, piatra de temelie a întregii activități în economie — **calitatea.** Planurile și programele pe acest an, elaborate sub directa și atenta îndrumare a secretarului general al partidului, sînt limpezi și ele au în vedere, în primul rînd, realizarea unor produse competitive în condițiile unei eficiențe maxime. Să fabrici un produs cu înalte calități, modern, fiabil și acest lucru să te coste cît mai puțin, iată deziderateul fiecărei industrii moderne, iată și deziderateul industriei românești. Faptul presupune, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, aplicarea în producție a noilor rezultate și cuceriri ale științei și tehnicii moderne.

Așadar, anul acesta, an hotărîtor al cincinalului opt — cincinal al calității și eficienței — preocupările muncitorilor, maiștrilor, inginerilor, ale tuturor specialiștilor se îndreaptă spre modernizarea tehnologiilor, spre o mai bună și mai riguroasă organizare a producției, spre reducerea consumurilor de materie primă și materiale, spre creșterea puternică a productivității muncii.

Reportajele grupajului de față aduc în prim plan eforturile și strădaniile acestor colective de a realiza produse de un înalt nivel tehnic, competitive, eforturi ce se constituie, în aceste zile de început de an, într-un omagiu fierbinte adus conducătorului iubit, tovarășului Nicolae Ceaușescu, strădanii ce garantează rodnicia anului 1988, decisiv pentru împlinirea obiectivelor generoase ale acestui cincinal.

Precizia la dimensiunile tehnicii de vîrf

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Izbînda începe de la oameni

— „Tovarășă directoare Rodica Pușcașu, ce înseamnă calitatea la întreprinderea Mondiala Satu Mare ?" — „În primul rînd, calitatea oamenilor. Faptul că ei au înțeles că numai cu confecții de nota zece se pot trece examenele pretențioase ale pieței internaționale. Li se pare acum normal să lucreze la cota maximă de exigență, să fie primii judecători ai muncii lor. Sîntem deja o firmă, peste 90% din producție este pentru export și trebuie să fim mereu în formă.

Depunem toate eforturile să îndeplinim în condiții exemplare sarcinile de plan încă din prima zi a anului, așa cum ne-a mobilizat vibrantul îndemn al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. Dorim ca prin faptele noastre de muncă, printr-o activitate înscrisă în înalți parametri de calitate și eficiență, să aducem prinosul de recunoștință, căldul omagiu pornit din inimă, cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică revoluționară, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care aflat la cîrma destinului poporului conduce România pe drumul luminos al dezvoltării, progresului și bunăstării".

Directoarea comercială Aurelia Sălăjan tocmai terminase predarea unor loturi de îmbrăcăminte de primăvară și vară reprezentantului firmei Steilmann. Fulgarinele, jachetele, blezerele, rochiile, după linia ultimului jurnal, în culori vii, ușoare, pentru vremea cînd termometrul a uitat de zero grade, stăteau cuminți în pintecele celor două camioane superlungi. Haine românești pentru primele raze de soare porneau pe drumurile planetei. De altfel, 3—4 TIR-uri tatuate cu numele Macintosh — Olanda, From — Belgia, Elco — S.U.A., Incom — Italia se înghesuie zilnic în parcarea fabricii sătmărene. „Confecții este O.K." — spune vesel vest-germanul. De cînd tot face naveta în România asortează, e drept cam chinuit, și cuvinte românești la germana lui. „Ne-am străduit mult pînă să auzim mereu aceste O.K.-uri, ne spune Aurelia Sălăjan, ai cărei ochi sînt ultimul „microscop" sub care se analizează fiecare lot de produse. De 18 ani firma Steilmann este clienta noastră. La început îi trimeteam cîteva zeci de mii de bucăți, iar acum anual aproape două milioane de confecții cu eticheta „Mondiala" umplu magazinele Neckerman și Quelle. De curînd, firma ne-a comandat piese vestimentare din colecția de ultimă oră a faimosului creator De Luca, care presupun o calitate deosebită, sînt de serie mică și se vor vinde numai în magazinele de lux cu tarifele cele mai scumpe. Sîntem partenerii preferați ai marii firme și, datorită calității ireproșabile, sîntem plătiți cu prețuri bune".

În încăperile fabricii, ordine, curățenie, lumină veselă, fetele sînt cochete în halatele colorate, și cu gust croite. „Ca să scoatem din mîini frumos, tot ce ne înconjoară trebuie să fie estetic", zice directoarea comercială primită cu simpatie de muncitoarele pe care le-a învățat că e necesar să fie un pic și artiste în această meserie.

Șefa de atelier Cornelia Checicheș are de lucru cu fetele la niște compleuri. Materialul mătăsos se întinde și se încrețește la cusut. Pentru a se respecta întocmai dimensiunile modelului se face croitorie ca de comandă. Elisabeta Pop și celelalte măsoară tot timpul cu centimetrul și uniformizează lungimea fustei din tiv. E multă bătaie de cap, dar tinerele au mînă și răbdare, așa că totul iese pînă la urmă ca în desen. „Odată, într-un decembrie, nu sosiseră nasturii pentru zece mii de bluze pentru Canada, își amintește Cornelia Checicheș. Aveam justificare să punem alți nasturi care erau asemănători, dar ceva mai mari. Bluzele n-ar mai fi semănat însă cu celelalte două sute de mii de exemplare surori. Transportul a venit în ultima clipă și am cusut de mînă pînă la ora 23 pe 31 decembrie. Barbații noștri ne așteptau la poartă cu rochiile de revelion. Am terminat la timp, nu i-am supărat nici pe ei și comanda s-a expediat fără nici un cusur".

Confecționera Maria Bontea croiește în așa fel încît dacă țesătura prezintă defecte, și din păcate se mai întîmplă, ele să fie mascate într-un guler sau buzunar. În final, fizionomia confecției apare fără nici un rid. Maistra Agneta Pop verifică fiecare tighel, fiecare cusătură, căci toți s-au obișnuit să trateze orice accesoriu cu importanța subansamblelor principale. Nimeni nu spune: „Las' că merge și așa", ci execută totul conștiincios și cu migală. Cînd privești mîinile Mariei Nergheș cu ce viteză și precizie taie materialul te întrebi dacă nu te afli la un spectacol de prestidigitație. Trei ani a șuit pe prima treaptă a podiumului concursului „mîini măiestre", dar acum a lăsat locul lui Ioan Pinte să înceapă seria premiilor. Prin cursurile de perfecționare și reciclare, majoritatea fetelor au atins arta unor profesioniste desăvîrșite. Avînd productivitate, li s-au acordat 20 de secunde pentru autocontrolul calitativ din norma de 2 minute a unei confecții. Astfel că prima C.T.C.-ista este chiar muncitoarea însăși. Verifică apoi succesiv, bucată cu bucată, în cele mai mici detalii, maistrul, controlorul, șefii de atelier și de secție. Și asta nu în faza finală, ci în flux, pe bandă, pentru ca defectul să se remedieze pe loc.

„S-a ajuns să nu fie mai mult de 2—3 retușuri la cele 300 de confecții zilnice ale unui atelier", adaugă inginera Dana Rusu. Sub atîtea perechi de ochi intransigenți nici un rebut nu poate păta obrazul întreprinderii. Un întreg mecanism bine conceput ce lucrează fără greș pentru calitate.

Pentru a sui încă o treaptă calitativă, nu a fost suficientă modernizarea concepțiilor, și pregătirii oamenilor, ci s-au realizat și modernizări ale tehnologiilor. Prin depozit hainele nu se mai cară cu cărucioarele, ci sînt transportate pe umerașe, pe linii aeriene, cu macaze, asemenea unor tramvaie. Nici una nu se mai mototolește, ci arată proaspete, ca din cutie. Inginerul șef Alexandru Turbula a modificat masa mașinilor de cusut, iar electricianul Paul Potor a construit prin autodotare o mașină care ambalează în folii confecțiile, pentru a le feri de murdărie. Nu întîmplător, aici, calitatea rimează cu noutatea. La întreprinderea din Satu-Mare creatorii au „brevetat" anul trecut 800 de modele noi. Angela Niri are desenul în sînge, este un perpetuum mobile de fantezie, iar oamenii zic că, atunci cînd vorbește mai pierde cîte o idee, dar cînd desenează, nu-i scapă nici o linie.

Oameni harnici, la care lupta pentru calitate a devenit o stare de spirit, un reflex condiționat, susțin cu fapte firma numită pe drept „Mondiala".

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

O balanță chiar cinstită

La Întreprinderea „Balanța" din Sibiu se fac, bineînțeles, cîntare. Tot felul de cîntare. De la cele farmaceutice pînă la cele cu care se măsoară recolta de cereale a țării. De la cele care înregistrează cantitatea de cărbune plecată din cariere, pe benzi transportoare, spre termocentrale, pînă la acelea care în magazinele alimentare trebuie minuite nu numai repede dar și corect. Oprind discuția asupra acestora din urmă, aflăm că întreprinderea a produs, la un moment dat, cîntare comerciale care afișau prețurile. Ne-am grăbit să întrebăm : cînd le-a produs ? De vreo 15 ani, ni s-a răspuns.

Să mai stăruim asupra importanței acestui fapt ? Oricine își poate da seama că imaginea vînzătorului care, de o parte a cîntarului, zice răspicat un preț, ca și imaginea cumpărătorului care, de partea cealaltă, își ține în stare de alarmă toate cunoștințele de aritmetică, ar fi început să apar-

ținã unei vîrste mai vechi a comerțului iar cei doi oameni n-ar mai fi avut nici un motiv să intre într-un fel de luptă mută. Ca să nu mai punem la socoteală că lupta aceasta se transformă uneori, din motive fie reale, fie închipuite, într-o neașteptată sursă de poluare sonoră.

Era un pas spre o calitate nouă, superioară, a produselor întreprinderii. Și spre deosebire de altfel alte inițiative din universul industriei, care în cele din urmă contribuie, toate, la progresul general, aceasta ar fi avut o consecință cît se poate de directă asupra aceea ce numim „calitatea vieții". Ea ar fi dat comerțului o accentuată notă de modernitate. Și modernitate înseamnă, în acest caz, nu doar rapoarte eliberate de orice subiectivism cu cetățeanul care intră pe ușa magazinului, ci și — după cum vom vedea — creșterea eficienței economice a activității comerciale.

Inginerul Emil Homner, șeful atelierului de proiectare constructivă AMC-2, a venit să lucreze la Sibiu, după absolvirea facultății, în 1973. Își amintește:

— Tocmai atunci se făcuse prototipul. Iar după cîteva luni a început pregătirea de fabricație a „balanței optice cu afișarea prețurilor". La vremea aceea era încă o noutate, așa ceva se făcuse, de vreo cîțiva ani, de către firme renumite pe plan mondial în producerea aparatelor de cîntărit, cum sînt Berkel sau Bizerba.

— Începuse, așadar, pregătirea de fabricație. Cît s-a fabricat ?

— După prototip a urmat lotul zero, de 10 bucăți, și apoi am primit o comandă, tot de 10 bucăți. Cam astă a fost tot. Vreo 10 cîntare au ajuns la Rîmnicu Vîlcea, vreo cîteva sînt la Mediaș iar alte cîteva au rămas la Sibiu. Unul l-am văzut și eu la magazinul universal „Dumbrava". Nu funcționează. Ori e defect, ori motivul pentru care nu-i folosit o fi altul, nu știu. În orice caz, cînd la cîntarele cumpărate de ei au apărut, odată cu trecerea vremii, niște defecțiuni, cei din Rîmnicu Vîlcea le-au adus aici, la întreprindere, pentru a fi reparate. Chiar în urmă cu cîteva săptămîni le-am reparat cîteva, cu toate că ele, se înțelege, au ieșit de mult din termenul de garanție. Am făcut-o pentru că oamenii vor să le folosească, altfel de ce-ar mai umbla să le repare ?

— Totuși, de ce cîntare de acest fel n-au ajuns în cît mai multe magazine ?

— Cum v-am spus, n-au fost cereri. Însă trebuie să subliniem un lucru : chiar dacă am fi înregistrat un număr mare de cereri, volumul producției rămînea limitat de faptul că în fabricația cîntarelor de acest tip utilizam o așa-numită microscară care era de import. Microscara este subansamblul sau elementul care indică masa cîntărită. Și fără să intrăm în amănunte tehnice, se poate spune că în legătură cu ceea ce se cheamă „pasul prețului" s-au purtat discuții îndelungi și cu oameni din comerț și cu firma care producea microscările, pe scurt o mulțime de oameni s-au deranjat pentru asta. Rezultatele, cum se vede, n-au fost la înălțimea efortului dar asta nu mai are nici o însemnătate astăzi, pentru că de microscări oricum nu mai este nevoie, ele fiind depășite. În lume au cam dispărut balanțele de felul acelora de care începuserăm să facem și noi în urmă cu 15 ani.

— Ce se poartă în lume, acum ?

— Balanțele electronice. Noi chiar acum facem lotul zero — prototipul s-a și făcut — pentru balanțe de 5 și 10 kilograme. Acestea au un dispozitiv electronic care afișează masa, greutatea care se găsește pe taler. Pentru ca ele să îndeplinească și cealaltă funcție, de afișare a prețului, n-ar mai fi de făcut decît un pas. Pentru asta trebuie un minicalculator cu tastatură, ceea ce e un lucru ușor de făcut, pentru că electroniștii noștri au realizat calculatoare care execută un număr mare de operații iar balanța noastră nu trebuie să facă decît o simplă înmulțire.

— Prin urmare, ca să zicem așa, reintrăm în cursă ?

— Da. Sigur că o problemă care se pune este și aceea a prețului, dar este știut că un număr mai mare de cereri ar face ca prețul fiecărui produs să fie mai mic.

— Important este însă ca unii dintre concetățenii noștri să analizeze cu mai multă chibzuință ideea, străveche și absolut întemeiată, în parte, că tot ceea ce e mai simplu este mai sigur.

— Ideea asta e foarte bună, citeodată, dar alteori nu e. Balanțele cu afișare electronică și a masei și a prețului ar asigura, în magazine, o vînzare rapidă, corectă, civilizată, dar utilitatea lor poate fi înțeleasă și altfel. Să luăm cazul unui mare magazin care dispune de un calculator. La calculatorul respectiv se pot conecta balanțele despre care vorbim, ca și casele de marcat, și în felul acesta ar exista oricînd posibilitatea unui inventar instantaneu, care s-ar putea face nu numai pe ansamblu, pe totalul vînzărilor, ci și pe un anume produs. Iar asta înseamnă un mod cît se poate de direct de sondaj, de evaluare a cererii.

D. CONSTANTINESCU

Controlul — o etapă în afirmarea calității

spre a oferi comerțului și în fiecare an 500 sînt omologate și preluate de rețeaua comercială. Deci și creația e tot muncă noastră". (Alexandru Varganici).

Am făcut o vizită la Cooperativa Meșteșugarul din Buftea, o instituție complexă, cu multe lucruri interesante, acoperind o arie largă de preocupări. Ni s-a spus că „Meșteșugarul" n-a produs niciodată genți cu marca „Capris". După discuții îndelungi, pînă la urmă, președintele cooperativei Vasile Faur și Camelia Moraru, adjuncta șefului de secție de la marochinărie, au acceptat că, totuși au produs ceva, dar asta pe la început, cînd au făcut rost de o sită de sigla Capris. „Nu e gaură în cer pentru asta, din moment ce ei nu pot să asigure necesarul, a spus președintele cooperativei. Și apoi, de ce n-ar fi voie să reproducem modelele? Cine le face mai bine, ale ăluia se vînd. Cine spune că modelul e al lor? Poate că am gîndit în același timp". Pînă la urmă am înțeles că în opinia președintelui un model e un oublic, indiferent a cui muncă o înglobează. Totul e să nu-i aduci modificări, în timp ce adjuncta șefului de secție susținea contrariul, adică modelul creat de cineva poate fi modificat. Totul e să-l modifici!

Asta-i arta!. Pînă la urmă, președintele a recunoscut că nu e foarte frumos să pui numele altora pe ceea ce faci tu și că a fost o greșeală. Cît privește modelul, el consideră a fi la dispoziția oricui. La dispoziția oricui, dar în magazin pentru cumpărătorul întreprinderii, am spune noi. Fără să-și dea seama, președintele cooperativei se contrazicea singur. Modelele arată astfel tocmai pentru că sînt produse, după îndelungate căutări și pe baza unei experiențe, de cel care își pune numele pe ele. tocmai pentru a-i întări identitatea. Chiar nesemnate, ele însumează același efort de creație și muncă și nu pot fii luate cum nu poți lua o carte de Marin Preda pe care s-o copiezi și să spui că ai scris-o tu.

Ce e ciudat e faptul că producția de genți modelul „Capris", continuă la Buftea, în ciuda protestului întreprinderii din Sebeș care s-a și adresat tuturor organelor financiare (preluarea unui ordin de preț nefiind nici ea legală) și organismelor de resort din țară. Atîta doar că modelele reproduse la Buftea nu mai poartă însemnul „Capris", dar sînt identice și de o calitate mult inferioară.

CORNEL NISTORESCU

Comoditatea în gîndire

Într-o zi cînd directorul comercial al Întreprinderii „Căprioara" din Sebeș se afla într-un magazin din Iași a fost șocat de o geantă. Arăta atît de necăjită, de neîngrijit lucrată că i s-a făcut rușine. Lîngă ea, altele. Purtau marca fabricii, „Capris", și sentimentul de jenă era chiar mai mare decît prețul. În primul moment , am vrut să le cumpăr, să nu le mai vadă nimeni și să vedem cine le-a executat și a făcut controlul de calitate", spunea economistul Petru Cuteanu. Abia după ce a solicitat una din genți a descoperit că ea nu a fost produsă de „Căprioara" Sebeș, ci de o firmă mai puțin cunoscută între producătorii de marochinărie: **Comixmo.** Într-o adresă trimisă redacției, directorul întreprinderii, inginerul Alexandru Varganici ne comunică faptul că sacoșa cu „modelul 0040-68 la prețul de 351 lei, purtînd marca întreprinderii noastre „Capris" sînt confecționate dintr-un alt material, respectiv articolul pvc 537 și sînt produse de Cooperativa Meșteșugarul Buftea. Menționăm că deși au fost confecționate din alt material, pe etichetă inițial era trecut modelul nostru 0040 cu terminația 68 care este de la articolul Voina. Avînd în vedere că pentru modelul nostru 040-68 am obținut temei legal de preț prin ordinul M.C.I. nr. 12175/1985, considerăm că în mod abuziv Cooperativa mai sus amintită a uzat de el. Mai mult decît atît, pe articolul confecționat de amintita cooperativă, au aplicat și însemnele mărcii întreprinderii noastre care este înregistrată la Geneva și la OSIM, încălcînd astfel și dispozițiile HCM 2508/31 decembrie 1969, articolul 1, litera g".

Căprioara, cea mai cunoscută producătoare de marochinărie din țară, o întreprindere veche de peste o sută de ani, cu un renume care a depășit de decenii granițele României se vede concurată neloial chiar cu propriile-i produse de o cooperativă aflată în plin proces de răutare a modalităților de pătrundere pe piață. Am văzut și noi sacoșele cu însemnele „Capris" produse la Buftea. Sînt confecționate dintr-un material rigid (pvc) și mai scump, cu multe cusături neglijente. căptușite cu un fel de mușama și dotate cu fermoare de duzină. Sigla „Capris", e imprimată neglijent și nu rămîne multă vreme pe țesătură pentru că se șterge. Inginerul Varganici și colectivul de la Sebeș nu sînt iritați de ideea de concurență, ci de deserviciile pe care noile produse le pot face prestigiului unei firme de acum cunoscută în toate părțile. Mîine poimîine vor ajunge să primească reclamații pentru lucrurile făcute la Butea. „Dacă le-ar fi făcut mai bine decît noi, mai treacă meargă că ne folosesc modelele. Dar să le facă mai rău și să pună numele nostru e un deserviciu, un blam la adresa muncii noastre. Noi, la creație concepem mii de modele într-un an, 900 le și reproducem

Exigențe la controlul materiei prime

Cînd am intrat pe poarta Întreprinderii de tricotaje din Cîmpeni, jud. Alba, de la magazia de produse finite se încărca în containere și apoi în uriașe „Intertrans"-uri un mare lot de marfă cu destinația S.U.A. și U.R.S.S. În alt sector se descărca materie primă. Baloturi cu fire provenite de la cîteva filaturi din țară. De la Buzău, de la Miercurea Ciuc, de la Bistrița. În altul, o echipă de muncitori și tehnicieni prelua, cu o extremă atenție, minuindu-le ca pe delicate și perisabile opere de artă, dispozitive jaquardt fabricate — aflu — la „Ace" Bucureștl pentru mașinile de tricotat tip Protty (fabricate tot în țară, la „Metalotehnica" Tg. Mureș), cu care este dotată tînăra fabrică din Țara Moților. Știu, se poartă astăzi tricoturile cu modele „jaquardt", știu e timpul lor, lumea de pretutindeni le vrea. „Așa vor și clienții noștri", îmi oferă detalii, cu cataloagele de modele pe masă, concepute chiar în atelierul de creație al fabricii, economistul Traian Lazea, directorul comercial al întreprinderii. Dispozitivele respective sînt chiar foarte delicate, bijuterii tehnice de parametrii cărora depind calitatea tricotajelor, depinde acel „zero defecte" spre care aspiră azi orice industrie și cu atît mai mult cea de modă. Dar, pînă vor fi montate și se vor face probele tehnologice, mai durează, așa că, rămînînd la producția aflată pe flux, iau în vizor calea baloturilor de fire. Este, nu ?!, chiar unul din punctele sei de pornire. (Celălalt, aflîndu-se, cum spuneam, în laboratoarele atelierului de creație și concepție produse noi). Remarc organizarea impecabilă a depozitelor și sistemul de manipulare și transport intern pînă la ambalarea produsului finit, readus în magazii. Baloturile sînt orînduite, firește, pe tipuri de fire, pe grosimi, pe culori și, odată această operație gata, intră pe „mîinile" unei echipe numeroase de oameni. Sînt chiar surprinsă de numărul lor și de aparția de-a dreptul instantanee. „Este echipa complexă de recepție a materiei prime, mă lămurește directorul Lazea. Sîntem foarte exigenți la controlul acesteia. Putem face noi pe fluxul de producție orice, putem avea numai muncitori și tehnicieni de elită, sau mașini oricît de sofisticate, nu ai materie primă de elită, nu poți să scoți în totalitate, cum ar fi de dorit și cum ne-am propus — avem în plan să realizăm 96 la sută din clasa întîi de calitate —, produse „extra" și „lux", cu zero defecte. Nu înseamnă că evadăm astfel de la obligațiile noastre, căci poți să ai o materie primă impecabilă și dacă nu ai muncitori impecabili, bine calificați și conștienți de îndatoririle lor, tărăși nu faci nimic, sau prea puțin. Nu există compartiment sau om al unei fabrici să nu fie implicat în ceea ce numim calitate, adică în realizarea unor produse la nivelul cerințelor timpului. Înalta calitate a produselor noastre, competitivitatea lor pe piața externă este, așa cum ne-o cere președintele țării, sarcina de bază a întreprinderii, și avem bucuria ca, prin rezultatele obținute, să aducem un fierbinte omagiu secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul apropiatei sărbătoriri a îndelungatei sale activități revoluționare și aniversării zilei sale de naștere".

Laboratorul C.T.C. lucrează intens. Marinela Mihon într-un schimb, Livia Oargă în celălalt, ca și alte colege și colegi ai lor emit buletine peste buletine de analize. Ele sînt comparate de specialiștii și cadrele de conducere ale întreprinderii cu buletinele de calitate ce însoțesc marfa, deci emise de furnizori, deci ale producătorilor. Trebuie s-o spunem, nu întotdeauna corespund. În cea expediată de filaturile din Bistrița și Buzău se constată abateri de la normele prescrise, depășesc toleranțele admise în uniformitatea firelor, de pildă, sau conțin fire străine care, din capul locului ar subclasa tricotajele respective, dacă s-ar lucra ca atare. Tehnicienii și muncitorii tricoteori și confecționeri depun însă un extraordinar efort pentru a le exclude, dar, firește cu o diminuare a procentului de produse în clasele superioare de calitate. Respingîndu-i un lot de marfă necorespunzătoare, Filatura de lînă pieptănată din București a socotit a i se fi adus un afront atît de mare încît nu mai trimite nimic la Cîmpeni, nerespectînd, pînă la urmă, Legea contractelor, și nu-i prea pasă nici cînd curg penalizările. „Celor ce nu ne dau acceptul să le plătim marfa la categoria de calitate la care ne-au trimis-o, deci să fie încadrată corespunzător realității și nu buletinelor cu care au expediat-o, le-o trimitem înapoi. Aparent, și legal, un lucru normal, dar ne creează o mulțime de anormalități — goluri de producție, muncă suplimentară pentru a ne onora la timp comenzile către beneficiari și cite alte probleme ce țin de productivitate, de rentabilitate de relațiile cu furnizorii noștri și altele și altele", ne spune directorul Lazea abia întors dintr-o deplasare tocmai de la furnizorii de materie primă. Ne spune, cu rugămintea de a nu face public acest aspect deoarece „ne veți îngreuna și mai mult colaborarea cu ei". Îi trecem totuși peste cuvînt din convingerea că spiritul autocritic nu s-a tocit în colectivele respective de oameni ai muncii și nici responsabilitatea celor care îi conduc. Cu siguranță și aceste întreprinderi vor fi avînd greutățile lor și furnizorii lor cu deficiențe în calitatea produselor, dar, a ne „acoperi" în lanț și a face un lanț al vinovaților și vinovățiilor cui servește ? Cine pierde decît noi, toți ?!

Să reținem, tricotajele de Cîmpeni pleacă la export numai de calitate „extra". să reținem că printr-o serie de măsuri tehnice și organizatorice, prin procedee de creație de modele și tehnologii nu pierde un fir de materie primă, o înglobează integral în produse frumoase, dar cu un consum de inteligență și efort care s-ar putea valorifica în alte aspecte ale eficienței și rentabilității.

CICI IORDACHE-ADAM

Cu gîndul la recolta viitoare

„Cartoful? Îl creştem ca pe o floare şi-l culegem ca pe un fruct"

Intreprinderea agricolă de stat Rădăuţi este cunoscută în ţară ca una dintre cele mai bogate în taurine — peste 27 000. De fapt, creşterea animalelor acoperă cam trei sferturi din activitatea întreprinderii care are un profil mixt. În ciuda acestui fapt, I.A.S.-ul a primit anul trecut înalta distincţie de „Erou al Noii Revoluţii Agrare" pentru producţia de cartofi. O producţie de cartofi foarte bună, peste 50 t/ha, obţinută în 1986. Anul trecut, de pe cele 650 de hectare nu s-au mai obţinut decît 40 de tone, cifră deloc de neglijat, totuşi, dacă ţinem seama de seceta prelungită care a afectat şi această zonă. De ce cartoful într-o unitate în care ponderea o deţin animalele, şi mai ales la un nivel de producţie atît de înalt sînt lucruri pe care le vom afla de la inginerul Mihai Abuligesei, şef sector chimizare, care, umblînd dintr-o unitate în alta din judeţul Botoşani invitat fiind de organizatorii tradiţionalului schimb de experienţă intitulat „Agrotehnica '87 — dialog cu satul", a vorbit cu atîta patos de respectiva legumă, încît a reuşit să convingă pe mulţi s-o bage mai mult în seamă, printre aceştia aflîndu-se şi inginerul şef al cunoscutei cooperative agricole de producţie Topoloveţu Mare, Nicolae Lungu.

— Aşadar, tovarăşe Abuligesei, cartoful pare a fi un fel de burlic al pămîntului, poveştiţi despre el cu atîta pasiune, respect etc., încît fiecare dintre cei ce au ascultat parcă încerca un fel de reconsiderare a lui ?

— Adică să-l privească altfel ?

— Cam aşa. De pildă, ce v-a rugat inginerul şef al C.A.P. Topoloveţu Mare ?

— Vor să încerce şi ei să-l cultive. Mi-a cerut adresa, telefonul, mă rog, să ne mai vedem, eventual să-i ajut cu ce ştiu. Sînt oameni mintoşi, nu întîmplător au producţiile mari pe care le ştiţi, dar sînt şi foarte mobili. Încearcă, n-aşteaptă să le-o ceară cineva.

— Să revenim la cartof. De ce cartoful ?

— De ce nu ? Aici sînt mai multe de spus. Complexele noastre de animale sînt de tip industrial, animale multe pe suprafaţă mică. La vegetal, cartoful domină. Dar cele două sectoare se sprijină unul pe celălalt. Avem şi furaje, dar gunoiul, în cantităţi foarte mari este foarte preţios. De ce, cartoful ? Pentru că sîntem într-o zonă favorabilă culturii lui.

— Să ne înţelegem, eu nu mă mir că la I.A.S. Rădăuţi se cultivă această legumă. Eu vă rog să explicaţi succesele, poate vor folosi şi altora.

— Spuneam că zona e favorabilă culturii : regim de precipitaţii corespunzător, timp răcoros, teren propice, iar unde n-a fost aşa l-am modificat noi.

— Cît aţi obţinut în 1986 ?

— 50 237 kg la hectar, cartofi de toamnă pentru consum, în vreme ce anul trecut 40 241 kg la hectar, în condiţii de secetă excesivă, în anumite ferme.

— De pildă.

— La Sănăuţi, ferma cea mai afectată, seceta a fost mai mare ca aceea din 1946, an de referinţă cînd vorbim despre aşa ceva.

— Aşa stînd lucrurile, 40 de tone înseamnă ceva.

— Şi noi credem că înseamnă, deşi puteam sta mai bine. Avem numai sămînţă foarte bună, din categorii biologice superioare.

— De unde aţi obţinut-o ?

— De la Institutul de cercetare şi producţie a cartofului Braşov.

— De unde poate să şi-o procure orice unitate interesată ?

— Firească. Dar sămînţa n-ajunge. Poţi s-o compromiţi dacă neglijezi restul. Arătura trebuie să fie ca lumea, arătură de gospodar. Pregătirea terenului să se facă temeinic, ca la carte, în special nu pe teren umed. Noi nu admitem nici o abatere de la pregătirea pămîntului înainte de plantat. O facem cu migală, grădinăreşte. Altfel nu obţii recoltă.

— Păreţi a fi legat oarecum sufleteşte de cartof.

— De douăzeci de ani am de-a face cu el. Nu te trădează niciodată, dă producţii mari, dacă nu-l minţi. De fapt, mi-am început cariera cu el, în 1967. Să vă vorbesc de importanţa lui ? Cine n-o cunoaşte, n-o simte ? Cunosc oameni care ştiu să prepare peste o sută de preparate pe bază de cartof. În cultură, e generos şi-ţi răsplăteşte eforturile. Nu distruge terenul şi-l lasă pregătit, dar bine pregătit, pentru planta următoare. În plus, dacă punem cereale după cartofi, nu mai arăm. Deci reducem cheltuielile. Îl întreţinem ca pe o floare şi îl culegem ca pe un fruct. Nu există pierderi la cultura cartofului, decît atunci cînd zona nu-i priieşte.

— Terenurile I.A.S.-ului Rădăuţi sînt toate la fel de bune ?

— Nu. Din cele 4 977 hectare de teren agricol, 2 800 hectare le-am drenat. Era exces de umezeală şi o vegetaţie căreia îi convine acest lucru : papură, pipirig, rogoz, salcie, răchită. Mai sînt de drenat cam 1 200 hectare. Efortul a fost deosebit : am săpat la un metru şi jumătate canale dese, astfel ca apa să dispară.

— La secetă nu era folositoare această apă ?

— Nu prea. E vorba de o apă dură, cu săruri minerale. Ideile îţi vin gîndind. Pe viitor, de pildă, vrem ca drenarea să fie folosită pentru irigaţii, prin acumulări. Dar ne oprisem la pregătirea terenului. Importante sînt şi arătura, aplicarea îngrăşămintelor.

— Să le luăm pe rînd.

— Pe scurt, noi nu arăm fără scormonitor. Nu avem un hectar arat fără grapă. La 1 decembrie am avut arată întreaga suprafaţă. Fiecare tractorist are parcela lui. N-a arat-o bine, nu primeşte banii.

— Apropo, cît au cîştigat oamenii în anul pentru care aţi primit distincţia ?

— Retribuţia întreagă plus 15—21 la sută, în funcţie de realizările fermelor.

— Mai e ceva ?

— Da : aplicarea corectă a îngrăşămintelor. Orice greşeală duce la producţii mici şi cheltuieli inutile.

— De ce producţiile mari au venit doar în ultima vreme ?

— Pentru că ne-am specializat. Am drenat terenurile, am redus numărul de soiuri şi am făcut din cartof o cultură de bază. Cartoful prin aceste părţi ale Sucevei se cultivă de mult, din vremuri vechi. Dar despre el, aşa cum se vorbeşte şi despre castraveţii muraţi de Rădăuţi, se află doar de cînd există sistemul de ferme.

— Cum se păstrează cartofii ?

— În unele ferme, în silozuri tradiţionale, unde pierderile sînt firesti, cam 10 la sută, plus alte cheltuieli cu diverse lucrări. Avem însă şi un depozit modern, o bijuterie, cu o capacitate de 2 000 tone, la ferma Sinăuţi. Aici pierderile nu trec de 2 la sută şi controlul este uşor de efectuat. Tot aici avem şi o instalaţie modernă de sortare şi calibrare cu o productivitate foarte mare, care permite lucrul în trei schimburi.

— De ce sînt încă pierderi la cartofi ?

— Pentru că unii încă se mai comportă, ca să zic aşa, brutal cu el. Văd că uneori, e trintit, tăiat, călcat. Îl respecţi doar cînd nu-l ai. Sînt oameni care dacă găsesc un cartof pe drum, îl iau şi-l bagă în buzunar, să nu se piardă. Nu le foloseşte, dar nici nu le vine să-l lase. V-am mai spus, noi îl creştem ca pe o floare şi-l culegem ca pe un fruct. Altfel, nu prea ai parte de ei.

RAZVAN BARBULESCU ■

Înfrăţeşte grîul în Bărăgan

Străbat drumurile Ialomiţei acum, la început de ianuarie, cînd zilele anului se deapănă intens. Simt că ceva nu mai este ca acum un an. Simt ceva de jur împrejur, chiar în mine şi refuz să pricep unde-i diferenţa. Privesc cîmpia şi îmi aduc aminte cum era în urmă cu 365 de răsărituri şi apusuri. Sînt primele ore ale dimineţii şi covoarele de grîu sînt argintate de brumă. La fel şi frunzele pomilor şi ale celorlalte plante. Răsare o geană de soare şi începe să se încălzească. Poleiala se topeşte şi avem de-o parte şi de alta uriaşe covoare verzi. Numai frunzele pomilor şi plantelor care dimineaţă se înfăţişau argintate, cad acum asemeni unei ninsori cu fulgi galbeni, arămii, pămîntii. Au luat culorile morţii. Bruma arsese o bună parte din cîmpie. Doar grîul, deşi abia răsărit, ştia să-i ţină piept. Ba mai mult, el ştia să crească pe asemenea vreme, călindu-se pentru a înfrunta gerurile care vor veni. Grîul răsărit e pîinea viitoare şi, dedesupt, la o palmă sub aripa brazdei, el se înfrăţeşte. Da ! Am găsit acel ceva ce este schimbat faţă de toţi anii de cînd Cîmpia Bărăganului ialomiţean e vatră unde se coc oamenii şi pîinea. Se vede acum mai bine ca oricînd. Dar nu tot ce vezi îţi spune ceva. Grîul toamnei acesteia este mai des ca oricînd. Covoarele verzi au urzeala la 6 cm. Faţă de anii trecuţi, la trei rînduri semănate la 6 cm, acum s-a cîştigat şi a răsărit al 4-lea. În loc de 3 sferturi de pîine se va obţine una întreagă. La fiecare hectar se va cîştiga 1 500—2 000 kg de grîu, 3—4 000 de pîini. Pe drumurile ţării, de pe malurile Oltului, Mureşului, Arieşului, Crişurilor, Ialomiţei şi pînă ce acestea s-au întîlnit pe magistrala căreia îi zicem Dunăre. Pe toate marginile acestor drumuri s-au căutat izvoare de pîine.

Cînd s-au realizat 6 000 kg la ha, s-a spus că mai mult nu se poate. Dar pămîntul, cînd îşi dă mîna cu omul, omul priceput, în dragostea sa pentru glie, devine o adevărată comoară. Aşa s-a ajuns la 7 000 kg, apoi la 8 000 kg. Secretul celor care au ajuns Eroi ai Noii Revoluţii Agrare — eroi ai pîinii, pentru producţia de grîu — pentru pîine, a devenit bun al tuturor celor care dau viaţă brazdei, punînd sub ea nu numai sămînţă. Iar grîul, se învîrte în lumea brazdelor exact cît îi trebuie vieţii să ajungă viaţă, adică nouă luni. Socotiţi singuri din octombrie şi pînă în iulie. Poate de aici forţa grîului de a înfrunta bruma şi gerul, apoi lapoviţa şi arşiţa. Grîul e ca omul. Drumurile lor se aseamănă. Omul aleargă să ajungă OM şi grîul pîine.

Privesc cîmpia şi văd covoarele verzi pe care le schimb în uriaşe cuptoare din care se scot pîini. Foarte mulţi dintre noi cînd vorbim despre pîine, uităm că pînă să fie pusă pe masă, să fie scoasă din cuptor, ea se adună bob cu bob. Ştiţi cît cîntăresc o mie de boabe ? Doar 35 grame. Adică cît este necesar pentru un covrig.

Şi se adună grîul bob cu bob pe arşiţă de foc şi toţi cei care sînt la arii sînt în linia întîi. În linia întîi a frontului pîinii ! Au ajuns aici după ce au luptat în tranşeele toamnei la arat şi pregătit, la semănat şi fertilizat, înfruntînd ploaia şi lapoviţa, gerul ce-ţi arde degetele şi faţa. Şi pînă să ajungă spicul-spic, acolo unde suprafeţele sînt racordate la sistemele de irigaţii, el a crescut sub aripa, aripilor de ploaie. Grîul ajunge pîine mîncînd foarte multă apă. În fiecare bob se află efortul mîinilor bătătorite ale mecanizatorilor şi combinierilor, ale minerilor de la suprafaţă, care scot cel mai preţios aur, aur fără de care viaţa nu ar putea exista şi nu ne-am putea bucura de nesfîrşitul care trece dincolo de orizontul cu fete morgane, îmbrăcate în spice, şi jucînd hore sub picături de rouă.

MIHAI VIŞOIU ■

Doctorii vinului

Cultura viţei de vie constituie una dintre cele mai vechi îndeletniciri ale omului, iar legătura strînsă, pînă la confundare între locul de naştere al strugurelui şi cel de obţinere a vinului de către generaţii ce şi-au transmis „terbile secrete" din tată-n fiu, au contribuit la acumularea unui bogat fond de experienţă, la perpetuarea de-a lungul secolelor a unui număr însemnat de practici, procedee, opinii tradiţionale.

Vinul a dat deseori, o celebritate nepieritoare atîtor ţinuturi de pe glob. Colinele din stînga şi din dreapta Oltului se bucură astfel, de un binemeritat renume, căci „delicata esenţă de sănătate şi de bucurie pe care a dat-o Drăgăşanii" — cum spune I. C. Teodorescu în lucrarea „Viile Daciei şi ale Principatelor Române" — a întrunit elogiile tuturor cunoscătorilor lumii. Virtuţile sale — echilibru aromatic, buchet ales, spumozitatea şi bogăţia în glicerol, care-i face catifelat, aducea vinului de la Drăgăşani medaliile de aur ale expoziţiilor universale încă din secolul trecut — Paris — 1867, 1889 şi 1900, Milano — 1908, Gand — 1912. Ultimele două decenii au mai adăugat celebrelor licori româneşti alte 200 de medalii, obţinute cu prilejul unor concursuri la Monpellier, Ljubliana, Budapesta, Bratislava, Freiburg, Tbilisi, Sofia, Bucureşti.

Într-un pahar se adună astăzi un adevărat tezaur de ingeniozitate, originalitate şi fineţe, care a stimulat mereu dezvoltarea gustului omenesc pînă la rafinament.

Urmaşi a sute de generaţii de podgoreni, a căror origine se pierde în îndepărtata istorie a geto-dacilor, oamenii de astăzi ai Drăgăşanilor au aşezat — ca în atîtea domenii — şi această nobilă îndeletnicire pe piedestalul ştiinţei. Între aceştia, cercetătorii „Staţiunii de cercetare şi producţie viti-vinicolă Drăgăşani" sînt primii ce se străduiesc să găsească mereu noi formule pentru înnobilarea unui vin căruia înaintaşii i-au mai dat un titlu de noblete.

Încă de la începuturile sale, cercetarea ştiinţifică şi-a propus ameliorarea, prin aportul geneticii, a soiurilor existente în cultură, dar şi obţinerea de noi creaţii, paralele cu elaborarea unor tehnologii sau perfecţionarea metodelor tradiţionale folosite în viticultură şi vinificaţie.

Noile creaţii — din care amintim „Crimpoşie selecţionată", obţinută de prof. M. Neagu, „Victoria" şi „Azur", născute graţie muncii a doi cercetători ai staţiunii — dr. ing. Victoria Lepădatu şi dr. ing. Gheorghe Condei — se disting, aşa cum şi-au dorit autorii, prin însuşiri ridicate de producţie şi de calitate, avînd totodată, rezistenţă mare la boli, dăunători sau intemperii.

Activitatea de cercetare ştiinţifică vizează deci, la Drăgăşani, genetica şi ameliorarea viţei de vie, producerea materialului săditor, amenajarea şi ameliorarea terenurilor, agrotehnica viticolă şi agrochimia, protecţia, fiziologia şi biochimia viţei de vie, ecologia şi economia viticolă, vinificaţia şi chimia vinului şi, în sfîrşit, studiile de mecanizarea lucrărilor din domeniu. Pentru fiecare din ramurile cercetărilor amintite mai sus ar fi multe de menţionat, mai ales la capitolul rezultatelor. Nu ne vom opri, din acelaşi motive de spaţiu, decît la una dintre cercetările din ultimul timp, considerată de secretarul ştiinţific al staţiunii, dr. Gheorghe Condei şi inginerul-şef Marin Erciulescu, drept una dintre marile realizări în domeniu. Este vorba de o cercetare pe linie tehnologică ce se intitulează „Schema de devirozare a materialului săditor viticol prin termoterapie", temă la care şi-au dat concursul atît cercetătorii „Staţiunii de cercetare şi producţie viti-vinicolă Drăgăşani" cît şi cei ai Institutului de cercetări pentru viticultură şi vinificaţie Valea Călugărească" (dr. ing. N. Zinca, ing. M. Zamfir, dr. ing. S. Stoian, I. Voiculescu).

De la bobul de strugure şi pînă la vinul din pahar se dă o întreagă luptă, în care aliaţi ai cercetătorilor sînt microorganismele utile, ce le înlătură pe acelea care se opun sănătăţii vinului. Iar lupta pentru sănătatea vinului începe cu mult înainte de naşterea sa. Viţa de vie poate suferi şi ea, ca orice organism viu, de o serie de maladii, ajungînd chiar pînă la tumori canceroase. Unele dintre aceste boli, cu nume ce ne sună ciudat nouă, nespecialiştilor — scurt-nodarea, mozaicul galben, răsucirea frunzelor, stirpirea lemnului, mozaicul nervurian, îngălbenirea aurie — au un caracter cronic, nu numai că sînt purtate de plantele afectate pe toată durata vieţii lor, dar se transmit şi descendenţilor prin altoire sau butăşire. Eradicarea nu se poate face decît pe o singură cale : producerea şi extinderea rapidă în cultură a unui material săditor viticol liber de virusuri şi micoplasme. Ea presupune, aplicarea, după caz, a selecţiei fitosanitare sau a termoterapiei, ambele metode fiind urmate de testarea virologică şi înmulţirea numai a plantelor cu însuşiri productive, adică a celor găsite libere de virusuri şi micoplasme.

Se întîmplă însă, afirmă doctorii viţei de vie, ca la un soi — care este şi valoros, să nu se găsească nici un exemplar neatins de boală. Pentru aceste cazuri de excepţie, cercetătorii au pus la punct o metodă de terapie cu ajutorul temperaturii. Tratamentul termic durează între 90 şi 120 de zile, în încinte în care temperatura este de 38°C iar umiditatea variază doar între 80 şi 100 la sută. Butaşii de la viţele ce urmează a fi vindecate şi eliberate de virusuri, se introduc în ghivece cu un sol dezinfectat în prealabil, sol compus din mraniţă, nisip (sau turbă) şi pămînt de ţelină, în părţi egale. După termografie se procedează la înrădăcinarea vîrfurilor de creştere, în condiţii mai speciale, adică într-un tunel de ceaţă artificială sau în eprubetă, pe un anumit mediu nutritiv. Plantele obţinute pe această cale — plante sănătoase din „părinţi" bolnavi — se supun şi ele unor testări virologice. Numai cele ce trec dificilul examen prezentîndu-se libere de virusuri şi micoplasme, sînt dirijate spre înmulţire. Iată cum, la sănătatea bobului şi a vinului se trudeşte cu mult timp înainte chiar de naşterea viţei.

Cercetătorii apreciază astăzi că, prin extinderea în cultură a soiurilor şi selecţiilor clonale eliberate prin noile metode de virusuri, se asigură diminuarea procentului de goluri din plantaţii şi creşterea producţiilor de struguri cu 30—40 la sută.

Este, cu certitudine, o mare realizare, datorată fără îndoială cercetării ştiinţifice, pasiunii cu care, oamenii în halate albe stau — de cele mai multe ori neştiuţi de noi — minute, ore, zile, ani, aplecaţi asupra unei firave mlădiţe de viţă, căutîndu-i sănătatea şi dîndu-i vigoarea. S-ar cuveni poate, atunci cînd zdrobim în dinţi un bob zemos de strugure, sau cînd sorbim licoarea parfumată, să avem un gînd frumos şi pentru cei care, după spusele unui mare scriitor, „ştiu să prepare vinul şi prin el să introducă în sufletele oamenilor puterea solară".

LIANA MOLNAR ■

Probe de lucru într-o şcoală a ideilor

Aşa se cuvine, ca despre un om să se vorbească în prezenţa lui, asta e ştiut, dar la „Metalica" n-am avut încotro, directorul era plecat la Londra, avea acolo de rezolvat ceva în legătură cu nişte contracte pentru anul viitor. De ce am fi vrut să-l cunoaştem ? Pentru că omul acesta, inginerul Petru Cristea, a reuşit să facă la „Metalica" ceea ce în nici o altă întreprindere din Oradea nu se întîmplă. Angajarea fiecărui specialist în rezolvarea unei probleme de interes pentru întreprindere sau pentru economia naţională se produce aici într-o formă inedită şi cu rezultate despre care am putea spune că sînt strălucite, dacă totuşi cuvîntul n-ar rămîne nesemnificativ, adevărul întreg fiind că întreprinderea a reuşit să-şi creeze un statut nou, de veritabil campion al progresului tehnic. Prin cele mai bune dintre rezultatele ei, printr-o seamă de produse, de procedee de lucru ori de maşini şi instalaţii pe care le-au conceput oamenii ei, întreprinderea se situează astăzi, în mod sigur, la nivelul tehnic mondial şi în unele privinţe chiar peste acest nivel. De altfel, o parte din ceea ce se gîndeşte şi se face la „Metalica" reprezintă premiere absolute şi prin urmare nu au termen de comparaţie.

A munci în această întreprindere înseamnă a urma, zilnic, cursurile unei adevărate şcoli a ideilor. Şi fiecare specialist îşi exercită profesiunea nu în virtutea a ceea ce a învăţat odată şi crede că-i ajunge pentru totdeauna, ci ca pe un examen permanent, la care e preferabil să arăţi tot ce ştii, dacă vrei să fii respectat de ceilalţi.

Nu avem de ce să ne mirăm aflînd că începuturile au fost modeste de tot. Pînă într-un timp, „Metalica" era o cooperativă meşteşugărească. Făcea lămpi de gătit cu petrol, fărăşe, potcoave şi caiele. „Prin 1972, spune secretara comitetului de partid, Floarea Pintea, am primit o investiţie. Atunci, în 1972, am început să devenim o întreprindere. Eram ultimii în centrală. Astăzi, ca valoare a producţiei, ne găsim pe locul al treilea. Facem maşini de gătit cu gaze ori electrice, hote absorbante pentru bucătării, vase emailate, în seturi de lux, sau accesorii pentru confecţii şi marochinărie. O parte din ceea ce producem se exportă. Sarcinile de export pe acest an le-am realizat integral şi chiar le-am depăşit cu 33 la sută pe relaţia ţări socialiste şi cu 87 la sută pe relaţia devize convertibile. Acum lucrăm pentru comenzi suplimentare. De la firmele de comerţ exterior cu care colaborăm am primit comenzile pentru '88 şi ele acoperă în întregime planul de export pentru anul următor, cu toate că planul acesta e mai mare decît pe '87 şi, mai adaug, în '87 planul de export a fost dublu decît cel din '86. De altfel, de 20 de ani încoace, cu fiecare cincinal producţia-marfă a întreprinderii s-a dublat".

Că întreprinderea a crescut, că volumul produselor exportate a sporit şi el, sînt fapte demne de toată lauda. Însă oricine se poate întreba : cît loc rămîne încă, pentru performanţa tehnică, într-o întreprindere care produce maşini de gătit ori capse şi butoni ? Răspunde inginerul Mihai Siminie, şeful colectivului de proiectare al întreprinderii : „În ciuda unor adevăruri pe care noi, cei care muncim aici, le ştim foarte bine, n-o să insist acum asupra tehnicităţii impuse, de exemplu, de fabricarea unei capse. Voi spune doar că la un moment dat, pentru fabricaţia noastră curentă, am avut nevoie de folie de nichel. Această folie, realizată printr-un procedeu original de ciţiva dintre oamenii întreprinderii, e de grosimea unor microni. De aici n-a mai fost decît un pas pînă să izbutim să producem şi folie de cupru. De ce am făcut acest pas ? Pentru că din 1985, cînd întreprinderea noastră a trecut de la Ministerul Industriei Uşoare la Ministerul Industriei Electrotehnice, am aflat între altele că nimeni în ţară nu reuşise să producă folie de cupru, că noi o importam în totalitate şi pe bani grei. Or, trebuie ştiut, fără această aparent banală folie de cupru nu poţi să mişti un deget în industria electronică şi electrotehnică. Acum ar putea sesiza oricine importanţa ei, nu-i aşa ? Fără ea nu poţi să faci un aparat de radio, un televizor, un casetofon, un calculator. Această folie se foloseşte pentru cablajele imprimate. Desigur că e necesar să spunem şi ce sînt acestea din urmă, ca să nu se ducă nimeni cu gîndul spre ceea ce se înţelege îndeobşte prin nişte cabluri oarecare. Cablajul imprimat se alcătuieşte dintr-o plăcuţă făcută din diverse materiale electroizolante, peste care vine aplicată această foarte subţire folie de cupru. În interiorul acestui cablaj sînt executate traseele de legături dintre elementele componente ale aparatului. Şi în funcţie de complexitatea aparatului respectiv, folia de cupru, devenită traducprinderea a reuşit să aibă un profil de fabricaţie mult mai complex, de fapt, decît ar părea la prima vedere. Au existat însă şi alte împrejurări cînd ea s-a străduit să asimileze şi să fabrice o seamă de produse care altora li se păreau prea complicat de făcut. Cînd s-a pus problema ca oglinzile retrovizoare ale autoturismelor să fie încălzite, pentru a nu se aburi sau pentru a nu îngheţa, au îndrăznit să vină cu o soluţie tot cei de la „Metalica", deveniţi între timp experţi în tot felul de „folii". Experienţa lor în domeniu a dus nu doar la rezolvarea problemei în chestiune ci şi la „o concepţie total nouă despre elementele încălzitoare", după cum spune acelaşi chimist Arany Adalbert. „Aceste elemente, adaugă el, au diverse utilizări şi în general în lume ele se fac dintr-o folie de plastic în interiorul căreia se află o reţea de sîrmă spiralată. Această reţea se comportă ca orice reţea electrică. Noi am miniaturizat-o şi am renunţat la forma de spirală. În acest fel, greutatea se reduce de 100 de ori faţă de produsul realizat prin soluţia clasică, iar grosimea foliei e doar de un sfert de milimetru, ceea ce-i asigură o mare flexibilitate, deci posibilitatea de a se adapta formei obiectului de încălzit. Fie că e vorba de un pahar cu lapte pe care vrem să-l bem cald, fie că e vorba de o antenă parabolică, o antenă radar, care trebuie protejată, încălzită, pentru a nu fi înclestată de gheaţă. Incubatoarele pentru copiii prematuri sau costumul de scafandru sînt alte două exemplificări ale întrebuinţărilor atît de diverse pe care le poate avea acest produs. El reprezintă o noutate tehnică şi, din cîte ştim, doar suedezii mai fac aşa ceva".

Dar iată şi alte iniţiative, alte idei cu o valoare tehnică şi economică deosebită. Pînă într-un timp, „Azomureş" importa milioane de casete de film. După doi ani de încercări, cei de la „Metalica" au reuşit să asimileze produsul iar acum, pe lîngă faptul că ajută întreprinderea din Tîrgu Mureş să nu mai apeleze la importuri, exportă în fiecare an, în Cehoslovacia, 6 milioane de casete. Bineînţeles, străduindu-se să-i ajute pe alţii, n-au uitat să se ajute pe ei înşişi. Întrucît arzătorul de aragaz, bunăoară, se face din siluminiu, dintr-un aliaj de aluminiu, iar aceasta din urmă e un material deficitar, ei au conceput un tip de arzător din material ceramic. Faptul reprezintă o noutate absolută în domeniul lor de fabricaţie. Iar importanţa acestui fapt e certă : noul tip de arzător, aflat în curs de omologare şi constituind obiectul unui dosar de invenţie, are parametri termotehnici superiori, un randament de ardere mai bun cu 6—7 procente decît arzătorul obişnuit. La această reuşită au contribuit şi soţii Dorina şi Stelian Filip, veniţi în întreprindere abia de an. Un inginer stagiar, Marius Neamţu, repartizat la „Metalica" în septembrie, în acest an, a avut pînă acum răgazul să rezolve o importantă problemă privind modernizarea tehnologiei de decapare. La rîndu-i, inginerul Octavian Martin a realizat două tipuri de agenţi de suspensie prin care se asigură o calitate deosebită a emailării unor produse fabricate aici. Soţilor Mariana şi Traian Timoce le aparţin, de asemeni, lămuriri importante privind procedeele de aplicare a teflonului pe metal. Iar inginera Ana Silaghi s-a ocupat în special de microbaterille pentru ceasuri electronice, adică despre o altă problemă în rezolvarea căreia întreprinderea ar fi putut declara că nu e interesată direct. La această temă de cercetare a participat şi inginerul Mihai Siminie, care ne spune : „Noi facem, în ţară, ceasuri electronice, dar importăm baterii. Bateriile făcute aici, aflate în curs de testare, au rezistat bine, pînă acum. Avem motive să rămînem încrezători că bateriile acestea vor intra, în cele din urmă, în producţia curentă a fabricii".

Prin urmare, acum e limpede, „Metalica" are o activitate tehnică de o complexitate impresionantă şi cu performanţe, uneori, dintre cele mai strălucite. În aceste rezultate se regăseşte munca tuturor celor 2 800 de oameni care lucrează aici. Dintre aceştia, 220 au studii superioare şi, ca în multe alte întreprinderi, fiecare dintre ei are datoria de a-şi alege o temă de lucru, de a cerceta o problemă, de a găsi o soluţie prin care să facă întreprinderea să progreseze. Numai că, la „Metalica", în urma unei iniţiative a inginerului Petru Cristea, directorul întreprinderii, rezultatele acestor eforturi sînt făcute publice iar aprecierea lor este, în consecinţă, tot publică. „În fiecare an, între 3 şi 12 decembrie, ne spune Petru Antal, preşedintele comitetului sindical, toate cadrele tehnice cu studii superioare se adună în orele după-amiezii, după schimbul întîi, în cadrul unei sesiuni de comunicări ştiinţifice. Pentru prezentarea unei lucrări se acordă maximum 7 minute. Există şi un juriu, dar regula este ca sala să dea şi ea note, şi în felul acesta nimeni nu va putea spune că lucrarea lui n-a fost apreciată cu obiectivitate. În ultima zi, cînd se anunţă rezultatele, fiecare trebuie să vină cu soţul sau soţia. Cei necăsătoriţi pot veni cu prietena sau cu logodnica. Apoi, în sala cantinei, se întîrzie la masă. Aceasta este singura împrejurare cînd cadrele tehnice ale întreprinderii se adună laolaltă. Prin această întîlnire anuală se pot crea afinităţi, se pot consolida preocupări comune. Altfel, e ştiut, minaţi de treburile zilnice, oamenilor le rămîne mai puţin timp să se descopere unii pe alţii".

Omul, în general, nu se dă în lături să arate cît de inteligent poate fi el. În privinţa asta, toţi cei care cred că ar avea ceva de dovedit seamănă între ei. Unde începe să nu mai semene este punctul de la care unii îşi caută singuri prilejul iar altora trebuie să li se creeze prilejul de-a arăta ce ştiu. Întîlnirea anuală de la „Metalica", ţinteşte tocmai la această punere în valoare a oamenilor ei.

D. CONSTANTINESCU

Tren suspendat

„Glasul roţilor de tren", vechiul refren devenit şi laitmotivul anunţurilor din gări s-ar putea ca în viitor să nu mai exprime cel mai bine viaţa vehiculelor ce înghit depărtările pe drumurile de fier. Alte cuvinte le vor fi acestora familiare şi anume : a pluti şi a goni. În lume se fac cercetări pentru schimbarea însuşi a principiului transportului feroviar. Puţine ţări însă au abordat acest domeniu de pionierat şi printre ele, şi România, prin demersurile ştiinţifice ale unor colective de la politehnicile din Iaşi şi Timişoara. Care va fi fizionomia noului tren cu sustentaţie magnetică şi motor liniar studiat de conferenţiarii Lorin Cantemir şi Savel Mitrea de la Facultatea de Electrotehnică ieşeană, despre care revista „Flacăra" a mai scris în faza primelor lor gînduri ? Vagoanele vor fi prevăzute cu nişte electromagneţi ce îmbrăţişează partea inferioară a şinelor montate suprateran pe piloni în aşa fel, încît cîmpul de atracţie format va ridica trenul ca pe o pernă de aer. Unul din principalii inamici ai deplasării, şi anume frecarea roţilor cu şinele, va dispare rămînînd de învins o rezistenţă mult mai mică, a aerului. Vehiculul care pluteşte la o înălţime de un centimetru va fi propulsat de un motor liniar, de fapt muşchii lui de alergare electromagnetică. Acest tip de motor n-are nici un element în rotaţie, vechiul stator fiind de fapt o şa solidară cu vagoanele care îmbracă a treia şină dispusă între cele clasice şi care îndeplineşte rolul de rotor. În locul roţilor devenite piese de muzeu, două cîmpuri electromagnetice : unul de plutire şi unul călător, de glisare. Fără frînarea dată de frecări, viteza atinge 300—400 de kilometri pe oră. Drumul Bucureşti—Iaşi într-o oră ! Dar să-l ascultăm pe Lorin Cantemir despre celelalte avantaje ale acestui vehicul al viitorului : „El poate fi mijloc de transport urban şi interurban. Pe distanţe de circa 1 000 de kilometri va face concurenţă avionului. Consumă jumătate din energia înghiţită de păsările de oţel, nu creează semne de întrebare cînd e ceaţă, furtună şi nu poluează sonor şi chimic. Cu 200 de călători într-un vagon vehiculul prezintă şi o capacitate mai mare. Comparativ cu trenul obişnuit, consumul energetic este ceva mai ridicat dar şi viteza creşte de 2—3 ori, ca să nu mai punem la socoteală lipsa uzurii şi întreţinerii roţilor şi şinelor." După ani în care au circulat cu gîndul pe linia cu multe macaze a calculelor, opriţi cîteodată la semnal de vreo formulă care scîrţîia, poposind uneori într-o gară a vreunei soluţii tehnice a dispozitivului care nu era cea mai nimerită, cei doi specialişti alături cu colegii de la alte catedre au reuşit pînă la urmă să concretizeze primul model cu o forţă portantă de 200 kg. Acesta răspunzînd bine la comenzi a dat undă verde unui dispozitiv de 10 ori mai mare. Avem în faţă boghiul căii de rulare a unui vagon real. Conectînd diversele contacte, autorii îl ridică de pe şine, şi în starea lui de plutire, deşi cîntăreşte o jumătate de tonă, îl deplasează efectiv cu un bobîrnac. Cînd se cuplează şi motorul liniar, mişcarea e lină, rapidă, parcă eterică. „Se poate sui pe el o grupă de studenţi şi ar fi prima dată cînd ei s-ar afla în aer manevraţi cu un deget de profesor", glumeşte cu un simbure de adevăr conferenţiarul Savel Mitrea. Bineînţeles că tot acest sistem spectaculos nu este o experienţă de iluzionism, ci o reglare de mare fineţe a cîmpurilor electromagnetice. Menţinerea vehiculului cu viteze mari la înălţimea de 1 centimetru a necesitat mii de experimentări. Sistemul era capricios, teritoriul total necunoscut şi la început au apărut şi secvenţe comice. Au fost cîteva zile cînd modelul dansa pur şi simplu după ritmuri imprevizibile, apropiindu-se şi depărtîndu-se de şine. Simbioza electromagneţilor era perfectă şi totuşi cauza nu se descoperea. Ca pînă la urmă, „sabotorul" să fie de fapt un banal aparat de radio cu tranzistori care perturba cîmpurile şi făcea ditamai boghiul să ţopăie în ritmul muzicii. Ecranarea circuitelor de comandă electronică a tăiat pofta de dans a maşinăriei. Faza de laborator e încheiată şi pasul următor ar fi construirea unei linii de cîteva sute de metri pe care să circule pentru experienţe un vagon. Visul celor doi profesori este de a continua la altă scară experimentările, transportînd studenţii ridicaţi magnetic de-a lungul Bahluiului de la cămine la facultate. Cercetările de pînă acum coordonate de Electroputere Craiova au dat rezultate bune şi la Iaşi şi la Timişoara, unde conferenţiarul Ion Boldea a concretizat şi el un vehicul. Institutul de Cercetări în Transporturi e necesar să fie alături pentru a nu se pierde din viteză în acest teritoriu de mare noutate şi viitor, în care doar Japonia, R.F.G., Canada, U.R.S.S., Anglia au demarat problema, aflîndu-se şi ele la faza de prototipuri. Chiar dacă în viitor cîntecul se va mai întreba : „trenule maşină mică, unde-l duci pe Ionică ?", importantă nu este direcţia, ci că-l va transporta în viteză, sustentat magnetic. Bineînţeles că acest domeniu de mare respiraţie ştiinţifică s-a ramificat la Iaşi şi în alte cercetări cu efecte aplicative deosebite. Piesele gigant se vor poziţiona la maşinile unelte în 2—3 ore prin plutire magnetică şi dirijare doar cu mîna, faţă de complicatele manevre de cîteva zile cu macarale şi poduri rulante. Motorul liniar cu deplasările lui de fineţe de jumătate de milimetru ar putea fi cărăuşul ce transportă piese complexelor robotizate care lucrează cu braţele la strunguri. Tot el poate fi inima vehiculelor de transport uzinal care nu vor mai folosi hidrocarburi. Va aduce cu el robusteţea, simplitatea, demarajul rapid, înlăturînd toate angrenajele de roţi dinţate şi posturile de transformare, căci hrana lui este curentul alternativ direct de la reţea. Savel Mitrea împreună cu studenţii a şi reamenajat un vagon de tramvai casat, i-a grefat un motor liniar şi va trasporta argilă cu el la întreprinderea de materiale de construcţie de la o carieră aflată pe un deal la un kilometru. Un alt brevet ingenios al acestuia este un motor hibrid asincron, inspirată altoire a motorului liniar pe cel rotativ cu moştenirea celor mai valoroase calităţi de la fiecare. Implantat la morile gigant de ciment, betoniere, laminoare, benzi rulante el va imprima rotirea lentă şi exactă înlăturînd reductoarele grele şi scumpe din import. De peste 30 de ani, după ce lasă jos catalogul şi creta, Lorin Cantemir şi Savel Mitrea îşi încep excursia zilnică în lumea necunoscutului ştiinţei cu un vehicul mai rapid decît noul lor tren : ideea îndrăzneaţă.

FLORIN CONDURĂŢEANU

Sesizări, propuneri, sfaturi — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ La sfîrșitul anului trecut am făcut o vizită părinților mei, în comuna Cringurile de Sus, județul Dîmbovița. Nu numai pentru ei, dar și pentru încă alte 15—20 de familii, am constatat că singura sursă de apă potabilă o constituie puțul numit „La Lache". Dar apa este tulbure și cu gust neplăcut, din cauză că izvoarele sînt înfundate, iar fîntîna nu a fost de multă vreme curățată. Tubul de la suprafață e spart. Astfel, nu numai că e posibilă căderea în put a oricăror corpuri străine, dar aceste spărturi constituie și un pericol deosebit pentru copiii care se joacă prin preajmă. **(Gheorghe Ene, Deva**, str. George Enescu, bl. 3/42, județul Hunedoara).

Aducînd la cunoștința Consiliului popular al comunei Cringuri această stare de lucruri, sîntem convinși că, în cele din urmă, cu sprijinul cetățenilor se va întreprinde o acțiune gospodărească de amenajare corespunzătoare a acestei fîntîni.

■ La scrisoarea **Irinei Marincaș din Brașov** ne răspunde **Consiliul județean al sindicatelor Brașov** : Petenta a fost căsătorită cu Aurel Dumitraș, care a decedat. Din prima căsătorie A. Dumitraș a avut doi copii, iar foștii săi colegi de muncă din Feldioara (Brașov), pentru a-i ajuta, au adunat suma de 11 697 lei, din care, 10 000 lei au fost depuși pe un carnet C.E.C., cu seria 609-1-45518. Pe baza unui proces verbal, carnetul C.E.C. a fost predat celor doi copii — Aurelia Marincaș și Dan Aurelian Marincaș, comisiă constituită la nivelul întreprinderii considerînd că urmașii decedatului sînt cei îndreptățiți să primească banii respectivi.

■ **Dragomir Murgei**, om al muncii la Întreprinderea „Ascensorul" din **București** (domiciliat pe str. Smîrdan nr. 41, sectorul 3), a făcut, cu vreme-n urmă, un tratament la Stațiunea Moneasa. Lui D.M. și soției sale li s-a repartizat camera nr. 210 la hotelul „Parc". Din setul de 20 de fotografii expediate redacției rezultă clar că exact sub balcoanele hotelului sînt însă plasate și depozitele de ambalaje ale restaurantului și containerul de gunoi. „Pe parcursul celor 15 zile de tratament — se spune în scrisoare — am avut de suportat și un alt fel de... „tratament", la care am fost supuși de către lucrătorii depozitului de ambalaje și cei ai restaurantului, care, parcă în mod intenționat, tulburau liniștea oamenilor aflați la tratament.

Mai mult chiar, persistă și alte stări de lucruri negative. Este imposibil să citești, de pildă, lista de prețuri de la barul de zi al hotelului. Se vînd navete cu sticle de bere și apă minerală, în timp ce în local astfel de produse nu se găsesc cu săptămînile. Dacă veți încerca să beți o cafea la „Ciuperca", veți avea surpriza să constatați că zațul este rămas din alte zile, iar regulile de igienă sînt și aici ignorate".

Cînd este vorba despre o stațiune de frumoasă tradiție precum Moneasa, aceste vești nu pot decît să ne întristeze.

■ Primim de la **Consiliul popular județean Gorj** un răspuns la scrisoarea semnată de **Dumitru Licurici** și de alți 8 săteni **din comuna Aninoasa** : Referitor la unele aspecte negative ce se manifestă în activitatea gestionarilor de la magazinele sătești din satele Poeni și Sterpoaia, bufetul din comuna Aninoasa și braseria C.P.A.D.M., menționăm că pentru neglijențele constatate în timpul controlului au fost sancționați contravențional gestionarii de la magazinul din Poeni și de la restaurantul din comuna Aninoasa.

■ „Printr-o adresă înaintată de I.C.R.A.L. Foișor, Centrul nr. 7, situat pe Șos. Pantelimon nr. 94 — mi s-a făcut poprire pe retribuție. De ce ? Iată : pentru a mă interesa, m-am adresat tovarășului Eugen Domnițel, care răspunde de zona în care se află și blocul în care locuiesc — ne scrie **Maria Enache din București** (Șos. Pantelimon nr. 286, bl. 41, sc. 6, ap. 211, sectorul 2, om al muncii la Cooperativa „Igiena"), iar dînsul mi-a comunicat că neavînd la dosarul meu nici o adeverință privind retribuția realizată din anul 1985 pînă în anul 1987, mi-a majorat chiria, pur și simplu, din oficiu, rotunjind suma la 420 lei lunar!? Conform acestui calcul arbitrar, trebuie să plătesc, chipurile, suma de 12 648 lei retroactiv. Pentru că adeverințele depuse dispăruseră din dosar și pentru că nu înțelegeam să plătesc chirie majorată de la acea dată, cînd ultimul contract încheiat cu I.C.R.A.L.-ul era datat 28 **octombrie 1985**, iar nu 1 ianuarie 1985, E. Domniței mi-a spus însă că dacă mai comentez, îmi va fixa chiria și mai mare! (?).

Am scos din nou adeverințe și le-am prezentat de data asta tovarășului Ion Șeitan, șeful Centrului 7 al I.C.R.A.L.-ului Foișor. Dînsul mi-a confirmat ceea ce eu de altfel știam, că mi-a fost fixată chiria aproape de două ori mai mare decît era firesc ! În ciuda acestei evidențe, nu anulează adresa N-55-C-N.5/23 octombrie 1987 trimisă către Cooperativa „Igiena" și, deci, nu stopează poprirea ilegală făcută. Sînt mamă a 5 (cinci) copii și rog să mă înțelegeți că suma de 12 648 lei reprezintă pentru noi foarte mult. Vă rog, din suflet, să mă sprijiniți în clarificarea situației mele."

■ La scrisoarea unui grup de membri cooperatori din **comuna Brînceni** — printre care **Ion P. Meluță, Iordan Cuțană, Petrică I. Gheorghe, Eftimie Șincan** și alții —, ne răspunde **U.J.C.A.P. Teleorman** : Aspectele sesizate au fost cercetate cu toată atenția și, confirmîndu-se, s-au luat următoarele măsuri : s-a recuperat porumbul rezultat de pe terenul deținut ilegal de către cei vizați ; Veronel Drăgan a fost schimbat din funcția de primar și sancționat. De asemenea, Enache Bratu, președintele C.A.P. Brînceni a fost sancționat, ca și membrii comisiei de repartizare a loturilor în folosință.

■ „Factorul poștal Olimpia Mitroi de la Oficiul P.T.T.R. Gară-Craiova, aparținînd Direcției județene de poștă și telecomunicații Dolj, și-a făcut un rău obicei din a nu difuza abonaților corect și operativ presa, iar cînd în sfîrșit o face, o face cu mare întîrziere, răspunzînd ireverențios întrebărilor firești ale oamenilor, întrebînd-o despre cauzele acestor întîrzieri — ne scrie **Constantin Munteanu** din **Craiova**, cartier Brazda lui Novac, bl. D-13, et. II, ap. 11 — poștărița mi-a răspuns pe un ton flegmatic : „Ai să vezi ziarele cînd am să-mi văd eu ceafa !". Făcînd sesizare la dirigintele poștei, dînsul mi-a promis că lucrurile se vor reglementa ; dar factorul poștal Olimpia Mitroi continuă să nu-și facă datoria și să vorbească la fel de urît, uitînd că obligațiile sale de serviciu îi impun nu numai corectitudine, dar și politețe".

■ **Stelian Spiridon din orașul Băicoi** (str. George Coșbuc nr. 44, județul Prahova) ne scrie că în urmă cu 15 ani s-a construit, în orașul Cîmpina, o modernă autogară pentru călători, prevăzută cu sală de așteptare, anexe necesare personalului de serviciu, spații de parcare pentru autobuze, cu tabele indicatoare — unde este afișat orarul curselor și traseul lor. Pînă aici toate bune și frumoase. De o vreme încoace, însă, autobuzele nu mai garează la locurile indicate, iar conducătorii auto parchează pe unde vor. Multe autobuze nici nu mai au tabele indicatoare de la bord. Cînd autobuzele se pun în mișcare, publicul călător aleargă pur și simplu de la un autobuz la altul, doar-doar s-o nimeri autobuzul pentru destinația dorită. Aceste aspecte neplăcute se manifestă cel mai adesea chiar în fața șefului de autogară, care se mulțumește doar să dea din umeri.

■ La scrisoarea profesorului **G. Pircălăbescu din București**, care relata că șoferul de taxi Constantin Rob făcea afaceri cu taxiul nr. 1-B-22243 — ne răspunde **Întreprinderea de transport București** : În urma cercetărilor efectuate de către conducerea Direcției exploatare, transport camioane și taximetre București, s-a dispus sancționarea cu retrogradarea conducătorului auto, Constantin Rob, pe o perioadă de trei luni, și diminuarea retribuției.

■ „Am predat două piei de dihor la unitatea de cojocărie din strada Ciucaș, aparținînd de I.J.I.P.S. Brașov (str. 13 Decembrie nr. 17), cu gîndul mărturisit de a-mi confecționa o căciulă. Mi s-a promis că în răstimp de două săptămîni căciula va fi gata. De 5 ori am fost purtat pe drumuri. După ce primisem, în sfîrșit, adresa nr. 7470/1987, pe data de 27 octombrie 1987, prin care eram anunțat să mă prezint să-mi ridic căciula, ce credeți ? Era gata ? Nici vorbă! Am fost purtat din nou pe drumuri. Oare nu există ac și pentru cojocul acestor cojocari?"

■ „Fiul meu, Claudiu M., în vîrstă de 17 ani, suferă de mic de o boală nemiloasă, numită hemofilie. De-a lungul timpului am încercat diverse tratamente, inclusiv la Centrul hematologic din București. Și, totuși, tratamentul care a dat roadele cele mai bune a fost acela bazat pe medicamentul numit FACTOR-8 (Antihemofilic Factor Human Profilate). Din păcate, în ciuda insistențelor, nu am reușit să mai procurăm medicamentul atît de necesar".

Făcînd publică scrisoarea unei mame îngrijorate pentru fiul său, poate se va găsi un binevoitor care să o sprijine efectiv în procurarea medicamentului căutat. **(Telefoane : 994/25954 sau 90/31 79 26).**

■ La scrisoarea lui **Dumitru D. Maftei din satul Ioneasa**, comuna Vadu Moldovei, ne răspunde **U.J.C.A.P. Suceava** : Drepturile pretinse de pensionar fiind legale — întrucît este pensionar IOVR și pensionar C.A.P. — conform art. 51, litera „a" din Legea nr. 1/1982, — i s-a acordat ajutorul în natură cerut, conform celor stabilite de adunarea generală a cooperatorilor.

■ Bancnotele de 10, 25, 50 și chiar de 100 de lei, în circuitul lor sînt adeseori murdărite de cifre strîmbe, care sînt în contrast vădit cu aspectul lor estetic. Faptul denotă neglijența acelora care le manevrează, motiv care m-a determinat să mă întreb : Cine oare sînt aceia care murdăresc bancnotele ? Copiii ? Nici vorbă ! Chiar lucrătorii din serviciile financiar-contabile, oameni cu studii medii sau cu studii superioare, lucrători din comerț, care, din comoditate sau crasă neglijență „pătează" bancnotele cu cifre așa-zise de control. În loc să-și noteze ce au de notat și memorat pe o foaie de hîrtie, recurg la mîzgălirea nepermisă a bancnotelor" **(Gh. Bozu, Centrul de librării Reșița**, Piața Republicii nr. 17, județul Caraș-Severin).

■ La scrisoarea lui **Dumitrescu Florea** din comuna **Spanțov**, ne răspunde **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — Oficiul forței de muncă al județului Călărași** : Cu repartiția nr. 1 336/1987, numitul a fost luat în evidență și repartizat la Autobaza de transport local Oltenița, unde i s-a oferit funcția de conducător auto.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare comentată

De ce ?

Scrisoarea e lungă. Și străbătută, uneori, de o undă de tristețe. De o tristețe neputincioasă ce se transformă treptat, odată cu fiecare rînd, în speranță. E, mai degrabă, nu o simplă epistolă din care curg reclamații ticluite abil — așa cum se întîmplă uneori — cu gîndul ascuns de a discredita vreun ins oarecare, ci, mai mult o confesiune menită să readucă tihnă cugetului, după ce tot păsul a fost spus. Doar atît. Lipsesc vorbele rele sau insinuările, lipsesc mărunțele sarcasme omenești, lipsește pînă și obișnuitul apel către noi de a incrimina cu orice chip faptele cuiva anume... În plicul gros, prin care ne-a parvenit, e însoțită de un maldăr de hîrtii pe care un specialist în materie le-ar număra, fără echivoc, rapoarte, expertize tehnice, probe autentificate...

De fapt, nu s-a petrecut nici o dramă. Nu — nici vorbă despre așa ceva ! Numai că o asemenea scrisoare nu ar fi fost niciodată concepută și nici expediată dacă...

„...Mă numesc Romulus Ioan B. și domiciliez în București, Strada Crinului... Împreună cu fratele meu, Vlad Crișan B., am deschis, în decembrie 1981, un proces de partaj privind moștenirea lăsată de tatăl nostru — Ioan B., decedat la 9 iulie 1981 — ca urmare a unor neînțelegeri survenite între noi și Maria B, cea de-a doua soție a tatălui nostru, și fiica acesteia — Mihaela C., inițiată între timp de dînsul. Nu v-aș fi scris, desigur, dacă lucrurile ar fi evoluat firesc, dacă nejustificate și infinite tergiversări de tot felul nu ar fi condus la situația neplăcută ca această cauză — cu nimic ieșită din comun — să rămînă nesoluționată din 1981 și pînă în prezent, deci, după mai bine de șase ani. Nu cred că cineva ar trebui să depună un efort prea mare pentru a-și imagina ce a însemnat participarea mea și a fratelui meu — ambii cu serviciul și domiciliul în București — la toate ședințele proceselor desfășurate la Iași timp de șase ani, ani care ne-au marcat atît de mult. Este, în schimb, ușor de imaginat că aceste tergiversări, prin faptul că întreaga masă succesorală, în valoare de cîteva sute de mii de lei, aflîndu-se în beneficiul exclusiv al părții adverse, i-au creat acesteia, de atîta timp, avantaje la care noi nici nu putem spera. Aș dori să mă fac bine înțeles : nu vă scriu pentru a vă cere să ne faceți dreptate — mie și fratelui meu — substituindu-vă instanțelor judecătorești, ci vă solicit numai să remarcați pur și simplu modalitățile diverse prin care doi frați au fost sortiți să-și irosească timpul — și nu numai timpul — prinși în cavalcada devoratoare a birocrației unora, pe de-o parte, iar pe de alta, în jocul unor subtile mistificări consfințite prin acte eliberate formal și chiar legalizate, care au servit ca documente în fața instanței".

După ce enumeră o parte din motivele numeroaselor amînări, autorul scrisorii continuă :

„Nedumerirea mea și cea a fratelui meu se referă și la faptul că oameni retribuiți anume să vegheze la apărarea legalității, sub girul unor instituții pe care le reprezintă, au emis acte contradictorii, conținînd erori ușor de remarcat pentru oricine, acte ce nu pot servi decît deturnării adevărului în această cauză. Astfel, potrivit actului de deces nr. 19 eliberat la 5 ianuarie 1959, Alexandru P. — primul soț al Mariei B. — a avut ultimul domiciliu în Iași, str. Bahlui nr. 43, în timp ce certificatul de moștenitor nr. 150 din 23 noiembrie, emis în același an, precizează că ultimul domiciliu al defunctului ar fi fost pe strada... Bernard Andrei (Zimbrului) nr. 1 într-un imobil care nici măcar nu exista în acea vreme. Pe de altă parte, apare un proces verbal din 1961 care „atestă" că locuința din Iași a tatălui meu, situată pe str. Gavriil Musicescu nr. 16 A ar fi fost terminată abia în acel an ; ori un alt proces verbal menționează ca dată a încheierii construcției — 30 septembrie 1959. „Nevinovata" eroare ar avea ca efect încorporarea acelui imobil — contrar realităților — în categoria bunurilor comune ".

Desigur, încredințînd tiparului această scrisoare, nu am făcut-o cu gîndul de a susține cauza nici unuia dintre participanții la aceste procese care durează de ani. Nicicum nu putem estima dacă argumentelor citate nu li se pot opune oricînd contraargumente, poate chiar mai ferme, mai convingătoare, care să pună într-o altă lumină acest caz. Și oricum, nu ne-am propus să ne erijăm în justițiari, în locul organelor de justiție. Ceea ce rămîne însă cert este faptul că un banal proces a putut să dureze atît de mult, că drumurile unor oameni s-au încrucișat parcă prea des prin sălile tribunalelor, că o serie de acte care ne-au fost încredințate atestă destule erori comise cu, sau fără intenție, că umbra unui „DE CE ?" plutește asupra unor astfel de întîmplări cu care sîntem confruntați uneori. Apropo : de ce, oare, Pămîntul e fi rotund ?

CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Gligore G. Floarea — satul Morărști, com. Ceparl (Argeș) : Mamelor care au în îngrijire 3 sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 18 ani li se acordă un ajutor bănesc lunar. La data de 1 ianuarie 1986, cînd a intrat în vigoare Decretul Consiliului de Stat, nu aveați decît un singur copil minor. ● **Botea Marian** — satul Horia, com. Axintele (Ialomița) : Încercăm să vă ajutăm cu un sfat : faceți-vă din cărți cei mai buni și credincioși prieteni. Ele, cărțile — pe care le puteți împrumuta de la bibliotecă — vă vor încălzi inima. ● **Ene Ion** — Craiova : Conform legii, trebuie să depuneți cerere conducerii colective a întreprinderii unde vă desfășurați activitatea, care stabilește în fiecare an ordinea de prioritate pentru atribuirea de locuințe. ● **Șișu Dorina Elena** — Slobozia Nouă (Ialomița) : Ne scrieți că vă place romăna și nu știți să faceți acordul între subiect și predicat. E surprinzător pentru o elevă în clasa a X-a și cu aspirațiile dv. ● **Blejdea V. Aneta** — com. Oprișor (Mehedinți) : Aveți dreptul să primiți o singură pensie și s-o alegeți pe cea mai mare. ● **Gheorghe Gabriel** — București : Și noi înțelegem că vă încadrați în excepțiile de la plata cheltuielilor privind întreținerea și funcționarea ascensorului, dacă locuiți la parter, iar uscătoria este tot la parter. Dacă administratorul nu respectă prevederile legale, adresați-vă consiliului popular. ● **Aurelian Vasile** — com. Carcaliu (Tulcea) : Nu mai avem a vă răspunde nimic, pentru că nu am înțeles nimic din scrisoarea dv. ultimă. ● **U. Virginia** — Constanța : Răspunsul pe care vi l-am dat în nr. 46/1987 se baza pe referatul nr. 46 al Consiliului municipal al sindicatelor, semnat de președintele Grigore Jalbă. Ați fi primit un răspuns scris, dacă ne-ați fi dat adresa unde locuiți de fapt. Perioada 1 octombrie 1984 — 15 mai 1985, cînd ați întrerupt activitatea legal, pentru creșterea copilului, vi se consideră continuitate în muncă, deci la 8 ani vechime aveți dreptul, începînd cu anul 1987, la 17 zile de concediu de odihnă. ● **Constantinescu Eugenia** — Dorohoi : Numai medicul specialist dermatolog poate să stabilească tratamentul eficient. ● **Martinescu Toma-Valentin** — Craiova : Potrivit prevederilor art. 9, al. 3 din Legea nr. 26/1967, modificată prin Decretul 338/1983, concediile fără plată acordate la sugestia unității nu diminuează durata concediului de odihnă. Dacă, așa cum ne scrieți, ați beneficiat de 16 zile de concediu fără plată pentru studii, în condițiile H.C.M. nr. 1 052/1962, republicată în Buletinul Oficial nr. 58/1967, acest concediu fiind mai mic de 30 de zile, nu influențează durata concediului de odihnă, nefiind întrunite condițiile prevăzute de al. 2, art. 9 din Legea nr. 26/1967.

REGHINA VARVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Din toată inima, cunună de sărbătoare

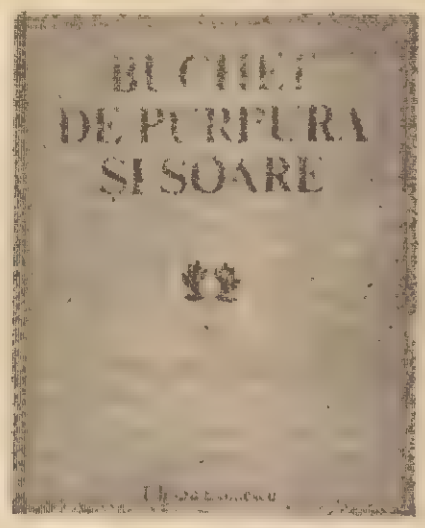

Ca o încununare a inițiativelor prin care poporul nostru a sărbătorit ziua de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, literatura română contemporană își strînge forțele în luminoasa stare de inspirație a unei antologii omagiale pe care Editura Eminescu o adaugă ca un prinos de inimă și suflet recunoștinței tuturor. Volumul apărut sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste și a Consiliului Național al Femeilor se numește semnificativ *Buchet de purpură și soare*, subintitulîndu-se „Flori alese din creația închinată tovarășei Elena Ceaușescu", și cuprinde omagiul pe care literele române îl aduc într-o solidaritate exprimată atît prin valoarea semnăturilor, cît și prin criteriul de largă democrație a selecției celor antologați, unul destin remarcabil al epocii noastre dăruit patriei și poporului român, unei vieți exemplare de luptă și muncă pusă în slujba celor mai înalte cauze ale socialismului, științei, învățămîntului, culturii în patria noastră și a păcii în întreaga lume.

Antologia *Buchet de purpură și soare*, apărută în condiții grafice elevate la Editura Eminescu, cuprinde trei secțiuni: „O inimă care bate pentru fericirea poporului român", „Cu flacăra științei, ea veghează" și „În numele idealului comunist", toate aceste metafore sugerînd cît se poate de semnificativ cele trei direcții în care s-a împlinit destinul istoric al tovarășei Elena Ceaușescu: social, științific, politic. Într-adevăr, chiar cînd e vorba de lucrări strict literare, cum e cazul acestei antologii, ele nu pot face abstracție de integritatea personalității omagiate, de trinitatea într-o care s-a desăvîrșit personalitatea politică, științifică și socială a tovarășei Elena Ceaușescu. Cei peste 120 de autori care și-au înmănunchiat forța de sugestie a metaforei, puterea de transfigurare a imaginației, căldura și vibrația sufletească a cuvîntului inspirat în această antologie fac din pagina lor un prilej emoționant de a exprima curatele lor sentimente de prețuire, respect și recunoștință față de tovarășa Elena Ceaușescu, apreciind prin mijloacele specifice ale artei cuvîntului scris remarcabila contribuție pe care personalitatea tovarășei Elena Ceaușescu și-a adus-o de-a lungul anilor alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul stimat și iubit al partidului și statului nostru, la înflorirea continuă și multilaterală a patriei noastre în triumfătoarea sa înaintare pe calea progresului și afirmării sale plenare în lumea contemporană.

Antologia Editurii Eminescu se distinge atît prin calitatea și prestigiul semnăturilor puse dedesubtul veritabilelor profesiuni de credință pe care le cuprinde volumul cît și prin larga sa reprezentativitate socială: creatori aparținînd unor domenii și categorii diverse, oameni de pe întreg cuprinsul țării, de toate vîrstele și profesiile, bărbați, femei, copii, români și de alte naționalități, scriitori, pictori, sculptori, muzicieni, cineaști, muncitori, țărani și intelectuali, deopotrivă, slujitori ai scrisului românesc își alătură condeiele din toate județele patriei, de la cele mai diverse locuri de muncă și de aspirație spre ideal întregind imaginea unei inimi care bate în semn de recunoștință, prețuire și dragoste pentru tovarășa Elena Ceaușescu.

Organizate în trei secțiuni, filele emoționantei lucrări aduc un elogiu dimensiunii politice și sociale a prestigioasei personalități a tovarășei Elena Ceaușescu, activității sale pe tărîmul științei, în cercetare și în orientarea acestui sector vital al progresului, contribuției deosebite la înflorirea învățămîntului și culturii, la afirmarea noului umanism.

Întreaga personalitate a tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă pentru creatorii de bunuri spirituale care o omagiază în această antologie, un exemplu strălucit de dăruire revoluționară celor mai durabile cauze ale poporului român, un model de devotament și ardere revoluționară pentru valorile fundamentale ale științei și culturii românești, pentru binele și viitorul țării.

ION ZUBAȘCU

Artistul — conștiință a epocii sale

FRANCISC MUNTEANU:

„Poate de aceea mă scol în zori, lungesc zilele..."

— Tovarășe Francise Munteanu, aveți și dvs. o „elice" pentru care perseverați, de ani și ani, ca eroul din filmul „Zile fierbinți"?

— Am mai multe „elice", dar cea la care vă referiți este chiar corespondentul unui fapt real.

— Ați modificat cu ceva datele problemei?

— Deloc. Faptul s-a petrecut la Galați, pe șantierul naval. Un inginer tenace, îndrăgostit de profesiunea lui, a lucrat timp de 16 ani pentru a găsi cel mai potrivit aliaj necesar pentru fabricarea elicei. De atunci nu mai importăm, din occident, prețiosul material. M-am inspirat de la fervoarea gestului său pentru scenariul filmului „Zile fierbinți".

— Căutați asemenea oameni cărora dacă le intră ceva în cap nu se lasă pînă nu izbutesc?

— Numai aceștia îmi plac, numai oamenii care n-au astîmpăr, care caută și pînă la urmă găsesc, chiar cu insuportabile eforturi.

— Și dvs. faceți parte dintre ei?

— M-ar bucura să fiu considerat așa. Oricum, vă dau cîteva date biografice pentru a vă forma o părere. Mi-am început drumul artistic în 1945 ca... îngrijitor al unei săli de cinematograf. Făceam curățenie și dormeam în spatele ecranului. În acest fel, am văzut multe filme... invers.

— Dar le-ați înțeles cum trebuie!

— Mult mai tîrziu am ajuns să scriu un scenariu pentru Andrei Blaier. Cînd a fost gata filmul m-am mirat că nu mai seamănă cu ceea ce imaginasem eu. Vă mai dau un exemplu. La filmările pentru „Valurile Dunării" (scenariul era în colaborare cu Titus Popovici) m-am angajat regizor secund cu același gînd, să văd metamorfoza transpunerii textului în imagini.

— Primul scenariu scris și regizat de dvs. v-a mai stîrnit aceleași nedumeriri?

— Filmul „Soldați fără uniformă", care a rulat pe ecrane în 1960, a ieșit și el altfel decît așternusem eu dialogurile pe hîrtie.

CARMEN DUMITRESCU

(Continuare în pag. 15)

Desene pe asfalt

Cu Eminescu

Și sfîrșitul de veac și sfîrșitul de mileniu ne apropie de rotunde date aniversare ale lui Eminescu. Obsesia eminesciană ne însoțește la trecerea unor solemne porți ale timpului și nu va fi niciodată altfel. Pentru eternitate acest pămînt românesc va trece prin anotimpuri încărcat de luminile geniului.

Ne apropiem cu numai un an de întîiul centenar al stingerii poetului. Trăim printre copiii și adolescenții care vor sărbători al doilea centenar al nașterii sale.

Întîmplarea a vrut ca nașterea poetului să fie cumva învăluită în legendă: datele avansate (decembrie 1849, ianuar 1850) n-au conving rivna cercetătorilor și e contestat, aproximativ chiar locul acestei nașteri (mărunta „cătună" din miazănoapte, Ipotești ori Botoșanii) astfel încît arhivele mai păstrează taine. Dar cifrele n-au cum să ne tulbure certitudinea că Eminescu s-a născut încă din străvechimi, că ființa lui de lut pieritor s-a mișcat de totdeauna sub teii înzăpeziți sau înfloriți. Tot astfel gîndim la un Eminescu ce se naște cu fiecare nouă generație, păstrîndu-se pururi tînăr. Ne stringem în fiecare iunie la cripta bucureșteană pe care îi e gravat selenicul nume, dar ne e greu să ne imaginăm moartea **reală** a celui ce nu cunoaște moartea. Cel fără odihnă, fără pace, fără somn. De va fi stagnat pentru o clipă uriașa lui inimă atunci trunchiul durut nu putea luneca decît în vis.

Iată de ce vom fi, cum am mai fost, contemporani cu Eminescu. Domeniile pe care le are în stăpînire Poetul sînt fără cuprins; o țară de țări, miturile și istoria ei, limba ei neasemuită așezată de mîna lui în tipare de aur. Stăpîn peste iubire, peste dorul nostru de libertate și pace, stăpîn al dorului.

Ne așteaptă, după atîta vreme, feerica restituire integrală a operei eminesciene. Mașinăriile ei de orologiu s-au urnit greu, multe vieți dăruite trudei de a o exuma din cosmosul a zeci de mii de pagini au fost ajunse de moarte și alți, mereu alți cărturari și-au asumat copleșitoarea misiune de a sluji realizarea unui gînd ce părea la începutul veacului încă necheltuit, de neatins.

Volumele Marii Ediții, o putem spune, cer înainte de rîvnă și acribie cărturărească, jertfă. Tinerii ce au continuat lucrarea de acolo unde o lăsase Perpessicius sînt acum bărbați în toată puterea cuvîntului și vor fi, la încheierea ultimului tom, niște bătrîni. Dar să îmbătrînești pes-

GHEORGHE TOMOZEI

(Continuare în pagina 14)

Vitrina cărţilor

Cronica literară de Romul Munteanu

Poezia serenă

În una din cărţile sale de eseuri **(Punctul central, 1986)**, Irina Mavrodin căuta cu tenacitate un loc al poetului care se săvîrşeşte între autor şi cititor, considerat ca un adevărat **punct central**, marcat de zona unde se întîlnesc două conştiinţe, cînd lectura capătă o relevanţă maximă pentru ambii „parteneri" ai operei, fiind supusă unui „act comun" de evaluare.

Nu ştiu dacă acest **punct central** se poate instala la zona de interferenţă dintre textul emiţătorului şi modul de receptare al destinatarului, circumstanţiat şi el de atîţia factori de natură foarte diferită. Dar chiar dacă acest **punct central** ar putea exista sau ar putea fi imaginat pe vectorul relaţiei subiect-obiect, el ar deveni la fel de mişcător ca şi faimosul punct pascalian.

Ce poate fi acest punct central decît un **pact prin consens** (Haber mas) care, multiplicîndu-se mereu, duce la un consens mai general, acompaniat de inevitabilele acte de divergenţă, deoarece se ştie că în cultură nu există consensuri totale.

Pe de altă parte, supralicitarea rolului cititorului de la Sartre la Blanchot pînă azi, care au transformat pe cel de-al doilea partener de lectură într-un **pater al cărţii**, ni se pare exagerată. Orice carte bună conţine suficiente puncte de reper ce capătă relevanţă prin actul de lectură. Cartea nu este un labirint cu repere absente prin care criticul se plimbă ca un biet mag rătăcitor, care-şi aşteaptă mîntuirea printr-o iluminare misterioasă.

Traducătoare de poezie, proză şi critică, eseistă capabilă să aducă mereu în modul său de textualizare un complex **corpus teoretic**, poetă cu un parcurs istoric îndelungat **(Poeme, 1970, Reci limpezi cuvinte, 1971, Copac înflorit, 1978)**, Irina Mavrodin vine şi spre creaţia literară cu o discretă şi superbă amnezie a obsesiilor teoretice. Totul se petrece în aşa fel încît poezia să pare ruptă dintr-un alt trup supus experienţelor vieţii, aşa cum pare şi emanaţia unei alte conştiinţe la a cărei suprafaţă răzbat din cînd în cînd erupţii subterane ce ne amintesc de **poiesis**. Or, conceptul acesta este mai degrabă operant în reconstituirea treptelor unui discurs cu antecedente scrise şi aproape deloc în actul scrierii directe. Din fericire acesta se configurează în poezia Irinei Mavrodin ca o „dictare" concepută ca o mişcare liberă, nu ca o „emoţie lirică" aşezată sub supravegherea strictă a unui program.

Se cuvine de la început să arătăm că Irina Mavrodin nu scrie o poezie nevrotică, nici o poezie a unei anumite virste, marcate de unele anxietăţi. Fără să lasă din contingent, autoarea **Picăturii de ploaie** nu colecţionează surse ale stresului civilizaţiei timpului nostru, nu-şi întoarce privirea spre acele spaţii umane incitante la stări emotive dureroase. Întoarcerea privirii sale spre **înăuntru** sau spre **în afară** se petrece în aşa fel încît să nu se întîlnească întîmplător cu evenimente traumatizante. Ea nu rezultă însă din dorinţa de a-şi ocroti eul propriu faţă de durerile lumii.

Irina Mavrodin se mişcă prin lume ca o pasăre prin văzduh. Detaşarea de presiunea cotidianului pune în lumină un fundal de conştiinţă supus unei profunde educaţii stoice. Dacă supunem poezia Irinei Mavrodin aceluiaşi set de interogaţii, aplicat şi asupra altor scriitori, răspunsurile oferite vor fi net diferite, fiindcă şi etimonul lor fizic şi spiritual este altul.

Poeta nu este preocupată de o umanitate suferindă. Itinerariile ei străbat locuri decorate cu copaci, grădini cu flori, spaţii în care s-au instalat regnuri prietenoase. Vatra matricială este locul idilic în care s-a făcut poeta, spaţiul din care a privit lumea. „În ea / precum viţelul / în burta vacii / am stat / casa era o vacă albă / lapte ne-a dat / cel cu care ne-am hrănit / cel în care ne-am scăldat." **(Cîntec)**.

Şi cînd metaforizează sau supune textul unui proces de simbolizare, autoarea nu ieşe dintr-o anumită corporalitate a imaginilor. Aceasta conferă poeziei sale un caracter frust, de mare autenticitate, conceput de un scriitor care-şi maschează depozitul cărturăresc de informaţie, lăsînd pe prim-plan stratul emotiv direct.

Spuneam la început că Irina Mavrodin întreţine climatul unei **poezii serene**, realizată cu mijloace de mare simplitate în planul enunţării. Într-o perioadă în care mai are încă o mare frecvenţă discursul excesiv de ornamentat, bazat pe ziceri incoerente, autoarea **Picăturii de ploaie** logicizează limba în limitele gramaticii afective a poeziei, o aşează într-un univers al inocenţei, încît oamenii să poată vorbi cu animalele, copacii şi cu florile. Nimic nu este aici artificial ; nu se face simţit nici vechiul neutralism steril din versurile unor poeţi blînzi. Poezia Irinei Mavrodin este blîndă prin însăşi sorgintea ei ontologică. În întîlnirea din acest spaţiu al umanităţii edenice, vulturul şi lupul o învaţă pe poetă cum să ţină în mînă o păpădie. Se insinuează astfel în conştiinţă o nouă dimensiune a universului, unde florile cîntă şi invită la amintiri : „o floare galbenă / în fiecare dimineaţă / cîntă / un cîntec / despre lucruri / pe care le-am uitat" **(Îmi spun)**.

Printr-un act selectiv de mare rafinament, bazat pe relevarea directă, obiectele, plantele, animalele se fac şi se refac, sentimentele intră în noi forme de alianţă, elementele se mariază, iar conştiinţa se scufundă în acestea şi iese mereu la suprafaţă ca o lebădă albă. De blîndeţea lui Francis Jammes ne aminteşte identificarea cu universul animalier, dar ea ne aduce în acelaşi timp aminte de un întreg spaţiu mioritic românesc, menit să facă din vietăţile curţii ţărăneşti o mare familie a omului.

Cînd poezia Irinei Mavrodin îşi trage seva din livresc **(Du côté de chez Swann)**, multiplicarea de euri o sperie, aduce într-o ipostază de **„nisipuri mişcătoare"**, de **„mii de chipuri mincinoase adevărate"**. Dar proliferarea artificială de chipuri proustiene vine doar parţial în contradicţie cu universul creat de poetă, neincrementit, mişcător, în stare de metamorfoză etc. Dar altfel. Printr-un ingenios procedeu de simbolizare analogică, scriitoarea priveşte ceapa cu foile ei şi nucleul germinator, ca o microfacere periodică a lumii. „Sînt în contact cu universul / cînd tai această ceapă / în jurul ei se ordonează / pentru mine lumea vie." **(Ceapa)**. Blîndeţea poetei în raport cu natura se transformă rareori în acte de violenţă. Şi cînd mîna distruge o floare, un copac, ea trebuie să le refacă prin carte ca un adevărat canon. Lovirea copacului, martirizarea frunzei şi a petalei reprezintă în poezia sa un nonsens, un „act sadic" gratuit şi rar.

Într-o **„poezie serenă"** actul violent apare ca o aberaţie. Spunem arest lucru, deoarece însuşi momentul tragic al morţii capătă o înmiresmare mioritică. Culorile şi stările afective intră într-o complexă trăire apolinică : „m-au pieptănat / în pădure m-au tîrît / cu pene m-au îmbrăcat / printre melci şi păpădii / să mă pună la arat / în poiana celor vii." **(8 noiembrie 1986)**.

Într-o perioadă de expansiune a **poeziei asianice**, Irina Mavrodin cultivă un discurs literar de tip **aticist**. Conotaţiile din poezia sa arată o voită rămînere în spaţiul asociaţiilor obişnuite. În universul creat de autoare în linim enunţuri de genul : **carne grasă, ardei verzi, împietrite valuri, zi ploioasă** etc. ; culorile au aceleaşi registre **(negru şi roşu copacul, vie albastră, albastra ameninţare** etc.).

Din toate aceste elemente de voită simplitate s-a născut **o poezie serenă** care reprezintă o lume prin care curge **„sînge fericit"**.

Fericit este poetul capabil să nu-şi infuzeze poezia cu corpul doctrinar al criticului.

● Motto-ul noului roman al lui Constantin Toiu, **Căderea în lume**, (editura Cartea românească) — „...Răspunde, bătrîne ! răspunde, ce ştii, Cu pana în mînă de stai şi nu scrii ?..." — i-a atras deja o formulă probabil durabilă : „ficţiunea memorialistică". Alcătuit din savanta arhitectură a amintirilor,

directe şi indirecte, ale personajelor principale, romanul „secretă" o lume a sa, încofundabilă, regizată de un stil, la rîndul său, unic.

● A apărut volumul al doilea din **Muzica şi literatura**, cartea de convorbiri culturale semnată de Zoe Dumitrescu-Buşulenga şi Iosif Sava (editura Cartea Românească). „Continuăm şi în paginile acestei cărţi să vă oferim o lectură din punct de vedere muzical a unora dintre textele semnate de scriitori români din toate timpurile", ne încunoştinţează autorii într-un mic preambul. Odată cu Nicolae Milescu-Spătarul, Dosoftei, Johannes Honterus, S. Bărnuţiu, Alecsandri, Maiorescu, Ovid Densuşianu, Ştefan Petică, D. Anghel, Mihail Săulescu, Barbu Delavrancea, Vlahuţă, Goga, Holban, Ionel Teodoreanu, Eugen Speran-

Vitrina artelor

Muzica

Buchetul

O privire generală aruncată asupra creaţiei artistice — în genere — relevă că în timp ce, pe plan mondial, există numeroase scriitoare, poete, pictoriţe, sculptoriţe şi graficiene, femeile compozitoare sînt extrem de rare, în lume ajungîndu-se la un procent de maximum 0,5 la sută. Din acest punct de vedere, România se situează pe un loc de frunte, căci din circa optzeci de creatori care scriu muzică simfonică, vocal-simfonică şi camerală, nouă sînt femei, cifra fiind edificatoare în ceea ce priveşte saltul intelectual al femeii în anii noştri. Să ne mărginim, deci, să spunem că nu atît cifra procentuală interesează, cît mai ales valoarea compozitoarelor ; şi, dacă despre Liana Alexandra, Doina Nemţeanu-Rotaru şi Irina Odăgescu am scris deseori, se cuvine ca acum, la început de an, să arătăm drumul paralel pe care au mers două strălucite exponente ale muzicii româneşti : **Carmen Petra Basacopol** şi **Myriam Marbe**.

Prin 1948, clasa de compoziţie a maestrului Leon Klepper — din cadrul Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti — cuprindea, în afara lui Anatol Vieru, Radu Paladi, Nicolae Beloiu şi încă mulţi alţii, două tinere fete : Carmen şi Myriam. Amîndouă, la fel de sîrguincioase, talentate şi doritoare în aflarea noului mers al muzicii secolului XX, a găsirii unui model de scriitură contemporană, a unui stil propriu de exprimare, a relaţiei naţional-universal şi, în sfîrşit, a studierii nenumăratelor posibilităţi oferite de folclorul nostru prin implantarea şi re-crearea lui în muzică simfonică şi camerală. Drumul călăuzitor era tocmai creaţia enesciană, care abia atunci se descoperea în plinătatea şi frumuseţea sa. Scurt timp după terminarea facultăţii, ele au devenit cadre didactice ale aceleiaşi instituţii pe care abia o absolviseră ; şi aici au rămas pînă mai zilele trecute, luînd pilda maestrilor, îngrijindu-se de şlefuirea şi specializarea multor talente (care astăzi sînt personalităţi reprezentative ale culturii româneşti), la catedrele de forme muzicale şi, respectiv, contrapunct.

Au încercat, de timpuriu, creaţia camerală : „Rondo" pentru pian, Suita pentru flaut şi pian, Sonata pentru violoncel şi pian, pe de o parte ; Suita pentru pian „Din lumea copiilor", Sonata pentru violă şi pian, încă o Sonată pentru pian, pe de altă parte. Apoi au început o serie de specializări efectuate în cadrul unor cursuri din străinătate, dintre care cel mai renumit este „Internationale Ferienkurse von Darmstadt" (R.F. Germania). Şi abia după aceste peregrinări după cunoaşterea fenomenului muzical contemporan internaţional, au purces întru elaborarea marilor lucrări. Astfel, Carmen Petra Basacopol ne-a dăruit poemul simfonic „Ţara de Piatră", Concertul pentru pian şi orchestră, două concerte pentru vioară, Concertul pentru harpă, acela pentru violoncel şi orchestră, Tripticul simfonic, Concertul pentru orchestră de coarde, zeci de lucrări camerale pentru diferite instrumente şi ciclurile de lieduri inspirate din versurile lui Mihai Eminescu, George Coşbuc, Zaharia Stancu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Eugen Jebeleanu, Nicolae Labiş şi, în special, ale poetei Mariana Dumitrescu de care compozitoarea era legată printr-o strînsă prietenie şi admiraţie reciprocă. Muzica dramatică a fascinat-o şi astfel s-au născut baletele „Mioriţa" (libretul de **Oleg Danovschi**) şi „Ciuleandra" (după romanul omonim al lui Liviu Rebreanu, libretul fiind semnat de **Alexandru Iorga**), ca şi cunoscuta şi apreciata operă „Inimă de copil" (după Edmondo de Amicis, pe un libret al lui **Anghel Ionescu Arbore** şi **Constantin Cirjan**). În acelaşi timp, Myriam Marbe scria „In memoriam", „Musica Festiva", „Trium", Concertul pentru violă, Concertul pentru clavecin, Concertul pentru violoncel, muzica concertantă pentru pian şi orchestră, Concertul pentru saxofon şi orchestră ; cantatele „Noapte ţărănească" (versuri de Cicerone Theodorescu), „De aducere aminte" (versuri populare) şi „Chiuituri", suită pentru cor de copii şi orchestră ; lieduri, în număr mare, au drept bază poetică lirica eminesciană şi arghezian, ori sînt inspirate din George Topîrceanu, Adrian Maniu, Romulus Vulpescu, Ştefan Augustin Doinaş şi alţii ; se adaugă aici numeroasele lucrări din domeniul genului muzicii corale, din care, de pildă, madrigalul „Ritual pentru setea pămîntului" a devenit celebru.

Stilul acestor două compozitoare este propriu fiecăreia, vădind personalităţi creatoare serioase, sensibile, care au ceva de spus : o fac de altfel printr-o scriitură contemporană cu adînci reflexe ale muzicii populare româneşti ; dar, în timp ce Carmen Petra Basacopol are, să zicem, o mai mare doză de accesibilitate, Myriam Marbe este — uneori — mai ermetică. Efectele timbrale neaşteptate şi înlănţuirile armonico-modale surprinzătoare compensează însă această trăsătură. Să amintim aici faptul că muzica lor a răsunat pe multe estrade de concert ale lumii, unele chiar de peste ocean şi că opurile lor sînt cuprinse într-o bogată discografie internă şi externă ; că amîndouă au fost invitate, deseori, să facă parte din juriil internaţionale de compoziţie sau de interpretare ; că au fost distinse cu numeroase premii naţionale şi internaţionale de mare prestigiu, care fac cinste artei româneşti. Să mai arătăm, totodată, că titlul de doctor în muzicologie, obţinut de Carmen Petra Basacopol la Universitatea Sorbona, cu lucrarea „Originalitatea muzicii româneşti" a constituit o premieră pentru vechea instituţie pariziană, el fiind decernat aici pentru prima oară unei românce.

Carmen Petra Basacopol, Myriam Marbe, Liana Alexandra, alături de colega lor **Felicia Donceanu** (care a obţinut în acest an Premiul Academiei R.S.R.) şi fostele lor eleve, **Doina Nemţeanu Rotaru, Irina Odăgescu, Maia Ciobanu** şi mai tinerele **Ana Maria Avram** şi **Irina Hasnaş**, astăzi şi ele compozitoare de renume — iată un splendid buchet, prins în cununa muzicii româneşti de azi.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastica

Cu gîndul la public

În artă, timpul face întotdeauna dreptate. De regulă, dreptatea aceasta înseamnă uitare. Mulţi artişti, care n-au izbutit să obţină recunoaşterea unor merite de-a lungul celor cîtorva decenii active ale vieţii lor de creatori se consolează cu gîndul că se va întîmpla neapărat o reparaţie tîrzie. Ca şi cum recuperările săvîrşite de timp nu-s altceva decît un fel de pensii postume dintr-o estetică a democraţiei superlativelor.

În cîteva situaţii, timpul devine o cauză tainică şi eficientă a operei. Puţini o consideră ca atare şi nici artiştii înşişi nu se grăbesc s-o observe şi să se sprijine conştient pe ea.

ția, Galaction, Arghezi, Mihai Ralea și Ion Vinea, prezenți în sumarul acestui volum, în lecturi nu o dată incitante și de fiecare dată neașteptate, un al treilea volum, aflat deocamdată în stadiu de proiect, ar putea îndreptăți o viitoare „istorie românească «sub reflector muzical»".

● La editura Univers s-a tradus (Adrian Costea) romanul prozatorului iugoslav Miodrag Bulatović, **Oameni cu patru degete**. Însoțit de o prefață semnată de Romul Munteanu, de o postfață aparținînd lui Constantin Ghirdă, precum și de notele traducătorului, romanul aduce la îndemîna cititorului român una dintre cele mai interesante cărți de proză din spațiul iugoslav, la doisprezece ani de la apariția sa în țara de baștină. Roman al spațiului disolut, dezmembrat și agresiv al vieții emigranților, al gastarbeiter-ilor ajunși în lagărele Europei occidentale, „reportaj negru și cronică de moravuri" (R. Munteanu), **Oameni cu patru degete** readuce în limba română personalitatea unui mare prozator (după **Cocoșul roșu zboară spre cer**, tradus la românește în 1978).

● Un jurnal de călătorie deghizat în roman sau, la fel de bine, un roman deghizat în jurnal de călătorie este **Un loc pe roată**, de Adrian Lustig (editura Cartea Românească). Un grup de tineri fac o excursie în Italia, cu autocarul, pentru a lua contact cu marile opere de artă ale peninsulei. Tema gravă, cu redingotă și lavalieră, e tratată însă jucăuș, dacă nu chiar caustic, efectul fiind acela de derulare accelerată a unui documentar de artă. În interstiții, idile juvenile, reduse — în același cheie ironică — la cadrilul stas al genului, tipuri umane (unele savuroase), prinse în insectar cu vădită plăcere, scăpărări de umor și spirit ascuțit în dialog. Prozatorul, minuind cu pricepere materia cuvintelor, reușește, cu acest „loc pe roată" (rezervat, firește, raisonneurului detașat) un plăcut reportaj pe dos.

● După primul volum din seria de Opere **Proust**, îngrijit de Irina Mavrodin, editura Univers face să debuteze o altă serie, nu mai puțin tentantă. Primul volum, din cele șase proiectate să apară, ne propune „prima ediție integrală a poeziei lui Edgar Allan Poe", celelalte urmînd să ilustreze alte laturi ale creației autorului (schițe, nuvele, povestiri, romane, articole și eseuri de critică și estetică literară, corespondență). (Volumul întîi se intitulează Annabel Lee și alte poeme). Îngrijirea ediție, prefața, cronologia, notele și comentariile aparțin lui Liviu Cotrău.

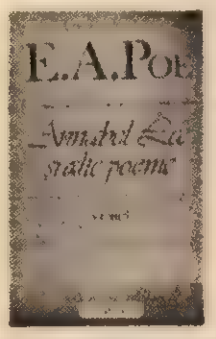

Ceea ce ridică foarte mult cotele actualei ediții este însă prezența unei Addenda, care grupează „tălmăciri apropiate sau uneori egale ca valoare celor din corpul de bază al lucrării". Așa se face că, în primul volum al seriei deschise la editura Univers avem zece variante de traducere ale poemului **Annabel Lee**, cincisprezece ale celebrului **Corbul** ș.a.m.d. Scrupuloasă și alcătuită foarte competent, ediția lui Liviu Cotrău se anunță a fi un eveniment.

TANIA RADU

Cartea de istorie

O valoroasă cronică

Colecția Cronicile medievale ale României s-a îmbogățit cu un nou volum (al 11-lea) : **Cronica românească** a lui Gheorghe Brancovici (1645—1711). „Sîrb ca origine și aspirații, român prin multe din înfăptuirile sale, Gheorghe Brancovici a rămas oarecum izolat de ceilalți cronicari români contemporani, nu îndeajuns de cunoscut și foarte puțin folosit de istoriografia noastră", scrie Damaschin Mioc în studiul său introductiv, care fixează în linii sigure portretul și valoarea operei acestui cronicar cu o viață atît de zbuciumată (din 66 de ani, a rămas 21 de ani în detenția autorităților habsburgice).

Cronica românească este de fapt o istorie universală, care pornește de la tradiția potopului pentru a-și restrînge, spre sfîrșit, aria de investigație asupra Europei de sud-est, românii intrînd astfel, în sfera de interes a cronicarului. Gheorghe Brancovici și-a scris, după cît se pare, cronica în anii 1684—1688 la curtea lui Șerban Cantacuzino, sau în casa fratelui acestuia, marele cărturar Constantin Cantacuzino stolnicul. În cuprinsul ei se găsesc valoroase informații despre trecutul poporului român, care își așteaptă valorificarea de către specialiști. Să amintim doar că unul din manuscrisele cronicii cuprinde, așa cum arată Damaschin Mioc, „cea mai amplă, mai completă și mai frumoasă descriere a ei (bătălia de la Rovine, cîștigată de Mircea cel Mare asupra lui Baiazid — n.n.) în toată literatura cronicărească". Ea va trebui — credem — introdusă în orice crestomație de texte despre istoria poporului român, despre multisecularul său efort de apărare a neatîrnării. Elemente noi se află și în relatarea campaniei, încheiată cu un eșec, a sultanului Mehmed al II-lea împotriva lui Vlad Țepeș (1462). Cu multă căldură prezintă Gheorghe Brancovici cea dintîi unire a românilor înfăptuită, în 1600, de Mihai Viteazul : „cu fericire stăpînind mările sa cîte trele țările, adecă Ardealul, Moldova și Țara Muntenească".

Cei doi editori, Damaschin Mioc și Marieta Adam-Chiper, au dat o ediție exemplară a cronicii, și faptul este firesc. De trei decenii, Damaschin Mioc este „sufletul" seriei consacrate Țării Românești al marelui corpus de documente medievale și a realizat o excelentă ediție a **Documenta Romaniae Historica** scrierilor cronicarului Nicolae Stoica de Hațeg. Marieta Adam-Chiper s-a specializat în studiul (și numai cine îl practică știe cît este de greu !) al însemnărilor de pe manuscrise și cărți, domeniu în care a dat remarcabile contribuții. Asocierea celor doi s-a dovedit benefică pentru **Cronica românească** a lui Gheorghe Brancovici, aflată de acum înainte într-o ediție științifică de înaltă valoare, care invită pe cercetători la o grabnică valorificare.

Societate și artă

În cărți, periodice de specialitate și reviste culturale, la radio și televiziune, Răzvan Theodorescu este un vulcan de erudiție, care aruncă o lavă strălucitoare de nume, date, monumente, din Scandinavia pînă în insulele Mării Egee. Informația prodigioasă se unește cu un remarcabil spirit al asocierilor și nuanțărilor și cu un ochi capabil să distingă în cutare amănunt pictural o întreagă lume de gînduri și simțăminte. Ultima sa carte **Civilizația românilor între medieval și modern** (2 vol., Ed. Meridiane, 1987) face încă o dată dovada că autorul ei este unul din cei mai de seamă reprezentanți ai școlii românești de istorie a artelor.

De la mijlocul secolului al XVI-lea (autorul consideră că în jurul anului 1550 societatea românească a intrat într-o nouă fază a evoluției ei) și pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, o îndelungată perioadă în care se desfășoară tranziția de la evul mediu la epoca modernă, Răzvan Theodorescu urmărește acest proces, în primul rînd, în sfera sa predilectă — istoria artelor. În spiritul celor mai noi orientări ale cercetării istorice (și alci exemplul celebrei Școli de la „Annales" se cuvine amintit cu precădere), el integrează permanent fenomenul artistic într-un larg context socio-istoric. Un context care nu înseamnă numai realități economice, forțe sociale și confruntări politice ci și (într-un fel s-ar putea spune, mai ales) cadrul de sensibilități și mentalități al timpului. Lumea invizibilă a simțămintelor și gîndurilor este reconstituită de Răzvan Theodorescu cu acea știință și — aceasta este cuvîntul ! —artă care îi sînt proprii și vin dintr-o serioasă cultură și dintr-o îndelungă cugetare asupra problemelor studiate.

Sfertul de mileniu cercetat de autor cuprinde o problematică vastă și variată : Reforma, manifestările barocului, cele două domnii atît de importante și pe plan artistic — Matei Basarab și Vasile Lupu — urmate de deceniile în care familia Cantacuzinilor și Constantin Brîncoveanu desfășoară o amplă activitate de construcții a unor monumente laice și eclaziastice de mare valoare, pentru a încheia cu mult discutata epocă fanariotă. La nivel aulic, boieresc, orășenesc, țărănesc, altfel spus la toate palierele societății românești, Răzvan Theodorescu distinge elementele comune și specifice și conturează fizionomiile regionale. Idei valoroase, ipoteze îndrăznețe, sugestii fecunde sînt risipite cu dărnicie în paginile acestei cărți, chemată să facă dată în istoriografia noastră. La sfîrșitul anului 1987, cineva declara lucrarea lui Răzvan Theodorescu una dintre cele mai importante apariții ale anului încheiat și avea perfectă dreptate. Această carte mai arată încă ceva : că numai abordarea interdisciplinară, care tinde la cuprinderea fenomenului studiat în globalitatea sa poate oferi demersul optim de investigație. Răzvan Theodorescu ne-a dovedit că este deopotrivă istoric și istoric de artă de certă valoare.

FLORIN CONSTANTINIU

Vitrina artelor

Pictorul **Ion Popescu-Negreni** a organizat, împlinind optzeci de ani, o expoziție cu tablouri din ultima vreme. Manifestarea de la Muzeul de artă al României, deși s-a bucurat de cele mai sincere și îndreptățite aprecieri, nu a avut nimic din morga inhibantă a retrospectivelor „de vîrstă" și a panoramicelor sentimentale. A fost, de fapt, vorba de o „personală", de înfățișarea la public a unui meșter-pictor deosebit de vrednic și talentat.

A scrie despre **talentul** unui artist de talia lui Ion Popescu-Negreni pare aproape o necuviință, întrucît talentul e ceva subînțeles la tot acela ce expune. În realitate, numărul talentaților e foarte, foarte mic. Deobicei putem spune în ce constă talentul lor doar în cazul unui număr restrîns de artiști. Fiindcă dacă vorbim de talent trebuie să punem obligatoriu în discuție și anvergura efectelor sale. „Maestrul Negreni" — cum s-au deprins să-i spună numeroșii studenți și discipoli la caracter ai pictorului — s-a născut în 1907, a debutat în 1937, a suportat, ca al doilea război mondial, o fractură biografică, urmare căreia sufletul i-a devenit mai dîrz și crezul artistic mai precis. Dragostea, profund motivată artisticește, a unui public mare și cultivat a găsit-o tîrziu, într-un moment al carierei cînd ar fi avut destule pricini să fie obosit de așteptare. Pictura lui Ion Popescu-Negreni a putut să ni se înfățișeze ca fapt artistic major și cu un halou al importanței frapant abia în preajma anilor '70, cînd însemnate criterii ale judecății de valoare au reintrat în drepturi. Retrospectiva de la Dalles, din 1976, ne-a deprins cu statura de clasic în viață a unui artist căruia pur și simplu nu i se bănuia statura. Aproape tot ce face calitatea marii picturi românești există și în concepția picturii lui Ion Popescu-Negreni : armonie, temeinică profilare a gustului, prospețime și originalitate a percepției, susținere viguroasă a metodei de la anii de deslușire a ideii pînă în anii de culme a împlinirii ei. Astfel, la optzeci de ani Ion Popescu-Negreni lucrează ziua întreagă și cu un interes mereu primenit, deoarece ideile creației îi sînt ființă. Nu omul a rămas egal cu sine, ci motivul ce-i îndeamnă să fie pictor. În numeroase caiete de însemnări — caiete ce-ar fi bine să fie cunoscute de un editor, fiindcă sînt scrise spontan, cu o sinceritate abruptă și din iubire — Ion Popescu-Negreni caută la rațiunile creației, în general, și cu gravitate și adevăr, la ale creației proprii pentru a concluziona asupra problemelor privind alegerea drumului și a perfecționării mijloacelor. Ceea ce e cu totul pasionant în notele pictorului e că în toi locul e prezent, ca factor decisiv al creației, publicul. Ion Popescu-Negreni pictează cu gîndul la public, nu pentru a-l mulțumi în vanitățile lui vanități, ci pentru a-l învăța și orienta către treburile de miez ale actului creator. Studenții săi mărturisesc că și profesoratul i-a fost unul al prieteniei și generozității, cu gîndul adică la omul care vine să învețe, cu un respect tînzînd la sacru față de actul învățării. Frumusețea, în pictura lui Ion Popescu-Negreni, e rezultatul unui efort creator destinat satisfacerii unor interese sufletești și intelectuale dintotdeauna și esențiale ființei civilizat, desăvîrșirii spirituale.

TUDOR OCTAVIAN

Teatru

Extemporal la... vacanță

De cîțiva ani, Teatrul **Ion Creangă** se află în căutarea unei căi de dialog cu spectatorii săi. A ajunge la sufletul copiilor, aflați la vîrsta lor „de trecere", cînd nici păpușile de la Țăndărică nu mai spun totul, dar încă nici zborurile deasupra unor cuiburi de cuci, nu e lucru ușor. O serie bună de spectacole a adus în ultima vreme pe scena teatrului mari opere destinate copiilor. După **Pinocchio, Toate pînzele sus**, copiii au văzut un spectacol deosebit de cald și de „legat" cu **David Copperfield**, apoi unul dinamic și, în multe privințe, atașant, cu **Pistruiatul**. Nu sînt singurele spectacole de la **Ion Creangă** care ar merita să fie pomenite. Teatrul se află în căutarea unui nou statut — în care exigențele profesionalismului nu stau deloc pe ultimul loc — și se cuvine să susținem, cu îndreptățite speranțe, aceste eforturi.

Vacanța de iarnă a acestui an a putut număra printre darurile sale și un ingenios spectacol de varietăți pentru copii al Teatrului **Ion Creangă**. **Extemporal la... varietăți** (regia, Cornel Todea, scenariul, Constantin Fugașin, scenografia, Delia Ioaniu) este un spectacol cu copii, spumos, vesel, agreabil, naiv — atît cît să incinte adultul, dar și să nască instinctul de superioritate spectatorului-copil, ceea ce nu s-a dovedit a fi totdeauna oportun. Cu participarea unor actori ai teatrului (Daniela Anencov, interpetînd frumoase versuri pentru cei mici de Marin Sorescu, Alexandrina Halic, căreia scenariul i-a rezervat ipostaza de prezentator și prilejul unei mici antologii de roluri personale, mai sugestivă pentru cei mari decît pentru cei mici, Boris Petroff, Constantin Fugașin) și invitați (Mihai Mălaimare, Anda Călugăreanu și Mircea Constantinescu într-un număr de clovni, foarte apreciat de public și Iurie Darie, în vechea sa ipostază de... profesor de desen și de poveste), spectacolul a avut idei, vervă, dar și unele stîngăcii. Plăcută a fost însă prezența în scenă a celor zece copii, frumoși fără să fie „de pus în ramă", veseli și vioi, care au adus necontenit glasul jocului.

„Extemporalul" teatrului **Ion Creangă** a luat astfel pulsul vacanței. „Consultația" a dat roade, se pare, pentru că inițiativa de acum va avea probabil o urmare — mai bună, mai în cunoștință de cauză — la primăvară.

TANIA RADU

„Către o țară de gînd“

„Tu scrie pe tăbliță un nume“

Înainte de a ni se deschide poarta automată, am fost întrebați dacă am țigări și chibrituri sau alte materiale inflamabile. N-aveam. Tăcut, mașinal, însoțitorul meu, tehnicianul Aurel Cosma, depune pe masa din cabina portarului zestrea sa de fumător. Apoi, pătrundem. Atmosfera culoarelor ce le străbatem îmi dă senzația că am devenit personajul unui film de science-fiction. Pe metri întregi de liniște desăvîrșită mă învăluie o lumină difuză, cînd roșie, cînd verde sau albastră, semiobscură, așa mi se pare mie, dar o să aflu că aceste „lumini de acomodare“ sînt, de fapt, într-un anumit spectru, în funcție de ceea ce se lucrează dincolo de ușile grele, metalice, într-un întuneric, uneori, desăvîrșit. Oamenii trebuie să fie atît de bine stăpîni pe meserie — de altfel, la angajare se întreprind riguroase examene de selecție, pe lîngă cunoștințe și, neapărat, liceul de chimie, trebuie să posede anumite însușiri psihice, de adaptabilitate, manualitate și nivel de inteligență — încît să poată conduce procesele de producție și să le controleze, căci totul este automat și dirijat de computer, pe întuneric ori cu foarte, foarte puțină lumină. Într-un vestiar ni se dau salopete albe și ni se schimbă încălțămintea cu niște cipici speciali ca pentru sălile marilor muzee, trecem apoi printr-un aspirator, o cameră de desprăfuire și numai după aceea avem acces în întreprindere. Este ritualul obligatoriu, de fiecare zi, al tuturor lucrătorilor, de la primul muncitor la director. Într-o sală de mese, cu mobilier în alb și azuriu și, de data aceasta, inundată de lumina zilei, cu un perete întreg savant vitrat, fete îmbrăcate ca și noi, de parcă ar fi coborît dintr-o cabină aerospațială, își iau gustarea de la ora 10. Mai urcăm niște scări, mai trecem prin niște culoare, unde domnesc aceeași curățenie, liniște și lumină difuză, după care pătrundem în cabinetul directorului.

Ne întîmpină un bărbat tînăr, frumos ca un actor de cinema, încît iarăși mă înfioară senzația de a fi ajuns protagonista unei echipe de filmare. Inginerul Octavian Moraru e un mare chimist și a avut șansa, cum ne va spune, să ia de la capăt, în țara noastră, unul din cele mai revoluționare și mai fascinante domenii din sintezele fine ale chimiei secolului XX, materialele fotosensibile. Pe un perete, în fața unor fotolii moderne și confortabile, o tablă. De ce ?, întreb absolut naiv și la întîmplare, pentru a sparge odată această apăsătoare tăcere. Îmi răspunde tot cu semne de întrebare. Am fotografiat vreodată pe „Azopan“ ? Ei, cum să nu ? ! Și pe cea mai recentă realizare a întreprinderii, filmul negativ-color ? Și ! M-am gîndit vreodată cîte straturi de chimicale există pe suportul de celuloid în grosime totală micronică ? Recunosc, nu ! Pot fi și 14 sau chiar mai multe ! „Toate discuțiile noastre tehnice, și sînt numeroase, au loc cu demonstrații pe tabla asta“. S-ar putea și mai modern, mă asigură, cu proiectoare, dar preferă această modalitate „clasică“ și poate desuetă, nu din motive sentimentale ci „pentru a ne aminti, în orice moment, că în tehnică, și mai ales în cea a materialelor fotosensibile, rămîi, trebuie să rămîi, un permanent elev. Să înveți, să cauți, să inovezi“. Nici un alt domeniu din lumea noastră, dominată de procese ultracapide de înnoiri tehnico-științifice, exceptînd poate doar electronica, nu acumulează mai multe noutăți ca materialele fotosensibile, pentru înregistrarea și redarea imaginii. Ritmul căutărilor este galopant și în cel mai deplin secret.

...Așa am pătruns în cea mai tînără fabrică a marelui combinat chimic din Tg. Mureș. Istoria ei are cu puțin peste o jumătate de deceniu. Cu alte cuvinte este o creație a noii concepții economice promovate prin Directivele ultimelor două congrese ale partidului nostru, de restructurare și modernizare a economiei naționale, de dezvoltare a acelor ramuri și sectoare purtătoare de progres tehnic, care, prin aport de inteligență și tehnologii, să valorifice superior materiile prime. Materialele fotosensibile sînt în domeniul chimiei un vîrf, ce se bazează pe sinteze fine de cea mai înaltă puritate și subtilitate.

Interesant, noua fabrică a fost alipită de „Azomureș“ pentru a o lansa, pentru a-i furniza primele cadre, de la muncitori la specialiști, cu experiență și cu rigoarea disciplinei în sînge, ca și pentru a-i asigura un renume. Interesant, spun, cum spune toată lumea, căci foarte repede lucrurile s-au inversat. La ora actuală fotosensibilele românești cu marca „Azomureș“ mențin și ridică faima întregului combinat. Directorul își cere scuze și se retrage spre sala de protocol, au sosit parteneri străini pentru „cinecolor“. Alături de pelicula color pentru cinematografie și TV filmele radiografice medicale se exportă, sînt cerute în cantități foarte mari, în țări reputate în producția unor asemenea materiale cum sînt R.F.G., Japonia, Franța, Statele Unite ale Americii... Saltul acestei fabrici — ajunsă cu premii și medalii la saloane naționale și internaționale de invenții și mărci, GAMA GRAF, de pildă — filme în 5 tipodimensiuni pentru controlul nedistructiv al sudurilor și al altor prelucrări industriale — a fost distinsă, în 1984, cu Medalia de aur la Tîrgul internațional de brevete și mărci de la Leipzig. În laboratoarele de la „Azomureș“ totul s-a cucerit și se cucerește pas cu pas, cu multă competență (deși, încă la facultățile de chimie nu s-au înclus, cum ar fi normal și necesar, cursuri ori chiar secții destinate să pregătească specialiști pentru fotosensibile), cu ambiție, cu devotiune, cu multă investiție de pasiune și de energie. Și astfel, grupa de cercetare .proprie ține ritmul cu lumea, nu odată ieșind chiar cu un pas înaintea ei. Poți să scrii un roman palpitant, cel puțin egal cu cărțile dedicate lui Fleming, despre travaliul inginerei Paraschiva Lungu, spre exemplu. De la primul său film, filmul geofizic, competitiv ca performanțe cu cel al firmei americane Düpont, ce se importa, pentru activitatea geologilor, geofizicienilor și a altor specialiști în cercetările asupra pămîntului și pînă la GAMA GRAF și alte și alte materiale fotosensibile ce stau azi pe piețele internaționale în compania produselor Kodac, Fuji, Sakura, Yashica, Era, Agfa-Gevaert și altele, și altele, la fel de renumite este o istorie comprimată în biografia cîtorva oameni. Domeniu fabulos al cercetării, este și un domeniu acerb al concurenței, dat fiind teritoriul tot mai extins de folosință în tehnica și viața secolului nostru și ale celui care vine. Nimeni nu-și oferă rețetele și formulele de emulsie, fiecare le cucerește și numai prin performanțe se impun. Ele, performanțele produselor, dictează ca un zeu neîndurător și atotputernic. Tînăra cercetătoare și tehnolog Otilia Simion (nu are încă 10 ani de cînd a terminat facultatea ; e firesc, ca tinerii să pătrundă și stăpînească secretele acestor materiale ale viitorului) mă invită să vizionez un film. E cam abracadabra, n-are un scenariu propriu-zis, fiindcă el conține o altă poveste, povestea perfecțiunii peliculei românești cine-color, la care a lucrat și la care lucrează cu toți nervii întinși. Profunzimea culorilor și claritatea imaginii mă fascinează. Ei bine, ea le descoperă încă „puncte slabe“. Pentru un ton și un semiton de gri a dat zeci de nopți, a investit zile întregi în laborator asupra formulelor chimice, a reactivilor, a cristalelor, agitîndu-le singură și urmărindu-le singură ore în șir... Apoi, s-a luptat cu timpul, durata de prelucrare fiind azi una din caracteristicile forte ce impun sau compromit un produs fotosensibil. Pentru a o reduce de la 45 la 8 minute, munca și efortul său au fost strînse și constrînse de marea sa voință. A izbutit. Trebuia să izbutească ! Colega sa, inginera Aurora Manolache, a dat bătălia timpului pentru filmele medicale. Și ea a izbutit. De la uscat la uscat, adică de la expunere la momentul citirii radiografiei pentru diagnostic, încap doar 90 de secunde. „Azomureș“ produce acum toată gama de pelicule radiologice pentru medicină, de la cele stomatologice pînă la cele necesare computerului tomograf, gama AZOIX, cum spuneam, fiind larg solicitată la export. Cea mai recentă realizare, filmul medical radiografic ortocromatic, a fost testat în străinătate, în laboratoare care dau gir internațional în fotosensibile și s-a întors cu calificativul unei excelente calități. Este un produs de vîrf deci și de mare perspectivă, mi se precizează.

...Am pomenit doar cîteva dintre realizările de marcă de la „Azomureș“ — inclusiv acest articol — dacă imprimarea revistei s-ar face la offset, s-ar fotocules pe peliculă „Azo“ — din șirul celor peste 90 ce se pot orîn-

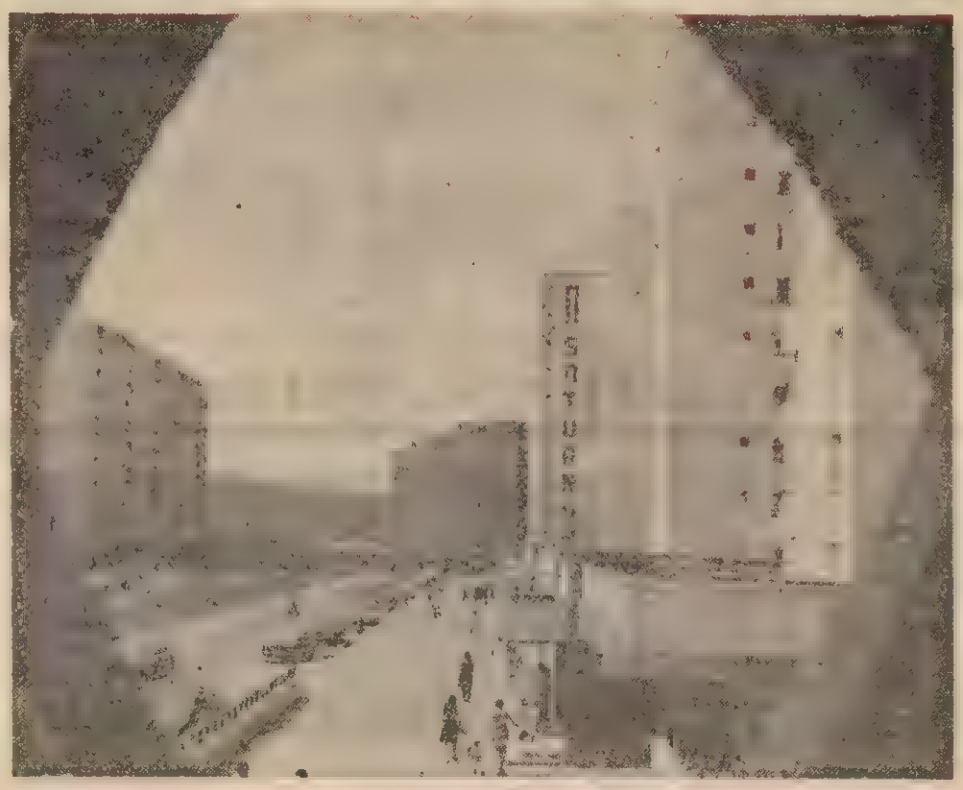

dui, justificat, sub metafora poetului. Și atunci, numele de scris pe tăbliță este, desigur, „Azomureș“.

„Străzi albe, luminate“

...Poetul care m-a ispitit și m-a însoțit cu metaforele sale în preumblarea mea mureșeană este, se înțelege, unul de-al locului, cu sorgintea, cu sufletul, cu iubirea. S-a întîmplat ca, în ziua sosirii mele în oraș, la o oră fermecată a serii, într-un crepuscul stins de roua lunii picurată printre ramurile copacilor vii, să fiu martoră unui dialog de taină. La librăria „Universal“, de pe strada mare, pe un podium sui-generis ridicat printre rafturi, Ion Horea, în fața unui public, ce se zidise frumos și cuminte printre pereții de cărți, umplînd spațiile pînă la refuz, recita versuri din proaspătul său volum apărut la „Dacia“. M-am amestecat printre ascultători și m-am lăsat, odată cu ei, purtată de „Viața, viața“ sa „către-o țară de gînd“, prin țara aceasta transilvană, unde s-a născut și pe care o privește cu un ochi lucid și o iubește cu o patimă nebună. M-a învățat să privesc orașul, să înțeleg satul și cum să descind în sufletul țăranului de pe Mureș, un suflet de ghioc al unei zbuciumate istorii. Cînd poposisem în pragul librăriei veneam dinspre Cetate, dintr-o clădire de lîngă zidurile ei medievale, unde, cîteva ceasuri întregi, doi cercetători mă inițiaseră într-o serie de tehnologii noi ale electrotehnicii pentru numeroase alte industrii. Cu gîndul la scheme, legi electrice și electronice, nu privisem culoarul viu, din oameni și case, străbătut. Nu-mi oprisem ochiul pe desfășurarea de armonii baroc și unghiuri cubiste, unde puteam să aflu atît de multe despre viață și timp. Ascultîndu-l pe Ion Horea, în aceeași seară încă, am luat strada de la capăt. Dacă vrei să înțelegi viața oamenilor și oamenii înșiși, e bine să le cunoști, mai întîi,

• Flacăra reportaj • Flacăra reportaj • Flacăra reportaj •

casa și cum se mișcă ei, în toate momentele, pe locul veșniciei lor. Mi-am amintit că inginerul-cercetător Iuliu Pompei Horja era îmbrăcat în haine de gală, purta cămașă albă și cravată, iar la încheierea discuției noastre s-a îndreptat grăbit spre Teatrul Național.

A doua zi, l-am căutat pe arhitectul șef al județului Mureș,

Arpad Burkhardt, clujean de origine, elev al școlii bucureștene de arhitectură, lucrează la Tg. Mureș din 1968, dar cunoaște orașul din anii imediat de după război. În 1946, avea pînă în 40 000 de locuitori. În 1950 făcuse vreo 60 000, ca după 10 ani să ajungă la 80 000 iar astăzi cuprinde de două ori această cifră. O mișcare demografică fantastică, ar spune sociologii, o mișcare însă atît de obișnuită în toate orașele României din ultimii 20 de ani. Dacă privim orașul dinspre marginile lui vom înțelege totul, fără cuvinte, cifre și statistici ; Tîrgu Mureș este înconjurat de întreprinderi, uzine, combinate, stațiuni, centre și filiale de cercetări. Centura industrială a urbei l-a adus pe oameni iar oamenii au nevoie de case și astfel s-au înălțat, rapid, concentric, orizontal și vertical, noile cvartaluri, noile cartiere, noile artere, noile edificii sociale, culturale, de artă, de odihnă, de reverie... Și s-au consolidat cele existente, simburele de istorie și tradiție, armonia inconfundabilă a locului. „Ideea de bază a noastră a fost să păstrăm atmosfera și tradiția fiecărui oraș", îmi spune arhitectul Arpad Burkhardt, un promotor al acestei idei pe care o vedem cu ochiul liber și o trăim cu emoție, atît la Tg. Mureș, cît și la Sighișoara, la Reghin, la Tîrnăveni și chiar la Sovata și Luduș. „În fiecare oraș, am restaurat zonele istorice așa cum au fost, după migăloase studii de reconstituire". Un model și un exemplu este restaurarea recentă a clădirii Muzeului etnografic, „reprezentînd cea mai veche și cea mai curată clădire în stil baroc din Tg. Mureș". La cîțiva pași se află o replică modernă, curată în stil și idee, inspirată și originală a arhitectului de azi Constantin Săvescu. Clădirea Teatrului Național ca și întreg ansamblul de locuințe din jur. În măsura în care au crescut platformele industriale, s-au extins și au crescut orașele. Peste 80 la sută din populația celor 6 orașe locuiește în case noi iar 48 la sută din populația județului Mureș trăiește la oraș. În Tg. Mureș ca și la Tîrnăveni — cetăți a chimiei, ca și la Sighișoara — cetate a industriei ușoare, ca și la Reghin — cetate a industriei lemnului și a viorii, ca și în Luduș — cetate a industriei alimentare, ca și în Sovata — cetate a turismului balnear, pretutindeni s-au înălțat și se înalță sute și sute de apartamente, se sistematizează zone, artere, străzi, se modernizează fluxul comercial și circulația rutieră, se restaurează cu atenție monumentele

Ne întoarcem în piața Teatrului Național, metafora acestui efort pentru cadrul de viață al omului, întru respectul lui. Grația formelor, albul pereților, îndrăzneala unghiurilor sînt lumina străzii văzute de poet, sînt, pentru noi toți, un tablou real, viu, concret al vieții de fiecare zi. Prin memorie văd încă silueta dreaptă, maiestuoasă a inginerului Iuliu Pompei Horja, urcînd, mîndru ca un senior, scările de marmură. Pierzîndu-se prin mulțimea ce le urca la fel. Teatrul îi aparține, s-a înălțat pentru ea.

Peisaj în alb

Cu Vifor și Nelu, înotînd prin nămeți, sania sanitară aleargă prin sate să aducă pui de moți pentru vaccinări

Pregătiri pentru o nouă zi de căutări geologice. Un cuvînt de ordine, economia de combustibili

Odinioară, lemnul se „tăula", i se dădea drumul la vale pe unde Arieșului. Astăzi îl poartă cai putere ai trailerelor

Sus, în parchetul Galbena nu există iarnă, există zile obișnuite de muncă

Minerii din prospecțiuni își fac și ei datoria

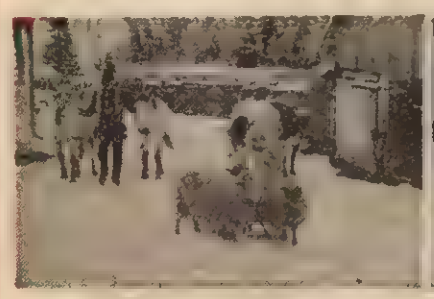

Todoruț Neag este nu numai vizitiul dispensarului, dar și un harnic gospodar al satului

Înainte de intrarea în clase, „o încălzire" binecuvîntată, fără de care copilăria în Apuseni nu e copilărie.

Avram Ion Nașcu lucrează ciubere, „de cînd eram ca ista, nepotu-meu"

În Țara Moților, aceleași zăpezi, alți oameni

Arieșeni se află sus, în Munții Apuseni, adînc în inima lor. Se cațără pe pante, pe vîrfuri, pe gurguie, se cuibărește sub poale de pădure, lîngă brazi, în 18 sate, fiecare ținîndu-se totuși pe-aproape de firul Arieșului Mare, busola lor prin vremi. Cel mai jos, satul-centru de comună se află la 920 m [illegible] sus, Patrahăițești, la 1 380, ocrotit de zidul vîrfului Curcubeta, sat vestit de tulnicari. Prin orga înfiorată a tulnicelor își strigă și azi, ca dintotdeauna, moții prezența lor acolo, își dau veștile, comunică între ei prin vasta catedrală a naturii.

Prin noiembrie, coboară în Arieșeni zăpezile. Anul trecut a nins la fel, prima oară, pe la sfîrșitul lui noiembrie, apoi, în decada întîi a lui decembrie, și ninge iar, acum, în noaptea cînd sosim. Ajunși cu greu printre serpentinele abrupte, pe patinoarul șoselei ce leagă Alba Iulia de Bihor, [illegible] triei experimentalului șofer în „Salvare", Alexandru Florea Ninge fantast, în jocuri concentrice de fulgi treali, ninge ca în poveștile copilăriei Ajungem către ora de cumpănă a nopții, la moartea zilei de azi și nașterea celei de mîine, în satul ce doarme retras în pacea cămînelor calde, mirosind a răsină de brad Căutăm primăria sau un gest luminat și-l aflăm la dispensarul medical. Nu ne întîmpină sora de gardă, cum am fi crezut, ci însuși medicul, dr. Mircea Victor Bliegan, îmbrăcat de drum, cu trusa într-o mînă și lanterna în alta. În hol, descifrăm silueta unui bărbat tînăr, cu un lămpaș de mineri atîrnat de gît. Este chiar cel ce l-a trezit pe doctor din somn, Gligor, minerul care mîine intră în fund, la Băița, dar în noaptea asta, febra celui de-al șaselea copil al său, micuța Iuliana, sugar de 5 luni, l-a făcut să coboare în fugă dealul, cale de cîțiva kilometri. Doctorul pleacă, biiguind cîteva scuze, urmînd pașii lui Gligor, deschizători de pîrtie cu cizmele lui de cauciuc. Îl așteptăm, se face aproape 2 noaptea pînă se întoarce. Între timp, sora medicală, moașa Rafila Căletean, ne povestește o sumedenie de lucruri și de întîmplări de ieri și de azi, despre felul cum se luptă pentru sănătate iarna, în Țara Moților, iarna, în Arieșeni, unde ai sate la 12 kilometri, cum sînt Cobles ori Hodobana, sau chiar la 16, cum este Casa de piatră. Cînd zăpada atinge nămeți de 3 și 5 metri înălțime, nici sănile și nici schiurile nu mai ajută, se umblă cu „tapalăgi", pe niște rotogoale cît fundurile de butoaie, din lemn sau împletituri, să calci zăpada și să te ții deasupra, înoți, de-a dreptul prin oceanul alb Dar viața învinge totul, viața învinge mereu, omul este cel ce domină munțele, zăpezile, stihiile. Din 1967, au dispensar nou, cu casă de nașteri, cu cabinete de consultații și săli de tratament, cu doctori care vin și pleacă, dar tot rămîn cîțiva ani la rînd în slujba sănătății moților. În 1987, s-au născut în Arieșeni 36 de copii sănătoși și [illegible], semn că eram oameni tineri. Că moții nu mai pleacă aiurea prin țară, după locuri de muncă, depopulînd munții, lăsînd să îmbătrînească și să piară satele cu istoria lor cu tot.

Populația comunei este în proces de întinerire ne va confirma și primarul Mihai Matei, aflat dis-de-dimineață pe ulița mare, organizînd curățirea șoselei, interesîndu-se dacă a plecat „convenția" cu minerii la șut. Este de 27 de ani primar în Arieșeni iar dacă și-ar scrie memoriile, ar fi o palpitantă istorie a unui colț de țară din Țara Moților. O caldă biografie a renașterii unei comune care a trăit în sărăcie lucie, doar din munca la pădure și din meșteșugul ciuberelor. Autobuzul „convenție" a plecat la timp cu cei 150 de mineri, spre locurile lor de muncă, aflăm, spre Băița, spre Baia de Arieș, spre minele și sondele de producție ori prospecțiuni, și intrăm în noua istorie a comunei. În 1960, cînd a fost ales primar, aveau o singură școală cu 2 încăperi, 4 clase și 2 învățători pentru toate cele 18 sate. Să mergem să vedem tot ce s-a făcut în ultimii 20 de ani! ne cheamă Să mergem! O pornim din fața Școlii de 10 ani, de la centru (cu internat, așa fel încît copiii să fie scutiți de drumurile atît de lungi), cu profesori cu studii superioare pentru toate materiile. În apropiere se află blocul construit pentru locuințele cadrelor didactice, lîngă el, clădirea taberei școlare, căminul cultural, primăria, magazinele comerciale, constituind un centru civic modern, cu deschidere într-o piață publică, o Agora, tradițională în zonele de munte, unde se întîlneau și se întîlnesc la sfat, coborînd, din izolarea lor, bărbații satelor, cătunelor, caselor.

În sania cu cai dalbi și clopoței a lui Todoruț Neag, vizitiul dispensarului — primarul n-a avut niciodată atelaj cu cai, ori vreun mijloc de transport, a mers întotdeauna pe jos, ca tot moțul, lăsînd caii la dispoziția sănătății —, trecem să vedem celelalte 6 școli noi, ca și casele noi și mîndre ale arieșenilor. Apoi, stațiunea turistică — din 1977, Arieșeni este comună turistică de vară, ca și de iarnă — unde întîlnim oameni care amenajează pîrtia ori verifică instalația de teleschi. La cabană se descarcă marfă; sezonul s-a deschis odată cu vacanța elevilor și studenților. Trecem mai departe și o pornim pe Galbena. Deși au plăcuțe vidia în potcoave, Nelu și Vifor urcă greu, puful zăpezii proaspete îi păcălește, dedesubt e gheață groasă (ieri, la Arieșeni au fost minus 18 grade), dar urcă harnic, cuminte, ascultînd de îndemnele și poveștile lui Todoruț, stăpînul. O luăm prin pădure, pe urmele tafului, pe urmele tractorului greu, ce ne-a precedat, pentru a ajunge în parchetul unde taie, unde lucrează muncitorii forestieri din brigada maistrului Nicolae Culda. „Drujbiștii" Avram Lazea și Petru Purcel, sortatorul Viorel Gligor, șoferul de pe troliu Traian Lazea și cel de pe taf, Avram Bătea. Pînă spre marginea pădurii, ne oprim din casă în casă, dînd binețe moților-țărani, trebăluind pe la vite (în comună sînt, ne spune primarul, 1 728 de bovine, ceea ce nu-i prea puțin la populația de 2 263 locuitori, dar nici destul, urmînd să crească, pînă în 1990, la peste 2 000 de capete din „bălțata românească"), moților-meșteșugari, cioplind lemnul și transformîndu-l în ciubere, cofe, butoaie, tulnice și cîte și mai cîte, cu o artă de neîntrecut... Nici copii măcar, nu-i mai găsim la gura sobei, cînd nu sînt la școală ori la grădiniță sînt pe săniuțe, sînt la derdeluș... Viață și nimic mai mult. Viață și nimic mai puțin.

Pagini realizate de
CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU

„Trecut-au anii ca nori lungi pe șesuri“

În tiparul gîndului

Nu știu dacă frecventatorii operei lui Eminescu, exegeți ori simpli cititori, au meditat cu tot dinadinsul la următoarea însemnare manuscrisă : „Cine va vrea să facă istoria unei epoce sau a unui mișcămînt [procesualitate — n.n.] oarecare, înainte de toate va trebui să facă a se simți legea continuității acestui mișcămînt. El va trebui să caute punctul de purcedere, de ajungere, și apoi **seria terminelor intermediare prin cari se află unite aceste două termine extreme** [s.a.]. El va trebui încă să se silească a arăta dublul mecanism de repulsiune și asimilațiune, pe care l-am indicat și prin mijlocul căruia el s-a efectuat [...] Astfel vom avea într-adevăr istoria cutărui sau cutărui mișcămînt, nu a cutărei sau cutărei fapte izolate, cari nu sunt decît pe atîtea episoade“ (**Ms. 2 253**, f. 220 r.).

O asemenea reflexie, relaționată cu o alta după care „o parte nu poate fi un întreg“ (**Ms. 2 267**, f. 96 v., **passim**), iar amîndouă fiind meditate din perspectiva supremului principiu eminescian potrivit căruia „antitezele sunt viața“ (**Ms. 2 258**, f. 222 r.), pot constitui un îndreptar de lectură menit a duce la totdeauna la felul de neașteptate edificări. Astfel, nu de mult s-a descoperit, ca „punct de purcedere“ al îndeletnicirilor de traducător ale lui Eminescu, că eseul **Cultură și știință** (din **Ms. 2 258** și **Ms. 2 255**) e o traducere a textului **Das Leben der Seele** al etnopsihologului german Moritz Lazarus. Ca „sursă“, cîștigul în materie de cunoaștere a unor anume preocupări culturale eminesciene este incontestabil. Dar ca „punct de ajungere“, în ordinea mai adîncă a preocupărilor creatoare ale poetului ? Sau ca „serie“ a „terminilor intermediare“ ce pot lumina acestei traduceri un rost anume și vreun eventual rezultat interesînd nemijlocit creația eminesciană ? Răspunsuri, în asemenea privințe, încă nu prea e obicelul să se caute, deși ele pot fi de tot interesul. Iată, într-anume loc al traducerii : „Tot universul cunoștințelor omenești și al elementelor vieții spirituale poate fi privit ca un cerc imens“, iar fiecare individ „nu-și are centrul său în centrul cercului general, ci într-un cerc deosebit mai îngust“ atîta vreme cît nu și-a însușit decît „cercul strîmt de cunoștințe neapărate“ (Cf. **Ms. 2 255**, f. 2°8 r. 240 r., 241 r.) Nu e prefigurat în acest enunț (deși, firește, nu doar aici) fundamentalul **paradox al cunoașterii** umane, presimțit în măsură variabilă de un Giordano Bruno, David Hume, și alții. Însă dobîndind atît de sugestiva „limpiditate“ mitică abia în structura de adîncime a **Lucefărului?** Și nu e numai **ad litteram** chiar principala sintagmă-cheie de la care poate porni o altă interpretare a poemului, mai adecvată cu natura lui, — aceea de „cerc strîmt“ ? (Alte indicații — în cartea **Eminescu și eminescianismul**).

★

Pentru cel ce, urmînd gîndului eminescian, caută „punctul de purcedere, de ajungere, și apoi seria terminelor intermediare prin cari se află unite aceste două termine extreme“, un poem de dificultatea nebănuitoare la ochi a **Lucefărului** oferă și alte prilejuri de edificări surprinzătoare. Să ne mai referim, aici, doar la unul. Se știe cu cîtă încordare a căutat Eminescu, între 1880—1882, atributul generic menit a reliefa cu superioară adecvare caracterul exponențial al ființei „din rude mari împărătești“ : „O luminoasă față“ (versiunea întîi) ; „Fecioară prea-curată“ (versiunea a doua) ; iar paralel, de la o variantă la alta, exasperatele aproximări : „Un ghiocel de față“, „O mult frumoasă față“, „Un vlăstărel de față“, „Un gangure de față“, „Un soi frumos de față“, „O pasere de față“, „Un giuvaier de față“, „Un cănăraș de față“, „O dalie de față“. Iar într-acestea, atribuirea spre care tindea poetul fusese descoperită de mult, — numai că în alt context poematic, cel al postumei **Dormi!** (1876) :

„Frumoasă ești... o prea frumoasă față,
Ca marmura de albă-i a ta față.
Îmi vine să alerg la tine-ndată
Și-astfel cum dormi să te cuprind în brață.“

Poetul și-a amintit asemenea inaugurala îngemănare de cuvinte, sau a descoperit-o din nou, abia în versiunea a treia a **Luceafărului**, unde primul catren are forma ce s-a păstrat și în textul publicat.

În fine, tot spre ilustrarea relației ce — contrar unor comparatiști anacronici — se cuvine neîntrerupt păstrată între „punctul de purcedere“ și cel „de ajungere“, să citim începutul de traducere a capitolului **Metodologia transcendentală**, din **Critica rațiunii pure** a lui Kant : „A cumpăni tot ce este (obiect în spațiu sau în timp), dacă și-ntru cît e un cuant sau nu, dacă-n el trebuie să ne-închipuim ființă sau lipsă de ființă [...] a cumpăni posibilitatea existenței sale, realitatea sau necesitatea acesteia ori contrariile acestora, toate acestea aparțin conștiinței raționale din noțiuni și se numesc **filosofice**“ (**Ms. 2258**, f. 21 r.). „Ființă sau lipsă de ființă“ e o sintagmă ce amintește numaidecît de cugetarea „bătrînului dascăl“ din **Scrisoarea I** (într-o versiune preliminară întruchipat chiar prin Kant) :

„La-nceput, pe cînd ființă nu era, nici neființă,
Pe cînd totul era lipsă de viață și voință,
Cînd nu s-ascundea nimica,
deși tot era ascuns...“

Numai că aici, „ființă nu era, nici neființă“ are ca „punct de

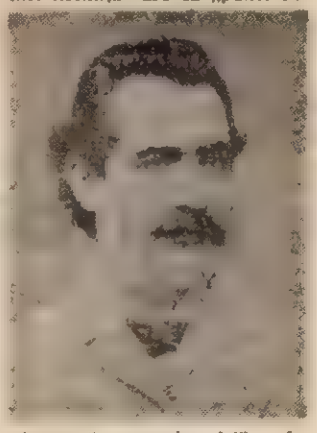

ajungere“ pe acel „nici“, de mare subtilitate ideatică, devansînd categoric logica aristotelică (a „identității“ și „terțului exclus“), — ceea ce în citatul text kantian nu e de observat. Iar cît privește originea sintagmei, ce apare (cu modificările arătate) în traducerea din Kant și în **Scrisoarea I**, ea trebuie căutată în drama **Decebal** (1871—1873), acolo unde Dochia, fiica legendară a marelui rege dac, clamează ca o Casandră :

„Ah cum nu suntem-pe atunci pe cînd
Nici ființă nu era — nici neființă.“

În căutarea termenilor trebuitori pentru încorporarea conceptelor de înaltă generalitate, Eminescu îi descoperise pe cei adecvați, prin urmare, cînd lucra la drama **Decebal**, găsind apoi că se potrivesc și la transpunerea în românește a marilor abstracțiuni kantiene.

„...Puncte de purcedere“, „puncte de ajungere“, „termine intermediare“ : a te sluji de ele, cum Eminescu însuși făcea, ne-au îndrumat aici spre înțelegerea mai cuprinzătoare a versului-efigie „A turnat în formă nouă limba veche și-nțeleaptă.“ Iar dincolo de toate acestea, periplul hermeneutic indicat de poet ne călăuzește spre întrezărirea **coerenței integrale** a operei eminesciene.

GEORGE MUNTEANU

Pledoaria unui titlu

Colecția de studii *Eminesciana* a Editurii Junimea de la Iași, colecție coordonată competent și dinamic de Mihai Drăgan, a ajuns recent la numărul 44 al volumelor tipărite din 1974 încoace, cu un ritm inegal al cărților publicate anual. În 1986, n-a apărut decît un volum iar în anul abia încheiat au fost difuzate succesiv 3—4 la mici intervale de timp cu toții sperînd că, în răstimpul scurt pînă la sărbătorirea centenarului dispariției tragice a Poetului (1889), să apară cît mai multe volume în această Colecție Eminesciana, care s-a impus prin studii solide, prin contribuții esențiale la cunoașterea operei eminesciene. Pînă atunci să ne bucurăm de aceste volume recente, în primul rînd de cel semnat de Pompiliu Constantinescu, reputatul critic din epoca interbelică, — un volum de studii și articole intitulat *O Catedră Eminescu*, după articolul cu acest titlu din *Revista fundațiilor regale*, nr. 11/1940, cu un ecou larg și o împlinire majoră în 1971 cînd, prin lege, a fost realmente înființată o *Catedră Eminescu* la Universitatea din București, care a funcționat doi ani (subsemnatul făcînd parte din ea), ca apoi să fie lăsată să dispară, odată cu reorganizarea administrativă a facultăților, a catedrelor din învățămîntul superior. Presa noastră și personalități de certă autoritate științifică și literară au salutat, în luna mai a acelui an, înființarea *Catedrei Eminescu* (acad. Șerban Cioculescu și D. Macrea în *Scînteia* și *România literară*, articolele respective apărînd apoi în volumele lor : *Itinerar critic*, respectiv *Limbă și lingvistică română*, ambele din 1973, fiind la dispoziția oricărui cititor). Fără ca altă dispoziție oficială să anuleze Catedra, statutul ei a căzut în neant și așa a rămas pînă azi. Zadarnice intervenții ale cadrelor Facultății de filologie pentru restabilirea Catedrei așa cum a fost ea constituită și niciodată desființată... Revista *Tribuna* de la Cluj scria la 29 august 1971 sub semnătura poetului Victor Felea : „Să se rețină ideea unui *Dicționar Eminescu* care alături de visul unei *Catedre eminesciene*, nutrit cîndva de Pompiliu Constantinescu, apoi de alții, constituie deziderate demne de atenție ale culturii noastre. Poate că ar trebui să ne gîndim mai operativ la atari idei de mare importanță“.

Cum se știe, *Dicționarul Eminescu există* : el a fost realizat încă din 1963 sub conducerea lui Tudor Vianu (subsemnatul fiind unul dintre coautori), tipărit în 1968, apoi distins cu Premiul Academiei, iar *Catedra Eminescu*, înființată în 1971, fusese anihilată (dar nu desființată legal) prin măsuri administrative de restringere în 1973. Și acum iată în Colecția *Eminesciana* volumul lui Pompiliu Constantinescu : *O Catedră Eminescu*, — excelent ales acest titlu al culegerii de studii și articole incluse în volum, pentru a ne aminti de o datorie și de o eroare față de cerințele insistente ale scriitorilor, criticilor, publiciștilor, filologilor noștri, formulate astfel de eminentul critic literar, unanim prețuit pentru erudiția, obiectivitatea și patriotismul lui sincer și discret.

Vasta operă eminesciană de la poezii, proză literară, proză social-politică la postume și variante, cu imensul tezaur al comentariilor și însemnărilor sale, tratat aduse la lumină în anii noștri din cele 44 de caiete manuscrise, păstrate în arhiva Bibliotecii Academiei, oferă într-adevăr un cîmp larg de cercetare pentru generații de critici, literați, istorici, filologi. Sînt trei decenii de cînd am putut publica un volum despre preocupările Poetului în domeniul cunoașterii și cultivării limbii noastre literare (*Eminescu despre problemele limbii române literare*, Societatea de științe filologice, 1957 ; ed. II, 1963) ; de atunci multe volume cu texte și studii eminesciene inedite, ediții critice și mai presus de toate ediția academică a *Operelor* lui Eminescu, pe cale de a fi încheiată, au pus la îndemîna iubitorilor de literatură, de Eminescu, texte relevante pentru ceea ce poate intra în sfera de preocupări ale unei *Catedre Eminescu*, la mai bine de un secol de cînd importanța creației Poetului fusese enunțată definitoriu de către marele critic al Junimii, cum spune acum în volumul despre care vorbim Pompiliu Constantinescu : „Cînd Maiorescu, în cunoscuta lui scrisoare adresată poetului, după primul acces al bolii, care trebuia să-l mistuie, îi se adresa cu măgulitoarea recunoaștere a geniului, *„care pentru noi este și va rămîne cea mai înaltă încorporare a inteligenței române“*, vorbea anticipat, în numele întregii culturi române, nu numai în numele Junimii“ (p. 155).

Astăzi după mai bine de un secol de la acea scrisoare a lui Maiorescu (1884) abia începem, pe baza textelor și a studiilor acumulate în timp despre opera Poetului național, să întrezărim vastitatea orizontului concepte lor și a expresivității ideilor și aspirațiilor geniului său, forța înnoitoare a principiilor pe care le-a formulat și apărat, caracterul vizionar al judecăților sale de valoare și rectitudinea atîtor teze vizînd modernizarea culturii naționale și renașterea spiritualității românești.

Volumul de față : *O Catedră Eminescu* aduce multe idei, analize, comentarii, detalii legate de opera Poetului, privite de un ochi pătrunzător, de o minte ascuțită, ca aceea a autorului cărții, căci Pompiliu Constantinescu s-a ocupat insistent și multilateral de moștenirea eminesciană, cu erudiție și pasiune, în dorința de a pune în lumină, spre folosul culturii însăși, complexitatea de valori, înțelesuri, sugestii și îndemnuri ale unui înalt spirit tutelar ; așa l-au văzut pe Eminescu toți moștenitorii și continuatorii operei sale, scriitorii în primul rînd, de la Slavici și Iorga la Beniuc și Ioan Alexandru. „Prin Eminescu literatura română a făcut cea mai mare cucerire în panteonul uman“ —, scria autorul volumului de față în primul său articol tipărit (*Ritmul vremii*, nr. 3/1925) și cu această convingere, Pompiliu Constantinescu a cercetat și explicat de-a lungul a mai bine de două decenii de activitate critică sensurile operei eminesciene, marile adevăruri ale gîndirii și imaginației Poetului, cele mai profunde și mai expresive în cultura națională. Îndată, anul următor, tînărul critic, sever cu înaintașii săi, Maiorescu, Gherea, Dragomirescu, ba chiar cu Panu, I. Negruzzi, Slavici („spirite de o modică posibilitate de înțelegere a unei personalități de dimensiunile lui Eminescu“), ori cu D. Caracostea și chiar cu Ibrăileanu, — scria, în articolul *Destinul operei lui Eminescu*, că „adevărata lui fizionomie trebuie reîntegrată în valoarea ei definitivă în raport cu literatura universală, la al cărei nivel s-a impus de la început și în rezultatele sale de creație intimă, nedepășită pînă acum în sfera poeziei române“ (*Viața literară*, nr. 20/1926, cum se indică în volum la „Note“).

Prima parte a cărții conține studii, articole și analize de cărți consacrate Poetului ; unele titluri sînt grăitoare în sine pentru intenția autorului de a duce analiza operei Poetului spre substanța conceptelor și a universului poetic : „exogeze eminesciene“, „glose“, „scurt examen de conștiință poetică“, dar mai ales prin substanțialul studiu, de antologie : „Eros și Daimonion“, pentru a evoca repere fundamentale ale puterii geniului eminescian. Comentariile critice la cărțile consacrate în epocă lui Eminescu sînt contribuții personale ale exegetului la elucidarea multor controverse, încertitudini, teze subiective, orientări limitate. Sînt analize subtile, independente, comprehensive, cu deschideri de mare orizont al erudiției și acuității analitice, specifice lui Pompiliu Constantinescu, recenzent în sens superior, al studiilor semnate de Vianu, Lovinescu, Ibrăileanu, Călinescu, Cezar Papacostea, Perpessicius, al cărților de literatură inspirate de Eminescu, aparținînd lui Cezar Petrescu, Lovinescu, Arghezi. De fiecare dată, criticul avizat are ceva de spus, esențial, asupra cărților comentate, întregind anumite date și luminînd unghiuri ignorate din viața și opera Poetului ; ni s-a părut mai puțin legat de ansamblul studiilor eminesciene din volum articolul „Sensul creator al junimismului“ (care include opinii despre clasicii Junimii, de fapt : Eminescu, Creangă, Caragiale, Maiorescu).

GH. BULGĂR

Cu Eminescu

(Urmare din pag. 9)

te filele eminesciene e un privilegiu. Perpessicius chiar a murit descifrîndu-le.

Poetul încă necunoscut întru totul chiar de noi românii își continuă Verbul. Și Versul. Lexicoanele străine sînt zgîrcite cu el, multe translații sînt nesemnificative de nu trădătoare.

Istoria nu ne-a alintat și Eminescu nu putea avea, proiectat în universalitate, o altă soartă. Clasat neglijent într-un „sertar“ al romantismului european el nu se bucură de prețul meritat. Ar fi și greu. Ar fi imposibil. Ar trebui să i se afle un loc lîngă Shakespeare.

Vom citi așadar o sută carte povestind amorurile lui Goethe, „zburdălniciile“ lui Villon, neguțătoriile lui Rimbaud și nu-l vom avea pe Eminescu în limbile de circulație planetară. Se poate.

Dar el există pentru simțirea românească cu o statură neatinsă de vreun alt mare poet național.

Trece-vom cu Eminescu veacuri și mîlenii, vom trăi și vom iubi și vom muri cu el și de el păstrînd în alcătuirile noastre sufletești ceva din misteriosul duh ce a pîlpîit cîndva în ființa lui.

Febra faptului crud

Să fi băgat de seamă Ion Andreiță cît de puțin se scrie despre cărțile sale ? Sau, observînd, să-și fi zis, asemeni acelui mare cîndelier care era convins că menirea sa rămîne scrisul și nu contabilizarea cititorilor ? Vreau să cred că nu de cititori duce lipsă Andreiță. Și nici că el ar crede asta. Altfel, cum ne-am explica paginile luate în primire de scrisu-i caligrafic, muiat în agitația anotimpurilor, așezate cu osîrdie pe masa de lucru a tipografului ? Dintre coperțile primei sale cărți „Minunea de a trăi" ne caută iscoditor un tinerel cu părul ca smoala. Era în anii noștri de ucenicie de la „Scînteia tineretului". Cine îl știe de pe atunci și îl zărește acum pe culoarele de la „România liberă" va trece fără a tresări pe lîngă omul cu trupul plinuț, unduitor, cu părul bine argintat, cum l-a văzut pe poetul cuvintelor sculptate în sidef.

Andreiță a priceput ușor adevărul că haina de reporter este făcută să te țină pe drumuri. Reporter de teren ? O tautologie. Asta și face el, de ani de zile, taie întruna cărări pe harta județelor românești. Destinul pe care și-l asumă reporterul este acela al scufundătorului de profesie, predestinat să-și ia avînt către straturile din adîncuri. Misiunea sa este de a ne spune ce vede, ce se întîmplă acolo unde ochiul nostru nu are timp ori prilejul să ajungă. Între știfea feluri de a privi, reporterul Ion Andreiță preferă să se posteze în vecinătatea faptului crud. Poetul din el își refuză întîrzierea în metaforă, peisajul se dovedește loc de tranzit. Grija condeiului este să ajungă mai repede în vatra unde se consumă gesturi ce compun consistent atitudinea normală a omului în fața vieții, contractul său cu eternitatea prin termeni de sublimare definitorii. Ne ies în cale pe unde trecem întîmplări fel de fel. Cetățenii planetei își angajează timpul în fel și chip. În mersul lor prin viață, personajele lui Ion Andreiță acceptă un singur drum, cel esențial — al muncii, al creației. Un asemenea gen de reportaj zidit din concretețea orelor trăite va fi totdeauna scutit de mirosul fardului, păstrînd robustețea și albeața marmurei. Ține de prioceperea nativă a autorului să-și facă drum spre astfel de locuri și întîmplări incluse între copertele volumelor sale : „Colegi de generație", scrisă în admirația prietenului comul Petre Dragu, „Natură vie cu baracă", poate cea mai lucrată din tot ce a publicat în volum, „Drumuri esențiale", unde se simte admirabil „făcut din iubire de viață și soare", „Cum se vede țara la români", periplu ambițios „decît cu gînduri curate", „Praguri de bronz", acesta din urmă semnat împreună cu Lia-Maria Andreiță. Dialogurile se poartă peste tot, în aceeași sfătoasă conduită pe care Andreiță o afișează în relația cu colegii, cu prietenii, cu șefii — poate și cu subalternii, dacă ar avea. Ochii lui pătrunzători știu să vadă. Foaia de hîrtie i se așază cu încîntare la îndemînă. Mi se pare de semnalat atitudinea pe care o adoptă scriitorul față de cel la care merge să stea de vorbă Un ton curtenitor se instaurează din începutul conversației, dintr-o anume presimțire care se naște în noi anume că întrînd în casa cuiva am putea deranja. Aspectul, mină de îndatorire față de *omul care face* mi se pare o obligație. Născut dintr-o dragoste la prima vedere, reportajul lui Ion Andreiță ține de trăirea sobră, demnă și durabilă a reportajului nostru de azi, care și-a descoperit în el un matelot de cursă lungă.

NEAGU UDROIU ■

atelier literar

Constantin Rupa — Reșița. În poezie locurile comune nu se subminează prin colaje lingvistice, nici prin suprimarea totală a ortografiei, ci, considerăm noi, prin noutate în toate planurile, în primul rînd în cel al ideii și metaforei. Dumneavoastră sînteți foarte aproape de astfel de cerințe, talentul nu vă lipsește, dar vă copleșește în disciplina și voluptatea de a vă persifla singur. Amestecînd printre imagini, surprinzător de frumoase, cuvinte din italiană, engleză, franceză etc., nu realizați decît un rebus poetic de proastă calitate. Reproducem, ca mai împlinit (aici există și o motivație bilingvă), poemul „Dracula", supunîndu-i judecății participanților la „Atelier". Aceasta pentru că „Atelierul" nu este o „sală unde se primesc sfaturi", ci un spațiu unde cei care intră au tot dreptul, în situații ca aceasta, să-și exprime și opiniile lor. Dintre acestea, pe cele mai interesante le vom reproduce într-un prilej viitor.

Ana Caraiman — București. Dincolo de evidente influențe din clasicii noștri și de sinceritatea trăirii temelor tratate, nimic concludent. Mai aveți și altele ?

Emanuel Soare — Timișoara. Cele două poeme nu sînt suficiente pentru a ne forma o părere, cu atît mai mult o opinie.

Enculescu Violeta — Piatra Neamț. Ploaie, lumini, zăpadă, drumuri, crengi de copaci. Prea puține obiecte poetice, iar acestea contemplate în grabă, fără o trăire adevărată, fără pic de transfigurare. Mai trimiteți, dar numai după ce veți considera că ați depășit nivelul de acum.

Alex Sima — Blaj. Noi nu sîntem „unica părere autorizată" asupra scrierilor dumneavoastră. Sîntem doar una, din multele posibile, așa că luați-o ca atare gînd poetic firav, versificație neglijentă, multă proză, mimetisme și influențe : acestea din urmă, mai ales, din spațiul poeziei populare.

Spinu Cristian — București. Numărul impresionant de pagini (27) și texte (17), fără nimic nou, fără expresivitate și fără semne care să ne facă să credem că ați putea depăși acest stadiu, ne obligă, din pietate pentru timpul dumneavoastră, indiferent cum vi-l cheltuiți altfel, să vă spunem că nu are rost să-i investiți în compuneri din această factură. Aveți deprinderea versificării, ușurința rimei, disciplina ritmului, dar ceea ce scrieți nu e poezie, ci un joc cu cuvintele și o copiere, aproape pînă la silabă, a poeților noștri clasici. Astfel, în **Prin noapte** sînt prezenți Minulescu și Bacovia, în **Toamnă** e prezent Alecsandri (toamna aceasta era frumoasă, dar acum o sută de ani), în **Singurătate**, Grigore Alexandrescu și Bolintineanu, ultimul foarte prezent și în **Gînduri**. Tot astfel, în **Speranța vieții**, se aude Coșbuc, pe care-l plagiați perfect în **Iarna**, iar în **Vers și poezie** nu vă depărtați un pas de Eminescu. Doar două texte, **Incandescență** și **Geneză** vin spre zilele noastre, dar sînt apăsate de atîtea prozaisme, încît nu se mai văd. Așadar, vă felicităm pentru lecturi și pasiune, dar nu și pentru rezultatul efortului pe care-l faceți. „Atelierul" nu și-a propus să cultive pierderea de timp a nimănui.

Georgeta Pantelimon — Bușteni. Vă aflați într-un moment foarte bun de lucru, stăpînă pe mai toate mijloacele, dar poate prea sigură pe ceea ce faceți. De aici, după opinia computerului nostru, gratuitățile care vă încarcă unele poeme, tonul, uneori, declarativ și chiar prezența locului comun. Iată, în ordinea menționată, cîte un exemplu din fiecare situație : **Zodia se umple de spumă / aschil de soare / umblă / prin cireșii / din obîrșia pură"** ; „Să ardă focu-n cuibul din streașina pădurii / **Nevoi cu praf de plumb în rouă să se spele"** **(Fulgere-n noapte)** ; „Cu spaima risipirii / năclăită-n simțuri, / prădată de fulgere (,) / trec pragul viscos al nebuniei" **(Pe muzică de Chopin)**.

Sîntem convinși că astfel de observații nu vă vor irita și nu-i vor irita nici pe membrii cenaclului „Cezar Petrescu" : o aplecare mai îndelungată asupra cuvîntului scris și o îndoială asupra adevărului rostit și a modului în care a fost rostit nu strică nimănui. Alte poeme, precum **De parcă țiptul ar începe cu mine** și **Cloburile aduc noroc**, vă situează în zona cotidianului domestic. De aici, pentru a zbura e nevoie de aripi puternice.

Mai trimiteți : E. M. Amariei — Toplița ; W. Arual — Pitești ; Cătălina B. — Bozieni.

Deocamdată nu : Mirela Vlădoreanu — Pitești ; Dana Dorina Mîndru — Piatra Neamț ; Petrache Nicolae — Călărași ; Sanda Sebastian — Pîncota ; Mazilu Laura — Sibiu.

Nu vă pierdeți timpul : Dobrin Mihaela — Slănic ; Matei G. Maria — Slobozia ; Parci Constantin — Pitești ; Moise Adam Mineran — Timișoara ; Diacovschi Florin — Suceava ; Țiți Gheorghiu — Vaslui ; Gheorghița Pîncu — Vama, Suceava ; Roșca Gheorghe — Tulcea.

DARIE NOVĂCEANU ■

Dracula *)

ocazie unică
25 cents la
hope-cinema-house pe fith-avenue
puteți vedea fantoma originală a
lui dracula passst auziți
un zgomot de copite pe pajiștea de bitum el
trece călare / cu luna la cingătoare / cuțit argintat
/ de 99 de țigani lucrat / de 99 de popi cununat /
de 99 de oameni tăiat / cumpărat din țarigrad
iartă-mă dragă eu
am inima slabă spuse scăpînd ochelarii zeiss
prietenul meu
din copilărie poet talentat și imigrant în
această pădure de beton și sticlă scrîind
bonuri pentru lemne de foc hai
mai bine să facem un tur de orizont
pe această aurită țeapă

CONSTANTIN RUPA

***) Opiniile mai interesante vor fi reproduse într-un „Atelier" viitor.**

FRANCISC MUNTEANU

(Urmare din pag. 9)

— Vă plac paradoxurile ! Scenaristul l-a mai judecat pe regizor ?

— Am înțeles că regizorul trebuie să treacă asupra textului literar ceva din lumina și căldura sa sufletească, din experiența-i de viață.

— Ce diferență stabiliți între scrisul cinematografic și cel beletristic ?

— La mașină sau cu aparatul de filmat scriu cu aceeași ușurință. Cărțile mele seamănă foarte mult cu literatura pentru cinematografie și nu mi-am schimbat profesiunea de scriitor cu cea de cineast, numai instrumentul e altul. Aveți răbdare să vă povestesc o întîmplare din „Oameni, fapte, amintiri" ?

— Cunoașteți dinainte răspunsul...

— Am fost la o întîlnire cu cititorii din Vatra Luminoasă. Un nevăzător s-a apropiat de mine și a spus că vrea să mă cunoască mai bine. Îmi permiteți ? Și mi-a pus degetele pe frunte, pe ochi, pe bărbie... Da, e așa cum mi-am imaginat. Sînteți foarte tînăr. Mi s-a citit nuvela dvs. „Lența" și m-am străduit, în zadar să-mi imaginez eroina. Ori ați fost foarte zgîrcit cu descrierea ei ori nici dvs., nu știți cum arată exact. V-aș da un sfat, tovarășe scriitor, Nu fiți atît de econom în descrierea personajelor. Omul avea dreptate. Încă în seara aceea am recitit nuvela și mi-am răscumpărat greșeala la a doua ediție. De atunci insist asupra detaliilor, cred că această grijă pentru amănunt m-a apropiat atît de mult de cinematografie.

— Acum sînteți cu toată ființa în camera de montaj a noului dvs., film „Duminică în familie", atent la gesturile actorilor, la muzică, la sunete. Dimineața, de la 3 la 7, puneți ordine în amintiri în căutarea unei alte cărți. Dacă nu vă ocupați cu una din cele două pasiuni fundamentale pentru dvs. călătoriți prin țară să o revedeți, culegător frenetic de fapte reale, emoționante.

— Sînt și rămîn reporter cu sufletul la gură. Am fost mult timp ziarist, la începuturile ei am lucrat și la Flacăra. Am o nepotolită sete de cunoaștere, o dorință vie de a vedea cît mai multe fapte, de a mă socoti și eu cronicarul epocii mărețe, socialiste, care a schimbat din temelii așezări, moravuri, concepții. Nu știu cît și ce va rămîne din cărțile mele, dar ele oglindesc perioada pe care am trăit-o, la cea mai înaltă tensiune, cu toate profundele ei schimbări.

— Din truda zilelor și nopților dvs., vă rămîn pentru odihnă 4 ore din 24, în acest ritm de lucru ce filmografie adunați la 63 de ani ?

— Mă miră și pe mine, dar mai ales pe alții, ce a ieșit din cît am muncit. Am 30 de cărți publicate, multe traduse, 30 de scenarii cinematografice, iar la 17 sînt și semnatarul regiei.

— Sînteți un muncitor statornic, harnic, mai ales că viața dvs. a suferit, multe și repetate, schimbări de profesiune.

— Am fost și lăcătuș la Reșița. Acolo am dat examen și din 29 de candidați, culmea, 23 se numeau Munteanu...

— Pe lîngă spiritul remarcabil de observație, aveți și o memorie deosebită...

— Încă funcționează bine. Toată experiența mea am transcris-o, transfigurată artistic, am folosit viața mea, trăită în diverse medii, și așa am ajuns scriitor. Am muncit mult, dar ce se înfăptuiește fără sudoare ?! În profesiunea mea, nu cred nici în talentul fără osteneală, nici numai în osteneală... Acum, spre zenitul vieții, aș vrea să scriu ceva esențial, de aceea mă scol în zori, lungesc zilele...

— Ca vechi profesionist al scrisului, ce profesiune de credință slujiți ?

— Hai să vorbim despre adevăr. Mă duc cu gîndul cu mulți ani în urmă. Eram la gimnaziul din Orșova, la o oră de muzică. Stăteam singur într-o bancă și cercetam, pe ascuns, cele 8 colege. Eram pentru prima oară într-o clasă mixtă, eram emoționat, îmi spuneam că aici, de rușine, va trebui să fiu eminent. A intrat profesorul în clasă și am avut senzația că mă caută din priviri. Cum te numești dumneata ? M-am prezentat cuviincios. Eram impresionat pentru că prima oară mi se adresa cineva cu „dumneata". Știi să cînți ? Da, am mințit. Vino la tablă ! Am incrementit. Dacă mă pune să cînt ? M-a pus. Uite băiatule, în dreptul dumitale fac un semn în catalog — nu pentru că nu știi să cînți, ci pentru că ai mințit. În artă, să nu uiți niciodată, n-ai voie să minți.

— Cei din echipa de filmare vă iubesc, vă respectă, dar susțin că sînteți imposibil cînd vă supărați...

— Mă miră, pentru că mă supăr foarte rar. Am o echipă foarte bună, aceeași de 20 de ani. Este o colaborare normală, chiar fericită, cînd se bîrcă echilibrul mă supăr, dar atît de rar că nu-mi amintesc.

— Sînteți statornic în toate ?

— Aproape în toate.

— Spuneați că la 3 dimineața sînteți, față-n față cu mașina de scris, pregătit pentru greaua luptă cu pagina albă. Este un program de viață sau rezultatul unei insomnii rebele pe care așa o tratați ?

— Este o disciplină autoimpusă, statornicită de decenii. În zori este o liniște formidabilă și atunci văd lucrurile altfel, mă clarifică răsăritul soarelui. Mă tem însă de hîrtia nouă pe care o introduc în mașină, de prima frază, care atrage după sine restul, după aceea lucrurile curg normal.

— Respectați calendarul unui veritabil țăran, care se scoală cînd răsare soarele și cîntă cocoșii...

— Am o căsuță la Gruiu unde aș putea fi socotit țăran fruntaș. M-am mutat în sat și cu organizația de partid, iau parte la ședințele cooperatorilor și discutăm problemele muncii lor, citeodată și pe ale mele.

— Prin producția agricolă vă așezați în rînd cu țăranii fruntași ?

— Nu mi-e rușine de ceea ce produc. Soția mea nu mai merge la piață de mulți ani. Cu mîndrie vă spun că mă îngrijesc singur de roșii, de legume, de fructele din grădină. Cu mîinile mele muncesc pămîntul care-mi dă roade foarte bune.

— Aveți o replică interesantă în cartea dvs. „Oameni, fapte, amintiri". Cineva vă spune : „Ți-ai ales o meserie ușoară, stai la birou și scrii. Dacă te plictisești nu mai scrii". Așa să fie, Francisc Munteanu ?

— Transcriu unele pagini de zeci de ori, pentru un final de schiță fac cîteva variante, transpir la fiecare reformulare a frazei ca să pară simplă, cursivă. Văd un gest care-mi aduce aminte de cineva. Acest „cineva", după cîteva zile, se îmbogățește cu însușiri noi, de aiurea. Cu trecerea zilelor, personajul îmi devine familiar, știu ce-i place, ce nu-i place, cum arată. Uneori trec săptămîni întregi pînă ce eroul se aclimatizează cu întîmplările pe care i le atribui sau se modelează el după întîmplări. Povestea se încheagă, începe să prindă „carne", să se contureze. O povestesc, și, auzind-o, mi se pare săracă, nalvă. O reiau după un timp, o recitesc și mi se pare banală. Atunci moare în sertar. Dacă mi se pare interesantă o rescriu de mai multe ori, pînă ce personajul devine un vechi cunoscut, pînă mă mir cîte lucruri știu despre el. Acesta e momentul creației. În orice caz, așa mi se pare mie. Alteori, o nuvelă se naște într-o singură zi. Rar, dar se întîmplă.

— Ca acest interviu care a durat atît cît am stat noi de vorbă.

La Opera română

● Baletul **Lacul lebedelor** de vineri 15 ianuarie (ora 18) înscrie în rolurile principale pe Anne Marie Vretos, Ștefan Bănică, Florin Brinduș și Gheorghe Angheluș. Dirijează Cornel Trăilescu.

● **Nabucco**, prestigioasa operă a tînărului Verdi, primul său mare succes, figurează pe afișul zilei de sîmbătă 16 ianuarie (ora 18). Își dau concursul : Nicolae Urdăreanu, Lucia Țibuleac, Dan Zancu, Lucia Cicoară, Gabriel Năstase, Ion Grigorescu, Cornelia Angelescu, Nicolae Andreescu. Conducerea muzicală : Cornel Trăilescu.

● **Albă ca zăpada**, baletul compozitorului Cornel Trăilescu, figurează în matineul (ora 11) pentru școlari de duminică 17 ianuarie. Sub bagheta dirijorului Lucian Anca vor evolua, în rolurile principale, Roxana Colceag, Laurențiu Guinea și Irina Roșca.

● Tenorul Constantin Ene debutează în rolul titular din opera **Ernani**, programată duminică seara (ora 18). În distribuție mai figurează : Victoria Bezetti (Donna Elvira), Emil Iurașcu (Don Carlo), Pompei Hărășteanu (De Silva), Ruxandra Vlad (Giovanna), Nicolae Bratu (Riccardo), Ion Grigorescu (Iago). Dirijor : Carol Litvin.

● În **Rigoletto** de marți 19 ianuarie rolul bufonului va fi interpretat de baritonul Vasile Martinoiu ; Ducele va fi Florin Georgescu, iar Gilda — Eleonora Enăchescu. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

● **Bărbierul din Sevilla** de Gioacchino Rossini — miercuri 20 ianuarie, la ora 18, cu Ștefăniță Lascu în Almaviva, Silvia Voinea în Rosina și Emil Iurașcu în Figaro. La pupitrul dirijoral Constantin Petrovici.

Culorile, muzica și culturismul împotriva asteniei

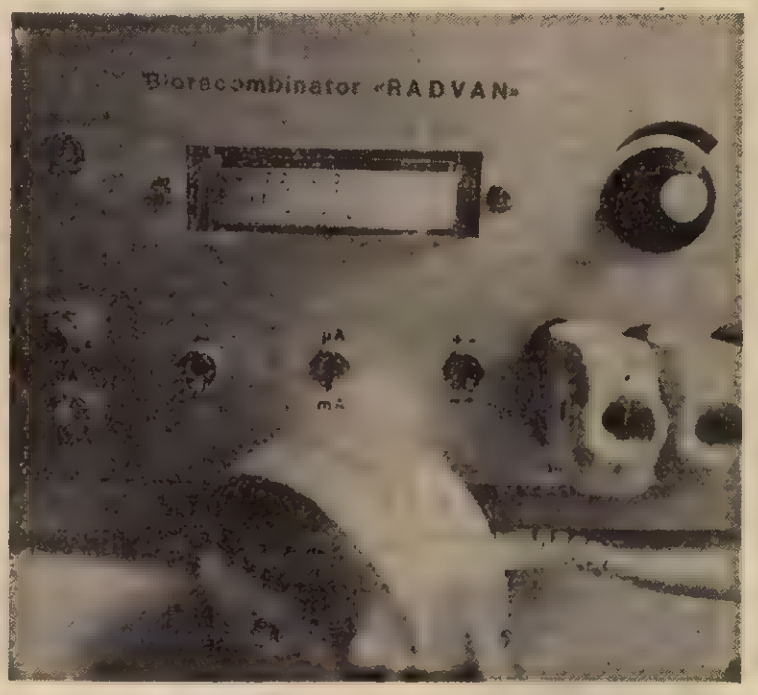

Mobilierul vesel, culoarea verde din jur, muzica plăcută și vocea caldă din „off", toate parcă ar face parte din atmosfera reconfortantă a „Jocului de-a vacanța". De fapt, nu este punerea în scenă a cunoscutei piese de suflet, ci cabinetul de terapie informațională multidimensională al doctorului Virgil Enătescu de la Spitalul Municipal din Satu Mare. El a chemat în ajutor culorile, lumina, muzica, seroionii, cîmpurile magnetice, psihoterapia, bio-feed-back-ul pentru a realiza stimularea sau relaxarea pacienților. Fără a se abandona metodele medicamentoase, aici se fac tratamente pentru astenii și alte afecțiuni nervoase, se „construiește" un tonus psihic forte pentru lupta cu bolile și pentru prevenirea lor. Se propune o cale prin care fiecare om să se poată autoregla pe sine însuși, să devină prin antrenament stăpînul conștient al propriilor sale funcții. Cromo și meloterapia, relaxarea sînt cunoscute în lume, dar completarea și îmbinarea lor unitară sînt originale și conduc la o eficiență mult crescută în recuperări.

În ce constă acest flux tehnologic medical ? În prima cameră, amintind de ambianța familiară a unui cămin, are loc investigarea psihologică, dialogul medic-bolnav, în care, printre altele, se lămurește pacientul că principalele acuze obiective sau subiective au la origine dereglări ale sistemului nervos vegetativ ce se poate autodirija prin tehnici speciale. În camera a doua, cei ce trebuiesc stimulați sînt așezați în fața unui perete tapetat cu desene în culori vii și forme ascuțite, scăldat în lumină portocalie, și ascultă melodii vesele, cu ritmuri din ce în ce mai alerte, totul fiind „inundat" de aerosoni pozitivi. În cîteva minute, pulsul și tensiunea cresc, se produce o revigorare a organismului.

Dacă subiectul are nevoie de relaxare, dintr-un fotoliu comod, el privește alt tapet de pluș cu forme curbe, largi, estompate, mingîiate de o lumină verde reglabilă ca intensitate. Se face în același timp o adevărată „baie" cu aerosoni, de această dată negativi și calmanți și cîmpuri magnetice sedative. O muzică lentă ca un lait-motiv îl liniștește, în timp ce vocea caldă a medicului repetă formulele antrenamentului pentru a-l face să-și inducă singur calm și destindere musculară. Totodată, cu aparatul electronic bio-feed-back omul își poate măsura și controla starea funcțională a creierului învățînd să-și autoregleze instalarea relaxării. Majoritatea pacienților afirmă peste 20 de minute că se simt refăcuți ca după un somn adînc de 2—3 ore. De asemeni, pe un ecran se pot proiecta diapozitive cu subiecte care produc anxietate. Derulînd de mai multe ori aceste imagini stressante în fața omului, de data asta calm și destins, ele devin banale și inofensive, astfel că se obține o desensibilizare treptată.

Această terapie combinată și dialogul medic-bolnav, nu numai pe cale verbală ci și pe alte canale, au pus la dispoziția pacienților o adevărată strategie pentru obținerea „liniștii" nervoase, cu senzația ei de siguranță și securitate. Ei au devenit mai independenți față de agresiunea unor factori externi cu răsunet psihosomatic defavorabil. Au învățat tehnica autorelaxării, a instalării la „pupitrul" de comandă conștientă a propriilor funcții vegetative și și-au creat singuri climatul psihologic al vindecării. Nu numai că s-au ameliorat o serie de boli și fobii, dar s-au pus la îndemîna unor oameni o serie de performanțe și realizări pe care, în mod normal, nu erau apți să le execute. Un muzician, care era puternic marcat de tracul scenei, a depășit acest impas devenind un solist cu succes în țară și străinătate. Un inginer, ajuns șef de tînăr, și-a dominat timiditatea prin aceste antrenamente, după cum, cîțiva elevi ce se inhibau în fața tensiunii examenelor au trecut peste această stare de demobilizare obținînd un randament crescut la învățătură.

De altfel, pași în această direcție a mai făcut și doctorul Constantin Gorgos de la Policlinica Titan care cu „jocurile" lui de culori, lumini, forme geometrice și melodii a obținut efecte benefice în o serie de maladii.

„În viziunea materialist-științifică a medicinei actuale, schema corporală s-a demonstrat că joacă un rol deosebit în mecanismele psihice, ne spune medicul din Satu Mare. Culturismul se pare că este sportul care permite cel mai bine autocontrolul arhitecturii corpului, al fiecărei grupe de mușchi. Mulți bolnavi de nevroze și-au scurtat timpul de vindecare practicînd culturismul în paralel cu tratamentul multidimensional, și asta nu de dragul esteticii musculare, ci pentru obținerea autoreglării psihice. Toate aceste metode inedite devin un sprijin serios pentru medicina clasică.

Cu aceste terapii, doctorul Virgil Enătescu a pășit iarăși într-un domeniu de noutate. Mintea lui sfredelitoare nu se simte bine decît cînd găsește cheia de deschidere a unor porți spre teritorii necunoscute ale științei. Revista „Flacăra" a mai scris despre o serie de realizări ale lui, de valoare internațională, și anume, analiza cu ajutorul calculatorului a mersului, gesturilor, scrisului, desenului, vorbirii în vederea stabilirii cît mai corecte a diagnosticului într-o serie de afecțiuni. Era o prioritate mondială absolută a gîndirii românești. În ultimul timp, acestor studii privind așa-numita comunicare extraverbală li se adaugă investigațiile asupra mimicii, care au șanse să ridice în premieră cortina de pe alte informații utile medicinei. De altfel, nașterea acestor idei de pionierat se sprijină pe structura lui Virgil Enătescu care parcă respiră prin orice por pasiunea pentru cercetare. „De fapt am contractat «microbul» descifrării noului încă din copilărie, cînd am primit cadou o colecție cu viețile inventatorilor celebri. Le-am citit și a urmat scurtcircuitul instalației de pe stîlpul din fața casei și dărîmarea sobei, zîmbește unor amintiri doctorul. În facultate două lucrări : „Cibernetica contracției musculare" și „Influența razelor infraroșii asupra reacțiilor vasculare" au luat premii, dar au îndreptat spre mine priviri circumspe ca pentru unul care face scier fiction. Simțeam că se naște nou capitol al medicinei : pre crarea computerizată a comu cării și informației. M-am a cat să studiez cu instrumen ciberneticii modelele de m gesturi, scris, vorbire care sp multe despre starea individu Pedalam în forță ca să pr plutonul, ca pînă la urmă să dau seama că rulam de u singur pe un drum ce nu n fusese circulat".

Nu întotdeauna un succes seamnă neapărat o dotare sof ticată de laborator. Esențial catalizatorul gîndului îndrăzn Virgil Enătescu a făcut în d pensarul rural în care lucra început cromatografie impro zată într-un borcan de cast veți. Comunicarea extraverb analizată cu calculatorul prin tot mai mult contur în min lui. Într-un concediu la Her lane a scris lucrarea de docto pe această temă și apoi s-a scris la examenul de admiter „Primii m-au recunoscut m tematicienii în frunte cu pro sorul Moisil, și apoi, din 19 medicii. La Congresul Interr țional de Cibernetică de București lucrarea a șocat și fost audiată o oră, deși barem de timp pentru fiecare expune era de 10 minute. Fiind pub cată imediat în volumul „M dern trends in cybernetics a systems", prioritatea românea nu mai era în pericol. Din p cate aparatul bio-feed-ba construit la Satu Mare cu ca bolnavii de epilepsie își contr lează relaxarea creierului și p preîntîmpina crizele, altă pr mieră românească în lume, n fiind anunțat într-o publica de circulație mondială, a pierd statutul de prioritate în fa americanilor. Profesorul d S.U.A. ce conducea simpozion mi-a spus că nu credea că ma tematica și psihiatria sînt com patibile. La congresul următ de cibernetică din Belgia am ob ținut premiul III, dar ce m- încurajat mai mult a fost fapt că japonezii, cu modelul lo matematic privind înotul peș lor, se clasaseră pe poziția a pa tra".

Cercetarea susținută de Aca demia de Științe Medicale luat amploare și au urmat sim pozioane de informatică medica lă în fiecare an în orașele țăr și prelegeri la universitatea di Moscova. Pe lîngă interesul ști ințific stîrnit în lume de cerce tările românești de pionierat în domeniul comunicării extraver bale studiate cu computerul, în ultimul timp, specialiști din Ita lia, Cehoslovacia vor să achizi ționeze acest sistem unicat. Psi hiatria cibernetică românească s-a obișnuit să ocupe poziții de avangardă în medicina interna țională.

FLORIN CONDURĂȚEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

La cumpăna anilor (I)

M-am întrebat adesea, mărturisesc — chiar cu invidie, cum de sînt istoricii literari și istoricii de artă atît de constîncioși în a rememora și a evoca aniversările de evenimente și personalități din trecutul specialității lor, în timp ce în domeniul științei ace.t lucru se întîmplă atît de rar, putem spune doar în mod excepțional. O primă explicație este aceea că în timp ce Iliada sau Mona Lisa sînt valori perene, descoperirea principiului fundamental al hidrostaticii de către Arhimede sau inventarea radioului de către Popov și Marconi constituie fapte remarcabil'e, dar consumate, realizări ale trecutului, înglobate și precizate de tehnica actuală. Așa cum este firesc, omul de știință, cercetătorul este preocupat de ceea ce poate realiza acum, spre folosul economiei sau cunoașterii. Se mai adaugă la aceasta faptul, subliniat de René Taton, că istoria științei este o disciplină relativ nouă.

Cu toate acestea, progresul în știință și tehnică este determinat și de cunoașterea trecutului lor. Albert Einstein n-ar fi putut constitui edificiul măreț al teoriei relativității, dacă nu ar fi pornit de la elementarul principiu mecanic al relativității al lui Galilei și de la experiențele lui A. A. Michelson, care dovedeau falsitatea ipotezei eterului și determinau viteza luminii. Invenția genială a primului avion cu reacție de către H. Coandă n-ar fi fost posibilă fără asimilarea cuceririlor anterioare ale aeronauticii și fizicii. Iată de ce considerăm că fără perceperea trecutului științei pierdem și perspectiva viitorului ei.

Ne-am gîndit la toate acestea fiindcă, aflați la cumpăna anilor 1987 și 1988, merită, credem, să subliniem evenimentele trecutului pe care ni le evocă. Iată, să începem cu 1987 și să amintim doar cîteva fapte care s-au petrecut acum 150, 100 și 50 de ani, considerăm nu îndeajuns menționate.

Spicuind prin cronica vremurilor, aflăm spre pildă că acum 150 de ani, în 1837, în apropierea comunei Pietroasele (jud. Buzău), a fost descoperit un splendid tezaur din piese de aur, care a fost denumit „Cloșca cu pui de aur", despre care **Alexandru Odobescu** a scris o erudită lucrare, în 3 volume. Tot în 1837, medicul **Iacob Cihac (Czihac)** a publicat lucrarea **Istoria naturală, întîia oară în limba română — primul manual de științe naturale în limba română**, cu date despre faună, floră, minerale, paleontologie. În același an, a luat ființă „Spitalul de nașteri" din București.

Bilanțul descoperirilor anului 1837 este și mai bogat — și nu doar al descoperirilor, ci „bilanțul tradiției științifice-tehnice" în ansamblul ei, dovadă peremptorie a creativității științei și tehnicii noastre, chiar cu mijloacele mai puține de acum un veac. Astfel, în cadrul tezei sale de doctorat, susținute în acel an, sub îndrumarea ilustrului A. W. Hofmann, chimistul **Lazăr Edeleanu**, pe atunci un tînăr de 26 de ani, descoperă **fenilizopropilamina**, cunoscută în medicină ca **benzedrină** (stimulator al sistemului nervos). Tot atunci, întemeietorul școlii de chimie de la București, medicul și chimistul **Constantin I. Istrati** descoperă o nouă clasă de coloranți fără azot, **francelenele**, denumire astfel în cinstea profesorilor săi din Franța (descoperirea e brevetată în 1839 și, în același an, este distinsă cu medalia de aur la Expoziția Universală de la Paris). Încă o prioritate a aceluiași an este datorată fizicianului **Dimitrie Negreanu**, care determină **constanta dielectrică a lichidelor**, în laboratoarele de fizică ale Sorbonei, obținută în cadrul pregătirii tezei de doctorat ; ulterior, valoarea obținută a fost inclusă în tabelele internaționale de constante dovadă a valabilității și exactității ei.

Cîteva realizări cu totul remarcabile marchează și anul **medical** 1887 la noi. Este vorba de pildă de crearea celui dintîi **institut de cercetare medicală din România**, pus sub conducerea ctitorului medicinei românești moderne — **Victor Babeș : Institutul de Bacteriologie și Patologie din București**. De asemenea în acest an, printr-o lege specială, sînt numiți profesori la Facultatea de Medicină din București bacteriologul și anatomopatologul **Victor Babeș**, chirurgul **George Assaky** și clinicianul **Nicolae Kalinderu** ; așa cum observa istoricul științei Vasile Bologa, prin aceasta se inaugurează o nouă etapă, superioară, în medicina românească. Tot acum un secol, chirurgul **Constantin Dimitrescu-Severeanu** prezintă la Congresul de chirurgie de la Berlin o nouă metodă pentru evitarea eventrațiilor la abdomenul operat : **sutura extraperitoneală în mai multe etaje** (tot el va deveni un precursor al chirurgiei vasculare, practicînd primul cateterismul arterial, în vederea repermeabilizării vaselor trombozate).

Și, de asemenea în 1887, o invenție de răsunet : **Alexandru Ciurcu**, care în anul precedent realizase, în colaborare, prima ambarcațiune reactivă, inventează, construiește și experimentează cu succes, de astă dată singur, la Sevran Livry, lîngă Paris, **primul vehicul pe șine propulsat prin reacție, „drezina cu jet"** (atribuită de obicei, în mod greșit, unui inventator mult ulterior, rachetotehnicianul Max Valier).

Iar acum 50 de ani, în 1937 : doar cîteva repere semnificative : matematicianul **Dan Barbilian** (poetul **Ion Barbu**) publică memoriul **O axiomatizare a mecanicii clasice**, lucrare crucială în acest domeniu de avangardă ; tot atunci se realizează **prima utilizare a havezelor la exploatarea salinelor**, asigurînd o creștere masivă a productivității muncii (inginerii **Mihai Stamatin** și **N. Șt. Mihăilescu**) ; o realizare deosebită și în construcții : un mare depozit de autobuze și tramvaie din București este acoperit cu **o pînză subțire de beton armat**, avînd o deschidere de 30 m ; apare prima lucrare de **Telemecanică** din România, datorată inginerului **Mihail Konteschweller** ; în fine, tot acum 50 de ani, literatura științifică românească se îmbogățește cu scrierea de fină analiză a neurologului **Gheorghe Marinescu** intitulată **Lourdes și Maglaviț**.

Dintre aniversările de personalități, să amintim cel puțin centenarele nașterii : microbiologul și medicul **Dumitru Combiescu** (5 ianuarie 1887) ; etnograful și geograful **Romulus Vuia** (28 ianuarie) ; fizicianu **Traian D. Gheorghiu** (19 februarie) ; botanistul și ecologul **Alexandru Borza** (21 mai) ; matematicianul **Simion Stoilov** (2/1 septembrie) ; fizicianul **Eugen Bădărău** (19 septembrie) ; **Elisa Leonida-Zamfirescu**, prima femeie inginer (10 noiembrie).

Să menționăm cel puțin că și pe plan mondial anul a fost bogat în aniversări remarcabile, începînd cu trecerea a 300 de ani de la apariția lucrării fundamentale a lui I. Newton **Philosophiae Naturalis Principia Mathematica**. Iar în 1987 s-au împlinit 100 de ani de cînd **H. R. Hertz** a descoperit **undele electromagnetice**, prevăzute de J. C. Maxwell ; tot 100 de ani de cînd **Svante Arrhenius** a elaborat **teoria disociației electrolitice** ; 100 de ani de cînd **G. Daimler** a inventat **carburatorul** ; de cînd a fost inventat **monotipul**, prima mașină tipografică de cules ; de asemenea **prima mașină de scris cu barele montate în fața cărucioruluj**, permițînd să se vadă ce se imprimă la tapare (**C. L. Sholes**). Și tot în 1887 s-au născut spre pildă **Erwin Schrödinger**, unul dintre creatorii **mecanicii ondulatorii**, și **Le Corbusier**, pionier de seamă al **arhitecturii moderne**. În fine, anul trecut s-au împlinit 100 de ani de la înființarea **Organizației Meteorologice Mondiale**...

Sînt, desigur, doar cîteva exemple.

I. M. ȘTEFAN

Impostura în medicină este mai mult decît o crimă

Medicina nu este o întindere pe care să o poți străbate fără să ai asupra ta o avere obligatorie numită diplomă. Să nu ai cumpătare sau cum spune părintele Hipocrat „puritate și sfințenie", se mai poate, dar fără diplomă niciodată.

Gheorghe Bungău e trist și tăcut și poartă parcă doliul propriilor erori. Vorba sa e ca o lungă litanie. Se află aici la al 15-lea proces. Nimic nu-l mai poate face să suridă. Sensibil la onoruri, nepăsător față de ziua de mîine, vraciul — cum îi place să se dezmierde —a cheltuit pogoane de bani. În fața judecății a pierdut însă totul, și distincția și protocolul și morga. A rămas cu violența mocnită a celui care se abține să ridice glasul.

Cu cîteva luni în urmă pășea somptuos și oarecum sofisticat. Coborîse în Neamț cu o geantă diplomat și cu o moșie de bune sentimente pe care le nutrea față de oameni. Sînt vorbele lui ! În ceasuri de taină petrecute la Fundeni și Polizu (unde pretinde că se desăvîrșea profesional) a aflat că la Piatra Neamț și Roman, medicilor ginecologi nu le prieșie clima și se retrag spre alte zări mai calde. Un post de doctor aici ar fi deci mai mult decît o sinecură, ar fi o fîntînă în numerar.

S-a instalat la hotel sau la gazdă, și-a primenit înfățișarea, s-a înfășurat într-un nor de „Denim" și a descins exact la ușa directoarei Direcției sanitare județene, dr. Elena-Rodica Mîndru. Era așteptat. A avut grijă să se anunțe.

Pășea falnic, ca un cal dresat. „Doamnă, începe, lăsînd ciția trandafiri să cadă pe masa care-i despărțea, nimic nu-mi dă dreptul să vă răpesc prețiosul dv. timp, dar sînt mîndru că în calitate de fiu al acestor meleaguri (aici ar fi trebuit să se fistisească niței !) vă pot oferi serviciile mele de slujitor devotat al lui Hipocrat și Galen. Vă cunosc de aproape 15 ani, pe atunci activați la leagănul de copii (era înarmat cu date pînă-n dinți !) și împreună am căzut de acord că medicina nu e o simplă acumulare de cunoștințe sau un lanț de judecăți înțelepte. Ea este o disciplină a spiritului, un act de credință față de om. Cu acest crez am rămas pînă astăzi. Vă mărturisesc, nu regret nici o clipă faptul că mă angajez la dv. Deși colegii mei de la Fundeni nici nu vor să audă. Le-a plăcut foarte mult tema lucrării mele — «Creativitate și agresivitate la copii». În iunie, plec la București să o susțin. Pînă atunci sper să definitivez o altă lucrare de proporții — «Nașterea subacvatică».

Doamna doctor, a continuat el, e inutil să vă spun că sînt cunoscut de majoritatea medicilor din județ. Vin chiar acum de la Săvinești unde am operat niște modificări de program. Consultațiile nu se țin după liberul arbitru. La noi, la Fundeni, există o deviză : «Ordinea și disciplina merg la braț cu medicina». Să nu eludăm acest înțelept dicton. Mîine intenționez să inspectez Bicazul și Romanul. Aud că sînt oarecari neajunsuri, că se mai chiuretează pe ici pe colo și chiar în condiții de insanitate (!). Să nu omit esențialul : uitasem să vă transmit omagiul de venerație al distinșilor prof. univ. dr. (și sînt înșirate nume prestigioase care au participat la diferite reuniuni științifice organizate la Piatra Neamț), care vă admiră și vă prețuiesc atît profesional, cît și ca om."

A urmat o pauză, după care discuția a continuat la o cafea oferită de directoare și la un Kent propus de dr. Bungău : „Nu mi-ați spus cum se mai simte doctorul V. S-a întors de la Cluj ?" „Doamnă, sînt foarte mîhnit. Am trecut alaltăieri pe la el, v-am spus, parcă, doctorul V. este unchiul meu. Nu cred că are șanse. Doar o minune..."

Și minunea s-a produs.

Laitmotiv : „Peste tot pe unde am trecut nimeni nu mi-a cerut nici un act" (din declarația lui Gh. B. la proces).

Vestea nu a șocat pe nimeni. În aceeași zi Gheorghe Bungău era în spital. Doctor-doctor și nimic altceva. Adică medic la secția ginecologie a Spitalului județean Piatra Neamț. Fac aici o primă paranteză : în orice unitate socialistă, la încadrarea unui om al muncii, fie el metrolog, economist, paznic, cibernetician, scriitor de vagoane sau liftier, se cere un transfer sau o sumă de acte. Aceasta este menirea serviciilor p.i.r. să verifice cine ești, ce post și ce retribuție meriți. Ei bine, doctorului Bungău nu i s-a pretins nimic din toate astea.

Următoarea zi va fi o zi nouă. Doctorul Bungău a ajuns printre primii în secție, și-a compus un aer aferat, s-a înveșmîntat în alb, și-a scos adidașii din valiză, și-a atîrnat la gît stetoscopul și... toată lumea la treabă. „Astăzi dăm consultații". Ceva meserie știa impostorul, nu era chiar ageamiu, făcuse o școală sanitară și mai lucrase în branșă. După alte cîteva zile, asistă la două nașteri complicate. Dacă totul e O.K., să-l punem și de gardă. Doar e doctor. Se descurcă și aici Bungău ! Are fler, are chiar și idei. Unele colege îl admiră, și unii colegi îl invidiază. La 37 de ani, atît de tînăr și atît de șcîlpitor ! Va trebui să-l purtăm și prin niște întîmplări științifice, să ducă faima județului. În stațiunea Durău participă la un simpozion al chirurgilor. La Brăila (însoțit de un alt medic specialist !) face incredibile mărturisiri despre nașterea sub apă. Asistența este în mare parte cucerită. De ce trebuie, în fond, ca femeia să nască la sol ? În ziua proorocită urcă pe trambulină și... direct sub apă. Acolo întîlnește peștișorul de aur care îi îndeplinește cele trei dorințe : să nu o doară, să fie băiat și să semene cu taică-su ! Dulce și naivă pasăre a tinereții.

Caricatură de CRISTIAN TOPAN ■

După cîteva săptămîni de tribulații în „vademecum"-ul de la Piatra Neamț, doctorul Bungău dispare. Îl regăsim, a doua zi, la Spitalul municipal Roman. Tot la obstetrică-ginecologie. O întrebare care m-a obsedat (n-o să spun că-i demnă de lungi insomnii) este aceasta : de ce neapărat ginecolog ? de ce nu s-a „specializat" personajul nostru în cardiologie sau oncologie ? O fi milos, mi-am zis, aici se moare mai repede.

Spitalul din Roman — vă previn — se află la 48 km de spitalul din Piatra Neamț. Dispare un te miri ce de la Piatra Neamț și a doua zi se aude la Roman. Darmite cînd dispare un medic ? Mai mult încă, amîndouă aparțin de aceeași direcție sanitară județeană. Prin urmare într-o minte ageră, ar fi putut să cadă întrebarea : nu cumva e ceva putred în parafa doctorului Bungău ? Dar întrebarea nu cade de unde te aștepți. La Roman, misteriosul personaj își face chiar și fișă de angajare. N-o să transcriu aici dialogul purtat cu conducerea spitalului, el seamănă întru totul cu cel din Piatra Neamț. Pe cititor îl va interesa, mai curînd, ce scrie în fișa sus-amintită. Semnată și parafată, „Bungău Puiu (o mică schimbare de macaz se simte !), 37 ani, urmează a fi angajat în funcția de medic secundar ginecolog. Starea sănătății lui permite exercitarea funcției de medic". Ca și cum starea sănătății unui individ (iar nu studiile) ar fi condiția sine qua non ca acesta să fie angajat ca arhitect, impiegat de mișcare sau profesor de engleză ! Dar mai există o probă de lasă-mă să te las pe care fărăși nu e bine să o eludăm : referatul secției obstetrică-ginecologie adresat conducerii spitalului municipal. Acolo stă scris negru pe alb : „Vă rugăm să avizați favorabil cererea colegului nostru, doctor Bungău Puiu, medic secundar, anul III, Clinica de specializare a medicilor Polizu, București. Dăm avizul că este post disponibil de medic ginecolog la maternitatea spitalului Roman. Rugăm să emiteți decizie conform cererii de transfer de la Centrul de specializare a medicilor București".

Și din nou doctorul Bungău face ceea ce îndeobște se face într-o maternitate : vizite, contravizite, consultații, împarte și primește grații, scrie rețete, asistă la nașteri, face gărzi. Îi lese absolut totul. Dar, o mașinărie suprarealistă cum este cea a lui Bungău, este improprietărită cu harul de a-și depăși într-un punct — însuși descoperitorul.

Prin urmare, într-o zi de iunie (vă amintesc, e iunie și peste cîteva zile Bungău urmează să-și susțină lăudata lucrare) vine la el o pacientă care... Dar, vă propun să o lăsăm să vorbească pe dr. E.F. de la I.M.C. Roman : „L.C. a venit la mine cu o adeverință medicală, în baza ei solicitînd concediu pentru zilele de 9—12 iunie a.c. Or, se știe, o adeverință medicală se eliberează doar pentru 24 ore și nu pentru 4 zile. La rubrica diagnostic, boala este scrisă într-o latină de baltă, complet stilcită. Am avut suspiciuni și asupra parafei. Încît am oprit la mine actele și am informat conducerea spitalului".

Laitmotiv : „Peste tot pe unde am trecut, nimeni nu mi-a cerut nici un act".

Stop cadru : Gh. Bungău, 37 ani, bihorean, asistent cîteva luni la spitalul din Oradea; arestat prima dată pentru înșelăciune în 1978. Acum este la a 15-a. În fiecare an cîte o ispravă. A ținut sub privirea și mîna sa făurite profesii : impiegat de mișcare, medic militar, veterinar la o fermă de porci ș.a. „Aspra" meserie care l-a consacrat a fost însă cea de impostor, dacă vreți să folosim eufemismul de la escroc. În momentul în care a fost arestat, Gh. B. avea asupra sa o geantă diplomat. O altă geantă era depusă la mesageria gării. Intenția de a o șterge era vădită. Nu e lipsit de interes să răscolim puțin în cele două genți. Ele conțin : o parafă, două stetoscoape, 18 bilete de trimitere în alb ștampilate, 5 adeverințe medicale, 31 rețete în alb, recuzita de medic. Cei peste 100 000 lei ocazați pentru două „video" i-a trăpoiat naivilor, care înclin să cred nu-i meritau nici ei.

Fie-ne îngăduită o întrebare : de unde atîtea formulare, care, după cum se știe, au un circuit închis ? Se grăbește să ne răspundă Gh. B. însuși : „Din instituțiile sanitare. Pentru că peste tot pe unde am trecut nimeni nu mi-a cerut nici un act". Iată un adevăr, unul din puținele, rostite în viața sa, înainte de a primi sentința : 4 ani și 6 luni închisoare. „Aria" lui diabolică a fost încurajată de dezinteresul, de credulitatea celor cu care intra în contact. Lipsa de vigilență ne-a determinat să întîrziem pe radiografia acestui caz pentru a-l face irepetabil.

Impostura lui Gh.B. este abominabilă prin întreruperile de sarcină pe care le-a săvîrșit. În marginea socialului însă, implicațiile sale sînt mai mult decît o crimă. Iar paradoxul rostit aici nu face decît să întărească afirmația. Pentru că, un pacient în suferință, cînd bate la ușa doctorului, nu-i cere acestuia diploma de absolvire a facultății. El se duce acolo să se confeseze, cu sufletul curat și cu rana deschisă. Alții sînt plătiți să-i ceară diploma. Or, acei „alții", de data asta și din feluirite pricini, au avut „maniere".

EUGEN TURESCHI ■

Cum nu se începe viața

Marcel Bălan, zis Bilbiitul, din satul Piciorul Lupului, comuna Ciurea — Iași, l-a întîlnit pe Vasile Martoiu, viitorul lui coechipier, tocmai în județul Dîmbovița. S-o fi bilbiit el puțin dar tot a reușit să-i comunice acestuia că în satul lui trăiește Neculai Grigoraș, un bătrîn care a strîns o groază de bani și un pumn de aur.

Vasile Martoiu, om de 43 de ani, tată de copii minori, și Marcel, ne permitem să-i spunem astfel pentru că are doar 19 ani, și-au pus la bătaie toate cunoștințele lor privind literatura și filmul polițist, uitînd bineînțeles ce era mai important și anume că pînă la urmă toți infractorii sînt prinși și au pus la cale un plan de bătaie. Au îngrămădit într-o sacoșă cuțite, toporîști, ciorapi de mătase pentru a se masca și mănuși medicinale să nu lase amprente și pe la ora șapte în seara de 7 mai au descins din personal în gara Birnova, din vecinătatea satului Piciorul Lupului.

La ora unsprezece s-au înființat la ușa lui Neculai Grigoraș, care avea casa ceva mai la marginea satului și au spus: Deschide! Neculai Grigoraș n-a deschis. Cei doi au forțat ușa de la intrare și ușa de la camera de dormit în care se refugiase speriat bătrînul Grigoraș. Cu ciorapii pe figură și învîrtind în mîinile înmănușate cuțitele, cei doi au molestat victima sau mai pe românește au lovit-o cu pumnul, încercînd să determine un răspuns la întrebarea azătoare unde ține banii. După oarecare rezistență, bătrînul Grigoraș a cedat. Banii îi ținea într-o carte din cutia unui televizor stricat din cealaltă cameră. Acolo cei doi au găsit 20 000 lei, pe care bătrînul îi strînsese pentru înmormîntare. Atîta doar că și el citise ceva cărți polițiste la viața lui și deși îl recunoscuse pe Marcel, care era vecin cu ei, a tăcut. Bine a făcut pentru că știindu-se demascat nu se știe cum ar fi reacționat. După ce au pus mîna pe bani, au luat-o de la capăt încercînd să afle unde își ține aurul. Pentru asta au folosit o metodă ceva mai tare. L-au stropit cu spirt medicinal și au zis că să fie ei așa și pe dincolo dacă nu-i dau foc dacă nu spune unde ține aurul. Atîta doar că bătrînul n-avea aur. De unde atîta aur la Piciorul Lupului ? L-au lăsat legat de scaun și cu un căluș în gură și au plecat luînd cu ei un cojoc, o căciulă, o geacă, o umbrelă, un fular și o lanternă.

Primele cuvinte pe care le-a spus Neculai Grigoraș după ce a fost găsit de vecini și au venit organele de cercetare — nu mai avea căluș în gură bineînțeles — a fost numele lui Marcel Bălan, gangsterul de mucava, dacă ne putem exprima astfel.

Cei doi au fost prinși cît se poate de repede. Totuși, în cele cîteva zile pînă au fost dibuiți, din banii jefuiți, Martoiu a apucat să-și cumpere cămașă, pantalon și pulovăr, iar Bălan, mai tînăr și mai dornic de muzică și dans, un radiocasetofon. Deci niște bani care deocamdată n-au putut fi recuperați și pe care Neculai Grigoraș îi înregistrează la sold debitor.

Martoiu și Bălan au fost condamnați, dat fiind gradul de pericol social deosebit al faptei lor, la șapte ani privare de libertate. Lui Martoiu, ca fiind om în toată firea și deci mai responsabil, i se interzice timp de cinci ani după ispășirea pedepsei prezența pe teritoriul comunei Ciurea. Pedeapsa nu e ușoară, însă, și după părerea noastră, de deplin meritată. Nici o pedeapsă nu e prea mare pentru o asemenea faptă.

Undeva prin dosar am întîlnit și o frază prin care se avea în vederea că cei doi au recunoscut faptele și că le regretă. După ce sînt prinși, cam toți regretă faptele, mai ales că știu că asta ajută. După experiența noastră de viață, să regreți cu adevărat o asemenea faptă înseamnă ca după ce ai comis-o să te duci de bună voie să te predai miliției, cu insomnii și lacrimi în ochi. Să ai frumoasa vîrstă de 19 ani și să-ți începi viața printr-o asemenea faptă și o condamnare de 7 ani, iată ceea ce regretăm noi cu adevărat.

Un om nervos

Sandu D. Dan, domiciliat în Iași, strada Clopotari, sudor la Trustul Montaj Utilaje de Construcții, Antrepriza 3 Iași, are senzația să i s-a făcut o nedreptate. El o numește gravă nelegalitate. Să vedem despre ce e vorba. .

Sandu Dan are 41 de ani. Lucrează de la 17 ani, de cînd a terminat școala profesională. Din august 1973 este instalator încălzire centrală, mai exact sudor, și de atunci și pînă la conflictul cu pricina n-a avut sancțiuni disciplinare. Are doi copii și soția casnică. Totul se pare că mergea bine.

În ziua de 9 septembrie, la ora 6 și 20, în urma unor discuții, Sandu Dan a lovit-o pe colega sa Elena Dumitru și pe Radu Vasile, sudor și el. Pe femeie a lovit-o mai cu grijă. Pe Radu Vasile l-a umplut de sînge. Oameni serioși au fost martorii gestului : Ștefan Toporan, Neculai Astafei, Vasile Chifor și alții. De remarcat că n-a urmat nici o sancțiune. Oamenii nu se reped imediat să sancționeze. S-au gîndit că poate și în situația asta, gravă mai ales într-un colectiv de muncă, omul, avîndu-se în vedere că e susținător de familie, trebuie înțeles. Sandu Dan aduce argumentul că n-a fost niciodată sancționat. Nu sancțiunea e totul, contează mai mult adevărata părere pe care o are colectivul, colegii de muncă despre un om.

Cinci zile mai tîrziu, fără să facă deosebire de funcții în mod deosebit, același Sandu Dan i-a luat la înjurături pe șeful de echipă, maistru, adjunctul șefului de brigadă și pe șeful de brigadă, inginerul Costică Angheluță.

În aceeași zi s-a organizat o ședință a grupei sindicale. În unanimitate, membrii grupei sindicale au votat îndepărtarea din formația de lucru a fostului lor coleg Sandu Dan. În contestația făcută la această hotărîre, Sandu Dan, indignat de nedreptatea care i s-a făcut, scrie : „mi-au votat mie, Sandu Dan, pentru EXCLUDERE". Tot în contestația amintită, Sandu Dan mai argumentează că în ziua ținerii acelei ședințe era nervos, că n-a putut să se apere și că mai dorește o altă adunare.

Firesc, inginerul Dorel Răcaru, directorul antreprizei, a confirmat decizia adunării sindicale și i-a înmînat în chiar timpul audienței decizia de desfacere a contractului de muncă lui Sandu Dan, conform art. 130 lit. I din Codul Muncii.

Adresîndu-se tribunalului, Sandu Dan cere, nici mai mult nici mai puțin, reîncadrarea în muncă și primirea drepturilor sale bănești pe timp de o lună. Altfel spus, el cere ca aceia pe care i-a bătut și i-a înjurat în timpul serviciului să revină la hotărîrea pe care au luat-o și să-i plătească din propriile buzunare retribuția pe timp de o lună cît a stat acasă convins de dreptatea pe care o are. A fost nervos și el în cîteva zile ! Nu poate fi înțeles ?

Ne întrebăm, și astfel s-au întrebat și oamenii care aplică legea, ce atitudine mai firească poate avea un colectiv de oameni ai muncii decît să-l îndepărteze din mijlocul lor pe acela care se repede la ei cu pumnii, îi înjură ? Și ne mai întrebăm, cum ar putea el lucra în mijlocul unor oameni care nu-l vor pentru motive bine întemeiate ?

E de la sine înțeles că Sandu Dan trebuie să muncească în continuare să-și întrețină familia. I se va oferi acest drept la muncă, însă totul trebuie luat de la început, cu alte gînduri, cu alte fapte. Munca trebuie să genereze prietenie, înțelegere, spirit de echipă și în nici un caz dușmănie și violență.

OPREA GEORGESCU ■

O idee care dă roade:

Conceput din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe anul 1988 împletește la modul armonios interesele oamenilor muncii în calitatea lor de producători, proprietari și beneficiari, prin legarea mai strînsă a nivelului de trai de rezultatele muncii, prin fundamentarea prevederilor din sfera consumului în strînsă corelație cu dezvoltarea continuă și armonioasă a economiei naționale. Autoaprovizionarea depinde nemijlocit, în fiecare localitate, de realizarea planului și este dependentă de modul în care sînt valorificate superior resursele reale și potențialul existent. Reprezentînd o adîncire a principiului autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, Programul oferă multiple căi de îndeplinire și depășire a nevoilor oamenilor muncii. De modul în care sînt valorificate aceste resurse, de felul de a munci al fiecăruia, de abordarea curajoasă a ideilor eficiente depind chiar autoaprovizionarea fiecărei localități, a fiecărui om în parte. Iată de ce Programul de autoaprovizionare devine o cauză a tuturor și a fiecăruia în parte, el fiind măsura străduințelor fiecăruia pentru binele său și al obștii din care face parte.

Început bun la Titu

— Credem că nu exagerăm cu nimic cînd afirmăm că la Titu, oraș cu 12 mii locuitori, toată lumea face agricultură, ne spune tovarășul Dumitru Ioniță, vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc ; în atribuțiile noastre intră urmărirea și controlul acestei activități, convingerea cetățenilor de a cultiva fiecare palmă de pămînt, să crească animale, să încheie contracte de achiziții cu statul. Propaganda cea mai eficientă se face prin implicarea directă a Consiliului. Ne-am străduit să avem inițiativă, să fim mai activi în organizarea unor acțiuni și, mai ales, să avem grijă de cele care s-au dovedit bune să nu se piardă pe drum, să le asigurăm continuitate. Apoi, urmărirea cu atenție a tehnologiilor, încadrarea lucrărilor în perioadele optime, administrarea la timp și în cantitățile necesare a îngrășămintelor și erbicidelor, realizarea unor lucrări de calitate sînt lucruri pe care poate nici n-ar mai trebui să le amintim ca fiind intrate de mult în obișnuință.

În ultimii 4 ani, Consiliul popular a perfectat o colaborare cu Institutul de cercetări de la Fundulea. S-au cultivat 20 hectare cu soiul de grîu Fundulea 4, omologat de curînd. Cu sămînța produsă de pe aceste hectare s-a însămînțat întreaga suprafață cultivată cu grîu a C.A.P. Rezultatul : o recoltă medie de 7 553 kilograme la hectar.

Înainte de începerea campaniilor, Consiliul popular organizează întîlniri cu cercetători ai Institutului de la Fundulea care împărtășesc specialiștilor din unitățile agricole din zonă ultimele noutăți din tehnologia fiecărei culturi.

Pentru anul viitor, C.A.P. are asigurată întreaga cantitate de îngrășăminte chimice necesară. La grădină și pe suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr s-au administrat din toamnă 20 tone de bălegar pe hectar. Recoltele obținute în anul care s-a încheiat la C.A.P. Titu sînt pe măsura muncii : 8 300 orz, 7 553 la grîu, 2 780 floarea-soarelui și 24 tone sfeclă de zahăr.

Pentru încadrarea în perioadele optime de recoltare, un ajutor substanțial au dat oamenii muncii din întreprinderile orașului. Numai muncitorii de la Întreprinderea de aparataj electric industrial au îngrijit și recoltat 100 hectare cu porumb ale C.A.P. și peste 300 hectare la fermele Vînători, Moara Nouă și Pitaru, ale I.A.S. din localitate.

— Deputații, noi, la întîlnirile cu cetățenii, cu alte prilejuri, am insistat pe lîngă acei gospodari care au posibilități — să-și asigure în grădinile proprii necesarul de legume, să crească animale, păsări. Nu ajunge doar să insiști, trebuie să creezi și condiții, să fii exemplu în această activitate, să convingi cetățenii de avantajul acestei acțiuni, mai cu seamă dacă se înregistrează rezultate peste cifrele planificate. În baza legii 7, consiliul a înființat secții proprii de producție. Avem o fermă de 9 000 păsări ouătoare. Inițial, a început să funcționeze într-o clădire veche. Zilele acestea o mutăm într-o clădire nouă. Întreaga producție de ouă rămîne în oraș. De asemeni, surplusul de plan al grădinii de legume a C.A.P. — îl vindem în oraș prin chioșcul cooperativei. Consiliul mai are o maternitate de scroafe care are drept scop livrarea de purcei către cetățenii care contractează cu statul. În 1987 am livrat populației 214 purcei. C.P.D.A.M. Titu are 4 incubatoare care livrează pui de primăvară pentru populație și pentru contractare. Anul trecut am preluat prin C.P.D.A.M. 8,9 tone carne pasăre și 406 mii ouă. La C.A.P., într-o magazie liberă în timpul verii, se cresc 5 serii a 25 mii pui de 3 săptămîni care se livrează populației. S-au preluat din gospodăriile populației 94 de bovine, cu 20 mai mult decît cifra planificată, ceea ce înseamnă un surplus de 7 tone carne. Pentru stimularea creșterii animalelor, am fertilizat și suprainsămînțat pășunea existentă, care a fost folosită tot timpul anului în regim de irigare. Pășunea este insuficientă pentru cîte animale s-ar putea crește, dar se folosesc toate potcile de verdeață de pe șanțuri. Mai sînt cazuri cînd cetățenii nu pot aduce animalele la greutatea de tăiere. În aceste cazuri încercăm să-i ajutăm preluînd la C.A.P. surplusul de tineret. Și C.P.D.A.M. vine în întîmpinarea populației asigurînd semințe de calitate și răsaduri. Folie de plastic nu se mai găsește și din cauza asta solariile sînt pe cale de dispariție.

Să mai adăugăm că la toate întreprinderile orașului sînt înființate gospodării anexă. La Aparataj, F.N.C. și Avicola se cresc peste 100 de porci. Porci se mai cresc în gospodăriile anexă ale Liceului agricol, Liceului industrial, Spitalului și C.P.D.A.M. Grădini de legume au I.A.E.I., Avicola, Școala și F.N.C. La F.N.C. este și o seră frumoasă.

Deci, la Titu se folosesc toate resursele și mijloacele pentru a spori producția agricolă a zonei, carne, ouă, legume, iar agricultură așa cum am intenționat să demonstrăm, fac, pe lîngă membrii cooperatori, elevii, muncitorii, cetățenii. Consiliul popular ni se pare în cazul acesta un factor activ, mobilizator, plin de inițiativă.

OPREA GEORGESCU ■

Gospodari din Valea Tarcăului

Șoseaua asfaltată urcă în serpentine largi spre barajul marelui lac de acumulare de la Bicaz, însă înainte de a ajunge la ultima țintă a călătoriei noastre, lăsăm Bistrița să curgă liniștită la vale și poposim o vreme la Tarcău, locul de unde, zice-se, ar fi pornit Vitoria Lipan în căutarea bărbatului ei.

Noi nu intenționăm cîtuși de puțin să reconstituim drama femeii din Baltagul, ci îl căutam pe un anume Ionel Gherasim, vestit crescător de animale, despre care auzisem de la primarul comunei că ar sălășlui pe undeva, pe valea Tarcăului, în satul Ardeluța. Acolo, în vale, mai aflasem că omul acesta cam scump la vedere, dar de o cinste și corectitudine proverbiale, gospodar fără pereche, trăiește retras între munți, doar împreună cu nevasta, cu clinii și animalele pe care le crește. Nea Gherasim coboară în satul de centru doar de două ori pe an : o dată cînd încheie contractele și a doua oară, toamna, cînd își achită pînă la ultima centimă obligațiile către stat. Vine întotdeauna punctual la întîlnire. Niciodată nu întîrzie. În rest, și vara și iarna, fie vreme bună sau rea, îl găsești tot acolo, în poiana dintre munți, îngrijindu-se, cu priceperea și pasiunea celui mai desăvîrșit crescător, de vacile, viteii și taurii lui.

— Cît să fie pînă la omul acela din Ardeluța ?

— Vreo 5—6 kilometri, mai mult nu ! zice convins Teodor Arsenescu, secretar adjunct cu propaganda și viceprimar.

Pînă am ajuns, am făcut în fapt mai bine de douăzeci de kilometri, dar am avut satisfacția de a vedea un peisaj de-a dreptul mirific, fascinant. În dreapta, se înalță drept în față culmea veșnic împădurită a Tarcăului, de pe care deseori cînd cerul e senin, se vede bine Ceahlăul. În stînga, stînca Bolovăniș, la poalele căreia șerpuie pîriul cu apă cristalină, iar ceva mai la vale poiana Ivănac și casa cu ferma gospodarului.

Omul cu nevasta lui tocmai trebăluiau pe lîngă grajdul vitelor. Nea Ionel Gherasim, un bărbat încă destul de viguros, în jur de 65 de ani și cu ochii pătrunzători, ne poftește în pridvor. Viteii s-au refugiat în padoc, lîngă mamele lor, și mugesc doar rareori. Zăvozii au încetat și ei să mai latre, și noi ne așezăm la sfat.

— De baștină — începe gazda să spună, cu glas domol și așezat — sînt de prin părțile Satului Mare. De meserie-s lăcătuș-mecanic și, după ce am lucrat mulți ani pe șantierele Bicazului, am ieșit la pensie și m-am statornicit definitiv aici, la Ardeluța. Doctorii mi-au recomandat aerul tare de munte și liniște, foarte multă liniște. Așa că mi-am luat nevasta și am venit în locul ăsta, unde mi-am cumpărat 3,5 ha de pămînt plin de buturugi și pripore. Încet-încet, am scos cioatele și, prin '72 am construit grajdul și prima casă, de fapt un bordei. Abia acum cîțiva ani am construit-o pe asta mare, cu 6 camere, pe care o vedeți. Ce era să fac ?! M-am apucat de creșterea taurinelor, nu neapărat ca să-mi ușurez existența, că, slavă domnului, am pensie de la stat destul de bună, cît mai ales din

Note

Ce predăm, dar nu mai primim de la „Nufărul"

Tare m-am bucurat cînd, în toamna trecută, aflîndu-mă în concediu la Ocna Mureș, am putut cumpăra la unul din magazinele orașului o cămașă matlasată la prețul de 218 lei. Dar bucuria mea nu a durat prea mult. Pentru că, numai cîteva săptămîni mai tîrziu, sau ca să fiu exact, la data de 3 decembrie, am predat respectiva achiziție, împreună cu alte rufe, la unitatea „Nufărul" din Berceni, str. Emil Racoviță nr. 3. Și, ca să fiu și acum exact, am primit în schimb, bonul de comandă — chitanță seria M nr. 215849, întărit și cu numărul 1123. Am semnat, ca de obicei, bonul în subsol unde scrie **client**, dar și „De acord cu clauzele de pe verso". După cîteva zile am trecut pe la unitatea amintită să-mi ridic rufele. Amabilă, tovarășa de la ghișeu îmi numără șapte cămăși și mă roagă să-i ofer detalii despre a opta. Am încercat să descriu cît mai bine obiectul în cauză pentru a facilita găsirea lui operativă. După mai bine de o jumătate de oră de căutări zadarnice, cu aceeași amabilitate, am fost rugat să revin peste cîteva zile. Grăbită cum o știm, luna decembrie '87, a trecut, timp în care a trebuit să merg pe la „Nufărul" de vreo patru ori. De fiecare dată am discutat cu tovarășele de serviciu. Chiar și cu șefa de unitate de două ori. Aceasta, pe numele său Georgeta Prună, susținea, ca și subalternele domniei sale, că dacă am răbdare o să apară cămașa. De la cine ? Cum ? De unde ? Numai dînsele puteau cunoaște. Au trecut primele zile și din 1988. Pe 6 ianuarie la ora șapte și jumătate dimineața (deh, exactitatea...) eram din nou la „Nufărul". De această dată, ceva, ceva, parcă s-a schimbat. Arăt bonul și mi se oferă o cămașă care se aseamănă pe undeva cu cea predată de mine. Desigur, am refuzat noul obiect care, fie vorba între noi, numai nou nu era. La refuzul meu, șefa de tură m-a rugat să fac o contestație, în urma căreia, dacă se dovedește a fi întemeiată, o să primesc circa 70 la sută din suma plătită la cumpărare. Pentru că, lucru neștiut de mine, pe versoul bonului, la punctul nr. 2 din CLAUZE SPECIALE este scris : „În ce privește uzura, ambele părți recunosc, în principiu, o uzură de 30 la sută pentru orice obiect predat". Nu am scris contestația și nici nu am de gînd să o întocmesc vreodată. Deoarece mă consider un norocos. În ziua cu pricina, 3 decembrie, eram tentat să las la curățat și haina de blană. Dar frigul de afară m-a determinat să amîn acest lucru ! Asemenea pățanii, cu rufe predate și pierdute sau schimbate cu altele am mai auzit și de la alți cetățeni întîlniți în ceasurile petrecute de mine pe la „Nufărul" din Berceni.

Cine poate oferi o explicație clară la asemenea stări de lucruri ? Dar, mai ales cine poate înlătura asemenea deficiențe din activitatea acestora unități pe bună dreptate căutate și nu o dată, tot pe merit, apreciate ? Întreprinderea „Nufărul" trebuie să-și ofere încrederea din partea cetățenilor și prin calitatea și prin promptitudinea prestărilor de servicii efectuate dar și prin... exactitatea lor.

OVIDIU MARIAN ■

O poveste neverosimilă

Lucrurile s-au petrecut așa : În vara anului 1987 o echipă de la GAZ METAN a spart asfaltul trotuarului pe o porțiune apreciabilă, au săpat, au umblat la conducte și au astupat groapa. Destul de operativ. Dar asfaltul ? În fața scării „B" a blocului cu Nr. 7 din bulevardul Saturn — Brașov a rămas o porțiune de „arătură" ce a devenit — odată cu venirea toamnei — sursă de nenorociri pentru „împodobirea" scărilor și apartamentelor noastre.

Am întrebat pe un cetățean angajat al Întreprinderii de GAZ METAN : „Da, noi am spart asfaltul, dar de reparat îl repară I.C.R.A.L.-ul !" „Bine, dar uite că nu-l repară !" „Probabil că nu au fost sesizați." „De ce nu-l sesizați ?" „Eu ? Cine a făcut spărtura ! E și la noi o regulă !"... Bun ! Dacă e regulă, să respectăm regula ! Am sesizat eu ICRAL-ul. Întreprinderea respectivă — lăsînd întîrzierea — a trimis un inginer, pe ing. Kiss, cum s-a recomandat, care mi-a sunat la ușa apartamentului ca să afle de la „reclamant" care-i baiul. „Unde s-a spart ?" „Acolo unde v-ați murdărit pantofii de noroi !" Am coborît și i-am arătat. S-a convins, dar... „Reparăm, este într-adevăr treaba noastră, dar trebuie să fim sesizați !" „Păi nu v-am sesizat eu ?" „Nu dumneata ! Întreprinderea de GAZ METAN !" „Bine, dar acum ați văzut cu ochii dumitale !" „Ce-am văzut e una, sesizarea oficială e alta !" „Atunci ce-i de făcut ?"

FLORIAN CRIHANĂ ■

AUTOAPROVIZIONAREA

pasiune, din dragoste pentru animale.

— Dar oi, porci nu se prea văd în gospodărie.

— Nici nu prea am dintr-astea. M-am profilat pe vaci de lapte, pe creșterea și îngrășarea vițeilor și tăurașilor. E treabă mult mai sigură și mai bănoasă decît creșterea oilor și porcilor. Anual cresc între 5 și 7 taurine ; am avut chiar și mai multe, un porc-doi, doar atît.

— La contract dați ceva ?

— Cum să nu ! Eu valorific surplusul de produse numai prin contracte ferme cu statul. În anii trecuți am dat și cîte 3—4 capete bovine, aproape 1 500 de kilograme de carne în viu, aproape un vagon de lapte, păsări și iepuri, ouă.

— Iar anul acesta ?

— Mergem înainte. Am contractat 3 bovine, 2 000 litri de lapte.

— E avantajos sistemul acesta de valorificare ?

— Pentru mine unul, sincer să fiu, este. Au fost ani cînd am cîștigat cinstit de pe munca mea și cîte 45 000—50 000 de lei. Păi altfel cu ce aș fi făcut casa ? Cu ce aș fi cumpărat tot ceea ce se vede în ea ? Noi, eu cu nevasta, cu ce-am fi trăit ?! Nu ducem o viață de huzur, dar ne place să nu ducem lipsă de nimic.

— Am auzit că ați participat și la concursuri...

— În 1981 am luat premiul I pe județ la concursul județean al crescătorilor de animale care a avut loc la Piatra Neamț. Am participat cu două vaci din rasa Brună de munte și am obținut și titlul de cel mai bun crescător de animale. Ce mai, am avut și am tăurași frumoși, și vaci bune de lapte.

— De citit, văd că citiți. Aveți destule cărți pe-aici.

— Nu numai că citesc, dar și scriu. Am terminat prima carte intitulată „Infern și dragoste", cu amintiri și fapte din război, trăite de mine ; mă apropii de sfîrșit cu „Tainele Ceahlăului".

— Văd că televizor nu aveți încă.

— E singurul care ne lipsește. Am să fac rost de un acumulator și am să iau și televizor, mai ales pentru Elena, nevastă-mea, care se cam plictisește în pustietatea asta.

— Copii ?

— N-avem... Asta e durerea noastră.

— Și nu vă e urît ?

— Nu...

N-am mai primit un alt răspuns. Am înțeles abia tîrziu că făcusem o greșală, greu de reparat. Trist și îngîndurat, bătrînul crescător de animale se încovoie parcă deodată și ieși încet, cu pasul agale, să ducă viteii la iernat. Dincolo, peste zaplaz, dulăii porniră să latre cu înverșunare, de parcă ar fi venit lupii la stînă. În poiana dintre cetini s-a furișat, de nesimțite, înserarea.

MIHAI STĂNESCU

Argument în favoarea inteligenței

Totul a început în 1959. Directorul de pe vremea aceea era om gospodar și, fără să-i fi cerut nimeni, a hotărît că fabrica trebuie să crească și porci. Au fost unii care s-au amuzat; alții s-au supărat, ce au porcii cu acumulatoarele ? Ne numim „Acumulatorul" ? Producem acumulatoare ? Ce nevoie avem de porci ?

Asta s-a văzut destul de repede în calitatea meniurilor de la cantină, și nu de către cîțiva oameni, ci de către toți, pentru că aici, în această întreprindere, cu condiții de muncă deosebite, (este vorba de gradul de toxicitate pe care îl presupune realizarea acumulatoarelor), întreprindere pînă nu de mult unică în țară, — acum există încă una, la Bistrița Năsăud — fiecare om al muncii servește o masă caldă pe zi, al cărui conținut trebuie să îi asigure 2 600 de calorii. O masă caldă și un „antidot" (așa îi spunem noi dintotdeauna suplimentului de grăsimi și lactate primit zilnic, însumînd și el 900 de calorii).

Traian Butnărescu, șeful serviciului administrativ al întreprinderii lucrează aici de treizeci de ani. O viață de om. Îl cunoaște pe fiecare după nume, știe cîți copii au, ce necazuri, ce bucurii. De ce amintesc toate astea ? Pentru că omul din fața mea consideră că nu și-a făcut datoria dacă nu îi poate privi în față pe toți cei 1 951 de oameni ai muncii ; și nu îi poate privi în față dacă nu se gospodărește cu grijă, dacă la cantină oamenii mănîncă prost.

Experiența micii crescători de pînă la 100 animale a convins, așa că în 1975, cînd fiecare întreprindere a fost obligată prin lege să-și organizeze un sistem de autoaprovizionare, i-a găsit pregătiți pe cei de la „Acumulatorul". Răsfoiesc caietul în care șeful administrativului ține evidența situației crescătoriei de porci începînd din 1980. Îmi spune că petrece nopți întregi scriindu-și dosarele, și îl cred. Tipicărie ? Mă îndoiesc. Ordinea în acte, îmi spune, reflectă ordinea din practică. Străbatem aleile marii curți a întreprinderii, către crescătorie. Perfect delimitată de restul întreprinderii, crescătoria etalează, pentru cel ce a reușit să treacă dincolo de poarta încuiată, o ordine și o curățenie pe care nu le-am întîlnit în multe din fermele pe care le-am vizitat. Martin Anton, „șeful" de aici, tehnician veterinar, îmi dezleagă și misterul porții încuiate. În incinta crescătoriei funcționează și maternitatea, și boxele pentru îngrășat purcelii, și microabatorul. Trebuie păstrată o igienă perfectă. Dacă ar intra oricine ar dori aici, s-ar crea pericolul de îmbolnăvire a animalelor, de infestare a cărnii.

În cincinalul 1981—1985, la „Acumulatorul" au fost sacrificați 397 de porci, ceea ce înseamnă că oamenii muncii din întreprindere au beneficiat de 34 650 kilograme carne proaspătă la mesele servite la cantină. În 1987, cantitatea de carne obținută din gospodăria anexă a crescut la 14 450 kg, urmînd ca ea să crească în continuare în acest an.

Pentru fiecare masă caldă, în valoare de 16 lei, oamenii muncii de la „Acumulatorul" plătesc 5 lei, 11 lei fiind subvenționați de stat. Din meniurile ultimelor zile reținem ciorbă țărănească de carne, ciorbă à la grecque cu carne de porc, musaca de carne cu cartofi, sarmale, friptură la tavă, plăcintă cu brînză de vaci. Sigur, cantina are contracte ce îi permit să se aprovizioneze de la fondul de stat, ceea ce și face, pentru o mare parte din produsele necesare. „Numai că un kilogram de carne de porc crescut în crescătoria noastră costă 7 lei. În 1987, am degrevat piața, ne spune Vasile Necula, secretarul comitetului de partid al întreprinderii, de peste 14 tone de carne, pe care ni le-am asigurat prin forțe proprii. Nu e foarte mult, dar nici o cantitate neglijabilă".

Să adăugăm produsele obținute de pe lotul legumicol, modest, de numai 6 700 metri pătrați, nici un hectar, reușind să asigure permanent verdeață proaspătă și, în timpul verii, legumele de sezon, consumate crude sau preparate, la numai cîteva ore de la ruperea din vrej. Iar personalul cantinei a pregătit pentru perioada de iarnă 15 tone de roșii la sare, 12 tone de ardei pentru ciorbe și umplut, 3 tone de varză murată, 8 tone de morcovi la sare, 600 kilograme verdeață, tot la sare, 4 tone de ardei capia și 5 de gogonele. Totul însemnînd, desigur, efort suplimentar, ore de muncă susținută în fiecare zi. Prețul, însă, măsurat în economii, se regăsește în calitatea meniurilor și în faptul că iată, și în acest an, cantina are beneficii.

Ca majoritatea întreprinderilor, și „Acumulatorul" patronează o grădiniță. Funcționează în comuna Pantelimon, are nr. 14 și chiar așa se numește, „Acumulatorul". Nu știm cîte întreprinderi primesc scrisori de mulțumire de la părinți pentru felul cum sînt hrăniți copiii lor la grădiniță. La „Acumulatorul" există cîteva zeci asemenea scrisori, care probează odată în plus, cu valoarea argumentului sentimental, virtuțile autogospodăririi înțelese nu ca activitate impusă prin lege, ci ca necesitate reală pentru calitatea vieții.

ROXANA MANOLESCU

În căutare de beneficiari

Multă vreme o instituție de mina a doua sau a treia, Întreprinderea mecanică din Orăștie este pe cale de a deveni o firmă de prestigiu în domeniul mecanicii. Cu două decenii în urmă, ea producea grătare de sobă, vindea gogoși și punea mureturi. Cînd toate capacitățile se vor da în folosință, în următorii ani „mecanica" va deveni cea mai mare firmă a orașului și poate chiar numărul unu pe profil din județul Hunedoara. Dezvoltarea impresionantă a acestei unități care s-a născut pe umerii a mii de oameni veniți de la uzinele din apropiere și cu specialiști fără prea mari cărți de vizită ai orașului a adus cu sine și o serie de investiții sociale. O cantină cu 1 500 de locuri, o creșă și o grădiniță. Dacă pe vremuri, precizia lucrărilor efectuate aici ținea de măsuratul cu palma sau din ochi, acum se efectuează lucrări care țin de precizia copleșită de zerouri a mecanicii fine. Asta nu i-a împiedicat pe cei de la întreprinderea mecanică să uite de fostul profil al firmei. Cantina, grădinița și creșa, nevoile oamenilor și spiritul practic impuneau o dotare pe măsură și o gospodărie anexă care să satisfacă toate nevoile. Pe o suprafață de aproape trei hectare a fost amenajată o grădină de legume de care răspunde o singură femeie, Marta Ponoran. S-a făcut apel la meseriașii din prima generație, cei care veneau de la țară și știau mersul pămîntului. În după-amiezele libere ei au devenit grădinarii întreprinderii. Ferma de porci a fost extinsă și trei oameni și cărușagul văd de creșterea și îngrijirea animalelor. Pe nesimțite, gospodăria anexă a ajuns la aproape 200 de porci, pe care un tehnician veterinar, Marin Bucur îi tratează după toate normele medicinei veterinare. Numai că un asemenea număr de porci presupune un car de muncă, furaje, medicamente și inginerul zootehnist Benone Mărgineanu și-a dat seama că o idee bună nu poate fi scoasă la capăt cu una cu două. Și nici munca nu este suficientă. Adică nu ajunge doar bunăvoința. Porcii mai au nevoie și de hrană. Au adus toate resturile menajere, au achiziționat ce au găsit, au prestat lucrări inclusiv la cooperativa agricolă din oraș pentru a beneficia de unele produse, au făcut tot ce au putut. Și din sacrificarea animalelor s-a asigurat cea mai mare parte a necesarului de carne pentru cantina întreprinderii, pentru masa copiilor de la creșă și grădiniță. Numai că la o socoteală finală, la un bilanț făcut cu meticulozitate contabilă a reieșit că prețul cărnii de porc obținută prin intermediul gospodăriei anexă este mai mare decît cel scontat. Adică nu-i ușor să crești porcine în beneficiu. Pentru aceasta e nevoie de hrană. Iar rezolvarea problemei, atîta vreme cît gospodăria anexă nu beneficiază de nici o repartiție de furaje, devine o chestiune de spirit practic și inteligență. Cum vor reuși cei de la Întreprinderea mecanică să rentabilizeze creșterea porcilor în cadrul gospodăriei anexă rămîne o chestiune deschisă. Directorul întreprinderii, inginerul Ion Rotea spunea că una din soluții este sporirea numărului animalelor pînă în preajma cifrei de două mii. Aceasta este și intenția întreprinderii. În plus, în același spirit al dezvoltării gospodăriei anexă, conducerea întreprinderii și-a propus să amenajeze o creșcătorie de 10 000 de păsări și o microfermă de vaci. Cu păsările s-ar rezolva problema dietei pe care o solicită unii muncitori iar cu microferma de vaci s-ar acoperi nevoile de lapte pentru cei care lucrează în sectoarele calde (tratamentiști, forjori, turnători). Dar pentru toate acestea e nevoie de o extindere a suprafeței arabile afectate fermei și de multă inteligență în rezolvarea aprovizionării cu furaje.

Directorul întreprinderii evalua corect starea gospodăriei anexe : „Se poate scoate mai mult. E nevoie de muncă, de inteligență și de furaje". Cu atingerea acestor imperative, gospodăria anexă, aflată cu un bilanț pozitiv, beneficiile atîrnînd cu mult mai greu decît cheltuielile, poate ajunge la situația ca ea să suplimenteze și mai mult nevoile întreprinderii, adică ale oamenilor.

BOGDAN NISIPORU

Note

„Sesizați-l să ne sesizeze !" ...Bine și așa ! Am sesizat GAZUL METAN. Și iată că în 28 XI, începuse deja înghețul pe la noi, au apărut doi lucrători. Unul cu o lopată, celălalt cu... „SPORTUL". Au ridicat pămîntul la suprafață și surplusul l-au aruncat peste spațiul verde, lățind astfel suprafața înnoroită. Apoi a venit un camion de 5—7 t, cu cîteva găleți de balast, insuficient să acopere suprafața în cauză, deși l-au împrăștiat cu economie. Și cu asta toată lumea a plecat. După circa 5 ore de „muncă" am calculat după normele legale, cîștigul acestor oameni : 7,85 lei ! Împreună ! Oare cine le-o da diferența ?

Credeam că vor veni și vor continua, fie chiar și în acest ritm. M-am înșelat ! Apoi a venit înghețul și zăpada ca lumea. Prin 15 XII am fost căutat de doi lucrători de la ICRAL : „Ce s-a întîmplat, domnule ?" Le-am arătat și lor : „Să fim sănătoși ! La vară !"

...Sper ca dv. să le amintiți de această ispravă înainte de venirea verii.

Cu toată stima **STELIAN IONESCU**, Saturn 7, sc. B, ap. 6, Brașov.

An nou, năravuri vechi...

La mulți ani, cu împlinirea tuturor dorințelor !

Întotdeauna o urare conține speranțe de sănătate, de fericire, de prosperitate.

Cine nu dorește să i se împlinească dorințele, să-i intre băiatul la facultate, să obțină soțul promovarea așteptată de mulți ani, să treacă bunica proba grea a operației mereu aminată, mă rog, fiecare cu povestea vieții lui ! La scară națională, pentru fiecare aspirație trebuie să fie participare activă. Și ce am constatat (un banal exemplu) în stradă, între un drum și altul ? Sînt unii oameni care deși folosesc intens mijloacele comune de transport se pretează să călătorească fără să plătească. Ocupă și loc, schimbă autobuze, tramvaie, cu siguranța gestului, de parcă ar fi întrarea liberă. Nu se jenează cînd toți ceilalți compostează biletul, iar ei se uită pe fereastră. Printre cei mulți, corecți, sînt evazioniștii care, cu cinism chiar, declară că nu-și iau bilet cînd de fapt ar trebui să se înroșească de rușine și să bage mîna în buzunar, ca noi toți. Amestecă intenționat trăirile pentru ca să cîștige incorect cîțiva lei pe zi.

Peroanele metroului, la orele circulației intense, sînt acum, la fel, cum erau stațiile autobuzelor. S-au transferat și obiceiuri nedorite. Cine e mai puternic dă la o parte, cine e mai nervos nu se controlează în exprimare, cine e mai întîrziat înghionțește mai puternic. A trecut luna de miere cînd călătorii mergeau în vîrful picioarelor, cînd se invitau unul pe altul cine urcă întîi în vagon. Este și o explicație, doar pentru o parte dintre călători. Trenurile se succed, la orele de mare aglomerație, dimineața — la prînz, la 7—10 minute ceea ce îngreunează traficul. Unii pentru ca să prindă condica îți dau un ghiont că-l ții minte cîteva zile, chiar dacă după aceea își cer scuze. Ar trebui, acum cînd acest mijloc de transport a devenit atît de popular, să se studieze posibilitatea fluentizării transportului, să se repete sondajul efectuat acum cîteva săptămîni pentru a vedea exact, științific, cîți călători sînt la fiecare oră a zilei. Este mare păcat că acest excepțional mijloc de transport în loc să ne impună o ținută civilizată, să fie transformat într-un loc comun de

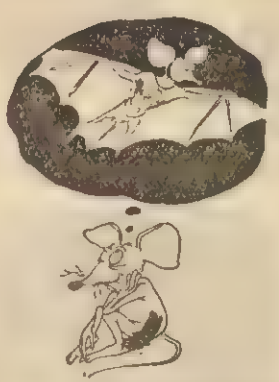

VALERIU MLADIN

gîlceavă.

Se depun eforturi demne de urmat pentru a face din București nu numai un oraș frumos și modern, dar și o capitală bine îngrijită. Furtunul și mătura sînt din ce în ce mai folosite. Fiecare își întreține suprafața din fața casei, a magazinului, a instituției. Este o reală plăcere să treci printr-un oraș curat în ansamblul și în detaliul lui. Dar lipsa de respect pentru munca unui întreg oraș din partea unora, nu puțini, intră la categoria „an nou, năravuri vechi". Se aruncă de oriunde, oricînd, de la geam, pe trotuar, în parc, bilete de tramvai, resturi de țigări, cutii de chibrituri și conserve și cîte și mai cîte !...

Am zărit deunăzi un tînăr neliniștit așteptînd pe cineva, (își cerceta mereu ceasul) care mînca o portocală. A descojit-o și a aruncat în jur plusul, fără cel mai mic gest de reținere. Alături, la doi pași, era o vizibilă cutie pentru gunoaie. N-am putut să mă stăpînesc și l-am arătat unde ar fi trebuit să fie locul cojilor, nu să calce lumea pe ele, pe stradă. Mi-a aruncat o privire disprețuitoare și a mîrîit : „Se vede că n-aveți ce face !"

Probabil pentru „n-am ce face" am scris și acest articol, cu speranța nu numai că-l va citi amabilul și neglijentul trecător dar și alții, nu numai ca el. Vrem „cei care n-avem ce face" să transformăm anul care a început în 365 de zile la înălțimea tuturor dorințelor noastre, pentru care merită să punem la bătaie energii, efort, entuziasme, speranțe, chiar dacă-i vom deranja pe unii din obișnuințele lor, de alt ev.

CARMEN DUMITRESCU

Comentariul săptămînii

Zi în plus

Din punctul de vedere al desfăşurării evenimentelor pe mapamond, 1987 este apreciat de unii comentatori, ca un an obişnuit, nici mai bun şi nici mai rău decît ultimii ani care l-au precedat, iar balanţa poate înclina spre realizări sau spre neîmpliniri, în funcţie de termenii la care raportăm rezultatele. În cazul în care comparăm ceea ce s-a făcut şi, mai ales, ceea ce nu s-a făcut cu doleanţele noastre, cu ceea ce ne-ar fi plăcut să se întîmple, atunci, firesc, anul care a trecut n-a fost la înălţimea aşteptărilor : s-au menţinut şi chiar s-au agravat numeroase conflicte armate, în frunte cu războiul din Golf, a continuat cursa înarmărilor şi experienţele cu arma nucleară, nu s-a renunţat la ideea militarizării Cosmosului, s-a agravat situaţia economică a ţărilor în curs de dezvoltare ş.a.

Dacă însă apreciem evenimentele în sine, raportîndu-le la condiţiile politice concrete şi la posibilităţile reale de acţiune, vom constata că în 1987 s-au creat premise favorabile pentru rezolvarea a numeroase chestiuni de mare importanţă pentru pacea şi securitatea popoarelor : a fost realizată înţelegerea cu privire la încetarea conflictelor din America Centrală, a cîştigat teren ideea convocării, sub egida ONU, a unei conferinţe internaţionale de pace pentru Orientul Mijlociu, în cadrul diferitelor foruri au fost adoptate rezoluţii în favoarea păcii şi dezarmării, a încetării conflictelor armate, a soluţionării problemelor şi diferendelor pe calea tratativelor. Dar cel mai important eveniment politic internaţional din 1988 a fost, fără îndoială, semnarea tratatului sovieto-american cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie şi mai scurtă de acţiune. Pentru prima oară în perioada postbelică s-a consemnat într-un document cu valoare juridică internaţională hotărîrea celor două superputeri de a distruge două clase de arme nucleare dintre cele mai primejdioase pentru omenire. S-a făcut astfel un prim pas concret pe calea înfăptuirii dezarmării generale, în consens cu aspiraţiile vitale de pace ale popoarelor. Din aceste motive, 1987 ar putea deveni anul începutului dezarmării.

Devenirea depinde însă de ce va urma, de ce se va petrece de acum înainte. Este necesar, mai întîi, ca tratatul semnat să fie pus în aplicare. Este apoi necesară încheierea de noi acorduri, în direcţia reducerii armelor nucleare strategice, pentru oprirea experienţelor nucleare, pentru renunţarea la militarizarea Cosmosului, pentru eliminarea totală a armelor atomice. Totodată, se impune trecerea la tratative în vederea reducerii armamentelor convenţionale în Europa, pentru eliminarea armelor chimice şi realizarea unui nou echilibru în raportul de forţe la un nivel cît mai redus al armamentelor. În această direcţie, se evidenţiază chemarea adresată de preşedintele Nicolae Ceauşescu, în cadrul Mesajului de Anul Nou, tuturor statelor şi popoarelor lumii de a face totul pentru ca în 1988 să se înfăptuiască paşi importanţi pe calea dezarmării, a păcii, a soluţionării conflictelor pe calea tratativelor, pentru rezolvarea problemelor economice grave, în primul rînd a situaţiei ţărilor în curs de dezvoltare.

Se înţelege că şi în 1988 hotărîtoare pentru ce se va înfăptui vor fi posibilităţile, împrejurările şi acţiunile politice concrete. Însă ne place să credem că factorii de decizie politică vor profita, de asemenea, de două caracteristici ale anului pe care l-am început : pe de o parte, anul este mai lung cu o zi, şi 24 de ore în plus de meditaţie pot fi hotărîtoare în alegerea celei mai bune soluţii într-o problemă capitală ; pe de altă parte, 1988 este an olimpic, şi, potrivit unei tradiţii multimilenare, în vremea olimpiadelor conflictele armate trebuie să înceteze. Să sperăm că aşa va fi şi de această dată.

ION D. GOIA ■

Colosul din Rhodos şi prezicătoarele

Veşti bune pentru arheologi. Specialiştii americani au pus la punct un sistem de cercetare de la mare înălţime denumit „remote sensing", care include utilizarea sateliţilor, a fotografierii cu infraroşii şi a radarului pentru descoperirea unor vechi vetre populate, care pînă în prezent nu au fost încă reperate. Cu această „high tech archeology" (arheologie de înaltă tehnicitate), au fost depistate deja mai multe arii de mare interes arheologic : un adevărat Pompei în America Latină, îngropat sub lava vulcanului Arenal din Costa Rica, urme ale unor aşezări primitive în Kenya, albia unui fost fluviu mai mare decît Nilul, în Sahara etc.

O cu totul altă metodă „arheologică" s-a folosit în altă parte a lumii, în Grecia, pentru găsirea posibilelor rămăşiţe ale Colosului din Rhodos. În acest caz s-a apelat sau, mai bine zis, s-a dat ascultare sfaturilor australienei Ann Dakbaar. Calificarea acesteia : clar-văzătoare şi nu una oarecare, ci posesoare a unei diplome în parapsihologie a Universităţii Adelaide. În anul 1985, Anna mai avusese o viziune potrivit căreia renumitul colos din Rhodos s-ar afla pe fundul mării, rupt în trei bucăţi. A precizat şi distanţa faţă de intrarea portului : 700 metri.

Atunci nu i s-a dat, pe bună dreptate, nici o atenţie. Însă o nouă vizită efectuată în luna iunie anul acesta pe insulă a avut mai mult succes. Autorităţile au lansat o amplă acţiune de cercetări în locul cu pricina, dar scafandrii nu au reuşit să găsească altceva decît un bloc de stîncă, asemănător întrucîtva unei mîini strînse în pumn. „Colosul din Rhodos a fost găsit", a jubilat presa din Atena, telexurile transmiţînd ştirea în întreaga lume. Senzaţia ar fi fost, desigur, de proporţii. Pentru că această statuie, înaltă de 32 de metri, înfăţişînd pe Helios, zeul soarelui, patron al insulei, este cotată printre cele şapte minuni ale lumii antice. Potrivit tradiţiei, ea ar fi fost ridicată pentru a marca succesul apărării oraşului împotriva oştilor generalului macedonean Poliorketes, care încercase, printr-un asediu de peste 12 luni, să cucerească oraşul insular. În acest scop, armata macedoneană a folosit mijloace extrem de moderne pentru acele vremuri : turnuri mobile, pe roţi. Eşecul asediului l-a făcut pe general să-şi părăsească întregul material de luptă la faţa locului. Locuitorii Rhodosului l au însărcinat pe sculptorul Chares din Lindos să făurească din metalul armelor rămase un monument în cinstea zeului protector. Statuia, care a provocat admiraţia întregii lumi antice, nu a rămas în picioare decît 63 de ani. În anul 227 î.e.n., un cutremur a dus la prăbuşirea statuii. Nouă secole mai tîrziu, ultimele rămăşiţe ale colosului de metal au fost vîndute de către califul sarazin Muawija unui negustor pentru a fi topite. Se spune că pentru transport au fost folosite 900 de cămile.

Pretinselor informaţii ale spiritistei australiene, arheologii le-au opus cîteva contraargumente de greutate : în primul rînd faptul că statuia nu a fost plasată în zona intrării în port, ci într-o piaţă a oraşului ; apoi, fragmentul în formă de pumn nu conţinea nici o urmă de metal, ci este din piatră pură. De altfel, cei mai puţin înclinaţi spre speculaţii dintre experţi au fost de părere că piatra găsită a căpătat forma respectivă datorită dinţilor macaralelor folosite recent la executarea unor lucrări de modernizare a portului. Concluzia ziarului „Avgi" din Atena este că întreaga afacere a fost „un fiasco colosal".

ROMEO NADAŞAN ■

Mărire şi decadenţă

După ce numai cu cîteva luni în urmă publicaţiile occidentale tîmbiţau pe seama creşterii neobişnuite a indicelui Dow Jones la bursa de valori, iată că, brusc, un seism a dus la un dramatic şi, pentru mulţi îngrijorător, recul. Să fie acesta oare începutul sfîrşitului ? Să fi avut dreptate mai puţin cunoscutul profesor de economie din S.U.A., pe numele său Ravi Batra ?

Profesorul american, de origine indiană, Ravi Batra a scris o carte intitulată „Marea depresiune din 1990" care a apărut la sfîrşitul acestei veri. Într-o singură săptămînă, de la lansare, ea a înregistrat un adevărat boom pe piaţa cărţii : 175.000 de exemplare vîndute ! Ravi Batra face în lucrarea amintită o paralelă între condiţiile existente în perioada anilor '20 (care au precedat marea criză) şi cele din anii '80 ajungînd la concluzia că : „un dezastru la fel, dacă nu chiar mai mare, este pe cale să se producă. El va începe în anul 1990 şi va afecta întreaga lume cel puţin pînă în anul 1996". După autor cauzele ar fi : speculaţiile de bursă (vezi Boesky et. comp.), dereglările financiare şi sistemul bancar cu ale sale dobînzi devastatoare (asemuit cu un rechin). Dar cauza cauzelor Batra o vede în concentrarea bogăţiilor în mîinile unui număr redus de oameni care, nesătui, se aventurează în speculaţii financiare dornici de şi mai mult, în timp ce marea masă sărăceşte. Bineînţeles că aceste consideraţii au în vedere economia capitalistă. Batra pedalează pe teza că la fiecare 60 de ani se produce o mare criză. De fapt nu este singurul : între alţii şi binecunoscutul economist John Kenneth Galbraith a ajuns la constatări asemănătoare, numai că el nu este de acord cu inevitabilitatea producerii unei crize de amploare.

Ceea ce nu au avut în vedere nici Batra, nici ceilalţi economişti este modul în care s-ar putea preveni o asemenea criză. Ei se mărginesc la constatări şi unele previziuni. Cred şi eu că unor asemenea economişti nu le este la îndemînă conceptul de „nouă ordine economică" şi nici acela de „reducere a ratei dobînzilor" (ca să dau doar două exemple edificatoare). Este mai uşor să iei ton de profet şi să te împaci cu ideea ciclicităţii crizelor în speranţa că nimic nu se va schimba. Cu toate că în lume adie un vînt prevestitor de prefaceri.

DAN DANUŢ DORU ■

Biblioteci de iarbă

În mod obişnuit se consideră — şi, de fapt, aşa şi este — că cea mai mare parte a timpului istoricii şi-o petrec în încăperile sumbre ale vechilor biblioteci, răsfoind cu grijă paginile îngălbenite şi acoperite de colb ale tomurilor vechi. În Statele Unite — poate şi în alte ţări — există însă şi specialişti care studiază trecutul în... grădinile şi parcurile vechi, găsind acolo multe mărturii preţioase despre cum era viaţa acum o sută sau două sute de ani. Şi, într-adevăr, de cum pătrunzi într-un parc rămas din alte secole, în închipuire îţi apar în modul cel mai firesc tablouri de demult, din care nu lipsesc caleaşca trasă de patru cai şi tînărul care, la umbra unui copac cel puţin secular, face declaraţii de amor unei fete superbe.

E bine, firesc, ca imaginaţia să alerge slobodă. Pentru ştiinţă sînt însă necesare date exacte. Şi, după cum arată cercetările, în America arta amenajării parcurilor şi grădinilor poate, alături — de pictură şi de literatură, să spună multe cu privire la diferite etape din istoria ţării. Tocmai de aceea în ultima vreme în Statele Unite au apărut mulţi entuziaşti ai restaurării vechilor parcuri şi grădini. Nu de mult, a avut loc „a doua naştere" a ansamblului de parcuri din jurul castelului în care se află Institutul Smithson (Washington). Vizitatorii pot să-şi delecteze privirea cu arbuştii şi tufele exotice de diferite forme, să se odihnească pe vechile bănci ornate cu figuri de lebede, să respire parfumul florilor aşternute pretutindeni în toate culorile curcubeului. Un astfel de parc este tipic pentru Statele Unite ale secolului al XIX-lea.

Cu două sute de ani în urmă parcurile americane arătau însă cu totul altfel. Atunci la mare cinste era naturalul : spaţii întinse acoperite cu iarbă, pîrîiaşe, cărări de pămînt ; nimic de prisos. Înclinaţia către un astfel de stil nu era pur şi simplu un tribut plătit modei. Era o replică dată modelului parcurilor regale europene, de pildă Versailles-ului, unde coroanele arborilor erau fasonate în chipul cel mai neverosimil, iar florile erau sădite după scheme stricte.

Un parc de acest virstă cu Statele Unite poate fi văzut la Annapolis (statul Maryland). El a fost înfiinţat în 1765. Totul este aici foarte simplu : florile de cîmp abundă, lipsesc arbuştii exotici, de asemenea, un mic lac. Acest monument de „arhitectură vegetală" era cît pe-aci să fie pierdut pentru totdeauna în anii '50, cînd în zonă a apărut un parc automobilistic. Compania constructoare intenţiona să clădească pe teritoriul parcului locuinţe pentru funcţionari. Parcul a fost salvat numai prin intervenţia energică a Societăţii de Istorie din Annapolis. Arheologii au stabilit dispunerea exactă a teraselor, botaniştii au determinat flora, alţi specialişti, cu ajutorul hărţilor şi desenelor vechi, au recompus profilul iniţial al întregului parc.

În prezent, pe teritoriul Statelor Unite acţionează grupuri de protecţie a moştenirii în parcuri şi grădini. „Aceasta este cea mai fragilă ramură a artei decorative — a subliniat directorul programului de protecţie a naturii al Institutului Swithson — dar ea poate să ne ajute să citim multe pagini uimitoare de istorie".

ION DUMBRAVA ■

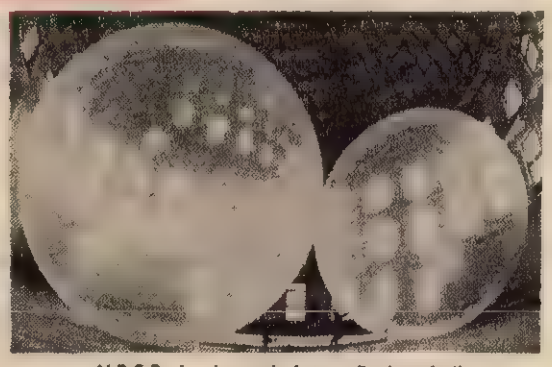

U.R.S.S. La întreprinderea Rezinotehnika din Kazan

Braviar

Autocamion deosebit

Ciudata maşină din imagine ce a primit numele de „Oul", nu este o machetă pentru un film ştiinţifico-fantastic. După o lungă chibzuinţă ea a fost concepută de Luigi Colani, un designer german, de origine italiană. O cameră de televiziune, încorporată în partea superioară a cabinei, permite şoferului să vadă, pe un ecran, ce se întîmplă în spate. Ferestrele laterale sînt înlocuite cu aparate de climatizare. Tot în cabină a fost încorporat un dispozitiv legat cu toate părţile principale ale vehiculului. Dacă survine o pană la motor sau cauciucuri, aparatul de radio, ce funcţionează lîngă conducătorul auto, se întrerupe automat şi se declanşează alarma.

În caz de ceaţă un radar permite circulaţia autovehiculului în deplină siguranţă, cu ajutorul lui evitîndu-se orice coliziune cu alte vehicule. În caz de şoc frontal un sistem hidraulic ridică cabina şi îl pune pe şofer la adăpost. În fine, pentru vizibilitate, diverşi senzori stabilesc calitatea drumului, ca şi temperatura ambiantă, elemente care, după ce sînt analizate de un calculator se transmit şoferului pentru alegerea vitezei optime. Forma aerodinamică micşorează rezistenţa aerului reducînd consumul de carburant cu 25 la sută.

Să fie oare acesta unul din tipurile de autocamioane ce vor circula pe şoselele anului 2000?

Leopardul zăpezilor

Un animal tipic alpin, ce trăieşte în zonele veşnic înzăpezite, la altitudini de 3 200—5 300 metri, este leopardul zăpezilor. Este o vieţuitoare rar întîlnită în lume şi pe cale de dispariţie, supravieţuind într-un număr restrîns în regiunea muntoasă din nord vestul Chinei şi în podişul Pamir, din U.R.S.S. Toate încercările de reproducere a acestui leopard în condiţii de captivitate nu au dat nici un rezultat. De curînd specialiştii grădinii zoologice din oraşul chinez Xining, capitala provinciei Qinghai au reuşit o

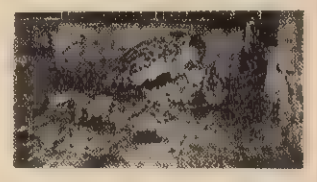

performanţă deosebită. O femelă de leopard al zăpezilor, pensionară a acestei grădini, a născut, în condiţii de captivitate. În imagine mama şi cei trei pui ai ei.

AUREL DIANU ■

Constantin Brâncuşi în constelaţia artistică de la New-York

Una dintre cele mai importante manifestări artistice organizate în ultimul timp la New York o constituie expoziţia de la Muzeul Guggenheim deschisă cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate a acestei instituţii. Expoziţia va fi deschisă pînă la 13 martie 1988 şi cuprinde cele mai importante piese de artă existente în colecţiile muzeului newyorkez. Actuala clădire a muzeului a fost inaugurată în 1959, devenind un punct de atracţie al turiştilor şi iubitorilor de frumos din întreaga lume. Sub forma unui trunchi de con, cu galeriile în spirală, Muzeul Guggenheim este recunoscut ca un aşezămînt artistic de prim rang în peisajul newyorkez. Colecţiile muzeului s-au mărit considerabil, atît prin donaţii cît şi prin achiziţionarea permanentă de obiecte de artă modernă europeană şi americană. Se cuvine a aminti, de asemenea, existenţa colecţiei Peggy Guggenheim de la Veneţia, care datează din 1979, instituţia europeană colaborînd la dotarea expoziţiilor de la New York.

Actuala expoziţie de la Muzeul Guggenheim se doreşte a fi o imagine fidelă a acestui aşezămînt artistic, cuprinzînd numai lucrări din patrimoniul propriu al muzeului. Nu sînt găzduite lucrări împrumutate şi nici piese de artă care ar putea deveni cîndva proprietatea muzeului.

Sînt expuse în total 257 de picturi, 128 de sculpturi şi 39 de alte lucrări. Secţia de sculptură este prezentată sub genericul „Capodopere ale sculpturii secolului al XX-lea".

Constatăm cu plăcere că locul proeminent în secţia de sculptură a expoziţiei îl ocupă genialul artist Constantin Brâncuşi, de la a cărui naştere se împlinesc 112 ani la 2 martie 1988. El dispune de cel mai larg spaţiu alocat unui singur artist pe marea spirală care adăposteşte secţia de sculptură. Vom înfăţişa pe scurt lucrările expuse.

De la început se cuvine a preciza că „sectorul" Constantin Brâncuşi al expoziţiei este compus din 8 sculpturi care aparţin colecţiei muzeului newyorkez şi o sculptură care a călătorit de la Veneţia pentru a întregi acest admirabil spaţiu românesc de la New York. Sculptura trimisă de colecţia Peggy Guggenheim de la Veneţia este intitulată „Măiastra", datează din 1912 şi atestă o mare fineţe a expresiei şi plasticitate a formei. Lucrarea este executată din bronz pe un postament de piatră. Reţine atenţia faptul că denumirea lucrării este păstrată în exclusivitate în limba română, neflind tradusă în nici o altă limbă, ceea ce face ca tema păsării măiestre să intre nu numai în istoria artei universale, ca o contribuţie românească originală, ci şi în însuşi vocabularul artelor, pe care îl îmbogăţeşte cu un termen românesc greu traductibil.

A doua lucrare, executată tot în bronz, se intitulează „Pasăre în spaţiu" şi este datată 1932. Îi urmează o sculptură care se inspiră nemijlocit din ecourile străvechi ale folclorului românesc, intitulată „Vrăjitoarea" lucrată în lemn şi datată cu aproximaţie 1916—1924. O lucrare de o inestimabilă valoare artistică, sugerînd o lume magică şi primitivă, semnată de genialul creator de la Hobiţa, este „Adam şi Eva", sculptură compusă din două piese, realizată în perioada 1916—1921. Chipul lui Adam este făcut din lemn de stejar bătrîn, iar cel al Evei din lemn de nuc. Un loc aparte în expoziţie îl ocupă sculptura intitulată „Muza", datată 1912, executată în marmură. Majoritatea ziarelor şi revistelor care au scris despre expoziţia de la Muzeul Guggenheim au apreciat că „Muza" este cea mai interesantă lucrare şi au reprodus-o pentru imaginaţia rafinată pe care o ilustrează. Aşa a procedat, de exemplu, New York Times care a publicat fotografia acestei sculpturi pe pagina întîi a suplimentului consacrat artelor, în timp ce unele reviste au ales chipul „Muzei" pentru a-l reproduce pe coperte.

Din perioada 1940—45 datează sculptura intitulată „Broască ţestoasă în zbor", executată din marmură, care prin esenţializarea maximă a formei atrage numeroase comentarii din partea vizitatorilor. Mai puţin cunoscută este sculptura înfăţişată sub denumirea „Portretul lui George", făcută din marmură şi datată 1911. O sculptură de mare efect stilistic este „Regele regilor" (1920—1930) realizată din lemn de stejar. În sfîrşit, expoziţia cuprinde şi o schiţă în creion, intitulată „Nud", aparţinînd perioadei 1920—1924. Secţia de sculptură mai cuprinde lucrări reprezentative semnate de Arp, Giacometti, Moore şi Calder.

Comentariile pe care le auzi în jur, vizitînd sectorul Brâncuşi al expoziţiei capodoperelor secolului al XX-lea din domeniul sculpturii, se referă, în principal, la originalitatea sau chiar insolitul formei lucrărilor zămislite de artistul român. La aceste comentarii şi la întrebările care se pun cel mai potrivit răspuns este însuşi credo-ul artistic al artistului care, reliefînd tradiţia orală a tuturor artelor, declara : „Forma nu trebuie să fie o monedă acceptată de toţi. Forma este o monedă pe care fiecare geniu îşi pune pecetea lui şi care îi poartă efigia proprie. Cînd moneda reuşeşte să fie acceptată, scopul artistului este atins".

Criticii de artă de pe toate meridianele sînt aproape unanimi în a recunoaşte că, prin glasul lui Brâncuşi, omenirea se rosteşte într-un limbaj plastic de o semnificaţie singulară. S-a afirmat nu o dată că prin talentul lui Constantin Brâncuşi vechiul fond de artă originar a izbutit să depăşească suprafaţa bronzului, lemnului sau pietrei, pentru ca „dincolo de vanitoasa semnătură, să-l manifeste pe individ cu ajutorul unei forme unice, adversară a standardului. La acest sculptor, cosmicul este atins printr-o puritate secundă, cucerită prin înfrîngerea tentaţiei... de a părea". (Pierre Courthion). Există un consens între specialişti, potrivit căruia forma creaţiilor brâncuşiene nu are niciodată sterilitatea artei pentru artă. Sculptura genialului artist român adună în forme concentrate viaţa profundă a omului de astăzi şi de mîine. Opera lui Constantin Brâncuşi nu aparţine doar acestui veac şi mileniu, ci şi mileniului al III-lea căruia arta îi va trece în curînd pragul, transportînd cu sine tema creaţiei şi a misterului universului. De aceea, refuzînd idei mai vechi enunţate de critica de specialitate cu privire la geniul creaţiei brâncuşiene, cei care au scris şi vor scrie despre ansamblul creaţiei brâncuşiene nu pot să nu admită faptul că ne aflăm în faţa unui artist genial ce anunţă lumea viitoare, fiind „opera unui om în care s-au înfruntat într-o puritate reflexivă, gravă, uluitoare, ritmurile creaţiei". Forma atinsă de lumină lui Brâncuşi şi valorizarea sa stilistică capătă o putere comparabilă cu aceea a culorilor din pictură. Nu putem să nu subscriem la aprecierea lui V.G. Paleolog, potrivit căruia artistul român încearcă „să facă forma „capabilă de a primi lumina în toată materialitatea ei, pentru a o reda apoi, a o reflecta plină de viaţă".

Celia Delavrancea, al cărei centenar a fost sărbătorit recent, amintindu-şi de o vizită făcută la atelierul lui Constantin Brâncuşi, afirma pe bună dreptate : „Brâncuşi a adîncit în sculptură esenţa artei ţărăneşti care, în toate expresiile ei, de la olărie dulgherie, de la ţăieturile în lemn la broderiile iilor, poartă ritmul vieţii unui neam vechi, creator de simboluri nepieritoare. El a exprimat sinteza acestei creaţii, simplificîndu-i vocabularul linear, pînă la un ermetism greu de desluşit şi primejdios de imitat". Idei similare se reîntîlnesc şi în aprecierile recente, formulate de critici de artă de cele mai diferite formaţii estetice, atît din S.U.A. cît şi din Europa.

Expoziţia care găzduieşte creaţia lui Constantin Brâncuşi nu este singura manifestare de prestigiu din domeniul artelor, în plină desfăşurare la New York. Se cuvine a preciza că opera lui Brâncuşi este urmărită şi sărbătorită într-o adevărată constelaţie. În cîteva săli, situate în diverse părţi ale New Yorkului, Galeriile Dyansen, beneficiind de serviciile de specialitate ale unor consultanţi competenţi, au organizat o impresionantă retrospectivă Erté, cu prilejul celor 95 de ani de viaţă ai artistului Erté este numele pe care, pe baza pronunţiei franceze a literelor „R" şi „T" şi l-a luat Romain de Tirtoff, născut la Petrograd în 1892, care, de la vîrsta de 18 ani, s-a stabilit la Paris.

Referindu-se la creaţia lui Erté care s-a impus în domeniul picturii, ilustraţiei de carte, modei, costumelor, scenografiei, creaţiei de bijuterii, designului, John Russell, de la publicaţia „Sunday Times", scria : „Dacă Michelangelo s-ar scula din morţi cu greu s-ar putea crede că el s-ar bucura de o publicitate mai elogioasă decît cea care i-a fost acordată lui Erté". Erté este tipul artistului en vogue, ale cărui lucrări sînt căutate şi cumpărate de toate marile muzee din Occident. El este considerat un adevărat inovator, un creator care nu se teme de a explora ceea ce nu se lasă explorat. Sînt admirate experimentele sale cu noile tehnici, combinaţiile neobişnuite la care recurge pentru a dobîndi efecte de senzaţie. Grafica sa este concepută a fi „dincolo de timp". Artistul este apreciat astăzi tot atît de mult ca şi în anii '20 şi se estimează că el va fi admirat şi de generaţiile viitoare. Erté se autodefineşte ca un aristocrat al artelor, dar concesiile făcute reclamei şi spiritului comercial sînt considerabile, evidente şi mărturisite.

Imaginea constelaţiei artistice de la New York ar fi însă incompletă dacă nu am menţiona şi existenţa a sute de galerii, mari şi mici, în care pot fi văzute numeroase opere aparţinînd unor creatori mai mult, sau, deseori, mai puţin, cunoscuţi. Enumerarea lor este imposibilă în economia restrînsă a acestor însemnări care îl au drept personaj principal pe genialul artist de la Hobiţa.

Într-o asemenea constelaţie artistică, la muzeul Guggenheim zeci şi sute de mii de vizitatori admiră opera românului Brâncuşi care a fost, poate, aşa cum afirmă istoricii, „singurul artist care, voit şi pe deplin, a reuşit să descurajeze succesul". Izbînda sa reală este însă imensă. Ea dăinuieşte şi va continua în cel de-al treilea mileniu. Este victoria unui român din Hobiţa, pe care biografii l-au imortalizat astfel : „A trăit la Paris. Impasse Ronsin, aproape o jumătate de veac, ca un ţăran pe bucata lui de pămînt, fără slugi, dînd rareori cîte o petrecere modestă, cînd pregătea el singur ceva bunătăţi, le servea, avea grijă de muzică şi de dans". În constelaţia artistică a marii metropole americane, creaţia lui Constantin Brâncuşi străluceşte ca un far, simbol viu al victoriei sigure şi nemuritoare a spiritualităţii româneşti, care, prin zestrea sa de frumos, a îmbogăţit tezaurul de vrednicie a omenirii. Care este secretul marelui succes al sculptorului român ? Răspunsul este complex, dar esenţializat prin însuşi cuvintele artistului ar suna astfel : „Sînd necontenit fiinţa interioare, am dat de izvorul vieţii fără bătrîneţe. Asa e arta : tinereţe fără bătrîneţe şi viaţă fără de moarte". Acesta este testamentul brâncuşian căruia expoziţia de la muzeul Guggenheim îi reliefează întreaga actualitate.

IOAN VOICU ■

Repere ale muzicii uşoare

Staruri, noutăţi din topuri

● Revenirea lui Michael Jackson a însemnat un dublu şoc : pe de-o parte albumul „Bad" care a răsturnat clasamentele instalîndu-se pe primul loc, pe de altă parte înfăţişarea total modificată a îndrăgitului star. Nasul subţire, fin, pielea întinsă, fără nici o cută, într-adevăr o reuşită chirurgie plastică. Acum după ce ne-am obişnuit cu noul Michael, aflăm altă bombă : cimpanzeul Bubble, nedespărţitul său prieten, a suferit şi el o operaţie estetică, pentru a i se da o înfăţişare cît mai apropiată de cea a stăpînului. În plus croitori renumiţi i-au confecţionat haine scumpe dar se pare că nici medicii şi nici casele de modă nu au reuşit mare lucru. Maimuţoiul a rămas tot maimuţoi. ● Madonna Ciccone şi-a văzut visul cu ochii : revistele de specialitate (cele muzicale) au declarat-o „Miss -87", interpreta cu cel mai atrăgător corp. Se ştie cît de mari eforturi a făcut în acest sens în decursul turneului „Who's that Girl", preocupîndu-se ca vestimentaţia să nu-i umbrească prea mult calităţile fizice. Şi iată că a reuşit. Ceea ce o preocupă însă cel mai mult pe micuţa Madonna (1,54 m) este să semene cît mai mult cu Marilyn Monroe, modelul ei încă din copilărie. Dar în afară de tunsoare şi o aluniţă desenată n-a reuşit să facă mai mult. Dorind totuşi să aibă cît mai multe lucruri în comun cu marea stea a Hollywoodului, Madonna a cerut decoratorilor să-i facă o copie identică a dormitorului regretatei Marilyn. ● Fără să copieze pe nimeni, avînd o înfăţişare plăcută şi o voce unică, Aura Urziceanu este ceea ce se cheamă o vedetă de talie internaţională. În aceste momente ea este ambasadorul cîntecului românesc, desfăşurînd un lung turneu prin lume. Debutînd la 31 decembrie la Rio de Janeiro, ea urmează să concerteze în mai multe ţări din America de Sud, va continua cu Statele Unite şi va încheia cu Canada. Sperăm ca turneul să fie un triumf, şi o aşteptăm la primăvară. Succes ! ● O nouă stea apare timid (deocamdată) la orizont. La numai 15 ani Vanessa Paradise intră în topuri dovedind mult talent. S-a născut la St. Maur (Franţa) la 22 decembrie 1972. Cîntecul ei de debut, considerat un mare succes se numeşte „Joe le taxi". ● Vorbind de succese, iată cîteva noutăţi de clasament, cu mari şanse de a deveni şlagăre ale anului 1988 : MICHAEL JACKSON — „The Way you make me feel". SABRINA — „Hot Girl", al doilea succes consecutiv, primul fiind intitulat „Boys", RICK ASTLEY — „When I fall in Love" (el este categoria „newcommers"), PET SHOP BOYS — Always in my mind", AISON MOYET — „Love Letters", MODERN TALKING — „In 100 years", T'PAU — „China in your Hand", COMMUNARDS — „Never can say goodbye", PAUL MC CARTNEY — Once upon a long ago", SHAKIN'S STEVENS — „What do You want", STING — We'll be together", şi lista rămîne deschisă. Vă vom ţine la curent.

MIRCEA ZANE ■

Pescăreasca

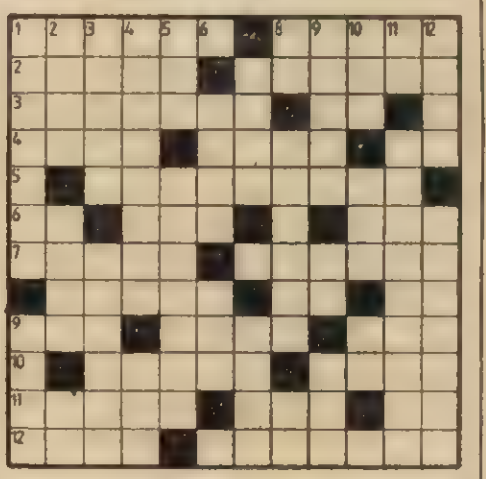

ORIZONTAL : 1) Peşte de rîu, lung de 15—20 cm., cu botul proeminent, verde cenuşiu pe spate şi alb pe burtă — Pescuitul... de performanţă şi plăcere. 2) Un peşte... model — Imitaţii de peştişori, făcute din lemne sau metal sclipitor, folosite pentru prinderea peştilor răpitori. 3) Peştişor de mare de culoare argintie, folosit de obicei ca nadă — Luat la mijloc ! 4) A schimba direcţia vasului — Peşte răpitor de apă dulce, cu spinarea verzuie — Peşti... goi ! 5) Peşti marini cu forme lungi şi ascuţite (3 cuv.). 6) Pană... în aspic ! — A băga la apă — Acest (reg.) 7) Suliţe de aruncat, avînd virful cu tăiş dublu — Peşte răpitor de apă dulce, cu bot turtit precum ciocul de raţă. 8) Un pic (înv ; reg.) — Răzbunarea peştelui (!)... — ...în supă! 9) Hirtie de valoare — Zgîrcit — Particulă... de viaţă. 10) Împletitura de nuiele în formă de coş, folosită la prinderea peştelui — Fir confecţionat din fibre sintetice de care se leagă cîrligele la undiţe. 11) Înotătoare — Un moş care ajută... la prinderea somnului — În .voie ! 12) Specialitate culinară... de somn — Unealtă de pescuit în formă de sac alungit (pl.).

VERTICAL : 1) Peşte teleostean marin, răpitor, lung de 13—15 cm. — Alt peşte teleostean, ciprinid, dulcicol, de mare valoare economică. 2) A parcurge un text — Încăpere situată sub puntea inferioară a unei nave (pl.) — Burtă de crap ! 3) Lucrare muzicală de anvergură — Nume generic al unor peşti marini răpitori, selacieni. 4) Alt peşte marin, foarte periculos — Hopa (var.) 5) Mediu marin ! — Trag barca pe uscat. 6) Momeală pescărească — Unelte de pescuit, formate din trei fişii de plasă aşezate vertical în apă. 7) Vehicule amenajate în scopul transportului pe apă — Liber-cugetător. 8) Cap de şalău... în plasă ! — Pescuieşte de plăcere — Bine ! 9) Dispozitiv confecţionat dintr-un material uşor, menit să susţină cîrligul undiţei în apă la nivelul dorit — Sînt... la nisetri ! — Neam de trac. 10) Icrele în fond — Apă — Aproape bun ! 11) Rece ! — O persoană... la temă. 12) Exemplare slabe de scrumbii albastre — Furcă în virful căreia e fixat sacul de pescuit (pl.).

Dicţionar : DARDE, LEACA, HORET.

MIRCEA GUJA ■

Dezlegarea careului din numărul precedent :

CLEPSIDRA ; CS ; E ; PRE ; AURORA ; APOI ; ET ; CROP ; SECUNDAR ; ONT ; UNI ; UIT ; ELOA ; RD ; ANTIC ; OSM ; IUŞE , I ; LOG ; I LE MERIDIAN , VECHI , IP , UNA ; E ; O ; IOVAN , U , CALENDE ; ORAR ; IREVERSIBILĂ.

La orizont: Olimpiada albă

De unde încep șansele noastre

Sezonul rece va cunoaște în curînd zilele fierbinți ale Olimpiadei de iarnă : 13—28 februarie, Calgary, Canada. Va fi un examen edificator pentru tot ce s-a întreprins în sporturile de iarnă în răstimpul trecut de la Sarajevo '84. Ca urmare a rezultatelor obținute atunci, s-a purces, ca de obicei, la întocmirea și realizarea unui amplu plan de măsuri pentru revigorarea acestor sporturi. Din respect pentru intențiile declarate la început și pentru cît s-a realizat din ele, în acești patru ani, amintim cîteva din mutațiile controlabile petrecute în viața respectivelor discipline sportive.

Astfel, în ultimele două sezoane ('86—87 și cel în curs) s-au obținut primele medalii la severul „Concurs Prietenia" : patru (una de aur) la patinaj viteză, cinci de argint, la schi alpin-fete și cîte una de bronz la patinaj artistic — băieți și schi fond-fete. La Universiada de iarnă din 87, ștafeta feminină de schi fond s-a clasat pe locul IV (pierzînd podiumul din cauză că, în ultimul schimb, s-a rupt bățul, și acela înnădit, cu care schia Ileana Hanganu). La Campionatul mondial de juniori din '87 aceeași virtuoasă Mihaela Dascălu a obținut, tot în premieră, un onorant loc VI. Patinatorul Cornel Gheorghe se află pe o „voltă" promițătoare, cîștigînd în ultimele luni două concursuri internaționale și clasîndu-se pe locul trei la un altul, desfășurat la Leningrad. În sfîrșit, vestile bune pot fi și foarte proaspete : săptămîna trecută la concursul „celor trei piste" (Innsbruck — Inzell — Baselga di Pine), competiție de tradiție pentru lumea bună a patinajului viteză și unde nu prea aveam acces pînă acum, patinatoarele noastre și-au probat din nou valoarea : Ileana Cletesteanu — învingătoare la Innsbruck, 500 m; Mihaela Dascălu — două locuri trei și un loc cinci. Cerasela Hordobețiu — un loc patru și un loc șase.

Poate că aceste performanțe nu pot părea răsunătoare pentru cei care nu sînt familiarizați cu densitatea, duritatea și specificul acestor competiții, în care, de pildă, un loc cinci la schi-fond poate spune mai mult (fără să se supere nimeni) decît o medalie la canotaj). Dar cum sporturile se compară prin propriul lor palmares, va trebui să recunoaștem, măcar, că rezultatele de mai sus sînt un început de încrustații promițătoare pe o pagină ce rămăsese multă vreme albă.

Eterna problemă a sporturilor de iarnă este pregătirea specifică. Statisticile sînt neînduplecate: de pildă, un bober frunțaș pe plan mondial face într-un sezon, în medie, 600—800 de coboriri, pe cînd un bober de-al nostru poate aspira la cel mult 180—200. Condițiile obiective (ale absenței gheții, zăpezii ș.c.l.) sînt înțelese de toată lumea; totul este ca ele să nu fie transformate într-un paravan al lenei sau o scuză pentru inactivitate. În ultimii doi-trei ani s-a reconsiderat și această strategie a pregătirii, crescînd, totuși, volumul de antrenament chiar și în absența „condițiilor specifice". Varianta pregătirilor „pe rotile" — la bob, schi și patinaj — este deja larg răspîndită („dacă ar fi competiții oficiale pentru astea, în mod sigur am fi campioni olimpici!", glăsuia un mucalit). La Poiana Brașov, cu sprijinul decisiv al organelor sportive locale, s-a amenajat chiar și o pîrtie din material plastic pentru „alunecarea" schiorilor pe timp de vară. În sfîrșit, o premieră a acestui an este simulatorul pentru piloții de bob (adaptabil, însă, și pentru sanie). E o realizare „de suflet" a inginerilor Dan Boștan și Marian Niculescu asupra căreia vom reveni într-un număr viitor. Acest simulator este extrem de util în familiarizarea piloților de bob cu diferite pîrtii, în aprecierea valorii lor după criterii obiective (calitatea și oportunitatea diferitelor manevre fiind redate grafic) — pe scurt, în menținerea „stării de coborîre" independent de anotimp.

Desigur, și astfel de lucruri se pot lua doar cu titlul de începuturi necesare, ele nerezolvînd, decît în foarte mică măsură și doar unele din aspectele tehnice elementare ale sporturilor de iarnă. La acest capitol, entuziasmul și ingeniozitatea rămîn încă elemente de bază în pregătirea pentru concurs a sportivilor. De pildă, acum se lucrează la modificarea bobului de patru pentru „întrarea" lui în regulament, întrucît, de cînd a fost fabricat, parametrii tehnici regulamentari ai respectivului aparat de concurs s-au modificat în repetate rînduri, iar nerespectarea lor ar atrage imposibilitatea participării la Olimpiadă.

Revenind la această competiție, o trecere în revistă a disciplinelor și sportivilor care ne vor reprezenta la Calgary ar arăta în felul următor:

La **schi alpin** ne bazăm pe **Mihaela Fera**, 18 ani, cinci medalii la „Concursul Prietenia", și — lucrăi tot în premieră pentru sportul nostru — posesoare a unui punctaj care-i dă dreptul să participe la concursurile „Cupei Mondiale". La unul din acesta (Lenggries, R.F.G.) în proba de slalom, va lua startul peste puțină vreme, pentru ca după aceea să fie prezentă la toate probele campionatului mondial de juniori de la Madona di Campiglio.

Lotul feminin de **schi fond** este format din Ileana Hanganu (19 ani), **Rodica Drăguș** (24 ani), **Daniela Filimon** (19 ani), **Mihaela Cîrstoi** (18 ani), **Adina Tutulan** (19 ani). Dintre ele se vor alege componentele ștafetei pentru „Cupa Mondială" (Leningrad și Klingenthall), campionatul mondial de juniori (Saalfelden — Austria) și Cupa „Carpați" (Predeal).

Patinajul viteză dispune de o tripletă foarte valoroasă: **Mihaela Dascălu, Ileana Cletesteanu, Cerasela Hordobețiu** — fiecare împlinind 18 ani chiar în anul acesta. Participarea lor la campionatul mondial de juniori (29—31 ianuarie) ar oferi spun specialiștii — șansa unei noi medalii în premieră pentru sportul românesc, precum și, implicit, o nouă confirmare a potențialului acestor fete deosebit de talentate.

Cornel Gheorghe (19 ani) este port-drapelul **patinajului artistic**, el debutînd la seniori odată cu europenele de la Praga (12—17 ianuarie).

Lotul de **bob** cuprinde pe **Dorin Degan, Csaba Nagy, Costel Petrariu, Florin Oițeanu, Laurențiu Budur** și **Anghel Grigore**. Un mic amănunt relevant este că echipajul Petrariu-Nagy deține (din martie '87) recordul de stat al pîrtiei de la Calgary! Dacă în episodul startului concurăm de la egal la egal cu cei mai buni boberi din lume, pentru recordul pîrtiilor intervin în calcul și caracteristicile tehnice ale aparatului. (În unele țări există, pe lîngă institutele de aeronautică, secții speciale care se ocupă de proiectarea și construcția boburilor).

La **sanie** contăm pe **Livia Pelin**, prezentă în aceste zile în două concursuri pentru „Cupa Mondială".

În legătură cu participarea noastră la această Olimpiadă de iarnă cîteva considerații se impun — din care cea mai evidentă este că însăși participarea este o frumoasă performanță morală, situată în descendență directă a spiritului olimpic (important e să participi, nu-i așa?); apoi, tot la fel de evidentă este tinerețea sportivilor cărora li se va încredința această cinste. Vîrsta celor de mai sus sugerează cît se poate de bine că sporturile de iarnă se află la noi într-un fel de „primăvară", într-o etapă de împrospătare a forțelor și de orientare a lor, din toate punctele de vedere, pe făgașul marii performanțe. De aceea, astfel de prezențe merită încurajate.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

— **Mihaela, vrei să începi noul an cu un interviu pentru „Flacăra"?**

— Eu știu? este primul. Cum să nu...

— Te ajut și eu, intervine secretarul federației, Marian Nedelescu.

— **Fiind la primul interviu, ar fi necesară, nu-i așa, o scurtă prezentare.**

— Sînt brașoveancă, m-am născut la 12 februarie 1970, sînt elevă în clasa a XII-a C a liceului „J. Honterus" și membră a clubului sportiv „Tractorul" Brașov, în secția de patinaj viteză.

— **Mulțumesc pentru ultima precizare! Ar mai fi și palmaresul, dar despre el — mai tîrziu. Cum ai ajuns la patinaj viteză?**

— De la patinaj artistic!

— **Cum așa?**

— Pe la 7 ani făceam „artistic", dar într-o bună zi m-a văzut antrenorul Ernest Urich, de la „Tractorul", care m-a convins că am calități pentru viteză, în special o bună alunecare pe gheață și tenacitate. Știți, patinajul viteză seamănă cu atletismul, iar cel artistic mai mult cu gimnastica.

— **Tocmai de-asta, nu regreți schimbarea?**

— Dacă mă gîndesc la costumele colorate, strălucitoare — — și ce fată nu se gîndește? —, la muzică, una din pasiunile mele, la reflectoare, la aplauze, mă încearcă un regret. Dar patinajul viteză mi-a adus, mai ales în ultima vreme, multe satisfacții, care reprezintă, totodată, și cîteva premiere pentru patinajul nostru. Îmi place ce fac, așa că...

— **Știi că ai urmat un exemplu ilustru? Karin Enke-Kania, din R.D. Germană, a fost cîștigătoare la „Cupa Prietenia" la patinaj artistic, apoi a trecut la viteză, unde a cucerit titluri olimpice, mondiale, a stabilit nenumărate recorduri ale lumii.**

— Sînt măgulită de această apropiere, dar să știți că asemănarea se oprește aici. Mai am foarte mult pînă a putea fi comparată cu Enke-Kania...

— **Poate vei ajunge campioană mondială la ciclism, ca și ea... Am amintit de „Cursul Prietenia", așa încît am ajuns la palmares și la premierele de care spuneai.**

— Așa-i, cele mai mari succese ale mele de pînă acum le-am obținut anul trecut la „Prietenia", la Phenian, toate fiind și premiere în patinajul

Mihaela Dascălu, de la artistic la viteză

de la noi : medalie de aur la 1 000 m, argint la 3 000 m, bronz la 500 m și 1 500 m. Pînă atunci, nici un sportiv român nu urcase pe podium la această competiție, care reprezintă, adesea, mai ales la noi, fetele, aproape un campionat mondial de juniore.

— **Ești încă junioară, peste o lună vei împlini abia 18 ani. Ce șanse ai avea la mondialele de juniori?**

— Aș mai putea, sînt convinsă — de fapt, am mai putea — aduce cîteva premiere, și anume tot medalii, nu numai, cum s-a spus, un onorant loc 6, ca în '87.

— **„Am putea?"**

— Da, pentru că actualul lot, pregătit de antrenorii Adrian Ciobanu și Horia Timiș, se află în evident progres. Ileana Cletesteanu și Cerasela Hordobețiu m-au și bătut de cîteva ori...

— **Și nu te superi...?**

— Cum să nu, sînt supărată pe mine, dar la victoriile lor mă bucur, le îmbrățișez cu toată sinceritatea. În patinajul viteză e greu să pătrunzi în frunte, și deci orice succes al nostru ne aduce mai aproape de primele locuri în ierarhia mondială.

— **Sîntem în preajma Jocurilor Olimpice de la Calgary. Ce ne spui despre aceasta?**

— Olimpiada este visul oricărui sportiv. O participare onorabilă acolo înseamnă enorm pentru noi. Cred că nu ne vom face de rîs, nici nu pot concepe așa ceva, după modul în care ne-am pregătit, deși concurența senioarelor va fi foarte puternică.

— **Amintindu-mi de comparația atletism-patinaj viteză, e cunoscut că rezultatele importante în sportul vostru vin, totuși, după o anumită vîrstă. Vei vă grăbiți?**

— Sigur. Noi am făcut ceva pași, am comprimat timpul și am putut intra în circuitul marilor concursuri ale senioarelor.

— **Cîteodată, chiar pe ușa din față...**

— Da, dar numai cîteodată. Deocamdată!

— **Faci jocuri de cuvinte?**

— A, nu! Eu, noi adică, ne pregătim cum putem mai bine, mereu nemulțumite de rezultate. Dar, să știți că este din ce în ce mai greu, mai ales de cînd au apărut pistele artificiale acoperite, care permit o pregătire specifică, pe gheață, de 12 luni pe an. Dacă și așa cîștigăm în concursuri importante, înseamnă că putem mai mult.

— **Mulțumesc, Mihaela, pentru acest interviu luat în grabă, în viteză pot spune, și succes la „Turneul celor trei piste".**

LUCIAN OPREA ■

Pe scurt, foarte pe scurt

Echipa națională de fotbal (antrenori Jenei și Drăgușin) va susține două jocuri în Israel, în compania țării gazdă (3 februarie) și a Poloniei (6 februarie). ● Lotul olimpic (antrenat de Halagian) are în perspectivă două jocuri în Albania (între 27 ianuarie și 3 februarie). ● Lotul de tineret (cîrmuit acum de Mircea Rădulescu, revenit în F.R.F.) are în plan, de asemenea, două jocuri în Grecia, la începutul lunii februarie. ● Pînă în 12 ianuarie, nici un dosar de transfer nu fusese depus la federația de fotbal (perioada regulamentară fiind 5—20 ianuarie). ● Se pare că Gică Popescu și Lasconi figurează pe lista înaintată la U.E.F.A. de echipa care a mai rămas în cupele europene, iar Lung ar fi fost interesat de o discuție la conducerea echipei Steaua. ● Hagi și-a prelungit (prin semnătură) contractul la echipa campioană, urmînd (în sfîrșit) să fie perfectate și condițiile de reciprocitate ale acestui transfer. ● Șunda și Leman (de la Poli Timișoara) ar întări în retur echipa Progresul din aceeași localitate. ● Plenara F.R.F. a fost amînată din nou : se pare, pentru 22 ianuarie. ● Pe 21 ianuarie va fi festivitatea de decernare a „ghetei de aur"; alături de Cămătaru vor fi prezenți și ceilalți 20 de fotbaliști care „s-au încălțat" cu acest trofeu în cele 30 de ediții ale acestei competiții sui-generis. ● Pe 28 februarie, la Atena, se vor întîlni reprezentanții echipelor din grupa întîi a preliminariilor C.M. din 1990, adică ai Danemarcei, Greciei, Bulgariei și României, pentru a stabili calendarul disputării jocurilor din grupă. Varianta noastră cuprinde, în esență, ideea de a disputa cîte două jocuri în sezoanele toamnă '88, primăvară și toamnă '89. La negocieri, vom fi reprezentați de Mircea Pascu și Emerich Jenei. ● Pe 29 ianuarie, la Budapesta — o consfătuire de lucru a federațiilor de fotbal din țările socialiste.

Civilizația sportului

Obrazul fotbalului

O după amiază de joi la comisia de disciplină a Federației Române de Fotbal. Pe „ordinea de zi" antrenori care jignesc arbitrul, care intră pe terenul de joc pentru proteste, care bruschează, amenință și injură, conducători care încearcă să-i influențeze pe arbitri făcîndu-le propuneri de ordin material, alții care îl duc pe arbitru cu forța la spital pentru a i se face analiza sîngelui și a demonstra apoi că acesta era băut. Faptele se comentează mai-intîi pe culoarele federației unde este lume multă, din ce în ce mai multă, chemată la „judecată". Jucătorii aud ce isprăvi au făcut „educatorii" lor. Și apoi, cînd se prezintă în fața comisiei, ce spune un jucător acuzat că a lovit arbitrul? „Îmi scuturam ghetele de apă. Cînd m-am uitat, l-am văzut pe àsta (n.n. — arbitrul) pe jos!"

Acum, în perioada de întrerupere a campionatului, putem medita puțin asupra sportivității din teren. Putem analiza „la rece" avalanșa crescîndă a cartonașelor galbene și roșii. Plusul de nervozitate mărește nedorit lista abonaților la cartonașe și la audierile comisiei de disciplină. Antrenorii, jucătorii și conducătorii de cluburi trebuie să arate mai mult respect jocului de fotbal! Cine nu poate înțelege că fotbalul are morala lui, nu are ce căuta pe un stadion!

Iată ce s-a întîmplat pe un stadion, conform descrierii apărute într-un ziar județean : „Ne-am dus să urmărim și să scriem despre un meci de fotbal și am luat notă de o parodie a noțiunii de sportivitate, în care nu a învins cel mai bun.. Gazdele au bombardat poza metalică a oaspeților cu pietroaie, un «om de ordine» a pălmuit un junior aflat pe banca de rezerve deoarece îndrăznise să aplaude golul unui coechipier din teren... Conducătorul jocului după ce a prelungit, fără să anunțe, cu 9 minute prima repriză, a indicat executarea unei lovituri libere de 3 ori fîndcă se șutase în „zid" sau peste bară! La un moment dat, arbitrul i-a spus unui jucător (n.n. — din echipa oaspete care deschisese scorul) : «Nu vă mai omoriți că nu plecați de aici cu 1—0». Să mai adăugăm lipsa totală a oficiului de gazde, petrecerea delegației oaspete cu înjurături grosolane pînă la ușa autocarului și în loc de apă minerală, punerea la dispoziție a unui... buiol din care jucătorii oaspeți nu îndrăzneau să bea.. Am fost martori la un meci pe care îl considerăm o palmă pe obrazul fotbalului".

Toate acestea ne duc cu gîndul la o declarație care a făcut mare vîlvă în lume. Aparține argentinianului Valdano : „Astăzi, pentru a cîștiga, se strivesc valori umane și principii morale. Jucătorul, pentru a se menține, trebuie să cîștige! Echipa, pentru a obține sume cît mai mari, trebule să cîștige! Antrenorul, pentru a-și asigura remunerația, trebuie să cîștige! Toate acestea sînt produsul convulsiunii timpurilor pe care ne-a fost dat să le trăim. Sînt, pe lume, cei care trăiesc pentru fotbal și cei ce trăiesc din fotbal. Este sinonim jocul cu spectacolul comerțului. Fotbalul constituie în vremea de azi noua ediție a circului roman!".

Revenind la ale noastre, în loc de concluzii, întrebarea cititorului Constantin Drăgan din Iași — str. Ciurchi 125 : „Am văzut întîmplător la tribunal cum oamenii care au furat lucruri de mică valoare erau, pe bună dreptate, trași la răspundere, dar cei care manevrează sume și bunuri spre a vicia rezultatele de pe terenurile de sport nu pot fi trași la răspundere? Nu există și pentru ei aceleași articole de lege?

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Fotbalul intră în sală

Și-n fotbal, mai întîi apare obiectul, sfera abia după aceea numele care-i definește. Așa este cazul turneelor de fotbal în sală. Pornite cu scopuri „distractive" și publicitare, asemenea competiții au început să-și dezvăluie tot mai multe virtuți tehnice și pur sportive deloc neglijabile. Răsărite ca ciupercile după ploaie, turneele de fotbal în sală constituie deja o realitate considerabilă care a pus în treabă forurile fotbalului internațional, în scopul de a conferi acestor competiții un cadru unitar de organizare și desfășurare. Primul pas ar fi elaborarea unui regulament pe baza căruia fotbalul indoor să inspire la statutul de disciplină de sine stătătoare. Iar pentru a se elabora un astfel de regulament, F.I.F.A. și-a trimis observatorii la mai toate turneele principale de sală desfășurate în acest sezon, ale căror rapoarte vor fi analizate și cristalizate (se speră) într-un regulament-cadru.

Unul din acești observatori F.I.F.A. este și compatriotul nostru **Ștefan Covaci**, care a participat, însoțind echipa Steaua, la turneul de sală din Berlinul Occidental (8—11 ianuarie a.c.). Problema de fond este încotro va evolua fotbalul indoor, dar, deocamdată, sintem tributari nevoii noastre interne de rezultate și informații cît mai concrete. Drept pentru care vom spune că la acel turneu au mai participat Werder Bremen și o selecționată a Berlinului Occidental (în grupă cu Steaua), precum și Bayern München, Sporting Lisabona și echipa „Blauweiss" din Berlinul Occidental — în a doua grupă, în fiecare jucîndu-se sistem turneu. Steaua s-a clasat pe locul trei în grupă și a învins cu 7—0 pe Sporting Lisabona în jocul pentru locurile 5—6.

Alte detalii, tot de la Ștefan Covaci : „S-a jucat în incinta de la «Deutschlandhalle», o sală impunătoare, pe un teren de 85x28 m, acoperit cu iarbă artificială. S-a folosit mantinela, înaltă de 1,05 m, fapt ce a mărit cursivitatea și rapiditatea jocului și s-au jucat două reprize de cîte 12 minute, fiecare echipă avînd cinci jucători de cîmp și portarul. În dezbaterea care a avut loc cu acest prilej și la care au participat antrenorii echipelor participante s-a apreciat că această componență este optimă, patru jucători de cîmp fiind prea puțini pentru consumul de energie presupus de condițiile de joc. Schimbările se puteau efectua ca la hochei, cîte patru sau chiar cinci jucători odată. Dar lipsa de experiență a Stelei — pentru prima dată la un astfel de turneu — a generat anumite stîngăcii inerente, pentru că, de fapt, fotbalul indoor este un sport cu totul diferit de cel cu care sîntem obișnuiți. De plidă, Steaua a condus cu 2—1 pe Werder Bremen, dar a primit două goluri în 30 de secunde tocmai din cauza acestei lipse de experiență. Portarul nu trebuie să degajeze în terenul advers, poarta e mai mică decît la fotbal, dar mai mare ca la handbal, portarii cu experiență în domeniu joacă adesea ca libero, mantinela îți dă posibilitatea unor combinații ca la biliard, se joacă fără ofsaid ș.a.m.d.

Ambianța a fost extraordinară, prin public a acestui sport fiind un argument hotărîtor pentru «legitimarea» lui oficială. În plus, este una din puținele ocazii în care jucătorii joacă fără stresul rezultatului, sînt mai mult timp în posesia mingii și își pot etala calitățile tehnice, chiar dacă acestea nu pot fi luate ca atare și pe terenul obișnuit. De la Steaua au excelat Hagi (care a primit placheta pentru cel mai bun jucător străin al turneului), Rotariu (o adevărată revelație) și Bălan, în timp ce Lăcătuș, fără spații de manevră, nu s-a putut exprima la adevărata valoare. Rotariu a și fost golgheterul exaequo al turneului, împreună cu un jucător de la Bremen, cîte 6 goluri fiecare. Dosi e prematur să anticipez, dar cred că acest fotbal indoor are șanse de progres, fiind un sport pe măsura civilizației contemporane, a nevoii de confort și spectacol sportiv pe care o resimte spectatorul de pretutindeni".
(O. Știre).

Campionate

● **Stil de campion.** Marelui maestru internațional Florin Gheorghiu i-a revenit titlul de cel mai bun șahist al țării în anul 1987 la capătul unei evoluții constant superioare adversarilor săi datorită unei maniere de joc impresionante. Una dintre partidele ce demonstrează calitățile de mare tactician și strateg ale jucătorului de la Asociația sportivă I.T.B. este confruntarea din runda a treia în atacul Sämisch. **Fl. Gheorghiu — M. Tratatovici :** 1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Cc3 Ng7 4. e4 d6 5. f3 0-0 6. Ne3 Cc6 7. Cge2 a6 8. Dd2 Tb8 9. h4 c5 10. d5 Ca5 11. Cg3 c5 !? 12. Nh6 ! N : h6 13. D : h6 Nd7 14. h5 De7 15. Ne2 b5 16. 0-0 ! C : c4 17. N : c4 b : c4 18. Cf1 Ce8 19. Ce3 Cc7 20. h : g6 f : g6 21. Dh4 ! Tf6 ? ! 22. f4 ! Tf7 23. D : e7 T : e7 24. f : e5 T : e5 25. C : c4 Tg5 26. e5 ! Tb4 27. b3 d : e5 28. Ce4 ! Tf5 29. C : c5 Nb5 30. d6 N : c4 31. d : c7 și negrul cedează.

● **Cel mai puternic** campionat masculin a Poloniei (19) participanți : 2 mari maeștri și 14 maeștri internaționali) a fost cîștigat de un tînăr de 21 ani, Robert Kuczynski, cu 11,5 p din 18 posibile, surclasîndu-i pe Tomaszewskill, Hawelko, Matlawik și Sznapik 10,5. Favoriții turneului, Snnapik și Kuligowski, au fost depășiți clar în ciuda jocului sigur și bun prestat de primul, care a și condus autoritar pînă în runda a XII-a și în pofida complicațiilor tensionate de criză de timp spectaculoase, caracteristice celui de-al doilea.

● **Clasament neconcludent.** În întrecerea feminină, desfășurată la scurt timp după turneul zonal din CM, comportarea „olimpicelor" a fost neașteptată. Au survenit indisponibilități din cauză de boală : maestra internațională M. Wiese neparticipînd, iar marea maestră H Erćńska retrăgîndu-se după patru runde. După cum era de așteptat a învins candidata la titlul mondial Agneska Brustman cu 11 p din 14 posibile. Pe următoarele locuri s-au clasat jucătoare mai puțin cunoscute : Maziarska 9,5, Leszner 9, Sikora 8,5... ● **Rivalitate fructuoasă.** În campionatul masculin al R.F.G. proaspătul mare maestru Ralf Lau a ținut pasul cu fostul candidat la titlul mondial, Vlastimil Hort pînă la sfîrșitul competiției care s-a încheiat cu următorul clasament : Hort, Lau 10,5 (+7,—1,= 7), Reeh 9,5, Sehner, Zude 8,5, Brückner, Schönthier, Schlosser 8 etc. Titlul a revenit lui V. Hort pe baza coeficientului Sonneborn superior. Noul campion a realizat o „miniatură" interesantă în apărarea Alehin. **Hort — Bücker :** 1. e4 Cf6 2. e5 Cd5 3. d4 d6 4. Cf3 c6 5. c4 Cc7 6. e : d6 D : d6 7. Cc3 g6 8. Ne3 Ng7 9. Dd2 Ng4 10. Cg5 Cba6 11. h3 Ne8 12. Td1 Nf5 13. g4 Ne6 14. d5 c : d5 15. c : d5 0-0-0 16. d : e6 De6 17. Dd7 !! și negrul a cedat. Încercați să urmăriți continuările posibile ale negrului și să elucidați variantele de cîștig forțat ale albului. ● **„Hilversum"** Campionatul Olandei s-a bucurat de prezența unor nume valoroase. Deși trei ani l-a rînd a lipsit din competiția națională, Jan Timman s-a aliniat la start dorind să doboare recordul fostului campion al lumii, Max Euwe, căruia i-a revenit de treisprezece ori campionatul Olandei. Jucînd excelent valorosul candidat la titlul mondial a cîștigat autoritar întrecerea totalizînd 9,5 din 11 posibile. Cea mai frumoasă partidă a sa a fost cea jucată în compania lui L. Rimersama, al șaselea clasat, în apărarea spaniolă **Timman — Rimersama :** 1 e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 0-0 8. a4 Nb7 9. d3 d6 10. Cc3 Ca5 11. Na2 b4 12. Cc2 b3 ?! 13. c : b3 Cc6 14. Nd2 a5 15. Cg3 Te8 16. Te1 Nf8 17. b4 C : b4 18. N : b4 a : b4 19. Cg5 Te7 20. d4 De8 21. d : e5 d : e5 22. C : f7 ! T : f7 23. T : c7 Nd5 24. a4 26. Te3 Ta1 27. Cf1 Tu6 28. N : d5 C : d5 29. D : d5 T : Tf3 Tf6 29. Cd2 Ne7 30. Ta7 Td6 31. Ta8 ! și negrul a abandonat lupta recunoscîndu-se învins.

MARGARETA MUREȘAN

● Limbajul sportiv cuprinde o serie de cuvinte, expresii, sintagme intrate în uz (adesea și în alte domenii), în unele cazuri folosite exact, dar și greșit, inclusiv de către profesioniștii fenomenului. Termeni ca derby, hat-trick, ELO, ATP, Stroc ascund adesea capcane. Iată de ce inaugurăm în această rubrică un dicționar (nesistematizat) de expresii uzuale, dicționar ce poate răspunde și întrebărilor dumneavoastră. ● Vom începe cu **derby.** Etimologia cuvîntului ne duce cu peste 200 de ani în urmă, mai precis în 1780, cînd Earl of Derby (contele de Derby) inaugura la Epsom faimoasa cursă de galop, sărbătoare populară, în primul rînd (se și spune „Derby Day" — ziua derbyului), cu peste 200 000 spectatori. Mai apoi, odată cu răspîndirea sporturilor colective, care, mai ales în secolul nostru, au atras mari mulțimi, fotbalul aflîndu-se pe primul loc, eticheta „derby" se aplică meciurilor de mare tradiție, între echipe rivale și vecine, indiferent de locul ocupat în clasament în acel moment (Tottenham — Arsenal, Liverpool — Everton, în engleză, modelele în materie). Nu-i mai puțin adevărat că, în timp, titlul de derby a căpătat o nedorită tentă pub'icitară, devenind un fel de „meci al secolului" din box, poate și din lipsă de inspirație. S-a ajuns, am mai spus, și la formule aberante, precum „derby-ul codaselor"...
● Internați'ona'ul sovietic Oleg

Toată lumea face sport

Blohin, în vîrstă de 35 de ani, și-a anunțat retragerea. „Este insuportabil să fii rezervă, iar la vîrsta mea e greu să redevii titular, iată motivul", a declarat fostul laureat al „Balonului de aur", cel gător, cu Dinamo Kiev, a două „Cupe ale Cupelor". Atacant de rasă, membru al „clubului centenarilor" selecți'lor în reprezentativă, Blohin a înscris în cariera sa, numai în meciuri oficiale, exact 300 goluri. ● „Balonul de aur" 1987, olandezul Ruud Gullit (primul fotbalist de culoare care primește trofeul revistei „France-Football") a fost contestat destul de vehement, mai ales în Italia, unde joacă acum. Criticii cei mai severi au fost napolitanii, principalii adversari din campionat ai lui AC Milan, echipa olandezului : „Premiul acesta, a spus, de pildă, Bruno Giordano, își pierde strălucirea cu astfel de a'egeri. Ce a cîștigat anul acesta Gullit ?- Nimic !" După numai cinci zile de la apariția în presă a acestor declarații a venit și replica : AC Milan, cu un Gullit dezlănțuit, a învins pe Napoli cu 4—1, aduc'nd campionilor prima înfrîngere în actuala ediție ! ● La Lausanne se va construi un vast muzeu consacrat mișcării o'impice, construcția urmînd să coste aproximativ 20 milioane do'ari. Printre finanțatori se află și orașul gazdă, care și-a anunțat intenția de a candida la organizarea Jocurilor O'impice de iarnă din 1994... ● Anul 1988 a început cu o mare surpriză pentru conducătorii clubului olandez Ajax Amsterdam, antrenorul deținătoarei „Cupei Cupelor", celebrul Johan Cruyff, anunțîndu-și demisia. Motivul declarat : poziția în clasament — locul doi, la mare distanță de PSV Eindhoven. ● Se pare însă că fostul internațional, acum în vîrstă de 40 de ani, nu se prea înțe'ege cu jucătorii, dovadă că fotbalistul cel mai bun al Ajax-ului, Frank Rijkaard, s-a transferat la Sporting Lisabona. „N-am făcut o afacere, a declarat Rijkaard, dar nu mai pot lucra cu Cruyff". Acum, poate se răzgîndește. ● Principala vedetă a actua'ului sezon de schi alpin, lider în Cupa Mondială", este italianul Alfredo Tomba, căruia ziariștii i-au și găsit supranume'e : „Tomba la bomba" ! ● După primul tronson al dific'u'ui Raliu Paris — Dakar, tronsonul euro□ean, cel mai ușor, de numai 594 km, au și abandonat 17 ve'icule din cele 602 care luaseră startul la Versailles Traceu' din acest an al cursei, ajunsă la a 10-a ediție, măsoară 12 801 km (majoritatea prin deșert) care vor fi străbătuți în trei săptămîni.
(L. O.).

Cronica șoselei

La ieșirea din curbă

Trecătorii stăteau și se minunau ultndu-se la grupul de tineri și tinere care așteptau să se urce în ARO-ul lui Dionisie. „Parcă ar fi la teatru" remarcă un mucalit. Băieții și fetele tot întrau, tot întrau, în autoturism. Lîngă mașina crem se opri Pîrvu, un șofer mai în vîrstă, cu părul cărunt. „Măi Sile, voi vreți să faceți vreo glumă, să bateți un record de încărcare a unei mașini de teren cu oameni sau treaba e serioasă... Și dacă e așa, sînt tare curios cum îi vei așeza ?" „Nea Pîrvule, totul e foarte simplu. În total sîntem 14. Alături de mine va sta Pătrunjel. Numele i se potrivește. E subțire exact ca un pătrunjel. În stînga și în dreapta lui vor fi amplasate Olguța și Monica, cele două învățătoare cu pronume ca ale personajelor feminine din romanul „La Medeleni". Și ele sînt suple cu două trestii, așa că nu pun problema. Ce plăcut va fi pentru talentatul nostru poet să stea între două fete atît de drăguțe. Știi ce a spus președintele juriului la concursul de poezie despre reprezentantul comunei noastre?" Vîrstnicul îl întrerupe. „Au trecut cinci minute și tu Silică n-ai terminat nici măcar descrierea amplasării pasagerilor pe bancheta din față. Hai, spune mai repede, mă grăbesc." „Băiatului ăstuia înalt și blond, zicea președintele, i se potrivește expresia celebrului Ovidiu : „Orice încercam să spun era un vers". Cu alte cuvinte a vrut să sublinieze talentul ieșit din comun al consăteanului nostru". „Tinere, scrie și iar scrie, îți prevăd un viitor strălucit. Vorba unui mare romancier „Dacă vrei să scrii bine trebuie să scrii mult" a încheiat profesorul. „De unde știi tu toate astea măi Dionisie, își exprimă mirarea, puțin intrigat, omul cu părul cărunt. „Există la unii părerea, greșită bineînțeles, că odată ce trăiești la țară, n-ai acces la cultură. Nimic mai fals. Doar sînt și eu membru al cenaclului. Ce-i drept, n-am nici pe departe talentul poetului nostru. Nu mă dau însă bătut. Dacă ai voință, spargi și munții" „Vorba aia. „Bună ziua ți-am dat, belea mi-am căpătat". Cine m-a pus să intru în vorbă cu tine ? Zi mai repede, ce faci cu ceilalți ? Păi foarte simplu, restul de 10 vor lua loc pe cele două bănci laterale. Cei care nu au unde sedea vor sta bine mersi pe culoarul din mijloc sau în brațele celorlalți. Norocul le va surîde băieților care vor tine pe genunchi cîte o tînără nuntașă". „Ce să mai zic, minzule, tu confunzi o mașină mică cu un microbuz, dar mă rog, dacă așa ați hotărît voi, faceți cum credeți. Văd că sîntoți o veritabilă coloană, cinci mașini. Un lucru vreau să-ți mai spun, Dionisie. Într-un fel se conduce o mașină încărcată normal și cu totul altfel alta, unde oamenii stau ca sardelele. La ducere, mă rog, treacă mergă, dar, la întoarcere cînd toți vor rîde și vor cînta, zbenguindu-se ca niște injectii". Alt val de rîs scutură ARO-ul. Așa, de formă, la veselia generală participa și Dionisie. Gîndurile lui se concentrau însă în altă parte. Plecase cu întîrziere. Pînă ce-i aranjase pe toți la locurile lor, trecuse ceva timp. Petrică, de pildă, nu voia să urce în mașină pentru simplul motiv că Sile refuza să bea din sticla ce i-o tot plimba prin fața obrazului colegul său. „Ce dreptate e asta, fraților ? Adică omul ăsta ne duce și acum ne aduce de la nuntă și el să nu guste din tămîioasa asta ? Care, vorba aia, o simt în cap, dar și în picioare". Ha, ha, ha. Apoi a trebuit rezolvată problema lui Gelu. Tînărul ținea morții să facă schimb de locuri cu Pătrunjel. „Adică numai el să țină în brațe două fete, eu niciuna ? Și așa Olguța s-a plîns că genunchii lui seamănă cu niște pioneze". Șoferul sporea treptat viteza pentru a ajunge coloana celor patru Dacii. Deși drumul nu era rău, pietrișul udat de ploaie făcea ca ARO-ul să danseze, mai cu seamă la viraje. Mișcările năbădăioșilor săi pasageri transformaseră mașina într-un fel de barcă plutind pe o mare agitată. Intrigat că jumîniile roșii ale mașinilor din față întîrzie să apară, Sile mai apăsă o dată nervos pe pedală. Aidoma unui cal ce simte cravașa, mașina zvîrni cu putere înainte tocmai la intrarea într-o curbă nu prea lejeră. Șoferul nu mai putu să mai controleze autovehiculul. Ajunse mai întîi în stînga drumului, după care, în dreapta lui. Un țiuit prelung, apoi strigăte, țipete, asta a auzit șoferul cînd își dădu seama că mașina s-a răsturnat cu roțile în sus, iar ei toți, claie peste grămadă, erau prinși ca într-o capcană. Apoi, probabil cînd băieții, mai curajoși, și-au dat seama că nu au pățit nimic, au început să facă haz de necaz: „Parcă am fi niște șoricei. Numai să nu luăm foc", remarcă unul dintre tineri. Dionisie simți ceva umed, cleios, pe mîini, pe față. Își dădu seama că-i sînge. Se scurgea de undeva din imediata lui apropiere. Percepu apoi un geamăt surd. „E cineva rănit, copii" ? întrebă îngrijorat șoferul. „Cred că Olguța", răspunse poetul. „Olguța, ai pățit ceva ?", întreabă aproape în șoaptă șoferul. Fata nu răspunse. Începu teribila frămîntare a lui Dionisie. „Cum s-o ajute pe tînără"? Fiecare secundă ce se scurgea sporea îngrijorarea tînărului. Nu putea face nici o mișcare, deasupra lui apăsa o stivă de oameni care se tot mișcau, încercînd să ajungă la micul orificiu din dreptul ușii. Se simțea aerul rece care pătrundea de afară. Auzi apoi vocea unui bărbat coborît probabil din vreo mașină. „Vino repede, Dana. S-ar putea să fie răniți, sau mai rău. Singuri nu vom putea aduce ARO-ul în poziție normală, pe roți. Adu din mașină foarfeca pentru vie. Ce noroc că o avem la îndemînă. Trebuie să tăiem prelata. Altfel nu putem ajunge la ei". Omul ocoli mașina, apoi se lăsă în genunchi aproape de gaura prin care tocmai se strecura țiriș, spre exterior, un băiat cam de 25 de ani. Nu părea speriat, deși fața îi sîngera. Îl zgîriaseră probabil bucățelele de parbriz spart. „E cineva rănit ?", întrebă calm străinul. „Da, o fată, Olguța. Singerează puternic. Nu vorbește. Cred că a leșinat". Cei doi bărbați ajutați de femeia care răspunde la numele de Dana tăiară cu mișcări energice prelata. Cu dibăcie, prudent, scoaseră apoi corpul Olguței. Dintr-o tăietură adîncă la gît, curgea un șuvoi de sînge. Pe fața frumoasă a fetei, nu tresărea nici un mușchi. Indiferența, acea teribilă indiferență ce se citește pe fețele oamenilor grav răniți, se așternuse peste obrazul Olguței. „Dacă mai întîrziați cîteva minute, fata se prăpădea", precizează medicul de gardă. Încă o faptă de bine, care se adaugă palmaresului imens, nobil, generos, al oamenilor societății noastre.

VICTOR BEDA

ULTIMA ORĂ

Și această rubrică este la dispoziția dumneavoastră !

Pentru a o face mai bogată și mai diversă, comunicați-ne evenimentele din orice domeniu la care sînteți martori, noutățile ce se petrec în preajma dumneavoastră, realizările la care ați contribuit sau de care beneficiați. Pentru promptitudine, în zilele de marți și miercuri, folosiți următoarele telefoane : 17.60.10, interioare 21 23 și 25 69. Vă mulțumim !

Pentru o mare parte a lumii o asemenea știre de presă este mai mult decît o raritate :

ÎNCĂ UN TEATRU PENTRU TINERET

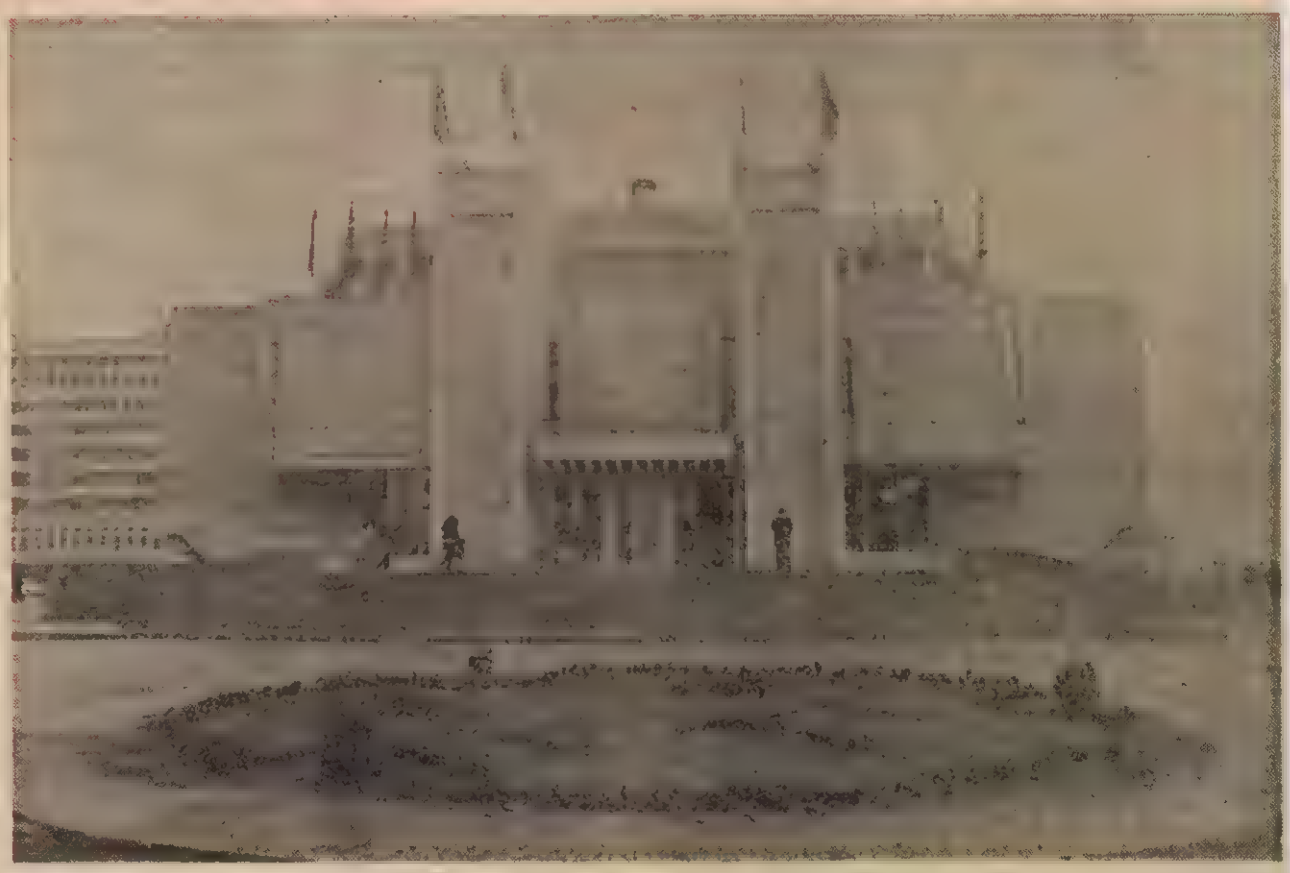

Evenimentul s-a petrecut zilele trecute la Iași

La Iași a fost inaugurat un nou și modern obiectiv cultural — Teatrul pentru copii și tineret „Luceafărul". Nouă așezămînt de cultură — expresie grăitoare a grijii partidului și statului nostru pentru îmbogățirea activității lor cultural-artistice și educative dedicate tinerei generații — are 450 de locuri, dispune de acustică foarte bună, de alte dotări, care asigură condiții optime pentru spectacole teatrale, muzical-literare, coregrafice.

Spectacolul inaugural prezentat de către actori ai Teatrului Național „Vasile Alecsandri" și ai Teatrului pentru copii și tineret, de alte formații artistice, s-a constituit într-un imn de recunoștință adus patriei și partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, pentru mîinile înfăptuiri din anii construcției socialiste, cu deosebire din epoca inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

A. IORDACHESCU

Sîmbătă, 13 ianuarie, în sălile Teatrului Foarte Mic, vernisajul unei expoziții în care expun : Ion Catrinescu — pictură (peisaje) și Florin Botez — sculptură în lemn.

Amintiri în lemn

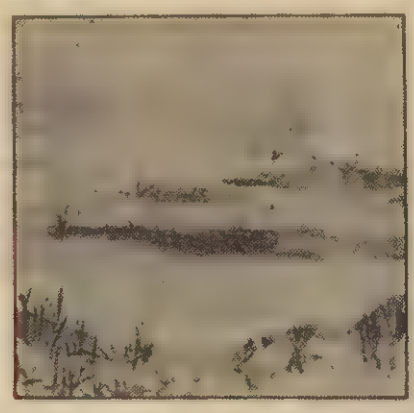

Pentru Florin Botez „lemnul nu este numai un material care se supune voinței sale, ci devine un recipient miraculos de idei, sugestii, de amintiri care incită spectatorul să privească, să înțeleagă, să pătrundă în interiorul acestor sculpturi", afirmă criticul de artă Radu Ionescu în catalogul expoziției de la Teatrul Foarte Mic. De profesie inginer metalurg, Florin Botez este membru al cenaclului „Ion Țuculescu" din Capitală și un mare iubitor al lucrului în lemn, o îndeletnicire românească străveche, ridicată la rangul de artă de meșteri populari și de artiști cu renume. Florin Botez, profesionist al metalului își trăiește bucuria în lumea lemnului și sculptează cu aplombul unui artist de clasă. Între expozițiile organizate de amatori e de remarcat stilul de profesionist al unui inginer găzduit de un teatru care și-a făcut o profesie din deschiderea porților spre toate artele. (C.N.)

O invenție la temelia a 4 100 de apartamente

Pe șantierele de locuințe din județul Cluj a început să fie extinsă o nouă tehnologie de soluționare a fundațiilor de mare adîncime prin puțuri tronsonate, procedeu deosebit de eficient pus la punct și experimentat cu succes în cursul anului trecut. Tehnologii de productivitate sporită — utilizarea celulelor spațiale și a elevațiilor prefabricate finisate industrial, executarea blocurilor înalte din panouri mari etc. — sînt aplicate în momentul de față pe majoritatea șantierelor noilor ansambluri de locuințe din municipiile și orașele județului, precum și pe cele din viitoarele centre agroindustriale Florești, Băișoara și Apahida. În cursul acestui an, zestrea edilitar-gospodărească a județului Cluj urmează a spori cu 4 100 apartamente și cu spații comerciale însumînd mai bine de 9 500 metri pătrați.

Iarna la mare

Binecunoscutul dispecer al vacanțelor de la Eforie Nord, profesorul Alexandru Dinu, a acceptat chiar și în răstimpul în care își petrece la birou niște zile de concediu, să fie corespondentul nostru pe Litoral. Iarna, firește, că vara ne luăm noi delegații.

— Cum ziceți că e marea în zona dv. ?

— Atrăgătoare ca totdeauna. Vorba poetului : „Nu e soare, dar e bine".

— Deci, dispeceratul dv. continuă să fie în priză ?

— Neîntrerupt. Revelionul la mare nu mai e demult o extravaganță, așa că această sărbătoare dintre ani a creat și în ediția cea mai recentă un flux turistic deosebit : peste 4 500 de oameni și-au petrecut zilele de Anul nou la Eforie Nord. Spațiile de cazare, cu dotări adecvate, au fost neîncăpătoare, făcîndu-se apel chiar și la cele rezervate exclusiv zilelor de caniculă. Au fost apoi copii, peste 500, sosiți în cadrul unor tabere, și studenții peste 1 500, care s-au bucurat de farmecul unei vacanțe cu briza nemărginirii albastre.

— Dar revelionul și vacanța sînt amintiri, au trecut !

— Turiștii au rămas, însă, în număr record. Binecunoscutele hoteluri Europa, Bran, Brad, Bega, Union, Steaua de Mare, Meduza lucrează la toată capacitatea. Sînt numeroși oameni veniți să beneficieze de tratament, sportivi care își refac forțele pentru noi competiții și, apoi, sînt șahiștii.

— Ne-ați făcut mat ! Nu știam că repartizați vizitatorii și în funcție de asemenea pasiuni.

— Nu-i împărțim și nu-i grupăm noi ; s-au organizat ei înșiși. Șahiștii aflați la noi, în aceste zile, sînt în jur de o mie. Fiecare participant la întrecerile campionatelor naționale ale juniorilor a venit însoțit nu numai de profesori și antrenori, ci și de cîte un frate sau o soră, de cîte unul sau ambii părinți. Europa și Delfinul sînt în totala lor stăpînire. Sălile marilor restaurante de aici, elegantele foaiere sînt amfiteatrele în care se consumă încrîncenarea tăcută a disputelor pe 64 de pătrățele, disputa ce se prelungesc însă dincolo de ceasurile controlate ale întrecerii, pe aleile stațiunii, în plimbările pe faleză, în camerele de hotel. Săptămîna aceasta se desfășoară rundele decisive și se vor definitiva clasamentele.

— Le așteptăm. Dumneavoastră, bănuim, aveți însă și alte „partide" ?

— Cu noi înșine, cu datoria ca toți vizitatorii noștri să se simtă bine. Fie că sînt oameni veniți la odihnă și tratament, fie că sînt componenți ai unor echipe și cluburi divizionare aflați în cantonamente de pregătire sau participanți la competițiile pe care le vom găzdui în continuare. Și în paralel, beneficiind de avantajele create de starea vremii, intensificăm eforturile de pregătire a bazei materiale pentru sezonul de vară, cînd stațiunea se va prezenta cu numeroase și importante dotări și renovări.

— Vă mulțumim și rămîne, totuși, să ne revedem la vară.

— Vă așteptăm.

I. ANDRONE

Flacăra, Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățănești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Semnal-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

La aniversarea a 70 de ani de viaţă

şi a peste 55 de ani de activitate revoluţionară

Din inima poporului, cu dragoste, recunoştinţă şi încredere

La mulţi ani, mult iubite tovarăşe NICOLAE CEAUŞESCU!

„Nu există nimic mai presus pentru mine decît cauza socialismului şi comunismului în patria noastră, cauza bunăstării şi măreţiei naţiunii noastre socialiste, a independenţei şi suveranităţii sale, pentru care voi face totul şi îmi voi închina întreaga mea activitate şi viaţă!“

La închiderea ediţiei :

Tovarăşul
NICOLAE CEAUŞESCU
împreună cu tovarăşa
ELENA CEAUŞESCU
au făcut o vizită de lucru
în Capitală

Comentariu în pagina 4

flacăra 3
anul XXXVII
(1 708)
VINERI
22 ianuarie
1988
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAŢIEI ŞI UNITĂŢII SOCIALISTE

NICOLAE CEAUȘESCU

o viață dăruită partidului, patriei, poporului

Un nume pentru o epocă,

Într-o vibrantă unitate de gînd și simțire, poporul român omagiază în aceste zile aniversarea a șapte decenii de viață și a peste 55 de ani de eroică activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, marele bărbat de stat sub a cărui conducere clarvăzătoare România socialistă parcurge cea mai rodnică epocă din întreaga sa istorie.

Marele forum al comuniștilor din iulie 1965 avea să deschidă în viața României o perioadă de profunde transformări economice, sociale, culturale și politice, dînd revoluției socialiste o altă dimensiune și timpului o densitate de fapte sociale și politice care au conturat în conștiința contemporaneității o epocă istorică de sine stătătoare care și-a ales numele de la însuși ctitorul ei — Epoca Nicolae Ceaușescu.

În omagiul pe care întreaga noastră națiune îl aduce strălucitului om politic, ctitorului vizionar al României moderne, mult iubitului și stimatului secretar general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se reverberează tocmai puternicul sentiment al apartenenței la această epocă inconfundabilă în istoria țării — prin amploarea prefacerilor revoluționare, prin împlinirile de excepție ale acestui răstimp, prin culmile de progres și civilizație atinse, prin perspectivele luminoase ale propășirii patriei.

Proiectînd pe ecranul istoriei realitățile de astăzi ale României socialiste, devine limpede că momentul de cotitură reprezentat în destinul contemporan al țării de Congresul al IX-lea al partidului reprezintă borna inaugurală a unui dinamism politic, social, economic fără precedent în societatea noastră. Restituind în mod creator și consecvent praxisului revoluționar adevărurile fundamentale ale gîndirii social-politice universale — al cărei patrimoniu l-a îmbogățit în permanență printr-o vastă operă teoretică și o tumultuoasă activitate practică —, tovarășul Nicolae Ceaușescu a imprimat întregii construcții socialiste din patria noastră sensuri noi, valori superioare, obiective însuflețitoare, prin care România de azi se afirmă demn, independent și suveran în concertul națiunilor lumii.

Această amplă mișcare istorică — despre care străinătatea nu de puține ori vorbea ca despre „miracolul românesc" — s-a desfășurat de-a lungul unor repere politice cruciale reprezentate de congresele și conferințele naționale ale partidului — evenimente prin care dinamismul societății noastre a fost potențat spre noi culmi, conferind unității dintre partid și popor argumentele identității de luptă și acțiune în înfăptuirea idealurilor de progres și bunăstare a patriei. De altfel, din momentul istoric al Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român două dintre realitățile noastre de acum au atras în mod special atenția lumii. Egalitatea tuturor fiilor patriei, indiferent de naționalitate și unitatea tuturor forțelor sociale, a tuturor cetățenilor țării în jurul partidului. Munca a devenit astfel limba de exprimare a tuturor oamenilor din România, chemați cu însuflețire de tovarășul Nicolae Ceaușescu la înfăptuirea unui măreț plan de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Analizînd istoria poporului nostru, bogatele sale fapte de glorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a desprins concluzia logică și legică, că unitatea a reprezentat de-a lungul secolelor idealul fundamental al poporului român, aspirația sa sinceră și fierbinte. Numai o națiune unită poate trece prin vremuri fără sovăieli și poate răspunde prin fapte marilor încercări la care o supune viața în acest mileniu. Judecata politică asupra istoriei a președintelui Nicolae Ceaușescu avea să-și dovedească valabilitatea în toate împrejurările care au urmat. O națiune liberă, unită în jurul partidului, cu toți fiii egali în drepturile și datoriile față de țară avea să însemne o declanșare de forțe creatoare cum puține au fost consemnate în istorie.

Cu o forță de inovare socială proprie marilor personalități ale istoriei, opera și activitatea secretarului general al partidului a trasat cu vigoare căile dezvoltării societății generînd un avînt constructiv de mari proporții, o voință de a munci în pace și liniște la propășirea societății, la edificarea unor valori materiale și culturale de excepție, premiere în istoria poporului nostru care au atras atenția scenei politice internaționale asupra prefacerilor adînci petrecute în viața poporului român.

Stăpînind cu argumentele științei întreaga dialectică a devenirii comuniste a patriei, analizînd cu profundă rigoare și înalt realism politic acțiunea legităților obiective în cadrul dinamismului social, secretarul general al partidului a fundamentat pentru fiecare etapă obiectivele strategice ale construcției socialiste, în concordanță deplină cu stadiul și tendințele de evoluție configurate la un moment dat. Astfel, perspectiva realizărilor obținute în aceste peste două decenii dezvăluie importanța ideologică și practică a unor concepte și categorii economice și filozofice promovate în viața României de opera și activitatea secretarului general al partidului. Ideea de multilateralitate, cerința dezvoltării proporționale a tuturor județelor țării, bazată pe o împărțire administrativ-teritorială adecvată, promovarea calității și eficienței ca obiective strategice constante pe lungi perioade de timp, reactivarea forței productive a științei în societate; cerința conceperii și aplicării unui nou mecanism economico-financiar — avînd drept corolar autoconducerea muncitorească și autofinanțarea unităților economice și teritoriale —, exigența acordării pe mai departe a unei ponderi mari fondurilor pentru dezvoltare — toate acestea sînt cîteva trăsături fundamentale ale dinamismului social și economic ce caracterizează realitățile românești ale Epocii Nicolae Ceaușescu. Sînt anii în care poporul român a parcurs un drum eroic pentru dezvoltarea economică a țării, realizînd proiecte de o anvergură fără precedent legate de restructurarea vieții economice, reconstrucția economică, dezvoltarea rapidă și armonioasă a tuturor zonelor țării și sectoarelor de producție și realizarea unor obiective economice care să corespundă celor mai înalte exigențe ale acestui veac. Președintele Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor și muncitorilor români, constructorilor și creatorilor să dea tot ce au mai bun, să dea frîu liber aripilor gîndirii și imaginației spre a contribui la realizarea unor valori materiale de excepție, care să nu reprezinte beneficiul

o epocă pentru istorie

exclusiv al poporului român, ci al întregii comunități internaționale. Astfel, în România Epocii Nicolae Ceaușescu au fost create bunuri și valori care aparțin de acum întregii lumi. Realizările de însemnătate istorică obținute de poporul român în această perioadă, prin munca lui stăruitoare, sub conducerea partidului, sînt organic legate de valoarea deosebită a direcțiilor stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care a fundamentat științific calea dezvoltării economice a țării, programele de dezvoltare a României prin forțele sale, pe baza efortului asumat conștient de întregul nostru popor.

Dezvoltarea armonioasă a țării, realizarea unor produse de înaltă tehnicitate au ridicat ștacheta muncii la cote nemaiatinse niciodată în România. Calitatea muncii a devenit astfel o emblemă a vieții de fiecare zi, pentru toate sectoarele de activitate, inclusiv în munca pămîntului. Președintele Nicolae Ceaușescu, cunoscător profund al realităților istorice din România, al aspirațiilor poporului român, a intuit cu limpezime că se impune o regîndire a agriculturii socialiste, o așezare a ei pe principiile muncii și creației, a eficienței și calității, a înaltei tehnicități și a intensivizării. Este meritul secretarului general al partidului de a fi inițiat profundele transformări în viața satului românesc, în organizarea și ridicarea agriculturii noastre socialiste pe o nouă treaptă de dezvoltare. Noua revoluție agrară a însemnat ridicarea pămîntului țării la rangul de valoare supremă și a muncii în agricultură la nivelul unui înalt profesionalism. Modernizarea bazei materiale și tehnice a agriculturii, introducerea cuceririlor științei și cercetării au deschis în istoria agriculturii românești un capitol nou, istoric, de referință, care și el poate oferi o imagine grăitoare a dinamicii pe care președintele Nicolae Ceaușescu a imprimat-o nu numai satului românesc și agriculturii sale moderne, ci întregii noastre societăți.

„Epoca Nicolae Ceaușescu" nu a însemnat numai o revoluționare strălucită a unui anume sector sau domeniu de activitate, ci o regîndire a fiecăruia în parte, o reașezare lucidă în fața celor mai frumoase perspective de dezvoltare, pentru întreaga societate, pentru toate sferele ei de viață și activitate. O politică strălucită de dezvoltare a științei a dus la legarea acesteia de problemele producției materiale, de nevoile societății, iar învățămîntul, de la stadiul său de instrucție gratuită, a fost ridicat la rangul de școală revoluționară.

Realizările obținute în aceste domenii sînt indisolubil legate de activitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial. Viața culturală și spirituală a țării a urmat și ea cotele fierbinți ale muncii. Festivalul național „Cîntarea României" conceput tot la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a generat o descătușare de energii creatoare, o emulație de valori autentice, o afirmare a potențialului creator în toate domeniile, de la creația tehnico-științifică, la creația artistică, valorile formative ale artei dovedindu-și valențele cu prisosință.

Alături de amplele prefaceri cunoscute în aceste domenii — și cărora le este, de fapt, suport social-politic — se află radicalul proces de democratizare a activității în toate domeniile și structurile sociale. Este un merit nepieritor al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi inițiat și conceput un sistem democratic unic în felul său, articulat la nivel de detaliu — de la fiecare colectiv de oameni ai muncii și pînă la organismele instituționalizate, pe domenii de activitate, pe plan național. Vechiul ideal al unei Românii democratice a fost împlinit în anii acestei epoci, într-un stat al democrației muncitorești, revoluționare — Frontul Democrației și Unității Socialiste, fiind expresia sintetizatoare al noului mod de desfășurare a vieții sociale și politice din patria noastră.

Clarviziunea politică a președintelui României se regăsește în noile temeiuri ale unității dintre politica internă și cea externă a partidului și statului nostru, independența și suveranitatea națională fiind corolarul de o deosebită valoare istorică al marilor izbînzi obținute de poporul român pe calea construcției socialiste. Totodată, viața internațională a beneficiat și beneficiază de pilduitoarea operă teoretică și activitatea practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, puse în slujba păcii, colaborării, înțelegerii internaționale.

Iar largul ecou internațional al inițiativelor promovate pe plan internațional și propuse omenirii de tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezintă simbolul unei epoci pe care poporul român o înțelege și o trăiește la scara planetară — în demnitate, libertate, suveranitate și independență.

Viața și opera președintelui Nicolae Ceaușescu reprezintă un bogat tezaur de idei și pilde, de fapte revoluționare și gîndire politică pe care viața le confirmă cu justețe în fiecare împrejurare, lăsînd la îndemîna fiecărula bogăția de idei și înălțimea morală la care să se raporteze mereu. Dintr-un strălucit exemplu de dăruire în slujba idealurilor poporului său, generațiile viitoare au de învățat pilda patriotismului, a revoluționarului care de peste 55 de ani se dedică cu trup și suflet cauzelor revoluționare ale poporului său. Binele tuturor, progresul țării și libertatea au călăuzit de-a lungul deceniilor o conștiință revoluționară exemplară, cea care a reunit la modul exponențial aspirațiile de veacuri, idealurile nobile și dorințele fierbinți ale unui popor încercat de istorie, care acum, într-un ceas de impresionantă propășire, se întoarce cu fierbinte recunoștință spre fiul său cel mai iubit spre a-i aduce un fierbinte și plin de recunoștință omagiu, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, patriotică. Este în acest gest al poporului român aleasa stimă pentru cel care a făcut din idealurile națiunii cauza muncii sale de zi cu zi, ridicîndu-le la rangul de convingeri supreme, de idealuri de luptă revoluționară. Iar legămîntul națiunii de a-l urma pe mai departe în curajosul său drum spre desăvîrșirea societății socialiste, spre propășirea României spre noi culmi de progres și civilizație reprezintă pentru fiecare dintre noi modul de a ne exprima prin muncă cel mai respectuos omagiu.

C. NISTORESCU ■

Un nou dialog rodnic cu oameni ai muncii din Capitală

În climatul de intensă activitate creatoare, de puternică angajare patriotică în care întregul nostru popor acționează cu fermitate pentru îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan, hotărît să răspundă prin fapte îndemnurilor mobilizatoare ale conducătorului partidului și statului de a se obține în 1988 cele mai bune rezultate din actualul cincinal, de a se înfăptui neabătut programele de dezvoltare economico-socială a țării, obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, miercuri a avut loc o vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în mari unități economice din Capitală. Au fost vizitate Institutul Național de Motoare Termice, Întreprinderea „Turbomecanica", Întreprinderea de Mașini Electrice și Întreprinderea „Tricodava".

Integrate cu toată energia în efortul creator al întregului popor, colectivele unităților vizitate au raportat cu satisfacție despre îndeplinirea sarcinilor încredințate. Importantele realizări obținute în toate domeniile de activitate constituie un profund omagiu adus de făuritorii de bunuri materiale și spirituale de pe tot cuprinsul patriei conducătorului iubit al partidului și statului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul aniversării zilei de naștere și a peste 55 de ani de eroică activitate revoluționară, sărbătoare pe care întreaga noastră națiune o cinstește din adîncul inimii. Apropiatul eveniment aniversar a reprezentat pentru toți cei ce muncesc în unitățile de producție și de cercetare vizitate un fericit prilej de a-și reafirma sentimentele de nemărginită dragoste, stimă și prețuire față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a făcut din înflorirea continuă a patriei, din ridicarea bunăstării poporului, din slujirea cauzei socialismului și păcii țelul suprem al vieții și activității sale.

În toate unitățile menționate, vizita conducătorului partidului și statului a prilejuit o examinare concretă, aprofundată, a rezultatelor de pînă acum, a căilor și modalităților menite să asigure îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor stabilite, la nivelul cerințelor și experiențelor impuse de dezvoltarea intensivă a economiei naționale, de participarea țării noastre la schimbul mondial de valori. Ca de fiecare dată, secretarul general al partidului, președintele Republicii, a soluționat operativ, la fața locului, probleme privind activitatea și dezvoltarea în viitor a unităților vizitate, dînd în acest sens sarcini și indicații concrete. Astfel, la Institutul Național de Motoare Termice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se prezinte, pe fiecare ramură de motoare, programe unitare privind modernizarea și realizarea, în prima etapă a unor consumuri cel puțin la nivelul celor mai mici pe plan mondial ; în etapa a doua, urmează să se realizeze motoare cu consumuri mult mai mici. S-a relevat că specialiștii din Institutul Național de Motoare Termice trebuie să colaboreze mai strîns cu Institutul de Fizică și cu alte institute de cercetare fundamentală. În acest context, secretarul general al partidului a arătat că prin acțiunea de modernizare trebuie să se înțeleagă realizarea unei concepții noi în dezvoltarea motoarelor, ca și a altor sectoare de activitate. Producerea de noi instalații, de noi motoare și de noi agregate trebuie să însemne realmente o nouă gîndire în fiecare sector de activitate, o nouă concepție, științifică, revoluționară, în soluționarea problemelor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, punînd în fața cercetătorilor aceste obiective, are în vedere că trebuie să se pornească de la ceea ce s-a realizat pînă acum, dar că, totodată, e de imperios necesar să se treacă la schimbări și transformări radicale și rapide. Aceasta presupune concentrarea forțelor și, în același timp, abordarea unui cîmp larg de probleme care concură la soluționarea obiectivelor propuse. Pînă în anul viitor trebuie să fie rezolvate toate problemele care pot asigura reducerea consumurilor la nivelul cel mai mic existent astăzi pe plan mondial, urmînd ca în perioada următoare să se producă motoare și mai bune. La Întreprinderea „Turbomecanica", în centrul dialogului secretarului general al partidului cu constructorii de motoare pentru aviație, la care au participat membri ai conducerii ministerului și centralei industriale de resort, au stat probleme legate de modul în care acest colectiv își îndeplinește sarcinile ce îi revin în cadrul programului de dezvoltare a fabricației de aparate de zbor, de direcțiile prioritare în care urmează să-și desfășoare activitatea în viitor. Apreciind rezultatele colectivului, modul în care acesta își îndeplinește sarcinile ce-i revin în domeniul industriei aeronautice, tehnologiile de mare eficiență aplicate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze în continuare pentru realizarea în cele mai bune condiții a programelor stabilite în domeniul fabricației de motoare aeroreactoare, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare ridicării continue a calității și performanțelor turboreactoarelor și turbomotoarelor românești. S-a indicat totodată să se aibă în vedere realizarea unor noi motoare de aviație care să depășească performanțele produselor similare fabricate în alte țări cu experiență în acest domeniu. La Întreprinderea „Tricodava", unitate etalon a industriei românești de tricotaje, secretarul general al partidului a accentuat necesitatea de a se acționa și pe mai departe pentru obținerea unor rezultate economice superioare, indicînd să fie luate măsuri în vederea sporirii gradului de valorificare a materiilor prime, a creșterii producției pentru export.

Recenta vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, s-a înscris ca un nou moment de seamă în viața Capitalei, a colectivelor acestor mari unități economice, mobilizîndu-le și mai puternic în activitatea pe care o consacră dezvoltării în ritm susținut a economiei naționale, progresului multilateral al țării. Cu acest prilej a fost exprimat angajamentul ferm al puternicelor colective muncitorești bucureștene de a nu precupeți nici un efort pentru realizarea, la un nivel superior de calitate și eficiență, a sarcinilor ce le revin din planul pe anul 1988 și pe întregul cincinal, de a contribui, cu toată puterea lor de muncă și de creație, suprem omagiu adus conducătorului iubit cu prilejul aniversării zilei sale de naștere și a peste 55 de ani de eroică activitate revoluționară, la edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul patriei.

ION CODRU

Epoca Nicolae Ceaușescu

EPOCA MARII CTITORII

Să răsfoim, peste vreme, cartea de glorie a istoriei românilor

Fapta unui popor, incrustată în opere durabile — vădindu-i vocația de constructor și bucuria de-a întemeia — se constituie, pentru viitorime, în ilustrarea cea mai limpede a rosturilor ce au călăuzit devenirea acelui popor. Intrarea în istorie — în istoria cea dreaptă, aceea care consemnează biruințele reale și împlinirile ce fericesc o națiune — reprezintă proba supremă a vizionarismului și luciditații aceluia care a imprimat, prin ideile și acțiunea sa, sensul făpturii, dimensiunile sale. Aflat la cirma destinelor unei țări ai cărei oameni s-au vrut, dintotdeauna, pașnici ziditori, președintele Nicolae Ceaușescu are meritul istoric de a fi potențat energiile creatoare ale întregii suflări românești și de-a-i fi deschis, cu îndrăzneala revoluționarului autentic, drumul cel mai fertil spre împlinirea năzuințelor noastre de veacuri.

Epoca Nicolae Ceaușescu și-a făcut intrarea în marea carte a istoriei noastre naționale purtînd cu sine superba revanșă a tuturor românilor în fața vremurilor care, s-au dovedit, adesea, potrivnice durabilelor ziditi. Trecutul nostru, plin de faptele de vitejie ale unor bărbați mîndri și neînfricați, hotăriți să-și apere neatîrnarea chiar cu prețul propriei lor jertfe, nu ne-a îngăduit, secole de-a rîndul — secolele în care am stat în calea atîtor năvălitori, secolele în care ne-am căutat puterea în unire, secolele în care atîția ne-au pizmuit avutul — să așezăm, cu temeinicie, piatră peste piatră. Iată-ne ajunși în momentul în care realizăm tot ce am dorit. Clipă înaltă, pe care avem șansa de-a o trăi cu gîndul că înfăptuim visul strămoșilor.

Vocația de constructor a românilor, despre care tot mai mult, cu deplină îndreptățire și admirație se vorbește pretutindeni, și-a aflat în inspiratul conducător al partidului și statului nostru din cele peste două decenii care au urmat Congresului al IX-lea cel mai ilustru și fidel exponent. Alăturînd capacității de a prefigura, la nivelul ideilor profunde și de largă respirație, viitorul unui întreg neam, de a milita cu consecvență pentru transpunerea în fapte a tuturor celor anticipate, de-a își mobiliza necontenit poporul, de a acționa permanent cu gîndul la mereu mai bine patriei sale, uriașa sa putere de muncă, inepuizabilul său activism, forța de pătrundere a fenomenelor sociale aflate în plină desfășurare și calitățile de genial strateg, intuind cu rapiditate esența lucrurilor și nuanțînd pînă la cel din urmă amănunt doctrina politică al cărei original autor este tovarășul Nicolae Ceaușescu — avem imaginea unei personalități complexe, a cărei activitate neobosită a determinat, în numai două decenii, urcușul vertiginos al patriei, întinerirea ei.

Toate biruințele acestei perioade au exprimat, cu limpezimea lucrului făcut din tot sufletul, puterea noastră de sacrificiu. Nici o mare izbîndă nu s-a lăsat atinsă fără trudă.

România de azi — așa cum o realizăm și cum o vor cunoaște cei de după noi — este ilustrarea vie a priceperii și hărniciei unei națiuni care a pus preț pe inteligență, pe elan și pe un spirit romantic-revoluționar, capabil să mențină veșnic vii entuziasmul și dorința de noi izbînzi a poporului. Ctitoriile acestei Epoci — nenumărate și diverse — impun prin măreție, sînt făcute să înfrunte timpul. Sînt menite neuitării, aidoma vremii în care au fost ridicate. Multe proiecte mai vechi decît veacul și-au găsit acum făurarii. Multe dorințe, poate nici măcar rostite, au devenit realitate. Nu poți, privindu-le și fiind părtaș la edificarea tuturor acestor ctitorii, să nu ai sentimentul firesc al învingătorului merituos. Am învins prin propriile noastre puteri. Am învins pentru noi și pentru copiii noștri. Am demonstrat că avem suficiente resurse umane pentru a schimba înfățișarea unei țări întregi. Iar inspiratorul acestui tonic sentiment, Omul care ne-a redat încrederea în propriile forțe, încredere ofilită uneori, în perioade de mare încercare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a dobîndit vibrații la marile idei, la fapte măreț, de dragostea și prețuirea națiunii, reconstituită, prin noi și noi realizări. O neasemuită tinerețe de gînd și faptă izvorăște din spusele sale, din tot ceea ce întreprinde. Fiu iubit al poporului său, al patriei sale, om al timpului său, avînd puterea de a privi dincolo de orizonturile acestuia, înspre piscurile comunismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a legat numele, munca și întreaga viață de pînă acum de epoca cea mai glorioasă și mai plină de împliniri din întreaga existență a României. Istoria ce se va scrie mîine, și ale cărei pagini le răsfoim acum în imaginație, va spune, cu dreptate, un adevăr limpede pentru oricine știe privi și înțelege drumul prin timp al unui popor: România Epocii Nicolae Ceaușescu și-a făurit, cu muncă și dăruire calea pe care și-a meritat-o — a progresului, a bogăției, a continuei înălțări.

DAN MUCENIC

paginile 6—7

„A avut cutezanța să înfrunte munții și timpul, dăruind patriei sale însemne ale eternității"

paginile 12—13

„Cu ardoare și bărbăție, netulburat de încercări neprielnice, a purtat nenumărate bătălii pașnice și a durat o țară nouă"

paginile 16—17

„Prin nestinsă iubire de oameni și neam, a așezat, în tot ce a gîndit și întemeiat, fericirea omului și înflorirea patriei"

Epoca Nicolae Ceaușescu,

A avut cutezanța să înfrunte munții și timpul,

Cetățile luminii

Doar cei care au avut prilejul să urmărească, în ani, uriașul efort al constructorilor de la Porțile de Fier II pot înțelege, la reala ei dimensiune, măreția acestei lucrări. Aflată la 80 de kilometri în aval de Porțile de Fier I, noua centrală, cu cele opt hidroagregate ale sale, de cîte 27 MW fiecare, a reprezentat un moment distinct (prin dificultatea condițiilor în care s-a muncit, prin gradul înalt de tehnicitate a execuției) în amplul proces de întinerire a patriei. S-a vorbit, încă de la începutul acestui deceniu, de o „generație a Porților de Fier II", această formulă sugerînd un schimb de ștafetă între constructorii hidrocentralelor de la Bicaz, Lotru sau Argeș și reprezentanții noului romantism revoluționar.

Porțile de Fier II produc, azi, energie. Încă din primele zile ale anului, zeci de milioane de kWh au intrat în circuitul energetic național. Fost șef de brigadă pe șantierul național al tineretului, **inginerul EMIL TIMOFTE**, aflat acum printre cei care finalizează lucrarea, trecînd în revistă cîteva din momentele de înaltă tensiune pe care le-a traversat, își încheie astfel istorisirea (din ale cărei fapte s-ar putea alcătui un frumos roman de acțiune) : „Păstrez în minte, și voi păstra întotdeauna, un episod. Înaintea șantierului național, a existat aici un șantier județean al tineretului. Știți ce-au făcut, printre altele, vreme destul de îndelungată, brigadierii săi ? Au căutat și au descoperit proiectile neexplodate, rămase din război. Cred că aceasta este suprema semnificație a șantierului pe care am lucrat și a edificiului pe care l-am clădit — victoria dorinței de-a construi în liniște. De aceea, consider că Porțile de Fier II reprezintă și un simbol al vocației de pace a poporului nostru, ilustrînd cu limpezime înalta rațiune a îndemnurilor adresate de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tuturor oamenilor de bine ai planetei. În numele tuturor celor care au muncit și muncesc aici, la Porțile de Fier II, dăruindu-și entuziasmul și inteligența creării unei opere cu adevărat durabile, pusă în slujba oamenilor, adresez secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminentul erou al păcii mondiale, viață îndelungată și putere de muncă întru binele națiunii pe care o conduce, neabătut, spre noi și tot mai strălucitoare izbînzi.

Transfăgărășanul

Transcriem din jurnalul unuia dintre miile de constructori ai Transfăgărășanului, **Eroul Muncii Socialiste GHEORGHE IORDACHE :**

La 20 septembrie 1974, în prezența secretarului general al partidului, o nouă și măreață cetitorie a epocii noastre a fost inaugurată : Transfăgărășanul. Această magistrală din înaltul Carpaților rămîne, pentru toți cei care o străbat, o pildă de eroism. Cifrele dovedesc, în acest caz, mai plastic decît orice descriere imensul volum de muncă înmagazinat de această îndrăzneață operă : 90 de kilometri săpați în stîncă ; patru milioane de metri cubi de săpături (din care două milioane de rocă dură), 300 000 de metri cubi de zidărie, 27 de poduri și viaducte.

Izbîndă a forței umane într-o dură confruntare cu natura, Transfăgărășanul depune mărturie, prin timp, pentru înălțimea de faptă a unui popor puternic și temerar.

Îmi amintesc toate acestea acum, în preajma zilei de naștere și aniversării îndelungatei activități revoluționare a bărbatului ale cărui idei cutezătoare au devenit imagini ale puterii noastre de a construi, prilej de a-i adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu străbunele urări sincere de viață lungă și multă putere de muncă întru binele acestei patrii și acestui popor.

Dîmbovița

— Tovarășe **director COSTIN GEORGESCU**, Dîmbovița există, începem să ne obișnuim cu ea, ziarele tratînd-o constant în chip de vedetă, adică așa cum merita. Să recapitulăm : ce este azi acest rîu pentru Capitală, pentru bucureșteni ?

— În primul rînd este Dîmbovița adevărată. O apă sănătoasă, care schimbă cu totul mediul ambiant, înlocuind definitiv fosta sursă de poluare, vechea Dîmbovița, de fapt un canal colector care n-ar fi fost acceptat de nici un oraș din lume. De asemenea, este schimbat sistemul de canalizare al Capitalei, sistem unic în lume, prin suprapunerea apei curate peste colectorul de ape uzate, ape care, după tratarea în stația de epurare de la Glina, vor reveni în rîu, Dîmbovița fiind, așadar, curată de la izvoare și pînă la vărsare. Este o lucrare mare, de proporții și ea continuă, așa cum am mai spus. O lucrare decisivă pentru sănătatea și înfățișarea Bucureștiului, o lucrare pe care edilii Capitalei au tot discutat-o de-a lungul timpului de peste un secol, dar care, iată, a prins viață azi, cînd potențialul industrial al țării a permis-o. Și meritul este al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a văzut exact acest moment acordînd o deplină încredere constructorilor. A fost în mijlocul nostru cu îndrumări, cu sfaturi de la discutarea concepției de ansamblu și pînă la detaliile de construcție. În zonele fierbinți, și șantierul a avut multe asemenea zone, secretarul general al partidului era zilnic lîngă noi. Simțeam cu toții cît de mult iubește această lucrare și i se citea bucuria pe față cînd Dîmbovița a fost gata iar oglinda apei o arăta așa cum ne-am dorit-o. Am finalizat lucrările la timp, în numai doi ani, fiindcă tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a fost alături și ne-a sprijinit zi de zi. Noi, constructorii Întreprinderii pentru amenajarea complexă și exploatarea rîului Dîmbovița îi mulțumim din inimă pentru încrederea acordată, pentru sfaturile și indicațiile care ne-au ajutat ca lucrarea să fie pe măsura marilor obiective edilitare ce se construiesc în Capitală, pentru șansa de a ne lega numele de realizarea noii Dîmbovițe. Și, pentru că ne aflăm în acest ianuarie aniversar, ne alăturăm întregii țări pentru a-i ura un fierbinte la mulți ani și multă putere de muncă, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, spre binele și progresul întregii țări.

dăruind patriei sale însemne ale eternității

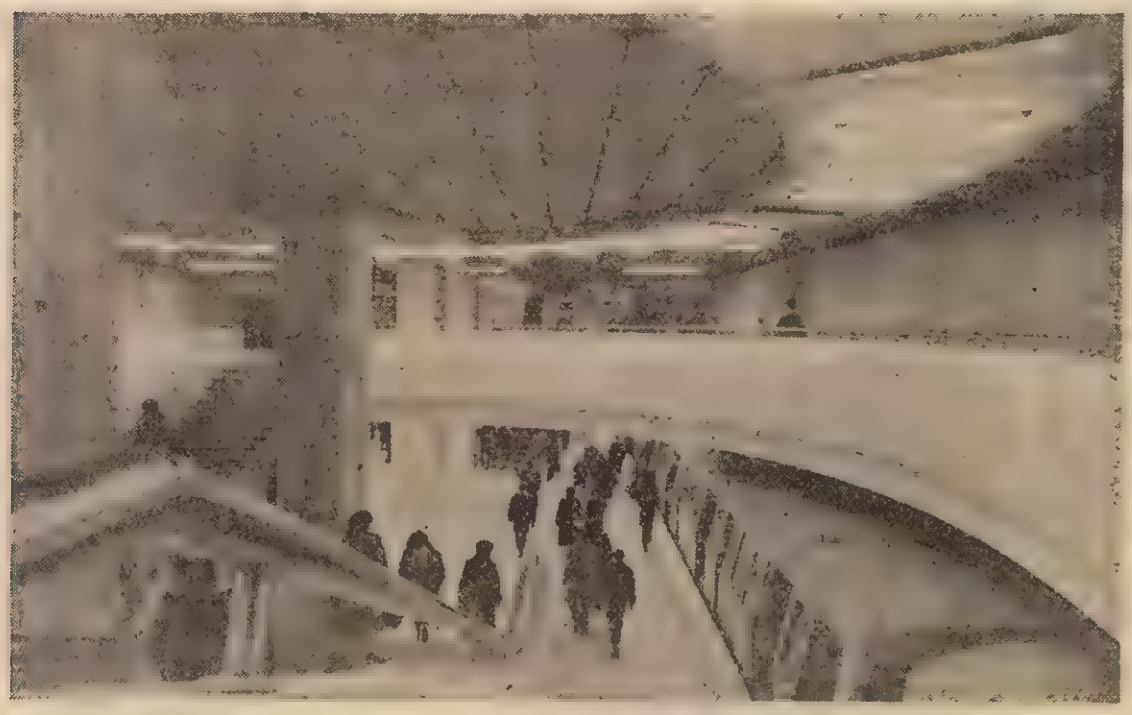

Metroul

„În urmă cu vreo cîțiva ani, mai puțini decît degetele unei mîini — își amintește **maistrul principal FLORIN TURCAȘ** de la Întreprinderea de vagoane din Arad — am trăit, împreună cu întregul colectiv de aici, poate cea mai mare bucurie a vieții mele profesionale : am reușit omologarea cuplei pentru vagonul de metrou. Pînă atunci, ventilul de distribuție și cilindrul de decuplare se importau. Or, se știe foarte bine, atît construcția metroului propriu-zis, cu toate stațiile și traseele lui, cît și aceea a vagoanelor s-au realizat, în urma indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu forțe și concepție proprii. Ne-am bucurat, repet, pentru această izbîndă deoarece ea demonstra că putem, noi singuri, să aflăm soluții oricăror probleme tehnice, de oricît de mare complexitate."

Animați de cele mai profunde sentimente de stimă și dragoste, oamenii muncii știu că omagiul suprem pe care ei, asemenea întregului popor, îl pot aduce apropiatei sărbători a îndelungatei activități revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și aniversarea zilei sale de naștere îl reprezintă rezultatele lor în muncă. Prima decadă a acestui an s-a dovedit rodnică. Așa vor fi — sînt convinși cei de aici — și următoarele.

Un alt interlocutor de la I.V.A., Gheorghe Foghiș, a adăugat : „Cînd veți merge cu metroul prin București să vă gîndiți și la noi".

Pămînturi tinere

Lucrez în Insulă dinainte de înființare, ne-a declarat **GHEORGHE DERMENGIU, inginer, director tehnic al I.A.S. Insula Mare a Brăilei**, și pot spune deci ca un permanent martor ocular, că marea cotitură în activitatea noastră s-a produs din 1968 încoace, moment în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a făcut prima vizită de lucru în acest spațiu, altădată inundat aproape în fiecare an de apele Dunării, acum apărat de unul dintre cele mai mari și mai puternice diguri din țară. Atunci s-au jalonat întreaga activitate de perspectivă a Insulei, ideile pe care aveam să le aplicăm în practică pe rînd și care și-au dovedit eficiența în timpul care s-a scurs. Ni s-a recomandat atunci completarea desecării pe întreaga suprafață, introducerea rapidă a irigațiilor, pentru a nu mai depinde de capriciile vremii, introducerea ovinelor, ca specie dominantă în structura animalieră, care valorifică foarte bine producția secundară din inciată (paie, coceni, multe alte resturi vegetale), ne-a sfătuit să introducem în practica noastră permanentă rotația culturilor. Toate aceste recomandări, devenite sarcini de mare răspundere pentru noi, sînt astăzi demult îndeplinite.

Urmare acestor dotări, acestor înnobilări ale întregului spațiu indiguit, urmare pregătirii continue a oamenilor, mecanizatorilor, inginerilor, producțiile au crescut de la an la an, ajungînd ca în anul care a trecut, un an destul de secetos, să obținem producții importante : 11 600 kilograme de porumb știuleți la hectar, 7 000 kilograme de orz la hectar și 6 500 kilograme la hectar, la grîu. Sigur, nu sînt producții care să ne satisfacă pe deplin. Suprafețele noastre beneficiază de un important sistem de irigații pe care trebuie să-l folosim bine și la capacitate, insula este de acum o platformă de încercare a unor noi erbicide realizate în țară sau importate, iar toate aceste posibilități ne obligă la mai mult, la mult mai mult. Vom depăși aceste producții, la unele ferme ele au fost depășite demult, dacă vom munci mai bine, vom respecta întru totul tehnologiile și perioadele de însămînțări, celelalte cerințe ale unei agriculturi moderne intensive. Conceptul de **nouă revoluție agrară**, care îi aparține tot tovarășului Nicolae Ceaușescu, însumează toate aceste noi cerințe, dar însumează, cred, înainte de toate, formarea la oameni a unei noi conștiințe, a unei conștiințe revoluționare, în măsură să nu se mai mulțumească în continuare cu metode vechi, perimate, să forțeze vechiul să se retragă, să promoveze nou să depășească limite și să cucerească noi orizonturi. Conștienți că ne-au rămas încă multe de întreprins, pentru acest ideal al agriculturii noastre, ne angajăm acum cînd împreună cu întregul popor omagiem pe conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la împlinirea a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, să acționăm în orice împrejurare, în glia străbună a patriei socialiste, ca adevărați și încercați revoluționari, așa cum, prin exemplul său de o viață, ne îndeamnă și ne învață secretarul general al partidului.

Canalul

„În procesul realizării canalelor navigabile dintre Dunăre și Mare, proiectanți și constructori, ne spune inginerul **CHIRIAC AVĂDANEI, șeful de proiect** al canalelor navigabile Dunăre — Marea Neagră și Poarta Albă — Midia, Năvodari, am avut marea șansă și am beneficiat de îndrumări și orientări deosebit de prețioase și de un inestimabil sprijin din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la toate fazele de concepție și edificare a acestor importante obiective economice. Secretarul general al partidului a analizat în numeroase ocazii și cu multă atenție soluțiile ce urmau să fie adoptate ; a vizitat în nenumărate rînduri șantierele. Cu mîndrie și admirație trebuie să spunem că de fiecare dată am primit din partea sa cele mai potrivite rezolvări privind îmbunătățirea proiectelor prin simplificarea soluțiilor și mărirea eficienței lor economice, privind introducerea unor noi tehnologii de lucru, valorificarea celor mai moderne idei și realizări ale științei sau ale economiei naționale. În procesul realizării acestor obiective se remarca grija constantă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele republicii, o acorda fiecărei palme de pămînt, economisirii suprafețelor ocupate, preocuparea sa pentru păstrarea pădurilor patriei, pentru tot ce-i frumos și trainic, pentru curățenia mediului înconjurător. Lucrînd la aceste investiții importante, proiectanți și constructori am căpătat încredere în forțele proprii, ne-am redescoperit vocația și, cu sprijinul primit, am reușit să ne îndeplinim sarcina de mare răspundere încredințată de partid, fiind pregătiți să primim noi misiuni.

Animați de profunde sentimente de recunoștință pentru tot ce s-a clădit mai trainic, mai frumos, mai măreț pe întregul cuprins al țării, în acest început de an cînd sărbătorim ziua de naștere a conducătorului iubit al națiunii, gîndurile noastre fierbinți de prețuire și nemărginită dragoste se îndreaptă către acela care de peste 55 de ani depune o activitate profund revoluționară consacrată idealurilor supreme ale poporului nostru. La această aniversare, împlinirea a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, adresăm din adîncul inimii tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, un fierbinte LA MULȚI ANI !

10 ESEURI

Despre izbînzile noastre istorice

în care pulsează gîndirea deschizătoare de orizonturi, tenacitatea

atotbiruitoare și ardentul patos revoluționar al marelui conducător

Proiectul la care lucrăm

Trecerea prin vreme a unei națiuni este jalonată de ideile a căror rodnicie se vădește în progresul necontenit al acelei națiuni. Este vorba de idei născute din înțelegerea exactă a perioadei istorice traversate, din cunoașterea apropiată a aspirațiilor poporului, din aprecierea realistă a forțelor de care acesta dispune pentru a da viață unor concepte în care-și regăsește, pe de-a-ntregul, idealurile.

Cheie de boltă a vastei și coerentei opere teoretice și practice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată reprezintă o ilustrare întru totul convingătoare a contribuției originale a secretarului general al partidului nostru la aplicarea adevărurilor generale ale socialismului științific în condițiile specifice ale României de azi. Analizind, cu luciditatea proprie marilor oameni politici și adevăraților patrioți, stadiul de dezvoltare a patriei, animat de patos revoluționar și de aprinsa dorință de prosperitate a poporului din mijlocul căruia s-a ridicat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat, într-o concepție științific fundamentată, direcțiile înfăptuirii societății socialiste multilateral dezvoltate, sarcinile pe care le presupune edificarea socialismului în noua etapă, în acest stadiu superior de maturizare a socialismului în toate domeniile vieții sociale și de creare a premiselor pentru făurirea treptată a comunismului în patria noastră.

Creșterea puternică a forțelor de producție, dezvoltarea proporțională, armonioasă a ramurilor economiei naționale, cu prioritate a industriei, în paralel cu dezvoltarea intensivă a agriculturii, amplasarea rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, ridicarea eficienței activității economice, perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a organizării societății, înfăptuirea, în spiritul echității socialiste, a repartiției, înflorirea științei, învățămîntului și culturii, dezvoltarea democrației muncitorești, intensificarea activității politico-educative de formare a omului nou, crearea tuturor condițiilor pentru afirmarea tot mai activă a fiecărui cetățean în viața socială — toate aceste principii sugerînd, laolaltă, atît obiectivele generale vizate, cît și modul în care îndeplinirea acestora se răsfrînge, cu efecte benefice, asupra oamenilor muncii — alcătuiesc un sistem unitar de obiective a căror atingere stă în puterea poporului, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, acționînd animat de un singur crez, de-o singură voință.

Anii care au trecut de la începerea acestei noi etape de dezvoltare a României (odată cu realizarea planului cincinal 1971—1975 și de la adoptarea, de către Congresul al XI-lea al partidului, a Programului Partidului Comunist Român) au dovedit, cu puterea de convingere a faptelor și împlinirilor, deplinul realism al direcțiilor trasate, concordanța dintre dorințele națiunii și programul concret de acțiune pe care îl înfăptuiește.

Caracterul revoluționar al acestui concept cu ample și complexe semnificații se vădește în forța sa de penetrație în masele largi de oameni ai muncii, în totala mobilizare a întregului popor, atlat în fața unei ținte măreți — reconstrucția, pe baze noi, a patriei, ridicarea acesteia pe culmi nevisate vreodată în lunga și frămîntata sa istorie. Mărețele ctitorii ale epocii noastre, înflorirea fără precedent a civilizației de tip nou, socialist, dezvoltarea într-un ritm accelerat a științei și tehnicii, creșterea constantă a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni sînt dovezi de necontestat ale realismului acestei viziuni de largă perspectivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale unei concepții ferite de utopism, mizînd totul pe hărnicia, inteligența și priceperea unui popor cu certă vocație de constructor.

Realitate în plină edificare, societatea socialistă multilateral dezvoltată ilustrează traiectul mereu ascendent al patriei. Țara întreagă poate fi asemuită unui imens șantier, unei măreți uzine sau unui ogor mănos, întins pînă la vama orizonturilor. Poporul nostru a străbătut, în anii din urmă, un drum nelipsit de greutăți, dar un drum realmente fertil. Vor mai fi — cum sublinia secretarul general al partidului — de urcat noi piscuri, de croit noi poteci pe această cale încă nebătută. Dar țelul suprem — o Românie liberă, independentă, puternică și prosperă — e mult prea nobil, mult prea înalt, pentru ca atingerea lui să fie zădărnicită de piedici trecătoare, de inerente obstacole. Poporul nostru a dobîndit deja o experiență de constructor încercat, a dovedit, în nenumărate prilejuri, că se poate ridica deasupra oricăror încercări, urmărindu-și cu tenacitate și ales romantism firul călăuzitor al marilor sale aspirații. Mai avem, știm foarte bine, multe de înfăptuit. Revoluția la care participăm în fiecare clipă — fie că ea se desfășoară pe tărîmul științei și tehnologiilor de vîrf, al acțiunii în agricultură, al propriei noastre conștiințe — nu este o bătaie cu flori și nici o călătorie de plăcere, întreruptă de prelungite popasuri în care să ne admirăm reușitele. Calea deschisă patriei de către tovarășul Nicolae Ceaușescu este aceea a continuei acțiuni, a mersului nestrămutat înainte, astfel încît imaginea pe care o vom dărui viitorimii despre timpul acesta să fie pe măsura visurilor noastre și a așteptării urmașilor noștri.

Contribuție de inestimabilă valoare la îmbogățirea tezaurului teoriei și practicii revoluționare privind dialectica societății socialiste contemporane, sugerînd căile și principiile trecerii de la socialism la comunism în epoca actuală, societatea socialistă multilateral dezvoltată este astăzi un concept cu deplină acoperire în izbînzile poporului nostru, în noua înfățișare a țării. Făurirea ei pe mai departe va asigura — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, definind, de fapt, strategia generală a partidului nostru — „afirmarea principiilor socialiste în toate sectoarele vieții economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalității umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspirațiile generale ale întregii societăți. Aceasta va marca un stadiu superior al socialismului, va deschide calea trecerii la faza superioară — societatea comunistă".

DAN MUCENIC ■

A fi om al muncii

Am purtat o scurtă și instructivă discuție cu un maistru-matrițer de la Întreprinderea „Electroaparataj" București. Se numește Ilie State, un bărbat încă tînăr, în jur de 35—36 de ani. L-am întrebat, printre altele, ce sens atribuie el noțiunii generale de om al muncii. După cîteva clipe de reflecție, mi-a răspuns: „E sensul obișnuit deja, adică această noțiune desemnează pe toți cei ce muncesc cu brațele sau cu mintea, oamenii luați în tripla lor calitate de proprietari, producători și beneficiari, cu alte cuvinte, constructorii României socialiste de azi, făuritorii României comuniste de mîine". Un răspuns-emblemă pe care, cu siguranță, l-ar fi dat, într-o formă sau alta, milioane de oameni ai muncii din patria noastră.

Pentru a se ajunge la această conștiință de sine, la această demnă și deplină înțelegere a rolului maselor în făurirea propriei istorii, a fost nevoie de parcurgerea unui drum lung și anevoios, de un vast proces de transformări revoluționare. Datorită muncii și luptei neobosite desfășurate de oamenii muncii din patria noastră, sub conducerea partidului, România s-a transformat, în anii victorioși ai construcției socialiste, dintr-o țară slab dezvoltată, care după unii ideologi ai claselor exploatatoare trebuia să rămînă o „țară eminamente agrară", într-o țară industrial-agrară dezvoltată. Astăzi, mijloacele fixe reprezintă circa 3 200 de miliarde de lei, din care peste 80 la sută s-au realizat în ultimii 20 de ani, iar avuția națională generală a ajuns la aproape 5 000 de miliarde de lei. Pe această bază, fiecare cetățean al României, în calitatea sa de proprietar — împreună cu întregul popor — asupra tuturor bogățiilor patriei noastre, are în proprietate peste 140 000 lei fonduri fixe.

Sînt, iată, cîteva cifre și fapte cu profunde semnificații. Dacă în vremurile trecute, de tristă aducere aminte, oamenii muncii nu aveau decît forța brațelor pe care erau nevoiți să și-o vîndă la preț de nimic, pe un salariu de mizerie, azi, ei, oamenii muncii, indiferent de naționalitate, sînt făuritorii și proprietarii, stăpînii de drept, constituționali, ai tuturor bunurilor și bogățiilor. La temelia orînduirii noastre stă, așadar, proprietatea socialistă pe care, prin tot ceea ce facem, avem datoria s-o dezvoltăm și s-o apărăm în continuare cu deplină fermitate. Tot ce alcătuiește prezentul României socialiste a fost realizat cu poporul, pentru popor; tot ce se va adăuga de aici înainte patrimoniului național se va înfăptui tot cu poporul, pentru popor. Pe acest adevăr, ce dă vibrantă expresie tezei de esență revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu privitoare la faptul că socialismul se construiește cu poporul și pentru popor, se întemeiază una dintre prevederile de bază ale Constituției țării.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu nici nu se poate imagina socialismul fără o largă democrație, fără participarea întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. În această concepție novatoare își are puternice rădăcini opera partidului nostru, a secretarului său general de făurire și perfecționare continuă a sistemului democrației muncitorești-revoluționare. Drept urmare, în decursul ultimilor 20 de ani au fost create consiliile oamenilor muncii, ca organe colective de conducere a întregii activități economico-sociale, s-au instituționalizat

adunările generale ale oamenilor muncii care, în calitate de proprietari și producători, de adevărați stăpîni ai țării, hotărăsc și răspund de buna gospodărire și dezvoltare a mijloacelor de producție din fiecare unitate, de înfăptuirea tuturor programelor. Periodic, din cinci în cinci ani, se organizează Congresul oamenilor muncii, Congresul țărănimii, Congresul științei și învățămîntului, Congresul educației și culturii și altele la care participă mii și mii de oameni ai muncii din fiecare sector de activitate și care hotărăsc asupra problemelor fundamentale privind dezvoltarea patriei. Aplicînd neabătut principiile autoconducerii, autogestiunii, se asigură creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii — în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari — pentru administrarea cît mai chibzuită a unei părți a avuției generale încredințate spre folosință.

Spre ilustrare, l-am întrebat, în final, pe interlocutorul meu, maistru-matrițer : Cum vedeți concret cea de-a doua și ce-a de-a treia calitate a oamenilor muncii ?

„În legătură directă și numai în perfectă unitate cu prima. Ca unul ce fac parte din marea masă a oamenilor muncii din patria noastră, socot că participarea la dezvoltarea și conducerea societății o realizez în primul rînd prin tot ceea ce fac la locul meu de muncă. Creșterea avuției noastre naționale depinde și de felul în care eu și tovarășii mei ne îndeplinim sarcinile de producție, de modul responsabil în care ne spunem cuvîntul în adunările generale, în alte forme ale democrației noastre muncitorești-revoluționare, de intransigența față de lipsuri, față de tot ce e vechi, de calea liberă pe care o deschidem noului sub toate aspectele. Apoi, conform principiului socialist „De la fiecare după posibilități, fiecăruia după munca depusă", ne bucurăm din plin de rezultatele muncii noastre : retribuții sporite, locuințe confortabile, concedii plătite, locuri stabile de muncă și tot ceea ce este necesar unui om să ducă o viață civilizată, lipsită de grija zilei de mîine".

MIHAI STĂNESCU ■

Revoluția e-n noi

Adevărată emblemă a conștiinței înaintate, a omului nou, constructor activ și conștient al socialismului, spiritul revoluționar este una din dimensiunile cele mai complexe ale societății noastre, o veritabilă forță motrice, mereu vie, de nestăvilit, factor de prim ordin care, în strînsă corelație cu necesitățile cele mai stringente ale vieții, determină înstăpînirea cu un ceas mai devreme, a noului. „A fi revoluționar, afirmă tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fi comunist în condițiile cînd partidul a devenit forța politică conducătoare în societate, înseamnă a lupta împotriva a tot ceea ce este vechi, perimat, înseamnă a promova cu îndrăzneală și fermitate noul, în toate domeniile de activitate". Descoperim în acest luminos îndemn nu doar inestimabila esență a tezei privind permanența spiritului revoluționar, mai mult susținută și mereu adusă în prim planul dezbaterilor politico-ideologice, ci și una din acele inspirate viziuni ce a declanșat, imediat după istoricele lucrări ale celui de-al IX-lea Congres al partidului, o amplă și consecventă bătălie pentru formarea omului nou, a noii sale conștiințe. O bătălie care a schimbat substanțial viața și înfățișarea României socialiste, dar care, în același timp, a configurat tot mai exact și mai energic profilul moral al omului nou, a îmbogățit cu noi valențe, cu noi deschideri, ceea ce numim într-un termen mai larg umanismul socialist. Acest umanism, așa cum este el definit în opera secretarului general al partidului nostru, înseamnă dezvoltarea continuă, mereu ascendentă a personalității umane, înseamnă o temeinică pregătire profesională și politico-ideologică, angajare și răspundere, disciplină și disponibilitate față de nou. Iar axul central al tuturor acestor atît de necesare calități nu poate fi altul decît spiritul revoluționar, acea nestrămutată hotărîre de a învinge toate greutățile, de a lupta din toate puterile pentru ca valorile și idealurile noastre să triumfe în numele socialismului, al adevărului, al dreptății și al omeniei.

Scrutînd cu ochi pătrunzători viitorul patriei noastre, trasînd cu fermitate și gîndire vizionară drumul pe care trebuie să-l parcurgem în continuă edificare a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia la cel de-al XIII-lea Congres al partidului : „În anul 2000 România va fi o țară socialistă multilateral dezvoltată atît din punct de vedere al industriei, agriculturii, învățămîntului, științei și culturii, cît și al nivelului general de viață și civilizație al poporului. Se poate spune că România va încheia o întreagă epocă revoluționară de dezvoltare, realizînd condițiile trecerii la manifestarea tot mai largă în societate a principiilor comuniste de repartiție, de muncă și de viață". Într-un astfel de context, de autentică democrație muncitorească, și avînd în față aceste măreațe țeluri, i se asigură spiritului revoluționar un larg cîmp de activitate, de exemplară afirmare. Dinamizînd conștiințele, mobilizîndu-le la cotele înalte ale muncii și ale patriotismului, hrănindu-le cu seva curată a dorinței de împlinire, spiritul revoluționar s-a dovedit și se va dovedi în continuare un factor determinant în depășirea unor momente mai dificile, sau în rezolvarea unor probleme ce se cer neapărat și urgent soluționate. În viziunea de largă cuprindere a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spiritul revoluționar este un mod de a fi, o dovadă grăitoare privind atașamentul nostru la idealurile înălțării patriei, la țelurile înaintate ale noului umanism socialist. Corolat astfel, spiritul revoluționar își arată cu adevărat esența sa : forță de progres a societății noastre, nestăvilită putere de mobilizare a tuturor energiilor, de stimulare a spiritului creator, a potențialului de muncă și luptă a întregului popor. De la înalta tribună a recentei Conferințe Naționale a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : „Trebuie să nu uităm nici un moment că, pentru a asigura înfăptuirea Programului partidului, înaintarea spre comunism, este necesară dezvoltarea puternică a conștiinței revoluționare, ridicarea continuă a nivelului politico-ideologic, a conștiinței socialiste a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii".

Este nevoie, în actuala etapă a revoluției, urmînd exemplul luminos de muncă și luptă, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, mereu prezent în mijlocul vieții, simbolizînd, prin întreaga sa activitate revoluționară, cea mai curată și mai înaltă flacără a spiritului revoluționar, este nevoie să dăruim cauzei socialismului tot ce are mai bun și mai înălțător ființa noastră, pentru continua propășire a patriei.

VICTOR NIȚA ■

Echilibru și armonie

În orice discuție despre România abundă exemplele pentru că viața ni le oferă din belșug. De regulă, din localitățile în care trăim, de la locul nostru de muncă. Sîntem în măsură să intervenim cu elemente de comparație de oriunde din țară pentru că am văzut, am trăit atîtea. Memoria mea este dublă. Ani de zile am avut alături aparatul de filmat care cu trecerea timpului, stocînd imaginile, le înmiește valoarea.

În 1968, cînd s-a luat hotărîrea dezvoltării armonioase, echilibrate, a tuturor județelor și zonelor țării, prin amplasarea rațională a obiectivelor industriale și agrare, prin construcția masivă a edificiilor sociale, prin schimbarea aspectului întregii României, prin creșterea puterii economice a tuturor localităților, era încă o întrecere surdă între ziariști, cine ajunge întîi la Timișoara, la Cluj-Napoca, în centrele care aveau o zestre gospodărească. Evenimentele s-au desfășurat conform prevederilor, într-un ritm accelerat, încît peste cîțiva ani, dacă ziariștii din România ar fi fost de trei ori mai numeroși tot n-ar fi putut acoperi în paginile cotidienelor trăirile și schimbările în bine, de oriunde din țară. S-au înălțat schele în cele mai uitate localități, a început să se audă, la munte, la mare, la șes, zgomotul perforatoarelor și al macaralelor, s-au operat prefaceri adînci în orașele în care nu se mai întîmplase nimic de nu se mai ținea minte. S-au înrolat masiv în lumea cărții și a înțelepciunii milioane de femei și bărbați. Era necesară o competență a forței de muncă, în stare să stăpînească, în cunoștință de cauză, mașinile complicate înglobînd ultimele date ale științei și tehnicii. Cartiere întregi dispăreau ! Cine să regrete casele igrasioase, cu tavanele care cădeau peste locatari, nevoiți, iarna, vara, să care cu găleata apa din curte. Au devenit centre, cu greutate și prestanță, în economia țării, Miercurea Ciuc și Babadag, Zalău și Giurgiu, Tulcea și Tîrgoviște, Alexandria și Satu Mare, Botoșani și Lehliu, Turda și Sulina, atîtea și atîtea altele. Am în față cifrele comunicate la Conferința Națională a partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, comparînd anul 1968, cînd s-a purces la reorganizarea județelor, cu anul 1987. Acum 20 de ani doar 7 județe atingeau volumul activității economice la valoarea de 20 miliarde lei. În 1987, 15 județe depășesc 100 de miliarde lei volumul activității lor economice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cere în continuare aceeași sete de performanțe, aceeași străduință pentru a duce la bun sfîrșit drumul pe care ne-am angajat. „Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea în direcția înfăptuirii programelor de sistematizare, de organizare a orașelor și comunelor, de restrîngere a suprafețelor construibile, de modernizare a orașelor, îndeosebi a comunelor, astfel încît pînă în anul 2000 să încheiem, în linii generale, și la sate, înfăptuirea acestor programe. Aceasta va asigura schimbarea întregii înfățișări a patriei noastre, apropierea condițiilor de viață și de muncă a satelor de cele ale orașelor, va duce la întărirea și mai puternică a alianței dintre clasa muncitoare, țărănime și intelectualitate, dintre toate categoriile de oameni ai muncii."

România, țara a 23 de milioane de fii, țara mea, cu chipul de nerecunoscut, cu putere economică de invidiat, cu forță politică de stimat ! Producția industrială este evaluată de 120 de ori mai mult decît în 1945, industria chimică a făcut uriașul salt al creșterii de 1 200 de ori, industria metalurgică a urcat ascendent de 113 ori, industria constructoare de mașini de 500 de ori, industria ușoară de 82 de ori, industria alimentară de 32 de ori. A crescut de 13 ori retribuția celor care au făcut din România o altă țară, prin modernitatea și civilizația ei. Rezultate surprinzătoare pentru lumea întreagă, dar consecvent urmărite, prin sacrificul și devotamentul întregii țări, prin convingerea că viața impune acest ritm, printr-o disciplină riguroasă, prin încrederea neclintită în înțelepciunea deciziilor.

Stau cu harta țării în față, însuflețindu-se, prin forța gîndului, orașe, creste de munți, dealuri mănoase, cîmpii grînare...,

Timișoara, pe lîngă cîte are, se mîndrește cu cel mai complet combinat de industrializare a porcinelor, cu excepționala lui organizare, cu împletirea dintre activitatea de producție și cea științifică. De la Mîrșa pleacă cele mai mari camioane din țară, pe lîngă care omul e un pitic, dar are forța uriașă de a le insufla mișcarea. Revăd Satu Mare, cu superbul lui centru, conceput cu dragoste de țară, dovadă a puterii constructive a unui oraș care a fost scos din letargia tîrgului. La Zimnicea solidaritatea întregii țări s-a manifestat eroic prin ridicarea unui alt oraș în locul celui atît de încercat. Pe luciul apelor termocentrale și hidrocentrale, „statuile" timpului nostru, impunătoare, frumoase, nepieritoare, transformă cursuri străbune în bogăție și lumină. În inima Bucureștiului Dîmbovița a găsit formula practică a tinereții fără bătrînețe ; în subsolul orașului ne bucurăm în fiecare zi de un mijloc rapid și modern de transport ; pe străzi ne rătăcim pentru că unele sînt abia ieșite din schițele arhitecților. La Tulcea, malurile-i sînt armonios împărțite, ca țara : locuințe, șantiere, port. Delta, larg deschisă drumurilor, este cuprinsă de tinerețea țării. Produsele „Electroargeș", ale Fabricii de porțelanuri fine din Curtea de Argeș călătoresc în lume nu de multă vreme pentru că existența lor este legată și ea de anii dezvoltării din Epoca Nicolae Ceaușescu. Tot așa cum frumusețea construcției unui mare și necesar spital, a unui hotel primitor după o zi de alergătură, sînt semnele aceleiași prevenitoare grijii pentru om, România pitorească a cedat locul României active, socialiste, care și-a propus țeluri înalte, în numele omului și pentru om.

CARMEN DUMITRESCU ■

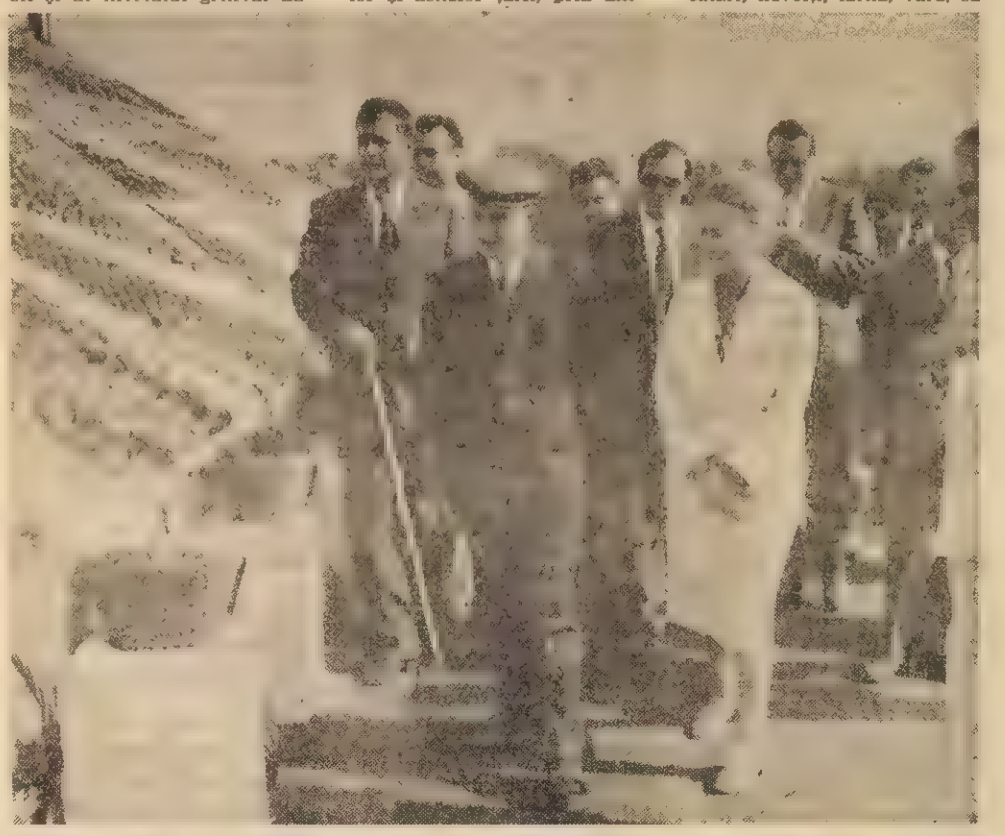

O strategie de durată

În cadrul grandiosului proces de evoluție istorică înregistrat de societatea românească în anii de după Congresul al IX-lea, temeinicia și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat acțiunile ce-au deschis un orizont nou de civilizație pentru toți cei devotați muncii pămîntului constituie reperele unei autentice opere de renaștere și de înflorire a satului românesc.

Dezvoltarea multilaterală a societății românești, ca strategie fundamentată riguros științific de geniul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezintă un concept propriu, revoluționar, al partidului nostru în edificarea noii societăți în România și această concepție novatoare a condus, între altele, la reașezarea agriculturii în drepturile ei firești, ca ramură economică de bază în sistemul național economic unitar. S-a conturat astfel și s-a dezvoltat, prin contribuția originală și determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un concept de importanță esențială pentru progresul agriculturii noastre, și anume conceptul unei noi revoluții agrare.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, noua revoluție agrară trebuie privită ca o ascensiune, în toate planurile muncii din agricultură, spre o nouă calitate, pentru atingerea rezultatelor ce întruchipează o agricultură intensivă, de înalt randament economic. Noua revoluție agrară fiind concepută ca o strategie de durată, complexă, ce încorporează toate activitățile din acest domeniu : tehnologice, organizatorice, economice și sociale. Trecerea în viață a dezideratului acestei noi etape în agricultura românească presupune, se înțelege, transformări radicale. Iar aceste transformări, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să se producă atît în sfera forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale și a cercetării științifice, cît și în planul relațiilor de producție, prin intensificarea activităților social-culturale menite să configureze locuitorilor de la sate profilul spiritual al unui om cu o înaltă pregătire politică și în contact permanent cu valorile fundamentale ale științei și culturii.

S-a inaugurat, astfel, o etapă calitativ superioară în dezovltarea agriculturii românești. Agricultura a beneficiat de alocarea unor fonduri de investiții substanțiale. S-au întreprins eforturi deosebite pentru dotarea ei cu tractoare și cu o gamă de mașini de mare productivitate. Au fost extinse o seamă de tehnologii moderne de tip industrial. S-a trecut la o integrare mai accentuată a cercetării științifice în rezolvarea unor probleme de producție. Creșterea generală a potențialului economic al țării și puternica dezvoltare a industriei naționale au creat premise favorabile de a se trece la acțiuni de anvergură pentru valorificarea superioară și eficientă a pămîntului, acțiuni materializate într-o concepție unitară, modernă, în Programul național care prevede ca lucrările de îmbunătățiri funciare să se execute în strînsă corelare cu cele de gospodărire a apelor, cu amenajările hidroenergetice și cele silvice.

Modernizarea bazei materiale și tehnice a agriculturii, precum și inițierea, simultan, a unor măsuri ferme de îmbunătățire a cadrului ei organizatoric, de creștere a cointeresării materiale a lucrătorilor din agricultură, au reprezentat în această perioadă acumulări cantitative al căror efect s-a făcut simțit, în ultimii ani, prin obținerea celor mai mari recolte din istoria țării. S-a deschis, astfel, un capitol nou în dezvoltarea agriculturii noastre. Pornind de la rezultatele strălucite obținute de numeroase unități agricole fruntașe și chiar pe întreaga suprafață cultivată a unor județe, așa cum este județul Olt, un adevărat campion al marilor recolte, în 1986 s-a hotărît, din inițiativa și la propunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, instituirea înaltului titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare".

D. CONSTANTINESCU ■

Avangarda progresului

Sînt mai bine de 22 de ani de cînd, prin atenta și lucida prospectare a viitorului, prin judicioasa și profunda reevaluare a potențialului creator al poporului nostru, marele strateg și ctitor al României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avea să încredințeze științei nobila misiune de a anticipa cu un ceas mai devreme toate realizările de ordin practic, însăși poziția omului în sistemul forțelor de producție și în general toate coordonatele activității umane. În acest deplin acord cu viața și dezideratele economiei naționale, cercetările științei aveau să fie ridicate la rangul de politică de stat, racordate la cerințele progresului material și spiritual, înglobate organic în programul de edificare a socialismului multilateral dezvoltat.

Marea sărbătoare de suflet a poporului nostru, aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul, bărbatul, comunistul de omenie care întruchipează atît de plenar voința, crezul și aspirațiile întregii națiuni, prilejuiește și în acest compartiment de frunte al activității din țara noastră reconsiderări emoționante, învățăminte cu semnificații adînci și, din nou, o largă perspectivă asupra obiectivelor înscrise în analele viitorului. Orientările de principiu și îndrumările constante oferite științei de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, președintele Consiliului Național pentru Știință și Învățămînt, apar cu evidență, la scara realității, îndeosebi prin două mărturii evidente ale capacității de creație și creativitate a popoporului nostru. Este vorba în primul rînd de încrederea în forțele proprii, de credința că totul depinde de noi, că nimic nu ne poate împiedica să obținem rezultate la nivelul exigențelor mondiale. Și într-adevăr, astăzi competența științei românești este atestată de rezultatele cercetării autohtone, capabilă, în cele mai multe cazuri, să înlocuiască licențe și know-how-uri cu efecte economice ce derivă din acestea. Investițiii de inteligență pe termen lung au rodit în soluții de care economia națională are mare nevoie, s-au concretizat în mai buna folosire a resurselor de materii prime și materiale, în implementarea unor tehnologii originale, în automatizarea și robotizarea proceselor industriale, în descoperiri și invenții prioritare în lume.

În al doilea rînd, referindu-ne de data aceasta la problemele de conducere a științei, permanentul dialog de lucru dintre conducerea partidului și oamenii de știință, aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu au făcut posibile sesizarea și preîntîmpinarea unor fenomene acute ce aveau să apară în economia globului. România a fost, astfel, printre primele țări care, înainte de criza energiei, și-a alcătuit programe proprii de evidențiere și utilizare rațională a lor, a evidențiat necesitatea valorificării șisturilor bituminoase cu mulți ani în urmă, iar în multe alte domenii cercetarea științifică s-a impus printr-o activitate de pionierat.

Sînt succese de prestigiu ce ne onorează în cel mai înalt grad și la care cercetarea științifică națională a ajuns însuflețită fiind de spiritul novator, de gîndirea supla, originală, îndrăzneață, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Urmîndu-i în permanență îndemnurile, recomandările și mai ales pilduitoarea activitate, oamenii de știință din țara noastră au declarat un război deschis rutinei, stagnării, conservatorismului, automulțumirii, dogmatismului, au înțeles că totul depinde de priceperea, abnegația, perseverența și dăruirea lor, că dispun de toate mijloacele pentru a finaliza cele mai grandioase proiecte și cele mai fantastice aventuri ale cunoașterii. Ei au înțeles că înnoirea poate fi în bună măsură rodul nemulțumirii, deoarece prin nemulțumire laborioasă omul poartă cu sine dezideratele de mai bine, combustia potențială a progresului și soluțiile novatoare. Tocmai de aceea, revoluția în știință este de neconceput fără o permanentă revoluție în conștiința celor ce o slujesc. Este ceea ce în cuvinte de o aleasă simțire tovarășul Nicolae Ceaușescu avea să postuleze la recenta Conferință Națională a partidului : „Nu te poți numi om de știință dacă nu ești un bun revoluționar în domeniul tău, un bun revoluționar pentru transformarea lumii în general".

LIVIU TIMBUS ■

Factor de cultură și civilizație

Nu întîmplător tradiția acordă profesiunii de dascăl statutul unei demnități pe care timpurile, fiecare cu bătaia sa specifică, fiecare cu accentele sale, nu au clătinat-o și nici alterat-o. Profesorul, în garanția căruia este lăsată misiunea de preț a creșterii spirituale a oamenilor de mîine, a fost și este unul din pionii esențiali ai societății noastre. E, astfel, un adevăr care nu mai trebuie dezvoltat, acela că învățămîntul constituie o verigă fundamentală, o permanentă „țintă în mișcare", față de care strategiile trebuie corectate în funcție de ritmul, de exigențele, de tendințele fiecărei epoci.

Sîntem un popor cu veche și exemplară tradiție în domeniul învățămîntului, un popor care am așezat în circuitul mondial al valorilor un număr impresionant de personalități culturale, artistice, științifice.

Întemeiat pe această robustă moștenire, învățămîntul românesc contemporan se află, de mai bine de două decenii, în căutarea celor mai bune soluții de organizare, care să vină în mod real în întîmpinarea fenomenului de amplă diversificare a activităților productive și, în consecință, a nevoii tot mai acute de forță de muncă superior calificată. Experiența a demonstrat că în condițiile dezvoltării deosebite a industriei în țara noastră, a mobilității excepționale a tehnologiilor pe plan mondial — și deci cu reflexe neîntîrziate și la noi — un învățămînt bine întemeiat doar din punct de vedere teoretic și științific nu mai poate satisface integral exigențele contemporane, lăsînd loc unor dificultăți în adaptarea tinerilor specialiști la locul de muncă, la complexitatea producției însăși. S-a născut astfel, la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, unul din cele mai active concepte ale gîndirii social-politice a epocii noastre : triada **învățămînt - cercetare - producție. „Să fie bine înțeles** — spunea secretarul general al partidului — **faptul că numai împletirea strînsă a învățămîntului cu cercetarea și producția asigură formarea unor specialiști de înaltă calificare, capabili să împlinească orice sarcină, atît în producția materială, cît și în afera activității spirituale".**

Ne aflăm, în acest moment, în posesia unor achiziții importante în ceea ce privește organizarea învățămîntului românesc în lumina integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Preocuparea pentru familiarizarea cît mai timpurie și cît mai aprofundată a tinerilor — elevi sau studenți — cu problemele concrete ale producției a depășit demult stadiul ideii pure și simple, devenind o realitate, prin crearea unei largi rețele de ateliere-școală, cu o excelentă dotare, și care participă efectiv la producerea de bunuri materiale. Pe de altă parte, legătura între învățămînt și cercetare — mai evidentă și mai rodnică în învățămîntul superior — a devenit demult un veritabil element catalizator al domeniului complex și fierbinte al cercetării. Studenții noștri sînt azi nu doar învățăcei, ci și — nu o dată ! — inventatori, autori de brevete, multe dintre ele cu însemnată valoare economică. Prin inițiativa strălucită a secretarului general, știința românească beneficiază azi de aportul concret al unui remarcabil potențial de gîndire : cea a tinerilor, studenți, dar și cadre didactice, colaborînd în cadrul programului de cercetare al institutelor și facultăților din centrele universitare.

„Partidul și statul nostru dau o înaltă prețuire rolului școlii, considerînd-o principalul factor de cultură și civilizație al națiunii", se arată în documentele de partid, numindu-se în fond ideea călăuzitoare a întregului program de modernizare și optimizare a învățămîntului românesc al zilelor noastre. Avem nevoie de specialiști excelent pregătiți, pentru care progresul tehnico-științific să fie nu doar o realitate de înfruntat, ci și un ferment al conștiinței. Triada **învățămînt-cercetare-producție** acționează astfel ca un motor indispensabil al progresului în domeniul vast, încărcat de responsabilități, dar și iluminat de perspective strălucite, al dezvoltării tehnico-materiale și spirituale a societății noastre socialiste.

TANIA RADU ■

Cu poporul, pentru popor

Exprimăm un adevăr istoric, unul dintre acele mari adevăruri, de esență, definitorii pentru o țară, arătînd că România a cunoscut cea mai fertilă epocă a dezvoltării sale în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, cînd în funcția supremă a fost ales cel mai de seamă bărbat politic din cîți a avut patria, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mărețele împliniri, transformările fără precedent pe acest pămînt, transformări visate de mari bărbați patrioți ai neamului, au prins viață acum, într-o epocă intrată definitiv în conștiința națiunii sub numele **Nicolae Ceaușescu.**

Una dintre realitățile strălucitoare ale timpului nostru este punerea în practică a conceptului revoluționar privind democrația muncitorească românească, concept gîndit de marele cîrmaci al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în spiritul omeniei, al libertății, al profundei răspunderi și al celui mai adînc patriotism.

„Dintotdeauna, spune președintele României, **socialismul și-a propus să realizeze o societate în care oamenii muncii, poporul însuși, sau popoarele, să fie pe deplin stăpîne pe bogățiile proprii, să-și făurească viitorul în mod liber, așa cum îl doresc, concepînd aceasta ca o largă și și adevărată democrație, în care masele, poporul să participe la conducerea tuturor sectoarelor, a întregii societăți, a întregii activități. Am făurit un larg sistem democratic, bine cunoscut. Putem spune că avem un cadru minunat, care asigură participarea tuturor categoriilor sociale la conducerea societății, a întregului nostru popor".**

O democrație adevărată nu poate exista decît într-o țară civilizată cu un înalt potențial economic, cu un înalt grad de cultură. O democrație adevărată, largă nu poate exista în mod real în afara acestor condiții și este meritul secretarului general al partidului, care, cu excepționala clarviziune, a intuit că numai într-o țară puternică oamenii se pot bucura de o libertate adevărată, că pot munci și trăi într-un climat de reală democrație. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat limpede esența acestei democrații și anume faptul că, în procesul revoluționar de construire a orînduirii, socialismul și democrația sînt de nedespărțit, întemeind teza așezării socialismului pe baze științifice, într-un cadru organizatoric adecvat, care să asigure participarea oamenilor muncii, a întregului popor la conducerea societății. Astfel, din inițiativa secretarului general al partidului a fost creat și instituționalizat un sistem democratic larg, unitar, unic în felul său, și ne referim în primul rînd la consiliile și adunările oamenilor muncii — proprietari producători și beneficiari — la congresele oamenilor muncii din diverse domenii de activitate, organisme profund democratice, în continuă perfecționare, care asigură la toate nivelurile organizării sociale participarea întregului popor la înfăptuirea politicii partidului.

O expresie vie, originală a afirmării în practică a concepției că socialismul se construiește cu poporul și pentru popor o constituie dialogul permanent al președintelui cu țara, dezbaterea publică a legilor și hotărîrilor care-i prefigurează viitorul. În sistemul democrației noastre muncitorești, partidul dă o atenție deosebită autoconducerii și autogestiunii, ca expresia cea mai cuprinzătoare și mai directă a participării maselor la conducerea societății, modelul românesc de autoconducere muncitorească înscriindu-se ca o contribuție de seamă la îmbogățirea gîndirii și practicii revoluționare contemporane.

În temeiul concepției de democrație muncitorească a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Frontul Democrației și Unității Socialiste se dovedește a fi cel mai larg organism politic, patriotic și revoluționar cu caracter reprezentativ dinamizînd mase de oameni ai muncii în vederea participării lor tot mai active la conducerea treburilor obștii.

Sînt toate acestea cîteva dintre virtuțile unui concept de excepție privind democrația muncitorească, aparținînd secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, concept care asigură, în practică, cadrul optim de afirmare efectivă a democrației reale, la nivelul fiecărui cetățean, la nivelul fiecărui loc de muncă, adică acolo unde se înfăptuiește viitorul țării, unde se afirmă personalitatea umană.

RAZVAN BARBULESCU

Arhitectura luminii

Un fapt știut, un fapt de mîndrie la care istoria ne dă dreptul este, firește, și acesta al construcției și reconstrucției în marș a tuturor orașelor și satelor noastre. Peisajul lor e în proces continuu de înnoire, de schimbare, de înfrumusețare și de nobilă umanizare la scara civilizației moderne. Așa cum stăpînim Limba Română, fondul ei principial de cuvinte, zestrea identității noastre dintotdeauna, mi se pare necesar s-o stăpînim, să întipărim în mintea și sufletul nostru cifre din fondul principal al marilor realizări ce ne definesc și ne caracterizează azi între națiunile lumii.

O astfel de cifră este și aceea a celor 3 milioane de locuințe înălțate în România în răstimpul a numai două decenii. Trei milioane de cămine pentru oameni, ce asigură condiții noi, un confort nou, la nivelul unei înalte civilizații de locuit. Trei milioane de case și apartamente amplasate în vetre istorice de orașe și sate, de orașe mari și mici, de comune mari și mici, nu oricum, nu la întîmplare ci într-un sistem de corelații cu alte și alte edificii la fel de noi, cu alte și alte dotări, cum le numim pe scurt, economice și social-culturale, adică spațiile locurilor noastre de muncă, de învățătură și educație pentru copiii noștri, de educație și cultură pentru noi toți, de ocrotire și îngrijire a sănătății, dotările pentru petrecerea timpului liber, pentru destindere, odihnă și sport, un întreg habitat, cum îl numesc specialiștii, gîndit să ne păstreze și să se armonizeze cu mediul natural, cu un mediu ecologic cît mai adecvat.

Intuim astfel că localitățile țării, în creștere și dezvoltare, se mișcă într-un sens anume. Știm că evoluția lor are loc în conformitate cu un program temeinic fundamentat, în interrelație cu toate obiectivele cuprinse în amplul program strategic al dezvoltării multilaterale a societății socialiste românești pînă în anul 1990 și în perspectivă pînă în anul 2000, cu prognoze către 2020. Program magistral elaborat de partidul nostru la Congresul al XII-lea, din inițiativa și sub directa îndrumare a secretarului său general, prin aportul său covîrșitor de idei novatoare. O asemenea idee-forță ce a structurat un concept original și un proces social fără precedent este și acesta al sistematizării și modernizării tuturor localităților țării, pe care, de fapt, l-a inițiat în 1968, odată cu noua împărțire administrativ-teritorială și l-a dezvoltat în chip strălucit, revoluționar, cu fiecare etapă, cu fiecare cincinal, cînd forțele și potențialul economic al țării cunoșteau noi acumulări, noi trepte de progres.

Ca sinteză a dezvoltării generale și armonioase a întregului teritoriu al țării și al fiecărei localități în parte, urbane sau rurale, sistematizarea cuprinde și implică absolut toate aspectele vieții în perspectiva timpului. Urmărind personal și în permanență modul de realizare a acesteia în plan teritorial, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat schițele de sistematizare pentru toate tipurile și structurile de orașe și de așezări rurale, pe județe și zone, s-a întîlnit de numeroase ori cu arhitecții, edilii, constructorii, cu toți cei răspunzători și implicați să le transpună la scara unu pe unu a realității. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a readus în dezbatere, la recenta Conferință Națională a partidului, Programul național al sistematizării teritoriului țării în vederea actualizării acestuia în corelație cu noile probleme generate de viață, de evoluția socio-economică. Orașele, comunele, satele cresc, prin fenomenul firesc al creșterii demografice — sporul natural al populației, ridicarea nivelului de viață, mișcarea forței de muncă —, prin aspirația firească de a construi locuințe mai mari, de a-și spori suprafața locativă, prin construcția și asigurarea acelor edificii grandioase economice prevăzute — platformele industriale pe care le cunoaștem și multe încă sînt în devenire — ca și social-culturale,ca și prin asigurarea spațiilor de agrement și a „plămînilor" verzi, necesari purificării mediului ambiant al omului și al naturii, ori, toate acestea se impun a fi controlate. Orice exces, orice avansare în spațiu se fac pe seama și în dauna reducerii pămîntului plinii noastre, a suprafețelor agricole. Economist și sociolog genial, secretarul general al partidului nostru a surprins la timp fenomenul, indicînd reevaluarea critică a schițelor de sistematizare, întru respectarea cu strictețe a normelor privind perimetrele construibile, în așa fel încît să se economisească terenul arabil și totodată să le permită dezvoltarea, să se înfăptuiască prevederile asupra raportului dintre populația urbană și rurală. Orașele vor crește dar ele nu se pot întinde pe jos, cum spunea un sociolog, ar cuprinde, ar „invada" țara, ori, programul sistematizării proiectează temeinic, cu calcule de prognoză, destinul fiecărei localități. Grija pentru pămînt este norma profesională și morală a oricărui sistematizator. Mișcarea fiecărei localități este, astăzi, un fenomen bine stăpînit.

În consens, un principiu fundamental ce stă la baza acestui proces social este, cum s-a relevat la Conferința Națională, dezvoltarea localităților pe sisteme orășenești și rurale, principiu întemeiat pe o fină analiză a unor tradiții și tendințe istorice în existența și permanența orașelor și satelor românești.

Fiecare centru urban și-a avut zona lui de polarizare, precum multe comune și-au avut rețelele ei de sate ce au gravitat în jurul lor și chiar fiecare sat mai mare ori mai ridicat economic sau cultural s-a constituit ca pol de atracție. Exemplul contemporan al revitalizării acestei tradiții îl constituie dezvoltarea centrelor industrial-agrare pe structura unor mari localități rurale, reședințele Consiliilor unice ale agriculturii de stat și cooperatiste. Comune cu nivel de urbanizare, se configurează ca modele de sistematizare, de evoluție pe toate planurile, modele ce prefigurează progresul și civilizația în totalitate a satului românesc de mîine.

Experiența românească în domeniul sistematizării teritoriului, ce dă șanse egale la dezvoltare, la un nivel de viață cît mai înalt, în pas cu toate cuceririle secolului, fiecărei localități și tuturor locuitorilor patriei, rămîne legată de numele marelui strateg al celei mai intense epoci creatoare din istoria acestui pămînt, de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu. Omul care și-a trăit viața și și-o trăiește în chip revoluționar, dăruindu-se fără odihnă patriei și poporului său.

CICI IORDACHE ADAM

Suprema construcție

S-a schimbat radical în ultimii ani înfățișarea satelor și orașelor noastre, oriunde mergi în țară, în cel mai îndepărtat punct al geografiei noastre, semnele noului sînt vizibile peste tot, timpul istoric al prefacerilor și-a pus amprenta definitivă asupra spațiului mioritic care, chiar dacă-și mai păstrează unduitoarea aparență a tiparului cosmic pe care a surprins-o poetul, în esența sa el aparține azi mai mult ideii creative a vremii decît naturalității sale mitice.

În mod la fel de firesc, însă, toate marile prefaceri care au restructurat pămîntul românesc transfigurîndu-l în istorie nu sînt un scop în sine, geoplastie pură, ele sînt doar un mijloc și o modalitate de-a oferi un cadru nou, o casă istorică nouă pentru noul model uman pe care-l presupune contemporaneitatea noastră. Toate aceste transformări de la locul de muncă al omului țării, din curtea și din propria sa casă, de pe drumul dintre locul său de muncă și locul său intim de viață, de la locul copilăriei pînă la locul maturității sale, sînt în fond o treaptă suită spre sinele lăuntric, tot atîtea oglinzi în care omul de azi să se privească și, recunoscîndu-se în meritata sa noutate exterioară, să-și adecveze interiorul pe măsura acestor imagini. Un oraș nou și chiar o casă nouă presupun un nou om care să le locuiască. Cu atît mai împlinită va fi noutatea unei construcții cu cît ea va fi locuită, gospodărită și însuflețită din interior de un om cu propriile structuri interioare fortificate de tot atîta noutate ca și structurile de rezistență ale acestei construcții.

Prezentul nostru nu-și afirmă superioritatea doar pe plan economic, social sau politic ci mai ales prin propunerea unui nou tip de societate umană a cărei coeziune e dată tocmai de afirmarea plenară a fiecărei personalități pornindu-se de la premisa logică și optimizatoare că o națiune e cu atît mai puternică și mai unită cu cît personalitatea fiecărui membru al său este mai puternică și mai individualizată prin aspirația continuă spre idealul autoperfecționării și autodepășirii. O societate nouă, multilateral dezvoltată, presupune un om nou, multilateral dezvoltat, al cărui interior să cunoască o „rată de înnoire" echivalentă cu aceea a colectivității în care trăiește, cu motivațiile sale afective și opțiunile rațiunii sale sincronizate pe dinamismul epocii, cu realitățile ei conform cărora unul individ aflat într-un continuu proces de afirmare ca și creator de valori materiale și spirituale, colectivitatea în care se integrează și pe care o slujește cu devotamentul său total trebuie să-i răspundă oferindu-i șansele și avansul libertății nestingherite de afirmare.

„Eficiența artistică, politică și ideologică nu este cu nimic mai puțin importantă decît eficiența economică" — afirma președintele statului nostru elucidînd într-o frază concisă o problemă extrem de delicată, făcînd astfel să se atingă extremele adevărului conform căruia eficiența, ori de ce natură ar fi ea, înglobează muncă creatoare — principala cale de realizare și afirmare a noii personalități, cu condiția ca aceste principii să nu se rezume la respectarea formală a legalității și obligațiilor sociale ci să devină norme active ale propriei conștiințe, instanțe superior înțelese ale propriei sale moralități. A crea în orice domeniu înseamnă a munci mai mult și mai implicat, dar munca este înainte de toate efort și sacrificiu de sine, cunoaștere amănunțită a premiselor, luptă pentru depășirea limitelor de orice natură, soluționarea optimă a tuturor inadecvărilor și greutăților.

O nouă calitate în toate domeniile de activitate, economice și spirituale, implică automodelarea unui om nou atît ca orizont de pregătire profesională și politică cît și ca deschidere spre cunoaștere nelimitată, ca orizont de autocunoaștere și autoprospectare a propriilor orizonturi morale și de conștiință, un om fortificat lăuntric cu toate valorile și performanțele creative ale poporului său, capabil astfel să militeze cu toată consecvența pentru impunerea unei idei și să promoveze cu curaj ceea ce se înscrie în orizontul de așteptare al progresului, lucru care nu e posibil decît dacă acest om are încredere deplină în forțele proprii și în victoria căreia i s-a devotat.

Noul tip uman pe care îl edifică societatea noastră are o largă perspectivă asupra legilor obiective ale dezvoltării participînd în cunoștință de cauză la făurirea istoriei și a propriului destin, dinamizat fiind, în primul rînd, de munca creatoare și încrederea în resursele nelimitate ale creativității poporului român, de un înalt spirit de răspundere atît față de mecanismele sociale în care se integrează cît mai ales față de propria ținută și coerență morală ce-i fortifică dinăuntru propriul destin, edificîndu-se astfel continuu și edificînd prin valoare, adevăr și frumusețe o lume pe măsura aspirațiilor sale și căreia îi este proprie măsură lăuntrică.

ION ZUBAȘCU

Cu ardoare și bărbăție, netulburat de încercări neprielnice, a purtat nenumărate bătălii pașnice și a durat o țară nouă

Cine ar fi crezut vreodată că Zalăul va parcurge în 20 de ani un drum infinit mai lung în planul devenirii sale economice decît în cele peste cinci secole de atestare documentară ? Unde-și are originea acest dinamism fără precedent al vieții economico-sociale și ce anume însemnă platforma pentru municipiul Zalău, pentru întregul județ Sălaj, ne spune **GHEORGHE GABOR, șeful secției transport utilaj greu,** om a cărui biografie se confundă de tot atîția ani cu însăși biografia platformei.

— Platforma de care vorbim este o consecință firească a opțiunii ferme a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a politicii partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă și echilibrată a tuturor zonelor țării. Începînd cu 1968, istoria Sălajului a intrat într-o etapă nouă : cea a adevăratei sale renașteri economico-sociale, a împliniri-lor pe toate planurile. Platforma a modificat esențial, într-un timp foarte scurt, via-

PLATFORMA INDUSTRIALĂ

ța întregii comunități sălăjene, i-a conferit Zalăului un nou certificat de naștere. Prin materializarea unui impresionant volum de investiții — peste 17 miliarde lei — au fost puse în funcțiune o serie de obiective economice, multe dintre ele bine cunoscute de acum atît pe plan intern cît și internațional, cum ar fi „Armătura", „Emailații", „Țevile", „Anvelopele", „Filatura". De aceea, azi, privită din orice perspectivă, dar mai ales din cea a istoriei, platforma industrială a Zalăului poartă pecetea inconfundabilă a epocii intrate definitiv în conștiința întregului popor român Epoca Nicolae Ceaușescu. Iată de ce pentru comuniști, pentru toți oamenii muncii din municipiul Zalău și județul Sălaj aniversarea a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară a celui mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se constituie într-un minunat prilej de a-i aduce alesul lor omagiu, calda recunoștință, de a-i ura ani mulți, sănătate și putere de muncă, spre binele și fericirea patriei noastre socialiste, a tuturor fiilor ei.

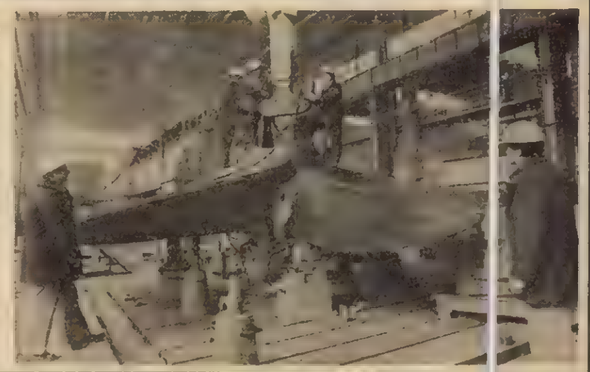

Sînt în viața oamenilor evenimente care rămîn pentru totdeauna la fel de proaspete, fierbinți, purtînd în ele incandescența astrilor. La un astfel de eveniment au fost martori constructorii din cadrul Antreprizei poduri dunărene Feteși simbătă 21 noiembrie 1987, cînd a fost inaugurat cel mai mare pod peste Dunăre, nouă și măreață ctitorie a Epocii Nicolae Ceaușescu, argument al vocației unui popor eroic și a unei țări în a construi opere ce vor înfrunta timpul.

Inginerul **CONSTANTIN SAFTA, directorul Antreprizei poduri dunărene Feteși,** în sufletul căruia se simțea vibrînd cea mai puternică emoție ne-a spus : „Pentru noi aceste clipe vor rămîne cu adevărat de neuitat. Din cei peste 5 000 de constructori care au fost aici pe șantierele podurilor dunărene cu mulți am lucrat la Porțile de Fier I, alții au fost la podul de la

PODURILE

Giurgeni—Vadul Oii, și tot noi împreună am realizat lucrările care ne aparțineau la magistrala albastră Dunăre—Marea Neagră. Cu ei acum lucrăm la podurile rutiere și de cale ferată, la drumurile de acces de la Centrala nuclearo-electrică de la Cernavodă, la centrala hidroelectrică din aceeași localitate. Acum cînd întreaga noastră națiune se pregătește să aniverseze 70 de ani de viață și peste 55 de ani de activitate revoluționară și eroică a mult iubitului nostru conducător, constructorii ialomițeni, asemeni întregului nostru popor ne simțim datori să-i mulțumim pentru modul strălucit în care ne conduce destinele, asigurîndu-ne și nouă celor care îi sîntem contemporani, nemurirea. Sîntem fericiți că la realizarea acestor ctitorii cu adevărat inegalabile am pus umărul și noi. Spre bucuria noastră și a urmașilor noștri ele vor purta peste veacuri numele creatorului de epocă nouă, ctitor de istorie și de țară.

Țăranii care s-au născut sub soarele lui august și muncesc în Epoca Nicolae Ceaușescu au în ei forța pe care le-a dat-o ctitorul de țară și istorie nouă, creatorul drumurilor spre înfăptuirea Noii Revoluții Agrare, și, care, primul sfat cu țara l-a ținut în Cîmpia Română, în plin Bărăgan unde țăranii din comuna Gheorghe Doja de pe malul Ialomiței se aflau la muncă. Cine poate uita cuvintele limpezi și clare ale omului care cunoștea pînă în adîncile străfunduri firea românului — țăran, puterea lui de a învinge nevoile. Acea întîlnire din iunie 1955 a fost și va rămîne marele omagiu adus făuritorilor de pîine și care în epoca marilor împliniri, „Epoca Nicolae Ceaușescu", inaugurează permanentul sfat al conducătorului cu poporul. În 25 de ani 90 la sută din familiile țărănești și-au construit case. Au dispărut bordeiele învelite cu stuf și paie, a dispărut o lume

INDUSTRIA PÎINII

îngenunchează. Pe aceleași vetre, case cu etaj. La Gheorghe Doja, satul de azi are dintr-o margine într-alta numai case noi. Case cu străzi asfaltate și pietruite, cu trotuare. În satul în care în 1924 vitejii de la Mărășești — Mărăști și Oituz primeau cîte o palmă de pămînt, este altă viață. **ION SPĂTARELU, Eroul Muncii Socialiste, președintele C.A.P.-ului** de mai bine de 30 de ani, reproduce cuvintele spuse de conducătorul partidului : „După cum cunoașteți, la poporul nostru este un obicei vechi : înainte de a pleca la drum, omul se sfătuiește cu familia sa sau cu prietenii săi pe ce drum să meargă. Este un obicei bun. Acum, pornim, tovarăși, la un drum îndelungat care, trebuie să vă spun, nu va fi ușor, va cere muncă intensă din partea tuturor. De aceea, partidul nostru consideră că e bine ca înainte de a porni la drum să ne sfătuim cu muncitorii, cu țăranii, cu intelectualii, cu bărbați și femei, cu bătrîni și tineri, într-un cuvînt cu întregul popor în alegerea celui mai bun drum spre țelurile pe care le avem de înfăptuit".

De atunci, continuă Ion Spătărelu, a trecut aproape un sfert de veac. Pentru noi țăranii, însă, au trecut 90 de anotimpuri, 90 de anotimpuri în care la majoritatea culturilor recoltele au crescut de 4—3 ori, că s-au schimbat locurile dar cea mai mare schimbare s-a petrecut nu cu satul, ci cu țăranul. Țăranul are azi puterea să se lupte și să învingă de multe ori natura. Pentru armele noi, știința și cercetarea pe care partidul și statul i le-au pus la dispoziție el este dator să rămînă făuritor de pîine.

ORAȘELE

Afirmația potrivit căreia Deva, orașul de reședință al județului Hunedoara, este unul din cele mai frumoase orașe ale Transilvaniei, va fi, sîntem siguri, unanim susținută de toți cei ce-au avut prilejul să cunoască noua înfățișare a acestui bătrîn și totuși tînăr oraș, cu precădere imaginea sa conturată în ultimii 5 ani. Situat pe malul sting al Mureșului, străjuit de ruinele unei străvechi cetăți, important punct de popas pentru toți cei ce intră, dinspre Timișoara și Arad, spre mijlocul țării, dar și centru politic-administrativ al județului Hunedoara, unul din județele cele mai urbanizate ale țării, Deva, oraș al minerilor, al energeticienilor și, de ce nu ?, al campioanelor mondiale de gimnastică, impune, din punct de vedere urbanistic, prin monumentalitatea și ambientul ultramodern al marilor sale bulevarde, prin fericita îmbinare a vechilor și noilor stiluri arhitectonice și, nu în ultimul rînd, prin bunul gust predominant, veritabil semn al spiritului gospodăresc cu care edilii orașului știu să-i mențină frumusețea și prospețimea. „Dezvoltarea Devei, avea să ne declare **ILIE LAVU,** tînărul **primar al orașului,** sau, dacă vreți, continua sa înfrumusețare au mers mînă în mînă cu impetuoasa sa dezvoltare industrială. Într-un mic orășel politic-administrativ, Deva a devenit, în ultimele două decenii, un puternic centru muncitoresc. Pe această bază, a acumulării unor fonduri provenite din dezvoltarea industrială proprie a orașului, a fost posibilă lansarea unor investiții de anvergură, menite să confere orașului o nouă înfățișare. Au fost finalizate în decurs de numai cîțiva ani cîteva ansambluri edilitare cu care orașul, pe bună dreptate, se poate mîndri : marele bulevard Decebal, o adevărată operă urbanistică, noua gară, despre care se spune că este o bijuterie arhitectonică a genului, un nou și mare hotel, care poartă chiar numele orașului, la întîlnirea bulevardului Decebal cu vechiul și îmbunătățitul bulevard al Devei... Firește, mai sînt încă multe lucruri de făcut, gradul de confort și civilizație, inclusiv civilitate, ale unui oraș sînt trei elemente în continuă ascensiune, strîns legate de munca și viața locuitorilor săi. Dar Deva, țin să adaug în mod deosebit, nu este, din punct de vedere al înnoirilor și înfrumusețărilor ei, un caz singular în județul nostru. Orașele Văii Jiului, Orăștie, Brad, Hațeg au cunoscut și ele aceleași binefăcătoare prefaceri, ca de altfel, de ce să nu o spunem ?, majoritatea localităților țării. Deslușim în această amplă modernizare urbanistică, veritabilă emblemă a timpului nostru, a epocii pe care cu îndreptățită mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu, una din vizionarele indicații ale secretarului general al partidului nostru, indicație care, iată, devine, pe zi ce trece, tot mai mult, fapt împlinit. Îi mulțumim, acum, la ceas de-aleasă sărbătoare, cînd țara întreagă îl aniversează ziua de naștere, pentru sprijinul și grija deosebită ce le manifestă pentru orașul nostru și îl adresăm, din adîncul inimii, tradiționala urare „La mulți ani !", sănătate, fericire și multă putere de muncă pentru continua propășire a patriei noastre".

SATELE

La fel ca toate zonele țării, și Delta Dunării, această mirifică lume dintre ape, a cunoscut în epoca de glorii pe care o trăim suflul transformator al înnoirilor. Iată, de pildă, Chilia Veche, localitate care este unul din exemplele tipice, cele mai reprezentative ale transformărilor survenite aici în ultimii ani. „În urma vizitei din toamna anului 1983 — ne spunea nu demult **primarul VLADIMIR NICOLAU** — Chilia a pornit pe drumul unei puternice dezvoltări. S-au construit primele blocuri de locuințe cu unități comerciale și prestatoare de servicii la parter ; s-a creat front de lucru pentru realizarea chiar în acest an a altor blocuri, a altor dotări social-culturale. Pînă în anul 1990 — conform indicațiilor date de conducătorul partidului și statului — Chilia Veche are toate premizele să devină un puternic centru agro-industrial al Deltei. Noi, locuitorii Chiliei Vechi exprimăm recunoștința noastră sinceră secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru minunatele condiții de muncă și viață create, și-i urăm din inimă, cu prilejul împlinirii a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, multă sănătate și fericire".

Au colaborat la realizarea acestor pagini EUGEN TEGLAȘ și MIHAI VIȘOIU

Artă militantă, cultură nouă

Festivalul național „Cîntarea României", cea mai amplă manifestare artistică a culturii noastre contemporane, născut din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, în idcea de-a oferi un cadru amplu de intensificare a activității cultural-educative a maselor largi populare, a dat un puternic impuls creativ muncii constructive a poporului, mobilizînd toate categoriile sociale implicate în procesul de producție, muncitorii din abataje și furnale, din fața laminoarelor și din industria electronică, din agricultură și din industria ușoară sau alimentară, din învățămînt și cercetarea științifică, punîndu-se astfel în valoare, mai presus de talentul individual al unor artiști dintr-un colț sau altul al țării, uriașa forță de creație a poporului român, ideea generoasă că formarea omului nou, al societății comuniste, presupune conlucrarea strînsă a intelectualilor cu forțele înaintate din toate categoriile sociale. Organizat în idcea de a creativiza toate structurile societății artistice, științifice, productive, Festivalul național „Cîntarea României" a angrenat în cele șase ediții ale sale de pînă acum întregul potențial creativ al poporului, la ora actuală, demonstrînd că implicarea maselor largi în artă, cultură și știință sînt o premisă hotărîtoare pentru atingerea unui stadiu superior al societății noastre, al nivelului de sensibilitate și conștiință pe care îl presupune edificarea pe pămîntul României a unui nou model uman, reprezentativ într-u totul pentru geniul creator și aspirațiile cele mai înalte ale poporului român.

Fierbinte urare a oamenilor scenei

La „ora proiectelor", la ora declanșării bătăliilor pentru împlinirea sarcinilor asumate, ianuarie nu înseamnă pentru noi românii doar începutul de an, ci și timpul în care sufletele îmbracă straiul sărbătoresc, îndreptîndu-ne gîndurile, cu prinos de recunoștință și stimă, spre conducătorul iubit al patriei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ce împlinește acum 70 de ani de viață și 55 de activitate de luptă revoluționară. Plină vie de curaj, abnegație și trudă neostenită pentru binele poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne insuflă permanent acel spirit revoluționar care însoțește toate faptele noastre întru realizarea marilor ambiții constructive, spre biruința ideilor socialismului și comunismului în România.

Înalta apreciere pe care secretarul general al partidului a dat-o, în cuvîntarea rostită la cel din urmă Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste, activității ideologice și culturale, care „a constituit o adevărată forță motrice a dezvoltării societății noastre în toate domeniile", precum și ideea că arta și cultura trebuie să fie în pas cu dezvoltarea rapidă a societății, să o reflecte corespunzător — sînt pentru noi datorie și necesitate. Planurile noastre vor fi mai îndrăznețe, adîncind inițiativa, relevînd altele noi, în variate limbaje artistice, potrivit sensibilității omului de azi, din ce în ce mai exigent, mai avizat.

Efervescența creatoare, creșterea responsabilității sînt expresia înțelegerii desăvîrșite, a celor ce cu deosebire am reținut din Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, ca sarcini primordiale ale lucrătorilor din domeniul artei și culturii.

Celui care cu atîta ardoare a luptat și luptă pentru independența României, celui care, prin greu estimabile cîștiguri, a însemnat pămîntul României cu mărturii pentru veacuri ale biruitorului socialism, din inimă, astăzi, fierbinte îi urăm deplină sănătate și viață lungă ! La mulți ani !

SILVIU STANCULESCU ■

Muzica — oglindă a prezentului

Cînd începem un nou an de muncă sîntem totdeauna dispuși a scruta cu atenție viitorul. Pînă nu demult, anul 2000 apărea generației mele drept o abstracție imaginară ; acum el începe să-și arate, concret, contururile. Trăim o epocă de profunde transformări în toate planurile vieții materiale și spirituale și avem sentimentul planetar al răspunderii imense pe care întreaga umanitate o are față de propriul destin. În acest sfîrșit de secol și de mileniu

Iată de ce privim cu satisfacție acțiunile benefice întreprinse de țara noastră, de președintele Nicolae Ceaușescu, în scopul salvgardării păcii și rezolvării pe calea tratativelor a tuturor problemelor litigioase. Dînd glas năzuinței de pace, muzica vorbește o limbă care este înțeleasă pretutindeni. Arta și cultura României socialiste sînt astăzi, mai mult ca oricînd, devotate marilor idealuri umaniste. Militînd pentru aceste idealuri, muzica noastră tinde totodată să fie oglinda epopeii eroice a poporului român, oglinda înaltelor sale trăsături morale.

Pentru noi muzicienii, îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu de a contribui în modul cel mai eficient la ridicarea conștiințelor, la desfătarea artistică și înnobilarea spirituală a maselor sînt în permanență direcții de gîndire și acțiune, documente programatice călăuzitoare. Festivalul național „Cîntarea României", inițiat, îndrumat și sprijinit cu generozitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă un uriaș demers cultural-artistic-educativ care a dinamizat întreaga viață spirituală a națiunii, declanșînd energii nebănuite și dînd la iveală nenumărate talente tinere. Pentru muzica noastră, Cîntarea României a fost și este nu numai o rampă de lansare a noilor creații, dar și un prilej de a verifica necontenit felul în care sîntem înțeleși, felul în care răspundem exigențelor milioanelor de iubitori ai muzicii.

Se cuvine a aduce cuvînt de caldă mulțumire secretarului general al partidului nostru pentru sprijinul și îndemnul cu care ne-a călăuzit în marile acțiuni ce au dus la afirmarea muzicii noastre atît în hotarele patriei, cît și la marile competiții internaționale, unde interpreții și compozitorii noștri s-au situat de regulă în primele rînduri, pe podiumul laureaților.

Nu o dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a cerut să depunem toată străduința în scopul ridicării muncii noastre artistice la cele mai înalte cote calitative. Desigur, fiecare om al muncii din țara noastră are datoria de conștiință de a da produse de calitate. În artă însă, calitatea este, prin excelență, elementul esențial. Iată de ce indicațiile și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu în direcția șlefuirii cît mai depline a operei de artă își găsesc un puternic ecou în sufletele noastre, sporindu-ne răspunderea față de actul de creație.

Întîmpinînd ziua de naștere a iubitului nostru conducător, mai mult decît oricînd vom răspunde „prezent" la chemările sale adresate cu atîta generozitate slujitorilor artei, angajîndu-ne în mod solemn să realizăm — în țara Mioriței și a lui Enescu — opere muzicale demne de epoca noastră.

LAURENȚIU PROFETA ■

Ani rodnici de sănătate creatoare

În fiecare an la început de calendare și speranță nouă în destinul pașnic al poporului român în patria sa străveche sărbătorim două zile de naștere care țin în egală măsură de istoria noastră și de sufletul nostru. În ianuarie s-au născut două destine care unindu-și cursul într-un singur mesaj al pămîntului românesc au schimbat mersul istoriei noastre orientînd-o spre cele mai strălucitoare destinație a sa.

În ianuarie sărbătorim ziua de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu, om politic și savant de larg renume mondial dăruit cauzei neobosite a științei militante pentru o lume mai aplecată asupra rosturilor sale fundamentale și tot în ianuarie sărbătorim ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și statului nostru, înflăcărat revoluționar ce a făcut din cauza socialismului și a păcii în lume lumina călăuzitoare a întregii sale vieți.

Au trecut douăzeci și trei de ani de cînd la conducerea destinelor noastre istorice se află luminoasa prezență a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În tot acest timp unic, în întreaga istorie a poporului nostru, prin realizările sale constructive care dovedesc ce uriaș potențial creativ are un popor cînd știe să-și făurească prezentul și viitorul în pace, suveranitate și independență, avînd în fruntea sa steaua revoluționară a unui conducător ales, în răstimpul acesta de realizări grandioase, la baza fiecăreia dintre cîștigurile care fac mîndria epocii noastre stă gîndirea îndrăzneață a președintelui țării, inițiativa și fapta sa neobosită.

Cu puterile și aspirațiile artei pe care am însuflețit o o viață mă alătur și eu tuturor celor care își unesc inimile bucuroase de înalta sărbătoare într-o singură și emoționată bătaie urîndu-i președintelui țării, inspiratul arhitect al contemporaneității noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu un profund sentiment de respect și prețuire, tradiționalul și străvechiul „La mulți ani", pentru binele întregului nostru popor, dorindu-i multă sănătate și putere de muncă, noi și victorioase izbînzi pe pașnicul cîmp de luptă al construcției socialiste.

Însoțim, cum e și firesc, urările noastre cu responsabilitatea pe care ne-o asumăm în fața grijii sale permanente față de nevoile și aspirațiile cele mai intime ale poporului român, cu angajamentul de a dărui acestor glorioase timpuri de împlinire creații și opere artistice noi, pe măsura înaltului nivel cultural la care s-a ridicat azi România socialistă, în anii de cînd în fruntea partidului nostru stă, cu gîndirea sa călăuzitoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cred că niciodată țara noastră n-a avut o perioadă de asemenea amploare constructivă, de parcă în cei douăzeci și trei de ani, de cînd destinul nostru colectiv e luminat de ființa președintelui țării, s-a încercat să se recupereze tot ce nu s-a construit la timp, ce a fost dărîmat de vicisitudinile vremurilor, în toată istoria noastră de pînă acum.

Iată de ce ne bucurăm de fiecare dată că această clipă aniversară coincide cu începutul unui an nou de bucurie și frumusețe, în climatul fecund în care se dezvoltă azi în patria noastră cultura și arta, știința și învățămîntul, întreaga noastră viață socială și politică ca o mărturie grăitoare peste timp a creativității românești. Îi urăm din toată inima tovarășului Nicolae Ceaușescu mulți ani rodnici de sănătate creatoare pentru triumful idealurilor de muncă pașnică, pace și prietenie în patria noastră și în lumea întreagă

ELENA DACIAN ■

pentru oamenii noi ai țării

La izvorul adevărului

Trăim cu toții un timp incandescent, un timp în care, pentru noi scriitorii, ca și pentru noi cineaștii — îndrăznesc a mă afilia acestor două profesiuni — realitatea înconjurătoare, de fiecare zi are strălucirea și forța menite să descătușeze talentul. Stăm, de mai bine de două decenii, sub semnul de preț al îndemnului exprimat în repetate rînduri de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a ne adăpa la izvorul adevărului, al realității, al vieții. Mi se pare firesc ca, în acest moment aniversar, cînd personalitatea complexă a primului bărbat al țării este omagiată de toți oamenii muncii din patria noastră, să revenim, cu gravitatea cuvenită meditațiilor esențiale, asupra misiunii artei și literaturii, asupra responsabilităților ei de prim rang în formarea omului nou al zilelor noastre.

Cuvintele secretarului general al partidului au răsunat de nenumărate ori în forumurile cele mai importante ale partidului și statului nostru, trasînd cu clarviziune drumul fertil al conștiinței noastre. Să scriem o literatură a oamenilor de astăzi și pentru oamenii de mîine, o literatură în care să se oglindească mărețele înfăptuiri ale epocii pe care o trăim ; să facem filme cu care omul de lîngă noi, contemporanul nostru, să poată intra într-un dialog al sensibilității, al conștiinței și al ideilor — acesta este scopul principal al literaturii, al cinematografiei, acesta trebuie să fie răspunsul prompt, angajat, pe care reprezentanții acestor arte îl dau, cu fiecare fapt artistic împlinit, sarcinilor trasate de conducătorul țării.

Nu există, cred, o altă formă de a ne exprima recunoștința și aderțiunea față de gîndirea cu adevărat revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu decît fapta. Ea este nu doar justificare pentru conștiința noastră de creatori, ci și chezășie a unității de gînd și acțiune a întregului nostru popor în jurul președintelui său.

Aduc, în acest ceas sărbătoresc, urare caldă de viață lungă și rodnică tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu gîndul meu — și, desigur, al tuturor tovarășilor mei de breaslă — de a da viață ideilor sale călăuzitoare, de a sluji astfel creșterea unei patrii libere și îmbelșugate prin înflorirea roadelor minții și simțirii oamenilor ei.

FRANCISC MUNTEANU

Uniți în unicul gînd

Puterea și viabilitatea unui popor în fața, sau alături de alte popoare le dau cultura sa, civilizația sa. Prestanța României în fața lumii este un fapt de netăgăduit. O țară liberă, stăpînă pe propria-i existență, cu un popor liber, talentat, care liber gîndește, își asigură cu ușurință locul de prestigiu binemeritat.

Arta teatrală românească, cu suportul ei principal, dramaturgia, prin specificiul ei, se alătură cu cinste celorlalte manifestări științifice și culturale care reprezintă, în țară și peste hotare, spiritualitatea românească. Preluînd și transformînd prin îmbunătățire tradiția teatrală, pentru care generații de artiști și-au dăruit sufletul și mintea, noi, cei din generațiile de astăzi, avem o grijă și o datorie în plus : aceea de a fi ai timpului nostru, ai epocii pe care o trăim, epocă ce impune pentru forțele spirituale arderea la cel mai înalt grad de dăruire întru slujirea omului de azi. Omul de azi, aprig luptător pentru desăvîrșirea unui destin strălucitor, trebuie să fie modelul artei noastre, dramaturgice și interpretative, și în același timp beneficiarul — prin dobîndirea unui plus de conștiință civică și socială — a tot ceea ce dramaturgia și arta interpretativă sînt datoare — de fiecare dată — să-i ofere. Conform unor deziderate permanente, de la începuturile sale și mai cu seamă acum, teatrul rămîne tribuna revoluționară a adevărului, a frumosului, a dreptății, rămîne locul acela minunat de unde se propagă, ca o lumină, cuvîntul rostit ; pentru noi, cuvîntul românesc, încălzitor, modelator de suflete, mesager stimulativ al permanent-efervescentei spirituale. În acest fel teatrul a fost, este și va fi al oamenilor, pentru oameni. El nu va pieri. Misiunea sa vie, actuală, omenească este necesară. Cu atît mai deosebit — necesară vremurilor noi pe care le trăim.

Condițiile în care își îndeplinește teatrul românesc misiunea sa sînt dintre acelea care duc și obligă cu putere la o continuă înnoire, într-o firească mișcare revoluționară menită să dirijeze cu eficiență nivelul moral-estetic al consumatorului de artă, în general al tuturor oamenilor. Datorăm mult anilor de prefaceri pe care-i trăim, datorăm limpezime în gîndire și forță de acțiune, și astfel înarmați, cu aceste determinante însușiri, noi, cei care credem cu cinste în teatru, în meseria noastră, devenim, de la sine înțeles, instrumentul indispensabil prin care se fac auzite bătăile inimii timpului, idealurile zilei pe care o trăim. Ancorați în realitatea vieții, o slujim cu credință fermă că în acest fel, particular, adăugăm și noi întregului care înseamnă existența spirituală a țării, o parte din frumusețea sa, din puterea sa, aducînd și prin arta teatrală dovada devotamentului și dragostei noastre sincere pentru țară, pentru bunăstarea ei și bucuria semenilor noștri.

Uniți în unicul gînd al prosperității și înfloririi neamului, închinăm cele mai fierbinți urări de „La mulți ani" conducătorului iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel căruia îi datorăm libertatea de a înălța arta pe noi culmi, cu noi perspective, mereu în slujba omului.

CRISTINA DELEANU

Independență, de **Gheorghe și Gabriela Adoc**

Grîu înfrățit într-un ogor

Ridicate în inima marilor orașe sau în acele locuri în care s-a decis, într-un anume moment istoric, soarta însăși a devenirii patriei noastre, a ființei sale, nemurind personalitatea luminoasă a celor ce s-au jertfit pentru neatîrnarea țării, monumentele epocii noastre, cu precădere uriașele ansambluri artistice edificate în anii ce alcătuiesc Epoca Nicolae Ceaușescu, ni se destăinuie sub chipul unor adevărate lecții deschise despre dragostea de patrie. Citim în statura lor solemnă și maiestuoasă, în bronzul sau marmura menite să-nfrunte timpul, imortalizarea acelei clipe unice în care ne simțim — aidoma firelor de grîu într-un ogor de curînd încolțit — înfrățiți în marele trup al țării. Brațul și gîndul și vrerea devin parcă mai puternice, mai sigure de sine, înnobilate de cel mai profund sentiment uman: dragostea de patrie. Este vorba, în esență, de acel înălțător mesaj pe care îl degajă monumentele ce împodobesc noul chip al patriei, monumentele ce strălucesc în inima marilor orașe ca garoafă de foc. Și mai este vorba, tot în esență, despre înalta învestitură acordată artiștilor noștri plastici de-a zugrăvi în operele lor trecutul glorios de luptă al poporului nostru, izbînzile sale, aspirațiile sale majore, între care la loc de cinste se înscriu, desigur, bucuria de-a trăi, de-a construi, de-a conferi clipei frumusețe morală și pe deplin umană.

VICTOR NIȚA

Omagiul omului, **frescă de Ionuț Achiterie,**

Prin nestinsă iubire de oameni și neam, a așezat, în tot ce

Luminile culturii

Poet și, totodată, metodist-instructor al Casei de cultură municipale din Hunedoara, **EUGEN EVU**, ține să ne încredințeze că noile așezăminte cultural-artistice ale țării ar putea alcătui, după părerea sa, un fabulos oraș al artei, al frumosului.

Mărturie deplină și concretă a timpului în care au fost construite, timp pe care ne-am obișnuit a-l numi, cu îndreptățită mîndrie, Epoca Nicolae Ceaușescu, epocă a atîtor și-atîtor ctitorii, casele de cultură, sau într-un sens mai larg noile edificii social-culturale răsărite în inima orașelor țării, ele însele înnoite din temelii, sînt dovada grăitoare a accentului deosebit pe care politica partidului, a secretarului său general, îl pun pe continua formare a omului nou. Noul umanism, așa cum este el sintetizat în gîndirea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, se poate împlini, cu strălucire, prin munca politico-educativă pe care așezămintele de cultură au menirea să o asigure, să o stimuleze, să o găzduiască.

„Ca poet și ca om care trudesc în acest atît de delicat spațiu al formării conștiinței omului nou, pe deplin convins că toate aceste noi cetăți ale luminii s-au născut din inițiativă directă și expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, mă alătur tuturor celor care, în aceste momente aniversare îi urează din adîncul inimii secretarului general al partidului, tradiționala urare : La mulți ani ! Multă sănătate și multă putere de muncă pentru binele patriei noastre dragi !"

Casa Feților Frumoși

În spiritul concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu privitoare la afirmarea școlii ca principal factor de cultură și civilizație, ne spune **CONSTANTIN VIDEANU, director educativ la Școala generală nr. 133 din București**, activitatea noastră, nerezumîndu-se la tiparele orelor de curs sau ale filelor de manual dobîndește deschiderile ample ale unor noi orizonturi educaționale. În acest scop, s-au construit în beneficiul copiilor acele spații care nu se pot întîlni în prea multe țări ale lumii — casele pionierilor patriei, [illegible] edificiul spiritualității viitoare a națiunii. Născute dintr-un gest de întemeiere culturală, din nețărmurita grijă a secretarului general al partidului pentru tinerele vlăstare ale patriei, aceste case ale Feților Frumoși înnobilează peisajul urbanistic al orașelor noastre, fiind adevărate filigranuri de spiritualitate ale școlii românești, retorte educaționale în care pulsează intens ritmurile viitorului. Pentru aceste ctitorii ale vîrstei tinere, pentru intențiile în care au fost înălțate, pentru orientările care le fundamentează întreaga activitate cadrele didactice, toți slujitorii școlii românești își unesc glasurile cu ale elevilor și [illegible] aducînd la [illegible] aniversare scumpă [illegible] popor un [illegible] eminentului [illegible] iunii române, [illegible] al societății românești, mult iubitului și stimatului nostru secretar general, tovarășul Nicolae Ceaușescu".

Urbanism și civilizație

■ O realitate care impune vizitatorului României de azi este, fără îndoială, chipul nou al orașelor și satelor noastre. În ultimii 23 de ani, de cînd la conducerea partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a construit mult și frumos, localitățile patriei schimbîndu-și cu totul înfățișarea ■ În prezent, numărul localităților urbane a ajuns la 237, în 1965 acesta fiind 183 ■ În acest cincinal se prevede ridicarea în mediul rural a 100 000 de apartamente din fondurile statului ■ Constanța, Craiova, Ploiești, Cluj-Napoca — iată cîteva dintre marile localități în care s-a introdus sau au fost extinse liniile de tramvai ■ Numai în ultimii trei ani, în Capitală, s-au dat în folosință peste 70 000 de apartamente ■ Cele mai noi cartiere bucureștene, rod al eforturilor constructorilor în acest cincinal fiind Băneasa-Aviatorilor și Crîngași ■ De altfel, în această perioadă, premierele urbanistice și de sistematizare în primul oraș al țării au impresionat în mod deosebit : ansambluri arhitectonice, mari artere de circulație și pasaje rutiere, extinderea metroului, amenajarea complexă a Dîmboviței, complexe de sănătate și impunătoare piețe agroalimentare ■

a gîndit și întemeiat, fericirea omului și înflorirea patriei

Prestigiul școlii românești

— Stimate tovarășe profesor IULIAN MINCU, cercetarea medicală românească a obținut în ultimii ani succese de prestigiu la toate marile reuniuni științifice internaționale. Între acestea, cele dobîndite de școala noastră de diabetologie în fruntea căreia vă aflați de mai multe decenii, au suscitat un interes deosebit și unanime aprecieri.

— În climatul unei asistențe sanitare de înalt profesionalism, desfășurată în condiții optime, cercetarea științifică a însoțit în permanență preocupările tuturor medicilor de a fi la nivelul celor mai înalte cerințe. În clinica noastră de nutriție și boli metabolice au fost dobîndite importante cuceriri în domeniul etiologiei și tratamentului diabetului zaharat. România este la ora aceasta țara cu cea mai complexă statistică și evidență privind această maladie, în continuă expansiune, a veacului nostru. Personalități de prestigiu din lumea medicală mondială au recunoscut importanța și noutatea descoperirilor și terapiei românești în legătură cu combaterea acestei patologii. La această oră, clinica noastră dispune de specialiști de înaltă clasă și de mijloace de cercetare moderne. Toate acestea sînt rodul politicii înțelepte a partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, în repetate rînduri, ne-a cerut să facem totul pentru a contribui din plin la sănătatea și vigoarea poporului nostru.

— Cum se leagă prestigiul și activitatea de asistență și cercetare desfășurate în clinica pe care o conduceți cu pregătirea și instruirea studenților, a viitorilor specialiști ?

— O preocupare constantă o reprezintă pregătirea viitoarelor cadre medicale în specialitatea bolilor de nutriție. După modul în care se pregătesc și ne secundează în activitatea noastră de zi cu zi putem spune că există toate garanțiile ca noile generații de medici să ducă mai departe cuceririle noastre, prestigiul școlii românești de medicină, o școală recunoscută în întreaga lume și care, astăzi, cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate, eroică, revoluționară și patriotică a președintelui Nicolae Ceaușescu, își reunește gîndurile spre a ura celui mai iubit fiu al poporului român multă sănătate, putere de muncă și fericire.

Comerț modern, eficient

■ Un fapt care ține în egală măsură de arhitectura modernă și de comerțul civilizat : complexele comerciale. Marile și micile magazine sînt adevărate mostre de bun gust, de imaginație și talent. Exemplele sînt la îndemîna tuturor și citîm la întîmplare : complexele din București, Ploiești, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara, Satu Mare, Botoșani, Brașov, Alexandria, Zimnicea ■ Rețeaua comercială sătească numără peste 36 500 unități. ■ Suprafața spațiilor comerciale și din sfera serviciilor, amplasate la parterul blocurilor din Capitală, în ultimii trei ani, este de aproape 150 000 metri pătrați ■

Pentru sănătatea și vacanțele noastre

■ Crearea unei puternice baze turistice și de tratament în ultimii 23 de ani, în spiritul politicii partidului privind creșterea permanentă a calității vieții, a pus și mai mult în valoare frumusețile țării, sporind posibilitățile de odihnă, de menținere a sănătății, sporind faima turistică a României ■ În ultimii 23 de ani, s-au alocat de la buget, pentru dezvoltarea și modernizarea stațiunilor de odihnă și tratament, aproximativ 16 miliarde lei ■ Țăranii cooperatori au la dispoziție azi 12 complexe de odihnă și tratament ■ Peste 200 000 de tineri își petrec anual vacanțele în stațiunile Biroului de turism pentru tineret, în Delta Dunării sau la Pîriul Rece, la Bușteni, Izvorul Mureșului sau la Costinești ■ În ultimele două decenii, capacitatea de cazare a Litoralului a crescut de patru ori, prin construirea stațiunilor Neptun, Olimp, Jupiter, Aurora, Venus și Saturn ■ Complexul de la Năvodari a găzduit în 1987 peste 80 000 de copii, iar în taberele școlare de la munte și-au petrecut vacanța aproape 485 000 de preșcolari, școlari și pionieri ■

• DEZARMAREA • PACEA •

aceasta este consecventa politică externă a României,

Un popor, o țară, un partid aduc, din adîncul inimii, caldul lor omagiu și își exprimă respectul și gratitudinea față de omul care și-a unit destinul cu cel al României, cu eforturile, speranțele și dorința fierbinte de pace a poporului acestei țări. Cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate eroică și revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, întreaga noastră națiune, strînsă unită în jurul partidului, dă glas convingerii nestrămutate că, sub conducerea sa înțeleaptă, marile țeluri ale înfloririi patriei, însuflețitoarele obiective stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, prin care România se va înscrie pe traiectoria civilizației socialiste și comuniste, vor fi îndeplinite cu succes. Sînt sentimente care exprimă profunda satisfacție și îndreptățita mîndrie patriotică de a avea în fruntea țării un asemenea strălucit conducător, erou între eroii neamului, ctitor al României moderne, personalitate proeminentă a lumii contemporane, militant strălucit pentru cauza socialismului, progresului și păcii.

Ampla operă teoretică a președintelui Nicolae Ceaușescu și activitatea sa practică laborioasă, rolul său de inestimabilă valoare în elaborarea și promovarea politicii externe românești, prezența activă în permanent dialog cu personalități de prim rang ale lumii contemporane, numeroasele sale inițiative și demersuri de pace au conferit conducătorului partidului și statului nostru un înalt prestigiu internațional, au adus României mai mulți prieteni decît a avut oricînd de-a lungul întregii sale istorii.

Este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi sesizat și pus în evidență, cu toată claritatea, faptul că, în condițiile actuale — cînd datorită escaladării cursei înarmărilor și acumulării unor stocuri tot mai mari de arme de distrugere în masă, un război mondial a devenit de neconceput, deoarece ar însemna distrugerea vieții pe planeta noastră, se impun cu acuitate un nou mod de gîndire, o nouă abordare a problemelor păcii și războiului, în primul rînd o înaltă responsabilitate pentru soluționarea problemei fundamentale, prioritare a lumii de astăzi : stoparea cursei aberante a înarmărilor, trecerea la măsuri concrete vizînd lichidarea armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă, reducerea armelor convenționale. România oferind în acest sens, în chiar Anul Internațional al Păcii, un mobilizator exemplu, prin reducerea unilaterală, cu 5 la sută, a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării și prin validarea acestei decizii în cadrul unui impresionant referendum național. Potrivit concepției președintelui Nicolae Ceaușescu, nu există altă ieșire din situația periculoasă datorată intensificării cursei înarmărilor decît realizarea, prin negocieri — oricît de anevoioase ar fi ele — a unor înțelegeri reale de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară.

Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre relațiile internaționale din lumea contemporană acordă un loc de cea mai mare însemnătate independenței. Președintele României a reliefat, cu forța gîndirii sale novatoare — transpusă în planul practicii prin strălucite inițiative și documente de politică externă — că a trecut vremea politicii imperialiste, de dictat și amestec în treburile altor state, că timpului nostru îi este proprie afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a fi libere și independente.

Subliniind că adîncirea decalajelor conduce la agravarea relațiilor internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu consideră că stabilitatea economică, securitatea internațională și pacea nu pot fi realizate fără soluționarea problemei subdezvoltării, scoțînd în evidență legătura dintre dezvoltare și dezarmare. Eforturile și acțiunile politicii externe românești, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, desfășurate în ultimii 23 de ani, exprimă voința României de a contribui la instaurarea unei ordini economice internaționale, mai bune și mai drepte, a unor relații interstatale în concordanță cu principiile Cartei O.N.U.

Președintele României subliniază importanța deosebită a încrederii și cooperării multilaterale între toate statele, indiferent de sistemul lor social, a așezării acestor relații pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, renunțării la forță sau amenințarea cu forța. Respectînd aceste principii, România duce o politică de amplă deschidere și dialog, materializată în dezvoltarea relațiilor de cooperare și prietenie cu toate țările lumii. Ca o mărturie a înaltului prestigiu de care se bucură pe plan internațional tovarășul Nicolae Ceaușescu, publicația britanică „New Voice" arăta : „Datorită activității sale neobosite și inițiativelor sale curajoase pentru asigurarea dreptului fundamental al oamenilor la viață, personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu s-a impus conștiinței opiniei publice internaționale. Președintele României este nu numai un om de stat plin de umanism care și-a asumat răspunderea pentru cauza păcii, dar și un mare conducător care, prin gîndirea și acțiunile sale, servește cu altruism interesele supreme ale poporului său și interesele dezvoltării libere și independente a tuturor popoarelor lumii".

Prin tot ceea ce face spre binele și fericirea poporului român, pentru prestigiul României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a devenit un simbol al celor mai arzătoare idealuri ale libertății, păcii și progresului națiunii române, ale lumii contemporane. Ceaușescu — România constituie o identitate de înaltă consacrare internațională, prestigiul mondial al României de astăzi fiind indisolubil legat de gîndirea și fapta aceluia care o conduce de peste două decenii, această epocă a celor mai mari realizări din istoria patriei fiind, pe bună dreptate, denumită cu respect „Epoca Nicolae Ceaușescu".

ION VIRGIL ■

În Europa

Dialoguri la nivel înalt

Tovarășul Nicolae Ceaușescu este inițiatorul și promotorul unei politici externe dinamice, constructive, de amplă deschidere mondială. Numeroasele convorbiri pe care conducătorul României socialiste le-a avut atît în patrie, cît și în numeroase țări de pe toate meridianele globului au impulsionat hotărîtor dezvoltarea relațiilor de conlucrare ale României cu cele mai diverse state, avînd totodată un rol important în eforturile de generalizare a noilor principii chemate să guverneze raporturile internaționale, în eforturile de edificare a unei lumi a păcii, egalității și progresului pe planeta noastră.

● În perioada 1965—1987 tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut în țară sau peste hotare : peste 520 de întrevederi cu președinți și secretari generali ai partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, progresiste, ai altor formațiuni politice din țări situate pe toate continentele ; peste 330 de întîlniri cu șefi de stat ; peste 175 de convorbiri cu șefi de guvern.

● Mesajul de pace și prietenie al poporului român, dorința sa de colaborare fructuoasă cu toate popoarele lumii, demersurile și acțiunile constructive ale șefului statului român s-au materializat și cu prilejul celor peste 200 de vizite oficiale la nivel înalt întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări din întreaga lume.

● În urma dialogului la nivel înalt dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și șefi de stat sau de guvern, în perioada 1965—1987 au fost semnate peste 100 de Declarații solemne și Declarații comune și peste 500 de alte documente privind probleme ale dezvoltării colaborării bilaterale și aspecte majore ale actualității internaționale.

● Partidul Comunist Român întreține relații de colaborare cu peste 200 de partide comuniste și muncitorești, socialiste și social-democrate, partide de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu alte forțe democratice și progresiste de pretutindeni.

● Politica externă a României socialiste a cunoscut în ultimii 22 de ani un dinamism fără precedent ilustrat, printre altele, și de continua extindere a raporturilor sale cu aproape toate statele lumii. Astfel, dacă în 1965 România avea relații diplomatice cu numai 67 de țări, în prezent ea are relații diplomatice cu 155 de țări ; dacă în 1965 țara noastră avea încheiate doar 120 de tratate economice, acorduri și convenții bilaterale la nivel de stat și guvernamental, astăzi numărul acestor documente depășește 800 ; România a construit sau participă la construirea, în cooperare, a peste 180 de obiective economice de interes național în țările în curs de dezvoltare.

● Frontul Democrației și Unității Socialiste, Marea Adunare Națională, organizațiile de masă și obștești din țara noastră întrețin și dezvoltă legături cu circa 1 700 de formații și organizații politice, asociații profesionale, organizații de femei, tineret și copii, mișcări pentru pace, precum și cu 120 de organizații internaționale neguvernamentale.

● România este afiliată la 401 organizații internaționale : 14 organizații din sistemul O.N.U., 19 organizații ale țărilor socialiste și 368 de organizații, în cea mai mare parte neguvernamentale.

● Țara noastră este membră a „Grupului celor 77", din care fac parte 127 de țări în curs de dezvoltare, și participă ca invitat permanent la reuniunile țărilor nealiniate.

• PROGRESUL • COLABORAREA •

acestea sînt marile griji ale președintelui Ceaușescu

În Africa

În Asia

În America

Inițiative de prestigiu

În perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, de cînd la cîrma destinelor României se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul și statul nostru au promovat cu consecvență o politică externă activă, principială și constructivă, de pace și colaborare cu toate statele, printre ale cărei obiective fundamentale se numără înlăturarea primejdiei nucleare și înfăptuirea dezarmării, realizarea unei Europe unite, a păcii, securității și înțelegerii, afirmarea noilor principii de relații în viața internațională, lichidarea definitivă a colonialismului și a neocolonialismului, lichidarea subdezvoltării, eliminarea decalajelor economice, făurirea unei noi ordini economice internaționale. Redăm în continuare cîteva din inițiativele românești în aceste probleme în perioada din 1965 și pînă în prezent.

● În anii 1965—1967, în Adunarea Generală a O.N.U. și în alte instituții specializate au fost adoptate, ca urmare a unei inițiative a țării noastre, mai multe rezoluții vizînd promovarea cooperării internaționale în domeniul pregătirii de cadre, în special în țările în curs de dezvoltare.

● România a desfășurat o susținută activitate în cadrul negocierilor purtate în Comitetul de la Geneva și la O.N.U., în anii 1967—1968, în vederea elaborării Tratatului pentru neproliferarea armelor nucleare, contribuind, alături de alte state, la îmbunătățirea proiectului inițial.

● La aceeași sesiune, ca urmare a unei inițiative a României, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat rezoluția privind „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state".

● Tot la a XXV-a sesiune, Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat, în urma unei inițiative a României, „Deceniul dezarmării al Națiunilor Unite 1970—1980".

● Pornind de la punctul înscris pentru prima dată, în 1972, de țara noastră pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. în legătură cu „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor", grupuri de experți O.N.U. au elaborat, în 1972, 1977 și 1982 studii în această problemă. În prezent se află în curs de elaborare un nou asemenea studiu.

● România a adus o contribuție deosebită la pregătirea, desfășurarea și încheierea cu succes a primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa. Actul final de la Helsinki din 1975 conține numeroase idei și propuneri avansate de țara noastră.

● Cu prilejul sesiunii speciale a O.N.U. din 1975 a fost prezentat documentul „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale".

● Prezentarea în 1975 la O.N.U. a documentului intitulat „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, și instaurarea unei păci trainice în lume" s-a bucurat de un larg ecou.

● Din inițiativa țării noastre, în 1979, pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. au fost înscrise pentru prima dată punctele privind „Reglementarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state" și „Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți între state".

● În mesajele președintelui României adresate sesiunilor UNCTAD de la Manila (1979), Belgrad (1983) și Geneva (1987), au fost avansate un șir de obiective și propuneri practice vizînd lichidarea subdezvoltării și soluționării globale, politico-economice a problemei datoriilor externe.

● La reuniunea general-europeană de la Madrid (1980 — 1983) și la Conferința pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa de la Stockholm (1984—1986), România a depus eforturi susținute pentru adoptarea unor măsuri menite să întărească încrederea și securitatea pe continent.

● În 1985, din inițiativa țării noastre, la O.N.U. a fost adoptat „Apelul solemn către toate statele aflate în conflict de încetare fără întîrziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor și Angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferendele existente pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și amenințarea cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state".

● Salutînd încheierea Tratatului dintre U.R.S.S. și S.U.A. în problema rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat în Raportul prezentat la Conferința Națională că în prezent trebuie intensificată lupta pentru realizarea de noi acorduri în vederea eliminării treptate a armelor nucleare, pentru încetarea totală a experiențelor nucleare, pentru renunțarea cu desăvîrșire la militarizarea Cosmosului.

● În ultimii ani, țara noastră a prezentat diferite propuneri urmărind reducerea armamentelor convenționale cu cel puțin 50 la sută pînă în anul 2000. Îmbinînd vorba cu fapta, România a trecut, pe baza hotărîrii exprimate de întregul popor, în cadrul referendumului național care a avut loc în noiembrie 1986, la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.

● La Conferința Națională a partidului a fost reliefată propunerea țării noastre privind organizarea, în cadrul O.N.U., a unei conferințe internaționale privind lichidarea subdezvoltării și soluționarea globală a problemei datoriilor externe.

● Țara noastră a prezentat în mod constant propuneri concrete pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, lipsită de arme nucleare, de baze militare străine. La Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat din nou importanța propunerilor României și Greciei privind organizarea la București a unei întîlniri la nivel înalt între șefii de stat și de guvern din țările balcanice.

În stima și prețuirea planetei,

Prestigioasă operă în tezaurul de gîndire al umanității

Prin vasta sa operă teoretică și practică, consacrată edificării noii orînduiri în România, triumfului în lume al cauzei păcii, socialismului, înțelegerii și colaborării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție de mare însemnătate la dezvoltarea creatoare a gîndirii social-politice contemporane. Ideile și conceptele elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu constituie un model de aplicare creatoare a materialismului dialectic și istoric. Valoarea deosebită a gîndirii, a activității teoretice și practice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, precum și contribuția sa la soluționarea problemelor cu care se confruntă omenirea, au făcut ca operele conducătorului partidului și statului nostru să fie traduse în multe limbi și tipărite pe toate meridianele globului. În numeroase țări au apărut, de asemenea, lucrări consacrate vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu. În felul acesta, opera președintelui României a intrat în conștiința universală, aparținînd acum întregii umanități.

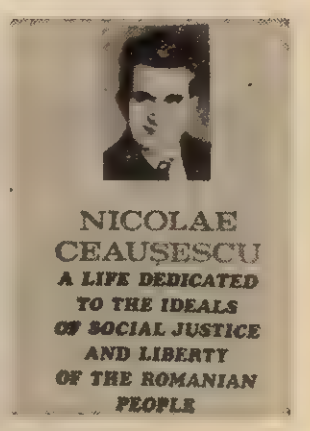

Îi sînt contemporani, îi cunosc

Activitatea strălucită a președintelui Nicolae Ceaușescu, marea sa contribuție la făurirea României socialiste moderne, inițiativele, ideile și acțiunile neobosite vizînd edificarea unei lumi a păcii și colaborării rodnice între toate statele și popoarele se bucură de o înaltă stimă și prețuire pe toate meridianele planetei. Șefi de stat și de guvern, lideri politici, scriitori, ziariști au apreciat elogios personalitatea și opera conducătorului partidului și statului nostru. Ei au pus în evidență poziția realistă, constructivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la necesitatea realizării dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, la necesitatea soluționării exclusiv pe calea negocierilor a tuturor problemelor care generează stări conflictuale, cu privire la necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale, juste și echitabile, a unirii tuturor forțelor progresiste în lupta pentru dezvoltarea liberă a popoarelor, pentru progresul tuturor națiunilor și colaborarea neîngrădită dintre toate statele. S-a subliniat că, prin devotamentul său neabătut față de asigurarea păcii și înfăptuirea dezarmării, președintele României simbolizează preocuparea omenirii contemporane privind crearea unei lumi eliberate pentru totdeauna de tensiune. În același timp, s-a arătat că prin întreaga sa activitate, președintele Nicolae Ceaușescu oferă un exemplu de îmbinare armonioasă și eficientă a ideii cu acțiunea, a gîndului cu fapta. A fost, de asemenea, relevată contribuția președintelui Nicolae Ceaușescu la întărirea relațiilor de prietenie și colaborare ale României, ale poporului român cu toate statele și popoarele lumii, la creșterea prestigiului României pe întreaga planetă. Cîteva din aprecierile la care ne-am referit le reproducem în aceste pagini ale revistei noastre.

„Am rămas cu puternica impresie că președintele Nicolae Ceaușescu este un om care crede în Organizația Națiunilor Unite, care crede că O.N.U. este un instrument adecvat pentru soluționarea problemelor internaționale, dar că, pe de altă parte, se simte nevoia unei schimbări a modului în care Organizația Mondială este folosită de către țările membre. Vreau să vă mărturisesc că încrederea pe care o are domnia sa în O.N.U. este pentru mine o sursă de reconfortare și de siguranță în rolul organizației".

JAVIER PEREZ DE CUELLAR
Secretar general al Organizației Națiunilor Unite

„Prietenul apropiat, stimat și cunoscut de poporul chinez, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, manifestă o permanentă grijă față de unitatea și prietenia dintre partidele, țările și popoarele noastre, aducînd contribuții prețioase la dezvoltarea relațiilor multilaterale de prietenie și colaborare dintre China și România".

LI XIANNIAN
Președintele Republicii Populare Chineze

„Comuniștii bulgari, toți oamenii muncii din țara noastră vă cunosc ca un fiu remarcabil al poporului român, al Partidului Comunist Român, al României socialiste vecine, ca un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ca un prieten sincer al poporului bulgar. Ați adus o contribuție excepțională, tovarășe Ceaușescu, la construirea accelerată a socialismului, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul românesc, la înflorirea pe mai departe a României frățești. Îmi este deosebit de plăcut să subliniez că noi, partidul nostru și poporul nostru, dăm o înaltă apreciere activității dumneavoastră, consacrate adîncirii necontenite a prieteniei și colaborării bulgaro-române".

TODOR JIVKOV
Secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar Președintele Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria

„Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, este o personalitate proeminentă, binecunoscută în Iugoslavia și în întreaga lume ca luptător dîrz și consecvent pentru pace și colaborare. Președintele Nicolae Ceaușescu și-a făcut auzit glasul pentru realizarea unei mai mari înțelegeri, pentru a se pune capăt cursei periculoase a înarmărilor. În acest sens, a propus, ca alternativă posibilă, înlocuirea cursei înarmărilor cu o întrecere pașnică a valorilor creatoare, spirituale ale popoarelor din întreaga lume. Chiar și în condițiile actuale ale vieții internaționale complicate, președintele Nicolae Ceaușescu privește cu evident optimism dezvoltarea relațiilor internaționale și, de aceea, luptă pentru o lume a dreptății și egalității, o lume fără războaie".

TRAIAN PETROVSKI
Secretar executiv al Prezidiului C.C. al Uniunii Comuniștilor din Macedonia (R.S.F.I.)

„Ca participant activ la luptele revoluționare ale clasei muncitoare, remarcabil activist și conducător al partidului și statului, ați adus o mare contribuție la opera de edificare a Republicii Socialiste România. Activitatea dumneavoastră în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român și de președinte al Republicii Socialiste România este legată de perioada dezvoltării dinamice și multilaterale a relațiilor dintre partidele, statele și popoarele noastre".

WOJCIECH JARUZELSKI
Prim secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez Președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Polone

„Mărețele transformări și succesele strălucite obținute de România nu pot fi concepute în afara conducerii juste de către Partidul Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele erou al națiunii române,

dăruit cu ardoare mai binelui ei faptele, îi prețuiesc meritele

se bucură de o largă popularitate ca eminent om politic, înzestrat cu însușiri organizatorice excepționale și forță de conducere încercată, ca remarcabil militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale".

KIM IR SEN
Secretar general al Comitetului Central
al Partidului Muncii din Coreea
Președintele Republicii Populare Democrate Coreene

„Președintele României prietene este cunoscut pe plan mondial pentru contribuția sa la promovarea destinderii și păcii, atît în eforturile sale susținute pentru dezarmarea nucleară și limitarea armelor chimice, cît și prin chemările de a se înceta imediat toate experiențele nucleare, de a se crea zone denuclearizate, pentru a se restrînge răspîndirea armelor nucleare. Președintele Nicolae Ceaușescu este, de asemenea, cunoscut pe plan mondial pentru eforturile sale în vederea instaurării unei noi ordini economice și lichidarea subdezvoltării, atît în cadrul țărilor nealiniate, cît și, mai ales, în cadrul O.N.U.".

ANDREAS PAPANDREU
Primul ministru al Republicii Elene

„Am deosebita plăcere de a vă exprima, domnule președinte, admirația mea pentru neîntreruptа activitate pe care o depuneți, propunînd măsuri viabile pentru îndepărtarea riscurilor unei confruntări și afirmarea păcii în lume".

JUAN CARLOS I
Regele Spaniei

„În persoana dumneavoastră noi salutăm nu numai pe șeful unui stat prieten, ci, de asemenea, pe patriotul militant, pe luptătorul și omul politic al cărui curaj, hotărîre și experiență au avut un rol fundamental și decisiv pentru a face din România o țară respectată în lume, încrezătoare în viitorul ei. Ați acționat întotdeauna pentru a păstra, în toate circumstanțele, identitatea politică proprie țării dumneavoastră și valorile sale autentice".

MOBUTU SESE SEKO
Președintele fondator al Mișcării Populare a Revoluției
Președintele Republicii Zair

„Dăm o deosebită apreciere rolului activ jucat de România prietenă, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, clarviziunii și modului global în care domnia sa acționează pentru pace, pentru ca popoarele să trăiască în relații de frăție și înțelegere, conștienți că ființa umană este amenințată în momentul de față de cele mai grave și mai diverse pericole și că se impune să acționăm împreună pentru salvarea acesteia. Pe de altă parte, stimate domnule președinte, dăm o deosebită apreciere rolului pe care țara dumneavoastră, dumneavoastră personal, îl aveți în problemele Orientului Mijlociu și, în primul rînd, necesității de instaurare în această zonă a unei păci juste și trainice".

MOHAMED HOSNI MUBARAK
Președintele Republicii Arabe Egipt

„Istoria universală recunoaște în Excelența Voastră un foarte mare patriot, arhitectul de excepție al independenței României moderne și al prodigioasei sale dezvoltări în toate domeniile construcției socialiste. Totodată, ea aduce un omagiu imensei dumneavoastră contribuții la salvgardarea păcii mondiale și la promovarea principiilor coexistenței pașnice".

NORODOM SIANUK
Președintele Kampuchiei Democrate

„Președintele Nicolae Ceaușescu are un loc de onoare în inima poporului palestinian. Doresc să subliniez faptul că președintele Nicolae Ceaușescu a fost printre primii șefi de stat din lume care a făcut apel la necesitatea organizării unei conferințe de pace în Orientul Mijlociu, apel care își păstrează întreaga însemnătate, ajungîndu-se azi la o largă acceptare internațională a acestei idei, practic, de către majoritatea statelor lumii. Doresc să subliniez rolul important pe care îl joacă România pe diverse planuri – internațional, european, în cadrul statelor socialiste, în cometul celor 25 din cadrul O.N.U. pentru drepturile inalienabile ale poporului palestinian – în sprijinirea cauzei palestiniene".

YASSER ARAFAT
Președintele Comitetului Executiv
al Organizației pentru Eliberarea Palestinei

„Țările lumii a treia privesc cu simpatie și satisfacție spre România, care a reușit să edifice, pe baza eforturilor unite ale întregului popor, o națiune puternică, dezvoltată, independentă. Politica sa de apărare și afirmare a independenței reprezintă o importantă pildă pentru țările Americii Latine. Pentru aceste state, în general, și pentru Venezuela, în particular, este grăitoare opera realizată de poporul român sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu de dezvoltare a unei economii proprii, a unei noi societăți. În același timp, cunoaștem și apreciem pozițiile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu în favoarea asigurării unui climat internațional de pace, a realizării dezarmării, a reglementării negociate a conflictelor, între care cel din America Centrală".

DAVID NIEVES
Membru al Camerei Deputaților a parlamentului venezuelean

„Personalitate politică și de stat proeminentă a lumii contemporane, președintele României socialiste, Nicolae Ceaușescu, s-a afirmat în viața internațională ca inițiator al unor acțiuni originale, clarvăzătoare și viabile, care se disting prin profundă responsabilitate față de prezentul și viitorul lumii. Gîndirea sa social-politică novatoare și cutezătoare, de valoare universală, a ridicat mai mult ca oricînd prestigiul poporului român în rîndul popoarelor lumii".

Din prefața volumului „NICOLAE CEAUȘESCU : Principiile politicii românești de pace și colaborare pe arena mondială – imperative ale epocii contemporane", apărut în editura indiană „Socialook International Publication".

Unirea a fost visarea iubită a tuturor
Unitatea poporului este crez și înfăptuire

În conștiința politică a poporului român, plămădită de-a lungul celor 2500 de ani de lupte împotriva invadatorilor veniți din toate orizonturile, istoria s-a impus, pentru a relua formula știută a lui Nicolae Bălcescu, drept cea dintîi carte a națiunii, în înțelesul că percepția ei a devenit o componentă fundamentală a firii colective a românilor.

Concepția despre istorie a tovarășului Nicolae Ceaușescu se integrează deci acestei viziuni, devenită tradițională la noi, a istoriei pe care a continuat-o și dezvoltat-o la înălțimi niciodată atinse în trecut. Iubitor și făcător de istorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a văzut în istorie un factor esențial al definirii identității naționale și a dat acestei idei o formulare destinată să rămînă un model în paginile ce consemnează înțelepciunea neamului nostru: „Oare cum s-ar simți un popor care nu și-ar cunoaște trecutul, nu și-ar cunoaște istoria, nu ar prețui și nu ar cinsti această istorie? Nu ar fi ca un copil care nu-și cunoaște părinții și se simte străin în lume? Fără nici o îndoială că așa ar fi". Și concluzia desprinsă din această înțelegere a istoriei: „Iată de ce noi avem datoria să cunoaștem, să studiem trecutul de luptă al poporului nostru. Avem un trecut cu care ne putem mîndri".

Acest trecut, temei de patriotică mîndrie și, în același timp, mijloc de expresie a propriei noastre identități ca neam, ne-a fost redat în toată măreția lui de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Înlăturînd orice formă de dogmatism, conjuncturism sau apriorism, secretarul general al partidului a proclamat cu vigoare și patos respectul pentru adevărul istoric, ca temelia cea mai solidă pentru cercetarea istorică. De-a lungul veacurilor, în efortul pentru apărarea neatîrnării și a integrității vetrei strămoșești, adevărul fusese aliatul nostru cel mai puternic. Nu am „țesut" din istorie și nici nu am boicotat-o, ci în adevărul ei care este și adevărul nostru am văzut întotdeauna acea garanție de netăgăduit că, peste orice adversități, vom sfîrși prin a birui. Acest adevăr, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne cere nouă, istoricilor, să-l rostim întreg, fără teamă, să-l înfățișăm așa cum a fost, pentru ca de la el și prin el să se înfăptuiască întreaga activitate ideologică, teoretică și politico-educativă.

Niciînd și niciunde, istoriei nu i-a fost încredințată o misiune de asemenea amploare. Îi datorăm președintelui nostru această reintîlnire cu istoria, pe care fiecare român o simte astăzi prezentă în tot ceea ce se înfăptuiește în efortul necontenit al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. De la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, istoriografia noastră a intrat într-o nouă fază a dezvoltării ei, beneficiind de excelente condiții de investigații, care i-au permis să lărgească considerabil baza de informație, să perfecționeze tehnicile de investigație, să diversifice direcțiile de cercetare și, în consecință, să înnoiască și sporească într-un ritm necunoscut în trecut cunoștințele despre trecutul național.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat problemele fundamentale ale istoriei poporului român, asupra cărora trebuie stăruit în cercetarea istorică: originea noastră daco-romană, continuitatea și unitatea românilor în aria vechii Dacii, lupta poporului român pentru independența și unitatea națională, pentru progres social, rolul românilor în istoria universală. Pentru a studia aceste probleme, au fost întreprinse explorări sistematice în arhivele și bibliotecile din țară și străinătate, explorări care au reînnoit informația documentară. Surse interne și externe, de cele mai variate categorii, precum și vestigii ale vechilor civilizații din spațiul carpato-danubiano-pontic, date la iveală prin săpături arheologice, au oferit istoricilor posibilitatea ca, valorificînd moștenirea marilor înaintași, să reconstituie aspectele esențiale ale evoluției societății românești, în contextul istoriei universale.

Ediții de izvoare, monografii și sinteze stau astăzi mărturie a remarcabilului progres cunoscut de istoriografia noastră în Epoca Nicolae Ceaușescu. O literatură de specialitate de mari proporții și de înaltă valoare științifică este rezultatul efortului de cunoaștere întreprins de istoricii noștri, la chemarea secretarului general al partidului. Toată această mare operă de știință nu a fost însă închisă în erudiția rece sau în vocabularul inaccesibil pentru cei mulți al specialistului. Ea este o operă pentru popor, o operă destinată deopotrivă înaintării științifice a școlii noastre de istorie și educației patriotice și politice a neamului.

Miile de lucrări consacrate istoriei poporului român, apărute din 1965, se constituie într-un adevărat monument pe care Epoca Nicolae Ceaușescu l-a înălțat, alături de grandioasele construcții, precum Canalul Dunăre — Marea Neagră, care au dat un nou chip Patriei. Trecut și prezent, prezent și viitor se asociază permanent în gîndul și fapta președintelui Nicolae Ceaușescu, care, întocmai ca odinioară Nicolae Bălcescu vede în istorie mijlocul de a ști trecutul, prezentul și viitorul națiunii.

Și tocmai pentru că istoria este păstrătoarea marilor virtuți ale neamului, ea trebuie apărată împotriva oricăror denaturări și falsificări. Cu ce forță a răspuns președintele Nicolae Ceaușescu, de fiecare dată cînd trecutul românesc a făcut obiectul unor interpretări tendențioase! În spiritul acelui militantism al istoriografiei noastre, care urcă la marii cronicari din evul mediu, secretarul general al partidului a dat riposte ferme și argumentate celor care au încercat să ne tăgăduiască statornicia în pămîntul românesc, unitatea de neam și drepturile noastre asupra vetrei, apărată prin lupte și jertfe. Nu a existat în istoria noastră un conducător atît de identificat cu istoria, atît de sensibil la orice încercare de a ne umbri istoria, atît de dăruit, prin întreaga lui ființă, ideii că istoria o face poporul, așa cum este președintele nostru. Întruchipare a marilor calități pe care istoria le-a sădit și modelat în cugetul românesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu a imprimat un nou curs istoriei poporului român și a sigilat-o cu pecetea uriașei sale personalități.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Hai să dăm mînă cu mînă
Cei cu inima română

Cine dintre noi, aflînd întîia oară pe băncile școlii cum s-a înfăptuit Unirea de la 24 Ianuarie 1859, nu a fremătat de emoție și mîndrie la soluția ingenioasă găsită de înaintași pentru a înlătura obstacolele puse de Conferința celor șapte mari puteri de la Paris în calea voinței răspicat afirmate de Divanurile ad-hoc ale Munteniei și Moldovei, unirea Principatelor într-un stat numit România. Ca un copil ascultînd o poveste frumoasă și delectîndu-se de fiecare dată cu farmecul ei, tot astfel, noi admirăm și omagiem inteligența politică a militanților unioniști care au știut să practice cu remarcabilă abilitate politica faptului împlinit, pentru a-i sili pe adversarii unității românești să se plece în fața voinței întregului popor român.

Actul de la 24 Ianuarie, despre care tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că a pus bazele statului român modern, este unul din acele evenimente istorice, stenice prin optimismul pe care îl insuflă. El dovedește în chip peremptoriu că nu există forță capabilă să anihileze voința unui întreg popor de a se regăsi în hotărîrile statului său național și independent. Pentru că, iată, doar cu un deceniu mai înainte — și ce înseamnă el în scurgerea istoriei! — revoluția română din 1848 era înăbușită prin intervenția brutală a imperiilor vecine. Forțele reacțiunii păreau în 1849 biruitoare și puternice, în măsură să blocheze pentru mult timp aspirația românilor de a făuri o Dacie românească și de a-i da o structură modernă, liberă de vestigiile regimului feudal.

În numai un deceniu, situația era radical schimbată. Din nou voința de libertate și unitate a românilor țîșnea cu nestăvilită forță, amintind Europei că descendenții dacilor și romanilor, constituiți în națiune română, au dreptul legitim la statul lor național. În acel moment părți din aria dacică se aflau sub stăpînire străină, astfel că drumul spre acest mare obiectiv trebuia parcurs în trei etape: unirea Moldovei cu Muntenia și făurirea, pe această cale, a statului român modern, dobîndirea independenței de stat depline, Marea Unire. Cronologic aceste trei etape au fost anii 1859, 1877, 1918, ani ce au marcat perioade distincte cu scurgerea istoriei românești.

Dacă punctul de pornire — 24 Ianuarie 1859 — a devenit o realitate, performanța de a ține piept marilor puteri și de a le constrînge să accepte în cele din urmă dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza se datorește unității pe care au manifestat-o atunci românii, niciînd dezarmați de dificultățile întîmpinate. Să ne aducem aminte că drumul spre Unire nu a fost ușor: falsurile și persecuțiile calmacamului Moldovei, șovăielile sau ostilitatea marilor puteri față de dorințele Divanurilor ad-hoc, vecinătatea celor trei imperii, care vedeau în viitorul stat român o primejdie pentru politica lor de dominație și oprimare. Și totuși, toate aceste greutăți — și cîte au fost de mari! — românii le-au trecut. Generația Unirii, care în fond este cea pașoptistă ajunsă la deplina maturitate, oferă minunatul exemplu al solidarității și jertfei puse în slujba interesului național, care în acel moment istoric era existența statului român. Nicolae Iorga a pus în lumină spiritul de jertfă pentru neam și țară al acestei generații cînd scria: „Aceeași oameni, a doua zi după o Unire, din care niciunul n-a înțeles să tragă foloase materiale sau de carieră, n-au mai văzut altceva decît România, singura, unica, sacra Românie". Pentru progresul ei — economic, social, cultural n-au precupețit nici un efort și stimulați de îzbînda din 1859, și-au unit străduințile pentru a realiza pînă la capăt programul politic al națiunii române.

Pentru că 24 Ianuarie 1859 nu este numai al moldovenilor și muntenilor, care l-au înfăptuit. Actul Unirii a fost o etapă istorică necesară în dezvoltarea întregii națiuni române; este ceea ce explică puternicul ecou pe care el l-a avut în teritoriile române aflate sub stăpînire străină. „Cînd s-a ales Cuza domn — scrie Alexandru Papiu-Ilarian — entuziasmul la românii Transilvaniei era poate mai mare decît în Principate". Reacție cu totul firească pentru că ei înțelegeau că destinul lor istoric este pe veci legat de frații de peste Carpați. Unirea acelora însemna apropierea unirii tuturor românilor.

24 Ianuarie 1859 este o lecție de patriotism. Un patriotism — de fel declamator — ci un patriotism al faptei, al faptei care nu dezarmează în fața adversităților, al faptei care solidarizează pe toți, „în cuget și simțiri" spre binele națiunii, al faptei din care se naște opera politică durabilă.

Acest patriotism îl înțelegem mai bine ca oricine noi românii Epocii Nicolae Ceaușescu, pentru că într-o formă nouă, generată de unitatea noastră moral-politică, el ne animă în angajarea noastră, fermă și totală, în efortul — grandios și nobil — al construirii unei lumi noi. În persoana președintelui nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem personificarea tuturor marilor calități ale neamului, care, prin veacuri, de îzbînzi și restriște, ne-au făcut să rămînem statornici și liberi în vatra strămoșească.

ANDREI BUSUIOCEANU ■

marilor bărbați ai neamului nostru de seamă a președintelui Nicolae Ceaușescu

Marea contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare

Acumulările seculare din istoria poporului român, pătrunse de procesul luptei pentru libertate națională și socială, pentru independență și suveranitate, pentru o societate mai bună și mai dreaptă s-au strîns la izvorul marilor deschideri ale socialismului, dînd omului speranța și certitudinea stăpînirii soartei sale. A început astfel un drum complex, dificil, dar măreț și eroic. Și aceleași acumulări, cărora experiența edificării noii societăți le-a dat cursul marilor înfăptuiri, au generat personalitatea de excepție a Conducătorului, concentrîndu-se în puternica și generoasa sa legătură cu oamenii, în neostenitul spirit revoluționar cu care acționează în toate împrejurările. Omul și revoluționarul Nicolae Ceaușescu este produsul istoriei noastre ce și-a îndreptat sensurile obiective spre marele ideal al socialismului și comunismului.

Încercat puternic în toiul luptelor de clasă, stăpîn pe teoria revoluționară creatoare și dotat cu capacitate de acțiune ce se întemeiază pe unanima adeziune a poporului în jurul partidului comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înțeles, intîiul, că România are marile resurse ale dezvoltării multilaterale și că poate să se înscrie pe drumul eroic al valorificării lor. Renunțînd cu un curaj deosebit la tot ceea ce era dogmă și închistare, formulă sterilă și imagine idilică despre socialism, a imprimat procesului revoluționar din țara noastră cursul marilor inovări, al creativității și inițiativei, al osmozei dintre gîndire și practică în cadrele realismului și fermității. Întreaga sa operă este argumentul total al modului în care fermitatea ideologică și păstrarea nealterată a spiritului dialectic se pot modela și remodela la izvoarele experienței umane nemijlocite, dînd naștere acelei unități dintre gîndire și acțiune care poartă marca patosului revoluționar creator.

Epoca Nicolae Ceaușescu este epoca unei mari renașteri naționale, care a cuprins efectiv toate articulațiile istoriei contemporane a României. Cu o mare forță a gîndirii iscoditoare, cu mijloacele analizei și deciziei științifice, dar și cu rigoarea actului practic al mobilizării forțelor umane și instituționale ale societății, conducătorul partidului și statului nostru se impune în fața istoriei ca întruchiparea deplină a conștiinței comuniste, a datoriei și responsabilității. În tot ceea ce creează și întreprinde se simte pasiunea neobosită, noul valoric superior, neîmpăcarea cu rutina și neajunsurile, dorința arzătoare de a cuprinde într-o viziune unitară și de a înfăptui magistralele istoriei pe pămîntul strămoșesc. Încrederea adîncă a acestui mare Om în capacitatea poporului român din rîndurile căruia s-a ridicat cu glasul și fapta luptei și împlinirii, de a făuri socialismul prin sine și pentru sine, răzbate în afară sub emblema autenticului revoluționar, transformator și creator. Tipul uman al comunistului își află, în opera teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, expresia nemijlocită a conștiinței și durabilității, a eroismului și dăruirii patriotice nețărmurite.

O lume întreagă, atentă la marile procese care o traversează, receptează gîndirea și fapta care poartă semnătura Nicolae Ceaușescu, într-un climat de înaltă recunoaștere, respect și prețuire. Vocația umanistă a păcii și puternica angajare în progresul neîncetat al României, se îngemănează cu creșterea continuă a prestigiului internațional al celui mai iubit fiu al poporului nostru.

Omagiindu-i, acum, personalitatea de excepție, cinstindu-i îndelungata viață și experiență revoluționară, omagiem și cinstim propriul nostru destin, măreția unui popor care a avut și are resursele de a-și găsi marele Conducător, de a-și uni gîndurile și voința în jurul său, al comuniștilor români, cu speranța și convingerea împlinirii idealului comunist al vieții.

Conf. dr. ACULIN CAZACU

Ceea ce ne-a dat tăria să biruim

Cum a reușit România să facă în ani puțini pași uriași pe drumul progresului și bunăstării, să se transforme dintr-o țară cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură a plugului tras de boi într-o țară industrial-agrară cu o economie puternică și viguroasă, modernă și armonioasă, să edifice o societate prosperă, umană pentru toți fiii ei, să-și cucerească o poziție de admirat în lume, în pofida părerii multora care ne vedeau sortiți la periferia dezvoltării ? Răspunsul este, de fapt, marele adevăr al zilelor noastre : prin unitatea de neclintit a poporului în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucitul conducător, cel mai bun fiu al patriei. Sînt cuvinte imprimate profund în conștiința fiecăruia, adevăruri care exprimă temeiul marilor cuceriri și împliniri ale țării și, totodată, temeiul drumului nostru spre construirea României comuniste de mîine.

Această unitate de cuget și aimțire, de acțiune și voință se afirmă răspicat în teritoriul cel mai convingător al vieții : producția de bunuri materiale și spirituale prin care se scrie o nouă istorie a patriei. Toți oamenii sînt conștienți că tot ce a reprezentat ideal înalt, că tot ce s-a durat în această țară pentru izbînda dreptății, libertății și neatîrnării, că tot ce a însemnat mers înainte pe calea progresului și civilizației, a omeniei și egalității, că tot ce ne-a dat tăria să biruim greutățile se leagă de fapta și de lupta partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care și-a dedicat toată viața, întreaga energie revoluționară, fiecare zi și fiecare oră de neodihnă binelui patriei și poporului.

Capacitatea partidului de a uni în jurul său întreaga țară își trage rădăcinile din faptul că el însuși este trup din trupul poporului, că din popor se aleg cei mai de nădejde reprezentanți ai săi pentru a-i întări permanent rîndurile, că el a fost și este permanentul și cel mai autorizat purtător de cuvînt al intereselor țării și maselor, că, împreună cu poporul, partidul elaborează și duce la îndeplinire politica sa. Din mijlocul poporului s-a ridicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, simbol al aspirațiilor și idealurilor noastre ale tuturor, care la cîrma destinelor țării conduce cu clarviziune, gînd înaripat și pasiune revoluționară România spre noi orizonturi de dezvoltare și prosperitate. „Ceaușescu și poporul", cuvinte rostite din inimă de milioane și milioane de glasuri, reprezintă ideea-forță, realitatea fundamentală a celor mai luminoși ani din istoria patriei, expresia unității de neclintit în jurul partidului, al secretarului său general.

Precum un fluviu urias care-și adună apele, partidul a strîns în jurul său toate energiile creatoare ale poporului pentru înfăptuirea vastului program de înflorire a României socialiste. Starea de unitate proprie organismului nostru social este reflexul firesc al stării de adîncă echitate instituită continuu prin măsuri realiste, profund umane, cu deosebire de cînd în fruntea partidului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent gînditor politic, promotor al acțiunilor novatoare în toate domeniile, al unui nou stil de muncă și de conducere : în mijlocul oamenilor, cu oamenii, pentru oameni.

Practica încetățenită de conducătorul prețuit și iubit al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a dialoga sistematic cu cei ce muncesc, de a-i consulta și a decide împreună cu ei în toate marile probleme ale țării, acea osmoză de fapte și gîndire între mase și conducătorul ales prin voința unanimă întărește neîncetat legătura organică dintre partid și popor, unitatea lor de monolit. Legăturile directe ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale în timpul vizitelor de lucru făcute împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în toate zonele țării, în unități industriale, agricole, pe șantiere, în școli și institute de cercetare, pretutindeni unde pulsează viața țării, constituie expresii elocvente ale manifestării unității dintre popor și conducătorul său încercat, ale devotamentului cu care este urmat cel mai bun fiu al națiunii noastre în nobila și luminoasa operă de înălțare a patriei pe noi culmi de progres. „Putem spune că tocmai datorită acestor consultări cu poporul, cu oamenii muncii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — am găsit întotdeauna cele mai bune căi pentru a realiza programul de dezvoltare — și aceasta a dus la întărirea forței și unității indestructibile a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste".

Dezvoltarea puternică a democrației muncitorești revoluționare, faptul că masele participă direct la conducerea tuturor domeniilor de activitate, la actul de decizie și la transpunerea lui în fapt, întărirea controlului exercitat de oamenii muncii asupra activității depuse de cei pe care i-au ales adîncesc și cimentează unitatea dintre partid și popor.

Întreg poporul este conștient că urmînd calea trasată de partid, de gîndirea vizionară a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se statornicește o Românie tot mai prosperă și înfloritoare. Argumentul de netăgăduit este viața nouă ce-o trăim. Dar pentru aceasta trebuie să construim acest drum cu munca responsabilă și eficientă a fiecăruia dintre noi. Tocmai de aceea, mai unit ca oricînd în jurul partidului, al secretarului său general, poporul român se află angajat în aceste zile cu întreaga sa energie creatoare într-un susținut efort pentru transpunerea neabătută în viață a indicațiilor și sarcinilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, dăruindu-se cu tot elanul și capacitatea sa înfăptuirii Programului adoptat de Congresul al XIII-lea și hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Cîntec pentru conducătorul iubit

Eroul

Vocație de geniu... Curajul de-a privi
Lucid în fața vremii și de-a-i croi drum nou,
De-a înălța, mai mîndre cu fiecare zi,
Columnele cetății... Măreț și brav Erou !

Așa îl știe lumea ! Așa îl știu românii,
În jurul Lui uniți, ca stîncile în munte,
Urmindu-i gîndul drept, pentru a-și fi stăpînii,
Pe cel ce-i este țării cutezătoare frunte.

Ivit în plai de Olt, a dus, prin gînd și faptă,
Din tineri ani la ceasul matur de împlinire,
Visarea neclintită și vrerea înțeleaptă
Ca patria să-și afle loc demn în omenire.

Cu inimă zidită în tricolorul drag,
Ctitor de ev al muncii, viteaz, clarvăzător,
El e Eroul păcii, în pragul de nou veac,
Și este României stindard spre viitor.

NICOLAE DRAGOȘ ■

O epocă de vis înmugurește

Cum să rostesc mai pur și mai curat
acest cuvînt de dragoste-ncărcat ?
Cuvînt înalt, măreț, cutezător
ce definește-o țară și-un popor ?

În țara păcii roadele sporesc
întinerit e plaiul românesc
O Epocă de vis înmugurește
și stelele vorbesc pe românește !

E CEAUȘESCU stemă și drapel
și conștiința noastră este, El !
să-l însoțim în drumu-i temerar
pe Marele Bărbat, vizionar ;

El merge dirz, în frunte, ca un Steag
spre țelul omenirii, CEL mai DRAG !

ANTON STANCIU ■

Odă

Să cînți a Patriei aniversare
Cînd Patria e însăși viața ta
E ca și cum ai cărge spre izvoare
Și-ntors în tine, ție ți-ai cînta.

Cînd porți un timp de glorii în adîncuri
Și urci cu prunci pe umeri spre înalt
Cu arcul înfrățirii la oblîncuri
Unești un țărm de dor, cu celălalt.

Să cînți a Conducătorului aniversare
Pe lira ta de suflet și avînt
E ca și cum întors înspre izvoare —
Ai săruta al Patriei pămînt.

NICOLAE NICOLAE ■

Ctitor de zare comunistă

Îl văd urcînd, ctitor printre stindarde,
Un obelisc fierbinte făcînd spre soare semn
Adînc în mine simt spre veșnicii cum arde
Cuvîntul conducătorului suprem.

El ne înalță cugetul și vrerea,
Să fim în lume vrednici făurari,
În inima lui vie stă puterea
Poporului — pădure de stejari !

De-aceea-i facem patriei cununi,
Floarea de colț s-o auzim cum crește,
Așa cum ne-am rîvnit-o din străbuni,
Ctitori visînd ca El, muncitorește.

Cu inima și fapta neșovăind sub soare —
Arc de triumf. Pășim biruitori !
Să urce România spre comunista zare,
Îți vom urma cuvîntul de vrednic luptător !

VICTOR STAN ■

La ceas sărbătoresc

De roade vestitor timpul se-așterne
pe brazdele mănoase, ocrotitor, curat.
La ceas sărbătoresc se-nvește țara
prin fapta fără seamăn a marelui Bărbat.

Și iată-i nesfîrșită-n cetate bucuria,
ni-s visele mai 'nalte, mai pline de temei.
La ceas sărbătoresc se-nvește țara
prin Ceaușescu, Omul de-aleasă omenie.

Ne este casa casă și pîinea ne e pîine
c-am așezat sămînța doar în fecunda glie.
La ceas sărbătoresc se-nvește țara
prin Ceaușescu, Omul de-aleasă omenie.

La ceas sărbătoresc se-nvește țara
și dăinui-va veșnic al nostru tricolor.
După străbune datini, urarea ei răsună —
Mulți ani și sănătate viteaz Conducător !

Cîrmaci viteaz

Iată învie grîul sub dalbele omături
și-i pregătită țara de-aleasă sărbătoare ;
răsună imnuri, harpele vibrează
din Maramureș pîn' la Marea Mare.

Și rîu și ram și tot ce-nvește
acest tărîm de dor cu-al său renume
îl preaslăvesc pe marele Bărbat,
Eroul păcii mult stimat în lume.

Cîrmaci viteaz, de temeri neînfrînt,
chezaș al fericirii, -nsetat de libertate,
spre propășirea patriei române
Să ne trăiți MULȚI ANI în SĂNĂTATE !

VIOREL VARGA ■

Ca lumina

Vorba Ta coboară-n inimi
Ca lumina într-o floare,
Le ritmează tresărirea
Către piscuri viitoare.

Vorba Ta coboară-n suflet
Ca-ntr-o pajiște cerească
Și oprinde rug de cuget
Și simțire românească.

Vorba Ta se face vultur
Peste plaiul strămoșesc
Și sub zborul ei fantastic
Aripi noi înmuguresc.

VICTOR RUSU ■

Timp eroic

Scriu poemul acesta — Elogiu
Adus biruinței, recunoștință
Față de Marele Erou al Țării,
Nicolae Ceaușescu, cu ochii mereu îndreptați
Spre orizonturile Sărbătorii ;

Scriu poemul acesta cu fruntea sus
Și-l laud pe Omul ce-și slujește Patria
Cu devotament, legămînt — credință de o viață,
Întruchipare a neodihnei pentru
Timpul eroic.

Timpul celor mai mari împliniri din Istoria
Patriei, Omul acesta însetat de lumină
Izbînzi depline — strălucirea celei
Mai nobile înțelepciuni, iubire de Glie și
Încredere în pacea omenirii ;

Scriu poemul acesta cu gîndul la Fiul
Patriei, Nicolae Ceaușescu — o Viață pentru
Împlinirea unui țel — zborul spre lumină,
Totală dăruire — cerul vieții sale cuprinzînd
Pînă și pe cei mai din urmă om.

GEORGE COROBEA ■

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3-312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca județeană
MUREȘ

Flacăra
anul XXXVII
4 (1 701)
VINERI
29 ianuarie
1988
SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Într-o emoționantă atmosferă de înaltă trăire patriotică, în deplină unitate de gînd și simțire

Țara și-a sărbătorit Eroul

Adunarea solemnă omagială și grandioasa manifestare populară din inima Capitalei — vibrantă expresie a sentimentelor de nețărmurită dragoste, recunoștință și încredere ale întregului nostru popor față de cel mai iubit fiu și brav conducător al națiunii române

Nu există și nu poate exista pentru un revoluționar o satisfacție mai mare decît aceea de a fi participant activ la realizarea năzuințelor poporului de bunăstare, de libertate, de fericire!

Tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
i-au fost conferite
Titlul de Onoare Suprem „EROU AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA“, Ordinul „Victoria Socialismului“ și Medalia Jubiliară

Zi de luminoasă și vibrantă sărbătoare

Într-o atmosferă de entuziasm, de bucurie și de încredere în viitor, întreaga țară a sărbătorit a 70-a aniversare a zilei de naștere și împlinirea a peste 55 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Sărbătorindu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, strălucitul gînditor și militant revoluționar, erou al păcii în întreaga lume, poporul nostru a adus omagiul său fierbinte unei vieți pilduitoare de slujire înflăcărată a cauzei propășirii patriei, de eroică abnegație comunistă, unei vieți consacrate fericirii și binelui națiunii române și întregii omeniri.

Un eveniment important al momentului aniversar l-a constituit adunarea solemnă omagială care s-a desfășurat la Sala Palatului Republicii, festivitate organizată de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat, Guvernul Republicii Socialiste România, Marea Adunare Națională și Frontul Democrației și Unității Socialiste. Cei prezenți în sală au salutat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu îndelungi și puternice aplauze, cu urale și ovații. Exprimînd gîndurile și sentimentele întregii națiuni, participanții la adunare au exprimat urarea fierbinte pe care toți fiii României o adresează conducătorului partidului și statului cu prilejul zilei sale de naștere. Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarășa Elena Ceaușescu, în prezidiul adunării solemne omagiale au luat loc membrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., membri de partid cu stagiu din ilegalitate. În sală se aflau membrii supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretarii Comitetului Central al Partidului, membrii C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai Guvernului, deputații Marii Adunări Naționale, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, reprezentanți ai tuturor organismelor democrației noastre muncitorești-revoluționare, ai organizațiilor de masă și obștești, delegații ale tuturor județelor și a municipiului București, activiști de partid și de stat. Erau de față șefii misiunilor diplomatice acreditați la București, precum și corespondenți ai presei de peste hotare.

Ilustrului sărbătorit i-a fost înmînat Mesajul omagial de felicitare adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat, Guvernul Republicii Socialiste România, Marea Adunare Națională și Frontul Democrației și Unității Socialiste. În același cadru, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost înmînate Titlul de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România", Ordinul „Victoria Socialismului" și Medalia Jubiliară, conferite prin Hotărîre-Decret a Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, în semn de profundă și aleasă prețuire pentru prodigioasa activitate desfășurată în slujba partidului, a patriei și poporului român, a cauzei socialismului și păcii. Tovarășii din conducerea partidului și statului, precum și membrii de partid cu stagiu din ilegalitate aflați în prezidiu l-au felicitat călduros pe sărbătorit. Asistența a ovaționat îndelung pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, reafirmînd înalta cinstire pe care întregul partid, întreaga națiune o dau îndelungatei sale activități revoluționare. În continuare, conducătorul partidului și statului a fost felicitat de delegații ale ministerelor și ale altor instituții centrale, ale organizațiilor județene de partid, ale tineretului, pionierilor și șoimilor patriei.

Primit cu multă însuflețire, cu cele mai alese sentimente de dragoste și stimă, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea secretarului general al partidului, președintele Republicii, a fost urmărită cu cel mai viu interes, fiind subliniată în repetate rînduri cu îndelungi și puternice aplauze, urale și ovații.

Aceeași atmosferă de mare sărbătoare s-a regăsit în Piața Republicii, unde zeci de mii de locuitori ai Capitalei — reprezentanți ai puternicelor colective muncitorești, ai tuturor oamenilor muncii din cele mai diferite domenii de activitate — au venit să exprime tovarășului Nicolae Ceaușescu întreaga lor dragoste, stimă și recunoștință, să-i adreseze cele mai calde urări de ani mulți în sănătate și putere de muncă, noi și mărețe împliniri în activitatea de înaltă răspundere ce o desfășoară în fruntea partidului și a statului, spre binele României, al întregului popor. Formînd un adevărat culoar viu, zeci de mii de bucureșteni au scandat cu însuflețire „Ceaușescu — La mulți ani !", Mari coruri muncitorești, ale tineretului și studenților au intonat cîntece patriotice, revoluționare. În Piața Republicii au răsunat cunoscutele cîntece „Partidul — Ceaușescu — România" și „La mulți ani cu sănătate !". În semn de profundă cinstire și prețuire, în numeroase rînduri grupuri de tineri, pionieri și șoimi ai patriei au oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, buchete de flori. Ansambluri artistice de amatori au întregit prin cîntec și joc atmosfera acestei sărbătoriri. Adresîndu-se celor prezenți, conducătorul partidului și statului a spus : „Vă mulțumesc foarte mult pentru această manifestare prietenească, în care văd expresia încrederii întregului popor în partid, în politica sa, care corespunde intereselor întregii națiuni. Vă urez încă o dată tuturor, întregului nostru popor, succese tot mai mari în întreaga activitate. Împlinirea tuturor năzuințelor de mai bine. Multă sănătate și fericire ! Să acționăm cu toată hotărîrea pentru înaintarea României spre comunism !".

Adunarea solemnă și marea manifestație populară din Piața Republicii au exprimat, prin întreaga lor desfășurare, hotărîrea tuturor cetățenilor României de a urma neabătut exemplul luminos al vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu convingerea că cel mai prețios omagiu ce-l pot aduce conducătorului iubit este angajarea lor fermă de a înfăptui în mod exemplar, strînși uniți în jurul partidului, al secretarului său general, obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

ION DUMBRAVĂ ■

„Forța invincibilă a partidului constă în nivelul politic și ideologic, în concepția sa științifică, revoluționară, în unitatea de nezdruncinat, dar și în strînsa legătură a partidului cu poporul."

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși,

Sînt profund emoționat de marea adunare solemnă, de toate manifestările organizate în vederea aniversării zilei mele de naștere și îndeosebi a peste 55 de ani de activitate revoluționară în mișcarea muncitorească, în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist și ale glorioasului nostru partid comunist. **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung : „Ceaușescu — La mulți ani !").**

De aceea mi-e greu, mi-e tare greu să găsesc cele mai alese cuvinte pentru a exprima tot ce aș vrea să spun în aceste momente deosebite pentru mine. **(Aplauze prelungite).** În aceste împrejurări sărbătorești, gîndurile mele se îndreaptă, în primul rînd, către marele nostru partid, forța politică conducătoare a întregii națiuni, care își îndeplinește cu cinste misiunea sa istorică, către minunata noastră clasă muncitoare și toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, către țărănime, intelectualitate, către întregul nostru popor, cărora le mulțumesc din toată inima pentru manifestările de dragoste și încredere și le adresez, totodată, cele mai bune urări de noi și noi realizări, de împliniri în muncă și viață, în dezvoltarea continuă a patriei noastre și ridicarea ei pe noi culmi de progres și civilizație. **(Aplauze și urale prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — România, stima noastră și mîndria !", „Ceaușescu și poporul !").**

Mulțumesc în mod călduros Comitetului Central al partidului, Consiliului de Stat, guvernului, Marii Adunări Naționale și Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru felicitările, urările și aprecierile la adresa activității mele, cuprinse în mesajul ce mi-a fost adresat.

Toate aceste aprecieri le consider o reafirmare a justeței liniei generale a partidului, elaborată în mod colectiv de organele conducătoare ale partidului și statului, de întregul nostru partid, precum și a justeței activității practice a tuturor oamenilor muncii, de făurire a socialismului și edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare neabătută a României spre visul de aur al omenirii, spre comunism ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — La mulți ani !", „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !").**

De asemenea, mulțumesc călduros pentru titlul de „Erou al Republicii Socialiste România" și pentru înaltele distincții ce mi-au fost acordate, pe care le consider ca o apreciere a activității mele în slujba partidului și poporului, a cauzei socialismului și păcii, o cinstire a partidului în care am desfășurat întreaga mea activitate. **(Aplauze și urale puternice, prelungite).**

Aceleași calde mulțumiri adresez tuturor comitetelor județene și organizațiilor de partid pentru mesajele ce mi-au fost adresate. Totodată, adresez cele mai vii mulțumiri tuturor organizațiilor de masă și obștești, organelor de stat, organelor democrației muncitorești revoluționare pentru mesajele de felicitare și urările ce mi-au fost adresate cu acest prilej. **(Aplauze puternice).**

În mod deosebit doresc să adresez cele mai vii mulțumiri pionierilor și șoimilor patriei, tineretului patriei noastre, pentru cuvintele calde ce mi le-au adresat, care mi-au reamintit într-un fel de perioada de mai bine de 55 de ani cînd mi-am început activitatea mea ca revoluționar.

Astăzi, copiii patriei noastre au asigurat tot ce e necesar pentru învățătură, pentru viață, pentru un viitor liber, luminos ; pot să gîndească spre visul de aur — comunismul, să-și propună și să realizeze cele mai măreți visuri. Merită ca pentru viitorul națiunii noastre, pentru viitorul copiilor patriei noastre, pentru viitorul tuturor națiunilor și copiilor de pretutindeni să facem totul pentru o lume mai bună, a păcii și colaborării ! **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu — La mulți ani !").**

Toate aceste manifestări, aprecieri și felicitări ce mi-au fost adresate cu prilejul aniversării îndelungatei activități revoluționare le consider ca o expresie a faptului că în cei peste 55 de ani de activitate revoluționară, de comunist, am îndeplinit întotdeauna misiunile încredințate de partid, de popor, am servit în toate împrejurările cauza socialismului, a comunismului, interesele generale ale națiunii noastre, cauza independenței și suveranității României, a păcii și colaborării internaționale. **(Aplauze și ovații prelungite. Se scandează cu putere „Ceaușescu — La mulți ani !").**

Dragi tovarăși,

La aniversarea a 70 de ani de viață, mai cu seamă a peste 55 de ani de activitate revoluționară, gîndurile mele se duc cu multe decenii în urmă. De aceea, consider necesar să mă refer, chiar și foarte pe scurt, la unele evenimente importante din istoria patriei și a partidului nostru. Este bine cunoscută lupta îndelungată a poporului nostru, a forțelor celor mai progresiste, a mișcării muncitorești-revoluționare pentru formarea națiunii române, a limbii și culturii române, a statului național unitar. În întreagă această activitate poporul a reprezentat întotdeauna o adevărată forță motrice care a asigurat dezvoltarea națiunii și a patriei noastre, înaintarea ei pe calea progresului. Poporul este deci adevăratul făuritor al istoriei, al patriei noastre ! Lui trebuie să-i aducem toate mulțumirile și cinstirea ! **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — La mulți ani !").**

Vreau să fiu bine înțeles. Nu neg rolul activiștilor, al personalităților din istoria patriei, al forțelor înaintate, dar toți aceștia nu ar fi putut realiza nimic fără sprijinul poporului, fără unitatea întregii noastre națiuni și hotărirea ei fermă de a-și făuri un viitor liber, independent. **(Aplauze puternice).**

Înfăptuirea statului național unitar în 1918 a deschis o nouă perspectivă dezvoltării forțelor de producție, dezvoltării generale a țării noastre.

Trebuie să spunem însă deschis că așteptările clasei muncitoare, ale țărănimii, intelectualității, practic ale întregului popor, nu s-au putut realiza datorită politicii claselor exploatatoare burghezo-moșierești, a puternicei dominații imperialiste asupra României.

Astfel, la sfîrșitul celui de-al treilea deceniu și începutul celui de-al patrulea, situația în România devenea tot mai grea. Asuprirea moșierilor și capitaliștilor era agravată și mai mult de dominația monopolurilor imperialiste străine, care dețineau mai mult de 50 la sută din economia națională.

În aceste împrejurări, lupta maselor populare împotriva asupririi și dominației străine a cunoscut o amploare deosebită. Mișcarea muncitorească, îndeosebi Partidul Comunist Român, creat la începutul deceniului al III-lea, avea un rol tot mai important în organizarea și conducerea luptelor de clasă împotriva asupririi sociale și naționale, împotriva dominației străine.

Este necesar de subliniat faptul că înrăutățirea situației din România era strîns legată de marea criză economică mondială, care a cuprins întreaga omenire și a avut urmări deosebit de grave și în țara noastră.

În aceste împrejurări, am intrat în mișcarea muncitorească revoluționară, apoi în rîndurile Partidului Comunist Român.

Am venit în București în 1929, iar în 1930 am intrat în mișcarea sindicală a tineretului, în Uniunea Tineretului Comunist și, în 1933, am devenit membru al Partidului Comunist Român. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Aceștia au fost ani de puternice lupte de clasă dar și de intensificare a activității, a luptei împotriva fascismului și a pericolului de război. Pe plan internațional, erau anii ascensiunii fascismului, ai instaurării dictaturii naziste în Germania. În România, agentura hitleristă Garda de Fier, își intensifica acțiunile teroriste împotriva forțelor muncitorești, democratice, inclusiv a unor oameni politici mai democrați din rîndurile burgheziei. I-a revenit Partidului Comunist Român răspunderea, dar și cinstea de a se ridica cu toată fermitatea în apărarea intereselor maselor populare, ale întregii națiuni, în lupta împotriva fascismului, a pericolului de război. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Puternicele greve muncitorești din 1932 și 1933, între care marile greve din Ploiești și grevele ceferiștilor din București — februarie 1933 — au demonstrat cu putere capacitatea organizatorică a Partidului Comunist, au arătat că forța cea mai consecventă de luptă împotriva fascismului și pentru democrație o reprezintă clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea progresistă, unitatea tuturor forțelor muncitorești și democratice.

Merită de subliniat importanța politică a grevelor din februarie 1933, care au fost primele mișcări de masă din Europa după venirea la putere a hitlerismului în Germania. Ele au demonstrat că numai clasa muncitoare și forțele antifasciste, acționînd în strînsă unitate, pot să bareze calea fascismului, pot să asigure dezvoltarea democratică a societății, să împiedice războiul și să asigure pacea în lume. **(Aplauze și urale puternice).**

În aceste împrejurări, partidul mi-a încredințat munci de răspundere în conducerea tineretului antifascist și în cadrul Comitetului Național Antifascist, apoi în conducerea unor organizații de tineret din unele regiuni ale țării.

Astfel, ca mulți activiști ai partidului, am devenit revoluționar de profesie, consacrîndu-mi întreaga activitate luptei revoluționare pentru eliberarea socială și națională, pentru apărarea independenței patriei, pentru cauza partidului, a poporului, a socialismului și comunismului. **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !").**

Au fost ani de luptă grea, de arestări, de teroare și prigoană sălbatică. Atunci comuniștii se aflau în primele rînduri ale celor care au făcut totul și și-au dat chiar și viața pentru apărarea intereselor maselor populare, pentru apărarea democrației, a independenței țării, pentru asigurarea păcii.

Au urmat ani grei de închisoare, din care aproape doi ani și jumătate la Doftana. În închisoare, comuniștii au dat dovadă de fermitate, de dîrzenie, ținînd în continuare sus steagul luptei revoluționare, și au transformat Doftana, ca și alte închisori, în adevărate universități revoluționare, de educație și formare revoluționară, patriotică a comuniștilor, a antifasciștilor. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În țară se dezvolta puternic Frontul Popular, unitatea clasei muncitoare, a forțelor democratice și patriotice.

În același timp, situația mondială devenea tot mai grea. Germania hitleristă a trecut la ocuparea Austriei, apoi a Cehoslovaciei, acționînd cu toate forțele în direcția unui nou război mondial.

În aceste împrejurări, în România avea loc o puternică luptă între două tendințe diametral opuse — între forțele realiste, în rîndul cărora mișcarea mun-

(Continuare în pagina 4)

„Privim cu îndreptățită mîndrie la tot ce am realizat sub conducerea partidului în construcția socialistă și dezvoltarea patriei noastre!“

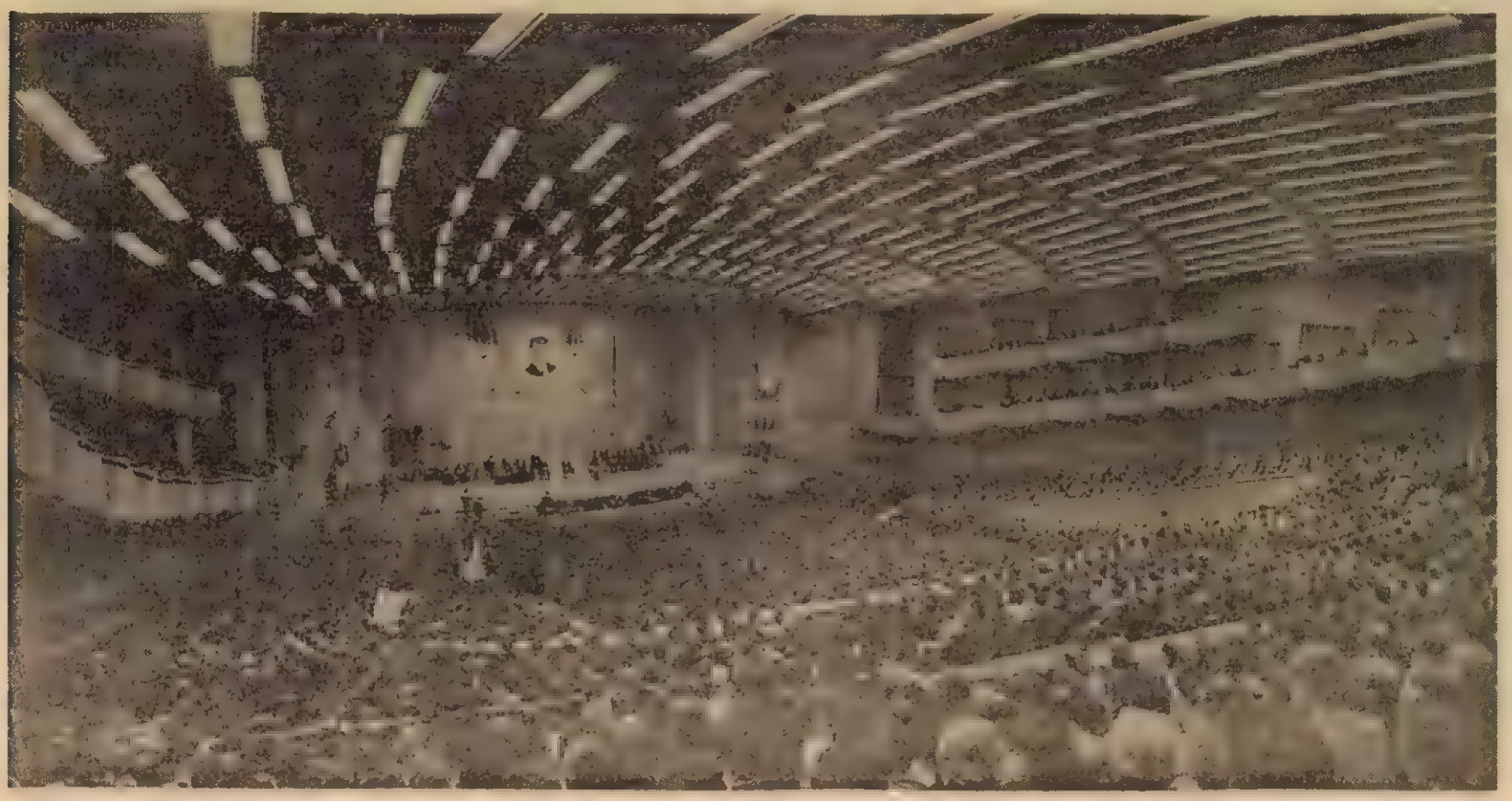

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pagina 3)

citorească, partidul comunist ocupa un loc important, și forțele reacționare, fasciste, care acționau pentru a arunca România în război, alături de Germania nazistă.

Trebuie să menționăm faptul că în primăvara anului 1939, odată cu ocuparea Cehoslovaciei, în România a fost decretată mobilizarea generală. A urmat marea demonstrație de la 1 Mai 1939, care a reprezentat prima manifestare de asemenea amploare din Europa, după ocuparea Cehoslovaciei, în care poporul român; s-a ridicat cu hotărîre împotriva fascismului, a războiului, pentru apărarea independenței și integrității României. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Lipsa de unitate deplină în rîndurile forțelor muncitorești, democratice din țara noastră, dar și evoluția situației mondiale, compromisurile și capitularea rînd pe rînd în fața Germaniei hitleriste, au împins întreaga omenire — deci și România — spre război, spre catastrofă.

Instaurarea dictaturii militaro-fasciste în țara noastră a reprezentat nu numai un regim de teroare sălbatică împotriva forțelor democratice, progresiste, a întregului popor, dar și trădarea intereselor vitale naționale, ale întregii națiuni.

Pe plan internațional au avut loc noi evenimente grave. A fost ocupată Polonia. Germania hitleristă a impus României Dictatul de la Viena, prin care o parte din teritoriul țării a fost ocupat de Ungaria horthystă. România a fost aruncată astfel în războiul antinațional, împotriva Uniunii Sovietice, alături de Germania hitleristă.

În această situație deosebit de gravă pentru însăși existența patriei noastre, Partidul Comunist Român a fost singura forță consecventă care s-a ridicat împotriva Dictatului de la Viena, pentru apărarea integrității și suveranității României, care a luptat cu hotărîre împotriva dictaturii militaro-fasciste, împotriva războiului antisovietic.

Se poate vorbi mult — și se poate scrie și mai mult — despre evenimentele din acea perioadă. Dar viața, adevăratul judecător, a demonstrat cu putere că nici o înțelegere realizată cu Germania hitleristă nu a servit pății și independenței popoarelor, ci, dimpotrivă, toate acestea au constituit în realitate un puternic sprijin în pregătirea războiului, care a costat atît de mult omenirea și, în primul rînd, Uniunea Sovietică.

Împreună cu mulți activiști ai partidului nostru am fost participant activ la multe din aceste evenimente și mai cu seamă la lupta fermă a partidului, a forțelor revoluționare împotriva războiului, pentru apărarea intereselor supreme ale țării noastre, a integrității și independenței României. **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !“, „Ceaușescu — România !“).**

Dragi tovarăși,

În toată perioada războiului, Partidul Comunist Român a acționat cu întreaga hotărîre pentru realizarea unității clasei muncitoare, a tuturor forțelor progresiste, antifasciste, pentru realizarea puternicului front antifascist și antirăzboinic.

După cum este bine cunoscut, victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a deschis o nouă eră în istoria României. Partidul nostru s-a angajat cu toate forțele în organizarea luptei pentru eliberarea deplină a țării și participarea activă, alături de armatele sovietice, la războiul împotriva cotropitorilor străini, împotriva fascismului pînă la victoria finală. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În același timp, partidul și-a concentrat forțele pentru organizarea sa, a Uniunii Tineretului Comunist, a sindicatelor și a altor organizații obștești, pentru trecerea la înfăptuirea unor profunde transformări democratice în țară.

Totodată, încă în timpul războiului împotriva fascismului, s-a trecut, din inițiativa Partidului Comunist Român, la înfăptuirea reformei agrare, iar la 6 Martie 1945 s-a instaurat primul guvern democratic, care a asigurat dezvoltarea pe o cale nouă a țării noastre, realizarea unor importante reforme sociale și naționale care au deschis calea trecerii la înfăptuirea revoluției socialiste.

La Conferința Națională a partidului din decembrie anul trecut am făcut un larg bilanț asupra schimbărilor petrecute în România, al stadiului actual în care se găsește astăzi patria noastră. De aceea nu doresc să mă refer din nou la toate acestea.

Merită însă de subliniat că, într-o perioadă scurtă, în România s-au produs asemenea transformări revoluționare care reprezintă mai multe etape istorice de dezvoltare, de la orînduirea burghezo-moșierească, la societatea socialistă multilateral dezvoltată pe care o edificăm cu succes în România. Au fost ani grei de luptă și muncă, dar am ieșit victorioși! **(Aplauze puternice, prelungite ; se scandează îndelung : „Ceaușescu și poporul !“).**

În această perioadă, țara noastră s-a transformat dintr-o țară agrară, cu o industrie slabă, într-un puternic stat industrial-agrar, cu o industrie puternică, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă în plină dezvoltare.

S-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul, cultura, s-a asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. **(Aplauze puternice, prelungite, se scandează îndelung „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria !“).**

Merită de subliniat, în mod deosebit, marile realizări înfăptuite după Congresul al IX-lea al partidului, care a deschis calea afirmării forțelor creatoare ale clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, ale întregului nostru popor. Am pornit de la necesitatea înțelegerii și aplicării creatoare a legităților și adevărurilor generale, universal valabile, la condițiile și realitățile din țara noastră, de la necesitatea că trebuie să renunțăm la dogme, la șabloane, că nu există și nu poate exista un model pentru edificarea societății socialiste, ca, de altfel, a oricărei alte societăți, că trebuie să studiem realitățile românești în stabilirea celor mai bune căi pentru asigurarea dezvoltării generale a țării. Dar, în același timp, am avut întotdeauna și vom avea permanent în vedere experiența practică, generală a construcției socialiste, a dezvoltării societății omenești în general.

Oricine poate privi orașele și satele patriei noastre, înfățișarea generală a României. Am aplicat în dezvoltarea generală a patriei principiul repartizării forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Astfel, în toate județele s-au realizat și s-au dezvoltat, după Congresul al IX-lea, peste 180 de noi platforme industriale, mii și mii de întreprinderi industriale și din alte domenii. Practic, în toate județele patriei noastre — așa cum s-a subliniat la Conferința Națională a partidului — s-a realizat o dezvoltare armonioasă a industriei, agriculturii, a celorlalte sectoare de activitate, ceea ce asigură adevărata egalitate în drepturi, condiții de muncă și viață egale pentru toți cetățenii patriei noastre, perspectiva înfloririi României, a unei vieți tot mai fericite, a înfăptuirii reale a autoconducerii în toate domeniile. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Am dezvoltat larg sistemul democrației muncitorești revoluționare, am pornit și pornim de la faptul că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor, că dezvoltarea democrației muncitorești revoluționare participarea activă a întregului popor la făurirea conștientă a propriului său viitor constituie factorul decisiv al făuririi socialismului și comunismului.

Așa cum am apreciat, în deplină unanimitate, la Conferința Națională a partidului, România se găsește astăzi într-un stadiu nou de dezvoltare. Pe baza hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a Programului partidului, trebuie să acționăm pentru înfăptuirea neabătută a obiectivelor privind trecerea României în stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată, de ridicare a ei pe noi culmi de progres și civilizație. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Toate mărețele realizări din anii construcției socialiste sînt rodul activității minunatei noastre clase muncitoare, a țărănimii, intelectualității, a muncii unite a întregului popor, care înfăptuiește neabătut politica partidului ce corespunde pe deplin intereselor vitale de bunăstare, de fericire a întregii națiuni ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !“, „Ceaușescu și poporul !“, „Ceaușescu — La mulți ani !“).**

În anii de început ai construcției socialiste au fost mulți, în străinătate, care se îndoiau de capacitatea poporului nostru de a lichida într-un termen scurt înapoierea, dar, din păcate, au fost chiar și în rîndurile noastre unii care priveau cu o anumită neîncredere în capacitatea creatoare a poporului nostru. Viața a dezmințit pe toți și a demonstrat că acest popor, care de două milenii și jumătate a trăit și apărat aceste meleaguri, a făurit, într-un timp record, o țară înaintată, modernă, demonstrînd forța sa creatoare, ceea ce constituie garanția viitorului luminos al patriei noastre ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !“).**

Iată de ce privim cu îndreptățită mîndrie la tot ce am realizat sub conducerea partidului în construcția socialistă și dezvoltarea patriei noastre !. Știm că acestea le datorăm, așa cum am menționat, întregului nostru popor, dar trebuie să declar, ca o datorie de conștiință, că toate acestea le-am putut înfăptui datorită existentei gloriosului nostru partid comunist, care, de la înființarea sa, în momentele hotărîtoare, și-a îndeplinit cu cinste misiunea istorică de organizare a activității și luptei pentru revoluția socialistă, pentru dezvoltarea economico-socială pentru întărirea continuă a forței materiale a patriei, a independenței și suveranității României. **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu — La mulți ani !“).**

Ca unul din vechii activiști, cu o îndelungată activitate în partidul nostru, pot să declar fără nici o reținere că partidul nostru a îndreptățit pe deplin încrederea poporului, că a acționat și a făcut totul pentru înlăturarea asupririi și pentru dezvoltarea liberă și independentă a patriei noastre. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Fără nici o îndoială, că, în toată această activitate îndelungată, au fost și lipsuri, s-au făcut și unele greșeli, dar ele se datoresc nu concepției revoluționare a partidului, nu principiilor științifice ale luptei revoluționare, ci lipsurilor, minusurilor unor activiști, unor cadre ale partidului. Dar, bazîndu-se tocmai pe concepția materialist-dialectică, pe principiile socialismului științific, partidul nostru a reușit să îndrepte la timp și să înlăture unele lipsuri, unele greșeli, să asigure

„Fiți siguri că până la timpul când partidul nostru celebrează 60 de ani de la înființare, comuniștii vor fi scris noi pagini de glorie, cu și mai mult avânt revoluționar!"

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

mersul ferm înainte al patriei noastre pe calea socialismului și comunismului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Poate că unii pot spune că nu este cel mai potrivit moment, dar consider că este de datoria mea să aduc un omagiu tuturor activiștilor și militanților partidului nostru care, într-o formă sau alta, într-o perioadă sau alta, și-au adus o contribuție mai mare sau mai mică, pe măsura capacităților, la dezvoltarea generală a patriei noastre. **(Aplauze puternice, îndelungate).**

Dragi tovarăși,

Privim cu mîndrie la tot ceea ce am realizat. Pornind de la stadiul în care se găsește România astăzi, trebuie să privim cu încredere viitorul și să ne angajăm de a acționa cu întreaga răspundere, în spirit revoluționar, pentru înfăptuirea neabătută a obiectivelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre. Să asigurăm poporului român un viitor demn, liber, o viață îmbelșugată, să acționăm pentru organizarea pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii a întregii activități economico-sociale!

Vorbind de noua gîndire în dezvoltarea omenirii, trebuie să pornim de la principiile revoluționare ale socialismului științific, dar și de la necesitatea de a așeza la baza întregii activități cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Avem programe minunate, o perspectivă sigură pentru înfăptuirea tuturor acestora, dar doresc, și în acest moment, să menționez că ne aflăm într-o asemenea etapă a dezvoltării societății omenești cînd, pentru a asigura progresul națiunii noastre, al întregii omeniri, se cere un spirit nou, revoluționar. În același timp, se cer o atitudine nouă și o înțelegere nouă a rolului științei și tehnicii în asigurarea progresului general al societății omenești. Se poate afirma, fără teama de a greși, că viitorul națiunii noastre, al omenirii este legat de dezvoltarea continuă a științei, a învățămîntului, de o gîndire nouă, revoluționară în toate domeniile! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu — La mulți ani!").**

Pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a perspectivelor mărețe de dezvoltare a patriei noastre, este necesar să întărim tot mai puternic partidul, rolul său conducător în toate domeniile, unitatea și forța sa revoluționară invincibilă de acțiune, să intensificăm permanent activitatea politico-educativă de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului. Să nu uităm nici un moment că forța invincibilă a partidului constă în nivelul politic și ideologic, în concepția sa științifică, revoluționară, în unitatea sa de nezdruncinat, dar și în strînsa legătură a partidului cu poporul. Putem fi siguri că atîta timp cît partidul nostru, activiștii de partid, comuniștii vor fi strîns legați de popor, vom fi de neînvins! Numai astfel partidul își va putea îndeplini cu cinste misiunea istorică de a conduce în continuare întreaga națiune spre o lume mai dreaptă și mai bună, spre visul de aur — spre comunism! **(Aplauze și urale puternice, îndelungate; se scandează îndelung „Ceaușescu — România!", „Ceaușescu și poporul!").**

Dragi tovarăși,

Așa cum am menționat, lupta împotriva fascismului, a războiului, lupta pentru pace a constituit dintotdeauna una din trăsăturile principale ale activității internaționale a partidului nostru. Întărirea solidarității și colaborării cu mișcarea comunistă și muncitorească, cu forțele antifasciste, progresiste și revoluționare de pretutindeni a reprezentat, în toate împrejurările, o caracteristică a activității comuniștilor români.

Iată de ce consider necesar să afirm și acum, în aceste împrejurări, hotărîrea Partidului Comunist Român de a întări necontenit colaborarea și relațiile cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste, social-democrate, cu alte mișcări și partide democratice, în lupta pentru progres, pentru dezarmare și pace.

Vom întări neabătut relațiile cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate în spiritul politicii de coexistență pașnică. Pornim de la faptul că în actualele împrejurări nu există decît o singură cale care să asigure dezvoltarea independentă și liberă, progresul fiecărei națiuni, și această cale este dezarmarea și pacea! **(Urale și aplauze puternice).**

Noua gîndire trebuie să pornească de la renunțarea cu desăvîrșire la politica de înarmare, de asuprire a altor națiuni și popoare, de la neamestecul în treburile interne.

Așa cum am menționat la Conferința Națională a partidului, România este hotărîtă să facă totul pentru a contribui la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru asigurarea păcii, a dreptului suprem al popoarelor la libertate și independență, la existență, la viață, la pace! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — Pace!", „Dezarmare — Pace!").**

Semnarea Acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la rachetele nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune reprezintă un eveniment istoric, dar el nu constituie decît un prim pas pe calea înlăturării uriașelor stocuri de arme nucleare în stare să distrugă de mai multe ori întreaga omenire.

Iată de ce este necesar să intensificăm eforturile pentru realizarea de noi acorduri în direcția reducerii cu 50 la sută a armelor nucleare strategice, pentru oprirea experiențelor nucleare, pentru renunțarea la militarizarea Cosmosului, pentru trecerea la reducerea armelor convenționale în Europa și în întreaga lume. Mai mult ca oricînd este necesar ca toate statele și popoarele din Europa, din întreaga lume să-și unească forțele în această activitate.

Trebuie să acționăm pentru soluționarea tuturor problemelor pe calea tratativelor, pentru renunțarea cu desăvîrșire la forță și la amenințarea cu forța.

Situația economică mondială este deosebit de gravă. Prevederile pentru anul viitor sînt sumbre. În mod deosebit țările în curs de dezvoltare se găsesc într-o situație de nesuportat.

Iată de ce este necesar să se acționeze cu toată hotărîrea pentru o soluție globală a problemelor subdezvoltării, și în primul rînd a problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, pentru organizarea, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, a unei conferințe internaționale în aceste probleme. Trebuie să se asigure participarea tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială, la soluționarea problemelor internaționale complexe. Se impune să crească și mai mult rolul Organizației Națiunilor Unite și al altor organisme în viața internațională!

Situația internațională gravă și complexă impune ca o necesitate unirea tuturor forțelor pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre război, spre catastrofa nucleară, spre înrăutățirea situației economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Să acționăm pentru realizarea unor noi relații economice și politice, de prietenie și colaborare între toate popoarele, asigurînd dezvoltarea economico-socială liberă a fiecărei națiuni! Numai așa se va asigura viitorul omenirii, se va impune dezarmarea, se va asigura pacea! Numai așa se vor afirma o nouă gîndire și un nou mod de acțiune în soluționarea problemelor complexe internaționale, care să asigure un viitor liber, independent, de bunăstare și fericire tuturor națiunilor lumii! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează cu însuflețire „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!").**

Dragi tovarăși,

Încă o dată, de la tribuna Marii Adunări Solemne, doresc să exprim cele mai calde mulțumiri Comitetului Central al partidului, tuturor organelor și organizațiilor de partid, organelor de stat, organizațiilor de masă și obștești, organelor democrației muncitorești pentru felicitările, urările și aprecierile ce mi-au fost adresate. Toate aceste manifestări la adresa activității mele le consider, totodată, adresate partidului, în rîndul căruia mi-am desfășurat și-mi desfășor întreaga activitate revoluționară, în slujba poporului, a socialismului și comunismului. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu — La mulți ani!").**

Totodată, de la această înaltă tribună vă adresez vouă, tuturor participanților la adunare, Comitetului Central, organelor și organizațiilor de partid, organelor de stat, organizațiilor de masă și obștești, organelor democrației muncitorești revoluționare, urările cele mai bune de succes în întreaga activitate, de multă sănătate, de satisfacție și fericire! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează cu însuflețire „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").**

Încă o dată, privind retrospectiv la întreaga mea activitate revoluționară de peste 55 de ani, trebuie să declar că au fost ani nu ușori, ani grei de muncă și luptă, dar și de multe satisfacții. Împreună cu mulți tovarăși din generația luptei ilegale și a revoluției, a construcției socialiste, am avut fericirea de a participa activ la realizarea măreților programe de făurire a socialismului în România, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregii națiuni. Nu există și nu poate exista pentru un revoluționar o satisfacție mai mare decît aceea de a fi participant activ la realizarea năzuințelor poporului de bunăstare, de libertate, de fericire! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Acum, la aniversarea zilei mele de naștere și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, doresc să declar din nou că dacă, prin abstract, ar trebui să reiau activitatea de la început, aș face-o ca și atunci, fără nici o reținere, cu încrederea deplină în cauza luptei revoluționare a partidului, fiind convins că numai și numai pe calea luptei revoluționare, în rîndurile Partidului Comunist, se pot lichida asuprirea, inegalitățile sociale și naționale, se poate asigura triumful celei mai drepte societăți din lume — a socialismului și comunismului — se poate asigura pacea! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu — La mulți ani!").**

În aceste momente solemne, asigur Comitetul Central, partidul, întregul nostru popor că, și în viitor, voi face totul pentru realizarea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism, că nu voi precupeți nici un efort pentru a asigura dezvoltarea tot mai puternică a forțelor de producție, a patriei noastre socialiste, ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii națiuni, întărirea forței materiale și spirituale a țării, a independenței și suveranității României! **(Aplauze și urale prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu — P.C.R.!").**

Mă adresez tuturor tovarășilor de muncă și luptă, Comitetului Central, tuturor organelor de partid și de stat, ale democrației muncitorești-revoluționare, întregului nostru popor cu chemarea de a acționa într-o deplină unitate, de a face totul pentru realizarea măreților obiective de dezvoltare a patriei noastre și de ridicare a ei pe noi culmi de progres și civilizație, asigurînd întregii națiuni o viață demnă, liberă, un viitor luminos! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!").**

Doresc să asigur, și în aceste momente solemne, pe toți prietenii noștri de peste hotare, toate statele și popoarele lumii că vor avea întotdeauna în poporul român un participant activ în lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună, pentru dezarmare, pentru pace și colaborare între toate națiunile lumii! **(Aplauze și urale prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — pace!", „Ceaușescu — România, pacea și prietenia!").**

Încă o dată, vă adresez tuturor — partidului, poporului — cele mai vii mulțumiri și totodată urarea de noi și noi succese în întreaga activitate în slujba partidului, a poporului! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Vă doresc tuturor, întregii noastre națiuni, împlinirea tuturor năzuințelor de mai bine, multă sănătate și fericire! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu — pace!", „Ceaușescu — România, stima noastră și mîndria!", „Ceaușescu — La mulți ani!". Toți cei prezenți în sală se ridică în picioare și, într-o atmosferă de mare însuflețire și puternică unitate în jurul partidului, al secretarului său general, aclamă și ovaționează îndelung pentru cel mai iubit fiu al țării, conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu).**

MESAJUL OMAGIAL DE FELICITARE ADRESAT TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat, Guvernul Republicii Socialiste România, Marea Adunare Națională și Frontul Democrației și Unității Socialiste

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Cu prilejul celei de-a 70-a aniversări a zilei dumneavoastră de naștere și al împlinirii a peste 55 de ani de eroică activitate revoluționară, dorim să vă adresăm, din adîncul inimilor noastre, în deplină unitate de gînd și simțire cu întregul partid și popor, cele mai calde felicitări și urări de sănătate și fericire, de ani mulți și rodnici de viață, plini de mari satisfacții și realizări, nesecată putere de muncă, pentru a ne conduce mereu, prin vremi viitoare, cu aceeași clarviziune și cutezanță revoluționară, spre noi și măreațe victorii, spre împlinirea destinului socialist și comunist al scumpei noastre patrii.

În această zi aniversară — zi de luminoasă și vibrantă sărbătoare națională — însoțim urările noastre fierbinți cu cele mai alese sentimente de dragoste, stimă și profundă recunoștință pe care, asemenea tuturor fiilor țării, le nutrim față de dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu — Erou între eroii neamului, patriot înflăcărat și revoluționar consecvent, strălucit gînditor și om politic de largă recunoaștere mondială, ce întruchipați cu strălucire înaltele virtuți ale poporului român, idealurile sale de echitate și dreptate, de progres și prosperitate, de libertate socială și independență națională, conducătorul genial al mersului nostru neabătut înainte, spre împlinirea visului de aur al omenirii — comunismul.

Omagiindu-vă astăzi, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, națiunea română își omagiază tot ce are mai valoros în istoria sa, voința secular de a-și apăra și afirma ființa națională, de a lupta neobosit pentru binele și fericirea țării. Prin înalta cinstire adusă personalității dumneavoastră, poporul întreg cinstește gloriosul nostru partid comunist, patria socialistă, ale cărei idealuri de independență și progres le întruchipați cu atîta strălucire.

Constituie un mare și profund adevăr — pe care istoria națională l-a consemnat în paginile ei nepieritoare — faptul că, din cei mai tineri ani ai vieții, dumneavoastră ați ales, cu fermitate și curaj, calea luptei pentru cauza celor mulți, pentru suveranitatea și independența țării, pentru transformarea revoluționară a societății românești și făurirea unei orînduiri noi bazate pe deplină egalitate și echitate socială, pe dreptul sacru al poporului de a-și făuri liber propriul destin socialist și comunist.

Legat trup și suflet de glia străbună, demn continuator al marilor înaintași, ferm și neînfricat militant comunist, înzestrat cu o rară capacitate de a intui și înțelege imperativele vremii, v-ați afirmat încă de la începutul activității dumneavoastră revoluționare, prin dîrzenia, curajul și demnitatea cu care ați înfruntat, în anii grei ai ilegalității, prigoana și teroarea regimului burghezo-moșieresc, rigorile odioaselor sale lagăre și închisori. Zdrobitoarele rechizitorii pe care le-ați rostit împotriva acuzatorilor, a exploatatorilor și asupritorilor, acțiunile hotărîte pe care le-ați desfășurat împotriva fascismului și războiului sînt și vor rămîne întotdeauna pentru noi, ca și pentru generațiile viitoare, mărturii de cea mai înflăcărată și pilduitoare cutezanță comunistă. În toate marile momente revoluționare, în pregătirea, organizarea și asigurarea victoriei revoluției de eliberare socială și națională de la 23 August 1944, în ieșirea României din războiul nedrept dezlănțuit de Germania hitleristă și în participarea sa, cu toate forțele, la marile bătălii pentru zdrobirea deplină și definitivă a fascismului, în întregul proces de adînci schimbări revoluționare din acea perioadă, v-ați afirmat cu strălucire înaltele dumneavoastră calități de militant comunist de partid și revoluționar, care a știut să pună, în orice împrejurare, mai presus de orice, interesele țării, ale poporului, ale independenței, suveranității și libertății patriei.

După victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, uriașa dumneavoastră activitate revoluționară s-a ilustrat, într-o deplină continuitate istorică, în luptele purtate de masele muncitoare, conduse de partid, pentru înfrîngerea forțelor reacționare și cucerirea puterii politice și economice, în întreaga operă de refacere și reconstrucție a economiei naționale, de democratizare a țării, de organizare a societății românești pe baze socialiste.

Abnegația și devotamentul pentru idealurile socialismului, gîndirea clarvăzătoare și nesecata putere de muncă — trăsături definitorii care s-au afirmat încă de la începutul activității dumneavoastră revoluționare —, vasta experiență de militant de frunte al partidului acumulată în decursul multor ani au cunoscut o deplină încununare în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea cînd, prin voința unanimă a întregului popor, istoricul forum al comuniștilor v-a ales în funcția supremă de secretar general al partidului. Această unanimă opțiune națională, urmată de alegerea dumneavoastră ca primul președinte al României pun cu putere în lumină dragostea nețărmurită pe care întreaga națiune o nutrește față de dumneavoastră, încrederea nemărginită a poporului în capacitatea marelui său fiu de a-l călăuzi, prin ani și decenii, drumul de măreațe împliniri spre comunismul atotbiruitor.

Ne facem o datorie de conștiință din a sublinia, și cu acest prilej aniversar, că puternica dumneavoastră personalitate, gîndirea prospectivă și acțiunea revoluționară, suflul înnoitor pe care l-ați imprimat, după Congresul al IX-lea, vieții economico-sociale din patria noastră și-au pus din plin amprenta asupra cursului dinamic, profund novator al întregii opere de edificare a socialismului în patria noastră. Promotor curajos al noului, al deschiderilor originale, teoretice și practice, aplicînd în mod creator adevărurile generale ale socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric la realitățile concrete ale țării noastre, ați regîndit, cu înaltă rigoare științifică și într-o cuprinzătoare viziune revoluționară, întreaga strategie de edificare a noii orînduiri, ați înlăturat idei și teze preconcepute, neconforme cu realitățile românești, și ați pus în valoare capacitatea partidului de a stabili obiectivele de acțiune corespunzătoare fiecărei etape istorice, potențialului creator al poporului. Pe această bază au fost elaborate programe realiste și profund mobilizatoare de dezvoltare economico-socială a patriei, care au asigurat ritmuri înalte de creștere a forței economice, făurirea unei puternice și moderne baze tehnico-materiale, racordarea întregului teritoriu al patriei la pulsul unei vieți economice dinamice, continua înflorire a științei, învățămîntului și culturii, ca factori de cea mai mare însemnătate în asigurarea progresului multilateral al întregii țări. Întregul nostru partid și popor apreciază rolul dumneavoastră hotărîtor în perfecționarea organizării și conducerii tuturor domeniilor vieții economice și sociale, în crearea unui larg și cuprinzător sistem democratic, unic în felul său, a unei autentice democrații muncitorești-revoluționare, care asigură înfăptuirea concretă în viață a principiului fundamental — de făurire a socialismului cu poporul și pentru popor.

Situîndu-vă cu strălucire, prin întreaga dumneavoastră activitate, în rîndul celor mai de seamă fii și patrioți ai țării, între marii eroi ai neamului nostru care au așezat, cu dragoste și abnegație, faptele lor de muncă și vitejie la temelia propășirii țării, ați inaugurat mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, în istoria patriei o perioadă bogată de înfăptuiri fără egal în multimilenara existență a poporului român. Reprezentînd o etapă distinctă a revoluției și construcției socialiste în țara noastră, cei aproape 23 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al cătuiesc strălucita „Epocă Nicolae Ceaușescu", timp excepțional de dens în înfăptuiri revoluționare, în cursul căruia România a cunoscut cea mai puternică dezvoltare economică și socială.

Comuniștii, întregul popor vă datorează dumneavoastră, tovarășe secretar general, o concepție de largă cuprindere privind locul și rolul partidului în societate, ca nucleu și centru vital al națiunii, în jurul căruia gravitează întreaga societate, care și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de forță politică conducătoare a întregului popor pe calea nouă a socialismului și comunismului.

Cu magistrala capacitate de analiză și sinteză, ce vă este atît de proprie, acționînd pentru unirea tuturor energiilor creatoare ale poporului, ați formulat teza de mare actualitate și însemnătate, profund științifică și novatoare, privind continuitatea procesului revoluționar, ridicarea pe trepte calitativ superioare a spiritului revoluționar al tuturor organelor și organizațiilor de partid, al tuturor comuniștilor. Rodnica și neobosita dumneavoastră activitate teoretică și practică, consacrată întăririi continue a rolului conducător al partidului în viață și în societate, constituie pentru noi un strălucit exemplu mobilizator în promovarea permanentă cu fermitate, în activitatea de zi cu zi, a spiritului revoluționar în muncă, în cultivarea responsabilității comuniste, a disciplinei de partid, în promovarea criticii și autocriticii, astfel încît să asigurăm îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce ne-au fost încredințate, de a servi, prin întreaga noastră activitate, poporul, cauza socialismului, a independenței și suveranității României.

Sîntem cu toții mîndri de faptul că astăzi Partidul Comunist Român, condus cu înțelepciune și clarviziune de dumneavoastră, se prezintă ca un partid puternic, viguros, un partid tînăr, înconjurat de stima și prețuirea întregii națiuni, urmat cu neabătută încredere de toți oamenii muncii, un partid care și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste, prin întreaga sa activitate, misiunea istorică asumată față de popor — de a-l conduce neabătut spre culmile tot mai luminoase ale socialismului și comunismului.

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Partidul și statul nostru dau cea mai înaltă apreciere rolului de însemnătate excepțională pe care îl aveți în orientarea energiilor și capacității de creație ale întregului popor, a resurselor materiale și umane ale patriei în direcția creșterii puternice a forțelor de producție, a dezvoltării intensive a industriei, agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, a perfecționării continue a relațiilor sociale — factori hotărîtori ai progresului multilateral al României, ai înaintării sale neabătute pe calea socialismului și comunismului. Prin laborioasa dumneavoastră activitate v-ați afirmat ca un neobosit cercetător al fenomenelor și proceselor social-economice, ca un inspirat inițiator de soluții practice, esențiale pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru construcția noii orînduiri în patria noastră. Vasta și prodigioasa dumneavoastră operă teoretică, aparținînd unui gînditor de mare profunzime și anvergură, bun cunoscător al tezaurului experienței revoluționare, larg deschis noului și înnoirii, a dus la afirmarea unei viziuni superioare privind ansamblul procesului de edificare a societății socialiste, a înarmat partidul nostru cu orientări limpezi, de largă perspectivă, cu soluții valoroase privind dinamica procesului revoluționar. Pe această bază ați fundamentat cutezătoare strategii de dezvoltare economico-socială în deplină concordanță cu nesecatele energii și posibilități creatoare ale națiunii, cu marile resurse materiale ale țării și cu imperativele și cerințele obiective ale fiecărui moment istoric. În alegerea drumului spre progres al României, dumneavoastră, v-ați afirmat strălucita capacitate de a înțelege cerințele și sarcinile fiecărei etape, proiectînd și afirmînd magistral direcțiile, căile și mijloacele înaintării ferme a României de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la cel de țară socialistă cu dezvoltare economică medie și, în perspectivă, în lumina prevederilor înscrise în Programul partidului, la stadiul de țară avansată din toate punctele de vedere, în care să se manifeste plenar principiile de muncă și viață comuniste.

De mare valoare principială și practică s-a dovedit viziunea dumneavoastră cuprinzătoare, originală, profund revoluționară asupra transformărilor calitative din economia națională, dezvoltării și modernizării forțelor de producție, amplasării lor rațională, armonioase pe întreg teritoriul patriei, creării unei puternice baze tehnico-materiale — factori determinanți ai asigurării progresului susținut al întregii țări. Pe baza indicațiilor și orientărilor dumneavoastră au fost elaborate cutezătoare programe de organizare și modernizare a industriei, de dezvoltare intensivă a acesteia, bazate pe introducerea tehnologiilor moderne, pe ritmuri de producție tot mai dinamice, pe ridicarea continuă a productivității muncii, creșterea calității produselor și a eficienței economice în toate domeniile. Pe temeiul concepției dumneavoastră, procesul industrializării în țara noastră este orientat astăzi cu fermitate spre dezvoltarea ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate, care asigură valorificarea cu eficiență maximă a materiilor prime, resurselor energetice, a muncii sociale, o competitivitate mereu sporită a produselor românești pe piețele externe.

Cunoscător profund al realităților agrare din țara noastră, ați reconsiderat în mod creator locul agriculturii în dezvoltarea generală a societății, punînd puternic în evidență rolul important pe care aceasta îl deține în complexul economic național. Vă revine dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, marele merit de a fi elaborat conceptul noii revoluții agrare, vast program de acțiune în baza căruia s-a trecut cu fermitate la transpunerea consecventă în viață a programului național de transformare a naturii, a satului românesc, a însuși modului de a munci, trăi și a gîndi al întregii țărănimi. Îndrumată și orientată pe calea obținerii unor producții agricole tot mai mari, de neconceput în trecut, agricultura noastră socialistă se afirmă astăzi cu putere — împreună cu industria — ca factor hotărîtor în dezvoltarea continuă a patriei, în ridicarea bunăstării poporului.

Este meritul incontestabil al dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, de a fi fundamentat realist, de a fi demonstrat convingător necesitatea obiectivă pentru țara noastră a unei rate înalte a acumulării, ca o opțiune politică și socială majoră, de durată, de mare responsabilitate pentru destinul patriei și al întregii națiuni. Viața, realitățile au confirmat, pe deplin, justețea acestei opțiuni.

Prețuim în mod unanim gîndirea dumneavoastră clarvăzătoare care cuprinde, într-o largă perspectivă, ansamblul realităților noastre economice și sociale, pune în lumină cu pregnanță rolul determinant al proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, concept fundamental, hotărîtor pentru antrenarea și participarea largă, conștientă a maselor de oameni ai muncii — în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari a tot ceea ce se realizează pe pămîntul țării — la întreaga operă de creștere a forței economice și sociale a patriei, de făurire a noii societăți, de ridicare generală a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului.

Strălucit strateg al dezvoltării științei și învățămîntului românesc, ați elaborat și aplicat în viață, în strînsă legătură cu cerințele obiective de progres ale societății noastre, ideea de însemnătate capitală, potrivit căreia dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, în condițiile desfășurării unei ample și complexe revoluții tehnico-științifice pe plan mondial, nu sînt posibile fără încorporarea celor mai noi și avansate cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general. Pornind de la această cerință obiectivă, încă din primii ani de după Congresul al IX-lea ați pus bazele unei strategii realiste privind creșterea potențialului național de cercetare și ați acționat, în modul cel mai consecvent, pentru așezarea științei românești pe baze moderne, pentru transformarea ei într-o puternică forță materială de producție. Vă revine, de asemenea, dumneavoastră rolul hotărîtor în elaborarea conceptului revoluționar care a dus la legarea tot mai puternică a învățămîntului cu producția și cercetarea, la integrarea organică a școlii în viața economico-socială a țării, la crearea unor premise puternice pentru formarea și educarea tinerelor generații în spiritul dragostei față de muncă, față de țară, partid și popor, al patriotismului și răspunderii revoluționare pentru interesele generale ale patriei noastre, ale socialismului și păcii în lume. Dorim să subliniem cu profundă satisfacție, și cu acest prilej aniversar, că dezvoltarea puternică, din ultimele două decenii, a cercetării naționale și învățămîntului, implicarea largă și aportul hotărîtor ai acestora în soluționarea unor probleme prioritare, fundamentale ale dezvoltării economice și sociale a țării, prestigiul tot mai mare de care se bucură astăzi în lume știința și școala românească sînt în mod indisolubil legate de activitatea dumneavoastră, a tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de reputație mondială, căreia îi exprimăm, și la această mare sărbătoare, întreaga noastră gratitudine și prețuire pentru contribuția de mare însemnătate pe care o aduce la transpunerea în viață a politicii partidului și statului, la asigurarea progresului general al societății.

Apreciem în cel mai înalt grad preocuparea dumneavoastră deosebită, mult stimate tovarășe secretar general, în direcția perfecționării permanente a relațiilor de producție și sociale, concepția științifică, originală cu privire la creșterea tot mai puternică a rolului statului în etapa actuală, la perfecționarea funcțiilor sale în organizarea și conducerea întregii societăți pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială.

Întregul partid și popor dau o înaltă apreciere activității deosebite pe care o consacrați dezvoltării însușirilor noi ale națiunii noastre socialiste, întăririi unității întregului popor în jurul partidului — ca unul din factorii decisivi ai victoriei socialismului și comunismului în România. Se bucură, în același timp,

de unanimă recunoaștere modul just, profund creator, în care a fost asigurată dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor localităților și județelor patriei și crearea, pe această bază, a condițiilor de deplină și reală egalitate pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, de întărire a frăției, solidarității și colaborării între toți fiii patriei.

Promotor al unei concepții de cea mai mare însemnătate teoretică și practică, potrivit căreia socialismul și democrația sînt de nedespărțit, dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați inițiat și condus amplul și complexul proces de făurire în țara noastră a unui cadru larg, unic în felul său, al democrației muncitorești-revoluționare. Sistemul democrației noastre muncitorești-revoluționare, perfecționat continuu în decursul ultimilor 20 de ani, asigură cadrul de acțiune eficientă și de participare largă a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a întregului popor la elaborarea, adoptarea și înfăptuirea hotărîrilor, la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți.

Este meritul dumneavoastră deosebit de a fi stabilit, pe baza unei analize aprofundate a legilor obiective și a cunoașterii nemijlocite a realităților românești, forme superioare de organizare și conducere științifică a tuturor sectoarelor de activitate, a societății în ansamblu, de a fi conferit planului național unic un profund caracter dinamic, întărindu-i rolul de principal instrument în mobilizarea și orientarea eforturilor întregului popor în direcțiile hotărîtoare pentru asigurarea progresului susținut al întregii societăți, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. Pornind de la analiza problemelor complexe ale organizării și conducerii activității economice și sociale, ale practicii construcției noii orînduiri în țara noastră, ați promovat, fundamentat și elaborat principiile, profund novatoare, ale autoconducerii și autogestiunii economico-financiare, noul mecanism economico-financiar, care asigură gospodărirea cu înaltă eficiență a mijloacelor materiale și financiare ale societății, întărirea răspunderii și participării oamenilor muncii la sporirea avuției socialiste, la creșterea forței economice și sociale a patriei.

Constituie pentru noi un fericit prilej de a sublinia cu satisfacție, și în această zi aniversară, preocuparea dumneavoastră permanentă pentru afirmarea deplină a omului în societatea noastră, pentru dezvoltarea conștiinței sale socialiste și înarmarea lui cu o concepție înaintată, materialist-dialectică despre viață și societate. Apreciem, în acest cadru, marea importanță pe care o acordați activității ideologice, politico-educative de formare a omului nou, înaintat al societății noastre, de cultivare trainică în rîndurile întregului popor a nobilelor sentimente ale patriotismului, dragostei și răspunderii față de țară și partid, de promovare fermă în viața socială și în relațiile dintre oameni a principiilor eticii și echității socialiste.

Caracterul profund umanist al concepției dumneavoastră este evidențiat cu o deosebită forță de faptul că întotdeauna ați pornit de la adevărul că scopul suprem al întregii politici a Partidului Comunist Român, însăși esența societății socialiste multilateral dezvoltate o constituie omul, satisfacerea în cel mai înalt grad a cerințelor sale materiale și spirituale.

Vă asigurăm, mult stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că întregul nostru popor este ferm hotărît să înfăptuiască neabătut politica partidului, să acționeze cu toate forțele, strîns unit în jurul dumneavoastră, pentru a transpune în mod exemplar în practică orientările și indicațiile dumneavoastră privind dezvoltarea economică și socială a țării, realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregii națiuni.

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Geniala dumneavoastră contribuție la stabilirea și înfăptuirea întregii strategii a dezvoltării patriei, a politicii interne a partidului și statului nostru se împletește în mod organic cu politica desfășurată de Partidul Comunist Român, de România socialistă în sfera vieții internaționale pentru împlinirea idealurilor de pace și colaborare ale poporului român, ale tuturor națiunilor.

Sub impulsul hotărîtor al gîndirii și acțiunii dumneavoastră, România și-a extins neîntrerupt relațiile cu toate statele, și-a sporit continuu participarea activă la viața internațională, la eforturile pentru soluționarea constructivă a marilor și complexelor probleme ale lumii contemporane. În tot ceea ce a făcut și face România pe arena internațională se regăsesc trăsăturile definitorii ale modului dumneavoastră de gîndire și de acțiune: cutezanța și caracterul novator al ideilor și concepțiilor promovate, profundul umanism și marea răspundere pentru destinele întregii umanități.

Este unanim apreciată ampla activitate pe care o desfășurați pe plan internațional, în scopul împlinirii aspirațiilor popoarelor de a trăi în pace, securitate și colaborare. Vă revine, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, marele merit de a fi formulat teza de excepțională însemnătate potrivit căreia problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară, apărarea dreptului fundamental al popoarelor, al oamenilor — la viață, la pace, la existență liberă și demnă.

Propunerile, inițiativele și demersurile dumneavoastră pentru înfăptuirea dezarmării și înlăturarea primejdiei nucleare, pentru încetarea experiențelor nucleare, oprirea militarizării Cosmosului, precum și pentru reducerea substanțială a armelor clasice și realizarea unui echilibru militar la un nivel cît mai redus al înarmărilor s-au bucurat și se bucură de un puternic ecou internațional, sînt apreciate și însușite tot mai larg de opinia publică mondială. Sînt, de asemenea, larg apreciate inițiativele și eforturile României pentru întărirea securității și colaborării pe continentul european, pentru edificarea unei Europe unite, fără arme și fără războaie, a unei Europe a păcii, înțelegerii și conlucrării pașnice între națiuni.

Pătrunsă de profund umanism este concepția dumneavoastră privind soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare popor, fiecare națiune să se poată dezvolta liber, potrivit voinței și aspirațiilor proprii, fără nici un amestec din afară.

Din bogăția de idei ce caracterizează opera și activitatea dumneavoastră, o însemnătate deosebită prezintă întărirea solidarității și unității de luptă a popoarelor, a forțelor înaintate de pretutindeni pentru înfăptuirea țelurilor supreme de pace și progres ale omenirii. În spiritul acestei concepții, partidul nostru acționează cu fermitate pentru întărirea continuă a colaborării și solidarității între partidele comuniste și muncitorești, socialiste și social-democrate, mișcările de eliberare națională, partidele democratice din noile state independente, alte grupări și forțe politice, democratice și antirăzboinice — unirea acestora constituind un comandament major al zilelor noastre.

Pornind de la teza fundamentală potrivit căreia îndeplinirea cu succes a misiunii istorice a partidelor comuniste și muncitorești trebuie să se bazeze pe respectarea independenței fiecărui partid, a dreptului său inalienabil de a-și elabora de sine stătător propria linie politică, corespunzător condițiilor concrete din țara sa, v-ați pronunțat și acționați cu consecvență pentru dezvoltarea raporturilor dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru o unitate de tip nou, ca o cerință de prim ordin pentru succesul luptei comune pentru instaurarea trainică în întreaga lume a unui climat de înțelegere și colaborare, de securitate și pace. Toate acestea v-au impus în conștiința lumii contemporane ca o personalitate de frunte a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ca un ferm și neobosit promotor al păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni.

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Partidul, întregul popor sărbătoresc astăzi în persoana dumneavoastră pe eroul și revoluționarul temerar care de peste o jumătate de veac și-a închinat viața, întreaga energie servirii cu credință a poporului român, a intereselor sale supreme, edificării noii orînduiri pe pămîntul patriei.

Pentru tot ceea ce ați făcut și faceți spre binele și fericirea întregii națiuni, spre măreția patriei noastre libere și suverane, spre gloria și strălucirea partidului comunist, întregul popor nutrește față de dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, cele mai calde sentimente de stimă, dragoste, prețuire și recunoștință, exprimîndu-și dorința fierbinte de a vă ști mereu în fruntea partidului și a statului — aceasta fiind cea mai sigură garanție a înfăptuirii marilor noastre idealuri și năzuințe de progres și bunăstare, de ridicare a României pe culmile cele mai înalte ale civilizației socialiste și comuniste.

Omagiul nostru vibrant, omagiul întregului partid și popor îl constituie, în aceste înălțătoare momente, legămîntul de a urma neabătut îndemnurile și orientările dumneavoastră — simbolul și conducătorul revoluției noastre socialiste — de a munci cu abnegație și dăruire pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și țării, pentru necontenita înflorire și propășire a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Însuflețiți de ideile, tezele și orientările cutezătoare, profund științifice, cuprinse în magistralul Raport pe care dumneavoastră l-ați prezentat în fața Conferinței Naționale, vom acționa, cu înaltă angajare comunistă, în spirit revoluționar, pentru îndeplinirea exemplară a marilor răspunderi ce ne-au fost încredințate de partid, a importantelor planuri și programe de dezvoltare continuă a patriei noastre. Vom face totul pentru ca în acest an să se obțină cele mai bune rezultate din actualul cincinal, asigurînd, astfel, transpunerea neabătută în viață a istoricelor hotărîri stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, înaintarea fermă a patriei noastre pe calea societății socialiste multilateral dezvoltate, spre piscurile luminoase ale civilizației comuniste.

În acest moment sărbătoresc, dînd glas celor mai alese gînduri și simțăminte ale comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră, vă adresăm, încă o dată, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, cele mai calde urări de sănătate și viață îndelungată, spre binele și fericirea poporului român, spre gloria și înălțarea României socialiste.

Vă dorim, cu toții, tinerețe veșnică, pentru a acționa mereu, în fruntea partidului și statului, cu nesecate energii creatoare, spre desăvîrșirea măreței opere istorice pe care o înfăptuiți cu atîta strălucire, împreună cu poporul și pentru poporul care v-a ales să-i călăuziți destinele spre comunism.

Să trăiți ani mulți și fericiți, tovarășe Nicolae Ceaușescu, împreună cu stimata tovarășă Elena Ceaușescu, cu toți cei ce vă sînt dragi și apropiați. Din toată inima, vă adresăm, în această zi aniversară, un călduros **„La mulți ani!"**

Comitetul Central al Partidului Comunist Român,
Consiliul de Stat,
Guvernul Republicii Socialiste România,
Marea Adunare Națională,
Frontul Democrației și Unității Socialiste

HOTĂRÎRE — DECRET

a Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România privind conferirea Titlului de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România", Ordinului „Victoria Socialismului" și Medaliei Jubiliare

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,

Secretar general al Partidului Comunist Român, Președintele Republicii Socialiste România

Pentru îndelungata și eroica activitate revoluționară, patriotismul înflăcărat, dîrzenia, demnitatea și curajul în lupta pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, a libertății, independenței și suveranității patriei, pentru dreptate socială și națională, bunăstarea și progresul poporului român,

Pentru rolul hotărîtor în elaborarea strategiei generale de dezvoltare economico-socială a patriei, pentru contribuția determinantă la creșterea și modernizarea forțelor de producție, a industriei, agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, la afirmarea tot mai puternică a revoluției tehnico-științifice și a noii revoluții agrare, la sporirea rolului științei, învățămîntului și culturii, la ridicarea continuă a nivelului material și spiritual al întregului popor, la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism,

Pentru rodnica și intensa activitate consacrată întăririi rolului conducător al Partidului Comunist Român, centru vital al națiunii în întreaga operă de construcție socialistă din patria noastră, perfecționării neîntrerupte a funcțiilor statului, dezvoltării democrației muncitorești, revoluționare și creării unui cadru larg democratic, care asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea tuturor domeniilor vieții economice și sociale, a întregii societăți,

Pentru contribuția determinantă adusă la dezvoltarea gîndirii și practicii revoluționare în țara noastră, la fundamentarea și stabilirea direcțiilor, obiectivelor și orientărilor privind dezvoltarea în perspectivă a societății românești, la îmbogățirea cu noi teze, concepte și idei originale, de o inestimabilă valoare, a patrimoniului socialismului științific, a cunoașterii universale,

Pentru strălucita și neobosita activitate desfășurată pe plan internațional, pentru valoroasele inițiative și acțiunile deosebite consacrate apărării păcii, înfăptuirii dezarmării nucleare și convenționale, soluționării, pe calea tratativelor, a problemelor complexe ale lumii contemporane, lichidării subdezvoltării și instaurării noii ordini economice mondiale,

Pentru contribuția esențială adusă la întărirea prieteniei și colaborării României cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru aportul hotărîtor la fundamentarea și orientarea întregii politici externe a partidului și statului, la creșterea continuă a prestigiului României în lume,

Exprimînd sentimentele de nețărmurită dragoste și aleasă stimă, de înaltă considerație, pentru întreaga activitate pusă în slujba intereselor supreme ale națiunii, ale progresului și prosperității patriei,

În semn de profund omagiu, înaltă cinstire și recunoștință ale întregului partid și popor,

Cu prilejul celei de-a 70-a aniversări a zilei de naștere și a peste 55 de ani de neîntreruptă și eroică activitate revoluționară, patriotică,

Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România

HOTĂRĂSC ȘI DECRETEAZĂ:

ARTICOL UNIC: — SE CONFERĂ TITLUL DE ONOARE SUPREM „EROU AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA", ORDINUL „VICTORIA SOCIALISMULUI" ȘI MEDALIA JUBILIARĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, PREȘEDINTELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.

Semnează membrii Comitetului Politic Executiv
al Comitetului Central al Partidului Comunist Român
și membrii Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

Cinstirea marelui Erou,

PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU
a primit pe şefii misiunilor diplomatice care i-au prezentat felicitări

Pe data de 25 ianuarie tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, a primit la Palatul Consiliului de Stat pe şefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanţii unor organizaţii acreditaţi în ţara noastră, care i-au prezentat felicitări cu prilejul celei de-a 70-a aniversări a zilei de naştere şi a peste 55 de ani de activitate revoluţionară. Reprezentanţii diplomatici prezenţi au transmis tovarăşului Nicolae Ceauşescu din partea şefilor de stat şi de guvern, a conducătorilor organizaţiilor pe care le reprezintă, a lor personal, călduroase felicitări, urări de sănătate şi fericire, de deplin succes în activitatea pe care o desfăşoară în fruntea statului român, pentru fericirea şi prosperitatea poporului, pentru prietenie, înţelegere şi colaborare între naţiuni, pentru edificarea unui climat de securitate şi pace în lume.

Mulţumind, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că România va face totul pentru a dezvolta relaţiile cu toate statele cu care întreţine legături diplomatice şi şi-a exprimat dorinţa ca anul acesta să marcheze realizări mai importante în toate domeniile.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au vizitat expoziţia omagială

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedinte al Republicii Socialiste România, şi tovarăşa Elena Ceauşescu au luat parte, marţi, 26 ianuarie, la deschiderea expoziţiei naţionale omagiale organizate cu prilejul aniversării zilei de naştere şi a peste 55 de ani de activitate revoluţionară, patriotică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

În aplauzele şi aclamaţiile numeroşilor cetăţeni ai Capitalei, prezenţi la intrarea în expoziţie, un grup de pionieri, tineri şi tinere, au oferit tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu frumoase buchete de flori însoţite de urarea însufleţită a tuturor celor prezenţi la manifestare: „Ceauşescu — La mulţi ani!".

Expoziţia ilustrează cu netăgăduită forţă de convingere eroica activitate revoluţionară, patriotică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, marile înfăptuiri durate în epoca inaugurată de istoricele lucrări ale Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, contribuţia de excepţională însemnătate a secretarului general al partidului, preşedintele Republicii, la edificarea României socialiste moderne, la elaborarea şi înfăptuirea politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru, la dezvoltarea teoriei şi practicii revoluţionare.

În chiar sala ce prefaţează expoziţia se pot citi pe o mare efigie cuvintele simbol ale momentului aniversar sărbătorit în aceste zile de întreaga ţară: „Din inima poporului — omagiu eroului între eroii neamului!".

Ne sînt înfăţişate, într-o primă secţiune a expoziţiei, prin documente de epocă şi fotografii sugestive, momentele de început ale activităţii revoluţionare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, perioada intrării sale în rîndurile mişcării muncitoreşti, ale Uniunii Tineretului Comunist şi ale Partidului Comunist Român. Facem cunoştinţă, în continuarea aceleiaşi secţiuni, graţie graiului elocvent al mărturiilor documentare, cu activitatea neobosită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în pregătirea şi înfăptuirea revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă din August 1944, moment de răscruce în istoria patriei noastre, cînd a fost inaugurată o epocă nouă, de mari prefaceri revoluţionare. O altă secţiune, extrem de importantă pentru ilustrarea activităţii revoluţionare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, este cea care înfăţişează rolul său în înfăptuirea amplului proces revoluţionar de dezvoltare democratică şi socialistă a României, pentru ca pasii să ne poarte, mai apoi, spre acel punct de referinţă în istoria partidului şi patriei noastre, Congresul al IX-lea al partidului, cînd în fruntea comuniştilor români şi-a întregii noastre ţări a fost ales în înalta funcţie de secretar general tovarăşul Nicolae Ceauşescu. A fost inaugurată atunci epoca de glorie şi măreţie a României socialiste, „Epoca Nicolae Ceauşescu". Este epoca în care urmînd indicaţiile revoluţionare ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, transpunînd în fapt gîndirea sa revoluţionară, România cunoaşte o impetuoasă dezvoltare, o amplă modernizare a industriei şi agriculturii, a ştiinţei, învăţămîntului şi culturii. Este perioada în care tovarăşul Nicolae Ceauşescu a efectuat peste 700 de vizite de lucru în toate judeţele patriei şi în Capitală, s-a întîlnit cu specialişti şi cadre de conducere din 2 500 de unităţi de producţie, social-culturale, de învăţămînt şi cercetare ştiinţifică. Un important sector al expoziţiei este, desigur, cel ce înfăţişează concepţia, acţiunile şi iniţiativele tovarăşului Nicolae Ceauşescu în viaţa internaţională. Politica românească de pace şi colaborare internaţională este grăitor ilustrată de secţiunile „Preşedintele Nicolae Ceauşescu — erou al păcii,", „Relaţiile internaţionale ale Republicii Socialiste România", precum şi cea intitulată „Înalt omagiu internaţional". Acest amplu tablou al activităţii revoluţionare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu este bogat împlinit prin perspectivele luminoase de dezvoltare a României socialiste, aşa cum sînt ele definite de programul partidului, de istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea şi ale Conferinţei Naţionale de anul trecut, hotărîri ce pun temelii trainice înaintării României pe calea socialismului şi comunismului. Expoziţia se continuă cu o altă importantă secţiune intitulată „Opera preşedintelui Nicolae Ceauşescu". Impresionantul număr de volume cuprinzînd vaste domenii ale cunoaşterii, de la economie la politică, de la filozofie la istorie, de la sociologie la morală, model de analiză profund ştiinţifică, dialectică şi novatoare a complexelor probleme teoretice şi practice ale revoluţiei şi construcţiei socialiste în patria noastră, fac dovada unui uriaş travaliu, a unei geniale gîndiri revoluţionare. În acelaşi context sînt înfăţişate şi operele ştiinţifice ale tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu savant de renume mondial, ce pun în relief însemnătatea deosebită a studiilor şi cercetărilor sale în domeniul chimiei macromoleculare, a elastomerilor sintetici, care stau la baza dezvoltării rapide a acestui sector al industriei noastre chimice.

La încheierea vizitei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au adresat felicitări organizatorilor acestei ample şi reprezentative expoziţii omagiale, cronică a istoriei româneşti contemporane.

N. VICTOR

o vibrantă sărbătoare națională

Recepția oferită în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România

Pe data de 26 ianuarie, în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul celei de a 70-a aniversări a zilei de naștere și a sărbătoririi a peste 50 de ani de activitate revoluționară, Comitetul Central al P.C.R., Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România au oferit o recepție în Complexul expozițional din Piața Scînteii. Au participat membrii și membrii supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretarii Comitetului Central al partidului, membrii C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, delegațiile județene care au fost prezente la adunarea omagială solemnă, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, conducători de instituții centrale, organizații de masă și obștești, reprezentanți ai tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare, ai vieții științifice și culturale, activiști de partid și de stat, generali și ofițeri superiori.

În cuvîntările ce au fost rostite, vorbitorii au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, cele mai calde felicitări, urări de sănătate și fericire, de viață lungă și nesecată putere de muncă, pentru binele și prosperitatea națiunii noastre, spre gloria și măreția României socialiste. Ei l-au asigurat pe conducătorul partidului și statului că poporul român va acționa cu toată hotărîrea și capacitatea pentru a îndeplini exemplar sarcinile trasate de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului pentru a ridica România socialistă pe noi culmi de progres și civilizație. Cei prezenți au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu o vie manifestare de stimă și prețuire, expresie a profundelor sentimente cu care întregul partid, întregul popor îl înconjoară pe secretarul general al partidului pentru activitatea sa eroică, de peste cinci decenii și jumătate, pusă în slujba înfăptuirii celor mai nobile aspirații ale națiunii noastre, în slujba făuririi cu succes a societății socialiste și comuniste pe pămîntul României, în slujba cauzei păcii, înțelegerii și colaborării internaționale, edificării pe Pămînt a unei lumi mai bune și mai drepte.

Luînd cuvîntul, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că urările și felicitările ce i-au fost adresate le consideră ca fiind adresate partidului, ca o expresie a hotăririi întregului activ de partid și de stat din toate domeniile de a acționa cu toată hotărîrea în vederea înfăptuirii neabătute a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, de Conferința Națională, a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Conducătorul partidului și statului a adresat întregului popor român cele mai bune urări de progres, de bunăstare, de libertate și independență.

Manifestările consacrate aniversării zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu și, totodată, împlinirii a peste 55 de ani de eroică și neîntreruptă activitate patriotică, revoluționară, au înscris în cronica acestor zile momente de aleasă sărbătoare pentru toți fiii patriei.

Omagiindu-l, cu prilejul zilei sale de naștere, pe mult iubitul ei președinte, adresîndu-i din adîncul inimii calde urări de sănătate și fericire, de viață lungă și putere de muncă, națiunea română și-a exprimat unitatea de nezdruncinat în jurul partidului, al secretarului său general, sentimentele de aleasă stimă și prețuire, de dragoste, respect și încredere față de marele ei conducător, pentru bărbatul care călăuzește, cu spirit tînăr și neobosit, măreața operă de ctitorire a României noi.

Generator și conducător al energiilor tinere ale națiunii, comandant de frunte în strategia revoluției, ridicînd la strălucire și ilustrînd cu geniu cele mai nobile însușiri ale neamului său, cel care avea să fie alesul comuniștilor și al țării, în 1965, la Congresul al IX-le al partidului, își cucerise încă de atunci înalta stimă și dragostea acestui popor, numele său devenind tot mai mult un simbol încărcat de întreaga iradiație a speranțelor noastre de viitor. Atunci, ca și astăzi, națiunea întreagă vedea în el revoluționarul și patriotul care, netributar nimănui ci doar credinței în idealul comunist și în nevoia de fericire a omului, punînd deasupra oricăror elemente de conjunctură vrerea poporului asupra drumului și destinului său, era hotărît să transforme această vrere într-o grandioasă operă constructivă, în vrednicie și rodnicie istorică.

De atunci, prin opera sa teoretică și practică, a înfăptuit o adevărată revoluție în plină revoluție. A coborît în stradă, în uzină, pe ogor, și a vorbit cu oamenii, despre oameni, despre toate cele ce sînt de făcut pentru fericirea lor, pentru ca gîndul dreptății și libertății să izbindească. A vorbit lumii despre demnul și viteazul popor al românilor, despre credința lor într-o lume mai bună și despre efortul lor pentru a face să izbindească și acest gînd. S-a ridicat împotriva dogmatismului, a forțelor ce încătușează mersul înainte al istoriei. S-a ridicat împotriva asupririi fățișe sau deghizate a omului și a popoarelor. A luptat pentru dragoste și frăție între toate popoarele lumii, pe temeiul unității de fond a lumii.

Astfel, călăuziți de gîndirea sa vizionară, am ridicat aici, la Dunăre și Carpați, o țară nouă. Într-adevăr, imaginile — ca într-o desfășurare panoramică — ale României de azi, surprinse din cele mai diverse unghiuri, dau măsura întreagă a adevărului că România de astăzi este o altă Românie decît cea a părinților noștri. Este o țară reconstruită din temeliile ei. Iar țara se înnoiește mereu, prin milioanele de oameni a căror muncă înseamnă fabrici și hidrocentrale, invenții și munți de grîu, flori și cărți. Știrile despre victoriile strălucite obținute pe frontul muncii confirmînd încă o dată în aceste zile aniversare, cu dovezi incontestabile, că marile evenimente politice generează întotdeauna un climat de exemplară dinamizare a spiritului public ce poate fi înțeles, în primul rînd, ca hărnicie și competență la locul de muncă, acolo unde se hotărăște soarta producției.

Astfel, omagiul fierbinte al tuturor fiilor patriei, uniți puternic în jurul partidului, al secretarului său general, a avut și are în aceste zile sărbătorești înălțimea faptei exemplare, dedicate înfăptuirii planurilor și programelor prin care se realizează progresul multilateral al României, toate manifestările constituindu-se în ansamblul lor într-un însuflețitor angajament național de-a acționa în spiritul generoaselor îndemnuri reafirmate și cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea programului partidului, pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor planului pe acest an și pe întregul cincinal, pentru viitorul luminos al poporului.

Prinosul izbînzilor de acum,

Continuă reconstrucția pămîntului : unda Sa tului va ajunge în Bărăgan În Timiș, se pregătește campania de primăvară Învață pentru primăvara agriculturii La Schela, recolte de s[illegible]ea m[illegible]alilor Un loc de „aterizare" pentru [illegible] noastre Buzoienii împletesc firul producției pentru export „Electrocontact"-ul Botoșanilor cu știința de înalt nivel

Prilej de-a ne-ntreba conștiința

Moldovean de origine, de prin părțile Neamțului, inginerul Mircea Rusu a parcurs adolescența, vîrsta de aur a marilor vise, cu ochii spre Bicaz, cu ochii spre acel șantier unde bărbați de granit făureau un alt destin Bistriței, rîu de suflet al Moldovei de Sus. În 1965, anul-hotar al renașterii românești, absolvă Facultatea de construcții hidrotehnice din București. Șantierul ca o stea polară îi pecetluise chemarea, îi pecetluise viața. Pleacă să se alăture armatei de constructori porniți într-un marș lung de cucerire a apelor țării, avuție de preț necesară creșterii și înălțării ei. Apa înseamnă industrie, înseamnă energie electrică, înseamnă confortul orașelor și satelor noastre, înseamnă irigații și, astfel, agricultură intensivă, înseamnă întreaga viață modernă.

A început la Vidraru, pe Argeș, a revenit pe Bistrița, apoi pe rîul Uz, de acolo s-a îndreptat la Stînca-Costești pe Prut iar de peste o jumătate de deceniu se află pe Siret, unde l-am întîlnit. „Cele trei hidrocentrale — de la Galbeni, de la Răcăciuni și Berești (Sascut) —, îmi spune, erau, în 1979 pe planșetele proiectanților, astăzi pulsează energie în sistemul național. Ele sînt doar primele dintr-o salbă. Salba noastră de hidrocentrale va crea acumulările necesare magistralei de irigații, unda Siretului va ajunge în Bărăgan, să ude holdele lui. Dacă vom cuprinde cu privirea o hartă a șantierelor în curs și a amenajărilor deja încheiate, va trebui să parcurgem mai întîi Dunărea — cu Porțile de Fier I și II —, apoi s-o luăm pe Olt, aproape de la izvoare pînă la vărsare, pe Crișuri, pe Sebeș, pe Argeș, pe Buzău-Siriu-Dîmbovița, pe Lotru-Cerna, să ne oprim la Rîul Mare, să revenim pe Siret și pe Prut, să urcăm pe Bistrița. După Congresul al IX-lea, hidroenergetica românească a devenit cu adevărat monumentală. A creat școală și a înălțat lucrări, nu puține unicate, înglobînd ingeniozitate tehnică și gîndire originală. Tot ceea ce s-a înfăptuit pînă acum nu este, o știm prea bine, decît o parte din grandiosul Program național de amenajare complexă a potențialului hidroenergetic de pe rîurile interioare ale țării, elaborat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XII-lea. În vizitele de lucru și în dialogul ce-l poartă continuu și cu noi, constructorii hidroenergeticieni, ne insuflă patos și cutezanță, fără de care o asemenea operă remodelatoare de geografie nu e cu putință. Investițiile ce s-au alocat în deceniile de cînd se află la cîrma partidului, a țării, a poporului sînt impresionante. O centură albastră navigabilă pe sub

poalele Carpaților, așa cum se prefigurează prin obiectivele Programului amenajării complexe a rîurilor interioare ale României, este un vis atît de măreț și de frumos, unic poate pentru un mileniu în destinul unei țări și, iată, la noi prinde viață. Prin acțiunea și gîndirea de geniu a secretarului nostru general. Astfel, sărbătoarea zilei sale de naștere devine pentru fiecare dintre noi, un examen de conștiință : «eu ce-am făcut pentru prosperitatea țării ?». Astfel, nici un omagiu nu-i putem aduce mai de preț decît faptele noastre exemplare de muncă, toată dăruirea în ceea ce facem.

Să ne trăiți întru mulți ani cu sănătate semen fără egal între semenii noștri cei mai aleși".

C. I. ADAM

Școala noii revoluții agrare

Este meritul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul și arhitectul României moderne, de a fi inițiatorul și făuritorul unui model de învățămînt modern, puternic ancorat în realitățile vieții social-economice, a cărui trăsătură caracteristică, de esență, este integrarea sa organică și eficientă cu cercetarea științifică și producția. S-a asigurat pe această bază însușirea de către tînăra generație a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, formarea de specialiști cu profil larg, cu o gîndire cutezătoare, capabili de a se adapta rapid cerințelor dezvoltării economico-sociale a țării.

Ctitorie a Epocii Nicolae Ceaușescu, **Institutul Agronomic Timișoara** a contribuit și contribuie prin miile de specialiști cu studii superioare, prin rezultatele cercetării științifice, producțiile obținute la stațiunea didactică experimentală — unitate de patru ori Erou al Noii Revoluții Agrare — la transpunerea în practică a măreților obiective de dezvoltare pe multiple planuri a agriculturii noastre socialiste. Învățămîntul superior agronomic din Timișoara, care a aniversat peste 40 de ani de existență, s-a dezvoltat continuu odată cu înflorirea economico-socială a județului Timiș și a întregii țări, în strînsă relație cu nevoile de cadre pentru agricultură. O amploare fără precedent în dezvoltarea sa cantitativă și calitativă înregistrează învățămîntul superior agronomic timișan în ultimele două decenii, beneficiind de sprijin substanțial pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, pentru integrarea sa tot mai eficientă cu cercetarea științifică și producția agricolă. Vizitele de lucru întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în județul Timiș, și, cu acest prilej, și la Institutul Agronomic din Timișoara, au marcat, prin prețioasele indicații și recomandări, dezvoltarea și maturizarea școlii agronomice timișene, dialogul cu primul bărbat al țării constituind de fiecare dată o veritabilă operă de creație, o contribuție activă la edificarea unei agriculturi moderne, competitive.

La baza întregii noastre activități, punem în permanență, așa cum ne-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, tot ce este nou în domeniul științei și tehnicii, al cunoașterii umane, promovînd în același timp concepția revoluționară despre lume și viață, materialismul dialectic și istoric, spiritul revoluționar, hotărîrea de a acționa competent și eficient în întreaga noastră activitate.

Așezînd la baza educației comuniste a tineretului universitar programul ideologic al partidului nostru, elaborat cu aportul decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu, slujitorii școlii agronomice timișene își vor amplifica eforturile pentru formarea studenților ca specialiști cu înaltă competență profesională și cu o concepție înaintată despre lume și viață, hotăriți să-și dedice întreaga activitate înfloririi patriei socialiste, ridicării societății noastre la un nivel superior de civilizație și bunăstare.

În aceste zile cînd întreaga țară își omagiază, cu stimă și recunoștință, eroul, exemplul vieții și activității secretarului general al partidului, patriotismul său fierbinte, puterea de muncă, gîndirea profundă și prospectivă se constituie într-un nou îndemn pentru înzecirea efortului creator, pentru mobilizarea tuturor resurselor materiale și umane spre atingerea înaltelor deziderate înscrise în documentele partidului nostru, în viitorul patriei socialiste, al nostru al tuturor. Urmînd înălțătorul exemplu al celui mai iubit fiu al poporului nostru, bărbatul și comunistul de omenie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, studenții și cadrele didactice din Institutul Agronomic din Timișoara se angajează să nu precupețească nici un efort în îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin, la onorarea exemplară a muncii din amfiteatre, laboratoare, din amplul proces de transformare în practică a politicii de dezvoltare și modernizare a agriculturii socialiste.

Prof. dr. ILIE DUVLEA
Rectorul Institutului Agronomic Timișoara

Competiția cu succesul

Petrache Botezatu, președintele cooperativei agricole de producție din comuna Schela, județul Galați este, afirmă dînsul, un „produs original" al satului natal și al anilor socialismului. Dacă ai reușit să-l „cumperi", îți dai seama că ai în fața ta un om în care se îmbină fericit torențialitatea simțirii țărănești cu măsura rațiunii. De obicei își privește interlocutorul subțiindu-și ochi. Îi are negri, cu gene lungi și întoarse. Părul îi e înspicat, iar obrazul senin, de matur cumpătat. Altminteri, totul e numai suflet și hotărîre. De cîte ori îl văd, gîndesc că așa trebuie să fi arătat răzeșii lui Ștefan cel Mare, care erau în stare să tragă zece săgeți din arc, cît te ștergeai la ochi cu podul palmei.

De peste două decenii omul acestuia — „țăran fiind de cînd mă știu" — satul i-a încredințat misiunea de a conduce și chibzui destinele cooperativei. La început pentru un singur an, pe... probă. A urmat al doilea mandat, al treilea și așa mai departe.

— Cum se cîștigă sinceritatea oamenilor ?

— Ușor. E singurul lucru care vine de la sine dacă ai tăria de a nu renunța, de-a nu abdica de la un principiu : să prețuiești oamenii după rezultatele muncii lor, iar oamenii să-ți judece priceperea după rezultatele economice ale cooperativei. Rezultatul muncii este singurul criteriu unde oamenii se „lovesc" între ei. Altminteri, unul e mai înalt, altul mai scund, unul mai calm, celălalt mai nervos.

Multă vreme, scriind despre viața și munca țăranilor, am gîndit că lor, spre deosebire de cei ce lucrează în industrie, de cercetători sau oamenii de artă, le lipsește marea satisfacție pe care ți-o dă o invenție, o descoperire, o operă care s-a născut din mintea și sufletul tău, cu vamă de trudă și zbucium, cinstindu-ți apoi numele prin valoarea ei. Nu este așa ! Pragul spre această „înțelegere" l-am trecut în acea zi de ianuarie, în comuna Schela, vizitînd sectorul zootehnic al cooperativei, cunoscînd și discutînd cu mai mulți oameni, țărani cu sufletul și gîndul curat care toată viața lor au muncit și au dorit ca binele să fie al satului întreg. Și, trebuie să recunoaștem, au reușit. „Satul" de la 500—600 litri de lapte ce se obțineau, în medie, pe cap de vacă furajată cu peste două decenii în urmă, la cei 4 522 litri care s-au obținut în anul 1986, producție medie de lapte pentru care, C.A.P. Schela a fost distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare", sau la cei 4 809 litri, producția medie de lapte din anul trecut, pare enorm. La fel de spectaculoase mi se par producțiile medii de peste 14 tone de struguri la hectar, (pentru care cooperativa a fost răsplătită în anul 1982 cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste") sau de 10 235 kg porumb, producție medie realizată în anul 1987, unul dintre cei mai secetoși ani din istoria acestui colț de țară. Lor însă, cooperatorilor din Schela, creșterile li se par firești. N-au venit pe negîndite. S-au „anunțat", au fost destule „semne" dacă socotim că din 1972 și pînă acum cooperativa a fost decorată cu Ordinul Muncii clasa I și de patru ori cu Meritul Agricol clasa I pentru producțiile realizate. Și tot firesc li se pare faptul că, neținînd cont de vitregia condițiilor climaterice, în anul 1987 valoarea producției globale s-a ridicat la peste 62 milioane lei.

Te convingi și tu că aceste rezultate bune „trebuiau să vină" cînd îți dai seama că țăranul din Schela este un observator atent, perfect informat despre viața politică a țării, situația economică a județului, evenimentele lui cotidiene. Este ușor abordabil, comunicativ, mîndru și modest. („E munca mea, de ce să nu mă laud cu ea ?" Am auzit de vreo trei ori, în ziua aceea, replica asta.) Chiar de la primele schimburi de cuvinte descoperi, nu fără surprindere, că interlocutorul, fie el tînăr ori mai în vîrstă, are în sînge spiritul competiției. La o primă judecată îți pare că se întrece cu sine, cu rezultatele lui de ieri, din anul trecut sau mai din urmă. Dar nu este așa. El se întrece cu toți ceilalți. Știe exact ce recolte de grîu ori porumb au obținut vecinii, cooperatorii din Pechea, Cuca, Băleni. Știe și le citează cu o sclipire de mîndrie în ochi dacă ale lor, ale celor din Schela, sînt mai mari.

MIRCEA IONESCU

încredere în succesele viitoare

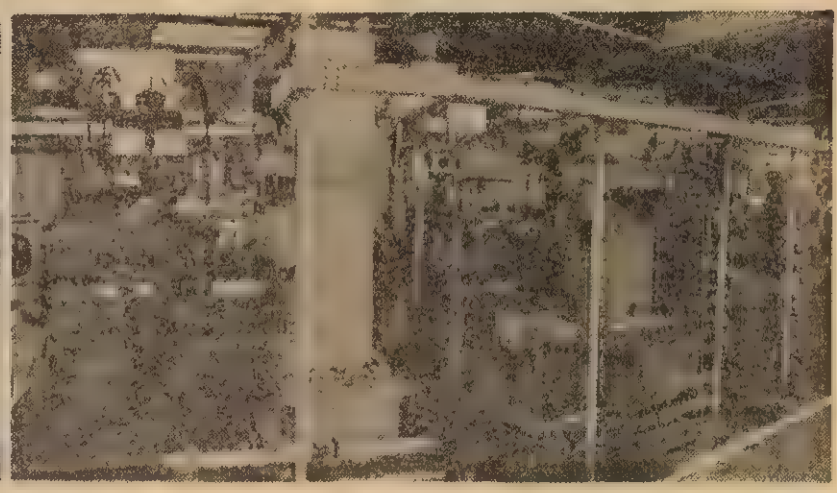

Aripi pentru zbor înalt

Simbolizînd ideea zborului spre înalt al gîndului și cutezanței științifice, Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Aviație este una din importantele cetățui ale eroicei epoci Nicolae Ceaușescu. Înființat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, strateg clarvăzător și vizionar al afirmării științei noastre, institutul este locul unde s-au conceput primele avioane românești moderne. Avionul de antrenament și turism IAR-823, cel pentru împrăștiat îngrășăminte IAR-827, primul avion cu reacție IAR-93 și modelul tot cu reacție pentru școală IAR-99 au la bază cercetările specialiștilor noștri, sînt performante și competitive cu tipurile din aceeași clasă produse în lume. S-a ridicat văzînd cu ochii o industrie aeronautică modernă, la zi, ce reprezintă un revelator examen al maturității științifice și forței economice trecut cu succes de țara noastră.

„Aflat cu toată energia revoluționară și neodihna de veghe la destinele patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a găsit timp să ne viziteze de cîteva ori, să ne analizeze la fiecare 2—3 luni activitatea și, de fiecare dată, indicațiile prețioase, încrederea cu care am fost investiți au însemnat o impulsionare a muncii noastre, ne spune inginerul Cornel Florea, directorul Centrului de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Motoare de Aviație, secretarul comitetului de partid. Cu spirit novator și deschidere spre viitor, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a învățat să îndrăznim spre noi teritorii de complexitate și rafinament tehnic. Înființarea în 1986 a centrului de cercetări pentru motoare de avion a însemnat o nouă treaptă calitativă a muncii noastre. După un timp relativ scurt se profilează prototipul primului motor românesc cu turbină cu gaze care va echipa avionul de transport de concepție integral românească. Am reușit să încadrăm cercetările noastre în coordonatele unei gîndiri economice, căci în lume, astăzi, refolosirile fac parte din resursele planetei. Am pus la punct și o tehnologie care reutilizează motoarele de avion cu viața de zbor încheiată la construirea unor instalații pentru comprimarea gazelor naturale, evitîndu-se importul acestora. Prin crearea din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu a unei adevărate școli de gîndire românească în domeniul aviației, care continuă tradiția pionierilor români ai aripilor în lume, ne-am împlinit profesional și noi ca oameni, ne-am realizat visul nostru încă din copilărie de a munci în acest domeniu de vîrf și de aceea, îi dedicăm toate rezultatele și succesele noastre cu ocazia aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, eroică, urîndu-i viață lungă și putere pentru binele patriei".

Undeva într-un colț de București întinerit, s-au adunat într-un buchet de semnificații o linie de metrou, institutul de concepere a motoarelor românești de aviație și halele în care se construiesc aparatele de zbor, toate purtînd semnătura de faptă și de gînd a tovarășului Nicolae Ceaușescu, făuritorul prezentului și viitorului țării.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

După patru zile...

Nu există loc, nu există om, nu există discuție din care să nu putem extrage o semnificație. Nu există „n-am găsit despre ce să scriu". De aici încep clasificările. Mă gîndeam la toate acestea așteptînd în fața biroului inginerului-șef, dar îl caut pe directorul întreprinderii de tricotaje din Buzău. Sînt împreună în ședință. Între timp, intru în atmosfera, pregătită pentru orice vizitator al acestei fabrici, creatoare de frumusețe. În fața mea un panou pe perete, putînd figura în orice tîrg internațional, unde este concurența acerbă a firmelor pentru ca să atragă atenția și să vîndă. Tricotajele sînt potrivite în rafinate combinații de culori de parcă m-aș găsi într-o galerie de pictură. „Magicianul" acestor splendori este Aurica Petrescu, șefa secției creație, care deține „cîntarul" precis, numai de ea știut, al îmbinării bunului gust cu eleganța, cu rentabilitatea cerută de piața internațională.

Secretara, cu ochii mereu pe ceas, se scuză: „Acum se termină ședința". Îmi prezintă fiecare persoană care este chemată la director. Tînăra Claudia Posia, după numai cinci ani de profesiune, va fi șefa producției în locul Ilenei Alexandru care a fost numită inginer-șef. Marian Gologan, directorul comercial, a fost pînă acum patru zile mecanicul-șef. Sună continuu telefoanele de la minister, de la direcția generală. Comenzile pentru S.U.A., Anglia, Danemarca și U.R.S.S. au ajuns la destinație? Da, se expediază alte colete.

— Avem un plan suplimentat cu 12 milioane lei, sperăm să nu existe ca și pînă acum lună fără depășiri. Produsele noastre se vînd ca pîinea caldă pe multe piețe internaționale.

Jacardul, acum în centrul atenției tuturor producătorilor de modă, pentru că cumpărătorii vor jachete cu flori, cu fluturi, cu păuni, cu forme geometrice, într-un amestec șocant de culori care altădată ne-ar fi uimit, a trecut în categoria „foc continuu". Înainte, la schimbarea turelor, se opreau mașinile. Acum, pentru a cîștiga timpul, schimbul II preia din mers activitatea, continuînd același model. Formula rentabilității include fiecare minut pentru că timpul înseamnă bani. În zece ani, întreprinderea de tricotaje din Buzău a făcut pași mari, așezîndu-se prin seriozitate și merite cît mai aproape de fruntea clasamentului. Munca plăcută și bine retribuită a dus la oprirea fluctuației de cadre, pentru că meseria e brățară de aur numai cînd n-are timpi morți, nu sînt goluri în lanțul care transformă kilometricul fir într-un elegant articol vestimentar. Secția Jacard se menține, de multe luni, cu depășiri de 20—30 la sută, resimțite sensibil în creșterea retribuției. S-a criticat în ședințe că nu s-a pus suficient accent pe îmbunătățirea structurii, pe valorificarea superioară a materiei prime, dar cine a luat cuvîntul a avut și o variantă de soluție constructivă. Muncitorii, inginerii, s-au deprins să-i judece, fără circumstanțe atenuante, pe vinovații unei rămîneri în urmă, dar și pașii înainte sînt trecuți prin filtrul personal.

În fața mea o tînără femeie, plăpîndă, cu ochi albaștri, privire blîndă, deschisă, cu distincție în exprimare și atitudini, se prezintă.

— Doina Mușat, era să spun inginerul-șef, puterea obișnuinței, pentru că am fost în această funcție de la înființarea întreprinderii pînă acum patru zile. Luați loc, vă rog!

Nu prea știu ce să fac pentru că eu îl caut pe director. Secretara n-a înțeles ce i-am spus?

— Mă scuzați că v-am făcut să mă așteptați puțin, dar sînt director abia de patru zile și nu puteam amîna convorbirile cu colaboratorii mei.

Deci așa!...

— Cu ce decizii v-ați început noul drum?

— Am verificat toate compartimentele pentru a păstra seriozitatea în îndeplinirea planului, lună de lună. Sîntem la zi, chiar cu depășiri importante, ca de obicei (zîmbește satisfăcută). Am întărit controlul pe faze de operații pentru ca să nu scape nici un defect. Am asigurat aprovizionarea cu materie primă, pentru a evita în orice condiții neplăcutele anotimp încetinirea lucrului. Am hotărît intensificarea valorificării resturilor de tricotaje pe care le transformăm în încîntătoare mănuși, căciuli, fulare pentru copii.

— Aveți emoții, schimbînd locul important al inginerului-șef cu cel foarte important al directorului?

— N-aș vrea să mă considerați prea sigură sau insensibilă, dar n-am emoții. Am numai planuri pentru a fi o continuatoare demnă a excepționalei directoare care s-a pensionat. Cred că un director sovăitor n-are ce să caute pe acest scaun.

Doina Mușat pare doar o plantă plăpîndă... Și ea este o alergătoare de cursă lungă, fără singurătatea unui celebru film, pentru că în jurul ei, în aceeași întrecere cu mîndria și ambiția, sînt peste o mie de „încăpățînați".

CARMEN DUMITRESCU ■

Impulsuri de gîndire

Dacă vrei să înțelegi cît de cît spectaculoasa lansare pe firmamentul industriei românești a întreprinderii: „Electrocontact" din Botoșani, sînt suficiente două-trei întîlniri cu cîțiva dintre specialiștii săi de mare forță. Surprinzător de tineri, Dumitru Iurea, inginer-șef al Laboratorului cercetare-control 1, sau subinginerul Liviu Catinoiu, ca și Ioan Burțilă, responsabilul Cabinetului de invenții și inovații, au în spatele lor o activitate remarcabilă, nu atît în ceea ce privește numărul anilor, cît a reușitelor.

„Genion" — micuțul aparat cu miraculoase proprietăți de a ne aduce aerul munților la domiciliu este creația lor, binecunoscută astăzi tuturor. De atunci s-au mai născut la Botoșani multe lucrări bune și frumoase.

— Astăzi — afirmă inginerul Dumitru Iurea — se pune problema ca fiecare întreprindere să-și găsească cît mai multe drumuri, nepărăsindu-le, bineînțeles, pe cele de bază. „Electrocontact" și-a început cariera cu aparataj electric de joasă tensiune. De atunci, s-au adăugat multe. Facem și transformatoare, am abordat și electronic, gîndim o serie de bunuri de larg consum care sînt tot aparate electrice de joasă tensiune.

Dar, mai puțin dificil și mai interesant pentru cititori, este să prezentăm cîteva dintre ultimele lor invenții. Vom încerca deci, schițarea noilor creații de tip „Electrocontact", evitînd, pe cît este posibil, abuzul de detalii tehnice.

Dispozitivul pentru creșterea siguranței în circulația rutieră un mic aparat ce se montează la bordul autoturismului, are menirea de a avertiza conducătorul auto la depășirea unor limite de viteză, admise prin lege, adică 60 km/h în orașe și 80 km/h în afara lor. „Decît să te avertizeze agentul de circulație, mai bine să te fluiere dispozitivul" — remarcau, cu umor, autorii. Nu ești chiar „fluierat" dar, în momentul în care, furat de traficul rutier, depășești limita de viteză, un semnal intermitent — optic și acustic — te readuce la realitate. Trecînd peste partea inginerească, reținem că dispozitivul în discuție se poate monta pe orice tip de mașină existentă la ora actuală fără a fi necesară nici un fel de modificare. Ar mai fi de subliniat că dispozitivul își găsește o excelentă aplicație în supravegherea executării corecte a unor lucrări agricole. Pentru arat sau semănat, se știe, procesul tehnologic impune o limită maximă de viteză, depășirea sa traducîndu-se în lucrări mai slabe din punct de vedere calitativ. Un girofar montat în afara cabinei mașinii agricole permite, la rîndul său, supravegherea de la distanță a vitezei de deplasare și, implicit, a calității muncii. Venind în sprijinul creșterii siguranței circulației, dispozitivul a primit și acordul Inspectoratului General al Miliției.

Dispozitivul de iluminat pe casa scărilor, a doua invenție, este un automat mult modernizat față de cele cunoscute pînă în prezent. Comanda de amorsare a aprinderii lămpilor pe casa scărilor se realizează, nu prin întrerupătoare clasice cu revenire, deci cu elemente în mișcare, ci printr-un senzor bipolar format din două plăcuțe conductoare, așezate pe un suport izolant. Simpla atingere a plăcuțelor duce la aprinderea lămpilor, ca, după un timp, stingerea să se facă automat. Dispozitivul nu are absolut nici un element în mișcare. Este complet electronic, și, în consecință, are o funcționare mai sigură și o fiabilitate sporită.

Întrerupătorul de deconectare la curent de defect, ultimul produs „Electrocontact" la care ne vom referi, are menirea, prin însăși ideea care a dus la proiectarea și realizarea lui, să ne protejeze de posibile electrocutări. Aparatul deconectează de sub tensiune, într-un timp foarte scurt, orice instalație mono sau trifazată la deteriorarea sa, deci la scurgerea prin izolație a unui curent de maximum 20 miliamperi. Mai mult decît atît, aparatul îl poate avertiza pe utilizator cînd ceva nu este în ordine la instalație. Montat în apartamentele noastre, înglobat în tablou, lîngă contor, dispozitivul creat la Botoșani ne poate proteja și în cazul defectării prizelor, ce duc la un curent de scurgere. Se utilizează, de asemenea, în halele de creșterea animalelor — cum, de altfel, autorii au și făcut-o experimental, cu excelente rezultate — ca și în instalațiile electrice industriale sau de laborator. Dispozitive asemănătoare se aduceau din import, fiind concepute pe sistem electromecanic. Elementul de noutate prezentat de specialiștii din Botoșani constă în electronizarea aparatului, realizată după o concepție proprie.

LIANA MOLNAR ■

Dăltuind la salba de lumini a Retezatului

Urcăm, acum, în miez de iarnă, spre marele baraj de pe Riul Mare din Retezat.

Peste Retezat s-a așternut, cu toate ale ei, iarna. Este, deocamdată, o iarnă blîndă, cu zăpadă puțină și cu temperaturi nu prea scăzute, iar vîntul abia clintește cetina întunecată a brazilor. Dar, firește, nu peisajul ne interesează în mod deosebit. Măreția și sălbăticia sa ne pătrund, încetul cu încetul, în suflet și, cu sau fără voia noastră, ne încarcă, ne împrumută ceva din tulburătoarea, fantastica sa putere. Este în fond, un sentiment pe care spectacolul naturii, în special cel al munților, îl oferă oricui și pretutindeni. Munții sînt aceeași peste tot, iar oamenii, în fața munților, trăiesc aceleași pienar sentiment. Ceea ce ne tulbură, însă, în egală măsură, de-a lungul drumului nostru spre marele baraj al Riului Mare, este spectacolul intervenției omului în acest fabulos peisaj. O intervenție gigantică și, în același timp, eroică. O intervenție care n-a scăzut cu nimic frumusețea neclintită a muntelui. Dimpotrivă, a amplificat-o, i-a dăruit o nouă imagine, un plus de interes. O intervenție pe care muntele, îndărătnic și necrutător cu cei ce-i tulbură măreția, a acceptat-o numai după ce oamenii i s-au arătat a fi cu brațe și voință de cremene, deopotrivă, ca el, de uriași, deopotrivă de neclintiți în hotărîrea lor de-a se lua la întrecere cu însăși mama natură. Numai că n-a fost și nu este o întrecere de dragul întrecerii. Miza pusă în joc: energia. Energia electrică, această atît de rafinată formă a materiei, sau, dacă vreți, această sublimă formă a gîndirii devenită materie.

Urcăm, deci, acum, în miez de iarnă, spre marele baraj de pe Riul Mare din Retezat. Ajunși acolo, sus, la peste 1 000 de metri altitudine, la punctul numit Gura Apelor, încercăm un sentiment contrariu. Ne aflăm deasupra celui mai mare baraj de anrocamente cu miez de argilă din Europa. Un baraj care, ajuns la înălțimea de 120 de metri, va atinge în curînd cota finală, 170 de metri. Va purta în uriașul său trup peste 10 milioane metri cubi de anrocamente. Un trup care leagă, practic, doi versanți ai Retezatului. Un trup care va ține piept unui volum de peste 210 milioane metri cubi de apă. Și tot la picioarele noastre, lacul de la Gura Apelor, o uriașă peruzea lichidă cîntărind, cum spuneam, peste 210 milioane tone și întinsă pe o suprafață de 420 de hectare, o adevărată mare așezată în căușul palmelor muntelui Retezat. De-aici, din puterea înmagazinată a acestui lac — apele vor porni pe aducțiunea principală, lungă de 18,4 kilometri, vor intra apoi, în galeria forțată, un adevărat tunel vertical înalt de aproape 900 de metri, și se vor așterne la drum, pînă dincolo de Hațeg, la Sîntămăria Orlea — se vor naște 483,3 MW. O orbitoare herghelie de cai putere!

În fond, despre acest mare obiectiv hidroenergetic revista noastră a scris în cîteva rînduri. Și nu numai revista noastră, firește. Zeci și zeci de reporteri au bătut drumul înspre Hațeg și, de-acolo, mai sus, spre Gura Apelor. Se cuvine, deci, în doar cîteva rînduri, să facem un scurt istoric al întregii amenajări. În toamna anului 1975 se bat primii țăruși ai marelui șantier. Sînt atacate lucrările pentru centrala subterană, barajul, aducțiunea principală, galeria de deviere a Riului Mare. Peste numai cîteva luni, aduc în primăvara lui '76, încep excavațiile pentru baraj. 1978: se încheie lucrările galeriei de deviere, iar apele Riului Mare părăsesc milenara lor matcă. 1982: prima străpungere pe aducțiunea principală. 1986: galeria de deviere își închide porțile, ceea ce înseamnă că începe acumularea apei. 1987: au fost livrați sistemului energetic național 197 milioane de kWh, cu peste 37 milioane kWh peste plan. Asta înseamnă că au intrat pe producția de energie electrică centrala Retezat, cea mai mare din întreaga amenajare, cu o capacitate de 335 MW, apoi centralele din Clopotiva și cele de la Ostrovul Mic și Ostrovul Mare, cu o putere instalată de 45,8 MW. În următoarele luni ale acestui an vor intra pe producție alte patru centrale, Cîrnești I și II, Păclișa și Totești I, care vor adăuga energiei electrice de pînă acum alți aproximativ 60 de MW. În fine, spre sfîrșitul anului în curs, vor intra în funcție alte două centrale, cea de la Totești II, de 15,9 MW, egală, ca putere instalată, cu cea de a doua, de la Hațeg. O adevărată salbă de lumini, cum se spune, printr-o foarte adecvată metaforă, născută la picioarele Retezatului și la îndemîna economiei noastre, veritabil izvor de putere, de apă vie, o nouă și grandioasă ctitorie a timpului nostru, a epocii pe care cu mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu.

Barajul de la Gura Apelor, sau un munte ridicat de oameni între doi munți

La Păclișa, în timpul probelor de verificare a instalației de aer și a aparaturii de măsură și control

În sala tablourilor de comandă de la Centrala din Clopotiva

Este ora producțiilor de energie electrică

În 1987 s-au livrat peste plan 37 milioane Kwh

Maistrul Ștefan Bumbaru și echipa sa de fierari betoniști pe capul de pod ai barajului de la Păcliș

Fotoreportaj de VICTOR NIȚĂ și ELENA GHERA

Și drumul suie, tot mai suie

...Ori de cîte ori ajung la Iernut sînt surprinsă de o noutate. În toamna aceasta, primarul Vasile Cornea îmi arată clădirea primăriei îmbrăcată în schele. „Înțeleg, o modernizați". „Trebuia", răspunde scurt. Chiar dacă vii pentru prima dată la Iernut îți dai seama că are dreptate. Că trebuia! Clădirea-mică și meschină, veche, pe măsura timpului cînd va fi fost construită, distona puternic cu actualul centru, dar nu numai cu el, cu tot ceea ce înseamnă casă, acum, în oricare dintre cele 7 sate ale comunei. Era ca o haină veche, pe un trup tînăr și robust. Iernut face parte din rețeaua viitoarelor orașe ale țării, acele centre polarizatoare, reședințe de consilii unice ale agriculturii de stat și cooperatiste, ca o altă treaptă a concepției originale și practicii sociale a partidului nostru de dezvoltare armonioasă și echilibrată a tuturor zonelor și localităților României. Drumul avansării spre condiția de oraș a început încă demult la Iernut. Poate atunci cînd se turnau fundațiile termocentralei despre care învață azi, la geografia economică a patriei, copiii de școală primară. (M-am întîlnit, în mașina ce m-a purtat din capitala județului spre centrul comunei, cu un tehnician care mi-a povestit, că a fost selecționat, deoarece a cîștigat toate probele de concurs, să facă parte din personalul de exploatare al centralei nucleare de la Cernavodă. El s-a format la Iernut și poate n-ar fi vrut să se îndepărteze de casă, dar dacă e nevoie acolo, cum ar putea să nu se ducă?! Termocentrala, deși încă mai generează noutăți în viața comunei — s-a întocmit proiectul pentru încălzire centrală, cu disponibilitățile de căldură obținute prin recuperatoare, „ca și proiectul unei ciupercării cu flux industrial, încălzită tot cu abur de la ea, se extind totodată, serele, pe aceeași bază, — este privită ca ceva dat dintotdeauna pentru totdeauna. O mină de aur. I-au urmat alte și alte obiective industriale ori industrial-agrare. Dacă pleacă zilnic 400 de navetiști — către Luduș, Tîrnăveni și Tg. Mureș — intră 800. Lucrători la întreprinderea de nutreturi combinate, la sere, la stațiunea de cercetări pentru legumicultură, la S.M.A., la I.A.S., în industria mică, în cele 45 de unități prestatoare de servicii... (Am aflat o poveste adevărată despre cum s-a înființat unitatea de coafură și cosmetică, a cărei faimă, se zice, ar întrece pe a celor mai bune din capitala județ, deținătoare de premii la concursuri naționale și internaționale. Primarul a fost invitat la o plenară a comitetului comunal al femeilor. A privit asistența de la tribună și a declarat public celor prezente că nu le place. Nu sînt frumoase. A împietrit sala, dar cînd le-a spus și de ce, s-au declanșat ropote de aplauze și hohote de rîs. Deoarece nu sînt destul de moderne coafate și, se pare, nu prea intră într-un salon de cosmetică. Era un afront la adresa președintelui cooperației aflat între participanți. I-a spus-o direct, „să trimiți coafezelo la reciclare și să aduci aici o cosmeticiană. Este o chestiune de sănătate și de civilizație, nu de lux". Președintele a trebuit să îndeplinească sarcina ce i se trasa). Comuna are 11 000 de locuitori, suficienți și pentru ogoarele celor 4 cooperative agricole, cînd munca e bine organizată și bine asigurată cu tractoare și mașini, cu specialiști capabili să aplice tehnologii avansate, bazate pe mecanizare și chimizare nu doar pe munca brațelor.

Primarul Vasile Cornea este omul împătimit al acțiunii și este crescut în cultul ideii potrivit căreia rostul omului pe pămînt este de a lăsa ceva după sine. Cînd a venit la Iernut, 3 luni n-a făcut, totuși, nimic. Absolut nimic, spune. De fapt, atunci a făcut totul. A țesut pînza fină de sentimente între sine și oamenii în fruntea cărora venise. Fără ei nu se poate nimic, oricît de înzestrat ar fi un primar, tot așa cum nici ei nu pot realiza mare lucru fără un primar destoinic. A construit, așadar, cel mai delicat și mai trainic edificiu — înțelegerea și încrederea reciprocă. A tatonat, i-a întrebat, i-a descusut. Cam ce le trebuie lor? Cum s-ar putea face să aibă? Lor, personal, și comunei? Cum ar vedea-o peste un an, peste cinci, peste cincizeci? Cu ce-ar începe, dacă ar fi în postul său, la primărie? El a înțeles atunci o urgență din gîndul tuturor. A început cu dispensarul uman. Erau 5 medici, dar nu și local corespunzător muncii lor. A continuat cu grădinița și creșa. (Într-o zi i-a venit în audiență o bătrînă. I-a pus pe masă, dezvelite dintr-o basma, două mere, singurul ei avut, ca să-i ciștige bunăvoința în a o ajuta să-și caute drepturile. O mică pensie, refuzată de insi indiferenți și birocrați incorecți care-o purtau pe drumuri. N-avea pe nimeni și trăia din mila te miri cui, dar mîndria o oprea să primească. Așa îi spusese ei cineva că, dacă nu dă, nu primește. N-a avut încredere și răbdare să aștepte — cît așteptase ea pînă atunci?! — și a venit din nou a doua zi, cu un singur măr. Pe celălalt îl mîncase ea. Primarul a înțeles atunci să facă ordine și în relațiile celorlalți cu oamenii și cu îndatoririle lor. Femeia și-a căpătat drepturile, primarul încrederea sătenilor și respectul subalternilor. Ordinea și cinstea desăvîrșesc totul între om și om și între om și cetate.) A continuat cu multe, multe alte lucruri și zidiri pentru cele 7 sate și pentru cei 11 000 de locuitori. Brutărie, cofetărie, o gospodărie anexă cu vaci cu lapte pentru toți copiii comunei, apă potabilă prin conducte, un service auto, dar cîte altele în aspirația lor către cotele orașului. Cine intră însă în Iernut dinspre capitala județului va întîlni și va reține cu siguranță, la răscrucea drumului spre Oarba de Mureș, un muzeu. Un muzeu pentru eroii căzuți la această bornă a eliberării pămîntului nostru. Oarba de Mureș e pe-aproape, este sat component al comunei. Iar muzeul este ideea lui Vasile Cornea. Ca și tabăra anuală de sculptură, unde 11 ani, 11 sculptori vor veni și vor crea cu gîndul și în memoria acelor 11 000 de eroi secerați de gloanțe. Trei ediții s-au scurs, pe cîmpul ars de mine și udat cu sînge a început a se înfiripa un muzeu în aer liber. Metope ale prezentului despre grija și respectul istoriei. Coloane încifrînd istoria unui sat transilvan în drumul lui spre bine, spre civilizație și progres. Și povestea, nesemuit de frumoasă, despre un primar din ziua de azi. Și despre un drum, cum spune poetul, care „sule și încă mai sule".

CICI IORDACHE-ADAM

La un capăt e Roman

Moldova, spune prietenul meu poetul, nu se varsă niciieri. I-am căutat eu capetele și nu le-am găsit. Unul din capete, din multele ei capete — i-am spus atunci — l-am aflat eu. Este la Roman.

I-am relatat împrejurarea primvicepreședintelui Nicolae Spiridon și Nicolae Spiridon mi-a amintit o celebră replică din „Apus de soare" de Delavrancea și a adăugat că nicăieri în altă parte nu poți să-ți dai seama atît de bine de puterea de creație a omului, de imaginația sa luxuriantă — cum îți poți da seama privind un mare oraș. Și Romanul este un oraș care se apropie, în acest sfîrșit de veac, de 100 000 de locuitori. Ne-am urcat împreună pe cel mai înalt pisc al orașului, hotelul „Roman", dar panorama era năpădită de o lumină nefirească, dincolo de care nu desluseai decît acoperișuri arzinde, turle care se topeau în văpăi, trecători plutind parcă pe străzi, niște copii jucînd tenis și fluxul suitor și viu de trecători și mașini. Cîteva ore mai tîrziu totul s-a limpezit. Orașul și-a primenit chipul. A înverzit. Și-a lepădat stralele bătrînești, sorbind din apa vie a industriilor zidite cu sîrg. În acești ani așezați ca o coloană de lumină, ani pe care cu îndrituită bucurie îi numim Epoca „Nicolae Ceaușescu", orașul s-a reclădit pe sine. Privit Strada Mare, spune Nicolae Spiridon. Este într-adevăr strada cea mai mare a orașului. Se întinde pe 2 km de la gară pînă la spital și era un fel de Lipscani al nostru...

Prin urmare, Romanul, orașul în care — cu un sfert de veac în urmă — am deprins slova, mersul pe bicicletă și teoria relativității, nu mai există. S-au păstrat doar urmele lăsate de un lung șir de oameni de seamă al căror destin s-a îngemănat cu aceste locuri. I-a revenit Romanului cinstea de a fi dat țării pe cîțiva dintre oamenii care au prezidat la nașterea culturii române, începînd cu Macarie și Dosoftei și cu Miron Costin, dincolo de veacuri așezîndu-se în dreaptă cumpănă Alecu Russo și Vasile Alecsandri și mai încoace Calistrat Hogaș, Max Blecher, Garabet Ibrăileanu și Cezar Petrescu. Spiritul locului, a cărui existență Cantemir o așază încă în vremea lui Traian, s-a dovedit a fi fertil.

Fosta ctitorie mușatină, odinioară capitală a Moldovei, cu un trecut de foste mari, se află pe drumul cel mare al civilizației, altădată în scrieri, ca și în meșteșugul zugrăvelii, al lucrării metalelor scumpe, astăzi în industrii și în arta de a clădi orașe noi.

Romanul — afirmă cu îndreptățit temei ing. Constantin Geosanu, directorul întreprinderii mecanice — este orașul constructorilor de mașini. Dacă cu cîteva decenii în urmă fabricam pluguri și care, astăzi producem o variată gamă de strunguri carusel. La această oră, se află pe bandă familia celor patru tipuri de strunguri verticale cu două platforme de lucru, pe care — gratie capacităților de prelucrare — le-ați numi adevărate uzine: modelează piese de peste 2 000 kg, cu diametrul ajungînd pînă la 630 mm, reglarea realizîndu-se prin micrarea unui dispozitiv cu laser.

Romanul — va spune Al. Fușneciă, președintele comitetului sindicatului de la întreprinderea de țevi — este cetatea laminoriștilor. Puternicul detașament de peste 10 000 de muncitori și-a potrivit cadența cu exigențele timpului. Fabricăm astăzi produse tubulare cu performanțe comparabile cu oricare uzină similară de pe mapamond: țevi de înaltă precizie pentru construcția de autoturisme, țevi destinate forajului marin, țevi pentru cazane clasa I și a III-a, pentru schimbătoare de căldură și agregate frigorifice, pentru cilindri hidraulici de susținere în abataje miniere. Cu titlul de noutate să adăugăm că în ziua Conferinței Naționale a partidului s-au asimilat și produs primele cantități de țevi pentru programul nuclear al țării, performanță consemnată la laminorul de 20 de toli intrat în funcțiune în urmă cu trei ani.

Romanul — ar putea spune ing. Dorel Cernomazu — este orașul inventatorilor. El însuși autor a peste 100 invenții brevetate, Dorel Cernomazu este inginer la Uzina de reparat transformatoare și aparataj electric și președintele comisiei municipale a inginerilor și tehnicienilor. La nivelul orașului menționează interlocutorul nostru, s-au remarcat pînă acum 715 inventatori și inovatori, muncitori, ingineri, tehnicieni, maiștri, pasionați creatori de tehnică. În mod concret, creația tehnico-științifică înseamnă noi tipuri de mașini-unelte la I.M.R., noi sortotipodimensiuni la I.T.R., noi tipuri de aparate și dispozitive la URTAE.

Dar Romanul poate fi și orașul chimiștilor. Întreprinderea de fire și fibre poliamidice a fost distinsă în acest an cu Ordinul Muncii clasa I, pentru locul întîi pe țară și rezultatele deosebite obținute în întrecerea socialistă pe anul 1986.

Puternice reliefuri înscrie în geografia dinamică a municipiului și întreprinderile de materiale de construcții, de industrializare a sfeclei de zahăr, de tricotaje, de nutreturi combinate. Industria s-a văzut a fi pivotul întregii dezvoltări. Comparativ cu anul 1982, producția industrială s-a dublat, apropiindu-se de cifra de 12 miliarde lei pe an. O treime din această producție este destinată exportului; întreprinderea de tricotaje, de pildă, livrează 90 la sută din întreaga producție peste granițele țării.

★

Niciodată nu s-a construit la Roman cu o asemenea patimă, continuă primvicepreședintele Consiliului popular municipal. Patimă, acesta este cuvîntul potrivit pentru exuberanța ancestor ritmuri. În acest an am finalizat lucrările la blocurile din cartierul „23 August", care numără 700 de apartamente realizate în decurs de doi ani și lucrăm la detaliile „Ștefan cel Mare", care, în primele două etape, va însuma 800 de apartamente, precum și la cartierul C. Dobrogeanu-Gherea, care va totaliza, în final, aproape 1 000 apartamente. Toate acestea vin în prelungirea altor moderne zidiri conturate în anii din urmă: peste 15 000 apartamente în noile cartiere Smirodava, Gloria, Republicii. 2 400 locuri în căminele de nefamiliști, 8 școli, un cinematograf, spitalul municipal, hotelul „Roman", două policlinici, un stadion cu 25 000 locuri.

EUGEN TURESCHI

Prestigioase apariții omagiale

Editura Militară a tipărit în aceste zile, ca omagiu adresat secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, o serie de volume cuprinzînd cîteva aspecte esențiale din gîndirea sa teoretică, social-politică și filozofică.

● **Nicolae Ceaușescu — fondatorul doctrinei militare naționale privind apărarea Republicii Socialiste România,** volum editat de Ministerul Apărării Naționale, își propune „să prezinte cititorului principiile fundamentale ce definesc viziunea politico-militară a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind apărarea patriei — parte integrantă a procesului de edificare a socialismului și comunismului în România" — după cum se precizează în paginile introductive. Capitolele amplului volum reliefează fundamentele istorice, social-economice și juridice ale concepției partidului nostru privind apărarea patriei. Sînt de asemenea prezentate tezele și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu privind conținutul și trăsăturile doctrinei militare românești actuale. Rezultă, din paginile lucrării de față, profunzimea analizei și justețea concluziilor partidului nostru, ale secretarului său general în ceea ce privește situația politico-militară internațională, ca și originalitatea conceptului românesc de război al întregului popor pentru apărarea patriei, elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sînt de subliniat apoi principiile și orientările doctrinare fundamentate de comandantul suprem al forțelor armate privind dezvoltarea și perfecționarea artei militare românești în etapa actuală, principii prezentate pe larg și corelate cu principiile ce coordonează relațiile militare ale României cu celelalte state socialiste, cu alte state prietene.

● Un alt volum, de această dată de texte selectate, este **Nicolae Ceaușescu — Apărarea națională a Republicii Socialiste România,** elaborat de Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară. Antologia cuprinde un material extrem de bogat, orînduit în ordine cronologică, începînd cu anul 1965. Ideea centrală care se desprinde din alăturarea textelor este aceea că, în concepția secretarului general al partidului, războiul nu trebuie privit ca o fatalitate și nici înarmarea ca o soluție. Se desprinde de aici promovarea fermă a ideii că pacea și colaborarea trebuie să triumfe asupra confruntării armate. „Volumul evidențiază pregnant raporturile de interconditionare și de interdependență existente între securitatea națională, cea europeană și mondială, climatul general punîndu-și amprenta pe viața și viitorul fiecărei națiuni" — se precizează în Cuvîntul înainte al volumului.

Apărarea națională a Republicii Socialiste România adună pentru prima dată elementele unei gîndiri teoretice de mare însemnătate în gîndirea politico-militară românească a tuturor timpurilor demonstrînd, în același timp, o excepțională

capacitate de previziune, de scrutare a viitorului.

● Întinsa operă teoretică și practică pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a edificat-o în răstimpul fertil care a trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, a proiectat în anii contemporaneității noastre o nouă viziune atît asupra structurilor prezentului și viitorului cît și asupra unui domeniu care le condiționează pe amîndouă: istoria patriei. Noul volum pe care Editura Militară îl publică recent sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., **Nicolae Ceaușescu — Istoria poporului român** pune în lumină, prin scrierile secretarului general al partidului, teza fundamentală conform căreia istoria nu este o culegere de cronici pasive despre trecutul unui popor ci știința revoluționară a înfruntării dintre vechi și nou pe terenul dezvoltării forțelor și relațiilor de producție, știința ce joacă un rol activ în formarea noului model uman al societății socialiste și în educația tinerelor generații.

Prin prezentul volum se elucidează o serie de probleme esențiale ale existenței istorice a poporului român începînd cu continuitatea sa neîntreruptă pe vatra multimilenarei Dacii și evidențierea esențialei întrepătrunderi între luptele pentru eliberare de sub diverse puteri străine cu lupta pentru reîntregirea națională într-un singur stat independent și suveran, continuînd cu importanța revoluțiilor din 1784, 1821 și 1848 cît și a evenimentelor cruciale din 1859 și 1877, pînă la înfăptuirea

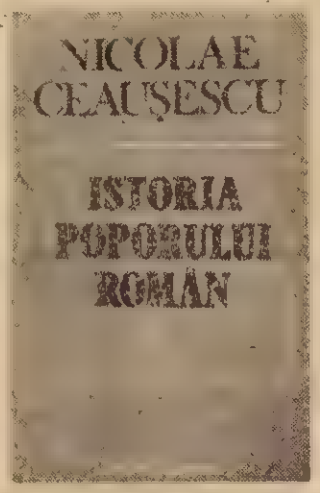

visului de aur al Marii Uniri naționale din 1918. „România în anii 1919—1947" și „Probleme ale edificării orînduirii socialiste" sînt ultimele două capitole din cele șase ale lucrării, care abordează problemele extrem de complexe ale României din momentul Unirii pînă în plină efervescență contemporană, analizînd rolul mișcării muncitorești din România în contextul larg al istoriei generale a poporului și subliniind astfel într-o viziune strălucită unitatea dialectică dintre trecut, prezent și viitor.

Cuprinzînd aprecieri de excepțională profunzime științifică asupra marilor momente ale istoriei naționale, volumul selectiv elaborat sub îngrijirea Editurii Militare reprezintă o prestigioasă punere în lumină a perspectivei novatoare în care întreaga operă a secretarului general al partidului tratează problematica istorică.

● **Comandantului suprem — Imn ostășesc** este antologia de versuri prin care Editura Militară omagiază aniversarea zilei de naștere a cititorului României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Poeme de înaltă vibrație patriotică semnate de pana gînditoare a unor poeți ca Al. Andrițoiu, Lucian Avramescu, Florin Costinescu, Nicolae Dragoș, Ion Iuga, Mihai Negulescu și mulți alții se alătură poemelor solemne și calde în același timp prin care versurile inspirate ale unor poeți purtînd uniforma de conștiință a ostașilor țării, dau onorul Comandantului suprem: „Voința noastră-nseamnă viitorul / Înnobilîndu-ne democrația: / uniți să ne urmăm conducătorul, / în patria eternă, România".

Acest volum cuprinde și poemul **„Cînd spunem Ceaușescu"** de Dan Rotaru, pe care-l reproducem în pag. 24.

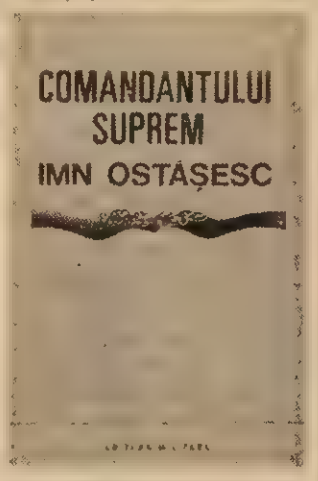

La Opera Română

● Cu Lucia Becar, Elena Simionescu, Mihaela Agachi, Veronica Gârbu, Lucian Marinescu, Ștefăniță Lascu (debut în Lenski), Ion Grigorescu, Alexandru Moisiuc, Corneliu Fănățeanu în distribuție, — vineri 29 ianuarie, la ora 18, **Evgheni Oneghin** de P.I. Ceaikovski. Conducerea muzicală: Carol Litvin. ● Simbătă 30 ianuarie (ora 18) încă foarte proaspătul spectacol cu opera **Nabucco** de Verdi. În distribuție: Vasile Martinoiu, Constantin Ene, Dan Zancu, Iulia Kirkosa (de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca), Veronica Gârbu, Paul Basacopol, Nicolae Bratu, Gerda Radler. Dirijează Cornel Trăilescu. ● Daniela Vlădescu susține rolul titular, alături de Cornelia Pop, Cristian Mihăilescu, Dan Zancu, Gabriel Năstase, Pompei Hărășteanu, Adrian Ștefănescu, Nicolae Andreescu, Ion Grigorescu, Nicolae Bratu, Ștefan Teodorescu, Nicolae Constantinescu în opera pentru copii **Mosanul încălțat** de Cornel Trăilescu. Dirijor: Lucian Anca. În matineul de duminică 31 ianuarie (ora 11). ● **Nunta lui Figaro** de W.A. Mozart, duminică seara. Sanda Șandru, Nicolae Urziceanu, Gerda Radler, Alexandru Moisiuc sînt principalii interpreți. La pupitru, Lucian Anca. ● Din repertoriul ver-

dian, marți 2 februarie (ora 18), **Aida.** În distribuție: Victoria Bezetti (Aida), Mihaela Agachi (Amneris), Anatol Covali (Radames), Nicolae Urdăreanu (Amonasro). Dirijează Cornel Trăilescu. ● Opereta **Liliacul** de Johann Strauss (Florin Diaconescu — Eisenstein, Cornelia Angelescu (Rosalinda) este programată pentru miercuri 3 februarie, la ora 18, în conducerea muzicală a lui Lucian Anca. ● Tot sub bagheta dirijorului Lucian Anca, joi 4 februarie (ora 18), trei balete pe muzica unor capodopere simfonice franceze: **Simfonia spaniolă** de Ed. Lalo (solo vioară Lidia Oprișan; dansatori soliști: Cristina Teodorescu-Palade și Laurențiu Guinea), **Preludiu la după-amiaza unui faun** de Claude Debussy (Beatrice Bleonț, Gheorghe Angheluș) și **Simfonia fantastică** de H. Berlioz (Daniela Constantinoiu, Ioan Tugearu, Tiberiu Almosnino ș.a.).

„Interpretarea corală presupune o artă a construcției"

— interviu cu MARIN CONSTANTIN dirijorul corului „Madrigal" —

Maestrul și prietenul meu de-o viață, pe care a închinat-o artei, cum se intitulează una din distincțiile pe care le-a primit în Italia, patria muzicii, „Una vita per l'arte", avînd ca trofeu un David de aur de Michelangelo (statuetă, bineînțeles) în perioada cînd fusese invitat să țină cursuri de dirijat coral la Academia Santa Cecilia, cea mai înaltă instituție de acest gen, — a acceptat să purtăm această convorbire:

— Cursuri la care a trebuit să renunți făcînd un sacrificiu pentru „Madrigalul" aflat în plină afirmare, dar încă la început.

— **Apropo de „început", cînd se situează acesta pentru „Madrigal"?**

— În 1963, acum un sfert de veac deci, mai exact, joi 11 aprilie 1963. La 14 iunie 1965 concerta la Leipzig, sub această titulatură.

— **Observ că bogata sa activitate de perfecționare și popularizare se circumscrie perioadei pe care o numim în mod curent epoca de aur.**

— Exact! Construcția „Madrigalului", pornind de la corala „Gheorghe Cucu" din cadrul marelui cor de masă al Ansamblului C.C. al U.T.C., în acești 25 de ani s-a și desăvîrșit.

(Fac o paranteză și precizez că discuția are loc pe un fond coral oferit de documentele sonore ale maestrului Marin Constantin, bine orchestrate de colaboratoarea sa cea mai apropiată, una din vechile voci ale „Madrigalului", Bernarda Marin).

Cu toate că-mi este cunoscut notă de notă „Madrigalul", spectacolul de veche muzică românească de la Teatrul municipalității din Bologna mă impresionează prin solemnitatea și amplitudinea sa.

Recapitularea cu maestrul Marin Constantin, fiul unei văduve din Urlcia prahoveană petroliferă, ajuns la înalte demnități pe plan artistic și social, deputat în parlamentul țării în două legislaturi, e cazul să începă cu ceea ce reprezintă magnificența artei sale: cursul pe 10 discuri. „Arta construcției și interpretării corale", față de care mai toți comentatorii de specialitate au rămas surzi, cu toate că e operă unică, răspîndită în toată lumea, și mai ales în America Latină (1982), pentru al cărei dirijori corali maestrul Marin Constantin a ținut în urmă cu cîțiva ani primul curs de inițiere și perfecționare, ca și în Europa, în Italia (1976—1977) și Luxemburg (1982).

Mi-aș permite, dacă maestrul Marin Constantin nu se supără și nici confrații întru verb publicistic de specialitate, să spicuiesc, evident de ici, de colo, cîteva idei formulate în acest curs.

● Ciclul de prelegeri pe disc s-a născut din nevoia de comunicare a ceea ce a „devenit din frămîntare amorfă — convingere stenică, din nebuloasă — limpezime, rigoare și lumină, iar din visele de ieri — senzația unei calde realități prezente". Pledoaria pentru cîntul coral nu se vrea exclusivistă.

● Ciclul acesta de prelegeri nu e decît o serie de opinii și sugestii practice privind modalitățile de asimilare și utilizare a resurselor polifoniei, heterofoniei și ritmului în toate etapele istoriei muzicii, cu caracteristicile lor definitorii, virtuozitatea, dimensiunea organică a instrumentului coral contemporan.

● Sînt astfel abordate probleme esențiale în perfecționarea și conducerea corului, psihotehnica — metodă de bază pentru realizarea unei interpretări veridice, fundamentată pe: cunoașterea științifică a vieții psihice, a căilor de identificare a diferitelor stări sufletești reclamate de conținutul repertoriului, a procedeelor privind adaptabilitatea, elasticitatea, promptitudinea în reacții și capacitatea unitară de trăire emoțională, în același consens dinamic. Sînt evocate momente inedite din viața „Madrigalului", din care aș aminti numai trei: concertul cameral unic de la „Palacio de musica" din Barcelona, după 60 de ore de călătorie cu trenul, cu vagonul de clasă, concertul pe un întuneric întempestiv de la Paris și cele 65 de concerte susținute în S.U.A. în decursul a numai 30 zile.

● Actul de comunicare a corului cu publicul înseamnă conectarea auditoriului cu muzica, cu opera de artă, nu cu instrumentul.

● Problematica stilului presupune înglobarea portofoliului repertorial și a arsenalului tehnico-interpretativ în cadrul istoric, geografic, artistic, componistic, dinamic și agogic, filtrat concomitent în planurile culturii, talentului, sensibilității, echilibrului și autenticității. Omogenitatea pe toate planurile spirituale e factor prim.

● Viziunea asupra artei ca fenomen viu, în continuă devenire și poziția ferm ancorată în **contemporaneitate** (subliniereа interlocutorului) a muzicianului interpret favorizează valorificarea trecutului, înfrumusețează prezentul, îmbogățește viitorul, respingînd atitudinea muzeistică, evitînd confuzia stilistică.

● O confirmare a acestor principii o reprezintă opera de readucere în contemporaneitate a muzicii renascentiste, cu toate variatele și complexele ei școli — neerlandeză, italiană, franceză, spaniolă, germană, engleză — și mai ales renașterea melosului românesc în tot ce are el mai de preț într-un întins patrimoniu.

În readucerea în contemporaneitate a muzicii renascentiste pe Marin Constantin l-a călăuzit corolarul „Muzica în Renaștere îmbracă forme inedite de expresie, dobîndește statut propriu. Genul vocal atinge un moment de apogeu artistic". Se prezintă astfel în curs variate procedee tehnice, psihotehnice, reclamate de muzica corală renascentistă.

E interesant de remarcat că un asemenea act l-a săvîrșit activistul cu bagheta de la Ansamblul U.T.C., cum i se spunea în epocă.

● Folclorul — mod unic de experiență a artei colective, orale, anonime și sincretice — constituie primordiala componentă a culturii muzicale ro-

Darie Novăceanu

Ari Floris — Drobeta Turnu Severin. Reținem, ca un omagiu adus lui Brâncuși, **Sărut gorjan.** Poemele dumneavoastră nu sînt ale unui începător, ci ale unui poet format. Ele nu depășesc însă momentul simbolismului românesc. Important, dar ținînd de acum de istorie.

Ioan Alex. — Nădar. Bihor. Transcriem din scrisoare : „Mi-am pus în cap să devin scriitor și pentru asta am dat examen la „Liceul de Filologie-istorie" pentru treapta a II-a curs seral". Ați dat, dar nu ne spuneți dacă l-ați și luat. Reținem și din poeme acest crimpei : „Tac, / taci / tăcem / vorbele / n-au rost / n-au farmec" **(Doar privirile).** Există tăceri semnificative și multe dintre ele se aud foarte bine. Aceasta nu se aude.

Frisch Zoltan — Arad. Gîndul e frumos și nu ne îndoim de adevărul lui. Dar nu trebuie să aveți pretenția de a-l considera poezie.

Bucur Constantin — Buzău. Mai rămîneți un timp în cadrul cenaclului „Al. Sahia" și în intervalul acesta încercați să înțelegeți că nu vă puteți juca oricum cu cuvintele. Zona suprarealistă pe care o cercetați e foarte fragilă și nu vă poate ține la suprafață. Transcriem, dar nu pentru edificarea noastră : „Un fluture modern / zboară pe bicicletă „Pegas" / purtînd între antene / surîsul da Gioconda" sau : „să știu că te am / punct / pe cuvîntul iubire / la care fac plajă / sub iarna prelungită / pînă-n toamnă / și călciiele / nu se mai sperie / de săgeata / singurătății". Motiv pentru care nu vă credem cînd spuneți : „Am vîndut sticla / cu ultima-nghițitură / de speranță / a naufragiatului / unei stele / pe două limbi de busolă". Ori nu aveți busolă, ori nu vreți să vă folosiți de ea. Poate doar în acest text : „Arma inimii(a) / a țăranului român / capabilă să simtă / cutremurul conștiințelor / care au făcut / să bubuie tunurile" **(Opinea '907)** descoperiți Nordul, dar nu știți să vă apropiați de el. Cu ce ați trimis nu ne puteți convinge.

Ionescu Florin — București. În general, computerul nostru nu dă sfaturi, ci analizează, observă și măsoară. În clipa de față, după ce a parcurs 47 de texte de la Bucur Constantin, toate asemănătoare celor transcrise mai sus, are circuitele foarte fierbinți, gata să scoată fum. Reproducem începutul din **Poem de decor 21.** Impresia noastră este că folosiți prea multe cuvinte și neglijați trăirea și imaginea poetică. Fiorul lecturii nu se produce decît foarte rar, senzația de apăsător rămînînd permanentă. Avalanșa de cuvinte e prezentă și în **Hai-ku**-urile trimise (e preferabilă forma **haiku** și nu **hai-ku**). Aici computerul are memorie bună : un **haiku** este un tristih de 17 silabe, o **tanka** are 31 de silabe dispuse în cinci versuri, **renga** este o formă intermediară rompusă din mai multe **tanka.** Iată un haiku al unui mare poet, Matsuo Basho : „Pojghița unui greier : / El s-a mistuit în cîntec / Cu totul". Iar prin transfer de la Borges, un altul, înmagazinat și el în aceeași memorie a computerului : „Un fluture / pe dunga / clopotului". Recunoașteți că sînteți departe de astfel de construcții.

Oana Magheru — Craiova. Trebuie că e vorba de o greșeală, adresîndu-vă nouă. Cu texte de tipul „Crizele de stomac / Și ! / Crizele de ficat / Sînt depășite ! / Ne trebuie ceva nou...". sau „Gurî sinistre cutremură cuvîntul / Un pui de cosmos...". adresați-vă în altă parte. Reținem sinceritatea întîmplătoare : „Absurdul mă concediază sumbru / Și-mi încheie contract cu noaptea ! / Stelele nu mă primesc fără / Garanție și legitimație" ! Noi nu dăm garanții și nu legitimăm. De altfel, propunîndu-și să descopere și să insotească în primele lor încercări pe aceia care, cum am mai spus-o, justifică acest efort, „Atelierul" nostru nu va mai întîrzia pe viitor asupra unor astfel de năzbîtii.

Mai trimiteți : Angelescu A. Celia — Iași ; Mihaela Enescu — Pitești.

Deocamdată nu : Mocanu Ionel — Făgăraș ; Filimon Cristian — Cluj-Napoca ; Alexandru Anestin — Cîmpina.

Nu vă pierdeți timpul : Mija Cornel — București ; Frățilă Rodica Lorena — Slobozia ; G. Alexandra — Buzău.

DARIE NOVACEANU ■

Sărut gorjan

Din împietrirea cremenî, aștept imaginar
un arc de rocă dură să cînte solitar
și umbra de văpaie s-o plîmbe pe prezent,
precum sărutul tandru gustat de-adolescent.

Să cînte lutul galben țîșnit din negre praguri
și să se urce seva prin crengile de faguri
din mîini de forme ce veacul l-au durut
la cea mai pură formă din Poarta de sărut.

ARI FLORIS

Brâncuși

Tăcînd,
se adîncește Masa tăcerii
în tăcere.

Înfrînd,
se înalță-n infinit
Coloana infinitului.

Masă, Coloană :
două noțiuni
între care respiră
Brâncuși
lîngă Poarta sărutului.

CAMELIA LUCHIACENCO

Poem de decor 21

Toi ce vă rog
e să credeți în tulpina stejarului.
Toi ce vă rog
e să credeți în culoarea florilor.
Toi ce vă rog
e să nu uitați freamătul mărilor.
Toi ce vă rog
e să nu uitați căldura cuvintelor.

IONESCU FLORIN

Cronica literară de Romul Munteanu

Muntele-speranței

Literatura despre războaie este imensă, fiindcă pe tot parcursul existenței societății, acestea au fost extrem de numeroase. În antichitate, cezarii romani ca și scriptorii lor simțeau nevoia să alcătuiască diferite „Cronici", istorii despre isprăvile militare ale oștilor. Evul-mediu ne-a adus odată cu faimoasele Cîntece de gestă acel strălucit Il cantare del mio Cid, unde gravitatea actului asumat de nobilul cavaler nu se putea solda decît cu moartea legendarului erou. Poemul epic renascentist de genul Ierusalimului eliberat (Tasso) face apologia eroilor care luptă pentru libertate și credință.

Nu a trecut multă vreme pînă cînd din poemele epice s-au desprins romanele în versuri și proză, cărți ca Persiles și Sigismunda reprezentînd peripețiile pe apă și pe uscat ale unor cavaleri care luptau pentru idealul lor eroic, dar și pentru salvarea femeilor iubite. Dar a trebuit să vină acel îndelungat război de o sută de ani, pentru ca un scriitor genial ca Grimmelshausen să realizeze o adevărată operă panoramică despre grozăviile unor lupte în care s-au stins sute de mii de vieți omenești. Literatura de război din vechime elogia cu precădere faptele comandanților și cavalerilor. Există și o literatură a războiului conceput ca simplă aventură. Dar peste toate acestea s-au sedimentat războaiele cu un țel național evident, luptele de apărare și de întregire a unor nații, risipite sub diferite stăpîniri străine. Contemporaneitatea a cunoscut numeroase opere de acest gen. De la cărțile lui C. Simonov, C. Malaparte, N. Mailer pînă la L. Fulga etc, am decupat doar cîteva exemple dintr-o imensă literatură.

Dacă războaiele mai îndepărtate, purtate de voievozii români erau consemnate în cronici și celebrate în poeme (literatura despre luptele pentru independență din 1877 fiind elocventă în acest sens), mai tîrziu, prestanța pe care a căpătat-o romanul între celelalte genuri literare, a făcut din el o adevărată epopee a neamului în stare de luptă și jertfă pentru apărarea identității sale naționale.

Ce făcea oare Rebreanu altceva decît să pună în lumină tragedia sufletească a unui ofițer român din Ardeal care era nevoit să lupte sub un steag străin împotriva neamului său (Pădurea spînzuraților) ? În ce măsură idealul național și social, conceput pe cîmpul de luptă, se poate realiza în vreme de pace, reprezintă întrebarea principală din cartea lui Cezar Petrescu, Întunecare. În felul acesta cărțile cele mai diverse, prilejuite de Unirea cea mare, ca și de războiul pentru întregirea neamului, au căpătat o pregnanță tot mai mare în peisajul literar românesc. În spiritul acestei tradiții se înscrie și Petru Vintilă cu romanul său Muntele speranței (Editura Militară, 1987).

Autor prolific, pictor de superbă artă naivă, Petru Vintilă se mișcă printre propriile cărți ca printr-o mică piramidă exponențială a creației proprii. Între atîtea cărți și proiecte de bandă epică rulantă, cititorul, ca și criticul, se simte uneori derutat. Alegerea, opțiunea decisivă pentru scrierile sale ieșite din serie, este dificilă, fiindcă presupune o suită de lecturi despărțitoare a filonului literar autentic de simpla carte de larg consum cultural.

Fără îndoială că Muntele speranței presupune și el un proiect amplu și extrem de ambițios, dar cele două volume existente acreditează și ele un traiect literar de epopee națională în proză.

Petru Vintilă vine înspre literatura de inspirație istorică înarmat cu mijloacele unei scrituri tradiționale, validată de multă vreme în spațiul cultural românesc. Cele mai multe procedee literare la care face apel își au sorgintea în proza lui Cezar Petrescu, scriitor defăimat în mod subiectiv și aberant de G. Călinescu. De multă vreme, prozatorul expresionist german Alfred Döblin l-a comparat pe romancier cu un reporter. Arareori, această acreditare a căpătat o relevanță atît de mare ca în Muntele speranței. Scriitorul se comportă ca un martor al evenimentelor derulate timp de aproape două decenii, dacă ținem seama de primele și ultimele sale trimiteri cronologice din epilogul cărții. Enunțul din primul volum este elocvent : „În ultima duminecă a lunii iunie 1914, în zorii zilei, pe drumul de țară ce coboară de la Borlova la Caransebeș, ieșea dintre casele albe ale satului de munte o căruță trasă de doi cai. În ea să găsea un țăran localnic, Iancu Dragalina și colonelul Ion Dragalina, îmbrăcat civil, căruia țăranul, deși evident mai tînăr cu vreo zece ani, îi spunea pe un ton foarte degajat și familiar «vere»".

Cartea are o anumită coloană axială și cu toate că intriga este dispersată în diferite orașe și sate sau, mai tîrziu, linii ale frontului, anumite personaje au o asemenea consistență, încît, ele sînt integrate ca existențe active sau amintiri. În toată textura operei. Și cînd intriga polivalentă este încheiată, războiul fiind terminat, peste eroi, statui și morminte se revarsă doar o amintire trăită de o altă lume, într-un nou context devenit muzeal : „În grădina publică din Caransebeș pe aleile din jurul statuii lui Ion Dragalina se plimbă ori stau pe bănci, perechi de tineri îndrăgostiți și bătrîni pensionari care citesc ziare sau își povestesc întîmplări din viață".

Intriga romanului cu toate ramificațiile sale adiacente este marcată de anii 1912—1922. Petru Vintilă are o artă a expunerii personajelor în cafenele (Caransebeș, Viena, București), acompaniată de o derulare lentă a unui dialog grav, izvorît din grija pentru viitorul țării sau replicile cinice și distante de genul celor rostite de Matheiu Carabela sau Carp. Autorul își construiește romanul ca o lungă narațiune, marcată de dialoguri elocvente, în care personajele prind relief, consistență sau rămîn în stadiul unor siluete fulgurante.

Să nu uităm că romanul lui Petru Vintilă are un caracter documentar dominant, scrisorile, amintirile, relatările de pe front, scrierile militare tîrzii etc., fiind integrate în discursul narativ, cu toate trimiterile de rigoare la surse. Enunțuri ca : Epistola suna astfel : sau „În cartea sa Compania Armatei a IX-a„" sînt frecvente în acest roman, punctat de lungi citate din scrieri cu caracter documentar.

Într-un asemenea roman, autorul nu construiește decît arareori caractere (Ion Dragalina, Iancu Dragalina, Averescu, Brătianu, Carp, Maiorescu, Matheiu Carabela, C. Caragiale, Bogdan Pitești). Ele preexistă cărții și sînt reprezentate ca atare, devenirea personajelor (dr. Sergescu, serg. Adam Bălan), reprezentînd un procedeu mai puțin frecvent.

Reporterul își întinde intriga prin digresiuni istorice și politico-morale, o concentrează alteori în mici nuclee epice de mare tensiune (moartea generalului Dragalina) sau recurge la rezumate de tip memorialistic ca în epilog.

Cronică de moravuri, roman politic și social în care soldații-țărani își găsesc adevărata motivație a luptei pentru unire, Muntele speranței îl așază pe Petru Vintilă în rîndurile prozatorilor care și-au găsit identitatea artistică.

mânești. Prezența artei populare în creația cultă dovedește copleșitoarea forță a melosului nostru, capacitatea sa de comunicare emoțională.

● Școala națională românească și-a conturat profilul și ideile directoare încă din prima jumătate a sec. XIX, continuînd apoi să-și cristalizeze specificul în strînsă legătură cu arta clasică și romantică europeană. Din perioada compozitorilor clasici ai veacului trecut, exemplele pe care le oferă cursul sînt cele ale unor compozitori considerați cititori ai culturii muzicale românești (D.G. Chiriac, C. Musicescu, G. Dima, I. Vidu, Gh. Cucu).

● Creația contemporană românească deține aceleași trăsături, exprimă aceleași frămîntări și căutări novatoare, în deplin sincronism cu cele ale muzicienilor de pretutindeni. Ea și-a croit totuși un drum distinct prin exploatarea straturilor folclorice, în contactul fecund cu plămada sensibilă a spiritualității românești.

● Și după această adevărată avalanșă de evaluări, principii și considerații unanim valabile în stilul propriu al „Madrigalului", marele maestru al artei corale Marin Constantin încearcă să ne convingă după 600 (șase sute) de minute de audiție că nu e vorba în fapt decît de cîteva crimpeie de experiență artistică, exprimate aforistic, ca un omagiu fratern adus împătimiților slujitori ai Euterpei.

Așa să fie, dacă așa consideră Marin Constantin, suveran nu numai pe bagheta, ci și pe verb în cazul de față.

Dar cum și fondul auditiv s-a încetinit, ca un colind care se îndepărtează, să atacăm cu întrebările :

— Care vi-l aforismul preferat ?

— A tăcea, cîntînd, a cînta, tăcînd.

(Apropo de acest aforism să-mi permită cititorul să relatez o întîmplare. Mă aflam în holul Ateneului român în timpul unei filmări pentru televiziune. Se interpreta un cîntec pe versurile dumnezeiești ale lui Eminescu. Banda cu înregistrarea mergea, era spre final. Madrigaliștii nu trebuiau să dea decît expresie emoțională melosului. Și totuși dirijorul îi ținea într-un finis coronat opus de credeam că li se rupe ale piepturilor coarde, și lor, ca și mie, care-i urmăream numai).

— Maestre, numiți cîteva din țările și marile festivaluri muzicale pe unde a răsunat „Madrigalul".

— În aproape toate țările europene, în S.U.A., iar în Asia, recent, adică anul trecut, în R.P.D. Coreeană. Festivalurile internaționale sînt Wiener Festwochen, Sagra Musicale Umbria, Holand Festival, Musica Antiqua Europae Orientalis, Mai de Bardeau, Bregenz Festival, Toamna muzicală varșoviană, Primăvara la Praga, spectacolele de gală ale asociației UNICEF, încinta Organizației Națiunilor Unite.

— Și cu toate acestea ați fost prezenți în multe centre muncitorești din țară.

— În Valea Jiului am îndeplinit un întreg cincinal muzical, fiind prezenți, timp de 5 ani, în fiecare vară la casele de cultură și în sălile de apel ale minelor.

— Eu însumi îmi amintesc un asemenea concert într-o sală de apel din bazinul carbonifer al Gorjului, pesemne la Rovinari. După concert l-am auzit pe mineri spunînd : „parcă-i mai multă lumină pe galerii !"

— Dar de ce am uita multe din întreprinderile bucureștene, la care ne-ai însoțit ca poet, Uzinele „23 August", „Confecția", „Tricodava" sau pe cele din Bacău, Buhuși, Tg. Jiu. Panourile din fața Conservatorului bucureștean „Ciprian Porumbescu", cu fotografiile lor de la asemenea manifestări sînt cele mai grăitoare dovezi.

— Activistul politic cu bagheta de la Corul Ansamblului U.T.C., care a făcut atît de mult pentru revoluționarea interpretării corale românești, n-a încetat o clipă să fie și un fidel exponent al cînteculul politic.

— Cîntecele mele, fie că se cheamă „Înainte, partidul ne conduce", „Țara mea", „Tineri ni-s anii", după cum bine se poate observa în recenta selecție de coruri apărută sub semnătura mea la Editura Muzicală, nu sînt mai puțin alese din punct de vedere artistic, mai puțin autentice ca melos românesc „Corole de cînt", cîntec omagial pentru tovarășa Elena Ceaușescu și „Măreț precum Carpații", pentru tovarășul Nicolae Ceaușescu se integrează în răsunetele peste țară ale „Madrigalului".

— Miracolul pe care-l prezintă „Madrigalul" nu e decît unul emblematic pentru această epocă de aur.

NICULAE STOIAN ■

Un război drept și frumos

— Nu știu de cîte ori, Maria Spiridon, în cei 68 de ani, a fost la teatru. Sigur este că de acolo s-a ales cu o credință fundamentală.

— Vreau să mor lîngă războiul meu de țesut ca un actor pe scenă.

Nu concepe viața, trăită demn, decît să stea, cît o țin puterile, lîngă războiul de țesut, transformînd fiecare clipă în materie, așa cum a apucat de cînd se știe, în casa părintească din Avrig. Schematic, deși o cunosc bine, mi se înfățișează acum ca o femeie stăpînă pe voința și deciziile ei, cu ochelarii cu mai multe dioptrii, cu același cozi răsucite în jurul capului, îmbrăcată în tradiționalul costum al avrigencei. Pentru că o cunosc bine, încerc să mi-o imaginez și copilă, cînd încurca, cu năduf, țițele la război și avea ca principală grijă să păstreze jarul, învelit în cenușă, pentru focul de a doua zi. Chibriturile și sarea, cînd Maria Spiridon era de vîrsta școlii, nu se găseau defel în casele oamenilor nevoiași din Avrig.

Înțeleg să aflăm ce culori specifice împletește, fără egal, în războiul ei de țesut, care au făcut-o celebră în Avrig, dar și în România, mi-o amintesc cum am întîlnit-o prima dată. Venise să primească un mare premiu în București. Era amețită de agitația circu. . pentru că în comuna ei, pe . trecea o căruță, putea să traverseze de 10 ori strada. Încîlcită, nu se mișca de lîngă semafor nici la culoarea verde, cine știe dacă șoferul nu se încurca în manevre ? ! ! Amuzați, bucureștenii o luau de mînă și traversau împreună bulevardul 6 Martie. Astăzi, în ianuarie 1988, Maria Spiridon, creatoarea rafinatelor țesături de Avrig, conduce Dacia ei traversînd Bucureștiul fără emoții sau amenzi. E drept că a dat de trei ori examenul de șofer, dar a făcut parcarea în 3 minute, primind felicitări. De cîte ori, la sfîrșitul anului, a fost invitată pentru ca să transmită telespectatorilor sorcova moștenită din străbuni, nici nu voia să audă de un drum cu avionul. Mai apoi a călătorit cu el în Canada, în S.U.A., în Bulgaria, iar acum cîteva săptămîni în R.D.G., invitată de onoare a criticului de artă, Otto Lukchardt, la lansarea cărții lui, în care pagini importante sînt despre Maria Spiridon din Avrig. A rămas, la fel, de povestit surpriza vameșilor cînd s-au găsit în prezența războiului de țesut, sosit pe calea aerului, în America. Fără el nici nu ar fi conceput Maria Spiridon această călătorie prin care să-și prezinte harul. Cu războiul ei de țesut și-a demonstrat iscusința în Philadelphia, Detroit, Washington. Americanii au aplaudat-o călduros și i-au cerut autografe, interviuri. A răspuns cu siguranța vedetei pentru că nenumăratele apariții la televiziune, expozițiile de la Muzeul satului, premiile, printre care și cel al Uniunii Artiștilor Plastici, au scăpat-o de traoul din fața semaforului. Replicile ei au curs scînteietoare, pline de adevărul trăit, de autenticul inconfundabil, care au rînduit-o printre cei mai de seamă creatori contemporani de artă populară.

În casa ei din strada Avram Iancu, 46, cu baie ca la oraș, cu gaz metan la sobe, cu lumină electrică, cu televizor, plină de perini și scoarțe pînă-n tavan, cu premiile rînduite pe ani și importanță, cu fotografia înrămată a președintelui țării, „căruia îi doresc tinerețe fără bătrînețe", Maria Spiridon nu se deosobește de ceilalți avrigeni decît prin marele ei talent. În mai toate casele se țese, din moși strămoși, cu firul alb, negru și roșu, cu motivele străbune (cornul berbecului, trandafirul, steaua), dar dintr-o mie, se remarcă Maria Spiridon. Cînd mă uit la mîna ei n-are nimic special. E bătătorită, aspră, muncită, cu multe crestături, pentru că și peticul de grădină e lucrat tot de ea, și animalele din curte sînt hrănite tot de ea, și rufele, care sînt mai albe decît zăpada, tot prin mîna ei trec. Ei, dar începe spectacolul unic care o deosebește de noi toți. Pornește războiul de țesut... 10—12 ore stă nemișcată în agitația lucrului, potrivește culorile ca un pictor, își mai pune o pereche de ochelari peste cei fumurii cînd ochii ei obosesc. Mereu mintea ei fuge înaintea mașinăriei la care lucrează acoperă cu imaginația-i metri întregi de țesături cu semnul înmulțirii, chiar cel știut din aritmetică, unul din motivele ei. Mai încet, dar armonios, ies și covoarele, deșăgile, fețele de masă, perdelele, cuverturile. Maria Spiridon este personificarea energiei și are o viață publică pe măsura datelor ei esențiale. A fost deputată în comună și era la fel ca atunci cînd este lîngă războiul de țesut. Este harnică și participă la treburile obștești, nimic din ce se petrece în Avrig n-o lasă indiferentă, deși 10—12 ore pe zi este ruptă de lumea dinafară. Dar cînd iese pe stradă, îmbrăcată de plimbare, cu păstura în vîrful capului, intră cu tot sufletul în viața comunei. Cristalul galben de Avrig, care face ocolul pămîntului, Școala de artă populară, în care fetele învățau să nu se piardă meșteșugul țesutului și care acum, nu se știe de ce, nu mai are sediul în comună, construcțiile cu etaj, din ce în ce mai dese, o părere de om mai în vîrstă dată tinerei primărițe Aurica Ranga, sînt tot atît în firea Mariei Spiridon ca și mersul de la dreapta la stînga al războiului de țesut.

— Ce planuri aveți acum la început de an, neprețuită Maria Spiridon ?

— Planurile mele sînt mereu aceleași, n-am nici o inovație de comunicat !

— În cazul dv. e bine că e așa .

— Vreau să țes cît mai frumos, să nu fac țara de rușine cînd sînt mesagera ei în străinătate, să-i reprezint comoara artă populară, cu cinste, să mă scol dimineața, în bătătura mea, și să privesc cerul mai aproape de stele, să fiu cuprinsă de un val de amintiri mîngîietoare. Toată viața am trăit aici, în tăcere, lîngă cel mai scump prieten, războiul de țesut. Nu m-a decepționat niciodată pentru că și eu am fost statornică. M-a răsplătit înzecit. După moartea mea ce va fi cu el ?

— Aceeași îngrijorare ați avut-o de la 6 ani, cînd vă așezați în spatele mamei la războiul de țesut, cînd primele fire pe care le-ați tors, le-ați aruncat pe apa morii...

— Așa e obiceiul la noi, se spune că și mîna va alerga la fel de repede.

— Să fiți stăpînă, ca și pînă acum, pe războiul dv. de țesut voioasă și cu aceeași poftă de muncă !

CARMEN DUMITRESCU

Constantin Găvenea, pictorul Deltei

Constantin Găvenea (născut în 1911) este nu numai „cel mai mare acuarelist român în viață" — cum l-a caracterizat Ion Frunzetti, ci și acel singular artist care se identifică, prin viața și opera sa, cu meleagurile de o mirifică frumusețe de la gurile Deltei Dunării.

Pictează de mai bine de 50 de ani și cînd l-am vizitat într-una din zilele trecute, în atelierul său de pe strada 24 Ianuarie din Tulcea, mi-a mărturisit că „o zi fără de lucru, este o zi pierdută".

În această jumătate de secol, maestrul Găvenea a izvodit frumuseți nebănuite, mijlocul său propriu de expresie fiind acuarela. Fluiditatea, vibrația și spontaneitatea acuarelei — „aici nu se poate retușa nimic ; totul se trage dintr-o suflare" — transparența sa, redau în chipul cel mai fericit posibil acest univers cu totul și cu totul aparte, în care aburul estompează plăcut lumina, în care pămînturile curg spre o dorită sedimentare, zborul păsărilor devine numai o piuitre plină de grație, iar vegetația, luxuriantă, ascunde un nu știu ce misterios.

Peisagist în exclusivitate, Constantin Găvenea s-a aplecat cu dragoste și dăruire asupra orașului vechi, Tulcea — despre care, domnia sa spune cu o naivitate disimulată că „este așezat pe 7 coline, ca și... Roma", realizînd de-a lungul anilor o veritabilă istorie în imagini a acestei urbe așezate în calea apelor și suferind, tocmai de aceea, influența specifică multor din naționalitățile ce i-au călcat vatra.

Sesizînd valoarea documentară, nu numai artistică, a acestor lucrări, o veritabilă cronică vie a unor vremi apuse, un istoric l-a propus maestrului să ilustreze cu ele o viitoare Istorie a Dobrogei.

O altă dominantă a creației lui Constantin Găvenea o reprezintă florile. Petuniile violete, ratifelate și grasiie, trandafirii galbeni cu transparențe treale, grațioasele dumitrițe, panselele suave și sfioase îți umplu sufletul de bucurie și încîntare, îți dau o bucurie îmbătătoare. „Cum ar fi pămîntul acesta fără flori ? Ar fi ca omenirea fără zîmbet" — îmi spune maestrul cu nostalgie, dezvăluindu-se ca un artist de o mare afectivitate al cărui ideal este acela de a dărui oamenilor, din adîncul sufletului său, o frîntură de frumos. Un mare artist, dăruit locurilor în care a trăit o viață de om, un artist care se circumscrie autodefinitiei lui Luchian : „Noi, pictorii, privim cu ochii, dar lucrăm cu sufletul".

CONSTANTIN ISMĂILOIU

P.S. La data apariției acestor rînduri, Constantin Găvenea împlinește 77 de ani ! Mulți ani cu sănătate, maestre ! Se pregătește să deschidă în R.F.G. cea de a 5-a expoziție personală în străinătate.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Eminescu și științele matematice

Fără a fi fost om de știință, cu atît mai puțin matematician, Mihai Eminescu, spirit „leonardesc" prin excelență, pentru a folosi o expresie a profesoarei Zoe Dumitrescu-Bușulenga, a acordat o înaltă prețuire acestei discipline ; în numeroase locuri în manuscrisele sale el subliniază necesitatea „punerii în ecuațiune" a diferite științe și activități, a tuturor preocupărilor omenești. Își exprimă chiar dorința de a pune „Universul în ecuațiune". El caută „Teoria ecuațiunii universale sau a raporturilor constante dintre finit și infinit" (ms. 2266, f. 19 verso).

Deși pregătirea sa matematică nu este la înălțimea năzuințelor sale în această privință, poetul-gînditor caută mereu ecuații, formule, simboluri, scheme geometrice etc. pentru a exprima cele mai variate fenomene și procese. Încrederea sa în puterea analizei matematice nu cunoaște hotare și nu odată în caietele manuscrise ale acestui „cetățean al Cosmosului" cum îl numea regretatul acad. Aurel Avramescu („Ramuri" nr. 1/1961), întîlnim formulări ca „Toate sînt o ecuațiune. Orice moment în viața Universului e ecuațiunea momentului următor" (ms. 2267, f. 82 v.).

Foarte semnificativă este o consemnare care arată ce reprezintă pentru Eminescu matematica — **un limbaj universal al științelor : „Limba universală. Limba de formule, adecă de fracțiuni ale celor trei unități — timp, spațiu și mișcare."** (ms. 2267, f. 180 v.). Și nu ultă să amintească faptul că Pitagora avea un adevărat cult al numărului.

Mai mult, se arată chiar interesat de anumite ramuri ale matematicii. El a ajuns „în cele din urmă — scrie I. Slavici în **Amintirile** sale — la convingerea că fără de matematică diferențială nu suntem în stare să pătrundem adevărata fire a lucrurilor", odaia sa fiindu-i uneori plină de „deprinderi de calcule diferențiale". Și nu mai puțin era fascinat de calculul infinitezimal și integral, cînd scria : „Calculul infinitezimal și integral. Aplicat la texte" (ms. 2255, f. 371). Elemente de calcul vectorial figurează în caietul manuscris 2267, fila 42. Algebra („calculul cu litere") îl interesează de asemenea, dar nu mai puțin „calculul probabilității" (ms. 2267, f. 100) de pildă, în legătură cu numărul meteoriților din sistemul nostru solar.

„În ecuațiune", cu alte cuvinte matematizate, se cer, puse după Eminescu, chimia, fizica, astronomia, geologia, fiziologia, medicina, psihologia, strategia, filologia, statistica, transporturile, procesul urbanizării, evoluția penal-juridică, progresul și civilizația însăși. Mai mult, în caietul 2292, f. 23, el include în această preocupare și creația lirică, scriind **„Poezia în ecuațiuni"**, ceea ce în acea vreme putea să apară absurd, nu însă astăzi cînd există estetica matematică. Abordînd științele sociale, propune o formulă pentru mecanica societății și o alta pentru statica societății (ms. 2255, f. 365 v.), ca un necontestat înaintaș al lui Spiru Haret, autorul lucrării **Mécanique sociale** (1910). Încă din 1928, Em. C. Grigoraș semnalase de altfel, în articolul **Eminescu, sociolog matematic** („Adevărul" din 15 noiembrie), mai ales pe baza ms. 2275 B, căutările poetului în direcția matematizării sociologiei, a găsirii de „ecuații sociale" etc. Chiar dacă ecuațiile și formulele pe care Eminescu le propune nu sînt „operaționale", preocuparea sa în această direcție este demnă de toată atenția. Eminescu îl reproșează lui Henry Charles Carey — pe care-l aprecia în mod deosebit — că nu și-a tradus teoriile economice în formule matematice, „în ecuațiune" și adaugă surprinzător : „e o treabă pe care o facem noi" (ms. 2267, f. 164 v.). Încearcă de asemenea să aplice matematica la concepțiile fizice ale lui J.R. Mayer, unul dintre fondatorii termodinamicii.

Un interes special prezintă și textul din manuscrisul 2292, fila 49 verso : „Studiul matematic al jocului de cărți : a) să calculez suma combinațiilor posibile între cărți [...] să fac exerciții jucînd cu mine însumi". E drept, aici e vorba de teoria „clasică" a jocului de cărți (întrevăzută și de Pascal), dar preocuparea lui Eminescu este mai mult decît meritorie (teoria modernă a jocurilor din cadrul matematicii a fost fundamentată de J. Borel — 1927, J. Neumann și O. Morgenstern — 1944). În orice caz, direcția în care se desfășura strădania poetului era întemeiată, iar faptul că interesul său pentru „Studiul matematic al jocului de cărți" e considerat de G. Călinescu o „aberație" dovedește că marelui istoric literar, cu toată impresionanta cuprindere a minții sale îi scăpaseră totuși unele preocupări ale altor științe.

În manuscrisul 2255, filele 249v — 251, Eminescu formulează o serie de considerente privitoare la învățarea matematicii — după cum a relevat și profesorul Cerchez Mihu în volumul **Matematica în versuri și proză**. După ce arată că „sistemul instrucției noastre" nu se întemeiază suficient pe „prioritatea obiectelor predate", dînd intîietate **memorării** de cuvinte și reguli abstracte, poetul relevă că, dacă la învățarea limbilor memorizarea este esențială, în domeniul științelor modalitatea trebuie să fie diferită. Matematica „trebuie să fie predată altfel, încît să aibă a face numai cu proprietatea judecății [...] Nu vei da copilului să opereze decît cu lucruri pe care le-a înțeles pe deplin."

Iată și mărturisirea propriei experiențe a lui Eminescu (ms 2258, f. 251 și 251 v., cf. și **Opere**, XIV, p. 48) : „Eu știu chinul ce l-am avut însumi cu matematicele în copilărie, din cauza modului rău în care mi se propunea, deși indealtfel eram dintre capetele cele mai deștepte. Nu ajunsesem încă la vîrsta de douăzeci de ani să știu tabla pitagoreică — tocmai pentru că nu se pusese în joc judecata, ci memoria. Și deși aveam o memorie fenomenală, numere nu puteam învăța de loc pe de rost ; încît îmi intrase în cap ideea că matematicele sînt științele cele mai grele de pe fața pămîntului. În urmă am văzut că-s cele mai ușoare, desigur de-o mie de părți mai ușoare decît limbile, care cer memorie multă. Ele sunt un joc cu cele mai simple legi ale judecății omenești, numai acele legi nu trebuie puse în joc goale și fără un cuprins..." Iată de ce o parte din caietele manuscrise reflectă îndeletnicirea lui Eminescu de a „recupera" cunoștințele științifice neînsușite în școală, exersîndu-se oarecum în operații elementare.

Poetul, e drept, nu pare să fi fost vreodată mulțumit de gradul în care stăpînea instrumentul matematic necesar pentru ceea ce intenționa să realizeze cu ajutorul lui și pentru a avea un acces deplin la considerentele matematice din prelegerile audiate și tratatele studiate, dar mijloacele de care dispunea le folosește curent. De altfel, și în cazul altor științe face mari eforturi de a se pune la punct cu metoda de lucru respectivă, motiv pentru care uneori explică noțiuni fizice cu totul elementare.

Să încheiem aceste observații amintind tulburătoarea remarcă a regretatului filosof Constantin Noica : „Citeodată te întrebi — văzînd cum crește interesul lui Eminescu pentru matematici cu trecerea anilor [în cuprinsul caietelor manuscrise] — dacă o mai bună pregătire științifică în anii tineri nu i-ar fi răpit poeziei". Îți vine fără îndoială să spui : Mai bine că a fost așa cum a fost. Scria Arghezi, într-o carte pe care l-a închinat-o în 1943 marelui său înaintaș : „Eminescu e sfîntul prea curat al ghiersului românesc."

I. M. ȘTEFAN

Chirurgie fără bisturiu

Ne-am obișnuit să numim astfel tehnica tratamentelor cu fascicul laser, pe care o adoptă și o dezvoltă tot mai multe domenii medicale, azi. De data aceasta nu e vorba de unda de lumină ci de alte particule ale materiei, de ioni. Îmi aduc aminte că, odată, aflîndu-mă în cabinetul medicului acupunctor dr. Virgiliu Băgu din Galați, și, spunîndu-i că mă doare capul, a apăsat pe butonul unui mic aparat, cît un difuzor-radio, ce spînzura de un perete. În mai puțin de un sfert de ceas, durerea a cedat, mi-am recăpătat tonusul psihic și puterea de concentrare, ca după un somn bun. M-a informat (cum am și scris) că este un emițător de ioni aflat în experimentare (azi în fabricație la „Electrocontact" Botoșani, despre care nu demult revista noastră s-a ocupat mai pe larg).

Ce fel de ioni și cum au călătorit ei spre și în celulele mele nervoase ? nu mi-am pus întrebări atunci.

După cîțiva ani, iată, mă reîntîlnesc cu ei, cu ideea ionilor ca medicament. În cîteva clinici din Tg. Mureș și pornind de la cercetările fizicianului conf. dr. Ioan Nicolaescu, șeful catedrei de biofizică a Facultății de medicină. Transportul ionilor prin membranele biologice este, mă lămurește, o preocupare intensă în cercetarea medicală internațională actuală de virf ; au loc congrese, reuniuni științifice de amploare, se publică mult în această direcție. În 1978, s-a desfășurat primul congres cu tema „Transportul prin membrane", la Kyoto, în Japonia, apoi, în 1980, la Münster, în R.F.G., și, tot în același an, în cadrul Zilelor balcanice de biofizică și biochimie, multe dintre lucrări (printre care și a cercetătorului român) s-au concentrat asupra „transportului apei prin membranele biologice", urmînd, în 1984, o manifestare similară la San Antonio, Texas (S.U.A.), iar în 1986, la Marsilia, în Franța, ca anul trecut, sub egida UNESCO, să aibă loc cea de a IV-a Conferință internațională privind „Apa și ionii în sistemele biologice". La toate aceste manifestări a fost prezent și conf. dr. Ioan Nicolaescu. Împreună au pus la punct metode și tehnici de utilizare a unor izotopi radioactivi (Au 198), în unele boli cronice greu de tratat și aproape fără efect prin terapeutica medicamentoasă și fiziobalneară cunoscută. În special, a sinovitelor (inflamații sau îmbolnăviri de diferite cauze și etiologii ale membranelor ce protejează lichidul sinovial, mediul de separare aflat la nivelul tuturor articulațiilor oaselor, la genunchi, cot, umăr, gleznă ș.a.m.d.), a bursitelor, a poliartritei cronice evolutive (P.C.E.), deci a afecțiunilor osteoarticulare. Metoda este similară actului chirurgical, prin efecte, dar fără traumatismul acestuia, fără sală de operație și bisturiu, fără nici o incizie asupra pacientului, doar cu o simplă înțepătură, ca la o injecție, astfel și mai ieftină. Chirurgul îndepărtează sinovia infectată în totalitate, refacerea ei este lentă, țintuiește bolnavul la pat, el nu mai poate mișca articulația respectivă cîteva săptămîni. În cazul inoculării de ioni are loc o distrugere menajată a membranei, dîndu-i posibilitatea să se refacă mult mai repede și cu libertatea de mișcare a articulației. Noua sinovie se adaptează cu rezultate mult mai apropiate de necesitățile funcționale ale articulației. Metoda este nesîngerîndă și nedureroasă. Din 1978, de cînd cei doi universitari, biofizicianul și medicul, au implementat-o pentru prima dată în practica medicală din țara noastră, cazuistica depășește 2 000 de pacienți iar „rezultatele, am putea spune, precizează conf. dr. Ioan Nicolaescu, sînt bune spre foarte bune. Mai ales, cînd aplicarea s-a făcut în stadii nu prea avansate ale bolii, cînd n-a fost prinsă întreaga articulație, iar vîrsta nu este prea înaintată, situații în care posibilitățile refacerii unei membrane elastice sînt limitate biologic. Nu înseamnă că nu am încercat și la pacienți de peste 70 de ani, ameliorați considerabil, scăpați de durerile puternice pe care le dă boala, dar rezultatele nu pot fi comparabile cu cele obținute la bolnavii de 40—50 spre 60 de ani. În cazurile de P.C.E., au fost deosebit de spectaculoase".

O altă încercare, cu rezultate deosebite, a fost și este în tumorile de ovar. În colaborare cu clinica de obstetrică-ginecologie, cu conf. dr. Constantin Rădulescu. Tratamentul cu izotopi radioactivi de data aceasta nu suprimă actul chirurgical, îl precede însă și-i asigură succese foarte mari, prelungind viața bolnavelor cu 4—6 ani, în cazuri, cînd, de regulă, boala avansează vertiginos, spre o mortalitate rapidă, în 6 luni — 1 an. Prin inocularea aceloraș ioni, s-a observat — în peste 50 de cazuri — că tumora este distrusă, după care chirurgul mai întreprinde doar o rezecare de perete, avînd avantajul că nu rămîn, nu se formează aderențe. „Doza se calculează în funcție de dimensiunea tumorii, de vechimea ei, de starea generală a pacientei. Ne-am axat, în general, pe cazuri unde nu se mai putea face nimic cu alte metode. Rezultatele cele mai bune s-au obținut acolo unde boala se afla în stadiile II și III, ceea ce recomandă metoda, credem, pe deplin". Un punct de vedere cu care mulți specialiști au fost de acord, discutînd pe marginea comunicării prezentate, încă în 1982, în cadrul unei consfătuiri științifice de specialitate.

Căutînd alte și alte domenii de aplicații a ionoterapiei, conferențiarul Nicolaescu a bătut, într-o zi, la poarta stomatologilor. I-a deschis, mai întîi, o foarte tînără absolventă, fiica doctorului Ciugudean. Și au început împreună experimentările în tratamentul granulomului apical, ce presupune, de regulă, o operație incomodă și pentru medic și pentru pacient. Pentru pacient fiind și foarte dureroasă. Metoda introdusă nu numai că este complet nedureroasă, rapidă (în 3—4 zile granulomul este distrus), dar se sterilizează concomitent canalul dintelui, stomatologul putînd, fără alte pregătiri, să efectueze plomba cuvenită. Comunicarea a avut loc la un congres internațional de stomatologie de la Viena, trezind un interes neașteptat de autori. Dacă la toate celelalte se acordau 8 minute pentru expunere, acesteia i s-au rezervat 20 de minute și a fost omologată ca originală și prioritară pe plan mondial. Un an mai tîrziu, în 1980, la cel de-al 68-lea Congres mondial de stomatologie de la Hamburg, desfășurat sub patronajul președintelui Republicii Federale Germania, conf. dr. Nicolaescu a fost învestit drept președinte al uneia dintre secțiuni. Adusă la zi și completată, lucrarea s-a bucurat de o faimă deosebită. Cînd s-a întors acasă a primit numeroase scrisori pentru extrase în vederea publicării în revistele de specialitate din țările respective și pentru introducerea metodei. La Tg. Mureș, s-a folosit în tratamentul a peste 2 000 de dinți, cu rezultatele integral pozitive, fără nici un eșec. „Ne-a fost cerută și la București și la Cluj, dar nu știu în ce măsură se practică. Poate fi adoptată de către orice stomatolog, nu ridică nici un fel de problemă tehnică, decît autorizarea medicului respectiv pentru utilizarea substanței. Cantitatea folosită este extrem de mică, așa încît nu este vorba despre măsuri speciale de protecție. La ora actuală, am introdus metoda spectroscopiei de absorbție atomică pentru delimitarea concentrației foarte mici a ionilor așa că sîntem la pas cu ceea ce se întreprinde mai de virf în lume".

Cercetările conf. dr. Ioan Nicolaescu continuă. Așteaptă medicii să le preia.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Spiritul revoluționar și cercetarea științifică

1. Cine merge pe căi bătute, stă de fapt pe loc

Revoluția în știință înseamnă, în egală măsură, o revoluție permanentă în conștiința celor ce o slujesc. Înseamnă o luptă ireconciliabilă cu rutina și conservatorismul. Fiecare succes trebuie să devină un nou start în competiția pentru calitate, eficiență, originalitate. Sînt cîteva din ideile pe care le împărtășesc revistei noastre un grup de specialiști.

Titlul nu ne aparține. Ne-a fost sugerat de către un grup de cercetători ai Institutului de cercetare și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică. I-am întîlnit mai deunăzi, în aceste zile ale începutului de an, cînd reevaluările critice și planurile de viitor se interferează mai activ ca oricînd.

—E de necontestat, ne spune inginerul **SIGISMUND SLAIHER, șeful Laboratoriului de mașini electrice speciale,** că știința trăiește o revoluție permanentă. Realizările dobîndite de țara noastră, chiar în domeniul electrotehnicii, ar fi fost de neconceput cu 20—25 de ani în urmă. Să nu uităm totodată că specialiștii noștri s-au hotărît să intre în competiție cu firme de mare tradiție de peste hotare. Un exemplu îl constituie și servomotoarele cu rotor disc. Acoste motoare care acționează alte echipamente sau angrenaje complicate sînt produse în lume numai de cîteva țări : Franța, Japonia, Statele Unite ale Americii. Noi am izbutit să le concepem și să le executăm la un înalt nivel calitativ. Ele au intrat de mult în producția de serie la I.F.M.A. București și s-au bucurat de o bună primire pe piețele externe. La început am realizat un motor care dădea 750 wați. A fost o victorie, dar de scurtă durată. Am înțeles de îndată că, în lume, pot apărea motoare și mai bune ca al nostru. La ele se poate ajunge cînd cercetătorii sînt preocupați să găsească și să producă materiale electroizolante de clasă superioară și magneți de înaltă energie. Am reușit să le realizăm și pe acestea în laboratoarele de specialitate de la I.C.P.E. și așa s-au născut servomotoarele cu magneți, mai bune, de același gabarit cu primele, dar de 1 000 wați. Mai apoi, prin folosirea clasei de izolație H, am proiectat și realizat motoare de 1 300 wați. În prezent, pe masa noastră de lucru se află proiectele unei serii de motoare cu tensiuni unificate, și care se vor realiza la Electromotor Timișoara.

ANALFABET SE CHEAMĂ ASTĂZI CEL CARE NU ÎNVAȚĂ MEREU

— Prin 1976, în Japonia, ne mărturisește în continuare **dr. ing. NICOLAE VASILE,** au apărut primele acționări cu servomotoare de curent alternativ, cu turație reglabilă în gamă largă, de uz industrial. A fost un mare eveniment în domeniul electrotehnicii, deoarece pînă atunci numai motoarele de curent continuu puteau beneficia de reglarea turației în limite largi. Evenimentul a produs multă senzație și a iscat dezbateri aprinse și în institutul nostru. De fapt discuțiile vizau în ultimă instanță o întrebare centrală : putem intra în competițiile cu specialiștii din străinătate, sau continuăm să fabricăm numai servomotoare de curent continuu, pe care, oricum, le facem bine. Rămînem, cu alte cuvinte, pe poziția pasivă a meșteșugarului ce lucrează cu talent un obiect dar mereu același ? O asemenea atitudine comodă ni s-ar fi potrivit cu o jumătate de veac în urmă cînd producția se diversifica lent și o întreprindere putea trăi ani buni realizînd aceeași gamă de produse. Dar nu azi.

Cercetările pe bază de contract au început în 1983 și au dus la realizarea seriei de servomotoare sincrone cu magneți permanenți, denumite și *servomotoare fără perii*. De notat că la fabricarea lor am folosit magneți de ferită, ieftini și disponibili, servomotoarele demonstrînd performanțe identice cu cele din străinătate, avînd și un consum redus de aluminiu prin eliminarea carcasei. Ele se execută la Întreprinderea „Electrotehnica" și un prim lot de probe a fost deja expediat în U.R.S.S. A fost o mare mulțumire din care s-a născut însă curînd nemulțumirea că, între timp, au apărut servomotoare fără perii cu magneți permanenți din pămînturi rare. Nu ne îndoim că secția de materiale din I.C.P.E. va izbuti să-i realizeze și pe aceștia și tot la nivelul exigențelor mondiale.

COMENZILE SOSESC DIN VIAȚĂ

De vorbă cu cercetătorul principal, inginer ELEK DEMETER, șeful Laboratorului de conversia electromecanică a energiei.

— În cadrul unei economii planificate, cum este și cea din țara noastră, compartimentul de cercetare poate și trebuie să aibă o imagine exactă a nevoilor pe care le reclamă planurile de producție ale diferitelor întreprinderi. Cei care, de pildă, solicită motoare electrice de diferite profiluri, se adresează neapărat institutului nostru, cel mai în măsură să poată aprecia dacă acestea pot fi concepute în țară. În general răspundem pozitiv acestor doleanțe, cu alte cuvinte sîntem obligați să proiectăm o mare varietate de motoare electrice, deci să folosim multă materie cenușie, energia cea mai valoroasă, dar practic inepuizabilă. Se va înțelege, cred, că nu avem o viață prea ușoară, dar ea este tocmai de aceea frumoasă. Nimic mai pasionant ca aventura cunoașterii.

Laboratorul nostru funcționează încă de la înființarea institutului. Eu lucrez aici de 20 de ani. Misiunea noastră este de a proiecta motoare electrice pentru diverse utilizări industriale și casnice. Voi oferi cîteva exemple, dar nu înainte de a menționa că, în principal, sîntem preocupați de a realiza motoare de mare randament, dar cu consumuri reduse de materiale specifice. Acestea sînt motoare și generatoare electrice de curent alternativ de joasă tensiune, într-o gamă extrem de variată : de la cele de numai 18 mm lungime (cum este un tip de servomotor cu histerezis), la cei de 25 metri lungime (motorul de acționare pompe de țiței de mare adîncime). Doresc să precizez că prin proiectele noastre răspundem nu numai unor nevoi ale economiei naționale, ci, în același timp, eliberăm statul nostru de povara unor importante cheltuieli valutare. Un electromotor pentru rolă costă 5 000—6 000 de dolari, un motor electric pentru acționarea pompei Difil se aduce din vest la prețul de 58 mii dolari, iar un magnetou pentru gazomotocompresoare costă 11 mii dolari. Toate acestea au fost gîndite și proiectate la noi și acum se fabrică în diverse întreprinderi din țară. Cine merge pe căi bătute, stă de fapt pe loc

GÎNDIREA REVOLUȚIONARĂ ÎN ECONOMIE ÎNCEPE CU APLICAREA ȘTIINȚEI

Afirmația aparține directorului adjunct tehnic, **dr. ing. MIRCEA ALEXANDRU SĂRBU,** care în acest sens ne poate oferi de îndată bogata zestre de valori dobîndită prin activitatea inventatorilor și inovatorilor din institut.

— De mai mulți ani, în cadrul Ministerului Industriei Electrotehnice I.C.P.E. ocupă locul întîi în ceea ce privește numărul de invenții și inovații. În fapt, sîntem primul institut de cercetări din țară care, începînd cu anul 1978, a avut an de an peste 100 de propuneri de brevete. Eficiența economică realizată prin aplicarea invențiilor noastre a fost an de an la nivelul sutelor de milioane de lei. De curînd, ca să ofer și un exemplu, la Salonul național de invenții deschis la Reșița invenția „Sursă programabilă de 2 000 A, multipost, cu tiristoare pentru instalația de debavurare electrochimică" a fost onorată cu premiul I. Nu voi intra în amănunte. În esență este vorba de o sursă electronică statică de curent continuu, parte componentă a unei instalații de debavurare în execuție la I.C.T.C.M. Sursa a fost experimentată cu succes la Întreprinderea de autocamioane Brașov, unde înlocuiește un echipament din import similar care se poate procura cu 360 000 dolari, productivitatea operației de debavurare sporind de circa 3 ori. Sînt realizări ce ne onorează și ne îndreptățesc să privim cu încredere viitorul. Un viitor, care așa cum a fost prefigurat în documentele adoptate la Conferința Națională a partidului, va datora mult cercetării științifice, domenii de importanță maximă și cu implicații în toate sferele vieții sociale și economice.

LIVIU TIMBUS ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **„Mă numesc Cristian Curteanu**, sînt de profesie inginer mecanic și locuiesc în municipiul Bacău. În perioada 1.09.—20.11.1987 am fost detașat pe linie profesională în frumosul municipiu Alba Iulia : orașul, în plină dezvoltare, este o încîntare pentru toți cei ce-l vizitează. Aș dori să vă informez despre o activitate permanentă (dealtfel ea se desfășoară de ciîvă ani buni), a Întreprinderii cinematografice Alba. În incinta cinematografului „Dacia", în zilele de marți, miercuri și joi — în cadrul „Cineartel" — rulează filme, multe dintre ele capodopere ale celei de-a șaptea arte, readucînd în prim plan „monștri sacri", veritabile valori ale cinematografiei internaționale. Este o inițiativă demnă de toată lauda, un act cultural în sine — dovadă fiind și marea solicitare, din partea publicului spectator, pentru obținerea abonamentelor la acest gen de proiecții. În perioada susmenționată am fost și eu, prin intermediul abonamentului, beneficiarul din public al unor astfel de acțiuni excelente ; necazul, sau sugestia mea — cum vreți să o luați — este că se dau uneori filme a căror proiecție este redusă pînă la jumătate (în seara zilei de 18 11. 1987, de pildă, proiecția filmului „Ce se întîmplă, doctore ?", a durat exact... 75 de minute — știu că în acest timp se transmitea direct meciul de fotbal Austria—România — dar cei prezenți în sală doreau să vadă filmul. Din discuțiile avute cu diverși locuitori ai municipiului — fericiți posesori de abonamente la „Cineasta" — am înțeles că „scurtarea" filmelor e o obișnuință la cinematograful în cauză, ba chiar și la filmele din programul curent al cinematografelor locale. Este ca și cum ai citi o carte avînd capitole lipsă. Sugerez întreprinderii cinematografice Alba ori renunțarea în achiziționarea unor pelicule „scurtate", ori **scurtarea** retribuției acelor operatori-proiecționiști care, din proprie inițiativă, reduc timpul proiecției unor mari filme ale lumii, oferind în schimb rezumate ale acestora, absolut neinteligibile".

■ Primim, din partea **D.P.M.O.S. — București — Oficiul Forțe de Muncă** : „Referitor la scrisoarea adresată redacției — trimisă nouă spre rezolvare — prin care **Doina Viorica Hristea** din București, str. Împăratul Traian nr. 5, blocul B.11, apartamentul 43, Sectorul 4, a solicitat sprijin pentru a fi încadrată în muncă — vă facem cunoscut că la data de 23 decembrie 1987 susnumita, în vîrstă de 28 ani, absolventă a liceului economic, a fost repartizată la Cooperativa „Instalatorul", pe post de casier".

■ **Consiliul popular orășenesc Moldova Nouă** : „Privind cercetarea scrisorii adresate de către **Ion Farcaș** din orașul Moldova Nouă, județul Caraș-Severin, prin care acesta solicită sprijin pentru restituirea de către Întreprinderea Minieră Moldova Nouă a unor sume de bani reținute ilegal : din cercetările și discuțiile purtate se confirmă faptul că în luna mai 1987, echipa menționată în scrisoarea numitului a executat lucrări pentru care nu a fost retribuită în mod corespunzător. Drept urmare, conducerea Uzinei de preparare nr. 1 a luat măsurile ce se cuveneau, și în cursul lunii noiembrie 1987 au fost restituite sumele corespunzătoare lucrărilor efectuate, ce au făcut obiectul scrisorii".

■ **Redăm mai jos, cîteva rînduri. Frumoase, și nobile în același timp. Le reproducem integral :**

„Mă numesc **Viorel Popescu** și locuiesc în București, B-dul I.B. Tito, blocul 53, scara 2, etajul 4, apartamentul 163, sectorul 3 : în luna iulie 1987 v-am adresat o scrisoare la care nu am primit încă nici un răspuns; revin cu rugămintea de a mă sprijini în soluționarea unei probleme : anul trecut, fiind în trecere prin Cluj-Napoca, într-o situație foarte neplăcută pentru mine — îmi pierdusem actele și bani ! — am cunoscut un om de o rară noblețe sufletească, acesta ajutîndu-mă și împrumutîndu-mă cu o sumă importantă de bani. Vă rog foarte mult să mă ajutați să aflu adresa acestui om minunat, să-i mulțumesc și să-i restituiesc **banii pe care mi i-a dat atunci**. Tot ceea ce știu despre dînsul este că se numește **IONEL DOREL** (numele de familie nu i l-am reținut), este din județul Bistrița-Năsăud și în zilele de **16-17-18 mai 1986** a locuit la hotelul „Belvedere" din Cluj-Napoca, la camera 130. Cînd am mai trecut prin Cluj-Napoca, m-am adresat recepției hotelului cu rugămintea de a mă ajuta, dar nu am găsit înțelegerea cuvenită. Acum apelez din nou la dumneavoastră și vă rog să mă ajutați ; cu mii de mulțumiri... etc.".

Sperăm că vor auzi și funcționarii hotelului în cauză.

■ **Consiliul popular județean Vrancea — D.P.M.O.S.** : „Urmare scrisorii adresate de către **Elena Tudose**, din Focșani : numita este în vîrstă de 55 ani, are o vechime în cîmpul muncii de 14 ani și 8 luni și lucrează la CPADM Focșani ; solicită să fie supusă unei expertize medicale în vederea încadrării în grad de invaliditate, deoarece consideră că starea sănătății nu-i mai poate permite să-și desfășoare activitatea. Dosarul medical a fost analizat în Comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă la data de 22 decembrie 1987 și s-a decis înscrierea numitei în gradul II invaliditate avînd capacitatea de muncă în cea mai mare parte pierdută".

■ **Ministerul Industriei Metalurgice — Direcția organizare, control, personal și învățămînt** : „Referitor la scrisoarea tov. **Vasile Bulancea**, om al muncii la Întreprinderea de țevi „REPUBLICA" — București ,care s-a adresat redacției solicitînd sprijin în vederea încadrării sale într-o întreprindere din municipiul Iași vă facem cunoscut : urmare notei de transfer nr. 7 670 1987 emisă de către I.E.E.-L.I.F. Iași, conducerea Întreprinderii de țevi „REPUBLICA" — București a aprobat transferul solicitat".

■ Primim din partea **Procuraturii Generale — Direcția judiciară pentru cauzele civile** : „La adresa dumneavoastră nr. 1024-A referitoare la scrisoarea petiționarului Neagoe I. Emil din satul Vernești, județul Argeș, vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare."

■ **Consiliul popular județean Călărași** : „Urmare scrisorii semnată de Sorica Ilie din municipiul Călărași, str. Năvodari, bl. 19, apart. 13, care solicita sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm următoarele : este în vîrstă de 34 ani, absolventă a Liceului agroindustrial Călărași, promoția 1973, cu o vechime în muncă de 8 ani ; în luna decembrie 1987, în urma unei precedente sesizări adresată Consiliului popular județean, a fost invitată la Oficiul forței de muncă și încadrată la Întreprinderea de confecții Călărași. (cu repartiția nr. 14003) pentru calificare în meseria de confecționer mașinist."

■ **Din partea I.T.B. — Exploatare transport camioane taximetre** : „Urmare articolului „CORECTITUDINE", apărut în revista FLACĂRA nr. 1 638 23.10. 1987 (N.A. : prin care se semnala purtarea imprevăzută a unui șofer al acestei instituții, care a restituit o geantă cu valoare deosebită, uitată în mașina sa de către un pasager absolut necunoscut !), vă comunicăm : articolul a fost afișat, și prelucrat cu toți conducătorii auto din cadrul Autobazei TITAN, dispunîndu-se totodată premierea conducătorului auto **DOREL OPREA**".

■ **Consiliul popular județean Dolj** : „Cu privire la scrisoarea prin care un cetățean din municipiul Craiova sesiza că în librăriile de aici se practică vînzarea cărților solicitate, împreună cu alte cărți aflate în stoc ; verificînd cele sesizate, s-au constatat următoarele : se confirmă faptul că în multe librării din municipiul Craiova, se recomandă cititorilor care solicită unele cărți mai deosebite, ca : „Istoria literaturii române", „Mic dicționar enciclopedic", sau „Cel mai iubit dintre pămînteni", să cumpere și alte cărți greu vandabile. La „CASA CĂRȚII", s-a constatat că în ziua de 23 decembrie 1987 vînzarea cărților „Culegere de probleme de matematică cls. V—VIII" și „Agenda medicală" era condiționată de cumpărarea altor cărți al căror preț reprezenta 60% din prețul cărților menționate. Deoarece acest sistem de vînzare a cărților contravine oricăror norme și instrucțiuni, s-a dispus sancționarea, potrivit Legii nr. 1/1970 și a Codului Muncii cu „mustrare" a tovarășilor : **Angela Florescu**, șefa de unitate, și **Ana Călina**, vînzătoare. Cazurile mai sus menționate au fost dezbătute în colectivul „CASEI CĂRȚII" și cu toate responsabilele de librării din municipiul Craiova".

■ „Întrucît îmi este imposibil să dezleg misterul unei „enigme" ce se consumă în satul **Cimpeni, comuna Pîrjol, județul Bacău**, mă adresez dumneavoastră în speranța rezolvării favorabile a unei situații pe care o consider cel puțin stranie, dacă nu cumva ilegală, și anume : în localitatea menționată, la bufetul existent, unde programul de funcționare este făcut după bunul plac al gestionarei și soțului ei — și unde, de fapt, toți membrii familiei acesteia sînt nu numai gestionari, dar și consumatori de vîrf. În plus — și acest ultim aspect e cel care m-a determinat să vă scriu — berea se servește **numai însoțită de timbre fiscale**, contra cost, fără a exista, firește, în curte, vreo instituție legală de profil, cum ar fi un notariat de stat pentru legalizarea actelor. Dacă îndrăznește cineva să facă o observație gestionarei, cerîndu-i o explicație, răspunsul este prompt : „bufetul este în casa mea și fac ce vreau, la mine în casă eu fac legile !". Oare... ? !" **(Mihai Mija, strada Cpt. Zăgănescu nr. 2, Moinești, județul Bacău)**.

■ **Consiliul popular comunal Snagov** : „La scrisoarea adresată de către **Apostol Barbu**, prin care solicită sprijin pentru acordarea unei locuințe din fondul locativ de stat vă comunicăm : se confirmă cele sesizate, locuința ce i-a fost repartizată acestuia în urma demolării imobilului său fiind ocupată în mod abuziv de fosta lui soție și concubinul acesteia. În urma măsurilor luate de către organul de conducere la nivel local, împreună cu conducerea Sectorului Agricol Ilfov, numitului A.B. i s-a repartizat o locuință compusă din două camere în blocurile de locuințe din satul Tîncăbești, amplasate în spatele postei, în care locuiește în prezent — eliberîndu-i-se dispoziția de repartizare și contractul de închiriere".

■ **Consiliul popular al județului Buzău** : „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Ion Lungu**, din comuna Vintilă Vodă, județul Buzău, care solicită sprijin în privința reîncadrării fiului său **Vasile Lungu** la Întreprinderea de prelucrarea maselor plastice Buzău — fiul fiind de profesie lăcătuș mecanic și nefiind de acord cu transferarea sa la Întreprinderea minieră Motru — în urma verificărilor, vă comunicăm : V.L. este singurul susținător al familiei ; analizîndu-se situația prezentată de **I.L.**, Consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice a hotărît ca, începînd cu data de 23 decembrie 1987, Vasile Lungu să fie reangajat ca lăcătuș mecanic la atelierul de filtrare".

■ „Vă rugăm să ne ajutați într-o problemă pentru noi esențială : avem trei copii și locuim, din aprilie 1987, într-un apartament cu două camere, din cartierul Aviației, repartizat mie de către Întreprinderea „ELECTROFAR". Încă de atunci, din aprilie, am rămas dezamăgiți de faptul că tot peretele sufrageriei era ud — nu ne-am explicat cauzele, întrucît apa nu curgea din tavan ! — am anunțat ICRAL-ul și constructorul, ni s-a spus să avem răbdare, blocul e nou, tencuiala nu s-a uscat. Am avut răbdare. Nu s-a schimbat nimic însă, peretele se udă tot după ploaie, umezeala s-a extins și la peretele alăturat, lucrurile nonstre sînt pe cale de a se degrada, copiii răcesc adeseori. Deși locuiesc la parter, vecinii noștri au aceleași probleme **(Liliana Barbu, strada Aviației nr. 31, blocul 16.F, scara 1, apartamentul 3, Sectorul 1)**".

■ **U.G.S.R. — Consiliul județean al sindicatelor Olt** : „Privind scrisoarea adresată de către **Constantin Terei**, om al muncii la IELIF — Caracal, Șantierul tineretului FRUNZARU, s-a reținut că aspectele sesizate sînt reale. Pentru rezolvarea scrisorii s-a luat legătura cu Conducerea șantierului FRUNZARU și de comun acord s-a calculat și s-au achitat drepturile legale ce i se cuveneau numitului pentru certificatele medicale pe perioada cît a fost în incapacitate de muncă".

■ **Direcția de Telecomunicații a municipiului București** : „Urmare scrisorii **Elenei Sandache**, în legătură cu defecțiunile postului său telefonic nr. 812080, vă facem cunoscut că s-a dispus schimbarea numărului de apel. Considerăm că nu mai este cazul să-i răspundem numitei, întrucît sesizarea acesteia constituie dosar la D. Tc. municipiul București."

■ **Consiliul popular al județului Hunedoara** : „Referitor la scrisoarea adresată de către **Grigore Eftenoiu** din orașul Lupeni, strada Brazilor nr. 33, care solicită sprijin pentru eliberarea unei adeverințe de la Uzina Electrică Paroșeni — necesară întocmirii dosarului de pensionare — vă informăm că respectiva adeverință i-a fost eliberată (v-o anexăm în copie)."

N. A. — Menționînd că pentru adeverința în cauză, numitul Eftenoiu Grigore a făcut, **inutil**, peste douăzeci de drumuri — sîntem datori a mulțumi organelor județene Hunedoara care s-au ocupat de acest caz pentru rezolvarea promptă a cererii unui om.

■ **Ion Constantinescu** (domiciliat în Cluj-Napoca, Aleea Azuga nr. 7, apartamentul 20) ne scrie că în zona municipiului său n-a reușit să găsească un anume tip de mașină de cusut și anume mașina **tip mobilă**. Comercianții locali au adus anul trecut cîteva bucăți de la Alba Iulia, unde mașinile de acest tip se găsesc din belșug și nu prea au căutare. Același I.C. — ca să ne convingă — ne trimite spre documentare, o reclamă tipărită în ziar în care se precizează că mașinile de cusut „Camelia" sau „Nicoleta" se prezintă în comerț, printre altele, și sub forma : tip masă cu picior metalic, tip masă simplă, etc... Adică, mărfuri de tot felul, dar și comercianți comozi uneori !

■ **Întreprinderea Utilaj Transport, strada Avrig nr. 29, Sectorul 2** : „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către **Ion Căpățînă**, domiciliat în București, strada Compozitorilor nr. 15, blocul C.3., scara 1., apartamentul 19, Sectorul 6, vă informăm că numitului i s-a aprobat transferul în interesul serviciului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1 1970 — la I.C.M. București, începînd cu data de 1.09.1987."

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

Dorojan Elena — București : Dacă nu ajungeți la o înțelegere prin dezbaterea succesiunii la Notariat, situația poate fi rezolvată numai de către instanța de judecată. ● **Tătaru Maria** — Focșani : Este minunat ce ne-ați scris : „Vreau să muncesc, să fiu de folos țării și familiei mele, colectivului de muncă" Exact aceasta vi se cere. În cele 3 luni, trebuie să dovediți că vă puteți realiza normele de producție stabilite și atunci veți fi încadrată pe perioadă nedeterminată. ● **Enache Mariana** — București : Faptele sesizate de dv. constituie obiectul unui dosar penal care este cercetat sub supravegherea Procuraturii locale a sectorului 4, fiind luate toate măsurile pentru soluționarea operativă a cauzei. ● **Enc Petre** — comuna Mirești (Argeș) : În conformitate cu prevederile art. 32 și 42 din Legea 1 1985, comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare pot aproba scutirea totală sau parțială de plata contribuției bănești și efectuarea contribuției în muncă pentru unele categorii de persoane, cum sînt invalizii sau alte persoane inapte de muncă. Deci competența de acordare a scutirii este a biroului executiv al consiliului popular comunal, unde se poate depune contestație în termen, conform prevederilor art. 48. ● **Roman Mihai** — Borșa : Din cercetarea scrisorii dv. a reieșit că sînteți un miner destoinic, vă achitați de sarcinile ce vă revin și drept urmare, în trimestrul acesta, vi se va rezolva cererea. ● **Stroe Nicolae** — satul Cîrligei, com. Bucovăț (Dolj) : Este necesar să vă prezentați, cum ați fost invitat în scris de două ori, la Oficiul forței de muncă din cadrul D.P.M.O.S. a județului. ● **Grigoriu Valeria** — București : Comitetul asociației de locatari și comisia de cenzori sînt alese de adunarea generală pe o perioadă de 2 ani (art. 5 din statutul asociațiilor de locatari). Mandatul membrilor comitetului și al comisiei de cenzori încetează înainte de expirarea acestei perioade fie prin revocare (cînd săvîrșesc fapte ce constituie infracțiune sau contravenție), fie prin pierderea calității de membru al asociației (încetarea calității de titular al contractului de închiriere sau al celui de proprietar). În ambele cazuri revocarea trebuie precedată de o cercetare prealabilă. ● **Domenco Dan** — Craiova : Veți fi înscris pe listele de priorități pentru acest an. Pînă la rezolvarea situației, unitatea unde munciți vă poate asigura spațiu în căminul de nefamiliști. ● **Asociația locatarilor Bl. T30B, str. Inginerilor nr. 4** — București : În urma mobilizării tuturor factorilor de răspundere (D.G.D.A.L., A.C.M.2, I.A.I.B. și I.C.R.A.L. Colentina), s-au stabilit măsurile corespunzătoare de executare a remedierilor la imobil în perioada de garanție. ● **Blegoe Ion Nicolae** — Lugoj : Prin decizia nr. 34386.29.10.1987, vi s-a revizuit vechimea în muncă pentru stabilirea cuantumului pensiei. ● **Ungureanu I. Elena** — com. Grozești (Iași) : Credem că acum ar trebui să le cereți celor doi copii care locuiesc cu dv. — oameni în toată firea și apți de muncă — să muncească și să vă ajute și ei, așa cum și dv. i-ați crescut, împreună cu ceilalți doi, cu dragoste și efort, cum dealtfel ne scrieți.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Aprovizionarea unităților teritoriale

Bunăstarea cere idei și hărnicie

Grădinari la margine de București

Niciodată, pînă mai deunăzi, Jilava nu mi-a stîrnit un interes aparte, o emoție cît de cît stenică. Poate că tocmai de aceea mult timp am și ocolit-o în itinerariile mele, deși eram și sînt perfect conștient că anii construcției socialiste au transformat-o radical, făcînd din așezarea de pe Sabar una dintre cele mai prospere comune ale Sectorului agricol Ilfov.

Mari cultivatori de cereale și neîntrecuți crescători de animale, oamenii locului au fost și au rămas fideli tradiționalei îndeletniciri a grădinăritului. Datorită muncii unite a peste o mie de familii, cooperativa agricolă de producție s-a dezvoltat necontenit, obținînd an de an producții tot mai mari, producții record, ceea ce înseamnă în același timp contribuții sporite de produse agroalimentare la asigurarea fondului centralizat și, implicit, la autoaprovizionare. De două ori deținătoare a titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare, C.A.P. din comuna Jilava aspiră și în anul ce abia s-a încheiat la obținerea de noi distincții pentru realizarea unor producții medii de 22 470 kg porumb și 8 732 kg grîu la hectar, precum și a peste 4 100 litri de lapte pe cap de vacă furajată.

— Așa cum am mai spus — insistă primărița Ileana Vișu — legumicultura constituie aici, la noi, o îndeletnicire de bază, determinată atît de condițiile pedoclimaterice favorabile, de apropierea de Capitală, cît și de înclinația tradițională spre grădinărit a marii majorități a localnicilor.

— Cam cîte hectare sînt afectate legumiculturii ?

— 300 în anul încheiat și tot atît în '88. Cele două ferme specializate din cadrul C.A.P.-ului, conduse cu destoinicie și pricepere de inginerii Ion Muntean și Dimitrie Iorgu, cultivă cu predilecție tomate, varză și usturoi. Tomate timpurii au cultivat și cultivă și cetățenii în loturile personale și în solariile de pe lîngă propriile lor gospodării. Pe comună există aproape 14 hectare de solarii.

— Bănuiesc că și producțiile sînt pe măsura eforturilor.

— S-au obținut și peste 55 tone legume la hectar. În total, numai anul trecut am dat la fondul de stat și pe piețele Capitalei peste 16 300 t de legume, cu o substanțială depășire a sarcinilor de plan. Am depășit, firește, și planul de autoaprovizionare. Pe lîngă faptul că gospodarii și-au satisfăcut cu prisosință necesitățile proprii, și-au onorat contractele și au valorificat apoi direct pe piață o parte din surplusul lor de produse legumicole.

— Încă o dovadă că și în comuna dumneavoastră principiul autoconducerii și autoaprovizionării a prins rădăcini temeinice și funcționează cu bune rezultate.

— Chestiunea e bine înțeleasă de fiecare cetățean în parte. El știe deja că buna lui aprovizionare cu toate cele necesare, inclusiv cu cereale, cu carne și legume, depinde de modul cum muncește, de îndeplinirea și depășirea sarcinilor la locul său de muncă. Conform hotărîrii recentei ședințe a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., problema devine și mai clară în acest sens. Cu cît sporurile de produse animaliere și legumicole vor fi mai mari, cu atît și producătorul se va bucura de mai multe produse prin sistemul de autoaprovizionare.

— La nivelul comunei ați întreprins ceva măsuri în această privință ?

— Am revăzut planurile de producție pe anul 1988 și, în lumina noilor indicații și orientări, le-am îmbunătățit ținînd seama de toate posibilitățile. În decembrie trecut, planul de autoaprovizionare a fost dezbătut și aprobat în ședința consiliului popular local, așa încît toți factorii răspunzători știu bine ce au de făcut. De altfel, se poate spune că și la noi în comună se continuă, pe un plan superior, evident, experiența bună deja acumulată în domeniul autoaprovizionării nu numai cu legume, ci și cu alte produse agroalimentare.

— Spuneați că cetățenii, chiar membri cooperatori fiind, cultivă în solarii proprii legume timpurii, îndeosebi tomate, cu rezultate și beneficii însemnate.

— Sînt mulți care constituie adevărate exemple în această privință. Nicolae Toader și Petre Toader, Alexandru Toma, Marin Anghelescu sînt doar cîteva dintre exemplele cele mai reprezentative. La cooperativa agricolă de producție ei muncesc cu tragere de inimă, angajînd în acord global chiar și 3—4 ha cu diverse culturi, iar acasă, în gospodăria proprie, timpul liber și-l petrec lucrînd cu întreaga familie în solarii amenajate cu posibilități locale. Pe loturile personale, în grădini au fost astfel amenajate peste 10 ha solarii. Există oameni care numai de pe urma legumiculturii practicate în gospodăriile proprii cîștigă chiar și o sută de mii de lei pe un singur an de producție. Asta pe lîngă faptul că își îndestulează casele cu toate legumele de care au nevoie tot timpul anului.

Însoțit de secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, am trecut pe la C.A.P. și ne-am oprit o vreme acasă la țăranul cooperator Nicolae Toader, vestit legumicultor, unul dintre recordmenii în materie de tomate timpurii. Spre norocul nostru, omul tocmai intra în solar să controleze dacă nu cumva pătrunsese frigul la ghivecele cu pămînt pregătite pentru răsad. Solarul se întinde pe aproape 1 400 metri pătrați, în grădina din dreapta casei, și-l acoperit cu folie de polietilenă. Alături se află sera-înmulțitor, acoperită cu sticlă, și grajdul animalelor, adică sursa de îngrășăminte naturale. Ne-a arătat stadiul de macerare a mraniței și ne-a împărtășit cîteva lucruri interesante din experiența sa de legumicultor. Are părul argintiu și, deși n-a împlinit încă 52 de ani, vorbește așezat, cu vorbă domoală, îndelung chibzuită :

— Ne tragem din neamul lui Postașu — zice el, răsfirindu-și pe masă mîinile mari, crăpate și înăsprite de muncă. Grădinăritul s-a transmis la noi din tată în fiu ca pe o moștenire. Bunicul a fost poștaș, dar și legumicultor, tata la fel, și nici eu nu puteam face excepție. Copiii mei, fata și bătatul, au apucat însă alte căi ; fiu-meu a ieșit profesor și își practică meseria chiar aici, în comuna natală, iar fata încă e studentă la A.S.E., dar sper să se retragă și ea tot pe lîngă casă. Amîndoi mă ajută, totuși, la muncă ; pun umărul și la grădină, și la C.A.P.

— Văd că aveți o gospodărie foarte frumoasă... Cum merge treaba la C.A.P. ?

— Bine. Cine muncește o duce foarte bine. Cît mă țin puterile, muncesc zdravăn și la cooperativă, în acord global, și acasă, în solar. Că și veniturile sînt pe măsură, asta se vede și în aceea că nu ducem lipsă de nimic. După cum bine vedeți, avem de toate, inclusiv autoturism proprietate personală.

— Ce înțelegeți dv. prin autoaprovizionare ?

— Păi, foarte simplu : atît în ferma C.A.P., cît și acasă, să muncim în așa fel încît să depășim ce ne-am propus. Sporul de producție astfel obținut ne va ajuta să dăm mai mult și la contracte, să ne asigurăm și nouă produsele necesare. Anul trecut, bunăoară, am dat la contract și pe piață aproape un vagon de legume. La fel mi-am propus să fac și anul acesta în care abia am intrat. Adică, peste un vagon.

MIHAI STĂNESCU ■

Atestatul bunului gospodar

La CPADM Măgurele funcționează un depozit de ambalaje. Un astfel de depozit este cel mai adesea un spațiu îngrădit de obicei cu grijă și în care se stivuiesc lăzi, navete cu sau fără sticle în așteptarea mijloacelor de transport care le repun în circuit. De regulă cei care manevrează ambalajele cresc și cîțiva câini dacă nu chiar agresivi, măcar gălăgioși. Cam aceasta ar fi fost descrierea depozitului de la Măgurele pînă în urmă cu cîtva timp, cînd s-a trecut la reorganizarea lui.

— S-a hotărît, spune Liviu Lascu, președintele CPADM Măgurele, ca odată cu reorganizarea depozitului să înființăm în incintă și o gospodărie anexă. Spațiu aveam suficient. Oamenii care deservesc depozitul au pe parcursul zilei de lucru timp să se ocupe și de creșterea animalelor. Cu mijloace proprii, am închis un șopron existent, în care am amenajat o crescătorie de porci. Într-un colț al depozitului, tot prin forțe proprii, am construit un coteț suprapus în care pot fi crescute în sistem gospodăresc 500 de găini ouătoare și pe care l-am împrejmuit cu plasă de sîrmă. Am amenajat și un loc în care pot fi crescuți iepuri. Bineînțelea, n-am uitat activitatea principală — depozitarea ambalajelor. Folosind panouri deteriorate la montaj și care nu mai puteau fi folosite la construcții, am început pavarea curții. Punem în funcțiune și un mic atelier de reparat navetele de lemn și plastic.

În cocina gospodăriei sînt crescuți 35 de purcei, din care 20 au fost preluați de la CAP Măgurele. Înainte de Anul Nou au fost valorificați prin unitățile de alimentație publică ale cooperativei 30 de porci de peste 100 de kilograme. De la Ferma Tărtășești, și ea făcînd parte din Uniunea cooperativelor de producție achiziții și desfacere a mărfurilor a Sectorului Agricol Ilfov, au fost achiziționate 100 de găini ouătoare. Hrana pentru perioada următoare este asigurată atît pentru găini, cît și pentru purcei. Cît despre iepuri, în gospodăria anexă nefiind create condiții pentru asigurarea unui climat corespunzător, numărul lor a fost restrîns pentru perioada de larnă la cîteva iepuroaice care sînt crescute într-o baracă unde se face focul și unde lucrează oamenii. Într-o lună, se speră că numărul găinilor va ajunge, prin cumpărări de la ferme specializate, la 500. Creșcătoria de porci va avea în final 100 capete.

Iată, deci, că într-un loc unde nimeni nu se gîndea că se pot crește păsări, porci, iepuri, cu spirit gospodăresc, cu inițiativă și bineînțeles cu muncă acest lucru a fost posibil.

— Și trebuie să mai amintim, continuă Liviu Lascu, de buna colaborare cu consiliul popular și cu CAP. Primarul Constantin Nină a fost alături de noi în toate împrejurările. De la CAP am cumpărat, cum am mai spus, 20 de purcei. Vom lua în acord global 10 hectare de porumb pentru a asigura hrana animalelor. Chiar lîngă depozitul de ambalaje se găsește un teren de circa un hectar, nefolosit pînă acum, pe care intenționăm să-l cultivăm cu lucernă tot pentru hrana animalelor.

Despre gospodăriile anexă ale unităților de alimentație publică și ale cooperativelor din Sectorul Agricol Ilfov, îndeosebi despre planurile de viitor ale acestora obținem cîteva informații de la președintele Uniunii, tovarășul Ilie Agapescu.

— În sector sînt 40 de cooperative. La 28 dintre ele s-au înființat gospodării anexe. Unele sînt la început de drum. Dezvoltarea lor este permanentă și cîștigul pe care noi, cu toții, îl vom avea este deci în continuă creștere. Să ne gîndim la animalele pe care le cresc cei de la Măgurele și să le înmulțim cu 40. Afară de asta, rezerve se mai găsesc. Conducerea Centrocoop a emis în vara anului trecut un normativ minimal obligatoriu de efectivele de animale și păsări ce trebuie să existe în gospodăriile anexe ale unităților de alimentație publică. Altfel spus, toate unitățile de alimentație publică ale sistemului cooperatist sînt obligate să aibă gospodării anexe, să crească animale. În timp, participarea acestora la fondul de stat și la programul de autoaprovizionare va fi din ce în ce mai substanțială. Gospodăriile anexă măresc veniturile cooperativelor prin valorificarea superioară a animalelor prin unitățile proprii de alimentație publică. Exemplul de la Măgurele este fericit și prin conlucrarea bună cu consiliul popular, cu CAP și gospodăriile populației, condiție care mi se pare obligatorie pentru obținerea unor succese rapide și notabile. Nu trebuie să ne limităm doar la creșterea porcilor, găinilor și a iepurilor. Noi mai creștem și bovine, oi, giște, albine. Toate sînt binevenite, toate aduc beneficii, bineînțeles dacă activitatea este corespunzător organizată.

OPREA GEORGESCU ■

Note

Toane și butoane

Unul pune mîna pe uscătorie și o închide cu lacătul ca să-și adăpostească săniuța, căruciorul de copii și oala de fiert rufe. Altul strică balansoarul copiilor pentru că era prea aproape de geamul său și cei mici îi tulburau somnul. Altul sapă o groapă în dreptul geamului ca să nu mai poată parca vecinul care pornea și accelera autoturismul în fiecare dimineață la cinci. Fiecare își justifică într-un fel egoismul și nu știi ce să faci, să te amărăști sau să rîzi. Aceeași ezitare am avut-o mai zilele trecute în două blocuri de pe Șoseaua Pantelimon din Capitală. Aceleași lifturi defecte cu săptămînile, nu din pricina întreprinderii Ascensorul care o mai fi avînd și ea unele păcate, dar acolo nu avea nici o vinovăție, ci din pricina locatarilor. Oameni în vîrstă, locatarii mai vechi ai respectivului imobil, nu mai suportau zgomotele provocate de oprirea liftului lîngă ușa apartamentului lor, drept pentru care au rezolvat situația prin distrugerea butoanelor de la etajul respectiv. Să-i trezească pe alții, nu pe ei. Și apoi nici nu au nevoie de lift. Ei coboară mai rar. Copiii n-au decît să se plimbe pe scări. Și astfel, la o scară, liftul oprește numai la jumătate din etaje. Copiii și-au adus și ei contribuția. Au spart oglinda liftului. S-a crăpat și geamul ușii de la intrare. Parcă n-ar locui împreună, ci separat. Parcă n-ar fi colocatari, ci dușmani, adversari, împricinați. Pe fiecare îl privește numai viața lui și din acest egoism s-a născut o imagine jenantă care îi afectează pe toți. Egoismul a ajuns pînă la urmă să se răzbune. Tomberoanele pline cu gunoi și așezate în dreptul intrării s-au răsturnat și, ca un făcut, de parcă ar fi intrat și ei în acest joc al toanelor, al omului care se supără pe ceilalți, lucrătorii întreprinderii de salubritate n-au mai venit. Și astfel șar peste gunoaie, urcă în liftul întunecos, pipăie butoanele care există, coboară pe unde pot. Și cînd se strică liftul, în loc să se adune și să stea omenește de vorbă, trec la scara cealaltă. Îl folosesc pe ai vecinilor și se întorc pe palierul scării de serviciu. Și cînd se întîlnesc, trec unii pe lîngă alții fără să se salute. Nu pentru că s-ar uri sau s-ar judeca prin tribunale. Pur și simplu nu se cunosc. Parcă ar fi niște străini care nu locuiesc împreună decît pentru o noapte sau cel mult cîteva zile. Și cînd vezi consecințele jenante ale acestui comportament după toane, chiar nu știi ce să mai faci. Să rîzi sau să te lași cuprins de amărăciune ?

CORNEL NISTORESCU ■

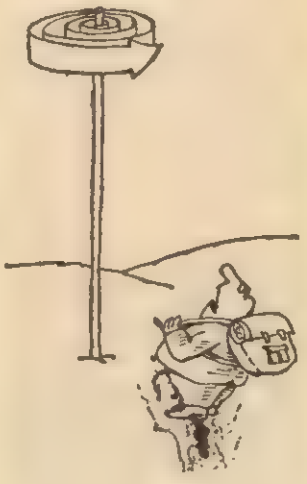

Cu filtru, fără filtru

Un domeniu grăbit, supus continuu înoirilor, în vederea îmbunătățirii performanțelor, este, precum se știe, și cel al obiectelor electrocasnice. Cine și-a achiziționat mai recent un aspirator de praf a putut constata că „Electroarges" se aliniază cu succes acestui curent, punîndu-ne la dispoziție aparate moderne, înzestrate cu pungi-filtru pentru praf, care după utilizare nu se mai recuperează. Igienic și comod, prelungind totodată viața sacului din pînză, acest „manșon" ce ne ușurează munca este confecționat din resturi de termotex, un material textil obținut, la rîndu-i, din scamă impregnată printr-un anumit procedeu tehnologic. (Deci, fiind vorba de o interesantă acțiune economică, de recirculare în valori de întrebuințare a unei materii prime). Fabrica din Curtea de Argeș livrează aspiratoarele cu 7—8 asemenea piese de schimb, dar după aceea ? Un aspirator este un obiect de folosință îndelungată, de unde mai luăm pungi-filtru ? Gîndești că poți să ți le procuri din comerț, de la raioanele specializate în vînzarea aparatelor electrocasnice. Ei bine, nu le căutați, deocamdată nu le puteți găsi nicăieri, deși cel care le confecționează, în secția special organizată din cadrul Cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor Olănești, jud. Vîlcea, pot să execute, la cerere, orice cantitate. „Cu condiția, să existe cererea, dar comerțul nu le contractează ca piese de schimb", ne informează Nicolae Pătru, președintele cooperativei. Poate se va răzgîndi, îndrăznim să apreciem acum, în preajma contractărilor fondului de marfă pentru anul în curs.

C. I. ADAM ■

Casete BASF

O inițiativă lăudabilă a Unității nr. 75 Radioprogres" este aceea de a salva casetele audio cu bandă uzată în urma unor preocupări desfășurate cu insistență, tinerii tehnicieni ai acestei unități. Alexandru Mesa și Șerban Enescu sînt acum în măsură să recondiționeze orice tip de casetă audio, înlocuind banda magnetică uzată sau deteriorată cu bandă nouă tip BASF. Așadar piste noi pentru înregistrările dumneavoastră puteți găsi pe B-dul 1 Mai nr. 93 (tel. 65 60 60) unde se află sediul unității amintite. (O. ȘTIRE).

Comentariul săptămînii

Lichidarea decalajelor

Se poate observa o accentuată nesincronizare între atenția ce se acordă problemei dezvoltării la nivel de dezbatere și de declarații de bune intenții, pe de o parte, și desfășurarea concretă a procesului dezvoltării, pe de altă parte. Pentru că în timp ce luările de poziție în favoarea dezvoltării s-au înmulțit, devenind cvasigenerale, decalajele dintre țările bogate și cele sărace s-au adîncit continuu. Astfel, pentru prima dată în perioada postbelică aceste decalaje — exprimate prin nivelurile medii ale produsului brut pe cap de locuitor — au crescut nu numai absolut, ca diferență între cele două niveluri, ci și relativ, ca raport între ele : de la 12,7 la 1 în 1980, la 14,2 în 1986. Pentru ilustrarea măririi decalajelor între statele sărace și cele bogate semnificativ este și un alt indicator — participarea la comerțul internațional. Astfel, în timp ce schimburile comerciale dintre țările dezvoltate, în care trăiește mai puțin de un sfert din populația globului, reprezintă 70 la sută din comerțul mondial, schimburile dintre țările în dezvoltare (unde se află peste două treimi din numărul de locuitori ai planetei) nu alcătuiesc decît 7 la sută din totalul schimburilor comerciale internaționale.

Nu e un secret pentru nimeni că la adîncirea decalajelor s-a ajuns datorită practicilor discriminatorii ale țărilor dezvoltate în toate domeniile de importanță vitală : accesul țărilor în dezvoltare la tehnologiile moderne, la piețele de desfacere, la resursele materiale și financiare necesare dezvoltării, politica inechitabilă a prețurilor (reduse la materii prime și ridicate la produsele prelucrate), dar, mai ales, dobînzile excesive, care au fost în ultimii ani instrumentul principal prin care au fost transferate efectele crizei asupra țărilor în dezvoltare. Acestea și sînt zonele principale în care urmează să se acționeze pentru redresarea actualei situații. Fiindcă luările de poziții favorabile dezvoltării, eforturile în această direcție ale Națiunilor Unite (reamintim că ne aflăm în cel de-al treilea „Deceniu al dezvoltării") și ale altor organisme internaționale sînt, firește, binevenite, însă hotărîtoare sînt măsurile și acțiunile concrete, trecerea de la declarații de bune intenții la fapte.

Lichidarea decalajelor în economia mondială are caracter de urgență, cu atît mai mult cu cît — am arătat acest lucru și cu alte prilejuri — sărăcirea din ce în ce mai accentuată a țărilor în dezvoltare pune în pericol dezvoltarea globală pe mapamond, deci și dezvoltarea țărilor industrializate. **„Este necesar să se înțeleagă bine — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — că situația actuală nu va putea continua mult timp, că țările în curs de dezvoltare nu vor mai putea suporta multă vreme actuala stare de lucruri inechitabilă, care duce continuu la înrăutățirea condițiilor de muncă și de viață a două treimi din populația lumii. Trebuie să se înțeleagă bine că nu este posibil ca mai puțin de o treime — mai bine zis mai puțin de 25 la sută din populația globului — să-și realizeze anumite condițiuni de viață pe seama marii majorități a lumii. Pacea, colaborarea internațională nu se pot realiza decît asigurînd progresul și dezvoltarea corespunzătoare, condiții de viață mai bune pentru toți locuitorii planetei noastre".**

După cum este cunoscut, în concepția României eradicarea subdezvoltării reclamă, printre altele : deschiderea largă a piețelor pentru produsele țărilor în dezvoltare, eliminarea barierelor protecționiste și a discriminărilor din calea desfășurării schimburilor ; stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale ; asigurarea în condiții avantajoase a accesului țărilor în dezvoltare la tehnologiile moderne ; convenirea unor programe de sprijinire efectivă a țărilor în dezvoltare în domeniile industriei, agriculturii, transporturilor ; soluționarea globală a problemei datoriilor externe ale țărilor în dezvoltare (dobînzi sub 4 la sută, anularea datoriilor țărilor celor mai sărace, reducerea însemnată a datoriilor celorlalte țări, stabilirea unui moratoriu privind rambursarea pe o perioadă de cel puțin 5 ani etc.). În acest sens, sînt necesare negocieri directe și reale, sub egida O.N.U., între țările în dezvoltare și cele dezvoltate. Pe această cale s-ar putea lichida decalajele, făcîndu-se pași importanți în direcția instaurării unei noi ordini economice internaționale.

ION D. GOIA

Ipoteze în jurul unui uriaș crater meteoritic

În primăvara acestui an, cercetătorii chinezi au făcut o descoperire rarisimă, pe care și-ar fi dorit-o orice geolog : la Dulun (Mongolia interioară), la aproximativ 260 km de Beijing, au dat peste unul dintre cele mai mari cratere meteoritice din lume. Cu rigoarea proprie oamenilor de știință, ei l-au stabilit dimensiunile : ceva mai mult de 72 km diametru ! Este, deci, cu aproximativ 6 km mai mare decît craterul canadian de la Manicaugan din nordul Quebecului.

Firește, o asemenea știre a făcut repede înconjurul lumii, dînd prilej specialiștilor să formuleze tot felul de ipoteze. Deocamdată, o teorie general acceptată : excesul de iridiu — element rar pe suprafața Terrei — înlătură orice dubii : „pilnia" în scoarța Pămîntului a fost făcută de un „obiect" extraterestru. Odată geneza craterului limpezită, el trebuia datat. Potrivit opiniei unor savanți, el s-ar fi format în urmă cu aproape 136 milioane de ani, spre sfîrșitul jurasicului și începutul cretacicului. Din acest moment se dezlănțuie... controversele. „Craterul este mult mai tînăr — declară omul de știință australian Neil Ordway, specialist în paleontologie — el nu are mai mult de 65 milioane de ani. Este, cum s-ar spune, contemporan cu... dinozaurii. Și, în mod cert, se află la originea dispariției acestor reptile gigantice".

Deși lui Ordway i s-au reproșat „salturi în stratosfera interpretării gratuite", ca odinioară lui Schliemann, descoperitorul Troiei, paleontologul nu cedează, argumentîndu-și mai departe ipoteza, repunînd în discuție vechea temă a misterioasei dispariții a dinozaurilor și, în general, cea a dispariției rapide a unui mare număr de specii animale și vegetale, nu la începutul cretacicului, ci la sfîrșitul erei mezozoice. Căderea meteoritului de la Dulun ar fi trimis în atmosferă — după cum apreciază „Science et Avenir" — un nor de praf atît de dens (imaginați-vă erupția simultană a cîtorva sute de Krakatao), încît procesul de fotosinteză ar fi fost blocat și a determinat scăderea masivă a temperaturii, pînă la punctul distrugerii totale a numeroase specii, inclusiv a dinozaurilor.

Într-o problemă de atari dimensiuni este extrem de dificil să știi unde se află hotarul dintre știință pură, cu date verificabile, și ficțiune. Apelînd la „arbitrajul" analizei cu C^{14} — ea însăși contestată uneori dar care, în cazul dat, a pus în evidență prezența masivă a iridiului — sînt motive suficiente să se creadă că, în urma impactului cu Terra a meteoritului de la Dulun, peste micuța noastră planetă s-a așternut o lungă și rece noapte.

Captivant, seducător, duelul retoric dintre savanți, captivante argumentele lor, pro și contra ! Dincolo de deosebirile de păreri, un fapt este absolut sigur : existența unui uriaș crater meteoritic cu peste 72 km în diametru. Pornind pe aripile fanteziei, să încercăm să realizăm fantasticul spectacol al meteoritului arzind la intrarea în atmosfera terestră, ce formidabil seism s-a produs în clipa impactului, cît de mare să fi fost acest „musafir" venit din nemărginirea spațiului, dacă, după ce s-a „topit" întrucîtva, a mai avut puterea să sape un asemenea crater ciclopic...

MIHAI VASILIU

Baronul olimpiadelor

Anul 1988, cînd vor avea loc Jocurile Olimpice de vară și de iarnă, a început cu un jubileu : împlinirea a 125 de ani de la nașterea lui Pierre de Coubertin, baronul căruia îi datorăm ideea olimpiadelor moderne. S-a născut la Paris, în Rue Oudinot 20, la 1 ianuarie 1863, ca fiu al unei familii nobiliare franco-italiene, care număra printre strămoși șambelani regali. În fața lui se deschidea, ca și în cazul celorlalți Coubertin, calea spre o carieră diplomatică sau militară. Dar tînărul și-a ales un alt drum. La renumita universitate pariziană Sorbona, el s-a dedicat studiilor pedagogice, domeniu în care el avea să se dedice studierii rolului exercițiilor fizice asupra formării copiilor. În acest scop a efectuat călătorii în Anglia și S.U.A., pentru a cerceta, la fața locului, școlile de pedagogie și mișcarea sportivă. Așa a apărut ideea care avea să-i marcheze întreaga viață : renașterea jocurilor olimpice ale antichității ca amplă mișcare sportivă contemporană.

Ideea nu era deloc nouă. O serie de alți pedagogi, cum ar fi germanii Basedow sau Guts-Muths, formulaseră propuneri similare. În special săpăturile pe care istoricul Ernst Curtius le efectuase, în perioada 1875—1881, în antica Olympie, au dat un nou impuls ideii olimpice. Pierre de Coubertin devenind în scurt timp cel mai pătimaș susținător al ei. La 25 noiembrie 1892, Coubertin a rostit o celebră cuvîntare la Sorbona. Iată, cu propriile sale cuvinte, cum au decurs lucrurile : „M-am hotărît să-mi încheie cuvîntarea cu senzaționala anunțare a imediatei reluări a Jocurilor Olimpice. Firește, m-am gîndit la tot felul de reacții în afară de cea care a avut loc. Opoziție ? Protest, ironii ? Sau numai indiferență ? Nu a fost nimic din toate acestea. S-au auzit doar aplauze, planul meu era aprobat, mi se dorea succes".

A fost numai începutul. Doi ani mai tîrziu, tot la Sorbona, avea loc un congres internațional care a hotărît ca, după o întrerupere de 1500 de ani, Jocurile Olimpice să fie reluate, fiind organizate din patru în patru ani, de fiecare dată în altă țară. În iunie 1894 a fost creat și primul Comitet Internațional Olimpic, în fruntea căruia se afla însuși Coubertin. Se ridica problema locului unde să fie reluată această tradiție sportivă. Coubertin spera că va fi ales Parisul, dar nu a fost așa. În aprilie 1896, din Atena a fost lansată invitația ca toți sportivii lumii să participe la primele Jocuri Olimpice din epoca modernă, care urmau să se desfășoare aici. Într-un stadion renovat în acest scop, a avut loc festivitatea de deschidere. Cel mai mare interes l-a stîrnit atletismul. În special maratonul, care a fost cîștigat de poștașul Spyros Louis din localitatea Marusi, de lîngă Atena. Alte discipline : ridicarea greutății, cu un braț și cu ambele brațe, luptele (fără o împărțire pe categorii de greutate), scrimă, tir, ciclism, inclusiv o cursă de 12 ore, gimnastică, înot și tenis. Au fost acordate primele medalii.

Coubertin a fost președinte al C.I.O. pînă în anul 1925. Apoi, s-a retras, rămînînd președinte de onoare, petrecîndu-și ultima parte a vieții la Lausanne, unde încetează din viață la 2 septembrie 1937. A fost martorul confirmării în practică a ideii sale că sportul poate constitui un teren fertil pentru cultivarea prieteniei între popoare. În concepția sa umanistă, Jocurile Olimpice constituie o contribuție la cauza păcii și înțelegerii între popoare, „Baronul olimpiadelor", cum a fost supranumit de presă, a militat pentru corectitudinea concursului sportiv, idee care nu și-a pierdut actualitatea nici pînă azi. Baronul de Coubertin a fost înmormîntat în Bois de Vaux, vechiul cimitir al localității Lausanne. Inima lui însă a fost îngropată — potrivit dorinței sale testamentare — într-un crîng din Olympia, în Grecia, adică în locul pe care Coubertin l-a purtat în inimă toată viața.

ROMEO NĂDĂȘAN

Clase și subclase

Comitetul pentru Dezvoltare Economică din New York a dat publicității un raport, de 87 de pagini, care relevă că 30% din totalul elevilor din școlile publice americane se află în fața „unui eșec în școlarizare, eșec ce determină o stare de dependență pentru întreaga viață". În S.U.A. este pe punctul de a se crea o subclasă permanentă de tineri „destinați marginalizării" (plastică exprimare, nu-i așa?), condamnați la sărăcie pentru că pregătirea lor nu corespunde standardului minim cerut pe piața americană a forțelor de muncă. Se apreciază că numărul celor în cauză va fi pînă în anul 1990 de 23 de milioane. După datele cuprinse în raport „o cincime din totalul copiilor trăiesc în sărăcie, iar o treime cresc în ignoranță."

Cei care au căutat remediul pentru situația creată au fost industriașii din New York. Nu din motive umanitare sau filantropice, ci din considerente pragmatice. Ei au ajuns la concluzia că : fiecare dolar cheltuit pentru asigurarea asistenței prenatale acordate mamelor ce au dificultăți economice (deh, stilul) poate economisi 3 dolari ; un dolar cheltuit pentru vaccinări economisește zece care ar fi necesari în caz de îmbolnăvire a noului născut etc. Aceste calcule sînt urmare a unui studiu întreprins încă de la începutul anilor '60 într-un orășel din Michigan asupra unui grup de copii săraci de la vîrsta de 3 ani pînă la 19 ani. Datorită măsurilor luate, încă din perioada preșcolară, aproape toți au reușit să absolve studii superioare și să se integreze în societate.

„Dacă cheltuim acum, pe termen lung vom reduce taxele care urmează a fi plătite", afirmă unul din autorii raportului. Dar...

Reducerea fondului destinat asistenței a fost, încă de la început, una din trăsăturile caracteristice ale politicii economice a guvernului Reagan. Poate că acum o parte din fondurile destinate Pentagonului să ia o cale mult mai utilă.

Și totuși, în vara acestui an fiscul american a introdus un formular pentru declararea veniturilor a circa 800 000 de copii care au un venit propriu de peste 1 000 de dolari pe an. Mai mult, la Denver, în Colorado, s-a deschis prima bancă (Young American Bank) rezervată tinerilor între 7 și 22 de ani. (Cecurile sînt contrasemnate de părinți.) S-au organizat pe perioada vacanței de vară seminarii de „afaceri" pentru copii... Odinioară, cînd un băiat era întrebat ce vrea să devină, răspundea : „președinte al S.U.A. !" Acum răspunsul este : miliardar !

Afară este iarnă și eu mă gîndesc că situația celor 23 de milioane de copii săraci te poate duce cu gîndul, în epoca electronicii, la Andersen, la fetița cu chibrituri...

DAN DĂNUȚ DORU

Radiografia rușinii

Aici era Chelmno, primul lagăr de exterminare a evreilor în Polonia. 400 000 de oameni au fost uciși de gazul de la eșapamentul camioanelor în care erau închiși, povestește Simon Srebnik, unul din cei doi supraviețuitori. Și adaugă : sînt lucruri care nu se pot povesti și nimeni nu-și poate imagina ce s-a petrecut aici. E imposibil. Astăzi nimeni nu poate să înțeleagă. Împotriva acestei neputințe de a imagina ororile, împotriva insuficienței curajului memoriei a fost construit SHOAH, filmul monument de 9 ore al scriitorului și ziaristului francez Claude Lanzmann, film căruia i-a consacrat 12 ani de viață. „O operă mastodontică, o capodoperă" aprecia Simone de Beauvoir. „Shoah" în limba ebraică înseamnă distrugere totală și în jurul acestei distrugeri se învîrte toată acțiunea filmului, de altfel un document zguduitor compus din sute și mii de mărturii care încearcă, după aproape o jumătate de secol, să redea cuvintelor adevărata lor semnificație, să recreeze realitatea detaliu cu detaliu. Și dacă naziștii n-au numit niciodată victimele cruzimii lor cadavre ci „figuren", marionete, Lanzmann nu vorbește decît despre moarte prin gura celor vii. Forța acestui film, sublinia săptămînalul italian „L'Espresso", o dă trecerea de la abstract la concret, demonstrația că holocaustul a fost opera unor oameni în carne și oase și nu a diavolului. În acest film vorbesc în exclusivitate cei care au fost, direct sau prin implicare, martori la uciderea celor 6 milioane de evrei : locuitorii polonezi din preajma lagărelor, puținii supraviețuitori evrei și naziștii care au condus mașina exterminării. Primii au început să povestească evreii care au lucrat în camerele de gazare sau la crematorii, martori direcți ai măcelăririi propriului lor popor. Procesul de „ștergere" este prezent în amintirile tuturor depozitarilor unor întîmplări pe care autorul le-a cercetat vreme de doi ani în arhivele din Ierusalim, Londra, Berlin și Washington. O ștergere înainte și una după moarte. Acest proces de dispariție din viață, din lume, de pe pămînt începea cu imaginarul volaj spre abatoarele numite „centre de muncă". Aici se producea spolierea de veșminte și alte bunuri urmată apoi de „curățenia nazistă" prin Ziklon B pulverizat prin dușuri. Se încheia astfel prima fază care însemna ștergerea din evidențe. Apoi trebuia curățat totul pentru ca următorii condamnați să nu bănuiască nimic. De ce oare atîta grijă pentru aparențe cînd toată lumea știa ce fel de băi se fac în subsolurile lagărelor ? Filip Muller, supraviețuitor de la Auschwitz, lucra la curățirea celor 45 de cuptoare unde „cadavrele veneau două cîte două, unul mai slab și altul mai gras pentru a ușura combustia". Cei mai greu, povestea el, era să scoatem cadavrele din camerele de gazare. Era un bloc comun de ființe umane, cei mai puternici sus, cei mai slabi la podea. Cuvinte care, repetă obsesiv Lanzmann, fac să retrăiască holocaustul, anulînd acel monstruos mecanism al tăcerii pe care naziștii au reușit să-l construiască.

Foștii ucigași au fost martorii cei mai greu de înfruntat. Cu ei producătorul și regizorul a uzat de subterfugii pentru a-i determina să iasă din spatele barierei de tăcere, acea omertă nazistă care-i împiedică să vorbească. Un episod interesant : o dată, cînd dorea să discute cu șoferul unui camion în care erau gazați mii de oameni, Lanzmann a fost blocat de vecini. Știți, a întrebat Lanzmann, că omul acesta este responsabil de moartea a 60 de mii de evrei ? O doamnă a răspuns „Oricine are viața sa particulară" ! Și totuși, de ce acest film zguduitor, de ce această zgîndărire a rănilor superficial cicatrizate ? „Abia acum am înțeles că cel mai tare m-a îndurerat sentimentul absolutei solitudini a evreilor în holocaust. Am înțeles cum au murit 6 milioane de oameni singuri, fără să lase urme. Am vrut să-i reînviu pentru a-i face să moară din nou dar, de data asta, nu singuri, nu în afara memoriei", spunea Lanzmann.

„Shoah" sau rușinea de a ne ști contemporani cu cei care la Auschwitz, Sobibor, Bergen Belsen, Buchenwald, Dachau, Chelmno, Treblinka au degradat sensurile generoase ale cuvîntului OM.

IOAN ROȘCA

Arta și diplomația — acuzatori ai războiului

Unul dintre principalele evenimente artistice ale sfîrșitului anului 1987 la New York a fost premiera expoziției comemorative organizate într-una dintre cele mai mari galerii de artă de pe Broadway cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la masacrul de la Nankin (China). Pentru înțelegerea semnificației acestui eveniment, elogiat și comentat pe larg la Organizația Națiunilor Unite, se cuvine să amintim unele elemente de ordin istoric, înainte de a prezenta cîteva date și aprecieri referitoare la conținutul și valoarea propriu-zisă ale expoziției.

Manualele de istorie din întreaga lume informează că la 7 iulie 1937 a început ofensiva generală a Japoniei împotriva Chinei. La 28 iulie trupele japoneze au ocupat orașul Pekin. La 25 august al aceluiași an, C.C. al Partidului Comunist Chinez a dat publicității „Programul de luptă împotriva cotropitorilor japonezi pentru salvarea patriei". În septembrie 1937 se încheie o convenție între P.C. Chinez și Gomindan cu privire la frontul unic împotriva agresiunii imperialismului japonez.

Evenimentele se precipită în mod dramatic. La 13 decembrie 1937, trupele japoneze reușesc să ocupe Nankinul, iar peste o zi, la 14 decembrie, are loc formarea așa-numitului „guvern central chinez", de orientare fățiș projaponeză, cu sediul la Nankin. La 30 ianuarie 1938, guvernul din Hebei (Hopeh) oriental fuzionează cu „guvernul central". Dar în aceeași lună ianuarie a anului 1938, istoria consemnează și un alt eveniment major : constituirea, din detașamente de partizani din nord, a Noii Armate a patra.

Pentru a rămîne între hotărele temporale și spațiale ale expoziției de la New York enumerarea evenimentelor ar fi trebuit să se oprească la nivelul anului 1937, faptele fiind ilustrate de cei 50 de artiști care expun în galeria de pe Broadway. Vom proceda în acest mod, dar la „derogările" deja comise vom mai adăuga una : în perioada 20 august — 5 decembrie 1940 are loc ofensiva Armatei a VIII-a de eliberare națională a Chinei împotriva ocupanților japonezi, ofensivă reținută de memoria cronicarilor sub denumirea plastică „Bătălia celor 100 de regimente". După cum se știe, lupta poporului chinez va continua pînă la capitularea Japoniei, la 2 septembrie 1945.

Acesta este fundalul istoric. Pe plan strict cronologic, expoziția de pe Broadway este consacrată evenimentelor din decembrie 1937, cînd trupele armatei japoneze au atacat și ocupat orașul Nankin, fosta capitală a Chinei. Nu este un secret că uneori istoricii occidentali au ignorat în mod deliberat evenimentele care s-au produs la Nankin în decembrie 1937, cu toate că faptele sumbre petrecute acolo au constituit un preludiu al coșmarului celui de-al doilea război mondial. Masacrul de la Nankin a costat viața a peste trei sute de mii de bărbați, femei și copii, în rîndul cărora populația civilă a ocupat locul majoritar, iar aceasta într-un oraș descris de călători și geografi ca o „metropolă a soarelui și optimismului". Criticul american Alan Jones, care a scris o prefață la expoziția comemorativă de pe Broadway, afirmă : „Artiștii sînt conștiința umanității. Și fie că se exprimă în ulei, pe pînză, în acuarele, în fotografii, în cerneală, tradițională, în stiluri abstracte și cu peneluri dintre cele mai diferite, travaliul fiecărui artist imprimă demnitatea suferinței omenești care a avut loc la Nankin. Viețile nevinovate care au pierit acolo sînt consfințite artistic prin această expoziție și integrate cauzei înțelegerii între oameni și a păcii în lume".

Într-adevăr, prin conținutul său, expoziția confirmă cele de mai sus. Această este considerată drept prima expoziție de artă organizată vreodată în lume, ca interpretare comemorativă a unei pagini întunecate din istoria modernă. De altfel, operele celor 50 de artiști reprezentați la expoziție formează nucleul unei colecții itinerante permanente care, în viitor, va duce cu sine „mesajul neuitării" în alte orașe din S.U.A. și de pe alte continente.

Expoziția s-a bucurat de succes printre vizitatorii americani și străini care i-au păsit pragul. New York Times și alte mari cotidiene americane au publicat comentarii pozitive pe marginea ei. Atrocitățile comise de trupele ocupante la Nankin, cruzimea invadatorilor, execuțiile, teroarea în fața morții, aberația criminală a pedepsirii inocenților, decapitările, violurile, faptele de oroare care depășesc imaginația, povestesc sau redau vizual, prin intermediul unei înalte expresii artistice, scene acuzatoare ilustrînd bilanțul indescriptibil al folosirii forței și amenințării cu forța. „Așa ceva nu găsești în cărți" — se intitulează unul din tablourile sinteză care zugrăvește atrocitățile împotriva populației civile chineze.

În dorința de a da creației lor maximum de rezonanță umanistă, pictorii reprezentați în expoziție s-au străduit să demonstreze că adevărata artă este un focar de lumină în slujba conștiinței înaintate a omenirii. Relevînd filonul de autenticitate și originalitate al temelor care au stat la originea operelor expuse, se cuvine a sublinia că ele formează o unitate care se integrează organic într-un context artistic și politic specific, răspunzînd unor năzuințe sociale și pacifiste dintre cele mai acute. Firește, valoarea artistică a expoziției este imprimată, în primul rînd, de talentul pictorilor, indeobște apreciat, de realismul pînzelor expuse, de imboldul imaginației și gîndirii creatoare ale celor 50 de artiști, care, în ciuda coloritului sumbru, inevitabil și adecvat al tablourilor expuse, oferă, totodată, un avertisment pentru prezent și viitor, constituindu-se într-un imn al vieții, opus morții, terorii, cruzimii, groazei și atrocităților.

Pe plan artistic și politic, expoziția de pe Broadway este o manifestare profund antimilitaristă, antirăzboinică, consacrată stigmatizării violenței, slăvirii, în fond, a păcii, ca valoare unică și supremă a întregii umanități. Sînt difuzate în acest scop și mărturii scrise din partea unor cetățeni japonezi.

Mișcarea revoluționară din România a manifestat un puternic spirit internaționalist față de lupta poporului chinez împotriva cotropitorilor japonezi. Toți oamenii înaintați din România au urmărit, cu interes și simpatie, lupta grea, îndelungată, titanică, a poporului chinez pentru eliberarea națională, pentru respectarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a măreței sale patrii.

Diplomația română alături de diplomația altor state iubitoare de pace a fost sensibilă față de conflictul dintre Japonia și China, din primele sale faze. Încă la 7 martie 1932, vorbind în cadrul Adunării generale extraordinare a Societății Națiunilor în problema conflictului chino-japonez, Nicolae Titulescu, ministrul afacerilor externe al României, a cerut Japoniei și Chinei încetarea imediată și definitivă a tuturor ostilităților, încheierea, cît mai curînd posibil, a unui armistițiu militar fără condiții politice, precum și începerea de tratative, care să se desfășoare în liniște și să fie duse într-un spirit care să le permită să se finalizeze cu rezultate pozitive. Reprezentantul Chinei a mulțumit pentru această declarație a diplomatului român, arătînd că „vocea justiției s-a făcut auzită prin glasul României". Chiar și delegația japoneză a relevat faptul că Nicolae Titulescu, în momente grele pentru Japonia, a găsit mijlocul de a apăra Pactul Societății Națiunilor „fără a jigni Japonia".

Nicolae Titulescu s-a situat statornic de partea forțelor iubitoare de pace, care au stigmatizat acțiunile de forță ale Japoniei împotriva Chinei. La Societatea Națiunilor, marele diplomat român a avertizat asupra repercusiunilor multiple ale conflictului dintre cele două țări și s-a numărat printre cei mai activi combatanți împotriva folosirii forței. Mai mult decît atît, el a militat pentru întărirea instituțiilor internaționale menite să salvgardeze pacea, pentru consolidarea mecanismelor diplomației multilaterale puse în slujba marilor idealuri ale umanității.

Acum 50 de ani, un martor al devastării Nankinului scria: „În întreaga istorie modernă, cu siguranță nu există vreo pagină care să fie atît de neagră ca cea a masacrării Nankinului". Expoziția de la New York nu este doar un eveniment al memoriei politice și artistice, ci și un avertisment umanist împotriva forței și amenințării cu forța, împotriva militarismului, o chemare arzătoare pentru promovarea, consolidarea și apărarea păcii, ca valoare supremă a omenirii, ca o condiție vitală pentru înflorirea personalității umane, pentru asigurarea unei conlucrări libere între toate națiunile lumii, pentru întărirea respectului față de principiile fundamentale ale dreptului internațional și repudierea hotărîtă a violenței.

IOAN VOICU

Repere ale muzicii ușoare

În spatele scenei

13 februarie 1985, orele trei dimineața. La ieșirea din discoteca newyorkeză „Private Eyes" două perechi de ochi se încrucișează. Nu se știe dacă de oboseală sau din motive mai serioase, să spunem dragoste la prima vedere. „Hi", aruncă momeala Sean Penn (cunoscut actor de film american), „Hi", răspunde Madonna, pe vremea aceea abia intrată în virtejul show-businessului.

Au trecut 28 de luni de cînd Madonna și Sean și-au unit destinele. De atunci și pînă astăzi a curs mai multă cerneală decît pentru toate campionatele de fotbal adunate la un loc, performanțele extraconjugale ale celor doi fiind greu de egalat. Aproape în fiecare lună fanii Madonnei urmăreau cu sufletul la gură cum vedeta lor preferată sfarmă clasamentele muzicale dar și inimile junilor primi. Spațiul nu ne permite să-i înșirăm. Fără a fi mai prejos, Sean era abonat permanent la revistele de scandal, în calitate de personaj principal. Jocul acesta de Yo-Yo continuă fiind se pare o sursă în plus de venituri și mai ales de publicitate pentru cei doi protagoniști. Pentru a păstra tradiția, Madonna debutează furtunos în anul '88, cu trei surprize : un nou succes de top („The Look of Love"), o altă culoare a părului (roșu), un alt partener (de culise). Numele victimei : Simon Fellowes. ● SAMANTHA FOX, demnă de numele pe care îl poartă, reușise, prin nu se știe ce vrăji, să-și schimbe peste noapte statutul, transformîndu-se din „call-girl" în „rock-lady". Poate nu știți ce sînt acele „call-girls" ? Sînt fete foarte frumoase, plătite cu sume și mai frumoase, care răspund la un anume număr de telefon, dovedind multă amabilitate față de clienții casei cu telefonul. Sammy Fox renunțase la leagănul dulce pe care i-l asigura respectabila casă „The Sun" și hotărîse să schimbe receptorul telefonului cu microfonul de pe scenă. În scurt timp a devenit no. 1 în topurile anului cu „hiturile" „Touch Me (I want to feel Your Body)" și „Do Ya, Do Ya (Wanna please Me)", părînd a fi uitat de tot trecutul. Cît pe-aci să credem și noi. Pînă deunăzi cînd un reporter ambițios semnala prezența Samanthei Fox în calendarul '88 al publicației „The Sun", pagina a treia. Ce fel de poză este acolo ? Să nu intrăm în amănunte. ● Și dacă fetele frumoase reușesc mai ușor în viață, nu la fel se întîmplă cu băieții. Să luăm exemplul lui Michael Jackson. Ce ar fi făcut miliardarul de astăzi, dacă n-ar fi avut talent cu carul și mai ales noroc ? Oricum bătrînul Joseph Walter Jackson (tatăl) nici în cele mai frumoase vise nu îndrăznea să-și vadă fiul locuind într-un castel. Erau vremuri grele și cei nouă copii își cîștigau banii cîntînd și dansînd pe stradă. Dar, iată lista celor nouă frați Jackson, cu numele întreg și data nașterii în paranteză : Michael Joseph (Joe) (29.8.'59), Maureen Reilette (29.5.'50), Jackie Sigmund Esco (4.5.'51), Tito Torlano Adaryll (15.10.'53), Jermaine La Jaun (11.12.'54), La Toya Yvonne (29.5.'56), Marlon David (12.3.'57), Randy Steven Randall (29.10.'62), Janet Damita Jo (16.5.'66).

MIRCEA ZANE

Racul

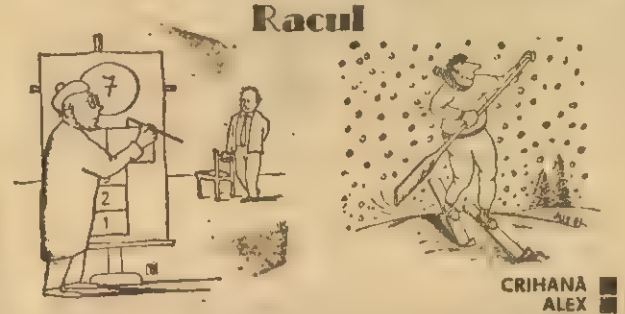

CRIHANA
ALEX

Din loc în loc

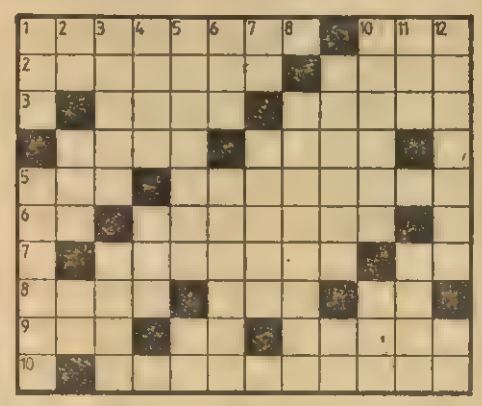

ORIZONTAL : 1) Punctul terminus al unor periploi în oceanul... aerian — Masiv pe „acoperișul lumii". 2) Se deplasează cu mijloace de transport... auto (sic!) — Pe-aci ți-e drumul. 3) Stat... între frontiere (pl.) — Casă de oaspeți la margine de drum. 4) Cu calul alături, pe eșichier — A face cale... întoarsă. 5) Vehicul cosmic în două tipodimensiuni — Calcă apa. 6) Lansare la apă ! — Colindătorii ce-ți prezic un an norocos. 7) Mutări dintr-un loc în altul — Salt final ! 8) Transportat — Rețea centrală ! — Finalul cursei-lor ! 9) Se întîlnește pe ici pe colo — Cale medie ! — Ținută mereu... la urmă. 10) Puse în viteză.

VERTICAL : 1) Drumul fără pulbere... — ...pe care se circulă în șir indian. 2) Cei din urmă ! — Merge cu capra — Acceptare de circumstanță, la lansarea corabiei cu doi pasageri. 3) Întoarcere cu rezonanță sportivă — Traseu în circuit închis. 4) Un capăt de țară (înv.) — Învățat să joace... pe tăciuni. 5) Capăt de drum — Schimbător de direcție la căile ferate. 6) A goni... din urmă ! — Se înalță cu balonul (pl.). 7) Comune plecărilor și... sosirilor ! — Adăpostul din ogradă. 8) Surorile cele mari ale bicicletelor. 9) Specialiști în unitățile de transport... hipo — Părere ! 10) Accelerat (pl.) — Scaun pe două roți... sau patru picioare. 11) Rămîn în urma acului — Rapidul, în sens invers. 12) Circulă pe picioarele altora — Arie laterală !

Dicționar : IAC, ETE, OTAR, ONI.

EUGEN GUJA

Dezlegarea careului din numărul precedent :

SCOBAR ; SPORT ; TIPAR ; NĂLUCI ; ATER NA ; UA ; R ; VIRA ; AVAT ; PI ; R ; ACE DE MARE , IC ; UDA ; A ; IST , DARDE ; ȘTUCA ; LEAC A , OS , UP ; CEC ; AVAR ; BIO , R ; HORET ; GUTĂ ; ARIPI ; ENE ; OI ; PANĂ ; VÎNTIRE.

Ciei pentru sticlă

O nouă tehnologie de lipire a pieselor optice a fost realizată în U.R.S.S. de inginerii G. Podvigalkina și I. Beketov. Pe suprafețele ce urmează a fi lipite se aplică un strat subțire de bioxid de siliciu, după care ansamblul, supus razelor infraroșii, devine un monolit capabil să suporte temperaturi de 500 grade Celsius, în cazul pieselor de sticlă și de 1 000 de grade cînd acestea sînt din cuarț, față de numai 60 de grade, atunci cînd se utilizează cleiuri obișnuite. Noua tehnologie mai prezintă avantajul că lipitura rezistă la acțiunea acizilor și bazelor, la șocuri și solicitări multiple.

Copiii sînt mai deștepți datorită basmelor

Să povestim copiilor basme sau nu ? Această întrebare preocupă de mai mult timp pe psihologi, pedagogi și părinți, iar în ultima vreme se constată o tendință de reconsiderare a basmelor spuse de bunici. Printre apărătorii basmului se numără chiar și cercetătorii. O echipă din Soest — R.F.G. a ajuns la concluzia că basmele nu dezvoltă numai inteligența și receptivitatea copilului, ci contribuie și la echilibrul său psihic. Urmărind, cu ajutorul unor așa-numite „scări de evoluție", dezvoltarea unui grup de copii, cercetătorii au observat că din lotul celor pînă la 3 ani

Breviar științific

și jumătate numai 15 la sută rămăseseră în urma virstei lor, în timp ce 40 la sută corespundeau perfect virstei lor cronologice, în privința dezvoltării lor psihico-intelectuale, iar 45 la sută depășeau criteriile virstei lor reale. Tuturor acestor copii li se povesteau basme, în mod regulat. Cei lăsați în seama cărților cu poze și a televiziunii erau în proporție de două treimi subdezvoltați psihico-intelectual și nici un copil din acest lot nu „anticipase" dezvoltarea. După cum spun cercetătorii faptul se explică prin aceea că asimilarea de cunoștințe la preșcolari are loc în primul rînd prin intermediul limbajului. Ascultînd un basm copilul învață să proiecteze imaginile prin fantezie, își exersează capacitatea de concentrare și memorizare, își însușește cuvinte, noțiuni, și corelații noi, dezvoltîndu-și astfel cu mult mai repede puterea de exprimare decît în situațiile normale de dialog. Este interesant de urmărit reacția unui copil față de o situație periculoasă, în două situații: vizionată la televizor și descrisă. Vizionînd un film TV în care un copil s-a refugiat pe o stîncă înconjurată de apă, micul telespectator se va identifica cu eroul scenei și va încerca o senzație de frică, începînd chiar să plîngă. Dacă însă i se descrie scena, copilul o va asculta serios și atent, fără a i se face frică. Ca urmare, bunici învățați cît mai multe basme și povestiți-le nepoților. O preocupare foarte plăcută pentru voi și foarte utilă pentru cei mici.

AUREL DIANU

Titlul rămîne în redacție

La Predeal, bucurîndu-se de excelente condiții de joc create la hotelul Orizont, s-a încheiat meciul de baraj dintre marea maestră internațională Margareta Mureșan (secondant Emil Ungureanu) și maestra internațională Eugenia Ghindă (secondanți Traian Stanciu și Mihai Ghindă) ce terminaseră la egalitate în fruntea clasamentului finala disputată la București, în decembrie trecut. Regulamentul campionatului național îi acorda Eugeniei Ghindă șansa adjudecării titlului în eventualitatea victoriei sau a unui egal. Dar meciul avea să se joace numai pentru victorie și aceasta a revenit cu un scor clar colegei noastre Margareta Mureșan, învingătoare cu un categoric 4—0. I-am solicitat campioanei noastre imediat după meci cîteva aprecieri privind desfășurarea partidelor. Să spunem de la început că acest baraj s-a bucurat de un arbitraj excelent realizat cu contribuția arbitrului internațional Constantin Ungureanu. Marele adversar al șahistei de la Politehnica București a fost după opinia colegei noastre (componentă a echipei Electromotor Timișoara) criza de timp. Runda întîi jucată de Eugenia Ghindă cu negrele într-o apărare olandeză s-a încheiat în 40 de mutări. După o inexactitate comisă la mutarea a 11-a, albul a cîștigat o calitate (turn pentru cal) și avea să-și fructifice în final avantajul. În runda doua s-au jucat 58 de mutări, Margareta Mureșan ripostînd cu o apărare Karokann (pe care avea s-o repete și în ultimul act) determinîndu-și adversara să intre în criză de timp. Cea de-a treia întîlnire a fost o partidă strategică în care negrul, jucînd aceeași „Olandeză" nu s-a apărat corect și a cedat după 45 de mutări. În fine, ultima rundă avea să fie mai echilibrată campioana propunînd, la un moment dat, remiza. S-a ajuns însă la un final de patru turnuri cîștigat la mutarea a 52-a de Margareta Mureșan care se vede astfel pentru a treia oară în posesia titlului de campioană națională.

D. R. CONSTANTIN

ELISABETA TUFAN:

„Noblețea scrimei și sentimentul victoriei răsplătesc totul"

În 12 ani de activitate sportivă (anul 1976 îl marca debutul la școala sportivă Sicaua, sub îndrumarea antrenoarei Maria Teodoru), la numai 24 de ani, floretista Elisabeta Tufan deține un palmares internațional ce-i face cinste și cu care, pe bună dreptate, se poate mîndri. În 1981 — campioană mondială universitară cu echipa, la București. În 1983, la Universiada de la Edmonton, cîștigă locul întîi la individual și locul doi cu echipa. Anul 1984 îi aduce un loc patru la Olimpiada de la Los Angeles. Dintre performanțele lui 1987 reținem victoria în concursul de la Leipzig, înscris în circuitul Cupei mondiale, ca o prefigurare a incununării de la Lausanne, unde devenea campioană mondială la individual și intra în posesia medaliei de argint împreună cu echipa. Într-o perioadă a avut-o ca antrenoare pe multipla noastră campioană Olga Szabo, de la care a avut multe de învățat și căreia tradiție o duce mai departe, pregătindu-se actualmente sub îndrumarea lui Tudor Petruș.

Fotografie de PAUL AGARICI

La Sala Floreasca II animația era specifică marilor concursuri. Pe planșe, floretistele angajate în spectaculoase dueluri asaltau parcă de pe acum înălțimea performanțelor propuse pentru acest an olimpic. În spatele vizierelor anonime privirile lor vor fi fiind la fel de ascuțite ca vîrfurile armelor care „trag" tușă după tușă, urmînd regulile unui fascinant ritual. Sînt aici componentele echipei noastre naționale, vicecampioană mondială, și, desigur, campioana mondială „en t.tre" la individual, sportiva stelistă Elisabeta Tufan. Scurtele răstimpuri dintre întîlnirile succesive cu partenerele de concurs i le oferă micuței Andreea, fetița sa, pe care nu uită, mai apoi, „s-o treacă" printre reușitele sale din anul 1986.

— Ce credeți despre feminitate, Elisabeta Tufan?

— M-ați luat prin surprindere. Ce să vă spun? N-am prea avut timp să mă gîndesc la asta. Oricum, în general, în sport o diferențiere este din ce în ce mai greu de făcut atîta vreme cît muncim cot la cot cu bărbații.

— Intenționam să începp printr-un asalt rapid, cum se vede adesea pe planșe și realizez că ați intuit exact ceea ce voiam de fapt să întreb în continuare. Deci, nu credeți că floreta se potrivește mai bine bărbaților?

— Poate mai demult, cînd asalturile fetelor erau mai lente dînd floretei un aer de salon, dar nu și astăzi cînd, vorba aceea, scapă cine poate.

— Cum ați început?

— Într-o zi cineva de la club a venit la școală și ne-a întrebat dacă vrem să facem scrimă. Răspunsul meu cred că îl știți...

— Totuși, ce v-a atras?

— Curiozitatea dar și înclinația către sport care a găsit aici terenul afirmării sale. Tatăl meu nu mă mai încuraja să fac ceea ce făcusem o vreme, atletism adică, dar mama a dorit să-mi urmez vocația, sperînd că, poate într-o zi, voi ajunge asemeni Nadiei care uimea pe atunci toată lumea.

— N-a greșit! Anul trecut ancheta Asociației Presei Sportive v-a situat în imediata vecinătate a podiumului în compania gimnastelor noastre. Vi se pare o disciplină dură pentru o fe...?

— Nu mai mult decît oricare alta. În orice sport pentru a atinge performanța trebuie să depui un efort extraordinar, zi de zi, fără întrerupere. Dar chiar dacă antrenamentele pot deveni uneori monotone, urmărind automatizarea mișcărilor sau diversificarea acțiunilor studiate îndelung cu antrenorul de fiecare trăgător în parte, chiar dacă pregătirea fizică necesită uneori ritmuri epuizante, noblețea scrimei și sentimentul pe care ți-l dă victoria răsplătesc totul.

— Vorbeați de acțiunile studiate. Aveți o predilecție anume?

— Eu cred că floretistul de elită trebuie să fie totuși un sportiv complex, să stăpînească în egală măsură modalitățile ofensive și defensive pentru a răspunde la fel de bine oricărei situații și mai ales pentru a nu fi surprins. Altfel e ușor de „ghicit".

— Să vedem cum parați o nouă întrebare-surpriză. Vă plac filmele de capă și spadă?

— Îmi plac filmele de acțiune în general. Dar dacă doriți să faceți vreo analogie, să știți — ce vedem acolo nu prea seamănă cu sportul nostru.

— Și totuși, aveți ceva în comun cu eroii acelor ecranizări — curajul înfruntărilor directe. V-a fost teamă vreodată?

— Nu, n-am avut probleme de genul acesta. Poate din pricina robusteții mele psihice.

— Ce calități ar trebui să posede scrimerul ideal?

— O extraordinară viteză de reacție, în primul rînd. Asta pentru că în scrimă trebuie să decizi în fracțiuni de secundă ceea ce trebuie să faci. Apoi, este nevoie de un psihic puternic, fortificat mereu de încrederea în propriile posibilități. În momentele în care ești condus, spre exemplu, cu 3—4 tușe, dacă nu ai această încredere nu poți recupera. Și toate, inclusiv suplețea și agilitatea, au la bază tehnica pe care nu ți-o poți perfecționa decît printr-o permanentă pregătire.

— Care adversare v-au impresionat în mod deosebit?

— Scrima sovietică mi-a plăcut întotdeauna foarte mult; frumoasă, curată, bazată pe o bună tehnică. Asta în general, căci preferata mea este tot o latină, italianca Zalaffi, pe care am reușit s-o învinq în calificările pentru finala „mondialelor" de anul trecut. Vedeți, chiar dacă admiri pe cineva, chiar dacă-ți este prieten, atunci cînd îți devine adversar pe planșă nu trebuie să-l ierți.

— Multe dintre aceste întîlniri au poate de acea un plus de dramatism. Rețineți vreuna?

— Din punctul meu de vedere toate întîlnirile s-au bucurat de o participare egală, în sensul că în fiecare am pus suflet. Reține totuși meciul nostru cu echipa R.F.G. de la „mondialele" de anul trecut, o echipă în care figurau patru din primele opt floretiste ale lumii.

— Care credeți că sînt argumentele actuale ale echipei României în încercarea sa de a se menține în elita mondială?

— Tinerețea echipei ar fi primul dintre acestea. Reka Lazăr, Rozalia Husti, Georgeta Beca, Claudia Grigorescu, Judith Gyurkan, toate sînt foarte tinere. Lor li se pot adăuga și cîteva talente din generația celor „ce vin", între care Laura Badea și Mioara David. Un alt argument pledînd pentru echipa noastră ar fi acela al omogenității valorice la care coniucrarea antrenorilor Ștefan Ardeleanu și Tudor Petruș și-a adus o contribuție hotărîtoare. Vom merge la olimpiadă cel puțin pentru a menține argintul ce-l deținem astăzi în lume. Sperăm să atingem acolo vîrful de formă și concursurile pregătitoare, cele cuprinse în circuitul Cupei mondiale (R.F.G., R.D.G., U.R.S.S. și Italia) și acela pentru Cupa campionilor pe echipe (Torino) să sudeze echipa ce se va angaja în septembrie în bătălia pentru o medalie olimpică.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Știința lucrului bine făcut

De regulă, producția, industrială modernă este aceea care împrumută termeni ai limbajului sportiv: se vorbește tot mai mult de produse competitive, de tehnologii de virf, de performanțe constructive ș.a.m.d. Într-o conversație cu inginerul Ioan Oltean, directorul „Electromureș", similitudinea de limbaj se transformă chiar într-o paraboiă: „N-avem altă șansă — trebuie să producem: mereu, trebuie să producem! Să cățărăm un produs spre vîrful piramidei și locul lui să fie luat întotdeauna de altul, pentru că în industria electrotehnică ritmul înnoirilor este extrem de rapid. Ar fi trebuit să începem competiția cu noul măcar cu cinci ani mai devreme. Așa, a trebuit să muncim contra-cronometru ca să aducem fabrica la nivelul de acum.

Simplificînd foarte mult, se poate spune că la „Electromureș" producția a urmat regulile sportului pentru ca, în cele din urmă, activitatea sportivă de aici să urmeze căile de performanță atinse în tot ce se produce în această întreprindere. Și dacă întreprinderea este foarte cunoscută, sportul practicat de lucrătorii ei merită nu mai puțin acest lucru.

În 1980 se înființa Clubul Sportiv Muncitoresc „Electromureș", pe „locul" unei cam prăfuite asociații sportive intitulată „Ciocanul". Acum, C.S.M. „Electromureș" este, în ordinea performanțelor și a potențialului sportiv, al treilea club sportiv muncitoresc din țară (după „Metalul" București și „Tractorul" Brașov). Cartea lui de vizită este următoarea: 385 de sportivi legitimați („oricum, avem cîte un antrenament pe zi", spunea un mucalit) din care 255 clasificați la diferite categorii; un maestru internațional al sportului — Ilie Hosu, la popice — și 12 maeștri ai sportului (10 la popice, cîte unul la ciclism și patinaj). La campionatele mondiale de popice, junioare, de anul trecut Șopterean (Oltean) Maria a obținut titlul suprem, cuplul Șopterean — Demeter Melinda — medaliile de argint la perechi, Demeter — locul IV la individual iar Fazekaș Zoltan și Szöverfi Istvan — locul IV la perechi.

Echipa de senioare la popice este, fără îndoială, vedeta, în sens frumos, a clubului: campioană națională pentru a treia oară consecutiv și, anul trecut în Cehoslovacia, campioană europeană pentru a doua oară consecutiv. În vitrina de deasupra intrării în moderna sală de popice, cele două Cupe de Campioane Europene iradiază bucuria și satisfacția atingerii unor culmi supreme de performanță sportivă.

Popicele sînt la „Electromureș" dovada cea mai directă a legăturii dintre rezultatele în producție și cele din sport. O anume tradiție locală și populară în „aruncarea bilei" a fost prinsă într-un cadru organizat de desfășurare a acestui sport. Dar nu tabelele și cifrele statistice au fost decisive, ci construirea unei popicării ultramoderne, cu șase piste și ridicare automată, cu ecrane luminoase și puncte de telecomandă, într-o ambianță de anvergură internațională. Așa ceva era strict necesar — campionii europeni nu pot apărea de oriunde — dar ușor de zis, mai greu de făcut. Conceperea și realizarea întregii instalații au presupus multă gîndire inginerească, invenții și inovații, calcule și testări — pe scurt, un efort intelectual deloc neglijabil. Experimentați în „producția mare", tehnicienii întreprinderii au putut găsi soluțiile cele mai bune din punct de vedere constructiv, astfel încît nu numai că au realizat respectiva popicărie, dar au devenit și singurii producători din țară ai unor asemenea instalații. Se înțelege că dintr-o asemenea bază materială, rezultatele au putut apărea neîntîrziat și în frecvență mare. Alături de cele amintite, mai adăugăm pe cele en titre: Țegean Doina, vicecampioană națională la individual și, împreună cu Baciu Rodica, campioană națională la perechi, senioare; Ilie Hosu și Fazekaș Bela — campioni naționali la perechi; Szöverfi Istvan și Bör Istvan — vicecampioni naționali la juniori, ca și Butnariu și Komes Ana Maria, la perechi, junioare.

La box, C.S.M. „Electromureș" are un campion național (Galiszter Laszlo) și doi medaliați cu bronz (Moldovan Emil și Mocean Florin) — toți la juniori; la handbal și volei, echipele sînt în divizia A; la motociclism: Gabor Bela și Kovacs Csabo sînt selecționați în lotul național; la patinaj viteză — Szatmari Ibolya este vicecampioană națională, Mathe Levente — campion național, iar Laczko Zoltan — selecționat și el în lotul național și olimpic; la hochei, echipa a fost promovată recent în seria I; la lupte greco-romane există echipe de cadeți, juniori și seniori (aceștia din urmă, în prima serie valorică a campionatului național); la ciclism, Oros Mihai și Făgăraș Marian sînt în loturile naționale (de seniori și, respectiv, de juniori) — ultimul făcînd parte din echipa care a cîștigat Balcaniada anul trecut.

Fotbalul a început, și el, să intre pe culoarul performanței. Sub conducerea antrenorului Marcel Pigulea, echipa „Mureșul" activează în seria a treia a diviziei B, avînd +1 la adevăr, — adică cea mai bună cotă între cele 12 noui promovate anul trecut în acest eșalon. Șeful secției fotbal, tînărul inginer Mihail Gheorghe, face parte din acei oameni care tac mult pentru a gîndi și mai mult, stilul său de lucru, concis și lipsit de echivoc, răsfrîngîndu-se fără îndoială și în ordinea ce există acum la această echipă.

Și oricît ar mai fi continuat această enumerare, cred că n-ar fi fost deloc obositoare pentru cei care știu să aprecieze anonimatul unei munci din care sînt așteptate marile performanțe, acele noui zecimi invizibile ale aisbergului aflate sub vîrful pe care-l vede toată lumea. 18 secții sportive din care 2 de nivel internațional, 12 de nivel republican și 4 de nivel local și județean configurează o realitate cel puțin la fel de onorabilă ca activitatea industrială în „umbra" (sau lumina) căreia ființează: realitatea sportului muncitoresc. De mersul acestei realități complementare vieții fabricii se ocupă, cum spunea președintele C.S.M.-ului, ing. Nicolae Năsădean, oameni care sînt promotori și ai producției „Electromureșului": directorul Ioan Oltean, inginerii șefi Ioan Toader și Gyorbiro Alexandru, președinta comitetului sindical, Kiss Irma, vicepreședintele sindicatului, Joja Martin.

Prin toate acestea, exemplul „Electromureșului" conține morala plină de învățăminte că între sport și profesie nu există nici o discrepanță, că activitatea sportivă și cea industrială pot coexista — ambele la nivel de performanță — cu o singură condiție: să existe pasiune, competență și știința lucrului bine făcut.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Pe scurt, foarte pe scurt

Încheiată, de drept, pe 20 ianuarie, perioada transferărilor la fotbal se pare că s-a încheiat și de fapt, întrucît echipele au intrat deja în faza cristalizărilor (jocuri amicale, turnee etc) ● Mai există „supapa" aprobării de către biroul federal a unor transferări pentru care actele respective n-au putut fi înaintate (din motive întemeiate, desigur) în termenul regulamentar ● Deocamdată, certitudini sînt: **la Flacăra Moreni**: Ene (Petrolul), Capăt (Progresul Vulcan), Zlotea (Victoria), Chiriță (Tîrgoviște), Tîrchinici (Victoria), Lala și Beldie (tot Victoria), Viscreanu (S.C. Bacău); **la Craiova**: Biță (Electroputere), Răducanu (Tg. Jiu), Bărbuceanu (Electroputere), Crișan St. (CSM UTA); **la Sportul studențesc**: Murgu (CSS nr.1), Vărășteanu și Petre Claudiu (Utilaj Chimic), Ionescu Florin (Dinamo); **la Rapid**: Pali (Victoria), Buzmicea (Laromet), Nica (Moreni), Mustățea (Danubiana), Ciocan (Laromet), Ionescu (Dunărea Giurgiu), Stegaru (Flacăra Roșie) și Vlad Nicușor (Victoria); **la FC Olt**: Gîrleșteanu (U Craiova), Popa Vasile (Steaua), Pistol (Steaua); **la Suceava**: Șumulanschi (Victoria), Buterchi (Steaua); **la „U" Cluj**: Muntean (Steaua), Doboș (Sticla Turda), Boată (Bihor); **la Victoria**: Neagu (Dinamo), Damaschin (Dinamo), Laiș (FC Maramureș), Pompiliu (Brașov), și alți 17 jucători tineri; **la Corvinul**: Mesaroș (Sportul studențesc); **la ASA Tîrgu Mureș**: Sabău („U" Cluj), Dorobanțu (Steaua), Bușe (Dinamo), Năstase (Progresul Vulcan); **la S.C. Bacău**: Lazăr, Sava, și Mitici (toți de la Dinamo); **la Brașov**: Cigan (Bihor), și Harșani (Înfrățirea Oradea); **la Petrolul**: Dirjan (Bihor), Cacioreac (Victoria), și P. Iordache (Victoria); **la Dinamo**: Vaișcovici (Victoria) și alți 13 jucători tineri. **(O. ȘTIRE).**

Spre rugby te îndreptî numai dintr-un impuls interior. Pentru tenisul de cîmp — odinioară, apoi pentru gimnastică şi, mai recent, pentru natație, copiii optează fiind atraşi de strălucirea unor performanțe, de modelul unor sportivi exemplari. Rugbyul nu beneficiază de asemenea aură — şi de aceea acest sport, asemenea altora, acuză absența unor „valuri" de promoții tinere care să împingă spre cît mai sus nivelul tehnic şi spectacular practicat în eşaloanele competiționale. Stimulul respectiv poate fi dictat şi prin măsuri administrative. De pildă, o relativ recentă măsură a federației a fost aceea de a nu mai da drept de joc în divizia B jucătorilor care au depăşit 25 de ani. Eficiența acestei decizii este controversată : vizînd să oblige echipele din acest eşalon să-şi împrospăteze masiv efectivele, noua prevedere regulamentară lasă în afara terenului foarte mulți jucători (mai mult sau mai puțin talentați, desigur) dar cărora le este aproape imposibil să-şi mai continue activitatea competițională, majoritatea nici nemaiavînd unde şi nici nemaiputînd să plece din localitățile respective.

Există, însă, şi o variantă mai naturală de a ajunge la întinerirea echipelor noastre de rugby : aceea de a constitui loturi şi echipe la nivelul copiilor şi juniorilor. Uşor de spus, mai greu de făcut. La Tîrgu Mureş părea să nici nu fie vorba de aşa ceva pînă cînd un inginer sufletist nu s-a apucat să sfîrteească locul în care a fost numit director şi cu o atenție acordată sportului. El însuşi rugbyst de performanță în perioada studiilor universitare, inginerul

Mai vin copii la rugby!

Gheorghe Călianu a rămas credincios spiritului acestui sport, încercînd acum să-l inoculeze generațiilor tinere. „Eram în clasa a XI-a la Cluj, în 1960, cînd ne-am prezentat vreo 18 elevi la secția de rugby de la Știința Cluj. Dar cum în prima zi unul dintre noi şi-a luxat mîna, a doua oară ne-am dus numai cinci. Am înțeles de-atunci cît de mult trebuie protejat momentul debutului pe un teren de rugby". Inginerul Călianu avea să fie nu numai onest față de meserie, ci şi pasionat constant de un sport pe care l-a practicat cu sinceritate numai la echipe universitare (din Cluj şi București), fiind selecționat chiar şi în echipa națională de juniori (în generația lui Paloşanu, Radu Demian, Fodor, Călinan, avîndu-l pe atunci antrenor pe profesorul Bebe Manoileanu).

Acum, la întreprinderea pe care o conduce (IJTL) există singura pepinieră de copii rugbyşti din județul Mureş. Alături de echipele seniorilor şi juniorilor, puştii cu balonul oval în braţe fac din rugby un sport la mare cinste în cadrul asociației sportive a întreprinderii. „Pentru a-i converti la rugby, a trebuit tact, forță de convingere şi multă atenție. Meritul este al antrenorilor — Ludovic Gomboş, Stelian Mihăilescu şi Octavian Atanasiu, care au ştiut să desfăşoare o muncă de selecție în şcoli şi să-i aducă şi a doua oară la antrenament pe cei care veniseră o dată !".

Prima mare satisfacție a acestei munci anonime — o adevărată sărbătoare a celor de aici — a fost selecționarea în lotul național de juniori a „copilului lor", Eusebiu Moldovan, elev la liceul forestier. Este un pas mic pentru om, dar destul de mare pentru lumea rugbyului de la Tîrgu Mureş.

OCTAVIAN ŞTIREANU

Toată lumea face sport

● Continuăm, v-am promis, dicționarul de termeni sportivi, oprindu-ne astăzi asupra lui „hat-trick", ce s-ar putea traduce prin „şmecherie din pălărie", scamatorie deci. De fapt, cum ştiți majoritatea dintre dumneavoastră, este vorba de înscrierea a trei goluri într-un meci, dar, precizarea se impune pentru că se face adesea confuzie, a trei goluri consecutiv. Există şi recorduri în acest sens, de rapiditate bineînțeles. Performanța cea mai recentă a fost stabilită în decembrie anul trecut şi aparține englezului Clough, de la Nottingham Forest, care a marcat de trei ori consecutiv într-un meci din prima ligă a Angliei în numai 5 minute. Există, ca să spunem astfel (este vorba de o curiozitate şi nu de o exemplificare a termenului) şi un „hat-trick" pe dos, nedoritul record fiind realizat tot de un jucător din țara care a inventat expresia : Mollory, fundaş la Cardiff City, a „reuşit" într-o singură partidă trei autogoluri... ● Purtătorul de cuvînt al Uniunii Europene de Fotbal, Rudolf Rothenbühler, a calificat drept „absurdă" afirmația ziarului italian „Corriere dello Sport", potrivit căreia tragerea la sorți a grupelor turneului final al EURO 88 a fost falsificată de organizatori. Publicația italiană a scris, bazîndu-se pe un film de amator realizat dintr-un anumit unghi în timpul operațiunii respective, că, înainte de a extrage din urnă echipa care va fi opusă R.F. Germaniei în meciul inaugural (după cum ştiți, este vorba de Italia), Christian Stielike (8 ani), fiul fostului internațional vest-german, a fost oprit de un oficial, care, se pare, i-a spus ceva. „Acuzația este total absurdă, arată comunicatul UEFA. Cum şi poate imagina cineva că poate fi manipulat un copil de 8 ani ?". ● În fapt, această tragere la sorți a fost precedată de un protest oficial al federației spaniole, care a solicitat postura de cap de serie. Conform regulamentului, trebuiau desemnați patru capi de serie, dar cum pentru al 4-lea (primele trei — R.F.G., Anglia şi Italia) se aflau la egalitate perfectă Spania şi Olanda, organizatorii au decis să păstreze doar doi favoriți, decizia rămînînd, cum s-a văzut, definitivă. ● Patinatoarea din R. D. Germană Katarina Witt s-a dovedit din nou imbatabilă la campionatele europene de patinaj artistic de la Praga, valorificînd din plin ponderea de 50 la sută a programului liber. Katarina, în vîrstă de 22 de ani, a stabilit şi un nou record de victorii la „europene, şase la număr, în timp ce Kira Ivanova (U.R.S.S.), lideră după „impuse" şi programul scurt, neputînd rezista osibic după evoluția excelentă a campioanei în ultima zi, a obținut, pentru a treia oară, doar medalia de argint. ● Noul antrenor al echipei Ajax Amsterdam, după demisia lui Johann Cruyff, este Barry Hulshoff, care a debutat cu o înfrîngere, în fața lui FC Porto, în returul „Supercupei Europei". ● Tenismanul suedez Stefan Edberg (locul doi în clasamentul computerizat ATP) şi-a reînnoit, în Melbourne, criticile împotriva australianului Pat Cash, acuzîndu-l pe cîştigătorul ultimului Wimbledon de participarea la un turneu în Africa de Sud. Lui Edberg i s-a alăturat francezul de culoare Yannick Noah (locul 8 în lume), precum şi un grup de australieni care condamnă politica de apartheid a regimului sud-african. ● În sezonul viitor, s-a anunțat la Milano, Internazionale va beneficia de serviciile englezului Garry Lineker, golgeterul ultimului turneu final al campionatului mondial de fotbal, din Mexic. Lineker, liderul celor mai productivi atacanți europeni în echipele naționale, cu 9 goluri înscrise în 1987, va părăsi FC Barcelona la sfîrşitul actualului sezon. ● Celebrul hocheist canadian Wayne Gractzky, indisponibil pentru două săptămîni în urma unui accidentări, a decis să profite de pauza competițională forțată, pentru a se... căsători cu actrița Janet Jones, care așteaptă de doi ani evenimentul...

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului — A venit poştaşul

Stelian Ionescu — str. Saturn 7 — Braşov — *„Am văzut jocul cu Austria, ultimul meci al naționalei noastre de fotbal în 1987. Dar înaintea lui am văzut mii de alte meciuri şi ceea ce s-a observat la Viena s-a observat cam în toate, celelalte. Lipsa de eficacitate a fotbaliştilor noştri în jocurile internaționale (în special) a fost analizată şi supraanalizată de toți cei ce activează sau doar se pasionează în sport. S-a spus cam tot ce se poate spune, s-a spus chiar şi ce nu trebuie spus ! S-au „pivat" şi subliniat o grămadă de elemente periferice ale problemei, neglijîndu-se cele esențiale. Întrucît socotesc că ține şi de civilizația personală, nu numai de cea a sportului, să spun şi eu ce am de spus în această materie — o voi face.*

În vara lui 1956 mă aflam la București şi am acceptat invitația lui Coloman Braun („nea Cibi") de a vedea antrenamentul pe care-l conducea cu jucătorii echipei naționale secunde. Printre picături, am discutat cu acest apreciat antrenor o mulțime de trebuşoare de-ale fotbalului. Către sfîrşitul timpului de antrenament se apucaseră cu toții de tras la poartă, treabă pe care — evident — o făceau cu mult mai multă plăcere. Şi nu subliniez acest lucru întîmplător ci pentru că plăcerea este cel mai stabil fundament al pregătirii ! Şi aşa fiind, cu atît mai paradoxală apare tocmai lipsa de eficacitate ..

Intrase în joc şi Bazil Marian, pe atunci unul dintre antrenorii lotului „B". Trăgeau toți, trăgea şi el (încă formidabil !), „bombele" se succedau fără oprire iar portarul nu mai prididea cu scosul mingilor din plasă. „Bine, nea Cibi, am zis, unde sînt şuturile astea în timpul meciurilor de campionat, internaționale ?" A zîmbit : „Mă băiatule, în materie de forță a şuturilor, Puşkaş, Kocsis, Hidegkuti, cine vrei tu, pot să se ascundă în fața lui Nae Georgescu sau Bazil şi încă mulți alți atacanți români. Diferența este că oamenii ăştia (i-a mai pomenit pe Sîndelar, Ierusalem şi alți mari „foşti") ştiu să protejeze balonul în momentul şutului şi prin asta să aducă piciorul şi corpul în cea mai favorabilă poziție care — biomecanic — concentrează toată forța în clipa şutului...". Mi-am amintit de toți, dar mi-am amintit şi de marii noştri Baratki, Bindea, Bogdan, Dobay, Ploieşteanu şi, mai încoace, Peischovski şi alți mulți care foloseau cu ştiință un element de tehnică, azi aproape uitat în fotbalul românesc : protejarea balonului prin înclinarea corpului către adversar. Lupta cu umărul e regulamentară, nu e fault, aşa cum chiar unii arbitri de la noi o nesocotesc şi o fluieră. Împingerea cu mîna reduce propria capacitate de echilibru şi este fault. Împingerea cu şoldul modifică poziția normală de înaintare şi de şut şi este fault. Singură împingerea cu umărul este eficientă, ține adversarul la distanță şi nu este fault sau obstrucție (dacă, bineînțeles, ai mîngea la picior), aduce corpul în poziție favorabilă şi apără picioarele de „controlul" adversarului... „De ce, nea Cibi, nu faceți asta ?" „Crezi că n-am făcut-o ?" a venit răspunsul. „Dar asta cere un volum mare de muncă, pînă la automatizare. Iar fotbaliştii, în majoritate, nu sînt dornici să se perfecționeze, preferă ca atunci cînd adversarul aplică el împingerea cu umărul, să se dea la o parte, să pună mîinile în şolduri sau să se trîntească, aşteptînd fluierul necuvenit al arbitrului pentru un fault imaginar. Se ştie că arbitrii străini nu fluieră. Şi aşa se pierd baloanele şi pozițiile de şut, aşa se trage slab şi prost plasat, aşa se pierd meciurile".

Iată deci un procedeu de maximă eficiență, uitat. În schimb am văzut fotbalişti „protejînd" balonul prin împingerea înapoi a... părții posterioare într-un gest, dacă nu penibil, dizgrațios, în cel mai bun caz... feminin. Iată deci o uriaşă lipsă a fotbaliştilor noştri. Poate — sigur ! — nu numai ai noştri, dar pe mine nu mă încălzeşte faptul că o mai au şi cei din... Malta".

Stimate Stelian Ionescu, în fotbalul nostru, mulți antrenori pun accentul pe fortificarea trenului inferior, considerat singurul angajat în joc, lăsînd la o parte consolidarea trenului superior deşi ea este la fel de importantă fie chiar şi numai pentru echilibrul biologic şi fiziologic, pentru... estetică, pentru ideea de sport, de sportiv ! Fără forța centurilor abdominală şi scapulară, fotbalistul cedează în lupta corp la corp (regulamentară) mai ales în zona în care aceasta devine mai tranşantă, adică a şutului la poartă. Cînd se poate rezolva această problemă a pregătirii ? În ore multe, în cît mai multe ore de antrenament specific, zilnic, fără rabat, fără cruțare. Ca şi şutul la poartă, el însuşi (despre care toată lumea vorbeşte), exersat la infinit, din toate pozițiile şi unghiurile, în cele mai aspre condiții de „supraveghere" a adversarului. Chiar în situația de fault ! Pentru că — nu ne-am convins încă ? — nici un arbitru internațional nu se „îndulceşte" de neputința nimănui ! Dar unii antrenori ocolesc acest aspect al pregătirii, fiindcă — ei înşişi ! — nu au răbdarea şi... timpul să o facă, uitînd că în sport nimic nu se învață odată pentru totdeauna ci totul trebuie repetat şi cimentat zilnic.

CRISTIAN ŢOPESCU

Cronica şoselei — Treptele binelui

Printre alte aforisme reuşite, un scriitor român se referea recent şi la „treptele binelui", punctîndu-le sistematic, concret, în felul următor : a. Cine face bine cînd se iveşte prilejul şi se bucură că l-a făcut, este un om întreg ; b. Cine face binele şi este mai mulțumit el, care l-a făcut, decît cel care l-a primit, este un om şi jumătate ; c. Cine refuză binele ce i se solicită, deşi este în puterea lui să-l facă, şi se bucură de nemulțumirea celui refuzat, este un om mic sau chiar un „om de nimic".

Marțian se situa la cea mai înaltă treaptă a binelui, expusă mai sus la punctul secund. Fața-i devenea luminoasă, ochii-i scînteiau de fericire cînd reuşea să dea un ajutor cît de mic cuiva. Şi asemenea ocazii se iveau destul de des, binele făcut îi asigura o la fel de bună dispoziție pentru toată ziua. Întreaga familie a fierarului, soția şi cei trei fii ai lui, flăcăi de însurat, erau la fel. Se bucurau ca nişte copii atunci cînd li se oferea prilejul de a da o mînă de ajutor cuiva. Aşa că, atunci cînd Alexandru îl rugă pe fierar să-i permită să garese maşina în şura lui, spațioasă, curată, acesta se învoi numaidecît. „Cum să nu, Sandule, nu mă deranjează cu nimic, poți să-ți aduci „motorul" imediat. Culoarea galbenă ca lămîia a maşinii tale abia mai înveseleşte peisajul curții mele, destul de trist pe timp de iarnă". Nici cînd diverşi amici, rude ale lui Alexandru intrau în curte şi, fără măcar să dea binețe, porneau maşina şi plecau cu ea, Marțian nu se supăra. „Dacă au cheile maşinii e clar că au şi acordul lui Alexandru." Solicitanții erau însă mulți şi gospodarul nu putea să le țină socoteala. Îl ajunseră la urechi unele vorbe. Cică prietenul lui ar da împrumut maşina pe bani, un fel de „RENT A CAR", cum se zice în limbajul turistic. Marțian, deşi îi rarul, deşi calm, echilibrat în toate împrejurările, rămase puțin surprins. „Sper că nu mă bănuieşti pe mine, pe Ioana sau pe feciorii mei ?" răspunse el ironic. „Nu, de voi sînt sigur, dar tu trebuie să fii la curent, doar cineva dintre voi e tot timpul acasă". Fierarul începe să reflecteze. Ce să-i răspundă omului ? Dacă e să-i dea o replică, după cum merită, ar şti el ce să-i zică. Dar nu, înăbuşindu-şi resentimentele, se stăpînşte. Nu vrea nici să enumere omului toate episoadele cînd l-a ajutat într-un fel sau altul. În ciuda unor opinii contrare, oamenii de la țară, în majoritatea lor, sînt mai gingaşi cînd e vorba să-şi exprime părerea despre semenii lor. „Iartă-mă, dar nu pot să te ajut. Nu ştiu nimic, căci n-am urmărit nici cine intră, nici cine iese cu maşina ta". Pe fața lui Alexandru se citeşte reprosul. Se uită lung spre garajul care adăposteşte maşina şi se îndreaptă spre primărie, fără măcar a-şi lua rămas bun de la fierar. Întors acasă, Marțian începe o adevărată anchetă. „Măi, nevastă, feciorilor, cine o fi bușit gălbioara lui Alexandru ?" „Invită-l să-şi scoată maşina de la noi şi cu asta basta" ar fi fost concluzia altora, dar familia lui Marțian îşi spărgea capul să descifreze cum arăta cînd a ieşit şi mai ales în ce stare a intrat automobilul lui Alexandru în ogradă. S-au făcut cu toții amăriți. „Adică, chiar aşa, să nu observăm noi o chestiune elementară ? Aci doar nu-s parcate sute de maşini. Una şi bună o adăpostim", conchise capul familiei. „E adevărat, mamă, că oamenii buni sînt considerați uneori proşti ?" o întreabă pe Ioana, a doua zi după întîmplare, mezinul familiei. „Ce-ți veni şi cu timpenia asta ?". Nevasta fierarului nu voia să abdice de la crezul lor, al familiei. „Ajută şi nu pune condiții pentru binele făcut". Ca într-o piesă polițistă ce se apropie de suspans, în ziua următoare cineva în uniformă bătu la uşă. „Alexandru îşi ține Dacia lui galbenă la dumneavoastră ?". „Da", răspunse Ioana cu un uşor tremur în glas. „Astă noapte maşina lui a omorît-o pe tuşa Paraschiva, o ştiți, bătrîna care abia mai vede. Se întorcea de la nepoată-sa, Felicia. S-a dus să-şi vadă strănepoata născută de cîteva zile. Puteți să mă ajutați cu ceva detalii ?". „Tovarăşe, domnule, noi nu ştim nimic, vă implor să ne credeți...". „Nu vă neliniştiți, lucrurile se vor lămuri pînă la urmă." Mitrea Dănulescu, de 16 ani, a pătruns în curtea lui Marțian Ionescu, în care unchiul său, Alexandru Dănulescu, lăsă gara maşina, Dacia 1300, numărul ..... Neposedînd permis de conducere, fiind sub influența alcoolului şi rulînd cu viteză excesivă, tînărul a pătruns pe trotuar, accidentînd-o mortal pe Paraschiva Calonfirescu în vîrstă de 80 de ani". Laconic, înfricoşător de laconic sună raportul oficial cu privire la moartea octogenarei. „Îmi pare rău pentru ce s-a întîmplat, Martinne. Eu nu i-am dat nici o cheie. A pornit maşina prin contact direct. Iartă-mă pentru necazul pricinuit". „Ce să te ierte, Alexandre, tu n-ai nici o vină. Puştiul a speculat bunătatea ta, dar şi buna noastră credință". Sufletul lui Marțian a rămas nobil pînă la capăt. Reflecții despre recunoştință : „Firească naturală, dar recunoscută a binelui". „Monedă depreciată şi care are totuşi curs peste tot". Ceea ce nu înseamnă că trebuie să încetăm a face bine, pentru că binele e „aur, rar, dar care nu se termină niciodată". El reprezintă „înțelepciunea şi justiția" ne sugerează experiența timpurilor.

VICTOR BEDA

București, ianuarie 1988: o mare de inimi bătînd ca o inimă

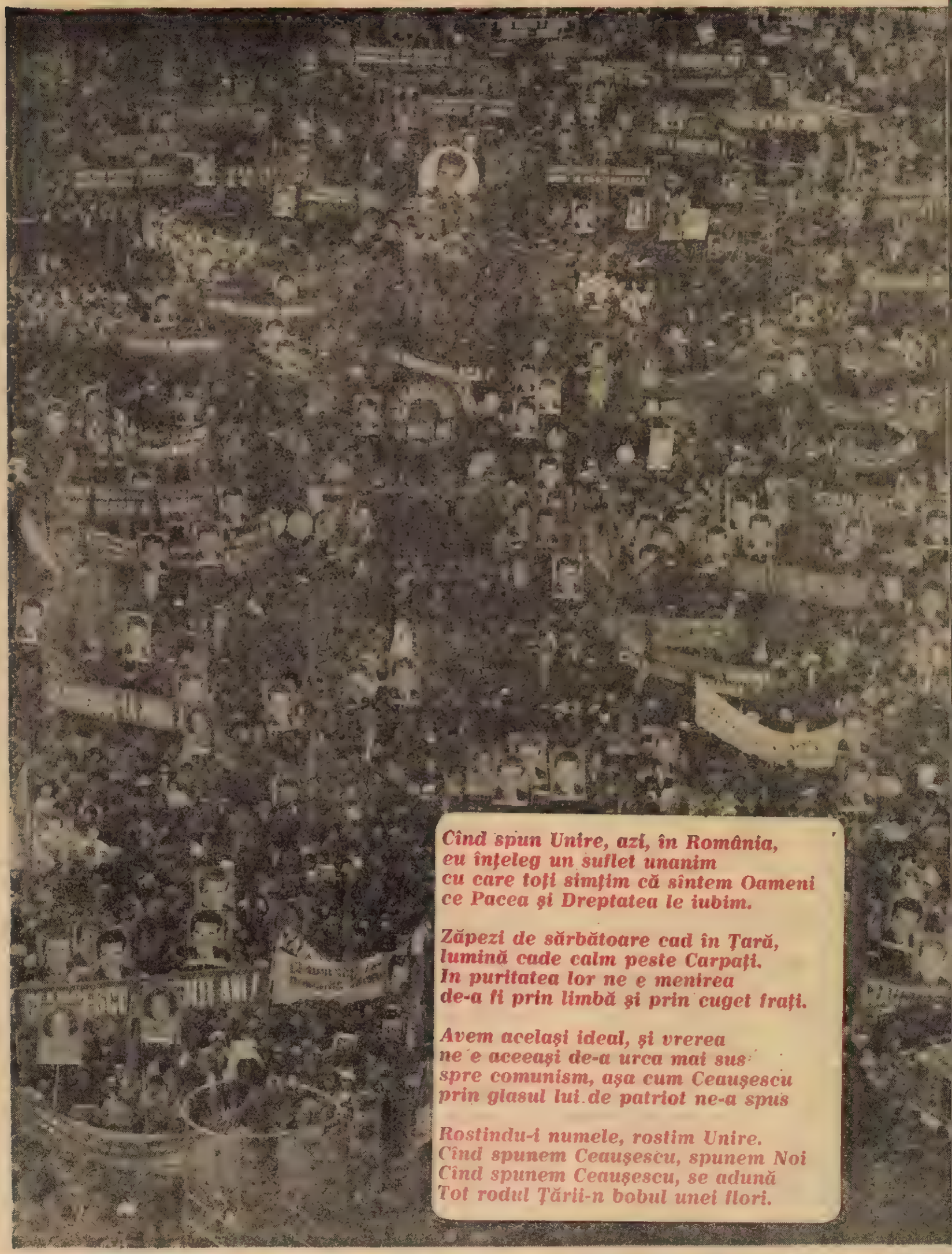

Cînd spun Unire, azi, în România,
eu înțeleg un suflet unanim
cu care toți simțim că sîntem Oameni
ce Pacea și Dreptatea le iubim.

Zăpezi de sărbătoare cad în Țară,
lumină cade calm peste Carpați.
In puritatea lor ne e menirea
de-a fi prin limbă și prin cuget frați.

Avem același ideal, și vrerea
ne e aceeași de-a urca mai sus
spre comunism, așa cum Ceaușescu
prin glasul lui de patriot ne-a spus

Rostindu-i numele, rostim Unire.
Cînd spunem Ceaușescu, spunem Noi
Cînd spunem Ceaușescu, se adună
Tot rodul Țării-n bobul unei flori.

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori audiențe : 25 42 . Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

flacara

anul XXXVII
5 (1 702)
VINERI
5 februarie
1988

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Expoziția națională omagială

Reportaj în pagina 3

Adevăruri fundamentale — realități de zi cu zi

În munca fiecăruia stă binele țării

CHEMĂRI LA ÎNTRECERE

Am intrat în cea de a doua lună a anului sub semnul puternicei mobilizări și a efervescenței creatoare care au caracterizat eforturile depuse în toate domeniile de activitate în luna ianuarie, un ianuarie bogat în succese ce probează decizia fermă a întregii națiuni, în spiritul indicațiilor și îndemnurilor secretarului general al partidului, de a concretiza sarcinile Conferinței Naționale a partidului, care demonstrează dorința fierbinte a tuturor oamenilor muncii de a face din anul 1988 cel mai rodnic an de pînă acum al cincinalului. Un ianuarie în care țara a ținut să omagieze prin fapte exemplare o dată scumpă inimii ei — aniversarea zilei de naștere și sărbătorirea a peste 55 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu — fapte ce converg către un singur țel : îndeplinirea prevederilor de plan la toți indicatorii și la cel mai înalt nivel calitativ.

În acest context al luptei pentru o nouă calitate, mobilizatoarele chemări la întrecere socialistă transpun în realitate voința tuturor colectivelor de oameni ai muncii de a-și îndeplini obiectivele menite să sporească dezvoltarea economiei, progresul națiunii, ele fiind o vie expresie a profundului atașament la politica partidului, de dezvoltare și înflorire în continuare, în ritm susținut a patriei noastre.

Avînd drept esență imperativul îndeplinirii planului pe 1988, tradiționalele chemări sînt un prilej de analiză exigentă a propriei activități, de evaluare lucidă a potențialului creator al fiecărui colectiv de muncă, definindu-se, în același timp, ca un cadru generos pentru o adevărată competiție a hărniciei, bunei organizări și competenței. Ele pun în valoare creativitatea și inițiativele, resursele materiale, tehnice și umane menite să conducă la realizarea cotelor de creștere în industrie și agricultură, sporuri întemeiate pe succesele obținute în primii ani ai cincinalului în ceea ce privește modernizarea tehnologiilor și a dezvoltării bazei de materii prime, sporuri care asigură ridicarea României pe noi culmi ale progresului și civilizației.

Continua modernizare a producției pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, ridicarea eficienței economice, prin valorificarea superioară a materiilor prime, a energiei și combustibililor, precum și prin reducerea consumurilor de materiale și a costurilor de producție, realizarea integrală a producției fizice planificate, a exportului sînt cîteva dintre cerințele esențiale ale dezvoltării economiei, care se regăsesc și în vibrantele chemări la întrecere adresate organizațiilor județene de partid, consiliilor populare, unităților economice din cele mai diverse ramuri și sectoare de producție, chemări care, așa cum menționam, sînt grăitoare dovezi a unității în jurul partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, sînt o ilustrare a hotăririi ferme de a da viață marilor obiective ale Congresului al XIII-lea al partidului.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ziarele de ieri au publicat

COMUNICATUL

cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1987

document examinat și aprobat în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, miercuri 3 februarie a.c.

Așa procedează adevărații gospodari

Argilă și creație

Cuvîntul **argilă**, păstrat la noi din limba latină (argilla), a avut, aproape două mii de ani, înțelesul simplu de humă sau de **un fel** de pămînt, iar aceasta l-a făcut să fie pentru oameni familiar ca apa. Împreună cu care — devenit clisă, adică plasticizat — lutul s-a lipit de degetele și de picioarele tuturor generațiilor de țărani care l-au știut al lor : bun pentru oale ; dacă nu era priceput să hrănească bobul de grîu, de strugure, ori florile din care stringeau albinele mierea. Ca toate lucrurile apropiate nemijlocit la îndemînă, a deținut cu simplitate, chiar atributul de neînsemnat. Acum 60 de ani, un dicționar nu avea nevoie de t de 9 cuvinte pentru a-l exp... fără grija că ar rezuma definiția. Dar evoluția științelor și a tehnicii au răscolit și destinul acestui cuvînt. Încă din 1972 **Micul dicționar enciclopedic** avea nevoie de 107 cuvinte chiar și așa lăsînd, evident, senzația că nu epuizează explicațiile. Sigur, nu este de mirare, din moment ce știm azi ce destin formidabil l-a dat cibernetica unui grăunte de siliciu. Față de microprocesoare, produsele obținute pur și simplu din lut nu mai au acces la orgoliul de a păstra ceva senzațional. Dar evoluția cuvîntului argilă este interesantă. În ultima vreme, datorită tot mai diverselor ei întrebuințări industriale, i se cunosc atîtea variante — datorate compoziției chimice și comportamentului termic — încît se folosește frecvent pluralul **argile**. Un asemenea plural ar fi sunat, cu o jumătate de secol în urmă, la fel de forțat ca **unturi** sau **mieri**. Azi, nu este decît absolut firesc să-l auzi, așa cum ni s-a întîmplat nouă de curînd, într-o întreprindere, pe un inginer că vorbește despre un nou produs obținut din **mai multe feluri de argile și lianți**. Întreprinderea se numește „Metalica" — Oradea (director ing. Petru Cristea) iar inginerul pasionat de argile — printre altele — este tînărul Mihai Siminie, care conduce atelierul de proiectare. Sigur că ar fi multe lucruri de interes pe care le-am putea detalia, vorbind despre această întreprindere care, pentru activitatea sa din 1986, a fost distinsă — pentru a doua oară ! — cu Ordinul Muncii clasa I, iar în 1987 s-a menținut în fruntea întrecerii socialiste între unitățile similare ale Ministerului Industriei Electrotehnice. De pildă despre un nou aragaz cu patru ochiuri, conceput și realizat aici

(Continuare în pag. 6)

DORIN GHERGHINESCU ■

Bibliotec... ...tă

A fost inaugurat în această săptămînă

Complexul comercial Piaţa Cotroceni

Sectorul 5 al Capitalei a adăugat, la 28 ianuarie 1988, reţelei sale comerciale, un mare şi modern obiectiv : Piaţa Cotroceni. Bunul gust şi eleganţa, imaginate la planşetele proiectanţilor de la „Proiect Bucureşti", au fost aduse la scara 1/1 de către constructorii Antreprizei construcţii-montaj nr. 7. O mobilizare deosebită a constructorilor a făcut ca această piaţă agroalimentară să fie dată în folosinţă cu şase luni înainte de termen, ne spune tovarăşul Petre Roşca, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular al Sectorului 5. Mai putem adăuga, continuă interlocutorul nostru, pe lîngă cei care au depus efort la închegarea construcţiei, şi oameni ai muncii de la I.C.E.D., I.M.I., I.C.M.C.C., I.P.L.M. Aria utilă a Complexului comercial, care totalizează 6 500 m.p., este gospodărită de I.C.L. Alimentara 5, I.C.S.L.F., I.C.R. nr. 1 şi Horticola 1 Mai. Mobilierul unicat, dispus în spaţii aerisite, largi, a fost conceput pentru o expunere modernă a produselor. Reclamele şi inscripţiile realizate de Recom se adaugă la tonul elegantei incinte.

În complex, pe lîngă un mare magazin alimentar cu autoservire şi unul de legume şi fructe, există şi raioane independente pentru mezeluri-brînzeturi şi produse gospodina, produse dietetice, menaj, cosmetice, produse pentru copii, dulciuri şi băuturi fine. Se mai adaugă acestora o hală de carne şi preparate din carne şi una de peşte, un magazin de pîine-lapte, o spaţioasă cofetărie şi o florărie. În cadrul Pieţei Cotroceni mai există şi un platou pe care sînt amenajate 120 de locuri pentru producătorii individuali.

Ioan Pralea, şeful noului Complex comercial Piaţa Cotroceni, pe care l-am găsit alături de personalul autoservirii căutînd soluţii pentru o cît mai estetică aranjare a mărfii, este sigur că unităţile de comerţ vor fi la înălţimea condiţiilor create pentru a desfăşura un comerţ civilizat, că vor avea numai aprecieri foarte bune.

Dorin Gheorghe în acord cu dorinţa întregului personal : comerţul civilizat

Primele produse de cofetărie şi patiserie pe care Marioara Bunea şi colegele sale le prepară într-un laborator cum şi-au visat

Legume şi fructe proaspete într-o expoziţie permanentă

Preferinţele cumpărătorilor pot fi şi dintre produsele aşezate, cu migală, în autoservire — Fotoreportaj de VICTOR RADULEŞCU ■

Expoziția națională omagială

Ca într-un letopiseț al gloriei

Noi, românii, știut-am din străbuni să nemurim eroii.

Mai ales atunci cînd în idealurile lor de viață au încăput fără sforțări nădejdile de totdeauna ale neamului: neatîrnarea, pacea între hotare și în lume, prosperitatea, viețuirea în armonie cu vecinii, cu toți cei care au gîndit și au lucrat asupra acestor imprescriptibile și intangibile concepte și idealuri, ca și noi. Ne-am nemurit eroii, flancîndu-le numele și chipul cu neuitarea memoriei, păzindu-i cu gîndul și ochiul cel bun pe tărmii nețărmuriți ai legendei, ai tinereților fără bătrînețe. Fiindcă cinstindu-i, gravîndu-le numele în cronica gloriei neamului, ducem mai departe, za cu za, zidirea de aur a unui lanț de bărbați viteji care dau statura unui popor brav, ei luminînd la răscrucile veacurilor asemenea Stelei Bunei Speranțe, în arderea și lumina cărora sînt contopite jertfele unui întreg popor.

Un astfel de gînd te poate întîmpina după ce pășești pragul **Expoziției naționale omagiale** organizată de Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, cu prilejul aniversării zilei de naștere și a peste 55 de ani de activitate eroică, revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

„Zdrobiți orînduiala cea crudă și nedreaptă"

Da, ca într-un letopiseț al gloriei neamului stau, în întreaga expoziție, imagine lîngă imagine, filă lîngă filă, izbînzile evocatoare ale unei vieți ce parcă din începuturi a fost dăruită luptei. Și toate exponatele, cîte o compun în măreția ei, se adună ca izvoarele într-o albie, să probeze și să dea înălțime unui crez de veacuri al poporului, strigat odinioară prin versurile celui mai mare poet al neamului: „Zdrobiți orînduiala cea crudă și nedreaptă" și devenit, din cea mai fragedă tinerețe, crezul de luptă al revoluționarului-patriot Nicolae Ceaușescu. Este ilustrat, drumul acesta, cu sute și sute de mărturii documentare: mai multe fotografii ni-l înfățișează pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în anii de început ai activității sale revoluționare, în 1933, anul în care avea să intre în rîndurile membrilor partidului comunist, în 1933—1934, cînd mai multe documente ale vremii vorbesc despre repetatele arestări la care a fost supus pentru participarea sa la acțiunile revoluționare organizate de partid, împotriva fascismului, a asupririi capitaliste. Reține atenția apoi cîteva documente ale răsunătorului proces de la Brașov, din 27 mai — 5 iunie 1936, cînd, înfruntînd riscurile, dînd dovadă de sacrificiu de sine, avea să transforme procesul ce i-a fost intentat, în fruntea unui grup de militanți comuniști și antifasciști, într-o puternică tribună de luptă. Continuăm să citim, pagină cu pagină, bătăliile înscrise în acest glorios letopiseț, cînd în fața vizitatorului apare o fotografie răscolitoare reprezentînd cea mai temută închisoare de atunci, Doftana, locul ales de autoritățile represive ale vremii pentru exterminarea fizică și psihică a luptătorilor comuniști, antifasciști care erau trimiși aici. La 15 august 1936, era oferit acestui edificiu al oprimării și distrugerii și tovarășul Nicolae Ceaușescu. Doftana a fost însă învinsă, transformată de luptătorii comuniști în școală înaltă de călire și educare revoluționară, celulele ei, întunecoase și reci, au căpătat rol de amfiteatre, în care au răsunat ideile triumfătoare ale partidului, cucerind alți și alți revoluționari, formîndu-i în cea mai aspră ilegalitate. Alte documente, unele facsimile expuse consemnează rolul important al tovarășului Nicolae Ceaușescu în acțiunile revoluționare ale anului 1939, culminînd cu marea demonstrație din Capitală, de la 1 mai, apreciată în epocă drept o mare victorie politică a partidului, unde s-a probat unitatea muncitorească și la a cărei pregătire rol important l-au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Și cartea de luptă a acestei vieți continuă cu texte și imagini din anii de închisoare de la Văcărești, Jilava, Caransebeș, Tîrgu Jiu. Dar crezul acestei lupte niciodată nu a fost părăsit, iar luptătorul niciodată înfrînt.

„Ce-ți doresc eu ție, dulce România"

Fotografii, documente, extrase din presa vremii vorbesc în continuare despre eroica activitate revoluționară desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în înfăptuirea istoricului act de la 23 August 1944 și în primii ani postbelici, despre rolul hotărîtor pe care l-a avut la reorganizarea pe baze legale a Uniunii Tineretului Comunist, în fruntea căreia se afla.

Și iată că, în derularea acestui impresionant film, al vieții și luptei unui mare erou, al jertfei pentru binele celor mulți, nu poți să nu distingi cum dintrodată, din miezul fierbinte al acelui crez ce și-a dorit și a reușit să sfarme „orînduiala cea crudă și nedreaptă", izvorăște zarea unui alt crez, mai luminos, un crez ce implică și mai mult și poate mai direct destinul patriei, amintindu-ne, acest ideal, de un alt vers al aceluiași mare poet, Eminescu: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie". Fiindcă din momentul istoric al Congresului al IX-lea al partidului, cînd forumul comuniștilor români l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, eroul și poporul întîlnindu-se într-un măreț și unanim consens general, tovarășul Nicolae Ceaușescu nu a avut alt țel decît acela de a dura peste secole și milenii României un prezent și un viitor cum nu le-a avut niciodată în îndelungata sa, în zbuciumata sa istorie. Este momentul ce marchează (și exponatele conving) începutul unei epoci de glorie, cînd țara alegea în frunte un om demn și încercat pentru noul său destin, pentru interesele vitale ale poporului, un conducător care să aibă capacitatea de a înfăptui, cu poporul și pentru popor, imperativele majore ale timpului. Acest om a fost desemnat de propria lui luptă, de istorie și s-a numit Nicolae Ceaușescu. Iar ce s-a înfăptuit în această epocă glorioasă de poporul român, în propria sa țară, și care epocă a fost numită, conform unei durabile tradiții, Epoca Nicolae Ceaușescu, este fără precedent, este măreț, iar **Expoziția națională omagială**, prin exponatele sale, desigur riguros selectate, face cu prisosință dovada vredniciei unui popor, a unui conducător ce s-a dovedit încă o dată, pe scena încercată a istoriei sale, deopotrivă vrednic și drept, înțelept și vizionar.

Ilustrarea măreților înfăptuiri ale acestui glorios arc de timp se realizează, cum s-a mai remarcat, potrivit unei concepții expoziționale cu adevărat modernă, în care locul predominant îl ocupă vastele panouri fotografice, multe din ele în culori, machetele unor obiective economice reprezentative, obiective de interes național, care dau o nouă dimensiune pe verticală patriei, cum ar fi Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărășanul, Metroul, amenajarea rîului Dîmbovița, edificii de învățămînt, cultură și sănătate. Sînt prezentate în expoziție, după o bună știință a organizatorilor, liniile directoare ale politicii și strategiei partidului, de dezvoltare a patriei, în a căror elaborare și transpunere în viață rol determinant revine tovarășului Nicolae Ceaușescu. Se ilustrează, astfel, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor județelor patriei, industria, prin machetele unor mari platforme industriale, agricultura, în viziunea noului principiu al noii revoluții agrare, cercetarea științifică, la dezvoltarea căreia un rol hotărîtor îl au operele tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, știința, învățămîntul, cultura, grație îndrumării ce li se acordă de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Alte secțiuni ale expoziției cuprind: „Contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la afirmarea Partidului Comunist Român ca centru vital al întregii națiuni", „Cu poporul, pentru popor în construcția socialismului și comunismului", „Sistemul democrației muncitorești revoluționare — creație originală a gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu", „Tovarășul Nicolae Ceaușescu fondatorul doctrinei militare românești", „Perspective luminoase ale dezvoltării României".

Sub alte titluri generice: „Epoca Nicolae Ceaușescu, epocă de strălucită afirmare internațională a României", „Contribuția președintelui României la făurirea unei concepții originale în relațiile internaționale", „Președintele Nicolae Ceaușescu — Eroul Păcii" sînt prezentate concepția, acțiunile și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu în viața internațională care au impus România ca o prezență activă pe arena mondială.

Poeți, prozatori, pictori și sculptori, muzicieni, alți oameni de cultură și artă dedică lucrări, opere de artă, discuri, marelui Erou al României socialiste, unei vieți exemplare dăruită luptei pentru înfăptuirea celor mai scumpe năzuințe ale unui popor, conducătorului care ne-a redat, într-o dimensiune nouă, dreptul la istorie, care a ridicat România în demnitate și suveranitate neștirbite în rîndul țărilor și națiunilor lumii.

NICOLAE GRIGORE ■

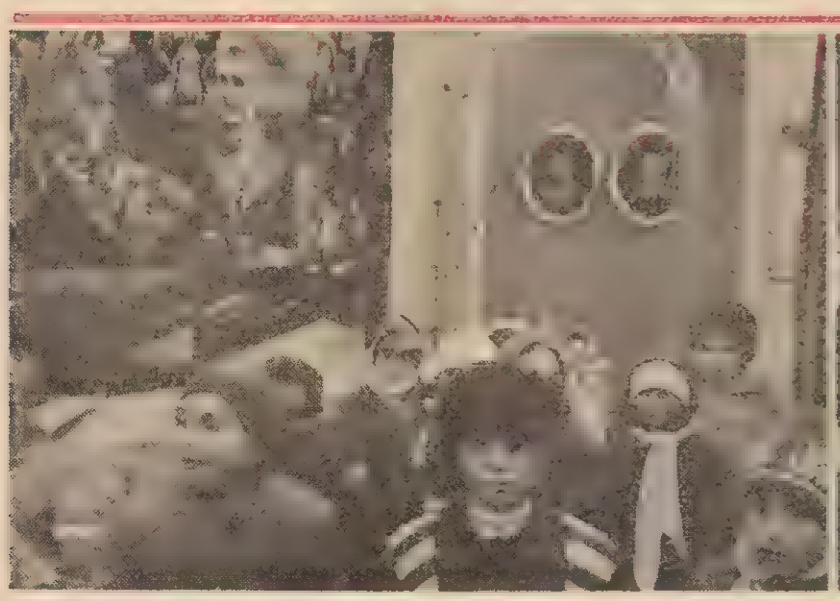

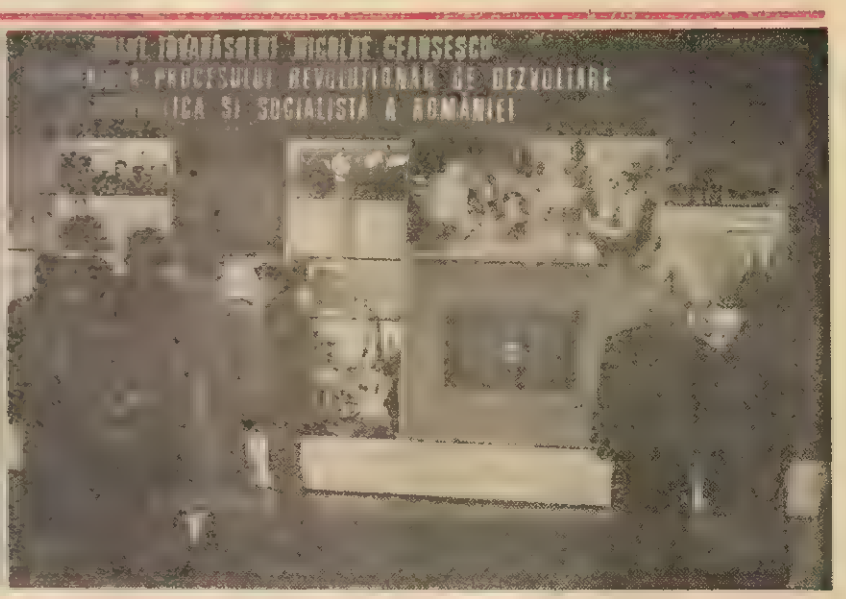

Condiție esențială a progresului necontenit al economiei noastre, îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor intră în preocupările de fiecare clipă ale tuturor colectivelor de oameni ai muncii din țară. Direcție fertilă pe care și-au înscris eforturile — o numesc sibienii, cutezanță tehnică — pentru specialiștii din Tîrgu Neamț, calitatea a devenit astăzi — și ea — parte integrantă a actului creator. Gînduri, proiecte și realizări, înregistrate la fața locului de doi dintre reporterii noștri, aduc în prim plan dorința fermă a oamenilor muncii de a da concretețe indicațiilor și îndemnurilor secretarului general al partidului privind îndeplinirea unui indicator de esență al acestui cincinal : CALITATEA.

Despre o anume presă

Fotografia înfățișează un ursuleț. Acesta arată ca o jucărie obișnuită, numai că este din metal, ni se spune, și se înțelege că n-ar fi preferabil să lași un asemenea obiect pe mîna unui copil. Nu de altceva, dar e greu cît o cărămidă. Și aducînd discuția pe terenul care-l interesează, al industriei, inginerul Mihai Limbășan, șeful atelierului de proiectare de la Întreprinderea Mecanică din Sibiu, ne spune că dacă un asemenea obiect ar trebui făcut prin metode clasice s-ar cere o cheltuială de muncă și de timp mult mai mare decît prin procedeul pus la punct, de curînd, în această întreprindere.

Întreprinderea Mecanică este una dintre cele cîteva întreprinderi ale noastre specializate în fabricarea mașinilor unelte pentru deformarea plastică a metalului la rece. Prese mecanice și hidraulice, de exemplu, sau foarfeci ghilotină pentru debitarea tablei. Între acestea, presa izostatică este o noutate pe plan național și o realizare tehnică pe care n-au izbutit-o, pînă acum, decît vreo cîteva țări. Această presă, ne spune inginerul Mihai Limbășan, poate executa o seamă de operații obișnuite, bunăoară ea poate îndoi tablă, dar există și produse industriale ce nu pot fi realizate decît cu acest fel de mașină-unealtă, dacă ținem să asigurăm lucrului nostru un nivel superior de calitate și de productivitate.

— Cum funcționează ea ?

— E vorba de o matriță elastică și de niște pulberi metalice sau ceramice care, presate, iau forma matriței. O astfel de operație nu se poate face prin nici un procedeu clasic. Spre deosebire de o presă obișnuită, cu ajutorul căreia reușim, de exemplu, ca dintr-o bucată de metal de o anumită grosime să obținem o bucată de metal de o grosime mai mică, această presă acționează, pe parcursul unei durate bine determinate, în mai multe planuri, unghiuri și direcții. Ursulețul acela din fotografie a fost făcut chiar în acest fel : la început a existat o matriță mai mare, asupra căreia s-au exercitat forțe de intensitate și durată diferite, astfel încît în final au putut apărea formele care dau identitate, ca să zic așa, obiectului. Ca să te apuci să faci un asemenea obiect prin mijloace obișnuite te apucă amețeala. În industria aeronautică, în electronică și electrotehnică sau în industria construcțiilor de mașini sînt necesare însă o mulțime de piese și repere cu forme complicate și care nu pot fi executate decît cu această presă, mai ales dacă se impune și un grad înalt de omogenitate a materialului în piesa finită. Și v-aș spune, tocmai în legătură cu cerința omogenității unor materiale, că în legătură cu această presă s-a arătat foarte interesată o întreprindere care face izolatori pentru liniile electrice aeriene și care înregistrează un procent mare de pierderi la tratamentele termice, tocmai pentru că nu poate asigura de la început și în toate cazurile omogenitatea materialului ceramic.

— Înțelegem că un avantaj pe care-l aduc aceste prese este și mai buna gospodărire a acestei plini a industriei, cum i s-a zis metalului.

— Fără îndoială. Dar acest tip de presă, despre care va trebui să spunem că a fost concepută de filiala din Sibiu a Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașinile unelte, are și alte efecte economice pozitive. La niște gabarite foarte mici, ea poate realiza forțe de presare foarte mari. Prin urmare, consumul de metal este mai mic inclusiv în fabricarea acestor prese. Pe de altă parte, ele funcționează cu un consum energetic redus. Și dacă adăugăm și productivitatea crescută sau, așa cum arătam, calitatea ireproșabilă care se obține cu prese de acest tip, se va înțelege de ce noi privim apariția lor ca o șansă pentru întreprinderea noastră. Mai avem încă unele lucruri de perfectat, recunoaștem, dar direcția aceasta în care ne-am înscris eforturile este deosebit de fertilă. Prin aceste prese, de exemplu, ne-am creat o formidabilă disponibilitate pentru export. Cît privește producția întreprinderii noastre pentru cerințe interne, trebuie să spunem că în cadrul parcului național de mașini-unelte cele de deformare plastică la rece reprezintă cam 16 la sută. În Japonia sau în R.F.G., acestea din urmă alcătuiesc aproximativ o treime din totalul mașinilor unelte. Problema este însă nu numai a proporției, a procentului, ci și a calității mașinilor unelte de acest tip. Iar prin presa izostatică tocmai asta s-a încercat și s-a reușit : un spor de calitate.

D. CONSTANTINESCU

Sondor șef Marian Antohi

Spre forța pămîntului

Maistru de foraj Nicolae Banu

Petrolul, o redută din prima linie

Călători spre centrul pămîntului

De la Moinești o luăm printre munți, urcăm peste masivul Tarcăului (despre care am doar cunoștințe livrești), ca să ajungem la poalele Tașbugăi, un vîrf de aproape 1 kilometru înălțime, de unde țîșnește turla de catedrală a sondei. O văd de departe, aproape în întregime, străpungînd pădurea și spintecînd cerul, încît am senzația că o vom atinge imediat, deși pînă la ea vom avea încă mult de străbătut pe spinarea de melc a drumului croit printre văi și prăpăstii, printre pereți de stîncă ori printre tunelele de argint ale codrilor troieniți.

Am străbătut, mai întîi, Băicoii Moldovei, satul Zemeș ; Zemeșul petrolier este dominat de întîmplări, povești și legende consumate, ca și pe Valea Prahovei, nu de puține ori dramatic. La începutul veacului, prin '905, liniștea patriarhală a satului cu țărani harnici, lucrînd pămîntul și crescînd vite, a fost adînc și ireversibil tulburată de febra căutătorilor de aur negru. Au fost vremuri de jaf al zăcămintelor și al oamenilor, ca și imediat după al doilea război, de care, însă, nimeni nu mai vrea să-și aducă aminte. Lucrurile sînt acum așezate în matca lor cuminte, lumea petroliștilor locului fiind preocupată să descopere noi și noi zăcăminte în folosul țării, să mențină în producție pe cele mai vechi, să scoată cît mai mult din toate sondele aflate în exploatare, ceea ce în limbajul tehnologiilor moderne se cheamă „mărirea factorului de recuperare". Petroliștii din Moldova au, firește, același țel cu petroliștii de pe tot cuprinsul românesc, de a contribui cît mai mult la asigurarea acestei materii prime vitale pentru economia națională din resurse proprii, de a-și aduce o cotă-parte cît mai însemnată la înfăptuirea dezideratului major al independenței energetice, obiectiv central în politica dezvoltării și progresului patriei, elaborată de partidul nostru.

Zemeș este, într-un fel, încă, pupitrul de comandă al petrolului din platoul moldovenesc. Pe teritoriul comunei își au sediul 3 schele din cadrul Trustului Moinești — una de foraj și două de extracție —, cu spațiul de acțiune aproape pe toată înălțimea țării lui Ștefan cel Mare, de la Galați și pînă la Putna și Vatra Moldoviței, ba chiar mai la nord, iar pe lățime, trecîndu-i hotarul în interiorul arcului carpatic.

I

...Se pare că am sosit la timp. Concomitent cu un eveniment al anului care abia a debutat, cu un eveniment pentru cartea de Geografie economică a României și pentru istoria tehnicii noastre petroliere, continuîndu-i tradițiile unanim recunoscute în lume, reconfirmîndu-i valoarea. Astă noapte — aflu — n-au dormit mulți dintre lucrătorii trustului. Conducătorii și specialiștii lui, în nici un caz. Toată lumea s-a aflat în stare de veghe, într-o splendidă noapte albă și o noapte de foc, la gura unei sonde, lîngă Tg. Neamț. S-a finalizat captarea unei sonde de gaz, o sondă de adîncime la care se sapă de cîțiva ani cu efort, cu grijă, cu speranțe și uneori cu încertitudini, dar niciodată cu renunțări. A fost o sondă de cercetare care a confirmat ipoteze, proiecte și gînduri ale geologilor trustului. Acum este o sondă de producție. Și rămîne o cutezanță tehnică în forajul de mare adîncime de pe teritoriul țării noastre, efectuat cu instalații construite în totalitate acasă. Pînă la cuplarea în magistrala națională de gaze naturale, sondele în eruptie controlată trec prin această fază tehnologică a aprinderii unei torțe deasupra ei în scopul dirijării presiunii din interior. Coborînd faptele la dimensiunea lor cotidiană, este un prim raport al petroliștilor din acest an cardinal al cincinalului opt, cu importante repere pentru industria extractivă.

Cel mai fericit mi se pare a fi inginerul geolog Petru Albu, omul care, de mulți ani, dirijează cercetarea și căutarea de noi zăcăminte în aria de cuprindere a Trustului Moinești. Numele îi reproduce parcă chipul, are părul nins, albit de neodihna muncii sale, făcută 30 de ani la rînd cu pasiune, cu dăruirea fiecărei clipe. Deși a urmat Facultatea de geologie din Institutul de mine, cu gîndul, inițial, de a se întoarce pe-aproape de casă, pe meleagurile natale năsăudene, la minele din Singeorz, ori Rodna Veche, l-a fascinat cursul de „Zăcăminte de petrol din lume", ținut pe-atunci de o somitate internațională în domeniu, academicianul Gavăt și, mai ales, l-a fascinat cursul conferențiarului Stănescu despre „Zăcămintele de petrol din România", cu mențiuni și referiri speciale asupra abia deschiselor șantiere de foraj din Moldova. Și-a luat repartiția în petrol, în petrolul din această zonă, unde nevoia de geologi era ca de aer. A început ca geolog de schelă, a început cu și să avanseze programe, proiecte de deschideri de strate virtual, după teorii și ipoteze noi din știința Geologiei, purtătoare de hidrocarburi.

Desfășoară în fața mea o hartă. O hartă-jurnal de bord, o hartă-filă din programul național al forajelor de mare adîncime pentru identificarea de noi zăcăminte în alte zone ori situate sub cele cunoscute, afla-

O nouă liniște — pădurea de lemn, pădurea de oțel

te în scădere naturală a potențialului productiv, din Carpații și Subcarpații Orientali, cum, ca unitate geologică, sînt supranumiți Platoul moldovenesc. Este, însă, constat, și o hartă-jurnal sentimental. Pe acest traseu se află 3 decenii din viața sa, zăcăminte pe care le-a conturat și sonde care produc, după ce a cîntărit cu gîndul, prețuirea și curajul răspunderii sale. Cine nu știe că o instalație de foraj este o uzină, cine nu știe că un foraj geologic costă enorm și atunci responsabilitatea-primă este a lor, a celor meniți să ofere coordonatele amplasării unor astfel de uzine ? ! Nu întîmplător și nu gratuit inginerii de foraj, primii aliați ai geologilor, sînt comparați cu chirurgii. „Numai că, ei taie și văd, iar noi tăiem fără să vedem, într-un trup la fel de delicat și cu o la fel de aspră și inaltă răspundere, ca în cel omenesc și ca în fața vieții", îmi spune un om care trăiește și oficiază de 27 de ani această încleștare cu timpul geologic pentru a-i smulge viață pentru viața noastră socială, inginerul Boris Nazarevici, director adjunct tehnic al Schelei de foraj Zemeș

Ideea forajului de mare adîncime în Carpați a fost avansată pentru prima dată în chiar anul Congresului al IX-lea al partidului nostru, în 1965, cînd marea criză a petrolului pe plan mondial începuse să se prefigureze, fiind semnalată, precum știm, în analizele și documentele curajoase și originale, prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ea s-a înfăptuit în și de către Trustul Moinești, la Ujdula, în jud. Covasna „unde am descoperit acumulări de gaze cu bioxid de carbon, ceea ce ne-a încurajat", precizează inginerul geolog Petru Albu.

După Ujdula a urmat școala de sub zăcămîntul Foale-Tazlău-Moinești, la 2.000 de metri, apoi „universitățile" de la Frasinul, Cuiejdu, Asău. Sonda de la Asău, azi în probe de producție, a coborît la 5.065 de metri spre miezul pămîntului, străpungînd milioane de ani geologici. Performanța constă nu de a săpa, deși, se înțelege, e o chestiune de înaltă tehnică să sfredelești roci dure, pe nevăzute, pe o verticală subterană de peste 5 kilometri, performanța constă în rezultat. Să găsești hidrocarburi. Un rezultat prefigurat dinainte de mintea unui geolog. Performanța de la Asău a rămas în urmă, „azi îndrăznim să coborîm, nu ca hazard, pe baza unor studii geofizice și geologice serioase, sub 6000 de metri", mă atenționează inginerul geolog șef.

Este și cazul sondei de pe Tașbuga, proiectată să străbată 6,5 kilometri.

3

...Sonda spre care ne îndreptăm este deci, și ea o „universitate". Este o sondă-metodă și o sondă-referință, îmi dă detalii inginerul Boris Nazarevici.

Ajungem. În izolarea pădurii seculare din creierul munților, o cabană sui-generis, baracă din scînduri tencuită subțire și în grabă pe dinăuntru, servește și de birouri și de cămin pentru cei nevoiți să rămînă la datorie mai mult de 24 de ore, ori cu săptămînile, ca tînărul inginer stagiar Nicolae Căpățînă care, pentru a ajunge acasă — un fel de a spune acasă, acolo unde muncește soția sa ca profesoară de matematică, trebuie să treacă munții și să se îndrepte spre orașul Bălan, în Harghita. Lîngă baracă „uzină" de construit sonda.

Uzina de săpat sonde se desfășoară pe înălțimi și etaje

Atenție, prăjinile apasă cu forță pe sapa de foraj ce străbate erele geologice. A ajuns în Oligocen

Fotografii de PAUL AGARICI

Motoarele electrice dudule puternic ; trebuie forță nu glumă să sfredelești piatra. Urcăm scărițele metalice înguste, acoperite cu polei și poposim pe platformă. Sondorul șef Nicolae Avram supraveghează și dirijează manevrele ajutorului său Ion Marian și ale tînărului Costel Ulea, abia de 3 luni venit de pe băncile școlii profesionale, pentru demontarea, bucată cu bucată, a prăjinilor grele de foraj. Operație, cu toată mecanizarea, cu tot cleștele puternic pneumatic, dură, complicată și, paradoxal, delicată. Cam un kilometru și jumătate de prăjini, aceasta este distanța la care a ajuns sonda. Înfășurați în pufoaice și salopete groase — decorul alb este sublim privit de la fereastră, ori de la nivelul unei plimbări de agrement, cînd muncești 8 și 10 ore în mijlocul lui, îl simți altfel, în nări, în oase, în plămîni —, cu urechile căciulilor trase sub bărbii, stăpînesc această luptă bărbătească, aspră, și totuși, de mare finețe prin precizia ei. Nici o greșeală nu e admisă, nu e permisă, poate să se rupă, să se fisureze prăjina. Se pot petrece accidente tehnice greu remediabile, care costă enorm de mulți bani, timp, efort, prestigiu profesional. Firesc nu e să scoată prăjinile, dar n-au încotro ; vor să schimbe sapa, din măsuri preventive. Au simțit ei ceva „la mînă" și la „ochi", ori, o sapă ruptă în adînc, la talpa sondei, este aproape egal cu o erupție neprevenită și nestăpînită. O erupție este aproape egală cu o catastrofă. Maistrul Nicolae Barnea, plecat pe 28 de ani în petrol, și a luat-o de jos, ne spune, a fost sondor, podar, ajutor sondor șef, sondor șef, școală tehnică de maiștri, maistru, e superstițios, ca toți petroliștii, cînd îl întrebi de erupții, Nu-i place să vorbească despre ele. Este, de fapt, și o pată pe cartea de muncă a oricărui petrolist, chiar cînd e vorba despre cele mai neprevăzute. Teoretic, îmi precizează, o erupție n-ar trebui să se producă. Practic, se întîmplă, — nu ca acelea din filme, trucate, pentru spectacolul eroismului și solidarității umane — și sînt ceea ce înseamnă pentru mineri o surpare de galerie. Pot să ducă la pierderi de multe vieți omenești și la pagube incalculabile. O omorîre de sondă poate să conducă și la omorîrea unui zăcămînt sau distrugerea naturii din jur pentru mulți, mulți ani, fără a mai vorbi de instalații, de substanțe chimice scumpe etc., etc. Deși nu există petrolist de talia unui Barnea, „ținut numai la sonde importante", după formularea directorului tehnic Nazarevici, sau a sondorului șef, Nicolae Avram, să nu aibă măcar una la activ. Trimis în „echipele de intervenții", Nicolae Avram e surprins să-l întreb cîte sonde a săpat în cei 33 de ani, de cînd a luat drumul petrolului, ca numeroși tineri din zona Moinești, de generații și generații întregi. E surprins, bănuind că am aflat, de vreme ce a fost desemnat să lucreze la o asemenea sondă-școală, de vreme ce a ajuns sondor șef. I-ar trebui, zice, vreo 3 zile să mi le arate și asta din viteza unei „Dacii" iar după ce am da ocol țării, ar trebui să ne urcăm într-un avion, să survolăm Mediterana și să poposim în Sahara. Să notez atunci, cîteva: Cuiejdu, în jud. Neamț, „tot de mare adîncime, am luat-o de la zero și am dus-o la 5 500 metri", la Dofteana, la Asău, la Geamăna — „ultimele două de adîncimi deosebite și pe cercetări deosebite", la Chili Vest, la Piatra Șoimului, la Roman, la Tescani, în Munții Tarcăului, la Kella, în Algeria, unde atîtea grupe de sondori români au forat, descoperit, conturat și pus în producție zăcăminte de țiței sub fierbinteala Sahară.

...La 15,30 sună telefonul. Maistrul Barnea prezintă raportul. Nu înțeleg nimic, e ca un cod cifrat. Cel de la capătul firului, inginerul șef adjunct de brigadă Gheorghe Popa, da. Notează, iar din cînd în cînd cere detalii. Încep să înțeleg și eu. Toată lumea e nemulțumită de viteza de avansare, de viteza de foraj. Nu sosesc la timp, de la „1 Mai" Ploiești sapele de foraj, le mai creează dificultăți și calitatea unora dintre ele, ca și unele sortimente de prăjini produse la „Republica" București. Le trebuie urgent lanțuri de transmisie de la „Independența" Sibiu, dar, se află în depozit, fiindcă întreprinderea le trimite cu mari întîrzieri și neritmic. Le notez pe toate pentru a le transmite, iată, pe adresa colectivelor respective de muncă. Aș vrea să le spun încă o dată că truda aceasta grea sub cerul liber, sub ger și nămeți a acestor oameni izolați în creierul munților, este pentru noi toți, pentru binele țării. Cînd aprindeți becul, cînd vă preparați mîncarea, cu gazul de la conductă sau de la butelie, cînd vă opriți la pompa de benzină pentru autoturismul dumneavoastră, gîndiți-vă la ei. Respectați-i, trimițîndu-le la timp ce le trebuie. Ei sînt nu doar sondori pentru mare adîncime sînt oameni de mare adîncime. Profesională, etică, morală.

CICI IORDACHE-ADAM

Imagine din Zemeș, Băicoii Moldovei

Orele muncii, orele creației

Intreprinderea de aparataje și accesorii și Casa de Cultură a Sindicatelor din Alexandria — două ferestre deschise, în acest început de an. Pe banda de montaj noile tipuri de captatoare solare superioare celor anterioare prin economia de metal obținută și prin creșterea importantă a aportului energetic. La Casa de Cultură, teatrul popular repetă. Cei de față sînt oameni care au ieșit, fiecare, de la muncă și s-au întîlnit aici, de fapt, în schimbul doi, unde viața continuă în jurul cîtorva pasionați ai scenei : profesorul Alexandru Constantin, Constantin Mocanu, Elena Nicolescu, Tache Leonida și Alexandru Ciobanu.

Noua revoluție agrară

Biografii ale producțiilor record

Sesiune de iarnă la Prundeni

Ascultam cu plăcere comentariile însoțitorului meu Ilie Neacșu, organizator al CUASC Drăgășani, om de condei și iubitor al pămîntului, care-mi vorbea despre „vocația grîului" la Prundeni și descria „orzul ținut ca-n glastră".

Nici n-aș fi bănuit de dimineață că n-am s-o pot vedea la față pe președinta C.A.P.-ului Prundeni decît tîrziu, pe seară și atunci doar pe fugă, ca-n zile de campanie.

— Știam că iarna țăranul se mai și odihnește ! am întîmpinat-o eu.

Maria Sfîrleanu n-a zis nici da, nici ba, dar părea hotărîtă să termine cît se poate de repede cu întrebările reportericești. Ei bine, da, C.A.P. Prundeni a obținut cele mai mari producții pe județ la grîu — 8531 kg la hectar — și la orz — 8 627 kg la hectar, ceea ce-i face să spere la titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare". Cum au reușit ? Aplicînd la timp toate lucrările, în special de amendare a solului, semănatul la distanțe mai mici, pregătirea unui pat germinativ, irigarea și recoltatul la timp. Și sămînță de calitate, că fără asta nu se poate.

— Mecanizatorii sînt pe prim plan, astea sînt culturi ale mecanizatorilor. Ei ară, discuie, pregătesc. Dacă au sămînță, nimic nu le mai trebuie. Așa că lăsați-mă pe mine și mai bine scrieți despre ei. Vasile Știucă, Constantin Popa, Dumitru Dumitrașcu, Ion Tunaru — sînt cei mai buni.

Gîndind că mi-a răspuns destul, mă uită într-un colț.

— Io cred că ninge. Să dăm o fugă pînă la animale. Aseară nu aveau destul de mîncare. Am cărat la baloturi pînă tîrziu.

Găsesc prilej să mă strecor din nou. Inclusiv producția de lapte e la Prundeni mai mare.

— Pentru rasa Brună, e cea mai mare producție de lapte a CUASC Drăgășani din toate timpurile. Am livrat la stat 2 000 litri de lapte pe cap de vacă furajată. Da' și la ora asta șeful fermei e tot în cizme.

Medicul veterinar Gheorghe Comănel intervine în discuție:

— A fost ca la carte. De fapt, ne gîndeam c-o să luăm titlul de Erou la porumb și numai bine producțiile mari au ieșit la grîu și orz. Dar și anul a fost tare slab, iar condițiile de climă sînt aici, la noi, cele mai păcătoase din județ.

Maria Sfîrleanu sare imediat și înțeleg că aici stă ofu ei.

— Am fost noi slabi, nu anul. Păi, cînd ești bun specialist ? Cînd bați recordul în situații grele. CUASC Drăgășani are cele mai bune condiții. Să nu te simți obligat să faci și tu mai mult ? Acum, că avem experiență, să vedem ! La ora actuală avem grîu care promite. Tot mă uit la stînga și la dreapta și parcă e ceva cu orzul. Trebuie să combatem dăunătorii, că la orz, nici nu mă gîndesc să nu facem treabă bună. Chiar, trebuie să vorbim de asta joi, la cursuri.

Cursuri ? Ce fel de cursuri ?, întreb repede.

Învățămîntul agro-zootehnic, mi se răspunde. Tematica, specială, e stabilită și dirijată de Direcția generală a UNCAP. Sînt prezentate toate noutățile în cultivarea pămîntului. În campanie, au simțit cu toții cît le-a fost de folos cursul de anul trecut.

— Orele au loc după amiaza, la școală, după ce termină copiii. Lectori sînt inginerii, șefii de fermă.

— Și vin oamenii, sînt interesați ?

— Dar ce credeți ? Avem cam 1 000 de cursanți, pe sectoare de activitate. Acum află și cum au muncit ceilalți peste vară. În campanie n-ai timp să vezi ce face cel de peste gard, că-i graba mare. Uneori se ambiționează grozav. „Cum a făcut Ferma 4 mai mult ca noi ? Nu se poate. Da' ce-au făcut ?". Nu se mai termină cu întrebările. Îi interesează tot ce e nou în știința pămîntului și nu lipsește unul de la curs. Eu zic că și asta ne-a ajutat mult, de-am sărit așa cu producția la grîu și orz. Dar, nici celelalte nu sînt de rușine. Că am pus de toate, și vie, și pomi, și legume, cultura mare, plante de nutreț, toate sînt ca la carte. Pregătirea teoretică începe din 15 noiembrie și se termină la 1 martie, cînd începe iarăși campania.

— Iată deci, că iarna țăranii nu se odihnesc atît cît credeam.

— Iarna țăranul mai și învață ; ce, nu știați ?

LIANA MOLNAR ■

Țara Lioarei

Am cunoscut Țara Lioarei mai intîi prin pînzele unui pictor. Un profesor din Orașul dr. Petru Groza, Octavian Popa, cel care a „furat" pentru tablourile sale tot ce are mai frumos această străveche țară românească. Și munții Bihorului, și zările senine, și văile de culoarea lacrimii, și satele cu tumultul și coloritul lor aparte, și viața ce trepidează pînă sus, spre zonele alpine, și peisajele industriale, și chipurile oamenilor de aici, cu nimic deosebite de dîrzenia moților și a strămoșilor noștri...

Cu el, cu pictorul, am zăbovit atunci și ore în șir prin țara de azi. Ne-am oprit și-am admirat noua arhitectură, am contemplat cu respect cîtitoriile pentru mileniul III, am coborît în subteran, în mine și ne-a impresionat acolo, la cote cu minus, prezența electronicii, cea pe care aveam s-o admirăm apoi și în cea mai mare uzină a țării, Uzina Mecanică, acolo unde cu nu prea mult timp în urmă nici nu se prea știa de electronică, iar unitatea de măsură a realizărilor era una singură : tona de produse ! Da, cu cît mai multe tone, cu atît mai bine. Nu conta nici tehnicitatea, nici rostul acelor produse. O vreme de mult uitată ! Și chiar dacă „profilul" a rămas tot cel mecanic, s-a schimbat ceva și chiar radical : mentalitatea ! Uzina are azi pretenții de tehnicitate. Vrea să se doteze cu roboți și chiar se gîndește să-i producă. Ce-a făcut pentru asta ? A format deocamdată un colectiv de electroniști pe care este dispusă să-l mărească oricît ! A simțit pulsul vremii și știe ce are de făcut...

Cine n-a fost în ultimul timp în Țara Lioarei, cea care își disputa capitala între Beiuș și Orașul dr. Petru Groza, cred că va fi mirat de ce va găsi aici. Sala Sporturilor e una de talie europeană, deși nu cred că prin prea multe colțuri ale Europei s-au găsit pînă azi oameni de cutezanța celor de aici. O sală cu 1 200 de locuri, cu tabelă electronică, în care nu s-au jucat doar meciuri de volei și handbal din cadrul diviziei naționale, dar a „venit" și Teatrul „Bulandra", au cîntat și formații de primă mînă ale țării, audiate și aplaudate de cei ce cu cîteva ore în urmă se aflau încă în uzină, în salopete sau undeva în subteran, aducînd la suprafață bogății de preț cu care au fost dăruite aceste străvechi românești pămînturi. O sală care te va impresiona și prin altceva : jur-împrejur poți „citi", dăltuită în piatră, istoria sporturilor, în basoreliefuri inspirate, poți admira simbolul proporțiilor umane, pe care cu greu îl poți detașa de cel lăsat de Vitruviu sau Leonardo da Vinci, poți admira simbolul olimpiadelor și flacăra olimpică, ceva mai încolo, în impresionantul parc ce se desfășoară în toată splendoarea, te va întîmpina obeliscul victoriilor sportive, ca un simbol al cutezanței și vieții oamenilor de aici, din neasemuit de frumoasa Țară a Lioarei...

Și nu departe, se află stadionul cu numai vreo 5 000 de locuri, dar cu saună și bazin de recuperare de talie olimpică. De fapt, complexul sportiv „Lioara" și toate acestea la vreo sută de metri de uzină. Ca și cantina, una modernă, pe măsura uzinei, pe măsura oamenilor care au înălțat orașul.

...Din oră în oră, de pe înălțimile uzinei se revarsă peste oraș cîntul Lioarei. Un simbol al vieții de aici, un mesaj al innoirilor aduse de electronică, un gînd pentru Țara Lioarei de mîine.

Atunci, în Țara Lioarei, l-am cunoscut și pe inginerul Aurel Pantea, om din partea locului care a pus umărul la schimbarea Țării Lioarei, atît de dragă și lui și tuturor celor ce trăiesc în ea. Are de-acum vreo 63 de ani, se gîndește că a venit vremea să predea ștafeta conducerii uzinei-fanion a Țării Lioarei celor pe care i-a pregătit cu tact și răbdare, dar va rămîne mereu alături de ei. Nu poate altfel ! Și povestește cu emoție anul revenirii în uzină, atunci, prin 1960. Știți cîți oameni avea uzina ? Cîteva sute ! Cîți are azi ? De zece ori mai mult ! Cîte meserii noi, necunoscute atunci, au apărut între timp ? Atît de multe, încît e firesc să întrebi cîte au mai rămas din cele de atunci ! Doar cîteva. Vreo cinci-șase, cele tradiționale, dar și ele schimbate radical ! Gîndiți-vă : azi, la uzina mecanică din Orașul dr. Petru Groza se fabrică reductoare armonice ! Se abordează cercetări în domeniul variatoarelor de turație, altădată importate de la firma Bosch, se realizează reductoare cicloidale, de vreo trei ori mai mici decît cele clasice, avînd însă aceeași putere. Și rețineți : uzina se află în fața celei de-a treia etape de modernizare ! Iar de un deceniu, tot ce se realizează aici, tot aici se și proiectează...

Dar cîte alte împliniri n-a adus uzina în viața orașului ! A adus un frumos și modern grup școlar, pentru care uzina a cheltuit vreo 25 de milioane de lei, a adus o viață culturală altădată absentă, o viață sportivă bogată, presărată doar de insatisfacția și neîmplinirile aduse de fotbaliști, pe care oamenii din Țara Lioarei îi doresc, firesc, nici mai mult, nici mai puțin, dacă nu campioni, cel puțin luptînd cu cele mai bune echipe ale țării.

Sînt, să recunoaștem, împliniri nevisate altădată. Și poate ar trebui, toți simbolic, reamintit un nume : cel al inginerului Aurel Pantea, care ani în șir a fost deputatul orașului. Un deputat și director care a știut să-și crească urmași pe măsură. Oameni care vor duce mai departe șantierul început de inginerul Aurel Pantea cu un sfert de veac în urmă...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Argilă și creație

(Urmare din pag. 1)

aragaz care, încă în acest an, va fi pe piață, după cum ne-au asigurat gazdele. Ne-am oprit însă la un produs nu doar mai puțin voluminos, ci și mai aparte în sine. Este vorba de **arzătorul ceramic**. Bun pentru toate tipurile de aragaz. Acesta este produsul nou realizat de colectivul inginerului Mihai Siminie din mai multe feluri de argile și lianți. În „concepție absolut originală". L-am văzut la diverse dimensiuni. Arată ca o bijuterie, este aproape mai ușor decît cele făcute din aliaj de aluminiu, ca să nu mai vorbim de cele din fontă. Șeful atelierului de proiectare ne explică și alte avantaje : „Nu se mai consumă fontă sau aliaje de aluminiu. Chiar din tablă emailată, arzătoarele tot erau mai scumpe. Apoi, noul produs are parametri termotehnici mai buni. Mă gîndesc, de pildă, la randamentul de ardere. Ca și la faptul că scade conținutul de monoxid de carbon în gazele de ardere. Materiile prime folosite — a gilele și lianții — sînt în totalitate indigene. La omologare, a trecut cu succes toate testele". Dar testele acestea sînt concludente mai ales pentru specialiști. Pentru cititorul nespecialist vom adăuga un amănunt mai expresiv : „După o oră de ardere, încălzit la 400 de grade Celsius, am aruncat un arzător în apă rece, de la robinet : n-a pățit nimic !".

Argila a slujit întotdeauna omului și i-a stat la îndemînă, de la olar pînă la electronist. În vremea noastră, cînd protejarea termică a navelor spațiale o asigură plăcuțe ceramice, nu mai poate produce, desigur, senzație faptul că la Oradea, sau în România, sau undeva în bătrîna Europă se produce un astfel de arzător. Nici nu avem intenția să-i prezentăm ca pe ceva senzațional. Dimpotrivă. Faptul nu este decît normal. Azi, abia lipsa lui ar putea fi ceva anormal. A ține pasul cu lumea înseamnă și a produce în ritmul pașilor pe care îi face cercetarea de ultimă oră pe mapamond. Și atelierul de la „Metalica" este încă o probă — mică, dacă vreți ; poate de dimensiunile unui... microprocesor, dar elocventă ! — că avem și creiere, nu numai nu stau cîte feluri de argile foarte căutate pentru a ne păstra demnitatea în competiția mondială a creierelor, a argilelor și a lianților. Chiar și în aceea a **lianților** atîtor forme de cooperare pe care le dezvoltă ritmul accelerat al cercetării științifice susținut de industrii tot mai energic competitive.

Destinul cuvîntului **argilă** este și el concludent.

O viață pentru o piersică!

Sînt 2000 de ani, poate chiar mai bine, de cînd caisul se cultivă în Europa și în țara noastră. Specia face parte, cu alte cuvinte, din patrimoniul pomicol de tradiție, dar, paradoxal, ea nu s-a adaptat complet condițiilor de climă din România, sau din alte țări ale Europei. Originar din Asia Centrală, cu destin tranzitat prin Transcaucazia și Asia Mică, prin alte țări ale Orientului Apropiat, caisul, specie termofilă (însetat de soare și căldură), este cunoscut pomicultorilor noștri ca un pom sensibil, cu sănătate fragilă și viață scurtă. Fluctuațiile de temperatură de la sfîrșitul iernii și începutul primăverii, înghețurile tîrzii, bolile criptogamice, virozele, bacteriozele — ne informează o specialistă în materie, cercetătoarea Viorica Bălan de la Stațiunea de cercetare și producție Băneasa — sînt tot atîția factori de agresiune care, în cazul caisului, îi pot reteza firul vieții sau îi pot compromite recolta încă din perioada de înflorescență.

La această situație — ni se spune în continuare — a contribuit și tendința cultivatorilor (firească de altminteri) de a obține, prin selecție empirică, fructe de calitate. Pe această cale, însă, specia a pierdut din genele de rezistență pe care le-a posedat inițial. Această treptată degradare a caisului ar fi continuat fatalmente pînă în zilele noastre dacă ea nu ar fi fost stopată la vreme prin observații, studii și cercetări de specialitate. Începînd cu 1950 s-a procedat la o selecție științifică, pentru ca după 1972 să se introducă ameliorarea genetică (deci o strategie de ameliorare bazată pe legile geneticii). În fapt, este vorba de o regîndire și reconsiderare structurală a speciei, astfel încît acest copil plăpînd al pomiculturii naționale să prindă vigoare (în special rezistență la ger și iernare), să poată respinge atacurile dușmanilor săi naturali, să-și sporească sensibil producția.

Sarcina a fost încredințată Laboratorului de genetică și ameliorare a pomilor din cadrul stațiunii amintite (unde se află un bogat fond de germoplasmă), situată în sudul țării unde există un areal favorabil acestei culturi. Crearea noilor soiuri de cais — deosebite de tot ceea ce natura și ameliorările empirice au zămislit vreme de secole — a durat nu mai puțin de 30 ani. Cîte victorii și eșecuri, bucurii și dezamăgiri s-au consumat în tot acest răstimp? Interlocutorii noștri n-au găsit necesar să ne răspundă acestei întrebări, important este, însă, faptul că, în sfîrșit, noile soiuri sînt o realitate, iar rezultatele dobîndite pe măsura celor obținute pe plan mondial. Și încă ceva: investigațiile continuă în același ritm, fiindcă o victorie înseamnă un nou start în pasionanta aventură a cunoașterii. Astfel, anul 2000 marchează în proiectele și visurile cercetătorilor, încheierea unui ciclu de cercetări ce se va materializa în cîteva soiuri de excepție.

În anul 1985 au fost omologate soiurile Comandor (cu recoltarea la 3—5 august), Olimp (perioadă de coacere 15—20 august), iar în 1987, soiurile Excelsior (maturarea la 10 august) și Favorit (recoltarea între 20—25 iulie). Conve-erul varietal, propus de S.C.P.P. Băneasa se încadrează între 20 iunie și 25 august, ceea ce înseamnă că pe piață se vor afla timp de 70 zile caise proaspete. De notat, deopotrivă, că Favorit, sol tardiv, excelează prin ridicatul conținut în zahăr, prin perfectul echilibru dintre zahăr și aciditate, fiind deopotrivă bogat în pectină, substanță necesară în gelificarea gemurilor, adusă pînă acum din import și care există pe cale naturală în cantitate suficientă.

Noile soiuri se remarcă prin talie redusă, (nu mai înalți de trei metri față de 5—6 metri cît cresc cele clasice), fructele se formează pe buchete (la fel ca și cireșele), garnisind întreaga suprafață a coroanei. Pomul intră în producție după 3—4 ani de la plantare, este rezistent la boli și frig, iar talia redusă permite îndesarea livezilor. În condiții optime (deci cînd se aplică tehnologia specifică) producțiile pot atinge 30 tone la hectar, sau în medie, 40—50 kilograme pe pom. Caisa (de formă sferică alungită cu pulpa galben orange) cîntărește în medie 60 grame și are un aspect comercial deosebit de atrăgător.

Cercetările au vizat și ameliorarea genetică a piersicului, și ne vom referi la cîteva succese de ultimă oră relatate de cercetătoarea Antonia Ivașcu. Este vorba de omologarea soiurilor Congres, Triumf și Victoria. Primul are perioada de coacere între 1—10 august, cel de-al doilea între 20—25 iulie, iar al treilea între 20—25 august. Cîștigurile genetice: talie redusă, rezistență sporită la boli, la iernare și ger. La fel ca și în cazul soiurilor de cais pomenite mai sus, soiurile de piersic Congres, Triumf și Victoria urmează să fie introduse în plantații intensive, un singur pom fiind capabil de a produce în condiții optime pînă la 70 kilograme.

În sfîrșit, să anticipăm întrucîtva, spunînd că în anul 2000 pomicultorii de la Băneasa, imaginea caisei și piersicii anului 2000, noile soiuri la care se lucrează încă de pe acum, urmînd să apară în zestrea pomiculturii românești ca urmare a noii revoluții în genetică, revoluție ce va fi posibilă grație tehnicilor de vîrf și biotehnologiilor moderne. Astfel, caisa anului 2000 va avea între 70 și 120 g, va fi de formă sferică și de culoare orange-roșu, cu pulpă fermă, suculentă, iar datorită capacității de fotosinteză crescută, extrem de aromată și cu un bogat conținut de substanțe nutritive: zahăr 20—22 la sută, vitamina C 20—25 la sută, aminoacizi esențiali și substanțe minerale. De reținut că viitorii pomi vor permite mecanizarea tuturor lucrărilor, inclusiv recoltarea. Va fi exclusă de asemenea altoirea și administrarea îngrășămintelor.

În ceea ce privește piersica, aceasta va avea o greutate de 150—200 grame, formă sferică, pulpă cu textură fermă, aromă specifică puternică, conținutul de zahăr fiind de 18—20 la sută, iar cel de vitamină C de 27 la sută. Capacitatea productivă și rezistența la boli și factori de stress a viitoarelor soiuri vor fi atît de mari, încît se vor reduce tratamentele fitosanitare și cantitățile de îngrășăminte, ceea ce se va reflecta în creșterea substanțială a eficienței economice și în reducerea poluării mediului.

LIVIU TIMBUS ■

MAI EXISTĂ ARGONAUȚI!

Încăperea pare un depozit de baloturi de lînă. Asta numai la prima vedere, fiindcă ghemele stufoase de peste un metru se nasc fiind de fapt oile din saivanele Stațiunii de Cercetare și Producție pentru Creșterea Ovinelor din Carei. Podoaba de lînă este atît de bogată, încît animalele par agabaritice și abia dacă li se mai văd ochii, botul și vîrfurile picioarelor. Cînd mîngîi unul din berbeci, palma îți dispare pînă la încheietură în stratul de lînă deasă, albă, mătăsoasă, parcă pusă pe bigudiuri. Te întrebi, în glumă, de ce comandoul de argonauți a trebuit să străbată mări și țări pentru procurarea lînii de aur, cînd la Carei existau concurenți serioși ai berbecului mitologic.

Lucrînd cu una din cele mai delicate aspecte ale vieții, și anume ereditatea, cercetătorii de aici au reușit să obțină noi linii de ovine cu caracteristici mult îmbunătățite. „S-a realizat o linie nouă aparținînd rasei merinos care produce lînă superfină pentru stofe de calitate superioară, ne spune directorul Ștefan Maier. În paralel, prin selecție în cadrul rasei, este în curs de stabilizare o altă linie specializată în producția record de lînă, după cum s-a creat și un alt tip de oaie, profilată pe livrarea de cantități mari de lapte. Pentru fiecare din ele s-au pus la punct tehnologii adecvate de întreținere și furajare. Există și un adevărat centru de tostare a mioarelor și facem experimentări de pionierat privind reproducția".

Cum au reușit cercetătorii Teodor Hurezan, Ștefan Joó și Maria Ștefănuț să obțină oi cu lungimea firului de lînă de 10,2 cm, cînd de obicei, acesta nu depășește 7—8 cm, iar finețea fibrei să fie sub 21 de microni, față de 24 microni cît este normal. Au încrucișat exemplare din merinosul australian cu rasa merinos autohtonă făcînd apoi riguroase selecții succesive. În final, oile din noua linie superfină au moștenit de la părinții australieni calitatea deosebită a lînii, iar de la cei de pe meleagurile noastre robustețea și rezistența. Ca firul să fie mai lung cu un centimetru, mai subțire cu o zecime de micron, mai ondulat și mai spumos, ca să aibă culoarea cît mai albă și sidefie, s-au încercat sute de împerecheri și tot atîtea încrucișări într-un experiment metalurgic se așteaptă cîteva ore ca să se vadă dacă șarja confirmă rețeta, între-unul de fizică, analiza de laborator spune urgent dacă drumul este cel bun. Aici, trebuie să ai răbdare să se deruleze un ciclu biologic, să aștepți luni de zile nașterea unui miel ca să vezi dacă ai izbîndit, să ai tenacitatea s-o pornești de la capăt în delicata muncă cu viața, cu genele, cu ființele vii atît de sensibile și imprevizibile pentru a le mai finisa o însușire. La ora actuală, peste o mie de oi purtătoare a cîte 11 kilograme de lînă de top calitativ, dar și de caractere biologice bine imprimate sînt gata să extindă această linie de finețe în fermele zootehnice din țară.

Cei trei specialiști nu sînt însă oameni care să mulțumească la o turație medie. Au accelerat cercetările lor și în direcția obținerii unei alte linii merinos care să dea o cantitate cît mai mare de lînă. Ca să stabilească cei mai potriviți parteneri ai cuplului de părinți ai mielului de performanță, s-a apelat și la computerul stațiunii care are în memorie mii de fișe de oi cu arborele genealogic și caracteristicile lor. „Prin ameliorare genetică în cadrul rasei am obținut deja peste 600 de oi de peste 60 de kilograme cu producții medii de lînă la randament în jur de 14 kilograme, adaugă doctor Teodor Hurezan. De altfel, la expoziția ovină de la Satu Mare, berbecul nostru Petrică a urcat pe prima treaptă a podiumului. Campionul, îngrijit ca un copil de Nicolae Mustea, care de 40 de ani „dădăcește" mioarele, purta pe el 17,5 kg de lînă, material pentru circa 30 de pulovere, și a șăltat acul cîntarului aproape de sută. Deși am avut inima cît un purice deoarece în timpul transportului medaliatul cu aur își luxase un picior, el a stat mîndru cu capul sus pentru a primi cununa de lauri pe coarne".

Cercetătorii de aici n-au vrut în nici un caz să se spună despre ei că s-au unilateralizat, că sînt specialiști doar în lînă. Directorul Ștefan Major, Mariana Csulak și Teodor Hurezan au încrucișat merinosul local, adaptat condițiilor climatice, cu rasele awasi și friza, mai sensibile, dar productive în lapte, și prin selecții în trepte au reușit ca metișii să îmbine calitățile importante ale celor două rase. S-a obținut un tip de oaie cu un uger de 600 cmc, un adevărat mimibidon, care produce 250 de kilograme de lapte pe lactație, ce se întinde peste o jumătate din an. Bineînțeles că toate aceste linii și tipuri noi n-au rămas închise doar în saivanele stațiunii. Din cele 12 mii de capete s-au vîndut 2 000 de animale de prăsilă C.A.P.-urilor și gospodăriilor populației din județele Satu Mare, Bihor, Arad, Timiș pentru ameliorarea raselor existente și ridicarea lor la indici superiori de performanță. În colaborare cu Institutul Agronomic din Timișoara se fac cercetări de un deosebit rafinament științific, cum ar fi transplantul de embrioni de la oile de mare performanță la altele mai puțin productive, obținîndu-se astfel 20 de miei în loc de 2, congelarea embrionului, metodă mai eficientă decît păstrarea materialului seminal, tratamente hormonale etc.

Stațiunea din Carei are în totalitate o echipă de performanță, este, dacă se poate spune așa, o firmă cu servicii complete. A cîștigat concursul la cantitatea de lînă, a cîștigat și competiția pe linia tunsul oilor. Frizerul undaților Nicolae Ghiurcuță a doborît recordul tunzînd cu viteză de prestidigitator un kilogram de lînă în 49 de secunde. Ditamo berbecul a ieșit „coafat" și estetic de sub foarfeca lui Constanta, la concursul de lui în mai puțin de 5 minute. Iar îndeminare a ciinilor ciobănești, Miorel, dulăul adus de la Carei cu TAROM-ul, a luat startul cu atîta frenezie încît s-a atins de gardul prin care circula curent electric și cîteva secunde a „dîrdîit" din pricina voltților. A reintrat imediat în formă și a dirijat turma ca un veritabil ghid ocupînd primul loc în clasament. Specialiștii din Carei se pare că au găsit termenii formulei succesului în muncă lor: competență + pasiune + dragoste de animale.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Să ne grăbim, lumea de mâine a și venit!

Fotografie de ELENA GHERA

În urmă cu 10—15 ani peisajul mi s-ar fi părut pur și simplu științifico-fantastic...

În urmă cu 5 ani mi-aș fi zis că mă înșel, că visez și că de fapt mă aflu într-o sală de clasă unde viitorul s-a încurcat cu prezentul, pe la Silicon Valley, de pildă...

Dar eu mă găseam doar la Voineasa, într-o sală a hotelului „Loiru". Peisajul merită descris.

Pe lîngă pereți se află înșirate mese. Pe mese : receptoare de televizor și monitoare. În fața lor : calculatoare personale **HC 85** și **TIM-S**, toate fabricate în România. În jurul aparatelor și pe sub mese : prize, cabluri, transformatoare, redresoare. Dar și : memorii auxiliare, imprimante, casetofoane pentru rulat programe înregistrate pe casete.

În fața ecranelor (ei le numesc **display**-uri) se află informaticieni din toată țara, veniți la Voineasa pentru un „antrenament" comun. Au, fiecare, cam între 9 și 15 ani, dar printre ei sînt și cîțiva elevi de clasa a I-a sau a II-a primară.

În spațiul rămas liber se învîrt adulții: instructori de la Casele Pionierilor, specialiști de la Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică, cadre universitare (printre care neobositul academician Nicolae Teodorescu, președintele Societății de științe matematice din România, informaticieni și matematicieni de prestigiu ca dr. Stelian Niculescu, dr. Radu Nicolescu, dr. Nicolae Țăpuș).

Consiliul Național al Organizației Pionierilor sprijină din toate puterile această acțiune de atragere a copiilor către informatică, ne informează directorul taberei, profesorul Costică Hărăbor, și există toate premisele pentru lărgirea în continuare a cadrului activităților desfășurate în aceste domenii.

În consecință sînt cuprinși astăzi în cercurile de informatică ale Caselor Pionierilor și Șoimilor Patriei circa 20 000 de pionieri — și numărul lor crește continuu (aproape exponențial — n.a.).

Cu sprijinul mai ales al Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică, (unde conducerea, dr. ing. Dan Roman și dr. ing. Nicolae Badea-Dincă sînt fanatici susținători ai ideii că informatica și tehnica de calcul au interfețe prietenești indiscutabile cu lumea copiilor), al Institutului Politehnic București (mai ales din partea catedrei de calculatoare, condusă de profesorul Adrian Petrescu), al Centralei industriale de electronică și tehnică de calcul, aceste cercuri au fost dotate cu calculatoare personale — la început a-MIC, PRAE, apoi **TIME-S**, acum **HC 85**, cu care copiii se înțeleg foarte bine.

Scopul principal al activității noastre informatice este, în primul rînd, „alfabetizarea" informatică a unui număr cît mai mare de copii. Dar, ca în orice acțiuni legate de învățătură, dintre pasionații cercurilor s-au detașat cîteva vîrfuri — de fapt un număr suficient de mare de „premianți" care, în timp, vor deveni „soft-iști, adică realizatori de programe, și vor lua calea institutelor și catedrelor de specialitate. Putem chiar spune că acest al doilea obiectiv al nostru a avut un succes peste așteptări, datorită și nucleului de profesori-instructori competenți pe care CNOP l-a format la timpul potrivit. Înainte de a da cîteva nume de copii premianți la informatică, merită de aceea să menționăm pe cîțiva dintre „dascălii" lor : prof. Emil Onea din Vrancea (un județ cu activitate deosebită în domeniul atragerii copiilor spre calculatoare), Constantin Butnaru din Vaslui, Vasile Papp din Turda, Munteanu Adrian din Buzău, ieșeanul Dumitru Munteanu, sau timișoreanul Ionuț Cristescu.

Încep prin a vă face cunoscut că o echipă de copii programatori a participat anul trecut la un concurs internațional de programe la Sofia — unde pionierii noștri s-au clasat pe locul al II-lea, în urma echipei R.F.G., dar înaintea echipelor din URSS și Bulgaria — ultima fiind o adevărată forță în informatica și tehnica de calcul europene — la nivel de adulți, bineînțeles.

Componenții de bază ai acestei echipe de podium european au fost Răzvan Jigorea și Răzvan Petrescu. Despre arădeanul Jigorea nu are rost să mai vorbesc: autor de programe încă din clasa a VI-a (Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică l-a achiziționat atunci un set, plătind contravaloarea, 20 000 lei, comitetului de părinți al Școlii Generale nr. 5 din Arad, unde învață băiatul), premiat la diverse concursuri naționale pentru adulți (!), Răzvan Jigorea ar putea lucra astăzi cot la cot cu programatori adulți din institute și centre de calcul (sîntem absolut convinși că dr. Dan Roman l-ar angaja la ITCI fără să clipească — numai că legislația actuală nu permite comasarea etapelor de școlarizare, așa că Răzvan, aflat acum în clasa a VIII-a, mai are de parcurs două trepte de liceu, facultatea, stagiatura, serviciul militar, după care ITCI poate conta pe el, cam prin anul 2001 ; întrebarea mea este dacă, pînă atunci, Răzvan nu-și va fi risipit harul, așa, spre cele patru vînturi... — n.a.) Cel de-al doilea membru de bază al lotului republican de informatică este deja licean, se numește Răzvan Petrescu și a venit la Voineasa cu niște programe mature (gestiune de bibliotecă, program de recuperare a bolnavilor probleme psihomotorii), tot el fiind cel care, cu calm, competență și detașare, a explicat confraților întru pasiune problema cu care s-au confruntat la Sofia, o problemă spectaculoasă de maxim și minim. Ca și celălalt Răzvan, din Arad, ieșeanul Răzvan Petrescu este deja un profesionist a cărui minte, a cărui principere trebuie „exploatate" la nivel superior.

Alții : Alin Moldoveanu (clasa a VII-a, autor al unui program de învățare a electronicii pe calculator — bun la matematică, pasionat de electronică, autor de programe, Alin poate deveni un informatician complex, specialist și în **hardware** și în **software**, adică și în „tăblăria" calculatorului și în „mintea" lui). Baciu Tudor, Radu Ilie, Stolanovici Stănică, Pintea Mihaela — de la CPSPT Turda, Aurelian Lavric din Galați (clasa a V-a, cu un program de teoria mulțimilor — poate că dacă tatăl său, și el programator, nu l-ar „pompa" exagerat de tare, băiatul, un talent autentic, și-ar alege singur calea — n.a.), vasluienii Andrei Agapie și Alexandru Andrei, brăileanul Dorin Custură, Valentin Moscaliuc, (clasa a VI-a, C.P.S.P. Suceava), Liliana Micu, Cristian Kutnik și micuțul Marian Paraschiv (clasa a IV) de la C.P.S.P. Oltenița, Cristian și Adriana Țăpuș (clasa a II-a I), dintre cei ce activează la Palatul Pionierilor, etc.

Copii buni sînt, deja, mulți, și vor fi din ce în ce mai mulți, pe măsură ce dotarea cercurilor pionierești cu calculatoare și antrenarea de instructori se accelerează. Fenomenul prinde momentum, conducerea C.N.O.P., repet, este decisă să-l optimizeze la maximum și nu ne îndoim că și M.E.I. se va implica mai mult, aducînd acestei activități de mare viitor coerența de care este nevoie...

...S-a întîmplat că autorul acestui articol a fost personal implicat în această aventură a informaticii pentru copii.

Cu patru vacanțe de iarnă în urmă am asistat, la cabana Baciu de lîngă Săcele, la primul experiment pe care entuziaștii specialiști ai Institutului de tehnică de calcul și informatică l-au făcut, în colaborare cu C.N.O.P., cu primii 20 de copii. Experimentul a demonstrat că putem avea toată încrederea, copiii noștri pot fi la fel de foarte buni în informatică și calculatoare ca și copiii nord americani, francezi sau sovietici, ca orice copil de pe planetă căruia i se face darul acesta minunat : o mică mașină gînditoare prietenă, cu care poți conversa, cu care te poți juca și care îți poate ajuta la lecții...

Consiliul Național al Organizației Pionierilor, ca și C.C. al U.T.C. (în Casele de știință și tehnică pentru tineret, în Cluburile tineretului funcționează zeci de cercuri de informatică) s-au implicat foarte serios în dotarea cu mijloace, în crearea de structuri de instrucție pe tărîmul informaticii, iar din partea institutelor de cercetare și de învățămînt superior s-a primit tot sprijinul cerut, și chiar mai mult decît atît. Copiii, tinerii, repet, s-au dovedit la înălțime, căci iată, 20 000 de elevi mici, alte cîteva zeci de mii de elevi de liceu și studenți sînt deja gata de integrare în societatea informatică ce se înstăpînește rapid pe planetă.

Dar : unul din scopurile societății noastre industrializate este participarea, cu drepturi egale, a oricărui membru al ei, la materializarea tuturor tendințelor spre progres, la tehnicile de vîrf ce se manifestă acum în atît de repede schimbătoarea noastră lume. Copiii despre care vă vorbesc vor intra peste cîțiva ani în producție. Cîteva zeci de mii de cunoscători ai tainelor calculatorului vor putea fi folosiți nu numai pentru a dezvolta informatica și tehnica de calcul românească, cît, mai ales, pentru a lega toate domeniile vieții de această activitate de care societatea nu se mai poate lipsi — informatica.

Numai că... elevii și studenții români sînt, astăzi, în număr de aproximativ 6 milioane. Alfabetizarea informatică trebuie să aibă loc la nivel macrosocial, la nivelul școlii. De cît mai grabnica implicare a școlii depinde deci viitorul informatic al României.

Desigur, dotarea cu mijloace de tehnică de calcul a liceelor și școlilor este prima cerință — — și în această acțiune, credem, se pot implica în primul rînd întreprinderile care patronează liceele, în al doilea rînd Consiliile populare ale municipiilor, orașelor, comunelor.

Societatea umană se transformă dramatic în acești ani de sfîrșit de secol al XX-lea — și învățămîntul românesc, sîntem siguri, va veni să țină pasul cu aceste schimbări, cu modernizarea pe care conducerea Partidului Comunist Român, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu o cer școlii.

Cel mai important pas ni se pare acesta, cel care trebuie făcut spre generalizarea „alfabetizării informatice". De el poate depinde chiar calitatea societății românești industrializate de mîine. Mai precis : nu exagerăm spunînd că de hotărîrile părinților de astăzi depinde evoluția celor 6 milioane de copii și tineri aflați acum pe băncile școlilor și amfiteatrelor. Viitorul.

ALEXANDRU MIRONOV

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

La nou, în tumultul timpului

Să aruncăm o privire — din aceeași perspectivă ca și în articolul trecut — asupra evenimentelor științifice și tehnice pe care le evocă **1988**. Să ne oprim deci în acest „bilanț de tradiții" științifico-tehnice asupra celor ce s-au întîmplat acum **150, 100** și **50** de ani.

Sîntem deci, pentru început, în anul **1838**, în marele centru minier al Zlatnei (jud. Alba), avînd de consemnat un eveniment tehnic : **instalarea primei mașini cu aburi din Transilvania**, de **14** C.P. În același an, documentele semnalează o mașină de aburi și la București, pentru uscarea lemnului la o fabrică de cherestea. Iată deci că și în domeniul tehnic veacului i se potrivește epitetul, frecvent folosit de cărturarii vremii : acela al „propășirii". O premieră și în domeniul cărții, semnalată de istoricii medicinei noastre : cărturarul și medicul Vasile Popp publică în 1838 **prima bibliografie științifică românească**, cu privire la „tipografiile românești în Transilvania și învecinatele țări" (tot el publicase, în 1821, și prima lucrare elaborată de un medic român în limba română).

Ne aflăm în **1888**, deci cu **100** de ani în urmă. Rețeaua de cale ferată din România, adevărat „sistem cardio-vascular" prin care pulsează viața economică a țării, a atins **2 469 km.** Iar de cîțiva ani, căile ferate românești nu mai sînt construite de firme concesionare străine (care ne înșelau, calculînd costul la kilometru și, de aceea, introducînd... bucle inutile pe traseu), ci de către ingineri români (începînd cu memorabila linie ferată Buzău—Mărășești, realizată sub conducerea inginerului Dimitrie Frunză). Un eveniment de seamă în domeniul construcțiilor : marele inginer **Anghel Saligny** termină în 1888, în portul Brăila, ridicarea **celor dintîi silozuri de beton armat din lume** ; celulele sînt realizate din plăci hexagonale prefabricate în atelier și se folosesc armături sudate. Tot în acest an, inginerul **I Gh. Cantacuzino** înființează, tot la Brăila, cea dintîi fabrică sistematică de ciment de tip Portland din România, care va marca începutul industriei naționale de ciment.

Medicina înregistrează și ea evenimente importante, care vor fi consemnate și în terminologia științifică internațională. Într-adevăr în 1888, marele „vînător de microbi" care a fost **Victor Babeș** descoperă (în colaborare cu **C. Starcovici**) grupul paraziților endoglobulari denumiți, după el, **babesii**, de mare însemnătate pentru medicina veterinară. Și tot acum 100 de ani, **Victor Babeș** elaborează și aplică **metoda românească de vaccinare antirabică**", perfecționare a clasicei metode pasteuriene, singura eficientă în cazul unor mușcături de o deosebită gravitate, în regiunea capului de pildă.

Este și anul unei interesante invenții românești, de notorietate internațională, printre primele brevetate în mai multe țări ; ne referim la **„cositoarea de aur"**, instalație pentru extragerea aurului din apa mării ; inventatorul este inginerul-explorator **Iuliu Popper.**

Să amintim și de cîteva fapte care marchează progresul industrial și agricol : la Abatorul din București este instalată în 1888 **cea dintîi uzină electrică comunală din Capitala țării, 180** de becuri cu incandescență fiind alimentate de curentul electric pe care îl furniza ; este de asemenea anul cînd **primele două cuptoare de pudlaj cu vatră dublă** încep să funcționeze la Reșița ; pentru progresul continuu al agrotehnicii, se constituie **„Reuniunea română de agricultură"**, destinată să promoveze mecanizarea și metodele înaintate ; să menționăm și faptul că, pe lîngă Regimentul I de geniu din București, se constituie **primul grup românesc de aerostație** (pentru navigația aeriană cu aparate mai ușoare decît aerul dezlocuit, incluzînd baloanele de observație) ; este și perioada în care își desfășoară din plin munca de creație o seamă de inventatori români în domeniul baloanelor dirijabile.

Iată-ne acum în **1938**, deci cu **50** de ani în urmă. Bilanțul este din nou foarte bogat. Doar trei exemple : inginerul de mine **Grigore Ioachim** izbutește să atingă adîncimi foarte mari, prin introducerea, pentru întîia oară în industria petrolieră, a **pompajului combinat cu erupția artificială** ; diferite aspecte ale **spectroscopiei atomice** sînt prezentate pentru întîia oară în monografia **Spectroscopia** a fizicianului-inginer **Radu Țițeica** ; o realizare de vîrf a anului 1938 este apariția lucrării medicului **Ștefan Odobleja** intitulată **Psychologie consonantiste**, care formulează principii și legi fundamentale ale disciplinei ce va fi ulterior denumită cibernetică, inaugurînd o cale nouă de dezvoltare a științei contemporane.

Cîteva cuvinte, ca și în trecutul articol, despre **centenarele științifice** legate de unele personalități : 100 de ani de la nașterea lui **Nicolae Ionescu-Șișești** (11 februarie), medic neurolog cu aport însemnat ; de la nașterea creatorului școlii românești de zootehnie experimentală **Gheorghe K. Constantinescu** (24 aprilie) ; de asemenea de la nașterea inginerului-aviator **Gheorghe A. Negrescu** (26 ianuarie) ; a medicului, antropologului și scriitorului **Victor Papilian** (17 iunie) ; a inginerului constructor **Emil Prager** (19 august) ; a inginerului agronom **Páter Béla** (9 septembrie), unul dintre pionierii studiului plantelor medicinale din Transilvania ; iar dintre comemorările centenare, să amintim cel puțin trecerea unui veac de la moartea pictorului, graficianului și fotografului **Carol Popp de Szatmary**, remarcabil și prin ingeniozitatea procedeelor tehnice introduse.

Doar cîteva corelări și la „centenarul științific mondial" al anului 1988 : în anul 1888, medicul și histologul german **G.W. Waldeyer Harz** introduce termenul, astăzi curent, de **cromozom** ; medicul veterinar irlandez **J.B. Dunlop** inventează, în același an, **anvelopa pneumatică pentru roțile autovehiculelor** ; fizicianul **L.F. Hallwachs** descoperă în 1888 **efectul fotoelectric** (a cărui explicație o va da, în veacul următor, **A. Einstein**) ; microbiologul rus **Nikolai Fiodorovici Gamaleia** prepară **vaccinul antiholeric** ; medicul și chimistul suedez **Sven Gustav Hedin** inventează **hematocritul**, aparat pentru stabilirea gradului de diluție sau concentrare a singelui ; este realizat **cel dintîi generator electric de curent trifazat**, etc. 1888 este de asemenea anul nașterii lui **Ernst Kretschmer**, psiholog și psihiatru german, a chirurgului american **E.C. Cutler**, autorul primei operații reușite în stenoza mitrală și a fizicianului indian **Chandrasekhara Venkata Raman**, cu contribuții multiple, descoperitor al efectului care îi poartă numele („efectul Raman"), bazat pe studiul difuziei luminii în lichide.

Și acestea sînt, firește, doar cîteva exemple.

I. M. ȘTEFAN

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Visul lui Mihai Viteazul

POEM PENTRU PATRIE

E țara mai presus

E țara bucuria cea dintîi
Ce sufletul de dor îl luminează,
Și este al iubirii primul cînt
Ce-n inimă, cu patimă, vibrează.

Nimic în lume nu e mai presus
Decît e focul care mistuiește,
Al dragostei de glie foc sublim,
Ce, tainic, viața-ntreagă ne-nsoțește.

E țara cel dintîi al nostru vis
Care cutează-n piscuri viitoare,
Lumină e de soare la zenit
Și în livada inimii e floare.

Nu-i alt izvor mai cristalin și pur
Decît acela care izvorăște
Din inimă, curgînd neîncetat,
Și dragoste de țară se numește.

E țara bucurie, dor și cînt
Ce-n noi adînc, mereu se-ngemănează,
Ea-i mai presus de toate cîte sînt
Și cîte încă-n inimi se așază.

E țara bucuria cea dintîi,
Nimic în lume nu e mai presus,
E țara cel dintîi al nostru vis
Care cutează către piscuri, sus.

VIOREL COZMA ■

VASILE POP NEGREȘTEANU:

„Noi trebuie să fim cu totul ai vremii noastre“

Fiind din Negrești, din chiar inima Oașului, tînărul pictor Vasile Pop a ținut neapărat să adauge numelui său și pe cel al locului de baștină. Vasile Pop-Negrești. Este o semnătură pe care iubitorul de artă o descoperă, adeseori, în colțul din stînga sau dreapta al unor ample compoziții ce domină, de obicei, marile expoziții. Ne-am autoinvitat, acum cîteva zile, în atelierul său și, după cîteva clipe de acomodare, a pus un disc cu muzică populară. De jur împrejur, zeci și zeci de studii cu ceterași. Chiar și deasupra pick-up-ului, o eboșă cu un copil cîntînd la ceteră. Am ciudata senzație că-l ascult cîntînd pe acest copil, nu discul aparținînd lui Ion Pop și Nicolae Griguță. Lîngă copilul cu ceteră, un costum popular bărbătesc, din zona Oașului, fireșe și un clop. „Sînt hainele mele de-acasă“, zice, cu un glas aflat între amabilitate și sfială, gazda. Undeva, în partea de sus a pereților, cam lîngă tavan, cîteva portrete. „Portretele mamei și-ale tatălui“, continuă cu aceeași voce aproape stinsă Vasile Pop-Negrești. Ne înconjoară de peste tot lumea Oașului, fabuloasă, duioasă și sălbatică, albă ca o zăpadă dîntîi. Pînă și obiectele risipite prin atelier sînt tot din lumea satului oșenesc. Iar în mijlocul acestui alb necuprins, în mijlocul acestei zăpezi, culorile. Tari, vii, orbitoare, ca niște țipuriturl. Un fel de fulgere înfipte în inima zăpezii. Îi comunic gazdei aceste prime impresii. Fața i se luminează de-un surîs imens. „Nu e să mă credeți zice, dar, pur și simplu, m-ați îmbogățit cu aceste metafore. Țipătura e caldă, frige ca o flacără, iar zăpada e rece și moale. Ați sesizat un anume contrast pe care eu niciodată nu l-am putut lămuri, nu l-am putut numi în numai cîteva cuvinte. Asta este, într-adevăr, lumea Oașului !“

— Și totuși, Vasile Pop-Negrești, deși atelierul acesta este o parte din lumea Oașului, cîntecele lui Ion Pop și-ale lui Nicolae Grigută, cele pe care le asculțăm acum, sînt din Maramureș. Ați trădat cumva, din punct de vedere muzical, Oașul ?

— Nu, nici vorbă nu poate fi de așa ceva, adică de trădare. Pentru mine Oașul și Maramureșul sînt totuna, ca o piatră

de granit la temelia acestor pămînturi din nordul atît de fierbinte al țării. Sînt mult mai multe lucrurile care le-aseamănă decît cele care le deosebesc.

— Aș zice că sînteți în clipa de față singurul pictor din Oaș care trăiește în București.

— Cam acesta este adevărul. Și constatarea o fac gîndindu-mă că mai sînt încă mulți pictori oșeni care n-au apucat încă să se afirme. Dar, cum se spune, n-au intrat încă zilele în sac.

— În ceea ce vă privește, deși aveți numai 32 de ani, numele

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚĂ ■

În colecția „Satele României“ a Editurii Sport-turism, cunoscutul artist al imaginii fotografice, Ion Miclea ne oferă „BILCA“ încă un volum din admirabila sa enciclopedie ilustrată a civilizației satului românesc. Reproducem alăturat prefața noii lucrări.

Cuvînt înainte

la un nou volum din Enciclopedia Miclea

Cine a străbătut o dată Obcinele Bucovinei și munții ei tineri, împodobiți ca mirii la cununie, va duce cu el toată viața imaginea acelor sate — printre care Bilca stă la loc de frunte — ce ne dau tuturor sentimentul dăinuirii noastre în timp, al permanenței poporului român pe aceste pămînturi binecuvîntate de natură și persecutate, adeseori, de istorie. Ca și în Munții Orăștiei, ai Sibiului, ai Vrancei, avem aici, mai acut decît oriunde în țară, imaginea vetrei, întemeiată de strămoșii noștri daco-romani, păstrată și apărată apoi de toți vitejii veacurilor, care-și odihnesc oasele și neliniștile în țărîna recunoscătoare a patriei. Umbra mormîntului de la Putna, al nemuritorului Ștefan cel Mare, își apleacă fruntea și amintirile peste ființa acestei comune megieșe, vie și neclintită în creșterea ei statornică, în sporul de frumusețe ce-i adaugă în permanență moștenirilor străvechi. La piatra și lemnul începuturilor, care au stat temelie caselor văzute și celor nevăzute din sufletele atîtor generații de plugari, meșteri constructori de azi se străduiesc să așeze tiparele harului moștenit, dîndu-le însă dimensiuni și expresii artistice noi, mai largi, mai încăpătoare, pentru resturile zilelor de azi și de mîine.

Frumusețea Bilcii o dă tocmai acest amestec de straturi, în care tot ce a fost original și cuprinzător în genialitatea meșterului anonim se păstrează cu sfințenie, se multiplică în dărnicie, se înnoiește în tradiție. Acesta este, în fond, „sufletul satului“, cîntat de Lucian Blaga și de toți marii noștri poeți, matca fertilă a civilizației românești. Să ne uităm o clipă în ochii acestor copii și bătrîni care țin veacurile în mînă și ni le trec prin față, la mîinile harnice și meștere ale acestor fete și femei care torc lîna și înul, cum se făcea și acum 2000 de ani, care țes pînza și velnițele în războaie, le clătesc și înălbesc în apa, curată încă, a rîurilor de munte, care croiesc și chindisesc cămășile și ițile, în culori armonioase, în modele rafinate, îndrăgite nu numai de noi, românii, ci admirate de o lume întreagă (în multe muzee etnografice din străinătate figurează exemplare din Bilca și din alte sate bucovinene).

Sînt încă vii milenarele obiceiuri legate de sărbătorile tradiționale (plugul, caprele, călușii, colindele), de resurecția naturii în primăvară, de anotimpul roadelor și culesului. Iar cîntecele însoțesc, întotdeauna, munca și sărbătorile, făcînd parte din tezaurul sufletesc al omului, în singurătatea naturii sau în colectivitatea casei și satului. Toate s-au născut, parcă, pentru armonizarea legăturilor firești dintre oameni, natură și istorie, dintre realitate și vis, dintre trecere și permanență.

Este talentul de multă vreme cunoscut și recunoscut al „ochiului magic“ cu care Ion Miclea surprinde existența oamenilor și așezările din România (uneori și din alte țări), așa că nu ne mirăm deloc că prin el redescoperim această originală și fermecătoare vatră de creație și frumusețe din Țara de Sus, care este și va rămîne Bilca, pentru totdeauna, în sufletele acelor care o cunosc cel puțin prin această carte.

ION BRAD ■

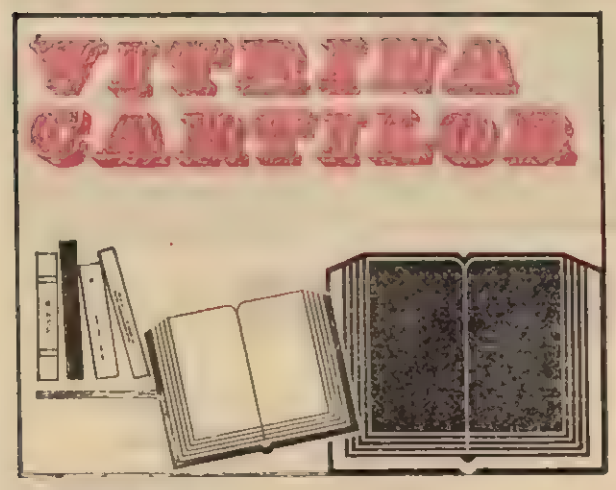

După 60 de ani...

O plăcută surpriză a zilelor din urmă este, fără îndoială, editarea de către Muzeul literaturii române, ca supliment al revistei Manuscriptum, a cărții lui Mircea Eliade Romanul adolescentului miop (text stabilit de Adrian Bota, postfață de Mircea Handoca). Tipărit pentru prima oară integral, micul roman (220 de pagini), scris la șaptesprezece ani, este o revelație, potențată și de revenirea „în vogă", să zicem așa, a conceptului de autenticitate în literatură odată cu proza tînără a ultimelor decenii.

Editor și oarecum legatar al arhivei din țară a lui Mircea Eliade, profesorul Mircea Handoca deține încă numeroase, interesante date despre „cariera" scrierilor de tinerețe ale savantului :

— Precizați în postfața recentului volum că romanul a avut mai multe variante, consecutive. Cum s-a ajuns la versiunea publicată acum ?

— Este varianta de la șaptesprezece ani, socotită chiar de Eliade drept definitivă.

— Și atunci, care a fost drumul cărții pînă la ediția de față?

— Cînd în 1981 am descoperit manuscrisul, i-am expediat autorului o copie dactilografiată, conținînd pe un eventual acord al său pentru publicare. Eliade n-a citit cartea. Pur și simplu se temea să o deschidă. Se temea probabil de o dezamăgire care ar fi tulburat o amintire foarte dragă. Au apărut apoi cîteva fragmente din roman în revista **Manuscriptum**, în cursul anului 1983, de care Eliade a avut cunoștință și pe care, cu bunăvoință și învingîndu-și temerile asupra scrisului său de adolescent, le-a parcurs. Efectul a fost surprinzător și pentru mine. S-a bucurat enorm, i-a plăcut, a găsit că nu scria deloc rău la acei ani tineri și a notat aceste impresii și în scrisori către Constantin Noica, de pildă. **Romanul adolescentului miop** cîștigase, așadar, partida.

— Din 1983 și pînă astăzi au mai apărut și alte fragmente ?

— Da, în vara anului trecut au apărut unele pasaje în limba italiană în volumul **Mircea Eliade și Italia**, apărut la Roma. Există intenția și propunerea de a tipări acolo o traducere integrală. Ni s-a părut însă firesc ca ea să fie precedată de o ediție în limba de baștină pe care, iată, o avem în față. O altă traducere, în limba engleză, este deja realizată și așteaptă tipărirea în Statele Unite.

— Ce va urma acestui supliment al revistei MANUSCRIPTUM ?

— Probabil o ediție a operelor de tinerețe ale lui Mircea Eliade, la Editura Minerva, precum și o ediție critică a întregii sale opere realizată în colaborare cu un colectiv al Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu".

Oglindă a personalității deja în ebuliție, deși încă la vîrsta formării, **Romanul adolescentului miop** își revendică, din acest moment, întîietatea și valoarea de „pattern" față de unele din drumurile pe care proza românească le-a urmat de la scrierea lui și pînă astăzi.

T. MIHAI

Cronica literară de Romul Munteanu

Întrebări și răspunsuri

Oricît de puțin am reflecta asupra modului nostru curent de vorbire nu se poate să nu ne dăm seama că cea mai banală conversație se bazează pe întrebări și răspunsuri. Acestea sînt procedeele fundamentale de informare prin care aflăm **ceva despre cineva. Ce** aflăm și cît știm nu sînt decît rezultate ale arte de-a întreba pentru a obține răspunsul cel mai plin de sens. Dacă vrem să știm **cine** întreabă nu avem decît un răspuns: **toți oamenii** întreabă, fiindcă absolut toți membrii societății au nevoie de informații suplimentare. Puține întrebări sînt gratuite cu răspunsuri dinainte știute. De obicei, **ele** fac parte dintr-o artă a conversației lipsite de orice sens. În general întrebările sînt conjuncturale și izvorăsc dintr-o necesitate evidentă. Întrebăm ca să ne descurcăm într-un oraș străin, întrebăm ce mai face un prieten, întrebăm în general pentru a ajunge la plus-cunoaștere.

Întreabă astfel neștiutorii, copiii, medicii, anchetatorii din justiție, istoricii, etnografii și atîția alții. De la maieutică pînă la pedagogia catehizării totul se bazează pe întrebări și răspunsuri.

Există întrebări care nu rezultă dintr-o necesitate practică imediată. Ele presupun răspunsuri ce nu reprezintă un act necesar de plus-cunoaștere absolută. Asemenea întrebări depășesc stadiul necesității practice. Ele sînt consecința unei curiozități mai profunde, a unei dorințe de-a ști ce se înscrie într-un plan mult mai complex al cunoașterii. Este cu totul altceva cînd un medic, un psihanalist, să spunem, îl chestionează pe un bolnav decît atunci cînd un procuror îl anchetează pe un inculpat. Întrebările pot fi elementare, nevinovate, blînde, așa cum pot fi și insinuante, scormonitoare, agresive. De ce nu am recunoaște oare că răspunsurile depind în mare măsură de arta întrebărilor.

Întrebăm adeseori din ignoranță, dar nu sînt excluse cazurile interogării dintr-un prea plin de știință. Pe ce se bazează oare interviurile, convorbirile cu oamenii de artă și știință, anchetele socio-politice? În toate aceste cazuri, cel care întreabă are o **prestiință** a lui, o **documentare** amplă, menită să ducă la o plus-cunoaștere prin răspunsuri.

Am citit de-atîtea ori cu plăcere acele **Entretien avec...** Borges, Ionescu și alții. De la început se observă că cel care chestionează este saturat de informații privitoare la viața și opera celui interogat. Subiectul confirmă sau infirmă întreoările puse, oferă detalii, își amintește amănunte trecute într-o stare latentă. Întrebările -vin în întîmpinarea unor răspunsuri de suprafață, care sînt aproape gata-făcute, așa cum pot declanșa replici de adîncime, scoase dintr-un inconștient aproape adormit.

Dar întrebările și răspunsurile țin și de un anumit climat etic și cultural, ca și de o întreagă atmosferă socio-politică. Ne întoarcem, așadar, la Virgil Șoin, la cărțile sale despre **Secretul făuririi personalității** (1982) și **Personalitate și succes** (1987) și intrăm subit prin întrebări și răspunsuri în lumea noastră românească. Constatăm astfel de la început că medicul-psihiatru care pune întrebări este un ins atît de blînd și delicat încît adeseori evită să-și facă relevantă profesia prin chestionarea fondului latent al ființei umane. Îndrăznețile lui Virgil Șoin nu vizează straturile de profunzime, ci diversitatea personalității umane văzută într-un orizont socio-psihic și profesional extrem de variat. Convorbirile concepute de autor nu sînt specializate într-un anumit domeniu. Dimpotrivă, Personalitățile chestionate de el sînt chirurgi, agronomi, ingineri, cîntăreți de operă, lingviști, arhitecți și... oameni de litere. Din această cauză limbajele folosite ar fi trebuit să aibă o imensă deschidere pentru a se putea grefa pe domenii atît de variate. Ei bine, claviatura întrebărilor puse de analist rămîne destul de restrînsă. Pornind de la anumite premise ale autorului pe care le vom enunța, vom descoperi și motivația chestionarelor sale care au un mare grad de generalitate. De fapt, cercetătorul și-a îndreptat atenția spre anumite situații fundamentale cu care este confruntată ființa umană, de unde rezultă și unele răspunsuri relativ stereotipe. Întrebările cu un mare grad de adecvare la profesia celor chestionați sînt puține. Este demn de observat cum Virgil Șoin anchetează omul-creator în general, atunci cînd a ajuns la o înaltă performanță a operei sale. Autorul este convins că un activist pe tărîm obștesc, un actor, un sportiv, un lucrător în domeniul industriei și agriculturii poate ajunge prin **efort de creație și conduită inovatoare** la performanțe la fel de mari, indiferent de **domeniul de creație.** Potrivit acestei concepții, oameni precum Constantin Arsene, Folea Ioan Ivana, C. Dăconescu, Valentin Teodorian, Ecaterina Oproiu, Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, N. Manolescu, C. Toiu, Eugen Simion, Ion Lăncrănjan ș.a., folosindu-se de aceleași resorturi psihice fundamentale (rareori diferențiate), pot să ajungă la împlinirea maximă a personalității lor.

De multă vreme, nimeni nu mai pune la îndoială faptul că personalități cu preocupări extrem de diferite pot ajunge la rezultate excepționale. Trăim doar într-o epocă de explozie a informației științifice de domeniul evidenței și orice discuție pe această temă ar fi cel puțin otioasă.

Dar nu este mai puțin adevărat că nimeni nu a reușit încă să explice cum s-au aglomerat personalități creatoare atît de diverse în anumite epoci cum a fost **Renașterea**, așa cum nu s-a putut explica nici rarefierea lor excesivă, în alte perioade. Teoriile de tip elitar au eșuat și în acest domeniu.

Credem totuși că tocmai criteriul **creației**, privită ca **unicat**, se cuvenea să fie mai limpede diferențiat de inovațiile de factură **repetabilă**. Considerăm că departajarea între **creațiile de tip serial și unicate** trebuie să capete un statut mai ferm chiar și în cadrul selectării personalităților chestionate. Cărțile lui Sorin Virgil mi se par aglomerate cu prea multe tipuri creatoare de factură **repetabilă**, așa cum și unele cărți ale lui Fănuș Neagu sînt luate în stăpînire de prea mulți prieteni. Pe această cale, distincțiile se estompează, omul cu o înaltă calificare serială fiind introdus într-un spațiu de excepție.

Dar generozitatea și delicatețea lui Virgil Șoin sînt înseși atributele personalității sale.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Elogiu muncii de fiecare zi

Nu orice om pe lîngă umărul căruia treci strada te poate salva, căutătorule de eroi de reportaj. Așa cum, nu rămînem, în febra descoperirii statuilor, doar în lumina strălucirilor ecvestre. S-a modelat, în scurgerea timpului, o tehnologie specială de reciprocă identificare. Un resort abia perceptibil te mînă din spate, te ține aproape, nu-ți dă pace pînă cînd, iată, dialogul s-a declanșat.

Intră în necesara recuzită reportericească prețuirea de a iscodi interlocutorul. N-am zis a-l sicii. Rămîne de apreciat știința folosirii pragurilor, a deschiderii zăvoarelor. Interviurile trăiesc din reușita acestor confluențe.

Dominanta cărții pe care Viorel Sălăgean și-a intitulat-o „Dialoguri întîmplătoare despre lumea în care trăim" (Editura politică, 1987) prezintă cîteva semne particularizatoare. Deloc întîmplător traiectul ce și-l propune. Interlocutorii sînt mulți, locurile diverse, preocuparea — una singură : la ce gîndesc oamenii ? În uzină, pe șantier, la catedră, în clinică, acasă, pe stradă, oriunde ne aflăm avem de dus cu noi proprietatea de a gîndi, de a ne frămînta, de a stoarce seva din lucruri. Mersul înainte reclamă acest mereu efort de raportare la mediul în care ne aflăm, la timpul ce ne așteaptă. Avantajul de a ști cu cine să stai de vorbă aduce după sine obligația de a nu compromite oferta făcută. Dificultatea întreprinderii se răscumpără prin rotunjimea fructelor culese.

Te urmărește, din paginile acestei cărți într-o înlănțuire dibaci strunită, crîmpeie de viață, autosondări benevole, întrebări pieptișe, răspunsuri rostite cu conștiința autorității. Biografii de oameni celebri, biografii de oameni simpli. Toate la un loc — zbateri pentru succesul în munca de fiecare zi, efort, transpirație cu lopata, la adăpostul convingerii că nimeni nu ne va lua de pe umeri povara răspunderii ce ne-am asumat-o pentru noi și pentru generațiile ce ne vor urma. Se întîlnesc între coperțile de carte semnată de unul din condeiele cele mai exersate la noi pe terenul publicisticii de teren înhățat de plăcerea convorbirilor profitabile cu oameni care au ce spune, destine de excepție. Meseria se dovedește [illegible] în [illegible] cărții. Cu tot cultivat intuiție cu siguranță în țesătura convingerilor, a faptelor și ideilor lor. Titluri și subtitluri parfumate cu prețioare de artizan, ascunse în frumos dăltuite alveole, desconspiră esențele. Starea de definiție a acestora rămîne cea esențială — starea de neodihnă. Obsesia nedisimulată — adjudecarea performanței în registrul său cel mai de sus. Ei trudesc cu convingere în durata lui, în strălucirea-i fără egal, la Monumentul muncii.

Ne rămîne posibilitatea de a avea cheia înțelegerii că drumul spre mîine trece, indiferent de meridianul Terrei de pe care privim rotirea astrelor, prin răspunderea față de „clipa cea repede". Care, într-un cosmos asediat de roboți și zboruri interplanetare, de complicate ecuații ale existenței, găsește resurse să opteze cu glas potolit, dar ferm, pentru sinceritate, candoare și omenie.

NEAGU UDROIU

Plantele endemice, un tezaur inestimabil

O nouă carte de referință în literatura botanică — „Plante endemice în flora României" — este semnată de dr. G. Dihoru și dr. C. Pârvu și a apărut la Editura Ceres la sfîrșitul anului 1987. Plantele endemice ale României sau fitoendemitele sînt acei reprezentanți ai florei a căror răspîndire nu depășește hotarele țării noastre și care sînt totodată produsul istoric al pămîntului românesc. Ele reprezintă circa 4—5% din totalul de aproximativ 3 350 specii de plante superioare (pteridofite, gimnosperme și angiosperme) care compun covorul vegetal al țării noastre. Sînt prezentate 80 de fitoendemite (46 specii și 36 subspecii) după următoarea schemă : denumirea științifică, descrierea botanică, ecologie, cenologie, răspîndire și în cîteva cazuri importanță.

Din punct de vedere al gradului de periclitare, numai 15 specii sînt neprimejduite, efectivele celorlalte fiind rare vulnerabile sau chiar periclitate. Numărul speciilor fitoendemice crește cu altitudinea. Aproximativ 72% dintre ele își au biotopul în zonele montane, subalpine și alpine. Foarte puține au o arie de răspîndire mai întinsă. Așa este Hepatica transsilvanica (crucea voinicului), care crește în întreg lanțul Carpaților Românești. La extrema cealaltă se situează Andryala levitomentosa, al cărei areal, situat în Pietrosul Broștenilor, nu depășește 150 m².

Multe dintre fitoendemite impresionează nu numai prin aceea că nu pot fi întîlnite în nici o altă țară a lumii, ci și prin gingășie și miresme unice, prin frumusețea culorii și formei florilor. Învelișul floral al unora este alb (Sorbus dacica — sorbul dacic), al altora roșu (Dianthus callizonus — garofița Pietrei Craiului), al cîtorva este galben (Linum uninerve — inul de Banat, Papaver corona-sancti-stephani — macul galben), albastru (Hepatica transsilvanica — crucea voinicului, Delphinium simonkaianum — nemțișorul) sau verde (Festuca bucegiensis — păiușul).

Reducerea efectivelor unor specii endemice sau neendemice se poate datora nu numai scă-

SEMNAL

● În colecția „Romanul de dragoste" a Editurii Eminescu a apărut nu demult cartea scriitorului francez Claude Spaak, **Ecouri în memoria timpului** (în traducerea Sandei Răpeanu) — un delicat, melancolic mesaj antirăzboinic, realizat cu mijloacele poemului în proză, dar și cu sinceritatea aproape brutală cu care literatura războiului ne-a obișnuit în veacul nostru. O biografie — a unui tînăr soldat german pierit în mod absurd în ultimele zile ale războiului — este reconstituită, ca un joc de puzzle, de chiar cel care se afla de dincolo de baricade. Odată prăbușite falsele ganițe ale frontului, umanitatea își regăsește sentimentul fraternității, ritmul unic al sărbătorii, al ceremonialurilor vieții, care nu țin seama de frontiere. O reconciliere prin conștiință și amintire — micul roman al lui Claude Spaak rămîne o tulburătoare lectură.

● O încercare de biografie literară obiectivă este masivul volum de „dialoguri adnotate" **Lucian Blaga printre contemporani** realizat de I. Oprișan. Ample interviuri cu personalități și persoane care s-au aflat în preajma poetului aruncă lumini neașteptate asupra **omului** care a fost Lucian Blaga, întregind imaginea poetului, apropiindu-ne-o. Vasile Băncilă, Șerban Cioculescu, Radu Boureanu, Dorli Blaga, Corneliu Blaga, Tudor Ciortea, Ovidiu Drimba, Alexandru Balaci, Ștefan Aug. Doinaș, Ovidiu Papadima, D. Micu, Teohar Mihadaș, Tudor Ciortea, Edgar Papu, Ștefana Velisar-Teodoreanu, George Sbârcea, Eugen Todoran, Grigore Popa, Aurel Avramescu, Maria Avramescu și alții sînt interlocutorii lui I. Oprișan în acest volum de mare însemnătate pentru exegeza și chiar pentru posteritatea autorului **Poemelor luminii**. Dincolo de amănuntul biografic — binevenit, de fiecare dată, mai ales în cazul unui creator care și-a drămuit cu zgircenie gestul public — **Lucian Blaga printre contemporani** reușește și imaginea unui timp, așa cum a fuzionat el în jurul unei mari personalități.

● Editura Eminescu și-a asumat sarcina de a realiza prima ediție a **Istoriei literaturii române — Epoca veche**, de Sextil Pușcariu, după 1944. Reproducînd ediția a doua a lucrării, apărută în 1930, noua ediție este îngrijită de Magdalena Vulpe (cu o postfață de Dan C. Mihăilescu) Un foarte interesant „jurnal" al elaborării celei mai importante opere a primului rector al Universității clujene ne pune la îndemînă **Cuvîntul înainte** al editoarei. Scrupulos — prin fire și, deopotrivă, prin formație —, Sextil Pușcariu a avut de suportat nu numai consecințele firești ale specializării sale („munca istovitoare la dicționar, aprofundarea studiilor lingvistice, preocupările noi în domeniul fonologiei, inițierea lucrărilor **Atlasului lingvistic român** acaparau toată atenția și tot timpul savantului", spune Magdalena Vulpe), ci și o posteritate „zgîrcită", ca să spunem așa, dacă e să măsurăm distanța între ultimele două ediții ale acestei importante istorii a literaturii noastre vechi. Reconsiderat, reeditat, reașezat în ierarhia cuvenită, Sextil Pușcariu devine ilustrarea propriului său principiu de viață și de conștiință pe care timpul n-a obosit să-l acrediteze : „Ceea ce va rămîne după munca noastră sînt operele ce le scriem și elevii ce-i facem noi, cei ultați de guvernanți, și nu isprăvile efemere ale miniștrilor răpiți de mirajul «Puterii»".

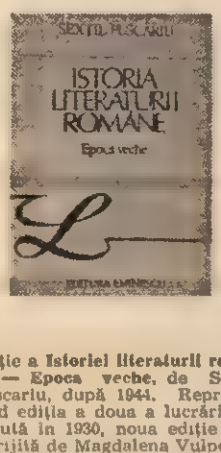

● „Privită din apropierea punctului terminus al secolului pe care, într-un fel, l-a inaugurat, poezia lui Bacovia apare astăzi ca un dublu „caz". În primul rînd în sens istoric, prin spectaculoasa promovare între primele valori ale poeziei românești. Pînă aici, drumul n-a fost — se știe — ușor. Între recunoașterea deplină și aprecierea ca autor minor, opiniile critice au cunoscut toate nuanțele. (...). Pe de altă parte, poezia lui Bacovia constituie iarăși un „caz" (...) dacă o privim în legătură cu actuala situație a poeziei și literaturii românești, care înregistrează în ultimii ani masive deplasări înspre structuri noi, postmoderniste. Atare reordonare a cîmpului cultural s-ar putea să-l transforme pe Bacovia într-un model de evoluție a limbajului poetic, dacă nu chiar în principalul precursor al tendințelor actuale, așa cum Blaga fusese unul pentru poezia scrisă la noi în anii '60—'70". Justificată astfel (în postfață), noua ediție **G. Bacovia. Poezii — Proză**, îngrijită de Ion Bogdan Lefter (care semnează și bibliografia volumului), nu este numai un act editorial de rutină, ci și un efort de permanentă actualizare a uneia dintre valorile clasice remarcabile ale literaturii noastre.

TANIA RADU

Pagini albe...

Cu cîtă bucurie am deschis cartea lui Marcel Mihalovici **Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni**, ediție alcătuită, cu deosebitu-i profesionalism, de criticul Valeriu Răpeanu.

Am început această lectură, avidă să aflu ceva nou despre iluștrii prieteni ai lui Marcel Mihalovici ca și despre acest mare artist. Cu cît înaintam cu atît socoteam o desfătare această carte, apărută în Editura Eminescu.

De la pagina 65 au început enervările. Primele întîlniri ale lui Marcel Mihalovici cu George Enescu sînt frînte la paginile 66—67, altfel la locul lor în carte, dar albe... Doream atît de mult să cunosc laboratorul de creație al lui George Enescu dar... Nu trec două pagini normale și la 70—71 iarăși, brutal, se întrerupe firul povestirii. Paginile 74—75 suferă de aceeași infirmitate. Indiferența față de cititor continuă în crescendo pentru că paginile albe se succed, parcă, într-o voită planificare. Din nou lipsa textului important la paginile 78—79, 82—83, 86—87, 90—91, 94—95.

Dintr-o carte rară, un document al timpului despre personalitatea unor mari creatori români, lipsind 16 pagini insatisfacția cititorului nu este un moft.

Așa cum se prezintă tipografic volumul **Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni** denotă lipsa unui control tehnic, pentru că această carte incompletă nu ne conduce la altă concluzie. Regretăm pentru prestigiul Editurii Eminescu, pentru tipografia „13 Decembrie", dar mai ales pentru noi lectorii unui volum atît de prețuit de iubitorii de cultură.

CARMEN DUMITRESCU

Sinteza unor călătorii spirituale

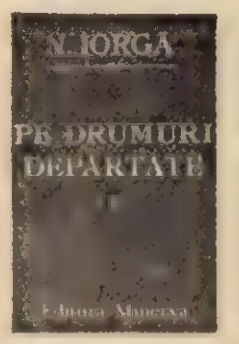

● Un veritabil eveniment cultural poate fi considerată apariția, în primele zile ale noului an, a volumelor 2 și 3 din memorialistica de călătorie a lui N. Iorga, la numai cîteva luni de la publicarea volumului 1. Sînt reunite aici, sub titlul, **Pe drumuri depărtate**, pentru întîia oară în totalitate, notele de drum, impresiile, opțiunile, conferințele, jurnalele, volumele și studiile marelui savant, din 1890 pînă în 1939, dedicate istoriei, geografiei, etnopsihologiei, mentalităților, economiei, literaturii, politicii etc., din Italia, Bulgaria, Grecia, Franța, Elveția, Belgia, S.U.A., Olanda, Anglia, Spania, Danemarca, Portugalia, Suedia ș.a. Autorul ediției (ce cuprinde nu doar scrierile propriu-zise de călătorie, ci și toate referințele în domeniu, selectate din întreaga operă a lui Iorga), al bogatului sector de note și comentarii, ca și al studiului final este același Valeriu Răpeanu, editor neobosit și plin de inițiative culturale de anvergură. „Aceste pagini — scrie V. Răpeanu în **Cuvîntul către cititor** — sintetizează, într-o structură artistică inconfundabilă, cultura enciclopedică a savantului, viziunea simulată asupra fenomenelor vieții percepute în concretețea existenței lor cotidiene, în desfășurarea lor arborescentă în timp și spațiu ca și relevante și definitorii caracterizări asupra mentalității și psihologiei colective din țările vizitate". A mai glosa pe marginea marelui interes al acestor volume, care, practic, „rezumă" o lume de-a lungul a 50 de ani, ni se pare de prisos, lucrarea fiind, de acum, un bun cîștigat. Ea echivalează, într-un fel, cu o întreagă bibliotecă.

(T. R.)

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Etimologia și limba română

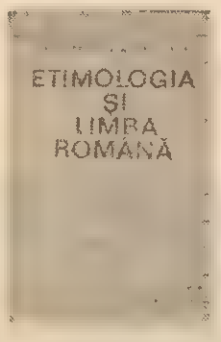

Etimologia este, fără îndoială, una dintre disciplinele lingvistice privilegiate din punctul de vedere al audienței. Dincolo de cercul specialiștilor, ea se bucură de un „public" larg, foarte diversificat social și profesional, pentru care originea cuvintelor, a principalului instrument al comunicării, constituie obiectul unei legitime curiozități. Și aceasta cu atît mai mult cu cît așa-numita „ecuație" etimologică „x provine din y" are și virtutea de a înfățișa, concentrat, o adevărată aventură spirituală. Căci o etimologie interesantă, întotdeauna dificilă, deseori controversată, oferă posibilitatea refacerii unei veritabile peregrinări prin spațiu și timp, prin lumi de care, de multe ori, doar cuvintele, prin formele și înțelesurile lor, mai dau seamă. De aici capacitatea etimologiei de a furniza nu numai un răspuns curiozității intelectuale, ci și un fel de satisfacție estetică.

Iată de ce se cuvine salutată ca o apariție binevenită, de mult necesară în cultura noastră actuală, lucrarea **Etimologia și limba română** (Ed. Academiei R.S.R., 1987), publicată recent de doi reprezentanți prestigioși ai disciplinei, prof. Ion Coteanu și Marius Sala. Într-un limbaj clar și nesofisticat, accesibil și celor fără o pregătire filologică specială, ea oferă răspunsul specialiștilor la cele două întrebări pe care și le pun, în acest domeniu, categorii largi și foarte eterogene de cititori : cum se face, cum se „descoperă" o etimologie și care sînt problemele cu care se confruntă astăzi studiul etimologic al vocabularului românesc.

Dificila sarcină de a explica pe înțelesul tuturor principiile teoretice și metodologice ale cercetării etimologice a fost asumată de acad. Ion Coteanu, în prima secțiune a lucrării. În cele cinci capitole ale acesteia **(Ce este etimologia, Gruparea cuvintelor, Etimonul, Acțiunea și consecințele metaforei, Etimologie directă și etimologie indirectă, etimologie multiplă și etimologie populară)**, autorul demonstrează mecanismele complicate ale „jocului" pe care îl reprezintă căutarea unei etimologii, extrăgînd și lămurind regulile severe ale acestuia, reconstituind toate fazele ce trebuie străbătute de cercetător astfel încît etimonul propus să nu fie contrazis de nici un fapt de natură lingvistică sau extralingvistică, să se sprijine pe un mare număr de argumente. Toate acestea bogat exemplificate în primul rînd cu fapte de limbă română, de cele mai multe ori etimologii dificile, la care soluțiile de pînă în prezent nu au întrunit acordul unanim al cercetătorilor și pentru care autorul prezintă noi sugestii. Este posibil ca nici explicațiile date de acad. Ion Coteanu pentru cuvinte ca **război, copil, blană** să nu se bucure de aderiunea altor etimologi. Ele sînt însă foarte semnificative pentru cele două calități care trebuie îmbinate în investigația etimologică : bogăția informațiilor și talentul de a le converti în martori convingători ai istoriei propuse.

Că în etimologie interesant este aproape sinonim cu dificil o dovedește și cea de-a doua secțiune a lucrării, al cărei autor, Marius Sala, trece în revistă diversele straturi etimologice ale vocabularului românesc (latin, traco-dac, slav, maghiar, grec, turcic, romanic, german). În examinarea acestora, după prezentarea problemelor de ordin general, sînt discutate nu categoriile de cuvinte cu etimologie necontestată, ci acelea pentru care există mai multe ipoteze. Așadar o prezentare a stadiului actual al cercetărilor de etimologie a limbii române, al cunoașterii și, în egală măsură, al ignoranței noastre în acest domeniu. Ca și în prima secțiune, prezentarea se face din interiorul laboratorului etimologului, Marius Sala precizînd de fiecare dată propria-i poziție : aderența la unele din ipotezele anterioare, îndoiala asupra validității altora, sugerarea unei noi explicații.

Astfel concepută și realizată, lucrarea **Etimologia și limba română** prezintă un incontestabil interes atît pentru „profani" cît și pentru specialiști. Poate că principala învățătură pe care o vor desprinde cei dintîi este că relativ puține etimologii pot fi considerate ca definitive, că, în lumina noilor date ale cunoașterii, multe, foarte multe sînt supuse revizuirii și că prudența cercetătorului în avansarea unui etimon, opțiunea pentru prezentarea a două sau mai multe soluții sau chiar pentru înlocuirea etimonului cu un semn de întrebare, departe de a fi o vină gravă, cum uneori am fi tentați să credem, trebuie privite ca singura manifestare posibilă a eticii științifice.

JANA MATEI

VITRALIU DE HARGHITA

Inițiată în descendența directă a platformei ideologice novatoare statuată la Congresul al IX-lea al partidului, noua împărțire administrativ-teritorială a țării, de la care se împlinesc în aceste zile două decenii, a reprezentat una din primele mărturii ale uriașei forțe de inovare socială dobândită de partidul nostru în anii glorioși ai Epocii Nicolae Ceaușescu. Noile județe aveau să constituie matricea social-politică și geografică optimă pentru implinirea unui dezierat prioritar al construcției socialiste : dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor țării.

Insăși această reintoarcere a județelor „la ele acasă", în matca pe care le-au croit-o tradiția și istoria națională, a semnificat o magistrală restituire către contemporaneitate a virtuților de patriotism ce-au înnobilat de-a lungul vremurilor toate meleagurile țării.

Perspectiva acestor două decenii demonstrează cu puterea faptelor uriașele implicații benefice pe care actuala geografie politică a țării, inspirată de istorie și pecetluită de cuvintul ctitorului vizionar al acestei epoci, le-a avut și le are asupra dezvoltării multilaterale a României, legitimînd în fața lumii de azi profunzimea și virtuțile unei politici originale, pe deplin adecvată la condițiile concrete ale țării și aflată în vibrant consens cu aspirațiile intregului popor.

Pilnie pentru copaci

Așa cum nu există pădure fără uscături, la fel nu există uscături fără un combinat de prelucrare a lemnului. Cel puțin așa stau lucrurile în județul Harghita, unde toate uscăturile Gurghiului, Călimanilor, Giurgeului și-ale celorlalți munți care străjuiesc spre vest, nord și est sint pogorite spre Toplița, unde există Combinatul de exploatare și prelucrare a lemnului. Combinatul s-a înființat de vreo 15 ani, dar prin aceste locuri dintotdeauna au existat ateliere meșteșugărești pentru prelucrarea lemnului.

De altfel, în întreaga Harghită scrîșelitul în lemn s-a perpetuat peste veacuri ca un fel de reflex al oamenilor, un reflex conditionat, desigur, de mediul natural în care ei trăiesc.

La Toplița se adună ca într-o pilnie copaci din 22 de guri de exploatare răspîndite prin colaurii munților. La fiecare din aceste „guri" există cîte-o echipă de tăpinari, în frunte c-un maistru : la Hurings și Suciu Gheorghe, la Voivodeasa — Brauc Dumitru, la Bătrîna — Birgăoanu Pavel, la Lomaș, sub Călimani — Szekely Emerie, la Stînceni Mermezu — Corpoș Iosif. Ei sînt scînteia care aprind motorul unei întregi industrii, o industrie ce începe acolo, sus, cu munca dură și anonimă a tăpinarilor și sfîrșește în scaunele pe care ne așezăm confortabil.

Combinatul prelucrează 130 000 m c masă lemnoasă pe an ; la început, producea mai ales cherestea de fag și rășinoase, dar cu timpul au prins contur ateliere în care lemnul este prelucrat mai mult, mai rafinat și, în consecință, mai rentabil. Din 1985 a început o amplă modernizare a combinatului astfel încît la Toplița s-a dat în folosință o fabrică de scaune și o secție de mobilă stil, la Gălăuțaș — pe lîngă binale și placaje se fabrică acum furnir estetic și panel, iar la cea de-a treia secția aparținătoare, din satul Hodosa, comuna Sîrmuș se produc semifabricate și scaune pliante.

Se înțelege că modernizarea aceasta nu s-a făcut cît ai bate din palme. Nodiș Grigore, președintele sindicatului din combinat cunoaște bine ce a presupus ca de la lemnul spart cu securea să se ajungă acum la mobilă pentru export. Și chiar dacă totuși, pare și pregătit pentru așa ceva, fiind o enciclopedie vie a tot felul de date despre acest oraș-stațiune cu numai 2050 de locuitori. Tușnadul o fi el cel mai mic oraș din țară, dar, totodată, este una din puținele stațiuni care se confundă cu un parc : nici o sursă de poluare („după cum arată apele Oltului, sîntem cei mai curați olteni !"), aer curat („aerosoli rășinoși, cu ioni negativi"), liniște („doar trenurile mai fac gălăgie") etc.

Cei care nu cunosc — merită să afle, iar celor care cunosc — le va face plăcere să le reamintim că Tușnadul este locul unde se pot trata 25 de afecțiuni (cardiovasculare și ale sistemului nervos central) datorită potențialului balnear deosebit existent aici. Mai importantă decît această realitate naturală este preocuparea oamenilor de a „îmbrăca" în haine civilizate această realitate, de a asigura, deci, condițiile în care fiecare din cei peste 70 000 de oaspeți ciți vin la Tușnad în fiecare an să aibă motive să revină. Este capitolul la care tînărul Breda Lucaci („descălecat" aici tocmai de la Virșoț, de lîngă Șimleu Silvaniei) este imbatabil: „Tușnadul are 632 de locuri în trei hoteluri, 1 804 în case de odihnă, 308 la popasul turistic, 100 de locuri pentru corturi, precum și 2 500 locuri în unități de alimentație publică. Capacitatea de cazare s-a dublat față de 1965, iar baza de tratament balnear s-a modernizat substanțial, punînd în valoare apele minerale și emanațiile, pentru mofete.

Ne preocupă tot mai mult să nu rămînem numai la așa-zisul sezon, ci să facem din Tușnad o stațiune pentru toate anotimpurile, prin generalizarea freeu-ce specialiști numeșc cure profilactice active. Extindem posibilitățile pentru turism cultural și cel științific, fiind în curs de amenajare spații adecvate pentru găzduirea unor asemenea manifestări naționale și internaționale".

Tușnadul e cunoscut pentru virtuțile sale balneare de peste un secol și jumătate, dar asta rămîne doar un lucru de arhivă. Pentru că Băile Tușnad continuă să întinerească. Vorba lui Breda Lucaci : mi-a spus că tinerii din oraș au amenajat prin muncă patriotică un izvor părăsit ce ieșea printr-un trunchi de copac, botezîndu-l „Izvorul tineretului". Și ce face apa lui ? „Întinerește — și-n rest nimic !".

Sticla cu trei etichete

În Harghita nu se bea șprit pentru că vinul strică apa... Zicala au inventat-o cei din Borsec, unde se captează și îmbuteliază una dintre cele mai bune ape minerale din lume. Chiar dacă ierarhiile sînt greu de făcut (apa care conține fier e bună pentru unii și mai puțin bună pentru alții), faptul că apa de Borsec e căutată în R.F.G., Liban, Siria, Ungaria, Israel, Iordania — ca să amintim contractele mai recente — spune suficient de mult despre popularitatea, să-i zicem așa, a acestei ape minerale.

Important pentru toată lumea este că lucrătorii „Apemin" Borsec nu acceptă lazde pentru un lucru de care nu sînt „vinovați" și care este chiar calitatea naturală a apei pe care o îmbutelează. Printre cei care... nu se îmbată cu apă rece este chiar tînărul inginer șef, Alexandru Voinea. Numit nu prea demult în această funcție, are luciditatea și ambiția să facă din treaba asta „banală" a fabricării apei minerale mai degrabă o virtute a omului decît un dar al naturii. Iar această virtute apare atunci cînd fiecare din noi, în orice colț din țară am fi, putem avea la îndemînă o sticlă cu apă de Borsec.

„Apemin" Borsec produce 160 000 l apă pe zi prin exploatarea a două izvoare captate pentru îmbuteliere. Producția fizică se măsoară în litri, dar pe piață e cîtă de sticle de 1 litru, existînd „în schimb", un surplus de ambalaje de 0,5 litri. Din motive lesne de înțeles producția e limitată adesea la posibilitățile de ambalare și transport. Pentru că lungul drum al apei spre mesele noastre începe cu cei 54 km dintre Borsec și Toplița. Pe acest traseu s-a construit o cale ferată îngustă — singura soluție de a transporta mai operativ apa spre beneficiari (în afara acelora, puțini la număr, care pot trimite mijloace auto pînă la Borsec). Or, acest transport presupune un consum de 1 400 l motorină pe zi (pentru locomotiva care duce trenul de 4 ori), plus manopera de încărcare (la Borsec) și descărcare (la Toplița) care intră tot în cheltuielile secției.

De aceea, cei de la „Apemin" Borsec rîd cu un ochi și plîng cu celălalt : se bucură pentru bogăția pe care le-o dau munții, dar se întristează văzînd cît de costisitoare este ieșirea ei spre lume. Cu alte cuvinte, mai scumpe sînt tăriței decît mălaiul — mai mult costă avatariile de ambalare și transport decît apa propriu-zisă. Și nu întru totul hazardată este opinia că o rentabilizare a muncii în secția „Apemin" depinde și de prețul de desfacere al apei minerale.

Obișnuindu-se cu situația ca și cu apa pe care o îmbutelează, „Apemin"-ul din Borsec trăiește acum emoția intilnirii cu un nou tip de ambalaj. Este vorba de o sticlă cu format bombat, asemănătoare unei popice — dacă această comparație nu e cumva neinspirată. Sticla se fabrică la „Faianța" Sighișoara, care s-a angajat să producă buteii de diferite capacități. Omologate sînt, deocamdată, sticlele „Amex" de 330 ml și 750 ml, urmînd să fie introduse în fabricația de serie cele de 200 ml și 1 l.

Pentru export, sticlele acestea trebuie să aibă trei etichete (două în părți opuse și un „fluturaș" pe gît), dar o mașină care să le lipească simultan încă nu există (se cercetează la Tîrgu Mureș). Dar chiar și așa, cu etichetele lipite manual, aceste sticle sînt ca o rază de frumusețe și plăcere, pe masa oricui s-ar afla... Dincolo de designul atrăgător, aparanta severă a celor de la Borsec a ascuns oameni care știau să prețuiască apa precum propria lor mîncă, este că în aceste sticle, în sfîrșit, nu se va mai pune niciodată ulei...

Burete pentru împărăția apelor

În județul Harghita sînt identificate peste 2 000 de izvoare de apă minerală de toate felurile, dar nu este deloc exclus ca numărul lor să fie mult mai mare.

Că această bogăție poate fi ca o „pacoste" o știu cei mai bine locuitorii de la Pucioasa, Sîntimbru, Tușnad și din alte locuri unde, uneori ai săpa după „apă obișnuită", tot de minerală dai. Oamenii au apă de băut, dar n-au de gătit, iar spălatul rufelor presupune o întreagă alchimie (multă sodă, leșie etc). E ca-n povestea cu cel care prefăcea în aur tot ce atingea... O întîmplare reală, hazlie ca o anecdotă, sintetizează cel mai bine situația : cineva dintr-un alt județ a cumpărat o vacă de la un harghitean ; după cîteva zile i-a telefonat fostului proprietar, reclamînd că vaca e bolnavă, din moment ce nu bea apă... Răspunsul harghiteanului a fost să-i pună în găleată apă minerală și-o să vadă... Bineînțeles că vaca a băut apă minerală, spre disperarea celui care-o cumpărase !

Față de această realitate naturală, prima tendință de raportare este una critică : ce se face pentru valorificarea apelor minerale din județ ?

Ei bine, în Harghita se face foarte mult pentru captarea, industrializarea și valorificarea acestei bogății naturale. În Miercurea Ciuc există Întreprinderea de bere, spirt și ape minerale care se ocupă exact cu ceea ce-i scrie pe firmă. Director este inginerul Zoltan Magyari, care din 17 ani în „cîmpia muncii", 14 i-a trăit aici. Sînt motive să spună că, pe cît se poate, cunoaște județul ca-n palmă. Și tocmai de aceea recunoaște că „da, apa minerală se mai pierde, n-avem ce face, mai ales că e greu de stiut cu exactitate cîte izvoare există și care sînt resursele totale de astfel de apă". E limpede că vorbește din punctul de vedere rațional al eficienței economice — și nu al abundenței naturale. Pentru că mai sînt izvoare nestiute, mai sînt și izvoare necaptate, a căror apă merge pe chiul gîrlii, dar exploatarea lor industrială, în mod obiectiv, este deocamdată nerentabilă economic. Ca urmare, problemele întreprinderii sînt probleme obișnuite : producție, plan și realizări. Principalele zone de acțiune sînt Borsec (capacitate de 100 mil. litri pe an), Sîncrăieni (50 mil. litri) și Tușnad Sat (37 mil. litri). Nu este locul să intrăm în detaliile mersului apei minerale de la izvoare pe masa consumatorului, mai ales că revista noastră s-a ocupat adesea de această problemă. Apele minerale reprezintă o treime din producția I.B.S.A.M. Miercurea Ciuc, pondere suficientă să dea bătaie de cap cu : ambalajul, transportul și manopera.

Ambalajele sînt puține, greoaie (de peste două ori mai grele față de conținutul util), voluminoase (13 tipuri de box-patete circulă în sistemul național) și perisabile (indeobște iarna, cînd apa înghețată în timpul manipulării). Butelia de plastic este încă la stadiul de cercetare (prototipul realizat la Iași fiind sub standardele internaționale : „respiră" prin pori și apa își pierde proprietățile după 6 luni, nu după 1 an cît este garanția), iar ambalajele din cutii de carton reprezintă deocamdată un lux prea mare față de posibilitățile industriei de hîrtie.

Transportul este, de asemenea sub capacitatea de livrare a fabricilor, iar manopera este covîrșitoare (35 la sută din cheltuieli), în condițiile existenței unor operațiuni ce nu pot fi mecanizate datorită sortotipodimensiunilor pe care le au ambalajele ce sosesc în curica fabricii.

Cu toate aceste probleme arhicunoscute, I.B.S.A.M. este ca un „burete" pentru împărăția apelor harghitene, căror „le-a pregătit" cel puțin două noutăți ; prima este că preluarea de la industria locală a secției de capsule (de capace, mai popular zis) a accelerat circulația mărfii (și a banilor) — anterior fiind dese situațiile în care berea și apa minerală nu puteau fi vîndute pentru că stîlcele n-aveau capac ! Acum se fabrică 5 tone de capsule pe zi, iar dacă ar fi tablă suficientă, I.B.S.A.M.-ul ar mai scoate în plus vreo 17 milioane lei prin vînzarea capsulelor care-i prisosesc.

Al doilea lucru ingenios pe care l-au reușit harghitenii este pasteurizarea berii la butoi, cu avantajele evidente : calitate bună, manoperă puțină, posibilitate de transport în zone mai depărtate ș.a.m.d.

Sinteza muncii la I.B.S.A.M. este că această întreprindere se află pe locul 9 din 35 de fabrici producătoare de bere — ceea ce nu-i deloc neglijabil în condițiile în care Harghita e un județ spre care toate privirile sînt ațintite mai ales pentru apele lui minerale.

„Tricotop" a urcat în top

Întreprinderea de tricotaje din Toplița are o firmă care sună frumos : „Tricotop". Dar, desigur, nu asta a contat în rezultatele muncii, ba, dimpotrivă, munca a făcut frumusețea firmei. O frumusețe care îmbracă și aici „haina" rece a cifrelor : 90 la sută din producție se exportă, întreprinderea fiind la un moment dat pe locul trei în țară din cele 44 de unități ale centralei.

În aprilie '85, cînd întreprinderea s-a pus în funcțiune, mai nimeni nu se gîndea la performanțele de acum : lumea se mulțumea cu performanța de atunci, care era însăși existența fabricii și-a citorva mii de locuri de muncă pentru femeile din zonă. „A doua performantă a noastră, adaugă ing. Elvira Gherman, directorul întreprinderii, a fost una de ordin moral și social, deopotrivă, în sensul că într-un timp scurt am format un colectiv de muncă foarte serios. Și rezultatele n-au întîrziat să apară : 40 la sută export în 1986, 90 la sută în 1987. Produsele noastre sînt căutate în U.R.S.S., S.U.A., Canada, Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia, Anglia, R.F.G. Acum lucrăm la comenzile pentru anul în curs". Întreb „ce se ascunde" în spatele acestor cifre. „Rapiditate în reproducerea mostrei, calitate, punctualitate în livrarea mărfii". Și toate acestea cum sînt posibile ? „Prin hărnicia și priceperea oamenilor, printr-o bună organizare a muncii. De pildă, peste două treimi din modelele exportate sînt creație originală, deși nu avem un compartiment specializat pentru așa ceva : creația este a tuturor".

Tricotatul a încetat demult să fie numai o îndeletnicire casnică : este, cum se vede, chiar o ramură industrială care a prins rădăcini și în Harghita. Asta înseamnă, ca peste tot, utilaje, mașinism și întregul corteqiu de preocupări presupuse de o activitate inginerească în toată regula. „Un om lucrează de la 4 la 6 mașini ; asta înseamnă productivitate, dar și înaltă calificare, îmi explică inginerul șef Paul Marin. Primim modele din ce în ce mai complicate ; asta înseamnă utilaje din ce în ce mai diversificate. Asta am ajuns să putem realiza toate contexturile posibile pe mașinile recitimii".

Creația se referă, deci, nu numai la aspectul estetic al îmbrăcămințil, ci și la suportul tehnologic și mecanic al producției. Așa s-au petrecut lucrurile în cazul vosplroriei : pe cartela centrală există 75 de culori, dar exigențele exportului au determinat extinderea respectivei instalații astfel încît acum mai sînt încă alte 160 de culori pe cartela proprie a întreprinderii.

Haina tricotată nu poate ieși decît la confluența dintre industria „grea" (care înseamnă mecanică, utilaje, energie s.a.) și industria „ușoară" (adică îndeminare, imaginație, talent și inspirație). Prin natura lucrurilor, de partea întîi se ocupă bărbații, de partea a doua — femeile. Dar dacă un mecanic de întreținere a unui război de țesut poate fi plătit la fel ca unul de întreținere a buldozerelor de pe șantiere, de pildă, fetele care lucrează clipă de clipă lîngă acest război (care se defectează, totuși, destul de rar) ar putea beneficia de venituri comparabile : doar toți lucrează în slujba aceluiași produs, munca femeilor fiind parcă mai stresantă și obositoare. De aceea am inteles-o pe tovarășa director Gherman cînd mi-a spus că „fiecare femeie din întreprindere merită să fie lăudată și felicitată". Neputînd, oamenește, să fac acest lucru, mă mulțumesc să aduc în public un buchet de flori deocamdată pentru Maria Gall, Anca Boeriu, Aurelia Urzică, Elvira Gălușneac și toate colegele lor de muncă.

Cu cosași și rugbiști

Orice ai scrie despre Băile Tușnad, sună a reclamă. Breda Lucaci, contabilul șef al stațiunii, are și pregătit pentru așa ceva, fiind o enciclopedie vie a tot felul de date despre acest oraș-stațiune cu numai 2050 de locuitori. Tușnadul o fi el cel mai mic oraș din țară, dar, totodată, este una din puținele stațiuni care se confundă cu un parc : nici o sursă de poluare („după cum arată apele Oltului, sîntem cei mai curați olteni !"), aer curat („aerosoli rășinoși, cu ioni negativi"), liniște („doar trenurile mai fac gălăgie") etc.

Cei care nu cunosc — merită să afle, iar celor care cunosc — le va face plăcere să le reamintim că Tușnadul este locul unde se pot trata 25 de afecțiuni (cardiovasculare și ale sistemului nervos central) datorită potențialului balnear deosebit existent aici. Mai importantă decît această realitate naturală este preocuparea oamenilor de a „îmbrăca" în haine civilizate această realitate, de a asigura, deci, condițiile în care fiecare din cei peste 70 000 de oaspeți ciți vin la Tușnad în fiecare an să aibă motive să revină. Este capitolul la care tînărul Breda Lucaci („descălecat" aici tocmai de la Virșoț, de lîngă Șimleu Silvaniei) este imbatabil: „Tușnadul are 632 de locuri în trei hoteluri, 1 804 în case de odihnă, 308 la popasul turistic, 100 de locuri pentru corturi, precum și 2 500 locuri în unități de alimentație publică. Capacitatea de cazare s-a dublat față de 1965, iar baza de tratament balnear s-a modernizat substanțial, punînd în valoare apele minerale și emanațiile, pentru mofete.

Ne preocupă tot mai mult să nu rămînem numai la așa-zisul sezon, ci să facem din Tușnad o stațiune pentru toate anotimpurile, prin generalizarea freeu-ce specialiști numesc cure profilactice active. Extindem posibilitățile pentru turism cultural și cel științific, fiind în curs de amenajare spații adecvate pentru găzduirea unor asemenea manifestări naționale și internaționale".

Tușnadul e cunoscut pentru virtuțile sale balneare de peste un secol și jumătate, dar asta rămîne doar un lucru de arhivă. Pentru că Băile Tușnad continuă să întinerească. Vorba lui Breda Lucaci : mi-a spus că tinerii din oraș au amenajat prin muncă patriotică un izvor părăsit ce ieșea printr-un trunchi de copac, botezîndu-l „Izvorul tineretului". Și ce face apa lui ? „Întinerește — și-n rest nimic !".

Sticla cu trei etichete

În Harghita nu se bea șprit pentru că vinul strică apa... Zicala au inventat-o cei din Borsec, unde se captează și îmbuteliază una dintre cele mai bune ape minerale din lume. Chiar dacă ierarhiile sînt greu de făcut (apa care conține fier e bună pentru unii și mai puțin bună pentru alții), faptul că apa de Borsec e căutată în R.F.G., Liban, Siria, Ungaria, Israel, Iordania — ca să amintim contractele mai recente — spune suficient de mult despre popularitatea, să-i zicem așa, a acestei ape minerale.

Important pentru toată lumea este că lucrătorii „Apemin" Borsec nu acceptă lazde pentru un lucru de care nu sînt „vinovați" și care este chiar calitatea naturală a apei pe care o îmbutelează. Printre cei care... nu se îmbată cu apă rece este chiar tînărul inginer șef, Alexandru Voinea. Numit nu prea demult în această funcție, are luciditatea și ambiția să facă din treaba asta „banală" a fabricării apei minerale mai degrabă o virtute a omului decît un dar al naturii. Iar această virtute apare atunci cînd fiecare din noi, în orice colț din țară am fi, putem avea la îndemînă o sticlă cu apă de Borsec.

„Apemin" Borsec produce 160 000 l apă pe zi prin exploatarea a două izvoare captate pentru îmbuteliere. Producția fizică se măsoară în litri, dar pe piață e cîtă de sticle de 1 litru, existînd „în schimb", un surplus de ambalaje de 0,5 litri. Din motive lesne de înțeles producția e limitată adesea la posibilitățile de ambalare și transport. Pentru că lungul drum al apei spre mesele noastre începe cu cei 54 km dintre Borsec și Toplița. Pe acest traseu s-a construit o cale ferată îngustă — singura soluție de a transporta mai operativ apa spre beneficiari (în afara acelora, puțini la număr, care pot trimite mijloace auto pînă la Borsec). Or, acest transport presupune un consum de 1 400 l motorină pe zi (pentru locomotiva care duce trenul de 4 ori), plus manopera de încărcare (la Borsec) și descărcare (la Toplița) care intră tot în cheltuielile secției.

De aceea, cei de la „Apemin" Borsec rîd cu un ochi și plîng cu celălalt : se bucură pentru bogăția pe care le-o dau munții, dar se întristează văzînd cît de costisitoare este ieșirea ei spre lume. Cu alte cuvinte, mai scumpe sînt tăriței decît mălaiul — mai mult costă avatariile de ambalare și transport decît apa propriu-zisă. Și nu întru totul hazardată este opinia că o rentabilizare a muncii în secția „Apemin" depinde și de prețul de desfacere al apei minerale.

Obișnuindu-se cu situația ca și cu apa pe care o îmbutelează, „Apemin"-ul din Borsec trăiește acum emoția intilnirii cu un nou tip de ambalaj. Este vorba de o sticlă cu format bombat, asemănătoare unei popice — dacă această comparație nu e cumva neinspirată. Sticla se fabrică la „Faianța" Sighișoara, care s-a angajat să producă buteii de diferite capacități. Omologate sînt, deocamdată, sticlele „Amex" de 330 ml și 750 ml, urmînd să fie introduse în fabricația de serie cele de 200 ml și 1 l.

Pentru export, sticlele acestea trebuie să aibă trei etichete (două în părți opuse și un „fluturaș" pe gît), dar o mașină care să le lipească simultan încă nu există (se cercetează la Tîrgu Mureș). Dar chiar și așa, cu etichetele lipite manual, aceste sticle sînt ca o rază de frumusețe și plăcere, pe masa oricui s-ar afla... Dincolo de designul atrăgător, aparanta severă a celor de la Borsec a ascuns oameni care știau să prețuiască apa precum propria lor mîncă, este că în aceste sticle, în sfîrșit, nu se va mai pune niciodată ulei...

Sute cosași și rugbiști

Un ziar olandez a avut ideea Super Cupei Europei ; ziarele harghitene au avut ideea mult mai penetrantă pe plan local de a iniția un concurs al cosașilor de pe raza județului. Pentru că, aici, cositul reprezintă deopotrivă o necesitate, o preocupare, o pasiune și un obicei. Cosașii harghiteni alcătuiesc o lume a lor, plină de haz și inteligență, „pierdută pe drum". A cîștigat și pe județ, cu un record de 21 : 30.00 pentru o suprafață de 5 ari. „Ca să cîștig, am bătut coasa mai rar ; am avut un adversar care se tînea de mine ca o umbră". În '86 și '87 niște examene la Bucuresti l au împiedicat să fie prezent la concurs ; acum el există. Se organizează pe trei categorii de virstă : pînă la 20 de ani ; între 20 și 50 de ani ; peste 50 de ani. Participă, practic, toți bărbații Harghitei, pentru că rar e vreunul care să n-aibă de cosit ceva, pe undeva. Întrecerea se dispută mai intîi pe C.A.P. ; primii trei clasați la fiecare categorie merg mai departe, pe C.U.A.S.C. ; și de-aici, tot primii trei la fiecare categorie de virstă merg în finala pe județ (sînt 12 C.U.A.S.C.-uri, iar de cosit e, slavă domnului !).

Regulamentul (se înțelege că există și așa ceva !) e sever și cuprinzător. Arbitrajul — vigilent și neindurător (un concurent „peste 50" a uns cu slănină piatra de ascuțit a altuia ca să nu-i mai taie coasa ; primul a fost descalificat, iar victima sabotajului și-a luat altă coasă și piatră pentru a continua !).

Primarul din Ciumani a fost printre susținătorii frenetici ai ideii ; în '85, a cîștigat pe comună. Lumea a zimbit cu subînțeles. Ludovic Baroti și-a dat seama că trebuia să învingă pe C.U.A.S.C., pentru a deveni credibil ; a reușit. „Să-l vedem pe județ", au zis mai în glumă mai în serios, adversarii pe care-i „pierduse pe drum". A cîștigat și pe județ, cu un record de 21 : 30.00 pentru o suprafață de 5 ari. „Ca să cîștig, am bătut coasa mai rar ; am avut un adversar care se tînea de mine ca o umbră". În '86 și '87 niște examene la Bucuresti l au împiedicat să fie prezent la concurs, dar în Ciumani a rămas de fiecare dată cîte un titlu : în 1986, la „under 20" a cîștigat Csiki Attila iar anul acesta la peste 50 de ani — Vassi Nicolae.

Concursul cosașilor harghiteni este, poate, cea mai lucrativă, amatoare și pasionantă olimpiadă a bărbăției din întreaga lume.

Județul rugbiștilor

Județul Harghita mai este celebru și datorită comunei Joseni, porecliță, din motive știute, „poiul frigului". Cînd am fost aici la ora 18,30, erau 9°. Meteorolog de serviciu era Liana Bolog, o fătucă de 20 de ani, venită la Joseni prin repartiție, în noiembrie acum doi ani, după ce absolvise un liceu de specialitate din Arad. De fel, e din Beclean — și-a ajuns aici chiar pentru că i-a plăcut. Începuse un liceu veterinar la Șimleul Silvaniei, dar niște prieteni meteorologi i-au împuiat capul cu povești despre frumusețea acestei meserii ; acum se convinge singură și e chiar încîntată de alegerea pe care a făcut-o.

Stația meteorologică e mai la marginea comunei, o clădire cu etaj și destul de impunătoare. Dintr-un „jurnal" cam neglijat al vieții de-aici aflu că „stația a fost dotată cu mobilier nou, iar biroul meteo a fost mutat în clădirea nouă, azi, 30 decembrie 1980". (Jurnalul a fost început în 1963 dar, din păcate, nu s-a ținut nimeni de completarea lui zilnică).

Într-o astfel de stație rezisti numai dacă-ți place meseria. De acuma, meteorologii se aseamănă între ei ca două picături de... ploaie, alcătuind un fel de familie legată prin fire vizibile și invizibile. La Joseni, temperatura aerului se măsoară la fiecare oră, presiunea — la trei ore, temperatura solului — la 6 ore. Datele sînt comunicate la stația „colectoare" de pe Bucin și apoi sînt transcrise într-un registru cu înscrieri sofisticate și codificate. Există atîta rigoare și precizie în consemnarea acestor date încît te miri cum prognozele finale ies atît de aproximative ! Pentru că micul paradox al meteorologiei pare a fi tocmai acesta : să enunțe prognoze mai mult sau mai puțin aproximative pornind de la niște date extrem de precise.

Stația meteorologică e mai la marginea comunei, o clădire cu etaj și destul de impunătoare. Dintr-un „jurnal" cam neglijat al vieții de-aici aflu că „stația a fost dotată cu mobilier nou, iar biroul meteo a fost mutat în clădirea nouă, azi, 30 decembrie 1980". (Jurnalul a fost început în 1963 dar, din păcate, nu s-a ținut nimeni de completarea lui zilnică).

Într-o astfel de stație rezisti numai dacă-ți place meseria. De acuma, meteorologii se aseamănă între ei ca două picături de... ploaie, alcătuind un fel de familie legată prin fire vizibile și invizibile. La Joseni, temperatura aerului se măsoară la fiecare oră, presiunea — la trei ore, temperatura solului — la 6 ore. Datele sînt comunicate la stația „colectoare" de pe Bucin și apoi sînt transcrise într-un registru cu înscrieri sofisticate și codificate. Există atîta rigoare și precizie în consemnarea acestor date încît te miri cum prognozele finale ies atît de aproximative ! Pentru că micul paradox al meteorologiei pare a fi tocmai acesta : să enunțe prognoze mai mult sau mai puțin aproximative pornind de la niște date extrem de precise.

Dacă veți auzi la radio cîte grade sînt la Joseni, să știți că la capătul informației se află acești oameni ; iar dacă prognoza nu se va adeveri, el n-au nici o vină. Pentru că meteorologii de stație sînt oameni ai preciziei, permițîndu-și doar foarte rar cîte-o „țesire" sentimentală în acest jurnal, așa cum s-a întîmplat cînd cineva a scris „azi, 13 februarie 1977, am găsit lîngă platforma meteorologică o floare galbenă".

Reportaj de
OCTAVIAN ȘTIREANU

Fotografii de
NAGY P. ZOLTAN și SZÁKÁCS V. SÁNDOR

Nici o sursă de poluare, aer curat, liniște ; pe scurt, o stațiune-parc ; și mai pe scurt : Tușnad.

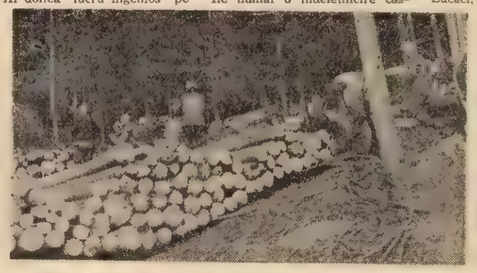

La Toplița, o întreagă industrie începe cu munca grea și anonimă a tăpinarilor, sfîrșind cu scaunele pe care ne așezăm confortabil.

Pentru harghiteni, apa minerală este deopotrivă un dar al naturii și o virtute a muncii omului.

Cositul în Harghita : o necesitate, o pasiune, un obicei ; cea mai utilă olimpiadă a bărbăției din întreaga lume.

Vitrina cu trofee sportive a Școlii din Cimani concurează cluburile cele mai prestigioase.

Teatru

Ironic sau dramă

Bijuteria dramatică **Pygmalion**, a lui George Bernard Shaw, pare mai degrabă un joc ironic, o satiră utopică la adresa limbajului ca modă pieticroasă. Scenele se derulează după tipicul englezesc al spleenului cu morgă (ca la jocul de golf) și tocmai de aceea s-a pretat la musical (ca în delicioasul film **My fair lady**). Neîndoielnic, autorul a inclus, pentru că nici nu avea încotro, o ușoară tentă socială și psihologică apropo de aventura spirituală a omului simplu în înalta societate. Asupra acesteia din urmă se insinuează, de fapt, exact condiția convențională a limbajului, falsă aură, din moment ce profesorul lingvist Higgins va reuși să prezinte la curte drept ducesă pe vulgara și needucata florăreasă de mahala Eliza Doolittle, printr-o singură corecție în vorbirea acesteia. De aceste note critice și dramatice a profitat tînărul și talentatul regizor Mihai Constantin-Ranin, la Teatrul de Stat din Sibiu, transformînd fără complexe un vodevil într-o veritabilă partitură simfonică. Inclusiv decorul, dar mai ales ilustrația muzicală, sugerează această trecere în registru grav al unui text pe care ne obișnuisem să-l percepem în linia umorului insular. Dacă admitem această modificare de sens, vom adera și la spectacolul său, mult mai serios, mai profund dacă doriți, dar, inevitabil, mai lipsit de savoare. Scenografia lui Mircea Ghiorghianu, închipuind cîteva instrumente muzicale suprapuse, de o modernitate sobră, totuși, a creat o altă scenă pe cea propriu-zisă (apar și cortine suplimentare care mai mult încurcă imaginea scenică) dublînd astfel efectele de teatralitate (punct remarcabil în ansamblu). Atenția regizorului s-a îndreptat mai ales înspre cei trei protagoniști : Eliza, prof. Higgins și col. Pickering, punîndu-i într-un real conflict sufletesc : primii doi reprezintă extremele (sensibilitate / rigiditate), în timp ce ultimul atinge media moderației. Catrinel Dumitrescu, invitată în acest spectacol de la Teatrul Național din Cluj-Napoca, realizează un personaj autentic, evoluat pe o largă velută spirituală, de la vulgaritate la distincție ; nu neglijează nici o clipă însă latura sensibilă a personajului (nu se apasă în consecință pe aspectul hazliu, popular). Dificilul rol este îndeplinit cu farmec și decență de această actriță specializată mai degrabă în ipostaze ludice. Ea reușește o Eliză plăcută, mai caldă chiar decît modelul ei britanic. Virgil Flonda este cel care imprimă, uneori chiar involuntar, un ritm nervos, excesiv dramatic acțiunii. În realitate însă intransigența profesorului e mai degrabă etnică decît isterică. Interesant fiind ca rol aparte, personal, personajul său intră uneori în neconcordanță cu celelalte personaje și chiar cu Eliza. Tocmai de aceea finalul lor este mai puțin convingător, deși regia a încercat să le acorde o metaforă bine pusă la punct din unghi teoretic. Bun și „în rol" este în schimb Wolfgang Ernst (colonelul Pickering), ponderat în expresie, cu suficient umor.

Restul personajelor par a fi mai neglijate de regie, lăsată fiind actorilor libertatea de a se manifesta după posibilitățile lor obișnuite. Cu aceasta însă este în primejdie unitatea de calitate și de stil a spectacolului, pentru că, dacă primele trei personaje sînt o unitate, în ciuda unor ușoare divergențe de interpretare a textului, celelalte evoluează cam la voia întîmplării. Astfel, în timp ce se remarcă deosebit prestația Mariei Junghietu (Doamna Pearce) prin conservarea unui stil de severitate comică și rigidă, prin modulații vocale exacte, se degradează în schimb rolul Doamnei Higgins, făcut prea serios, deci inexact de Dana Popa. Într-o altă direcție, pronunțat caricaturală este prezentat trioul familiei Hill (Rodica Mărgărit, Amalia Ciolan și Valentin Martinov) plăcut interpretat, în notă comică (de vodevil). În fine, Ovidiu Stoichiță (Alfred Doolittle) își caută cu mare generozitate personajul, risipind talent, dar nereușind să evite unele scăpări, căderi de interes pentru acel individ pitoresc, un redutabil înțelept al mahalalei. În roluri episodice se rețin prezențele agreabile ale Doinei Popescu și Cameliei Cioban u.

Deosebit de plăcute ni s-au părut costumele indicate de Mugur Pascu. De altfel, întregul spectacol se distinge prin bun gust și calitate în posibilă ascensiune, deoarece micile inadvertențe semnalate pot fi eliminate printr-o ușoară corecție pe parcursul rodării lor. Sînt de urmărit în continuare ambițiile serioase și gîndite ale tînărului regizor Mihai Constantin-Ranin, capabil de a semna spectacole din ce în ce mai bune. Cel de la Teatrul de Stat din Sibiu, chiar dacă nu atinge cote excelente, este de reținut ca un moment teatral mult peste media obișnuită.

VALENTIN TAȘCU ■

La Opera română

● În conducerea muzicală a lui Carol Litvin, cu Daniela Vlădescu (Violetta), Ștefănuță Lascu (Alfredo) și Vasile Martinoiu (Germont), vineri 5 februarie, la ora 18, **Traviata**.

● Sîmbătă 6 februarie (ora 18), **Bal mascat**, tot din repertoriul verdian. Cu Anatoi Covali (Riccardo), Dan Serbac, de la Opera Română din Cluj-Napoca (Renato), Cornelia Pop (Amelia), Iulia Buciuceanu (Ulrica), Gerda Radler-Anca (Oscar). La pupitru dirijorul Victor Dumănescu de la Opera Română din Cluj-Napoca.

● **Micul cosar de B. Britten** în matineul pentru copii de duminică 7 februarie, ora 11. Alături de Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adina Iurașcu și Ștefan Teodorescu, micuțul Laurențiu Moise în rolul titular și copiii corului „Voces primavera". Dirijează Claudiu Negulescu.

● În **Nabucco** de duminică seara (ora 18) își dau concursul : Nicolae Urdăreanu, Constantin Ene, Pompei Hărășteanu, Iulia Kirkosa, de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca, Lucia Cioară, Ion Grigorescu, Nicolae Andreescu, Gerda Radler. Conducerea muzicală : Cornel Trăilescu.

● **Un Concert extraordinar** sub titlul „**Ionel Voinea și invitații săi**" este programat luni 8 februarie (ora 18).

● Dintre operele mozartiene, **Flautul fermecat**, marți 9 februarie (ora 18). În distribuție : Ștefan Teodorescu, Florin Diaconescu, Silvia Voinea, Elena Simionescu, Marina Mirea, Cornelia Pop, Veronica Gârbu, Alexandru Moisiuc, Daniela Vlădescu ș.a. La pupitru Lucian Anca.

● **Lacul lebedelor**, baletul ceaikovskian, miercuri 10 februarie, ora 18. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici vor evolua, în rolurile principale : Carmen Angheluș, Laurențiu Guinea, Florin Brindușă, Gabriel Opincaru.

● Cu Mioara Cortez-David de la Opera Română din Iași în Leonora, Emil Iurașcu în De Luna, Constantin Ene în Manrico, Lucia Cioară în Azucena, Dan Zancu în Ferrando, joi 11 februarie, la ora 18, **Trubadurul**. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

Muzică

Prețuirea creației românești

Prin 1966, muzica românească participa cu cîteva lucrări simfonice, la marele Concurs Internațional din Bruxelles, iar un juriu extrem de exigent a judecat sutele de creații concurente, venite din atîtea țări cu o îndelungată tradiție muzicală. A fost premiat, cu cea mai înaltă distincție, tocmai opul compatriotului nostru, **Wilhelm Berger**, intitulat „Concert pentru vioară și orchestră" ; unii dintre concurenți au avut pe vremea aceea o oarecare surprindere că un juriu dintr-o țară occidentală acorda cîștig de cauză muzicii provenite dintr-o țară socialistă !

...Au trecut două decenii și mai bine și iată că un dirijor belgian, **André Nève**, pornit chiar din aceeași capitală care a învesmîntat cu lauri — de-a-lungul timpului — creația noastră, se află în inima Bucureștiului, la Ateneul Român, și conduce un concert integral de muzică românească ; iar noi vedem în aceasta o înaltă considerație acordată școlii noastre naționale de compoziție, căci André Nève nu este un artist oarecare, ba dimpotrivă, iar fenomenul întîmplat este destul de rar în contextul general al muzicii continentale. Este adevărat, oricare oaspete — din gentilețe, ori din interes profesional — include, de obicei, în programul său, o creație a unui compozitor reprezentant al țării unde a fost invitat ; dar a forma un program complet, cu titluri și semnături dintr-un teritoriu cu un melos specific, oarecum nou în sfera preocupărilor sale, iată o surpriză generoasă și onorantă atît pentru Neve cît și pentru melomanii prezenți în vechiul templu al muzicii noastre, Ateneul Român.

Sigur, creația națională actuală poartă pecetea universalului. Începînd cu scriitura, cu metodele de lucru și terminînd cu stilistica, lucrările audiate ar putea fi interpretate pe oricare estradă de concert a lumii, ascultătorii avînd posibilitatea să și le apropie dar și să recunoască în ele glasul muzical al românilor. Astfel, „Uvertura festivă" a lui **Sergiu Sarchizov**, aflată în prima audiție bucureșteană, are o melodică clară, fără multe complicații, cu armonii destul de tradiționale și cu teme pregnante, toate la un loc ducînd la un înalt grad de accesibilitate. Pe un plan apropiat se situează și cea de a cincea simfonie a **Lianei Alexandra**, programată și ea pentru prima oară la Ateneu. Creația acestei compozitoare irumpe printr-un temperament neobișnuit, marcat într-un ritm teribil în prima și a treia parte, sau prin duioșie în cea de a doua secțiune, ori chiar în final. Apoi, orchestrația este copleșitoare și în această privință, am zice, Sarchizov și Liana Alexandra se aseamănă, multe din succesele creației lor avînd la bază această paletă coloristică extrem de bine asimilată — a științei despre posibilitățile instrumentelor, colajul lor, velocitatea și atîtea altele, care pun în valoare ideatica propusă, cu o deosebită plasticitate, eleganță în sonoritate.

Concertul pentru vioară și orchestră al lui **Wilhelm Berger**, în care și-a dat concursul solistul **Daniel Podlovschi** cu o interpretare exemplară, este o lucrare aparte, configurînd un mare maestru în tehnica componistică românească, ajuns — iată — astăzi, la o completă maturitate artistică. La vremea cînd acest op a fost conceput, el a constituit o veritabilă piatră de hotar în genul concertant autohton, tocmai prin suflul său meditativ, printr-o reală sinteză a stilurilor care bîntuiau muzica europeană — atît de bine cunoscute compozitorului și relevate de el în numeroase tomuri muzicologice — în sfîrșit, printr-o directă comunicare între „interiorul" artistului și starea psihologică de receptare a ascultătorilor, întreaga lucrare constituindu-se, zicem noi, într-un dialog dintre **afect** și **logica** discursului, toate puse în lumină printr-o splendidă construcție camerală. Monodiile, unisoanele în dialogul dintre orchestră și vioara solistică, basul ostinat, grija pentru fiecare detaliu al instrumentației, tematica nobilă ca și concentrarea maximă a materiei, iată elementele primordiale ale acestei creații intrate, pe drept, printre virfurile patrimoniului muzicii noastre naționale.

Iar preocuparea depusă de dirijorul André Nève în conducerea și respectarea partiturilor aflate în concert, dăruirea și interesul manifestat de orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu" au fost grăitoare, încă o dată, asupra modului în care este astăzi prețuită, pretutindeni în lume, muzica simfonică românească.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Al 25-lea premiu internațional

Ironia lui Ciosu e o explozie de inteligență. Caricaturile sale nu mai au de foarte multă vreme nevoie de cuvinte, rafinamentul la care a ajuns permițîndu-i să dea nu numai sens precis ideii, ci și să te facă să pătrunzi dincolo de imagine. Una ce nu se abate cu nimic de la rigorile genului, ce poate părea uneori ușor descifrabilă, dar care are pe fiecare centimetru pătrat atîta aciditate, cît nu au altele, întîlnite încă în presă și prin expoziții, pe spații mult mai generoase.

În cele trei decenii și jumătate scurse de la debutul publicistic nu cred să-i fi scăpat vreo temă neinvestigată, cam-

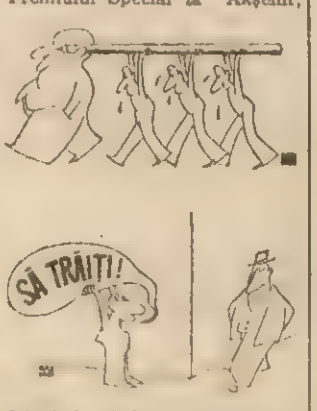

pania sa de denunțare a spiritului de automulțumire a tarelor unor mentalități cu morala societății noastre fiind o acțiune continuă, întreținută cu subtilitate și o mare risipă de talent. Originalitatea gîndirii sale se explică în primul rînd prin aceea că nu-și încreaptă virulența satirei și aciditatea peniței doar spre personaje, identitatea acestora interesîndu-l în foarte mică măsură. Ce-i reține atenția sînt fenomenele ca atare, asupra cărora își focalizează întreaga forță creatoare, tirul ideilor mergînd direct la esență.

Credința caricaturistului este că sufletul omului poate fi modelat, că arta are în acest sens un rol terapeutic. Pornind de aici, ironia profundă a lui Constantin Ciosu apare înnobilată cu vibrație umană, iar stilul său, inconfundabil, l-a molipsit și pe alți confrați din breaslă. Cine i-a văzut expozițiile de pînă acum, a răsfoit cele cinci apariții editoriale individuale („Gînduri nepieptănate", „101 fabule fără cuvinte", „Negru pe alb", „Aveți-vă ca frații !", „Printre picături...") sau cele aproape douăzeci de liliputuri editate de U.A.P. — ultima, „Colocatari... în bloc", apărînd la chioșcurile de difuzare a presei chiar în aceste zile — nu a putut să nu remarce temele sale predilecte (servilismul, lingușirea, prostia, birocrația, cerbicia cu care sînt apărate scaunele...), ascuțișul ideilor, siguranța și eleganța desenului, virulența satirei, expresia inconfundabilă a măștii faciale.

Cum era și firesc, juriile naționale și internaționale l-au remarcat de fiecare dată, în 15 ani de participare la concursurile de gen palmaresul său crescînd vertiginos, fiind azi poate cel mai bogat înregistrat vreodată de un caricaturist român. Deținător, între altele, al Marelui Premiu la Skopje (Iugoslavia) și Tolentino (Italia), al Premiului Special la Akșehir, Istanbul, Ankara (Turcia) și Vercelli (Italia), al Trofeului „Palaria de argint" de la Knokke-Heist (Belgia). Constantin Ciosu a fost răsplătit la sfîrșitul anului trecut cu EXCELLENCE PRIZE la cel de-al IX-lea Salon internațional de caricatură de la Tokio. După cum a anunțat cotidianul „Yomiuri Shimbun", organizatorul salonului, caricatura valorosului nostru artist a fost selectată din cele 11 000 de lucrări trimise de caricaturiști de pe toate meridianele. Este al 25-lea premiu internațional și al 37-lea obținut de Ciosu în prodigioasa sa carieră, noul trofeu dovedind încă o dată că școala românească de caricatură se numără printre cele mai bune din lume. Să-l felicităm și să-i urăm noi succese și în 1988 !

CORNEL GALBEN ■

Al treilea gong

La Teatrul Național din Tîrgu-Mureș a avut loc premiera spectacolului **Ne naștem o singură dată**. Piesa aparține publicistului tîrgu-mureșean Ion Ciurdaru și marchează debutul său în dramaturgie. Regia artistică a spectacolului aparține lui Dan Alecsandrescu. În distribuție, actorii Ion Fiscuteanu, Ion Rițiu (ambii în fotografie), Livia Gîndulescu, Cornel Popescu, Monica Ristea și Mihaela Rădescu.

Similitudine

Noua premieră a Teatrului Național „Vasile Alecsandri" din Iași ne aminteșie un remarcabil succes al Teatrului Mic, în urmă cu cîțiva ani : Doi pe un balansoar, de William Gibson. Spectacolul aparține, ca și spunem așa, trupei tinere ; în rolurile Gittel Moska și Jerry Ryan, Carmen Tănase și Radu Duda (în fotografie). Regia spectacolului aparține lui Ion Manzatu, student al Institutului de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale" din București.

„Cîntarea României"

Izvor de frumusețe

Am găsit, printr-un noroc, o foarte veche Carte de balade care mi-a stirnit mereu un alt sentiment, povestiri pe cît de fantastice, pe atît de reale, povestiri cu oameni și păsări, o carte care m-a făcut, în cele din urmă, să cred că niciodată muzica și poezia nu s-au întîlnit mai fericit ca în aceste creații populare ce ating un înalt grad de perfecțiune artistică, purtînd în ele freamătul și vijeliile, tunetul și vuietele și unde totul se petrece ca într-o pădure în care a pătruns adînc soarele, iar razele nu mai oglindesc lemnul, ci se hrănesc cu el.

Fac legătura cu vechea carte într-un moment de călătorie într-o zonă subcarpatică de unde se trage sculptura lui Brâncuși, la Tîrgu Jiu, unde se află înșiată dintr-un stil gorjenesc Coloana universală a Infinitului, și unde nu de mult a avut loc, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", cea de-a X-a ediție a concursului interjudețean de creație literară și muzicală **„Imn vîrstelor de aur"**. Au fost acolo, la Casa de cultură a sindicatelor, poeți, recitatori și cîntăreți din mai toate zonele țării dînd, la un loc, tocmai această simbioză dintre genuri ale artei ce imaginează frumosul. După gala laureaților artiștilor amatori, îndelung aplaudată, au urmat recitalurile a doi artiști demult consacrați Valeriu Sterian, cu muzică folk, și Tudor Gheorghe, actorul, cel care aduugă chitarei cobza străbună. Momentele au fost excepționale ! Valeriu Sterian părea să fi venit cu poemul creșterii arborilor, iar Tudor Gheorghe chiar cu arborii. Arbori cu rădăcini adînci în viața propriului lor sunet, cu tulpina pe care-ai vrea s-o îmbrățișezi, cu ramurile și cu frunzele mereu legănate, precum în universul eminescian. În ce-l privește pe Tudor Gheorghe, el înoată prin sunetele marelui nostru ocean poetic ca și cum oceanul ar fi chiar propria sa ființă. De la Văcărești pînă la Arghezi și, de aici, la Marin Sorescu și Nichita Stănescu, pînă la poeții cei mai tineri, de el descoperiți într-un alt mod, atrăgîndu-ne atenția asupra unor valori lirice încă necunoscute și cărora ei le sublimează mesajul, într-un fel sui-generis : cu chitara, cu cobza, cu vocea, dar la un loc, cu talentul. Un talent cald, prietenos, învăluitor, atașat, de la om la om. O comunicare pe care nici un aparat, oricît de specializat și de cea mai înaltă creație tehnică, nu ne-ar putea-o oferi deși Tudor Gheorghe, studiat atent, are toate datele computerizate ale unui asemenea produs modern. Dar un produs al naturii. Al naturii din el.

Și s-a mai întîmplat și faptul că încărcat de o asemenea ploaie de gînduri să ascult un microrecital televizat la emisiunea „Tezaur folcloric" a Marioarei Murărescu (după a mea părere o remarcabilă propagatoare a muzicii populare românești de dinainte și de acum), susținut de Benone Sinulescu. Susținut, adică mai bine zis sus ținut, fiindcă, iată, am văzut odată, într-o vară, un stejar al cărui trunchi mi-a dat imaginea misterioasă a creației. Un copac înalt, cum s-ar zice cu vîrful pînă-n nori. Eram la Siriu, satul lui Benone Sinulescu, și stejarul acela care trebuie să fi avut ani nenumărați m-a oprit locului printr-o ciudățenie a naturii. Trunchiul îi era scobit ca și cum miezul i-ar fi fost ars de un fulger, dar din tot corpul viu țîșneau un izvor care-i acoperea scoarța cu ferigă și mușchi și care, tăind poteca, dădea naștere, dincolo de el, unui ochi de apă atît de limpede, încît simțeai nevoia s-o sorbi din mîna făcută căuș. Benone Sinulescu ne spune mereu o legendă de o mare frumusețe, dar și de un mare adevăr, fiindcă ne-am putea întreba unde stau ele, cîntecele, dacă nu în izvoare și prin frunzele pădurilor și prin lanurile cîmpurilor ? Iar oamenii tăind lemne și secerind grîu, dau, deodată, de ele, cum dai peste niște cuiburi de păsări ! La Siriu, cuib de țară, cîntecele țîșnesc parcă din toți arborii. Sute și sute de cîntece a ascultat Benone lipindu-și urechea de scoarța cupacilor, ele trecînd, prin vocea și prin talentul său, în tezaurul folclorului românesc.

Fiecare artist de talia celor de mai sus își are un izvor și un copac, „un izvor și un copac depozit de frumusețe artistică" și iată, mă gîndeam că dragostea noastră față de ei țîșnește asemenea izvorului și crește asemenea copacului ce duc prin murmurul și freamătul lor în lumea mare cîntecul românesc.

VASILE BĂRAN ■

Atelier literar

Viorel Chițea — fără domiciliu indicat. Reținem din finalul scrisorii: „Nu știu în ce măsură vor satisface creațiile mele cerințele din viitor ale poeziei, însă de un lucru sînt sigur: ele reprezintă cu totul altceva decît se scrie în prezent pe tărîm poetic". Nu fiți atît de sigur, banalități s-au spus dintotdeauna, iar dumneavoastră le sporiți: „Din mintea mea așteptat un semn / Ce-ntreg tumultul să-l adune / Și țelul să-mi apară ferm. / Ca-n prezentările postume". **(Teamă)** și: „Dar astăzi contopirea e deplină, / Un cenușiu m-apasă în adînc, / Zadarnică-i dorința de odihnă / Cînd însăși năruirea vieții sînt". **(Însăși năruirea)** sau: „Azi cu bucurie sufletu-mi învață / Să răstîlmăcească a naturii față". **(Puritate)**. Meșteșugul poetic pe care-l stăpînești denotă, desigur, o practică îndelungată de atelier personal, atelier din care lipsesc însă marii poeți ai secolului nostru, iar filozofii se reduc numai la dumneavoastră. Copiați, e drept, cu îndeminare, gîndul poetic stănescian, precum în **Răpire**, dar acest lucru nu-i un omagiu pentru dumneavoastră. Încercați să convingeți altfel sau altundeva.

Ilie Lipoveanu — Turnu Măgurele. Nu vă faceți iluzii, computerul rămîne exigent: cu declarații de tipul „trupul tău e un amestec / de atomi și sentimente" orice iubire vă dă pe ușă afară, iar cu alte construcții, de tipul „embrionul clipei", vă închideți singur ușa spre poezie. Sînteți surprinzător în imaginile propriate poeziei, dar gînd poetic nu-l. Poate doar în **Avertisment**. Reveniți, dar cît mai tîrziu.

Titel Dumitru Goga — Pitești. Reținem și aprecierea: „Plouă cu miros de tămîioasă / La hanul singurătății mele. / Cine ești tu, / Călător ce mă dărui?". Reveniți cu texte de la acest nivel în sus.

Ionescu Ilie Cristian — București. „Am dat cu capul de bolta înstelată, / albastră și catifelată". **(Evadare)**. Noroc că era catifelată. Pregătiți-vă din timp și temeinic examenele. Nu mai trimiteți.

V. Vultur — Reșița. Transcriem din scrisoare: „Știu. Vreți ceva modern. Dar nu toată poezia modernă se poate numi poezie. Eu o să continui a scrie așa. Și cînd o s-ajung la vre o cinci sute de bucăți mă oprește, iar peste o sută de ani, sigur (,) se va auzi și ie mine". Nu vrem „ceva modern", vrem poezie bună, iar cele șaptesprezece poeme trimise de dumneavoastră nu au această calitate. Continuați a scrie așa și opriți-vă cînd doriți.

Sturza Bogdan — Hunedoara. Vîrsta dumneavoastră nu ne poate influența „decizia", dar aforismele (să ne înțelegem: nu sînt încă aforisme) nu fac obiectul „Atelierului". Vă felicităm pentru cîte știți și gîndiți la numai treisprezece ani, dar nu uitați că din această vîrstă face parte și joaca.

Angela Ploscaru — Baia de Aramă. Semne de poezie în „Speranță" și „Urzeală de raze". Mai trimiteți, dacă-i posibil, texte dactilografiate.

Mihai Scutaru — Suceava. Apreciem fiorul poetic din **Sinuzitate**, **Vara și Toamna** și tocmai de aceea nu ne putem explica banalitatea din **Sentimentul de pierdere**: „Stea pierdută tîrziu în decembrie / cînd visele mele / erau în reparații capitale / avînd termenul de garanție depășit". Reveniți după reparații.

I. Denova — București. Puțină poezie și nici o noutate în „Toate vin și toate trec". Nici în celelalte două poeme, dincolo de Bolintineanu, nu aflăm nimic demn de reținut. Trimiteți, dar numai după ce considerați că ați depășit stadiul influențelor.

Ana Maria Dinu — Galați. Dedicați-vă studiului și lecturii. Citiți cît mai mult posibil. Chiar dacă acum astfel de afaturi vi se par inutile, veți descoperi că nu-i așa.

Marius Gligor — Sibiu. Notații pindite de prea multă proză, cu ruperi și întreruperi de frază și idee, artificii care nu duc neapărat la poezie. Numai în **Echinox** nu se întîmplă acest lucru, dar neglijența ortografică ne face să bănuim că la acest capitol rămîneți nepăsător sau nepregătit. Reținem: „Se-ntunecă frunzișul (,) / cade, / rămîn copacii) orfani / cu amintirea zilelor de ieri / pulsînd ca o obsesie / în seve".

Alina Durbacă — Galați. Cei trei poeți prezentați sînt mult prea prezenți în încercările dumneavoastră. Mai izbutit, deși suficient de lorquian, ni se pare poemul **Dincolo de ploaie**. Sporiți lecturile fără a neglija cartea și examenele.

Hristea Catrinel — București. Început, drumul trebuie continuat : „Întotdeauna, spune Don Quijote, e mai bun drumul decît hanul". Numai că la „Atelier" e bine să reveniți după ce considerați că ați parcurs o distanță mai mare.

Bindar Cristina — Galați. Dacă la 16 ani vă întrebați, cu atîta gravitate, „Copilărie, unde ești? / Cu ale tale zeci povești", avem dreptul să ne întrebăm și noi dacă nu cumva „întrebarea aceasta nu și-o pun părinții dumneavoastră. „Sonetul florii ce-a murit" nu e sonet, după cum nici „Rondelul primăverii" nu e rondel, iar alte texte, precum „Anotimpuri ucigașe" sau „O viață ca o ață", vă aparțin prea puțin.

Deocamdată nu: O. Ion — Tutova; Mariana Blăjan; Seman C. Lucian — Brașov; Aln — Galați; King Arthur — Petroșani.

Mai trimiteți: Thea Gal — Timișoara; Lăcrămioara Girtu — Răcătău; Mirela Baciu — Măldărești; Laura — Focșani; Kóvali Laura — Slobozia.

Nu vă pierdeți timpul: Darie Constantin Silviu — Piatra Neamț; Becheru Mircea — București.

DARIE NOVACEANU ■

Contrast

Chipul tău în lumină,
iar amintirea mea în noapte.
Negativ
în sala de expoziție
de artă fotografică.

Mihaela CALIFAR

VASILE POP NEGREȘTEANU:

(Urmare din pag. 9)

dumneavoastră s-a impus tulburător de repede.

— Știu eu dacă lucrurile stau chiar așa ! E adevărat, am avut norocul ca un număr bun de lucrări să intre în cîteva expoziții reprezentative ale țării, alături de-ale marilor maeștri în fața cărora mă simt și mă voi simți multă vreme de acum încolo un simplu ucenic. Dar eu știu foarte bine ce mai e mult pînă departe. Nu este vorba aici de-o falsă modestie, ci de'purul adevăr. Pînă una -alta muncesc. Muncesc ! Cu încordare, cu încrîncenare, cu încăpățînare. Muncesc, descopăr, aflu, sînt. Exist. Am avut teribila șansă de-a avea un excelent profesor în persoana lui Vasile Celmare. Apoi șansa de-a lucra în colaborare, la diverse lucrări de artă monumentală, cu numeroși alți artiști, cum ar fi, ca să dau doar un singur exemplu, Viorel Mărginean. Am crescut, ca să zic așa, sub influența acestor doi oameni de la care am aflat, mai întîi și-ntîi, cît de grea, cît de dificilă, dar cît de frumoasă este, totuși, arta monumentală. Ceea ce vedeți dumneavoastră aici, în atelierul meu, sînt, cu excepția cîtorva lucrări, machete de ample tapiserii, de fresce, de mozaicuri... O lucrare de artă monumentală este cu totul și cu totul altceva decît o lucrare de șevalet. Prin lucrările noastre, noi, monumentaliștii, depunem o mărturie asupra unei epoci, a unui popor, a unui tip de cultură. Noi trebuie să fim cu totul și cu totul ai timpului nostru. Dar pentru a reuși să închegi o astfel de lucrare trebuie să înveți multă meserie, să asimilezi multă cultură, cultură plastică, literară, filozofică, muzicală, coregrafică chiar și, nu în ultimul rînd, cultură populară. Nu mai vorbesc de istorie, istoria propriu-zisă a unui popor, sau de istoria culturii. Toate aceste lucruri se îngemănează unul cu altul, astfel încît nu poți face un singur pas înainte fără să asimilezi, fără să te desăvîrșești continuu, fără să descoperi, zi de zi, în adîncul ființei tale, ce anume știi, ce anume ai de spus lumii. Iar acest ceva pe care îl avem de spus lumii trebuie să fie cît mai real cu putință, cît mai omenesc și mai adevărat. Profesorul meu, maestrul Vasile Celmare, spunea că cel mai important lucru e să știi și să poți face un obiect așa cum este el. Apoi, adăuga dînsul, trebuie să știi și să poți să-l faci așa cum l-au făcut cei din Renaștere, sau cei din antichitatea greacă, sau, sărind peste timp, cum l-au făcut impresioniștii, expresioniștii, cubiștii și suprarealiștii, sau, de ce nu, hiperrealiștii. A ști și a putea înseamnă, zic eu, a cunoaște meserie. Meseria mea este aceea de artist plastic monumentalist, iar universul meu este, deocamdată, cel pe care-l vedeți...

— ...adică, dacă pot eu continua, istoria, prezentul, folclorul...

— Într-adevăr, cam acesta ar fi teritoriul în care mă mișc, în care mă simt cel mai bine. Ca să pot realiza cîteva variante ale unei mari compoziții cu Mihai Viteazul am făcut cîteva sute de schițe. Am studiat cu atenție costumația și armele epocii, decorațiile harnașamentului, elementele de arhitectură ale timpului, heraldica, o anume simbolistică a culorilor, studii sculpturale ecvestre. Pentru orice amănunt, oricît de mic ar fi fost, a trebuit să consult cărți de specialitate, să pun mîna și să-l desenez, să-l încadrez în ansamblu. Ca să nu mai spun că, dincolo de aceste mici sau mari elemente, care conferă lucrării un aer de autenticitate, a trebuit și trebuie continuu să știu să desenez oameni, adică personalități, caractere. Și nu este vorba numai de o compoziție cu Mihai Viteazul, ci și cu Ștefan cel Mare, sau Mircea cel Mare, sau Vlad Țepeș, sau Avram Iancu, sau Tudor Vladimirescu, sau Alexandru Ioan Cuza. Cît despre folclor ce să mai spun, alte și alte sute și sute, poate chiar mii de schițe și schițișoare, pentru a ști și a putea desena un obiect așa cum este el.

— Văd că nu vă abateți nicidecum de la acea primă și mare lecție a profesorului.

— Și nici nu cred că am să mă abat vreodată. Figurativul la care mă raportez permanent îmi dăruie bucuria și plăcerea de a-i oferi omului exact ceea ce am văzut, ceea ce am înțeles, ceea ce vreau să transmit. Asta nu înseamnă că aș ăvea ceva împotriva artei nonfigurative. Dimpotrivă, adeseori apelez eu însumi, în cadrul larg al unor ample compoziții, la cîte un element abstract, cu ajutorul căruia instaurez cîte o notă mai misterioasă, sau, dacă vreți, mai vioaie, mai neliniștită, dar, rețineți, asta o fac numai într-un cîmp semantic bine conturat, bine delimitat, deja înțeles și receptat, de către cel care ar privi compoziția mea, așa cum am vrut. Iată, ca să vă dau doar un singur exemplu, am o suită mai largă de lucrări inspirate din acel străvechi obicei oșean sau maramureșean numit tînjaua. Ei bine, aici, încercînd să reproduc fabuloasa împodobire a pomului cu tot felul de panglici multicolore și cu obiecte rituale, mi s-a oferit prilejul să fantazez, să abstractizez din punct de vedere cromatic. Pomul este ca o furtună de culoare în virtejul căreia sînt prinși oamenii și, în general, întreaga atmosferă care însoțește tînjaua. Mi se oferă, în fond, prilejul de-a mă juca, pînă la fascinație, cu acele extraordinare culori, ale Oașului și-ale Maramureșului. Totul trebuie să fie străvechi și în același timp foarte proaspăt, foarte viu. Viziunea nu putea fi alta decît una de natură abstractă, conceptuală.

— Ar mai fi de vorbit, după ce-am trecut în revistă istoria și folclorul, de celălalt mare și important segment al universului dumneavoastră, contemporaneitatea, prezentul asupra căruia v-ați aplecat cu dorința foarte clar exprimată de-a surprinde noul chip al patriei, al oamenilor de azi, al marilor edificii din această epocă pe care o numim, cu îndreptățită mîndrie, Epoca Nicolae Ceaușescu.

— Am pictat și voi picta în continuare, punînd în joc tot talentul meu, chipul de astăzi al țării. Un artist, cred, eu, aparține epocii sale. Nici un crez artistic nu poate fi mai înalt și mai adevărat decît cel care are în mijlocul său dragostea pentru oamenii patriei tale. Mîinile lor, întru totul și întru totul minunate, făuresc mari edificii, pe măsura ființei lor. Fac parte dintre acei artiști care pot spune, cu mîna pe inimă, că au avut privilegiul de-a întîlni omul, omul nou al zilelor noastre. L-am întîlnit pe marile șantiere ale țării. Chipul său exprimă fermitate, tărie de caracter, încredere deplină în viață. Gesturile sale sînt hotărîte, iar privirea îi e clară, curată. Cum să nu închin unor astfel de eroi ai timpului nostru tot ce are mai bun arta mea ? ! Poate că e prea pretențios spus „arta mea", dar alt cuvînt, mai potrivit, nu găsesc. Prin ei, țara se înnoiește, devine mai bogată, mai puternică. Prin ei se vădește limpede și clar voința de pace a poporului nostru, vocația sa de constructor. Prin ei pîlpîie contur politica însăși a partidului nostru, a secretarului general al partidului. Am fost în preajma lor în momentul festiv al inaugurării Canalului Dunăre—Marea Neagră. Mi-a rămas întipărită în memorie lumina acelei zile, acea extraordinară atmosferă cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a adresat calde felicitări pentru tot ceea ce au înfăptuit, pentru modul exemplar în care au așternut de-a lungul Dobrogei o uriașă panglică albastră, Canalul, Magistrala Albastră. Astfel de momente sînt aproape unice în viața unui artist și nu puteam, desigur, să le las să-mi treacă prin fața ochilor. Am încercat să le imortalizez, așa cum, prezent pe alte mari șantiere ale țării, sau în inima de aur a ogoarelor din Bărăgan, m-am lăsat cotropit de frumusețea însăși a vieții, a muncii oamenilor. Este de datoria artei monumentale să eternizeze ceea ce are mai specific un anume timp, o anume perioadă din viața materială și spirituală a unui popor. Nu mi-am făcut, zic eu, decît datoria. Am transcris în planul amplu al compozițiilor elementul specific și determinant al timpului nostru : munca. Mă adaug astfel tuturor colegilor mei care cîntă lumina de azi de pe chipul patriei. Istoria, marii bărbați ai neamului nostru sau folclorul, mai exact spus lumea satului, celălalt teritoriu în care mă mișc, și prezentul, sînt componentele de bază ale unui crez artistic de deplin angajament. O astfel de artă, ca oglindă fidelă a realității, îi oferă omului zilelor noastre, inclusiv artistului, sentimentul plenar și mobilizator că trăim un timp eroic, grandios, neîntîlnit încă în istoria acestei țări, un timp visat de înșiși strămoșii noștri, întemeietorii acestei patrii și ai acestui scump pămînt numit România.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ Mă numesc **George Popescu**, locuiesc în municipiul Craiova, cartierul Brazda lui Novac, blocul F. 1, scara I, apartamentul 21 și doresc să vă aduc la cunoștință următoarele: ca urmare a obligațiilor ce-mi revin, privind economisirea consumului de energie electrică, în locuința ce o dețin am procedat la înlocuirea iluminatului electric clasic cu becuri cu cel fluorescent, cumpărînd din comerțul de stat instalațiile respective cu tuburi de 20 W., iluminat ce-mi satisface în bune condiții necesitățile. Ceea ce m-a determinat să vă scriu este faptul că, întrucît un astfel de tub s-a ars, cu toate insistențele mele nu am găsit în comerț un astfel de tub, spre a-l înlocui pe cel consumat. Ba, mai mult, cu ocazia încercărilor de a găsi un astfel de produs în zonă, mi s-a condiționat eventuala cumpărare a tuburilor numai dacă achit și întreaga instalație necesară funcționării acestora. În speranța că prin publicarea acestor rînduri voi găsi sprijin în situația mea, și nu numai a mea, vă mulțumesc... etc."

■ **Primim, din partea Consiliului popular al Sectorului Agricol Ilfov** : „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Dumitru și Mihaela Anton**, precum și de alți oameni ai muncii din cadrul IUGCCFSM Canal Dunăre-București și IADP Brăgada Canal Dunăre-București — prin care aceștia arată că în colonia muncitorească Poșta, județul Giurgiu, condițiile de locuit nu sînt dintre cele mai bune — scrisoare trimisă nouă spre rezolvare — vă comunicăm : din cercetările făcute s-a confirmat faptul că respectiva colonie prezenta probleme atît în privința cazării cît și a aprovizionării cu alimente, dar în urma discuțiilor purtate cu cadrele de conducere atît la nivelul IUGCCFSM cît și IADP, au fost luate măsuri constînd în construirea unei cantine în incinta coloniei, asigurarea căldurii prin punct termic propriu și îmbunătățirea aprovizionării punctului alimentar deservit de Cooperativa de consum Buturugeni, Giurgiu. De asemenea s-a discutat cu administrația coloniei precum și cu semnatarii scrisorii în vederea bunei gospodăriri a incintei coloniei și a unei mai bune întrețineri a spațiilor de locuit. Precizăm că situația relatată în scrisoare se datora, pe lîngă stadiul de început al organizării coloniei, și delăsării unor cadre, care au fost atenționate în acest sens".

Apreciind modul de rezolvare al scrisorii menționate, precizăm, la rîndul nostru că răspunsul de mai sus a parvenit redacției la exact un an de la trimiterea scrisorii în cauză.

■ **Consiliul popular al orașului Rîmnicu Sărat** : „Privind rezolvarea scrisorilor adresate de către **Paraschiva și Emil Drăghici** din orașul nostru, prin care aceștia solicitau sprijin în obținerea unor locuri de muncă: sub directa îndrumare a consiliului popular, s-a constituit o comisie alcătuită din reprezentanți ai compartimentelor personal de la unitățile socialiste din zona industrială, care, analizînd conținutul scrisorilor și în urma verificărilor, a dispus angajarea numiților, începînd cu data de 4.01.1988 ; Paraschiva Drăghici este în prezent om al muncii la I.O.A., iar Emil Drăghici la ITPFMU — Rm. Sărat".

■ **Consiliul popular județean Constanța — DPMOS** : „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **David Burghelea** din satul Cîrjelari, comuna Dorobanțu, județul Tulcea : urmare intervențiilor făcute, Spitalul județean Constanța a eliberat duplicat după documentarul medical întocmit în 18 decembrie 1986, iar unitatea TAGCMM-SUT București — sub numărul 26760 / 18 decembrie 1987, a depus dosarul cu propunerea de pensionare, pe care îl vom rezolva de urgență".

■ **Dumitru Obloja**, domiciliat în Slatina, strada Dorobanți, blocul 12, scara A, apartamentul 11, județul Olt, ne trimite o scrisoare din care aflăm: fiind membru al Cooperativei de credit Drăgănești-Olt timp de trei ani de zile, a fost ajutat de către această instituție cu suma de 14 000 lei, revenindu-i obligația de a achita această sumă în termenul stabilit ; lucru pe care omul l-a și făcut, fără nici o întîrziere. Necazul său însă e acela că tovarășii care s-au ocupat de împrumutul respectiv, întîrzie nejustificat, acum, să-i restituie fondul inițial de 1 800 lei, fond care, spun aceștia, se restituie numai după 4 ani de la achitarea ultimei rate. Și că el, adică D.O., poate face împrumut în continuare... Au trecut însă 6 ani de zile de atunci — specifică același D.O. — „eu nu mai pot face împrumut la dînșii, întrucît lucrez în Slatina, sînt membru asum al unui C.A.R. local, de aceea apelez la dumneavoastră pentru a fi ajutat să intru în posesia banilor, și pentru a nu mai face atîtea drumuri de la Slatina la Drăgănești-Olt, cale de vreo 50 kilometri".

■ **Direcția de Poștă și Telecomunicații a județului Cluj** : „Urmare sesizării numitului **Alexandru Cocîș**, din orașul Dej, strada Hașdeu nr. 46 A, cu referire la taxarea convorbirilor adiționale din perioada 15.06—15.07 1987 în contul postului său telefonic cu nr. 15449, vă comunicăm : analizîndu-se situația impulsurilor, i s-a aprobat scăderea sumei de 1 297,50 lei din taxele convorbirilor adiționale Reglementarea contului se va efectua în cursul lunii următoare acestei comunicări".

■ **Consiliul popular al Sectorului 2 — Comitetul Executiv** : „La scrisoarea **Niculinei Sfetcu**, domiciliată pe Bd. I.B. Tito nr. 2, blocul 55, scara 3, apartamentul 90 — prin care sesizează cazul numitei Petrescu Maria Ilona în vîrstă de 91 ani (domiciliată în București, strada Lucrețiu Pătrășcanu nr. 13, blocul G. 1., apartamentul 34), solicitînd a se lua față de aceasta măsuri de ocrotire corespunzătoare, întrucît este lipsită de discernămîntul faptelor sale și în imposibilitatea de a se îngriji, vă informăm : investigațiile făcute pe teren au confirmat cele sesizate, motiv pentru care cazul a fost prezentat Biroului permanent al Comitetului Executiv, care a aprobat promovarea în justiție a unei acțiuni de punere sub interdicție a bolnavei, numirea unui tutore și internarea acesteia într-o unitate medicală pentru tratament".

■ Pe scurt (pentru că, altfel, intrăm în zona Caragiale !), cazul lui **Mircea I. Căpățînă** din comuna Broșteni, județul Mehedinți : omul cumpără, în februarie 1987, o casă dintr-o zonă „în care nu se mai construiește" (conf. deciziei consiliului popular local — adică o zonă supusă demolării). Conform deciziei aceluiași organ, este obligat a-și demola casa respectivă ; i se dă un alt loc anume, unde să-și ridice omul locuința (are o familie numeroasă). Institutul de proiectări Mehedinți refuză să-i facă proiectul construcției noii case, motivînd că și noul loc se află în „zonă neconstruibilă" — și acum începe necazul : anunțînd consiliul popular că locul dat de către dînșii nu poate fi folosit, acesta îi răspunde că „factorii de resort de la Institutul de proiectări nu știu dacă sînteți, sau nu, în zona construibilă". Apelînd din nou la respectivul institut, i se spune că „tovarășii de acolo, de la consiliul popular Brănești, nu știu unde este zona de construcție, sau unde nu este !"

Prin urmare (și pînă la proba contrarie !), două organisme oficiale se tot acuză reciproc, omul stă cu familia în drum, iar noi... publicăm aceste rînduri **cu speranța** că nu avem de-a face cu un joc de ping-pong. Așteptăm o soluție concretă !

■ **Consiliul popular orășenesc Roșiori de Vede** : „Cu privire la cercetarea scrisorii adresate redacției de către **Viorica Biolan**, din strada Carpați, blocul 405, apartamentul 19, vă comunicăm : numita, om al muncii la IMMR Roșiori de Vede în funcția de macaragiu, are un copil de 2 ani și 6 luni aflat sub îngrijire la creșa-grădiniță patronată de I.M.A. Roșiori de Vede — creșa Izbiceanu. Din verificările repetate, efectuate de către reprezentanți ai Consiliului popular orășenesc și directorul Policlinicii Roșiori de Vede, s-a ajuns la concluzia că trebuie să se ia în discuție activitatea personalului creșei din Izbiceanu, în cadrul ședinței respective hotărîndu-se transferarea personalului din această unitate în alte locuri de muncă din oraș, pentru a se evita discuții în jurul unor cadre ce sînt investite să supravegheze copiii din orașul nostru".

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** : „În legătură cu scrisoarea numitului **Stan Pachiță** din Galați, strada G. Coșbuc nr. 7, blocul M. 2., apartamentul 124, vă facem cunoscut că sesizarea sa a fost examinată și constatîndu-se că este întemeiată, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare".

■ „Mă numesc **Valeria Birsoianu**, din comuna Stoilești, județul Vîlcea și doresc, în numele majorității locuitorilor comunei, să vă aducem la cunoștință o problemă, avînd convingerea că ne veți ajuta în rezolvarea ei : sîntem o comună compusă din mai multe sate, comună care se întinde pe o distanță de 19 kilometri. În urma sistematizării comunei s-a stabilit un nou centru unde s-a construit, acum trei ani, un cămin cultural bine amplasat, care întotdeauna, de la darea lui în folosință, la toate manifestările, a fost arhiplin de cetățeni dornici de cultură. Surpriză, însă : în ziua de 25 decembrie 1987, cînd ne așteptam ca tovarășa director a acestui așezămînt, V. Gh., să ne anunțe programul desfășurării activităților pe perioada de iarnă, dînsa a anunțat că acest cămin nu va mai funcționa în această perioadă întrucît fiind, a spus că **aceasta este dispoziția organelor locale** : că, în această perioadă, vor funcționa cele trei cămine de la periferie — și nu cel de la centru. S-au făcut diverse intervenții — degeaba ! Unitatea la care mă refer a fost zăvorîtă cu lacăte... Căminul cultural, la care mă refer, a fost construit cu banii locuitorilor, în perioada de iarnă această au dreptul să beneficieze de existența sa — nu-i așa ? !"

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale** : „Urmare scrisorii adresate de către **Parashiva Grigore** din comuna Cochirleanca, județul Buzău — prin care solicită sprijin în vederea ameliorării stării sănătății fiului său — vă informăm : începînd cu data de 4 decembrie 1987, bolnavul a fost inclus în programul de tratament prin dializă cronică la spitalul clinic Carol Davila din București".

■ **Consiliul popular al județului Suceava — Comitetul Executiv** : „Urmare scrisorii cetățeanului **Doreș Maiuș** din Suceava, strada Baladei nr. 3, blocul 11, scara A, apartamentul 13, vă comunicăm următoarele: datorită deficitului de apă potabilă din municipiul Suceava, la nivelele superioare ale blocurilor din cartierul Cuza Vodă nu se poate asigura regimul de presiune corespunzător ; pînă la rezolvarea în totalitate a acestei probleme, prin punerea în funcțiune a extinderii alimentării cu apă din sursa Mihoveni cu încă 240 l/s. apă tratată, s-a luat măsura de a se monta la punctul termic Cuza Vodă II un hidrofor cu capacitatea de 2 000 l. și o electropompă „Cerna 100", care să conducă la îmbunătățirea regimului de presiune, asigurîndu-se furnizarea apei menajere și la etajele superioare".

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU ■

Scrisoare comentată

Nu e foc, dar fum iese

...Scrisoarea este datată 2. 12. 1987, și începe așa :

„Stimate tovarășe **U.N.**, stimată redacție, acuma doi ani am refăcut soba, iar anul acesta cînd-am început să fac focul, cum deschideam ușa, ieșea puțin fum. Pentru a nu intra astfel în iarnă, m-am adresat secției de coșerit de pe str. SILOZ, a cooperativei CONSTRUCTORUL — Craiova — sau mai bine zis am fost întîmpinat **de domnul** Boacă C.tin și Cruceru Dan (**lăsăm lipsa pluralului la o parte — N.A.**)".

...stimați cititori ai revistei noastre, vă anunțăm că farmecul scrisorii de mai sus abia urmează; și, mai menționăm, în cadrul sub-rubricii „scrisoare comentată", pagina noastră a rămas — și va rămîne — aplecată asupra unor cazuri grave, facem însă de data asta o excepție pentru că, iată, un caz minor în aparență, poate duce la... dar să vedem :

„A doua zi au venit și mi-au cerut 400 (patru sute) lei pentru curățarea unui coș. M-am convins ce meșteri sînt căci mi-au spart coama la sobă și fumul a început să iasă ca dintr-un vulcan, afumîndu-mi dormitorul — **pe care abia îl zugrăvisem!** — fără a mai vorbi de șervețelele de mobilă (?! — N.A.), de mizeria făcută ! Domnul Boacă C.tin (un brunet...), a mai încercat încă de trei ori și cu același rezultat — Făceam focul și trebuia să stau cu ușa deschisă și noi toți afară căci în casă nu se putea sta. M-am adresat din nou secției respective de coșerit și de data asta a venit tov. Radu Marcel, împreună cu domnul Ionel și nu mai știu cum — care și ei au spart, au lipit și nu știu ce au mai făcut, dar eu știu că le-am dat 250 lei spre nemulțumirea **D.lui Ionel**".

...ne-am putea opri aici ?! Nu ! Dimpotrivă :

„În adevăr nu mai ieșea fum ca înainte, dar tot cu ușa deschisă trebuia să stau pînă la evacuarea fumului ; m-am transformat și eu în coșar, lipind fisurile pe care ei, normal, trebuiau să le astupe (noroc de un vecin, care m-a învățat ce să fac : se numește Deliu Nicolae, strada Victoriei nr. 2). Și acum mai iese fum, dar nu ca după ce dl. Costică Boacă îmi făcuse, ceea ce îmi făcuse, împreună cu dl. Ionică (pe care nu mai spun cum l-am... omenit, pentru a-mi face treabă bună. Am **uitat**, într-un număr trecut al revistei, tot așa un articol în care autorul semna U.N. (adică Un Naiv). Eu aș semna acest articol — dacă aparе!? — cu M.P. (adică Mare Prost)".

...dincolo de ieftinătatea cazului în speță, se impun anumite concluzii : 1) — Pornind de la faptul că sîntem cu toții oameni civilizați, în majoritatea noastră avînd gaze în încăperi, nu putem rămîne, încă, indiferenți, la situația celor care-și prelungesc viața cu lemne sau cărbuni ; 2) — O cooperativă precum „CONSTRUCTORUL — Craiova", este datoare, mai ales !, să se îngrijească de cei de pe urma cărora își cîștigă pîinea ; 3) — Consiliul popular și celelalte organe competente sînt datoare să intervină atunci cînd anumite unități prestatoare de servicii pretind taxe exagerate, încălcînd tarife legale sau interpretîndu-le deformat ; 4 — „Domnului profesor Theodor V. Andronescu" — autorul scrisorii de mai sus — domiciliat în Craiova, strada Victoriei nr. 5 — îi dorim sănătate, mulțumindu-i pentru „stilul" scrisorii trimise nouă : e ușor a face haz de necaz — drept pentru care vă vom reproduce, în final, „pese"-ul scrisorii — o întrebare, totuși : de unde știați că „un naiv" se numește, de fapt, „C.B." — celui căruia i-ați adresat de fapt scrisoarea ?!...

Iată și „pese"-ul :

„P.S. — am lăsat soba așa cum este, adică murdară de pămînt galben, sferturile din zid, la fel, și nu am înlocuit ușița, pe care domnul Costică mi-a rupt-o, a lipit-o cu pămînt galben, și nici curățenie nu am făcut".

. . . . . .

P.S. — ? : „ Ce fel de sobă aveți ?"

HORIA P ■

Poșta redacției

Bălan Florin Emilian — Orăștie : Adresați-vă instanței de judecată care a dat sentința definitivă, pentru ca aceasta să fie pusă în executare ● **Grama Gheorghe — Sibiu, Kulcsar Moise — com. Săculeni (Bihor)**: Pentru fiecare dintre cititorii noștri, problema pe care o ridică este cea mai importantă. Reveniți cu o scrisoare ● **Ristea Florea — Găești** : Nu avem prospectul, dar medicul în a cărui observație sînteți trebuie să cunoască contraindicațiile medicamentului ● **Vizitiu Anca — Iași** : Interesați-vă la Inspectoratul județean al Ministerului de Interne sau la Centrul militar ● **Sandu Dobrița — Galați** : Potrivit dispozițiilor legale, trebuia să vă continuați activitatea pînă la emiterea deciziei de pensionare ● **Vlaicu Gheorghe — București** : 1. Puteți înceta activitatea numai după primirea deciziei, cu condiția ca unitatea în care sînteți încadrat să transmită Oficiului de pensii sector 4 adresa de desfacere a contractului de muncă. 2. Conform prevederilor Legii nr. 26 privind concediile de odihnă, aveți dreptul să efectuați integral concediul de odihnă aferent anului 1988 ● **Baciu Dumitru — Oradea** : Cum motivele care au determinat suspendarea au încetat, sînteți în drept de a cere în scris Judecătoriei Oradea continuarea procesului ● **Cepreaga Ioan — Medgidia** : Vă rugăm pe dv. — și pe toți cititorii noștri care ne scriu — să vă gîndiți că cele așternute pe hîrtie trebuie înțelese, nu ghicite. Pentru aceasta este necesar să scrieți cît se poate de citeț, fără prescurtări și inițiale, pe coli obișnuite, curate. Ne-ați trimis o copie xeroxată, în cea mai mare parte ilizibilă, pe care, dacă nici noi n-am putut-o citi, nu îndrăznim — din respect — s-o trimitem mai departe spre competentă soluționare ● **Pîrâ Florin — Tg. Jiu** : Cererea dv. a fost analizată și s-a stabilit să fiți trecut pe tabelul cu ordinea de prioritate a pensionarilor ● **Petrache Gheorghița — com. Cornești (Dîmbovița)** : Mama dv. vitregă nu poate vinde întreaga casă, ci numai partea ce i se cuvine și în nici un caz terenul ● **Popa Niculina — satul Ștefan cel Mare, com. Mircea Vodă (Constanța)** : Dv. personal trebuie să plătiți 100 lei, iar fiul dv. — Ion — 300 ● **Călin Marin — Craiova** : Puteți deveni corespondentul nostru numai dacă ne trimiteți materiale interesante ● **Popa Virginia — com. Basarabi (Constanța)** : Dv. nu aveți dreptul la pensie de urmaș, fiind divorțată, dar are dreptul copilul minor ● **Petrovan Anuța — com. Rozavlea (Maramureș)** : Sigur că ne puteți trimite, dar pînă nu le citim nu vă dăm asigurarea că le și publicăm ● **Cristescu Traian Viorel — Timișoara** : În zona Dorobanți se vor executa unele lucrări de telefonizare, care vor permite găsirea unei soluții tehnice pentru instalarea unui post telefonic la domiciliul dv. ● **Angheluță Dumitru — com. Ostrov (Tulcea)**: Reveniți cu precizări: numele, domiciliul și împrejurările accidentului fratelui dv.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Un marinar cu dragoste de mare și cu grijă pentru tot ceea ce poate să însemne filă din capitavanta carte a marinăriei românești ne trimite și nouă cu emoție și speranță, textul unei scrisori care a avut, din cîte înțelegem, și alți destinatari. Își intitulează rîndurile în termeni specifici meseriei sale dorind, evident, să sublinieze astfel urgența propunerii pe care o face, propunere, demnă de interes și perfect realizabilă. Să vedem, deci, despre ce este vorba în acest :

„S.O.S. în golful Cerna"

Vă transmit și dvs. acest apel pe care l-am trimis și gazetei „Viitorul" cu mult timp în urmă pentru a face cunoscut că nava din fotografiile alăturate, navă a A.F.P.F. (Administrația Fluvială a Porților de Fier) zace părăsită — nu o vede nimeni, decît noi, marinarii care trecem pe lîngă ea și o privim cu părere de rău — ne aducem aminte de anii ei de glorie cînd, datorită forței ei remorca în greben — km 1 000, unde Dunărea forma un prag (o cădere), curentul apei fiind foarte mare. Celelalte nave nu aveau puterea de a trece cu convoiul acest prag fără ajutorul navei Vașkap. Această navă specială, mă refer la construcția ei, era deosebită de celelalte nave prin faptul că nu folosea elicele sau zbaturile, ci printr-un cablu pe care se lăsa în aval de prag și tot pe el datorită forței mașinilor se trăgea pînă trecea pragul în amonte, remorcînd convoiul.

Acum este acoperită de apă, pînă la cvertă, dar nivelul Dunării în lacul de acumulare nu este întotdeauna mare ; în cea mai mare perioadă a anului cotele sînt mici, și atunci nava iese în întregime afară din apă. În această perioadă a cotelor mici, ea ar putea fi recuperată și transportată la muzeul Porțile de Fier din Drobeta Turnu Severin, unde s-ar găsi loc destul pentru a fi expusă. Cred că se potrivește de minune, numele muzeului fiind dat chiar de zona unde această navă a lucrat.

Se zice că este unicat în lume, și s-ar putea să fie așa, și atunci cu atît mai mult ar fi păcat să nu i se dea atenție. E vorba de o importantă cantitate de fier și ar fi un cîștig și recuperarea pentru furnalele vreunei oțelării, dar mult mai frumos l-ar sta la muzeu, cred că s-ar mîndri să fie privită, ca drept recunoștință pentru munca depusă — și asta unde ? acolo unde nici un convoi nu putea trece fără ajutorul ei.

Ar fi multe de povestit despre această navă, am și făcut-o, cum spuneam, la redacția ziarului „Viitorul", care a și publicat un articol foarte frumos, patetic și argumentat, dar, din păcate, fără urmările pe care le așteptam.

Numai prin muncă voluntară și situația navei ar fi putut fi alta : era salvată. Nici acum nu e tîrziu.

Muzeul nostru se numește : „PORȚILE DE FIER", denumire legată de sectorul de navigație în amonte de acest muzeu — zona Cazanelor, cataractelor, cu pragul de la Greben etc., cel mai frumos sector de pe Dunărea navigabilă. La acest muzeu specific zonei, vizitatorul găsește totul în legătură cu trecutul și prezentul acestui sector, de la hărți în relief, fotografii, navigație, pînă la metode de pescuit specifice locului.

Undeva în curtea muzeului, nava „VAȘKAP" ar fi un obiect de foarte mare valoare, care ar îmbogăți patrimoniul acestui muzeu, lăcaș de cultură și educație — iar noi, marinarii, am fi mîndri că nava „VAȘKAP" și-a găsit un port unde va fi din nou de folos, bine îngrijită și un binemeritat loc de odihnă. Îl merită.

Eu vă rog în numele tuturor marinarilor și al respectului ce-l datorăm acestui vapor — a cărui importanță puțini i-au cunoscut-o — ca din cele scrise de mine să faceți un articol cît se poate de frumos, căci poate cineva, de la muzeu sau din ministerul nostru, al Transporturilor, se va gîndi să ia o inițiativă pentru salvarea acestei nave, ca mărturie prețioasă, asupra faptelor ce s-au petrecut în acest perimetru al Dunării, care a cunoscut în anii noștri mari și profunde prefaceri.

Cu deosebit respect
șef mecanic
BEBE ROBESCU
Împingător H.R. „Sălaj" — NAVROM — Drobeta Turnu Severin

Tovarășe Robescu, e de prisos să ne rugați să facem noi un articol. L-ați făcut dumneavoastră și încă foarte frumos. Și sperăm să aibă ecoul cuvenit.

Numele cetății

Principala așezare geto-dacică - Sarmizegetusa Basileion din Munții Orăștiei, situată pe Dealul Grădiștei și constituind centrul economic, politic, militar, comercial și cultural al statului dac din secolul I e.n. a fost cucerită și distrusă de romani în urma celui de-al doilea război cu dacii (105—106). Între anii cca. 108—110, împăratul Traian a întemeiat, pe un teren unde nu existase înainte o așezare, în colțul de sud-est al Depresiunii Hațegului, colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica, (la care Adrian va adăuga, în anul 117—118, epitetul de Sarmizegetusa, spre a arăta dacilor că noua stăpînire ar continua într-un fel pe cea veche a vitejilor daci) și care va deveni sediul unui detașament din Legiunea a IV-a Flavia Felix. Forma dacică a rostirii acestui toponimic nu este menționată de nici o sursă literară sau epigrafică antică. Din cauza lungimii considerabile și a pronunției sale complicate, toponimul geto-dacic a fost consemnat în mod foarte diferit de sursele literare latinești sau grecești.

În legătură cu sensul acestui nume geografic, au fost propuse mai multe etimologii, dintre care, cea mai plauzibilă din punct de vedere științific, este aceea aparținînd istoricului și filologului clujean I. I. Russu, care, în valoroasa sa lucrare **„Limba traco-geților"** (ed. 2-a, București, 1967), îl derivă de la două elemente lexicale de bază : **sermi** „stîncă, înălțime" și **zeget** „gard, palisadă, cetate", deci **Sarmizegetusa** ar însemna, prezumptiv, **„Cetatea de pe stîncă"**, sau **„Cetatea înaltă"** (o asemenea interpretare filologică se referă doar la Sarmizegetusa lui Decebal, din Munții Orăștiei).

Pe plan cronologic, numele faimoasei cetăți dacice este atestat sub forma Zarmizegethusa, atît la istoricul grec Dio Cassius (c. 155—c. 236 e.n.), în lucrarea sa **„Istoria romană"** (LXVII, 10), cît și la juristul roman Ulpian (170—228 e.n.), în opera sa **„Digestele"** (L. 15). Grafia **Sarmazege** apare în **„Cosmografia"** (IV, 7, 6) geografului Ravennat (sec. VII).

Sursele epigrafice de mare autoritate științifică : INSCRIPTIONES LATINAE SELECTAE și CORPUS INSCRIPTIONUM LATINARUM au înregistrat următoarele grafii : SARMIZEGETUSA, SARMISEGETHUSA, ZARMIZEGETHUSA, ZARMIZEGETUSA, ZARMIZEGETUSA, ZERMIZEGETHUSA, ZERMICEGETUSA, SARMIEGETE etc.

De-a lungul timpului, în cultura românească s-a impus grafia SARMIZEGETUSA, care este menționată astfel în GEOGRAFIA (III, 8, 4) astronomului și geografului grec Ptolemeu din Alexandria (c. 90—c. 168 e.n.)

Scrierea tradițional — istorică SARMIZEGETUSA a fost acceptată de următoarele lucrări actuale, cu caracter enciclopedic : **„Dicționar enciclopedic român"** (vol. IV, 1966), **„Micul dicționar enciclopedic"** (1972), **„Istoria României în date"** (1972), **„Dicționar enciclopedic de artă veche a României** (1980), **„Enciclopedia civilizației romane"** (1982) etc. În plus, marii istorici români și oameni de cultură au preferat tot grafia Sarmizegetusa : Vasile Pârvan în **„Getica"** (1926), Constantin C. Giurescu în **„Istoria românilor"**, I (1974), D. Tudor în **„Orașe, tîrguri și sate în Dacia romană"** (1968), H. Daicoviciu în **„Dacia de la Burebista la cucerirea romană"** (1972) etc.

La capitolul **„Nume greco-latine"** (p. 686) din **„Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic"** (1982), ni se recomandă grafiile **SARMISEGETUZA // SARMIZEGETUSA** (a doua fiind forma neadaptată, după părerea autorilor, a cunoscutului toponim geto-dac). Următoarea ediție a **Dicționarului...** ar trebui să înlăture această soluție lingvistică inadecvată și să recomande doar grafia corectă SARMIZEGETUSA.

Prof. NICOLAE ANDREI ■

Haide, căluțule...

Aflîndu-mă, pe durata campaniei agricole din toamna trecută, printre locuitorii unei constelații de sate de lîngă municipiul Tîrgu Mureș (Livezeni, Poenița, Ivănești, Sinișor, Bozeni și Corunca), am putut observa printre altele că fala gospodarului care se respectă și respectă tradiția, a rămas calul. Dintotdeauna aici (și nu numai aici) oamenii s-au întrecut în a avea cai frumoși. Cît despre actualitatea tradiției, vă convingeți și dvs. dacă i-ați vedea pe tinerii din Livezeni la o sărbătoare a satului, specifică toamnei, chemînd lumea la căminul cultural pe cai cei mai mîndri, cu care cutreieră ulițele într-o demonstrație de virtuozitate și frumusețe... Sau dacă, aceiași cai și mulți alți i-ați vedea în toate celelalte zile opintiți în hamuri la căruțe, pe cîmpuri și dealuri unde nu se încumetă să intre mașinile.

Dar faptul imediat ce mi-a „dictat" aceste rînduri a fost totuși altul. Scăpînd autobuzul de seară spre oraș, pornisem pe jos. Nu era pentru prima dată. Trecusem de ultimele case cînd cerul se întunecă a ploaie. Deodată aud din urmă, tot mai aproape, un cal la trap — acel mers ritmat, cu măsuri egale, încălzind spațiul ca o muzică ce sugerează pacea și echilibrul. Cînd mă ajunge, omul din căruță îi zice calului să oprească și mă poftește să urc. Nu mă las invitat de două ori. „Haide, căluțule !"... mai zice omul cu blîndețe. Fără bici (biciul lipsea din recuzită). Și calul reia trapul. Voi fi devenit un semn de mirare ?! Căruțașul glumește, aruncînd o vorbă de duh : „Calul, ca și femeia, numai cu vorba bună se cucerește" — și rîde.

Instantaneu, suprapus acestui moment, îmi apare de peste timp un alt episod tot cu... un om și un cal. Era prin '53, vara. Debutasem ca reporter într-o redacție de ziar și la scurt timp am primit sarcina să merg într-o comună unde la acea vreme se putea ajunge numai călare sau pe două roți, cu docarul. Cum nu călărisem pînă atunci decît cai sirepi din basmele copilăriei, am preferat docarul. Prezint ordinul de serviciu la Gospodăria comunală a orașului și sînt pus să aleg un cal. Îngrijitorul, un bătrînel ce umbla printre cai împărțind și alintări și le zicea la fiecare pe nume, vede că ezit. Pesemne îi sărise în ochi și cît sînt de speriat (ce vreți — la 19 ani !) și mă liniștește : „Nu-i nimic, o să mergi cu Costică ; are vreo 15 ani experiență la trăsurile orașului și te duce cu ochii închiși unde vrei". Înhămează calul, îi pune ovăz în traistă, îl leagă la docar și... „Drum bun, băiete !"

— Da' Costică unde-l ? întreb în așteptare.

— E bălanul din fața noastră !

Înciudat, apuc să-i mai zic : „Dați-mi și un bici...". N-am primit. În schimb, îmi atrage atenția prietenos : „Calul, dacă simte că are de-a face cu un om cumsecade, este și el bun. Așa le spun la toți : mînați caii cu vorbă plăcută, lăsați biciul..."

Puțin rușinat mă urc, iau hățurile și... „haide Costică, haide, căluțule !..."

ȘTEFAN NEAGU ■

Post restant

● **„Mă numesc Rusu Viorel și sînt om al muncii în orașul Mangalia. Aflîndu-mă, cu treburi firești, în stațiunea Neptun am dorit să cumpăr săptămînalul Flacăra de la chioșcul de difuzare a presei de lîngă complexul „Prichindel". Mi s-a spus că este obligatoriu să cumpăr și alte ziare. Peste o săptămînă, de la același chioșc n-am putut obține „Flacăra" (nr. 43) decît cumpărînd și revista „Tomis", cum nu am putut cumpăra nici revista „Autoturism" decît plătind și patru ziare vechi de 4—5 zile, ziare la care am de altfel abonament (cu chitanța 0407623). Gestionara a motivat cu nu știu ce indicații de la diriginteie poștei din localitate. Vă sesizez asupra acestor practici de vînzare condiționată întrucît nu mi se par normale".**

Nici nu sînt. Și sîntem siguri că factorii responsabili de la Direcția județeană de poștă și telecomunicații vor lua măsuri.

● **Cititor pasionat din cîte ne-am dat seama, Ene Juravschi, din București, str. Brezoianu, ne face părtași la dilema în care l-au pus două știri avînd același subiect, dar apărute în ziare diferite. Subiectul sînt podurile suspendate ce leagă insulele japoneze Honshu și Shikoku.**

„La 11 ianuarie a.c., într-un ziar de prinz, referitor la podurile" suprapetajate am putut citi :

„...Trenurile merg „la etaj", iar „la parterul" podului se află o șosea cu patru piste".

Într-un cotidian de a doua zi, adică din 12 ianuarie, privitor la aceeași impresionantă construcție am putut citi următoarele :

„... Partea inferioară a podului este destinată circulației feroviare, în timp ce la etajul superior se află „șoseaua rutieră" cu patru benzi de circulație".

Vă rog să mă lămuriți care din ele este reală ?...

De ce căutați nod în papură? Între cele două știri nu e nici o contradicție. Doar că autorul uneia s-a documentat de pe vapor, iar ai celelalte din avion.

Onorată instanță a moralei

CINE ȚINE CU URSUL?

În toamna trecută, la redacție ne-a sosit o scrisoare de la Maria Cunța, din Singeorz Băi, județul Bistrița-Năsăud, prin care aceasta cerea sprijin pentru a i se prelua cele două vaci reformate. „Nu dau lapte, sînt sterpe. Am fost de 9 ori cu ele la Năsăud să le predau, dar reprezentantul Întreprinderii de industrializare a cărnii nu mi le-a primit". În noiembrie 1987, scrisoarea trimisă de redacție consiliului popular al județului ni s-a restituit cu un răspuns în care se preciza că femeii „i s-a preluat vaca bătrînă" și că se propun următoarele măsuri: „Să se preia și cea de a doua bovină după ce va depăși vîrsta de 3 ani **(adică după 29 ianuarie 1988, n.n.)**, dată la care să întrunească greutatea și calitatea admise de prevederile legale pentru tăiere (ea fiind reformată de la 24 martie 1987); familia respectivă să-și procure în prealabil altă bovină sănătoasă; la nivelul Consiliului popular al orașului Singeorz Băi să se facă o analiză **foarte serioasă** (s.n.) cu privire la cauzele care au dus la ieșirea din efectiv a unui număr așa de mare de bovine în 1987 prin mortalități, răpiri și accidente în munte și să se stabilească măsuri de redresare a situației și realizare a efectivelor planificate".

Aceasta deoarece (așa cum arată răspunsul), în 1986, pe raza localității „s-au înregistrat 207 capete bovine pierderi, din care 82 răpiri și 13 accidente în munte", iar în 1987, situația pe zece luni era „mai necorespunzătoare, întrucît s-au înregistrat 457 capete bovine pierderi, din care 188 răpiri și 74 accidente în munte".

Ei bine, la 11 ianuarie 1988 ne-am aflat la Singeorz Băi și analiza „foarte serioasă" încă nu fusese făcută, deși situația a evoluat de la „mai necorespunzător" și a atins de mult cota superlativului. Cei de la primărie așteaptă poate, ca, mai înainte de analiza aminată, să se inventeze al patrulea grad de comparație. Dar, pînă una alta, iată faptele. Pînă la sfîrșitul anului trecut, totalul pierderilor urcase, cum ne-a încredințat tovarășul Victor Bențea, secretarul primăriei, la 565. Din acestea: 94 accidente în munte și 210 răpiri de către urs. Vitele stau în munte doar vara, două luni, două luni și jumătate. **Acolo** sînt răpite de urși. Sau cel puțin așa pare să arate conduita generală a mormăitorilor. Cum or fi fost răpite 22 după 1 noiembrie? Și cum s-ar fi putut accidenta alte 20 **în munte** tot după această dată, adică exact atunci cînd se aflau în altă parte? Mister. Faptul ar putea să alerteze pe oricine. Cu excepția celor de la primăria din Singeorz Băi. (Și nu chiar numai a lor!!) Oricum, aici, la primărie, ei pare normal și nevinovat, nimeni nu vrea să-l considere altfel, nu bănuiește nimic. Dacă ne gîndim că, numai prin accidentele și răpirile declarate și înregistrate în acte — vom vedea cum! — 301 animale s-au volatilizat, atunci, gospodărește judecînd, trebuie să admitem că 120 000 de kilograme de carne nu se vor mai preda statului, deși s-a contat pe ele. Un asemenea bilanț — pe un singur an, într-o singură localitate, care nu trece de 1 700 de gospodării — **merită o analiză** responsabilă a cauzelor reale și stabilirea măsurilor de redresare. La județ această analiză se consideră necesară încă de la începutul lunii noiembrie. La Singeorz Băi, nu. **Niciaeum.** Deși motivele care o impuneau continuau să crească în greutate. Tone, multe tone de carne s-au tot dus pe apa sîmbetei. Cum să explici această liniște sau neputință a factorilor locali? Ei înșiși țin morțiș să acrediteze ideea că n-ar exista nici o explicație, ba chiar că nici **nu există** unele fapte care doar că nu strigă din hîrtiile menite să le camufleze. În ce ne privește, înclinăm să credem că este, cel mult, o falsă liniște. De suprafață. Chiar neputință, tot de suprafață. Cui nu poate să facă un lucru, își vor fi zicînd cei de aici, cine să-i ceară ceea ce nu poate? Mai bine să treci drept incapabil decît vinovat. Nimic nu frapează la dînșii mai mult decît risipa de vorbe, de ocolișuri, de povești cu care, pe nesimțite, ești de la primărie **nu de fiecare dată**, așa cum este corect. Medicul veterinar ne spune mai întîi: „Fiecare răpire sau accidentare ni se anunță a doua sau a treia zi, în 48 de ore nu este posibil, uneori, din cauza distanței". Pentru ca, numai peste cîteva minute, să ne explice, împreună cu primărița, că la A.D.A.S. cel mai frecvent motiv de respingere a cererilor de despăgubiri a fost anunțarea cu prea mare întîrziere, ba chiar că „unii anunță după o lună, o lună și jumătate". Cu toate acestea se întocmesc documente de constatare — chiar cu migală —, trece vremea și orice control găsește acte parafate. Iscălite, cu aceeași seninătate cu care ni se spune nouă că totul este corect, fără dubii, asta e, ursu-l de vină... Ascultăm o mică antologie de întîmplări cu urși care au devenit carnivori, nu-i mai mulțumește descrierea pe care le-o fac manualele școlare, coboară la case și nu se lasă pînă nu-și adjudecă un porc ori o vacă. „Nu le mai plac oile, preferă porci și bovine, oamenii au ajuns să-i cunoască, le-au dat nume". E pe cale să se înfiripe un nou condus spre concluzia zîmbitoare că nimeni n-are nici o vină. În afară de ura. Încît, fără să vrei, te întrebi: cine ține, atunci, cu ursul?

În prezența tovarășului Macedon Hangan, director zooveterinar — din septembrie 1987 — al Direcției generale a agriculturii din județ, stăm de vorbă, pe îndelete, cu primărița Amalia Florea, în al cărei birou au venit, pentru a ne oferi cît mai multe detalii și Victor Bentea și medicul veterinar Mircea Zagrai, șeful circumscripției. Fiind zonă necooperativizată, ni se spune că oamenii, lipsiți de pășune în localitate, își duc vitele, vara, în munte. În 14 puncte. (Aici se spune „în 14 munți"). Din acestea, 13 au însemnat grupuri de bovine pe lîngă 13 stîne de oi. Cel mai mare număr de vite a fost trimis, însă, în **muntele Putredu.** Cel mai depărtat loc: la 60 sau 80 de kilometri (depinde pe ce cărare apuci). Alegerea acestui loc sîntem stăruitor asigurați că s-a făcut la primărie, după o chizbuință temeinică, pentru a se evita numărul mare de răpiri. Rezultatul a fost dezastruos: tocmai acolo au bîntuit mai abitir ursii. Mai aflăm că, în acel munte Putredu, vitele au fost stabilite pe o pășune ce face parte din județul Suceava. Ceva pare... putred în această alegere și impresia se va accentua pe parcursul documentării, dar să nu anticipăm.

Întrebăm cine participă la constatarea răpirilor și a accidentelor. „Organele sanitar-veterinare — ni se răspunde —, nu rareori chiar și cineva de la primărie și de la miliție". Deci, toponim. În curînd, turiștii întorși de aici vor putea spune că au fost la Botezu Ursului.

Medicul veterinar ne demonstrează că, încă din vară, s-a alarmat și a trimis cîte un exemplar al unei adrese oculului silvic din localitate, inspectoratului silvic, celui sanitar-veterinar, direcției generale a agriculturii. Ne arată documentul — nr. 70, din 3 iulie 1987 — în care menționa că numărul răpirilor ajunsese la 60, că, sesizată de circumscripția veterinară, miliția orașului întocmise zece dosare pentru sacrificarea ilegală a 14 vîței. Iată ultima frază, singura în care se solicita ceva: „Avînd în vedere situația deosebită care s-a creat **(n.n.: Observați abilitatea, în acest caz, am zice instinctivă, a utilizării formei verbale impersonale care induce, cu finețe, ideea inexistenței unor autori, a unor vinovați: iar ceea ce nu există este ridicol să cauți, nu?)** vă rugăm să ne ajutați pentru remedierea acestor neajunsuri". Este tot ce se cerea. Deși nouă ni se turuie de pacostea, de ani de zile, a unor urși carnivori, în acest text nu se cerea stîrpirea lor. Nici o aluzie la așa ceva! Întrebăm ce sprijin s-a primit. Medicul veterinar ridică din umeri. Nu s-a întreprins nimic. Pierderile continuau să crească. Medicul continua și el... să elibereze acte de daună „oricui dorea", după propria lui expresie. Primăria, la fel. În anul trecut, medicul a aplicat amenzi în valoare de 242 000 de lei — plătite toate — pentru neglijență în îngrijirea animalelor. Pentru nejustificarea unor animale, primăria a mai aplicat 36 de amenzi. Fiecare de 5 000 de lei. Unele achitate pe loc! În aceste condiții, desigur, riscul este al celui ce întreabă. Nu-ți mai vine să pleci. Afli lucruri din ce în ce mai captivante.

Tovarășul director Macedon Hangan ne roagă să menționăm „între atîtea rele și faptul îmbucurător că județul ocupă locul întîi pe țară la încărcătura de animale pe gospodărie". O facem, fiindcă așa este corect. Dar nu cumva acest fapt contribuie și el la seninătatea întocmirii cu nemiluita a hîrtiilor prin care sute de animale, în loc să ajungă la abator ajung... în dosarele de răpiri și accidente? Fiindcă tot tovarășul director ne spune că, la Singeorz Băi, numai răpirile reprezintă 8,6 la sută din efectivul rulat de bovine!

La Bistrița stăm de vorbă cu tovarășul Virgil Anca, inspectorul șef al Inspectoratului silvic. Aflăm că, în județ, cea mai mare concentrare de urși se află în cu totul altă parte, la mare distanță de Singeorz Băi, dar în zona unde sînt urși mai mulți numărul răpirilor este paradoxal de mic. „Mai bate la ochi și altceva, ni se spune. Deși, de mult, conducerea județului a hotărît să nu se ia de bună nici o răpire de bovină cînd este acuzat ursul dacă la constatare nu participă și silvicultori, pe noi nu ne-au chemat". Formează un număr de telefon și îl ascultăm pe Gavrilă Neamțu, șeful Ocolului silvic Singeorz Băi, spunîndu-ne că anul trecut silvicultorii de acolo au fost chemați **și au** participat **o singură dată** la constatare. Cei ce aveau datoria să-i cheme au uitat. I-au chemat o dată, dar **de 209 ori** au uitat să-i cheme. Cum să nu-ți aduci aminte „Că și uitarea e scrisă-n legile omenești"? Dar nu! Brrr... Legi? Cite credeți că sînt reale din cele 210 răpiri indosariate?, îl întrebăm pe tovarășul Virgil Anca. „Între 5 și, hai să zicem, 10 la sută. Mai mult nu pot să cred". (Întrebarea aceasta o vom mai pune și altora). Mai aflăm aici că alți gospodari din județ s-au alarmat după cîteva răpiri, doar, au cerut împușcarea unui urs carnivor, s-a obținut aprobarea legală și i s-a venit de hac. Numai că, pentru a obține asemenea aprobare, inspectorul șef are nevoie de argumente. Pe care i le pot furniza mai ales **cei interesați.** Începînd prin invitarea la constatări a silvicultorilor. Apoi, trimiterea animalelor în județul Suceava impunea participarea la constatări a silvicultorilor din **acel** județ. Oare să nu fi știut cei de la primărie că îngreunează artificial îndeplinirea corectă a celor stabilite la județ?

O modalitate mai puțin voalată de a formula aparoape însemnul la sfidarea acestei măsuri am găsit-o la medicul veterinar Niculae Damian, care se ocupă, la Direcția generală a agriculturii, în mod special de bovine: „La A.D.A.S. nu se cere semnătura silvicultorilor pe actele de daună. De ce să-i cheme? Ați văzut dumneavoastră această dispoziție scrisă și semnată de cineva din conducerea județului?" (Și totuși ne-am convins că ea nu este o ficțiune. Conducerea direcției generale o cunoaște. E drept, n-o aplică. Tocmai de aceea și stăruim asupra acestor amănunte grăitoare. Poate vor fi de folos cuiva). Cîte credeți că sînt adevărate din cele 210 răpiri?, îl întrebăm pe doctorul Damian — „șeful speciei bovină", cum ne-a fost recomandat, cu mare seriozitate, la direcție. Răspunde sec: „două treimi". Concludent, nu?

Interlocutorul ne roagă însă să reținem că, după el, principala problemă o reprezintă ajutarea țăranilor. Este de părere că ameliorarea situației prezente, cînd în gospodăriile populației din județ, anul trecut natalitatea la bovine nu s-a ridicat peste 53,4 la sută, redresarea ar trebui să înceapă prin găsirea de soluții rezonabile pentru a prelua de la oameni animalele tarate. „Așa cum se face în alte județe, întreprinderea noastră de industrializare a cărnii ar putea gospodări ferme proprii în care să finiseze animalele pe care crescătorii nu le pot duce la greutatea cerută, neavînd cele necesare pentru aceasta". Despre indicele scăzut de natalitate l-am întrebat și pe tovarășul director Macedon Hangan. Dînsul și-l explică „prin lipsa de furaje, datorată secetei". Aceasta ar tălmăci scăderea interesului unor crescători pentru soarta animalelor. Aflăm, spre ilustrare, că, „în toamnă, într-o comună, tot din zona Singeorz Băi, cînd s-au coborît vitele de la munte, cîteva nu și-au mai găsit stăpînul". Au fost împărțite cui le-a dorit. Sigur, nu erau decît animale de care cineva vroise să scape. Dar cum vor fi fost descărcați adevărații proprietari în registrul agricol? Povestea n-are un asemenea sfîrșit. **Încă.** Să nu fi existat ele în nici o evidență? Atunci care mai este adevărul, dincolo de scripte? Cîte accidente și răpiri or fi reale din cele parafate cu larghețea arătată mai sus?

Tovarășul Ioan Pircu, directorul general al Direcției generale a agriculturii, mărturisește: „Eu acuma aflu cifrele acestea **(de la Singeorz Băi n.a.).** Răpirile nu credeam că au ajuns la 100. Or fi multe reale, dar 210 mi se pare și mie un total hipertrofiat, exagerat". Ce credeți că se poate face? „Să cerem mai multă răspundere factorilor locali. Să facă împreună cu silvicultorii constatările. Trebuie mai multă seriozitate. Un asemenea bilanț probabil mai maschează și alte lucruri".

Așteptăm cuvenita intervenție a celor în drept.

DORIN GHERGHINESCU

Copilăria ca un fulg de nea

Soții Frimu și Sevastița Stama din Buzău s-au despărțit în fapt în anul 1983. Aveau pe atunci 8 copii, dintre care 5 sînt astăzi mai mari de 10 ani. Mama și copiii locuiesc în casa părintească a mamei. Tatăl locuiește la mama lui, femeie de 81 de ani.

Să ai casa plină de copii și dintr-o dată să te trezești singur, e cu siguranță cel mai greu lucru din lume. Deci, din dorința de a-i avea la el, tatăl a deschis proces de reîncredințare a celor 8 copii. Între timp însă, în martie 1986, a mai apărut un copil, Florin Laurențiu. Tatăl îi vrea pe cei 8 copii, cît pretinde că are. Mamei îi ies la numărătoare 9, ciți a adus pe lume.

Vecinii, martori la acest nefiresc proces, declară că tatăl iubește copiii, îi îngrijește, îi hrănește și îi spală de cîte ori vin pe la el, însă sînt de părere că tatăl și octogenara bunică nu s-ar putea ocupa de ei așa cum ar trebui. De altfel, copiii mai mari de 10 ani au optat să stea împreună cu mama și cu ceilalți frați. În perioada cînd a fost la tatăl ei, Maricica Ionela — toți copiii Stama au cîte două nume, chiar și ultimul — a profitat de ocazie să nu se mai ducă la școală, argument care a atîrnat greu în defavoarea tatălui în procesul amintit. Tatăl susține: „copiii sînt needucați, s-au o situație școlară dezastruoasă". Fără îndoială, educația lor n-ar fi avut decît de cîștigat alături de amîndoi părinții. Nu știm dacă o împăcare între soți Stama ar mai fi posibilă. În disputa lor această valoare a copiilor este luată în considerație. Fără îndoială ar fi cea mai bună soluție de viață. Nu doar pentru o viață, ci pentru 9 plus două vieți, pentru societate, dar asta depinde numai și numai de ei.

Tot în Buzău, o altă familie în care e în joc soarta a mai mulți copii. Soții Panait, Vasile și Maria, au doi copii. S-au căsătorit în anul 1974. S-au despărțit în fapt la 6 iunie 1986, cînd soția și-a anunțat soțul că este însărcinată cu alt bărbat și că pleacă pentru că vrea să-și trăiască viața. Soțul și-a acuzat soția că neglija menajul și copiii și că de mai multă vreme vroia să-și trăiască viața așa cum înțelegea ea și cum nu înțelegem majoritatea dintre noi. A și dovedit asta. Plecarea mamei de acasă, fără să se gîndească la copii, adică părăsindu-i, a determinat oamenii legii să dea spre educare și creștere copiii tatălui, mai cu seamă că acesta avea condiții optime pentru asta. Mama a încercat să ia copiii cu gînd să-i dea la bunica maternă, dar nu i s-a dat cîștig de cauză, lucru de altfel firesc.

Hai să vedem cum a reușit să-și trăiască viața Maria Panait după plecarea de acasă și ce urmări a avut asta nu numai asupra celor doi copii avuți cu fostul soț, Vasile.

Cînd a plecat de acasă, s-a dus la Costache Tudor, în comuna Gherghița. Acolo a născut copilul avut cu acesta. Între timp, Costache Tudor a fost condamnat la 4 ani închisoare pentru neplata pensiei alimentare pe care o datora celor 5 copii pe care i-a avut cu fosta soție Ioana Tudor. Cînd Maria Panait e la lucru la A.E.C.I.P. Gherghița, de copilul ei cu Costache are grijă mama acestuia. Maria Panait locuiește în două camere cu alte cinci persoane, străine pînă de curînd de viața ei. Cel cu care vroia să-și trăiască viața este la închisoare pentru neglijarea celor mai elementare obligații de tată.

Deci, dorința Mariei Panait și a lui Costache Tudor de a-și trăi mai din plin viața a lipsit pentru 4 ani 6 copii de tatăl lor, alți doi copii de mama lor, a dus la destrămarea a două familii, întemeindu-se în schimb alta, mai mică e drept, dar care a pornit din plecare gata destrămată.

Ce să mai spui în fața unor situații atît de nesăbuite, a unor atitudini atît de nefirești a unor părinți față de proprii lor copii?

În urmă cu cîteva zile am fost în vizită la niște prieteni care au un băiețel de zece luni care învață să meargă. Încă nu s-a aventurat de unul singur. În această splendidă aventură, să stai singur în poziție verticală. Trebule ținut de mînă. M-am uitat fascinat aproape două ore la omulețul ambițios, care de la micuța lui înălțime se uita la noi cum ne uităm noi la cerul înstelat. În zîmbetul și privirea lui se putea citi o desăvîrșită și totală încredere în cei doi părinți care-i dădeau pe rînd mîna pentru a face cu el lungi călătorii pe coridor.

În grădinițele noastre se cîntă un splendid cîntecel: „Copilăria noastră e un fulg de nea". Cîntecul acesta ar trebui să-l cunoască toți părinții, ba mai mult, să-l și cînte în varianta: „Copilăria voastră e un fulg de nea" în drumul spre tribunal sau cînd le trece prin minte ideea care de cele mai multe ori s-a dovedit nefastă, să plece de acasă fără să-și ia copiii de mînă. Copiii se cresc cu dragoste, dor și cu înțelepciune.

OPREA GEORGESCU

În comerț sînt necesare aptitudini specifice, ca în orice profesiune

Convorbire cu ADRIANA TAȘU, director general adjunct al Direcției generale comerciale a municipiului București

— Să începem de la titlu, tovarășă Adriana Tașu. În comerț, sînt necesare aptitudini specifice, ca în orice profesiune?

— Este o problemă veche și mereu actuală, atitudinea comerciantului. De serviabilitatea și răbdarea lui, de politețea și sfaturile cu care trebuie să-l înconjoare pe client, depind încasările.

— Ați introdus în formula vînzării politețe, profesionalism, serviabilitate, așa cum ar trebui să fie. Dar...

— Știu ce vreți să spuneți, din păcate... Dacă într-un magazin cu douăzeci de vînzători unul singur este nervos, plictisit, dornic să converseze cu colegul și să scape de client (deși retribuția vînzătorului este direct proporțională cu încasarea) atunci impresia despre întregul personal se formează după acel angajat, care ar trebui să-și caute vocația într-altă parte.

— Vorbim chiar de vocație?

— Nu este o profesiune ca oricare alta? Fără aptitudini pentru comerț îi socotesc pe toți cei 7 600 lucrători care în 1987 au fost sancționați pentru abateri de la imaginea model. În cazuri limită, care nu mai permiteau nici o speranță de îndreptare, am semnat 1 400 de desfaceri ale contractelor de muncă.

— Îngrijorătoare cifre, dar ele sînt o dovadă că Direcția generală comercială nu mai admite nici o derogare de la atitudinea normală. Tovarășă Adriana Tașu, după această punere în temă, cu vădită grijă pentru cumpărător, care sînt gîndurile înnoitoare ale comerțului bucureștean?

— Direcția generală comercială își desfășoară activitatea în 7 000 de magazine, foarte multe cu sedii noi, pentru că Bucureștiul construiește într-un ritm intens. Numai anul trecut s-au deschis 85 de unități comerciale în Crîngași, Oltenița, 1 Mai, Colentina, Fundeni, Parcul Tineretului, și cîteva piețe multifuncționale în cartierele Aviației, Cotroceni, Floreasca, Unirea, Titan. Unele magazine sînt uimitoare prin grija responsabililor pentru fondul de marfă, prin aranjamentul lor, datorat arhitectului. Se remarcă Blănăria din str. 13 Septembrie, pentru care Ligia Pop și-a pus scăpărătoarea fantezie arhitecturală la vedere. Interior rafinat, execuție de nivel internațional. Pentru anul în curs schelele sînt ridicate pe o suprafață de 40 000 de metri pătrați, asigurînd spațiul de desfășurare pentru 50 de noi vaduri comerciale. Zilele acestea se vor încinge plitele enorme, cu cratițe uriașe la fabricile de mîncare din Piața Unirii, Delfinului, Aviației, pregătind zeci de meniuri care să ușureze munca de acasă a femeilor.

N-am răspuns încă la întrebarea dumneavoastră, dar am socotit necesară această parțială „hartă" comercială, Bucureștiul avînd încă alte, foarte multe magazine cu diferite subordonări.

— Sînteți mulțumită de actuala formă de organizare a magazinelor de a căror organizare și funcționare răspundeți?

— Ați suplimentat întrebarea în aceeași direcție... Avem de aprofundat și trebuie să găsim soluții optime pentru o echitabilă împărțire a suprafețelor de vînzare și de depozitare a mărfurilor. Este în studiu repartizarea teritorială a magazinelor, îndeosebi în noile cartiere. Cunoscînd exact densitatea populației, posibilitățile financiare, vîrsta, adunînd acești factori importanți putem da magazinelor destinația cea mai potrivită. Se va putea asigura aprovizionarea corespunzătoare a locatarilor din Berceni, de pildă, fără ca ei să se deplaseze în alte părți ale orașului, pierzînd din prețiosul timp.

— Nu două magazine cu articole electrice în același cartier și nici unul cu încălțăminte...

— Exact, iar acolo unde s-au deschis, fără discernămînt, 2 magazine identice vom interveni cu corecția necesară. Vom mări numărul magazinelor specializate, pentru că acesta este comerțul modern, care se practică în întreaga lume. Ne propunem să preluăm ideile copiilor, dorințele tinerilor care vor și trebuie să fie „îmbrăcați vesel". În acord cu vîrsta lor. Vom lansa modele numai pentru „Materna" și „Magazinul tineretului" creînd chiar o avangardă a gustului. Sîntem hotărîți să intervenim mult mai decis și decisiv, să fim mai fermi, mai combativi chiar, la contractări.

— Ce vreți, de fapt, să criticați prin această formă atenuată de exprimare?

— Nu vă scapă nici o nuanță!

— Ar fi bine?

— Sînt foarte multe neajunsuri la contractări pentru că unii delegați în loc să prezinte modelele întreprinderilor vin cu descrierea lor... verbală, sau neglijează cele 1001 articole mici, atît de necesare traiului, pentru că valoarea lor redusă nu saltă spectaculos cifrele de plan. Dumneavoastră intrați în magazine, vă supărați pe noi și în acest caz nu sîntem vinovați.

— Cererea populației este în continuă mișcare și transformare. Cum țineți seama de această lege a pieței dacă o comandă întîrzie ori, între timp, moda a lansat altceva? Cum vă feriți să adăugați altă marfă, greu vandabilă, la stocurile, unele vechi de cîțiva ani, din magazine?

— Considerăm una din obligațiile permanente ale merceologului, ale comerciantului, să facă deplasări la fabricile cu care avem contracte, să vegheze la respectarea termenelor, să introducă modificările, de ultimă oră, ale pieței. Sigur, e mai comod locul de lîngă raft sau biroul șefului magazinului așteptînd... provincia. Noul stil de muncă, pe care vrem să-l generalizăm în practica comerțului, cere idei, inițiative, bătaie de cap. De pildă, Centrala industriei confecțiilor de tricotaje a organizat, în afara contractărilor, o paradă a modei la Tricodava. Am comandat numai tricotaje moderne, în culorile anului, cu desenele atît de căutate, realizate și cu mașinile Jacard. Sîntem siguri că se vor vinde imediat, deși am cumpărat tricotaje de cîteva milioane de lei. Tot în aceeași direcție de acțiune energică, întreprinzătoare, delegatul Întreprinderii de confecții din Sighișoara a prezentat la București o colecție deosebită de primăvară și peste cîteva săptămîni se vor găsi în magazinele noastre noi modele de cămăși bărbătești în culori și croieli variate. Mai avem multe planuri care merg în întîmpinarea dorințelor cumpărătorilor, care țin cont de criticile justificate ce ni s-au adus, pentru că munca noastră are sens și ne dă bucurie numai dacă e recunoscută de dumneavoastră.

— Dorim ca fiecare punct din cele exprimate, și neexprimate, de dumneavoastră să se împlinească pentru că măcar o dată pe zi ne întîlnim cu efectele activității dumneavoastră. Dacă zîmbim sau ne încărcăm de nervi depinde și de lucrătorul din comerț.

CARMEN DUMITRESCU

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

O bucurie cu bucluc

Uneori o bucurie poate să fie punctul de plecare al unui necaz. Căci Corneliu Calu din Brăila, Calea Călărași, Bl. C, sc. 2, ap. 36, om al muncii la Metaloexportimport București, agenția Brăila, avea un casetofon Sanyo pe care-l asculta cu plăcere în fiecare seară. Ce asculta, deocamdată n-are nici o importanță. Oricum, precaut, omul și-a dat aparatul la o verificare, la unitatea Electronica Service din localitate. S-a petrecut asta în aprilie 1987, în ziua de 16. Deși nu era 13 ca să aibă ghinion, dar o zi mai tîrziu, unitatea de service din Brăila a fost devastată de infractori cu pasiuni electronice. Voiau și ei să aibă o audiție de mare calitate. Evident, în virtutea acestei dorințe, printre multe aparate, l-au luat și pe cel al lui Corneliu Calu. În scurt timp posesorul aparatului a fost anunțat de furtul săvîrșit la o zi după ce predase aparatul pentru verificare și a fost rugat să aștepte o perioadă în speranța prinderii infractorilor și recuperării aparatului. Azi fără muzică, mîine fără muzică și așa au trecut săptămîni și luni. Pînă la urmă, după 7 luni, amatorii de radiocasetofoane au fost depistați și arestați. Dar fără aparat. Radiocasetofonul făcuse aripioare și ajunsese la un alt amator de audiții muzicale de calitate. A avut loc un proces penal intentat infractorilor. Păgubașul a aflat că după încheierea procesului penal va primi o despăgubire de 5 000 lei. Dar după pronunțarea hotărîrii judecătorești, a fost iarăși aminat. Hoții au furat de la unitate, unitatea de service n-are decît să se judece cu ei. Clientul n-are nici o legătură cu hoții. El trebuie să se descurce cu unitatea prestatoare de servicii. Lipsit de aparatul care îi producea muzica zilnică, posesorul casetofonului, dintr-un om liniștit, dispus să zîmbească oricui sub efectele binefăcătoare ale muzicii, s-a transformat într-un om nervos, pus pe drumuri, trimis de la unii la alții. Așa a ajuns și la București, la Electronica Service de pe str. Dimitrie Pompei, nr. 5—7, unde a cerut un sfat și un sprijin. El spera că dacă n-a reușit să se înțeleagă cu lucrătorii de la Brăila va izbuti să o facă măcar cu superiorii acestora din București. Numai că la serviciul juridic al respectivei instituții i s-a comunicat scurt: „Dacă doriți să fiți despăgubit, n-aveți decît să dați unitatea în judecată". Deci e nevoie de un avocat. Avocatul trebuie plătit. Apoi proces. Martori. Înfățișări. Probe. Să presupunem că va cîștiga. Cu sentința trebuie să umble pe la executorii judecătorești. Executorii trebuie să someze unitatea. Unitatea va aștepta pînă cînd execuția va fi legală ca termen. Trebuie împlinite anumite proceduri. Și la urmă ce se va petrece? Omul își va primi banii, sătul de drumuri, sătul de muzică, sătul de verificări tehnice. Ți se ridică părul în cap cînd te gîndești ce mare nenorocire poate deveni bucuria de a avea un radiocasetofon stereo pe care vrei să-l verifici și ai ghinionul să-l duci la o unitate de service care și ea la rîndul ei are ghinionul de a fi călcată de hoți.

Cînd te bucuri mai mult te paște o mare nenorocire, mai ales atunci cînd într-un lucru simplu te întîlnești cu oameni care încep să gîndească mai complicat decît labirintul.

CORNEL NISTORESCU

Note

Bani nemunciți

Românul, dintotdeauna, a fost iubitor de animale. Iarna pune la jgheaburi cîteva resturi de mîncare pentru supraviețuirea păsărilor care stau zgribulite pe acoperișuri. În multe orașe din țară porumbeii se adună, în cîte un loc, cu sutele, hrăniți din mîna locuitorilor. Unii iubesc cîinii și-i ocrotesc... ocrotindu-se... Scriitorul Rudyard Kipling spunea despre acest credincios însoțitor al omului: „Este cel mai bun prieten pe care îl am, mai ales că nu mi-a citit cărțile". Tudor Arghezi l-a făcut nemuritor pe al său Zdreanță. Dintr-o proastă înțelegere a naturii despre venit — unii oameni însă au găsit o sursă de afaceri speculînd dorința celor care vor să-și ia un prieten necuvîntător pe lîngă casă. Am întîlnit zilele trecute următorul caz: același cîine a fost vîndut de două ori. Proprietarul a încasat întîi bani buni de la o cumpărătoare, care după ce s-a îngrijit de creșterea dogului german constată dispariția cîinelui. Am îndulcit termenul pentru că de fapt îl fusese furat de fostul proprietar, care cu vocea cernită de durere anunță moartea lui Tobias. De, se poate întîmpla și așa, moare un om într-o clipă, dar un animal! Numai că Tobias avea o altă adresă și un alt stăpîn. Al doilea cumpărător al cîinelui îl aduce la un control medical și veterinarul îl recunoaște pe Tobias. Explicații, alt șir de minciuni care trebuiau să acopere escrocheria. Banii încasați a doua oară întreceau cu încă un sfert prima evaluare, și așa exagerată, a unui cîine, oricît l-am iubi. Asociația chinologilor are un cuvînt decisiv pentru a-și apăra onoarea și prestigiul, atunci cînd întîlnește practicile incorecte ale unor indivizi care nu au nimic comun nici cu respectul pentru oameni, nici pentru vietăți. Procedeele necinstite ale celor care și-au făcut din acest mijloc oneros o sursă de viață îmbelșugată trebuie dezavuate public și nu numai atît. Se vorbește mult nu numai despre fidelitatea cîinilor, dar și despre inteligența lor. Judecata, cu legile ei implacabile, rămîne însă tot a oamenilor.

Joc cu numere

Am intrat în mai multe magazine, ca orice femeie, în căutarea celor necesare casei, a cîte unui lucru frumos de care nu ne putem lipsi. Am constatat cu surprindere că am rămas în urmă cu unele „evenimente" din comerț. Numerele la unele articole de îmbrăcăminte nu mai coincid cu ceea ce știam eu acum cîteva luni. Am cerut vînzătoarelor măsura 44, ele mi-au oferit 48—50. Am repetat numărul pentru bluze și o rochie de casă și ele mi-au făcut semn că întîi să probez și după aceea mai stăm de vorbă. Am socotit că învățînd să aprecieze, din ochi, talia cumpărătorului, probabil s-au produs schimbări, nedorite, de care nu-mi dau seama. Am devenit foarte atentă și la alții. Aceeași reacție a vînzătoarelor, aceeași nedumerire a cumpărătorilor, dar, culmea, jocul dimensiunilor exista în dauna noastră. Bonul mi-a adus clarificarea. Unele întreprinderi, în dorința de a-și realiza încasările planificate, au trecut la această formă de rentabilizare a produsului muncii lor. Dimensiunile unei confecții nu sînt stabilite uniform pe întreaga economie națională, nu se aplică aceleași legi de către toți producătorii? Unele fabrici își permit jocuri, la masa de croit, pe buzunarul nostru? Metrul nu este unitate comună de măsură și pentru unii producători din industria ușoară?

CARMEN DUMITRESCU

Suta de lei

O zi de lucru obișnuită la Autoservice din Calea Moșilor. Deși servit cu promptitudine de mecanicul depanator Eugen Crăciun, posesorul unei îngrijite Dacii 1300 își amintește subit că mai are încă ceva de făcut. Pentru o oră-două, el avea nevoie foarte urgentă de mașină și, firește, de certificatul de înmatriculare abia depus la biroul de lansare a comenzilor. I s-a explicat fortuita situație lansatorului de comenzi Toni Marinescu.

— Cum să nu, se poate! zise el. Poftiți documentul și mi-l restituiți după ce vă faceți treaba. Atunci achitați și costul integral al lucrării efectuate, care se ridică, deocamdată, la circa 800 de lei, și ce-o mai fi de adăugat după aceea.

— Pentru și mai multă siguranță — răspunde în exces de zel clientul — iată, vă și las garanție opt sute de lei.

Presat de timp, omul numără grăbit suma, își luă certificatul și ieși. După ce își termină ce avea de făcut, se întoarse la autoservice, în timp util, să nu mai fie nevoie să deschidă o nouă comandă, precum îi fusese înțelegerea.

— Dar cît spuneați dumneavoastră că mi-ați lăsat în custodie? îl întîmpină mirat lansatorul de comenzi.

— Opt sute de lei, adică opt hîrtii de cîte o sută. Nici un șfanț mai mult sau mai puțin.

— Nu, grăbit cum erați, mi-ați lăsat exact nouă sute! I-am mai numărat și după ce ați plecat și am găsit două hîrtii lipite. Deci, dacă socot bine, mi-ați lăsat cu o sută de lei mai mult.

Abia acum înțelese clientul de ce nu-i ieșea lui o sută de lei la socoteală. Făcuse fel și fel de calcule, dar nu-i ieșiseră și pace.

— Adevăru-i că nu mai știam cui îi dădusem!

— Ei, se mai întîmplă...

— În orice caz, vă mulțumesc!

MIHAI STĂNESCU

● La Sofia și-a desfășurat lucrările Conferința Națională a Partidului Comunist Bulgar. Conferința a făcut un bilanț al îndeplinirii sarcinilor trasate de Congresul al XIII-lea al P.C.B., stabilind, în același timp, căi și modalități de accelerare a procesului de înnoire din viața economică și socială a Bulgariei.

● Se înmulțesc luările de poziție în favoarea convocării într-un viitor apropiat a unei conferințe internaționale de pace pentru reglementarea justă și durabilă a situației din Orientul Mijlociu. Recent pentru ținerea unei astfel de conferințe s-a pronunțat biroul de coordonare al mișcării de nealiniere, întrunit în reuniune la Națiunile Unite.

● Referindu-se la măsurile în vederea soluționării situației din Afganistan, președintele Najibullah a arătat că pînă la sfîrșitul anului 1988 contingentele militare ale Uniunii Sovietice se vor întoarce în patrie. Știrea a fost confirmată și în cursul vizitei ministrului de externe sovietic la Kabul. Najibullah a declarat că dacă în toate problemele negocierilor indirecte afgano-pakistaneze de la Geneva se va ajunge la înțelegere și vor fi acordate garanții de neamestec în treburile Afganistanului, 1988 poate să devină ultimul an al prezenței trupelor sovietice în această țară. În privința aceleiași probleme, ziarul „Pravda" scrie că după 60 de zile de la semnarea — prevăzută să aibă loc la 1 martie a.c. — a documentelor de la Geneva, intră în vigoare obligația privind încetarea amestecului din afară, pentru această încetare garantînd U.R.S.S. și S.U.A. Partea americană, arată „Pravda", a fost de acord să garanteze și, respectiv, să înceteze ajutorul acordat grupărilor armate care desfășoară acțiuni militare în Afganistan împotriva autorităților de la Kabul.

● În Elveția au avut loc convorbiri între primul-ministru al Greciei, Andreas Papandreu, și primul-ministru al Turciei, Turgut Ozal, în cadrul cărora au fost examinate probleme ale relațiilor dintre cele două state. Potrivit declarației comune date publicității, întrevederile s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere reciprocă. S-a convenit să se organizeze cel puțin o dată pe an o întîlnire dintre primii-miniștri ai celor două țări. S-a căzut de acord asupra creării a două comitete de lucru, în probleme politice și în probleme economice, care să elaboreze propuneri concrete vizînd reglementarea tuturor chestiunilor divergente.

Comentariul săptămînii

Lichidarea bazelor

Bazele militare pe teritorii străine nu sînt o invenție recentă, ele au existat și în perioada interbelică, și chiar mai înainte, dar proliferarea lor cea mai puternică s-a produs după cea de-a doua conflagrație mondială, cu deosebire în vremea războiului rece. Astăzi numărul bazelor militare și al trupelor aflate în afara granițelor naționale este foarte mare. Însă cu toate că cei ce posedă asemenea baze și trupe susțin că acestea au un caracter pur defensiv, fiind menite să „descurajeze" intențiile agresive ale părții adverse, în lume se conturează tot mai mult ideea că prezența militară pe teritorii străine este cu totul anacronică. În favoarea încetării unei astfel de prezențe pledează mai mulți factori.

Mai întîi este vorba, firește, de tendințele pozitive care s-au manifestat în viața internațională în ultimele luni și de care ne-am ocupat într-un comentariu anterior. Se-nțelege de la sine că debutul procesului dezarmării, cum ne place să considerăm acordul în problema retragerii și distrugerii eurorachetelor, nu poate face casă bună cu menținerea bazelor militare și a trupelor pe teritorii aparținînd altor țări. Asemenea prezențe măresc gradul de periculozitate a armamentelor, exacerbează încordarea și permanentizează neîncrederea între state și popoare. Iată de ce nu se poate vorbi de măsuri eficiente în direcția dezarmării, a realizării încrederii între state, a edificării unei autentice securități, întemeiate pe principii noi de relații, fără considerarea desființării bazelor ca parte integrantă a procesului de dezarmare și destindere.

În al doilea rînd, se știe, bazele militare și trupele străine sînt total impopulare și nedorite în țările în care se află. De aici demonstrațiile și celelalte luări de poziție și acțiuni ale populației, ale opiniei publice din țările respective, care consideră trupele, armamentele și instalațiile militare străine drept elemente ale unei politici învechite, ce lezează prerogativele de suveranitate și independență și contravin tendințelor spre destindere și colaborare egală, fără presiuni și amestec din afară. În ultimul timp însă cursul împotriva bazelor străine a cuprins, în unele state, și factorii politici de decizie, guvernele. Este cazul, printre altele, al Spaniei. După cum se știe, recent, ca urmare a unor negocieri care au durat 18 luni, Spania a ajuns cu Statele Unite la un acord privind reducerea într-o primă fază la jumătate, a efectivelor militare americane de pe teritoriul spaniol. În decursul următorilor trei ani, S.U.A. trebuie să retragă din Spania 72 de avioane „F-16" și personalul aferent, peste 5 000 de militari și funcționari civili. Comentînd acordul cu Spania, un înalt demnitar american arăta că el este „un simptom. În plus al impopularității cursei înarmărilor și un exemplu mai mult pentru a fi sceptici în ceea ce privește importanța și necesitatea acestor baze și ale înarmărilor americane în general". După Spania, lichidarea bazelor militare americane este insistent reclamată și de Grecia. Dificultăți întîmpină S.U.A. și cu bazele ei militare din Filipine, pentru care acordul existent expiră în 1991.

Firește că toate acestea înseamnă doar un început, însă e vorba de un început plin de semnificații al unui proces care se anunță ireversibil.

ION D. GOIA

Viață pe Marte?
o întrebare care rămîne

În faza romantică a cercetărilor astronomice, viața pe planeta Marte a sistemului nostru solar era considerată aproape ca o certitudine. Toată problema era cum să intrăm în legătură cu martienii (despre „năvălirea" acestora pe Terra s-au scris cărți și s-au făcut filme de science fiction). Viziunea unui Marte cu viață pe el a dăinuit pînă în anii '70 ai secolului nostru, cînd sondele „Viking" au transmis informații interpretate în lumea științifică drept negative. Bizuindu-se pe aceste date, mai mulți specialiști s-au întrecut în a demonstra de ce nu este posibilă existența vieții pe globul marțian : în primul rînd din cauza temperaturii scăzute, dar și fiindcă Marte s-ar fi format în alt fel decît Pămîntul și deci întreaga lui „fiziologie" ar fi diferită în comparație cu cea a planetei noastre. Cu aceasta, discuția părea închisă. Iată însă că, recent, doi savanți americani, Michael Carr și John Levin, au pus din nou pe rol întregul dosar.

M. Carr, de la Direcția Geologică a S.U.A., susține că, pe Marte, ca rezultat al activității vulcanice din timpul formării planetei, s-a produs o mare cantitate de apă, suficientă pentru ca pe întreaga suprafață marțiană să se instaleze un ocean cu o adîncime de 1 kilometru. E de presupus că apa a trebuit să dizolve o cantitate imensă de bioxid de carbon din atmosferă și să formeze compuși carbonici de sedimentare cu o grosime de cîteva sute de metri. Dar în stadiile timpurii de existență a planetei a avut loc o bombardare puternică cu meteoriți (în vremea cînd și Luna suporta aceeași agresiune, din care pricină suprafața ei s-a acoperit cu numeroase cratere). Ca urmare, rocile stîncoase s-au transformat într-un material poros, care a absorbit apa și a condus-o în adînc. Acest proces ar fi avut loc acum patru miliarde de ani. De atunci și pînă în prezent s-a întîmplat ca apa din adînc să iasă din nou la lumina zilei, săpînd faimoasele „canale de pe Marte", astăzi secate, după care s-a retras în subsol și a format un strat gros de gheață veșnică.

Cu toate că aceste idei au în genere un caracter speculativ, ele se bazează pe presupunerea că Pămîntul, Marte și Venus s-au format sub imperiul acelorași legi geochimice și geofizice. Se știe că apa este legată indisolubil de viață, de aceea presupunerea că Marte este bogat în apă confirmă părerile lui John Levin că aparatele „Viking" au descoperit viață pe „planeta roșie". Cînd aceste sonde cosmice au „amartizat", ele au făcut analize simple ale solului, concepute special pentru descoperirea de organisme vii. Se aveau în vedere două rezultate ale acestor analize : rezultatul A demonstra existența vieții în solul lui Marte, iar rezultatul B. — inexistența ei. Faptic însă a fost obținut un al treilea rezultat, C, la care nimeni nu se gîndise.

În decursul celor 10 ani care au trecut de la sondele „Viking" au fost făcute numeroase încercări de a reproduce pe Pămînt experiențele de pe Marte, în condiții de laborator, cu folosirea exclusiv a substanțelor caracteristice materiei moarte. Fără nici un succes : refacerea experiențelor de pe Marte s-a dovedit imposibilă. Levin susține că rezultate practic identice cu cele obținute de sondele „Viking" au avut loc cînd s-au făcut experimentări cu probe de sol din Antarctida. După cum se știe, solul antarctic conține microorganisme care s-au adaptat la viață în condițiile mediului înconjurător uscat și înghețat. În afară de aceasta, savantul american atrage atenția oamenilor de știință asupra unei pete verzi de pe o piatră mare, filmată de aparatele de pe unul din „Vikingi". În timpul cît a funcționat camera de luat vederi, pata și-a schimbat dimensiunile și forma. Or, orice pată verde care se modifică pe Pămînt în acest fel este un lichen în creștere.

Ar fi putut apare viața pe o planetă așa de friguroasă ca Marte ? Studii efectuate asupra lacurilor antarctice au arătat că atunci cînd apa îngheață, azotul și oxigenul, indispensabile vieții, se concentrează în stratul de apă de sub gheață, coborînd pe măsură ce sloiul devine mai gros iar apa care se solidifică elimină substanțele dizolvate în ea. Pe de altă parte, apa rămasă lichidă este apărată de cele mai joase temperaturi de stratul de gheață de deasupra. Dacă într-un asemenea mediu apare viața, ea se poate menține. În concluzie, cei doi oameni de știință afirmă că microorganismele antarctice ar putea supraviețui pe Marte dacă ar fi duse acolo

ION CODRU

Platini tatăl

Retragerea fotbalistului francez Michel Platini a stîrnit, la vremea respectivă, o serie de comentarii și speculații după care s-a așternut tăcerea. Publicarea unei cărți „Viața mea ca un meci", în editura Robert Laffont, în care Platini rememorează amintiri din tinerețe (este și bătrîn la cei 32 de ani ai săi!) a readus subiectul în actualitate. Ce face Platini? S-a retras în intimitate în localitatea Nancy, care se află la 75 de km de Joef, locul nașterii sale. Nu televiziune, nu fotbal, nu afaceri... Pur și simplu se odihnește și se ocupă de creșterea și educarea celor doi copii, cărora li se dedicează. Din punct de vedere profesional nu a luat nici o decizie. Consideră că problema numărul 1 o reprezintă copiii. Întrebat asupra retragerii din activitatea competițională el declară că decizia este irevocabilă. „Sînt sănătos psihic, fizic, sînt întreg, mă simt excelent — nu mai am de ce să continui. M-am retras la Nancy fiindcă nu pot trăi în solicitarea la care aș fi supus la Paris ; dineuri, invitații, etc. pe care nu le-aș putea refuza. Detest mondenitatea. Vreau o viață normală. Nu știu ce voi face în viitor, dar pînă la sfîrșitul anului școlar voi rămîne sigur la Nancy". Oare într-adevăr marele Platini să fi renunțat cu totul la fotbal, la ceea ce este legat de magia gazonului ?

DAN DĂNUȚ DORU

Pisica neagră

Pe 13 octombrie anul trecut, președintele firmei Fiat, Gianni Agnelli, și-a fracturat un picior. Și ce-i cu asta, veți zice? O zi ca oricare alta. Nu. Pentru împricinat a fost o zi cu ghinion, și marți, și 13. În vederea jucătorilor de la Verona, înaintea meciului cu Milan din toamna anului trecut, domnea o atmosferă de resemnare fatalistă. Președintele clubului, Chiampan a răspuns imperturbabil ziariștilor: „Știm că n-avem ce face. Vom pierde meciul. Avem un ghicitor care în fiecare duminică dimineața anticipează rezultatul meciului de după amiaza". La una din marile firme italiene, Angelini, sala de reuniuni e păzită de un funcționar care urmărește ca niciodată în cameră să nu fie 13 persoane. Dacă ședința privește doar 10 persoane, sînt convocate 15 pentru a se evita ca prin intrarea unor secretare sau funcționari să se împlinească numărul fatidic. Același sistem se practică și la Banca d'Italia, al cărei guvernator este inflexibil față de respectarea unor prevederi atît de importante. Italienii, informează I.S.V.A.P. (Institutul Științific pentru Astrologie Paranormală) sînt un popor de superstițioși. Un recent sondaj a identificat 100 000 de „specialiști" în științe oculte, în prezicerile cărora crede mai bine de jumătate din populația țării. Un procent infim îi alcătuiesc cei care tratează chiromanția, celelalte modalități de a ghici viitorul în funcție de materia primă — cafea, ghioc, cărți, cositor, stele, etc. — drept șmecherii bune să stoarcă banii naivilor și credulilor. Dar atunci, se întreabă revista „L'Espresso", ce să mai zicem cînd primul ministru Giovanni Goria intră în Parlament cu degetele ținute în așa fel încît, se zice, necazurile sînt alungate ? De Paolo Mattiolo, director la Fiat, care a pus pe seama unei frumoase și inofensive plante o serie de incidente petrecute la birou și a cerut ca aceasta să fie transportată la zeci de kilometri distanță ? De tatăl acestuia, mare bancher, care umblă cu buzunarele pline de labe de iepure considerate talismane care apără de ghinion ? De Marco Rivetti, șeful unui colos al confecțiilor europene — Gruppo Finanziario Tossile, care consultă vraci și crede orbește în deochi și în practicile de neutralizare a acestuia ? Nu se mai miră nimeni cînd, la prînzurile oficiale sau mondene, floarea industriașilor italieni, tremură de emoție dacă pe masă sînt cîteva grăunțe de sare, pe care le aruncă de trei ori peste umăr. Dacă pe fața de masă pică puțin vin, puternicii finanțelor și ai politicii se reped să-și moaie degetul pe care apoi îl freacă de lobul urechii. Ministrul de interne, Amintore Fanfani, nu se desparte de cornul de coral, iar președintele echipei Lazio nu-și schimbă haina și cravata cu care a fost îmbrăcat cînd echipa sa a învins. Un alt industriaș, Carlo Bonomi, nu încheie nici un contract dacă n-are în buzunar efigia unei broaște din argint, cu toate că mama sa are mai multă încredere în cea a maimuței.

Bineînțeles, prosperă o adevărată industrie a magiei începînd de la cărți și publicații care se trag în tiraje de sute de mii de exemplare, pulberi pentru filtre magice, luminări colorate și „descintate", pergamente cu formule și texte antice, amulete și talismane, haine pentru magie și multe, multe altele. Încercînd să vadă pînă unde se poate ajunge cu superstițiile, ziarista Letizia Mariani, șeful serviciului de presă al Ministerului Turismului, a venit într-o dimineață la birou îmbrăcată într-un pulover violet. Tot ministerul parcă turbase — povestește ea. La vederea mea, ușieri și funcționari se precipitau să bată în fier ca să alunge ghinionul pe care l-ar aduce, cred ei, această culoare.

„Înseamnă că ne întoarcem în Evul Mediu, a replicat antropologul Ida Magli. E absurd ca în epoca computerelor și creierelor artificiale să fi vorbit de superstiții".

Și cînd te gîndești că majoritatea celor pomeniți mai sus au studii de economie, informatică sau finanțe la mari universități, că sînt oameni politici care trebuie să ia decizii importante, de care poate depinde viitorul a milioane de oameni. Viitor ce poate fi influențat de o pisică neagră sau de tipătul unei cucuvele.

IOAN ROȘCA

Colosul din Rhodos și prezicătoarele

Veşti bune pentru arheologi. Specialiştii americani au pus la punct un sistem de cercetare de la mare înălţime denumit „remote sensing", care include utilizarea sateliţilor, a fotografierii cu infraroşii şi a radarului pentru descoperirea unor vechi vetre populate, care pînă în prezent nu au fost încă reperate. Cu această „high tech archeology" (arheologie de înaltă tehnicitate), au fost depistate deja mai multe arii de mare interes arheologic : un adevărat Pompei în America Latină, îngropat sub lava vulcanului Arenal din Costa Rica, urme ale unor aşezări primitive în Kenya, albia unui fost fluviu mai mare decît Nilul, în Sahara etc.

O cu totul altă metodă „arheologică" s-a folosit în altă parte a lumii, în Grecia, pentru găsirea posibilelor rămăşiţe ale Colosului din Rhodos. În acest caz s-a apelat sau mai bine zis, s-a dat ascultare sfaturilor australienei Ann Dakbaar. Calificarea acesteia : clar-văzătoare. Şi nu una oarecare, ci posesoare a unei diplome în parapsihologie a Universităţii Adelaide. În anul 1985, Ann mai avusese o viziune potrivit căreia renumitul colos din Rhodos s-ar afla pe fundul mării, rupt în trei bucăţi. A precizat şi distanţa faţă de intrarea portului : 700 metri. Atunci nu i s-a dat, pe bună dreptate, nici o atenţie. Însă, o nouă vizită efectuată în luna iunie anul acesta pe insulă a avut mai mult succes. Autorităţile au lansat o amplă acţiune de cercetări în locul cu pricina, dar scafandrii nu au reuşit să găsească altceva decît un bloc de stîncă, asemănător întrucîtva unei mîini strînse în pumn. „Colosul din Rhodos a fost găsit", a jubilat presa din Atena,

„Am citit în „Newsweek"

Ironie şi neputinţă

Între coperţile lucioase şi încărcate de culori mai mult sau mai puţin ţipătoare ale unor publicaţii occidentale, prin nolanul de imagini publicitare şi indiscreţii bine plătite din viaţa vedetelor de tot felul şi care vor să te facă a crede că porţile paradisului sînt larg deschise pentru oricine, apar nu arareori şi articole care te aduc cu picioarele pe pămînt. Realităţi crude, realităţi dramatice prin natura şi dimensiunea lor izbucnesc ca nişte vulcani mocnind şi în zone cît de cît sincere ale mijloacelor mass media, spărgînd crusta propagandistică sub care o lume încearcă să se arate altfel decît e. Un astfel de articol intitulat „Negrii din Marea Britanie sînt confruntaţi cu o dublă povară : rasială şi de clasă" a publicat recent, în nr. 2 din 1988, cunoscuta revistă americană „News week". Vi-l prezentăm mai jos ca o mărturie de la faţa locului.

„În timpul campaniei desfăşurate pentru a deveni prima femeie de culoare aleasă vreodată în Parlamentul britanic, Diane Abbott s-a întîlnit cu un grup de adolescenţi de culoare. „Vei fi membră în Parlament ?" — a întrebat-o unul dintre ei cu neîncredere. „Da" — a răspuns ea. „Vei fi şi pentru albi membră în Parlament ?" „Da". „Şi pentru evrei ?" „Da", a răspuns ea din nou. „Nu credem că eşti persoana potrivită", a spus un al doilea. „De ce ?" a întrebat Abbott. „Pentru că eşti prea asemănătoare cu noi", a replicat tînărul.

Pe cînd era elevă la o şcoală din Londra, în anii '60 Abbott era cît se poate de conştientă de ceea ce fostul scriitor american de culoare James Baldwin a numit „ponderea oamenilor albi în lume". Peste două decenii, ea a putut sesiza în continuare această ponderea a albilor în mentalitatea negrilor, care au fost mult prea surprinşi pentru a putea crede că fiica, în vîrstă de 33 de ani, a unei familii de muncitori de origine jamaicană putea deveni membră în cel mai vechi parlament din lume. Pentru că, în ciuda faptului că în luna iunie, Abbott şi alţi doi candidaţi ai Partidului Laburist — Paul Boateng şi Bernie Grant au devenit primii negri din istorie care au obţinut locuri în Camera Comunelor, relaţiile interrasiale în Marea Britanie ale lui Margaret Thatcher se înrăutăţesc mai degrabă decît se îmbunătăţesc.

După aproape 22 de ani de legislaţie împotriva discriminării, cei 2,4 milioane de negri din Marea Britanie — termen care în această ţară îi include, de asemenea, pe pakistanezi şi indieni — rămîn la baza piramidei social-economice. Muncitorul de culoare obişnuit cîştigă doar 85% din venitul tuturor celorlalţi muncitori. Şomajul în rîndul populaţiei de culoare se ridică la 20% — de două ori mai mult decît cifra pentru restul de 95% din populaţie. În ciuda a doi ani de relativ calm după revolta care a izbucnit în ghetourile negrilor din Marea Britanie, tensiunea rasială a crescut. Potrivit unui recent studiu al Comisiei de Egalitate Rasială, finanţat de guvern, în unele zone din Londra, 1 din 4 membri ai comunităţilor minoritare a fost în 1986 victimă a atacurilor rasiale verbale sau fizice. Două treimi din victime au avut de suferit mai mult decît o singură dată.

Rasismul este deosebit de virulent în rîndul tinerilor şomeri britanici albi, dintre care mulţi cred că şomajul lor este un rezultat direct al influxului de oameni de culoare. În realitate, imigrarea negrilor, în special din Indiile de Vest, a scăzut cu 50% în ultimii zece ani. Pînă la modificarea legislaţiei imigrării în 1960, Marea Britanie a recrutat în mod activ mînă de lucru din fostele sale colonii caraibiene pentru efectuarea muncilor inferioare, murdare şi prost plătite pe care nimeni nu le-ar fi acceptat. „Există acum în Marea Britanie o generaţie de copii ai acestora. Economia nu are nevoie de forţa lor de muncă şi, sub unele aspecte, societatea i-a marginalizat", a afirmat Abbott, referindu-se la primul val de imigranţi din Indiile de Vest.

Mulţi din prima generaţie de imigranţi se simt deosebit de afectaţi de faptul că societatea britanică nu s-a grăbit să asigure o educaţie copiilor lor. Copiii negri, în special băieţii de origine afro-caraibiană, sînt elevii cu cele mai slabe rezultate ai şcolilor britanice. În timp ce părinţii îi învinuiesc de rasism pe profesori, atît negrii, cît şi albii susţin că aceasta reprezintă doar o parte a problemei. Una dintre problemele cu care sînt confruntaţi negrii este că Marea Britanie nu a avut niciodată o reală mişcare pentru drepturi civile. S-a considerat întotdeauna, pînă la modificarea legislaţiei de imigrare în anii 1960, că oricine venea în Marea Britanie dintr-o ţară membră a Commonwealth-ului se bucura în mod automat de drepturile şi privilegiile statutului de cetăţean britanic. În afară de aceasta, posibilităţile puterii politice pentru negri sînt mai limitate decît, de exemplu, în Statele Unite (parţial pentru că negrii reprezintă exact 12% din populaţia americană). Aceasta ar putea explica absenţa în Marea Britanie a oricărui program de acţiune pentru afirmare reală şi faptul că alegerea lui Abbott şi a celorlalţi colegi ai ei negri, este în mare parte simbolică.

Lipsa pînă acum a oricărei reprezentări reale a negrilor a permis guvernului să tergiverseze legislaţia privind drepturile civile, inclusiv prevederile împotriva discriminării şi pentru şanse egale în privinţa locurilor de muncă dintr-un proiect de lege destinat antreprenorilor guvernamentali. Această măsură întîmpină o puternică rezistenţă din partea Confederaţiei Industriei Britanice, care susţine că contractele trebuie încheiate după criterii pur economice, şi nu după criterii rasiale.

Există şi alte proiecte guvernamentale ce par a avea un efect negativ. Un nou impozit pe proprietate, ce ar fi stabilit în funcţie de numărul de persoane dintr-o familie, va plasa povara cea mai grea asupra acelora care sînt cei mai puţin în stare să o suporte : familiile numeroase şi sărace.

Noua lege a imigrării prevede că a trăi în mod ilegal într-o ţară reprezintă delict penal şi nu doar o simplă contravenţie, ca pînă acum.

Chiar şi programele destinate în mod special să vină în ajutorul minorităţilor şi săracilor sînt marcate de o indiferenţă fundamentală. De exemplu, Comisia pentru Forţa de Muncă are două programe destinate asigurării locurilor de muncă. Unul urmăreşte plasarea celor care nu au de lucru în sectorul particular şi înarmarea lor cu cunoştinţe şi deprinderi necesare. Dar mulţi patroni particulari britanici ezită să angajeze negri chiar şi în cele mai mărunte slujbe. Deci majoritatea negrilor sînt obligaţi să facă apel la al doilea program, care oferă locuri de muncă doar la strîngerea gunoaielor de pe malurile Tamisei.

Astfel, ca o ironie, alegerea celor trei parlamentari negri nu face decît să sporească sentimentul de neputinţă. „Am ajuns în cea mai proastă situaţie posibilă : încă patru ani de guvernare Thatcher şi încă patru parlamentari negri (inclusiv Keith Vaz, indian) lipsiţi de orice putere. Realitatea este că pînă la urmă nu se va schimba nimic pentru că nu stă în puterea noastră să schimbăm ceva. Pentru negrii britanici, constată Boateng, viaţa este tristă, şi devine şi mai tristă".

Iar pe domnul Boateng trebuie să-l credem. Dumnealui ştie ce spune, are toate datele problemei. Chiar dacă e şi deputat, rămîne în continuare şi negru britanic.

Universul muzicii

A treia faţă a discului

● FALCO contra RAMBO. Presa lansase încă de anul trecut cîteva zvonuri, dar nimeni nu le-a dat prea mare importanţă. Anul acesta, însă, bomba a explodat cu mare zgomot, dar nu aruncată de temutul Rambo, ci de fermecătorul vienez Hans Hoelzel, alias Falco. Este vorba de noul single „Body next to body" în interpretarea ineditului duet FALCO — BRIGITTE NIELSEN. Şi poate titlul acestui cîntec nu ar fi avut ecou decît în topuri, însă un amănunt nu a putut trece neobservat : BRIGITTE NIELSEN este (sau mai bine-zis a fost) soţia celebrului SILVESTER STALLONE. Frumoasa suedeză (25 ani,, 1,82 m) cu picioare lungi şi părul blond, şi ea star la Hollywood, s-a săturat probabil să trăiască lîngă un RAMBO uriaş pe afişe, dar în realitate cu un cap mai mic. Renunţînd la cei 1 000 de dolari pe zi pe care-i primea pentru micile cheltuieli, a preferat aventura, şi în timp ce Stallone transpira pe platou, filmînd pentru cea de-a treia serie Rambo, ea plutea ca-n vis pe undele Dunării albastre, fredonînd alături de Falco un vals în ritm de rock. În mod sigur, undeva, în umbră, Rambo îşi coase rănile (inimii) şi îşi ascute pumnalele, pregătind contraofensiva. Şi, în mod sigur, din această luptă va ciştiga al treilea showbusiness-ul.

● BILLY IDOL a intrat şi el de curînd în rîndul fericiţilor (deocamdată) proaspăt-căsătoriţi. Uniunea a avut loc la New York, prea fericita numindu-se Perry Lister. Cuplul va sosi zilele acestea la Londra pentru oficierea căsătoriei în stil punk, după cum a anunţat Billy. Poliţia londoneză este deja în alertă.

● TURNEE. DEPECHE MODE confirmă statutul de „world band" : ei au început turneul „Music for the Masses" bucurîndu-se de un mare succes pe scenele din Statele Unite. ● MICHAEL JACKSON şi-a anunţat sosirea în Europa, probabil în luna februarie, urmînd să susţină 28 de concerte. Pentru acest uriaş turneu şi-s pregătit un program special şi o costumaţie specială, avînd printre numerele de senzaţie o apariţie „mafia look". Este vorba de un frumos costum alb cu dungi subţiri negre şi o pălărie cu boruri largi, de asemenea albă. Un fel de Al Capone ceva mai bronzat.

● NOUTĂŢI. Din categoria noilor veniţi se detaşează clar trupa T'PAU (se citeşte Ti PO) în componenţa : Carol Decker (solistă), Michael Chetwood, Paul Jackson, Dean Howard, Tim Burgess, Ronnie Rogers. După primul succes „Heart and soul", iată-i în topul britanic al lunii ianuarie pe locul 1 cu un single de excepţie, „China in your Hand" şi un prim album trecut la categoria „the best" : „Bridges of Spies". ● Apariţii noi pe turaţia 45 : GEORGE MICHAEL — Father Figure, SAMANTHA FOX — True Devotion, CLIMIE AND FISHER — Rise to the Occasion, FALCO AND BRIGITTE NIELSEN — Body next to Body, CHRIS DE BURGH — The simple Truth, BANANARAMA — I Can't help it, BELINDA CARLISLE — Heaven is a place on Earth, BRUCE SPRINGSTEEN — Tunnel of Love, WHITNEY HOUSTON — So emotional.

MIRCEA ZANE ■

Racul

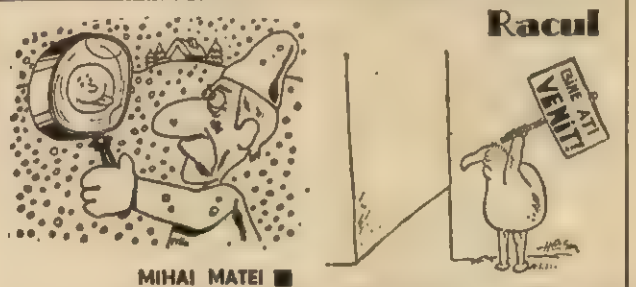

MIHAI MATEI ■

De-ale inimii

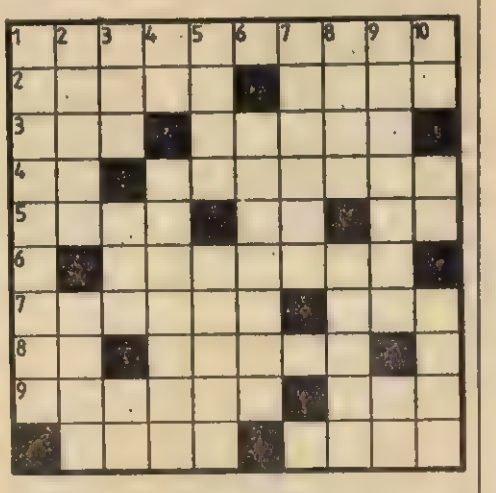

ORIZONTAL : 1) Mare arteră a sistemului circulator... 2) ...şi alta (periferică !) de dimensiuni mai mici (pl.) — Material pentru inimile unor structuri tari. 3) Sistem de circulaţie cu circuit închis — Inima unui sistem circulator. 4) Un pic de oboseală ! — Departe de a fi un singe pur (fig.). 5) Mijloc de circulaţie — Preludiul unui atac ! — Intrare în pericard ! 6) Supusă unor operaţii chirurgicale. 7) Au o viteză mare de circulaţie — Centru... vital ! 8) Ride... din inimă ! — Inimă rece. 9) Atinse cu putere — Ser fiziologic... indispensabil vieţii. 10) Urmată de-a lungul mai multor artere — Accelerează bătăile inimii, mai ales la debut.

VERTICAL : 1) Se opreşte întotdeauna la stop. 2) Legate prin articulaţii la inima căruţei — Ocupă un loc deosebit în inima mamei. 3) Probă de foc — Viaţă... de artist — Cap de vultur ! 4) În fond e un emotiv ! — Tentat să dea curs îndemnului inimii. 5) Rămîne în urma unei răni cicatrizate — A sta în cumpănă la... deciziile inimii. 6) Face să-ţi fiarbă singele în vine. 7) Aflată la baza unui sistem circulator (dim.). 8) Fără ton (masc.) — Cînd iubeşte are probleme cu... inima. 9) Rezultatul unui accident pe una din artere — Palidă la faţă ! 10) Două inimi... într-un vals ! — Operate în cele din urmă ! — Posibil accident gata să oprească bătăile inimii.

DORU BANCULESCU ■

Dezlegarea careului din numărul precedent

AEROPORT ; IAC ; PIETONI ; RUTA ; A ; TARI ; MOTEL ; TURN ; COTI ; A ; CAR ; ÎNOTĂTOR ; AP ; URĂTORI ; E ; R ; TRECERI ; LT ; ADUS ; ETE ; SE ; RAR ; AL ; TRENA ; E ; ACCELERATE.

telexurile transmiţînd ştirea în întreaga lume. Senzaţia ar fi fost, desigur, de proporţii. Pentru că această statuie, înaltă de 32 de metri, înfăţişînd pe Helios, zeul soarelui, patron al insulei, este cotată printre cele şapte minuni ale lumii antice. Potrivit tradiţiei, ea ar fi fost ridicată pentru a marca succesul apărării oraşului împotriva oştilor generalului macedonean Poliorkeites, care încercase, printr-un asediu de peste 12 luni, să cucerească oraşul insular. În acest scop, armata macedoneană a folosit mijloace extrem de moderne pentru acele vremuri : tunuri mobile, pe roţi. Eşecul asediului l-a făcut pe general să-şi părăsească întregul material de luptă la faţa locului. Locuitorii Rhodosului l-au însărcinat pe sculptorul Chares din Lindos să făurească din metalul armelor rămase un monument în cinstea zeului protector. Statuia, care a provocat admiraţia întregii lumi antice, nu a rămas în picioare decît 63 de ani. În anul 227 î.e.n., un cutremur a dus la prăbuşirea statuii. Nouă secole mai tîrziu, ultimele rămăşiţe ale colosului de metal au fost vîndute de către califul sarazin Muawija unui negustor pentru a fi topite. Se spune că pentru transport au fost folosite 900 de cămile.

ROMEO NĂDAŞAN ■

Universul ştiinţific

BREVIAR

O persoană „respectabilă"

La Geneva, un cetăţean american, îmbrăcat elegant, în vîrstă de aproximativ 40 de ani, sosit de curînd în Elveţia, intră în magazinul unui bijutier. După o oră de discuţii şi tîrguieli, el părăseşte magazinul ţinînd în mînă un pachet destul de mare, cîntărind peste 9 kilograme, în care se află multe, foarte multe diamante, peste 43 000 de carate. Persoana „respectabilă" era Stanley Rifkin, iar marfa fusese cumpărată „cinstit" cu aproximativ 40 de milioane de franci. De fapt acest om este un răufăcător al timpurilor moderne, el făcînd parte din lumea interlopă a Statelor Unite. Aici în Elveţia el realiza a doua parte a unui mare „hold up" al secolului. Dacă cumpărătura a făcut-o cu bani lichizi, aceasta se datoreşte faptului că, cu cîteva zile înainte escrocase, culmea ironiei, chiar „Security Pacific Bank" din Los Angeles. Pentru a comite acest delict Rifkin nu a atacat pe nimeni. El a utilizat doar un terminal informatic racordat la o linie telefonică. Cunoscînd codul secret, prin el, în cîteva fracţiuni de secundă, ordinatorul a transmis un ordin peste Atlantic pentru a transfera şi a i se plăti, nici mai mult, nici mai puţin, decît 10 milioane de dolari. Stanley Rifkin nu a avut altceva de făcut decît să se deplaseze în Elveţia şi să ridice banii de la bancă, transformaţi în franci elveţieni. Apoi s-a deplasat la bijutier, pe care îl contactase telefonic cu cîteva zile înainte, pentru a plăti şi ridica diamantele. Rifkin nu a profitat prea mult timp de prada sa. Revenind în S.U.A. după două zile, el a fost reperat în timp ce încerca să vîndă o parte din diamante, şi arestat. Pentru fapta sa a fost judecat şi condamnat la opt ani închisoare.

AUREL DIANU ■

Colocviu despre eficacitate

RODION CÂMĂTARU:

„Sînt mai obligat ca oricînd"

După anul de grație 1986, fotbalul european ne-a invitat și la serbările sale galante de anul trecut, prin Rodion Cămătaru, cîștigătorul „Ghetei de aur" pentru cele mai multe goluri marcate într-un campionat. Aceste 44 de goluri, ca și cele patru lovituri de la 11 m apărate de Ducadam, redeschid discuția despre ce-nseamnă performanță în fotbal sau, mai bine zis, cîte feluri de performanțe se pot atinge în acest sport. Dacă „penalty-urile lui Ducadam" sînt o excepțională performanță individuală pusă în slujba echipei, „golurile lui Cămătaru" sînt, totuși, o performanță a echipei, materializată într-un triumf individual.

La 29 de ani (împliniți pe 22 iunie 1987), Cămătaru a trăit o dublă premieră, devenind golgeter național și, totodată, golgeter european. În fotbal, în general, nu știm dacă ni se întîmplă ce merităm, dar, de regulă, merităm ce ni se întîmplă ; în cazul lui Cămătaru, „s-a întîmplat" (e un fel de a spune...) ca valorosul nostru internațional să merite această dublă performanță, întrucît, de departe, el este unul dintre cei mai buni atacanți din epoca modernă a fotbalului nostru. Iar dacă numărul de goluri înscrise reprezintă un criteriu suficient, trebuie să spunem că nouarul dinamovist este al doilea golgeter din istoria celor 70 de ediții ale campionatului nostru, fiind depășit doar de Dudu Georgescu — de două ori cîștigător al „Ghetei de aur", de patru ori golgeter național și autor al fabulosului record de 252 de goluri înscrise în aproape 350 de jocuri în divizia A.

O eternă regulă a jocului este de a da întotdeauna Cezarului ce este al Cezarului. De aceea, indiferent de circumstanțele (colective) ale performanței lui Cămătaru, să admitem că această „Gheată de aur" reprezintă simbolul recunoașterii valorii unui atacant de certă clasă internațională.

— Mă așteptam să te găsesc la lotul național sau la Săftica, numai acasă, la Craiova, nu. Ce s-a-ntîmplat ?

— Sînt accidentat la picior.

— La cel cu „gheata" ?

— „Gheata" e croită pentru dreptul, iar eu am fractură de metatarsiene la piciorul stîng ! În plus, e cam pentru numărul 40 și oricum nu m-ar încăpea...

— E chiar poleită cu aur ?

— Așa susțin organizatorii, și n-am de ce să nu-i cred.

— Te-ai accidentat în preajma convocării la lotul național ?

— N-are nici o legătură. Eram la un antrenament în sală, la Cîmpina. Tenisul era ud de transpirație și, la un sprint, am simțit cum îmi fuge piciorul. Am crezut mai întîi că mi s-a dus glezna — și poate era mai bine să fie așa. La radiografie s-a văzut că am fractură de metatarsiene, și-n locul cel mai dureros, spre exteriorul labei piciorului.

— Asta ce-nseamnă ?

— Înseamnă că două luni stau. N-o să mă credeți, dar sînt distrus.

— Cred doar că ești foarte supărat, d... ai mai avut în perioade neprielnice pe care pînă la urmă le-ai trecut cu bine.

— Dar, dar acum e o accidentare serioasă, care mă scoate din circuit două luni tocmai cînd eram hotărît să onorez în teren trofeul acordat la Monte Carlo.

— S-ar putea spune că „gheata de aur" a călcat cu stîngul — la figurat, dar mai ales la propriu. Mai ai simțul umorului ?

— Nu cred că l-am avut vreodată din belșug, altfel nu puneam la inimă atîtea cîte s-au zis despre mine. În orice caz, m-am străduit mereu să-mi fac datoria cu onestitate, indiferent cît s-a putut sesiza sau nu lucrul acesta.

— Dacă tot ești în convalescență îți propun să lăsăm lucrurile foarte serioase pe cînd vei reveni pe gazon. Acum, spune-mi cum a fost în acea „Sală a Stelelor" de la Monte Carlo ?

— Chiar ca într-o sală a stelelor. Peste o mie de oameni, numai unul și unul, foste și actuale personalități ale fotbalului european.

— Polster a fost ?

— Nu. Și-a trimis un reprezentant personal să-i ridice trofeul. Dar de ce mă întrebați ?

— Din curiozitate. Mai departe.

— Pentru o seară, acea încăpere a fost cred spațiul cu cea mai mare densitate de valori fotbalistice de pe continentul nostru. Inițiativa revistei „France Football" și a firmei „Adidas" a întrat deja sub obladuirea U.E.F.A. care subscrie și încurajează de multă vreme acordarea acestor „ghete" ale eficacității.

— De cine ai fost înconjurat mai cu atenție în acea „constelație" fotbalistică ?

— În virtutea trofeului, de mai toată lumea. Deosebit de amabili au fost gazetarii de la „France Football", redactorul șef Jacques Thibert și reporterul Francis Huertas, care-mi luase un interviu amplu ce a apărut chiar în acele zile. Apoi, Eusebio, care are amintiri foarte vii (nu știu cît de frumoase, pentru că atunci ne-am calificat în dauna echipei sale) despre fotbalul nostru din perioada preliminariilor pentru Mexic '70. Ne mai văzusem și la Lisabona, la acel 0—0 al Craiovei din semifinalele Cupei U.E.F.A. Și, desigur, Gerd Müller, deținător și „Ghetei de aur" în '70 și '72, care m-a onorat cu gestul de a-mi înmîna personal trofeul.

— Cum ai trăit acea seară de gală ?

— Fără a uita de unde am plecat, de Strehaia mea natală, și de toți cei care, de-a lungul timpului, m-au ajutat să pot trăi o astfel de seară. Fără nici un fel de complezență, pot spune că atunci m-am simțit mai obligat ca oricînd față de fotbalul nostru, față de ideea de prestigiu internațional pe care trebuie s-o slujim cu toții.

— Să înțeleg că acesta e un semn de bun augur și pentru evoluțiile tale în națională ?

— Se înțelege. Dar, din păcate, vom mai putea discuta despre asta abia peste două luni.

— Îți doresc refacere grabnică și, desigur, nu ult, cuvenitele felicitări pentru performanța de a aduce în țară o a treia „gheată de aur".

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

VICTOR PIȚURCĂ:

„Golul trebuie să fie datoria oricărui înaintaș"

Cu cele 19 goluri ale sale înscrise în tur pentru echipa Steaua, Victor Pițurcă se află actualmente în fruntea clasamentului golgeterilor campionatului nostru, ocupînd totodată poziția a cincea în ierarhia celor mai buni marcatori din Europa. Ce ne va oferi returul vom vedea dar pînă atunci e discuție cu „nouarul" stelist ni s-a părut cu atît mai profitabilă cu cît ea ar putea redeștepta și altora orgoliul angajării într-o competiție din care fotbalul n-ar avea decît de cîștigat căci, nu-i așa, golurile sînt sarea și piperul oricărui meci. Nu știm dacă în vară, la sfîrșitul stagiunii, vîrful de lance al roș-albaștrilor se va mai afla pe poziția de pe care domină actualmente această întrecere. Un calcul simplu însă ne demonstrează că printr-o menținere la nivelul arătat în prima jumătate a campionatului ar reuși să se autopropulseze în zona celor 40 de goluri, adică acolo de unde pot fi vizate locurile pe care eficacitatea se așează să-și pună cele mai strălucitoare ghete din Europa. Va fi Victor Pițurcă oecia care va duce mai departe drumul deschis de Dudu Georgescu și Rodion Cămătaru spre o frumoasă tradiție fotbalistică românească ? Timp ar mai avea ! Să ne gîndim numai la faptul că anul trecut la jumătatea campionatului în dreptul actualului deținător al Ghetei de aur se puteau consemna doar 17 goluri...

— Sînteți un personaj destul de controversat al scenei noastre fotbalistice, Victor Pițurcă. Foarte mulți vă contestă și cel puțin tot atîția vă admiră. Care-ar fi explicația ?

— Mi se pare foarte normal să fie așa deoarece, ca înaintaș, doar cînd înscrii este foarte bine. Un fundaș dacă trage mingea afară este de multe ori aplaudat pe cînd un înaintaș dacă trage în afara porții este cel mai adesea apostrofat. Eu, în general, am un bun plasament în joc și asta îmi creează multe ocazii din care ies goluri dar din care, inevitabil, mai și ratez. De aici probabil și controversa de care vorbeați. Cred însă că am dovedit o bună constanță, înscrînd destul și pentru echipa mea și pentru națională, iar cei ce se pricep nu pot fi decît de partea mea. Dar, oricum ar fi, știu că asta e viața unui înaintaș și mai ales cînd joacă la o echipă de talia Stelei.

— Cum se traduce pentru dumneavoastră sintagma „atracția golului" ?

— Vă răspund printr-un exemplu. Dacă într-un meci am jucat bine dar n-am înscris nu mă simt bine. Golul pentru mine este aproape totul și gîndesc că astfel simte orice vîrf. De fapt, golul trebuie să fie datoria oricărui înaintaș. În ceea ce mă privește, concentrarea în meciurile mari este mai puternică și chiar dacă în jocurile din actuala ediție a C.C.E. n-am marcat, nădăjduiesc să o pot face în primăvară, cu Glasgow Rangers.

— Ați avut un „model" în formarea ca fotbalist ?

— Mi-a plăcut foarte mult Dumitrache, deși nu pot spune că sînt modelat după tiparul lui. El a avut calități pe care eu nu le am în schimbul altora. Păcat că performanța sa a fost atît de scurtă, căci un jucător cum a fost el apare mai rar.

— Ce credeți despre contribuția echipei la afirmarea și susținerea unui golgeter ?

— De fapt, echipa are rolul determinant în a ajuta pe un înaintaș să înscrie cît mai mult. Dacă n-ai în jur coechipieri inteligenți, care să cunoască jocul și să te susțină, nu faci mare lucru. Steaua n-a fost o echipă de individualități. A avut însă jucători apropiați valoric și coeziunea a fost hotărîtoare. Lucrul acesta, oricît de important ar fi, nu scutește pe niment de efortul de a se demarca.

— Care sînt calitățile pe care se bazează jocul dumneavoastră ?

— Un plasament foarte bun bazat pe o intuiție a situației de joc ce mă ajută întotdeauna să mă demarc, cunoscînd totodată foarte bine calitățile colegilor mei și prevăzînd ce poate să urmeze dintr-o execuție sau alta a fiecăruia dintre ei. Ar mai fi preocuparea continuă pentru perfecționarea tehnicii.

— Haideți să abordăm un aspect sicilitor al existenței oricărui înaintaș. Ce simțiți după o ratare ?

— Pentru mine, aceste ratări poate doar la meciurile fără miză nu sînt obsedante dar chiar și atunci reușesc să-mi strice dispoziția. Cum să vă spun... chiar cînd înscrii un gol dar ratezi mai mult, nu te simți bine.

— Credeți în ghinion ?

— Eu cred și în ghinion și în noroc...

— Norocul și-l mai face și omul !

— Pentru a avea noroc trebuie să muncești extraordinar. Numai cei care se pricep își pot da seama cîte sprinturi și cîte manevre trebuie făcute pentru a ajunge în fața golului.

— Care a fost cel mai frumos dintre golurile pe care le-ați marcat ?

— Goluri frumoase au fost destule, dar cele mai importante cîntăresc parcă mai mult.

— Se poate deprinde această „meserie" a omului de gol ?

— Cred că trebuie să te naști cu o chemare pentru gol. Pe parcurs poți să mai înveți dacă ești un jucător inteligent, căci cît joci înveți, dar dacă nu te naști cu asta oricît ai învăța, nu-i destul.

— Cît de importantă vi se pare legătura cu publicul ?

— Relația cu spectatorii este deosebită pentru un jucător care înscrie. Publicul ar trebui să-i fie mai apropiat. De multe ori am fost apostrofat din tribune în meciuri mai puțin importante după altele mai grele foarte bune. Au fost gesturi pe care nu le-am înțeles. Suporterul adevărat ar trebui să fie alături de jucători și la bine și la rău. Am văzut odată un meci al lui Nottingham Forest cu F.C. Köln în care englezii erau conduși cu două goluri. Încurajați frenetic ei au refăcut și pînă la urmă au învins. Anul trecut, într-un meci al Stelei cu Rapid, oaspeții au rezistat vreo 50 de minute. Meciul s-a terminat 3—0 dar la 0—0 spectatorii deja dădeau semne de nervozitate și nerăbdare care se răsfrîngeau asupra noastră. Ei trebuie să-și imagineze că nici fotbaliștilor nu le convine să joace bine și să piardă. Spectatorul are deci un rol important în felul în care se exprimă jucătorul în teren.

— Ce vă doriți, Victor Pițurcă, pentru acest sezon ?

— Mi-aș dori foarte mult să ajungem să mai jucăm o finală a C.C.E. Nu știu dacă asta ar însemna implicit s-o și cîștigăm dar repetarea unei asemenea performanțe ar fi mai mult decît reconfortantă și ar răsplăti eforturile și încrederea care ni se acordă de către toți factorii responsabili de soarta noastră, de către toți aceia ce ne sînt apropiați și care, dorindu-ne binele, doresc binele fotbalului nostru.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Civilizația sportului

Să nu uităm de meserie

A trecut și mult așteptata ședință de analiză organizată de federația de fotbal, al cărei subiect de bază se anunțase a fi „ineficacitatea" în fotbalul românesc. Ședință la care o parte din antrenori nici nu s-au deranjat să participe. Fie-ne permis să ne spunem părerea, în ideea că ține în modul cel mai strict de civilizația sportului de a spune adevărurile așa cum sînt, fără jenă și „menajamente" atunci cînd este vorba de interesele superioare ale sportului.

Ziarul de specialitate și suplimentul său au publicat mai multe comentarii pe marginea acestei consfătuiri. Unul dintre ele este semnat de un cunoscut antrenor federal. Se apelează la cifre, la statistică, pentru a se desprinde adevăruri care se văd cu ochiul liber. Numai cu ochiul liber. Liber de prejudecăți, liber de „obrocuri" prefabricate, liber de „spaima" de a vedea și recunoaște adevărul !

Statistica, analiza birocratică este — rezultă clar din acest articol! — singura sursă de informare, de interpretare a fenomenelor, ceea ce duce de multe ori la concluzii eronate. Pentru că statistica este o știință numai în măsura în care știi să o folosești ca atare. Fiindcă în alte condiții duce de multe ori la concluzii strîmbe.

Antrenorul federal face o analiză a golurilor marcate acasă și în deplasare de formațiile noastre. Și constată că o echipă care stă bine din acest punct de vedere este... Petrolul ! 6—6 ! Ce mai contează poziția în clasament din moment ce au dat și în deplasare tot atîtea goluri ca și acasă !

O altă concluzie : dacă se trage puțin la poartă, de unde goluri ? Dar „de ce" sînt puține șuturile la poartă sau „pe" poartă nu aflăm. Sau poate nu se știe ! Mai jos citim : „Este o datorie de onoare (...) de a munci cu maximă eficiență pentru eliminarea deficiențelor amintite". Care deficiențe ? Ceea ce se amintește sînt „efectele" deficiențelor. La „cauze" nu se gîndește nimeni ? Și mai departe : „Vom ajunge la concluziile și măsurile cele mai bune..." Deci, de-abia „de acum încolo" colegiul de antrenori, federația însăși vor ajunge la „concluziile" privind eficacitatea ! De parcă ar fi o chestie petrecută mai ieri — alaltăieri care ne-a produs stupoare și pentru care ne-am adunat azi „să vedem ce-i cu chestia asta, de unde o mai fi răsărit !" și nu s-ar tîrîi problema de atîția ani și n-am fi analizat-o de atîtea ori ! Analize ca și aceasta, care nu spune nimic !

De unde pasiunea asta, înclinația asta de a căuta adevărurile, explicațiile, pe acolo pe unde nu se află ? S-a instalat în sport nevoia maladivă de a face savantlîc acolo unde este vorba de simplă (dar nu ușoară !) muncă ? Trebuie neapărat să fim „științifici" și „absconși" acolo unde totul se vede clar ca lumina soarelui ? Nu e mai bine să punem direct și sănătos mîna pe rană și să spunem adevărul pe românește ?

Nu putem să nu ne amintim cu strîșteje că tot pătrunderea acestui gen de „filozofie" a adus handbalul românesc de acolo unde ajunsese, la ceea ce a ajuns. În anii în care handbalul nostru s-a format și a devenit „mare" și „mondial", antrenorii nu se întîlneau atît de des în ședințe tematice, nu țineau referate și prelegeri „ex cathedra", nici măcar nu se afla din ziare că s-au întîlnit. Se întîlneau pur și simplu, pe bănci lor, și stăteau la discuții profesionale autentice. Nu ședea nimeni la catedră, nu se înfoia nimeni ca lector, discutau pur și simplu ca niște „meseriași" despre „meseria" lor pe care o iubeau și doreau să o servească.

A nu se înțelege că așa și în acele condiții este necesar să o facem și azi. E bine că s-au creat condiții, că putem să ne adunăm și să participăm de pe alte poziții la dezvoltarea sportului, pentru că totul progresează, totul face pași înainte. Dar să nu uităm de... meserie ! Fiindcă din „analize" și „concluzii" bîfate în agendă ca sarcini îndeplinite, nu va ieși în veci... eficacitate...

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Doi fără cîrmaci

Am ales, și nu la întîmplare, un fapt de viață care ar putea fi exemplu tocmai prin obișnuitul său. Subiectul e vechi, s-a întîmplat în toamnă, dar alte cîteva, evenimente sportive ne-au determinat să ne reamintim.

Se numește Adrian Ciocoi. În septembrie anul trecut, în chiar ziua aniversării sale, a cîștigat, în Austria, regata Villach. Sigur, nu singur, ci împreună cu colegul său de „barcă", Emilian Curteanu (clubul „Steaua"). Au tras la sorți trofeele (se obișnuiește așa la un echipaj) și a mai cîștigat o dată cupele pe care acum le-a adus acasă. După un timp, le va împrumuta colegului său, motiv de falsă a faptelor lor sportive și-apoi, iar vor fi ale lui și-așa, le dorim noi, vor face, poate, pînă la adînci bătrînețe.

La regata Villach, cu o participare numeroasă, Italia, Iugoslavia, Ungaria, Turcia, R.F. Germania, Israel, Austria, România, a fost reprezentată de 23 de sportivi printre care Marioara Popescu, vicecampioană mondială, Lucia Toader și Veronica Necula, dublii campioni mondiali și alții. Palmaresul a fost deosebit : în două zile, 16 cupe ! Locul I și, deci, o cupă, în finala de 2 fără cîrmaci avea să fie cîștigată de tinerii (împlinind 20 de ani) Adrian Ciocoi și Emilian Curteanu...

Probabil că șansa ocupă, în sport, un loc important. Așa ar fi dacă rezultatul sportiv nu ar avea circumscrise efortul și munca de zi cu zi. Extragem din „fișa de existență" a lui Adrian Ciocoi : este înscris la clubul „Steaua", secția canotaj, antrenor Gheorghe Mereuță. În iulie '86 a devenit student la Facultatea de Electrotehnică intrînd al 12-lea cu media 9,48. În sport, victoriile se adună și ele : locul I la jocurile balcanice (15—16 sept. 1984 — iar de ziua lui !), locul II la campionatul republican (22 august 1985), locul I la campionatul republican lași (3—6 sept. 1987).

Adrian Ciocoi nu este un tînăr deosebit. Este sfios și modest, ca unul care are foarte mult de muncit și n-are timp pentru aparențe. Ar fi vrut să facă ciclism ; modelul său este Michael Kolbe, de zece ori campion mondial, dar a mers la canotaj. A început să muncească, serios și temeinic, tenace și ambițios, ca la o școală, pentru că așa l-au învățat părinții lui să fie ..

„Canotajul este deosebit — ne spune Adrian Ciocoi. Te scoli la 6,45 și „mergi" pe apă, 10 km., pe nemîncate. Pulsul crește la 180 ! La ora 9 vîslesc din nou 20 km., cu trei intensități (5 piste a 1 000 m., trase tare, cu pauză). Apoi fac haltere, o jumătate de oră în care ridic, în total, 10 tone. Mănînc, mă odihnesc puțin, iar la ora 16 fac 16 km. pe distanțe scurte dar parcurse cu intensitate maximă : 1 minut = 250 m ! Totul înseamnă rezistență în regim de viteză... Dacă e frig afară antrenamentul poate continua cu alergări, de pildă : cota 2 000 și înapoi, pe scurtătură sau un traseu alergat — Sinaia, cota 2 000, Piatra Arsă, Babele, Bușteni, (cu telecabina) Bușteni, Sinaia din nou pe jos..."

Părinții lui Adrian au fost sportivi de performanță. Tatăl, Cornel Ciocoi, acum inginer, a activat 11 ani la clubul „Steaua". La canotaj. A fost multiplu campion național și a „gustat" și înfrîngeri și victorii. Sigur că cel mai mare „trofeu" al lui este Adrian prin care-și continuă viața sportivă... Mama, Elena Ciocoi a făcut canotaj 8 ani la „Olimpia". Acum este profesoară de sport.

Părinții s-au cunoscut „pe apă". Nu vor să vorbească despre ei ; bucuriile și le țin ascunse și sînt ca într-o barcă „2 fără cîrmaci", poate ca aceea cu care fiul lor a cîștigat regata Villach... Sînt fericiți... Cei care i-au învățat pe ei, Popa Dumitru și Nicolae Radu, primul campion european, au fost și antrenorii copilului lor. Prin Adrian ei sînt din nou - „pe apă", sînt acolo unde le este locul. Singura deosebire între ei și copilul lor este, acum, că stau și privesc terminarea cursei și se bucură și poate rid lîngă linia de sosire, aceea la care, în sportul lor, în singurul sport din toate timpurile, au ajuns întotdeauna cu spatele... Primii...

PAUL AGARICI ■

SAH cu Margareta Mureșan

Noi „formule" de joc

● **ȘAH ACTIV.** Ideea promovată de FIDE pentru reducerea timpului de gîndire cu scopul dinamizării acțiunilor pe cele „64" pătrate începe să dea roade. Astfel, în R.F.G., s-a desfășurat un turneu pentru echipe feminine ce a avut ca laureate: 1. S.F. Gerresheim (B. Hund, Nagrocka, Ringelstein, Eicher) 20 puncte, 2. Niederrhein-Quartet (Trabert, Siepenkötter, I. Hund, Buergers) 19,5, 3. Bayern (Lauterbach, Horther, Karner, Lieperl) 18,5. Au participat 15 formații de club. Cele mai bune rezultate individuale (înregistrate în ordinea meciurilor) au fost : I. B. Hund (91%), 2. Nagrocka (95%), 3. I. Hund (90 %), 4. Liepert (90%). ● **GRABA IMPUSĂ PRIN REGULAMENT.** Competiția individuală de la Bonn a revenit lui Walmathe cu 4 puncte, urmat de Lohmann (marele favorit) 2,5 și de Echternach 2. Partidele s-au încheiat în ritm de „blitz" după 20 minute de la start, fiecărui jucător revenindu-i doar 10 minute. ● **PRIMUL CAMPIONAT MONDIAL PE ECHIPE** va fi organizat de orașul Lucerna (sediul Federației internaționale) în anul 1989. Viitoarele participante se vor cunoaște de-abia la sfîrșitul anului, știut fiind că echipele cu o evoluție de excepție la olimpiada de șah de la Salonic din luna noiembrie vor fi și acelea ce-și vor disputa supremația mondială. În „calificările" ce se desfășoară, campioanele continentale își cîștigă automat dreptul de joc. Într-un adevărat derby sud-american, La Buenos Aires, echipa națională a Cubei și-a obținut „biletul de avion" spre Lucerna. Rezultatele tehnice înregistrate au fost următoarele : 1. Cuba (Nogueiras, Rodriguez, Guill, Garcia, Vera, Diaz și Arencebia) 30 puncte din 40 posibile, 2. Chile 24, 3. Argentina 23, 4. Peru 21, 5. Paraguay 15,5, 6. Uruguay 6,5 ● **EGALITATE.** Plictisiți de „non-combat", comentatorii sovietici prezenți la Sevilla cu ocazia meciului pentru titlul de campion al lumii dintre Garri Kasparov și Anatoli Karpov au provocat la întrecere o selecționată spaniolă. Surpriza a constituit-o scorul egal al meciului : Tal—Fernandez remiză, Smislov—Illescas remiză, Polugaevski—Martin 1 : 0, Gheorgadze — Ochoa de Echanguen remiză, Averbach — De la Villa remiză și Gufeld — Talavera 0:1. Partida egală de la prima masă a stîrnit senzație. S-a jucat apărarea Alehin. TAL — FERNANDEZ: 1. e4 Cf6 2. e5 Cd5 3. d4 d6 4. Ne2 d:e5 5. d:e5 Cc6 6. Cf3 Cdb4 7. D : d8 C: d8 8. Ca3 Ng4 9. 00 Ce6 10. Nd2 Cc6 11. Cc4 000 12. Ne3 g6 13. c3 Ng7 14. Tfe1 Nf5 15. Tad1 Nc2 16. Td2 T: d2 17. Cf: d2 Td8 18.f4 Nh6 19. g3 Cg7 20. Nf3 Cb8 21. Cb3 b6 22. Cd4 Nd3 23. b3 Cf5 24. Nf2 C:d4 25. c:d4 c6 26. Tc1 Rb7 27. Tc3 Nf5 28. Ce3 Ne6 29. Td3 Nd5 30. Rg2 e6 31. Cg4 Ng7 remiză. ● **PERFECȚIONARE TEHNICĂ.** Într-o anchetă publicată la finele anului trecut s-a stabilit ierarhia celor mai bune 10 „mașini de jucat șah" din lume: 1. Leonardo Maestro B, 2. Novag Forte B, 3. Mephisto MM IV, 4. Saitek Stratos, 5. Saitek Turbo King, 6. Mephisto Roma, 7. Mephisto Supermondial, 8. Mephisto Monte Carlo, 9 Fidelity Avantgarde, 10. Mephisto Dallas. ● **„CHESS — WORLD — CUP".** Marii maeștri Predrag Nikolici (Iugoslavia), Jesus Nogueiras (Cuba) și Julio Granda — Zuniga (Peru), clasați la egalitate de puncte pe locurile IV—VI în turneul interzonal de la Zagreb, s-au întîlnit într-un meci în trei (cu patru partide jucate în compania aceluiași adversar) pentru departajarea valorică necesară desemnării jucătorului ce va evolua în „cupa mondială". Victoria a revenit lui P. Nikolici (28 ani, poziția a șasea în noua listă Elo) cu 6 puncte din 8 posibile, urmat de J. Granda — Zuniga 4 p și J. Nogueiras 2p. ● **MECI INTERESANT.** Presa iugoslavă a planificat data începerii duelului de șase partide dintre Anatoli Karpov și Ljubomir Ljubojevici la 2 februarie. Sosirea la Belgrad, gazda competiției, era programată direct de la super-turneul de mari maeștri, de la Wijkaan Zee (Olanda), unde, cei doi adversari evoluaseră. După strălucita victorie în marele turneu „Investbanka" de la Belgrad, Ljubojevici a jucat mai slab. Karpov a avut de ripostat la startul fructuos al suedezului U. Andersson. Partida directă dintre Karpov și Ljubojevici s-a încheiat cu victoria ex-campionului lumii. În meciul de la Belgrad, pentru a spori interesul publicului, organizatorii au redus timpul de gîndire la cîte o oră pentru fiecare jucător.

MARGARETA MUREȘAN ■

Toată lumea face sport

● Dicționar : A.T.P. Asociația jucătorilor de tenis profesioniști, înființată în 1972, cu sediul la Dallas, alcătuiește, cu ajutorul unui computer, clasamentul tenismenilor, ierarhie de primă importanță, întrucît determină accesul în turnee (se vorbește, chiar, de un veritabil cerc vicios: „n-ai puncte A.T.P., nu poți juca în turnee, nu joci, nu poți face puncte !"). Punctele necesare (de fapt un coeficient, pentru că totalul se împarte la 12, numărul de competiții considerat minim pentru un an) sînt obținute, firește, prin rezultate, la fiecare turneu, în funcție de calibrul acestuia (determinat, în general, de mărimea premiilor) și de faza în care se ajunge, cu bonificații în cazul victoriilor asupra capilor de serie etc. Clasamentul computerizat al A.T.P. nu este făcut pe un an calendaristic, ci pe 52 de săptămîni. Concret, la un turneu ca Wimbledon-ul, cu un tablou de 128 de jucători, sînt calificați direct (în ordinea ierarhiei A.T.P.) 116 tenismeni, pentru opt locuri disputîndu-se calificări (adesea mai dificile decît multe alte competiții, pentru că nu ești admis dacă nu ești între primii 250 în lume !).

alte patru rămînînd la alegerea organizatorilor, care lansează invitații, așa-numitele „wild-cards".

● Există și o variantă feminină, W.T.A. Women's Tennis Association), care apără interesele jucătoarelor. Și le apără cu deosebit succes, principalul argument fiind faptul că, în ultimii ani, premiile sînt echivalente cu cele din turneele masculine. ● Peste o săptămînă, la Calgary va începe cea de-a 15-a ediție a Jocurilor Olimpice de iarnă. Dar, de pe acum se află în plină desfășurare „Olimpiada artelor", în bună tradiție a marii competiții, cu expoziții de artă cu tematică sportivă, spectacole, îndeosebi ale folclorului canadian (este prevăzut și un concurs rodeo !), de balet și operă, concerte simfonice, manifestări ce vor potența mesajul generos al Jocurilor. ● Diego Maradona își va încheia, după unele declarații de ultimă oră, cariera la Napoli, impresarul său, Guillermo Coppola anunțînd că este foarte posibilă semnarea unui contract (suma vehiculată : 12 milioane dolari) pînă în 1993 ! După un an destul de tern, se pare că „Dieguito" își plusează valoarea comercială ..

LUCIAN OPREA ■

Cronica șoselei

VICTORIȚA

Prietenele discutau pe o temă veșnic actuală : aceea a realizărilor în viață. În centrul atenției era Victoria, o intelectuală sobră, dar în același timp și o femeie de suflet. „Hai să trecem la alt subiect. Mă simt prost cînd sînt lăudată". Dar nu, cele trei colege cu o însuflețire crescîndă continuau să treacă în revistă meritele prietenei lor. „Nu numai faptul că ai făcut două facultăți, politehnica și arhitectura. Au și alții studii. Nu duc lipsă de diplome, dar ce folos..." Proiectînd și construind un sfert din orașul ăsta ți-ai valorificat la maximum cunoștințele și experiența. Și ce frumoase case ai făcut. E o încîntare cînd treci prin cartierul recent terminat. Clădirile astea parcă au suflet și ele. Optimism îmbinat cu sobrietate, dragoste de viață, forță, și gingășie, toate acestea pe care le degajă tu, le exprimă parcă și edificiile create de tine" „Te rog Sebastiana hai să vorbim de altceva, o întrerupse Victoria. S-ar zice că-mi faceți propunerea pentru vreun premiu internațional. N-am nici un merit. Mi-am făcut doar datoria, mai mult nimic. Toate astea sînt opera unor colective mari de oameni. N-am fost decît o rotiță în acest imens angrenaj." Crescuse doi copii. Cu fata, Ancuța, și cu băiatul, Radu, prima arhitect și al doilea inginer constructor dezbăteau pînă noaptea tîrziu în fața planșetei soluții, variante.Fiecare își susținea cu patos punctul de vedere. Le inoculase și tinerilor pasiunea, probitatea profesională, dorința arzătoare de a cunoaște, a ști. Îi învățase pe copii să-și argumenteze logic, sistematic opiniile. Ceru permisiunea să spună și ea cîteva cuvinte ,evocînd concis realizările din viața interlocutoarelor. „Tu de pildă Matilda, sportivă de mare performanță nu ți-ai lăsat meseria devenind o matematiciană do primă mărime. Toți care au trecut prin mîna ta și au vrut să învețe cu adevărat, sînt azi profesori, ingineri, studenți. La rîndul tău Ortansa, ai crescut trei copii făcînd oameni din ei. dar nu-mi amintesc să fi lipsit o zi, de pe șantier unde cărările nu ți au fost întotdeauna bătătorite. Cît despre tine, harnică și plină noastră de viață Sebastiana, care mă tot ridici în slavi de vreun sfert de oră, ce să zic ? Coautoare de cărți, inovatoare, inventatoare chiar, plus mama a doi copii reușiți și vrednică soție, plus, plus aș putea să adaug atîtea lucruri bune despre fiecare dintre voi. Ce mai, realizările mele pălesc în fața reușitelor voastre. Iertați-mă, de cîteva zile mă tot furnică ceva la mîna stîngă. N-aș vrea să se rupă ața tocmai acum cînd mai am atîtea de făcut". „Femeie deșteaptă și vorbești prostii. Nu uita că mai ai mult pînă la vîrsta medie, care la noi, după cum știm cu toții, este de peste 70 de ani. Și apoi un lucru deloc lipsit de însemnătate. Speranța de viață a femeilor este mai mare decît a reprezentanților sexului tare. Nu o spun eu, o spun oamenii de știință, statisticile..." După ce o consultă, doctorul stătu un pic pe gînduri. Apoi vorbindu-i rar pe un ton sfătos : „Doamnă, să vă spun exact despre ce este vorba, este mai greu. Trebuiesc o serie de analize, investigații. Deocamdată doar o recomandare : prea le puneți pe toate la suflet, prea vă zbateți fără încetare". Sînt medic, dar vă cunosc activitatea, preocupările, generozitatea ce vă caracterizează". „Nu mă pot schimba la bătrînețe. Așa is eu construită. Mi-am zis într-o zi, cînd îmi făceam un fel de bilanț : ce îmi va scurta viața va fi tocmai momentul cînd sfera problemelor mele de rezolvat se va restrînge". „Ați fost în ultima vreme de două ori la mine. M-am mirat. Dumneavoastră atît de optimistă în tot ce faceți, reluați ca un leit motiv în discuție sfîrșitul. Toți îl vom avea într-un fel sau altul, dar ce rost are să ni-l amintim mereu ? Nu ne ajută cu nimic, ba dimpotrivă. Luați pastilele astea. Am scris detaliile pe rețetă. Și... mai lăsați-l pe soțul dumneavoastră să conducă, prea ați monopolizat mașina, cel puțin pentru o perioadă". Doctorul a lăsat intenționat la finalul recomandărilor problema soțului. A vrut s-o prevină indirect, că nu-i bine să conducă cîtva timp. În mod obișnuit calmă, echilibrată, Victoria a sărit ca arsă : „Doctore, eu nu fumez, nu consum alcool, nu-mi place cafeaua. Vrei să mă privezi și de automobil ? Eu la volan mă odihnesc, mă relaxez. Vai, doctorii, exagerați întotdeauna" și-a încheiat ea replica zîmbind ironic. Furnicăturile s-au accentuat. Cînd începea să le simtă, inginera își fixa gîndurile asupra unei probleme ce nu-i găsise încă rezolvarea. Se concentra, mintea îi devenea tot mai activă, dar în zadar, brațul străbătut parcă de un curent electric îl amintea de medic, de sfaturile lui. Îngrijorarea s-a transformat în alarmă, cînd a simțit că nu poate ține ca lumea volanul. A zăbovit cîteva minute înainte de a întoarce cheia în contact. A pornit abia cînd furnicăturile s-au mai potolit.

La ora aceea, animația în piață ajunsese la cota ei maximă. Copiii de la grădiniță zburdau veseli în drumul spre casă. În fața magazinului universal aglomerația specifică sărbătorilor. O coloană lungă de elevi se apropie de teatru unde au de făcut ultima repetiție înaintea spectacolului ce urmează să-l susțină a doua zi. Parcă bagheta magică a destinului a înlăturat în acel moment pînă și pe ultimul trecător de pe trotuarul din partea de nord a pieței. Nu-i vorbă, pe porțiunea aceea întotdeauna lumea era puțină. În apropiere nu existau nici magazine, nici cinematografe care să polarizeze oamenii. Doar la intrarea în parc se mai găseau cîțiva tineri amatori de plimbări pe cărările străjuite de brazi îmbrăcați în veșminte de iarnă. Ca un făcut însă, în clipa cînd mașina în mersul ei dezordonat a săltat peste bordura înaltă și apoi a lovit puternic în gardul de fier forjat, trotuarul era pustiu. Tinerii muncitori cocoțați pe stîlpii electrici, ce trebăluiau ceva la fire, au fost singurii martori. „Auzind bubuitura am crezut că vreun camion ne-a făcut figura întrînd în stîlp. Mă așteptam la un plonjon cu el cu tot. Dar nu, au fost doar vibrațiile solului ce s-au resimțit pînă la noi, aici, sus. Să pui la pămînt, un gard de metal înfipt adînc în ciment, nu-i lucru de șagă. Cînd eu și colegul meu am coborît, cam încet ce-i drept, ăsta e specificul meseriei noastre, alpiniști de oraș, ținu să precizeze tînărul semănînd cu Sylverston Stalone, cea de la volan fusese, am aflat după aceea că era o femeie, transportată la spital." Victoria a făcut un infarct în timp ce conducea. „Ai demonstrat că o mașină mică poate frînge aidoma unui chibrit, coșcogeamitea gardul de fier, gros cît brațul. Uzina ar trebui să-ți fie recunoscătoare, Victorița, pentru reclama ce i-ai făcut-o. Important e că te vei face bine". Medicul le invită pe vorbărețele prietene ale inginerei să scurteze vizita. „Nu vrem să stricăm într-o clipă, ce am făcut pentru bolnavă timp de 10 zile. Și cu cîtă trudă.

VICTOR BEDA ■

B. T. T. vă invită la:

SERBĂRILE ZĂPEZII

În organizarea Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist — Biroul de Turism pentru Tineret — se vor desfăşura în Staţiunea tineretului Izvoru Mureşului, în perioada 6—7 februarie 1988 tradiţionalele Serbări ale Zăpezii. Tineri din toate colţurile ţării aflaţi în excursii în aceste zile în zona Ciucului vor putea participa la spectacole de sunet şi lumină, demonstraţii de ski şi aeronautice, sporturi de iarnă, muzică şi jocuri sportive la care s-au înscris echipaje din judeţele Olt, Cluj, Iaşi, Mureş, Sibiu, Braşov, Suceava, Covasna.

Sînt aşteptaţi pe scena Serbărilor : Nicu Alifantis, Alina Mavrodin, Mihai şi Doina Pocorschi, Mihaela Bustuchină, grupurile „Divertis" şi „Ars Amatoria", formaţia Holograf — în cadrul acestei manifestări complexe aflate la a X-a ediţie în anul în care Biroul de Turism pentru Tineret împlineşte 20 de ani. La mulţi ani B.T.T. ! La mulţi ani Serbările Zăpezii !

La răscruce de vînturi

Ca să ajungi pe Ţarcu, nu ai decît o singură posibilitate: să iei din Caransebeş autobuzul pînă la staţia telescaunului

ce urcă pe Muntele Mic. Iei apoi pe o potecă ce urmăreşte Valea Craiului. Dacă pînă la 1 500 m urcuşul este relativ uşor, mai departe situaţia se schimbă. Poteca urcă bărbăteşte pe muchia muntelui, pădurea rămîne undeva jos iar blocurile de piatră răspîndite haotic creează un decor unic. În spate, Muntele Mic rămîne tot mai mic, crestele ascuţite ale munţilor Cernei se întind pînă la orizont şi în faţă se înalţă Vîrful Ţarcu, înalt de exact 2 189,9 metri. La cîţiva paşi de vîrf se înalţă o clădire masivă din piatră care îşi trădează rapid menirea : staţia meteorologică Ţarcu.

Aici, în vîrf de munte, într-o izolare copleşitoare, o mină de oameni stau într-o veghe permanentă : de veghe la timpul probabil.

Lucrînd în ture, meteorologul de serviciu înregistrează, în fiecare oră, valorile parametrilor atmosferici pe care le transmite prin radio la o staţie meteo centrală. Temperatura aerului, umiditatea, intensitatea vîntului, vizibilitatea, presiunea atmosferică şi toţi ceilalţi parametri măsuraţi sînt transmişi pe calea undelor radio sub forma unor şiruri de cifre care, aparent, nu au nici un sens.

Totul pare a fi simplu : la fiecare oră transmiţi „meteorul" şi în rest nu ai nici o grijă. Sînt zile însă cînd parcurgerea celor cîtorva metri pînă la adăpostul aparatelor înseamnă un chin, cînd degetele îţi îngheaţă pe aparate, cînd ceaţa ţi se lipeşte de faţă şi nu mai ştii nici măcar încotro este uşa cabanei. Ai în minte un singur lucru : peste o oră o iei de la început. Dar s-ar putea ca peste o oră soarele să strălucească iar vîntul de abia să adie. Iar pînă seara să mai plouă de 2—3 ori. Se întîmplă ca în luna iulie termometrul să arate 0°C iar în ianuarie zăpada să se topească la soare, temperatura să urce la +3—4°C şi apoi să coboare pînă la —34,4°C.

Cel mai frumos este toamna, să stai lîngă plita pe care veşnic fierbe un ibric cu ceai pentru vreun drumeţ întîrziat şi să priveşti pe geam spre coama Retezatului sau a Parîngului. Vîrfurile Semenicului, aflate totuşi la 80 de kilometri, îţi dau senzaţia că sînt la doi paşi de tine. Dar oamenii de aici nu prea au timp de admirat peisajul. Indiferent că sînt sau nu de serviciu, fiecare are în permanenţă ceva de făcut. Exact ca pe un vapor.

Toată vara, cărăuşi cu un fel de căruţe pe două roţi trase de cai ca în poveşti cară tone de alimente, butoaie de apă şi motorină, navete cu apă minerală, zeci de tone de lemne de foc şi cîte alte lucruri trebuitoare. Alimentele trebuie depozitate pe clase şi categorii, lemnele tăiate şi stivuite, rezervorul de apă umplut pînă la refuz.

Dar cine sînt meteorologii de pe Ţarcu ? Sînt oameni obişnuiţi care muncesc, gătesc, spală şi se distrează la fel ca oricare alţii. Dar la peste 2000 de metri. Numele lor nu are nici o importanţă, chiar dacă se numesc Valentina, Virgil, Ovidiu sau Viorel, ei sînt de fapt o echipă a căror muncă se rezumă la transmiterea prin staţia radio, la fiecare oră, a unui indicativ şi a unui şir de cifre cuprinse toate în timpul nostru probabil.

EUGEN NEGREA

Elice în premieră

În urmă cu cîteva zile, la Fabrica navală de elice şi prelucrări la cald din Galaţi a fost turnată prima elice pentru petrolierele de 35 000 tdw şi se află în stadii finale de execuţie alte şase elice din oţel. Ele vor acţiona nave fluviale destinate beneficiarilor de peste hotare.

VREMEA cum a fost cum va fi

Dr. ION DRĂGHICI
Directorul Institutului de Meteorologie şi Hidrologie — Bucureşti

Noi, specialiştii previzionişti din Institutul de Meteorologie şi Hidrologie Bucureşti, ne bucurăm că această nouă rubrică din revista FLACĂRA debutează tocmai cu „săptămîna" (joi—miercuri) 4—10 februarie — interval de excepţie în istoria de peste o sută de ani a meteorologiei româneşti instituţionalizate. Astfel în ziua de 4 februarie 1954 se „stingea" cel mai violent dintre viscolele anului 1954, iar pe 9 februarie se încheia cel de al doilea dintre cele patru viscole ale acelui februarie 1954 — memorabil prin asprimea intensificărilor de vînt şi prin abundenţa căderilor de zăpadă. În acea lună record s-a depus un strat de zăpadă cu grosimea medie de 80—100 cm, în Cîmpia Română troienele atingînd pînă la 5—6 m. În timpul primului viscol, la Bucureşti viteza vîntului a ajuns pînă la 125 km/h. Apoi, pe 5 şi 6 februarie au urmat geruri puternice, o serie de staţii meteorologice înregistrînd minimele absolute anuale din întreaga serie de măsurători meteorologice în zonele respective — pe parcursul a 100 de ani.

Tot din perioada 4—10 februarie, în anul 1929, în zilele de 9 şi 10, alte staţii meteorologice „şi-au stabilit" minimele absolute anuale. În buletinul Institutului Meteorologic Central, cu referire la temperatura de —24,2° C înregistrată pe 10 februarie 1929 la Bucureşti-Filaret se specifica : „este cea mai joasă valoare înregistrată în 10 februarie de la 1857 şi pînă acum (cea mai scoborîtă —22,8° C s-a înregistrat la 8 februarie 1911)" ...valoare ce nu a fost depăşită pînă astăzi !

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL *4 - 10 februarie*

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitaţii (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea şi anul	Valoarea	Localitatea şi anul
Cîmpie	1 ; 6	-7 ; -2	5 ; 9	18,8	Bucureşti F.-1930	-30,1	Arad - 1954
Deal şi podiş	1 ; 5	-7 ; -3	5 ; 12	16,0	Sibiu - 1958	-31,5	Huedin - 1929
Depresiuni	0 ; 3	-11 ; -8	5 ; 6	12,8	Miercurea Ciuc - 1983	-31,6	Miercurea Ciuc - 1976
Vf. Omul	-9 ; -7	-14 ; -3	35	5,4	Vf. Omu - 1972	-38,0	Vf. Omu - 1929
Litoral	4 ; 5	-3 ; -2	5	18,8	Constanţa - 1902	-25,0	Constanţa - 1929

Cunoscînd cîteva particularităţi meteorologice ale intervalului 4—10 februarie de-a lungul anilor, ne întrebăm firesc „ce va fi" în acest interval, în 1988 ?... Vom începe însă cu „ce a fost" în „săptămîna" precedentă.

Dacă pînă la 30 ianuarie 1988... un „gerar" 1986 extrem de blînd ne făcuse parcă să uităm martia albă a iernii, ultima zi de ianuarie ne-a oferit un decor meteorologic foarte complex. După o noapte mai degrabă de toamnă tîrzie, cînd a plouat abundent în multe zone din ţară, ziua am asistat la intrarea, deloc timidă, a iernii şi în regiunile sudice şi centrale (în Moldova şi în zona de munte ianuarie „se onorase" deja mai demult cu strat de zăpadă şi cu intensificări ale vîntului). Aşadar, solul s-a acoperit cu un strat continuu de zăpadă şi în Transilvania, Muntenia, bună parte din Dobrogea şi Oltenia. Au urmat apoi nopţi reci, chiar geroase în depresiuni şi în regiunile răsăritene ale ţării, iar în ultimele două zile am asistat la un proces de încălzire, în evoluţie dinspre vestul, sud-vestul ţării către regiunile estice.

Faţă de valorile climatologice de referinţă ale acestei perioade, regimul termic pe care îl prognozăm se situează în limite normale (a se vedea primele două coloane din tabel). Astfel nu sînt de aşteptat valori termice de excepţie, de genul celor din jumătatea din dreapta tabelului. Ziua, valorile maxime vor fi cuprinse între : —4° şi 3°, valori probabile pentru Moldova şi zonele depresionare şi între 3° şi 6° în celelalte regiuni. În cursul nopţilor valori de temperatură minime de la —7°, —8° (realizabile în depresiuni şi în regiunile estice, în primele nopţi) la 2°, 3° (în zonele vestice şi sud-vestice).

Nebulozitatea va fi mai accentuată, astăzi, în regiunile din vestul, centrul şi nordul ţării unde vor cădea precipitaţii sub formă de lapoviţă şi ninsoare, iar în Banat, Crişana şi Transilvania şi sub formă de ploaie. În celelalte regiuni ninsori răzleţe. După o scurtă perioadă de ameliorare, sisteme frontale pasagere vor determina din nou precipitaţii temporare sub formă de ninsoare, iar în Banat şi Oltenia şi sub formă de ploaie, fără însă a produce evenimente meteorologice deosebite. Deci, regimul pluviometric se va încadra în general în limitele prezentate în cea de a treia coloană a tabelului cu date climatice.

Sînt condiţii de producere a ceţii în cursul nopţii şi al dimineţii.

La munte, miercuri dimineaţa stratul de zăpadă măsura : Vlădeasa — 42 cm, Semenic — 86 cm, Stina de Vale — 43 cm, Paring — 46 cm, Obîrşia Lotrului — 60 cm, Bilea Lac — 162 cm, Vîrful Omul — 80 cm, Poiana Braşov — 28 cm, Predal — 48 cm, Babele — 50 cm, Sinaia 1 500 m — 30 cm, Păltiniş — 52 cm, Ceahlău — 88 cm.

În acest cadrul, chiar dacă pentru o bună perioadă de timp cerul va fi mai mult noros şi temporar va ninge, pe iubitorii sporturilor de iarnă îi indemnăm la antrenamente, iar pe amatorii de mişcare în aer liber — în perioadele de cer mai degajat de la amiază — îi invităm la drumeţie.

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publicişti-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Ştiinţă : 21 28 ; Cultură-învăţămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetăţeneşti : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audienţe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacţie : 21 23 ; Secretariat redactor şef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66.

flacara

anul XXXVII
6 (1 703) VINERI 12 februarie 1988

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

În acest număr:

Ei sînt pe cîmp înaintea ghioceilor pagina 8

Școala cu fața spre întrebările vieții pagina 14

„Să fim întotdeauna conștienți că felul în care fiecare colectiv de oameni ai muncii realizează planul din domeniul său de activitate constituie contribuția sa la înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, la politica de colaborare, de pace, la întărirea independenței și suveranității României, la ridicarea nivelului de trai al întregii națiuni!"

o generoasă concluzie la marile adevăruri pe care le-a evidențiat

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, intr-o atmosferă de puternică angajare patriotică, de inaltă responsabilitate revoluționară, în zilele de 4 și 5 februarie 1988, în Capitală a avut loc Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

In cadrul inaltului forum al democrației muncitorești-revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvîntare, urmărită cu viu interes și deplină aprobare de către cei prezenți.

Publicăm acest mobilizator document în paginile 2–3–4–5.

Să privim chipul țării

Se împlinesc două decenii de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, act politic de excepțională importanță pentru destinul României, vital — cum avea să [illegible] acestui arc de timp — [illegible] patriei, pentru progresul [illegible] Organizarea județelor ca unități de bază [illegible] activității teritoriului [illegible] politicii partidului, patriotismul fierbinte, clarviziunea și luciditatea gîndului care a stat la [illegible] acestui act istoric.

A fost realizat în acest răstimp un complex economic modern, în care se îmbină toate ramurile industriei, precum și industria cu agricultura, un complex aliniat competiției mondiale, fapt care situează România printre țările cu cea mai ridicată rată de creștere economică. Prin investițiile alocate, zestrea județelor a sporit de cîteva ori, unele chiar de 10 ori sau mai [illegible] zestre dobîndită de la constituirea lor și care înseamnă deopotrivă industrie și agricultură, adică o bază [illegible] pentru înfăptuirile fără precedent pentru [illegible] în plan social. Nu există astăzi nici [illegible] sau mic, care să nu-și fi [illegible] înfățișarea, începînd cu locuințele [illegible] magazinele moderne, cu străzile și bulevardele [illegible], înfățișare ce le alătură orașelor lumii.

Dezvoltarea echilibrată a întregului teritoriu al patriei — a orașului și a satului, deopotrivă — creșterea potențialului său industrial, sporirea producției pe locuitor sînt factori hotărîtori pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului, constituind fundamentul pe care s-au dezvoltat puternic învățămîntul [illegible] și cultura.

S-a construit mult, frumos și durabil în România în acești 20 de ani, s-a construit acolo unde speranțele n-aveau nici puterea să fie rostite. S-au înălțat construcții de locuințe, spitale, școli și, în primul rînd, platforme industriale în localități condamnate altădată la anonimat și mediocritate.

Dacă istoricul Congres al IX-lea numără printre virtuțile sale și descoperirea vocației pentru industrie a locuitorilor României, fără îndoială aceasta s-a putut afirma în întreaga sa plenitudine prin actul organizării județelor ca unități de bază în conducerea activității teritoriale, prin simplificarea acestei organizări astfel încît să permită o dezvoltare rațională, armonioasă și echilibrată a țării, fapt care a condus la asigurarea unei depline egalități în drepturi pentru toți cetățenii României socialiste, la ridicarea gradului de civilizație, a bunăstării întregii națiuni.

Reportajul unui județ: Satu-Mare paginile 6–7

Iată cum a crescut, iată cum crește **PUTEREA ECONOMICĂ A JUDEȚELOR PATRIEI** paginile 12–13

Biblioteca Județeană

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Stimați tovarăși,

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a analizat în spirit de înaltă răspundere obiectivele dezvoltării economico-sociale pe 1988, a dezbătut activitatea consiliilor oamenilor muncii și a stabilit măsurile în vederea perfecționării activității tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare.

În plenară au luat cuvîntul 37 de tovarăși, iar în consiliile și în grupele pe ramuri, 152 de tovarăși. Deci au vorbit în total 189 de tovarăși. Se poate spune că, în acest fel, lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii se pot egala cu un adevărat congres al proprietarilor, al producătorilor, al cadrelor de bază din întreaga noastră economie — care reprezintă acest înalt forum democratic de conducere al activității economico-sociale. **(Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu și poporul!").**

După cum este bine cunoscut, în Conferința Națională a partidului, în organismele democrației muncitorești-revoluționare și în sesiunea Marii Adunări Naționale, care a avut loc la sfîrșitul anului trecut, s-au analizat pe larg, în spirit critic și autocritic, rezultatele din primii doi ani ai cincinalului 1986—1990 și au fost stabilite măsurile pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a planului pe 1988 și pe întregul cincinal. Dezbaterile din aceste zile din Consiliul Național al Oamenilor Muncii completează — s-ar putea spune — toate aceste dezbateri democratice și dau o garanție fermă că hotărîrile, planurile și programele ce au fost adoptate răspund pe deplin capacității poporului nostru, oamenilor muncii, forței materiale și umane a construcției socialiste din România. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În 1987 s-au obținut rezultate importante în dezvoltarea economico-socială a țării. După cum s-a reținut din Comunicatul publicat recent, producția industrială a crescut cu 4,5 la sută, producția agricolă cu 2,3 la sută. S-a obținut o producție de cereale de peste 31 milioane tone, fiind al doilea an consecutiv cînd obținem — față și de anul precedent — cea mai mare producție de cereale din România.

Venitul național a crescut cu 4,8 la sută. Succese importante s-au obținut în toate sectoarele de activitate. S-a realizat un volum de investiții cu ceva mai mare față de 1986. Practic, se poate spune că ceea ce am înfăptuit în cursul anului trecut — deși nu se ridică la nivelul prevederilor planului — reprezintă, totuși, realizări importante, ținînd seama de problemele cărora a trebuit să le facem față și asupra cărora voi reveni ulterior.

Putem spune, deci, că în primii doi ani s-au făcut pași importanți în realizarea prevederilor planului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, care asigură trecerea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, ridicarea gradului general de civilizație, a bunăstării întregii noastre națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Toate aceste realizări demonstrează, cu puterea faptelor, justețea programelor, a planului, capacitatea partidului nostru de a asigura aplicarea creatoare a legităților și adevărurilor general-valabile la condițiile și realitățile din România. Toate acestea sînt rezultatul nemijlocit al muncii eroicei noastre clase muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a țărănimii, a intelectualității, a întregului popor. Iată de ce, doresc ca și de la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii să adresez cele mai calde felicitări tuturor constructorilor socialismului din patria noastră și urări de noi și noi succese în întreaga activitate închinată patriei, construcției socialismului! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").**

Așa cum am menționat, dacă în toate domeniile de activitate am fi lucrat mai bine, cu un spirit de mai mare răspundere, de ordine și disciplină, fără nici o îndoială că am fi putut avea realizări mult mai bune. Este bine cunoscut că în prima parte a anului trecut am avut serioase rămîneri în urmă. Este adevărat că, în parte, ele s-au datorat și condițiilor iernii grele pe care am avut-o. Dar, numai în parte, pentru că — dacă discutăm cu toată răspunderea — nu aceste condiții au dus la rămînerea în urmă, ci lipsa de măsuri necesare, de răspundere în organizarea temeinică a activității chiar în condiții mai grele. Subliniez aceasta, pentru că — discutînd planul pe acest an, mai cu seamă pe primul trimestru — trebuie să avem în vedere și să facem comparația cu o perioadă în care activitatea a fost cu totul nesatisfăcătoare. Noi am discutat această situație în cursul anului trecut, dar o reamintesc acum, pentru că este necesar să tragem toate concluziile din greșelile, din lipsurile care au existat în buna organizare și desfășurare a activității din anul trecut, pentru a nu se mai manifesta asemenea situații și pentru a asigura înfăptuirea neabătută a planului, lună de lună, zi de zi, la toți indicatorii.

Trebuie să facem astfel încît să asigurăm folosirea în cele mai bune condiții a capacităților de producție, a forței creatoare a tuturor oamenilor muncii, a întregii noastre națiuni, în vederea înfăptuirii neabătute a programelor și sarcinilor pe care le avem pentru acest an, pentru întregul cincinal.

Anul acesta se împlinesc 20 de ani de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, de la desființarea raioanelor și regiunilor, de la simplificarea organizării teritorial-administrative și organizarea județelor, ca unități de bază în conducerea activității teritoriale. Viața a demonstrat pe deplin justețea acestor măsuri! Tocmai pe această bază am putut să asigurăm amplasarea mai rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu, dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării, crearea celor mai bune condiții de dezvoltare economico-socială și de asigurare a deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei noastre! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").**

Să privim harta economico-socială a patriei noastre, noile orașe, comune, noile platforme industriale! S-a vorbit aici de dezvoltarea unor județe, de cîte 10 ori față de perioada anterioară și sînt altele cu o creștere a industriei și mai mare. S-a vorbit de construcții de locuințe, de realizarea unei dezvoltări echilibrate a județelor și a producției pe locuitor — care reprezintă un factor important pentru asigurarea dezvoltării armonioase a tuturor zonelor, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Tocmai pe această bază s-au dezvoltat puternic învățămîntul, știința, cultura, s-a asigurat realizarea unui procent important din forța de muncă în industrie. Practic, astăzi, industria noastră reprezintă factorul hotărîtor în întreaga dezvoltare economico-socială.

În același timp, s-a dezvoltat puternic și agricultura. S-au obținut creșteri importante în toate ramurile agriculturii, — care sînt cunoscute și pe care le vom analiza pe larg la Plenara Consiliului Național al Agriculturii, ce va avea loc la sfîrșitul lunii. De aceea, nu doresc să mă refer acum la ele.

Bazîndu-ne pe realizările pe care le-am obținut, avem tot dreptul să vorbim de justețea politicii partidului, de marile realizări ale poporului nostru în construcția socialistă. Toate acestea demonstrează forța creatoare a unui popor care a lichidat pentru totdeauna exploatarea și inegalitatea, a devenit pe deplin stăpîn pe destinele sale și își făurește în mod liber, conștient, viitorul său socialist și comunist! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!"; „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").**

Stimați tovarăși,

Planul pe 1988 prevede o creștere importantă a producției în toate sectoarele economiei naționale. Prevederile planului și programelor pe acest an sînt bine cunoscute, de aceea nu doresc să mă opresc în mod deosebit asupra lor.

Așa cum am stabilit la Conferința Națională a partidului, este necesar ca în anul 1988 să se obțină în toate domeniile cea mai bună producție din cei trei ani ai actualului cincinal.

În dezbateri, tovarășii care au luat cuvîntul au afirmat hotărîrea colectivelor și județelor pe care le reprezintă de a face totul pentru a realiza acest obiectiv.

În prima lună a anului acesta au fost obținute unele rezultate bune, deși mai sînt — așa cum s-a arătat — o serie de rămîneri în urmă. Repet, însă, că în legătură cu ritmurile bune de dezvoltare din luna aceasta, trebuie să avem în vedere că ele se referă la producția foarte mică din ianuarie anul trecut. De aceea, pentru a vorbi de rezultate bune trebuie să ținem seama de prevederile planului! Pentru a ne înscrie în realizarea prevederilor pe acest an, trebuie ca, lună de lună, pînă în decembrie, să menținem, cel puțin, ritmul din ianuarie! Aceasta înseamnă că trebuie să trecem cu toată hotărîrea la buna organizare a activității, în vederea realizării în cele mai bune condiții a planului pe februarie, pe martie, pe trimestrul I și pe întregul an.

La baza întregii activități trebuie să punem realizarea producției fizice în toate sectoarele și, în primul rînd, a producției de export. Am fost informat că, în ședințele pe consilii de ramuri, unele centrale și întreprinderi au încercat să justifice nerealizarea producției de export, încălcînd, de fapt, prevederile planului și legile țării. Trebuie să fie bine înțeles, că realizarea producției de export trebuie să stea în centrul activității și să constituie problema prioritară a tuturor centralelor, întreprinderilor și ministerelor!

Trebuie să se pună capăt cu desăvîrșire practicii vechi — în totală contradicție cu principiile autoconducerii și autogestiunii — de a alerga după valoarea producției marfă, prin tot felul de deplasări ale producției dintr-o întreprindere în alta, dintr-o secție în alta. Nu avem nevoie de o asemenea activitate economică! Aceasta nu este activitate economică, ci antieconomică, antisocială! De aceea — repet — trebuie să se pornească obligatoriu de la realizarea în întregime a producției fizice, pe sortimente și de calitățile stabilite prin plan și prin contracte — și numai aceasta trebuie să fie considerată că face parte din realizarea planului!

În mod deosebit este necesar să luăm măsuri hotărîte privind realizarea producției de materii prime din țară, a cărbunelui, a petrolului, a energiei electrice și a tuturor celorlalte materiale. Iată de ce mă adresez oamenilor muncii din domeniul minier și petrolier, cu chemarea de a face totul, de a acționa cu întreaga răspundere patriotică pentru realizarea în cele mai bune condiții a producției de cărbune, de petrol, de minereuri, asigurînd, astfel, o cantitate importantă de materii prime necesare economiei naționale!

Același apel îl adresez oamenilor muncii din sectorul energetic, de a acționa cu toată răspunderea pentru buna funcționare a tuturor utilajelor și centralelor electrice, de a asigura energia necesară în conformitate cu prevederile planului!

Mă adresez, în același timp, tuturor colectivelor de oameni ai muncii din siderurgie și metalurgie, din chimie și petrochimie, din construcția de mașini, din industria ușoară, materiale de construcții, din toate sectoarele de activitate, cu chemarea de a acționa cu întreaga răspundere și de a face totul ca și aceste sectoare — ca, de altfel, toate ramurile economiei noastre — să realizeze, în cele mai bune condiții, prevederile planului și programelor pe acest an! Am încrederea că toate consiliile de conducere, oamenii muncii din toate aceste sectoare, din întreaga economie vor acționa cu toate forțele și își vor face datoria față de patrie, față de cauza socialismului în patria noastră. **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Este necesar ca, în toate sectoarele, să se acționeze cu tpată răspunderea în vederea reducerii consumurilor energetice și materiale, a realizării producției cu respectarea strictă a normelor de consum prevăzute și cu stabilirea de noi căi de diminuare în continuare a consumurilor! De asemenea, trebuie să se intensifice activitatea în vederea recuperării și refolosirii materialelor, pieselor și subansamblelor, acestea reprezentînd o pondere importantă — în unele sectoare de peste 50 la sută — din necesarul de materii prime și materiale.

În acest an trebuie să se realizeze cea mai mare parte a programelor de modernizare și organizare a producției. Rămînerile în urmă din anul trecut sînt și rezultatul nerealizării acestor programe. S-au discutat toate acestea, dar doresc să subliniez și să atrag atenția tuturor cadrelor de conducere, consiliilor oamenilor muncii din toate domeniile, că trebuie să acționeze, cu întreaga răspundere, în vederea realizării prevederilor acestor programe, a perfecționării și îmbunătățirii lor în continuare!

Se impun măsuri hotărîte pentru organizarea mai temeinică a muncii, a activității de producție în toate sectoarele, pentru înfăptuirea programelor de modernizare, de organizare științifică, de dotare, mecanizare și automatizare a unor procese de producție, asigurîndu-se, astfel, o creștere mult mai puternică a productivității muncii în toate sectoarele.

O atenție deosebită trebuie să se acorde îmbunătățirii calității și ridicării nivelului tehnic al producției, atît a celei pentru export, cît și pentru consumul intern. Cred că nu este necesar să insist mai mult asupra importanței realizării unor produse de înaltă calitate și nivel tehnic, competitive cu cele mai bune pe plan mondial.

Planul acordă o atenție deosebită problemelor activității economice, creșterii eficienței și rentabilității în toate sectoarele. De altfel, nici nu se poate vorbi de autoconducere, de autogestiune fără a porni de la necesitatea unei activități eficiente, cu o rentabilitate maximă în toate domeniile!

În acest an avem de realizat un mare volum de investiții. Trebuie să punem în producție importante capacități de producție, să asigurăm punerea în funcțiune a primelor grupuri energetice nucleare și, în general, să realizăm toate lucrările de investiții și de reparații capitale din domeniul energetic, din toate sectoarele de activitate. Și aici se cere ca oamenii muncii să acționeze cu mai mare răspundere, cu mai multă ordine și disciplină în îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a sarcinilor foarte importante pe care le au în acest sector important al activității noastre economice!

Așa cum am spus, sînt bine cunoscute programele și prevederile planului pentru toate sectoarele de activitate. De aceea nu am mai dat cifre. Dar, sînt necesare — și insist — măsuri hotărîte în toate sectoarele, în toate unitățile, centralele, organele centrale, în vederea înfăptuirii neabătute a tuturor prevederilor planului, pornind — repet — de la realizarea producției fizice în toate domeniile!

O atenție deosebită trebuie să se acorde realizării producției de export și exportului, a activității de cooperare și specializare în producție!

Sînt cunoscute programele de cooperare în cadrul C.A.E.R., cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și programele de dezvoltare a relațiilor economice cu țările capitaliste dezvoltate; de aceea, nu insist în mod deosebit asupra acestora. Este, însă, necesar să se acționeze cu toată hotărîrea în vederea realizării lor!

Aici, unii tovarăși au vorbit despre unele procente foarte mari în export. Vreau să arăt în fața Consiliului Național al Oamenilor Muncii care este realitatea în ce privește volumul exportului României. În anul pe care l-am încheiat, exportul a reprezentat circa 17—18 la sută din volumul întregii producții industriale, dar la aceasta adăugăm și producția agricolă. De fapt, în ce privește industria, aceasta nu reprezintă mai mult de 15—16 la sută. Desigur, în cadrul specializării, sînt întreprinderi care au o pondere importantă dar, pe total economie, exportul nostru este foarte mic. Am mai atras atenția asupra acestei probleme. Chiar țările socialiste din C.A.E.R. au un export de 30, 40, unele chiar 50 la sută. O serie de țări capitaliste din Europa merg la export chiar cu mai mult de 50 la sută din activitatea lor economică. Deci un export de 15 la sută, sau de 18 la sută din totalul economiei naționale este cu totul nesatisfăcător. Desigur, exportul nu este un scop în sine; nu facem export de dragul exportului! Noi trebuie să facem un import mare de materii prime și materiale. Importăm circa 70 la sută, chiar ceva mai mult, din nece-

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

sarul de petrol care se prelucrează în țară. Importăm peste 90 la sută din minereul de fier, circa 60 la sută din cărbunele cocsificabil. De asemenea, importăm în întregime bumbacul, 50 la sută din necesarul de piei de bovine ; importăm în întregime nichelul, molibdenul ; importăm încă cuprul și alte și alte materiale. Și nu e vorba de o pondere mică — la unele, așa cum ați văzut, importăm sută la sută. Toate acestea trebuie să le plătim. Aceasta este una din problemele de bază pentru asigurarea desfășurării normale a activității economice.

Aici, la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, sînt prezente cadrele de bază din economie, conducătorii ministerelor, ai organelor centrale, centralelor, întreprinderilor, sînt prezenți muncitori, toți cei care au răspunderea în organizarea și desfășurarea democratice și am și acționat în mod corespunzător, prin adunarea generală, care a luat măsuri pentru a pune ordine în această întreprindere.

Iată de ce atrag atenția cu toată seriozitatea și insist asupra necesității ca, încă din această lună, să se realizeze în întregime producția de export, care, pe ansamblu, nu reprezintă decît circa 18 la sută din întreaga producție industrială. Să facem totul ca, lună de lună, zi de zi, să realizăm cu prioritate exportul, în condiții de calitate stabilite și tot ceea ce este prevăzut în contracte! Așa cum și noi trebuie să fim exigenți față de ce importăm, pentru că s-au recepționat, s-au primit multe mașini, multe utilaje, care nu răspund condițiilor și criteriilor — pentru care s-a plătit — și care nu răspund contractelor și criteriilor prevăzute în contracte.

Stimați tovarăși,

Realizarea planurilor și programelor în toate sectoarele impune creșterea și mai puternică a rolului cercetării științifice și al învățămîntului în toate domeniile. Noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară constituie factori hotărîtori pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială. Nu se poate concepe înfăptuirea socialismului și comunismului fără a așeza la baza întregii activități cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile, ale cunoașterii umane în general ! Ne aflăm într-un asemenea stadiu de dezvoltare cînd știința și tehnica devin factori hotărîtori pentru progresul general al omenirii, cu atît mai mult pentru construcția cu succes a socialismului și comunismului! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este necesar să înfăptuim neabătut programele de pregătire a cadrelor, de perfecționare a învățămîntului. Se impune să acordăm, în învățămînt, o atenție mai mare problemelor conducerii și organizării activității economico-sociale a întreprinderilor. Inginerii, specialiștii din toate domeniile trebuie, din facultate — unii chiar din licee — să-și însușească o serie de cunoștințe și să știe ce înseamnă organizarea unei secții, a unui sector, a

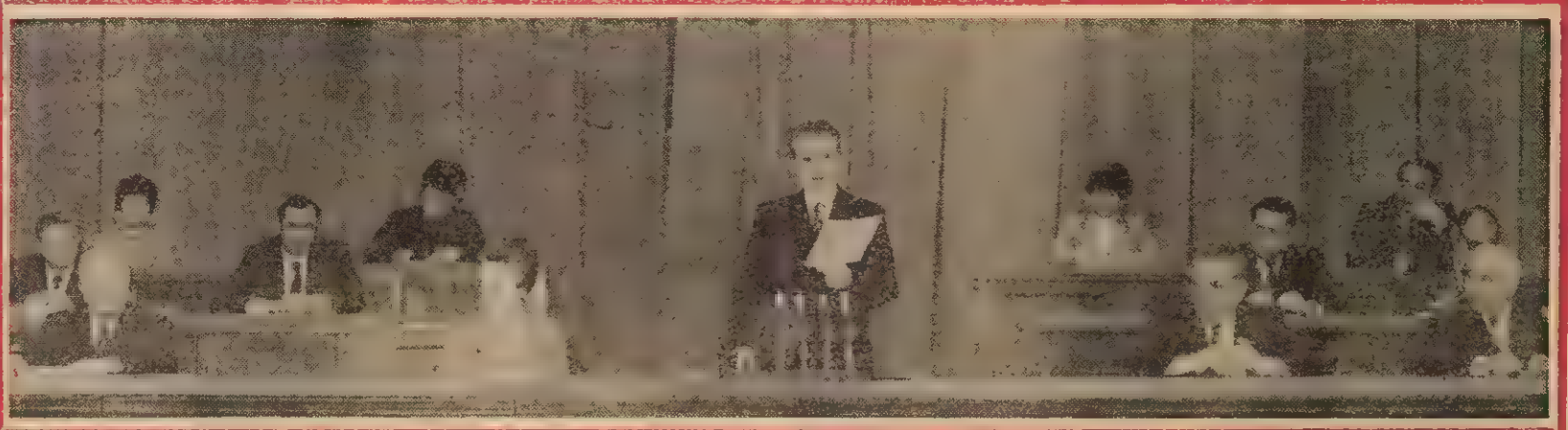

corespunzătoare a activității economico-sociale. Și, trebuie să se înțeleagă bine că problema exportului nu este numai o problemă de a face schimburi economice, ci este o problemă esențială pentru buna activitate și înfăptuirea programelor de dezvoltare economică.

Nu se poate asigura dezvoltarea fără colaborarea cu alte țări, fără export, fără import — și acest lucru trebuie să fie bine înțeles de toate cadrele noastre din economie, de toți oamenii muncii, de întregul nostru popor ! **(Aplauze puternice, prelungite).**

- Mi-e greu să înțeleg pe directorul de întreprindere care a făcut 102 la sută planul pe ianuarie și exportul 5 la sută, încălcînd legea. Cum mai poate acesta să stea în fruntea întreprinderii ? Trebuie să dezbatem aceasta în consiliul oamenilor muncii, pentru că pune în pericol existența colectivului întreprinderii, condițiile de muncă pentru muncitorii din întreprinderea respectivă. Și nu e numai o întreprindere ! Spun aceasta cu toată seriozitatea, subliniind că este necesar să se înțeleagă bine acest lucru de către toate cadrele noastre, de consiliile de conducere, să se dezbată cu toți oamenii muncii în calitatea lor de proprietari, de producători, pentru a se asigura înfăptuirea neabătută a exportului, așa cum este prevăzut ! Desigur, pentru export trebuie calitate, trebuie exigență — și nu se mai pot rezolva problemele prin plimbarea producției dintr-un loc în altul sau prin discutarea la telefon cu partenerii interni să primească producția, chiar dacă nu corespunde calității, cum s-a întîmplat nu o dată ! Legile sînt foarte clare și vom lua măsuri ferme pentru a se acționa în toate întreprinderile în conformitate cu legile țării, cu interesele dezvoltării economiei naționale, ale ridicării gradului de civilizație al poporului nostru !

În fond, așa au procedat cei de la „Steagul Roșu" din Brașov. N-au făcut producția, au încălcat prevederile legale privind sistemul de retribuție și — pornind de la interesul de a-și asigura lor o retribuție mai mare — au nedreptățit pe oamenii muncii dintr-o secție care își îndeplinise planul în întregime și le-au redus retribuția, încălcînd legile țării. Desigur, aceasta nu justifică cu nimic felul cum au acționat unii oameni ai muncii din secția respectivă, pentru că nu se pot admite nimănui acțiuni anarhice. Avem forme

Sînt necesare măsuri hotărîte ca întreprinderile de comerț exterior, toți cei ce se ocupă direct de aceste lucruri să-și îndeplinească în mai bune condiții rolul pe care îl au, atît în ce privește exportul cît și importul !

În domeniul activității economico-financiare se impune aplicarea cu mai multă fermitate a programului financiar-economic, de autogestiune și autofinanțare. În această privință s-au făcut ceva pași, dar nesatisfăcători. Subliniez din nou că organele noastre financiare — începînd cu Ministerul de Finanțe, cu băncile, cu organele județene, din ministere, centrale și întreprinderi — nu își îndeplinesc în mod corespunzător rolul important pe care îl au în desfășurarea activității economico-sociale, în realizarea autogestiunii și autofinanțării.

Trebuie să se înțeleagă bine că întocmirea la timp și cu multă exigență a bugetelor de venituri și cheltuieli constituie o necesitate, acestea constituind principii de bază pentru autogestiune și autofinanțare, pentru creșterea eficienței și a rentabilității întregii activități economico-sociale. Nu e suficient numai să vorbim de autogestiune, de autoconducere, de autofinanțare și, de fapt, să continuăm să facem risipă, să înțelegem aceasta — cum fac unii — în sensul de a cheltui fără a mai da socoteală nimănui. Or, întreprinderea nu e proprietatea personală a nimănui ; ea e proprietatea întregului popor, e dată în administrarea întregului colectiv, iar cei care sînt puși să o administreze poartă răspunderea materială, și din toate punctele de vedere, pentru felul cum își fac datoria.

În această privință, trebuie ca, în acest an, să se acționeze cu toată hotărîrea în vederea desfășurării în cele mai bune condiții a activității financiare, a întocmirii bugetelor de venituri și cheltuieli, pentru creșterea și mai puternică a răspunderii și a rolului organelor financiare în buna desfășurare a întregii activități.

Avem prevederi bune, avem organisme bune ! Este necesar, acum, să acționăm cu toată hotărîrea pentru ca ele să-și îndeplinească — și trebuie să realizeze în acest an — răspunderea pe care o au în fața țării, a poporului !

zare a producției, astfel ca, realmente, oamenii să poată să-și realizeze prin munca lor veniturile care sînt prevăzute.

Consider că sindicatele trebuie să se implice mai serios în întreaga activitate în ce privește retribuția, în buna organizare și desfășurare a activității întreprinderii. Dar, aceasta nu diminuează cu nimic răspunderea fiecărui consiliu de conducere din întreprindere, a centralelor, a ministerelor. Desigur, așa cum am mai discutat, dacă într-o întreprindere sau alta nu sînt asigurate comenzile necesare pentru toți oamenii muncii, trebuie să se discute din timp aceasta și să se ia măsuri de redistribuire și de asigurare a folosirii rationale a forței de muncă. Pe ansamblu, nu avem excedent de forță de muncă ; avem chiar deficit de forță de muncă. Dar, în unele sectoare se mențin oameni în plus, cu totul nejustificat. Și aceasta, fără nici o îndoială că are repercusiuni negative și asupra veniturilor întregului colectiv, asupra productivității muncii.

Planul nostru asigură dezvoltarea în așa fel a forțelor de producție pe teritoriu, încît să asigure condiții de muncă pentru toți oamenii muncii. Întregul nostru tineret — absolvenții școlilor, facultăților — au fost repartizați, în toamnă în muncă. Nimeni nu a rămas fără muncă — și vom asigura permanent acest lucru ! Dar trebuie să facem acest lucru în mod rațional și nu în detrimentul dezvoltării ; acesta să constituie un stimulent pentru buna dezvoltare, pentru creșterea mai puternică a productivității, a veniturilor, a bunăstării generale a poporului nostru ! **(Aplauze puternice).**

După cum am hotărît la Conferința Națională a partidului, în a doua parte a acestui an vom trece la majorarea retribuțiilor cu circa 10 la sută pentru toate categoriile de oameni ai muncii. Aceasta impune, însă, măsuri hotărîte pentru înfăptuirea planului de dezvoltare economico-socială, creșterea productivității muncii, menținerea sub control a prețurilor — ceea ce se realizează în bune condiții pînă acum în acest cincinal. Avem convingerea că, pe întregul cincinal, vom asigura prevederile din plan și în acest domeniu, astfel încît majorarea să ducă la o creștere reală a retribuției, a veniturilor oamenilor muncii.

Trebuie să luăm măsuri hotărîte de realizare a tuturor programelor privind celelalte sectoare de activitate — în domeniul sănătății, al construcțiilor de locuințe — acestea constituind un tot unitar al dezvoltării patriei noastre, al ridicării României la un nou stadiu de dezvoltare, de creștere continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, esența politicii partidului nostru, țelul suprem al societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România ! **(Urale și aplauze puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !").**

Stimați tovarăși,

Avem planuri și programe clare, de mare perspectivă pentru dezvoltarea economico-socială a patriei noastre în acest an, în cincinalul 1986—1990, și în perspectivă pînă în anii 2000. Aceasta asigură trecerea patriei noastre, încă la începutul deceniului următor, în rîndul țărilor mediu dezvoltate, iar spre sfîrșitul deceniului, deci în preajma anilor 2000, România va fi o țară multilateral dezvoltată, în care se vor realiza pe deplin principiile socialiste de muncă și de viață și se vor crea condiții pentru trecerea la înfăptuirea obiectivelor strategice ale programului partidului nostru, a visului de aur, co-

(Continuare în pag. a 4-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. a 3-a)

munismul ! (Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !").

Dispunem de tot ce este necesar pentru realizarea acestor perspective minunate. Avem o puternică bază materială, tehnică, dar, așa cum am menționat, rolul hotărîtor îl au oamenii. Aș dori ca și la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii să afirm că, întreaga noastră clasă muncitoare, toți oamenii muncii, țărănimea, intelectualitatea, toți constructorii societății socialiste din patria noastră își îndeplinesc cu cinste rolul pe care îl au — și aceasta reprezintă garanția supremă că, avînd asemenea oameni, asemenea constructori ai socialismului care acționează în spirit revoluționar, vom învinge orice greutăți și vom ajunge într-o perioadă nu prea îndelungată la piscurile luminoase ale societății comuniste ! (Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung : „Ceaușescu și poporul !").

Este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru desfășurarea întregii activități pe baza principiilor autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării. Să asigurăm buna gospodărire și dezvoltare continuă a avuției naționale, a mijloacelor încredințate fiecărui colectiv de oameni ai muncii. Să perfecționăm, în continuare, conducerea și planificarea întregii activități economico-sociale, pornind de la principiile de bază pe care le-am adoptat în decursul dezvoltării socialiste a patriei noastre și confirmate de viață. Avem un sistem democratic larg. Să acționăm pentru îmbinarea cît mai bună a activității organismelor statului cu organismele democrației muncitorești-revoluționare, asigurînd toate condițiile ca organismele statului și ale democrației muncitorești-revoluționare să-și îndeplinească în cele mai bune condiții rolul pe care-l au în toate domeniile.

În mod deosebit, doresc să subliniez necesitatea creșterii rolului centralelor, ca unități de bază în desfășurarea și conducerea activității economico-sociale. Centrala, consiliul de conducere — vorbind de centrală includ toate unitățile din cadrul acesteia — și însăși centrala ca unitate organizatorică trebuie să poarte răspunderea directă de întocmirea planului și de realizarea lui. De altfel, încă în acest an am trecut la întocmirea acestor planuri pe centrale. Trebuie să se pornească de la folosirea integrală a capacităților de producție, de la necesitățile economiei naționale. Nici o centrală — subliniez — nu poate să rămînă în afara activității de întocmire și de realizare a planului, acesta fiind atributul principal și una din problemele de bază ale conducerii democratice a economiei, a autoconducerii, autogestiunii.

Legat de aceasta, sînt problemele economico-financiare, întocmirea bugetelor pe centrale și întreprinderi. Fiecare centrală — funcționînd pe principiile autoconducerii și autogestiunii — trebuie să aibă bugetul propriu de venituri și cheltuieli, de finanțare a întregii activități. În cadrul centralei, fiecare întreprindere dispune și trebuie să aibă planul său de producție, bugetul propriu și să funcționeze pe bază de autoconducere și autofinanțare.

Ministerele trebuie să poarte răspunderea asupra felului cum își organizează activitatea, să ajute și să îndrume munca centralelor și întreprinderilor, dar ele nu le pot înlocui. Am renunțat la existența planului pe ministere; planul îl avem pe centrală. Ministerul dispune de planul centralelor pentru activitatea sa și evidență, dar el nu este titular de plan. Adevăratul titular de plan este centrala, este întreprinderea ! Ele sînt unitățile de bază care funcționează pe autogestiune, autoconducere. Aceasta este esența conducerii pe principiile noi în economia noastră și trebuie să le aplicăm cu toată fermitatea ! (Aplauze puternice, prelungite).

Vreau însă să fiu bine înțeles. Creșterea răspunderii centralelor, a întreprinderilor nu înseamnă anarhie, nu înseamnă încălcarea principiilor de bază ale planului național unic de dezvoltare, a principiilor finanțării și a tuturor celorlalte prevederi ale sistemului de conducere economico-financiară, ale democrației noastre muncitorești.

Pornind de la aceasta, înțelegeți bine ce rol important au consiliile de conducere din centrale și întreprinderi, directorii — care sînt președinții birourilor executive din centrale — consiliul oamenilor muncii în întregime ca organ, ce răspundere revine organelor financiare din toate aceste unități. În concordanță cu aceasta este necesar — subliniez încă o dată — să îmbunătățim întreaga activitate de îndrumare, de conducere în toate sectoarele de activitate.

Ținînd seama de toate acestea, voi reveni la problema ridicării nivelului de pregătire a cadrelor noastre în domeniul conducerii. M-am referit, mai înainte, la învățămînt. Dar trebuie să luăm măsuri pentru a asigura, — în conformitate, de altfel, cu hotărîrile Congresului al XIII-lea, cu Programul partidului —, ridicarea nivelului de pregătire a tuturor cadrelor noastre, începînd cu miniștrii, cu directorii de centrale, cu toate cadrele de conducere de sus pînă jos. Trebuie să organizăm în cadrul formelor pe care le avem, un sistem nou de pregătire a tuturor cadrelor. Încă în acest an trebuie ca toți directorii de centrale să urmeze aceste cursuri. Să nu mai numim directori de centrală care nu vor face cel puțin această pregătire. Același lucru în ce privește conducerea, cu tot ceea ce cuprinde acest lucru. Nu vreau să insist acum, dar, acest lucru este valabil — repet — și pentru cadrele din ministere, pentru miniștri, pentru cadrele din guvern, precum și pentru cadrele de partid. Problemele noi care se pun cer o nouă înțelegere a acestor domenii vaste de activitate — și trebuie să ne asumăm răspunderea și să acționăm pentru a pregăti în mod corespunzător cadrele în toate domeniile. Aceasta constituie o cerință deosebit de importantă, fără de care nu vom putea asigura buna desfășurare a întregii noastre activități !

Se impune să se acorde o mai mare atenție organizării și desfășurării adunărilor generale ale oamenilor muncii, ale proprietarilor și producătorilor. Consider că avem încă multe de făcut în acest domeniu, pentru a asigura ca toți oamenii muncii, în calitatea lor de proprietari, de răspunzători pentru întreaga activitate să acționeze cu toată răspunderea. Trebuie să facem în așa fel încît oamenii muncii, adunările generale să hotărască în mod real, nu formal, asupra tuturor problemelor activității economico-sociale și să exercite un control mai ferm asupra cadrelor de conducere și a consiliilor oamenilor muncii.

Am spus nu odată, — și doresc să repet și acum — că activitatea tuturor organelor de conducere, de sus pînă jos, trebuie să se afle permanent sub conducerea nemijlocită a oamenilor muncii, a poporului. Numai așa se vor asigura dezvoltarea puternică a spiritului de răspundere, realizarea adevăratei democrații muncitorești-revoluționare, care constituie esența, sau — mai bine zis — esențialul în construirea cu succes a societății noastre socialiste. Noi construim socialismul cu poporul și pentru popor. Aceasta înseamnă că trebuie să facem totul astfel încît poporul să-și îndeplinească cu adevărat rolul său de creator conștient al propriului său viitor, liber și independent! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !").

În acest cadru, doresc să mă refer la activitatea Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Am menționat, de la început, că aici sînt prezente cadrele de bază ale economiei noastre, reprezentanți ai oamenilor muncii, specialiști care lucrează nemijlocit în producție. În cadrul acestui Consiliu se realizează, pe plan național, într-o formă democratică, o îmbinare a activității cadrelor de conducere, a activității specialiștilor, a muncitorilor care lucrează nemijlocit în producție, astfel ca fiecare — cu felul său de înțelegere a problemelor — să contribuie în mod unitar și democratic la dezbaterea problemelor, la stabilirea programelor, a planurilor de dezvoltare, a activității de realizare a hotărîrilor partidului nostru.

Cred că în puține țări întîlnim asemenea forme democratice pe plan național, de dezbatere și conducere a activității oamenilor muncii. Desigur, fiecare țară își rezolvă problemele corespunzător condițiilor interne, așa cum crede ea mai bine. Nu avem pretenția că felul cum am soluționat noi problemele trebuie să fie un model pentru cineva. Considerăm că ceea ce am făcut noi pornește de la realitățile României, dar și de la principiile socialismului de a asigura ca problemele de bază ale dezvoltării societății să fie emanația colectivă, a celor mai bune forțe din diferite domenii pe care le are societatea noastră. Și, în acest domeniu, Consiliul Național al Oamenilor Muncii reprezintă tocmai un asemenea organism democratic ! (Aplauze puternice, prelungite). Dar aceasta cere și răspundere din partea noastră, a tuturor, în dezbaterea problemelor, în adoptarea hotărîrilor și în trecerea la activitatea practică de aplicare a lor. Consiliul Național nu e un organ numai de paradă, de aplauze sau de aprobare a unor planuri sau măsuri. El trebuie să fie organismul democratic care să acționeze și să asigure înfăptuirea programelor de dezvoltare, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a programului de înaintare a patriei noastre pe culmile socialismului și comunismului ! (Aplauze puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria !", „Ceaușescu și poporul !").

Toate acestea impun — ca odată cu toate măsurile de care am vorbit — să fie intensificată activitatea politico-educativă, de ridicare a conștiinței revoluționare a tuturor membrilor organismelor noastre democratice, a cadrelor din toate sectoarele, impun creșterea conștiinței revoluționare a tuturor oamenilor muncii. Trebuie să înțelegem bine că activitatea politico-educativă, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, constituie un factor de importanță deosebită în noul stadiu de dezvoltare a societății noastre. Însușirea științei, tehnicii, a cuceririlor științei generale și cunoașterii universale, îmbinată cu o înaltă conștiință revoluționară, trebuie să asigure, într-adevăr, o activitate în concordanță cu cerințele noii etape. Să avem cadre care, în orice împrejurări, să știe să soluționeze cele mai complexe probleme, să acționeze în deplină unitate pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, pentru ridicarea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, pentru întărirea independenței și suveranității României ! (Aplauze și urale prelungite, îndelungate ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !").

Stimați tovarăși,

Punînd în centrul activității realizarea programului de dezvoltare economico-socială a patriei noastre, nu uităm nici un moment că este necesar să acționăm cu întreaga răspundere pentru a contribui la soluționarea marilor probleme internaționale, la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, la realizarea unei păci trainice, a unor relații noi, democratice, între toate națiunile lumii, bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Am vorbit despre problemele internaționale la Conferința Națională a partidului, precum și în cadrul unor organisme democratice; de aceea voi fi foarte scurt.

Situația este de asemenea natură încît trebuie să fie intensificate eforturile în vederea opririi cursului, încă periculos, al evenimentelor internaționale. Este adevărat, s-a realizat acordul dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite privind rachetele cu rază medie de acțiune. Am salutat și considerăm aceasta ca un pas important, dar ca un prim pas, rămînînd uriașe stocuri de arme nucleare care pot să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, însăși viața pe planeta noastră. De aceea, considerăm că trebuie să se facă totul pentru realizarea de noi pași, de noi acorduri în direcția reducerii cu 50 la sută a armelor strategice nucleare ale Statelor Unite și Uniunii Sovietice, pentru oprirea experiențelor nucleare, a militarizării Cosmosului și trecerea la acțiuni în continuare pînă la eliminarea totală a armelor nucleare. Cît timp vor continua să existe și să se producă arme nucleare, nimeni nu poate să considere că situația nu mai reprezintă un pericol deosebit !

Este necesar, de asemenea, să acționăm — și vom acționa cu toată hotărîrea — în direcția dezarmării convenționale, trecînd la reducerea radicală a armelor convenționale, sub un control strict internațional. Sîntem pentru a se renunța la armele chimice, la alte arme de distrugere în masă. Considerăm că este timpul să se pună problema retragerii trupelor străine de pe teritoriile altor state, să se treacă la desființarea bazelor militare străine, să se stabilească măsuri ferme pentru a nu mai avea loc acțiuni de forță sau de amenințare cu forța, precum și demonstrații de forță în apropierea granițelor diferitelor țări. Sînt cunoscute propunerile prezentate în acest sens de România. Am enumerat acum cîteva dintre ele, pentru că apreciez că reprezentanții noștri în organismele de dezarmare, în organismele internaționale, în relațiile cu alte state trebuie să acționeze cu întreaga răspundere, zi de zi, pentru a contribui la trecerea la tratative și la măsuri reale în această direcție.

Ne pronunțăm ferm pentru soluționarea problemelor dintre state numai și numai pe calea tratativelor. Considerăm că este necesar să se înțeleagă — în urma evenimentelor petrecute în teritoriile ocupate de Israel — că este timpul să se organizeze Conferința internațională pentru soluționarea politică a acestor probleme, asigurîndu-se dreptul la autodeterminare, inclusiv la realizarea unui stat propriu, al poporului palestinian.

Ne pronunțăm, de asemenea, pentru încetarea războiului dintre Iran și Irak, pentru soluționarea, în general, a problemelor dintre state numai și numai pe calea tratativelor !

Sînt probleme grele în ce privește situația economică — și previziunile, chiar pentru acest an, sînt destul de sumbre. Situația țărilor în curs de dezvoltare se înrăutățește continuu. De aceea, sîntem hotărîți să participăm activ, împreună cu toate țările în curs de dezvoltare, cu toate statele, la organizarea unei conferințe internaționale sub egida O.N.U., în vederea soluționării problemelor subdezvoltării, inclusiv a datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare.

Toate acestea impun, mai mult ca oricînd, dezvoltarea largă a colaborării dintre toate statele, fără deosebire de mărime și de orînduire socială, participarea activă a tuturor acestora la soluționarea problemelor grave ale vieții mondiale.

Este necesară creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale, pentru că numai și numai pe calea tratativelor, pe calea înțelegerii se poate ajunge la soluții care să răspundă intereselor tuturor statelor, să asigure dezvoltarea liberă și independentă a fiecărei națiuni.

În ce o privește, România va acționa ferm pentru a dezvolta larg relațiile sale cu toate statele lumii. Vom acorda și în continuare o atenție deosebită relațiilor cu țările socialiste — așa cum am acționat și în trecut — pornind de la necesitatea că trebuie să se asigure o depășire a divergențelor, întărirea colaborării și solidarității tuturor țărilor în curs de dezvoltare.

În această privință, în general, relațiile noastre cu țările socialiste pot fi considerate bune. Din păcate, nu același lucru putem spune despre relațiile Republicii Socialiste România cu Republica Populară Ungară. Am acționat și acționăm ferm pentru a întări relațiile prietenești, de bună vecinătate cu Ungaria. Considerăm că interesele ambelor popoare — cu atît mai mult că ambele popoare construiesc socialismul — cer să se pună capăt cu desăvîrșire vechilor stări de lucruri și să se pornească de la necesitatea dezvoltării relațiilor în spiritul Tratatului de prietenie și colaborare existent între cele două țări, de bună vecinătate, de solidaritate, de colaborare reciproc avantajoasă, în toate domeniile de activitate.

Trebuie să se înțeleagă bine și de către prietenii noștri din Ungaria — ca de altfel de toate statele — că problemele din România le soluționează partidul, guvernul, organismele democratice, poporul român în întregimea sa ! (Urale și aplauze puternice, prelungite ; se scandează „Ceaușescu și poporul !", „Stima noastră și mîndria — Ceaușescu, România !").

Concepția socialismului științific, principiile marxist-leniniste cer ca fiecare să lupte, în primul rînd, împotriva șovinismului din propriile

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

rînduri, împotriva naționalismului din propriile rînduri și, în nici un fel, să nu încurajeze și să nu stimuleze asemenea manifestări străine nu numai concepțiilor socialiste, concepțiilor umane, dar și concepțiilor de relații de bună vecinătate între state. **(Aplauze puternice, îndelungate).**

Am luptat întotdeauna și vom lupta împotriva oricăror manifestări de acest fel, dacă se vor întîlni în România, într-un fel sau altul. Considerăm că asemenea manifestări sînt străine societății noastre socialiste și trebuie să facem totul pentru eliminarea lor totală.

Realizarea deplinei egalități în drepturi înseamnă crearea condițiilor ca toți cetățenii — indiferent cine le-au fost părinții — să aibă dreptul la muncă, la învățătură, la afirmarea personalității umane, să poată lucra în orice domeniu în care se pregătesc, în care au aptitudini și să-și aducă contribuția, cu întreaga lor capacitate, la dezvoltarea generală a țării, a societății noastre socialiste! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Pot, fără nici o îndoială, să existe, asupra unor probleme, soluții deosebite, feluri diferite în care se soluționează o problemă sau alta. Noi am vorbit de mult, și întotdeauna am susținut acest lucru, chiar atunci cînd unii, inclusiv vecinii noștri, spuneau că ne abatem de la socialismul real, pentru că am pornit și pornim ferm de la capacitatea noastră de a înțelege și aplica principiile și legitățile generale la realitățile noastre. Și poate nu le-am înțeles noi prea bine. Cînd vom ajunge la alte înțelegeri asupra acestor probleme, vom trage poate concluzii mai bune. Nu am cerut nimănui nici să ne aprobe, nici să ne copieze, dar, este evident, nici nu admitem ca cineva să se erijeze în atotștiutor, să ne dea sfaturi într-o problemă sau alta. **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Sîntem pentru schimburi de păreri largi cu oricine, am propus chiar unor țări capitaliste dezvoltate, parlamentelor lor: vreți să discutăm problemele? sîntem gata! Delegațiile noastre și ale voastre să se întîlnească, să discute! Cu atît mai mult sîntem gata să ne întîlnim și să discutăm cu țările socialiste. De altfel, au loc o serie de întîlniri între țările socialiste și se discută multe probleme dar să vă spun cinstit, nu întotdeauna ceea ce ar trebui, și nu în mod deschis și cum ar trebui! Dar aceasta este o altă problemă. Noi sîntem pentru o discuție și un schimb larg de păreri fără pretenția ca cineva să-și impună punctul său de vedere. Schimbul de păreri, în toate domeniile, depinde, pînă la urmă, de gradul de înțelegere al acelula cu care discuți!

Dar aceasta nu poate și nu trebuie în nici un fel să afecteze relațiile de colaborare dintre două state vecine și prietene, în general, dintre state — și noi ne pronunțăm ferm pentru a dezvolta larg relațiile cu toate țările lumii. Cu atît mai mult — repet — dorim relații de bună colaborare cu vecinii noștri! Considerăm că sînt multe posibilități să dezvoltăm larg relațiile economice, tehnico-științifice și culturale între poporul român și poporul ungar, între România și Ungaria, între cele două state vecine, în așa fel, încît, împreună, să întărim solidaritatea, să asigurăm fiecare, în felul său, realizarea în cele mai bune condiții a socialismului, ridicarea bunăstării popoarelor noastre, pacea și colaborarea! **(Aplauze și urale puternice, se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").**

Am considerat necesar să ridic această problemă în fața acestui organism al democrației noastre muncitorești, pentru că în cursul discuțiilor o serie de tovarăși s-au referit indirect la aceste probleme. Probabil, mulți au rămas nedumeriți. Am considerat că este bine să pun această problemă în fața Consiliului Național al Oamenilor Muncii, pentru a se înțelege despre ce este vorba, felul cum o înțelegem noi și cum vom acționa noi, în continuare, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii. **(Aplauze puternice).**

În general, ținînd seama de problemele internaționale deosebit de grave — cu toți pașii făcuți — trebuie să ne angajăm cu hotărîre de a acționa, în așa fel, încît să întărim colaborarea și solidaritatea internațională, să se intensifice lupta popoarelor de pretutindeni pentru dezarmare, pentru eliminarea armelor nucleare, pentru reducerea cheltuielilor militare, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, care să asigure întrarea omenirii în anul 2000 și în secolul al XXI-lea într-o situație mai bună, în condițiile în care fiecare națiune să se poată dezvolta liberă și independentă! Să înfăptuim principiile noii gîndiri politice și economice, ceea ce presupune renunțarea la vechile practici, la vechile concepții, presupune o concepție nouă, umanistă, de egalitate, de progres economic-social, al fiecărei națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Dezbaterile din Consiliul Național al Oamenilor Muncii și adoptarea în unanimitate a Hotărîrii-Apel și a planului pe 1988 au evidențiat cu toată puterea hotărîrea fermă a tuturor participanților la plenară, a tuturor consiliilor oamenilor muncii, a întregului nostru popor, de a înfăptui neabătut planul pe acest an și pe întregul cincinal, asigurînd astfel ridicarea României pe o nouă treaptă de dezvoltare! **(Aplauze puternice, prelungite).**

În încheiere, doresc să atrag din nou atenția asupra necesității realizării în cele mai bune condiții a planului pe luna februarie, pe trimestrul I și pe întregul an. Este necesar ca toți membrii Consiliului Național al Oamenilor Muncii să se afle în primele rînduri pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în vederea înfăptuirii neabătute a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului. Să facem totul pentru a asigura realizarea neabătută a minunatelor perspective, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!").**

Să fim întotdeauna conștienți că felul în care fiecare colectiv de oameni ai muncii realizează planul din domeniul său de activitate constituie contribuția sa la înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, la politica de colaborare, de pace, la întărirea independenței și suveranității României, la ridicarea nivelului de trai al întregii națiuni! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța!").**

Am convingerea că dezbaterile, hotărîrile pe care le-am adoptat vor da un nou impuls și vor îmbunătăți radical activitatea tuturor organismelor democratice de conducere, inclusiv a Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Cu această convingere, vă urez tuturor, dragi tovarăși, tuturor consiliilor de conducere și tuturor oamenilor muncii, întregului nostru popor cele mai bune urări de succes în întreaga activitate, de împlinire a tuturor dorințelor și năzuințelor de mai bine, de progres al patriei! Multă sănătate și fericire! **(Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!").**

Declar închise lucrările plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria!". Într-o atmosferă de puternică însuflețire și de strînsă unitate, toți cei prezenți în sală ovaționează și aclamă îndelung pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni — pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu).**

Un an în viața României

În viața fiecăruia dintre noi un an înseamnă, de cele mai multe ori, o perioadă relativ scurtă: 365 de zile de muncă dar și de odihnă activă, de satisfacții și bucurii, înseamnă încă o etapă, o treaptă pe calea devenirii sau împlinirii personalității noastre. Pentru țară, pentru poporul român anul 1987 — an pe care nu întîmplător îl menționăm acum, după mai bine de o lună de la încheiere — are semnificații mult mai numeroase și mai profunde.

Al doilea an al celui de-al 8-lea cincinal, al cărui obiectiv fundamental este trecerea României socialiste în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare, a continuat în ritm alert linia dezvoltării generale a patriei în cea mai bogată perioadă de înfăptuiri care s-a impus în conștiința poporului nostru ca Epoca de aur — Epoca Nicolae Ceaușescu. După cum reiese din Comunicatul publicat recent, în 1987 s-au obținut rezultate importante în dezvoltarea economico-socială a țării.

Producția marfă realizată în industrie a fost de 1366,2 miliarde lei, mai mare cu 4,5 la sută comparativ cu cea obținută în 1986, productivitatea muncii a sporit cu 4,6 la sută, iar cheltuielile la 1000 lei producție marfă în industria republicană au fost cu 0,70 lei mai mici decît în anul precedent, ceea ce a condus la o economie totală de 749 milioane lei.

Nici producția agricolă nu s-a situat cu mult mai prejos. În condiții de climă mai puțin favorabile, producția vegetală obținută în 1987 a fost superioară celei din anii precedenți, realizîndu-se 31,7 milioane tone cereale, cea mai mare producție de cereale din România. Efectivele de animale din întreprinderile agricole de stat și unitățile agricole cooperatiste au fost la sfîrșitul anului 1987 mai mari comparativ cu cele din 1986.

În silvicultură, în anul 1987, conform sarcinilor reieșite din Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier pînă în anul 2010, au fost efectuate lucrări de regenerare a pădurilor pe o suprafață de 53,2 mii hectare, s-au întreprins acțiuni de extindere a speciilor autohtone valoroase, reprezentînd 43,5 la sută din suprafața nou împădurită.

Așa cum se arată în Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1987, baza materială a transporturilor de folosință generală a sporit și ea prin dotarea cu un număr substanțial de locomotive diesel și electrice, noi vagoane de marfă și de călători, nave fluviale și maritime, volumul activității de poștă și telecomunicații a crescut în anul 1987 cu 3,4 la sută față de anul precedent. În întreaga economie națională s-a realizat un volum de investiții de 246,6 miliarde lei, cu 0,9 la sută mai mare decît în 1986; au fost puse în funcțiune fonduri fixe în valoare de peste 225 miliarde lei, fiind racordate la circuitul economic 309 capacități principale de producție. Au fost date în folosință obiective de importanță națională, cum sînt: ansamblul feroviar și rutier de poduri dunărene cuprinzînd podul de la Cernavodă, cel mai mare de acest fel din Europa înălțat peste Dunăre; podul de la Fetești peste brațul Borcea; autostrada și tronsonul de cale ferată Fetești-Cernavodă; noul canal de navigație Poarta Albă — Midia Năvodari; linia de cale ferată Deva — Brad și altele. A continuat în ritm susținut programul de construcții de locuințe, sistematizarea și dotarea tehnico-edilitară în Capitală, celelalte municipii și orașe, precum și în mediul rural. Au fost date astfel în folosință peste 110 mii locuințe, din care aproape 16 mii în comune. În Capitală au fost realizate importante lucrări edilitar-urbanistice, precum: noul tronson al magistralei a II-a a metroului pe traseul Piața Unirii — Pipera; amenajarea complexă a rîului Dîmbovița, etc.

Comunicatul relevă, de asemenea, că volumul comerțului exterior, evaluat la cursul în vigoare, a fost de 310,7 miliarde lei; țara noastră a întreținut în anul 1987 relații economice și de cooperare cu 148 state. Volumul exportului a fost cu 8,7 la sută mai mare decît în anul 1986. Cu toate greutățile generate de practicile restrictive și discriminatorii existente în domeniul relațiilor economice internaționale, activitatea desfășurată în domeniul comerțului exterior a condus la un sold excedentar al balanței comerciale pe devize convertibile de peste 2,8 miliarde dolari, asigurîndu-se astfel plata unei părți însemnate din datoria externă.

La obținerea acestor realizări remarcabile, mai ales în domeniul economic, un rol deosebit a revenit cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic.

Ca urmare a dezvoltării și modernizării producției materiale, sporirii eficienței întregii activități economice, a crescut venitul național, ceea ce a condus, pe această bază, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Fondul de retribuire a personalului muncitor a fost în anul 1987 de 283,8 miliarde lei, retribuția medie nominală netă la sfîrșitul anului trecut ridicîndu-se la 3 035 lei. Veniturile nominale ale țărănimii au sporit, comparativ cu anul precedent, cu 1,9 la sută. Pensia medie de asigurări sociale de stat pentru limită de vîrstă și vechime integrală în muncă a fost în anul 1987 de 1848 lei, cu 1,7 la sută mai mare față de anul precedent. A crescut cu 2,8 la sută volumul vînzărilor de mărfuri prin unitățile comerțului socialist, a sporit volumul serviciilor prestate cu plată populației.

S-a dezvoltat, perfecționat și modernizat în continuare învățămîntul de toate gradele în concordanță cu cerințele economiei naționale de forță de muncă, lărgindu-se și diversificîndu-se formele de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția. Realizări importante s-au obținut și în domeniile culturii și asigurării sănătății, turismului, dezvoltării bazei tehnico-materiale a activității de odihnă și tratament balnear.

Se poate spune, deci, că și în anul 1987 s-au făcut pași importanți în realizarea prevederilor planului cincinal, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, care asigură trecerea patriei noastre la noul stadiu de dezvoltare, ridicarea gradului general de civilizație, a bunăstării întregii noastre națiuni. În ansamblu, aceste realizări demonstrează, cu puterea de netăgăduit a faptelor, justețea programelor, a planului, capacitatea partidului nostru comunist de a asigura aplicarea creatoare a legilor și adevărurilor general-valabile la condițiile și realitățile din România. Toate acestea sînt rezultatul nemijlocit al muncii eroicei noastre clase muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a țărănimii, a intelectualității, a întregului popor. De bună seamă că și în anul trecut ne-am confruntat cu o serie de lipsuri și greutăți, unele inerente în actualul context internațional. Practic, se poate spune că ceea ce am înfăptuit în cursul anului trecut, deși nu se ridică la nivelul prevederilor planului, — cum aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala cuvîntare rostită la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii — reprezintă, totuși, realizări importante, ținînd seama de problemele cărora a trebuit să le facem față. Dacă în toate domeniile de activitate am fi lucrat mai bine, cu un spirit de mai mare răspundere, de ordine și disciplină, fără îndoială că am fi putut avea realizări mult mai bune. De aici și concluziile și învățămintele ce trebuie desprinse de către fiecare în parte, spre a acționa neabătut, în spiritul indicațiilor și noilor orientări date de conducerea partidului, de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea îndeplinirii exemplare a planului pe 1988 și pe întregul cincinal. Către aceasta ne îndeamnă însăși Hotărîrea-chemare a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Pe deplin încrezători în viitorul comunist al României, strălucit prefigurat de istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului — se spune în finalul vibrantului document —, să acționăm cu fermitate și maximă răspundere, în spirit revoluționar pentru a asigura înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, pentru transpunerea neabătută în viață a prevederilor planului pe 1988, pentru creșterea permanentă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, scopul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în patria noastră!

Anul 1987 a trecut în istorie. Comunicatul dat publicității zilele trecute e ca un certificat de garanție, ca un gir al marilor sale împliniri care îl vor menține peste vreme nești din memoria noastră a tuturor.

MIHAI STĂNESCU

Satu-Mare

Cîntă ceteră și spune

■ Județului Satu Mare i-au fost alocate de către stat 28,1 miliarde de lei numai în ultimele două decenii.

■ În acești 20 de ani s-au creat peste 72 000 de noi locuri de muncă.

■ Numai municipiul Satu Mare dispune azi de 30 de unități industriale puternice, din care 23 de nivel republican. Valoarea producției industriale este de 8 ori mai mare decît în anul 1965.

■ Sătmărenii își exportă produsele în 50 de țări de pe aproape toate meridianele lumii.

■ În perioada 1968—1988 nivelul producției industriale a crescut de 7,3 ori, al producției agricole de 2 ori, iar al desfacerii volumului de mărfuri cu amănuntul de peste 3 ori.

Mai este încă vie în memoria vîrstnicilor imaginea multicoloră a trenulețului ce făcea legătura între Bixad și Satu Mare, încărcat ciorchine cu familii întregi de oșeni. Nelipsita ceteră, care îi însoțea în asemenea prilejuri, ar fi putut sugera unor străini de aceste locuri credința că oamenii au purces la vreo petrecere. În realitate, ei se îndreptau spre cele trei zări ale țării, în speranța agonisirii prin alte părți a bunurilor necesare traiului de toate zilele. Pentru că a patra zare — Țara Oașului — nu a fost niciodată prea darnică în bogății cu temerarii săi locuitori. Obișnuiți din fragedă pruncie cu aceste peregrinări, oșenii le considerau ca un dat pe vecie, căruia i s-au supus din timpuri imemoriale, generație după generație, fără crîcnire.

Așa pînă prin anul 1948 cînd la ființă cea dintîi unitate industrială din localitatea Negrești-Oaș — inuma acestor locuri —, prima unitate botezată semnificativ „Oșana". Începutul a fost ca orice început, deci, modest. Unitatea dispunea de o zestre alcătuită doar din cîteva cariere de piatră rudimentar dotate și o uzină electrică îmbătrînită înainte de vreme. Era primul semn că 400 de oșeni vor rămîne acasă, nu vor peregrina prin țară după muncă la întîmplare.

La numai 3 luni de la Congresul al IX-lea al P.C.R. are loc prima vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în municipiul și județul Satu Mare. Cunoscînd încă din perioada anterioară realitățile din Țara Oașului, conducătorul partidului indică, la modul concret, implantarea mai puternică a industriei în această zonă vitregită de către toate orînduirile sociale de pînă atunci. Așa s-a născut Întreprinderea de in și cînepă din Negrești-Oaș, prima unitate de interes republican de pe aceste străvechi meleaguri. În cele trei secții de producție — filatură, țesătorie și confecții — lucrau vreo 500 de oșence și oșeni. Oșenii au devenit repede muncitori industriali, cum se spune în limbaj adecvat. Între anii 1974 — 1979 s-a înființat o nouă țesătorie de fire de propilenă, pe atunci singura de acest gen din țară și printre puținele din Europa. Să reținem : jumătate din volumul de produse din materia primă realizată pe plan național „descindea" din Negrești-Oaș. În anul 1981 s-a dat în folosință o secție de extrudare a granulelor de polipropilenă.

Biografia unui oraș

Pe harta economică a orașului Negrești-Oaș ia ființă, în anul 1979, Întreprinderea de tricotaje. Ce-i drept, a fost dotată cu utilaje de ultimă oră. În scurt răstimp harnicele oșence au ajuns să producă articole de lînă și fire tip lînă destinate copiilor, iar mai apoi au produs articole pentru adulți. Interesant : ponderea produselor au ajuns să o reprezinte în scurt timp articolele de calitate „lux" și „extra". Nu e puțin lucru să spunem că în anul 1986, de pildă, unitatea negreșteană s-a situat pe locul IV pe țară printre numeroasele și tradiționalele sale „surate" din cadrul Centralei industriei tricotajelor.

Spre sfîrșitul lui octombrie 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat din nou în vizită de lucru pe plaiurile sătmărene, ocazie cu care se hotărăște edificarea, în Negrești-Oaș, sub egida cunoscutei Întreprinderi de utilaj greu UNIO din municipiul Satu Mare, a unei fabrici ținînd de ramura industriei constructoare de mașini. Chiar în acel an se întocmesc documentațiile pentru începerea lucrărilor la acest important obiectiv menit să înscrie urbea oșeană în rîndul localităților cu industrie de vîrf. Drept urmare, de Anul Nou 1981, locuitorii Țării Oașului primesc cel mai frumos dar pe care și l-ar fi putut închipui — Fabrica de utilaj minier și tehnologic ! Este cea de-a treia unitate productivă aparținînd industriei republicane, cu muncitori proveniți aproape în întregime dintre oșeni. Adevăratul debut al fabricii s-a făcut în anul 1982 cînd, de altfel, se trece la asimilarea în întregime a subansamblelor de la transportoarele miniere. Așadar, într-un răstimp negîndit de scurt! Nicolae Bura, primarul orașului Negrești-Oaș, ne relata că actualmente fabrica negreșteană asigură în întregime necesarul de transportoare miniere pentru subteran al unităților de profil din întreaga țară.

Producția marfă industrială la Întreprinderea de in și cînepă în ultimii 20 de ani a crescut de peste trei ori. Aceeași valoare a producției industriale a crescut în același interval de timp, la Întreprinderea de tricotaje, de peste opt ori, iar la Fabrica de utilaj minier și tehnologic de mai bine de 10 ori. E mult ? E puțin ?

Așadar, probabil că mai este încă vie în memoria celor vîrstnici imaginea trenulețului de cale ferată îngustă, încărcat cu familii de oșeni, pornite spre cele trei zări ale țării : ea, imaginea, este estompată astăzi prin suprapunerea unei alte imagini de același gen. Este imaginea unui tren în toată regula, pe cale ferată normală, care nu duce, ci aduce oșeni spre orașul Negrești-Oaș. Cum se spune îndeobște, oșenii vin înspre casă ; oșenii au rămas acasă : oșenii se simt, în sfîrșit, la ei acasă.

Aceste imagini sînt o parte din argumentele ce dau fala și mîndria sătmărenilor

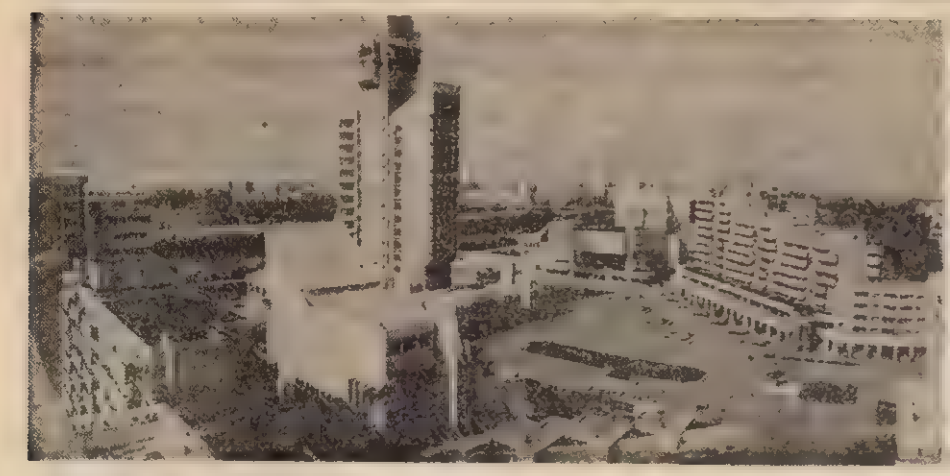

Noua arhitectonică a municipiului — oglindă a prezentului

Sporește zestrea economică a județului

Fereastră spre inima țării

Parcă nicăieri pe cuprinsul țării nu găsești o simbioză atît de plăcută ochilor minții între tradiția înaintașilor — ale dacilor liberi, care niciodată n-au vrut să fie dominați, ci au luptat pînă la capăt pentru a rămîne liberi — și prezentul contemporan, cu știutele și mai puțin știutele izbînzi de aici, explozii pe verticală, cu extinderile orașelor și diversificările fără precedent ale industriilor, aureolate în acest răstimp eroic, epopeic, izbinditor, ca la Satu Mare. Județul transilvan și-a făurit o nouă zestre economică, spirituală, edilitar-gospodărească la nivelul „evului aprins" pe care îl trăim.

„Ca pretutindeni pe cuprinsul țării — ne spunea tovarășul **Constantin Horobeț**, secretar al Comitetului județean Satu Mare al P.C.R., președintele Comitetului județean al F.D.U.S. — eforturile sătmărenilor în anii de după Eliberare sînt încununate de succes, dînd o nouă înfățișare localităților, configurînd un nou fel vieții și statutului lor de oameni gospodari, binevoitori, ospitalieri. Ca o expresie a nivelului investițiilor — peste 28,1 de miliarde de lei alocați de către stat numai în ultimele două decenii — industria, agricultura, cercetarea științifică, învățămîntul și cultura, sănătatea, construcțiile de locuințe, comerțul, celelalte ramuri ale activității economice și sociale au cunoscut o diversificare și o extindere fără precedent în îndelungata istorie a acestor meleaguri românești. S-au creat peste 72 000 de locuri de muncă ; circa 40 la sută dintre sătmăreni lucrează în unități de grad republican sau în unități mari exportatoare („Unio", „Mondiala", „23 August", „Tricotex", „Solidaritatea", I.P.L., I.P.S.U.I.C.).

Cît privește fișa la zi a agriculturii sătmărene, ea deține locul 7 pe țară la producția de grîu și secară realizată la ha ; locul 10 pe țară la producția de sfeclă de zahăr la ha ; locul 11 la producția de cartofi obținută pe aceeași unitate de suprafață ; locul I la producția de căpșuni ; locul III la producția de lînă și locul 8 pe țară la producția de ouă, în fermele avicole.

În urma vizitelor de lucru ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul Satu Mare s-au construit 48 600 locuințe noi atît în municipiul Satu Mare cît și în localitățile urbane din județ. Conform schiței de sistematizare aprobată chiar de către conducătorul partidului și statului, s-a înălțat pe verticală impozantul centru civic (arhitect Gheorghe Porumbescu) ; au apărut la parterul noilor blocuri peste 500 de unități comerciale și prestatoare de servicii către populație. De asemenea, pe harta municipiului sătmărean a apărut un hotel nou, o casă de mode, un spital cu 700 de locuri, o modernă casă de cultură. În orașele Carei, Tășnad, Negrești-Oaș s-a construit, de asemenea, enorm în anii din urmă, încît au devenit nerecunoscut, într-atît s-au înnoit și înfrumusețat. Cine nu a văzut aceste orașe ardelene în ultimii 15—20 ani, realmente acum nu le-ar mai recunoaște".

Este aceasta o invitație de a face popas pe plaiurile noastre din nord.

DORIN SĂLĂJAN ■

Tăietorii și iubirea lor de pădure

Cîteva TAF-uri sau lemnele în ghearele lor de oțel și le adună la un loc. Un periodoc e încărcat cu vîrf și îndesat. Nimic neobișnuit. Să nu crezi cineva că atît de rar intru în pădure încît m-am și emoționat întîlnind ceea ce este normal să întîlnești : tăietori de lemne ! „E formația în care a lucrat unchiul tău, Ioan", zice unul dintre ei. În acel moment îl recunosc pe maistrul Mihai Șomle. Da, într-adevăr, a lui e formația de tăietori de lemne pe care o mai văzusem în urmă cu trei ierni în Munții Oașului.

Maistrul Mihai Șomle este fiu de forestier, om al pădurii, de cînd se știe. E de 18 ani în fruntea acestei formații de forestieri pe care o conduce, pe măsura destoiniciei dar și a hărniciei și priceperii acestor oameni aspri, însă din cale-afară de omenoși. Faptul că din anul 1976 încoace ei se află pe locul I în cadrul sectorului, că au fost ani în care au urcat pe cea mai înaltă treaptă în întrecerea pe I.F.E.T. Satu Mare, e cea mai elocventă dovadă că sînt buni cunoscători ai tainelor meseriei de forestier.

Tînărul inginer Cezar Stancu, șeful Sectorului de exploatare a lemnului din Bixad, are numai cuvinte de apreciere la adresa lui Mihai Șomle și a oamenilor săi. Modul cum își realizează planul cantitativ și sortimental, valorificarea superioară a masei lemnoase, transportarea imediată a lemnelor fasonate spre locurile de desfacere și industrializare sînt doar cîteva dintre „steluțele" cîștigate prin muncă trudnică, neostoită. Din carnețelul maistrului decupez cifra de 10 000 mc scrisă rotund, cu creion chimic, și înțeleg ceva mai jos că încă la 1 decembrie anul trecut echipa sa își realizase sarcinile de plan pe anul 1987, așa că au intrat în anul 1988 cu un bun avans. Să reținem numele celor mai buni dintre forestieri : Aurel Mureșan, Ilie Moiș, Aurel Șomel, Ioan Big (TAF-iști) ; Vasile Rus (ocupant al locului 4 pe țară în concursul fasonatorilor mecanici), Vasile Tărnar, Grigore Bene — drujbiști și Vasile Dancea — șeful de echipă.

VASILE MIC ■

Calitatea se construiește

Odată cu declanșarea acțiunii de perfecționare a organizării și modernizării proceselor de producție — acțiune care, după cum se știe, este continuă — Consiliul de control muncitoresc al activității economice și sociale al sectorului 4 al Capitalei a organizat un schimb de experiență între întreprinderile sectorului, care s-a dovedit deosebit de eficient. Săptămînal, pe rînd, una din întreprinderi se constituia în gazdă a întîlnirilor între responsabilii programelor de modernizare ale tuturor celorlalte. Fiecare gazdă se simțea datoare să prezinte musafirilor idei, noutăți, rezultate. Toată lumea avea de cîștigat. Ideile bune erau imediat aplicate și în alte locuri de muncă. Se realiza astfel o egalizare rapidă de tehnologie. Metoda a fost extinsă, tot în cadrul sectorului 4, și la alte activități privind perfecționarea mijloacelor de control și a controlului de calitate, pe linie de C.T.C. și metrologie, a activității de revalorificare a materialelor refolosibile. O primă constatare în cadrul tuturor comandamentelor pe probleme a fost că din punct de vedere al legislației toate aspectele aveau un cadru de desfășurare precis delimitat, erau bine puse la punct, nu de ieri de alaltăieri, ci de ani buni și totuși activitatea concretă se desfășura în unele cazuri după ureche. S-a început prin a se iniția cursuri de perfecționare cu responsabilii pe probleme la care au ținut prelegeri specialiști de la Oficiul de informare și documentare, Inspectoratul general de stat, institute de cercetare și proiectare. S-au realizat vizite la întreprinderi cu rezultate de vîrf în diferite domenii de activitate. Zicem noi, într-un timp foarte scurt, întreprinderile sectorului au fost informate despre ceea ce era mai bun și merita însușit.

La finele anului care a trecut, la Întreprinderea Industria Tehnico-Medicală, una din multele întreprinderi ale sectorului 4, a avut loc unul din comandamentele avînd ca temă calitatea. Aici, poate mai mult ca în alte locuri, calitatea în domeniul producției de aparatură și instrumentar medical reprezintă o problemă de stringentă actualitate, impunîndu-se așezarea acesteia pe baze științifice.

Despre problemele de calitate la I.T.M. purtăm o discuție cu inginerul Mihail Zamfir, șeful C.T.C. din întreprindere și totodată coautor, împreună cu analistul Petre Șutru și programatorul Alexandru Șuteu, a unui subsistem de control și urmărire a calității produselor prin metoda demeritelor asistat pe calculator.

— Înainte de a intra în amănunte să spunem cîteva cuvinte despre metoda demeritelor.

— Demerit este o metodă modernă de control a calității produselor. Denumirea caracterizează lipsa de merite la nivelul calitativ al unui produs, lot de produse, operații etc. În funcție de defectele apărute pe parcursul procesului de producție, este posibilă stabilirea nivelului calității, scoaterea în evidență a modului cum s-a lucrat în luna analizată față de lunile precedente. În procesul de control, metoda demeritelor impune respectarea unor principii care îi condiționează aplicarea în condiții optimale. De altfel, metoda este standardizată, iar indicatorul Demerit este unul din cei 6 indicatori de calitate recomandat de C.N.Ș.T.

Pentru aplicarea optimală trebuie stabilite obiectul la care se referă, clasificările defectelor, astfel încît la comparareа nivelului calitativ de la o perioadă la alta să existe o bază reală de referință și, în sfîrșit, demeritul limită acceptat potrivit reglementărilor în vigoare. Mulți fug de aplicarea metodei deoarece controlul statistic este tăios. Aplicarea metodei presupune cinste, consecvență și chiar curaj. Se poate vorbi chiar despre o schimbare de mentalitate. Calitatea se construiește, nu se constată.

— Ce a determinat necesitatea punerii metodei pe calculator?

— Volumul mare de muncă de rutină în condițiile executării manuale a datelor rezultate din operațiile de control necesită mult timp și personal numeros; uneori se pot strecura erori de calcul, care impun reluarea acestuia pentru a evita denaturarea rezultatelor. Aceeași încărcare excesivă determină imposibilitatea unor analize și a unor decizii mai aprofundate și la obiect.

— Care sînt avantajele sistemului?

— Obținerea indicatorilor de calitate are ca urmare determinarea ponderii defectelor pe unitatea controlată, care exprimă și numărul potențial de reclamații. Demeritul-indicator sintetic exprimă atît frecvența defectelor, cît și gravitatea acestora. Permite stabilirea defectelor cu cea mai mare frecvență. Limita admisibilă a demeritului poate constitui indicator de calitate planificat. Realizarea lui poate constitui și condiție de retribuire. Subsistemul este ușor asimilabil și asigură un flux informațional zilnic asupra calității. Elimină inconvenientul legat de arbitrariul ponderii defectelor. Permite urmărirea zilnică a calității standard și acționează în trei direcții distincte: decizia asupra lotului controlat, acțiune corectivă cu scopul evitării defectelor la loturile următoare, acțiune preventivă. Permite depistarea imediată a cauzelor defectelor, mobilizează mai operativ atenția factorilor de decizie asupra calității.

— Vorbeați de necesitatea unei atitudini curajoase, responsabile. Cine trebuie să și-o asume?

— Conducerea. Produsele cu defecte peste limita admisă nu trebuie să iasă pe poarta întreprinderii. Calitatea presupune organizarea și perfecționarea procesului de producție, implicare, muncă, și studiu. Conducerea întreprinderii noastre a îmbrățișat ideea, iar metoda demeritelor se aplică consecvent. Cei care au aplicat astfel metoda au avut rezultate imediate: Fabrica de televizoare, OLCIT, Frigidere Găești, tar din Sectorul 4 Steaua Roșie, Energoutilaj, ICSITICM. Sistemul a fost premiat la Simpozionul al III-lea de organizarea, conducerea și ingineria sistemelor și cibernetică industrială din decembrie 1986 și publicat în Revista Economică. Am înțeles că în cadrul M.I.Et. se lucrează la generalizarea lui. De la noi au achiziționat metoda Întreprinderea CONECT și Centrul de calcul al Centralei industriale de bunuri de consum Ploiești.

Încheiem spunînd că problema calității înainte de a fi una a curajului și a tehnicității este o problemă care trebuie asumată cu responsabilitatea adecvată importanței ei.

OPREA GEORGESCU ■

Vibrații în loc de flăcări

La Întreprinderea Vulcan, deși firma sugerează un munte de flăcări, specialiștii de aici nu văd cu ochi buni focul ce înghite multă energie. Pînă acum tratamentul termic al pieselor de fontă se făcea în cuptoare cu mare foame de energie (300 de tone de combustibil convențional pe an). Inginerii de aici au înlocuit această tehnologie clasică printr-una modernă, economică, concepută de ei și realizată prin autodotare. Detensionarea prin vibrare, căci așa se numește inovația, rearanjează în poziție de echilibru rețeaua cristalină, dar nu prin efect termic, ci prin transmiterea de unde sinusoidale de compresie de către un vibrator. Această metodă nu schimbă caracteristicile mecanice ale piesei, ca în cazul tratamentului termic, și nu durează 20 de ore ca acesta, ci doar o oră. În loc să fie transportată la cuptoare și să stea în vîlvătaia flăcărilor ore în șir, piesei i se atașează un mic vibrator cu consum de 0,5 kw/h, care, în plus, vine el la „pacient". Productivitatea muncii crește spectaculos, cuptoarele pot fi folosite în alte operații, se face o masivă economie de energie, toate conducînd la ștergerea a 600 de mii de lei de la rubrica cheltuieli. Nu s-a făcut economie de idei ca să se facă economie de energie.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Și toate cîte se cuprind în aceste imagini sînt rodul a numai două decenii

Agricultura beneficiază de aportul benefic al științei

Un prototip de aragaz nou

Urbanizarea localităților, o realitate cu contur vizibil

Oamenii dau rodnicia pămîntului

Inginerul Ioan Vlăduțiu, directorul Stațiunii de cercetări agricole din Livada, ne-a vorbit despre principalele probleme cu care se confruntă la ora actuală sectorul de cercetare agricolă din județ. Le-am putea grupa astfel: cunoașterea în amănunt și valorificarea superioară a solurilor acide din nord-vestul țării, ridicarea capacității de producție a acestora prin chimizare, prin complexul de lucrări agro-hidropedo-ameliorative, sporirea capacității biologice a hibrizilor nou creați atît la cereale, cît și la plante tehnice. În concret, cercetări sistematice s-au întreprins, ani la rînd, la plantele tehnice, cerealiere, la cultura ghizdeiului, lucernei (bune premergătoare), a căpșunului, a inului pentru fibre ș.a. Cîmpul de cercetare a cuprins soie speciale, plus punctele de sprijin de la diferite unități agricole circumscrise județului.

Practic, activitatea de cercetare se desfășoară pe circa 2 700 ha, suprafață în care am inclus, desigur, și solele de cercetare amintite mai sus, din cuprinsul județului. În stațiune există însă două ferme vegetale (170 ha), sectorul de mecanizare și chimizare, plus sectorul zootehnic. Peste 65 la sută din suprafața arabilă este destinată în mod expres producerii de sămînță la un număr de 16—20 de specii, cu circa 21 de categorii biologice distincte. Inginerul Vlăduțiu ne relata și faptul că pe categoriile de soluri amintite — podzoluri, sărături, terenuri puternic erodate, nisipuri, terenuri acide ori puternic podzolite — au dat bune rezultate arăturile adînci, la 55—60 cm, cum s-a procedat și la finele toamnei trecute. Apoi, pe nisipurile și solurile ușoare din zona Sanislău-Petrești, s-au plantat perdele de protecție pentru zăgăzuirea zăpezii, plus instalarea de parazăpezi din lox în loc (lucrat pentru a acumula cît mai mult apa provenită din zăpadă să fie mai substanțială). De asemenea de cîtiva ani bun, se urmărește ca prin îmbunătățirea structurii arăturilor, să se ajungă la condițiile corespunzătoare, astfel că plantele ameliorative, bune premergătoare, au o pondere de circa 37 la sută în ansamblul culturilor. Grija față de structura și textura solului este, la fel, o dominantă, urmărită aici cu ochi de specialist. De reținut, nu în ultimă instanță, desigur, că în ultimii 4—5 ani cam 90 la sută din activitatea de cercetare se desfășoară în cîmp, unde sînt cu-adevărat laboratoarele de cercetare și unde, în adevăr, se hotărăște soarta recoltelor.

Amintim tangent că și prin contribuția Stațiunii de cercetare din localitate, C.A.P. Livada a devenit în ultimii 10—15 ani o unitate-agricolă-pivot la nivel de județ.

Nu trebuie omis nici aportul Centrului județean de selecție și reproducție a animalelor și, în special, a medicului veterinar Ioan Urda. Așadar, în sectorul zootehnic al unității cooperatiste, de pildă, predomină efectivul indigen din rasă Brună românească, selecționat cu grijă și crescut în condiții corespunzătoare. Acest efectiv de bovine nu este cu nimic mai prejos decît cele 200 de vaci cu lapte importate pentru îmbunătățirea rasei. În noile condiții create la Livada, noțiunea de îngrijitor de animale pare a fi improprie. Cere una mai cuprinzătoare. Pentru că munca îngrijitorului de animale este în multe privințe asemuitoare cu a muncitorului dintr-o hală industrială. Fiindcă îi sînt indispensabile cunoștințele de zootehnie, cele de mecanizator, electrician sau depanator al instalației de muls în tandem a plugului recior, a bandei transportoare pentru furaje, a instalației de preparat furaje a agregatului electric de tuns oile și a multor altora care fac din munca îngrijitorului de animale ce a variantă a muncii industriale de care mai sus amintiram.

Secvență de muncă neobosită

Un alt exemplu. Ferma de ovine dispune de un număr de 12 000 capete, din care vreo 5 000 sînt aduse din import tot pentru îmbunătățirea raselor. Efectivul matcă se ridică la 7 000 capete și se înmulțește în rasă curată, în scopul de a crea reproducători valoroși, prin care să se acționeze în ameliorarea raselor de ovine din cadrul fermelor de profil ale județului. Firește, sînt doar cîteva exemple din care am dori să consemnăm cît mai des și în cît mai multe unități agricole din județ.

DORIN SALAJAN ■

Fotografii de MARTIN SARCA ■ și GHEORGHE IANCU ■

Ei sînt pe cîmp înaintea ghioceilor

Mecanizatorii din Putineiu se mențin, an de an, printre cei mai buni

Am bătut în lung și-n lat acum cîteva zile, ogoarele comunei Putineiu, județul Teleorman, o comună al cărei C.A.P. a obținut în ultimii 20 de ani rezultate deosebite printre cele mai bune din județ. Am bătut, cum spuneam, acum cîteva zile, ogoarele acestei comune, am intrat în bătătura caselor, ba chiar și în casele oamenilor. Am participat chiar și la o foarte interesantă consfătuire a șefilor de ferme de pe întreg județul, la Turnu Măgurele. Sau, tot la Turnu Măgurele, ne-am numărat printre mecanizatorii care au făcut cunoștință cu ultimele noutăți în materie de mecanizare a lucrărilor agricole. Pe un teren de dimensiunea unui stadion, erau expuse 26 de agregate pentru cultura mare și 14 pentru horticultură, fiecare fiind dotat cu noi elemente. În fond chiar aceasta era tema fotoreportajului nostru, iarna mecanizatorilor. Dar așa zisa iarnă a mecanizatorilor aveam să o descifrăm, să-i pătrundem înțelesurile. În atelierele S.M.A.-ului în grija cărula cad lucrările agricole mecanice pentru ogoarele celor șase C.A.P.-uri răspîndite în preajma comunei Putineiu. I-am întîlnit la Turnu Măgurele, la expoziție, apoi la sediul S.M.A.-ului, pe inginerii Dumitru Mitran și Florian Buică, pe șeful secției, Ion Gojnea. Aplecați deasupra utilajelor, doftoricindu-le, pregătindu-le pentru viitoarele lucrări, un grup de mecanici: Florea Alexe, Ștefan Mitică, Alexe Petcu, Anton Bănoiu, Petre Prună. Totul începe, aveam să aflăm, de la dotarea cu piese de schimb, adică de la magazie. Șeful acesteia, Petre Prună are toate motivele să se declare mulțumit: „Față de alți ani, acum stăm destul de bine. Cele peste 1 500 de repere existente în magazie, plus altele pe care ni le livrează, conform comenzilor noastre, cei de la bază, adică de la Trustul județean, satisfac întregul necesar". Am putea crede că este vorba de-o părere întrucîtva subiectivă, dar iată și confirmarea: „Producțiile, tot mai mari, de la an la an, ale C.A.P.-urilor noastre sînt strîns legate și de munca de-aici, din secția S.M.A. Iar noi, fără să avem cu ce repara și pune pe roți utilajele, adică fără o dotare corespunzătoare cu piese de schimb, am fi la pămînt. E-adevărat că mai sînt și greutăți, dar, în linii mari, avem cam tot ce ne trebuie. Mai ne punem și noi mintea la contribuție, că doar omul de asta are cap pe umeri, să mai și gîndească, se mai zbat și șefii, că doar de asta sînt șefi, să se mai și descurce, și, puse cap la cap, lucrurile se leagă. Sîntem în grafic și pînă să vină primăvara, tot parcul va fi gata de marele asalt" — ne declară Ștefan Z. Mitică, unul din cei mai vechi mecanizatori ai secției.

Dacă ziua bună se cunoaște de dimineață, primăvara și vara, sau chiar toamna ogoarelor, adică roadele lor, se cunosc după iarna mecanizatorilor. La Putineiu, iarna mecanizatorilor cunoaște, cu sau fără zăpadă, acea mult căutată stare pe care o numim în general, starea normală.

N. VICTOR ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Timp de trei zile, șefii de ferme au participat la o instruire despre noutățile la-zi în agricultură

La Turnu Măgurele, pe o platformă cît un stadion, peste treizeci de utilaje și agregate sînt prezentate mecanizatorilor din județ cu tot ceea ce au ele mai nou

Soia cucerește teren și interes: dintre cei 130 de C.A.P.-uri ale județului Teleorman, 119 sînt cultivatoare de soia

Mecanizatorul e inimă

Insularii cred că întreprinderea lor, ca întindere, ar fi cea mai mare din țară. O fi, au de răscolit peste 66.000 hectare, dar eu mă feresc să absolutizez. Mai degrabă sînt de acord cu inginerul Ionel Conțu, director cu mecanizarea, cînd susține, absolutizînd și el oarecum, că într-o astfel de uzină vegetală „mecanizatorul e inima".

— Ce faceți pentru „inima" asta? îmi fuge întrebarea.

— Îi ridicăm bătăile pe minut, amplitudinea, stăruie în metaforă; încercăm, adică, să-i facem buni profesioniști. Mecanizatorul, știe azi lumea, nu învîrte numai tractorul. Tot mai mult el trebuie să devină un virtuoz, să cînte la mai multe instrumente care se numesc tractoare, combine, secerători sau, forțînd comparația, se mai pot adăuga erbicidarea, chimizarea, fertilizarea, altele.

Iată-l, deci, pe omul ăsta lovindu-se sau mișcîndu-se prin toate etajele mecanicii, gama mașinilor agricole e mare, echipamentele lor — numeroase, iată-l dînd buzna prin chimie, prin mai toată „știința agricolă". Nu ca un profesor, ci ca un iscusit practician.

Îmi spunea odată un mecanizator: O șalupă de pe Dunăre e condusă de doi oameni: comandant și mecanic. De e ceva mai mare, mai are și un marinar. Intuind cam unde vrea să bată, l-am avertizat că sînt solidar cu marinarii. Nu, zice, nici un reproș la adresa pîfanilor. Gloria asta, însă, și arătă cu mîna spre o combină de ultimă tehnicitate, e parcă mai mare decît o șalupă și, de necomparat, mai complicată. Și eu o manevrez, ung, întrețin singur. Am rămas tăcut, îmi plăcuse, mărturisesc, comparația. Înțelegerea mea reținuse, însă, nu numai efortul omului, pe care cu îndeminare îl subliniase, ci mai ales nevoia de profesionalitate a acelui om. Fiindcă privind combina, aducea, într-adevăr, cu o uzină pe roți.

Revin la director și-ntreb:

— De unde și cum adună omul nostru știința asta?

— La complexul de ferme, alteori la întreprindere, adunăm mecanizatorii; le prezentăm un utilaj nou, complex: îl desfacem în fața lor, le explicăm funcționarea, reglarea, întreținerea. Urmează, apoi, testarea. Se întîmplă uneori ca doi sau trei, sau chiar mai mulți oameni să nu reușească testul, remontarea central al întreprinderii, unde ne aflăm, se repară acum, de aceiași oameni, sute, mii de astfel de mașini care vor reintra în brazde nu peste multă vreme. Printre ei, mulți sînt tineri și foarte tineri, iar alții mi se par mai puțin deprinși cu meseria.

— De ce? întreb.

— Sînt elevi, zice directorul.

Și se explică.

— La noi, fluctuația mecanizatorilor e mare: unii se pensionează, unii merg să-și satisfacă stagiul militar, alții, pe motive întemeiate, se transferă, mai sînt și unii care nu fac față meseriei, din ce în ce mai pretențioasă, mai complexă, iar pe alții îi alege afară din colectiv indisciplina de orice nuanță, netolerabilă în Insulă. Deci, sîntem nevoiți să pregătim alți oameni, între 350 și 400 anual. Îi recrutăm din județele învecinate, Galați, Buzău, Vrancea, alteori din Botoșani și Bacău, din alte județe. Condiția e să fie absolvent a 10 clase, între 18 și 45 de ani.

— Unde se califică acești tineri și mai puțin tineri?

— Avem școala noastră proprie, în Brăila, cu o durată de șase luni, cu profesori pregătiți, ingineri mecanici în specialitate, maiștri mecanici agricoli, școală dotată cu șase săli de clasă, cu material didactic adecvat, cu cantină și dormitoare, școală ce funcționează în tot timpul anului, pe măsură ce s-au înscris 35 de cursanți, cît cuprinde o clasă. Perioada de șase luni de școlarizare se împarte în două: una teoretică și alta practică, ultima desfășurîndu-se aici, în centrul de reparații capitale din Brăila, unde e ordine și disciplină. Sîntem, vă mărturisim, cît mai interesați de pregătirea lor, fiindcă așa cum îi formăm, așa îi avem.

Discutăm cu cîțiva dintre acești tineri în formare, în meseria asta tot mai discutată, de mecanizator: „Sînt fiu de țăran, zice Constantin Costea, 23 de ani, și sîntem la părinți opt frați. Doi sînt instalatori, unul e pe o șalupă, la Galați, iar eu, cum puteți deduce, am optat pentru mecanici agricoli. Îmi place cîmpul, imensitatea verde, atunci cînd e verde, cerul deschis. Mai îmi place meseria asta fiindcă, învățînd-o bine, devii indispensabil la o fermă, la o întreprindere agricolă". Cam la fel gîndește și Petre Adămuț. El mai e de părere că un mecanic agricol, mecanizator, e musai să fie un om serios, fiindcă într-un fel i se dă pe mînă cîmpul, adică, adăugăm noi, uzina de pîine a țării. Iar dacă meseria ai ales-o din dragoste și nu te-au împins către ea alte nevoi, atunci se lipește de tine și tu de ea. Altfel, zice Adămuț, devii un plîmbăreț prin meserii de tot felul, care numai meserii nu mai sînt alea. Marian Gaman e din Brăila. Tace și trage cu urechea la ce spun ceilalți. Are doar 17 ani și probabil că nu și-a deslușit prea bine rigorile noii sale profesii. De va fi statornic, va răzbi.

NICOLAE GRIGORE ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Succese pe portativ

Simfoniștii români au fost harnici în anul care a trecut. Cele aproape 200 de creații simfonice, vocal simfonice și camerale stau mărturie asupra diversității stilistice și tematice pe care fiecare dintre compozitorii genului le-au conceput și le-au abordat, încheindu-le cu deosebite succese. Căci nu atît cantitatea lucrărilor ne-a bucurat cît calitatea lor, expusă într-un limbaj mai *accesibil* ascultătorilor obișnuiți, o reîntoarcere către melodie, ritm și sensibilitatea culorilor timbrale, elemente primare ale muzicii care, pînă la urmă, se integrează în afectul receptorilor împlinindu-le astfel cerințele estetice, gata pregătite pentru a primi *frumosul vieții*, expus într-un mod artistic. Și toate acestea — iată o nouă dovadă a seriozității creatorilor români — fără a se renunța la tehnica zilelor noastre, la limbajul contemporan, în care melosul românesc este implantat armonios ; o nouă subliniere, deci, a integrării suflului artistic național în marea artă universală și aceasta la o foarte ridicată treaptă a cunoașterii și a mînuirii cu eleganță și pricepere a materialului sonor ! În sfîrșit, temele majore alese, pacea, Conferința Națională a P.C.R., comemorările evenimentelor istorice, ori — pur și simplu — simțămintele etern umane, dragostea dintre oameni, au acoperit în bună măsură cele mai importante probleme politice și sociale, muzica simfonică românească dovedindu-și, și de această dată, apartenența sa națională și politică, păstrîndu-și locul cu cinste în frontul ideologic constituit în slujba formării unei noi conștiințe a omului nou care construiește societatea socialistă.

Din sumedenia de lucrări audiate în acest an, ca și din alte izvoare de informații (criticul nu poate fi chiar omniprezent), vom insera doar cîteva dintre opusle de excepție, adică „cele mai bune dintre cele bune" ;

Simfonia a VI-a, „Culori" a lui *Pascal Bentoiu*, dirijată în primă audiție de Cristian Mandeal — aflat la pupitrul Filarmonicii din Cluj-Napoca — vădește continuitatea de concepție a acestui maestru, observată în mai toate creațiile sale. Lucrarea nu este descriptivă — așa cum am fi tentați să fim conduși din titulatură — și nici măcar programatică, ci ea parcurge diferite stări interioare, asemenea unor culori, descrise cu sensibilitate și eleganță, cu o măiestrie artistică ce mînuiește mijloacele proprii ale muzicii. Mentorul școlii clujene, maestrul *Sigismund Toduță* ne-a dăruit în acest an Concertul pentru pian și orchestră, prezentat — în primă audiție în cadrul recentei Toamne Muzicale Clujene — de Ninuca Oșanu Pop. Discursul este elevat, cu o privire olimpiană asupra vieții, ideile fiind transpuse muzical așa cum cunoaștem stilul și experința de o viață a compozitorului, adică într-o ținută deosebită, sub toate aspectele creației. Așa cum, de altfel, discipolul său, *Cornel Țăranu* și-a prezentat Simfonia a IV-a, „Rittornelle", în cadrul aceluiași prestigios festival, lucrarea fiind — în fond — un omagiu adus regretatului său coleg și prieten, compozitorul Mihai Moldovan și situînd ideatica într-un spațiu modal — melodic — ritmic, propriu scriiturii contemporane a compozitorului. Muzica vocal-simfonică a fost prezentă — mai ales — printr-o certă izbîndă a creatorului arădean, din generația medie, *Teodor Cacioca* care a compus cantata „La poarta țării", pentru cor mixt și orchestră, scrisă pe versurile poetului Vasile Man. Într-un stil tradițional, plin de cantabilitate, opul se referă la actul istoric de la 23 August 1944, precum și la sarcinile trasate de cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., la hotărîrea cu care oamenii muncii le îndeplinesc permanent.

Genul *muzicii de cameră* a avut mai multe succese de prestigiu în acest an, iar dintre numeroasele creații de o certă valoare vom aminti „Concertto notturno", pentru vibrafon, marimbă și clarinet, de *Tiberiu Olah*, care continuă aici linia lucrărilor camerale precedente scrise pentru unul, două, sau trei instrumente soliste, într-un spirit contemporan ; Partita „A sonar" nr. 1, pentru 3 flauți, de *Theodor Grigoriu*, cuprinzînd patru părți în care instrumentele cîntă „pe viu" sau în dialog cu banda magnetică, discursul fiind unitar și degajînd din ei o atmosferă poetică. Acest opus constituie o adevărată deschidere de drum în ceea ce privește concepția unor creații destinate instrumenlor solistice, la fel ca și în cazul Sonatei pentru 6 corni de *Liana Alexandra*, ce nu-și dezminte nici aici marele său meșteșug în cunoașterea specificului și posibilităților fiecărui instrument.

Să mai notăm, cu o deosebită satisfacție, crearea primului Cvartet de coarde, din opusle compozitorului *Nicolae Beloiu*. Tehnica aparte a genului se dovedește a fi perfect stăpînită de creator și ea este îmbinată cu expresivitatea discursului

(Continuare în pagina 15)

CLAUDIU NEGULESCU ■

POEM PENTRU PATRIE

Iernînd

Iernînd într-un bob, în nesomnul semințelor
precum puiul de ciută în veghea părinților

mi-am tras slăbiciunea lîngă tîmpla ta,țară,
marginea mea de dor, steaua mea dulce, polară.

Mistuit de-o iubire necuprinsă-n cuvinte
unde-n cîmpul de suflet e vară fierbinte,

unde limba e arsă și ochiul — o rană —
iar lacrima — rouă de singe — pe geană,

în miezul semințel cu-aromă de pîine,
unde visul de astăzi e-mplinirea de mîine,

unde cîntecul vieții din șoapta de ape
aduce iubirea de oameni aproape,

cînd plinea mai urcă din lut, în cuvinte
și fiul mai cată zîmbind spre părinte,

acolo-n adînc — în nesomnul semințelor —
iernînd, sînt speranța din visul părinților.

NICOLAE NICOLAE ■

Intitulată **Pasărea Carpaților** și aparținînd sculptorului **Ioan Șeu**, această sculptură ar putea simboliza, în aceste zile în care bate pe deasupra întregii țări un vînt aproape primăvăratic, lumina ce se va instăpîni curînd, cu drepturi depline, nu numai meteorologice, ci și calendaristice, peste întreg cuprinsul patriei. Ar mai putea simboliza, menținîndu-ne tot în apropierea imediată a primăverii, gîngășia unui ghiocel abia ieșit de sub zăpezile aproape topite. Dar sculptura în cauză înseamnă, totuși, mult mai mult decît atît. **Pasărea Carpaților** este o metaforă mult mai cuprinzătoare. Este semnul însuși al zborului, avîntul temerar și pur, starea de grație și devenire a timpului, a patriei înseși.

Iorga către Haşdeu

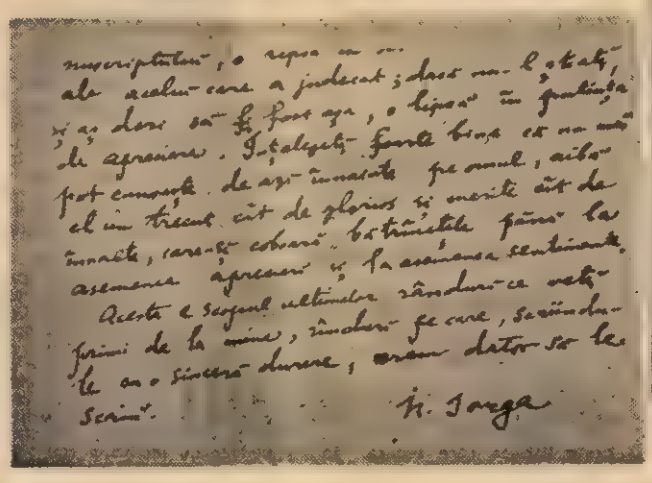

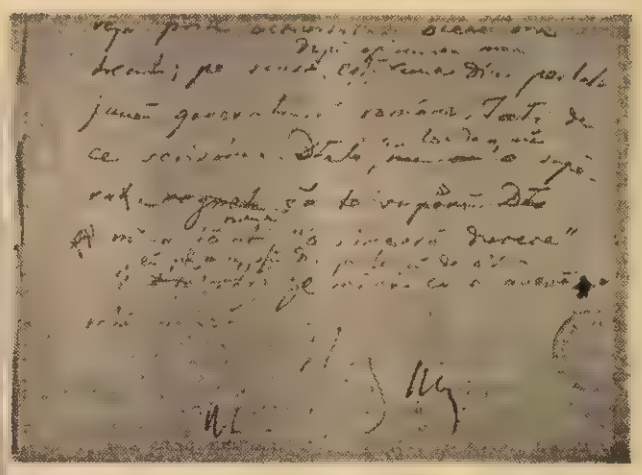

Haşdeu către Iorga

Lecția

Nu știu dacă și cît ar mai trebui — acum, cînd se împlinesc un secol și jumătate de la naștere — să mărească imaginea unui colos, cum e cea a enciclopedistului nostru Bogdan Petriceicu Hasdeu, a cărui siluetă titanică ține, singură, pe umerii săi o bună parte a culturii moderne românești. La fel, nu știu ce se mai poate scrie, în plus, despre marea și complexa sa personalitate, cînd au curs șiroaie de cerneală din penele attor exegeți și cînd s-au supus luminii tiparului mai toate mărturiile timpului în legătură cu viața și opera sa.

Numai că el, timpul, cel care face să se nască mărturiile scrisului, tot el le risipește parcă cu grijă și cu teama de-a nu se descoperi toate deodată,

(Continuare în pag. 15)

MARIN RADU MOCANU ■

VITRINA CĂRȚILOR

Dascăli brașoveni

A apărut recent un foarte util **Dicționar de personaje literare**, subintitulat „Repere didactice", și realizat de un colectiv de cadre didactice din județul Brașov, sub coordonarea prof. dr. Constanța Bărboi și a prof. Iustina Itu. Tipărit ca Buletin de informare și documentare al Societății de științe filologice din R.S.R., filiala Brașov, dicționarul este un prim instrument de lucru pus la îndemîna dascălilor de limba și literatura română, dar, așa cum rezultă din discuția de mai jos cu prof. Iustina Itu — și a elevilor de liceu.

„Conceput pe baza Programei de limba și literatura română pentru învățămîntul liceal, dicționarul selectează personajele literare a căror semnificație este evidentă. Astfel, dicționarul, pe lîngă faptul că selectează personajele din operele literare epice și dramatice care se studiază, aduce în prim plan fragmente reprezentative pentru trăsăturile fizice și morale ce le individualizează, particularitățile artistice de realizare a personajelor" — precizează Constanța Bărboi într-o succintă prefață care deschide volumul.

R : Cît timp a durat elaborarea dicționarului ? Cum s-a ajuns la actuala componență a grupului de autori prezentat pe pagina de gardă ?

Iustina Itu : — Realizarea dicționarului a durat, în mare, doi ani, doi ani de muncă susținută a unui colectiv alcătuit din cei mai înzestrați profesori de limba și literatura română din județul Brașov, excepțional pregătiți nu numai din punct de vedere științific, dar și metodic. Cei mai mulți dintre coautorii dicționarului nostru sînt fie autori ai unor cărți (de proză), fie colaboratori ai presei literare și neliterare din județ și din țară. Articolele de dicționar sînt urmate, de cele mai multe ori, de o serie de teme și exerciții, concepute în lumina celor mai moderne principii de predare a limbii și literaturii române în școală, de natură să ridice nivelul de pregătire al elevilor, să le mobilizeze creativitatea. Ideea acestui corpus aplicativ aparține coordonatoarei volumului, prof. dr. Constanța Bărboi, ca de altfel și ideea volumului însuși.

— Există intenția de a continua, într-o eventuală serie, acest tip de lucrări ?

— Mai mult chiar. Avem documentația aproape încheiată pentru un alt dicționar, dedicat **Biografiei operei literare**. La Brașov există realmente o emulație aparte în rîndul profesorilor de această specialitate. Avem ambiția să lăsăm ceva în urma noastră, ceva mai mult chiar decît elevii noștri cei mai buni (dacă se poate ceva mai bun !) și anume, niște instrumente de lucru care să popularizeze experiența fiecăruia dintre noi, în ideea unui învățămînt tot mai de calitate, așa cum se cere necontenit din partea noastră.

TANIA RADU ■

Cronica literară de Romul Munteanu

Dar deodat – un punct se mișcă...

Poezia lui Dan Ion Nasta poate fi asemănată cu un vitraliu spart pe care un artist onric îl recompune în modul cel mai straniu cu putință. Titlul culegerii sale de versuri **Aici, nicăieri** (Editura Eminescu, 1987) îmi stîrnise la început în memorie tot felul de asociații cu gîndirea sartriană și heideggeriană. Mi-am dat apoi repede seama că nu este vorba de starea de conștiință a unui poet ce și-a pierdut etimonul existențial, fiind damnat să trăiască la fel ca orice **salaud. Aici, nicăieri** dă în cele din urmă relevanță unui alt sens, prezent aproape în toate versurile poetului. Există o anumită stare de dizolvare a conștiinței în lucruri, a lucrurilor în cuvinte, și, în cele din urmă, a metamorfozării cuvintelor în alte obiecte sau ipostaze ale conștiinței.

Universul poetic conceput de Dan Ion Nasta are foarte puține repere fixe ; dar și acestea par niște ruperi din ansambluri cinetice, transformate în fotografie-cadru, amînture. Cînd camera-stilou este îndreptată spre exterior, peisajul se colorează ca în ilustratele cu imagini cîmpenești. / Firule, tu / miel de iarbă / caravane cu șezlonguri / măsuțe pliabile și grătare / **(Pastel).** Cînd certitudinile (reperele) ornamentale ale spațiului se estompează, conștiința poetului intră într-o ciudată stare de însingurare, obiectele absente din spațiu transformîndu-se în tot atîtea întrebări. Dar toate aceste interogații onirice bubuie ca un zgomot absurd în urechea cititorului, fiindcă ele sînt în mod programatic private de sens : / Unde sînt gangurile burdușite de vînt, / unde sînt înfundăturile cu nume trufașe ? / Unde sînt mansardele cu ochi bulbucați / ... / Unde este bunkerul cu frunze și felinare de rouă / ... / Unde sînt podurile sub care cenușa se împerechează ? / **(Ubi sunt).**

Dan Ion Nasta nu este un poet cu efluvii afective prelungite. Stările lui de tandrețe amoroasă par jucate și prețioase ca în unele secvențe scurte de teatru. Scriitor în stare de veghe, autor care-și simte cu o mică plăcere masochistă controlul supraeului, creator care-și deschide supapele abisale doar în jeturi extrem de scurte, Dan Ion Nasta este un poet de factură intelectualistă. Sensibilitatea sa se configurează doar ca un ascuțiș al inteligenței poetice, iar tandrețea apare doar ca o manieră de-a fi în raport cu celălalt (cenalitâ).

Autoscopia sa lirică îi creează doar obstacole, mici „încurcături" în sfera **poieticului.** Programul său literar pare să trădeze afinitatea pentru scriitura involuntară care, în mod paradoxal, este mult mai mare decît pare la prima vedere. / Scriu despre prostie sau despre sublim, / scot citate și le comentez / mai adaug de la mine puțin. / Nu știu dacă vrei să știi / ce unelțește mîna, / cu cine se ceartă pe hîrtie și pe cine împacă / **(Încă o paranteză).**

De altfel, autorul se întreabă doar la modul retoric **Unde sînt marile poeme ce se lipeau pe obrajii mulțimii (Al nouilea cer),** fiindcă el știe că pe hîrtie „nu tropăie marile literaturi", dimpotrivă „acolo e un gol de aer amețitor / în care nici eu nu pot să intru". Dan Ion Nasta își asumă astfel în maniera sa condiția poetului contemporan situat la un sfîrșit de mileniu. De aceea, exhibarea scriiturii sale se produce ca un act de spovedanie publică.

Senzația golului care trebuie umplut, dar uneori e interzis și a obiectelor ce s-ar cuveni să fie numite, dar sînt absente, reprezintă axele de du-te vino din poezia lui Dan Ion Nasta. **Aici, nicăieri** reprezintă mecanismele unui univers care se face și desface, ce se naște și moare, ca și spațiul fără rădăcini ontologice a unor obiecte/ființe ce trăiesc între prezență și absență. De aceea, întreaga poezie a acestui scriitor, vitalizat doar de voința inteligenței creatoare, se consumă ca o suită de **paradoxii :** Enunțurile sale literare pendulează între **claritate și ofuscație, rigoare și inform, logică și paralogism, coerență și incoerență, gravitate și banalitate.**

Enunțuri de tipul : **Odaia ta e goală / Odaia ta nu există / sau Nedovedite / dovezi / sau femeie grea, știi de ușoară** etc. trădează doar un mod de reflecție bazat pe două alternative posibile. Alteori însă alăturarea de versuri conferă discursului poetic doar un caracter digresiv absolut liber. / În vasul funerar un poem de dragoste. / Retorică răsucită pe o agrafă de bronz. / Mort tînăr înecat în mîna de aur a nopții / (pornind de aici vezi toate metaforele părului său). **(Ea lucrează pentru mine).**

Dan Ion Nasta este conștient de faptul că și în opera sa vorbele au rupt adeseori rîndurile, că în năzuința lor spre libertate ele nu distrug doar lanțurile obișnuite ale sintaxei, dar se asociază între ele în modul cel mai neașteptat. Și în fața întrebării : **Doamne ce-a ajuns poezia ?** scriitorul ține într-adevăr să răspundă cu enunțuri despre felul cum aceasta poate fi concepută în zilele noastre. De la sintagme ca : **ospățul grăbitelor molii..., corbii știu astăzi să bată la mașină... stelele ciuruiesc indigoul** pînă la suita de versuri ce se exhibează doar prin ostentație verbală, drumul nu este foarte lung. Decupăm un singur enunț construit prin dislocare logică globală, pentru ca în cele din urmă **paradoxiile** să capete un sens în planul utopiei existențiale. / Cînd vei urca în văzduh și vei începe să arunci / spritiere agende, prieteni utili inutili / chiar și sufletul pe care îl ții între buze ca ață de balon, / tu care porți în spinare găleți de nisip, / saci de rușine, tu crescut între cartușerii, / vei regăsi inocența... **(Codul secret).**

Poetul știe la fel de bine, ca și cititorii săi, că între a scrie despre **„prostie"** sau despre **„sublim"**, spațiul este foarte larg, dar el știe în același timp că sînt foarte mulți și **„cei care înțeleg focul cu poeme scrise mărunt".**

Dacă **informul** se produce în poezia lui Dan Ion Nasta pe un anume plan prin dizlocarea sintaxei, pe plan existențial, este reprezentat prin realizarea unor secvențe de viață concepute ca haos, ca trăire fără sens, un univers aberant. Ludicul cu grotescul se întîlnesc cu ușurință în astfel de texte ce urmăresc doar efecte de șoc comportamentist. Desprindem din **Aici, nicăieri** doar o mostră dintre atîtea alicle. / Copii la furat. / Au scos ochii zeului / și îi clatină tîdva ca un felinar. / Creerii noptii trosnesc sub pașii lor / orbitori. Cerul e o pungă cu șimburi / **(O pungă cu șimburi).**

Îmi aduc aminte că atunci cînd poezia lui Eminescu se mișcă, punctul acesta din „haos face mumă, fără el devine Tatăl". **(Scrisoarea I).** În poezia lui Dan Ion Nasta, cînd semnele de reper se estompează, sporește chinul, ierburile devin cărtitoare și se arată **călușul divin.** Dar să nu investim **Aici, nicăieri** cu sensuri globale mai clare sau mai cuprinzătoare decît le-a conceput autorul, fiindcă poezia lui Dan Ion Nasta rămîne un vitraliu cu semne explodate o tentativă de recuperare a unei realități fantomatice.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Turnul de control

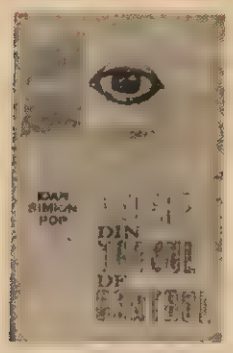

Este în acest volum o schiță intitulată „Barajele și Maria". De-ar fi singură între coperțile cărții și tot ar merita luată și citită culegerea prin care autorul coboară, din turnul de control din Calea Dorobanților, în stradă, pentru a culegere vederi la firul ierbii ca, apoi, să le monteze, cadru cu cadru, într-un seducător film documentar. Pînă acum, redactorul de televiziune Ioan Simion Pop făcuse orice altceva. Învățase carte pe Someș, se visase călător la Ouagadougou, ateriza la un moment dat într-o editură, participa la concursuri de cunoștințe și, în lipsă de alternativă, a continuat să rămînă la microfon pînă s-au terminat premiile. Haina de concurent — cîștigător a schimbat-o pe salopeta de realizator de emisiuni într-un anotimp cînd noi vedeam în el un posibil camarad de drum. Memoria-i de disc compact, un bun simț monumental și o permanentă stare de căutare de interlocutori. Fluturat a zîmbet cînd alții stau cu ochii la scrumieră dornici s-o știe aruncată pe geam, Ioan Simion Pop își angajează, prin cartea inspirat numită „Vedere din turnul de control", ambiția unei demonstrații. Cine crede că reportajele sale s-au născut din însemnări rămase pe colțul carnetului de teren, din resturi netrecute în memorii de celuloid, se grăbește. Îl credeam pornit pe teren, haiduc fără stare, obsedat de fraza ce trebuia pusă în rotundul aparatului de filmat. Dar realizatorul de televiziune a purtat cu sine, fără a spune, vocația caligrafilor în cerneală. Le-a lăsat departe de vederi indiscrete, scoțîndu-le la iveală doar cînd i s-a părut că le-a sosit timpul să-și caute drum spre înțelegerea cititorului. Și cînd a crezut că e cazul să vedem că ochiul său scormonitor de imagini a stat întors întru detectarea celor ce sînt de rostit în durata tiparului și în frumusețile lui.

O reală surpriză scrisul lui, molcom dar ferm, ca și mersul pe scena unde, acum, se orînduiesc tinerii aduși de patima cinteculul. Relatările se adună lin, curgător, ca niște istorii ferite de explozie pentru a nu deranja auzul. Vin din toate părțile țării ducîndu-și cu ei soarta, pățaniile, crezul, visele. Un colocviu extins la scara întregii țări despre condiția tinereții, șansa și datoria de a-i apăra intactă puritatea și întinderea frontierelor. Atracția magnetică pentru explozia faptului cotidian se răzbună la modul frumos pe cititor, conectat astfel, pus în transmisie directă cu vetre de eflorescență romantică, veșnic deschise cîmpuri revărsărilor de ambiții și potențe constructive. Trăsătură de unire a tinerilor din carte este dată de încrederea în sine și de pofta de a dovedi că au dreptul să arate cît pot face cu mîna lor. Filtrați mai întîi prin porii pretențioși ai micului ecran, ei se văd acum luați la ochi, reevaluați, propuși atenției în codul de lucru propriu paginii tipografice. Li se rezervă o altă existență, cum spune reporterul însuși. Sînt scoși în lume cu încălțări insensibile la atingerea săptămînilor și lunilor care ne despart de genericul unor emisiuni. Așa au apărut, trecînd timid strada, prin geamul bibliotecii, biografiile paralele. Așa și-au desenat conturul caligrafic inscripțiile de pe monumentul brigadierilor. Tot așa, mișcările de periscop către viitor. Și, de bună seamă, așa s-au înfiripat vederile din turnuri de control.

Îmi place această imagine a reporterului prins sub plafonul unei camere rotitoare la înălțimi de invidiat. De acolo, nimic nu scapă privirii. De acolo, ochiului obișnuit totul pare egal. Reporterul privește, simte, în derularea lor, pulsul evenimentelor stăruie în descifrarea esențelor. Și se apropie de oameni Turnul de control rămîne o superbă metaforă a relației reporterului cu viața. Distanța se păstrează doar în fulgerarea clipelor de indecizie. Din nevoia acreditării ideii de vamă, la care reporterul se obligă. Ei are menirea de a sluji la identificarea faptelor de relief, la sugerarea termenilor de referință. La indicarea purtătorilor de ioni, a factorilor-ferment, a catalizatorilor. Încredințat turnului de control, reporterul ni se încredințează pentru ca, urmărindu-l, să ne pută lăsa în imediata apropiere a faptului de zi. Prin defileele faptelor vom cunoaște descălecătorii.

În cartea lui Ioan Simion Pop sînt numeroși. Este el însuși, în această ipostază de cronicar în plumb. Faptul în sine poate fi, mă gîndesc, molipsitor și pentru alții. În primul rînd pentru colegii săi de la etajul 5 al Televiziunii. Și de ce nu, și pentru alte etaje.

NEAGU UDROIU ■

Culoarea în viața noastră

S-au înmulțit în ultima vreme cercetările și studiile în domeniul meloterapiei sărindu-se peste bariera care separa în mod tradițional teritoriul artistic al muzicii de cel, la fel de specializat, al medicinei și plonjîndu-se astfel în mod spectaculos într-o interdisciplinaritate bazată pe principiul integrator conform căruia sînt mai multe lucrurile care apropie două teritorii ale cunoașterii (și chiar doi oameni) decît cele ce le separă.

În acest context trebuie situată cartea profesorului Pavel Mureșanu, **Culoarea în viața noastră,** de la Editura Ceres (redactor Iulia Cheșu), o apariție remarcabilă nu doar prin noutatea sintezei pe care o propune la intersecția unor domenii atît de diferite în aparență, cum ar fi psihologia, arhitectura, vestimentația, urbanistica, pedagogia, medicina sau plastica, ci mai ales prin perspectiva, practic nelimitată, de în-

SEMNAL

● **Editura Sport-turism** marchează centenarul morții lui **Ion Ghica** publicînd cartea lui Dan Bogdan despre drumurile celui care a intrat în conștiința noastră literară ca prieten de-o viață al lui Alecsandri, ca întemeietor — împreună cu Bălcescu și Tell — al societății secrete „Frăția" și mai ales ca ferment al unei epoci în plină revizuire revoluționară a structurilor sale sociale și artistice. **Pe urmele lui Ion Ghica** se adaugă unei prestigioase serii a Editurii Sport-turism care a pus în valoare traseele de destin ale unor mari personalități ale istoriei și culturii noastre, de la Vlad Țepeș sau Badea Cârțan, la Hogaș, Eminescu sau Rebreanu, prin cărți care nu sînt simple biografii, sau monografii, ci lucrări mai complexe

structurate în ideea de a recompune atmosfera unui timp istoric anume prin iluminarea geografiei intersectate de fluctuațiile de destin ale personalității studiate. O astfel de carte, savuroasă în primul rînd, prin coloratura pastelului realizat și abia apoi prin informațiile subsumate, este și **Pe urmele lui Ion Ghica**, în cuprinsul căreia întîlnim, dincolo de pitoresti evocări ale unor ținuturi din țară și străinătate în care a locuit și activat ilustrul pașoptist, o serioasă aplecare a cercetătorului Dan Bogdan asupra profundului, patriotism care a dat coerență acestui destin exemplar, lucruri care fac din cartea recent apărută nu numai un instrument util de informație pentru toate categoriile de cititori, ci în același timp și o pasionantă lectură literară pentru orice spirit interesat de una din cele mai fertile epoci ale emancipării noastre istorice.

● **Ultimul volum de versuri** al poetei **Gabriela Hurezean** **Chipul și asemănarea**, publicat la **Editura Cartea Românească**, întregește un ecosistem liric propriu în nisele căruia viețuiesc deopotrivă, în bună complementaritate, toate extremele

sentimentului, de la iubirea de patrie pînă la cele mai intime și inexprimabile semnale ale abisului uman, investigînd uneori cu curaj, alteori doar cu luciditate, „care parte din om este omul", strivitorul spațiu dintre două suprapuneri mereu perfectibile : „cîte galaxii mai ai de străbătut de la sinele tău pînă la cuvîntul sine ?" Din cele patru cicluri ale cărții, succedîndu-se ca niște anotimpuri ale propriei deveniri lăuntrice, luminează cu putere „Grîul tămăduitor" în care amintirea copilăriei și a locului nașterii devine o instanță sintactică ce structurează crezul poetic al Gabrielei Hurezean : „Și m-aș duce, duce-m-aș acasă / tot desculță aș urca pe Criș în sus, / tot desculță și fără merinde, / numai cu iubire cît e veșnicia...".

● **Continuă să apară la Editura Litera** o avalanșă crescîndă de versuri ale unor autori despre **biografiile literare** ale cărora nu știm mai nimic. Consider că ar fi extrem de util ca pe ultima copertă a acestor cărți să se pună la dispoziția cititorului măcar cîteva minime informații, cum ar fi anul nașterii, al debutului, profesia și antecedentele literare ale semnatarului pentru a ușura astfel contextualizarea apariției și a provoca orizontul de așteptare al lecturii. Despre Mircea Belu, autorul volumului de versuri **Balet într-un acvariu** știm doar că este actor la Timișoara. Ceea ce nu aflăm din recenta sa carte (nici măcar din poemul **Viața ca teatru**) este motivul extrem de incitant pentru care un actor căruia scena îi oferă posibilitatea să se exprime prin întreg trupul său și încă în roluri principale, caută culiscle umbrite ale paginii în care tinjește să joace doar roluri secundare sau episodice. Să fie poemul scris de actor o farsă pe care identitatea sa o joacă rolurilor pasagere interpretate în partiturile altor autori, un scenariu în care interpretul altor identități se răzbună devenind el însuși producător de roluri pentru alții? Deocamdată poemele lui Mircea Belu, dovedind o bună stăpînire a mijloacelor de versificație par mai degrabă capricii ale unei inteligențe cultivate, reflexii, uneori scînteietoare, de lecturi diverse („Sol"-datul marelui **a fi**, de exemplu), decît o corporalizare a cuvîntului cu mijloacele energeticii scenice, ca în cazul ilustrului său predecesor, Emil Botta.

● **Prin romanul Progresia Diana** pe care îl publică recent la Ed. Albatros, prozatorul Vasile Andru își statornicește un teritoriu stilistic și tematic unic, deocamdată, în literatura noastră tînără, prefigurat încă din 1983 prin cartea sa de proză scurtă **O zi spre sfîrșitul secolului** și accentuat cu romanul **Turnul** publicat în 1985, demersuri care înseamnă totodată o cotitură decisivă față de factura celor cinci cărți anterioare ale sale. Cei doisprezece „pași" ai romanului **Progresia Diana** deschid tot atîtea călătorii în destinul unor oameni sau colectivități planetare în intenția de a asigura fiecărui cuvînt al cărții echivalentul său în aurul trăit al autenticității, de a ține mereu la zi jurnalul unei mari speranțe în nesfîrșita sansă de regenerare a omului prin puterile sinelui sondat cu cele mai noi mijloace ale ingineriei biopsihice. Vasile Andru este unul dintre puținii noștri prozatori sincronizați prin scrisul lor cu uluitoarele aventuri ale omului în spațiile galactice și intracelulare, cu expansiunea cunoașterii științifice actuale

spre cele mai îndepărtate și tulburătoare granițe ale materiei cosmice și lăuntrice. Paginile recentului său roman pulsează după logica abisală a viului fiind astfel un laborator important în care se pregătește literatura unei cu totul alte paradigme.

ION ZUBAȘCU ■

R.I.T.L. — siglă a calității științifice

O nouă apariție a Revistei de istorie și teorie literară nr. 1—2/1987 — peste 350 de pagini de cultură, literatură, istorie, politică și etică, filologie și estetică — remarcîndu-se prin densitate, varietate, semnături de prestigiu, subiecte palpitante, amplitudine și profunzime a studiilor. Texte de Matei Mîlo, Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, E. Cioran, V. Băncilă, Michel Butor, articole dedicate lui Heliade, Budai-Deleanu, Creangă, M. Sadoveanu, V. Voiculescu, postmodernismului și Școlii ardelene, hermeneuticii și lui Falstaff, psihologiei ori Spătarului Milescu, lui Al. Philippide, Ivasiuc și Baconsky, apoi confesiunile lui H. Schirnbeck, M. Zaciu și ale Luciei Demetrius, Eugen Ionescu — posibil traducător al lui Arghezi, continuarea traducerii din Heidegger (**Sein und Zeit**) și episodul VIII din jurnalul politic al lui O. Goga — iată doar schița unui sumar de-a dreptul amețitor, semnat de peste 60 de literați din țară și de peste hotare. Între aceștia : Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Edgar Papu, Pierre de Boisdeffre, Ov. S. Crohmălniceanu, Linda Hutcheon, A. Marino, V. Răpeanu, O. Paler, G. Liiceanu, A. Pleșu, Răzvan Theodorescu, Dan Hăulică, Marin Sorescu. **(T. Radu).**

O inadmisibilă derogare de la calitate

Precizările Editurii Eminescu

Referitor la nota „Pagini albe..." semnată Carmen Dumitrescu, apărută în revista **Flacăra** nr. 5 din 5 februarie 1988, Editura Eminescu face următoarele precizări :

— Conform contractelor de executare de lucrări poligrafice nr. 1/1987, aprobate prin dispoziția C.C.E.S. nr. 428 din 8.IX.1975, p. 3, articolul 9, paragraf 11 **Recepția tipăriturilor**, răspunderea pentru defectele semnalate la lucrarea Marcel Mihalovici „Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni" revine integral Întreprinderii Poligrafice „13 Decembrie 1918" București — unde a fost tipărită lucrarea.

— Conducerea editurii constatînd în primele zile ale anului 1988 că dintr-un număr de douăzeci exemplare cumpărate de la librăria M. Eminescu — București, trei din ele prezentau grave defecțiuni : coli imprimate pe o singură față, coli lipsă, coli duble etc., s-a deplasat imediat la Tipografia „13 Decembrie" semnalînd aceste intolerabile defecțiuni și predînd serviciului C.T.C. al numitei tipografii exemplarele defecte.

— Serviciul C.T.C. s-a angajat să verifice în depozitul Întreprinderii de Difuzare a Cărții și pe rețea dacă mai există exemplare cu defecte. Am arătat că măsura deși binevenită este aleatorie deoarece în momentul respectiv, dat fiind marele interes al publicului pentru această lucrare, tirajul era practic epuizat.

— Editura Eminescu a primit și alte sesizări telefonice cu privire la defecțiunile calitative ale execuției poligrafice ale tirajului la această carte.

— Editura Eminescu roagă cititorii care posedă exemplare cu defect, să se adreseze Întreprinderii Poligrafice „13 Decembrie 1918" București, str. Grigore Alexandrescu 89—97, sector I, telefon 11 39 30.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

terdisciplinaritate a cercetării lumii prin prisma culorilor ei.

Deschizîndu-se cu un util alfabet al culorilor, lucrarea prospectează în continuare subtilele efecte ale cromaticii diverse asupra fiziologiei și psihicului uman. Fiecărei culori îi sînt stabilite cu exactitate influențele asupra presiunii sanguine, tonusului muscular, respirației, metabolismului etc, și în egală măsură asupra mecanicii psihice, făcîndu-se extrem de utile recomandări, pe baza acestor observații științifice, de utilizare în industrie și în amenajarea locuinței, capitolul acesta — ca și următoarele, de altfel, — avînd farmecul și eficiența unei adevărate „cărți de bucate" a bucătăriei cromatice, fiecare „rețetă" de hol, baie, cameră de copii, sufragerie, dormitor etc, demonstrînd că amenajarea unei ambianțe moderne, optimizatoare este nu numai o artă, ci mai degrabă o meticuloasă și riguroasă știință. Lucru care rămîne perfect valabil și pentru estetica vestimentației.

Aceeași importanță o are folosirea programată a culorilor în stimularea învățării și creativității, autorul adunînd un bogat material experimental în sprijinul ideii că vizualizarea cromatică armonizată cu firea individuală are importante funcții de potențare a inteligenței și imaginației în procesul complex de învățare și creație, în școli, laboratoare, cabinete, săli de studiu, atît în cazul copiilor cît și al adulților. Cel mai amplu capitol al cărții valorifică bateria de experimente bazate pe testul cromatic Lüscher privind prospectarea universului nostru interior pornind de la preferința personalizată față de unele culori, „sesizarea, identificarea și interpretarea semnificațiilor psihologice și psihofiziologice ale relațiilor complexe dintre dinamica personalității și culoare". Pavel Mureșan configurează în acest capitol un adevărat tabel Mendeleev al culorilor în care fiecărei nuanțe îi sînt stabilite valențele și indicîle de consonanță cu universul nostru afectiv, proprietăți analogice cu ceea ce în fizica particulelor elementare se numește „forța de culoare".

Fiind o sinteză a cercetărilor actuale, românești și străine, asupra implicațiilor diverse ale culorii în viața individuală și socială adăugîndu-se unor studii anterioare, semnate de P. Constantin, M. Golu, A. Dicu, A. Antal și alții în domeniul extrem de incitant al relațiilor dintre aceste forțe benefice ale lumiții și comportamentul uman, confortul și ambianța cotidiană ale omului contemporan, noua carte a profesorului Pavel Mureșan, scrisă într-un stil agreabil și captivant pentru toate categoriile de cititori, are toate atributele să ateste în cercetarea românească actuală existența unei noi științe interdisciplinare care s-ar putea numi **aromologia.**

ZUBAȘCU I. ■

Cine știe, cunoaște

Informația este un concept seducător pentru viața spirituală a acestui sfîrșit de secol. În plan practic, pornind de la informație s-au născut știința și industria computerelor; în plan teoretic, s-a cristalizat o filosofie a informației și există demersuri de reformulare a epistemologiei într-o disciplină care să integreze teoria comunicației, lingvistica, psihologia într-o teorie unitară a informației; în planul doctrinelor sociale, a făcut carieră teza despre societatea informațională în care utilitatea informației și organizarea centrală pentru producerea informației vor avea caracterul fundamental al unei suprastructuri și capitalul de cunoștințe va predomina asupra capitalului material în structura economiei. Justețea observației pe care o face Cornelia Bârliba, și anume că „procesul informațional este parte esențială a diviziunii sociale a muncii" (pag. 15) trimite la dificultatea oricărei abordări unilaterale a acestui proces. Și așa pentru că „informația este o altă formă fundamentală de existență a materiei, este calitatea evoluției, capacitatea de a atinge calități superioare". Prima parte a lucrării (în discuție*) își propune tocmai o argumentare a ideii că informația reprezintă o dimensiune esențială a vieții sociale, demersul Corneliei Bârliba fiind un excelent exercițiu

de observație subtilă asupra unor aspecte mai puțin abordate ale teoriei comunicării : colegiile invizibile (ca „modalități de informare complementară"), comunicarea prin canale extralingvistice (apelînd la o anume competență disponibilă a receptorului), pierderea de conținut în comunicare („vor beneficia de conținutul transmis acela care pot intra în dialog cu noua sursă de informații"), acomodarea informațională (cu problema „criteriilor de selecție a informației"). Concluziile Corneliei Bârliba se articulează, asemenea unei compuneri vectoriale, în rezultanta unică a existenței „informației de participare" : întrucît fiecare individ face parte dintr-un sistem comunicațional, „neutralitatea raportării la fondul social comun specific unei epoci istorice" este exclusă. Ca urmare, „informația de participare reprezintă deschiderea spre comunicare", „creează posibilitatea de acces pentru toți, prin accentuarea contactului și menținerea contextului".

Observînd că „informația și participarea progresează una în corelație cu cealaltă", era inevitabilă formularea problemei competenței informaționale — ca element condițional al participării și eficienței acțiunii. În acest fel, conjuncția (care dă și titlul lucrării) dintre informație și competență devine cît se poate de logică. Ea este precedată de o analiză pe care autoarea o întreprinde, ca și în cazul conceptului de infogmație, și asupra celui de competență, observînd că acest termen „a părăsit sfera unui limbaj apreciativ și a devenit o categorie în plin proces de nuanțare și stabilire a unor rezonanțe în sfera abordărilor științifice". Mai mult decît atît, prin trăsăturile sale (abilitate de a comunica, permeabilitatea informațională, loialitatea față de informație, simțul oportunității în comunicare), competența informațională reprezintă cu adevărat „o matrice culturală, un model cultural".

Studiul Corneliei Bârliba „repetă" algoritmul pe care autoarea îl consideră drept ax al oricărui proces de comunicare : transpune datele în informație, informația în cunoaștere și cunoașterea în semnificație ; adică este drumul unui demers caracterizat de erudiție, spirit analitic și forță de concentrare pe subiect : cine știe, cunoaște.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Iată cum a crescut, iată cum crește

PUTEREA ECONOMICĂ A JUDEȚELOR PATRIEI

„Să privim harta economico-socială a patriei noastre, noile orașe, comune, noile platforme industriale!" — ne îndemna, chiar zilele trecute, tovarășul secretar general al partidului, de la înalta tribună a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Privind chipul nou al țării, realizăm uriașele transformări petrecute în ultimii ani, chiar sub ochii noștri. Sistematizarea teritoriului, dezvoltarea și modernizarea localităților țării, organizarea și edificarea unui anume cadru, construit cu menirea de a asigura un înalt nivel de civilizație, s-au înscris, de la bun început, ca parte integrantă a unei strategii unitare, de largă perspectivă, privind dezvoltarea multilaterală a României, creșterea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Fundamentată pe concepția profund științifică a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și promovată cu consecvență în întreaga perioadă ce a urmat Congresului al IX-lea, politica de dezvoltare armonioasă a teritoriului, de repartizare rațională și echilibrată a forțelor de producție s-a îmbinat organic cu un amplu proces de sistematizare a teritoriului, a localităților, de creare în toate zonele a unei baze materiale menite să asigure o deplină egalitate economico-socială tuturor cetățenilor României socialiste. Este un fapt de necontestat, dezvoltarea fără precedent a României nu ar fi fost posibilă dacă nu s-ar fi ținut seama de cerința obiectivă a creșterii puternice a forțelor de producție, ce antrenează evoluția rapidă a tuturor laturilor vieții economice și sociale.

În magistralul său raport prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 14—16 decembrie 1987, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiia istoricele succese obținute în edificarea societății socialiste de către poporul nostru. Producția industrială era la finele anului trecut de 120 de ori mai mare decît în anul 1945 — urmare firească a importantelor investiții, a realizării marilor întreprinderi și platforme industriale. Organizarea pe baze socialiste a agriculturii, investițiile acordate au însemnat nu doar creșterea de aproape 9 ori a producției agricole, ci și transformarea radicală a vieții oamenilor de la sate. Pe aceleași baze au fost asigurate creșterea de circa 33 de ori a venitului național, de circa 20 de ori a avuției naționale, sporirea retribuției oamenilor muncii de circa 13 ori.

Un moment hotărîtor în această permanentă evoluție l-a constituit, fără îndoială, Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1967 și noua împărțire teritorial-administrativă a țării. „Anul acesta — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se împlinesc 20 de ani de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, de la desființarea raioanelor și regiunilor, de la simplificarea organizării teritorial-administrative și organizarea județelor, ca unități de bază în conducerea activității teritoriale. Viața a demonstrat pe deplin justețea acestor măsuri! Tocmai pe aceste baze am putut să asigurăm amplasarea mai rațională a forțelor de producție pe întregul teritoriu, dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării, crearea celor mai bune condiții de dezvoltare economico-socială și de asigurare a deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei noastre".

S-a acordat permanent atenție apropierii nivelurilor de dezvoltare economico-socială a județelor, dezvoltării în ritmuri alerte a celor rămase în urmă. Valorificarea complexă și eficientă a potențialului lor material și uman și-a spus pe deplin cuvîntul. Și, iată, că astăzi s-a ajuns ca în 17 județe volumul total al activității economice să se situeze între 80,1 și 100 miliarde lei, iar în alte 15 județe să fie depășite aceste 100 miliarde. Să nu uităm, în anul 1968 34 de județe își situau volumul activității economice sub cifra de 40 miliarde lei. Relevant ni se pare, de asemenea, faptul că astăzi întreaga producție industrială a anului 1965 se realizează în mai puțin de două luni.

Vastul program de irigații și îmbunătățiri funciare realizat în agricultură, alături de introducerea celor mai recente cuceriri ale științelor agricole, modernizarea sectorului zootehnic au condus la obținerea unor producții agricole, an de an sporite.

Dezvoltarea în ritm intens a ramurilor de bază ale economiei, creșterea bazei de materii prime și energetice, intensificarea transportului de marfă și călători în condițiile amplificării și modernizării rețelei de transport, toate acestea se reflectă în schimbările produse în structura socială, în creșterea populației ocupate și distribuția acesteia pe ramuri de activitate. Numai în perioada ce a urmat Congresului al IX-lea al partidului au fost create circa 3,2 milioane de noi locuri de muncă, în activități neagricole, o mare parte dintre ele revenind județelor ce prezentau inițial un nivel mai redus de dezvoltare economică: Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Dîmbovița, Gorj, Sălaj, Vaslui, Vîlcea.

Complexul proces de dezvoltare, de repartizare rațională și echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării, a fost însoțit de vasta activitate de sistematizare și urbanizare. Conceput și realizat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, programul național de sistematizare a teritoriului și localităților promovează o concepție nouă, modernă, integrată și ea organic în strategia de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. Întreaga țară a cunoscut intensul proces de reconstrucție și modernizare. Dotări social-culturale și tehnico-edilitare, locuințe moderne și confortabile te întîmpină astăzi la tot pasul, în orice colț de țară te-ai afla.

Procesul de urbanizare, fenomen complex, nu poate fi măsurat numai prin creșterea numărului locuitorilor orașelor. El trebuie considerat, fără doar și poate, prin prisma transformărilor structurale ce au cuprins toate localitățile. Civilizația și confortul sînt astăzi trăsăturile esențiale ale fiecărei așezări din patria noastră nouă. „Trebuie să avem în vedere — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, că apropierea condițiilor de muncă și de viață ale populației de sate de cele ale populației de la orașe trebuie să se realizeze pe seama ridicării nivelului de viață al satelor. Urbanizarea nu trebuie să însemne concentrarea unui număr mai mare de populație în orașele existente, ci ridicarea condițiilor de viață ale comunelor la nivelul celor din localitățile urbane".

Dacă în anul 1965 existau în România doar 183 de orașe, acum numărăm 237. Numărul populației care locuiește în municipii și orașe a crescut și el, de la 5,7 milioane la 11,8 milioane, ponderea populației orășenești fiind acum de 51 la sută, față de 30 la sută cît se prezenta ea în 1965. Alături de orașe ca București, Cluj-Napoca, Ploiești, Iași, s-au dezvoltat o serie de orașe cu funcțiuni complexe, puternice centre urbane, cu populații ce depășesc 200 000 locuitori: Craiova, Constanța, Brașov, Galați. Obiective industriale importante, amplasate în orașe cum ar fi Pitești, Piatra Neamț, Bacău, Slatina, Rîmnicu Vîlcea, Tîrgu Jiu, Slobozia, au transformat și aceste foste mici orășele de provincie în importante centre industriale și social-culturale, cu viață trepidantă. Au apărut pe harta noastră noi centre ale industriei extractive. Motru, Rovinari, Bălan, Moldova Nouă, Borșa, Baia Sprie, Cavnic sînt astăzi puternice orașe muncitorești.

Un număr însemnat de localități rurale sînt — și ele — în curs de urbanizare. Importantele investiții industriale, dotările social-culturale și tehnico-edilitare, construcțiile de locuințe moderne și confortabile au făcut din localități cum ar fi Colibași (județul Argeș), Sascut (județul Bacău), Pecica (județul Arad), Ianca (județul Brăila), Plenița (județul Dolj), Podu Iloaiei (județul Iași) adevărate orașele agro-industriale sau industrial-agrare. Majoritatea orașelor țării îți oferă astăzi imaginea unor așezări moderne, în care noul a știut a se îmbina armonios cu trăsăturile specifice locului. În ultimii 22 de ani două treimi din populația urbană s-au mutat în apartamente noi, numai în cincinalul 1981—1985 fiind date în folosință peste 750 000 locuințe. Zestrea noastră s-a îmbogățit continuu, cu creșe și grădinițe, școli generale și licee, instituții de învățămînt superior, dispensare și spitale, case de cultură, cluburi și instituții artistice, spații comerciale și prestări de servicii. Parcurile, terenurile de sport, locurile de joacă pentru copii evidențiază și ele preocupările pentru îmbogățirea aspectului general, pentru sporirea confortului de fiecare zi. N-am putea, privind chipul nou al țării, să nu ne oprim din nou, fie chiar și pentru o clipă, asupra Capitalei, a restructurării sale urbanistice de mare anvergură. Prestigioasele construcții cum ar fi metroul, amenajarea complexă a rîului Dîmbovița, pasajele rutiere denivelate, noul centru politico-administrativ, ne stau chezaș că pînă în anul 1990 cel mai mare oraș al țării va deveni o capitală ultramodernă, demnă de noua României socialistă. „Bazîndu-ne pe realizările pe care le-am obținut — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii — avem tot dreptul să vorbim de justețea politicii partidului, de marile realizări ale poporului nostru în construcția socialistă. Toate acestea demonstrează forța creatoare a unui popor care a lichidat pentru totdeauna cu exploatarea și inegalitatea, a devenit pe deplin stăpîn pe destinele sale și-și făurește în mod liber, conștient, viitorul său socialist și comunist".

LIANA MOLNAR

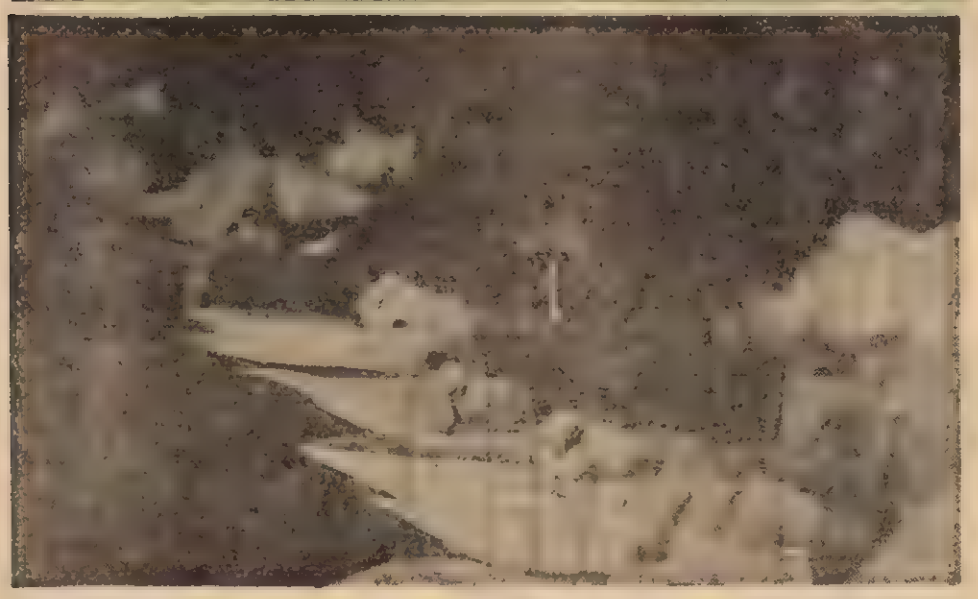

În ultimii douăzeci de ani, școala superioară românească a fost regîndită pe baze noi : ea răspunde nu numai la marile întrebări ale lumii, ci și la întrebările de fiecare zi

Fotografii de PAUL AGARICI

Școala cu fața spre întrebările vieții

De cîte ori privesc aglomerația și efervescența generate de examenul de admitere în învățămîntul superior mă gîndesc la sudoarea cu care se cîștigă un loc în amfiteatrele unei facultăți. Mulți socotesc izbînda o mare cinste și este, dar totdeauna m-a fascinat bucuria pe care ți-o poate prilejui studența. De multe ori m-am gîndit că fără să o fi trăit n-aș fi cunoscut una din marile înălțimi ale vieții. Sigur, sînt oameni care se nasc, învață și se realizează profesional și familial fără să fi văzut nici Mont Blanc-ul și nici Everestul, care n-au privit de aproape sau n-au cucerit asemenea înălțimi. Dar studența este una din cele mai frumoase înălțimi spirituale pe care o poți atinge în anii care urmează sfîrșitului de adolescență. E perioada în care înveți cel mai mult, cînd o faci de plăcere, cînd urmînd exemplul unui dascăl aplecat peste marile întrebări ale lumii simți că limitele cunoașterii sînt niște convenții, că poți și tu să completezi cu un grăunte de înțelepciune și sudoare marile cîștiguri ale minții omenești. De la școala obligatorie, se trece la învățatul de plăcere, la instrucția într-un domeniu fascinant — cel care te atrage ca un magnet misterios și te-a ales pe tine dintre atîția spre a-ți răsplăti ostenelli, neliniști și încercări curajoase. Studența e un mod de a învăța nu numai carte. Înveți sentimentul răspunderii, înveți să mergi pe picioarele tale, dar nu atît pentru tine cît mai ales pentru cei-lalți. De-a lungul anilor am văzut studenții în toate ipostazele. De la cursuri pînă la examene și de la aerul lor de trubaduri din timpul liber pînă la activitățile culturale de cel mai rafinat gust. Cu mulți ani în urmă studența avea și o parte de poezie, privită însă în sens peiorativ. Spuneai student și înțelegeai veselie, excursii, dans și povești frumoase. Numai vîrfurile se scufundau în cărți. Dar vremea a adus schimbările de rigoare. Școala superioară a fost chemată să răspundă nu numai marilor întrebări ale lumii, ci și întrebărilor imediate ale vieții de fiecare zi. Densitatea studenției și răspunderile ei au crescut vertiginos. Nu școala în sine, nu cercetarea gratuită, nu o viață fără griji pe banii semenilor, ci putere de muncă în a răspunde cu promptitudine nevoilor societății. Învățămîntul și-a adăugat cercetării și o a treia componentă-producția. Toate facultățile tehnice au ajuns să posede ateliere școală care în multe cazuri pot concura diferite întreprinderi de profil, nu numai ca aparatură, dar și ca înzestrare cu documentație, cu specialiști, ba chiar și ca nivel calitativ al producției. În multe laboratoare și ateliere școală au fost puse la punct tehnologii și aparate pe care industria le-a privit întîi cu mirare și mai apoi le-a generalizat cu satisfacție. Școala superioară românească a fost regîndită pe baze noi. Ea mai seamănă foarte puțin cu cea de acum douăzeci de ani și n-are mai nici o legătură cu modul ei de a fi între cele două războaie. Densitatea studenției a crescut pe măsură ce nevoile societății s-au înmulțit iar nivelul specialiștilor a atins cote aproape incredibile. Cu onestitate, mulți dintre noi, în fața unui sever examen de conștiință ar trebui să recunoaștem că, în fața exigențelor de acum, cu greu am mai putea face față. Școala cu fața spre problemele vieții — iată un mod de a învăța mai greu dar mai cu folos pentru timpul nostru. De știința fiecărula depinde mîine modul de a munci al unor semeni, de pricepera unui licențiat depind organizarea și performanțele unei instituții sau ale unei părți. Răspunsul la întrebările studenției nu trebuie dat peste ani. De ei este nevoie acum. În timpul studiilor și imediat după terminarea lor.

Cine nu regretă că n-a făcut mai mult în studențe pentru îmbogățirea cunoștințelor sale, fie că se mulțumește cu puțin, fie își amînă clipele de luciditate. O asemenea atitudine provine din multe lucruri opționale pe care le implica studența de odinioară. Azi ritmul școlii e altul. Nu lasă loc pentru nici un regret. Școala superioară trebuie să răspundă acum și să pregătească specialiștii pentru frontul cunoașterii și al producției cu sentimentul că bătălia a început de ieri.

CORNEL NISTORESCU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Printre marii fizicieni ai lumii

„Cel tineri trebuie să știe că, în definitiv, ce-i mai bun de făcut pe pămînt este tot știința, tehnica și arta, pentru a găsi adevărul, binele și frumosul".

Aceste cuvinte fac parte din lecția de deschidere a cursului de fizică ținut la Politehnica „Gheorghe Asachi" din Iași, la 14 octombrie 1939, de către profesorul Ștefan Procopiu, cel mai de seamă discipol și continuator al fondatorului școlii de fizică de la Iași, venerabilul Dragomir Hurmuzescu. De altfel, eminentul specialist al acestei științe care a fost academicianul Șerban Țițeica nu ezita să spună, cu prilejul unei omagieri academice, că aportul științific al lui Ștefan Procopiu „îl situează printre marii fizicieni ai lumii, deschizători de drumuri în fizica modernă".

De altfel, fecunditatea creației sale științifice s-a dovedit și printr-un fapt concret deosebit de semnificativ. La doi ani după moartea sa, agențiile de presă au anunțat că în S.U.A. s-au cònstruit noi tipuri de memorii electronice, cu fir feromagnetic, de capacitate foarte ridicată — pornindu-se de la o descoperire a savantului român, anume „efectul Procopiu".

Ștefan Procopiu (19/30 ianuarie 1890 — 22 august 1972) s-a născut la Bîrlad, în familia unui modest funcționar de tribunal. Aici a urmat liceul, fiind clasificat întîiul (1908), iar la Universitatea din Iași a obținut licența în științe, specialitatea fizică (1912), începînd să publice lucrări științifice încă din studență. O bursă de studii îi dă posibilitatea mai tîrziu să se specializeze la Paris (1919—1924), beneficiind de îndrumarea unor savanți cunoscuți, ca Marie Curie, Paul Langevin, Ch. Fabry, Gabriel Lippmann, A. Cotton; aici își susține și doctoratul cu teza *Sur la biréfringence électrique des suspensions* (1924).

Cariera sa didactică, însumînd patru decenii, și-o începe la Iași, în 1912, ca asistent la catedra maestrului său Dragomir Hurmuzescu, pe care îl va urma apoi cîțiva ani și la București. Între 1925 și 1962, el este profesor de gravitație, căldură și electricitate la Universitatea din Iași, predînd mult timp și la Școala Politehnică, afirmîndu-se ca un îndrumător eficient al creației științifice, organizator necontestat al unei etape noi, superioare, a școlii de fizică ieșene și promotor însuflețit al vieții culturale a orașului (a fost membru al Comitetului de Direcție al Teatrului Național din Iași, colaborator la revistele „Viața Românească" și „Însemnări ieșene", membru în conducerea „Revistei științifice «V. Adamachi»"). Ca decan al Facultății de Științe din Iași și al Facultății de Electrotehnică a Politehnicii din Iași, a avut un rol important în modernizarea laboratoarelor respective. A fost membru corespondent (din 1948) și membru titular (din 1955) al Academiei R.S.R., a numeroase alte academii și societăți științifice străine, printre care Societatea Franceză de Fizică. Premiul de Stat i-a distins în 1964 lucrările, mai vechi și mai noi, privind magnetonul atomic.

Aria sa de preocupări științifice, cu importante aspecte aplicative, a fost extrem de largă, cuprinzînd contribuții fundamentale în magnetism, electromagnetism, electricitate, electrotehnică, electrochimie, optică, spectroscopie, căldură, termodinamică etc., fiind și autor de invenții.

Astfel, pe baza unor cercetări începute încă din 1911 (penultimul an al studenției) și finalizate într-o lucrare din 1915, el identifică tensiunea electromotoare de mișcare, importantă, între altele, în explicarea și aplicațiile electroforezei. Tot de timpuriu, pornind de la teoria cuantelor elaborată de Max Planck, izbutește să identifice „cuanta de magnetism", dînd expresia teoretică a momentului magnetic al electronului. Aceasta reprezintă descoperirea magnetonului atomic, și este publicată în decembrie 1912 în revista în limba franceză a Universității din Iași, de circulație internațională, (savantul avea pe atunci 21 de ani!). Ulterior, Niels Henrik David Bohr a identificat în mod independent același fenomen, care a primit denumirea magnetonul Bohr-Procopiu (dicționarul „Who's Who in Science" recunoaște prioritatea savantului român în această descoperire). Reluînd aceste lucrări în 1954, Procopiu a elaborat o metodă experimentală de determinare a magnetonului, pe care ulterior a și perfecționat-o, omologată pe plan național și mondial.

Dar să revenim la descoperirile timpurii, care, cum am văzut, l-au adus de foarte tînăr o celebritate binemeritată, de asemenea înscrierea numelui său în terminologia științifică internațională. În 1921, cînd avea 31 de ani, o nouă contribuție a sa atrage atenția cercurilor științifice. Ștefan Procopiu descoperă un important fenomen optic: depolarizarea longitudinală a luminii de către soluțiile coloidale și suspensiile cristaline; acesta prezintă o însemnătate deosebită în studiul coloizilor, a precipitatelor cristaline, a structurii protoplasmei celulei vii; cu mult mai tîrziu, în 1939, A. Boutaric și J. Breton aveau să numească acest efect fenomenul Procopiu, așa cum este astăzi cunoscut în știință.

„Experimentator încercat, înzestrat cu o rară intuiție, cu o mare putere de muncă, cu o inteligență sclipitoare, cu o mare putere de sinteză, cu o bogată imaginație, cu o mare putere de muncă

Lecția

(Urmare din pagina 9)

de a nu „arde" toate la un loc într-o idee, într-o viziune singulară.

La sfîrșitul secolului trecut, cînd savantul își conturase deja traiectoria astrală pe bolta culturii, un alt astru își începea ascensiunea, degajînd acea luminozitate incandescentă, specifică iviriî. Astrul ce abia se ridica de la orizont se numea Nicolae Iorga, „răzvrătit" că în calea ascensiunii lui întîlnise ceva semnale cosmice pe care nu le putea descifra.

Despre ce, anume, era vorba? **„Astăzi am luat cunoștință de raportul d-lui Tocilescu, care reproduce în întregime părerea D-voastră asupra lucrării ce am prezentat la premiu — îi** scria Iorga lui Hasdeu la 19 mai 1899. **Ea dovedește, dacă știați cine e autorul manuscriptului, o lipsă în sentimentele morale ale aceluia care a judecat ; dacă nu-i știați, și aș dori să fi fost așa, / dovedește / o lipsă în puterea de apreciere..."**

La numai 28 de ani, viitorul savant avea, prin urmare, ambiția să obțină un premiu al Academiei, ambiție justificată într-un fel de impresia deosebită făcută, pînă atunci, asupra calităților sale excepționale de cercetător istoric și om de cultură. Emfaza, lipsa de autodefinire graduală și de condescență spirituală față de „maestrul" său, intrat în cel de al șaptelea deceniu al vieții, sînt explicabile, dacă luăm în considerație — mai ales — sinceritatea și francheța tînărului Iorga.

„Acesta e scopul ultimilor rînduri ce veți primi de la mine — își încheie el scrisoarea —, **rînduri pe care, scriindu-le cu o sinceră durere, eram dator să le scriu".**

Savantul ar fi putut foarte ușor să nu-i răspundă, sau să-i scrie în termeni reci, drastici, sancționabili, dar a preferat nu atît ponte să dea o lecție de „morală" tînărului om de cultură, cît să-i facă să înțeleagă, că, oricîte ambiții și pretenții ar avea un slujitor al științei și culturii, acestea nu pot totuși fi impuse cuiva, mai ales, unuia care știa destul de bine ce înseamnă o lucrare științifică.

„Oricare altul în pozițiunea mea — îi răspundea savantul — **ți-ar înapoia fără răspuns originalul scrisorii D-tale.**

N-o fac încă, fiindcă nu încetez de a-ți păstra aceeași simpatie, pe care ți-am manifestat-o totdeauna."

Fiind vorba de o lucrare, supusă reticențelor de formă specifice unui concurs de premiere, mentorul a referat-o ca pe oricare alta căci și spune : **„te asigur că nici nu bănuiam măcar că D-ta ai fi autorul manuscriptului în chestiune".** Oricum, **profesorul** nu făcuse altceva decît să se aplece asupra ei cu conștiința etică a profesionalității sale : **„în orice caz însă, în privința acelui manuscript eu mi-am expus părerea mea cea obiectivă".**

Este cert, că „mentorul" pretindea mai mult de la „discipol", cunoscîndu-i posibilitățile, întrucît spune mai departe : **„Ești foarte tînăr încă, ai dreptul deocamdată de a te mai poticni, vei răscumpăra în viitor greșala prin multe lucrări solide, ai și răscumpărat-o deja, în parte, prin activitatea D-tale din trecut ; pe scurt, după aprecierea mea, ești una din perlele junei generațiuni române".**

Asimilată aproape aperceptiv, scrisoarea „de adio" a tînărului învățat a devenit în mina marelui învățat un obiect, o dovadă a continuității relațiilor lor : **„Iată de ce scrisoarea d-tale** — încheie el — **în loc de a mă supăra, mi-a făcut numai „o sinceră durere", că nu m-aș fi din partea-mi de a-ți stringe mîna cu o adevărată amicie".**

Alăturarea acestor două epistole, punerea lor față-n față, ar putea părea la prima vedere și judecată, dacă nu bizară, cel puțin ciudată. Privite însă prin felul cum, după scurgerea anilor, figura lui B.P. Hasdeu s-a reflectat în memoria afectivă a savantului Nicolae Iorga, ele pot căpăta o cu totul altă semnificație. Astfel, la ședința Secțiunii istorice a Academiei Române, din 2 decembrie 1932, Iorga, vorbind despre „B P. Hasdeu ca istoric", îl considera pe „mentor" ca pe un învățat **„... care în atîtea domenii a fost deschizător de cale sau îmnoitor".**

Gazetar, scriitor, istoric, filolog, comparatist, folclorist — în toate aceste domenii cultura românească avea să-i înregistreze pe B.P. Hasdeu ca pe un remarcabil spirit științific.

Ca istoric, savantul este privit de Iorga, aflat de-acum și el pe culmea traiectoriei astrale, ca un impătimit al faptului, al datului istoriei. **„Rareori a simțit cineva o așa de manifestă plăcere în a aduce o contribuție pentru tălmăcirea unui fapt, pentru fixarea unui moment... Închis în problema sa, Hasdeu pare că nu se îndură a ieși dintr-însa, căutîndu-i toate fațetele și prinzînd într-însele toate razele de lumină".**

Sperăm și noi că, invocînd aceste mărturii de arhivă, am captat încă o rază a luminii pe care o împrăștie în cultura românească statura enciclopedică a celor care au fost B.P. Hasdeu și N. Iorga.

atelier literar

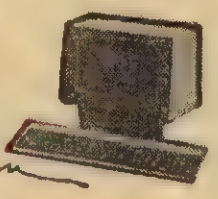

● **Francise Steruș**, București. Evident, pentru confecționarea textelor trimise dumneavoastră ați folosit un „computer" indeajuns de fiabil, dar pe care va mai trebui să exersați mult timp, pînă obțineți, inclusiv, semnele ă, ș, ț, pentru că altfel îl privați de o foarte importantă sumă de cuvinte. Nu ne îndoim de succes, dar punem sub îndoială orice rezultat obținut fără implicarea afectivului. Îl puteți face să se apropie de unele scheme proprii de gîndire, dar fiziologiei lui îi vor rămîne străine sentimentele și va sta perplex în fața unui răsărit de soare. Textul cel mai corect și mai ilustrativ este **Aștept** : „Șoaptă de vis obosit / pe drumul firelor de nisip, / cenușa-ntrebărilor strînse-ntr-un ochi, / anotimp tîlhar din vălie rece / te aștept cu priviri străine / de izbăvire...". Preferăm, totuși, **Bocancul.**

● **Oana Kadar**, București. Aient la sărbătorile din „grădinile" vecine, computerul ne avertizează că între timp ați sărit gardul la **Poșta ne / secretă** din **Suplimentul literar** (vezi nr. 4 din 30 ianuarie a.c.). Așadar, 1—0 pentru poetul Lucian Avramescu. Nu sîntem invidioși, rămîneți acolo. Din considerație pentru truda sa, întrerupem circuitele de opinie.

● **Tomin Paul**, București. Ne trimiteți „cîteva mici extrase din ampla epopee de peste 62 000 versuri", pe care, ne asigurați, ați terminat-o. Și adăugați : „Foile dactilografiate nu vor fi puse într-o ordine expre, ci vor fi lăsate în plic spre a ajunge la dumneavoastră cu sentimentul că îmi veți răspunde". Vă răspundem : ați depășit, cantitativ, **Iliada, Paradisul, Faust** etc., dar pentru a fi Homer, Dante sau Goethe va trebui s-o luați de la capăt.

● **Duțu I. Constantin**, Buzău. Înmînați textul personal Mihaelei. Numai așa vă veți convinge de valoarea lui.

● **Radu Ion**, Craiova. Vă mulțumim pentru gîndurile bune. Textele trimise sînt nesemnificative.

● **Ionescu Traian**, Băicoi. Ne pare rău, dar ceea ce scrieți dumneavoastră nu e poezie.

● **Crăciun Aurel**, Zătreni, Vîlcea. Computerul ne-a dat un răspuns care ne-a surprins și pe noi : poemele trimise nu sînt scrise de dumneavoastră. Nici scrise, nici transcrise. **Strigătul copilăriei** ar fi dovada cea mai la îndemînă, iar cea mai convingătoare rămîne **Delir.** Cine lucrează pentru dumneavoastră ?

● **Mihail Paulian**, Buzău. „Un Napoleon aș vrea să fiu / as face numai pace / și poezie-aș injecta / în mințile opace". Nu, nu-i bine să fiți Napoleon. Întrebați-l pe Goethe. Istoriei i-a ajuns unul singur.

● **Ion Albu**, Feteștigară. Computerul nu vă poate spune cîtă din tristețea conținută în poemele dumneavoastră e trăită și cîtă este închipuită. Noi credem că e în întregime o „poză" care nu vă reprezintă. Nu fiți grandilocvent. Nu sîntem noi cei care vă vor spune că sînteți poet. Cu un vers ca „Pustiu în deșert", sigur că puteți, cum o și faceți, să ajungeți pînă la Polul Nord, dar nu uitați : pustiul nu-i tot una cu deșertul, chiar dacă deșertul e mai întotdeauna pustiu.

● **Polici Ștefan**, Brăila. Sînteți ca un olar care, nesigur pe el, se oprește în fața cuptorului și turtește, uneori cu brutalitate, vase gata făcute. Poemul lui **Van Gogh** ar fi una din dovezi. Reveniți după ce considerați că prima „șarjă" a ieșit bine.

● **Mădălina Firănescu**, București. Din **Doina** dumneavoastră computerul a reținut începutul — „Foaie verde zîmbet de albastru, / ninge cu aripi de cal măiastru" — și a transcris, presupunem, corect : „Frunză verde de albastru / mă doare un cal măiastru", adăugînd autorul : Nichita Stănescu. Are și nu are dreptate : se poate pleca de la un text consacrat, cu condiția să-l depășiți. Nu-i cazul dumneavoastră.

● **Vacaru Laura**, Comănești, Bacău. Nu vă faceți iluzii, muzele nu caută pe nimeni. Frumos, dacă nu ar fi monotonia cadențelor, omagiul adus lui Nicolae Labiș. O tematică mai diversă și o mai bună stăpînire a prozodiei v-ar apropia mai mult de izvorul rivnitei Aganipe. **Apelul pentru planeta Pămînt** repetă cu stîngăcie, și deci e în plus, formula păunesciană, de acum consacrată. Reținem, deocamdată, două dintre poeme.

Mai trimiteți : Vlad Turburan, Timișoara.

Deocamdată nu : Grigore Neagu, Năvodari ; Mocanu Gine, Ovidiu ; Maftei Cristina, Brașov ; Dorobanțu Marius, Constanța.

Nu vă pierdeți timpul : Paul Barbu, Kopteaa Adrian, București ; Pauna Simona, Mizil ; Petru Abrudan, Boseig, Arad ; Simion Adalbert, Drobeta Turnu Severin.

DARIE NOVACEANU ■

Caii

Tăcerea-i respirată pînă-n zare.
Lucește-albastră gura sub cuvînt.
Sînt pedepsiți ? De ce dorm în picioare
caii frumoși, atîția cîți mai sînt ?

În frunze numai zvonuri, nici o știre.
Tropotul stins s-aude-n vis, pierdut alal.
O, soarele dînd buzna în privire !
Și iată, caii parcă nu sînt cai.

Ci unde le e coama vălurind sub stele,
să-l văd ca un incendiu curgînd peste omăt ?
Vai, caii goniND prin grădinile mele
de ce nu au aripi să zboare-ndărăt ?

Fîntîna lui Narcis

Ceremonii stelare pe cerul prea înalt,
fîntîna îmbătată de îngerescul chip
și munții se făcură cu toții de bazalt
și tot bazaltul lumii se prefăcu-n nisip.

Apoi veni Manole cu timpul într-o mînă,
tămăduind pe Narcis de neștiința lui,
și-o rezidi pe Ana în veșnica fîntînă,
în care astăzi nu e iubitul nimănui...

VACARU LAURA

Bocancul

Trebuie să recunoaș :
sanda, obială, cizmă și bocanc,
genealogia voastră e și a mea.
Am străbătut împreună istoria,
călcînd fără tihnă
pe cadavrele inamicilor și florilor,
prin colb, noroi sau apă ;
într-o frenezie nebună
striviți-am zîmbet și libertate.
Am obosit... Vreau să umblu iară
desculț și nevinovat.

FRANCISC STERUȘ

PE URMELE VECHILOR CIVILIZAȚII

Fascinația antichității

Civilizațiile care au înflorit în cornul acesta de Planetă unde-i nodul dintre Europa, Asia și Africa, l-au preocupat în cel mai înalt grad pe marele orientalist și descifrator de texte care a fost multregretatul Constantin Daniel. Priceperea și eforturile sale au dat roade de substanță. Rezultatele obținute de C. Daniel în luminarea unor aspecte fundamentale ale scrierii și textelor din această zonă îi conferă un loc de mare prestigiu între specialiștii mondiali în problematica civilizațiilor dispărute.

În campaniile sale de bilnde cuceriri științifice, C. Daniel a pornit dinspre civilizațiile de dincolo de fruntariile românești — vechiul Egipt, Fenicia, lumea aramaică, cea asiro-babiloniană, Sumerul etc. — venind către casă și dînd, cu Zalmolxe (în curs de apariție în volum) și descifrarea inscripțiilor de la Basarabi — prima atestare scrisă a limbii române — măsura înțelegerii superioare a trecutului din preajma și din interiorul spațiului românesc.

Se va scrie despre Zalmolxe, se va scrie multe despre inscripțiile de la Basarabi.

Cartea ce ne preocupă acum, apărută la Editura Sport-Turism în 1987, este consacrată civilizațiilor din vecinătatea imediată sau mediată a Daciei, Romei și Greciei antice care fac istoria celor 3—4 milenii de dinaintea erei creștine. Un savant mare și modest stăpîn peste o lume de simțuri, aduce sub ochiul publicului larg informații bogate și limpezi, înțelept desprinse dintre vastele sale cunoștințe de rigurosă și, adesea, inaccesibilă specialitate.

În cuprinsul a 10—20 sau, rar 30—40 de pagini, C. Daniel dă contur unei întregi civilizații, crescute de-a lungul a sute și mii de ani. Ne prezintă cadrul geografic, istoria, relațiile cu vecinii, caracterul populației, limba, credințele, arta etc. Informații esențiale, concentrate în capitole mici, pline de substanță ; și nu uscate sau convenționale (de genul articolelor de enciclopedie), ci mustind de viață, alerte, acaparatoare precum o poveste din altă lume.

„Țara Kuș" a africanilor de culoare. La sud de Egipt, dincolo de prima cataractă a Nilului (azi Assuan) se află Nubia — „țara aurului". Prin anii 1580—1314 î.e.n. ajunge o provincie egipteană cu același nume, avînd căpetenie pe „fiul de rege Kuș." La începutul secolului VIII î.e.n apare în locul provinciei Nubia un stat nou — Țara Kuș (în limbile egipteană și semite) sau Ethiopia (în greacă). Autorul face o comparație oportună arătînd că acest mare stat african s-a fondat (și dispunem de inscripții din acea vreme — secolul VIII î.e.n.) concomitent cu Roma (753 î.e.n. ; primele inscripții latine datînd abia de la anul 600 î.e.n.), Cartagina (814 î.e.n., cu texte în feniciană mai vechi), Grecia (la 776 î.e.n. a avut loc prima olimpiadă, cu care încep date sigure în istoria **polisurilor grecești).** Mulți au negat faptul că negrii ar fi putut întemeia un stat mare înaintea Romei, înaintea germanilor, care au creat state proprii abia în sec. IV—V î.e.n. Adăugăm : statul dac este atestat, sub o formă putem spune convingătoare, deși indirectă, încă prin secolul VI î.e.n., cînd tratează în mod specific vizita lui Darius (514 î.e.n).

Este semnificativ că acești kușiți (sau ethiopieni) credeau că „ei au fost cei dintîi dintre toți oamenii". Și băștinași ; cei mai înalți și cei mai frumoși oameni din lume. Mulțumiți cu ce-aveau, nu doreau să adauge alte ținuturi la țara lor proprie. Evlavioși (spune Homer), au fost răsplătiți să nu îndure niciodată stăpînirea năvălitorilor. Aveau o regină **Kandake.** Imperiul egipteano-kușit devine cea mai vastă putere din lumea antică prin secolele VIII—VII î.e.n. avînd relații cu Roma, China, India. C. Daniel arată că scrierea kușită este superioară scrierilor semite (fiindcă notează vocalele și desparte cuvintele). Regatul kușit dispare în anii 330—340.

Un subcapitol interesant : **Unde a fost legendara „Țară a preotului Ioan"?** — ce hrănea speranța, în tot cursul evului mediu, că se va putea ajunge la o alianță antimusulmană între statele creștine din Europa și această țară. C. Daniel sugerează că aceasta ar fi Makuria-Ethiopia, locuită de africani negri.

Secțiunea următoare — **Arabia Felix și civilizația sud-arabică.** Unde-s azi cele două state Yemenite (yemen (arabă) — „partea dreaptă", erau pe „dreapta" cum se cobora din nord). Străveche civilizație (mileniul II î.e.n.) și înfloritoare. Furnizorii smirnei și tămîiei pentru templele egiptene. Herodot știa că „arabii mai mult, decît oricare popor își respectă angajamentele". Cele mai vechi inscripții : sec. IX î.e.n., scrierea preluată de la cananeeni. Regatele antice din Arabia Sudică : Ma'in, Saba (popor fabulos și bogat), Qataban și Hadhramaut Civilizația originală ce s-a dezvoltat timp de două milenii, în era veche, în sudul Arabiei a reușit să fie cunoscută abia în secolul trecut.

Sodoma și Gomora — un capitol pasionant. Devastarea cetăților (anul 1900 î.e.n.) printr-un cutremur, prăbușiri geologice de teren și „revărsări de pietre și foc". Practicile inospitalității la Sodoma : „locuitorii dărnuiau nevoiașilor care treceau prin Sodoma cîte o cărămidă de aur, dar nu le dădeau nimic de mîncare, încît străinii mureau de foame, după care localnicii își luau cărămizile înapoi". Luptele cu sumerienii, elamiții și guttii (guttii dispar din izvoare în mileniul al III î.e.n ; ...geții ?...).

LIVIU PETRINA ■

(Continuare în numărul viitor)

Succesc pc portativ

(Urmare din pag. 9)

sonor. Se relevă, deasemenea, echilibrul și știința construcției generale și a fiecărei părți, polifonia integrată în perimetrul modurilor specific românești, o mare varietate ritmică, toate la un loc fiind puse în favoarea etalării unei ideatici cu reale dimensiuni filosofice. În sfîrșit, iată că *Joszef Hencz*, prin „Cîntece despre și pentru pace" („S-a mutat în noi", „Porți cioplite" și „Pace"), care au drept bază poetică lucrările lui *Domokos Eszter*, a spart gheața compozitorilor din Tîrgu Mureș în privința liedului, cele trei piese fiind situate la un foarte ridicat nivel al măiestriei artistice ; să așteptăm și să sperăm și în alte viitoare lucrări ale muzicienilor din orașul de pe Mureș ! Sigur, așa cum arătam la început, mai există un număr important de creații din genul simfonie și cameral, imposibil însă chiar de enumerat în acest spațiu restrîns ; ne vom face însă o datorie de onoare dacă vom aminti — măcar în ordinea și respectul datorat vîrstei — Cvartetul pentru corzi, nr. 9, al maestrului *Zeno Vancea*, „Sincronie III" (Trio pentru flaut, oboi și fagot) a lui *Ștefan Niculescu*, Sonata pentru violoncel și orgă a lui *Myriam Marbé*, Simfonia a IV-a a excepționalului talent care este *Șerban Nichifor* și Cvartetul pentru corzi, nr. 3 al tînărului *Adrian Iorgulescu*.

Undeva, la marginea Bucureștiului, pe strada Mehadiei, în imediata apropiere a marelui lac apărut nu de mult în coasta cartierului Cringași, se simte, ca să zicem așa, miros de oțel. Firește, oțelul nu are nici miros, nici gust, amănunte pe care inginerul **Constantin Ionescu, directorul adjunct al Institutului de cercetări metalurgice**, mai pe scurt I.C.M., ține să le precizeze de la bun început, dar metafora este, pînă la urmă, acceptată, întrucît I.C.E.M.-ul poate fi socotit ca un fel de stat major al gîndirii tehnice metalurgice din țara noastră, un loc în care încep marile bătălii pentru oțel, acest produs fără de care nu se poate concepe mersul înainte, al tuturor industriilor.

La I.C.E.M., deci, în cîteva din laboratoarele acestui institut, într-un prelungit dialog cu cîțiva din cercetătorii săi, despre manifestarea spiritului revoluționar în cercetarea științifică.

O problemă arzătoare — arzătoarele

Aș dori, ne declară dr. ing. Aurel Gabs, din cadrul Laboratorului de economie a combustibilului și energiei, să pornesc de la cîteva cifre concludente prin ele însele. În 1975, țara noastră importa aproximativ 13 la sută din producția totală de oțel. În 1987, la o producție aproape dublă, importăm doar 1,2 la sută. Am ajuns, după cum se vede, într-un timp relativ scurt, o importantă putere metalurgică, fapt pe care-l poate confirma și consumul energetic inclus în elaborarea oțelurilor. Trebuie să devenim, și din acest punct de vedere, competitivi pe plan internațional. Eforturile laboratorului nostru au la bază, prin zeci și zeci de idei și soluții tehnice, reducerea continuă a consumurilor specifice energetice. Iată, ca să dau cîteva exemple concrete, recent au intrat în fabricația de serie două game de arzătoare moderne, cu ridicate performanțe, TRICEM și VARTICEM, plus altă gamă de arzătoare tip tub radiant. Un amănunt important, legat de aceste arzătoare, ar fi acela că, sînt tipizate, ceea ce le permite o foarte largă întrebuințare. Mai nou, ca o cercetare de ultimă oră, am trecut la o adaptare a arzătoarelor pentru temperaturi mult mai ridicate ale aerului cald, de la 300 la 500 grade. O altă problemă pe care o putem socoti ca și rezolvată ar fi cea a arzătoarelor recuperative. S-a omologat și experimentat o gamă de arzătoare cu flacără lungă pentru cuptoarele cu tambur rotativ, sau altele, cu flacără plată, sau arzătoarele de boltă. Aș scoate însă în evidență, pentru caracterul lor economic, arzătoarele pentru gazele reziduale combustibile (gaze de furnal, de cocserie), care aduc o importantă contribuție pe linia revalorificării integrale a gazelor reziduale combustibile. Folosirea lor duce la o substanțială disponibilizare a hidrocarburilor. S-a realizat în acest domeniu un preîncălzitor mixt în care aerul de combustie ajunge pînă la 600 de grade, iar combustibilul gazos pînă la 400 de grade, ceea ce a redus mult consumul specific de combustibil. Este, în esență, o realizare de vîrf, prima de acest fel de la noi din țară și printre primele din lume, prin care gazul rezidual capătă o destinație cu totul și cu totul deosebită, poate cea mai potrivită din cîte le poate avea, gradul de recuperare atingînd un prag foarte înalt, de-aproape 65 la sută, realizări întrutotul comparabile cu cele obținute pe plan mondial. În fond, dacă o cercetare nu-și propune atingerea acestor parametri competitivi, nici nu-și merită numele de cercetare. Noi nu trebuie să ne gîndim doar să rezolvăm o anume problemă, ci să o rezolvăm cît mai bine și mai eficient cu putință. Altfel, soluția este doar o simplă soluție și nu conține în ea ceea ce se numește spirit revoluționar, gîndire temerară, competitivă.

Să fim mereu cu un pas înainte

„Principalele direcții ce au orientat cercetările laboratorului nostru, avea să ne declare **inginera Ștefania Motoc** din cadrul Laboratorului de materiale refractare, au vizat reducerea importurilor, stabilirea unor tehnologii de obținere a unor semifabricate și îmbunătățirea bazei de materii prime. În prima categorie ar intra trei mari produse cum ar fi șamotele sintetice, sintercorindonul și spinelidele. Importate altădată pe bani foarte mulți, aceste produse pot fi realizate în țara noastră. Șamotele sintetice, de exemplu, o combinație între materiale aluminoase și silicoaluminoase, reprezintă o cercetare de cîțiva ani buni, extrem de dificilă, de delicată chiar, și are în vedere întrebuințarea unei foarte mari baze de materii prime existente în țara noastră. Într-o situație asemănătoare se prezintă și sintercorindonul, un material refractar superaluminos folosit nu numai în industria siderurgică, sub formă de plăci pentru sistemul de închidere cu sertar la oalele de turnare continuă a oțelului, ci și în industria chimică, sub formă de mase bentonitice. În fapt, acest sintercorindon înlocuiește un material de import foarte scump, așa zisele materiale de tip Veral, sau alumină tabulară. Cea de-a treia grupă, a spinelidelor, o combinație de oxizi de aluminiu, crom, magneziu și alumină sinterizată de tip tabular, alcătuiesc o gamă de materiale bazice folosite la instalațiile de tratament termic ale oțelului în afara agregatelor de elaborare (este vorba de acea metalurgie neconvențională) sau la cuptoarele electrice de mare capacitate. În fine, într-un alt important domeniu, cel al reducerii consumurilor de materii prime și materiale, am realizat o serie de mase refractare pentru întreținerea și reparația la cald a cuptoarelor metalurgice. Am avut în vedere recuperarea unor mari cantități de materiale pe care le-am reintrodus în circuitul de fabricație, fapt care a condus, totodată, și la o creștere a duratei de funcționare a cuptoarelor. Știu, specialiștii care vor citi aceste rînduri ar putea să mă întrebe dacă șamotele sintetice și spinelidele, extrem de solicitate la ora actuală, pot fi fabricate în cantități suficiente. Deocamdată nu, dar, după cîte sîntem noi informați, au demarat studiile și proiectele ce vor finaliza instalațiile necesare. Cu alte cuvinte cercetarea noastră a luat-o, în acest caz, înaintea posibilităților tehnice existente. Dar eu cred că, orientîndu-ne asupra stringentelor necesități pe care le reclamă sectorul materialelor refractare, rezolvîndu-le din punctul de vedere al cercetării științifice, am grăbit fabricarea acelor instalații specifice. Era mai bine să avem instalații și să n-avem puse la punct tehnologiile și produsele omologate? Eu zic că nu. A manifesta spirit revoluționar în acest domeniu înseamnă, zicem noi, ca cercetarea științifică să fie mereu cu un pas înainte, să ofere producției o cît mai largă gamă de produse, obținute deocamdată în laborator, pe baza cărora se poate face acel mult dorit și necesar salt spre calitate și competitivitate".

Mobilitate, curaj, experimentare

„O reprezentare fidelă a ideii conținute în însuși titlul acestei dezbateri, a ținut să precizeze încă de la bun început **dr. ing. Gheorghe Pârvu, șeful Laboratorului de tratamente termice și produse sinterizate**, ar fi, în liniile mari, însăși istoria obținerii oțelului cu grăunți orientați pentru transformatoarele electrice, o problemă veche, dar o realizare recentă, de ultimă oră. Acum patru ani, însă, am pornit de la ideea, revoluționară în esența ei, că trebuie să punem la punct o tehnologie proprie, pe toate etapele fluxului. S-a arătat, de-a lungul întregii cercetări, că obținerea oțelului cu grăunți orientați este, în fond, o problemă interdisciplinară. Era foarte simplu să spunem că nu se poate pentru că nu avem o fontă cu mangan scăzut. Ca să avem acea fontă am pus la punct o anume tehnologie pentru un anume furnal. Sau am fi putut spune că nu se poate pentru că avem nevoie de un laminor cu un anume regim termic, adică de un laminor cu trei cețe și nu cinci, cum au de obicei laminoarele. Am luptat să avem și un astfel de laminor. Apoi s-a pus problema unui ferosiliciu de puritate foarte mare. Am obținut și acest ferosiliciu. Cum au fost depășite toate aceste impedimente? Prin mobilitate și curaj. Cercetarea trebuie să se sprijine, dincolo de gîndirea tehnică în sine, și pe aceste două calități. Dacă nu o face, nu văd de ce s-ar mai numi cercetare științifică pătrunsă de spirit revoluționar. O soluție tehnică se cere experimentată și aplicată imediat. Altfel, progresul tehnic bate pasul pe loc. Este necesar, ne-am dat seama în timpul cercetărilor cu oțelul acela, ca laboratoarele noastre să nu fie doar niște spații ale institutului. Aria lor de preocupări trebuie să se extindă, să cuprindă în suprafața lor platformele industriale, utilajele și instalațiile marilor combinate siderurgice. Așa s-a finalizat, după mulți ani de trudă, oțelul cu grăunți orientați. Sau, dacă vreți o altă mostră de cercetare în cea mai frumoasă literă a spiritului revoluționar, aș putea să aduc în discuție întrebările pe care și le-a pus inginerul Nicolae Paul. Cum ar putea fi recuperat wolframul, cred eu că s-a întrebat el, din carburile sinterizate, adică din cuțitele așchietoare? Mai trebuie, oare să fac precizarea că așa cum se știe, carbura de wolfram folosită în cuțitele așchietoare este extrem de dură, că nu poate fi nicicum măcinată? Ei bine, colegul, nostru a descoperit că prin dizolvarea în zinc la temperaturi ridicate, plăcuțele, extrem de dure, devin friabile. De-acum încolo problema măcinării lor și obținerii unor pulberi de wolfram, material pe care-l importăm în totalitate, a devenit extrem de simplă. Avem, la nivelul institutului nostru, o stație-pilot cu o producție mică, dar de ce nu am avea cîteva mari instalații de acest fel? Cît de mult ar contribui ele la reducerea importului de wolfram! Este o cercetare care nu și-a propus nimic altceva decît să nu meargă pe căi bătătorite. Sau ce alt domeniu mai captivant — tulburător ca o povestire de literatură de science-fiction — ar fi decît cel în care, ca și alți cercetători ai lumii, am făcut și noi primii pași? Mă refer la domeniul materialelor amorfe adică al unor metale care să nu aibă structură cristalină. Vor fi, spun cercetările de ultimă oră, cele mai solicitate metale ale viitorului, mai ales în electrotehnică. Le vom obține oare? Nu știm. Deocamdată cercetăm, adică batem cîl înă abia începute. Dar, ca să mă reîntorc la una din ideile deja exprimate, nu pot să încheiez decît afirmînd cu toată tăria că, fără mobilitate și curaj, fără șansa de-a experimenta și de a aplica imediat, fără o strînsă și dialectică legătură cu viața, cu problemele stringente ale producției, cercetarea nu poate emite pretenția că există. A fi revoluționar în cercetare înseamnă a lupta pentru a-i asigura cercetării acest cadru viabil și de neînlocuit".

VICTOR NIȚĂ ■

Spirit revoluționar în cercetarea științifică

2. Aliajul marilor performanțe

Cine vede cît de simple sînt instalațiile pentru utilizarea energiei vîntului realizate la Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole-sector Brașov ar fi tentat să creadă că munca de concepere a lor nu este dintre cele mai dificile. Te inspiri din morile ce au stîrnit combativitatea lui Don Quijote, le schimbi puțin arhitectura și treaba este gata... Nimic mai fals! Ca să se ajungă la o schemă constructivă cu cît mai puține subansamble și utilaje, ce înseamnă de fapt robustețe și fiabilitate, ca să se obțină eficiență, dar totodată și întreținere ușoară, s-au pus în mișcare sute de modele matematice, sute de formule de mecanica fluidelor, sute de calcule electrotehnice, energetice și aeronautice, s-au dimensionat fundații și s-au conceput hărți meteorologice. Și mai ales, s-a pus în mișcare o echipă multidisciplinară de specialiști care ani de zile a folosit calculatorul, tunelele aerodinamice, bancurile de probă electronizate ca să așeze realizările lor sub acolada economicității, ca vîntul să nu mai fluiere a pagubă, ci să aducă pe aripa lui prețioasa energie.

„Ne-am încadrat cu cercetările noastre în amplul program coordonat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, privind utilizarea surselor de energie neconvențională, ne spune **șeful filialei, doctor inginer Ilie Vlad**. S-a pus la punct o gamă largă de turbine eoliene și de puteri mici pentru folosința populației și unităților agro-zootehnice, cît și de puteri mai mari ce se pot racorda la sistemul energetic național. Sectorul nostru nu s-a limitat doar la proiectarea acestor utilaje, ci a și construit prin microproducție instalații de acest fel ce le livrăm unor beneficiari. Am diversificat turbinele nu numai după capacități, ci și după diferite soluții constructive care să se adapteze și unor zone nu atît de darnice în curenți de aer. Modelul lor permite să fie utilizate nu numai ca generatoare de curent electric, ci și la antrenarea pompelor cu piston pentru vehicularea de lichide, a compresoarelor de aer, în fluxurile de convertire a căldurii și a hidrogenului, acel adevărat combustibil al viitorului. Unii neîncrezători ne-au spus că sîntem „în vînt", dar, prin ce am reușit să întreprindem, am demonstrat că noi am pus vîntul în hățuri, că l-am pus la treabă cu folos".

Vîntul — nu bate-n zadar

Aici s-a născut o adevărată familie de turbine de capacități mici, pînă la 6 KW, omologate, produse în atelierele institutului din Brașov și care așteaptă să treacă la producția de serie. Cercetătorii au studiat cele mai adecvate profile ca vîntul să se înfoaie în palele lor cît mai eficient energetic. Modelele de 1 KW și 4 KW destinate pompării apei la ferme, stîne, mici gospodării au rotoarele ca elicea unui avion sau ca niște jumătăți de butoaie, vîntul opintindu-se în ele ca în pînzele unei corăbii. Cei de 2 KW și 6 KW au palele drepte, cu portanță ridicată, și furnizează energie electrică consumatorilor izolați. Este deosebit de important de semnalat avantajul că ele sînt concepute astfel ca să demareze la viteze mici ale vîntului, de 3 metri pe secundă, atingîndu-și puterea maximă la curenți mo-

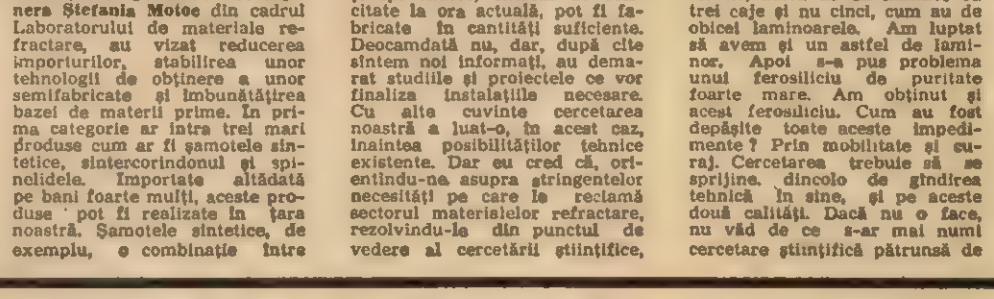

derați de aer, de 8—12 m/s. Simple, ușoare, sensibile, ele încep să lucreze la o adiere ce face să foșnească frunzele. De aceea, beneficiarii nu trebuie să se afle neapărat într-o zonă cu potențial eolian ridicat ca să le folosească cu randament, ci le pot amplasa cu o conversie bună și în terenuri plate cu vegetație măruntă, în văi cu versanți abrupți, la confluența riurilor, în apropierea lacurilor și dealurilor. Prin intermediul lor i se oferă unei unități agricole o sursă gratuită de energie care să-i pompeze apă, să-i furnizeze energie electrică stocată în baterii sau să-i folosească la antrenări pentru măcinare, uscare cu aer cald sau irigarea grădinilor. Fiind ieftine, de la 20 de mii la maximum 200 de mii, ele sînt accesibile și se amortizează repede căci natura oferă gratis această energie infinit regenerabilă. Kilowații, chiar puțini, trebuie prețuiți și obținuți cu mentalitatea bunului gospodar. Experiența unui mic sat izolat din județul Arad, care cu o turbină de 6 Kw își rezolvă problema electricității, a radiourilor și televizoarelor, a apei, în plus, depanarea făcînd-o sătenii singuri, ar fi un exemplu de urmat.

Deși cel mai mic tip este greșat în cîteva sute de gospodării, cercetătorii brașoveni sînt nemulțumiți. Ar trebui depășită reținerea în fața lucrului nou, și numărul instalațiilor acestora s-ar impune să fie de zeci de mii, căci ele sînt economice și micii consumatori ar deveni proprii lor producători de kilowați degrevînd sistemul energetic național. Dar pentru ca miniturbinele ce storc energie din adierea vîntului să împînzească țara, ar trebui găsită și o mare întreprindere care să le producă pe bandă rulantă. Actualmente, se poartă tratative doar cu Întreprinderea Mecanică Codlea.

Turbinele de 20, 50, 100 de kilowați pot furniza deja energie electrică la parametrii unei rețele și se pot cupla la sistemul energetic. Rapide, ele își încep piruetele energetice la viteze ale vîntului mai mari, totuși rezonabile, de 5—7 m/s. Prin conceperea lor cu ax vertical, acestea nu mai trebuie orientate după direcția vîntului, ceea ce le face mai simple, mai ieftine, mai ușor de întreținut.

De data aceasta, problemele s-au situat la altă scară. Anvergura palelor nu mai era de 3 metri, ci de 43. Pînă a se ajunge la forma lor curbă, gen mixer, care înglobează puțin material dar mătură eficace o suprafață mare din răsuflarea vîntului, s-au modificat de zeci de ori unghiurile și curburile, și asta în ger, sub șuieratul crivățului. „Cînd e furtună și lumea de-abia așteaptă să intre în casă, noi fugim în poligon, căci avem materie primă din belșug pentru teste", zîmbește matematicianul Ștefan Nedelcu. Nu întotdeauna succesele i-au așteptat cu flori în gară. „Stabilisem un profil optim al palelor drepte și totuși turbina se rotea cu încetinitorul, povestește inginerul Mircea Grozea. Brațele ce le susțineau erau croite prea solid, ca să reziste, și mîncau energia produsă. Le-am reproiectat și pe ele aerodinamic și mașinăria a mers cum ceasul". Totul s-a încheiat cu happy-end și instalațiile de concepție și realizare românească sînt performante și competitive. Ștefan Nedelcu a schimbat studiul mișcării lichidelor în straturi subțiri de la INCREST cu studiul mișcării atmosferei. Mircea Grozea, după 15 ani de protectare a echipamentelor consumatoare de energie, calculează acum utilajele acestea producătoare de kilowați. Fizicianul Lucian Popa a schimbat ICPE-ul cu laboratorul eolian. „Dacă celebrul profesor Sorensen s-a reprofilat de la energia atomică la cea a vîntului, înseamnă că toată lumea a simțit că acesta reprezintă unul din drumurile viitorului", ne spune. El și colegii lor s-au inoculat cu microbul noii energii și, după cum se vede, cu folos.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Ce mai e nou în sudura oaselor?

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

În duel permanent cu boala, într-un război parcă de o sută de ani declarat suferinței, doctorul Andrei Firică nici nu a observat că au trecut trei decenii de cînd luptă alături de pacienții săi pentru cîștigarea acelei importante curse pentru sănătate, pentru o viață normală. Ca într-un orar de școală cu aceleași materii, zilele s-au înșirat una după alta cu intrare la 8 în sala de operații, cu consultații de la 12, cu după-amieze lîngă paturile din saloane, cu seri alături de veioză și tratatele de specialitate. Dar în aceste zile, bisturiul lui a șters mii de capcane și nedreptăți ale vieții : o neatenție și o frînă prea tîrzie, un polei sau o scară alunecoasă, un pas șovăielnic cînd vîrsta nu te mai lasă să te lauzi cu puterea și privirea de vultur. Cu ajutorul lui, mii de oameni au uitat de fracturile lor ca de un vis urît. N-a obosit. A păstrat mereu larg deschisă spre oameni o fereastră în stînga pieptului. Cu vorbă caldă, înțelegere și calm le-a făcut celor suferinzi o transfuzie de încredere ca inițiu intervenție de prim ajutor. Și foarte important, nu a obosit să inoveze.

— **În meseria noastră dacă timpul așterne peste tine blazarea e ca și cînd ai suferi o fractură gravă și ireversibilă, o fractură profesională care te va handicapa toată viața, ne spune. De altfel, noi, cei de la Spitalul de Urgență, sîntem ca niște alergători și de cursă lungă și de sprint. Aici este alertă nonstop și trebuie să ai suflu și rezistență, iar datorită cazurilor limită ce ne vin, rapiditatea noastră se măsoară în secunde ce pot însemna o viață, o hemoragie stopată, o durere scurtată.**

— Tovarășe doctor Andrei Firică, este metoda dumneavoastră de osteosinteză elastică recunoscută ca prioritate mondială ?

— **Vă voi răspunde relatîndu-vă o secvență de la Congresul Mondial de Ortopedie din 1980 din Canada, cînd marele profesor american Woo și-a încheiat expunerea afirmînd că simte că se apropie o nouă epocă, a osteosintezei elastice, dar că din păcate în S.U.A. nu s-a depășit faza experimentărilor pe animale. La spitalul nostru din calea Floreasca făceam astfel de operații din 1974 și deja comunicasem rezultatele în reviste de specialitate. Iar la marea reuniune ortopedică internațională de la Veneția din 1985, denumită sugestiv „Confruntarea noilor metode", trei curente au polarizat atenția : osteosinteza rigidă a școlii elvețiene, osteosinteza elastică pe care am prezentat-o noi, românii, și metoda intervenției chirurgicale cu fixator extern a specialiștilor din S.U.A., U.R.S.S., Italia.**

În domeniul de vîrf și modern al osteosintezei elastice, doctorul Andrei Firică, aducînd îmbunătățiri tehnicilor operatorii ale școlii austriece și punînd la punct tehnici chirurgicale noi, originale, este un deschizător de drum în lume, cu cea mai mare statistică de intervenții reușite, de peste 3 000 de cazuri. La Congresul de la Veneția a avut plăcuta surpriză ca specialiștii din Italia și Franța să-și expună și fundamenteze reușitele cu diapozitive și citate din articolele lui. A fost invitat anul trecut la Barcelona să țină cursuri la facultatea de medicină, prelegeri doctoranzilor și conferințe la academie, iar la Congresul Internațional de Medicină din Cuba, tot din 1987, comunicările sale au stîrnit un deosebit interes. Invenția lui este brevetată în Anglia, Franța, R.F.G., Italia, iar licența operatorie și instrumentarul achiziționate de cele mai renumite clinici din Elveția.

În ce constă această metodă originală prin care chirurgia reparatorie osoasă își schimbă unghiul cu care abordează cazurile ? În clasica osteosinteză rigidă, fixarea osului rupt se face cu ajutorul unor elemente metalice aplicate pe os sau în interiorul lui formîndu-se astfel un bloc comun rigid cu alte calități mecanice față de structura osoasă normală care este elastică. Osteosinteza elastică practicată de doctorul Andrei Firică fixează același os fracturat cu ajutorul unor tije metalice flexibile din oțel inoxidabil care introduse în interiorul osului formează un ansamblu elastic asemănător cu construcția brevetată de natură. Implantele greoaie, cu mai multe piese fixate în șuruburi, cu o arhitectură ramificată pentru a prelua toate forțele, au fost înlocuite cu tijele subțiri și svelte, ca niște tulpini de flori, introduse pe canalele medulare ale osului. Osul bolnav este obligat să suporte și el o parte din sarcini, și aparent paradoxal, se vindecă mai repede. Epoca repausului biomecanic absolut, al lunilor de imobilizare în ghips, lua sfîrșit, bolnavul fiind pus să meargă chiar la o săptămînă după accident.

„Determinările fotoelastometrice, testele electronice, calculele matematice făcute împreună cu specialiștii de la Institutul Politehnic București au demonstrat că blocul se pliază tijele flexibile este mai rezistent, ne explică atuorul. Construcțiile de mare anvergură ale timpurilor moderne se fac pe structuri elastice căci s-a dovedit că cele șapte minuni ale lumii nu au rezistat tocmai datorită elementelor rigide ce le alcătuiau. Firul de iarbă și paiul de grîu țin piept furtunilor tocmai fiindcă sînt elastice. Am găsit și explicația biologică a acestei recuperări mai rapide și mai ferme ce se obține prin solicitarea osului fracturat, prin mișcarea membrului traumatizat după puține zile. Osul este o structură vie, nu un corp inert. El reacționează favorabil cînd e încărcat, se prezintă cu atît mai gros și mai rezistent cu cît suportă tensiuni mecanice mai mari. Tocmai de aceea și osul fracturat ce formează celule tinere trebuie să fie pus sub sarcină. Solicitate de forțe, celulele osoase lucrează ca niște pile electrice care atrag ionii de calciu favorizînd formarea calusului ce sudează ruptura. În plus, reconstrucția țesuturilor se face cu ajutorul aportului de sînge și oxigen dat de mișcare, de solicitarea zonei afectate, de gimnastica mersului, nu de imobilizarea la pat ce duce la scăderea tonusului, la respirație mică și circulație sanguină lentă. Operațiile sînt simple, mici incizii la distanță de zona fracturii, fără hemoragii și infecții, reducîndu-se totodată și agresiunea actului chirurgical. Nu se mai răzuiește osul de țesuturi pentru fixarea plăcilor în exterior, lucru ce devascularizа și mai mult zona ce trebuia să se regenereze. Toată intervenția chirurgicală este economică căci tijele costă mai ieftin, nu se mai fac atîtea perfuzii, antibiotice și antialgice, iar bolnavul este independent, pe picioarele lui după scurt timp, nemaifiind necesară atîta dădăceală. Dacă prin tratamentele clasice vindecarea unei fracturi de femur se făcea în 5—6 luni, prin metoda noastră, după 60—80 de zile se poate relua serviciul".

Pînă a se ajunge aici încă s-au scurs sute de ore de gîndire, sute de teste de rezistență materialelor, tensiometrie, fotoelasticitate făcute pe mulaje cu computerul și conferențiarul Ion Constantinescu alături, sute de experimente la Institutul de Cercetări Metalurgice pentru a stabili cît molibden, nichel, aluminiu să intre în rețeta aliajului, sute de șarje la Combinatul Cîmpia Turzii. Și pînă la urmă, ca în urarea bătrînească, sistemul a fost tare ca fierul în rezistență și iute ca oțelul în procesul vindecării. Primele succese n-au anesteziat însă ideile Trei generații de tehnici operatorii, implanturi și instrumente din ce în ce mai perfecționate au apărut în ritmul în care evoluează familiile de calculatoare. Ca o noutate de ultimă oră, doctorul Andrei Firică a trecut la aplicarea metodei într-unul din domeniile cele mai delicate ale ortopediei, fractura de gît femural. Este proba de foc a chirurgiei reparatorii osoase căci în această zonă a femurului sistemul vascular este sărac și în plus, aici apar forțele cele mai defavorabile, în special tensiunile de forfecare mari. Statisticile mondiale anunță mereu că peste 50 la sută din operații sînt eșecuri, că în peste jumătate din cazuri consolidarea osului este necorespunzătoare. Și ceea ce este mai grav, la mulți bolnavi, în 2—3 ani de la accident apare și necroza de cap femural, acel adevărat infarct pe os, ce impune înlocuirea lui cu o piesă artificială printr-o operație mare, costisitoare, care la bătrîni conduce la 25 la sută decese. Aplicînd tijele lui gracile dar elastice, „arhitectul" original al sistemului osos afectat de la Urgență nu a înregistrat nici o necroză a capului de femur în cele peste 200 de cazuri de acest fel ce le-a operat, de proteze nemaifiind vorba. Specialiștilor aproape nu le vine să creadă. Foștii bolnavi, perfect valizi acum, sînt confirmare de netăgăduit.

Este simbătă ora 15 și în secretariatul directorului Andrei Firică, căci el conduce de fapt și această uzină de sănătate cu foc continuu, mai sînt patru oameni. Pe ușă scrie că audiențele sînt vineri. Pentru probleme obișnuite. La el bolnavii au însă audiență continuă. Trei dintre ei, care deja și-au reluat viața obișnuită la două luni după operație, au venit să afle cînd li se vor scoate tijele din oasele perfect refăcute. Al patrulea, un bărbat din Tîrgu Mureș, a avut drum prin București și a venit doar să dea binețe doctorului. După o fractură de gambă, suferise 7 operații și pierduse orice speranță. În urma intervenției chirurgicale a doctorului Firică, nu a mai călcat prin clinicile de ortopedie.

— **Una din marile mele bucurii a fost cînd am văzut-o dansînd pe o arhitectă care suferise 12 operații la șold și care de 8 ani era abonată spitalelor,** își amintește doctorul. **Operația mea a fost a treisprezecea și nu a fost cu ghinion căci fata a putut să arunce definitiv cîrja. Intervențiile anterioare erau perfect realizate dar procedeele clasice își dovediseră limitele. Metoda noastră a reușit să rezolve cazuri fără șanse de reabilitare.**

Doctorul Andrei Firică este chemat la camera de gardă unde o bătrînă fusese adusă cu salvarea căci își fracturase un picior. Cînd aleile Cișmigiului se vor înveseli de flori se va putea plimba și ea la întîlnirea cu primăvara.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Dialog între două urgențe

Printr-un perete de sticlă ajung cu privirea în sala de operație și, fără să am vreo contribuție, devin parte din echipă. Sper odată cu ea, îi trăiesc tensiunile care chiar în cazurile cele mai disperate cuprind speranța.

Printr-un perete de sticlă am văzut, de multe ori, echipa în lupta crîncenă cu boala. L-am văzut, de-a lungul anilor, pe Stelian Ivașcu medic primar, la Moroieni, Balotești, acum la Spitalul clinic Vitan Bîrzești din sectorul 4 al Capitalei. Ochii îi radiau hotărîre, bisturiul înainta sigur, cu măiestrie, pînă la punctul care transformă viața unui om în infern.

Ce gîndește un chirurg cînd operează, în mîinile cărua, în orele acelea, stă viața unui necunoscut ? M-am întrebat, am întrebat, dar n-am primit nici un răspuns care să mă facă, cum spune Hélène Parmelin, „regina unui stup de cugetări. Realitatea n-are nimic comun cu aceste iluzii, impune, încă și mai acut distanța, prezența violentă".

Într-o formă sau alta, fiecare chirurg își urmează drumul pe care și-l construiește mental, înainte de a intra în operație, rezervîndu-și spontaneitatea intervențiilor în funcție de capcanele din cîmpul operator. 10 mii de operații la activul doctorului Stelian Ivașcu, acoperind 32 de ani de chirurgie toracică, sînt expresia unei vocații și a unei vieți care a respectat cu sfințenie jurămîntul lui Hypocrate.

Creionez repede aceste rînduri în așteptarea unei convorbiri cu directorul Direcției sanitare a municipiului București. Punctualitatea nu este aliatul de fiecare zi al doctorului Stelian Ivașcu, dar explicații sînt nenumărate, la vedere. Este în permanență cerut la telefon, medicii din București îl caută cu tot felul de probleme profesionale, pentru că fiecare policlinică, spital, dispensar, măcar odată la cîteva zile, tot are ceva de soluționat... „urgent". Nici o singură persoană nu vine la Direcția sanitară fără această introducere : „urgent, foarte urgent". Și eu la fel, încît nici nu mai îndrăznesc să invoc spațiul gol din revistă, pentru că în cîteva rînduri întîlnirea noastră a fost contramandată de ceva „și mai urgent".

Pentru a cîștiga timp mă documentez din fișele revelatoare ale Direcției sanitare a municipiului București. În anul 1987, în Capitală, s-au investit 18 milioane lei pentru îmbogățirea aparaturii medicale, moderne, de primă importanță pentru radiologie, stomatologie, dializă renală, fizioterapie, pentru asistența de urgență a cardiacilor. Ne-am aflat sub efectul metamorfozei unei unități sanitare trecînd pe străzi sau intrînd într-unul din spitale. Estetica, igienizarea, confortul pentru cei internați au fost scopuri atinse. Mai ales dispensarele-policlinici pentru copii au căpătat nota de veselie, de siguranță care-i face pe puști să intre rîzînd la injecții, la „nenea doctorul". Transfuzia de sînge proaspăt, venind de la schele și șantiere, a lăsat în urma ei cabinete și săli de așteptare, cu adevărat vii. Reține cîteva : Dispensarul-policlinică din Calea Dorobanți ; un nou bloc operator la Spitalul de oftalmologie ; încă o secție de chirurgie la Spitalul Titan, cu un bine dotat bloc operator, numai al ei ; modernizarea secției clinice de radiologie de la Spitalul Colțea ; o secție de recuperare a bolnavilor cu afecțiuni neuromotorii, la Balotești, cu cabinete adecvate pentru fizioterapie și gimnastică ; două noi secții pentru copii distrofici în strada Rodul Pămîntului și în comuna Domnești și încă altele, toate realizate în anul 1987. Mă gîndesc cîți copii și adulți, cu vocile încărcate de mesaje nerostite, ar fi mai în stare decît mine să mulțumească încă o dată, pentru înălțătoarea grijă pentru om. Între timp a apărut acea mică pauză pe care o așteptam.

— **Tovarășe Stelian Ivașcu, cu imensa dvs. experiență, cu recunoscutul talent de chirurg, cu contribuțiile personale în chirurgia cancerului pulmonar, de ce nu aveți nici o carte publicată ?**

— Am peste 200 de comunicări în țară și străinătate. Cred că unii au și talentul cuvintelor, pe lîngă al științei medicale. Eu nu cred că-l am. Apoi trebuie și un răgaz, o liniște care să înaripeze gîndul și mîna ca să pot scrie. Eu, după ce plec de la Direcția sanitară intru în operație și apoi revin aici. Zi de zi — acum, înainte același program, ca director de spitale. Nu e o scuză dar nici nu văd o neîmplinire. Unii scot zeci de cărți, mai mult sau mai puțin originale, eu sper într-una singură, pe care poate o voi publica anul viitor. Dacă acum 15 ani scriam despre chirurgia tuberculoasă, astăzi studenții nu mai aveau ce să facă cu un asemenea studiu, din fericire. Actualitatea bolii canceroase însă nu poate fi ignorată, cea mai frecventă localizare a cancerului este pulmonul. Asupra acestei probleme, de vitală importanță azi, i-am axat preocupările din ultimii ani.

— **Cartea promisă se va ocupa de acest subiect care ne înspăimîntă ?**

— Despre unele din tehnicile operatorii, și nu numai, pe care le propun eu în chirurgia cancerului pulmonar. Într-un fel, o „prefață" a acestei monografii a fost dezvăluită public la Simpozionul de la Spitalul clinic Fundeni, din luna decembrie. Am făcut aceste comunicări filmate în fața colegilor mei și a 20 de reputați specialiști americani.

— **Ați operat numai ceea ce știați că are șansă de supraviețuire ?**

— Am operat întotdeauna cazurile care lasă loc la puține speranțe. Și dacă ați ști, de cîte ori am fost fericit reîntîlnindu-mi pacienți în mijlocul vieții. Cred că în dovezile de probitate ale medicului intră și riscul, care uneori, prin temeritatea actului său, poate să-l prejudicieze în ochii unor practicieni formați numai la școala succesului. Problema mea de conștiință, judecata mea, a fost și este doar una singură : dacă aș fi eu în locul lui, al bolnavului ?

— **E cea mai morală formă de interogare...**

— Prin „vizorul" meu au trecut cel puțin 150 de mii de pacienți. Am înțeles din tinerețe ce înseamnătate uriașă are să fie alături de ei cu bisturiul la clipa oportună, dar și cu înțelegerea sufletească. Acum vă rog să notați cîteva lucruri privind ansamblul asistenței sanitare a Bucureștiului. Preocuparea esențială a tuturor colegilor mei, a întregului personal sanitar, este concentrată asupra creșterii calității actului medical. De aici, decurge creșterea calificării.

— **Se și spune despre medic că toată viața învață.**

— Acum, orice profesiune ca să fie recunoscută trebuie să aibă aceeași aspirație. Acordăm un rol din ce în ce mai special medicului generalist.

— **Consultantul familiei...**

— Primul la care trebuie să se adreseze oricine are o durere fizică. Și pentru bucuria tuturor, starea de sănătate a populației active din București, în cifre comparative, a crescut cu 50 la sută în 1987. Sîntem pe o cale bună, încă posibilă de multe îmbunătățiri, în privința ocrotirii și a asistenței medicale a copiilor, a grijii pentru mamă și pruncul ei, a receptivității noastre la această zonă umană atît de delicată, copilăria. Ne facem datoria, cu toată credința și tot profesionalismul, față de societatea noastră, față de conducătorul ilustru al statului nostru. Ne alăturăm devizei unei distinse colege, academician profesor doctor Ana Aslan : „Să adăugăm ani activi și demni vieții".

— **Vă mulțumesc, tovarășe Ivașcu, pentru că ați rupt timpul zilei dvs. atît de încărcată.**

— Citesc o carte pasionantă și constat că am putea încheia cu un paragraf cu care mă identific : „Moartea închide în sine toate tainele, deține toate drepturile. Ea are chipul aventurii. Personifică nepreveăzutul și fantezia. O poți purta înlăuntrul tău, fără să știi. E mereu diferită. Nu seamănă nu nimic și seamănă cu toate. Este aceeași pentru toată lumea și nici măcar odată nu se repetă. Moartea nu-mi e vrăjmașă. Ci numai timpul, mersul timpului".

CARMEN DUMITRESCU

Onorată instanță a moralei

La Roșchila, a cîntat un pian

Cu cîteva luni în urmă, un om din Vrancea a venit la redacție, și ne-a lăsat o scrisoare prin care ne cerea să ne deplasăm la fața locului, „la unica mea locuință, la cea dintîi și cea de pe urmă casă de la Roșchila (sat Negrilești, com. Birsești) unde veți putea vedea două piane sfărîmate, sute de coperte de carte rară sau mai puțin rară, unde veți putea găsi geamuri sparte, uși violate și urme că au fost pomi pe săpături în terasă, că au fost brazi pe care mi i-au tăiat, că a fost să fie o casă cu două camere la demisol și altele două sus, despărțite de o sală și că din casă se ieșea pe prispă și că stăpînul casei s-a hrănit mai mult cu urzici și cu multe cărți pe care începuse a le cumpăra de pe la vîrsta de șapte ani ca unul care le iubea nespus pe ele și pe cei care le-au scris și pe care nu îndrăznea să le citească decît la timpul și la locul lor, unele seara, altele dimineața, unele iarna, altele primăvara și așa mai departe. Dar toate acestea începute și terminate numai după ce treceai peste cele șapte ape curgătoare, peste cele șapte poieni și coline ca să fie așa cum le-am visat, venind către ele de la școala din sat, peste atîtea dureri așternute, aceste bucurii procurate cu greu pe parcursul unei întregi vieți, umblînd desculț, mîncînd în cel mai bun caz un pahar cu lapte".

Este o parte din scrisoarea unui învățător pensionar care a adunat în vîrful muntelui peste 40 000 de cărți rare sau mai puțin rare și, tot acolo, în vîrful muntelui, a urcat un pian, ca să poată cînta „acorduri din Enescu, Bach, Mozart și Schubert". Și după ce i-au distrus primul pian l-a cumpărat pe al doilea și l-a urcat pe creastă, în căsuța de lemn și a cîntat iar, pînă într-o zi cînd, la întoarcerea de pe drumuri, a găsit geamurile sparte și cărțile împrăștiate, cu urme ale rușinii pe coperți, pianul spart și călcat în picioare. Și omul, în disperare de cauză bătuse drumul pînă la București spre a depune o plîngere scrisă cu litere mari și tremurate, răsucite de durere și amărăciune.

Cu o întîrziere destul de mare am plecat spre Roșchila, o culme ca un acoperiș de casă, pe vîrful căreia se află cele două piane și această bibliotecă neobișnuită. De la Focșani am ajuns mai întîi la Soveja pentru că Roșchila este mai aproape de această comună decît de cea din care face parte, Birsești. De la Soveja, împreună cu profesorul pensionar Iulian Albu am căutat încă un om care să ne însoțească pe munte. Cu cîteva zile înainte o ursoniță sfîșiase un pădurar bătrîn, un mare iubitor al pădurii care se lăuda că pe el îl cunosc toate sălbăticiunile. Mai toate nevestele își opreau bărbații de la această călătorie care îi se părea o aventură. Nimsese zdravăn și pădurea gemea sub zăpadă. Pînă la urmă, doi soldați s-au încumetat să ne însoțească pe acest drum lung, ca o călătorie de inițiere pe întortocheatele drumuri și poteci ale Munților Vrancei. Ore întregi am mers printre brazi bătrîni ca niște coloane străvechi pe care se sprijină lumea, am trecut pe lîngă mormintele unor soldați inamici morți în cel de-al doilea război și profesorul Iulian Albu a povestit despre unul dintre acei soldați, unul împușcat dar nu mortal și găsit de un țăran din sat. Dincolo de adversitățile războiului omul nu și-a putut reprima sentimentele de generozitate și milă. L-a luat în sat, l-a ascuns și l-a oblojit și, după o perioadă îndelungată, l-a repus pe picioare, și i-a spus, acum du-te sănătos și-ți vezi de viață și de război, și soldatul a plecat și țăranul și-a văzut de cîmp și de vite și anii au trecut, a îmbătrînit și el, l-au cuprins durerile chinuitoare ale bătrîneții și s-a îmbolnăvit, zic unii de o boală grea și neiertătoare. Și aproape cînd gospodarul se împăcase cu sfîrșitul său dureros, factorul poștal i-a bătut la ușă și i-a adus un aviz pentru un pachet cu medicamente expediat de foarte departe din lume. Fostul soldat rănit pe care îl salvase îi trimitea de departe, după douăzeci de ani, fără nici un alt semn, niște medicamente de care mosul tocmai avea nevoie. Țărani și soldați într-o superbă solidaritate și gîndul te duce înapoi, la Mausoleul de la Mărăști, unde, pe polițe închise cu sticlă, stau capetele soldaților români căzuți în crunta bătălie a primului război. Și în vitrina imediat următoare rămășițele soldaților germani, căzuți și ei în aceeași bătălie, aflați acum într-o nesfîrșită liniște în vecinătatea adversarilor lor, cu care, dacă n-ar fi fost războiul, cine știe, poate că ar fi fost chiar prieteni adevărați. Și am continuat drumul pe poteci șerpuite, fantazînd la fiecare urmă de urs sau de iepure, privind din cînd în cînd crestele albe pe după care trebuia să fie ascunsă înțărcătoarea, o vale dintre minunile lumii unde poposea Sadoveanu și unde, mai tîrziu, von Killinger sosit în excursie cu fiica sa, a scris în cartea de onoare „Acești Carpați pe care ni i-am dorit atît de mult și pe care în sfîrșit îi avem" sunînd acum ca o dreaptă și nemiloasă ironie.

Am ajuns în preajma poienilor vrincene odată cu ceața. Sunetele clopoțeilor de la gîtul vițelor aduse la fînul de la odăi picura departe și cîinii băteau pe sălbăticiunile apropiate de casele oamenilor. Pe aici vine ursul și-ți cotrobăie prin curte sau deschide ușa cotețului și-ți sechestrează porcul și se duce, spre a mai reveni, exact peste un an, în aceeași zi și la aceeași oră. Sînt odăile vrincenilor, un fel de case de vară ale gospodarilor unde își string nutrețuri și lemne, unde se adăpostesc de primăvara pînă toamna cînd vin la lucru. Oameni la fîn, oameni cu oile, perechi speriate de căprioare, oameni după lemne. Pustietatea muntelui e numai o iluzie pentru cei veniți de departe. Atîta doar că vinzoleala ceții ne încurca drumurile și ne înghițea puținele puncte de reper. Pînă la urmă am descoperit șirul de pomi. Autorul scrisorii, învățătorul pensionar Ștefan Lechea, zis Ștefăniță, cu ani în urmă, plantase pomi pe ambele părți ale unei alei care cobora din vîrful muntelui pînă în vale. Printre prunii și merii încărcați cu roadă cobora în fiecare dimineață pînă la firicelul de apă în oglinda căruia se bărbierea în liniște. După aleea străjuită de pomi am ghicit culmea pe care se afla casa.

Am urcat încet, potențiți în tulul, au și ei copii care învață carte, numai că acum la catedră nu mai stă învățătorul Ștefăniță Lechea ci altcineva. Pentru copiii satului învățătorul Lechea nu e decît un om bătrîn cu plete și barbă, despre care nu știu că i-a învățat carte pe părinții lor, ci un om retras, pe care nu-l înțeleg și despre care nu știu să spună mai mult decît că e nebun. Și pentru că nu seamănă cu părinții lor nici la îmbrăcăminte, nici la înfățișare, nici la îndeletniciri, îi chinuie mereu. Îi sparg ferestrele, îi pătrund în casă cînd acesta lipsește, îi strică din cărți, i le fură. Însă urme necuviincioase prin încăperi. Și nici părinții lor nu sînt mai presus. În loc să-și aducă aminte cine le-a deschis marea poartă spre tainele științei de carte, au uitat cu desăvîrșire lucrul acesta și unii dintre ei socotesc respectul învățătorului pentru cărțile adunate și pentru natura inconvățătorului lor nu sînt chiar atît de străini de nenorocirea acestuia. Un proces verbal încheiat la 3 ianuarie 1987 precizează că „Comisia formată din tov. Dochioiu Dumitru, președintele consiliului popular, Lechea Gheorghe — vicepreședinte, Bancu Enache — plutonier major și Postăvaru Costel, sergent major, am analizat reclamația numitului Lechea Ștefan din sat Negrilești, comuna Birsești, prin care reclamă că în toamna anului 1986 numiții Lungu A. Ion, Eșeanu D. Ion și Stelos Traian, toți din satul Negrilești, i-au mîncat cu vitele circa 10 000 kg fîn ce l-a avut depozitat în punctul Roșchila. Cu ocazia verificărilor s-a stabilit că cele reclamate sînt reale, așa cum rezultă și din procesul verbal de constatare întocmit la data de 26 noiembrie 1986 de comisia formată din Ploscaru Mărioța inginer agronom, Bancu Enache și Lechea Ștefan. Se mai constată că de la data constatării stricăciunea fînului a continuat".

Cît din înfrîngerea acestui om și din distrugerea muncii sale de o viață au drept cauză propria sensibilitate și delicatețe și cît vine din răutatea oamenilor e greu de stabilit.

În satul Negrilești, la o rudă mai depărtată dar plină de înțelegere, l-am găsit pe învățătorul Ștefan Lechea, un om de modă veche, aplecat în continuare peste însemnările sale. Avea o resemnare aproape incurabilă. Nu poate să înțeleagă răul care i l-au făcut cei-lalți după ce decenii la rînd i-a învățat să citească, să scrie și să cînte.

Din Negrilești am coborît la Birsești, centrul de comună. Dumitru Dochioiu, primarul comunei, știa pe îndelete această poveste. De comun acord cu oamenii satului au hotărît să-i refacă învățătorului casa. Au și dus la Roșchila lemnul necesar și, de cum se va porni dezghețul, se vor pune pe treabă, în ciuda faptului că învățătorul nu mai vrea nimic, uneori e chiar împotrivă. A promis că în zilele următoare va trimite pe cineva să acopere cărțile cu o prelată pentru a le proteja pînă în primăvară. Noi credem că truda acestui om lipsit de apărare merită chiar mai mult. Toate cărțile învățătorului Lechea ar trebui adunate de prin toate casele în care au ajuns fără voia proprietarului, cel care, vreme de patru decenii a îmbogățit vîrful unui munte din Vrancea cu o bibliotecă impresionantă și cu două piane care nu mai cîntă. N-a fost să fie ca la Roșchila să mai cînte pianul într-o oază de liniște și înțelepciune. E în toată această poveste o cîudățenie a vieții care în vreme de război îi apropie pe doi oameni din popoare diferite, ale căror armate luptau pe nerăsuflate, iar în vreme de pace îi îndepărtează pe alții care s-ar fi putut înțelege și trăi ca niște prieteni care își datorează nu numai știința de carte și lumina zilei, dar și aerul care îi învăluie în faldurile sale îngăduitoare.

CORNEL NISTORESCU

Ce vrea un om normal

Aurelian Ichim, deși de fel din Rîmnicu Sărat, pe unde nu trece nici un fluviu, a decis să se facă după absolvirea liceului pilot fluvial. I-a plăcut lui meseria asta. A și fost pilot pînă în anul 1980, adică pînă la vîrsta de 28 de ani, cînd s-a îmbolnăvit de spondilită anchilopoetică evolutivă. Boala nu e ușoară. În urma unor procese inflamatorii la nivelul coloanei vertebrale, pe vertebre se depun sedimente solide, care duc în timp la imobilizarea acesteia. Afecțiunea, în evoluția ei, poate cuprinde orice articulație. Evoluția bolii nu poate fi oprită, tratamentele existente pot cel mult s-o încetinească. Posibilitățile fizice ale bolnavilor se reduc. Aceștia nu pot efectua activități care necesită efort fizic, ridicare și transport de greutăți, să stea mult timp în picioare, să presteze program prelungit.

Deci, îmbolnăvindu-se, Aurelian Ichim a fost nevoit să renunțe la navigație. S-a reîntors la Rîmnicu Sărat, unde avea familia și domiciliul. Familia lui Aurelian Ichim este formată din mamă, soție și doi copii, unul de 8 și altul de 2 ani.

În anul 1980, de voie, de nevoie, Aurelian Ichim s-a angajat la IPILF Rîmnicu Sărat. Pînă în ianuarie 1987 la solicitarea conducerii, a lucrat contabilitate a avut sarcini de merceolog, a întocmit acte de casierie, și facturare, după cum era nevoie. În toată această perioadă, a încercat să se califice pe unul din posturile acestea. Posibilități de școlarizare au fost, posturi libere s-au făcut în toți acești ani, însă cum s-a întîmplat, a fost mereu preferat altcineva, ba din afară, ba din cadrul întreprinderii, toți oameni valizi. Promisiuni că va găsi înțelegere în acest sens nu fost, însă neonorate. Aurelian Ichim a făcut de toate, sperînd în atitudinea de bunăvoință și înțelegere a conducerii față de situația lui, declanșate de solicitudinea cu care acesta răspundea sarcinilor pe care le primea. Cert este că de cîte ori se ivea posibilitatea de a fi ajutat să se definitiveze pe un post care necesita o muncă de birou, muncă recomandată de Cabinetul de Medicina Muncii din Policlinica Rîmnicu Sărat, conducerea întreprinderii găsea argumente pentru a prefera pe altcineva.

Ichim devenise sicîitor cu insistențele lui.

În luna februarie, anul trecut, prin protocol, depozitul de fructe, unde se găsea în schemă pe postul de lucrător comercial, verificator-calculator, Aurelian Ichim, este predat către ILF Buzău, întîmpinîndu-se CLF Rîmnicu Sărat. Este transferat și Ichim Aurelian cu această ocazie, însă pe funcția de lucrător comercial, ca recepționer depozit. Pe postul de calculator este trecut altcineva. Apare noua schemă, este numit noul director în persoana inginerei Maria Lazăr și Ichim află cu această ocazie că nu mai este calculator, ci recepționer. Se prezintă la noua conducere, explică situația sănătății sale și cere să fie ajutat să lucreze și să ocupe un post corespunzător. Inginera Maria Lazăr, pentru a nu da naștere la discuții, a păstrat funcțiile pe care le-a primit prin protocol. I-a promis lui Aurelian Ichim că-l ajută cu prima ocazie. De un an, această ocazie nu s-a ivit. Întreprinderea e mică, are un număr restrîns de personal, mai ales în campanii, oameni se supliniște, și facturare, după cum era nevoie. În toată această perioadă, a încercat să se califice pe unul din posturile acestea. Posibilități de școlarizare au fost, posturi libere s-au făcut în toți acești ani, însă cum s-a întîmplat, a fost mereu preferat altcineva, ba din afară, ba din cadrul întreprinderii, toți oameni valizi. Promisiuni că va găsi înțelegere în acest sens nu

jurătoare nici măcar un moft sau o ciudățenie, ci o rușine care merită batjocorită. Unii i-au luat din lemnele adunate pentru o casă, alții au furat din cărți. Unii au lăsat vitele să-i mănînce fînul, alții i-au distrus pomii și trandafirii și, în loc să se bucure de liniștea senectuții în compania cărților, învățătorul Lechea, o fire delicată, aproape sfioasă, suferind poate de melancolie, a ajuns să trăiască într-un adevărat infern. N-a mai în aput în casă de cărți și a început să doarmă pe prispă și pînă la urmă n-a mai rezistat lîngă „buchile" sale, unele de citit „seara, altele dimineața, unele iarna, altele primăvara" și s-a dat bătut. A lăsat casa în părăsire, pe mîinile copiilor și ale turiștilor și s-a retras la o rudenie în Negrilești. O bibliotecă frumoasă pentru orice om, cu atît mai mult pentru înțelepciunea unui învățător ta pensie, a ajuns pe pragul prăpastiei din cauza răutății celor din jur, dar și din cauza neputinței de a le apăra. Pentru că învățătorul Ștefan Lechea e o fire sensibilă, un om înclinat spre poezie și înțelepciune. Din rănit el s-a transformat foarte repede în înfrînt și n-a mai avut puterea să-și apere comoara, adunată cu trudă în cele două încăperi ridicate pe stîlpi de lemn pe-o culme din Munții Vrancei.

Am încercat să stăm de vorbă cu unii din consătenii învățătorului. Dintre cei puțini pe care i-am găsit pe munte, nimeni nu își recunoștea vreo vinovăție. Cît despre copii, cu atît mai mult. Cum spunea o femeie, „nu umblă el după cărțile de la școală, la ce le-ar mai trebui cele ale învățătorului". Numai că învățătorul Lechea știe pe la cine au ajuns mîile sale de cărți. După cum actele care există dovedesc că oamenii care au învățat cîte ceva de la învățătorul lor nu sînt chiar atît de străini de nenorocirea acestuia. Un proces verbal încheiat la 3 ianuarie 1987 precizează că „Comisia formată din tov. Dochioiu Dumitru, președintele consiliului popular, Lechea Gheorghe — vicepreședinte, Bancu Enache — plutonier major și Postăvaru Costel, sergent major, am analizat reclamația numitului Lechea Ștefan din sat Negrilești, comuna Birsești, prin care reclamă că în toamna anului 1986 numiții Lungu A. Ion, Eșeanu D. Ion și Stelos Traian, toți din satul Negrilești, i-au mîncat cu vitele circa 10 000 kg fîn ce l-a avut depozitat în punctul Roșchila. Cu ocazia verificărilor s-a stabilit că cele reclamate sînt reale, așa cum rezultă și din procesul verbal de constatare întocmit la data de 26 noiembrie 1986 de comisia formată din Ploscaru Mărioța inginer agronom, Bancu Enache și Lechea Ștefan. Se mai constată că de la data constatării stricăciunea fînului a continuat".

Cît din înfrîngerea acestui om și din distrugerea muncii sale de o viață au drept cauză propria sensibilitate și delicatețe și cît vine din răutatea oamenilor e greu de stabilit.

În satul Negrilești, la o rudă mai depărtată dar plină de înțelegere, l-am găsit pe învățătorul Ștefan Lechea, un om de modă veche, aplecat în continuare peste însemnările sale. Avea o resemnare aproape incurabilă. Nu poate să înțeleagă răul care i l-au făcut cei-lalți după ce decenii la rînd i-a învățat să citească, să scrie și să cînte.

Din Negrilești am coborît la Birsești, centrul de comună. Dumitru Dochioiu, primarul comunei, știa pe îndelete această poveste. De comun acord cu oamenii satului au hotărît să-i refacă învățătorului casa. Au și dus la Roșchila lemnul necesar și, de cum se va porni dezghețul, se vor pune pe treabă, în ciuda faptului că învățătorul nu mai vrea nimic, uneori e chiar împotrivă. A promis că în zilele următoare va trimite pe cineva să acopere cărțile cu o prelată pentru a le proteja pînă în primăvară. Noi credem că truda acestui om lipsit de apărare merită chiar mai mult. Toate cărțile învățătorului Lechea ar trebui adunate de prin toate casele în care au ajuns fără voia proprietarului, cel care, vreme de patru decenii a îmbogățit vîrful unui munte din Vrancea cu o bibliotecă impresionantă și cu două piane care nu mai cîntă. N-a fost să fie ca la Roșchila să mai cînte pianul într-o oază de liniște și înțelepciune. E în toată această poveste o cîudățenie a vieții care în vreme de război îi apropie pe doi oameni din popoare diferite, ale căror armate luptau pe nerăsuflate, iar în vreme de pace îi îndepărtează pe alții care s-ar fi putut înțelege și trăi ca niște prieteni care își datorează nu numai știința de carte și lumina zilei, dar și aerul care îi învăluie în faldurile sale îngăduitoare.

CORNEL NISTORESCU

Ce vrea un om normal

Aurelian Ichim, deși de fel din Rîmnicu Sărat, pe unde nu trece nici un fluviu, a decis să se facă după absolvirea liceului pilot fluvial. I-a plăcut lui meseria asta. A și fost pilot pînă în anul 1980, adică pînă la vîrsta de 28 de ani, cînd s-a îmbolnăvit de spondilită anchilopoetică evolutivă. Boala nu e ușoară. În urma unor procese inflamatorii la nivelul coloanei vertebrale, pe vertebre se depun sedimente solide, care duc în timp la imobilizarea acesteia. Afecțiunea, în evoluția ei, poate cuprinde orice articulație. Evoluția bolii nu poate fi oprită, tratamentele existente pot cel mult s-o încetinească. Posibilitățile fizice ale bolnavilor se reduc. Aceștia nu pot efectua activități care necesită efort fizic, ridicare și transport de greutăți, să stea mult timp în picioare, să presteze program prelungit.

Deci, îmbolnăvindu-se, Aurelian Ichim a fost nevoit să renunțe la navigație. S-a reîntors la Rîmnicu Sărat, unde avea familia și domiciliul. Familia lui Aurelian Ichim este formată din mamă, soție și doi copii, unul de 8 și altul de 2 ani.

În anul 1980, de voie, de nevoie, Aurelian Ichim s-a angajat la IPILF Rîmnicu Sărat. Pînă în ianuarie 1987 la solicitarea conducerii, a lucrat contabilitate a avut sarcini de merceolog, a întocmit acte de casierie, și facturare, după cum era nevoie. În toată această perioadă, a încercat să se califice pe unul din posturile acestea. Posibilități de școlarizare au fost, posturi libere s-au făcut în toți acești ani, însă cum s-a întîmplat, a fost mereu preferat altcineva, ba din afară, ba din cadrul întreprinderii, toți oameni valizi. Promisiuni că va găsi înțelegere în acest sens nu fost, însă neonorate. Aurelian Ichim a făcut de toate, sperînd în atitudinea de bunăvoință și înțelegere a conducerii față de situația lui, declanșate de solicitudinea cu care acesta răspundea sarcinilor pe care le primea. Cert este că de cîte ori se ivea posibilitatea de a fi ajutat să se definitiveze pe un post care necesita o muncă de birou, muncă recomandată de Cabinetul de Medicina Muncii din Policlinica Rîmnicu Sărat, conducerea întreprinderii găsea argumente pentru a prefera pe altcineva.

Ichim devenise sicîitor cu insistențele lui.

În luna februarie, anul trecut, prin protocol, depozitul de fructe, unde se găsea în schemă pe postul de lucrător comercial, verificator-calculator, Aurelian Ichim, este predat către ILF Buzău, întîmpinîndu-se CLF Rîmnicu Sărat. Este transferat și Ichim Aurelian cu această ocazie, însă pe funcția de lucrător comercial, ca recepționer depozit. Pe postul de calculator este trecut altcineva. Apare noua schemă, este numit noul director în persoana inginerei Maria Lazăr și Ichim află cu această ocazie că nu mai este calculator, ci recepționer. Se prezintă la noua conducere, explică situația sănătății sale și cere să fie ajutat să lucreze și să ocupe un post corespunzător. Inginera Maria Lazăr, pentru a nu da naștere la discuții, a păstrat funcțiile pe care le-a primit prin protocol. I-a promis lui Aurelian Ichim că-l ajută cu prima ocazie. De un an, această ocazie nu s-a ivit. Întreprinderea e mică, are un număr restrîns de personal, mai ales în campanii, oameni se suplinesc cum pot, se ajută, îndeplinesc atribuțiile după criterii de necesitate. Mai mult, starea de sănătate a lui Aurelian Ichim fiind bine cunoscută, acesta se bucură de înțelegerea conducerii. Îl înțelege și inginera Lazăr și șeful lui direct, Gheorghe Răduță. Îl înțeleg și oamenii cu care lucrează.

El bine, tocmai asta nu vrea el, să fie tratat ca un infirm, să fie menajat, să lucreze altul în locul lui. Că recepționer depozit ar trebui să se urce pe camioane, pe stivele cu lăzi, să ridice greutăți, să stea în picioare sau să fie mereu în mișcare, să intre în celulele frigorifice. Nu poate face toate astea așa cum ar trebui. Nici nu i se pretind, dar el, bărbat fiind, nu se poate împăca cu ideea asta.

Un altul, de rea credință, poate ar încerca să profite de situația în care se află. S-ar prevala de boala de care suferă, ar face un minim de efort și ar duce o viață destul de călduță. A cerut, nu a fost înțeles, ce i se mai poate pretinde? Aurelian Ichim vrea să lucreze ca un om normal o muncă pe care știe s-o facă, unde este util. Într-o muncă de birou, de calculator — retribuția unui calculator este aceeași cu a unui recepționer și n-ar avea nici un avantaj material — nici măcar n-ar mai putea invoca starea sănătății lui. Ar trebui să lucreze cot la cot cu ceilalți. Asta și vrea. Nu dorește indulgență. Vrea să fie util, vrea să presteze o activitate folositoare, care i-ar conferi un statut egal cu al celorlalți colegi sănătoși.

Organele locale cunosc situația lui și au promis că-i vor ajuta. De un an, la nivelul unui oraș de 40 mii locuitori, nu s-a găsit încă posibilitatea de a i se oferi lui Aurelian Ichim un loc de muncă pe măsura posibilităților lui fizice.

Nu știm dacă nu greșim, dar avem impresia că oameni care trec pe lîngă situația lui nu impresia că el este ocrotit. Se poate pensiona cînd dorește Pentru pensie e timp, spune Ichim. Pot fi, sper că încă mulți ani, utilă. Vreau să muncesc ceea ce știu și pot, să dau randamentul normal, să mă simt în rînd cu ceilalți.

În numele unei atitudini morale, bărbătești față de muncă, pe care o argumentează simplu și direct și sincer, Aurelian Ichim trebuie ajutat.

OPREA GEORGESCU

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Am fost studentă la cursurile de zi ale Facultății de industrializare a lemnului din cadrul Universității din Brașov (situată pe Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 29), în perioada 1981—1983. În tot acest răstimp am primit bursă de merit. Din nefericire, din motive de sănătate am fost nevoită să întrerup facultatea. În luna februarie 1987 mă pomenesc însă cu o somație, în care se menționa că trebuie să plătesc suma de 3 179 lei, reprezentînd bursa încasată ilegal în perioada 1985—1986. Or, în această perioadă, mai exact, din 1983 pînă în 1986 eu nu mai eram studentă la facultatea brașoveană. Mai mult chiar, Universitatea din Brașov m-a acționat în judecată și, în lipsa părților — eu nu am participat la un proces în care nu mă vedeam în nici un chip implicată — Judecătoria Craiova a hotărît să plătesc acea sumă. Văzînd toate astea, m-am deplasat la Brașov și am solicitat universității o adeverință prin care să precizeze anii în care am fost studentă și, firesc, anii în care am primit bursă. Respectiva adeverință nu mi s-a eliberat nici pînă azi. Vă rog respectuos să interveniți pe lîngă ministerul de resort pentru a clarifica situația mea. **(Georgeta Stoian, str. Rebegești nr. 52, comuna Celaru, județul Dolj).**

■ Primim de la **Intreprinderea ELECTROMETAL Timișoara**: „Articolul «Același fleac, aceeași problemă», apărut în revista „Flacăra" din 27 noiembrie 1987 a constituit pentru colectivul unității noastre un bun prilej de a reanaliza îmbunătățirea activității de producere a autosifoanelor și implicit a capsulelor cu CO_2. În ultimul timp s-au diversificat variantele constructive de autosifoane, ajungîndu-se astăzi să fie realizate un total de 10 variante de autosifoane cu capacitatea de un litru, iar în momentul de față fiind omologat un tip de autosifon de 2 litri. Menționăm că s-au luat măsuri pentru creșterea fiabilității capsulelor, trecîndu-se la realizarea unor suprafețe de așezare a garniturilor prelucrate calitativ superior. De asemenea, așa cum s-a subliniat și în articol, au fost recuperate restanțele privind livrarea subansamblelor-șunapă, partea deficitară a garniturilor capsulelor. Menționam în același timp că obligațiile contractuale privind celelalte piese de schimb au fost onorate integral la nivelul anului 1987, atît către I.S.R. București, cît și către ceilalți beneficiari. Pentru anul 1988 s-au perfectat toate formele de cooperare și conlucrare, pentru ca în rețeaua comercială să nu se mai ivească alte nenjunsuri ca acelea semnalate în articolul amintit mai sus".

■ Nu încape nici o îndoială că alături de blocurile de locuințe pentru oamenii muncii, alături de toate realizările edilitar-gospodărești din Capitală, metroul bucureștean constituie nu doar o necesitate, ci și o mîndrie a constructorilor români, demni de toată cinstea și prețuirea. Îmbucurător este și faptul că aproape fiecare stație subterană de metrou are ceva distinct, ceva specific, încît să încînte ochiul, să satisfacă exigențele cetățeanului. Venim cu propunerea — pe care o găsim de bun augur — ca la Pasajul Unirii să fie instalate panourile luminoase — cum sînt și în alte stații de metrou — care să indice direcția de venire ori de plecare a trenurilor electrice. Pentru că, ajunși în subteran, la Piața Unirii, mulți dintre oameni se întreabă încotro s-o ia. Întrucît lipsesc panourile orientative. Credem că este doar o scăpare și că lucrurile se vor reglementa ca de la sine, cît de curînd posibil. **(Un grup de oameni ai muncii de pe platforma industrială „Pipera" București).**

■ La scrisoarea **Rozaliei Cârstina din municipiul Sf. Gheorghe**, primim răspuns de la **Consiliul popular al județului Covasna**: În urma cercetărilor efectuate, a reieșit că divergențele ivite între Liliana Cârstina, dispecer în cadrul secției 520 de la Întreprinderea de mașini-agregate și subansamble auto Sfîntu Gheorghe, și maistrul Gheorghe Bogdan, de la aceeași unitate, s-au datorat în exclusivitate maistrului Gh. Bogdan, care a avut o comportare necorespunzătoare față de personalul din subordine. În concluzie, cele semnalate de petiționară corespund adevărului, drept pentru care Biroul executiv al C.O.M. de la I.M.A.S.A. Sf. Gheorghe a luat măsura de transferare a maistrului Gh. Bogdan la o altă unitate.

■ **Oficiul de asistență socială, de pe lîngă D.P.M.O.S. Sibiu** ne răspunde la scrisoarea lui **Mihai Mesaroș din Mediaș**: „Comisia de ocrotire a minorilor a analizat piesele de la dosar și, conform recomandării medicale, a hotărît internarea minorului Mihai Ovidiu Mesaroș (hotărîrea nr. 547/18.V.1987) la Leagănul de copii Mediaș; hotărîre prin care părinții au fost obligați la plata unei contribuții de întreținere de 775 lei. Contribuția de întreținere pentru tată s-a stabilit la nivelul cuantumului pensiei alimentare stabilite de instanța de judecată, iar pentru mamă s-a fixat o contribuție orientativă minimă. Comisia de ocrotire a minorilor Mediaș va reanaliza cazul, în sensul că va solicita mamei o nouă dovadă a venitului mediu realizat pe ultimele 12 luni; în raport de acestea se va stabili o nouă contribuție bănească a părtilor.

■ Sărbătorile de iarnă au trecut, iar problema pe care o ridic eu acum poate părea tardivă. În ciuda acestui fapt — **ne scrie Nil Arventi din București** (str. Vatra Dornei nr. 7, bl. E-5, ap. 9) — aștern pe hîrtie această relatare aparent banală, pentru a nu se repeta la finele anului. Despre ce este vorba? Pentru plăcerea nepoților, am cumpărat artificii pentru pomul de iarnă. Stelușele pentru pomul de iarnă se vindeau la prețul de 1, 2 sau 5 lei și erau produse de către I.G.C.L. Dej (județul Cluj). Am reținut și un sumăr de cod pe care-l reproduc întocmai: 10946/1983. Dar produsul pus în vînzare avea un dublu cusur: în primul rînd, că se aprindea extrem de dificil, și se stingea la fel de repede; apoi, că, în loc să producă stelușe multicolore, așa cum era de așteptat, producea — atunci cînd producea — doar cîteva scîntei albe, care nu bucură pe nimeni, cu atît mai puțin pe copii.

■ Mai mulți cetățeni s-au adresat redacției revistei noastre pentru soluționarea situației lor profesionale. Mulțumind factorilor de resort pentru solicitudine și colaborare, ne vom referi la cîteva cazuri soluționate: **Consiliul popular al Sectorului 1 București** ne răspunde că **Aglaia Manoliu** își perfectează formele de încadrare la O.C.D. București, unde de altfel a mai lucrat; **Consiliul popular al municipiului Craiova** ne informează că **Maria Constantinescu** a fost încadrată începînd cu data de 1 ianuarie, a.c., la Întreprinderea prestări servicii și producție Craiova; **Direcția generală pentru probleme de agricultură Argeș** ne răspunde că inginera **Irina Vlădescu** a fost numită șefă de fermă la C.A.P. Bălilnești; **D.P.M.O.S. Vrancea** ne înștiințează că **Petrică Băluță** a fost repartizat și lucrează la Filatura de lînă pieptănată Focșani; **D.P.M.O.S. Galați** ne aduce la cunoștință că **Georgeta Hincu** a fost repartizată la Întreprinderea avicolă Galați; **Consiliul popular municipal Bacău** ne încunoștințează despre **Constantin Ciupercă**, în vîrstă de 54 de ani, că a fost repartizat la I.F.E.T. Bacău; și, în sfîrșit, **D.P.M.O.S. București**, printr-o adresă de ultimă oră, ne face cunoscut faptul că **Maria Zidaru** a fost repartizată și lucrează la Întreprinderea română de pîslă — București.

■ „Mă numesc **Emil Isvănescu**, sînt domiciliat în **Deva** (Aleea Romanilor, bl. 80, ap. 51, județul Hunedoara) și sînt om al muncii la Întreprinderea Electrocentrale din Deva. Pe data de 21 ianuarie a.c. și-a făcut apariția și în municipiul nostru almanahul... „Flacăra". De ce vă scriu ca despre un... personaj? Pentru că el a fost scump la vedere. Iar cînd ți s-a oferit cu greutate spre vînzare, erai obligat să cumperi șeturi de ilustrate învechite. Întrebîndu-l, de pildă, pe vînzătorul de ziare, un anume Munteanu, de la Oficiul P.T.T.R. „Dacia" din Deva, de ce au adoptat această stratagemă nedorită, această vînzare condiționată, mi-a răspuns că... așa a fost indicația de la redacția revistei „Flacăra".

N.N. Din păcate, exemplul nu este singular. Deci, facem cuvenita corecție: redactorii revistei „Flacăra" au scris într-adevăr almanahul, dar de vînzarea lui s-au ocupat în exclusivitate oficiile de difuzare a presei, chioșcurile de ziare și reviste. Este regretabil că și aici s-a apelat la o practică frecvent criticată și în revista noastră: vînzarea condiționată.

■ Cîțiva cetățeni ne-au solicitat sprijinul pentru soluționarea situației lor locative. Iată cîteva dintre răspunsurile sosite la redacție: **Consiliul popular al municipiului Satu Mare** ne răspunde că **Mioara Antici** și-a depus formele în vederea încheierii unui contract pentru obținerea unei locuințe din fondul locativ de stat; **Consiliul popular al municipiului Pitești**, ținînd cont de faptul că scrisoarea **Angelei Mircea** a fost întemeiată, i-a repartizat apartamentul nr. 1 din blocul B-40, cartier Prundu din Pitești; **Biroul executiv al Consiliului popular municipal Reșița** a hotărît ca lui **Adalbert Posta** să i se închirieze locuința din Aleea Pinilor nr. 3, ap. 40 din municipiul Reșița.

■ Vă aduc la cunoștință următoarele: în luna ianuarie 1987 am cumpărat un acumulator pentru autoturismul „Dacia 1310", de la magazinul „Dacia" din Focșani. După scurt timp, la colțul carcasei acumulatorului a apărut o fisură, prin care curgea electrolitul din acumulator. Am fost sfătuit să expediez acumulatorul la Fabrica de acumulatoare Bistrița-Năsăud (str. Drumul Cetății nr. 19, județul Bistrița-Năsăud). Zis și făcut. Vă anexez și scrisoarea primită de la unitatea bistrițeană (adresa nr. 5 632, din 22 iulie 1987), prin care mi se comunică textual: „Vă comunicăm că am primit acumulatorul dv. 12 × 45 Ah I.E., care a fost testat și acceptat pentru preschimbare. Vom lua măsuri pentru trimiterea acumulatorului cît mai urgent la dvs.". Nici pînă azi nu am primit acumulatorul. **(Nicolae Trifan din Odobești, str. 30 Decembrie nr. 57, bl. B-1, et. III, ap. 9, județul Vrancea).**

■ **Consiliul județean al sindicatelor Dolj**, dînd dovadă de înțelegere față de situația familială a **Elenei Pasti** din Craiova, care solicita apropierea de domiciliu a locului de muncă, și intervenind pe lîngă I.E.F.L.I.F. Dolj a soluționat încadrarea sa la brigada Craiova, care are puncte de lucru mai apropiate de reședința de județ doljeană.

■ Alte vești bune pe tărîm profesional: **Consiliul popular al Sectorului 1 București** ne înștiințează pe data de 18 ianuarie 1988 că **Gheorghe Admacof** a fost încadrat în funcția de mecanic-auto la Întreprinderea „Autobuzul" din București; **D.P.M.O.S. Sibiu** ne răspunde că **Rodica Stan** a fost invitată la Oficiul forței de muncă și a fost repartizată ca țesătoare la Întreprinderea „Textila" din Cisnădie; Centrala de construcții hidroenergetice, **Antrepriza generală Constanța**, dînd dovadă de înțelegere, ne informează că Stroia Carol a fost de urgență invitat la C.A.G.C.H. Constanța, I.A.C.D.B. — A.N.T. 30 Decembrie, pentru îndrumare, restituirea cărții de muncă și întocmirea dosarului de pensionare; încă o dată, **D.P.M.O.S. București**, prin semnătura tovarășei directoare Paula Apătean, ne înștiințează că **Elisabeta Nedelciu**, în vîrstă de 51 de ani căreia i se desfăcuse contractul de muncă în temeiul art. 130, litera „a" din Codul Muncii, a fost sprijinită pentru încadrarea la Institutul de cercetări pielărie și încălțăminte București.

■ Începutul de an se conturează cu bine pentru cei care ne-au solicitat sprijinul în obținerea de locuințe. **Consiliul popular al municipiului Brăila** ne înștiințează că lui **Nicolae Soare** i s-a repartizat un apartament în blocul 2 Vidin, din municipiul Brăila; **Consiliul popular al municipiului Tg. Jiu** ne informează că, urmare a cererii lui **Nicolae Săseanu** adresată redacției revistei noastre, s-a analizat situația sa împreună cu conducerea Cooperativei meșteșugărești „Constructorul" din Tg. Jiu, unde lucrează, hotărînd să-i repartizeze ap. 25 din bl. 3, str. Minerilor din Tg. Jiu.

■ **De la Direcția generală pentru probleme de agricultură Alba** primim răspuns pentru **Maria Nandrea din Cristeiu de Tîrnave**: Se adeverește că în anul 1986 Maria Nandrea a efectuat un număr de 182 de norme fizice, pentru care a și primit o retribuție în bani de 5 851 lei, iar în produse — 110 kg grîu și 42 de kg de zahăr. Conducerea C.A.P.-ului din localitate a hotărît ca din producția anului 1987 să-i repartizeze Mariei Nandrea și 100 kg de porumb.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare comentată

Intrarea în legalitate

Un grup de oameni ai muncii de la A.C.H. „Jiul", din municipiul Tg. Jiu (Gorj), sesizau într-o scrisoare că directorul comercial, Nicolae Ionescu, de la amintita unitate, comite abuzuri și ilegalități, că pregătirea sa profesională în domeniul respectiv lasă de dorit, și multe altele...

Firește, pentru că nu puteam ști cum stau lucrurile în realitate, am trimis scrisoarea în vederea verificării aspectelor relatate factorilor județeni de resort. Iată, așadar, răspunsul primit din partea Consiliului popular județean Gorj: „În perioada 1 martie—31 iulie 1987, Nicolae Ionescu a aprobat documente pentru vînzarea fără repartiție a unor cantități de materiale și combustibil, destinate procesului de producție, unor unități din județ și din afara județului, nerespectînd în acest fel prevederile Legii nr. 14/1980 și ale Ordinului 334/31.03.1987 emis de conducerea Trustului de construcții hidroenergetice, prin care se interzice vînzarea oricăror materiale sau piese de schimb altor unități în afara celor din cadrul Ministerului Energiei Electrice. Numai unui număr de 17 unități din alte sectoare de activitate le-au fost vîndute materiale și combustibil în valoare de 347 mii lei, dintre care, ponderea o dețin motorina (105,6 tone), oțelul cornier (4 300 kg), cimentul (5 tone).

Datorită dezinteresului, neasigurării necesarului de materiale și a mijloacelor mecanice utile activităților de construcție și montaj, nerezolvării la timp a problemelor de proiectare, dotare și finalizare a lucrărilor, s-au înregistrat unele restanțe.

Din verificările efectuate a rezultat și faptul că Ionescu Nicolae a săvîrșit de asemenea o serie de abateri și în cadrul altor unități din țară unde a mai lucrat, fiind sancționat și la Întreprinderea mecanică Drobeta Tr. Severin, la Întreprinderea de osii și boghiuri Balș, la Întreprinderea de piese turnate și pistoane Slatina". Aflăm din același referat de răspuns că Nicolae Ionescu nu a fost confirmat pentru funcția de director comercial la unitatea gorjeană, iar în prezent, pentru abaterile săvîrșite, a fost pus la dispoziția Trustului de construcții hidroenergetice, Deocamdată.

Răspunsul primit din partea Consiliului popular județean Gorj este prompt, la obiect, menit să pună capăt unor nereguli care s-au perpetuat de mai multă vreme, nereguli care au condus implicit și la perturbarea, în oarecare măsură, a procesului de producție. După cum era de așteptat, adevărul a ieșit la lumină, bărîndu-se astfel calea unor abuzuri și ilegalități, iar lucrurile au intrat pe făgașul normal.

S. DORIN ■

Poșta redacției

Cantu Alexandru Sorin — Cluj-Napoca: Cereți orice informație privind obținerea autorizației de la organul de miliție din localitate. ● **Mihaela Negoescu** — București: Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, București, sector 1, str. Arh. Ion Mincu nr. 7. ● **Pușcașu Angela** — Lupeni: Adresați-vă Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă. ● **Ciutacu Tudor** — Brăila: Poate fi adevărat, dacă aceste 3 zile se adaugă altora, în timpul unui an. ● **Milori Ana** — Galați: Trimiteți lucrările dv. unor reviste literare. Ne permitem, totuși, să vă sfătuim să nu vă mai puneți în situația de a vă cere scuze pentru greșeli. ● **Dobrea Ioan** — Galați: Nu vă putem ajuta decît sugerîndu-vă să vă alegeți pe viitor cu mai multă grijă prietenii. ● **Mladin Ilie** — com. Cungrea (Olt), **Crugleneo Nina** — com. Voluntari (S.A.I.), **Pirlog Elena** — București, **Burcea Radu** — com. Bujoreni (Teleorman): Ați fost invitați în mod repetat la Oficiul forței de muncă pentru repartizare. De ce nu vă prezentați? ● **Ion Niculina** — București: În conformitate cu prevederile art. 49 al. 2 din Legea 3/1977, dosarul pentru pensie de urmaș se depune la Oficiul de pensii în cel mult 30 zile de la data decesului susținătorului. ● **Petcu Vică** — București: Îndreptățită să ceară restituirea plusului existent în rol este soția dv., toate încasările (pînă la prezentarea actelor de scădere) făcîndu-se prin executare silită pe retribuția sa. ● **Iuhasz Carol** — Oradea: Solicitați Miliției municipiului o adeverință din care să rezulte că nu s-a putut recupera obiectul respectiv și depuneți-o la Consiliul popular municipal pentru a vi se aproba cererea. ● **Zăvoi Ilie** — București: Prezentîndu-vă la ultimul loc de muncă, cu carnetul de muncă, unitatea este obligată să vă elibereze adeverința solicitată de Oficiul de pensii pentru calcularea drepturilor dv. de pensie pentru limită de vîrstă. ● **Oțăias Ștefan** — Galați: Legea 13/1968 și instrucțiunile Ministerului Muncii precizează că pensionarii cu gradul II de invaliditate nu pot exercita o activitate pe cont propriu. ● **Popescu Maria** — Brașov: Consiliul popular municipal a cerut în scris asociației locatarilor nr. 34 să respecte întocmai prevederile Hotărîrii nr. 30/1983 a C.P.C.P. ● **Chițulescu Petre** — com. Samarinești (Gorj): Pentru că cei 4 minori v-au fost încredințați pentru creștere și educare prin hotărîre judecătorească, actuala soție va beneficia de ajutor de la data îndeplinirii condițiilor prevăzute în Decretul 410/1985. ● **Petrica Gheorghe** — com. Cotofănești (Bacău): Pensia pentru munca depusă și limită de vîrstă se stabilește pe baza următoarelor criterii: vechimea în muncă; grupa de muncă în care s-a desfășurat activitatea; retribuția tarifară medie pe 5 ani, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

● Prin alegerile preliminare de la 8 februarie din statul Iowa, cursa electorală americană pentru Casa Albă a început. Din partea republicanilor lupta pentru învestitură, în calitate de candidați ai partidului, următorii : vicepreședintele George Bush, senatorul Bob Dole, Jack Kemp, membru al Camerei Reprezentanților, fostul secretar de stat Alexander Haig, fostul guvernator Pierre du Pont și reverendul Pat Robinson. Se consideră că lupta se va da de fapt numai între primii doi. De la democrați au intrat în arenă fostul senator Gary Hart, Richard Gephardt, membru al Camerei Reprezentanților, Bruce Babbit, fost senator, Paul Simon, senator, guvernatorul din Massachussetts, Michael Dukakis, reverendul Jesse Jackson și senatorul Albert Gore, acesta din urmă fiind considerat ca unul din favoriți.

● Campania electorală prezidențială a început și în Franța (primul tur de scrutin va avea loc la 24 aprilie, iar al doilea la 8 mai). Pînă în prezent și-au anunțat oficial candidatura Jacques Chirac, din partea Adunării pentru Republică (R.P.R.) și Raymond Barre, ca reprezentant al Uniunii pentru Democrația Franceză (U.D.F.). Partidul Socialist a adoptat platforma electorală a candidatului său, dar candidatul n-a fost încă anunțat. Se presupune că în cele din urmă acesta va fi președintele François Mitterrand, pe care sondajele de opinie îl indică cu perseverență învingător în al doilea tur de scrutin. Candidatura președintelui la un nou mandat de 7 ani în magistratura supremă franceză ar putea fi anunțată în ultima decadă a lunii februarie sau la începutul lunii martie. Partidul Comunist va fi reprezentat de André Lajoinie.

● Secretarul de stat al S.U.A. George Shultz a apreciat că relațiile dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică s-au însănătoșit, văzînd o tendință clară spre o evoluție pozitivă. Ca indici în acest sens, el a amintit semnarea tratatului americano-sovietic privind eurorachetele, perspectiva elaborării unui tratat referitor la reducerea armamentelor strategice ofensive, extinderea contactelor și schimburilor bilaterale în domeniile științei, culturii, învățămîntului, transporturilor aeriene. George Shultz a spus că toate acestea sînt rezultatul generator de speranțe al unor eforturi îndelungate, avînd drept scop crearea unui nou tip de relații, pe o bază mai constructivă, între S.U.A. și U.R.S.S. Totodată, omul politic american a subliniat că între cele două țări există divergențe considerabile, rezultate din deosebirile sistemelor lor sociale.

Comentariul săptămînii

Coordonate ale dezarmării

Problemele cu care se confruntă în momentul de față cei 5 miliarde de locuitori ai globului sînt numeroase și dificile. Dar oricît de lungă ar fi lista acestora și oricît de multe și de dese ar fi modificările în ceea ce privește ordinea în clasament, stabilită după importanță și urgență, locul unu în top îl ocupă de multă vreme, cu autoritate, problema dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, asigurarea păcii în lume. Și e normal să fie așa, avînd în vedere că de felul în care se va înfăptui dezarmarea va depinde, mai întîi, însăși viața omenirii și, în al doilea rînd, soluționarea tuturor celorlalte chestiuni.

Este de aceea, de înțeles satisfacția cu care a fost primit în întreaga lume acordul sovieto-american de retragere și distrugere a rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice din Europa. Gheața s-a spart, tratativele de dezarmare au fost urnite din punctul mort. Pe bună dreptate s-a apreciat că acordul amintit — presupunînd că ratificarea lui de către parlamentele celor două țări nu va întîmpina dificultăți și că prevederile din document vor fi puse în practică — are, concomitent, importanță simbolică, de cap de serie, de debut al unui proces, și valoare în sine, pentru că urmează să ducă la eliminarea unei întregi categorii de arme nucleare. Se impun însă cîteva precizări.

Astfel, numai retragerea de pe continentul nostru a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune nu rezolvă problema păcii și securității în Europa și în lume. Sînt necesare deci eforturi susținute pentru realizarea de acorduri pentru reducerea și apoi eliminarea armelor nucleare strategice, pentru oprirea experiențelor cu arma atomică, pentru renunțarea la militarizarea Cosmosului și trecerea, în continuare, la alte acțiuni pînă la înlăturarea totală a armelor nucleare, pentru dezarmarea convențională, pentru renunțarea la armele chimice, la alte arme de distrugere în masă. În același timp, se impun retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state, desființarea bazelor militare străine, stabilirea de măsuri care să excludă folosirea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state. Aceste măsuri sînt, evident, componente ale unui proces vizînd dezarmarea generală și completă, care, chiar dacă presupune o anumită perioadă de timp, este întru totul realizabil. Se pare că un cîștig de cea mai mare însemnătate al ultimelor luni este tocmai întărirea încrederii în caracterul realist al măsurilor de dezarmare. Tot mai mulți politicieni și comentatori, sceptici pînă mai ieri, care considerau deziderатul dezarmării drept o utopie, sînt acum de părere că dezarmarea, chiar dacă trebuie să parcurgă un drum lung și anevoios, este posibilă. În acest climat, apare cel puțin stranie teza „umplerii vidului", potrivit căreia rachetele americane ce vor fi retrase și distruse ar trebui înlocuite cu altele, aparținînd statelor europene. Or, indiferent cui aparțin armele care se elimină, acțiunile de dezarmare trebuie privite ca importante victorii pe frontul păcii obținute de omenire în ansamblul ei; așa stînd lucrurile, înlocuirea unor arme cu altele, chiar dacă acestea din urmă au alți posesori, nu are nici o justificare.

Fiind menit să decidă,' după cum arătam și la început, în cea mai importantă problemă care stă în fața omenirii — propria ei existență —, procesul dezarmării are, pînă ce pericolul de război va fi definitiv înlăturat, un caracter permanent, primordial și de urgență. Tocmai deoarece știm că drumul spre pace este îndelungat, că mersul pe acest drum cere pricepere, perseverență, suplețe, răbdare, ne dăm seama că nu avem vreme de pierdut. Nu peste multă vreme se va deschide cea de-a treia sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării —un prilej foarte nimerit de a se face importanți pași înainte în abordarea problematicii dezarmării, la care ne-am referit mai sus, în sensul trecerii de la vorbă la faptă, al luării de hotărîri și de măsuri concrete.

ION D. GOIA ■

Raporturile medic — pacient

Dacă în orice relație stabilirea comunicării între părți este o condiție esențială a succesului, în medicină găsirea unui limbaj comun, a lungimii de undă comune între medic și pacient are o importanță vitală. În practica medicală sînt puține cazurile în care totul e clar de la o întîie aruncătură de ochi ; de cele mai multe ori determinarea exactă a naturii bolii — și, ca urmare, și a tratamentului necesar, a tuturor măsurilor ce trebuie luate — se prezintă ca rezultat al unui proces îndelungat și complex de cooperare între medic și pacient. Stăpînesc oare totdeauna medicii — în primul rînd cei tineri — arta inițierii unui dialog autentic și fructuos cu bolnavii ? Ce-ar trebui făcut în această direcție ? Aceste întrebări și altele și le-au pus specialiștii de la secția de medicină a Universității din Manchester (Anglia). Pentru a răspunde, universitarii au făcut investigări cu mijloace moderne.

Anchetele și testele realizate au evidențiat existența în relația medic — pacient a numeroase dificultăți, unele depinzînd de medici, altele nu. Astfel, doctorii — și, prin extensie, întregul personal medical— capătă deprinderea de a se uita la bolnavi nu ca la oameni, ci ca la obiecte ale activității medicale. În atitudinea umilitor lui Esculap față de pacienți se manifestă înstrăinarea, lipsa de deferență, morga, rutina. Bolnavul este luat din scurt, repezit și umilit („Cum vă cheamă ?" și „Ce vă doare ?"). Se întîmplă așa atît datorită suprasarcinii, în împrejurările cînd unui medic îi revin prea mulți bolnavi și el nu mai are practic nici timp și nici chef să-i trateze pe pacient ca om (în care caz remediile trebuie să vină din partea societății, prin crearea de instituții spitalicești și de posturi de medici suficiente), cît și din cauze care țin exclusiv de pregătirea și de măiestria doctorului. Pentru acestea din urmă la universitatea amintită au fost organizate cursuri speciale, în primul rînd pentru studenții din ultimii ani.

Motivînd inițierea cursurilor, profesorul David Matcalf a arătat că de multe ori medicii nu-și dau seama că boala, durerea și gîndul la moarte îi îngrozesc pe oameni, care adoptă din această cauză o atitudine ostilă față tocmai de cei ce se străduiesc să-i vindece. Pentru a dobîndi priceperea comunicării cu bolnavii, participanții la cursurile respective trebuie să urmărească atent ce spune pacientul și cu ce ton vorbește, ritmul vorbirii bolnavului, felul cum își alege cuvintele, precum și expresia feței, atitudinea și gesturile, să observe dacă acestea din urmă nu sînt în contradicție cu ceea ce spune. Principala idee a cursurilor este ca în timpul consultației pacientul să se manifeste ca inițiatorul discuției, iar doctorul să-l determine cu tact la o discuție sinceră. Lucru care necesită din partea medicului răbdare, întrucît cea mai mare parte a timpului este ocupată cu informarea trebuitoare pentru stabilirea diagnosticului.

Multă bătaie de cap dau medicilor pacienții irascibili, agitați. Tactul are aici un rol imens.

În sfîrșit, specialiștii din Manchester au avut în vedere și felul cum trebuie să procedeze medicii pentru a intra în comunicare cu bolnavii fără a manifesta o curiozitate exagerată. Întrebările lipsite de ceremonie cu privire la viața intimă sau la activitatea pacientului pot fi receptate ca un amestec nepermis în viața lui personală. Convorbirea pe teme generale îl ajută pe medic să capteze interesul bolnavului fără a intra în familiaritați și îi dă pacientului posibilitatea de a fi sincer, dacă medicul a izbutit să-i cîștige încrederea.

Sînt numai cîteva elemente ale raporturilor medic — pacient, la care mulți doctori — și alte cadre medicale — pot să reflecteze cu folos.

ION CODRU ■

Toscanini contra Mussolini

Renumitul dirijor italian Arturo Toscanini (1867—1957) nu numai că a făcut din Scala din Milano cea mai celebră operă din lume și a smuls furtuni de aplauze publicului din întreaga lume, timp de decenii, dar a avut și o altă calitate de excepție : a fost un luptător, de un extraordinar curaj, fără compromisuri. Faptul că Toscanini a fost unul dintre proeminenții antifasciști ai secolului este demonstrat, printre altele, de o expoziție de scrisori și documente deschisă în prezent la centrul artistic Lincoln din New York, sub titlul „Arturo Toscanini în perioada 1915—1946 — O artă sub incidența politicului". Vizitatorii pot afla, de pildă, că în anii '20, el a respins toate încercările de a politiza Scala din Milano, al cărei director era, în sensul dorit de fasciștii italieni. În 1931, îl maestro a fost maltratat la Bologna pentru că a refuzat să dirijeze imnul „cămășilor negre". Ca urmare a acestui fapt, el a jurat public să nu mai ridice bagheta în Italia, atîta vreme cît fasciștii se vor afla la putere. Rapoartele informatorilor, păstrate intacte, precum și consemnarea convorbirilor sale telefonice interceptate, confirmă că existau numeroase motive care să neliniștească poliția fascistă.

În paralel cu supravegherea polițienească, în presă a fost lansată o campanie de defăimare a lui Toscanini, mai ales cînd Toscanini a protestat împotriva proliferării antisemitismului. În anul 1928, el părăsește Italia. În 1930, Toscanini devine primul străin care dirijează Festivalul de la Bayreuth, obținînd cu „Tannhäuser" un succes triumfal, pe care l-a repetat anul următor. Însă, în 1933 refuză invitația de a reveni la Bayreuth, deoarece fasciștii preluaseră puterea și în Germania. O invitație trimisă de Hitler personal, expusă la centrul Lincoln, și-a încrucișat drumul cu un protest al lui Toscanini împotriva politicii rasiste a naziștilor.

Toscanini, care între timp își găsise un nou cîmp de activitate la filarmonica din New York, își etalează inegalabila sa artă la Festivalul de la Salzburg. Dar, în 1938, cînd viforul nazist se întinde amenințător și asupra Austriei, el a refuzat să mai participe la această manifestare. Conducerii festivalului ei îi adresează o telegramă fermă, în care se spune : „Mă mîră telegrama d-voastră jignitoare și sînt uimit că nu ați înțeles din prima mea telegramă că decizia mea este definitivă". În timpul celui de-al doilea război mondial, el a acordat celor prigoniți de regimul nazist sprijin politic și moral. A dirijat concerte în folosul cauzei coaliției antihitleriste și a criticat public tactica aliaților de a colabora în Italia cu oameni politici și militari care aveau o proastă faimă din cauza trecutului lor fascist.

În 1946, marele mag al bagheta, acum în vîrstă de 79 de ani, a revenit în Italia și a dirijat — cum arată numeroasele fotografii și afișe din expoziția din New York — celebrul concert de redeschidere a Scalei din Milano, încă nerestaurată de pe urma războiului. Această activitate politică, pînă acum destul de puțin cunoscută, a lui Arturo Toscanini este sintetizată într-o frază a nu mai puțin celebrului Albert Einstein, care scria, în 1936, despre dirijorul italian că este „un om ce are cele mai mari merite în lupta împotriva criminalilor fasciști".

ROMEO NADAȘAN ■

Universul sportiv

Bussiness = box

Pentru mulți nu mai este o noutate că boxul a devenit într-o „scrimă cu mănuși" o foarte bănoasă afacere, de multe ori nu tocmai curată. La ora actuală în boxul profesionist (căci despre el este vorba) camp.onii diverselor versiuni s-au înmulțit precum ciupercile după ploaie, creîndu-se multe aureole false.

Ralph Citro a avut curiozitatea (și tenacitatea) să adune, în S.U.A., date despre activitatea sportivă a 30 000 de boxeri cu licență de profesionist. Informațiile au fost culese de la manageri, organizatori de gale și din culise. Rezultatele au fost cutremurătoare ! 301 boxeri nu au cîștigat nici un meci, 365 au pierdut fiecare a doua întîlnire prin K.O., iar 67 au pierdut fiecare întîlnire susținută prin K.O. Cum a fost posibil așa ceva ? Să luăm cîteva exemple. Mike Brown, în vîrstă de 23 de ani, termină cu dificultate repriza, se îndreaptă spre colțul său unde își apleacă urechea la buzele antrenorului său, Leonard Pate. Antrenorul este orb (după războiul din Coreea). Ce fel de sfaturi poate el să-i dea elevului său ?

Sam Lee Young vinde hamburgeri, dar și-a scos și licență de profesionist. Din totalul celor 23 de întîlniri a cîștigat 4.

Exemplele ar putea continua. Mai interesante sînt cauzele care duc la astfel de situații. În fiecare stat federal există o comisie care acordă-retrage licențe și urmărește modul cum se desfășoară activitatea pugilistică în fieful ei. Dar conform principiului „nu știe dreapta ce face stînga" boxerii își scot licență în alt stat (cazul Flannings) eludînd măsurile care se iau împotriva lor. Pe urmă mai există dorința organizatorilor de a obține profituri inventînd tot felul de șalangeri, organizînd gale peste gale (a se citi măceluri) la prețuri de cost scăzute; „carnea de tun" este plătită la prețuri modeste (150 de dolari/meci). Lipsa antrenamentelor este datorată cheltuielilor și, nu în ultimă instanță, chiar a unui personal calificat.

Datele adunate de Citro ar trebui să se constituie într-un semnal de alarmă.

DAN DANUȚ DORU ■

Taina „omului cu nimb"

Urmînd exemplul celor ce protejează celebra peșteră Lascaux, această adevărată „Capelă sixtină a preistoriei", cum a numit-o un specialist, cu extraordinarele ei picturi rupestre, autoritățile de la Bangkok au luat hotărîrea de a reduce vizitele în peștera descoperită acum 17 ani de un grup de speologi thailandezi în apropierea orașului Chiang Mai, pe pereții căreia sînt niște desene cu totul neobișnuite.

Ca și desenele descoperite în Valea Ferghanei (R.S.S. Uzbecă), imaginile din această peșteră reprezintă, printre altele, un om cu mîinile larg desfăcute, avînd capul încadrat de un cerc din care pornesc raze. Este, cum-va, vorba de o cască etanșă, prevăzută cu antene ? Dacă desenele ce vorbesc despre o Sahară-grădină, cu livezi și păduri, spun adevărul, ilustrează realitatea (fotografii luate din satelit au pus în evidență albiile fluviilor de mult secate), de ce nu ar spune, oare, adevărul și cele înfățișînd oameni stăpîni ai unei tehnici înalte, veniți, poate, de undeva din Cosmos, acum cîteva mii de ani, pe bătrînul nostru pămînt ? Căci, unii savanți printre care australianul James Woffa, afirmă că frescele din Uzbekistan, din El Salvador, din podișul Tassili sau din Thailanda redau ceea ce îndepărtații artiști plastici de atunci au văzut, adică niște astronauți !

Un alt grup de oameni de știință îndeamnă la explicații mai puțin spectaculoase. Amintiți-vă, spun ei, că în copilăria omenirii nu existau foarfece și că, deci, strămoșii noștri de acum cîteva milenii aveau părul lung.

Iată însă că o statuetă reprezentînd un om cu capul încadrat de un cerc din care pornesc raze, asemănătoare unei antene, a fost descoperită pe vîrful Aucanquilcha (6180 metri) din Anzi, lîngă o stîncă uriașă avînd forma unui paralelogram. Perfect netedă, altfel decît „șlefuiește" vîntul și ploaia, stînca are laturile opuse egale și perfect paralele, așa cum nici tehnica cea mai modernă nu le poate realiza. S-a emis ipoteza că acest colț de munte, de mii de tone, ar fi servit drept rampă de lansare unei astronave. Unii critică o asemenea ipoteză, dar nu pot aduce nici o explicație credibilă a existenței „cosmodromului" de la Aucanquilcha. Această imposibilitate de a lămuri un evident mister, ce se alătură altor altora, lasă loc tulburătoarei întrebări care s-a pus și se pune tot mai insistent : „A fost, cîndva, Terra vizitată de ființe venite din Cosmos ?"

MIHAI VASILIU ■

Africa despre ea însăşi

Parte din această lume, Africa trăieşte, firesc, toate complicatele probleme ale lumii de azi. Dar, date fiind condiţiile specifice de dezvoltare, de înaintare pe drumul propriu spre orizonturile libertăţii şi progresului la care aspiră întreaga omenire, continentul acesta are şi problemele sale specifice iar cele pe care şi le asumă deodată cu întreaga lume au în cazul său o acuitate aparte.

La unele din aceste stări dramatice se referă cele două articole apărute în publicaţiile africane din care reproducem mai jos, cu titlurile redacţiei noastre.

Despre uscăciunea pămîntului şi relele ajutoare

În „Révolution Africaine" (Algeria) nr. 1233/1988

În ultimii ani continentul african a fost afectat în modul cel mai drastic de fenomenul de epuizare a resurselor.

Seceta, foametea, penuria au marcat soarta populaţiei condamnată să supravieţuiască în condiţii adesea atroce. Angola, Niger, Etiopia, Ghana, Burkina-Faso, Mali, Mauritania, Mozambic, Senegal, Ciad, Sudan şi Zimbabwe sînt ţările africane cele mai afectate de secetă şi penuria de produse alimentare. Printre milioanele de oameni afectaţi de condiţiile actuale, principalele victime sînt copiii şi mamele lor.

Programele puse deja în aplicare de organizaţiile specializate ale O.N.U. sînt orientate în principal spre sectoarele sănătăţii, educaţiei, nutriţiei, apei şi al asanării, şi au ca scop să contribuie la ameliorarea pe termen lung a condiţiilor de viaţă şi dezvoltare ale populaţiei, dar mai ales ale copiilor.

Potrivit celor mai recente date, 25 de ţări africane sînt grav afectate de consecinţele unei secete prelungite. Cele mai lovite rămîn ţările din Africa subsahariană. În afară de aprovizionarea tot mai deficitară cu apă, principala consecinţă a secetei o constituie penuria de alimente, care pune în pericol viaţa a peste 150 milioane de oameni din Africa subsahariană.

Potrivit unui raport al O.N.U. chiar în condiţii normale, cea mai mare parte a statelor africane înregistrează o rată ridicată a mortalităţii infantile (între 100 şi 149 decese la 1 000 de naşteri), care în unele regiuni ajunge la 150 copii la 1 000 de nou-născuţi.

Situaţia s-a agravat în mod deosebit odată cu apariţia secetei, care a lovit din plin populaţia şi ţările oricum greu încercate. Seceta a creat, astfel, mari probleme guvernelor ţărilor afectate.

Mai departe articolul arată:

Ajutorul acordat de statele occidentale — sub formă de „donaţii" în alimente, medicamente şi echipament sanitar — nu este nici pe departe dezinteresat. Să amintim doar acţiunea subversivă făţişă, desfăşurată de organizaţia „Medicii fără frontiere" în unele ţări africane şi confruntările ei cu un mare număr de guverne africane pentru a înţelege motivaţiile profunde ale ajutorului acordat ţărilor sărăcite şi lovite de secetă. Să amintim, de asemenea, „ajutorul" alimentar şi militar acordat Ciadului de către Franţa sau şantajul alimentar pe care Occidentul îl practică faţă de regimul etiopian progresist. Primul are ca scop să menţină un regim favorabil Occidentului, iar cel de-al doilea are ca obiectiv să destabilizeze regimul aflat la putere. Acelaşi lucru se poate afirma şi despre ajutoarele acordate Angolei, Mozambicului şi Zimbabwe.

Pe lîngă aceasta, Occidentul întreţine relaţii comerciale şi politice cu rasiştii din Africa de Sud, sprijinindu-le acţiunile represive şi destabilizatoare.

Astfel, dacă ajutorul organizaţiilor internaţionale specializate — ajutor destul de limitat — pare mai mult sau mai puţin dezinteresat, cel al statelor occidentale — fundamental corupt — pare puţin eficient. În plus, deficienţele în sistemul de distribuire din interiorul ţărilor victime ale secetei fac ca acest ajutor să nu ajungă întotdeauna la destinaţie la momentul dorit, dacă nu este pur şi simplu deturnat. La 26 octombrie anul trecut, Adunarea Generală a O.N.U., examinînd programul de acţiune al organizaţiei mondiale pentru redresarea economică şi dezvoltarea Africii (1986—1990), a apreciat că situaţia dificilă şi chiar critică din ţările afectate de secetă este agravată de înrăutăţirea condiţiilor economice internaţionale.

Această înrăutăţire are drept consecinţă scăderea preţurilor materiilor prime, principalele şi uneori singurele surse de devize pentru un mare număr de ţări din lumea a treia, preţuri care au atins nivelul cel mai scăzut din ultimii 50 de ani. Încasările din exporturi ale Africii au scăzut în 1986 de la 60 la 44 miliarde dolari. Această înrăutăţire contribuie, de asemenea, la agravarea situaţiei în domeniul datoriei externe, care reprezintă aproximativ 35 la sută din valoarea exporturilor realizată în 1986, faţă de 7 la sută cît reprezenta în 1980.

Asistenţa bilaterală a scăzut, de asemenea. Valoarea netă a împrumuturilor comerciale s-a cifrat la aproximativ patru miliarde dolari în 1984, reprezentînd mai puţin de jumătate din nivelul atins în 1983. Această situaţie a determinat şi o creştere a protecţionismului economilor occidentale.

Economia mondială manifestă în prezent simptome evidente de recesiune. Ca şi în trecut, efectele acestei recesiuni sau preţul ajustării vor fi transferate asupra ţărilor în curs de dezvoltare.

La fel ca o secetă: datoriile

În „Le Renouveau du Burundi" nr. 2477/1988

Africa a intrat în anul 1988 copleşită de o datorie externă estimată la 230 miliarde dolari. „Calea clasică" pe care a urmat-o pentru a ajunge la această sumă exorbitantă este bine cunoscută. Confruntate cu greutăţi financiare, ţările în curs de dezvoltare contractează împrumuturi. Dar, aflîndu-se în faţa unor greutăţi tot mai mari, ele nu sînt în măsură să le ramburseze. Între timp, rata dobînzii creşte pe an ce trece. Cursul valutelor se schimbă, şi nu în folosul ţărilor care au făcut împrumuturile. Dobînzile se adaugă creditelor acordate. În consecinţă, datoria creşte. Plata acestei datorii — care se ridică pentru unele ţări pînă la 60 la sută din veniturile în valută provenite din export — este unul din principalele obstacole în calea dezvoltării Africii.

În prezent este însă din ce în ce mai evident că această datorie uriaşă nu s-a acumulat doar pe „calea clasică". O parte din ce în ce mai importantă a datoriei africane pare să fie fictivă, artificială.

În Nigeria, de exemplu, anchete realizate în ultimii doi sau trei ani de comisii şi tribunale speciale au dezvăluit existenţa a numeroase uneltiri, maşinaţiuni şi falsuri financiare în care s-au dedat oameni de afaceri occidentali cu îngăduinţa unor reprezentanţi ai puterii. Preţul exagerat al lucrărilor efectuate sub contract, exportul ilegal de devize, jaful direct cu participarea acestor oameni au costat statul nigerian sute de milioane, chiar miliarde de dolari, ceea ce a sporit considerabil datoria naţională.

Conform unor estimări prealabile, tranzacţiile ilegale ale băncii britanice „Johnson Mathey Bankers" au costat Nigeria 6,2 miliarde dolari. Contractele privind construirea unor întreprinderi, care de fapt nu au fost construite niciodată, se cifrează la zeci şi la sute de milioane de dolari. Documentele referitoare la acestea au „dispărut". Societatea britanică „Cross Oceans" s-a angajat să construiască în statul Anambra o fabrică de covoare. Prin intermediul băncii „Samuel Montagu", ea a cheltuit peste 3 milioane lire sterline drept mită şi şi-a însuşit 7,4 milioane lire sterline sub forma unor plăţi pentru lucrări care nu au fost realizate decît pe hîrtie. Firma canadiană „Storsert Management Ltd" a imputat Nigeriei o datorie de 11 milioane dolari pentru lucrări la care această companie nu a participat niciodată, potrivit firmei nigeriene „National Concords".

Firma americană „Glober Company" a exportat ilegal din Lagos 131 milioane dolari. Firma italiană „Snem Progetti" a livrat Nigeriei echipamente defecte în valoare de zeci de milioane de dolari pentru construirea unei rafinării de petrol în statul Bendel. Rafinăria este mereu în pană şi poluează atmosfera cu gaze toxice. „Companiile transnaţionale au vîndut Nigeriei material vechi care ne-a costat enorm, ceea ce a dus la creşterea datoriei noastre externe", a declarat Abubakar D. Umar, guvernatorul statului Kaduna.

Aceste exemple nu sînt decît partea vizibilă a maşinaţiunilor financiare la care au recurs companiile transnaţionale şi băncile occidentale. Dar este suficient pentru a înţelege că datoria Nigeriei, evaluată de creditorii occidentali la 34 miliarde dolari, este exagerată. Ministrul nigerian al finanţelor a evaluat datoria externă a ţării sale la 18,5 miliarde dolari, din care datorille garantate de guvern reprezintă numai 11,7 miliarde dolari.

Luînd în considerare trista experienţă a Nigeriei, ar trebui să fie revizuită în acelaşi mod datoria întregului continent african, conchide autorul articolului.

Universul muzicii

Sărbătoarea stelelor

● „Always on my Mind" (Mereu în gîndul meu), un nou disc single catapultat în topuri de trupa PET SHOP BOYS. Cei doi componenţi, Neil Tenant şi Chris Lowe sînt admiratori declaraţi ai superstarului JOHN TRAVOLTA şi dedică acest cîntec celui care a fost idolul adolescenţilor prin anii '77—'78. Astăzi, 12 februarie, Travolta va stinge cu şampanie febra unui plăcut (oare ?) eveniment: aniversarea zilei de naştere (născut în 1954, New Jersey, S.U.A.).

● Vă prezentăm, cu această ocazie, o scurtă listă a vedetelor muzicii pop, care au schimbat sau vor schimba cifra anilor, în luna februarie: STEPHANIE DE MONACO — 1 feb. 1965, DIETER BOHLEN (MODERN TALKING) — 7 feb. 1958, ANDY TAYLOR (ex DURAN DURAN) — 16 feb. 1962, YOKO ONO — 18 feb. 1933, FALCO — 19 feb. 1957, HOWARD JONES — 23 feb. 1955.

● „Remember Me" (Aminteşte-ţi de mine) pare a fi un disperat apel lansat către tînăra generaţie de „bătrînul" CLIFF RICHARD. În realitate acesta este titlul unui proaspăt disc intrat în topurile anului '88, interpretul fiind de mult intrat în rîndul miturilor care încă mai cîntă. La 47 de ani, Cliff Richard, indian de origine, are la activ 50 de milioane de discuri vîndute şi 30 de ani de activitate pe tărîmul muzicii.

● La polul opus al vîrstei, dar atras de acelaşi puternic magnet care este muzica, se află tînărul DAVID HALLYDAY (n. 14 aug. '66, Paris). Fiu al celebrilor Johnny Hallyday şi Silvie Vartan, el a intrat de curînd sub lupa specialiştilor, pentru simplul motiv că poartă numele Hallyday şi o chitară pe umăr. 1,80 m, blond cu ochi albaştri, cu serioase studii la conservatorul din Paris, David are toate şansele să devină vedetă. Vocea, talentul şi... publicul îşi vor spune cuvîntul hotărîtor.

● Să coborîm acum de pe scenă şi să aruncăm din nou un ochi în „ograda" lui sir Michael Jackson. Nu mai e un secret pentru nimeni că în imensa curte a castelului său de lîngă Hollywood se ascunde o adevărată junglă: papagali, maimuţe, girafe, crocodili, şerpi, etc. Printre preferaţii stăpînului se află: girafa „Jabar", lama „Louis", cerbul „Mr. Tibbs", şarpele boa constrictor „Muscles" şi vedeta absolută, cimpanzeul „Bubbles", care a sărit gardul ogrăzii şi a plecat în turneu cu maestrul.

● Trecem la „ale" noastre prezentîndu-vă cîteva vîrfuri din clasamentele lunii februarie: singles — S.U.A.: 1. Faith — GEORGE MICHAEL, 2. Heaven is a place on Earth — BELINDA CARLISLE; 3. Should we known better — RICHARD MARX; singles Marea Britanie: 1. China in your hand-T'PAU, 2. When I fall in love — RICK ASTLEY, 3. The way you make feel — MICHAEL JACKSON; albume (LP's): 1. E.S.P. — BEE GEES, 2. Whenever you need somebody — RICK ASTLEY, 3. Tango in the night — FLEETWOOD MAC; Dintre albumele nou apărute, semnalăm: Bridges of spies — T'PAU, Tiffany-TIFFANY, Kick — INXS, Characters — STEVIE WONDER.

MIRCEA ZANE

Pe dinafară

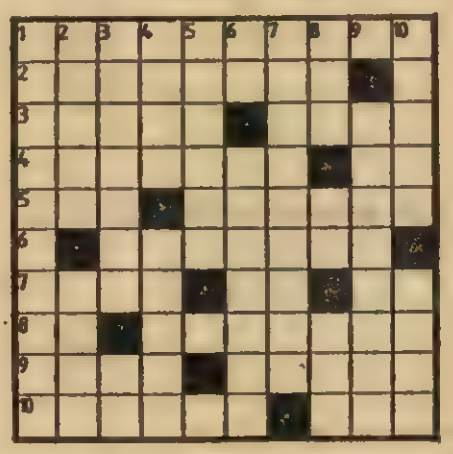

ORIZONTAL: 1) Mijloc de asemănare şi deosebire. 2) Dotate cu multe calităţi dau dovadă şi de multă înţelegere. 3) Muscă luată ca element de bază în unele întreceri olimpice — Prefabricate achiziţionate pentru constituirea unui fond de ruliment. 4) Completează în mod fericit o realizare de mai mari proporţii — Perioadă evidenţiată în seculara istorie a oraşului Deva! 5) Venit din larg şi poposit în final la Murfatlar! — Oameni buni de şut, acţionînd în profunzime. 6) Vorba cîntecului: „Tot omul la casa lui". 7) Vestitul aur de Bărăgan cîntat de interpreţii noştri populari — Capitoliul unui monument sculptat în marmură! — Partea conştientă în noua creaţie a lumii. 8) Acole în limitele parcursului efectuat de Apollo! — Au dus peste zări faima muzicienilor din Nürenberg. 9) Imagine peisagistică sadoveniană de la Malul Surpat — Se afirma cu multă putere în vechile polisuri greceşti. 10) Merg neabătut pe drumul fără popas al bătrînului Cronos — Indică linia de bătaie într-un război oarecare.

VERTICAL: 1) Opinie strict personală cu caracter foarte rigid. 2) Anunţă apropiata intrare în scenă a unui membru din familia Butterfly — Aladul în straie aurii în căutarea unui refugiu. 3) Satisfacţii majore ale lucrurilor bine făcute — Indicator pentru o poziţie superioară. 4) Tocătură de ficat pentru sandviciuri — Determină identificarea unor bunuri mobile sau imobile. 5) Un dur de pe vastele întinderi ale pădurilor tropicale. 6) Trofeu de rinocer din centrul Africii! — Îndrăgostiţi, de natură pe care o vînturăm cu mijloace proprii. 7) Marii cutezători ce survolează imensele întinderi albastre. 8) Bătrînul umbrar de pe dealul Copoului — Un fel de gură cască, prefigurînd mirarea! — Uvertura unui triolet cunoscut din bătrîni! 9) Focar de cultură pentru civilizaţiile de pe alte meleaguri. 10) Aspiranţi neistoviţi în saltul spre o altă clasă — Cale de descoperire a unor străvechi comori.

Dicţionar: LAR.

I. PĂTRAŞCU
C. TĂRNOVEANU

Dezlegarea careului din numărul precedent

AUTOSTRADA; ULITE; OTEL; TUR; MOTOR; OB; INTINAT; MERS; AT; PE; O; OPERATA; BOLIZI; ITA; ID; TIRAN; T; LOVITE; APA; RUTA; TRAC.

Universul ştiinţific

Secretul unei săli de concert

Faima sălii de concert din Dneprodzerjinsk (U.R.S.S.), datorită acusticii sale, ajunsese la începutul secolului pînă la Petersburg, fără însă a i se cunoaşte „secretele". Cu ocazia renovărilor la care a fost supusă, s-au putut afla cauzele care au făcut-o celebră. Mai întîi s-a descoperit că spaţiul de deasupra tavanului era umplut cu sticlă pisată. Dar cea mai mare surpriză, care îi aşteaptă pe constructori, a fost atunci cînd s-a reparat parchetul. Între podeaua fosei orchestrei şi temelie s-a găsit un strat de... sticle de şampanie goale, aşezate după o schemă anumită.

BREVIAR

Iridiodiagnosticul

Ochiul, oglinda stărilor psihice a devenit un mijloc care să permită diagnosticarea unor boli, după modificările specifice ale irisului ochiului pacientului. Această metodă, numită iridiagnostic, a început să fie aplicată de medicii din R.S.S. Letonă.

Spre a veni în ajutorul acestora, cercetătorii centrului republican de microchirurgie oculară au creat o bancă de diapozitive color, pe care sînt fixate imaginile ochilor pacienţilor ce suferă de boli ale inimii, vaselor sanguine, stomacului etc., deoarece un organ bolnav creează pe iris anumite pete. Noua metodă permite să se reducă

timpul de punere a diagnosticului fără a necesita aparatură complicată, uşurîndu-le astfel totodată efectuarea periodică a examenelor medicale de masă.

AUREL DIANU

Începe returul la handbal

Trei „subiecte" pentru un singur titlu

Duminică începe returul campionatului național feminin de handbal — una dintre cele mai frumoase, palpitante și echilibrate competiții ale sportului nostru. Și, intrucît, între alte virtuți, această întrecere o are și pe aceea de „a nu ști nimic dinainte", l-am invitat pe antrenorii primelor patru clasate să-și decline intențiile pentru retur cu o zi mai devreme. In semn de recunoaștere a muncii lor și a contribuției pe care o au la afirmarea internațională a handbalului nostru feminin, le dăm cuvîntul.

ALEXANDRU EFTENE

(Știința Bacău):

„Bineînțeles că vom rămîne pe locul întîi!"

— Tovarășe Eftene, antrenați echipa campioană la handbal feminin doar din vara anului trecut. Îmi pare rău, dar nu mai știu nimic despre dumneavoastră.

— Am jucat handbal la Dinamo București, între '68 și '72, apoi scurtă vreme la Dinamo Brașov, pentru ca din '74 să fiu la Bacău — jucător și, după aceea, antrenor la echipa de băieți, din 1980 pînă anul trecut.

— V-ați adaptat ușor cu munca la o echipă de fete ?

— Trecerea n-a însemnat nimic deosebit, handbalul e același.

— Dar cel feminin n-are un plus de „feminitate", să zicem ?

— Nu mi s-a părut. Rigorile pregătirii sînt aceleași.

— Foștii antrenori unde sînt ?

— În intenția clubului era o rocadă, dar Mangoni a refuzat și este acum principal la Textila Buhuși, iar fostul lui secund, Costel Petre, este principal la echipa de băieți.

— N-ați preluat o moștenire prea grea ?

— Știam de la început că Știința Bacău nu-și poate propune decît obiective maximale.

— Adică ?

— Adică obținerea titlului, cîștigarea cupei și prezența în finala Cupei campionilor ! Cînd ne-am propus aceste obiective nu gîndeam că vom pica chiar de la început cu echipa din Kiev.

— V-a eliminat cu dublă victorie. E așa de puternică ?

— Este, la propriu și figurat, un colos al handbalului feminin. Are 20 de jucătoare în lot, din care 12 sînt campioane mondiale, anul trecut în Olanda. Ne-au învins la două goluri în deplasare și la patru acasă, la Bacău. Ne-a rămas satisfacția de a ne fi ridicat de multe ori la valoarea deosebită a kievencelor. De fapt, în deplasare am și condus pînă în minutul 48, iar acasă, în ultimele cinci minute, am pierdut pe greșeli individuale de nepermis într-un joc cu asemenea miză.

— Duminică începe returul. Ați avut o vacanță liniștită ?

— La ce vă referiți ?

— La faptul că sînteți pe locul întîi, că aveți cel mai eficace atac din campionat, că nu aveți nici-o înfrîngere și că Mariana Tîrcă este golgetera turului.

— La obiectivele noastre, nu se poate vorbi de o vacanță liniștită. Mai ales că cinci jucătoare au fost cu lotul național în Cehoslovacia de unde s-au întors abia marți, iar o altă jucătoare a fost la lotul de tineret. Trebuie să ne stringem repede rîndurile pentru prima etapă, chiar dacă jucăm acasă cu Dorobanțul Ploiești.

— Cum va fi returul pentru echipa dumneavoastră ?

— Jucăm acasă cu Mureșul și în deplasare la Rulmentul Brașov și Chimistul Rîmnicu Vîlcea. Dar și ei au șase jocuri acasă și cinci în deplasare, deci va fi echilibrat.

— Să înțeleg că de aceste trei echipe vă temeți mai mult ?

— Nu de teamă e vorba, ci de faptul că sînt cele mai puternice adversare în lupta pentru titlu. Avem atu-ul moral de a fi învins Mureșul chiar la Tîrgu Mureș, la patru goluri diferență.

— Tovarășe Eftene, ce să mai lungim vorba, credeți că veți termina campionatul pe locul întîi ?

— Bineînțeles, altfel nici nu concepem !

GHEORGHE IONESCU

(Mureșul Tîrgu Mureș):

„Nu am renunțat la lupta pentru titlu"

— Bun găsit la Tîrgu Mureș, tovarășe Ionescu, deși lumea se obișnuise să vă știe la Oradea.

— Sînt aici de opt luni, dar în Oradea am stat zece ani. Mi-am schimbat „prefixul", cum se spune.

— De ce ?

— Pentru că am fost solicitat să vin la Mureșul. Asta pe fondul în care la Oradea nu s-a înțeles ce-a însemnat să rezistăm 6 ani consecutiv în divizia A, retrogradînd anul trecut într-o conjunctură care ne-a fost nefavorabilă.

— Ce isprăvi făcuserăți la Oradea ?

— Am luat echipa „Constructorul" din campionatul județean și am promovat-o în divizia A unde am obținut și un loc 5, acum doi ani. Atît și nimic mai mult.

— Eu cred că e foarte mult. Dar nu regretați că ați plecat ?

— Regret Oradea și oamenii care m-au sprijinit în ridicarea acelei echipe, dar totul e compensat cu prisosință de atmosfera și entuziasmul extraordinar pe care le-am găsit la Tîrgu Mureș. Aici sînt niște oameni minunați, fără nici un fel de exagerare, pasionați deopotrivă de sport și de propria lor meserie. De la directorul întreprinderii, ing. Ioan Oltean, de la șeful secției de handbal, ing. Liviu Marian, de la coordonatorii celorlalte secții sportive ale clubului am înțeles că la „Electromureș" sportul și munca se află într-o perfectă simbioză pe care numai pasiunea o poate întreține.

— Sînteți bucureștean ?

— Sînt bucureștean, dar nu m-aș mai întoarce în București.

— Spuneți-mi, cu ce ați început treaba la echipa Mureșul?

— Mi-am propus să întăresc apărarea.

— Și-ați reușit ?

— Cred că da, din moment ce am primit cele mai puține goluri și avem cel mai bun golaveraj după încheierea turului.

— Dar de ce v-ați preocupat tocmai de apărare ?

— Pentru că rezultă unui meci e decisă de apărare. Apărarea este aceea care te pune în mișcare pentru atac. În plus, la acest capitol se vede valoarea, întrucît trebuie să joci fără mînge și să anticipezi ce va face cel care are mîngea. Pe scurt, e mult mai greu să te aperi decît să atacî.

— Dar în Cupa cupelor ați pierdut, pare-mi-se, tocmai pe apărare.

— E corect. În tur, la Tîrgu Mureș, în min 52, conduceam cu 6 goluri și aveam lovitură de la 7 m. Lipsa de experiență internațională a echipei (practic, în afară de Mozsi și Matefi, toate celelalte jucătoare erau la primul lor meci oficial internațional) a făcut să pierdem din acest avans și să cîștigăm doar la trei goluri.

— Și în retur ?

— În retur conduceam la pauză pe Vasas cu 7—6, dar în cinci minute după reluare am primit 6 goluri și am marcat numai unul. Ne-am precipitat, am intrat în panică și cu asta totul s-a dus. Repet, principala cauză a fost lipsa de experiență internațională. După aceea ne-am spălat rușinea cîștigînd la Brașov, într-o atmosferă extraordinară, la 6 goluri diferență — victorie care ne-a consolidat poziția în campionat.

— Dar Bacăul v-a învins chiar la Tîrgu Mureș.

— Atunci, principalele noastre jucătoare erau accidentate, iar celelalte fete au jucat crispat știind că echipa e vulnerabilă.

— Cum va fi returul ?

— Foarte greu. Nu ne vom putea permite să mai pierdem vreun joc, deși lupta pentru titlu și pentru supraviețuire va fi foarte aprigă.

— Credeți că Știința Bacău poate fi detronată ?

— Deși n-are nici o înfrîngere, nu este o echipă invincibilă. Puteam să fim noi în locul lor dacă nu pierdeam acel meci direct de la Tîrgu Mureș. În orice caz, n-am renunțat la ideea de a cîștiga titlul.

— Asta e bine — pentru dumneavoastră și pentru handbalul nostru, în general. Vă doresc succes.

— Aș mai vrea să scrieți două rînduri de bine despre grupul nostru de suporteri, niște oameni formidabili care ne însoțesc peste tot și care, prin felul în care știu să se comporte și să ne susțină, și-au atras de fiecare dată admirația publicului de pretutindeni unde am jucat. Această pasiune pentru sport cred că este un veritabil semn de noblețe al clubului muncitoresc „Electromureș".

— Am notat cu plăcere și asta și vă zic, iarăși, succes.

REMUS DRĂGĂNESCU

(Rulmentul Brașov):

„Am pierdut un start la o cursă scurtă"

— Cum pregătiți returul, tovarășe Drăgănescu ?

— Cum putem, pentru că, avînd „ajutorul" federației, echipa a fost împărțită în trei : 4 jucătoare cu lotul național în Cehoslovacia, 2 la tineret, pentru un turneu tot amical, în R.D.G., și altele 9 acasă, din care una accidentată cu fractură la deget.

— Sînteți pe locul patru, dar ați rămas singura echipă în cursa pentru o cupă europeană. E un paradox ?

— N-aș zice. Prezența în sferturile de finală ale Cupei I.H.F. este rezultatul unei mobilizări exemplare, pentru că echipa noastră parcurge o perioadă de reconstrucție.

— Adică întinerire ?

— Nu, pentru că media de virstă este destul de coborîtă. E vorba de încercarea de a se acoperi unele posturi deficitare.

— Jocurile din tur v-au determinat la asta ?

— Turul l-am început foarte bine, dar l-am terminat foarte prost, pierzînd două jocuri acasă, cu Vîlcea și Mureșul, după înfrîngerea de la Bacău.

— Cum ați caracteriza aceste trei echipe de deasupra Rulmentului ?

— Diferența dintre noi și ele este la capitolul jucătoare de mare excepție. Bacăul o are pe Tirză, Vîlcea le are pe Verigeanu și Török, Mureșul pe Matefi și Mozsi, ca să dau doar cîteva nume. Noi nu avem, deocamdată, aceste excepții care să dea scînteie echipei.

— Ce veți face în retur — veți urca, veți coborî ?

— E greu de spus. Nu ne dăm învinși dinainte, dar, totuși, trebuie să fim realiști. Am pierdut un start la o cursă scurtă. Va fi greu să recuperăm, dar vom încerca.

— În 12 ani de antrenorat la această echipă, ce performanță vă este mai dragă ?

— Cele din 1982, cînd am cîștigat campionatul, cupa și ne-am calificat pînă în semifinalele Cupei campionilor. Acum, din păcate, altele sînt datele problemei.

— Cînd veți juca „șferturile" în Cupa I.H.F. ?

— Pe 21 februarie, la Vilnius și pe 28 februarie, returul la Brașov.

— Ce știți despre viitoarea adversară ?

— Nimic în afară de faptul că are patru jucătoare în echipa națională. Vom juca prima manșă la o săptămînă după prima etapă a returului și în condițiile în care, cum vă spuneam, lotul nostru a fost risipit chiar și într-o vacanță așa de scurtă.

— Dar în prima etapă aveți un meci ușor, cu Terom Iași, la Brașov.

— N-aș zice asta. Nimic nu va fi ușor pentru noi. Sau, dacă vreți, în condițiile actuale ale echipei, toate meciurile vor fi grele.

— De aceea mă și grăbesc să vă urez succes.

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Invitație la atletism

„Indoor"-ul nostru

Nostalgia vechi și-a întrecerilor în aer liber e tot mai mult suplinită de spectacolele sportive organizate în săli. Dacă ofensiva, de dată mai recentă, a fotbalului asupra terenurilor acoperite este destul de controversată, atletismul rămîne pe mai departe sportul suveran al competițiilor indoor. Și cum campionatele europene de sală se vor desfășura pe 5—6 martie la Budapesta, o repetiție generală a sportivilor noștri în vederea participării la această competiție o vor prilejui finalele campionatelor naționale, găzduite mîine și duminică de sala de atletism din Bacău. Iubitorilor acestui sport li se promite o gală atletică de zile mari, chiar dacă vor lipsi (doar) Maricica Puică, Doina Melinte, Paula Ivan și Mitica Junghiatu, aflate în aceste zile într-un circuit de turnee peste ocean. Vor fi prezenți, însă — ne asigură secretarul responsabil al federației de atletism, Alexandru Paraschivescu — toți ceilalți componenți ai lotului național și olimpic, printre care Sorin Matei, Marieta Ilcu, Vali Ionescu, Ela Kovaci, Liliana Năstase și — o așteptată reintrare după vreun an de absență — Cristieana Matei.

Despre rezultate, performanțe și valoarea întrecerilor — în numărul viitor.

Civilizația sportului

Important e trandafirul!

Mîine începe a 15-a ediție a Jocurilor Olimpice de iarnă. Fie-ne permis a nu comenta astăzi subiectele obișnuite ale unei civilizații a sportului din ce în ce mai în suferință, pentru a face un popas pe meleaguri canadiene. A venit timpul pentru cetățenii din Calgary să dea dovadă de recunoștință fiindcă au primit organizarea marii sărbători a sporturilor de iarnă. Imensul succes repurtat la scară internațională de mișcarea olimpică impune unui oraș gazdă ai Jocurilor să creeze excelente condiții. Cu toate că instalațiile și infrastructura oferite de Calgary figurează printre cele mai bune care au fost vreodată propuse pînă azi, accentul va fi pus pe confort, siguranță și desfășurarea fără probleme a competițiilor, pe grija de a respecta fiecare concurent. Locurile de concurs și de antrenament sînt la nivelul de virf al progreselor tehnice înregistrate în diferite ramuri sportive. Presa, radiocul și televiziunea dispun de mijloace de transmisie ireproșabile. Manifestări culturale și tradiții pitorești vor permite tuturor participanților să guste modul de viață tipic al coastei vestice a Canadei, a cărei tinerețe și entuziasm sînt caracteristice dominante. Oraș absolut modern, Calgary are avantajul de a fi situat într-un minunat cerc format de munți. Aceste jocuri de iarnă vor fi cu siguranță o vie mărturie a universalității mișcării olimpice, deoarece se desfășoară într-o regiune a lumii care nu a găzduit niciodată pînă acum această manifestare.

Cartier general al industriei petrolului din Canada, acest tînăr oraș este plasat pe cîteva artere vitale ale continentului. Drumurile, căile ferate și căile aeriene se încrucișează aici într-o imensă rețea. Vara, ca și iarna, mai mult de trei milioane de turiști se îndreaptă spre Calgary. Ei sosesc fie prin aeroportul internațional, fie pe autostrada transcanadiană care traversează întreaga țară de la est la vest, fie pe drumul N2 care leagă Alaska cu marile orașe ale S.U.A., fie prin „Canadian Pacific", una din cele mai lungi căi ferate din lume.

Dominat de munții Rochenses, Calgary se găsește la 1 048 m altitudine. Întreaga sa populație este îndrăgostită de iarnă. Entuziasmul locuitorilor umple colinele de schiori de fond și de amatori de săniuș, patinatorii de toate vîrstele și mulți cu schiori cărora le place zăpada afînată și timpul ideal. Acest uriaș interes al întregii populații pentru sporturile de iarnă a determinat orașul să prezinte în 1956 primul proiect de organizare a Jocurilor Olimpice de iarnă și să reînoiască de patru ori de atunci această ofertă. Acum Calgary a reușit. Și sîntem convinși că începînd de mîine, timp de două săptămîni și mult încă după ele, în lumea sportivă se va vorbi despre olimpism — una din marile idei generoase și rodnice ale secolului nostru — pentru care România a militat permanent, se va vorbi despre spiritul olimpic — cunoaștere, prietenie, loialitate — care trebuie să triumfe pentru fericirea, atît de încercată, a omului și pentru ideea de joc și de mișcare a ființei omenești.

Au trecut 60 de ani de la prima participare a sportivilor români la Olimpiada Albă. Au trecut 20 de ani de la cucerirea primelor medalii pentru țara noastră la Jocurile Olimpice de iarnă (Ion Panțuru și Nicolae Neagoe — bronz la bob 2 persoane — Grenoble 1968). Vă mai amintiți deschiderea originală, măreață și de neuitat de la Grenoble ? Tribune pentru 65 000 de oameni, la care s-au folosit 380 km de tuburi metalice, 3 000 de brazi plantați peste noapte pentru cadru. Muzică atonală. Generalul De Gaulle rostind formula deschiderii Jocurilor. Steagul olimpic, măsurînd 54 mp, înălțat de vînătorii de munte la 30 m înălțime. Și 30 000 de petale de trandafiri, simboli ai orașului Grenoble, lansate din elicoptere. Seara, focuri de artificii și un spectacol extraordinar cu Gilbert Bécaud care a cîntat tuturor celor veniți la Jocurile Olimpice : „L'important c'est la rose". Da, important e trandafirul, prietenia, participarea în concursuri, cunoașterea și prețuirea partenerilor. Lumea nu înseamnă numai înarmare, neîncredere, războaie, spini...

Succes alor noștri la Calgary !

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Emerich Jenei: „Tinerii au zburdat!“

Echipa națională de fotbal a susținut săptămîna trecută două jocuri de verificare în Israel, în compania echipelor similare ale țării gazdă și Poloniei. Pentru a afla amănunte despre aceste jocuri, a trebuit chiar să așteptăm „închiderea ediției“ acestei acțiuni, respectiv — întoarcerea acasă a delegației care a făcut deplasarea. Înainte de toate, o scurtă fișă tehnică a celor două întîlniri, așa cum rezultă din însemnările scrupuloase ale antrenorului federal Cornel Drăgușin : „3 februarie, **Israel — România 0—2 (0—1)** : Au marcat **Bölöni** (min. 15) dintr-o lovitură liberă de la 18 m și **Ciucă** (min. 70), în urma unei acțiuni personale. Formația noastră : **Lung — Ciucă, Rednic, Andone, Săndoi — Sabău** (min. 80, **Lupescu**), **Bölöni, Mateuț** (min. 70, **Goanță**), **Klein — Țîrlea** (min. 46, **Vaișcovici**), **Coraș**. Formația Israelului a cuprins tot ce are mai bun în țară și peste hotare, adică inclusiv Ohana, Rosenthal, Brailovsky, ș.a. Echipa noastră a realizat multe faze aplaudate la scenă deschisă, realizînd un joc colectiv printr-o circulație foarte bună a mingii și a jucătorilor. Arbitru a fost olandezul Van der Leer. Cu **Polonia** am jucat în 6 februarie, scor 2—2 alinînd următoarea formație : **Lung — Ciucă, Rednic** (înlocuit din cauza unei contuzii în min. 46 cu **Mircea Popa**), **Andone, Săndoi — Sabău** (min. 63, **Goanță**), **Bölöni, Mateuț, Klein — Lasconi, Coraș**. Evoluția scorului : **Coraș**, min. 37, 1—0 ; **Cisek**, min. 40, 1—1 ; **Sabău**, min. 48, 2—1 ; din nou **Cisek**, min. 84, 2—2. Echipa Poloniei, antrenată de mai vechea noastră cunoștință Lazarek, a cuprins, de asemenea, jucătorii titulari Urban, Pruszik și ceilalți. Arbitru a fost Ben Izak din Israel. Pentru alte considerații, adresați-vă, vă rog antrenorului principal **Emerich Jenei**“.

— Deci, tovarășe Jenei, ce considerații aveți în legătură cu aceste două jocuri ?

— Prima este aceea că federația, în mod deliberat, a cedat în favoarea Stelei programul unei pregătiri centralizate, nechemînd la lot jucători steliști și facilitînd astfel ,din toate punctele de vedere, crearea condițiilor cerute de echipa campioană în vederea obținerii calificării. Așa se face că am ajuns la alcătuirea unui lot care a fost destul de criticat și controversat, cu teama de a nu se pierde cele două jocuri inaugurale ale acestui an.

— Ați rezistat la acest scepticism pentru că n-aveați altă soluție ?

— Prin construcție psihică, nu sînt așa de influențabil și nu am cedat la controversele stîrnite pentru că vroiam să verific în jocuri interîări competitivitatea jucătorilor convocați.

— Nu erați pe deplin edificat asupra valorii lor ?

— N-aveam cum. E adevărat în campionat se remarcă o serie de jucători, dar competitivitatea lor se dovedește mai ales, sau numai în meciurile internaționale. Valoarea unui jucător se probează în astfel de meciuri, cînd tensiunea psihică și grija pentru jocul și rezultatul echipei își pun o amprentă serioasă pe evoluția fiecărui jucător.

— În aceste jocuri, ați urmărit în primul rînd să obțineți rezultate bune ?

— Nu ne erau indiferente nici rezultatele întîlnirilor, dar mai important a fost că am reușit în scurtul timp avut la dispoziție să-i facem pe debutanții în națională să creadă în șansa lor și, în consecință, să joace cu o dezinvoltură de vechi internaționali.

— Recitind formațiile, se vede că în fiecare compartiment au fost și jucători cu mai mare experiență.

— Un fapt fericit a fost că acest lot controversat a cuprins, totuși, și jucători consacrați : Bölöni (aflat în vacanță de la noua sa echipă Racing Jet Bruxelles), Klein, Coraș, Rednic, Andone, Mateuț. În jurul lor au zburdat acei tineri care, aș vrea să subliniez, sînt de real talent.

— Referiți-vă pe scurt la evoluția celor mai tineri sau nou veniți la națională.

— Săndoi, deși a jucat pe un post neobișnuit pentru el, a avut un randament surprinzător de bun — semn al valorii și disponibilităților pe care le are.

Un alt jucător foarte tînăr, titular în ambele meciuri, este Ciucă, pe care-l cunoșteam mai ales prin calitățile sale fizice, care l-au și recomandat selecției. Înconjurat de jucători cu experiență și „prins“ în angrenajul echipei, Ciucă a reușit să se evidențieze, mai ales atunci cînd s-a înscris pe linia concepției de joc a echipei naționale, cu un joc dinamic și combinativ.

La mijlocul terenului, Sabău a reușit ca numai după cîteva minute de joc să ne facă să uităm că are numai 19 ani, evoluînd cu o dezinvoltură dezarmantă.

Și ceilalți jucători tineri care au intrat în teren — Țîrlea, Goanță, Lasconi, Lupescu, Vaișcovici, Mircea Popa — au confirmat că se poate conta pe ei în familia mare a lotului reprezentativ.

— Cum a jucat Coraș ?

— Coraș a arătat aceleași calități tehnico-tactice deosebite care făcuseră din el, cu nu prea multă vreme în urmă, un titular cert al echipei naționale. Echipa națională are nevoie de un jucător ca el, dar și Coraș trebuie să înțeleagă exigențele pe care le presupune acest lucru.

— O ultimă întrebare s-ar referi la Rednic — libero.

— După cum a jucat, am senzația că Rednic și-a adus aminte de calitățile de libero pe care le avea cînd juca pe acest post în „echipa cangurilor“, campioană mondială de juniori, în Australia. Deci n-ar fi o reprofilare, ci doar o revenire pe un post pe care a mai jucat cîndva, în perioada junioratului.

— Vă mulțumesc — și contați pe faptul că dialogul revistei noastre cu problematica din acest an a echipei naționale abia a început.

— Sînt convins !

O. ȘTIREANU ■

Preliminariile C.M. de fotbal

Se caută un calendar

Întîlnirea de la Atena (28 ianuarie a.c.) a reprezentanților grupei întîi din preliminariile C.M. '90 (Bulgaria, Danemarca, Grecia și România) s-a încheiat fără a se ajunge la un consens în privința calendarului disputării jocurilor din grupă. După prezentarea propunerilor de calendar de către fiecare federație au urmat discuțiile bilaterale în urma cărora se stabilise, totuși, de comun acord, un proiect de calendar. Cu titlul informativ, menționăm că în conformitate cu acest proiect jocurile echipei noastre urmau să se dispute astfel : în 1988, la 21 septembrie, România — Bulgaria și, la 19 octombrie, Grecia — România ; în 1989 : la 26 aprilie, România — Danemarca ; la 17 mai, Bulgaria — România ; la 11 octombrie, Danemarca — România ; la 8 noiembrie România — Grecia. Proiectul respectiv avea, însă, o singură hibă : nu prevedea data jocului Grecia — Danemarca, federațiile respective necăzînd de acord asupra acestei date care, la urma urmei, le privea „direct și personal“ numai pe ele. Și cum cele două federații n-au putut găsi (!) o dată reciproc acceptabilă în intervalul octombrie 1988 — noiembrie 1989, a apărut o contrapropunere la acel proiect, formulată în pripă de federația elenă și care prevedea ca jocurile să se dispute la date fixe, în cuplu, într-un fel de sistem turneu : **12 octombrie**, Grecia — Danemarca și Bulgaria — România ; **2 noiembrie**, România — Grecia și Danemarca — Bulgaria ; iar în 1989 : **26 aprilie**, Grecia — România și Bulgaria — Danemarca ; **17 mai** : România — Bulgaria și Danemarca — Grecia ; **11 octombrie** : Bulgaria — Grecia și Danemarca — România ; **15 noiembrie** : Grecia — Bulgaria și România — Danemarca.

La acest nou proiect, reprezentanții federației noastre au prezentat obiecții corecte, bine întemeiate, pe care vicepreședintele F.R.F., Mircea Pascu, le-a sintetizat astfel : dacă se recurge la acest sistem de programare („tabela internațională Berger“), ordinea jocurilor ar trebui fixată prin tragere la sorți, și nu impusă prin completarea unei „căsuțe goale“ (cazul echipei noastre) după stabilirea în prealabil a locului celorlalte trei echipe ; programarea ne dezavantajează întrucît ar urma să jucăm ultimele două meciuri în compania Danemarcei, fixată de F.I.F.A. în prima grupă valorică, în acest fel nerespectîndu-se nici principiul alternării partenerilor. În sfîrșit, chiar dacă proiectul acestei programări a fost semnat de reprezentanții celorlalte trei federații, F.R.F., în memoriul respectiv înaintat deja la F.I.F.A., face apel la respectarea art. 4, paragraful 7—8 din Regulamentul organizării C.M. Italia '90 care prevede necesitatea acordului fiecărei federații, cu privire la datele și locurile de desfășurare a jocurilor preliminarii.

Sperăm că fermitatea punctului de vedere al F.R.F. — repetăm, întemeiat și principial — să găsească ecoul necesar la forul mondial al fotbalului. (O. ȘTIRE)

Toată lumea face sport

● Dicționar : ELO. Sistem de punctaj în șah, inventat de matematicianul american A. Elo, profesor la Universitatea statului Wisconsin, pe baza căruia se alcătuiesc ierarhiile jucătorilor și jucătoarelor, clasamente de mare importanță, mai ales în prezent, întrucît se poate constata din ce în ce mai mult, organizatorii de turnee lansează invitațiile ținînd seama în primul rînd de ELO, și mai puțin de palmares. Coeficientul despre care vorbim este rezultatul unor calcule, în care intră Elo mediu al turneului (media coeficienților participanților), Elo al jucătorului, punctele obținute și coeficientul personal (K), în funcție de clasificarea șahistului. Iată un exemplu : un șahist cu Elo 2450 care joacă la un turneu de 11, cu Elo mediu 2 400, trebuie, pentru a-și păstra coeficientul, să realizeze 57 la sută din punctajul maxim. Orice punct în plus sau în minus determină o schimbare a Elo-ului. Listele cuprinzînd aceste clasificări sînt comunicate, la fiecare 6 luni, de Centrul de calcul „Goșa“, din orașul iugoslav Smederevska Palanka. Pentru a vă da seama, încă o dată, de importanța actuală a Elo-ului, vom adăuga că, de curînd, Federația internațională de șah a condiționat acordarea titlurilor, pe lîngă realizarea obișnuitelor norme, și de un anumit coeficient Elo minim — 2 300 pentru maestru internațional, 2 350 pentru maestru internațional și 2 450 pentru titlul de mare maestru. Concluzia : participarea la cît mai multe turnee puternice, cu Elo mediu ridicat, întrucît poate surveni situația, doar aparent paradoxală, ca un jucător să cîștige un turneu (marginal) și să-și diminueze Elo sau să se claseze, să zicem, pe locul 6 într-o altă competiție, dar să urce în ierarhia draconicului coeficient. Este, cumva, o situație analogă celei din tenis. ● Tradiționalele anchete de sfîrșit de an (pentru cel mai bun sportiv, cea mai bună sportivă, performanța cea mai...) li s-a mai adăugat una, cu totul originală. La inițiativa revistei vest-germane „Sport Illustrierte“, cititorii au desemnat-o pe jucătoarea argentiniană de tenis Gabriela Sabatini (17 ani) „cea mai frumoasă sportivă a anului 1987“ ! Învingătoare detașată, Gabriela Sabatini a devansat în ineditul clasament, între altele, pe schioara elvețiană Maria Walliser și pe campioana de patinaj artistic din R.D. Germană Katarina Witt. ● Începînd din acest an, la admiterea în învățămîntul superior din R.P. Chineză unul dintre examene va consta într-o probă sportivă. Această măsură a fost luată după introducerea obligatorie în școlile de toate gradele a orelor de educație fizică.

LUCIAN OPREA ■

Cronica șoselei

Jocul nu a mai continuat

Viața demonstrează de nenumărate ori că încălcarea unor reguli de disciplină (în aparență) mărunte poate avea consecințe dramatice. Educatorul trebuie să-și adune toate forțele pentru atingerea scopului său suprem : disciplina. Dar de unul singur educatorul nu poate modela și forma caracterul copilului. Copilul este un mic univers de neînțeles (uneori) pentru că în mintea lui toate valorile suportă o răsturnare și ceea ce pare non-valoare pentru un adult, pentru el poate atinge limitele tragicului. Psihologia copilului a fost și rămîne un tărîm în care „cei mari“ nu au acces de prea multe ori.

V-ați întrebat cum se transformă în imaginația copilului un scaun într-un castel ? De ce o masă poate semăna perfect cu basculanta care transportă nisip pentru blocul care se construiește pe strada de vis-a-vis ?

Evoluția rapidă a societății, ritmul trepidant al vieții nu trebuie să ne facă să uităm că „odată am fost și noi copii“. Trebuie să le acordăm celor mici un plus de atenție, să-i ajutăm la desăvîrșirea micului — în viitor un mare făuritor de automobile, poduri, șosele, fabrici, avioane...

Sprijinindu-i pe educatori ne pregătim mai bine copiii ,pentru viață, căpătăm certitudinea că am format oameni adevărați.

...De multe ori, din lipsă de timp, ne lăsăm odraslele nesupravegheate, în fața blocului, siguri că „vor găsi ei ce să facă“... Și ei întotdeauna găsesc ceva de făcut. Se întîmplă, uneori, ca jocul să nu fie chiar atît de nevinovat favorizînd desfășurarea unei tragedii cu cele mai dureroase consecințe pentru cei din jur. Ce rost mai au atunci mustrările de conștiință : „Dacă nu-l lăsam astăzi la joacă, nu se întîmpla nimic !“

Nu, dragi părinți, nu „dacă nu v-ați fi lăsat copilul la joacă nu s-ar fi întîmplat nimic“, ci dacă l-ați fi învățat din timp ce pericol poate însemna să se ascundă sub mașina lui nenea Nelu — vecinul de la 22 — de ce nu trebuie să traverseze strada în fugă, ce semnificație au culorile semaforului, de ce nu este bine să joace fotbal în apropierea unei șosele (chiar mai puțin circulate), de ce nu e voie să-și agațe bicicleta de bara de protecție a unui camion, în ideea că „va merge măcar o dată cu cea mai mare viteză din viața lui“ ?

Cei mici se pot lăsa influențați de aparențele pe care le creează cei „mai mari“ decît ei ! Dacă de cele mai multe ori influențele au consecințe pozitive, uneori ele nu aduc decît rău...

...Mihăiță și Valeriu se întîlneau în fiecare zi la „fîntîna fără ciutură“, cum porecliseră ei un rest de conductă ce zăcea de mai mult timp în spațiul lor de joacă, dar asta numai după ce-și terminau toate lecțiile. Mihăiță era în clasa a II-a, Valeriu era mai „mic“, doar în clasa I. Cei doi se înțelegeau foarte bine, mai ales cînd se jucau „de-a indienii“. Bineînțeles că Mihăiță era „șeful de trib“, iar Valeriu „cel mai bun trăgător la țintă“ din toate cele cinci scări, cîte număra blocul în care locuiau cei doi.

Într-una din zile a sosit Gigi, un băiat „mult mai mare“ decît ei : era în clasa a IV-a. Gigi știa o mulțime de lucruri despre indieni, doar citise Winetou, iar cei doi prichindei îl ascultau cu „sufletul la gură“. Dar pentru că Gigi era „băiat mare“, cu preocupări „mult mai serioase“, s-a plictisit curînd de jocul celor doi „Jocotenenți“ și a hotărît să inventeze un joc nou, mult mai interesant, un joc la care se gîndea de mult timp. Un joc care, credea el, le va dezvolta reflexele, agilitatea, îi va face „cei mai grozavi“ dintre toate blocurile din apropiere. La început nu prea știa cum o să se numească, dar pînă la urmă a găsit ceva care i-a plăcut foarte mult : „Jocul de-a secunda“.

Cine nu știe ce înseamnă o secundă ? O particică infimă dintr-un minut, cam atît cît să apuci să numeri pînă la unu. Locul de joacă trebuia și el schimbat. Nu se mai putea desfășura tot în groapa aceea cu nisip și cu leagăne pentru preșcolari. Era nevoie de ceva „extraordinar“. După multe căutări, Gigi s-a decis : a ales porțiunea de șosea din fața Magazinului Universal ; acolo era și stație de autobuz și de troleibuz, și de maxi-taxi, iar pe cele patru benzi circulau o mulțime de mașini. Decorul fiind definitivat, i-a convocat pe Mihăiță și Valeriu să le împărtășească „noul secret“.

„De astăzi înainte sînteți și voi băieți mari. Trebuie să știți să vă jucați ca niște băieți mari. Am găsit ceva interesant : „Jocul de-a secunda“. Vom sta toți trei pe trotuar, eu voi fi arbitrul și voi doi concurenții. Va trebui să traversați strada în cea mai mare viteză în momentul în care urmează să treacă o mașină. Dar nu orice fel de mașină, le vom trage la sorți : de exemplu, astăzi, veți trece numai prin fața Daciilor 1300 de culoare roșie, mîine prin fața Oltciturilor albe. Ne-am înțeles ?“

Mihăiță și Valeriu, bucuroși că au un prieten „mai mare“ decît ei, care le acordă așa de multă atenție s-au hotărît să înceapă imediat. Gigi a tras un bilețel pe care scria „Dacia 1300 neagră“ și în cele din urmă s-au îndreptat către locul de start, pregătiți să audă semnalul lui Gigi. După zece minute de așteptare a apărut o Dacie neagră. Gigi a numărat : 1, 2, 3, start ! și cei doi au luat-o la fugă. Mihăiță a reușit să treacă, dar Valeriu a fost luat din plin și aruncat cu capul de bordura trotuarului. Mașina a virat scurt, șoferul a apăsat pe accelerator pînă la capăt și s-a făcut nevăzut într-o clipă. Skoda verde din spatele Daciei a oprit, însă. Un bărbat între două vîrste a luat copilul în brațe, l-a depus pe banchetă din spate și s-a îndreptat în viteză spre spital. Mihăiță și Gigi, rămași stupefiați, au început să plîngă. În jurul lor se adunase destul de multă lume cînd la fața locului a sosit echipajul de miliție. Mihăiță nu-și amintea decît de culoarea mașinii, Gigi reținuse un număr care începea cu 7-B-77...

...În fața unui bloc turn stăteau mai mulți copii care-l urmăreau pe nenea Dinu cum încearcă să repare ceva la aripa din stînga după ce schimbase un far crăpat. Dei dintre ei, colegi de clasă cu Valeriu, îl urmăreau cu mult interes, știind că Valeriu era în spital la reanimare... Cei doi s-au privit în ochi cu subînțeles și au urcat în cea mai mare viteză scările blocului să-i povestească lui nenea Iliuță, căpitan de miliție, ce văzuseră.

...Numărul de înmatriculare al mașinii lui nenea Dinu începea cu 7-B-77...

VICTOR BEDA ■

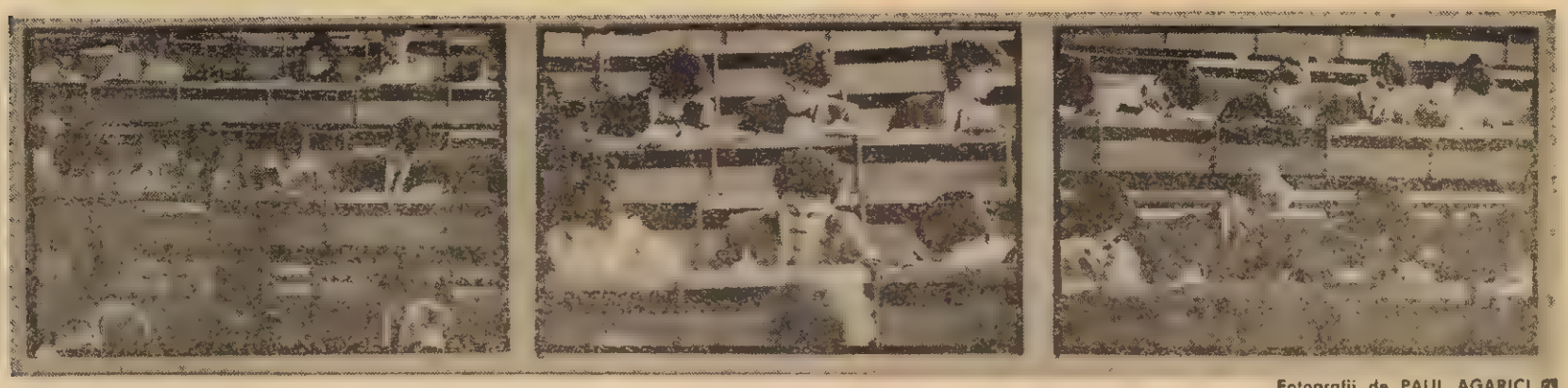

Fotografii de PAUL AGARICI

Evocare

Muzeul Literaturii Române organizează în cadrul **Rotondei** 13 din această lună o evocare Cicerone Theodorescu, prilejuită de împlinirea a 80 de ani de la nașterea scriitorului. Participă acad. Șerban Cioculescu, acad. Alexandru Balaci, Vlaicu Bârna, Radu Boureanu și Ion Horea.

Vor fi audiate, de pe bandă magnetică, versuri în lectura autorului omagiat. Actori bucureșteni vor recita poeme din volumul „De Bello Dacico", în curs de apariție la Editura „Cartea Românească", iar Cvintetul „Concordia", condus de Mitiade Nenoiu, va prezenta un moment muzical.

Manifestarea va avea loc luni 15 februarie a.c., orele 17, la sediul muzeului din str. Fundației nr. 4.

Studenții și știința

„Evrika" este denumirea unei publicații absolut remarcabile editată de studenții bucureșteni în cinstea celei de-a XV-a Conferințe a U.A.S.C.R. Cum sugerează și titlul, este vorba de o revistă ce își propune să aducă în prim-plan câteva din aspectele pe care le presupune cercetarea științifică din spațiul universitar bucureștean. Structura de rezistență a publicației o reprezintă tocmai o amplă dezbatere (sub genericul „Ucenici la clasici") și un talos „Colocviu despre creativitate" la care participă cadre didactice de prestigiu din institutele bucureștene. Interviuri cu personalități din diferite domenii științifice, eseuri despre „Aurul creativității studențești" (Valentin Mureșan), despre „Știința și nevoile actuale ale societății" (Marin Ivașcu) sau despre „Rezistența oamenilor de știință la nou", o emoționantă evocare a lui Moisil („Dascălii noștri eterni"), o secțiune științifică prin disciplinele umaniste („...Căci dacă știință nu e, nimic nu e"), portrete „în mers" („Drumuri spre cunoaștere") ale unor studenți cercetători, interogații decente și necesare („Lucrările de diplomă sînt lucrări «de stat» ?" și „Stagiul — distanță necesară elanului ?"), repetata rubrică „Idei care vă așteaptă, subiecte pe care le așteptați" (cuprinzînd un vast „program de lucru", destinat studenților, al diferitelor colective de cercetare), reluarea unor maxime sau întîmplări antologice din viața unor oameni de știință celebri — toate acestea alcătuiesc un sumar alert, divers, care surprinde din perspective inedite corpusul unitar al problematicii cercetării științifice studențești.

Cel puțin două lucruri ar mai trebui menționate : primul că prestigiul rezultatelor științifice din Centrul Universitar București legitimează cu prisosință apariția unei asemenea publicații ; al doilea, că, prin modul în care a fost concepută („îmbrăcat" într-o prezentare grafică deosebită), această publicație este un veritabil act de cultură prin care se restituie publicului cititor sinteza unor idei și preocupări ce adesea sînt estompate de rutina procesului didactic cotidian. Dovedind că și despre știință se poate scrie „lecturabil", la un nivel publicistic de ținută, cu vervă și imaginație gazetărească, „Evrika" merită succesul (de public) al unei publicații sportive și importanța (de conținut) al unei cercetări științifice. Este și aceasta o dovadă că studentul mea rămîne un nesecat izvor de gîndire, speranță și inteligență în acțiune.

Cu stimă și... invidie colegială, menționăm numele realizatorilor : Graziela Bârlă, Sorin Ducaru, Vlad Enache, Marian Ene, Adrian Petrescu, Ruxandra Sin ; Mihnea Constantinescu (secretariat), Emilian Urse (fotografii și diapozitive), arh. Marcel Bortun (prezentare artistică), Valentin Mureșan și Vasile Bostan (coordonare).

De mîine, Olimpiada de iarnă

Sportivi români la cinci probe

Între 13 și 28 februarie se vor desfășura pe amenajările din stațiunea canadiană Calgary (provincia Alberta) întrecerile celei de-a XV-a ediții a Jocurilor Olimpice de iarnă. Și-au anunțat participarea circa 3 000 de sportivi și antrenori din peste 60 de țări, precum și aproximativ 5 000 de gazetari și comentatori sportivi din întreaga lume, astfel încît deviza „Împreună, la Calgary, 1988 !" are suficientă acoperire. Programul competiției prevede întreceri în 10 discipline sportive : bob, sanie, schi fond, schi alpin, patinaj viteză, hochei, patinaj artistic, sărituri cu schiurile, combinată nordică și biatlon. La primele cinci discipline vor participa și reprezentanții noștri, respectiv : Dorin Degan, Csaba Nagy, Costel Petrariu, Florin Oltcanu și Anghel Grigore (bob de 2 și 4 persoane), Livia Pelin (sanie), Ileana Hangan, Rodica Drăguș, Adina Țuțulan și Mihaela Cîrstoi (schi fond), Mihaela Fera (schi alpin) și Mihaela Dascălu, Cerasela Hordobețiu și Ileana Cîteșteanu (patinaj viteză).

În fiecare din zilele acestui „interval olimpic" (exceptînd data de luni, 15 februarie) se va afla în concurs cel puțin un reprezentant al țării noastre. Astfel, pînă vinerea viitoare, cînd vom reveni cu noi amănunte, vom aștepta vești de la schi fond, 10 km (14 februarie), sanie (16 și 17 februarie), schi fond, 5 km (17 februarie), schi alpin — proba de coborîre (18 februarie). (O. ȘTIRE.)

La Opera Română

● Din lista operelor lui Puccini, vineri 12 februarie (ora 18), **Madame Butterfly** cu Marilena Marinescu-Mareș, solistă a Teatrului liric din Craiova, în Cio Cio San și Florin Diaconescu în Pinkerton. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

● Cu Vasile Martinoiu, Lucia Țibuleac, Gabriel Năstase, Dan Zancu, Veronica Gârbu, Cornelia Angelescu, Ion Grigorescu și Nicolae Andreescu, **Nabucco** de Giuseppe Verdi este programat simbătă 13 februarie, la ora 18. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Matineul (ora 11) de duminică 14 februarie prezintă spectacolul de balet **Precauțiuni inutile** de Herold-Lanchbery. În distribuție : Cristina Teodorescu-Palade, George Postelnicu, Ștefan Bănică, Gheorghe Angheluș. La pupitru : Carol Litvin.

● **Nunta lui Figaro** de W. A. Mozart, duminică seara, la ora 18, cu Nicolae Urziceanu (Contele), Monica Teodorescu (Contesa), Alexandru Moisiuc (Figaro), Adriana Alexandru (Cherubino), Daniela Vlădescu (debut în Suzana), Pompei Hărășteanu (Bartolo), Corneliu Fănățeanu (Basilio), Lucia Cicoară (Marcellina). Dirijor : Lucian Anca.

● Se reia seria auditiilor comentate în cadrul ciclului „Integrala operelor lui G. Verdi". Luni 15 februarie, la ora 18, în foaierul Operei, Comentatorul Costin Popa vă propune să ascultați împreună opera **Attila**.

● Lucia Cicoară-Drăgan în rolul titular, Eugenia Moldoveanu (Michaela), Constantin Ene (Don José) și Dan Zancu (Escamillo) sînt principalii interpreți din **Carmen** de marți 16 februarie (ora 18). Conducerea muzicală : Cornel Trăilescu.

● Din repertoriul german, **Freischütz** de Weber miercuri 17 februarie (ora 18). Din distribuție notăm : Sanda Șandru (Agathe), Gerda Radler-Anca (Ännchen), Adrian Ștefănescu (Kaspar) și Florin Diaconescu (Max). Dirijează Lucian Anca.

● Joi 18 februarie **Seară de balet Vivaldi — Wagner — Prokofiev** în care Alexa Mezincescu a realizat coregrafia celor trei piese : **Anotimpurile** de Antonio Vivaldi, **Tristan și Isolda** (fragmente din țesătura muzicală a celebrei opere wagneriene) și **Simfonia clasică** de Serghei Prokofiev.

VREMEA — cum a fost, cum va fi

OTILIA DIACONU
cercetător științific
Institutul de Meteorologie și Hidrologie — București

Numărul anterior al revistei „Flacăra" a inaugurat această nouă rubrică „Vremea — cum a fost și cum va fi", sub auspicii meteorologice foarte plăcute. Astfel, în „săptămîna" precedentă (4—10 februarie 1988), vremea s-a încălzit apreciabil, la amiază înregistrîndu-se frecvent 14—15° iar în Dobrogea, la Adamclisi, luni pe 8 februarie atingîndu-se chiar 18°C — valoare inferioară numai cu 2° maximei lunare absolute pentru această localitate.

Temperaturile neobișnuit de ridicate înregistrate în ultima săptămînă se încadrează foarte bine în tabloul anomaliilor termice pozitive ce domină teritorii vaste din sudul, vestul și centrul Europei încă de la începutul noului an 1988. Explicația acestor „călduri neobișnuite" în plină iarnă nu este deloc simplă. În orice caz ea nu poate neglija procesele ce se desfășoară în straturile active din apele Atlanticului de Nord și corespunzător impactul acestora asupra maselor de aer ce se formează deasupra oceanului și care ulterior se deplasează deasupra continentului.

În cursul acestei ierni, temperatura apei la suprafața Oceanului Atlantic a fost (și parțial încă mai este) mai coborîtă decît în mod obișnuit în sectorul nord-vestic, datorită unei intensități mai mari a Curentului rece al Labradorului. În sectorul sud-estic, regimul termic a fost mai ridicat decît în mod obișnuit datorită unei activități de asemenea mai intense a curentului cald compensator — Curentul Golfului. Pentru menținerea echilibrului maselor de aer încălzite în mod diferențiat de apele oceanului, circulația atmosferică trebuie să fie mai intensă, cu deosebire circulația din direcție vestică.

Oarecum legată de starea termică a apelor Oceanului Atlantic este așa-numita Oscilație Nord-Atlantică, care constă în realizarea unui regim de presiune atmosferică cu anomalii pozitive în partea de sud și negative în partea de nord. În această situație, comparativ cu regimul climatic normal se produce un aport suplimentar de masă dinspre zonele tropicale spre cele temperate.

În acest an atît distribuția termică a apei Oceanului Atlantic cît și Oscilația Nord-Atlantică au acționat concordant spre generarea unor importante și persistente anomalii termice pozitive peste jumătatea sudică-sud-vestică a Europei. Corespunzător, și în țara noastră prima jumătate a lunii a fost deosebit de blîndă.

Dar cum va fi vremea în săptămîna ce urmează ?

Tabelul sintetizator al datelor climatice pentru intervalul analizat reflectă o mare variabilitate - de la călduri neobișnuite din anul 1899, cînd la 12 februarie la Drobeta Turnu-Severin, temperatura maximă a fost de 24,0°C, la gerurile anului 1929, cînd tot la 12 II temperatura maximă la Iași era de —19,5°C, iar la București —13,6°C.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 11-17 februarie

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Maxime nocturne	
	Maxime diurne	Maxime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Câmpia	2 ÷ 7	-6 ÷ -1	8 - 14	24.0	Drobeta Tr. Severin 1899	-30.0	Arad 1935
Dealuri și podișuri	-1 ÷ 5	-10 ÷ -2	7 - 14	18.2	Iași 1958	-32.0	Cluj 1929
Depresiuni	1 ÷ 3	-11 ÷ -8	5.0	17.6	Miercurea Ciuc 1972	-34.0	Tășnad 1935
Vf. Omu	-8 ÷ -6	-15 ÷ -13	39.0	2.7	Vf. Omu 1951	-35.0	Vf. Omu 1929
Litoral	4 ÷ 5	-2 ÷ -1	5.0	19.5	Constanța 1967	-22.5	Constanța 1929

Regimul termic al săptămînii ce urmează va fi ușor mai coborît decît al celei precedente și se va caracteriza printr-o ușoară variabilitate. Astfel după un scurt proces de răcire vremea se va încălzi din nou.

Nebulozitatea va fi mai accentuată în primele zile în Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova, unde vor cădea precipitații atît sub formă de ploaie cît și sub formă de lapoviță și ninsoare.

În celelalte regiuni, precipitații răzlețe.

În ultimele zile se așteaptă din nou un proces de răcire îndeosebi în estul și sudul țării.

Ceața își va face apariția mai ales în cursul nopții și al dimineții cu deosebire în zonele depresionare și de cîmpie, fiind semnalată izolat și cu depuneri de chiciură.

Temperaturile maxime diurne pentru întreaga țară vor avea valori cuprinse între —2° și 8°, mai ridicate pe la mijlocul perioadei. Temperaturile minime nocturne vor fi cuprinse între —7° și 3°, mai coborîte în primele și ultimele nopți în zonele depresionare și în Moldova pînă la —10°C, —11°C.

Și pentru că sfîrșitul de săptămînă e aproape, meteorologii vă informează cum va fi vremea la munte.

Sînt condiții de ninsoare slabă la începutul intervalului. Apoi cerul va fi variabil. Dimineața, vor fi condiții de producere a ceții.

Pe iubitorii drumețiilor îi informăm că, miercuri dimineața, stratul de zăpadă măsura la cîteva stații de munte : Vlădeasa — 35 cm, Semenic — 78 cm, Tarcu — 106 cm, Poiana Brașov — 2 cm, Vf. Omu — 62 cm, Babele — 36 cm, Sinaia 1500 — 23 cm, Predeal — 24 cm, Lăcăuți — 39 cm, Ceahlău — 79 cm, Rarău — 44 cm.

Flacăra, Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

flacăra

anul XXXVII
7 (1 704)
VINERI
19 februarie
1988

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

În îndeplinirea planului și ridicarea calității

FIECARE ZI, O ZI DECISIVĂ

Repere de anvergură în strategia dezvoltării

Cernavodă, eră nouă

...La 1 decembrie 1878, de pe pasagerul Sophia debarca în portul Cernavodă, printre alți călători și Alexandru Macedonski, poetul „Nopților", sosit aici pentru a-și lua în primire postul de prefect al județului, ce avea „capitala" la... Rașova I (o comună din apropiere). De fapt, era vorba de un semiexil la care poetul se expusese prin versurile și pamfletele sale antimonarhice.

Impresia pe care ți-o lăsa localitatea nu era dintre cele mai entuziaste pentru un tînăr de 24 de ani : un foarte mic tîrg prăfuit, cu cîteva case mărunte și magazine insalubre, cu neîmpăcatele sacale pentru apă (un paradox : deși trăiau pe malul Dunării, cernavodenii au suferit mult timp de lipsa apei !) o piață și... cam atît !

Către sfîrșitul secolului urbea s-a mai animat ceva datorită construcției podului lui Anghel Saligny și a „Ideal"-ului — o fabricuță de ciment ce a constituit ani de-a rîndul singura industrie a orașului.

Se producea aici un ciment bun, dar la un preț de cost foarte ridicat, ceea ce a determinat, firește, închiderea fabricii.

Datorită mediei ridicate de virstă a populației, Cernavodă acest „loc unde nu se întîmplă nimic" a fost numit și „orașul pensionarilor", ceea ce reflecta sugestiv involuția dinamicii vieții social-economice.

Noua împărțire administrativ teritorială a țării, de la care s-au împlinit, chiar în acest 15 februarie 1988, 20 de ani a însemnat un prim pas hotărît spre noul destin la care Partidul Comunist chema Cernavoda, asemenea altor numeroase localități ale țării, cu o existență pînă atunci insignifiantă.

Dar certa devenire a orașului, mutațiile fără precedent în istoria sa au survenit odată cu construcția grandioaselor ctitorii ale Epocii Nicolae Ceaușescu : Canalul Dunăre — Marea Neagră, noul pod rutier și de cale ferată de peste Dunăre, Centrala nuclearo-electrică.

La Cernavodă se vorbește astăzi foarte mult folosind timpul viitor : acest drum va face parte din autostrada transeuropeană nord-sud ; aici, unde se demolează acum, vom face un „pat" de loess de 6—7 m., pe care vom construi noul centru al orașului ; aici, vom

(Continuare în pag. 2)

Reportaj de CONSTANTIN ISMĂILEANU
Fotografii de MIHAI ȘERBĂNESCU

Să privim chipul țării

Aceste imagini din Craiova, Tg. Jiu, Drobeta-Tr. Severin, Slatina și Rîmnicu Vîlcea sînt o prefață la prezentarea celor cinci județe ale Olteniei care cunosc, ca și celelalte județe ale țării, în urma reorganizării administrativ-teritoriale de acum 20 de ani, o împlinire spectaculoasă, multilaterală.

Priviți-i ! Sînt frumoși, de o candoare fără margini și însetați să descifreze cît mai multe din lucrurile acestei lumi. Și, mai ales, la ani fragezi încă fiind, dornici să afle cît mai grabnic și dintr-o sursă demnă de încredere cine sînt și se oglindesc în ochii noștri pentru ca să-și dea seama cu exactitate care ar fi cea mai bună cale pentru a deveni oameni adevărați, folositori societății. Iar una din posibilitățile de a se cunoaște pe ei înșiși a fost și rămîne arta. În librării și biblioteci pot fi văzuți cu cîtă dragoste string la piept cărțile, îndeosebi pe cele dedicate adolescenței și tinereții. În muzee și galerii de artă pot fi descoperiți contemplînd fermecați lucrările expuse, și trebuie înțeleși de ce zăbovesc cu precădere la cele care celebrează puritatea și vigoarea vîrstei lor. La teatru, la piesele cu tineri și despre tineri, ascultă cu sufletul la gură și își aleg în taină eroii cu care vor să semene. De aceea nu-i de mirare cînd, în aceste zile, casele de bilete ale cinematografelor unde rulează filmul Extemporal la dirigenție sînt asaltate de mulțimi de adolescenți. Desigur, așa cum reiese și din cronica pe care o publicăm în acest număr, respectivul film nu este o capodoperă. Însă el dezvăluie, ca și precedentele din această serie, cîtă nevoie avem, la o anumită treaptă a existenței noastre, să ne confruntăm cu o imagine ca a noastră mai mult sau mai puțin plauzibilă. Un film cu elevi, despre elevi ? Da, dar în același timp o lecție deschisă de vîrstă. La care participă toți cei aflați la vîrsta întrebărilor, cu speranța că multe din răspunsurile pe care le vor primi îi vor ajuta să se împlinească potrivit năzuințelor lor.

Opinii

Informație și progres

Creșterea ponderii părții conceptuale încorporate în produsele realizate, constituie o caracteristică generală și esențială a activității productive desfășurate în contextul actualei revoluții tehnico-științifice, care presupune valorificarea înainte de orice a resurselor de inteligență, de creativitate. Și nu este vorba doar de inteligența și capacitatea creatoare a unei elite, ci de o creativitate de masă, pentru care în foarte multe țări s-au asigurat forme de manifestare specifice. La noi în țară, Festivalul Național al Muncii și Creației „Cîntarea României" constituie un cadru adecvat de manifestare plenară a activității maselor de oameni ai muncii, de identificare și promovare a noului, în toate domeniile activității economico-sociale.

Mutațiile tehnologice rapide, care se produc în activitatea productivă au dus la creșterea ponderii produselor cu performanțe de vîrf, creșterea competitivității produselor și serviciilor fiind direct proporțională cu gradul de introducere a progresului tehnic. În condițiile actuale ale penuriei de materii prime, materiale și energie în arena competiției produselor pe piața internațională a fost introdus un nou criteriu de selecție, potrivit căruia cîștigă acele produse care sînt realizate cu materii prime, materiale și energie mai puține, deci cu costuri mai mici, dar care totodată reprezintă bunuri care înmagazinează ultimele realizări ale științei și tehnicii, deci mai multă informație.

Considerînd procesul muncii drept o încorporare a informa-

(Continuare în pag. 2)

GHEORGHE ANGHEL
directorul Institutului Național de Informare și Documentare

Orele muncii, orele creației

Repere de anvergură în strategia dezvoltării

Cernavodă, eră nouă

Interlocutorii noștri : Valeriu Popa, Nicolae Butoi și ing. Dragoș Gabor

(Urmare din pag. 1)

înalță noul spital și alături noua casă de cultură, **vom înființa** un liceu pe profil energetic pentru a asigura cadrele necesare centralei ; **vom construi** și în acest an 400 de apartamente ; **vom ridica** un monument al constructorilor. **VOM !**

Este acesta un viitor al certitudinii împlinirilor socialiste, căci Cernavodă reprezintă pentru România de astăzi o expresie dintre cele mai sugestive a politicii de perspectivă lucidă, înțeleaptă, în care se edifică patria.

Cernavodă este un oraș pe care-l zidim astăzi, cu gîndul la anul 2000.

Centrala

Impactul construcției primei centrale nucleare-electrice asupra orașului este covîrșitor. Aceasta se resimte încă de la gară, liniștita gară a Cernavodei, străjuită de pandurul din bronz de la capătul podului lui Anghel Saligny, în care pînă mai ieri coborau 2—3 călători, este acum luată cu asalt, mai ales lunea și simbăta, cînd vin și pleacă navetiștii. În spatele gării așteaptă întotdeauna un autobuz încăpător ; nu scrie nimic pe el, dar toată lumea știe că merge la centrală. Transportul este gratuit.

Navetiștii reprezintă însă o mică parte din miile de muncitori, tehnicieni, ingineri și specialiști din diverse domenii, mai ales specialiști, care au venit aici pentru a realiza o operă tehnologică de pionierat, fără precedent în industria construcțiilor energetice din România.

Centrala nucleară de la Cernavodă este, ca volum de investiții, complexitate tehnică și însemnătate economică — ne spunea tovarășul **Valeriu POPA**, adjunct al ministrului energiei electrice, un ministru în salopetă, pe care poți să-l întîlnești zi de zi în punctele cele mai fierbinți ale vastului șantier, — un obiectiv ce nu-și găsește comparație cu vreo altă realizare de pînă acum.

El reprezintă pentru întreaga economie românească o „prioritate a priorităților" căci, în afara colaborării cu partenerii din Canada, S.U.A., Italia, India, numeroase alte unități industriale și institute de cercetare și proiectare românești, întreaga noastră industrie, cu sectoarele ei de vîrf contribuie cu un volum uriaș de piese, instalații, subansamble, proiecte cu soluții inginerești originale. O enumerare din memorie a acestora este pîndită de riscul de a omite pe cineva și totuși, iată pe cîțiva din „marii" industriei noastre care produc la ora actuală pentru Cernavodă : combinatele siderurgice Galați, Hunedoara și Tîrgoviște, întreprinderi cu profil metalurgic din Buzău, Roman, Cîmpia Turzii, „Republica", I.M.G.B., „Vulcan", „Independența"-Sibiu, I.U.C. Ploiești, I.M. Timișoara, „Automatica", „Electronica", „Electroputere", „Electrotehnica", I.M.U.A.B., Întreprinderea de motoare grele București, Fabrica de calculatoare, fabricile de avioane din București și Brașov, numeroase combinate chimice, unități de cercetare, coordonate de C.N.S.T., alte întreprinderi specializate din Constanța, Drobeta Tr. Severin, Ploiești, Iași, Timișoara, Cluj-Napoca etc. etc.

Întreaga țară, după cum se vede, este „prezentă" astăzi la Cernavodă prin ceea ce produce mai bun, fără nici-un rabat de calitate, produse de o fiabilitate maximă, cu o garanție de minimum 30 de ani, la nivelul celor mai înalte și exigente standarde internaționale și chiar, superioare acestora.

Nu spunem o noutate pentru cititori afirmînd că pe acest vast șantier, sau pentru el, s-au realizat numeroase premiere tehnologice, în construcții și montaj, multe colective de tehnicieni probîndu-și aici competențe și capacități profesionale înalte.

Ceea ce dorim să subliniem este însă că, la Cernavodă, construcția primei centrale nucleare românești, are un impact deosebit de favorabil asupra industriei în întregul său, determinînd-o să-și sporească nivelul de competitivitate și capacitate tehnologică. Și dacă e nevoie să întărim afirmația cu un singur exemplu de dată recentă, iată-l, oferit de tovarășul **Dragoș GABOR**, unul dintre cei mai vechi oameni de pe acest șantier, directorul întreprinderii de centrale nucleare, altfel spus, beneficiarul lucrării.

Pentru partea de construcție betonată a centralei a fost necesar un material cu care să se izoleze rosturile, acele îmbinări care, știu ei constructorii, niciodată nu ies perfect etanșe. Era nevoie de un material special, deosebit de rezistent, chiar și la radiații. El se numește **Tiocol** — un produs din import foarte scump și foarte, foarte greu de procurat.

Reprezenta asta un impediment insurmontabil ? Nicidecum ! Românii s-au pus la treabă și, în cel mai scurt timp, Centrul de cercetări pentru lacuri, vopsele și protecții anticorosive București a realizat cercetarea respectivă, iar Combinatul chimic Rm. Vîlcea — produsul finit. În urmă cu numai cîteva zile — ne spunea cu mîndrie nedisimulată tovarășul Gabor, specialiștii canadieni au concluzionat că produsul românesc este mai bun decît al lor și l-au recomandat pentru piața internațională !

La Cernavodă, revoluția tehnico-științifică este un concept transpus în practică, zi de zi.

Atomiștii

Cele 5 reactoare, sau grupuri energetice — cum le numesc specialiștii, vor produce în final 3 500 megawați pe fiecare oră energie electrică. S-a optat pentru această centrală de tip Candu (similară cu cele ce funcționează deja în Canada, Argentina, Coreea de Sud) deoarece ea permite utilizarea de combustibil nuclear pe care îl producem la noi în țară, fără a fi deci dependenți de materia primă.

Se impune firește, observația esențială că, o sursă de materie primă prețioasă, aflată în subsolul patriei și neutilizată pînă în prezent, este acum atrasă în circuitul productiv, cu o mare eficiență economică. O vor face ei, viitorii atomiști de la Cernavodă.

Pentru orice specialist și, mai ales, pentru cei tineri, centrala nuclearo-electrică de la Cernavodă reprezintă, poate reprezenta locul împlinirii depline a unui ideal profesional — ne împărtășește tînărul inginer **Marian ȘERBAN**, absolvent din anul 1983, ca șef de promoție, a Institutului de fizică de la Măgurele. Am venit aici împreună cu soția mea, profesoară de matematică la liceul Cernavodă și vom rămîne, pentru că Cernavodă este un oraș dinamic, un oraș tînăr, cu oameni tineri.

Gradul de automatizare al centralei — informează inginerul **Sergiu MOLIN**, director al Antreprizei nuclear-montaj — este comparabil poate doar cu cel al unui avion supersonic ultramodern. Aici se va utiliza conducerea prin calculator „on line" a procesului, un calculator ce nu se rezumă a furniza informații, ci este direct introdus în fazele de producție, dictînd decizii. Un robot ultraperfecționat asigură, de asemenea, încărcarea-descărcarea de combustibil în reactor, iar securitatea celor ce conduc procesele, datorită apelării la soluții ale tehnicilor de lucru la distanță și a izolărilor perfecte, este în afară de orice pericol.

De altfel, toți specialiștii cu care am discutat au ținut să evidențieze că, în această centrală, nimic din ceea ce s-ar putea întîmpla accidental, nu poate avea asupra oamenilor și a mediului înconjurător, efectele unei catastrofe nucleare.

Cu ocazia vizitelor de lucru pe șantierul centralei, încă din primele faze de construcție, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cerut ferm constructorilor și montorilor să la toate măsurile necesare și să respecte obligatoriu toate standardele de siguranță, impuse pentru asigurarea securității depline în exploatare a acestor unități nuclearo-energetice.

Cine sînt viitorii atomiști, sau nucleariști ? (termenul fiind încă în dispută aici, pe șantier...)

Deși mai este încă destul de mult de muncă pînă la ora „prînzului paralel", noi am început încă de pe acum să-i recrutăm și să-i perfecționăm pe cei ce vor lucra, asemenea unor cosmonauți, într-un domeniu inedit, valorificîndu-și o șansă deosebită de realizare profesională. Firește, candidații sînt supuși unor teste, nu tocmai simple, de pregătire profesională, de capacitate psihică etc. În anul ce a trecut, spre exemplu, din 2000 de candidați prezentați, au fost recrutați doar 200, deci, 10 la sută. Dar merită să încerci, pentru că, a fi unul din pionierii acestui nou domeniu al energeticii românești, reprezintă cred, o satisfacție cu adevărat majoră, împlinirea fericită a idealului de muncă și viață pentru orice tînăr specialist român.

Cel care ne spunea acestе cuvinte, inginerul **Cristian TALMAZAN**, secretar al Comitetului de partid al I.N.C., omite să spună că, el însuși este unul din acei pătimași ai meseriei ce au venit la Cernavodă tocmai de la Mintia—Deva, atrași ca un magnet de miracolul noului, de dorința de a face ceva deosebit în domeniul său de afirmare profesională.

Viitorul

La un oraș tînăr — primar tînăr

...Pe **Nicolae BUTOI** îl cunoscusem mai demult, cu cîțiva ani în urmă, cînd era comandant al Șantierului național al tineretului de la Combinatul petrochimic Midia - Năvodari, iar apoi aveam să-l reîntîlnesc în noua sa calitate, aceea de organizator de partid pentru platforma Centralei nuclearo-electrice.

De mai bine de un an, Nicolae Butoi este noul primar al orașului care se reconstruiește aproape din temelii. Tocmai de aceea, aspectul său diurn este acela al unui front deschis de lucru. Se trasează noi artere de circulație, străzi și alei, se demolează zona veche, dipspre Dunăre, se pun în practică importante proiecte social-edilitare :

„Într-un răstimp scurt, aici au fost construite 4 000 de apartamente, spații comerciale și de servicii pentru populație. Cei ce vor veni să lucreze la centrala nucleară de la Cernavodă au dreptul să găsească aici toate condițiile și confortul urban presupuse de nivelul unei vieți civilizate, în bună stare : apartamente, școli și grădinițe pentru copii, un spital modern, cluburi și o casă de cultură, terenuri de sport, numeroase spații verzi (numai în acest an vom planta peste 4 milioane de flori) ba chiar și un bazin de înot.

În această direcție sînt concentrate astăzi toate eforturile noastre, pentru a asigura un standard de viață ridicat — țelul suprem al politicii partidului nostru".

Sub semnul antic al Ginditorului de la Hamangia, ai cărui ochi prospectau viitorul și sub cel contemporan al atomului pus să lucreze pașnic, pentru om, Cernavodă se împlinește ca o altă mîndră cetate a României contemporane.

Informație și progres

(Urmare din pag. 1)

ției în structuri materiale și energetice, specialistul nu este, din această perspectivă, nici o mașină mecanică, nici o mașină informațională, ci transmițător asupra obiectului muncii al unei informații complexe pe care el o creează și o amplifică în mod continuu.

Informația este recunoscută astăzi ca o resursă a producției la fel de necesară ca și resursele de energie și materii prime; ea face parte integrantă din strategia dezvoltării.

Accentul pus astăzi pe modernizare, organizare, raționalizare și pe găsirea soluțiilor noi, capabile să contribuie la economisirea bazei de materii prime, combustibili și energie înseamnă și capacitatea de a depista, de a acumula și de a valorifica în mod superior și mai ales inteligent informațiile.

În etapa actuală, în care economia mondială este caracterizată de o adîncire a interdependenței universale, concomitent cu o ascuțire a competiției, creșterea competitivității produselor reprezintă o necesitate vitală pentru o țară ca a noastră, încă în curs de dezvoltare, angajată într-un efort impresionant de reducere a decalajelor care o separă de țările dezvoltate și care și-a propus ca strategie promovarea accentuată a exporturilor, care reclamă produse competitive.

Una din componentele principale care determină competitivitatea unui produs sînt performanțele sale tehnice, conferite prin activitatea de concepție și de proiectare. La stabilirea performanțelor la care urmează a se realiza un produs de vîrf, trebuie să se pornească, pe de o parte, de la performanțele produselor similare existente pe plan mondial, de la cerințele specifice pieței pe care se intenționează a se pătrunde, iar pe de altă parte, de la consumurile normate de energie, materii prime etc. Cunoașterea performanțelor produselor similare existente pe plan mondial presupune o activitate de informare și documentare susținute și crearea unor bănci de date pe produse. Cerințele specifice ale unei piețe au în vedere, standarde și norme tehnice proprii, cerințe privind protecția muncii și a mediului înconjurător, aspecte legate de tradiții, de gusturi și preferințe caracteristice, precum și condițiile de mediu în care urmează a fi exploatate produsele expediate. Este necesar deci un marketing serios susținut de informații pertinente.

În această perioadă cînd pe plan mondial competiția calității produselor se desfășoară cu un dinamism nemaiîntîlnit, a asigura competitivitatea produselor în condițiile în care uzura morală este accentuată și durata de viață a unui produs este de multe ori mai mică decît durata de realizare a lui (de la concepție pînă la livrare), mai este necesară o previzionare a performanțelor care pot fi competitive la data cînd urmează a fi scos pe piață produsul respectiv. Sînt necesare deci prognoze, bazate pe statistici industriale supuse unor analize complexe, pentru decelarea tendințelor și a ritmului de creștere a performanțelor și cerințelor, astfel încît să se asigure o sincronizare între cerere și ofertă.

Comportarea în exploatare a unui produs și posibilitățile de întreținere în stare de funcționare („service") joacă un rol din ce în ce mai important în asigurarea competitivității. Este necesar să funcționeze permanent un „feedback" informațional, care să asigure asimilarea promptă a tuturor datelor de exploatare și introducerea rapidă în fluxul de producție a corecțiilor necesare.

Calitatea produselor devine din ce în ce mai mult o componentă esențială a competitivității. Calitatea nu poate fi realizată prin adoptarea de măsuri exclusiv în sfera producției. Ea presupune a abordare globală, complexă a tuturor fazelor din ciclul de viață al unui produs : cercetare, proiectare, execuție, livrare, servicii post vînzare și mai nou posibilitățile de recuperare și refolosire a unor subansamble constituente. În toate aceste faze, pentru asigurarea calității este necesar un volum mare de informații într-o concepție sistemică integratoare.

Conținutul și esența modificărilor care au loc în activitatea productivă mondială se reflectă în procesul cunoscut sub numele de „producție la nivel mondial", care a devenit o cerință imperioasă și pentru economia noastră, care trebuie să realizeze la nivelul anului 1990, ca 95% din produsele românești să fie de nivel mondial, iar 2–5% dintre acestea să reprezinte priorități mondiale.

Fără a fi informat și documentat la zi, fără utilizarea la adevărata lor valoare a resurselor informaționale disponibile pentru cunoașterea nivelului atins pe plan mondial în toate domeniile producției materiale, nu se poate atinge și cu atît mai mult depăși o performanță mondială, pentru că numai efortul propriu al specialistului în asimilarea, evaluarea și interpretarea informațiilor în scopul utilizării lor în producție, constituie una din laturile esențiale ale oricărui proces de înnoire.

De veghe în lanul îmbelșugat

Modelul Perieni

Asta, zice inginerul Gheorghe Stoian, directorul Stațiunii centrale de cercetări pentru combaterea eroziunii solului, a fost sarcina noastră de bază trasată de secretarul general al partidului, în urma vizitei sale de lucru la stațiunea Perieni : să generalizăm, da, la nivelul întregii țări, experiența bună, cîștigată în mulți ani de muncă.

— Era, deci, septembrie 1982. Ce s-a întîmplat după aceea ?

— Dat fiind faptul că terenurile în pantă, cele din zona colinară a țării, reprezintă cam 42,6 la sută din suprafața totală a terenurilor agricole, și că toate aceste terenuri colinare sînt afectate de procesul de eroziune, s-au înființat, în 34 de județe, 35 de unități etalon (Iașul are două), pe o suprafață de 63.780 hectare.

— De fapt ce reprezintă experiența Perieni ?

— Înainte de toate, o atitudine față de averea asta tot mai drămuită, pămîntul țării : o interogație în fața unui proces de stricare sau autostricare a naturii, fiindcă sănătatea pămîntului înseamnă sănătatea naturii, înseamnă ierburi, păsuni, păduri, recolte bogate, ape curate, iar astea toate la un loc, știți dumneavoastră bine, întreține în niște parametri normali viața.

— Asta din punct de vedere etic, moral, patriotic, cetățenesc ; dar din punct de vedere mai tehnic ?

— Înseamnă o gamă de mașini și metode de lucru care au menirea, notați așa, să frîneze scurgerea apei la suprafața solului, să nu sape tranșeele alea pe care le vedeți uneori pe dealuri, să nu le transforme în ripi, fenomen pe care îl numim eroziune, creînd astfel condiții pentru dezvoltarea normală a culturilor agricole și pentru creșterea din ce în ce mai puternică a fertilității solului, distrus, cîndva, de eroziune. În acest fel, la Perieni, pornindu-se de la recolte de o mie-două mii kilograme de cereale la hectar, am ajuns, prin aplicarea măsurilor antierozionale pe întreaga suprafață, la producții nesperate : 5,7 tone grîu, între 8 și 9 tone porumb, 3,6 tone fasole, 30 tone de masă verde, între 13 și 14 tone struguri la hectar. Ce putem înțelege de aici? Că terenurile erodate, de pe care nu se recolta mai nimic, pe care uneori nici tarba nu mai creștea, reprezintă o mare rezervă de creștere a producțiilor agricole, devin o mare speranță.

Dusă în 34 de județe din țară, aplicată întocmai, acolo unde oamenii au fost înțelepți și cu dragoste pentru pămîntul țării, această experiență a dublat și uneori a triplat producțiile la hectar. Inginerul Gheorghe Stoian, omul acesta marcat de încercările muncii și ale vieții, care mie mi se pare că iubește pămîntul ca pe propria-i viață, rostul lui și sensul existenței lui fiind demult vindecarea pămîntului de răni considerate de atîtea ori de alții nevindecabile, îmi citează din memorie, fiindcă i s-au imprimat demult acolo, dintre numeroasele exemple, cîteva doar.

La C.A.P. Pocola, de pildă, în județul Bihor, se obțineau doar 1040 kilograme grîu la hectar, ca după aplicarea experienței noastre să obțină 3950 kilograme la hectar, deci să-și tripleze producția, iar la porumb să ajungă de la 1180 kilograme la 4060 kilograme la hectar. La C.A.P. Lechința, din județul Bistrița-Năsăud, la C.A.P. Roma, din județul Botoșani, C.A.P. Apața, județul Brașov, C.A.P. Popești, județul Iași, C.A.P. Lugoj, județul Timiș, și în multe, în foarte multe alte unități agricole din alte județe, producțiile s-au triplat, alteori fiind și mai mari.

— Să sperăm că dealurile României, acelea care mai sînt supuse în prezent eroziunii, vor putea deveni într-un viitor mai apropiat, mai îndepărtat, adevărate grădini ?

— Priviți dealurile din jurul Perienilor : cu ani în urmă erau ripi, coame sterpe, pămînturi ale dezolării. Priviți-le acum și veți găsi singur răspunsul.

Le-am privit, le-am călcat cu piciorul în lung, în lat, am mîngîiat o plantă frumoasă, am rupt un ciorchine de strugure, am mirosit o floare, am ascultat, astă-vară, zumzetul albinelor, al miliardelor de albine, al păsărilor care săgetează tonic văzduhul, cîntecul lucrătorilor din porumburi, din lanurile cu grîu și orz, am ascultat tăcerea fertilă a oamenilor din laboratoare și mi-am dat seama că știința agricolă ne poate servi cea mai teribilă, mai fascinantă pîlnă împotriva dezolării, a angoaselor moderne din fața crizelor de tot felul.

— Programul național de irigații, desecări și combatere a eroziunii solurilor prevede, ne spune inginerul Gheorghe Stoian, trecerea, în toată zona colinară, la un sistem de agricultură nou, bazat pe lucrări antierozionale, pe experiența de la Perieni și a unităților etalon din județele unde ființează, sistem ce se va contura pînă în 1990 pe toate dealurile României.

— Nu e nevoie și de mașini speciale ?

— Tractorul pe care-l avem — U650 — poate lucra bine pînă la pante de 16 la sută, pante care, în terenurile arabile de care vorbim, dețin, cum s-ar spune, ponderea cea mai mare. Din păcate, altul e necazul : se mai întîlnesc cazuri cînd pe astfel de pante, dealuri, se fac arături, lucrări de semănat și întreținere din deal în vale, lucrări contraindicate, care favorizează și accelerează procesul de eroziune a solului.

— Acești mecanizatori, agronomi care lucrează astfel nu știu că fac rău pămîntului ? Că toamnă, într-un fel spus, foc peste rănile solului ?

— Eu cred că știu, e un lucru care se-nvață mai peste tot. Nu țin cont de învățătură, însă, să execute orice lucrare pe curba de nivel, ci aleg calea cea mai simplă, comodă, fără bătaie de cap, modul de lucru cel mai ușor.

(Oftează și se chinuie cu încăpățînare să aprindă o țigară, pentru care a consumat pînă acum vreo cinci bețe, eu mă uit ce antet are cutia, e produsul unei fabrici foarte aproape de noi, dar ce mai contează cînd el, cu aceeași amărăciune în cuvinte, spune : vedeți, parcă îmi pare rău că am renunțat la amnar. Înțeleg, sigur, ironia lui șfichiuitoare, nu de amnar îi pare rău, ci de lipsa de ambiție a acelor oameni care se mulțumesc să rămînă într-un stadiu înapoiat al efortului lor, care nu se bat să cunoască mai mult, să facă mai mult în profesia lor. Și iar zice : cei care lucrează astfel, fie în agricultură, fie în industrie, n-au nici o mîndrie, nici un fel de orgoliu al meseriei, nu-și asumă nici o responsabilitate.)

— Poate unii nu au cu ce lucra acolo, pe dealuri ?

— Dar v-am spus că pe pante de pînă la 16 la sută, cu tractorul pe care-l avem, se poate lucra pe direcția curbei de nivel. „Scuza" asta nu există. E adevărat că pentru pante mai mari e nevoie de o sistemă nouă de mașini, corespunzătoare acestor lucrări. Se lucrează, știu eu, în prezent la tractorul SM 851 (1010); tractor cu care vom putea ara și semăna și pe pante mai mari. I se aduc o serie de îmbunătățiri, i se mai fac unele remedieri tehnice. Îl vom avea cred eu destul de curînd. Pînă atunci însă sîntem obligați să lucrăm bine și cu ceea ce avem, să nu dăm vina pe alții. Vina, dacă există una, trebuie să o căutăm în noi și acolo, de cele mai multe ori, o vom găsi. Nu vreau să par moralizator, dar cînd știi să faci, cînd ai cu ce să faci și faci altfel, înseamnă că vrei cu orice preț să-ți faci rău cu mîna ta, înseamnă că e vorba de o comoditate, de o mentalitate strîmbă, păguboasă, pe care n-o mai putem tolera.

— Specialiștii stațiunii de la Perieni acordă asistență tehnică unităților etalon ?

— Avem specialiști în toate județele, stabiliți acolo. Dacă apar alte condiții locale le analizăm, adaptăm metodele noastre la condițiile de acolo, nu sîntem nici excesiv de orgolioși, nici convinși că n-am mai avea nimic de învățat. În general se lucrează bine și foarte bine.

— Unii care n-au văzut, poate că nu s-au convins că ripele de altădată pot deveni dealuri roditoare ? !

— Poate, dar Perienii nu-s în America. Zic asta, fiindcă odată am primit aici o carte poștală în care, printre alte răutăți, autorul, care nu avusese atîta curaj încît să semneze, mă întreba mustrător : „De ce nu spui domnule că lucrezi cu mașini americane ?". Mașini americane, auzi, și noi nu avem nici măcar un brăzdar de plug american. Sau, da, dacă autorul anonim s-a referit la asta, lucrăm cu tractorul pe care noi îl exportăm în America, tractor românesc.

— Ați creat, cu specialiștii de la Perieni, cu alții care ani și ani au lucrat aici, un model, i-am spune Modelul Perieni. Ce sentimente degajă o astfel de reușită ?

— Sentimentul că ne-am atins scopul pentru care am fost, ca stațiune, înființați. Că în bună parte ne-am făcut corect datoria. Este, sigur, o mîndrie că șeful statului ne-a apreciat munca, a cerut să fie generalizată, dar asta nu este un motiv de automulțumire. Ar fi periculos și păgubitor să gîndim că nu mai avem nimic de făcut. În agricultură, ca și în medicină, se lucrează cu material biologic, viu. Iar viul este în permanență schimbător, ceea ce e valabil azi, mîine poate fi perimat, iar cercetătorul pus din nou în fața altor și altor probleme.

Iar mie, omul acesta modest și cam mucalit, inteligent și sensibil, mi s-a părut a fi, în permanența lui stare de veghe asupra solului, o veghe mereu în schimbare, mi s-a părut a fi asemenea unui alergător de cursă lungă aflat în fruntea plutonului, cu efortul lui, cu singurătatea lui, cu pilda lui. Nu e deloc ușor pentru cei ce vor să-l urmeze, au nevoie de morala și de rigoarea efortului lui, au nevoie de tăria lui, de măreția celui din frunte. Toate acestea implică, însă, efort, disciplină, rigoare comportamentală, dăruire de sine, sacrificiu. Altfel, modelul nu mai e model.

N. GRIGORE MARAȘANU

„Dacă n-ai o răspundere morală, de ce să ocupi postul?"

Reproducem din ziarul Scînteia tineretului (nr. 12 038 din 16 februarie) convorbirea cu Eroul Muncii Socialiste IOAN JOSU, președintele Cooperativei Agricole de Producție Topolovățu Mare, județul Timiș, în ale cărui răspunsuri ni se relevă, înțeleaptă și luminoasă, dragostea acelui ce știe să stea de vorbă cu dărnicia pămîntului

— Așteptîndu-vă, am admirat în biroul dumneavoastră nu mai puțin de șapte titluri de Erou al Muncii Socialiste și de Erou al Noii Revoluții Agrare cucerite în ultimii zece ani de Cooperativa agricolă de producție pe care o conduceți și trei drapele pentru locul întîi pe țară, decernate pentru realizările economice ale unității. Se spune (și așa este !) că e mai ușor să ajungi la un moment dat în frunte decît să te menții; cum faceți să vă menționeți ?

— Ne păstrăm o stare de îndîrjire. Pe motiv că agricultura e o activitate ciclică, poți foarte ușor slăbi ritmul. Dar eu sînt convins și nu m-am lăsat pînă cînd nu le-am băgat asta în cap și colaboratorilor mei că agricultura nu oferă „ferestre". În agricultură nu se hibernează ! Țăranii din aceste locuri știau lucrul acesta și nu slăbeau ritmul nici un moment. E o greșeală să se creadă că i-ar fi învățat cineva sau că i-ar fi ajutat cineva la munca pămîntului; le-o spunea lor sufletul, inima. Tatăl meu a fost un mic meseriaș, venit aici din Oltenia; prin două împroprietăriri succesive, a primit 4 hectare, dar n-a avut parte să se bucure de noul lui statut de țăran, a murit cînd eu aveam 14 ani. Prin mamă, prin dragostea tatălui meu pentru pămînt și prin diminețile coolăriei mele, cînd mergeam înaintea boilor și-ntorcînd capul îi vedeam pe ai mei semănînd în brazdă cu mîna, eu mă consider țăran. Am fost întotdeauna atent la vorbele și la credințele țăranilor de pe aici, am crescut alături de ei, muncind [illegible] oprire și iarna și vara, învățînd că dacă vrei ca pămîntul să rodească nu trebuie să stai nici o clipă. Totodată nu ai voie să te împaci cu ideea unei recolte pierdute. Cauzele în agricultură sînt o mulțime : dă gerul, cade bruma, nu plouă la timp. Țăranul adevărat trebuie să știe să treacă peste toate. Un an pierdut e irecuperabil. În industrie, ca să fac o comparație, ai greșit ceva, improvizezi un circuit nou, refolosești materialul. În cel mai rău caz îl topești și o iei de la capăt. Aici, n-ai de la ce capăt s-o mai iei ! Nu te mai întîlnești niciodată cu producția pierdută.

— Cum faceți ca să nu pierdeți, ați spus singur că e foarte ușor să se întîmple una ca asta?

— Poate pentru că am dus-o atît de greu în copilărie, pentru că am văzut-o pe biata mamă-mea mereu cu ochii pe cer, speriată ba de norii prea negri, ba de preaseninul zării, mi-am jurat să fac tot ce pot ca munca în agricultură să nu mai stea sub semnul hazardului. Cred fierbinte în chimizarea și mecanizarea agriculturii. Pentru că vreau ca oamenii să trăiască mai bine și pentru că nu stăm în loc. Iată, am devenit președintele acestui C.A.P. în 1959; avea cu totul 2 000 de hectare, o zestre de 10 milioane lei și un sediu închiriat de la un particular. Astăzi avem 7 200 ha pămînt și peste 100 milioane avere obștească, iar sediul este cel pe care l-ați văzut, o clădire cu două etaje și tot felul de utilități care trimese delegațiile străine. În comuna noastră nu avem 7 000 de lucrători agricoli pentru cele 7 000 de ha. Și nici n-ar fi normal să fie așa. Atracția tinerilor pentru activitățile industriale este firească și, vrînd să-i aducem în agricultură, noi sîntem obligați să le creăm în agricultură locuri de muncă asemănătoare cu cele oferite de industrie. Pe tineri trebuie să-i atragem ca mecanizatori, zootehniști etc. N-am fi obținut rezultatele economice care ne mențin de cîtiva ani în frunte dacă n-am fi organizat și un complex pentru 5 000 de taurine și ovine, dacă n-am crește într-o singură serie 40 000 pui de carne și 10 000 găini ouătoare. Toate aceste activități cvasiindustriale sînt la adăpost de capriciile naturii. Cu mecanizarea și chimizarea, dar mai ales cu munca asta îndîrjită de care vorbeam, cu munca fără „ferestre", am făcut mai sigur și pămîntul. Oricît de grele ar fi condițiile, găsești leac la toate. Am multe nopți în care nu dorm, gîndindu-mă cum trebuie procedat într-o situație dată. Cu frămîntare, cu știință de carte, cu tenacitate se găsește mereu o soluție. Și mai ales cu răspundere. Dacă n-ai o răspundere morală, n-ai de ce să ocupi postul. Dacă într-o zi voi simți că nu mai fac față aici, singur mă dau deoparte.

— Am vizitat „fabrica de sucuri", ultima realizare a C.A.P.-ului. Recunosc, nu mă așteptam să văd într-o comună, oricît de dezvoltată ar fi ea, o asemenea instalație industrială automatizată...

— Vedeți ? Asta e prejudecata ! De ce la țară să nu fie așa ceva ? E prea modernă ? Prea face singură totul ? Prea stau în halate albe tinerii de-acolo și apasă pe un buton ? Dar ăsta e viitorul ! Mergem înainte ! „Fabrica" asta (noi îi zicem mai modest „linie") era o necesitate. Între altele am plantat o mulțime pe aici : viță de vie și pomi. Avem 350 ha pomi fructiferi. Toamna, mi-era o jale, erau roșii dealurile de merele căzute. Să nu credeți că nu se recolta bine ! Dar fructele se sortează, se pun în lădițe, se expediază, cele de masă. Restul-„căzăturile" — se pierdeau. Și era păcat. M-am gîndit că o linie de prelucrare, aici, unde ele sînt proaspete și nu s-ar cheltui nici bani pe transport, ar fi cea mai bună soluție. Din păcate, a durat niței pînă să mă fac înțeles. Esențialul e că am reușit. Linia a intrat în funcțiune în noiembrie, cu o capacitate de prelucrare de 20 000 tone anual, numai la fructe ; capacitatea de prelucrare la legume este de 5 000 conserve pe oră. Cu această linie, averea obștească va crește cu 200 milioane lei (dublu față de ce am agonisit pînă acum). Să-mi mai pară rău după zbuciumul cu care am izbutit s-o pun pe roate ?!

— Spuneți-mi, ce este mai important pentru dumneavoastră în muncă ?

— Să cred în ceea ce fac. Nu pot înfăptui lucruri de complezență, fiindcă „așa se cuvine", „așa se face" etc. Trebuie mai întîi să mă conving eu că e rentabil și în interesul obștii.

— Mi-ați spus că sînteți țăran, dar nu și că sînteți doctor în științe agricole; am aflat-o de la alții...

— Păi, una n-o anulează pe cealaltă ! Am fost mai întîi președinte de cooperativă cu șapte clase, de-abia peste doi ani am terminat liceul. Primeam aici ingineri, nu era normal să le dau ordine știind mai puțin decît ei; am devenit inginer. Pe urmă, luptîndu-mă cu pămîntul am experimentat fel de fel de procedee, nu le mai făcuse nimeni, erau noi și s-au dovedit bune. N-a fost un scop în sine să obțin titlul de doctor. A fost o consecință.

— Credeți că agricultura va deveni o activitate deplin stăpînită de om ?

— Altfel de ce m-aș fi îmbolnăvit stînd vara pe tractoare ? De ce n-aș dormi noptile ? De ce m-aș face incomod pentru cei comozi, cărora le cer mereu prea mult ?

— O ultimă întrebare cu care puteți întări tot ce ați spus pînă acum sau... Ce meserie vrea să îmbrățișeze fiul dumneavoastră de 17 ani ?

— Agricultura, fir-ar să fie ! Nici nu concepe altceva !

MONICA ZVIRIJINSCHI

Luminînd în patru continente

De cîte ori se pomenește ceva despre începuturi — care nu sînt, de altfel, îndepărtate — Nicolae Fieraru folosește termenul „timiditate" iar Gheorghe Finteanu expresia „nivel zero". Prin asta înțeleg cei doi că se poate explica activitatea de export a întreprinderii „Romlux" din Tîrgoviște, în urmă cu doar cinci ani.

Oricît de timizi or fi fost și indiferent de la ce nivel au plecat, e limpede însă că oamenii au învățat bine de tot, încă din start, cele trei elemente ale alfabetului comercial: calitatea, respectarea termenelor, cunoașterea tendințelor și exigențelor pieței. „Să fii cu un pas înaintea cerinței" li se părea a fi deviza cea mai potrivită pentru ceea ce aveau de gînd a împlini.

După cea mai simplă logică, nu poți vinde un lucru ce n-are căutare. Așa, că, ambiționîndu-se să-și situeze produsele la nivelul standardelor internaționale. „Romlux" a lansat tot ceea ce se cerea și se căuta: lămpi electrice cu incandescență pentru iluminat general, lămpi cu vapori de mercur, lămpi fluorescente cu descărcări în gaze de joasă și înaltă tensiune, balasturi de diferite puteri, startere. Primele loturi, pe care prudent, eventualul beneficiar le cerea „de încercare" au adus după ele, de fiecare dată, un val de comenzi, nu pentru că au rezistat mereu celor mai dure teste, ci și pentru că, așa cum spune partenerul din R.S. Cehoslovacă, „produsele date de Romlux sînt mult mai bune decît ale multor altora". Lămpile cu marca „Romlux" luminează astăzi patru continente din cinci, printre beneficiarii stabili numărîndu-se firme din Polonia, Ungaria, S.U.A., Anglia, R.F. Germania, Olanda, Liban, Arabia Saudită etc.

— Putem vorbi acum, după cinci ani, de clienți tradiționali, care aleg constant marca românească — îmi spune inginerul Gheorghe Finteanu, șeful Biroului import-export. Avem „priză la public".

La „Romlux", într-o zi „bună", cum o numește directorul Nicolae Fieraru, se realizează astăzi întreaga producție pentru export a anului 1982. La sfîrșitul lui octombrie se împliniseră planul anului trecut, iar în prezent, Romlux-ul este în măsură să dubleze producția lui 1987 destinată exportului „dacă avem totul asigurat, inclusiv ambalajele necesare" subliniază directorul. „Pentru că, mai adaugă, ni s-a întîmplat să stăm cu becurile în așteptarea cutiilor. Or, din cea mai simplă socoteală reiese că valorificarea cartonului prin ambalaje pentru produsele executate de noi, este de 15 ori mai mare".

Promptitudinea și calitatea odată asigurate, nu înseamnă nici pe departe pentru specialiștii tîrgovișteni soluționarea tuturor problemelor care le ridică serioasa concurență a pieței mondiale. Încercînd să ajungă, cu o clipă mai devreme în întîmpinarea cerințelor, întreprinderea „Romlux" reușește deseori să sugereze, grație noutății, viitoare dorințe și, implicit, cereri.

Modernizări și reproiectări, cercetări intense, au impus gustului și nevoilor lămpi fluorescente în construcții reduse, căci miniaturizarea se impune astăzi, nu doar electronicii ca și becuri energointensive ce folosesc o sticlă de lampă mult mai ieftină.

„Fabricanții" de la „Romlux" au înțeles că cine va obține cît mai multă lumină cu cît mai puțină energie, acela va fi cîștigător. Cercetări asidue, finalizate astăzi le dau dreptul oamenilor din Tîrgoviște să se considere posesorii unui valoros secret. Linia de lămpi fluorescente miniatură — originală, executată prin autoutilare — noutate de ultimă oră a „Romluxului", va spori fără îndoială, reputația prestigioasei firme. Corpurile de iluminat cu lămpi fluorescente miniaturăm, prezentate în mai multe variante constructive, implinesc chiar acest dificil deziderat: lumină mai multă cu energie mai puțină. O asemenea lampă, de 4 pînă la 8 wați, echivalează fluxul luminos al unui bec de 40 wați.

Avînd „în buzunar" un astfel de produs, cărula-i stau alături starterul cu licărire universală în toată gama de puteri de la 4 la 80 wați, sau balastul inductiv pentru lămpi fluorescente în construcție redusă. E firesc să privești cu indulgență la trecut, părîndu-ți că te aflai atunci „la nivel zero", cum la fel de firesc e să te îndrepți cu încredere și liniște spre piața viitorului. Este ceea ce și fac astăzi acești foști „timizi" de la „Romlux".

LIANA MOLNAR ■

La Baza de aprovizionare tehnico-materială din Sibiu, poezia iernii se scrie în cifre. Aici, în cuprinsul celor 13 hectare ale bazei, unde se află valori de cîteva miliarde de lei, numai o ordine desăvîrșită poate să asigure eficiența muncii iar cei 370 de oameni care lucrează aici înțeleg prin ordine în primul rînd depozitarea corespunzătoare, pe sortimente și dimensiuni, a materialelor aflate în gestiunea lor, dar și livrarea ritmică a acestor materiale către beneficiari. Și zilnic, oamenii aceștia numără și măsoară, cîntăresc și calculează, vorbind într-un cod special ce exprimă realitatea muncii lor, valoric, în lei, iar fizic în bucăți și lăzi, în kilograme și tone, în metri liniari și pătrați. „Sibiul, spune directorul bazei, Marius Buda, este unul dintre județele puternic industrializate ale țării, din acest punct de vedere el se situează pe locul 6 sau 7 și se înțelege astfel și importanța deosebită a muncii noastre, răspunderea care apasă pe umerii tuturor celor ce lucrează aici, în cadrul acestei baze de aprovizionare tehnico-materială. Pe teritoriul județului, 176 de unități economice sînt beneficiarii noștri iar din acestea 73 sînt întreprinderi republicane. Gestiunea bazei cuprinde materiale în aproximativ 85 000 de sortotipod.mensiuni și putem spune că, în fiecare lună, numai pentru expedierea materialelor către unitățile economice din județ facem peste 800 000 de operațiuni. Însă avem un calculator al nostru și chiar acum ne străduim să terminăm o clădire adecvată în care să-l instalăm, pentru a putea urmări în cadrul oficiului de calcul al bazei relațiile cu furnizorii și cu beneficiarii, pentru a putea avea un control eficient al stocurilor și a executa operațiunile contabile cu viteza pe care specificul muncii noastre o cere".

În fiecare zi, în medie, pe poarta bazei ies materiale a căror valoare e de aproximativ 18 milioane de lei. Și dacă a nins, iar stratul de zăpadă e abia de-o palmă, ritmul de expediție către întreprinderile sibiene a fost menținut, dar dacă iarna se va înăspri, deodată, va putea fi menținut acest ritm al aprovizionării? Ne răspunde directorul adjunct, economistul Gheorghe Nicolaescu: „Am adus, de pe acum, în incinta bazei, cantitățile necesare de materiale care impun condiții speciale de transport și depozitare. Apoi, am încheiat niște acțiuni gospodărești absolut obligatorii în cadrul pregătirilor pentru iarnă. Ne-am reparat singuri, cu forțe proprii, linia ferată de 5 kilometri care merge spre Turnișor, în zona industrială vest, iar locomotiva noastră va putea funcționa în trei schimburi, avînd și plug pentru zăpadă. Bineînțeles, am curățat acele de pe calea ferată a bazei și le-am unse cu antigel. Cît privește transportul auto, pentru derularea lui corespunzătoare am adus nisip, în cantități suficiente, și e sigur că vom putea folosi pe orice fel de vreme căile rutiere de acces către platformele bazei. Am luat și alte măsuri, cum ar fi protejarea hidranților împotriva înghețului, mai exact a inelelor de presiune, dar important asta este — și asta putem să afirmăm — că iarna nu ne face să ne temem că ar apărea probleme deosebite la munca noastră."

Ceea ce știe mai puțină lume este însă că o bază de aprovi-

Eficiența prin ordine

sionare are datoria nu numai de a expedia diverse materii prime și materiale către unitățile economice, dar și de a controla legalitatea și eficiența cu care ele sînt folosite. În cadrul bazei din Sibiu, un compartiment condus de inginerul Petre Diaconescu și alcătuit, ni se spune, numai din ingineri, controlează serviciile tehnice ale întreprinderilor beneficiare iar constatările lor privind felul cum e utilizată baza materială și cum se realizează conform încadrarea în consumurile prevăzute duc la această concluzie clar exprimată: „ansamblul general e absolut pozitiv". Asta nu înseamnă însă că pe durata altuiva an, de exemplu, nu s-au dat și un număr apreciabil de amenzi. Cu sau fără amenzi, activitatea acestui compartiment a dus, în multe cazuri, la modificări tehnologice ale unor produse care, păstrîndu-și intacte calitățile funcționale, au reprezentat o utilizare cu un grad sporit de eficiență a materialelor. În cadrul bazei din Sibiu am văzut chiar o seamă de tabele, pe întreprinderi, cu exemplu de repere mai mici care au coeficienți necorespunzători de utilizare a materialelor și asupra cărora s-au aplicat ori se vor aplica soluții tehnice de îmbunătățire. La „Balanța", bunăoară, o așa-numită manetă distribuitor avea greutatea brută de 726 de grame iar greutatea netă de 170. Diferența de material se pierdea prin strunjire. Prin reproiectare tehnologică, aceeași piesă are greutatea brută de 170 iar greutatea netă de 150 de grame. Zeci de exemple de același fel am fi putut nota de la Întreprinderea de piese auto ori de la „Independența". Ne oprim însă la exemplul oferit, chiar în ziua în care ne aflam la baza din Sibiu, de către nota de constatare întocmită de inginerul Gheorghe Ionaș. Acesta lucrează în cadrul biroului pentru controlul utilizării resurselor materiale și abia se întorsese de la un atelier al Întreprinderii județene pentru producție mică și prestări servicii. În vederea unor produse destinate exportului, pentru anul 1988, atelierul ceruse o cantitate destul de mare de prenadez. Verificarea acestei cereri a dus însă la constatarea citorva fapte. Mai întîi, atelierul încă nu avea contracte de export, pentru 1988, și asta înseamnă că nu dispunea de nici un temei legal pentru cererea lui. Îi ai dollea rînd, pentru cazul că ei va ajunge, totuși, să aibă niște contracte de export, norma de consum medie pentru produsele lui nu era de 0,472 kg. pe bucată, ci mult mai mică. Astfel cererea de 1888 kg. apărea complet nejustificată. Dacă atelierul ar fi avut — sau va avea — comenzi pentru numărul de produse specificat, necesarul nu poate fi decît de 885 de kilograme! Ceea ce e cu totul altceva decît 1888. Iar acest exemplu ilustrează un adevăr simplu: pe parcursul iernii — și nu numai al iernii — o bună aprovizionare tehnico-materială depinde, desigur, în primul rînd de felul în care se muncește la baza specializată. Dar și de felul în care se muncește în oricare altă întreprindere.

D. CONSTANTINESCU ■

Șomuzu Mare în amonte și aval de Fălticeni

Cînd nu vezi dincolo de ograda proprie

Riul Șomuzu Mare izvorăște de sub virful Poiana Ciungilor, taie ferm Podișul Sucevei și, trecînd prin Fălticeni, se varsă în Siret. Lucrul este cunoscut pînă și de școlarii celor șapte sate care se înșiră între Fălticeni și Dolhasca, adică exact distanța pe care viața riului se împletea cu viața omului. Ați citit bine, se împletea, fiindcă, deși lungimea riului a rămas aceeași, 51 km. de la izvor și pînă la Siret, iar drumul îi este neschimbat, trecînd prin aceleași localități, apa lui nu mai face nimănui bine. Dimpotrivă. Iată, un fragment dintr-o scrisoare, încheiată cu 123 de semnături, care spune lucrurilor pe nume: **„De la Fălticeni la Dolhasca curge riul Șomuzu Mare, care udă șapte sate pe aproximativ 30 km. Această apă ne-a servit ca adăpătoare pentru animale, la topitul cînepii, la scăldatul tuturor dorilorilor. De multe ori mergeau cetățeni cu crivnicul și undița la pește și la prins raci. Acum, Șomuzu Mare are înfățișarea a ceea ce s-ar putea numi Șomuzu „Negru", deoarece apa uzată a orașului se varsă fără nici o milă în el, deși Fălticeniul este dotat cu stații de purificare. Actualmente în Șomuz nu mai este nici un fel de viețuitoare".** Rîndurile acestea sînt expediate din comuna Dolhești, satul Dolhești Mici, și se termină cu o rugăminte: **„să ne ajutați să trecem peste acest impas greu suportabil, care s-a abătut asupra noastră și a celorlalte sate, din neglijența unora".**

Ce știe O.G.A. Suceava

La O.G.A. se știe tot. Se cunoaște pînă la cel mai mic amănunt situația riului, a stației de epurare Fălticeni, a întreprinderilor care n-ar trebui să-l polueze. Iată, telegrafic, cum se prezintă riul de care ne ocupăm. ■ Șomuzu Mare este poluat (degradat biologic) ■ Stația de epurare Fălticeni este exploatată necorespunzător (omogenizatoarele au defecțiuni din construcție constatate încă de la punerea în funcțiune) ■ Pînă de curînd, în stație nu ajungea întreaga cantitate de ape uzate din oraș, deoarece nu exista un colector care să aducă și de la Filatura de in și cînepă o parte din aceste ape ■ A fost evacuată nelegal o parte din apele uzate printr-o conductă care ocolea stația ■ Apele numite „convențional curate" de la Întreprinderea chimică Fălticeni, ape care merg, direct în riu, sînt, de fapt, poluate ■ Adeseori, din stația de neutralizare a aceleiași întreprinderi, apele uzate destinate epurării ajung la stația orășenească avînd un indice de calitate (pH) cu totul necorespunzător, prezentînd un pericol deosebit pentru treapta biologică a acesteia.

Acestea sînt pe scurt cîteva dintre constatările Oficiului de gospodărire a apelor, în totalitate ele alcătuind două dosare voluminoase temeinic susținute și de zece amenzi (numai pe 1987). Așadar, spre lauda instituției respective, la O.G.A. se știe totul, sînt evidente și eforturile de a îndrepta lucrurile, dar eficiența demersurilor este, lesne de constatat, destul de scăzută. Însă, judecînd corect, datoria oficiului este de a veghea la starea de sănătate a apelor, utilizînd instrumentele de constrîngere pe care legea i le pune la îndemînă, iar datoria unei stații de epurare sau preepurare, indiferent cui aparține, este de a „produce", dacă termenul nu vi se pare forțat, această sănătate. Iar Șomuzu Mare este bolnav.

Cine este beneficiarul

Cine n-a văzut Fălticeniul de zece ani, nu-l mai recunoaște. Superbelor tradiții culturale li s-a adăugat în ultimii ani o industrie puternică, de aici urmînd toate celelalte: artere noi, apartamente confortabile, o arhitectură de ultimă oră. Există astăzi șase unități industriale importante (Întreprinderea chimică, Fabrica de amidon și glucoză, Fabrica de sticlă, Filatura de in și cînepă, Fabrica de mobilă și pal, Fabrica de lapte praf), s-au construit 6000 de apartamente, iar populația este de aproximativ 30.000 locuitori. Orașul este frumos, primăria deosebit de activă în a-i spori frumusețea, iar fălticenenii, ca întotdeauna, gospodari.

Pentru ca toate aceste obiective să prindă viață, firesc, s-au alocat sume importante din partea statului. Dar, în același timp, pentru ca industria, pe lîngă binele pe care-l aduce, să nu facă și rău mediului înconjurător, sume foarte mari au fost prevăzute și pentru păstrarea sănătății Șomuzului Mare, astfel ca el să aibă tot atîta viață cîtă are înainte de a ajunge la Fălticeni. Și așa ajungem la Stația de epurare mecano-biologică Fălticeni care, în terminologia constructorilor, se numește beneficiar. Ea beneficiază de ceea ce a proiectat Institutul de cercetări și proiectări pentru epurarea apelor reziduale din București, prin subproiectantul de specialitate, Institutul de proiectări construcții industriale, și, ulterior, de ceea ce a construit Trustul de construcții industriale din Gh. Gheorghiu-Dej. Dar a ne opri la acest nivel, al terminologiei de investiții, ar însemna să pierdem din vedere esențialul: apa și oamenii, ce se bucură de ea, care sînt, de fapt, adevărații beneficiari. Dovadă și scrisoarea primită la redacție care nu ne-a fost trimisă de E.G.C.L. Fălticeni instituție ce administrează stația de epurare. În virtutea acestui adevăr, să vedem de ce stația de epurare nu epurează.

La E.G.C.L. Fălticeni

Aici am aflat o sumedenie de lucruri din cele amintite mai sus, privind dezvoltarea orașului. De asemenea, de la șeful stației de epurare, subinginerul Nicu Pintilie înțelegem cum a

„O locomotivă, tu, uzină pe roți!"

Probabil că, pînă cînd James Watt și Robert Fulton s-au gîndit să folosească forța aburului în interesul oamenilor, acest năzdrăvan fulor fierbinte de vapori de apă a trintit multe capace de pe oalele de bucătărie la pămînt, spre disperarea gospodinelor. Dar cînd același a propus în secret lui Napoleon să invadeze Englitera, invincibilă pe mări, cu niște vase bazate pe forța aburului, care erau independente de capriciile tiranice ale vîntului și dezvoltau o viteză superioară și celor mai rapide goelete de pe atunci, genialul strateg l-a taxat drept impostor care vrea să-l păcălească, azvîrlind banii pe o drăcovenie la care căscaseră ochii parizienii pe malurile Senei. Fulton a trecut amărît oceanul, aburul disprețuit de Napoleon a încîntat peste măsură pe pionierii prerriilor și bătrînul Mississippi s-a trezit încălecat peste noapte de stranii corăbii fără pînze, cu coșuri ca niște trabucuri uriașe cu tutun de Virginia care scoteau fum, fără să-și fi cerut permisiunea să fumeze, trimițînd rotocoale învîrtejite în aer și nechezînd de plăcere.

„Tu cu armura, cu dubla ta bătaie de inimă, cu cadența răsuflării convulsive / Trupul tău negru și cilindric, cu alămurile scîpînd ca aurul, cu oțelul străluciror ca argintul / Cu grelele taie bare laterale, cu bielele care-ți mîngîie coapsele..." erau versurile entuziasmate ale poetului Walt Whitman, adresate unei locomotive, iarna. Cînd Stevenson a inventat-o și a agățat de ea primele vagoane rudimentare în chip de trăsuri, unele gazete puritane, considerînd invenția drept diavolească, sfătuiau pe cuminții lor cititori să nu îndrăznească să urce în acele trăsuri pentru că la viteza... necurată de cîteva zeci de mile pe oră, sărmanul corp omenesc s-ar dezintegra. Inaugurat, totuși, la 15 septembrie 1830 în Anglia, transportul mecanizat pe șine era considerat în domeniul transportului ceea ce a fost odinioară, la 1475, invenția lui Gutenberg în tipăritul cărților. Noutatea tehnică care scotea fum dar care lăduse druniul cailor din șleauri produsese, cum era și firesc, admirație și entuziasm. Un ziar al vremii scria : „Douăzeci de trăsuri legate unele de altele și încărcate cu 240 persoane sînt trase toate deodată și cu o iuțime care întunecă mintea de mirare".

Astăzi, poetul Walt Whitman ar scrie, probabil : „O, locomotivă, tu, uzină pe roți"... așa

cum îmi spunea deunăzi mecanicul de întreținere Popa Florian de la depoul C.F.R. Oradea. Cum stă așa, cu coșul pieptului turtit de oțel, am impresia pe moment că omul ăsta vrea să se vire de viu în locomotivă. El intră în metal și metalul într-însul, abia mai respiră, își suge burta să-și mai poată lungi brațul drept, doar doar dă de intestinul conductei de refulare a pompei principale de la locomotivă. Fată de un chirurg care dispune de ustensile necesare și asistenți grijuliți în preajmă, mecanicul de întreținere Popa Florian nu are nimic în afară de mîna cu degete lungi și puternice care pipăie șurub după șurub în burta locomotivei. Din cînd în cînd închide ochii, stă nemișcat cîteva secunde și iar începe să scotocească cu ochii tiviți de amprente ale degetelor. În sfîrșit, cînd mîna lui a făcut ordine în harababura de cilindri, valve și pistoane se ridică și abia acum îl văd cît e de înalt și zdravăn. „Sînt bucuros că nu mă RAD" îmi zice el și eu îl privesc deconcertat : omul este prea proaspăt bărbierit pentru a spune asta. Îmi explică că RAD înseamnă în argoul mecanicilor de întreținere „Reparație Accidentală cu Demontare" care îți la foarte mult timp și că el tocmai a reușit să evite tele lui și nimeni și nimic nu l-au mai putut desface și asta spre norocul depoului C.F.R. și a Regulatorului de circulație și mișcare din Oradea, distins pe anul 1986 cu titlul de „Evidențiat pe ramură" și care slujește cu mare sîrg trei județe : Bihor, Sălaj și Satu Mare. Pe ploaie și pe furtună, în miez de noapte sau pe ceață intensă, pe căldură sau în ger năprasnic, la o simplă apăsare pe pîrghie, undeva, la sute de metri depărtare, un macaz se lipește cuminte de linie ca un copil de pieptul unei mame ca să poată trece nestingherit Balt-Orient-Expres-ul, ca la o altă comandă, să se desprindă pentru a expedia marșruta cu prețioasa alumină orădeană la Slatina pentru a fi preschimbată în aluminiu. Este impresionantă le-

o astfel de reparație. „Cînd locomotiva DIESEL e bolnavă rău, îi ridicăm cutia cu cele patru vinciuri pentru „operație". Popa Florian are 32 de ani, s-a născut în satul Sărand, comuna Chițic din Bihor. Are trei băieți și lucrează la depoul de locomotive din Oradea. El a fost singurul „fraier" care nu s-a lăsat de meserie și nu a încălecat locomotiva să ia o leafă mai bună și să se plimbe prin țară. A rămas tot mecanic de întreținere pentru că asta-i plăcerea lui : să vadă colosul de oțel cum iese, șuierînd, din mîinile lui. Și cu „veteranul" Zigre Victor sînt echipa de șoc a depoului : repară orice stricăciune într-un timp record. Zigre Victor a învățat meserie pe vechile locomotive cu aburi, mînjindu-se din cap pînă-n picioare cu ulei și zgură, dar a rămas și el „fraier" — nu a urcat pe locomotivă să conducă, ci a rămas sub ea, s-o repare. „Cine n-a băut apă din tender, nu rămîne în depou", îmi spune el o străveche maximă a ceferiștilor. S-a întîmplat că el a băut însă apă din locul cu pricina și ciocanul, cheia franceză, ranga și șurubelnița s-au lipit de degetăura ce se asigură neîntrerupt prin puternice megafoane între „statul major" al marilor stații și de la triaj cu „soldații" — manevranții și frînarii — pentru care transeele de luptă sînt euclidienele paralele metalice ale liniilor ferate tăiate cu precizie de alte paralele — traversele de gorun ori beton armat.

Puternica locomotivă Diesel înlocuiește mușchii zvicnind de încordare a peste 2100 de cai. Acești „cai" sînt adăpați de patru rezervoare a patru mii de litri de apă și de două rezervoare a 1000 litri de motorină. Grupul generator, „inima" locomotivei, costă nouă milioane de lei și are toate componentele din cupru curat. Energia termică dezvoltată cu ajutorul motorinei este preschimbată în energie electrică, aceasta, la rîndul ei, în energie mecanică ce învîrte grelele roți ale cetaceului de oțel. Ai putea crede că, spre deosebire de mica locomotivă stevensoniană care a îmboldit inspirația lui Walt Whitman, matahala de oțel de astăzi nu mai are nimic romantic. Și totuși, această „uzină pe roți" ascunde sub puternica-i inimă un fel de... clepsidră cu nisip, un mic-container cu pulbere. „Ce-i trebuie unei locomotive nisip, că doar nu-i aerostat ?" am întrebat la depou. Mi s-a explicat că atunci cînd locomotiva urcă în pantă și șinele de cale ferată sînt ude, mecanicul acționează un buton și aerul comprimat împinge nisipul printr-o conductă pe șinele de cale ferată, înaintea roților de la locomotivă spre a mări astfel forța de frecare și a evita rotirea în gol a roților. Iată, că locomotiva a convertit ireversibila și tulburătoarea curgere a nisipului din clepsidră într-o acțiune pur mecanică și dovedind încă o dată inteligența practică a omului. Spre deosebire de alte domenii de activitate, la ceferiști, aspirmea regulamentelor de ordine interioară este proverbială. De pildă, somnul dovedit în timpul serviciului la personalul din siguranța circulației se sancționează cu desfacerea disciplinară a contractului de muncă, precum glăsuiește Ordinul 2400/1976 al Departamentului Căilor Ferate. Am fost amuzat, ca orice profan care nu cunoaște regulile de fier ale ceferiștilor, cînd am citit într-o dare de seamă de la depoul orădean că un mecanic, Bein Pavel, „a refuzat să intre în odihnă". Odihna, după o cursă, este absolut obligatorie, dacă te așteaptă o altă cursă. Exprimarea insolită a „refuzului de a intra în odihnă" nu scutește de sancțiuni, limpede exprimate, pe cei care refuză să se odihnească". „Sînt odihnit și în stare normală" sînt cuvintele sub care trebuie să semneze „propia manu" atît mecanicul ce conduce locomotiva cît și fochistul. Semnînd, ei și-au asumat întreaga răspundere civilă și penală de a executa serviciul comandat în depline condiții de siguranță a circulației.

Să fi speriat astfel de exigențe spartane pe Zigre Victor și Popa Florian ? La drept vorbind, nu, avînd în vedere că aceeași răspundere apasă și asupra mecanicilor de întreținere care repară locomotiva. De 37 de ani Zigre Victor repară locomotive : Diesel, Diesel electrice, hidraulice și vagoanele „WIT" pentru încălzirea trenului. Cine conduce o locomotivă care a trecut prin mîinile lui Zigre Victor nu are probleme. Chiar și la cele mai afurisite reparații cum ar fi schimbarea regulatorului centrifugal, schimbarea garniturilor ghaco, el dă dovezi de înaltă măiestrie, împreună cu ortacul său, Popa Florian. În grija lor sînt dați ucenicii : Luncan Mircea, Oșan Aurel, Cuc Sorin, Deac Virgil și Costolaș Cornel care învață „pe viu" totul despre locomotivă : din partea de jos unde are 48 de saboți de frînare de 11 kg fiecare pînă în partea de sus unde compresorul, încălzindu-se foarte tare, poate servi drept sobă de încălzit în timpul iernilor aspre.

Din cercul turnantei rotative șinele de cale ferată pornesc ca niște raze de oțel, înfigîndu-se în întunericul galeriilor unde locomotivele Diesel așteaptă. Afară, în burta unei colivii metalice vopsită în dungi galbene și negre și căreia i se spune „Zebra", Popa Alexandru, rotește turnanta ca pe turela uriașă a unui tanc și întinde covorul metalic la picioarele Domniei sale, Locomotiva. Intrată pe turnantă, ea se îndreptă spre garnitura de vagoane încărcată cu mobilă în stil colonial sau rustic executată la Beiuș ori Dr. Petru Groza, cu costumele de la întreprinderea de confecții Oradea și care rivalizează cu cele englezești, ori cu încălțăminte de bună calitate confecționată la întreprinderile „Arta", „Crișul", „Solidaritatea", „Bihoreana" Marghita, gata pentru a fi expediate în țară ori peste hotare. Dar Popa Alexandru nu are timp să se uite galeș după locomotivă. Din altă galerie străluces, în seara înfrigurată, ochii fosforescenți ai alteia, ca unei uriașe pantere. Omul din burta „Zebrei" rotește turnanta în așa fel încît cele două șine să vină în dreptul celor pe care se află locomotiva : „pantera de oțel" trece pe turnantă și, dresată de acest om cu salopetă roșiatică ce strălucește orbitor în luminile ochilor electrici, trece mai departe, iar pupilele ei mărite la maximum, salutînd balizele avertizoare ale semafoarelor, vor sfîșia, în curînd, întunericul coborît peste văile munților.

Cine și-ar fi putut închipui — cu peste un secol și jumătate înainte ! — că „drăcovenia" lui Stevenson care a virit spaima și neîncrederea în puritani — ajunge să fie un adevărat mit, sursă de inspirație pentru poeți și una din cele mai frecvente și necesare realități ale lumii contemporane ? Cînd filosofui Karl Marx vorbea despre revoluții, el scria : „Revoluțiile sînt locomotivele istoriei", un motiv în plus de mîndrie legitimă pentru toți ceferiștii că unul din întemeietorii marxism-leninismului a făcut această superbă comparație.

PAȘCU BALACI ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

---

lucrat fiecare, proiectantul și constructorul. „Proiectantul a lucrat bine. A luat în considerare factorii poluanți comunicați de fiecare întreprindere în parte, fapt menționat în niște minute. Constructorul a lucrat aproape bine, pentru că la etanșare, rosturile orizontale și verticale n-au fost tratate cu atenție și, în timpul exploatării, apar exfiltrații". În ceea ce privește industria orașului, lucrurile se complică. Subinginerul Nicu Pintilie : „Întreprinderea chimică trebuie să procedeze adeseori la corectarea ph-ului, indicator privind epurarea biologică. Fabrica de amidon trimite o cantitate de suspensii peste limita admisă în înțelegerea cu proiectantul. Deșeurile rezultate de la Filatura de in și cînepă (scame, cîlți etc.) înfundă grătarele stației. În urma unei atenționări, situația s-a mai îndreptat. Dar, repet, problemele cele mai mari ni le pune întreprinderea chimică".

La întreprinderea chimică Fălticeni

Interlocutorii noștri sînt : inginerul Tiberiu Asaftei, director adjunct, subinginerul Nicu Pintilie și subinginerul principal Constantin Burciu, de la O.G.A. **„Noi recirculăm 90 la sută din apa primită**, spune directorul Tiberiu Asaftei. **La ora actuală funcționează o stație de neutralizare care preia apele acide din fabrică și le trimite la stația de epurare cu un pH 7** (n.n. tovarășul director nu umblă cu jumătăți de măsură, alegînd o cifră care exprimă un indice de calitate ideal). **De altfel, analizele le facem în comun cu stația".** Nicu Pintilie, șeful stației : **Analizele le facem împreună dar dacă ne uităm în registru, vedem că ele nu se îndreaptă doar către un pH 7".** Tiberiu Asaftei : **„Ar fi cam cinci momente pe an cînd aciditatea apelor scade brusc și pentru neutralizarea lor e nevoie de un agent mai mare de neutralizare. În 1978, stația noastră de neutralizare nu era pregătită să preia ascmenea șocuri care au apărut mai tîrziu odată cu punerea în funcțiune a unei instalații de metacrilat de metil. Am chemat din nou proiectantul, timpul a trecut și acum este în curs de execuție încă o stație de neutralizare".** Constantin Burciu : **„Această investiție a trecut de jumătate ca realizare deși ea avea termen de dare în folosință decembrie 1987".**

Desigur, n-am insistat în aceste rînduri asupra cifrelor care exprimau indicatorii de calitate anul trecut și anul acesta.

Ele afirmă, uneori cu prudență, **ceea ce vezi și cu ochiul liber: că lîngă Șomuzu Mare nici nu poți respira. Dar altceva te** frapa în discuția amintită : totala indiferență cu care se pomeneau indicatorii de calitate, ca și cum, în spatele lor, nu se afla un riu mort. Un riu care pînă în preajma orașului are trei acumulări cu o apă adevărată, pentru ca după stația de epurare să semene cu un canal colector. Ba mai mult, subinginerul Nicu Pintilie făcea două observații de antologie : **„Să știți, că dacă iei apa în palmă, ea este mult mai limpede decît așa, văzută în albie. Și riul are ceva viață, eu am văzut ieri sau alaltăieri o broască".** Judecați cum se cuvine aceste cuvinte. Singurul participant cu suflet la această anchetă era reprezentantul Oficiului pentru gospodărire a apelor, instituție mult mai profund implicată în sănătatea riului decît primăria Fălticeniului, care are în subordine și EGCL-ul, care, la rîndul lui, este „proprietarul" stației.

Stația de epurare Fălticeni

E cazul să spunem de la început că oricît ne-am străduit să aflăm de la șeful stației care sînt neajunsurile în exploatare, propriile neajunsuri, n-am reușit, „ei, dacă vreți să găsiți neapărat un vinovat...", fiind refrenul care ținea locul oricărui răspuns concret. De la înălțimea stației, singurul vinovat este industria. Cu sprijinul reprezentantului O.G.A. am putut ieși din cercul în care ne tot învirteam ore bune și, iată, telegrafic constatările noastre.

■ Omogenizatorul de rezervă (instalație deosebit de importantă pentru procesul tehnologic) n-a mers niciodată ■ În ultima săptămînă a lunii ianuarie, consumul biochimic de oxigen era depășit, poluarea fiind dublă față de limita autorizată ■ Randamentul slab al stației se datorează fluxului tehnologic inconstant ■ Instalația de automatizare a stației funcționează parțial ■ Timp de 3 ani s-au evacuat apele uzate de pe platformă prin canalizarea stradală, printr-o conductă realizată împotriva tutror normelor legale ■ Starea disciplinară a oamenilor stației, potrivit afirmațiilor lui Nicu Pintilie : „Este bună. În ianuarie s-au desfăcut două contracte de muncă pentru beție". ■ Șefii de tură nu au calificarea necesară ■ Asistența tehnologică în schimbul de noapte rămîne tot la priceperea acestora (Nicu Pintilie : „I-am mai găsit și dormind și jucînd cărți, dar s-au luat măsuri").

Concluzii

Însumați tot ceea ce ați citit pînă aici și veți înțelege de ce Șomuzu Mare arată atît de rău (Din buletinele O.G.A. : „degradat din punct de vedere biologic"). Altfel spus, cu excepția broaștei amintite, nu are nici floră, nici faună. Și pentru acest lucru s-au cheltuit aproape 70 de milioane de lei, la care se vor adăuga alte milioane pentru reparații și construirea unui colector ce trebuia realizat odată cu stația, (colector care a fost pus în funcțiune după patru ani, observîndu-se o ușoară îmbunătățire a apei).

Puneți cap la cap indiferența celor mai mulți, rcceptiile de mîntuială făcute lucrărilor de construcții, exploatarea stației cu oameni mediocru calificați și veți înțelege pentru ce din milioanele de care am amintit nu iese decît o apă de care vitele nici nu se apropie. „O viitură în primăvară ar spăla albia, sună o altă perlă a șefului stației, și riul s-ar curăța". Se poate, dar pentru asta nu era nevoie de atîția bani. Pe logica asta ar fi o soluție. Și anume, prin alte investiții, să se întoarcă Șomuzu Mare, să curgă la deal și să se verse în Moldova de unde iau și fălticenenii apa potabilă. N-avem nimic împotrivă, dar cei ce exploatează și întrețin stația, precum și întreprinderile care poluează riul, nerespectînd legea, s-o facă pe banii lor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Iarna bunului gospodar

Chiar dacă în zicală numele bunului gospodar este legat de anotimpul în care-și face căruța sau sania, cei de la C.A.P. Petrești din județul Satu Mare merită cu prisosință acest calificativ de laudă, deși nu s-au mai ocupat de vehiculele hipo. Nu fiindcă nu le-ar folosi, căci, după cum vom vedea, le utilizează chiar la „turație" maximă, ci pentru că le-au construit de la început rezistente, „fiabile". Cară cu ele aproape de capacitatea unui camion și rar le duc la „service". Cu alte treburi s-au îndeletnicit însă ei încît au căpătat legitimația de oameni prevăzători și rostuiți. De cum cocorii au dat zvon de ducă, s-au apucat să mestereasică la tocurile ușilor și cercevelele ferestrelor de la grajduri ca ele să fie cît mai etanșe și să asigure o atmosferă călduță înăuntru în lunile reci. În adăpostul animalelor e plăcut și temperatura tocmai potrivită, deoarece oamenii au astupat toate crăpăturile prin care căldura biologică s-ar scurge afară, în loc să climatizeze interiorul. Peste tot curat, s-a asigurat confort. Vacile stau comod în compartimentele lor, cu mîncarea servită la iesle, după rația și meniul afișate alături de plăcuța cu arborele lor genealogic, greutatea și producția de lapte. Pînă la primăvară cele 1240 de bovine nu mai ies din grajd și n-au întîlnire cu frigul. Mîncarea este transportată după un plan bine pus la punct și gunoiul este evacuat mecanizat, fără porți larg deschise și un du-te-vino care ar răci interiorul grajdului. Vacile nu resimt stresul iernii și producția de lapte se păstrează ridicată, în medie 12 litri pe zi. Deși e februarie, și ieri, multe dintre ele au dat la muls cîte 28 de litri. „Printr-o atentă muncă de selecție și ameliorare am reușit să avem numai exemplare de performanță din rasa Bălțata Românească, ne spune șeful fermei, Ștefan Rimili. Și ieri, am livrat 20 de bovine cu peste 600 kg fiecare. Oferim și acum material de prăsilă, tăurași și juninci de valoare în mai multe județe. Iarna e un anotimp ca oricare altul, numai că trebuie să dai filele calendarului înainte și să-l pregătești din timp". Buni gospodari ca furnica din fabula ce l-a rușinat pe greier, cei de la C.A.P. Petrești au avut grijă să fie pline „cămările" încă de cînd vremea era caldă. Adunînd „grăunță cu grăunță", de la prima coasă din mai și pînă la eliberarea terenurilor de sfeclă, ei au strîns 1200 de tone de fîn, peste necesar, căci „poate veni o viforniță și la începutul primăverii", 5 000 de tone de nutrețuri, grosierele în totalitate. Și resursele vegetale secundare (pleava de la combine, vreji de mazăre etc.) s-au însilozat și furajat căci sînt un material proteic valoros. Finul e sub fînare. Într-o arhitectură agricolă aspectuoasă și funcțională, parcul de furaje s-a împreimuit, surulentele nu suferă de frig în platformele betonate acoperite cu folii peste care s-au așezat grosierele. Ordinea mîinii de gospodar! Nimic nu e la întîmplare. Hrana se eliberează zilnic cu bonuri pe baza unor rații științifice ca să ajungă. Deoarece depozitarea a fost bine realizată aproape nimic nu se depreciază, chiar dacă e viscol și omăt. Viața aici curge firesc. Oamenii au creat condiții pentru „normal" și la temperaturi cu minus. Chiar în această săptămînă una din vaci a fătat un vițel de 70 de kilograme, un fel de record, mai ales iarna. Nașterea a fost grea, pe muchie de cuțit. Au stat lîngă ea pînă-n zori președintele Francisc Moser, inginera Ecaterina Merca, chiar și inginerul șef zootehnist al CUASC-ului, Horia Vulcan. Totul s-a terminat cu bine și vițelul a trecut în grajdul de tineret, acolo unde, fie că e vară sau iarnă, cîntarul arată că fiecare exemplar se îngrașă cu un kilogram pe zi. Ștefan Giurgiu, Ștefan Holczmann, Gheorghe Csik, alături cu soțiile, îi îngrijesc cu dragoste, ca pe ochii din cap, astfel că mortalitatea e sub unu la sută. Au și 150 de cai frumoși și puternici cu care transportă hrana, așa că iarna nu sînt probleme de derapaj a pneurilor sau de motorină congelată. Într-una din zile pe un polei de-ți făceai freza în oglinda de pe drum, oamenii au fost obligați să vină pe jos de acasă mulți kilometri sculîndu-se la trei dimineața. Nimeni n-a întîrziat mai mult de 5 minute. Ora de masă a animalelor trebuia respectată. Așa cum ne arăta contabilul șef Eugen Lazin, cele 8200 kg grîu, 9300 kg porumb, 42 de mii kg de sfeclă la hectar și cele 24 de milioane în cont se adaugă la realizările din zootehnie și argumentează speranța că C.A.P. Petrești se va număra printre cei investiți cu titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare ce va sta alături de celelalte distincții obținute de-a lungul anilor.

Nici vecinii de la C.A.P. Foteni nu consideră iarna ca pe un sezon de relache, de stat la gura sobei. „O agricultură modernă e aproape o tehnologie cu foc continuu", ne spune Ioan Gustuș, instructor la secția agrară a Comitetului județean de partid, pe care-l întîlnim în cîmp. Sub conducerea șefului de fermă, Ștefan Pop, Maria Barta, Eva Spienhier și ceilalți taie de rod merii. Au început cu două săpămîni mai devreme, așa că acum sînt pe terminate. Deși cu mîinile înghețate au făcut o tunsoare frumoasă coroanelor pomilor. Cu căciulile adînc înfundate, sprijinite de sprîncene, Radu Badiu și Suler Martin împrăștie îngrășămintele pregătind culcușul semințelor de cartofi timpurii. „Trebuie să îngrijim de acum aceste terenuri sărace, denumite nisipuri zburătoare, ca să obținem producții bune de fructe, legume, furaje, la fel ca anul acesta", zice Ștefan Lovag. Iarna e primul și ultimul pas al anului. Cei de alci vor să-l încheie bine ca să-l încheie tot așa.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

„Mi-ai adus ziarul ?"

Îndrăzneli la Paltin

Erau, desigur, mai multe drumuri, dar unul era acesta : să treci Putna de mai multe ori, pe la vadurile cele mai lesnicioase știute de localnici, iar apoi să urci către comuna Andrieș, dincolo de care începea Vrancea, din dealul Fetigului, intrarea în acest ținut fiind semnalată printr-o poartă pe care trebuia s-o deschizi și s-o închizi apoi la loc. Țara Vrancei avea o identitate pe care ținea a o face cunoscută oricui i-ar fi trecut pragul și, după cum ne încredințează mărturia unuia dintre colaboratorii lui Dimitrie Gusti, în urmă cu o jumătate de veac poarta aceasta încă mai exista. Cît despre lumea mai grăbită care a urmat, o lume care s-a aflat întotdeauna cu mîna pe schimbătorul de viteze, se înțelege că ea n-ar mai fi avut timp să deschidă și să închidă nici o poartă de felul acelora de pe dealul Fetigului.

Serafim Vilcan este primar de șase ani și, cu mult înainte de-a fi el primar la Paltin, s-a întîmplat ca din sat să plece, într-un răstimp destul de scurt, destul de mulți oameni, cei mai mulți se duceau să lucreze ca mineri pe Valea Jiului, familii întregi precum Poienaru sau Doldor. În cîțiva ani, la Paltin au fost de numărat vreo 50 de familii mai puțin. Iar ca să vină alții în locul acestor oameni nu era de crezut, de așteptat, și pe bună dreptate : cine să vină, de prin alte părți, toemai aici, sus, pe firul Zăbalei, lîngă streașina muntelui, între Năruja și Nereju ? Piatra rece a muntelui e mîngîiată doar de umbra omului care chiar la munte se naște, altfel ea rece rămîne. Și nu trecea luna fără a afla că s-a mai hotărît să plece încă unul. Întîmplarea aceasta a făcut să scapere însă o idee neașteptată, ca o reacție surprinzătoare, fiindcă în vreme ce unii plecau iar alții se pregăteau să plece a apărut necesară, celor care voiau să rămînă pe loc, ridicarea unui semn de statornicie la Paltin. Pentru acești oameni neaflîndu-se pe lume un semn de statornicie mai plin de înțeles decît acela întruchipat în zidirea unei case. Așa s-a ridicat o casă, din mîinile tuturor, o casă-muzeu. Și ce muzeu adevărat nu este, de fapt, un legămînt al trecutului cu viitorul ?

Dacă astăzi vine vorba despre Muzeul de etnografie și artă populară din Paltin localnicii știu că, la urma urmei, puține comune din țară pot să fie mîndre că au vreunul la fel de frumos și de bogat. Nu l-au amenajat în vreo încăpere liberă a școlii și nu l-au încropit din cîteva piese strînse în grabă și la întîmplare, doar ca să mai împlinească un punct din programele de activitate culturală, ci au construit din lemn nou o casă așa cum la Paltin știau și mai știu încă a face mulți meșteri dulgheri, între ei mai cunoscuți fiind Nicolae Stoica, Ion Cîntăcea, Ion Vătafu, Ștefan și Hristea Mocanu. Însă nu greșim chiar deloc dacă repetăm că ridicarea acestui așezămînt de cultură și alcătuirea colecției lui au fost fapta întregului sat. În privința asta, primarul Serafim Vilcan știe el bine ce știe atunci cînd spune : satul a vrut, satul a făcut.

Putea să fie muzeul acesta tabla de materii a unei lumi care dă înapoi și, retrăgîndu-se în umbră, în uitare, lasă doar cîteva semne ale amintirii ei ? Putea să fie și așa, ca să vorbim drept, dar la Paltin a fost altfel. Satul, știind că are de mers și hotărînd să meargă repede înainte, vrusese să-și reamintească încă o dată dincotro vine iar această împrospătare a memoriei a redat oamenilor știința și ambiția de-a nu lăsa ca balanța să încline peste măsură înspre ceea ce este numai util ori strict necesar. Avînd a construi, oamenii aceștia au făcut dovada instinctului sigur al intuiției unui echilibru perfect între tradiție și modernitate, știind ei prea bine că nu ajunge să faci o casă doar ca să nu te plouă și că trebuie, în mod obligatoriu, să fie și frumoasă. La cîtva timp după construirea muzeului în care se regăsesc astăzi mărturii despre istoria, portul, datinile ce întruchipează identitatea arhaică a satului, a început la Paltin ridicarea unui

Trece-un car cu boi alene, pe lîngă blocul specialiștilor

S-a deschis o piață nouă

Sat românesc

Poezia cald se naște, fremătînd de dor de țară
Cînd dau buzna în semințe, flăcări dulci de primăvară,
Cînd spre cer în zboruri largi, ciocîrliile pornesc
Ca un murmur de lumină într-un suflet românesc.

Rostuite arderi urcă din pămînt nașteri frumoase,
Curge satul românesc ca un fluviu de mătase ;
Zorile spuzesc cu seve nemișcarea din ferestre,
Și mereu cu dor de muncă ies țăranii din poveste.

Visul lor e bucuria de-a iubi finul sub coasă,
De a-și pune-n chezășia plantelor sudoarea arsă,
Cerul știu cîți și ziua, noaptea după Carul Mare
Ca un semn al mîntenirii, din țăran, țăran răsare.

TUDOR MATREȘU ■

nedu nou politic-administrativ și cultural. Valentin Păun, președintele Consiliului comunal al Frontului Democrației și Unității Socialiste, își amintește: „Din fondurile de jumătate de milion, care ne fuseseră alocate, s-a ridicat o clădire al cărei preț atinge trei milioane, găzduind căminul cultural, primăria, biblioteca și poșta comunală; această sporire de preț se datorează faptului că arhitectura locală și-a găsit pentru prima oară expresia într-o clădire monumentală, cu balcoane și stîlpi și acoperiș concepute după proiecte, aș zice, străvechi. A fost, aceasta, hotărirea limpede exprimată a tuturor, aici, la Paltin. Și hotărirea includea și voința de-a înfăptui, cu toții, ceea ce cu toții gîndiserăm".

Nu altfel s-a întîmplat cu dispensarul uman, o altă îndrăzneală, ca să zicem așa, valoarea construcției trecînd cu mult de cele trei sferturi de milion cît reprezenta inițial investiția. A venit apoi rîndul blocului cu 15 apartamente ridicat pentru specialiști. De data aceasta li se acordaseră fonduri de un milion și jumătate. Aici s-au ținut mai mult după proiectul inițial, toi ce-au schimbat au fost balcoanele, pe care nu le-au făcut din fier-beton, ci din lemn, și acoperișul. Adică n-au turnat doar planșeul de ciment ci au făcut chiar un acoperiș adevărat, din șindrilă, care dă altă înfățișare construcției și lasă să lunece zăpada, pe la Paltin nefiind de înțeles că ar putea să treacă iarna fără să și ningă.

Da, este într-adevăr frumos ceea ce s-a construit aici, noile edificii ale comunei avînd o înfățișare, indiscutabil, modernă, ca de stațiune de vacanță, nu în felul în care atît de mult discutata modernitate s-ar vădi într-un cartier oarecare dintr-un oraș ci păstrînd nealterată întreaga artă străveche de-a lucra lemnul și de-a-l face, după împrejurare și după dorință, fluier, punte sau casă.

La Paltin se mai păstrează un obicei: bărbatul să aibă casa lui înainte de a se însura

Cînd au început ei, țăranii din Paltin, să construiască muzeul cu care se laudă acum, prin sat se mai aflau doar cîțiva bărbați care trăiau de pe urma lucrului în lemn. Meseria asta o știau mai mulți dar o părăsiseră, zicîndu-și că ea n-ar mai avea cine știe cîtă căutare. Unii întraseră ca muncitori la exploatările forestiere, alții se pregăteau să plece din sat pe urma celor ce le scriau cît se cîștigă în nu știu ce meserie. Dar tocmai cînd erau pe cale de a se risipi, care încotro, acești meșteri care lucrau fiecare pe unde apuca, azi avînd de lucru iar mîine poate că nu, au fost adunați în cadrul unor ateliere și li s-au asigurat și o seamă de drepturi, inclusiv de pensie. Iar ceea ce s-a construit la Paltin a fost consecința directă a acestui gînd bun de a nu lăsa să se piardă învățătura dobîndită la școala unor meșteșuguri transmise din generație în generație. A fost deschis, astfel, un adevărat izvor de bogăție pentru comună și în această privință ar ajunge să spunem că, de zece ani încoace, veniturile aduse de industria mică au crescut și ele de zece ori, trecînd acum de zece milioane de lei în fiecare an. După ce instituțiile principale ale comunei s-au mutat în case noi, meșterii din Paltin au fost chemați să lucreze la Focșani, la Panciu, la Vînători, și tot aceștia au făcut și dantelăria în lemn de la tabăra de pionieri construită la Gălăciuc, cea mai frumoasă lucrare a lor, după cum se zice. În afara veniturilor aduse de meșterii ei, comuna și-a urmat în acest răstimp datoria de a-și cultiva livezile și de a-și îngriji vitele, în '87 contribuind la fondul de stat, de exemplu, cu 150 tone de carne și 600 hectolitri de lapte. Însumate, aceste venituri au îngăduit ca Paltin să fie o comună care se autofinanțează. Ceea ce este important, pentru că sorții de izbîndă ai oricărui proiect depind de puterea de-a-l înfăptui iar la Paltin există, în continuare, astfel de proiecte privind dezvoltarea și sistematizarea comunei. „Chiar în acest an, ne spune primarul Serafim Vîlcan, se vor încheia lucrările de canalizare în centrul de reședință al comunei. Ar mai fi nevoie și vrem să mai facem un bloc pentru specialiști. Mai vrem să modernizăm și să extindem spațiile comerciale și pentru prestări de servicii. Apoi, pentru că pe rîul Zăbala se vor construi trei centrale electrice și vor apărea trei lacuri de acumulare dintre care unul chiar la Paltin, de 15 hectare, vrem să construim un hotel pentru turiștii care ne vizitează. Tot pentru ei am construit o cabană, cu cîțiva ani în urmă, și am făcut și un camping cu mai multe căsuțe".

La Paltin s-a construit mult și se va mai construi. Mult, dar și frumos. Tocmai aici, în această comună despre care se zice că era una dintre cele mai sărace de pe valea Zăbalei. Pe vremuri, cei care erau cît de cît înstăriți, se mai zice, își ridicau casele arătoase la Năruja, unde era centru de plasă. Iar mai încoace, înspre noi, cînd multe familii s-au desprins din vatra satului ca să plece încotro cîștigul părea că este mai bun, într-un suprem efort de restabilire a necesarului echilibru între statornicie și temeritate, acest echilibru a fost căutat cu înfrigurare și el s-a alcătuit, iată, la fel de firesc precum între coroana avîntată spre cer și rădăcinile înfipte în pămînt ale paltinului legendar de la care satul își trage numele.

D. CONSTANTINESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Au venit turiștii

— Alo! Lucica la telefon!

Sus, la Vidra, trenul poate încă urca!

Cu atît de multă îndreptățire s-a zis că problema înțelepciunii și-o rezolvă fiecare cum poate. Cînd s-a deschis linia ferată îngustă de la Odobești pînă la Vidra, pe 27 de kilometri, era limpede că ea n-a fost construită de florile mărului. Exploatările forestiere făcuseră necesară găsirea, cu înțelepciune, a soluției celei mai economice de transport. Iar după ce vreme destul de îndelungată locomotivele mici, cu abur, au tot fluierat, cu folos, prin cele cîteva comune de la poarta Țării Vrancei, a venit ceasul ca ele să se retragă definitiv la depou. Desigur, nu trebuie să se grăbească nimeni să pună la îndoială că închiderea circulației pe această cale ferată n-ar fi fost și ea o hotărîre justificată economic, la acea dată. Pe atunci, ca peste tot în lumea largă, se gîndea că nu e nevoie ca benzina și motorina să fie drămuite. Cum între timp s-a schimbat ceva, și încă mult, în această privință, oamenii de prin partea locului și-au reamintit însă de vechea cale ferată iar propunerea ca ea să fie redeschisă circulației se cuvine să fie analizată de forurile competente chiar dacă analiza întreprinsă de ele va fi ceva mai complicată, mai dificilă decît ar părea la prima vedere. Fiind ușor de înțeles că nu ajunge să spunem, ca și cînd am pleca la horă, gata, să redeschidem linia, ci trebuie stabilit exact, bunăoară, și ce reparații vor fi aduse acestei linii care s-a mai degradat între timp. Prin urmare, ceea ce se cere în primul rînd este un studiu economic de specialitate ale cărui concluzii să reiasă din compararea cheltuielilor de redeschidere și de funcționare a acestei linii ferate cu cheltuielile înregistrate de mijloacele de transport auto.

De la Vidra mai sus, în inima Țării Vrancei, se află încă 9 comune. Legătura acestora cu Focșanii, capitala de județ, se face acum, zilnic, cu 20 de autobuze care trec, toate, prin Vidra. Dar dacă între Focșani și Vidra s-ar circula cu trenul, autobuzele ar prelua călătorii de la Vidra și ar avea de străbătut distanțe mult mai mici pînă în aceste comune. Pe de altă parte, ni se spune, ca să aduci de la Vidra pînă la Focșani un vagon de marfă, mijloacele de transport auto te costă 2700 de lei. Lăsînd la o parte faptul că la întoarcere camioanele și remorcile nu au ce să transporte, reținem că pe linia ferată transportul aceleiași mărfi ar costa doar cîteva sute. Și această diferență contează chiar foarte mult dacă ținem seama că din această zonă au fost și sînt mereu de transportat lemn, piatră, carne și lapte, fructe, inclusiv cantități mari de fructe de pădure etc.

Din perspectiva primarului comunei Vidra, Nică Micu, despre trenulețul acela harnic, dispărut în urmă cu vreo 15 ani, se poate vorbi astfel: „Era un tren mititel, dar ne făceam treaba cu el".

D. CONSTANTINESCU ■

Gara există, linia, dacă dai zăpada la o parte, se vede și ea. Cine va șterge însă de pe ele și praful uitării?

Scrisoare comentată

Să nu-ți pui mintea cu E.C.R.A.L.!

● Nesecată este imaginația unora, atunci cînd își propun să-i șicaneze pe alții cu orice chip !

Iată, primim o nouă scrisoare din partea unui om care ni s-a mai adresat cu cîteva luni în urmă și care se numește **Dionisie Spiru.** Locuiește în **Craiova, str. Alex. Ioan Cuza nr. 9, bl. 154, apart. 16.** În numărul 44 al revistei noastre din 30 octombrie anul trecut, dînd curs sesizării sale, am publicat în coloanele acestei pagini o notă critică la adresa **E.C.R.A.L.-Craiova,** care încă din anul 1984, printr-un abil joc al hîrtiilor — numit pe scurt birocrație — a tot promis locatarilor acestui bloc efectuarea unor reparații absolut necesare, fără ca de fapt să întreprindă **absolut nimic.** Și pentru că D. Spiru s-a încumetat să ne scrie, iar pentru că noi ne-am permis să semnalăm în revistă situația, ce credeți că a „întreprins" E.C.R.A.L.-Craiova ? Citîm din scrisoare : „Mă pregăteam să vă răspund și să vă mulțumesc, deoarece după două, zile de la apariția articolului, E.C.R.A.L.-ul s-a apucat de treabă, trecînd la schimbarea jgheabului de la acoperișul blocului. Eram în sfîrșit bucuros că nu voi mai fi nevoit să pun prin casă diverse vase în care să colectez apa cînd plouă, sau cînd se topește zăpada. Dar... stupoare ! Au înlocuit jgheabul exact pînă la limita apartamentului meu, astfel încît, cu o precizie matematică, toată apa adunată de pe terasa unei jumătăți de bloc se revarsă ca o cascadă spre apartamentul meu ! Este inutil să vă descriu care sînt urmările acestei „penalizări" pe care mi-a aplicat-o E.C.R.A.L.-ul, așa că, mai bine vă trimit două seturi de fotografii care sînt edificatoare".

Situația pare a fi de domeniul absurdului. Motiv pentru care, deocamdată ne abținem să o comentăm, preferînd să **așteptăm măsurile severe ce vor fi aplicate tuturor acelora care nesocotesc nu numai îndatoririle ce le revin, ba chiar și legile nescrise ale omeniei !**

– C. BALACCIU ■

■ **Cu cîtva timp în urmă,** Emanoil Bucur din satul Zimbru, județul Călărași, ne scria în numele mai multor locuitori despre faptul că — în ciuda tuturor demersurilor întreprinse pe lîngă factorii de resort — pe traseul Lehliu Gară — Zimbru — Făurei — Ulmu nu sînt asigurate în mod corespunzător mijloacele de transport necesare, motiv pentru care oamenii sînt nevoiți adesea să parcurgă pe jos distanțe de cîțiva kilometri. Adresîndu-ne **Consiliului popular județean Călărași** în vederea soluționării acestei situații, am primit următorul răspuns : „La intervenția noastră, Întreprinderea de transporturi auto Călărași, prin adresa nr. 24/1988, ne-a comunicat că s-a stabilit reluarea curselor pe traseul amintit, iar Autobaza Lehliu a luat măsurile necesare pentru asigurarea parcului auto, astfel încît autobuzele să circule cu regularitate".

■ Nu constituie nici un secret pentru nimeni faptul că birocrația, ca mod de manifestare a neglijenței, dezinteresului și iresponsabilității, deține o întreagă paletă de nuanțe, pe cît de anacronice, tot pe atît de păgubitoare. O „mostră" în acest sens ne oferă scrisoarea semnată de **Florea Staicu din comuna Ulmi, județul Giurgiu,** care ne relatează că în urmă cu cîțiva ani, cu gîndul de a-și reamenaja locuința, s-a adresat **Cooperativei „Constructorul" din Capitală** în vederea procurării materialelor necesare, achitînd cu acel prilej și suma de 7 000 lei. După un timp, unitatea respectivă i-a livrat o cantitate de tablă galvanizată în valoare de 2 830 lei, dar... Dimache — cum se spune — „a intrat la apă !" Cine e Dimache ? ? — Maistrul care, desemnat fiind de către cooperativă, a întocmit formele de eliberare a materialelor, materiale care nu au mai ajuns însă la beneficiar pentru că Dimache avea „încurcături". Așa se face că din anul... 1981 Florea Staicu nu a mai primit nici restul de materiale și nici diferența de 4 170 lei ! Omul a tot sperat, apoi a insistat, a fost în audiențe, dar degeaba : l s-a spus că pînă nu se clarifică situația „domnului Dimache" nu se poate face nimic... Cu cîteva luni în urmă, F. Staicu ne-a vizitat la redacție, relatîndu-ne necazul său. L-am înțeles și, în mod firesc, ne-am adresat în scris tovarășului președinte al Cooperativei „Constructorul" cu rugămintea de a soluționa acest caz. Dar din păcate, răspunsul său nu ne-a parvenit nici pînă astăzi. Motiv pentru care publicăm aceste rînduri, cu speranța că se va găsi poate cineva care să-l impulsioneze în privința clarificării situației. Nu de alta, dar F. Staicu nu a încheiat un contract cu un meșter particular, ci, cu **un reprezentant al** unei unități socialiste cu responsabilități juridice. Și... vorba proverbului: obrazul subțire...

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale :** „Ca răspuns la scrisoarea trimisă dumneavoastră de către Neculai Anghel din Tîrgu Ocna, str. Costache Negri, bl. A 7, sc. B, apart. 17, vă facem cunoscut că s-a dispus internarea sa la Spitalul județean Bacău pentru stabilirea diagnosticului și prescrierea tratamentului adecvat. De asemenea, s-a luat legătura cu Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din București pentru revizuirea dosarului de pensionare."

N.R. — Adăugăm acestui răspuns și o constatare care nu poate decît să ne bucure: adresîndu-ne frecvent Ministerului Sănătății, ori de cîte ori un om aflat în suferință ne-a scris, solicitîndu-ne sprijinul, am putut remarca grija constantă manifestată de acest for medical în privința fiecărui caz în parte, înțelegerea exprimată față de nevoile oamenilor aflați într-un moment de restriște a vieții. Mulțumim !

■ Ne scrie medicul **Fedon Grigoropol din Slănic, str. 23 August nr. 20, județul Prahova:** „Pe data de 4 martie 1986 am restituit unei mari biblioteci din București situată pe Bulevardul Dacia nr. 27 — cele două cărți de specialitate împrumutate de mine anterior, apelînd la serviciile poștei. Dar cărțile, însă, nu au mai ajuns nici pînă astăzi la destinație. Ca orice om de bună credință, pentru a le dovedi acelor oameni care mi le-au încredințat că sînt corect, că eu, de fapt, le-am trimis cărțile, am făcut nenumărate demersuri — în privința cărora nu mai insist — în vederea clarificării situației. Drept rezultat, abia la 23 decembrie 1987 — deci, **după mai bine de 1 an și 9 luni** — Direcția transporturi poștale București confirmă în sfîrșit, după un alt răspuns eronat, că „trimiterea a fost pierdută în timpul transportului", iar eu voi fi despăgubit cu suma de... 20 lei, plus taxele percepute la prezentare.

Doresc să fiu bine înțeles : mai întîi de toate, vrînd-nevrînd, am înșelat încrederea unor oameni ; apoi, valoarea celor două cărți este cu totul alta decît suma stabilită drept despăgubire ; și, în sfîrșit, este inexplicabil răspunsul „senin" al Direcției transporturi poștale București prin care se precizează laconic că „trimiterea" a fost pierdută în timpul transportului", de parcă ar fi fost firesc ca așa să se și întîmple".

N.R. — Din păcate, nu este prima dată cînd ne sînt semnalate asemenea cazuri. În ceea ce ne privește, în repetate rînduri am apelat la forurile de resort pentru stoparea perpetuării unor asemenea situații. Și, de fiecare dată am fost asigurați că lucrurile nu se vor mai repeta, că măsurile luate vor fi eficiente. Realitatea însă, ne îndreptățește să credem că asemenea răspunsuri nu au fost decît formale, că este timpul ca ministerul de resort să intervină mai prompt, pentru ca interesele cetățenilor să nu mai fie lezate de neglijența și nepăsarea unora dintre lucrătorii din subordine.

■ **Consiliul popular municipal Rîmnicu Vîlcea,** referindu-se la scrisoarea adresată nouă de Victor Popescu Gheran, om al muncii la Întreprinderea de reparații utilaj de calcul electronic — Vîlcea, ne comunică : „Din verificările întreprinse rezultă că petentul îndeplinește condițiile cerute, motiv pentru care Comitetul executiv al Consiliului popular municipal a aprobat cererea sa de stabilire a domiciliului în Rîmnicu Vîlcea."

■ **Procuratura Generală a R.S.R. :** „La adresa dumneavoastră nr. 6 932 din 21 decembrie 1987 prin care ne-ați trimis spre verificare scrisoarea Veselinei Elisabeta din Tîrgoviște, Bd. Independenței, bl. I.P.I., et. 8, apart. 36, vă informăm că, în cauza la care se referă sus numita s-a constatat că hotărîrile instanțelor s-au dovedit a fi netemeinice și nelegale și s-a declarat recurs extraordinar. Dosarul a fost trimis pentru rejudecare la Tribunalul Suprem".

■ În luna noiembrie, anul trecut, **Ion Condescu din comuna Nana, județul Călărași,** șef de echipă la A.C.M. nr. 5 București, ne-a vizitat la redacție, prilej cu care ne-a relatat o serie de neajunsuri privind transportul navetiștilor posesori de abonamente care se deplasează zilnic pe ruta Nana — București în vederea desfășurării activităților pe unele șantiere. Firește, fiind vorba despre o problemă de mai larg interes cetățenesc, am înaintat scrisoarea sa conducerii Întreprinderii de transporturi auto București, care, abia în ianuarie 1988 a formulat răspunsul următor : „La scrisoarea dumneavoastră prin care solicitați să vi se pună la dispoziție un autobuz pentru transportul personalului muncitor de la A.C.M. nr. 5 domiciliat în comuna Nana, care să plece din Piața G. Coșbuc la ora 16,30, vă facem cunoscut că din verificările efectuate a rezultat că, de la unitatea dumneavoastră, numai un număr de 6 muncitori sînt abonați pe direcția Nana, fapt care nu justifică deci utilizarea unui autobuz în exclusivitate..."

În aparență, așa ar fi. Numai că lucrurile, sîntem dispuși să credem că nu stau tocmai așa cum se afirmă în referatul semnat de inginerul M. Radu — directorul exploatării auto — atîta vreme cît I. Condescu, semnatarul scrisorii, ne-a pus la dispoziție și două tabele confirmate prin semnături și ștampile, în care sînt consemnate numele a peste 50 de muncitori care sînt abonați pe acest traseu, ba chiar sînt trecute pînă și sumele cu care aceștia și-au achitat abonamentele. Pentru edificare, păstrăm la redacție tabelele respective. Însă în locul unor răspunsuri formale, continuăm să credem că vom primi și răspunsuri conforme realității, în concordanță cu necesitățile stricte ale unor oameni care pleacă din casele lor dimineața devreme și se întorc tîrziu, în ceasul serii, peste zi muncind pentru îmbunătățirea condițiilor noastre de confort.

■ În legătură cu scrisoarea semnată de Ion Puicoiu din comuna Poenari, județul Argeș, ne răspunde **Ministerul Turismului :** „Sesizarea, în care au fost reliefate unele aspecte negative constatate de I.P. în stațiunea Călimănești se confirmă. Drept urmare, vă facem cunoscut că am dispus analizarea tuturor aspectelor relatate și luarea măsurilor corespunzătoare, pentru ca situațiile respective să nu se mai repete. De asemenea, administratorul casei de odihnă „Carpați" a fost sancționat."

■ **Consiliul popular al municipiului Buzău — Comitetul executiv,** dînd curs solicitării noastre de a-i acorda sprijin Mirelei Radu din Buzău, Bd. Stadionului nr. 10, bl. 100, et. 2, apart. 87, în privința repartizării unei locuințe corespunzătoare, ne informează: „În urma cercetărilor efectuate s-a constatat că situația relatată se confirmă, fapt pentru care Comitetul oamenilor muncii din cadrul Complexului C.F.R. Buzău a fost de acord să-i fie atribuită Mirelei R. o nouă locuință situată în cartierul Dorobanți, bloc F. 21, sc. A, apart. 4."

● Inițial, lucrurile s-au petrecut cum nu se poate mai firesc : **Gheorghe Marica** — un locatar al blocului NB 1, situat în București, Str. Codrii Neamțului, nr. 13, Sect. 3, mutîndu-se într-o altă locuință, după întocmirea tuturor formelor legale, a solicitat asociației locatarilor de la fostul domiciliu restituirea sumei depuse de dînsul la fondul de rulment. Numai că, deși trecuse o bună bucată de vreme de la mutare, asociația respectivă, sub diverse pretexte l-a tot refuzat. Pentru verificarea și soluționarea situației, ne-am adresat la vremea respectivă **Consiliului popular al Sectorului 3,** sperînd că astfel, omului i se va face dreptate. Dar răspunsul primit a fost cu totul altul decît cel așteptat.

În urma insistențelor lui Gh. M., care demonstra clar, cu acte în regulă, că adevărul a fost din nou dat de-o parte, consiliul popular a precizat din nou : „La scrisoarea dumneavoastră prin care sesizați refuzul conducerii Asociației de locatari a blocului NB 1 de a vă restitui suma de 600 lei depusă drept garanție, vă comunicăm că din verificările efectuate și din discuțiile purtate la fața locului cu membrii conducerii asociației respective s-a constatat că asociația urmează să vă restituie o diferență din garanții în sumă de 233,59 lei, motivat de faptul că **din suma inițială de 600 lei se vor reține cheltuielile de întreținere pentru lunile mai și iunie 1986 ce care figurați restant în evidențele asociației. Restituirea se va face la data cînd veți prezenta la asociație chitanța pentru depunerea celor 600 lei garanție și procesul verbal de predare a apartamentului la ICRAL."**

Nu vom insista comentînd pe larg acest răspuns, ci ne vom rezuma numai la cîteva precizări : 1 — **chitanța seria C a nr. 931 din 11.07.1986** — purtînd ștampila asociației de locatari — prin care se atestă plata întreținerii pe lunile mai și iunie 1986 se află la noi în original și poate fi văzută de către oricine care ar fi curios să o facă; 2. — **chitanța privind depunerea celor 600 lei garanție, emisă la 12.05.1986 și ștampilată de aceeași asociație** poate fi consultată, de asemenea, tot la noi ; 3. — aceste dovezi au fost prezentate de Gh. M. peste tot pe unde s-a plîns ; 4. — dacă procesul verbal de predare a apartamentului nu a fost încă predat, am fi curioși să aflăm **cine a aprobat mutarea în asemenea condiții ?**

Și, în sfîrșit, fără voie, ne stăruie în minte cuvintele... „din verificările efectuate și din discuțiile purtate la fața locului..." Interesante verificări, serioase discuții !

● Din nou, un răspuns favorabil primit din partea **Ministerului Sănătății :** „Urmare scrisorii adresată dumneavoastră de Alexandru Savitchi din comuna Tileagd, Str. Sportului nr. 664, județul Bihor, prin care acesta solicită sprijin în rezolvarea problemelor sale de sănătate, vă informăm că în urma dispoziției Ministerului Sănătății transmisă Direcției sanitare județene a fost constituită o comisie de medici specialiști, care, în urma examenului efectuat au stabilit diagnosticul de „hipoacuzie de percepție bilaterală — acufene — reacție neurastenică" pentru care s-a instituit tratamentul necesar. Revenit la control, după 10 zile, acuzele bolnavului au diminuat mult. Pentru protezarea auzului i s-au întocmit formele necesare către Centrul de protezare Cluj-Napoca și Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională ORL București. Bolnavul a rămas în continuare în evidența și tratamentul medicilor specialiști."

● În legătură cu scrisoarea semnată de Elisabeta și Boris Bucică din Craiova, Cartier Brazda lui Novac, bl. L 2, sc. 1, apart. 19, ne răspunde, **Consiliul popular al municipiului Craiova:** „Comitetul executiv avînd în vedere cererea legitimă a petenților, aflați la o vîrstă înaintată și bolnavi, de a se muta într-un apartament la un etaj inferior, a repartizat acestora apartamentul 12 din blocul D 24, spațiu cu care cei doi soți s-au declarat a fi mulțumiți".

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Dora Mihăilescu — Dorohoi : Încercați la redacțiile muzicale ale studiourilor centrale de radio sau televiziune, str. Nuferilor nr. 80—82, 79756, respectiv Calea Dorobanților nr. 191, 79757 — București. ● **Șucă Aurel — Craiova :** Pentru că mai mulți cititori se interesează cu insistență de instalația concepută de dv. pentru prevenire și avertizare în caz de inundație în apartamente, despre care ne-ați scris anul trecut și noi am publicat în această pagină, vă rugăm să reveniți cu noutăți. ● **Jiu Traian — București :** Puteți vedea mașina care vă interesează acolo unde funcționează, la C.A.P. din comuna Calafindești, județul Suceava. ● **Oprea Vasile — București :** Am trimis scrisoarea dv. Spitalului județean Bacău, unde sperăm să fiți programat pentru consult. ● **Goran Mircea — Breaza :** Ni se pare normal să fie valabil actul notarial. ● **Vicol Ioan — Galați :** Oficiul farmaceutic Galați vă va comunica unitatea tehnico-medicală de unde puteți cumpăra produsul solicitat. ● **Popescu Elisabeta — Alexandria :** Plata ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii se face începînd cu data de 4 a fiecărei luni, timp de 5 zile. Este însă necesar ca și dv. să respectați planificarea pe zile, făcută de Comitetul Executiv. ● **Man Aurel — Baia Mare :** Sperăm că de data aceasta termenul a fost respectat de către E.G.C.L. ● **Manea Nicolae — com. Banca (Vaslui) :** Adresați-vă Întreprinderii de produse ortopedice și protezare, București, str. Negustori nr. 8, care execută la comandă, în baza recomandării medicale, cărucioare tricicluri manuale pentru deficienți motori, în patru variante. ● **Cernat Eleonora — Galați :** Unitatea vă poate reprimi în aceeași funcție sau pe alt post corespunzător pregătirii dv. În cazul cînd nu are posibilitatea reîncadrării, vă poate da o negație pentru a lucra în altă unitate. În cazul reîncadrării, unitatea vă poate acorda concediu prenatal numai cu condiția ca nașterea să aibă loc pe parcursul a 9 luni de la data desfacerii contractului de muncă pentru îngrijirea copilului. Pe timpul cît mama angajată alăptează, beneficiază de program redus de lucru (Codul Muncii și H.C.M. 880/1965). ● **Mușețeanu Silvia — Drobeta-Tr. Severin :** Sînteți în evidența Oficiului central farmaceutic pentru rezolvarea cererii dv. ● **Ciobanu I. Dumitru — satul Govora, com. Mihăiești (Vîlcea) :** Întrucît evidența depunerilor la C.E.C. se ține numai după numărul libretelor de economii, neexistînd o evidență alfabetică a titularilor, în cazul pierderii libretului și a necunoașterii numărului lui, pentru identificarea libretului este necesar să indicați cu exactitate : felul libretului, unitatea emitentă și data emiterii sau data efectuării unor operații și unitatea la care s-au efectuat acestea.

REGHINA VARVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cîntarea României

Permanența izvoarelor

Scriam în paginile acestei reviste despre revirimentul cîntecului popular în cadrul emisiunii de televiziune „Tezaur folcloric". Parcă voind să mă confirme, redactorul acestei emisiuni, distinsa folcloristă Marioara Murărescu, a făcut un fel de cîntec perpetuu din promovarea cîntecului popular și a interpreților săi de cea mai bună factură.

Ultimele ediții ale emisiunii amintite s-au întrecut pe sine, oferindu-ne în program pe doi dintre cei mai populari rapsozi contemporani, chiar dacă unul cu vocea și cel de-al doilea cu taragotul. Este vorba de Benone Sinulescu și Dumitru Fărcaș, amîndoi destul de cunoscuți nu numai în țară, ci și dincolo de fruntariile acesteia.

„Auzi cum sună izvorul" : așa și-a început Benone Sinulescu emisiunea în cadrul căreia s-au mai succedat și alte capodopere interpretate de el, între care „Cît e Sîriul de mare", „Cînd eram tînăr codrean" și cîntecul deopotrivă colind și alintare de leagăn, interpretat în duet, cu colega sa, moldoveanca de mare talent Mioara Velicu, „La pădurea dintre fagi".

Benone Sinulescu, pe care-l cunosc de peste un sfert de veac, de pe cînd cînta „La Lenuța sub cerdac", pe care am avut prilejul să-l aplaud alături de ascultători, cu entuziasm, la Helsinki sau la Leningrad, continua să manifeste o tinerețe fără bătrînețe în interpretarea cu aleasă nuanțare a cîntecului nostru popular. Și deși se apropie de jumătatea de veac, rămîne unul din cei mai buni cîntăreți alături de marile stele ale cîntecului popular în ambianța exigentă în care s-a format. Mă gîndesc la Maria Tănase, Maria Lătărețu, Ioana Radu sau colegele sale de la Școala medie de muzică, Ileana Constantinescu și Victoria Darvai. Vocea lui Benone Sinulescu e inconfundabilă cum inconfundabil este și repertoriul său de muntenesc. În popor se zice despre destinul unui om „ce ți-e scris, în frunte-i pus". Ce-i este scris lui Benone Sinulescu e pus în vocea lui evocatoare, a multor cîntece de neuitat de la doine și balade la cîntece de petrecere. Cum am avut prilejul să le remarc de fiecare dată, nu voi mai insista, avînd sentimentul că forțez.

Să-mi permită ascultătorii și cititorii, de aceea ca pe cel de-al doilea exponent al „tezaurului folcloric" să-l evoc printr-o poezie pe care i-am dedicat-o incitat de volutele superbe ale taragotului său care mă urmăresc întotdeauna, pe mine ca și pe alți admiratori și prieteni ai săi. Iată versurile în spirit popular :

Mitrului e întrebare
Pe-o-nvîrtită din cîntare.

Mitre, mîndrule rapsod,
Neperechi-n taragot,
Ia mai zi-ne tu, cîntarea,
Care să ne umple zarea,
Cu urzeala dorului,
Din pragul priporului,
Cu Codrul Lăpușului
Și Someșul Clujului.
Dar spune rogu-te frate,
De ce dai capul pe spate,
Cîntecul cînd face roată
Și-ochii-n lacrime înoată ?
— Niculae, Niculae,
Adevărul tău așa e,
Însă și cîntecul meu,
Ca pădurea e de greu,
Iar țapina cine mi-l
De nu propia inimii,
Genele, șprincenele
Ce-l susțin ca penele,
Cu frunzarul cetinii,
Să-mi alin prietenii,
Peste ei se scutură
Cu aripi de fluture.

Dar Transilvania, pe lîngă marele rapsod cu taragotul, Dumitru Fărcaș, mai [illegible] și cîteva interprete, pe Sava Negrean Brudașcu, pe cele vreo patru Florici bihorene, pe lîngă Angela Buciu, această Vicoveancă a nordului maramureșean, pe o cîntăreață mai din centrul Transilvaniei, pe Veta Biriș, pe care am văzut-o și am ascultat-o recent la emisiunea „Tezaur folcloric". E bine zis : am văzut-o, pentru că Veta Biriș are și un mod de a cînta cu ochii. Mai ales în cîntecele despre Avram Iancu și Horea, ca și în cele reluate după Lucreția Ciobanu. E atîta monumentalitate, atîta compasiune sufletească în interpretarea Vetei Biriș, o interpretare aprofundată, pe deplin înțeleasă !

Statuile pe care le toarnă din fluidul melosului popular Veta Biriș, sînt tot atît de impresionante, ca operele unui Vlasiu sau Romulus Ladea.

NICULAE STOIAN

Fotografie de ION PREDOȘANU

De partea omului

Am admirat, într-o zi, o superbă fîntînă arteziană care își arunca jerbele de ape în combinații pline de farmec. Peste cîteva ore însă, cînd am revăzut-o, apele ei nu mai curgeau și, din pricina înghețului, luase naștere în locul torentelor zvîrlite spre cer, o fastuoasă operă a naturii pe lîngă care nu puteai trece nicidecum nepăsător. Era un castel de gheață în miniatură, cu crenele, cu turnuri care atrăgeau, pe drept cuvînt, privirile tuturora. Și totuși, un artist adevărat n-are de ce să fie invidios pe o asemenea operă migălită sub semnul hazardului și al indiferenței. O lucrare de artă care vrea să înrîurească profund conștiințele n-are cum să rămînă sub pavăza întîmplătorului, a capriciilor de-o clipă. Ea nu poate fi decît o tentativă de a oferi învățăminte pentru om, de a-i arăta trestiei gînditoare că fragilitatea sa este aparentă și că există întotdeauna o posibilitate de salvare și o modalitate de a izbîndi. Cu atît mai mult este nevoie de astfel de creații într-un secol care a cunoscut cele mai mari fărădelegi îndreptate împotriva stăpînului acestei planete. Iar printre artiștii, scriitorii români care și-au asumat în perfectă cunoștință de cauză datoria de a medita la destinul semenilor și de a descoperi soluții de viață ce pot fi urmate cu toată încrederea se numără și Geo Bogza. Paginile scrise de el alcătuiesc o carte impunătoare și captivantă prin care răul este demascat și supus unui rechizitoriu fără cruțare, iar faptele ce înalță ființa umană sînt celebrate în cuvinte de o solemnitate tulburătoare. Ori de cîte ori îți citești cărțile sau îți parcurgi intervențiile în presă simți cît se poate de pregnant cum cel care le-a compus s-a aflat și se află întotdeauna de partea omului, a dreptății și a năzuinței sale la fericire. O conștiință în permanență stare de veghe scrutează cu luciditate epoca pe care o traversează azi omenirea și se simte datoare să arate căile cele mai potrivite prin străbaterea cărora se poate atinge împlinirea în conformitate cu nobile idealuri ale umanismului. Geo Bogza seamănă cu un înțelept care mai întîi descoperă emblemele ambianțelor unde descinde și apoi le acceptă sau le respinge cu virulență, potrivit convingerilor sale în legătură cu menirea condiției umane. De aceea el nu pătrunde printre petroliști, mineri, tăbăcari, moți, nu suportă ravagiile războiului și nu petrece o sută șaptezeci și cinci de minute la Mizil numai pentru a consemna avid și fidel ceea ce i se întîmplă în astfel de ocazii, ca pe urmă să astîmpere foamea de senzațional a cititorilor. Scriitorul nu e un martor impasibil care se mulțumește să relateze coerent și exact faptele pe care le-a cunoscut ci își spune răspicat opinia despre ele.

Cuvintele lui Geo Bogza nu sînt un elegant și ineficient „joc cu mărgele de sticlă". Ele vor să povățuiască, să vestejească sau să laude, deci să exprime întotdeauna o atitudine fermă față de o anumită stare de lucruri. În vreme ce primele raze de soare vor distruge acea construcție de gheață de care am amintit la început, marea literatură — din care face parte și opera lui Geo Bogza — rămîne invincibilă.

GEORGE ARION

Cătălina Buzoianu:

„Teatrul înseamnă pentru mine singura formă de a cunoaște și a înțelege viața"

— Stimată Cătălina Buzoianu, ați montat de curînd un spectacol Pirandello — Uriașii munților — la Teatrul Bulandra, revenind astfel asupra unui autor care, cu ani în urmă, v-a prilejuit un mare succes pe scena Teatrului Mic : Să îmbrăcăm pe cei goi. E o întoarcere de spirală ?

— Într-un fel, da. Uriașii munților e o piesă la care m-am gîndit demult. Voiam chiar s-o construiesc ca o replică a spectacolului de la Teatrul Mic pe scena Teatrului Mic, cu Valeria Seciu și Ștefan Iordache în rolurile principale, în aceleași decoruri, dar întoarse pe dos. Asta ar fi marcat atunci raportul dintre textele dramatice — primul (despre condiția personajului) întemeind simbolul pe o poveste de viață, celălalt (despre condiția creației) urcînd de la succesiunea de metafore la metafora-sinteză.

— Este Pirandello un spirit emblematic pentru ideea dumneavoastră de teatru ?

— Poate. Am găsit în Pirandello întrebări și răspunsuri în anumite probleme de estetică teatrală (cum ar fi, de pildă, natura duală a creației : viață/formă) care mă preocupă.

— Ați anunțat o carte despre Pirandello !

— Cartea există deja, e scrisă, mai puțin capitolul final, care ar trebui să fie precedat, pentru experiența mea, de un film după Caietele lui Serafino Gubbio operator. Aș vrea numai să sugerez o anume nuanță : cărțile mele nu sînt cărți de ficțiune, în sensul strict literar al cuvîntului, ci mai degrabă jurnale, caiete de regie, meditații asupra profesiei mele, asupra a tot ce intră în un moment dat în raza ei. Publicînd **Novele teatrale** (pînă în ultima clipă am avut îndoieli că acest volum tipărit la Editura Meridiane chiar trebuie să apară, era o confesiune), adunînd materiale pentru alte două cărți, apoi scriind romanul pe care-l con-

(*Continuare în pag. 14*)

TANIA RADU

Sunetul diapazonului

Vrem, nu vrem, Nicolae Corjos și George Șovu au cîștigat pariul succesului de public. O mulțime foarte bine informată aștepta în fața cinematografelor în dimineața zilei cînd era programată premiera cu *Extemporal la dirigenție*, ces de a treia „serie" a „liceenilor" (cum se vede, titlul celui de-al doilea film le-a „înghițit", categorial, pe celelalte !). Aceeași mulțime de tineri care a umplut sălile țării la proiecțiile cu *Declarație de dragoste* și *Liceenii* (ba chiar și la alte filme și spectacole care au avut ...șansa să numere între protagoniști pe Adrian Păduraru, Teodora Mareș, Mihai Constantin, Oana Sîrbu etc.), aceiași liceeni care umpleau în verile trecute amfiteatrul de la Costinești și plaja discuțiilor matinale pe marginea proiecției. Despre ce le oferă filmele lui Nicolae Corjos și George Șovu acestor foarte tineri și, unii dintre ei, foarte recenți cinefili, am mai avut prilejul să vorbim : sinceritate, firesc, tinerețe, căldură umană, un fel special de a fraterniza cu buimăceala romantică și idealistă a vîrstei de trecere, într-un cuvînt, un *pact* cu adolescența, al cărui secret se dezvăluie poate cel mai bine în secvența primei ore de dirigenție pe care Socrate o ține la „a nouă" în cea mai recentă peliculă.

Extemporal la dirigenție este, într-un fel, un film în colaborare cu publicul. Socrate, profesorul ideal (Ion Caramitru) a făcut un pas mai departe : au numai că-și ține orele în mijlocul elevilor, șezînd dezinvolt pe vreun pupitru, cu spatele la disprețuita, docta catedră, dar, senzația este, de această dată, că a pășit direct în sala de cinematograf. Jocul actorului este, în acest film, în evidentă complicitate cu spectatorul. Un anumit fel de a trage cu ochiul în sală, la reacția noastră, facilitează comunicarea, nu însă fără a-i da o notă facilă.

(*Continuare în pag. 14*)

L. TANIA

Sub semnul dialogului

După cum am mai informat pe cititorii noștri, cotidiane japoneze au redat pe larg, cu fotografii pe prima lor pagină, în milioane de exemplare, premiera mondială a premiului de poezie acordat de Societatea japoneză Soka Gakkai poetului Ioan Alexandru, subliniindu-se că prin laurii acordați primului poet european, cultura japoneză actuală intenționează să deschidă un dialog fertil între Asia și Europa în vederea refacerii mesajului spiritual unitar al lumii prin lucrarea poeziei, prin dimensiunea umanistă integratoare a artei. Între timp ne-au parvenit și alte informații. Astfel revista ilustrată Seikyo Shimbun publică o fotografie a întâlnirii și convorbirii avute de poetul Ioan Alexandru la Tokyo cu Daisaku Ikeda, președintele Societății Soka Gakkai. De asemeni, ziarul Seikyo publică pe pagina întîi dialogul pe care poetul român l-a purtat, în preziua întoarcerii sale în țară, cu marele poet japonez Oobayași Sigheru și cu jurnalistul Nakamoto Hirosi din departamentul de presă al societății.

În același ziar a apărut o fotografie din timpul conferinței pe care Ioan Alexandru a ținut-o la Universitatea din Tokyo, „Despre inima omului și inima poemului", în prezența rectorului universităților din capitala niponă, a cadrelor didactice și studenților, cu bucuria că poate dialoga pe vadul deschis în cultura lumii de valorile românești recunoscute, Brâncuși, Enescu, Eliade, că poate astfel să reprezinte literatura română actuală într-o țară al cărei „miracol" mizează în continuare pe valoare, cu sentimentul că orice poet al lumii s-ar fi simțit onorat să facă țării sale o astfel de propagandă culturală.

Și dacă o țară atît de avansată în economia mondială ca Japonia, prin tehnica ei, care a cucerit toate piețele lumii, se întoarce spre vatra de spiritualitate a artei, descoperind cu uimire că în Munții Carpați sînt izvoare care pot îmbogăți viitorul omului, înseamnă că poezia are un cuvînt greu de spus în destinul de mîine al omului, înseamnă în fond recunoașterea faptului că tehnica nu poate rezolva toate problemele actuale ale umanității dacă se îndepărtează de abisul de adevăr, bunătate, frumusețe din inima artei și că întoarcerea spre valorile din inima și cuvîntul poeților este una din marile șanse de a păstra integralitatea ființei umane în univers. Sau, așa cum scria poetul Ioan Alexandru acum patru ani în revista Flacăra : „Națiunea este acest roi dinamic angajat pe calea legilor morale de-a intensifica viețuirea, de-a îmbogăți umanitatea pe calea aprofundării darurilor personale spre bucuria și nuanțarea frumosului umanității."

ION ZUBAȘCU ■

Cartea literară

de Romul Munteanu

Exerciții de fidelitate

O nouă carte a nunților împlinite, proiectate, imaginate sau eșuate, o nouă carte despre **afinitățile elective**, o nouă carte despre fluxurile ancestrale care ne dirijează destinul sub forma unor mituri culturale a realizat Mariana Ionescu în romanul său **Exerciții de fidelitate** (Ed. Cartea Românească, 1987).

Într-o epocă în care iubirea a fost profund demitizată de contextul actual al civilizației moderne de consum, cînd bărbații sînt considerați niște **mașini dezirante**, iar femeile sînt reduse la rolul unor obiecte erotice de consum (Deleuze, Guatari), Mariana Ionescu construiește nuclee conflictuale ce amintesc de Dafnis și Cloe, Tristan și Isolda, Romeo și Julieta etc. etc.

Transferul conflictelor din planul sexualității hedoniste sau pur reproductive în cel al spațiilor absale de conștiință ni se pare de o mare importanță. Bătrînele doamne (N. Sarraute, M. Durras) ce contribuiseră vreme îndelungată la faima **noului roman francez** au dat tonul și în această direcție, exact în momentul în care erosul părea alungat din literatură și refugiat în formele cele mai triviale ale sexualității brutale, foarte evidente, în romanele polițiste și de spionaj, ca și în filmele de același gen. Exponenții acestui tip de infracțiuni reținuseră din psihanaliză doar clișeele despre **copilul pervers-polimorf** sau despre adultul nemulțumit din cauza reprimării anarhismului său pansexualist. Nimic, așadar, despre modurile de autosublimare a erosului, nimic despre libidoul înțeles ca energie (Jung), ca o emanație a vieții interioare (G. Bataille), ca o probă de-a fi ca destinatar al dragostei (V. Jankelevitch). A fost necesar ca în această epocă aparent **dezerotizată** să fuzioneze cele mai variate concepții despre erotism cu psihanaliză existențială, sensibil îndepărtată de libidoul conceput ca o pură energie sexuală pentru ca relațiile interindividuale să fie cîntărite prin ceea ce arată, ca și prin ceea ce ascund sau deghizează, iar sexualitatea să nu mai fie privită ca o simplă dorință de putere, ci ca un raport fundamental între realitatea umană și existență (Jeanson).

Conștiința coextensivă a pătruns astfel din nou în roman, iar trăirea între **Eros** și **Thanatos** apare ca un dat fundamental, inevitabil al destinului omenesc.

Tot acest corpus doctrinar poate fi regăsit în **Exerciții de fidelitate** sub o formă deghizată, exemplificată uneori de modul de-a fi al unor personaje, alteori configurîndu-se explicit ca un lung monolog autoreflexiv și digresiv. Mariana Ionescu nu face parte dintre acei prozatori contemporani care scriu, mai ales, sub presiunea eului lor epic excepțional. Ea este o scriitoare erudită, poate prea dornică să lase să se vadă acest lucru ; dar ea și-a propus să integreze micile nuclee epice ale cărții sale în ample scenarii de idei evidente și latente. Proza actuală a Marianei Ionescu și-a găsit modelele în unele experimente mai vechi și mai noi ale **noului roman francez**, așa cum s-a metamorfozat pînă azi în diferitele cărți ale lui N. Sarraute. Elemente referențiale puține și uneori voit opacizate, fluxuri de conștiință ale unui emițător vag precizat, sondaje în psihologia actului sau a reflecției care abia germinează, relatarea ca act de rememorare tîrzie, iată cîteva din atributele acestei proze experimentale ce pot fi găsite cu ușurință și în **Exerciții de fidelitate**. Pînă și apelul la miturile antichității, evidente și în topografia unor spații urbane (Alain Robbe-Grillet) nu lipsește în romanul Marianei Ionescu.

Circulară, intriga din **Exerciții de fidelitate** funcționează intermitent, fiind adeseori transferată în planul reflecției. Puține, nucleele epice au o funcție iradiantă în toate direcțiile. Personajele care ritmizează intriga, în măsura dorită de autoare, sînt Augusta, Anthonia, Horația, Drăguna-năuca și hoața. Între vederea mireselor de după grilajul casei părintești (vatra mitică) și găsirea tîrzie a osemintelor miresei arse, înmormîntată în cimitirul din sat (matricea), se găsește așezămîntul copilăriei ce fusese vîndut. În acest timp — spațializat — s-a instalat această vagă intrigă sinusoidală și circulară, hrănită cu evenimente extrem de reduse. Pe Mariana Ionescu o interesează însă cu precădere comportamentul uman, trecerea de la inocență la eroare, fie ea și numai ideatică, modurile elementare, stihinice în care ființele umane doresc să se ia în stăpînire unele pe altele. Între **animus** și **anima**, mariajele fericite din **Exerciții de fidelitate** sînt extrem de rare, dar și acestea decad în timp în stadiul unor mecanisme parodice. De fapt, între personajele din roman funcționează atracții elementare, asemănătoare cu tropismele, respingeri nemotivate, instinctive sau stări de rezistență față de tendința celuilalt(ă) de luare în posesiune.

Familiarizată cu gîndirea psihanalitică jungiană, Mariana Ionescu extrage din filozofia medicului elvețian acele informații care-i pot servi la descrierea arhetipală a comportamentului uman. Controlat de conștient, comportamentul arhetipal este de factură instinctivă, fiind puternic marcat de inconștient. Dinamic, arhetipul funcționează ca un model în care omul se înscrie prin instinct și prin educație. Școala, cultura duc în cele din urmă la o **mitologie interiorizată (Jung)**, omul realizînd astfel acte spontane (iubire, prietenie, repulsie) pe care nu și le poate explica în mod obișnuit. Miturile culturale (Tristan, Isolda, Romeo, Julieta etc.) în care se înscriu tiparele existențiale ale unor personaje din romanul Marianei Ionescu sînt elocvente în acest sens. Un asemenea comportament arhetipal, rezultat din **fabrica de similitudini a realității** este relevat de **Maestrul** (personaj principal autoreflexiv) într-un mod foarte limpede.

Timpul, marele cenzornic afectiv al ființei umane, perturbat și el uneori de o anumită febră, reprezintă dimensiunea pe care sînt proiectate personajele cărții, văzute în desfășurarea lor minuțioasă, marcată de idei, gesturi, fapte, eșecuri. Timpul uman este însă înscris în calendarul nașterii și al morții. Văzută ca asceză și spaimă de animalitate (Maestrul, Augusta), existența are aceeași circularitate pentru Romeo și Julieta din versiunea Shakespeare sau pentru aceleași personaje apărute astăzi într-un metrou bucureștean. Citatul cultural se face din nou auzit : **„Omul născut din femeie are puține zile de trăit, dar se satură de necazuri. Ca și floarea, el crește și se vestejește și ca umbra el fuge și e fără de durată".**

Carte fără intrigă, fără dialog și fără personaje și situații balzaciene (excepție fiind hoața, descrierea **forfotei din piață** și inscenarea de furt), **Exerciții de fidelitate** constituie un excelent roman al existenței, scris cu mijloace literare de un mare rafinament stilistic.

Cartea de știință

Cronicar în actualitate

„Cu dulceață laste oarecum o poveste cinevaș de patriia sa și a istori de ceale ce s-au întîmplat neamului său..." astfel începe **Hronograful** lui Dionisie Eclesiarhul, cronică a Țării Românești în anii 1764—1815, văzută într-un larg context de istorie europeană. Dumitru Bălașa și Nicolae Stoicescu au dat acum prima ediție critică a Hronografului în cadrul valoroasei colecții **Cronicile medievale ale României** (Editura Academiei R.S. România, 1987). Asocierea celor doi editori a fost cît se poate de fericită : Dumitru Bălașa s-a preocupat statornic, într-o activitate științifică, devenită prin durată și rezultate, venerabilă, de viața și opera lui Dionisie Eclesiarhul ; Nicolae Stoicescu a venit cu bogata sa informație care dă impresia revărsării unui computer al medievisticii. A rezultat o ediție excelentă atît prin acuratețea reproducerii textului, cît și prin studiul introductiv și notele explicative.

Dionisie Eclesiarhul, născut pe la 1740 în Vîlcea, a fost un cărturar modest, trăit mai mult prin provincie, desfășurînd o foarte bogată activitate de caligraf și arhivist. Și-a încheiat viața, obscur și sărac, pe la 1820. Între lucrările rămase de la el, **Hronograful** este desigur cea mai importantă. Dionisie a fost un mare povestitor, sensibil la vicisitudinile venite asupra țării și poporului său, capabil să evoce sugestiv fapte și oameni. Ceea ce impresionează în această cronică este bogăția informațiilor despre istoria Europei pe care le-a cules din cărți sau gazete dar și din auzite. Este cu totul remarcabilă înțelegerea unor situații — de pildă — din Franța din timpul marii Revoluții izbucnite în 1789, deși în alte cazuri el se înșeală asupra sensului evenimentelor sau le percepe și relatează cu fermecătoare naivitate, ca de pildă în această prezentare a împrejurărilor în care Napoleon s-a proclamat împărat : „Apoi, mai trecînd ceva vreme la mijloc, Bonaparte iar s-au meșteșugit ca un măestru de au intrat cum am zice supt pielea tuturor miniștrilor și a tuturor boerilor mari ai Franței...".

Cînd înfățișează stări din țară, Dionisie Eclesiarhul dă știri de cel mai mare interes iar tablourile suferințelor provocate locuitorilor de războaiele ruso-austro-turce sînt — fără exagerare — cutremurătoare.

Lectura **Hronografului** este deopotrivă instructivă și atractivă, istoria și literatura noastră avînd în Dionisie Eclesiarhul un izvor și un povestitor de valoare.

Istorie și mister

„Mai aveți un Brestoiu ?" — „Nu" — „Mai primiți" — „Nu știm" — „Unde aș putea să-l mai găsesc ?". Un dialog pe care l-am auzit repetat, cu mici variante, în librării, în ultimul timp. Nu este greu de bănuit că el privea ultima carte a lui Horia Brestoiu, **O istorie mai puțin obișnuită** (Editura Politică, 1987). Mai vechile lucrări ale autorului, **Acțiuni secrete în România și Impact la paralele 45°** dăduseră publicului cititor măsura calităților lui Horia Brestoiu de explorator al arhivelor secrete și de narator al istoriilor senzaționale. Fericiți care au pus mîna pe ultima lui carte au avut confirmarea acestor daruri și haruri. O relatare alertă, bogată în suspens-uri, întreținută cu numeroase documente din arhive, dezvăluind episoade ale războiului secret rămase pînă acum ascunse în întunericul de mister al confruntărilor pe frontul spionajului.

Cine citește cartea lui Horia Brestoiu nu mai are nevoie de romane polițiste, lectorul constată încă o dată că realitatea este mai bogată decît ficțiunea. Misteriosul dr. A. Tester sau episodul dublului agent, C. Bursan sînt doar două exemple concludente pentru episoadele care țin literalmente cu sufletul la gură pe cititor.

Din prezentarea aceasta, n-ar trebui însă să se înțeleagă că ultima lucrare a lui Horia Brestoiu este doar o carte de senzație. Nu ; ea reprezintă o valoroasă contribuție la cunoașterea istoriei contemporane a României, mai ales în ajunul și la începutul celui de-al doilea război mondial. Faptele relatate și documentele aduse în circuitul științific de autor aruncă lumini noi asupra regimului antonescian de dictatură indecisă a crizei sale precum și a contextului internațional în care s-a desfășurat drama României din acei ani.

Există, desigur, în această carte plină de noutăți documentare și un șir de probleme care vor trebui reluate în paginile revistelor de specialitate (activitatea lui A. Tester, antecedentele parașutării grupului „Autonomous" etc.). În curînd, istoricul englez Dennis Deletant va publica manuscrisul cărții despre România a lui Archibald Gibson și vom dispune și de alte date despre acest personaj. Arhivele engleze mai cuprind desigur date despre G. de Chastelain, iar coechipierul său Ivor Porter va sfîrși, poate, într-o zi prin a ieși din rezerva cu care se înconjoară acum.

Pînă atunci cartea lui Horia Brestoiu oferă o informație valoroasă pentru cunoașterea unor aspecte nebănuite pînă acum ale istoriei noastre contemporane. De prisos, în a mai stărui că războiul secret nu este numai o sursă de povestiri palpitante, ci un capitol esențial al marii conflagrații din anii 1939—1945. Autorul promite în carte să revină asupra unor probleme abordate. Îl așteptăm cu nerăbdare, convinși că Horia Brestoiu mai are încă multe surprize în marea-i desagă arhivistică, în măsură să reînnoiască cunoștințele noastre despre istoria României în anii celui de al doilea război mondial ca și pentru înțelegerea marii confruntări militare înșiși din anii 1939—1945. O discuție între specialiști pe marginea acestor probleme în revistele noastre de specialitate mi se pare deosebit de oportună pentru a ajunge la adevărul care rămîne încă învăluit în obscuritate.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Puntea de legătură*)

Într-o concepție modernă, fiziopatologia constituie puntea de legătură între disciplinele medicale funcțional-biochimice fiziologice sau biologice și disciplinele cu caracter clinic, avînd ca bază, totodată, fiziologia normală, biochimia, genetica și deschizînd orizontul de înțelegere asupra mecanismelor fiecărei entități morbide. Aceasta este viziunea care a guvernat elaborarea **„Tratatului de fiziopatologie"**, apărut la Editura Academiei R.S.R., sub redacția prof. dr. doc. Marcel Saragea, viziune s...nnalată ca atare de la apariția primului volum și care se menține și se amplifică pe parcursul volu...ului II recent apărut. Astfel, dincolo de inserarea unor capitole cu caracter clasic, ca de pildă cele privind istoricul progresului ideilor în imunologie, substratul morfologic al sistemului imun sau ontologia sistemului imun, intil-

SEMNAL

Din benefica perspectivă a unei geografii literare nu va putea fi omisă contribuția scriitorilor sătmăreni ale căror cărți se adună, de la o vreme, în rafturile bibliotecii „din Nord", cu o ritmicitate ce exprimă talentul și tenacitatea, deopotrivă.

■ Prin **Sintagmele nopții** (ed. Eminescu), **Radu Ulmeanu** își configurează cu pregnanță domeniul liric inconfundabil, integrindu-și tendințele anterioare în poeme vizionare, de combustie lirică romantică, de o tulburătoare încărcătură filozofică, mereu contracarată de evadări în teritorii impresioniste, postmoderniste. În comentariile critice de pînă acum au fost invocați Novalis, Alecsandri, Rilke, Eminescu, Blaga, Barbu, Arghezi, dar și Nichita Stănescu și Ioanid Romanescu. Fără îndoială că preluarea de motive și tehnici poetice își are riscurile ei, dar nu în cazul lui Radu Ulmeanu, poet care își construiește domeniul lui cu tenacitatea și răbdarea ardeleneacă, cîștigîndu-și de fiecare dată amprenta personală prin felul propriu de orînduire a cuvintelor în vers, prin interogațiile subînțelese în imagini grele de materie, de senzații, de lumină și umbră, de calvarul lăuntric al eului spre „starea trează" ca „ființă lihnită de aura fierbinte a lumilor". El nu refuză ceremonialul, adorația, dar nici mărturisirea simplă, sinceră, directă, în murmurări cornale sincronizate cu muzica sferelor.

Sintagmele nopții este un volum remarcabil prin care Radu Ulmeanu își ilustrează încă o dată, dacă mai era nevoie, maturitatea talentului, profunzimea „domeniului" său poetic.

■ Remarcat îndeobște ca eseist — **Literatură și eveniment** (ed. Dacia), — dar și ca apreciat traducător din literatura sovietică, **Alexandru Pintescu** este un admirabil poet, stăpîn pe arta și meseria versului său, după cum o probează în volumul **Colocviile vîntului** (ed. Albatros). Alexandru Pintescu își structurează volumul în trei cicluri : „Nordul iubirii", „Concert pentru faun și orchestră", „Transinfinit". Vom găsi în poeme voluptatea jocului pur al fanteziei prin versuri cantabile, diafane, în care măiestria de orfevru a poetului se pune deplin în valoare, culegînd delicii stilistice, rime rare, mireasma arhaismului și a oximoronului, luxurianța verbală și imagistică. Poemele se ordonează într-o elegiacă peregrinare a timpului vămuind trecerea anilor. În același timp, Alexandru Pintescu își asumă cu o anume responsabilitate heraclitiană menirea sa în cetate, precizîndu-și cu francheță opțiunile. Există o vitalitate ușor cenzurată a receptării realului, a trăirii lui cu o voluptate și disperare ce sincopează versul, fringîndu-l în emoție. Unitatea volumului se precizează prin poeme asemănătoare, regăsite în cele trei cicluri amintite mai sus.

■ Cu **Firul de plumb** (ed. Litera), **Ion Bala** debutează editorial, după o îndelungată activitate cenacleră și revuistică, fapt care se reflectă, de altfel, în valoarea poemelor. Riguros structurată, cartea propune ciclurile : „Firul cu plumb", „Spectrele poemului sau șapte solilocvii pentru arlechini", „Șapte pantumuri pentru înjunghierea hipocampului". Poemele sînt scurte definiții lirice, lapidare, aforistice, sprijinindu-se pe o imagine decupată din cotidian, oarecum în felul lui G. Grigurcu. Versurile emană luciu tocmai prin autoritatea formularilor, eliberate de povara epitetelor inutile. De pildă, „Spectrele poemului sau cele șapte solilocvii pentru arlechini" este poemul celor șapte zile de „facere a lumii", a poemului : într-un efort ziditor fără de limite, asumîndu-și ordinea și dezordinea realului, fericirea și suferința, ca după acest chin hrănitor al creației „năvălind lumina" să existe și pentru noi : „O nouă zi / o aspră zi impresurați de semințiile ierburilor / de semințiile semințiilor ierburilor".

■ Prin **Vieți paralele** (ed. Dacia), **Ion Ghiur** își continuă discursul liric din **Rătăcire în lucruri**, adîncind în semnificații o serie de motive etern umane. Poemele sînt mici parabole etice filtrate printr-un lirism estompat, cumpănit, de vădită sorginte blagiană. Dar motivul cel mai pregnant care, prin succesive iluminări, structurează volumul este grădina, spațiul edenic decăzut în macerările toamnei perpetue, ai tentațiilor mereu interzise, loc al reculegerii și al purificării morale.

Volumul își completează registrul liric prin poezii apelînd la motive și ritmuri folclorice. Alteori poetul dialoghează cu trecutul, într-un mod cu totul personal, învăluind într-o aură de tristețe robustă trecerea timpului și încercînd oprirea acestei treceri prin puterea orfică a cuvîntului. Fără echivoc, acest ultim volum este pasul înainte făcut de Ion Ghiur în direcția esențializării lirismului său.

■ **Tudor Danes** debutează cu **Fesculi de păstrăvi vinerea** (ed. Dacia), — debut matur, conștient, alăturîndu-se firesc prozatorilor sătmăreni. Tudor Danes este stăpîn deplin pe meșteșugul său, folosește cu dezinvoltură procedee și tehnici narative diferite, de o deosebită modernitate. Monologul interior, intertextualitatea, ambiguizarea relatării prin scrierea în paralel, în subsolul paginii, unde citatele, reperele livrești, parafrazele, sînt folosite cu dexteritate. Cartea este un fel de bildungsroman, urmărind formarea unei conștiințe în fluxul și refluxul devenirii ei, a momentelor de criză, a exaltărilor și înfrîngerilor, dar și un **jurnal** de lectură prin vesele repere livrești, ori o **cronică de provincie** în care orașul de cîmpie se identifică din mers cu destinul unui om, confruntat cu el însuși, cu mițurile moderne — fotbalul, mașina, lectura, prietenia, mama. Fraza este amplă, în măsură să strîngă în chingile ei o realitate sufocantă de amestecul concret și abstract, slujește intențiile prozatorului de a sugera labirintul subteran, rătăcirea într-o căutarea de sine însuși a personajului într-un spațiu și un timp al memoriei, al lecturilor nesfîrșite.

■ Aflat la al patrulea volum de proză, prin **Călători cu apele** (ed. Dacia), **Ion Bolos** aduce noi aspecte din perimetrul satului românesc contemporan, prin „însemnările unui medic de țară"... Întîmplările prin care trece sînt capabile să impună personaje memorabile cum sînt : Baciu Vasile, Dumitraș, Katia. Fraza este exactă, scurtă, eficientă, lipsită de zorzoane stilistice, scrisă în buna tradiție a prozei ardelene. Umorul sec, întîmplările imprevizibile sînt agreabile la lectură, în ciuda mantiei de tristețe, de singurătate greu acceptată, care învăluie personajele. Ion Bolos — medic și scriitor — este un prozator prin care lumea nord-vestului țării se exprimă convingător.

ION VĂDAN ■
DORIN SĂLĂJAN ■

Cu Octavian Paler

despre noua sa carte

„Viața ca o coridă"

— Stimate Octavian Paler, nici pe copertă, nici pe pagina de gardă nu specificați ce este Viața ca o coridă. Eseu? Roman? În ce specie literară se poate încadra?

— Mă întreb eu însumi. Nu e eseu pur. Nici roman în sensul clasic. Să zicem că este un **jurnal spus**, dacă această formulă are vreun înțeles în lipsa unor motivări lămuritoare (existente în carte). „Jurnal spus" (mărturisit, și nu în general, ci mărturisit cuiva), în opoziție cu „jurnal intim". Mă tentează, de asemenea, să preiau specificarea folosită de Mircea Eliade pentru jurnalul său din India : „roman indirect". Dar

stilu cu? Orice alegere implică o limitare și o renunțare, spune prea mult sau prea puțin. Și nu e prima oară cînd constat cît de rigide și neacoperitoare sînt clasificările literare tradiționale. Adevărul e că nu m-a preocupat să scriu „un eseu". Sau să scriu „un roman". M-a preocupat să spun ceva. Dincolo de precizarea că **Viața ca o coridă** e o carte de confesiuni mă tem că devin arbitrar.

— Oricum, este din cîte se pare o nouă virstă a confesiunii pentru literatura dumneavoastră. Sînteți de acord?

— Latura confesivă a scrisului meu a fost deseori subliniată de critici. De data aceasta, însă, pariul pe care l-am făcut cu mine însumi a fost mai dificil. Vroiam să realizez un autoportret spiritual, să înțeleg și să explic legătura dintre „a fost" și „este", dintre „de unde vin" și „cine sînt", să judec anumite experiențe și întîmplări trăite. Și mi-am dorit s-o fac fără complezențe. Niciodată n-am prețuit mai bine ca acum, de pildă, cîtă dreptate avea Rousseau să spună că nu ceea ce ne învinovățește e greu de mărturisit, ci ceea ce ne pune sau ni se pare că ne pune într-o lumină ridicolă. M-am convins cu această ocazie că exigențele sincerității sînt mai aspre decît se crede de obicei, că ele nu cer numai onestitate. Sper totuși că am respectat obiectivul pe care mi l-am propus explicit, să mă comport în fața mașinii de scris după regulile drastice cărora trebuie să le facă față un toreador în arenă. Să nu-mi permit, adică, abateri de la o anumită rigoare care (am descoperit) caracterizează etica tauromahiei.

— Titlul volumului implică și un dialog peste timp cu Viața ca o pradă a lui Mariu Preda?

— Aș putea pretinde că similitudinea nu e deloc întîmplătoare. Că am voit-o, dorind să-i dau un sens, cum ziceți, de dialog peste timp, privind viața dintr-o altă perspectivă. Dar aș minți. Am remarcat-o cînd trecusem de primele capitole. Atunci am vrut să schimb titlul. Am rămas totuși la el fiindcă acoperea perfect intențiile mele. „Coridă" nu e, în logica și în structura cărții, o metaforă, o sugestie. Ea e un mod de a judeca existența. N-am fost niciodată într-o arenă unde au loc lupte cu tauri (nici nu m-aș duce, o recunosc), în schimb am înțeles din **Tauromahia** lui Goya și dintr-un regulament al coridelor găsit întîmplător la un anticariat din București că nu e deloc puțin, nici ușor să te raportezi la acest reper aparent exotic.

TANIA RADU ■

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

nim pagini abordate în perspectiva celor mai noi cunoștințe în domeniu, ca de pildă „Funcționalitatea fluxului informațional antigenic în cadrul sistemului imun", ca și cele cuprinse în secțiunea a V-a intitulată „Mecanisme integrative de adaptare la informația antigenică". De un larg interes pentru o mare categorie de cititori, atît pentru specialiști și studenți evident, dar și pentru orice om de cultură sînt capitole precum cele referitoare la analiza cibernetică a relațiilor dintre om și ambianță, la fiziopatologia durerii, a antrenamentului și a oboselii. Bunăoară, capitolul „Fiziologia antrenamentului" prezintă adaptarea organismului la efort, căile de asigurare a necesității de oxigen a țesuturilor în efort, precum și efectele antrenamentului asupra cordului, asupra circulației periferice, asupra ventilației pulmonare, aparatului locomotor și a sistemului nervos. Este tratată pe larg cu deosebită competență o problemă fundamentală : aceea a bazelor fiziopatologice a recuperării bolnavilor cardiovasculari prin antrenament fizic. De asemenea, în capitolul „Fiziopatologia oboselii" sînt prezentate tipurile principale de oboseală — fizică, neuropsihică, auditivă, vizuală și supraantrenamentul, precum și cauzele și modurile diferite de manifestare a acestor moduri de oboseală. Astfel, în cazul oboselii fizice este înfățișat efortul static ca sursă de oboseală, oboseala cauzată de epuizarea rezervelor în condițiile aerobe ; la oboseala neuropsihică sînt prezentați factorii de instabilitate ai sistemului, precum și principalii indicatori ai solicitării. Deosebit de interesante ne-au apărut, de pildă, unele observații și concluzii din subcapitolul privind oboseala prin supraantrenament. Primele semne evidente ale instalării stării de supraantrenament ar fi „Irascibilitate, indispoziție generală, aprecieri eronate ale randamentului sau a măsurilor luate pentru ameliorarea randamentului ; oboseala la antrenament apare ca o disfuncție a sistemului reticular activator ascendent și are implicări neuroendocrine și este corelată cu o creștere a tonusului simpatic, a metabolismului bazal și a frecvenței cardiace.

Însoțită de o bibliografie la zi la sfîrșitul fiecărui capitol și de un indice de termeni și materie în final, volumul II al „Tratatului de fiziopatologie" apărut sub redacția prof. dr. doc. M. Saragea completează o lucrare de referință a literaturii medicale din țara noastră.

HARALAMBIE LEREA ■

---

* **Tratat de fiziopatologie, vol. II, colectiv de autori : Chimion Dan, medic primar, Obrașcu Corneliu, medic primar, Periețianu Dan, prof. dr. docent, Ursu Ioan Horea, medic principal, sub redacția prof. dr. doc. Marcel Saragea.**

Despre dialectică

O carte care readuce în discuție problema viziunii dialectice europene, a genezei conceptelor de bază ale ei, se înscrie, credem, în cadrul dialogului contemporan de idei ca un reper de incitantă actualitate. Cartea lui Ion Bălan, *Dialectică și antidialectică la primii filozofi greci*, apărută la Editura științifică și enciclopedică, poate fi un astfel de reper. Fiindcă, cum mulți sîntem tentați să gîndim, ce s-ar mai putea spune nou în domeniu ?

Nu putem fi filosofi, avertizează autorul, nu putem avea o concepție despre lume, critic coerentă, fără conștiința istoricității acestei concepții, a fazei de dezvoltare atinsă în prezent. Plecînd de la ideea enunțată, obsedantă în cuprinderea cărții, Ion Bălan întreprinde o analiză de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, a efortului de cugetare propriu filozofilor greci de început, din necesitatea de a explica actuala noastră structură de gîndire, cît și geneza climatului „ce s-a păstrat în timp ca lucru de mare valoare, favorabil unei gîndiri sau mentalități dialectice".

Care ar fi noutățile din cartea lui Ion Bălan ?

În primul rînd avem în vedere concluziile cu privire la așa-numitul „Tabel al opozițiilor conceptuale" la pitagoricieni, în care autorul relace concepția consacrată, concepție care (plecînd de la mari istorici ai filozofiei), consideră perechile de contrarii alăturate, juxtapuse, deci antidialectice. Se demonstrează, astfel, prin analiză de adîncime, că în cazul mai multor perechi de contrarii : limitat — nelimitat, pereche — nepereche, unitate — multiplicitate, bine — rău, ar exista elemente de gîndire dialectică, ele îngemănîndu-se strîns cu cele antidialectice. Eroarea celor care au analizat pînă acum acest tabel ar consta, printre altele, crede autorul, și în faptul că ei au redus analiza doar la concepția lui Pitagora, fără a lua în seamă realizările celorlalți reprezentanți ai Școlii Pitagoriciene, cum ar fi Philolaus, Archytas sau Alcmaion.

Sînt dezvoltate în lucrare ideile cuprinse în textele primilor filozofi greci, idei care au semnificație deosebită din perspectivă științifică și filozofică materialist-dialectică. Între aceste idei am enumera : ideea originii acvatice a omului — la Anaximandru, cea care evidențiază rolul întîmplării în evoluția viețuitoarelor — la Empedocle, atît de actuală astăzi, prima viziune apropiată de heliocentrism la pitagoricieni, ca și concepția lor despre „timpul critic", Kairos, intuiție arhaică a bioritmurilor, foarte la modă azi ; apoi semnificația logos-ului heraclitian ca determinism natural, social și uman, teza despre structuralitate ca proprietate a existenței la Anaxagora și Empedocle, altele.

Cititorul avizat mai poate remarca intenția autorului, reușită credem, de a demonstra modul în care s-au format în timp, prin eforturile intelectuale remarcabile ale primilor filozofi europeni, unele din conceptele de bază cu care operează azi dialectica : relația, contradicția, mișcarea, repaosul, automișcarea, esență-fenomen, finit-infinit, ordine, multiplicitate, lege, necesitate, cauzalitate etc.

Raportîndu-se permanent la ceea ce s-a scris în plan universal, autorul scoate în evidență valoarea deosebită a școlii istoriografice românești în domeniu, referirile la aceasta fiind prezente în fiecare capitol.

Cercetător atent, beneficiind de cunoașterea limbii grecești antice și apelînd la o vastă bibliografie, Ion Bălan ne oferă o carte care nu numai că umple un gol (o istorie a dialecticii nu avem încă), ci, așa cum remarcam la început, revederea textelor grecești în original i-a permis, important lucru, desprinderea unor concluzii originale, diferite de cele existente pînă acum în literatura filozofică, dedicate istoriei cugetării filozofice, istoriei dialecticii.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

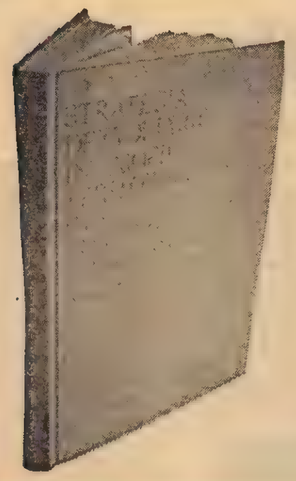

EXEMPLUL OLTENIEI:

Cinci județe în rînd cu țara, biruitoare în lupta cu timpul

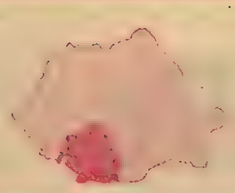

Apărut de curînd la Editura „Scrisul Românesc" și semnat de un masiv grup interdisciplinar de cercetători, personalități ale vieții cultural-științifice din Craiova, Tîrgu Jiu, Drobeta-Turnu Severin, Slatina și Rîmnicu Vîlcea și avîndu-l drept coordonator pe profesorul dr. docent Tiberiu Nicola, rectorul Universității din Craiova, volumul Strategia dezvoltării în profil teritorial în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu este în fapt un amplu și bine documentat studiu economica-social ce ne oferă o cuprinzătoare imagine sintetică, de ieri și de azi, a Olteniei, mai exact spus a celor cinci județe ale sale, Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vîlcea, care alcătuiesc acest străvechi pămînt românesc. O imagine pe care însuși tovarășul Nicolae Ceaușescu o creiona, cu un remarcabil simț al realității, dar și al previziunii politice, încă din anul 1946, în cadrul unei mari adunări populare de la Craiova : „Noi, comuniștii, dorim ca din Oltenia lui Tudor Vladimirescu, sărăcită și înapoiată pînă acum, datorită jugului moșieresc, să facem o Oltenie bogată, cu o industrie și o agricultură puternică. Noi dorim ca din Craiova, cetatea banului și a opresiunii, cum era în trecut, să facem o cetate a muncii, o culturii și a științei din Oltenia".

Deslușim în aceste cuvinte nu numai o profesiune de credință a foarte tînărului revoluționar de atunci, ci și o generoasă promisiune venită din partea unui înflăcărat patriot, ei însuși fiu al Olteniei.

Peste numai 20 de ani, adică în 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, afirma, tot la Craiova, în cadrul unei cuvîntări cu activul de partid din regiunea Oltenia : „În acești ani Oltenia a cunoscut și ea o puternică dezvoltare. În timp ce în trecut existau aici doar cîteva întreprinderi industriale, cu un număr mic de muncitori, astăzi Oltenia posedă asemenea uzine ca „Electroputere", o mîndrie a electrotehnicii României socialiste : produce petrol, cărbune, ceea ce nici nu se putea concepe în trecut. S-a ridicat agricultura, pe vremuri destul de înapoiată. Masele largi beneficiază din plin de cultură, învățămînt, știință — inaccesibile în trecut".

În fine, după alți 15 ani, mai exact spus în 1981, în cadrul unei noi adunări populare, tot la Craiova secretarul general al partidului nostru, într-o admirabilă continuitate a gîndului revoluționar devenit fapt împlinit, realitate, afirma : „Municipiul Craiova și județul Dolj — ca de altfel toate orașele și județele patriei noastre — au cunoscut o transformare foarte puternică. Într-adevăr, se poate spune că Doljul, Craiova au devenit un puternic centru industrial-științific, de învățămînt și cultură. Din vechea Craiovă au rămas numai lucrurile bune care ne amintesc de trecutul de luptă pentru eliberare socială și națională, pentru progres și libertate, pentru independență ! A fost lichidată pentru totdeauna, domnia moșierilor și capitaliștilor ! Astăzi craiovenii, întregul nostru popor sînt stăpîni pe destinele lor, își făuresc în mod conștient viitorul liber și fericit, viitorul comunist".

Așezate la loc de cinste, pe prima pagină a volumului Strategia dezvoltării în profil teritorial în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, citatele de mai sus sînt oglinda fidelă a politicii partidului și statului nostru, a secretarului general al partidului cu privire la dezvoltarea impetuoasă a Olteniei, a celor cinci județe ale sale, ale întregii țări, de fapt, cu precădere în perioada celor 20 de ani ciți au trecut de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării.

În fond, volumul în cauză, o excelentă lucrare de acest gen, bogat în documente și date statistice cuprinzătoare, demonstrează, prin limbajul concis și elocvent al cifrelor, justețea politicii partidului și statului nostru care au acordat un sprijin și o atenție deosebită acelor zone ale țării în care, datorită unor vitrege condiții social-istorice, moștenite greu a trecutului, se constata o stagnare a mai tuturor sectoarelor de activitate, a vieții înseși. Pentru dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor patriei noastre, în special pentru dezvoltarea mai susținută a județelor slab dezvoltate din punct de vedere economic a fost dusă o anumită politică de investiții de care au beneficiat și județele din Oltenia, care au înregistrat o creștere susținută a volumului de investiții față de ansamblul țării. Iată, în acest sens, cîteva cifre edificatoare : volumul fondurilor fixe din industrie în perioada 1971—1985 a crescut, la nivelul întregii țări, de aproape 9 ori, dar de 37 de ori la nivelul județului Mehedinți, de 23 de ori pentru județul Vîlcea, de 18 ori în județul Dolj, de 17 ori în Gorj și de 10 ori la Olt. Creșteri superioare mediei pe țară au fost înregistrate în județele Olteniei și la fondurile fixe din agricultură. Această dotare a permis județelor din Oltenia să obțină o strălucită serie de indicatori în ceea ce privește producțiile industrială și agricolă. Media pe țară, în perioada 1965—1985 a consemnat o creștere la producția industrială, de 6,5 ori. Iată însă cifrele obținute de județele Olteniei : de 17 ori în județul Olt, de 11 ori în județul Vîlcea, de 8,9 ori în Gorj, peste 8 în Dolj și de aproape 7,6 ori în județul Mehedinți. Acestor cifre să le adăugăm și pe cele privind producția globală agricolă ; în aceeași perioadă a fost obținută o creștere a producției globale agricole pe țară de 2,2 ori, în timp ce județele la care ne referim au realizat următoarele creșteri : 3,84 în județul Olt, 2,9 în Gorj, 2,7 în Mehedinți și 2,2 ca și creșterea pe țară, în județul Dolj. Sînt doar cîteva din cifrele pe care ne-am îngăduit să le transcriem, ele ilustrînd uriașul salt înregistrat în viața Olteniei, în viața județelor sale, expresie grăitoare a politicii partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea armonioasă a întregii țări, pe toată cuprinderea ei. Iar această dezvoltare armonioasă are și o consecință firească asupra împlinirii multilaterale a oamenilor de pe meleagurile românești.

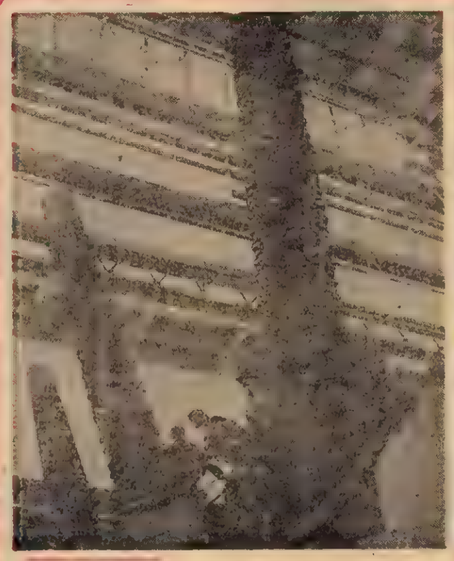

Dolj

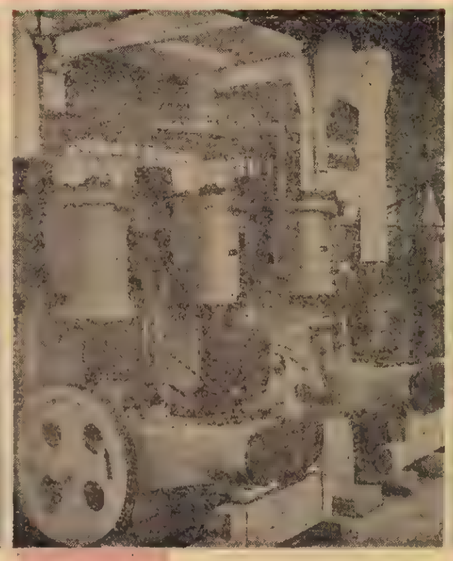

Gorj

Mehedinți

Olt

Vîlcea

Craiova a fost și este, în continuare, orice s-ar spune, inima însăși a Olteniei. În jurul acestui oraș a gravitat, de-a lungul timpului, viața eroică și exemplară a unui întins ținut aureolat de faptele nepieritoare ale unor mari iubitori de țară și popor. Despre mărețul său trecut, despre valoarea sa de simbol pentru toți locuitorii Olteniei, s-au scris și se vor scrie, fără doar și poate, sute și sute de pagini. Acest mare oraș, însă, devine cu adevărat mare abia în anii socialismului, cînd puterea sa economică a început să-l reprezinte ca atare. Iar puterea sa economică a crescut în funcție de dezvoltarea sa industrială. Și, din acest punct de vedere, Craiova se poate mîndri cu faptul că o serie din produsele sale de vîrf — locomotivele Diesel-electrice, sau automobilele Oltcit — alergă pe toate drumurile țării, sau că motoarele electrice, sau transformatoarele electrice de mare putere echipează majoritatea întreprinderilor energetice din țară. Și, ca să încheiem cu acest veritabil asalt spre domeniile de vîrf ale industriei, să consemnăm înființarea, la Craiova, a unei foarte recente întreprinderi de avioane. În fine, în imediata apropiere a acestui mare oraș al țării, la Ișalnița, a fost construită întreprinderea de Electrocentrale, cu un aport de 8 la sută la producția de energie electrică a țării, sau Combinatul chimic. Importante mutații s-au produs și în profilul economic al celorlalte orașe din jurul Craiovei, respectiv din județul Dolj, cum ar fi Calafat, cu o termocentrală ce va fi pusă în curînd în funcție, Filiași, cu o întreprindere de transformatoare și motoare electrice, sau Băilești, cu o întreprindere de celule prefabricate. Să ne reîntoarcem, însă, la Craiova, unde s-a împlinit una din aspirațiile oricărui mare oraș al țării, înființarea Universității, în 1966, a altor importante edificii culturalsociale, cum ar fi noul sediu al Teatrului Național, o adevărată bijuterie arhitectonică. Și pentru că tot vorbim despre arhitectura nouă a acestui mare oraș, care nu era decît un conglomerat urban haotic, să încheiem cu o realizare de ultimă oră : sistematizarea zonei centrale a orașului, fapt ce-i conferă o nouă personalitate, pe măsura dezvoltării sale economice.

Județul Gorj a însemnat, multă vreme, legendara inimă a lui Tudor Vladimirescu, sau celebrul triptic brâncușian de la Tîrgu Jiu, plus cîteva fabricute din același oraș. A mai însemnat o agricultură înapoiată, cu recolte foarte mici, pe măsura pămînturilor sale, mai mult sterpe decît pietroase, inclusiv o oarecare dezvoltare a sectorului zootehnic, creșterea animalelor, a oilor în special, fiind una din profesiile de bază ale gorjenilor. Cu alte cuvinte, un județ sărac, înapoiat, lipsit de perspectivă. Astăzi, însă, județul Gorj însemnă unul din cele mai mari bazine carbonifere ale țării, realitate pe care cîteva date statistice o ilustrează cu exactitate : producția totală de cărbune atinge în 1950 cifra de 3.893 mii de tone, pentru ca în 1985 să ajungă la 49.819 mii tone. Și, ca să fim și mai clar înțeleși, să consemnăm producția de lignit a bazinului : în 1950, 811 mii tone, pentru ca în 1985 să crească pînă la 36.513 mii tone. Era și firesc să apară, în preajma acestor fabuloase zăcăminte de cărbune, două din cele mai mari electrocentrale ale țării, Rovinari și Turceni, a căror producție trebuie să asigure în final mai mult de jumătate din energia electrică pe bază de cărbune a întregii țări. Gorjul, deci, grație bogățiilor sale, dar și politicii partidului și statului nostru privind dezvoltarea economico-socială în profil teritorial, înseamnă, acum, cărbune, ceea ce înseamnă energie electrică. Un alt sector, puternic dezvoltat în orașul de reședință al județului, care valorifică bogatele resurse existente în zonă, este cel al materialelor de construcții. Combinatul de lianți și azbociment din Tîrgu Jiu fiind o marcă garantată nu numai în țară, ci și în străinătate. Nivelul tehnic acordat și dotarea continuă cu utilaje tehnologice moderne au făcut posibilă creșterea productivității muncii în această unitate cu peste 300 la sută față de anul 1965, anul înființării. În fine, o altă întreprindere reprezentativă a județului este Combinatul de prelucrare a lemnului din Tîrgu Jiu, una din cele mai mari unități de acest gen din țară, cu o variată producție exportată în numeroase țări ale lumii. De la aproape nimic, din punct de vedere economic, Gorjul a devenit un județ de maxim interes pentru dezvoltarea armonioasă a întregii țări.

Un temerar salt, cum poate nici cei mai temerari vizitori n-ar fi cutezat să și-l imagineze, a înregistrat, în devenirea sa, județul Mehedinți. Ar fi suficient să aducem în discuție aspirația pe harta acestui județ a celor două uriașe hidrocentrale de pe Dunăre, Porțile de Fier I și Porțile de Fier II. Amîndouă hidrocentralele, construite în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia, asigură aproape 5 la sută din producția de energie electrică a țării noastre. Mai mult decît atît, descoperindu-se importante rezerve de lignit în zona orașului Drobeta-Turnu Severin, s-a trecut la construirea unei termocentrale pe cărbune în vederea asigurării energiei electrice necesare Combinatului chimic din localitate. Pe aceeași platformă industrială, în imediată apropiere, deci, a apărut, acum 15 ani, un alt combinat, de celuloză și hîrtie, unul din cele mai mari din țară. O fostă întreprindere mecanică a devenit, prin substanțiale investiții și dotări de ultimă oră, un veritabil colos industrial. Întreprinderea de vagoane. Dimensiuni impresionante a cunoscut și Șantierul naval din Drobeta-Turnu Severin, navelor fabricate aici adăugîndu-li-se și cele de la Șantierul naval din noua Orșovă. Noua Orșovă, nouă în întregime, pentru că, de fapt, vechea Orșovă a dispărut sub apele Dunării, mai exact spus ale Porților de Fier I, sau, dacă vreți, Orșova a fost strămutată, reconstruită. Să ne reîntoarcem însă la vocația numărul unu a acestui județ, aceea de a produce energie electrică. Nu întîmplător, fireste, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat în anii construirii Porților de Fier I nu mai puțin de cinci mari vizite de lucru, acordînd cu acele prilejuri un important sprijin în direcția îmbunătățirii organizării muncii pe șantier, a utilizării la maximum a potențialului hidroenergetic al Dunării, în vederea creșterii fiabilității instalațiilor, perfecționării pregătirii profesionale a personalului muncitor. Un semn elocvent al locului deosebit pe care acest județ îl ocupă în constelația județelor țării, ca o adevărată stea de lumină.

În strategia generală a dezvoltării României socialiste, județul Olt ocupă un loc aparte. Cîteva din întreprinderile sale și, în egală măsură, impetuoasa sa agricultură, sînt adevărate puncte cheie, de maximă importanță pentru economia țării. Slatina, prin cele două mari cetăți industriale în care se produce și se prelucrează aluminiul, a devenit de mult capitala acestui veritabil metal al viitorului. Și tot la Slatina a fost dată în folosință în 1969 Întreprinderea de produse cărbunoase, una din cele mai mari producătoare de electrozi siderurgici pentru oțelăriile electrice. În linii mari profilul industriei al acestui județ de excepție se configurează prin alte trei mari unități. Întreprinderea de oțeli și boghiuri din Balș, plus cele două întreprinderi din Caracal, de vagoane și anvelope. În fine, împărțind cu județul Vîlcea sarcina amenajărilor hidroenergetice de pe rîul Olt, județul cu același nume contribuie, pe măsura deplinã a puterilor sale, la continua sporire a producției naționale de energie electrică. Oltul, deci, un județ aproape inexistent pe harta industrială a patriei, a înregistrat spectaculoase prefaceri care i-au conferit, în ultimii 20 de ani, un invidiat statut de putere economică industrială în toată puterea cuvîntului. În linii mari, aceleași mari mutații au avut loc și în agricultura acestui județ, o agricultură care deține principalele recolte record ale țării, o agricultură care a devenit, de la an la an, un mobilizator exemplu pentru întreaga agricultură a țării. De menționat că marile producții agricole ale județului Olt au fost obținute în condițiile unor pămînturi care nu se arătau prea rodnice în trecut. Dar, grație investițiilor, noilor tehnologii, irigațiilor și, nu în ultimul rînd, hărniciei oamenilor, județul Olt s-a impus ca o adevărată universitate a agriculturii românești, un exemplu pe care toată țara este ferm hotărîtă să-l urmeze. Județul Olt, un județ erou, exemplar, cu adevărat în fruntea țării, un județ care cinsteste prin fapte, prin muncă, bucuria de a-i avea printre fii săi pe cei mai iubiți fiu ai poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Între celelalte județe ale Olteniei, Vîlcea s-a specializat, ca să zicem așa, în industria chimică. Iată doar două cifre, elocvente și concise : ponderea acestui județ la producția chimică a țării a crescut în perioada 1965—1985 de la 1,5 la 5,5 la sută. Să mai precizăm, tot cu ajutorul cifrelor, că în producția industrială a județului produsele chimice dețin 41 de procente, adică aproape jumătate. Dacă avem în vedere că materia primă a acestui uriaș salt se bazează în primul rînd pe resursele de sare aflate în bazinul Ocnelor Mari din vecinătatea orașului Rîmnicu Vîlcea, totul se explică aproape de la sine. În fapt, în sudul orașului Rîmnicu Vîlcea aveau să se înființeze, în 1959, Combinatul de produse sodice Govora, ale cărui produse sînt intens solicitate nu numai în țară, ci și în străinătate (R.F.G., S.U.A., Suedia, Japonia, U.R.S.S., China, Iugoslavia, Cehoslovacia, Coreea, Ungaria, Vietnam etc.) și, în, 1968, din inițiativa secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un nou combinat chimic cu o producție diversificată : sodă caustică, octanol, tetraclorură, carbon, percloritilenă. Faptul în sine a conferit orașului Rîmnicu Vîlcea, străveche cetate de scaun a Țării Românești, o nouă calitate ce s-a răsfrînt pozitiv asupra vieții întregului județ, asupra bunăstării materiale a tuturor locuitorilor săi. Tot pe raza județului Vîlcea au început, acum aproape 10 ani, ample lucrări de amenajare hidroenergetică a Oltului. Salba de hidrocentrale ridicate pe cursul Oltului, continuată în județul Olt, va smulge acestui rîu tutelar al Olteniei milioane și milioane de kilowați oră, alte herghelii de cai-putere ce vor spori producția energetică a țării. Dar, totodată, va iriga, în speranța unor recolte agricole tot mai înalte, milioanele de hectare ce se întind de-a stînga și de-a dreapta acestui rîu ce va deveni, de la Slatina pînă la Dunăre, un rîu navigabil. Chimie, energie electrică și agricultură de înalt nivel, iată însemnele specifice ale acestui județ care-și sărbătorește, prin fapte de muncă deosebite, 20 de ani de la înființarea sa.

Pagini realizate de VICTOR NIȚA

Flacăra reportaj

Muzică

Pasiune

Artiștii amatori sînt legați de profesioniști printr-un numitor comun : dragostea față de artă și, în speță, marea iubire nutrită față de muzică. Unii o practică din plăcere, adăugîndu-și astfel o a doua îndeletnicire de zi cu zi ; iar ceilalți, datorită aceluiași profund sentiment, au purces către cariera artistică. Există însă, atît în arta amatoare cît și în cea profesionistă, excepții valorice, adevărate virfuri-etalon ; și atunci cînd îi vezi și îi asculți, interpretînd vocal ori instrumental opuri de diverse structuri, mai lesnicioase ori mai complexe, nu-i mai poți judeca prin prisma amatorismului ori profesionismului, căci ei reprezintă pe estrada de concert adevărații artiști ; așa cum este cazul, de pildă, cu corala „Camerata Felix" și Cvartetul de corzi „Oradea", ansambluri pe care le-am întîlnit și audiat recent în frumosul municipiu, reședință a județului Bihor.

Fără îndoială, Casa de Cultură a Sindicatelor din Oradea se poate mîndri cu cele 24 de formații artistice și cu cele 4 cercuri de creație, acestea fiind bine coordonate de un personal — totuși — restrîns, în frunte cu inimoasa **Maria Meseșan**. Iar ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României" le-a adus numai bucurii, căci patru titluri de laureat și încă 33 de premii, pe plan național, interjudețean și județean, vădesc o înaltă calitate a prestației artistice, în planul prim situîndu-se interpretările remarcabile ale corului de cameră, corului bărbătesc „Cîntarea Bihorului", dirijat de **Romulus Botto**, și ale formației de estradă condusă de profesorul **Alexandru Lucaci**; ori, în alte ramuri, laurii i-au cucerit și ansamblul folcloric „Nuntașii Bihorului", formația „Teatrograf" și grupul cameral „Quovis", prezentînd recitalul „Autoportret pe o frunză", de Nichita Stănescu în regia lui **Emil Sauciuc** și sub conducerea muzicală a lui **Lucian Maliță**.

Revenind la „Camerata Felix", vom arăta că întemeietorul și dirijorul său, profesorul **Avram Geoldeș**, are nu numai o mînă sigură dar și multă intuiție artistică. Doar astfel, zicem noi, printr-o muncă stăruitoare și plină de migală, a reușit acest artist să cizeleze glasurile și să le aducă la aceeași „linie" vocală ; dăjoritâ sensibilității sale, însușită pe depiin de ansamblu, formația cîntă atît de nuanțat; iar cultura sa în domeniul muzicii corale se reflectă efectiv în repertoriul serios, abordat de-a lungul anilor și care cuprinde atîtea pagini din perioada Renașterii (Palestrina, Lasso, Hassler, Scandelli, Costeley), din preclasicism (Monteverdi, Lully, Purcell), din școlile naționale (Dvorak, Ceaikovski, Sibelius, Bartok ș.a.), ca și din creația românească de ieri și de azi (Porumbescu, Dima, Kiriac, Bena, Vidu, Comes, Jarda, Volculescu, Odăgescu, Pașcanu, D. Buciu, D. Popovici și atîția alții), care, de altfel, formează și majoritatea lucrărilor incluse în programe. „Camerata Felix" a împlinit nouă ani de activitate ; în vitrina sa se află distincții deosebite, naționale și internaționale ; cîntul său este omogen și curat, iar interpretările date partiturilor scot în lumină frumusețile acestor opuri. Așa încît denumirea „Camerata Felix" se află la loc de cinste ! Cinstire, deci, acestor minunați artiști amatori !

Cam pe aceleași coordonate se află și Cvartetul de corzi „Oradea", doar atît că membrii săi componenți sînt profesioniști, ei fiind chiar angajații filarmonicii locale. Profesioniști, într-adevăr, dacă ne gîndim la meseria lor, dar amatori în altă privință, deoarece această activitate suplimentară o desfășoară în timpul lor liber și fără a fi obligați de nimeni ci doar din dragostea nețărmurită pe care o au față de arta sunetelor, față de genul atît de dificil, dar atît de frumos, al muzicii de cameră ! Într-un timp scurt, doar în doi ani de activitate cei patru artiști, violoniștii **Gavril Ardeleanu** și **Cornel Crișica**, violistul **Thurzo Alexandru** — **Iosif** și violoncelistul **Gheorghe Crișan**, au obținut succese meritorii cuprinse în concertele publice susținute și în înregistrările radiofonice, culminînd cu bursa primită — în 1987 — din partea Academiei „Ottorino Respighi" din Roma ; ori în participarea din cadrul festivalului internațional de la Assisi (Italia). Pentru toate acestea, ar fi posibilă o singură explicație : talentul neobișnuit al acestor instrumentiști și seriozitatea cu care se apleacă asupra detaliilor partiturii. Tehnica fiecărula este foarte bună, iar sunetele și amplitudinea au fost acordate spre o cît mai deplină omogenitate ; nuanțele, tempii, frazarea sînt situate pe linia cerințelor scriiturii ; dar cea mai aleasă însușire, credem noi, o constituie înfrigurarea cu care se întîlnesc în repetiții, pentru a descifra și a interpreta noi și noi lucrări, chiar dacă numărul redus de concerte și de înregistrări nu este încă în concordanță cu potențele lor valorice !

Două formații orădene, aflate permanent la temperatura arzdentă a studiului și a interpretării muzicale desăvîrșite. O nobilă pasiune, o modalitate splendidă de folosire a timpului liber, în favoarea celor mulți și a împlinirilor personale, deopotrivă !

CLAUDIU NEGULESCU

Teatru

Efect de regie

Foarte clar se observă, se simte la nivel scenic metoda de lucru a regizorului Mircea Cornișteanu în spectacolul Teatrului Național din Cluj-Napoca cu piesa **Nu ne naștem toți la aceeași** virstă de Tudor Popescu : preocuparea pentru dispunerea actorului în cel mai favorabil unghi față de textul dat. El face adevărate fișe de analiză psihologică a oamenilor de sub bagheta sa, limitîndu-și intervenția la sublinierea calităților știute sau neutilizate încă ale fiecărula. Reușind cel mai adesea (ne amintim că în ultimii ani Mircea Cornișteanu a înregistrat importante salturi pe scara valorică), mimează cu modestie un gest de retragere, năzuind ca regia „să nu se mai vadă". Bineînțeles că se vede totuși, mai cu seamă prin comparația actorilor cu ei înșiși. Astfel, pe scena Națională clujean Dorel Vișan sau Melania Ursu sînt actori cunoscuți, după cum sînt apreciați în aparițiile lor cinematografice; l-am văzut pe Dorel Vișan în mai mult roluri de dramă (deși specificul său și obișnuința publicului cu ei sînt de sorginte comică), uneori în propria lui regie, dar parcă niciodată nu a fost atît de aproape de perfecțiune ca în această piesă. Regia i-a retușat o serie de exagerări, de tăcuri (de altfel admise pînă în prezent și chiar remarcate pozitiv), sugerîndu-i o linie simplă a umanului și firescului. Personajul pe care-l întruchipează, activistul Ștefan, care la 50 de ani realizează că a urmat un drum greșit, obtuz, fără legătură cu oamenii, nu e construit ostentativ sau vindicativ, cu cu o mare capacitate de înțelegere, într-un sens recuperativ. Actorul își stăpînește foarte bine furia pe sine însuși, arborînd o fizionomie exact echilibrată între orgoliul puterii înfrînte și umilința ratării propriei existențe. Melania Ursu este condusă pe traseul feminității și, într-un oarecare sens opus partenerului dinainte, obține putere, demnitate prin umilință. Actrița, împreună cu regia, a simțit că în actualitate drama poate ușor ajunge în convențional sau în falsă problemă (cum se întîmplă din păcate cu multe scenarii Tv sau de film din ultima vreme), drept pentru care joacă la nivelul ei natural, dar, în plus față de alte apariții ale ei, se înscrie extrem de corect în linia generală a spectacolului. Ea vine cu lirism și suferință pe fondul unei situații care risca să se transforme în anecdotă. Împreună, cei doi actori realizează un cuplu de mare performanță, unul dintre cele mai înalte calitativ din istoria contemporană a scenei clujene.

La fel de bine l-a ințuit regizorul pe Ileana Negru și Marius Bodochi, în piesă doi tineri din mediul muncitoresc, care învață să trăiască și să se iubească : actrița se mișcă delicat și sensibil, actorul își pune în valoare gesturi, inflexiuni vocale și mișcări pe care nu le cunoșteam. Ligia Moga (în rolul Suzanei, femeia virstnică ce îl mai îngrijește pe singuraticul Ștefan), o actriță îndeosebi explozivă, este și ea ponderată, cu un umor popular numai cît trebuie. Octavian Cosmuța face un rol remarcabil (Stroe, personaj rigid care judecă oamenii după dosare), cu mijloace simple. Dar e de remarcat mai ales Gheorghe Gherasim, de-a dreptul surprinzător în rolul Tudor, muncitorul cu bun simț, adept al colaborării cu oamenii, indulgent față de greșelile lor omenești, neierător cu ideile, cu principiile care mutilează personalitatea umană. Stăpînindu-și tentația către anecdotă, care i-a adus în multe alte spectacole un succes oarecum facil, iată-l creînd un rol de adevărată compoziție, poate cel mai bine șlefuit din întreaga sa carieră artistică.

Această succesivă punere în valoare a echipei celor șapte interpreți, într-o omogenitate limpede, are loc pe temeiul deloc neglijabil al textului dramatic semnat de Tudor Popescu. **Nu ne naștem toți la aceeași virstă** aparține teatrului politic adevărat — iată deci că se poate și așa ceva ! —, cu probleme de cea mai acută și gravă actualitate, puse cu sinceritate și curaj (cum se cere în ultimele documente de partid), probleme reale ale umanității socialiste contemporane, observate printre „lumini și umbre", în spirit deschis. Bine scris, cu replici care nu devalorizează niciodată fondul dezbaterii, textul e fără ezitări ; la fel, regia, încă o dată, intervine pentru a nu lăsa în scenă nici un moment de pauză. Scenografia lui T. Th. Clupe este în ton cu restul spectacolului, simplă, echilibrată, umană, fără complicații de construcție sau culoare. În totalitate spectacolul e incitant, cu deplin și meritat succes la public, fapt pe care Mircea Cornișteanu a și contat, mai ales că l-a verificat în montările sale cu aceeași piesă la Teatrul Giuleștl și la Teatrul Național din Craiova.

VALENTIN TAȘCU

Sunetul diapazonului

(Urmare din pag. 9)

Altfel, povestea scrisă de George Șovu pentru această „serie" cu adolescenți e instructivă, desprinsă de-a dreptul din viață și, din fericire, mai puțin schematică decît cea din *Liceenii*. Socrate are o fiică, Anca (Mădălina Pop), și nu are o soție. Îndeplinește așadar dificilul rol de părinte pur și simplu, și mamă și tată, cum zice poporul. De aici conflictul : înzestratul profesor, atoateînțelegător și sfătuitor eficient în orice tulbure impas de virstă, se descoperă suspicios, inabil, lipsit de tact în fața propriei fiice. Un adorator (Dan Zamfirescu) — cam neserios și cam înfumurat, replică a lui Șerban din *Liceenii* — stîrnește sentimentele blondei Anca, provocînd o

mică revoltă împotriva condiției de premiantă, de fiică model. Simpatica derută a lui Socrate, care cere sprijin unei nepoate, și ea destul de nevirstnică (Mihaela, alias Carmen Enea, din *Declarație de dragoste*), nu face decît să-l apropie de sufletul spectatorului. E bine, e foarte bine, e chiar indicat să descoperi că uneori și părinții au nevoie de sfaturi.

Totul se termină cu bine, trecînd pe lîngă abia schițata idilă între Socrate și noua profesoară de română (Diana Lupescu). Se termină printr-un fel de „ieșire la rampă" a tuturor eroilor îndrăgiți de-a lungul celor trei povești cinematografice.

Extemporal la dirigenție încheie, pe cît se pare, un serial, nedeclarat ca atare. Ceea ce rămîne este un fel de sunet de diapazon, în așteptarea acordajului și a concertului propriuzis care ar trebui să fie o producție ritmică, de calitate, de fiime cu tineri și pentru tineri.

Cătălina Buzoianu:

(Urmare din pag. 9)

cep acum și a cărui acțiune debutează în teatru pentru a îngloba, treptat, concentric, medii foarte diverse — nu m-am gîndit nici o clipă să evadez din teatru într-o altă zonă a artei. Scriu ceea ce știu, comunic doar experiența unei vieți, așa cum montînd o operă, un spectacol de marionete, scrîind un scenariu de film prelucrez, de fapt, tot o „materie" teatrală. Scriu ca un regizor, nu ca un scriitor.

— Dar dramatizările ? Nu reprezintă ele o tendință de a remodela creator un material literar ?

— Judecate separat, poate că da. O remodelare — însă — strict spectaculară. În spatele dramatizărilor mele nu se află nimic de felul neîncrederii în textul dramatic gata constituit, ci o „foame" de teatru, un ochi care vede personaje, situații dramatice chiar și acolo unde ele nu au fost gîndite ca atare. Fiecare din dramatizările pe care le-am scris are o poveste a sa. Cînd am montat, la Iași, *Istoria ieroglifică* și apoi *Adela*, spectacolele se legau de aniversările U.N.E.S.C.O. ale celor doi scriitori. *Maestrul și Margareta*, ca și *Dimineață pierdută* sînt apoi două cărți de excepție, fiecare în felul și în registrul său, a căror lectură mi-a stîrnit nemijlocit ideea de teatru. Altfel spus, cred că nu am prejudecăți în ceea ce privește textul literar, ca suport al spectacolului.

— S-a pronunțat nu o dată, în legătură cu spectacolele dumneavoastră, termenul de „baroc". Socotiți această etichetare drept o apartenență stilistică sau un blam ?

— Baroc ! Da, trebuie să mărturisesc că a ajuns să mă irite cuvîntul, pentru că, nu totdeauna, intenția cu care este folosit e o simplă etichetare stilistică. Cred că termenul acoperă mai degrabă o anume enervare față de încercările mele de a cuprinde o succesiune fulguranță de evenimente — sensuri într-un spectacol de teatru. Mă străduiesc întotdeauna să atrag în jurul ideii, al simbolului, al metaforei în care cred că trebuie închis fiecare spectacol, fapte și semnificații de viață profunde, insesizabile la suprafață. Asta ține probabil de spiritul feminin. Mai departe este efortul de a arhitecturiza — un demers tipic masculin, ar spune cei care țin seama de sex în artă ! — de a da sens și formă acestei explozii vitale într-un sistem de analogii culturale. Există o anume ampiitudine a spectacolelor mele, pe care unii o expediază rapid cu eticheta „baroc". Textul dramatic — cînd nu este o simplă înșiruire de replici — vine către noi deja cu un sistem de conotații teoretice, pe care nu le putem ignora. Iată de pildă **Ivona, prințesa Burgundiei**, piesa lui Gombrowicz, nu există, nu poate exista în afara teoriei lui Gombrowicz despre formă și deformare. Evident că asta încarcă spectacolul cu o seamă de semnificații stratificate. Termenul acela mă irită mai ales atunci cînd devine arma unei oarbe animozități. Din păcate, în profesia noastră jocul orgoliilor este inevitabil.

— Este cumva și o acuzație de uniformitate în modul în care sînt aduse la numitorul comun al stilului baroc spectacolele pe care le faceți ?

— Dacă este, mi se pare incorectă. Am montat spectacole diferite în funcție de natura textului. Unele curat realiste, altele care presupun diverse demersuri contextuale. E greu de trasat o relație de egalitate între *Dimineață pierdută*, *Efectul razelor gamma asupra anemonelor* și *Cerul înstelat deasupra nostră* pe de o parte și *Maestrul și Margareta*, *Să îmbrăcăm pe cel gol*, *Ivona...* de cealaltă parte. Există, desigur, un factor comun, personalitatea mea, „sigiliul", cum afirmă unele aprecieri.

— Reușind să impuneți un stil în regia de teatru contemporană, se poate presupune că s-a născut și un anume tip de actor care să-i slujească ?

— E prea mult spus. E adevărat însă că lucrul mai îndelungat cu un regizor își pune amprenta, de obicei, asupra personalității actorilor.

— Considerați asta ca pe o consecință dorită ?

— În orice caz, greu de evitat. Perioada cea mai efervescentă, a creației, a coincis, pentru mine, cu explozia talentului citorva actori de mare valoare ai Teatrului Mic. De altfel, și biologic, și creator, cei zece ani de lucru în colectivul de la Mic reprezintă o experiență unică și, poate, irepetabilă. Ne-am format împreună. **Am întîlnit** acolo niște oameni care comunicau cu mine într-o relație esențială de încredere. Lucrul cu actorii a fost cel mai durabil rezultat al muncii mele la Teatrul Mic.

— Deși unii dintre ei n-au fost, la rîndul lor, scutiți de reprosul uniformizării, al repetării, al manierei.

— O privire nepărtinitoare ar putea vedea în fiecare din rolurile realizate de actorii de la Teatrul Mic în spectacolele pe care le-am montat de-a lungul timpului acolo un permanent efort de diferențiere, de diversitate. Ersilia Drel nu seamănă cu Genica sau cu Ea din *Cerul înstelat*, Ea din *Nu sînt turnul Eiffel* nu seamănă cu Muierea lui Pătru și nici Consulul Erotti sau Maestrul cu El din *Cerul înstelat* — nici Tilile nu seamănă cu Ivona. Reprosul a fost întotdeauna rău intenționat.

— În general, spectacolele dumneavoastră solicită în mod deosebit actorul. Nu doar din punctul de vedere al interpretării, ci pur și simplu fizic. Cum se ajunge la performanțe ca acelea din Maestrul și Margareta, de pildă ?

— Actorul este, pe scenă, inevitabil, hieroglifă spațială. Este actor-idee, dar și actor-viață. Fără aceste două ipostaze nu poate exista un mare rol și un mare actor. Fiecare rol este o performanță. Bergman spune că actorul modern este un atlet al performanței totale. Sigur că asta pune în fața actorilor unele bariere, pe care unii le trec cu ușurință, alții mai greu. Nu întotdeauna actorii cei mai dotați sînt și cei mai deschiși și mai maleabili în lucrul cu regizorul. Am cunoscut, însă, din punctul meu de vedere, actorul perfect în relația cu regizorul — Valeriei Seciu i-am închinat în acest sens o odă. Este exemplul etalon. Un alt exemplu : Ștefan Iordache. Seriozitatea, economia teribilă cu care-și construiește rolul, acel „ping-pong" care se naște, la un moment dat, între regizor și el în perioada de construire a unui rol, de constituire a nuanțelor lui, infuzia vie de personalitate pe care o aduce în fiecare repetiție sînt calități rare. Alte exemple : Dan Condurache, în Woland, Gheorghe Visu în Ivan, Rodica Negrea în Ivona. Apoi extraordinarii profesioniști, echipa de aur a Teatrului Bulandra, Gina Patrichi, Victor Rebengiuc, Rodica Tapalagă, Irina Petrescu, Tamara Buciuceanu. (Actori ideali în comunicare au fost, în viața mea, Valentin Uritescu, Horațiu Mălăele. Sînt mulți, aici în București, dar și la Iași, la Piatra Neamț, la Lublin, la Beer-Sheba...)

— Nu e greu pentru un regizor fidel trupei sale, cum ați fost dumneavoastră pentru trupa Teatrului Mic, să treacă într-un alt colectiv ?

— Cînd am venit la Bulandra, montasem deja două spectacole aici, trupa îmi era așadar cunoscută. Sigur că ceea ce fac acum este, prin forța împrejurărilor, un alt fel de teatru — o spuneam la început, în legătură cu Pirandello, *Uriașii munților*, care, montat tot la Mic,

Povestea cîntecului

(Urmare din pag. 24)

Dunăre. Tata cînta bine din fluier. Cînd a văzut că m-am născut și cu degete la mîini, să mă împiedice poate să nu fac alte urițenii cu ele, mi-a cumpărat și mie un fluier. Și cum eram cel mai mic dintre frați, mi-a pus fluierul în mîini și o mare răspundere pe umeri: să păzesc bostana.

— Chestia cu bostana mă cam întărîtă cînd întîlnesc oameni care au cîștigat de pe urma ei; eu toată copilăria am păzit bostana și nu m-am ales decît cu un pantalon și-un briceag în formă de pește. Dumneavoastră, se vede, ați avut alt noroc: v-ați ales cu o profesiune pe cinste.

— Fiecare cu bostana lui. Eu, tot cîntînd din fluier, de frică, de singurătate, la 18 ani eram profesionist. În 1953 am cîntat din fluier la Festivalul tineretului și studenților ținut la București; în 1955 am luat premiul doi la același Festival ținut la Varșovia, iar în 1957, la Festivalul de la Moscova, cucerem premiul întîi, la fluier.

— După care, chilipir, au urmat turneele.

— Da, și am început, pe rînd, să cînt și la celelalte instrumente. Că pînă atunci nu cîntam decît la fluier și cimpoi.

— Au fost multe?

— Turneele?

— Da.

— Am cîntat pînă acum, singur sau cu orchestra, în 46 de țări din Europa, Asia, Africa, America.

— Ați avut ocazia să întîlniți, să cîntați alături de unele personalități ale muzicii, ale cîntecului în genere?

— Cu Nana Mouskouri, în Franța, pe scena vie Columbia din Paris, eu — la instrumente; cu Juliette Greco, în combinație la instrumente, cu Mikis Theodorakis, trei ore de spectacol de mare succes, și al orchestrei noastre **Rapsodia Carpaților**, în R.F. Germania, cu alte vedete ale cîntecului.

— Aici, la restaurantul „SUDULUI", unde susțineți concerte acum, constat că, între timp, ați devenit și solist.

— Pînă acum cinci ani nu știam că pot interpreta unele cîntece și vocal. Am încercat și am văzut că pot continua. După ani de zile de cîntat la instrumente muzica îți pătrunde în suflet ca o sămînță și, într-o zi cu soare a sufletului, răsare, cere să fie redată spațiului din care ai cules-o. Cînd ai ce spune, și în muzică, mai ales în cea populară, forma de exprimare devine firească, aptă de comunicare.

— Aveți mai toate instrumentele; solz aveți?

— Azi, ghiocon, nu-l am.

— Flăcăii noștri pescari luau solzul de pe burta crapului și cîntau. Dumneavoastră îl preparați anume?

— Nu cînt din orice solz, ci numai cu solz de crăpoaică de peste cinci kilograme.

— Pretențioasă, dificilă alegere: crăpoaică de cinci kilograme?!

— Crăpoaicele, fiind poate mai „sensibile", au solzii moi, flexibili, și, deci, melodioși, ca să zic astfel. Legat de solz, am să vă spun o întîmplare.

— Vă rog mult!

— Cînd Salvador Dali m-a auzit cîntînd din solz mi-a propus o colaborare: deschisese în satul său natal, Figueras, o expoziție. Dorea ca, în timp ce vizitatorii se preumblau prin fața exponatelor sale, eu, după o cortină, să cînt din fluier, precum ciobanii noștri de la munte, și din solz, precum flăcăii pescari de care pomeneați dumneavoastră. Obligațiile profesiei, însă, nu mi-au dat posibilitatea să dau curs invitației, mărturisesc, cam insolită. În schimb, marele artist Salvador Dali mi-a dedicat un desen-portret, semn al prețuirii noastre, a cîntecului românesc.

— Atenție, acordurile orchestrei vă cheamă; ce planuri pe mai departe?

— Turnee: unul, neperfectat, încă, în America de Nord; un altul poate în Italia. Apoi, un nou disc, la voce și la instrumente, cu melodii din Teleorman, de la noi de la Dunăre. Fiindcă, nu e o pledoarie **pro domo**, dar discurile mele au cumpărători. Se epuizează și la a patra ediție ca și la prima.

— Cine sînt cocchipierii dumneavoastră?

— Vasile Năsturică — la vioară; în concerte folosește, atașată la vioară, și goarna; Nicu Constantin — la acordeon; la țambal uimește lumea Nicolae Feraru. La Paris a fost, să zic așa, testat: i s-au numărat 120 de bătăi pe minut, pe strunele țambalului. Urmează, nu cel din urmă, Mihai Rîță, la contrabas. Ați auzit vreodată **Ciocîrlia** interpretată la contrabas?

— Nu.

— O s-o auziți interpretată de el.

Și a urmat o poveste a cîntecului popular românesc, a cîntecului lăutăresc care a încîntat secole la rînd, și mileniii poate, inima și sufletul de atîtea ori răvășite ale înaintașilor noștri. Cîntece care, ce minune!, în secolul cel mai contaminat de noi structuri muzicale, iată, viază și încîntă cu știuta lor forță alte suflete și alte inimi. Fiindcă nimic nu se arată fals sau desuet în toată alcătuirea lor.

...ților literar

Vasile Lărgeanu, București. Pilpîiri vagi, uneori promițătoare, cotropite de locuri comune și neglijențe stilistice. Părăsirea unei idei poetice, în favoarea alteia, rupe unitatea poemului și lasă textul deschis. Emoția nu pătrunde printr-un astfel de spațiu. Mai grav, natura cîntată de dumneavoastră e stilizată pînă la caricatură. Parcă n-ați fi privit niciodată cu adevărat un copac, un fir de iarbă sau o ploaie de vară peste semănături. Un singur vers: „Cad pescărușii în sabia-nserării" începe să spună ceva.

Dumitru Ionel, Mizil. În întregul nojan de „versuri" nu am aflat nici un fior poetic. Declarații, afirmații, negații, ofuri. Reproducem: „Întoarce-te-napoi la mine / și iartă-mă de ți-am greșit / că viața mea fără de tine / este mai mult nimic". Adică nimicul absolut. Chiar nu vă puteți detașa de ceea ce scrieți pentru a judeca rezultatul cu o mai dreaptă măsură? Trei sferturi din plicurile pe care le primim, în special de la tineri, conțin astfel de compuneri fără nici o valoare, necum noutate. O lipsă evidentă de cultură în general și de cultură poetică în special, o permanentă și acută neglijență în exprimare, precum și un suveran dispreț față de gramatică, caracterizează această sub producție literară, căreia, e bine să se știe, nu-i vom mai acorda nici un fel de atenție.

Gh. Niculescu, Uricani. „Este prima ușă / La care bat. / Dacă nu-mi deschizi / spune-mi, te rog, / cum trebuie să bat / La alte uși?" Bateți ca și pînă acum, dar cu altfel de texte.

Alina Severin, Buzău. Reținem: „Zumzete de umbre / umbre chinezești de litere. / Le vei asculta, cîntate / pe anticul flaut, / atîrnate mereu / de aripa fluturelui invizibil". Din motive lesne de înțeles, nu vă putem spune în ce limbaj este programat computerul nostru.

Gabriel Voinea, Drobeta-Turnu Severin. Semne palide pe care le ștergeți repede, scufundîndu-le în ecouri de romanțe false.

Xyzt, Reșița. Dincolo de numele pe care-l purtați (aveți dreptul la tot alfabetul), computerul n-a reținut nimic.

Pompiliu Comșa, Tulcea. Printre multe locuri comune (**Gest, Declarație, Calendar de inimă, Risul meu**), crîmpeie frumoase (**Vioara ucisă**) și un poem aproape rotund (**Scrisoare tinerei generații**), asupra căruia merită să reveniți, adăugîndu-i altele de aceeași calitate și, am prefera, din același univers al apelor.

Aldea Sorin, București. Fiți binevenit. Intenția mărturisită e motivată și e bine s-o concretizați, indiferent de șansă. Personal, nu sîntem adeptul modalității poetice folosite de dumneavoastră, dar nu-i vom nega legitimitatea. Vă reproducem trei dintre poemele trimise.

Fana Lian, București. În toate blocurile de marmură doarme o statuie. Dumneavoastră, cel puțin pînă acum, vă aproprieți de ele, dar nu reușiți să le scoateți în lumină. Sunete prea puțin articulate ca să se poată numi muzică. Mai aveți mult de muncă și veți avea nevoie de multă răbdare și stăruință. Fluturii care „duelează la fiecare răscruce de „cîntec" încep să dea semne de reușită.

Andrei Vreimir, Făgăraș. Continuați de la **Cîntec de copac** în sus. Și reveniți numai cînd considerați că ați realizat acest lucru.

Sergiu Sultan. Dacă v-ați lua mai mult în serios și v-ați respecta propriile poeme, nu ați lovi cu barda, mai ales în în final. Apreciem **Sonetul**, desăvîrșit în construcție, mai puțin în idee și limbaj. Limbaj care ne amintește ușor de Philippide (vezi **Balada vechii speluncii**), nu și de înălțimea sa estetică, inegalabil în acest univers. Lirismul geometric e incomplet: mai există rombul, pătratul, cercul, sfera, etc. Cu astfel de obiecte poezia se obține foarte rar.

Frățilă Rodica Lorena, Slobozia. Transcriem cu fidelitate: „Ce, n-ai știut? / că mie tot nu mi-a trecut / ziua de ieri? / Și-aș vrea să plîng cu ochiul drept. / Ce, nu știai ce fac? / Aștept". De asemeni: „Plouă prea clar / plouă murdar / sau poate că fereastra mea / e de un an în-are perdea / e vinovată". Așteptați în continuare. Încercați să plîngeți cu amîndoi ochii, și. Între timp, puneți și o perdea la fereastră. Nu ne mai trimiteți.

Mircea Stănescu, Craiova. „Și-am zis verde-un colț de munte / solzi de pește, flori mărunte. / Și-am zis verde-un val de mare / solzi de pește, flori de soare / (...) / Și-am zis verde și mai zic / pînă n-o mai fi nimic". Nu mai ziceți: chiar nu e nimic. Partea proastă e că atari gesticulații nu pot fi sancționate în nici un fel.

Sorin Bratoveanu, Galați. Reținem opinia despre „Dracula"; nu și textele dumneavoastră, unele mai izbutite, altele de-adreptul absurde: „Am mirosit / acest suris al / vidului / și am simțit / că strălucește / ca un sîn de / fecioară". Aproape că nu aveați motive să opiniați asupra poemului menționat, căci dumneavoastră violați pînă și natura simțurilor. Cu ce priviți dacă mirosiți cu ochii?

Mai trimiteți: Cantoreanu Dan, Botoșani; Iulia Cornea, Roman; Carmen Genția, Oradea; Radu Herjeu, București; Cristina Iutiș, Constanța; Gheorghe Adriana, Cujmir.

Deocamdată nu: Gabriela Ana Maria, Timișoara; Ion Pooa Simil, București; Reli Militaru, Slobozia; Eremia P. Ion, Bacău; Manole Victor, Tulcea.

Nu vă pierdeți timpul: Răgușilă Gabriel. Iacobescu: Tudorache Ionelia, Vernești; Botez Luminița Elena, Tîrgu Neamț.

DARIE NOVACEANU

Sincronism

În fine are și vanitatea o muzeu a ei.
Azi nu mă mai cred nemuritor
pe de-a întregul,
Sînt un trib ascuns în oraș
În colibele de la Nord dorm resemnări
lîngă riu stau iluzii nemediate.
Născut pe de-a întregul
cu amintirea pipăi albia,
destin siamez,
Nu sînt unic
ci singur.

Singurătate

Strînse la un loc așteaptă
toate fărîmele, din fiecare
zi
cîte două.
Au trecut 40 de zile.
Mai tîrziu
o să deschid fereastra
și lăsîndu-l liber îi voi
spune:
„Întoarce-te cu o ramură de sulfină".

Poluare

Balenele imperiului casnic se sinucid
Ploi acide chircesc sentimentele
Fabrica adaptării scoate fum de regrete
Secunda are o concentrație mortală
de lipsă de sens.

ALDEA SORIN

ar fi fost cu totul alt spectacol. Pariul temerar (în continuarea demersurilor lui Valeriu Moisescu și Al. Tocilescu) constă poate în a face să fuzioneze cele două direcții, să le spun așa, ale trupei de la Bulandra: pe de o parte trupa fantastică formată de Ciulei și Pintilie, care, în ultimii ani nu se mai manifestase în spectacole de echipă și, pe de altă parte, trupa tînără, alături de care, trebuie așezați și noii veniți în teatru. Această carte a omogenizării am jucat-o, cred, în ultimele două spectacole: **Dimineață pierdută** și **Uriașii munților**. Foarte incitantă este relația mea de creație cu unii actori speciali de aici. Caramitru, de pildă, socotit încă în aria tînără a colectivului (dar și un veritabil pilon al teatrului) este un actor deosebit, cu aptitudini de regizor, cu un anume fel de a aborda în repetiții punctul său de vedere. Lucrul în scenă cu el este un profit reciproc și apreciez probitatea cu care acceptă, adesea, o soluție chiar dacă are, în rezervă, alta. Mari speranțe mi-am pus în Mariana Buruiană. Actrițe de tipul ei se întîlnesc rar. Are ceva de Ifigenie, o anume fragilitate, ca o luminare care amenință necontenit să se stingă și care totuși rezistă cu mare tenacitate. Mi-am asumat riscul de a o distribui în **Uriașii munților**, într-un rol de „eroină" și nu de ingenuă, ca de obicei și cred că acest rol o ajută să treacă un prag în profesie. Se simte creșterea cu fiecare spectacol. Nu sînt la ora concluziilor, dar cred că un demers e important și prin intenții și prin ceea ce adună, nu numai prin rezultatele imediate. Aceste două spectacole sînt etape în munca mea viitoare în colectivul Teatrului Bulandra.

— În ultimii ani se poate bănui o opțiune a dumneavoastră către textul dramatic modern, contemporan chiar. Ați părăsit teritoriul teatrului istoric, clasic?

— Opțiunea a fost de fapt integrarea în repertoriul unui teatru — Teatrul Mic — axat în cea mai mare parte pe dramaturgia contemporană. În general, propunerile mele s-au conjugat cu propunerile teatrelor în care am lucrat și numai în măsura în care joncțiunea s-a produs s-au născut și spectacolele dorite de mine. Așadar nu poate fi vorba de un program al meu orientat doar către teatrul contemporan.

— Să înțeleg că păstrați undeva, în așteptarea joncțiunii, planuri din aria teatrului clasic și istoric?

— Poate că da. Mi-ar plăcea să montez **Vlaicu-Vodă**. Am o idee actuală despre această piesă. Mă ispitește apoi **Macbeth**, ca și **Regele Lear**. Mă interesează în primul rînd sondajul psihologic. Din Shakespeare n-am să selectez niciodată piesa istorică propriu-zisă întrucît nu mă pricep să fac să se miște în scenă armate în marș. Sînt mai degrabă cum e cu dragostea, cu existența, cu creația...

— De ce vă temeți cel mai mult?

— De scleroza creativității. De mortificarea spiritului întrucît dincolo de ceea ce fac ca regizor de teatru n-ar mai fi decît existență biologică. Cînd n-o să mai am idei, voi prefera să fac altă muncă, la fel de utilă. Secretar literar, bibliotecar, anticar, de pildă. Sau critic de teatru.

— Ce vă frămîntă cel mai acut?

— Mereu același lucru, aceeași veșnică perioadă de neștiință. Niciodată nu știu ce va urma, ce o să fac mai departe. Aștept ca întotdeauna o provocare din partea șansei mele, de care am avut, de altfel, parte pînă în acest moment. Cînd spun șansă, includ aici și nesansa, care te duce unde trebuie, ca o experiență necesară. De fiecare dată încerc să depășesc momentul de implicare, să mă detașez — ca să pot măsura ce a ieșit și... ca să pot aștepta ceea ce va urma în aceeași nesiguranță ca la început.

— Vă puteți imagina o pauză de teatru în viața dumneavoastră?

— Nu ne imaginăm decît ceea ce cunoaștem. Nu am cunoscut așa ceva nici măcar cînd am născut. Mi-am crescut copiii pe scenă, „din mers", fără sentimentul vreunui sacrificiu. Am și eu, ca toată lumea, obligații gospodărești, lecții de supravegheat, plus necazuri de familie și profesionale, mania scrisului, panica timpului insuficient pentru lectură. Toate astea nu-mi cer însă niciodată o pauză de teatru, pentru că teatrul înseamnă pentru mine singura formă de a Cunoaște și de a înțelege viața.

La Opera Română

● Cu Vasile Martinoiu în rolul titular, Silvia Voinea în Gilda și Ștefăniță Lascu în Ducele de Mantua, vineri 19 februarie, la ora 18, **Rigoletto**. Dirijează Constantin Petrovici.

● Simbătă 20 februarie (ora 18), **Nabucco** de Giuseppe Verdi. În distribuție: Nicolae Urdăreanu, Gabriel Năstase, Pompei Hărășteanu, Lucia Țibuleac, Veronica Gîrbu, Paul Basacopol, Nicolae Bratu, Cornelia Angelescu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Pentru cei mici, în matineul de duminică 21 februarie (ora 11) este programată opera compozitoarei Carmen Petra-Basacopol, **Inimă de copil**. Își dau concursul: Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu, Paul Basacopol și copiii din corul „Voces primavera". Dirijează Claudiu Negulescu.

● În conducerea muzicală a lui Cristian Brâncuși, dirijor la Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, duminică seara, la ora 18, **Lucia di Lammermoor** cu Silvia Voinea în rolul titular, Lucian Marinescu (Enrico), Ionel Voineag (Edgardo), Gabriel Năstase (Arturo), Alexandru Moisiuc (Raimondo), Lucia Becar (Alisa) și Nicolae Andreescu (Normanno).

● Cele două drame muzicale din verismul italian, **Cavalleria rusticana** (Onoare țărănească) de Mascagni și **Paiațe** de Leoncavallo sînt înscrise pe afișul zilei de marți 23 februarie (ora 18). În direcția muzicală a lui Carol Litvin vor interpreta: Ruxandra Vlad, Lucia Cicoară, Florin Farcaș, Nicolae Urdăreanu, Adina Iurașcu, Monica Teodorescu, Ludovic Spiess, Nicolae Urziceanu, Nicolae Bratu, Lucian Marinescu.

● Opera lui Jacques Offenbach, **Povestirile lui Hoffmann** are în distribuție pe Ionel Voineag, Silvia Voinea, Elvira Cîrje, Gerda Radler-Anca (debut în rolul Antonia), Mihaela Agachi, Pompei Hărășteanu ș.a. Dirijor: Lucian Anca. Miercuri 24 februarie, la ora 18.

● Veșnic gustata operă bufă a lui Rossini, **Bărbierul din Sevilla**, cu Vasile Martinoiu în Figaro, Daniela Vlădescu în Rosina, Florin Georgescu în Almaviva și Alexandru Moisiuc în Bartolo, joi 25 februarie. La pupitru: Constantin Petrovici.

Război total împotriva cariei

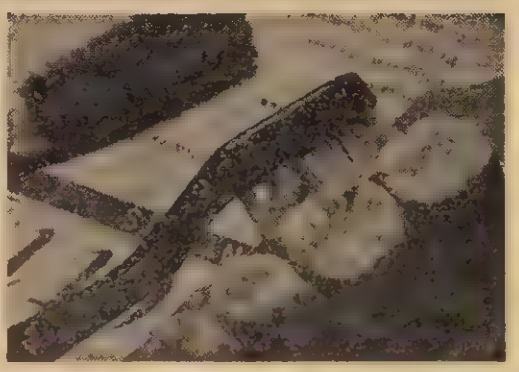

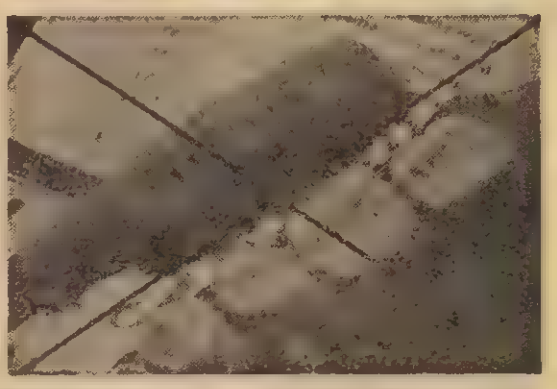

Cu păr alb și blindețe de bunic, cu naturalețe și glume de prieten mai mare, profesorul doctor docent Pătru Firu trece dintr-un cabinet într-altul al Clinicii de ortodonție și pedotonție pediatrică și rezolvă cu mîini ușoare ca o mîngîiere necazurile pricinuite copiilor de niște dinți pe care nu i-au îngrijit tocmai cum trebuia. Dacă atunci cînd s-au așezat pe scaunul înclinat, puștilor le zvîcnea inima sub filfîirea de aripă a fricii, acum ei stau cuminți căci s-au convins că lasă durerea ce-i chinuise la „nenea doctoru". Promit că nu vor mai fi gurăcască la sfaturile privind modul cum să se spele pe dinți. Căci caria, acel afredel mic și viclean, adesea neglijat, ce poate aduce prejudicii grave organismului, dă, prin frecvența ei, bătăi mari de cap medicilor care au de luptat mult ca risul copilăriei să arate și niște dinți frumoși și sănătoși.

Pe biroul profesorului se află două scrisori purtînd ștampilele poștelor din Italia și R.F.G. Într-una din ele, doctorul Walter Josef, asistent la facultatea din München își exprimă dorința de a face o specializare aici, pe strada Negustori. În cealaltă, profesorul Pinni, directorul Institutului de chirurgie maxilo-facială din Milano îl invită pe Pătru Firu să țină cursuri specialiștilor italieni și îi propune să conducă doctoratul unuia din cei mai capabili colaboratori ai săi. De altfel, profesorul Firu a suit la catedrele facultăților din peste 13 țări, la Madrid, Lisabona, Bruxelles, Geneva, Cracovia, la Paris, chiar din 2 în 2 ani, și este abonat al marilor congrese medicale internaționale unde rapoartele și comunicările sale stîrnesc un viu interes. Tehnicile chirurgicale de transplant de os iliac de la mamă la mandibula copilului și de osteotomie a maxilarului cu disecția nervului și arterei dentare, unanim apreciate pe glob, poartă chiar numele de „metodele Firu". „În timpul conferințelor ce le-am ținut în Egipt, Siria, etc. am avut bucuria să revăd în sală pe mulți din cei 3 000 de medici arabi ce au studiat în România, unii ajunși conducători de clinici, și care mi-au cerut ca mesele rotunde să le facem în română, ne spune. Toți aplicau principiile ortodonției românești și erau foarte bine cotați". Sînt dovezi convingătoare ale recunoașterii valorii școlii românești de stomatologie în lume.

Dar pînă a ajunge la demonstrațiile de virtuozitate chirurgicală stomatologică ale artiștilor români ai bisturiului, să ne reîntoarcem la banala carie. Ea este cu siguranță cea mai răspîndită afecțiune pe glob, boala civilizației moderne care, din păcate, deține și titlul de campioană în bagatelizare, în neatenția ce i se acordă de om. Peste 90 la sută din populație face cunoștință cu ea, și ceea ce este trist, copiii sînt dintre clienții ei preferați și cu ecourile cele mai grave asupra stării generale de sănătate.

„Această boală distructivă începe cu smaltul, continuă cu dentina și afectează pulpa dentară, explică profesorul Pătru Firu. Netratată, infecția se dispersează în jurul dintelui, ia calea sîngelui conducînd la abcese, flegmoane, cu pericol de deces, precum și la afecțiuni grave reumatismale, cardiace, renale, endocrine. Copiii sînt cei mai expuși la aceste complicații care îi pot marca pe viață. Cauza principală a apariției cariei este igiena defectuoasă a cavității bucale în urma căreia rămîn resturi alimentare lipicioase, hrană și loc ideal de dezvoltare a microbilor streptococi. Acesteia i se adaugă o alimentație prea bogată în dulciuri și făinoase remanente pe dantură, precum și rezistența mică a smaltului la copii generată de concentrațiile mici ale fluorului. O să vă mirați aflînd că după numai 5 minute resturile alimentare își încep acțiunea distrugătoare. Dacă acestor neglijențe li se adaugă excesul acid sau alcalin al hranei, alternanțele bruște cald-rece, traumatismele și arsurile, sau înghesuirile, și deplasările dinților ca urmare a unor anomalii dento-maxilare netratate, atunci terenul acestei dinamite numite carie este favorabil. Numai tratamentul curativ, deși foarte important, nu reduce frecvența acestei afecțiuni, ci amînă doar pierderea dinților. De aceea strategia noastră este profilactico-preventivă, de a face toate eforturile pentru preîntîmpinarea apariției ei".

S-au creat cabinete stomatologice în grădinițe și școli, dispensare la orașe și sate, policlinici de profil, s-au înființat facultăți de stomatologie care formează medici stomatologi cu pregătire de medicină generală și de specialitate. S-a declarat un război total cariei. De peste 40 de ani, profesorul Pătru Firu este un pion activ din prima linie a acestei campanii. A înființat prima clinică, a făcut primele programe de învățămînt ale noilor facultăți și a fost decan la 35 de ani. Din 1974 a organizat simpozioane anuale cu participare internațională. Apreciind organizarea rețelei stomatologice pediatrice la noi și structura eficientă a învățămîntului de specialitate, Organizația Mondială a Sănătății a decis crearea unui centru O.M.S. de colaborare pentru sănătatea buco-dentară a copilului cu secții la București și Iași, unul din cele 10 existente în lume. Prin activitatea de tratamente și educație sanitară în masă a copiilor s-au obținut succese importante, cum ar fi eradicarea bolilor de inimă, renale, reumatismale generate de afecțiunile dentare, reducerea numărului de extracții, căci se știe că e o mare greșeală să scoți un dinte, chiar de lapte. Oricum mai sînt multe de făcut, în special în perimetrul familiei, unde atît copiii cît și părinții ce-i supraveghează trebuie să manifeste o responsabilitate maximă în păstrarea igienei buco-dentare. Aceasta este de fapt principala metodă de a scăpa de uriții și durerosul coșmar al cariei.

„Cînd, cum, cu ce vă spălați pe dinți" este titlul broșurii de popularizare a metodei corecte pusă la punct de profesorul Pătru Firu după cercetări pe encefalograf și teste ergonomice. Traiectoria periuței trebuie să fie verticală, măturînd dinții dinspre gingie spre vîrf prin mișcări de rotire a pumnului din încheietură. Pentru suprafața unde ei calcă unii pe alții, traseul este de dute-vino. Se aplică pentru molari separat și incisivi separat, de asemeni distinct pentru partea de sus și jos, pentru dreapta și stînga. În cei 7 timpi recomandați se acționează astfel asupra fiecărei arcade dentare în parte. Toate mișcările se fac de 10 ori, spălatul fiind obligatoriu după fiecare masă principală și în special seara înainte de culcare. Mișcările orizontale pe fețele exterioare sînt nu numai ineficace, dar și nocive, căci traumatizează gingia și o refluxează dezgolind dinții. Pare complicat, dar nu este așa, căci operația făcută corect și conștiincios ne scutește de vizitele la cabinetele de stomatologie. Admirăm pe masa de lucru a profesorului desenul făcut de o fetiță talentată și ingenioasă, oferit în dar celui care a tratat-o fără să simtă durerea. O Albă-ca-Zăpada în halat de stomatolog îi școlarizează pe cei 7 pitici care fiecare acționează periuța conform unei reprize din fluxul de mai sus.

„Am pus la punct și „utilajele" adecvate, ne spune profesorul Firu. Familia de periuțe Bobo are minerul octogonal pentru a înlesni mișcarea de rotație a mîinii și fire din nylon care nu colectează microbi, sînt rezistente, elastice și eficiente. Așezarea smocurilor pe 9 rînduri și 3 șiruri reprezintă arhitectura optimă a părții active. Atît ele cît și tipurile Cristal și Cleștar pentru tineri au stîrnit interes în străinătate. Din păcate, întreprinderea Viitorul Oradea nu le produce în cantități suficiente neprimind comenzi corespunzătoare. Firul de naylon Firdent produs de Miraj ajută și el la îndepărtarea resturilor de mîncare dintre dinți cînd periuța este nepulincioasă. Pasta recomandabilă este Elmex, care tot din lipsă de comenzi nu se găsește totdeauna în magazine. De asemenea, este esențială fluorizarea locală și generală care mărește rezistența la decalcifiere a smaltului și stopează dezvoltarea microbilor. Gelul cu care se badijonează dinții odată pe săptămînă, tinctura Elmex ce se aplică de două ori pe an tot în cabinete, apa de gură Perla pentru clătiri înainte de culcare, tabletele cu fluor Concaden ce se înghit zilnic și sucurile fluorurate de fructe realizează acest deziderat. Din păcate toate aceste produse concepute în clinica noastră se fabrică în cantități insuficiente și se găsesc sporadic în magazine. Explicația-numitor comun este neînțelegerea de către toți a importanței lor decisive care duce la lipsa contractelor și comenzilor corespunzătoare. În completare, trebuie să existe o alimentație bogată în fructe și legume crude, în special mere și morcovi, care spală dinții. Se impune să se combată și unele obiceiuri nocive ca respiratul pe gură, suptul degetelor, înghițitul cu limba între dinți. Sîntem în faza de experimentare a unei metode de sigilare cu un acrilat a fosetelor dentare, acele cavități din profilul dintelui care sînt locașe de reținție a alimentelor".

Profesorul ne arată o fotografie și o invitație de nuntă. Sînt niște amintiri care-i însoresc inima. O fată neglijase o carie în copilărie, pierduse dinții și ajunsese la o prognație mandibulară avansată care-i deformase armonia feței. Adolescenta suferea mocnit cînd se uita în oglindă. A fost operată de doctorul Firu. Au trecut anii și un fost coleg de școală care aproape nici n-a mai recunoscut-o, s-a îndrăgostit de ea. Din poză o mireasă fermecătoare rîde spre viață.

FLORIN CONDURĂȚEANU
Fotografii de PAUL AGARICI

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

„Umerii de uriași ai înaintașilor noștri"

Lucram adesea în aceeași sală II, de științe exacte, de la etaj, a Bibliotecii Academiei R.S.R., cu aproape de geam, el lîngă raftul cu cărți din dreapta. Nu o dată i-am cerut sfatul cînd mă loveam de o problemă neclară sau controversată. Mă lega de profesorul inginer George Șt. Andonie un crez comun, acela că istoria științei românești trebuie și merită să fie mai bine cunoscută, căci relevarea unor fapte și oameni de valoare din trecut prezintă o deosebită însemnătate pentru progresul științei și tehnicii actuale. Deși de vîrste diferite, ne angajasem în aceeași bătălie: el publicase, în 3 volume, la Editura Științifică, acea monumentală **Istorie a matematicii în România** (1965—1967), de mare erudiție, pentru care mulți străini ne invidiau, mie îmi apăruse, la aceeași editură, în colaborare cu profesorul Dinu Moroianu, cea dintîi istorie a invențiilor românești, intitulată **Focul viu. Pagini din istoria descoperirilor și invențiilor românești** (1963).

Îmi amintesc cum, într-un rînd, în lăcașul nostru de taină care era Biblioteca Academiei, mi-a citit un crîmpei din Cuvîntul înainte al unei alte opere capitale pe care o pregătea: **Istoria matematicilor aplicate clasice din România. Mecanică și astronomie** (apărută apoi la Editura Academiei, în 1971). Gîndul său era strîns legat de „bătălia" noastră: „În general, savanții nu se interesează prea mult de istoria științelor [...] ; tehnicienii nu se preocupă, în general, de istoria tehnicii, precizînd că progresele moderne sînt atît de mari în domeniul științelor tehnice, încît este inutil să cunoști sau să reții etapele realizărilor anterioare [...]). Dar este bine că se manifestă acest egocentrism? Dacă omul modern a reușit să vadă mai departe, aceasta se datorește faptului, cum spunea Newton, că ne-am urcat pe umerii de uriași ai înaintașilor noștri; numai de acolo putem privi mai departe. Fără fundamentele create de antecesori, creația ar fi imposibilă [...]. Ne bazăm, ne legăm, de moștenirea trecutului, pe care încercăm să-l întrecem, adăugînd noi descoperiri științifice...".

Aceste cuvinte mi s-au întipărit adînc în minte.

Sute și sute de oameni de știință, — matematicieni, mecanicieni, astronomi, ingineri, fizicieni —, unii dintre ei aproape uitați, și-au aflat biograful competent în George Șt. Andonie, în cele 90 de lucrări (din care 17 apărute în volume), rămase în urma sa, în baza datelor acumulate cu trudă la bibliotecI, în arhivele de stat, ca și în cele particulare, prin informațiile directe obținute de la cei studiați, sau de la discipolii și continuatorii lor, printr-o muncă de o dificultate pe care numai cei care a practicat-o o poate imagina.

A fost un erudit și datorită lui imaginea noastră despre trecutul nostru științific este, fără îndoială, mai bogată. A înfățișat întotdeauna nu numai pe savant, ci și pe om, chiar „cu un strop de poezie ca matematică a gîndirii", cum obișnuia atît de frumos să spună. A făcut-o chiar și în succinte volume de sinteză, cum e cel publicat cu prilejul celui de-al 16-lea Congres de istorie a științelor de la București din 1981, în lucrarea **Matematica. Mecanica. Astronomia**, publicată în colecția academică „Istoria științelor în România", cu atît mai mult în cărți de popularizare a științei, ca **Varia matematica**, unde nici umorul științific nu lipsește, uneori în forme cu totul neașteptate.

Cîteva cuvinte și despre viața acestui istoric de seamă al științei. S-a născut în comuna Corod, din fostul județ Tecuci (actualmente Galați) la 1/14 mai 1901, unde a urmat școala primară. Studiile secundare le-a efectuat la Liceul „August Treboniu Laurian" din Botoșani și Liceul „Vasile Alecsandri" din Galați. La 13 noiembrie 1925 a absolvit Secția de Mine a Școlii politehnice din București, devenind inginer.

După satisfacerea serviciului militar, a lucrat în industria petrolieră, inițial la Moreni, unde a îndrumat și o școală profesională. A mai activat ca inspector tehnic în cadrul salinelor statului, director general al Minelor în Ministerul Economiei Naționale, apoi în Ministerul Minelor și Ministerul Petrolului, în cadrul unor activități de cercetare și îndrumare, valorificîndu-și bogata experiență.

Încă de prin anul 1935 a început să acumuleze date și informații cu privire la tradiția noastră științifică, mai ales date bio-bibliografice despre matematicienii români din trecut, începînd cu primii noștri doctori în matematică și cu cei care au pus bazele învățămîntului matematic românesc.

În 1946 s-a prezentat la un concurs la Școala Politehnică din București, pentru ocuparea catedrei de Foraje și exploatare a petrolului; a reușit primul din cinci candidați și la 1 octombrie 1946 a fost numit profesor universitar de această specialitate. A participat la mai multe Congrese internaționale de istorie a științei, prezentînd comunicări de răsunet, privitoare la trecutul științelor matematice și construcțiilor în țara noastră. A fost membru în Comitetul de istorie și filosofie a științei al Academiei R.S.R., precum și în Comitetul internațional de istorie a matematicii (Toronto — New York).

La capătul unei vieți de 87 de ani, a mai lăsat o lucrare despre rolul femeilor în matematica mondială care sperăm să-și găsească editorul și un număr imens de fișe cuprind completări și precizări la biografiile de oameni de știință cuprinse în diferitele sale cărți, utilizate curent ca lucrări de referință.

Să încheiem aceste rînduri pe care i le închinăm cu caracterizarea pe care o dă George Șt. Andonie matematicianului: **„Matematicianul este, obișnuit, un sensitiv, un om căruia îi place să contemple seninătatea înălțimilor olimpice, sufletești sau fizice, el fiind, ca orice om, sensibil la frumusețile lumii, de la măreția universului pînă la frumusețea particulară a Capelei Sixtine".**

I. M. ȘTEFAN

Medicina zidurilor vechi

Am fost întrebați, și nu fără îndreptățită curiozitate, ce mai face inginerul Dinu Ștefan Moraru, cîndva, cu ani în urmă, prezent în mai multe reportaje apărute în revista noastră, aceasta fiind, de altfel, și prima publicație de mare tiraj care a ținut să facă publică activitatea acestui cercetător cunoscut în țară și străinătate pentru metodele sale consacrate protejării și conservării monumentelor. Dinu Moraru este autorul unui efect ce-i poartă numele, descoperirea îi aparține dar nu și denumirea sa. Aceasta i-a fost sugerată de către marele savant Henri Coandă, la fel cum, spre începutul acestui veac, inginerul Gustave Eiffel, luînd cunoștință de descoperirea marelui nostru compatriot, a găsit de cuviință să o boteze „Efectul Coandă".

Dinu Moraru — e locul să amintim cititorilor noștri — s-a născut la Giurgiu și a absolvit Facultatea de construcții din București. Pasiunea l-a îndemnat să abordeze încă din tinerețe domeniul consolidării, protejării și refacerii monumentelor istorice, bucurîndu-se de sprijinul unor colaboratori și dascăli de prestigiu, între care arhitectul Duiliu Marcu și profesorul Alexandru Gheorghiu. Devine în scurtă vreme nu numai un practician desăvîrșit, ci și autorul unor metode și tehnici originale, brevetate pe rînd în România, S.U.A., Marea Britanie, Belgia, R.F.G., Italia, Franța etc. Dar despre toate acestea, am vorbit pe larg în articolele precedente. Mai amintim totuși că în calitatea sa de expert UNESCO a fost invitat de guvernul bulgar pentru a participa la salvarea mormîntului trac de la Kazanlîk și a bisericii de la Boyana, iar în Ungaria, tot ca invitat, și-a dat concursul la salvarea monumentelor subterane de la Pecs.

Efectul ce-i poartă numele i-a adus însă cea mai mare faimă și recunoaștere internațională. În fapt este vorba de descoperirea unui fenomen fizic și pe această bază de folosire a transportului electroosmotic al apei. Electrozii tubulari negativi, introduși în zid pentru drenarea apei, sînt ventilați în regim laminar. Pe această cale se obține o uscare de două ori mai rapidă decît ventilația naturală sau în regim turbulent.

Merite deosebite revin inginerului Moraru și ca urmare a metodei sale de recuperare și conservare a frescelor și picturilor murale. Acest travaliu de mare migală l-a făcut să ajungă, între altele și la concluzii personale în legătură cu originea culorilor folosite de meșterii Evului Mediu românesc. Celebrul „albastru de Voroneț", considerat de marea majoritate a specialiștilor ca fiind de natură vegetală, este, în opinia interlocutorului nostru, alcătuit din mai multe culori obținute din pietre semiprețioase, succesiunea de nuanțe indicînd malahitul, malahitul în combinație cu azuritul, lazuritul și din nou amestecul acestuia cu malahitul.

Despre toate acestea am vorbit însă pe larg în suita de articole amintită mai sus. Dar de atunci au trecut mai bine de zece ani.

L-am întîlnit pe Dinu Moraru la INCERC, și tot în Laboratorul pentru combaterea umidității și consolidarea construcțiilor, aici unde, am înțeles curînd, a rămas, așa cum ni-l aminteam, același prizonier absolut al investigațiilor și soluțiilor novatoare, al lucrărilor de pionierat. Între timp, activitatea sa a fost onorată cu alte distincții și recunoașteri internaționale și, din nou, lista acestora este mult prea mare pentru a o putea include în cuprinsul relatării noastre. În 1983 este propus membru activ al Academiei de științe din New-York și, în același an, „Academician al națiunilor", titlu oferit de Centrul internațional de studii și cercetări al Națiunilor. Un an mai tîrziu devine membru al Academiei Bedriacensae cu titlul de „profesor academician" și este ales membru de onoare al Confederației internaționale a ordinului artiștilor. În sfîrșit, în 1984 i se înmînează **Premiul Cultural Mondial**, prima distincție oferită unui român de Centrul internațional de studii și cercetări al Națiunilor. Un an mai tîrziu devine membru al Academiei Bedriacensae cu titlul de „profesor academician" și este ales membru de onoare al Confederației internaționale a ordinului artiștilor. În sfîrșit, în 1984 i se înmînează **Premiul Cultural Mondial**, prima distincție oferită unui român de Centrul internațional de studii și cercetări al Națiunilor. Invențiile sale sînt din nou premiate în țară și peste hotare. Pentru merite în domeniul restaurării bunurilor culturale obține Medalia de aur a Academiei Italia, iar pentru lucrarea sa „Cupolă solară". Diploma de onoare a Expoziției internaționale „Energia 83" de la Montreux. La Bruxelles, în același an, i se conferă și Medalia de argint pentru „Spirală solară focalizată".

Iată deci că la 56 de ani, dar cu inima mereu tînără, Dinu Moraru continuă să-și conducă viața pe aceleași căi nebătute. Nimic altceva decît munca de laborator, nimic altceva în timpul liber decît muzica (1 000 discuri în sertarele bibliotecii sale) și lectura (6 000 volume stivuite într-o locuință în care activitatea pietonală este aproape exclusă). Știm : oamenii osîndiți de pasiuni dominante sînt, mulți dintre ei, niște originali. De, aceea, nu odată, contemporanii le-au luat în derîdere curiozitățile și le-au minimalizat meritele. Dar fără asemenea oameni, civilizația planetei ar fi făcut pași de melc.

Iată două exemple :

Acum cîțiva ani, Dinu Moraru s-a adresat serviciului de aprovizionare solicitînd o mie de mingi de ping-pong. Contabilul întreprinderii s-a interesat dacă nu cumva este vorba de o glumă sau de ceva mai grav. Dar inventatorul a demonstrat că are nevoie de aceste mini-sfere pentru a realiza structuri celulare, deci materiale cu goluri interioare, cu multiple domenii de aplicare : pentru termoizolarea construcțiilor, pentru protecția termică a construcțiilor prin reflectorizare, în realizarea de acoperiguri ușoare plane sau boltite. Ele mai pot fi folosite în construcții navale ca de exemplu : insule plutitoare, platforme de foraj marin, piste de aviație în mare, docuri flotante, batiscafuri și, călătorind pe volutele fanteziei, chiar orașe marine plutitoare.

O altă invenție de ultimă oră (brevet 82258, 14.VI 83) este așa numita „Apă hidrofobă", denumire șocantă deoarece apa nu poate fi inamica apei. În fapt este vorba de un mortar impregnat cu o soluție apoasă care împiedică pătrunderea apei în structurile de beton. Invenția a fost aplicată la mai multe blocuri din București și există de asemenea contracte de cercetare și aplicare cu întreprinderile județene de construcții Arad și Dolj. Un beneficiar interesat și activ s-a dovedit a fi ICRAL Giulești. Nu e greu de imaginat că prin extinderea metodei, igrasia va deveni o maladie învinsă. Să sperăm că va fi așa.

Soluțiile novatoare ale inventatorului Dinu Ștefan Moraru i-au impus pe plan mondial. Dar drumul său nu a fost mereu neted și nu întotdeauna s-a bucurat de aprecierea și solicitudinea unor colegi de breaslă. Cînd gîndirea îți se smulge din plasa rutinei, spunea un mare gînditor, poți fi sigur că, la început, vei fi neînțeles și frînat. Dar progresul este ireversibil prin legile adevărului.

LIVIU TIMBUS

Breviar științific

Electronica în halat alb

La Iași, studenții sînt inițiați tot mai mult în tainele logodnei dintre medicină și electronică. Cei de la politehnică au în orar disciplina de electronică medicală, după cum și mediciniștii audiază și ei un astfel de curs. Sub coordonarea prorectorului IMF-ului, profesor Ion Hăulică laboratorul de bioelectrometrie instruiește viitorii specialiști, recicleză cadrele medicale, face explorări funcționale dintre cele mai sofisticate, și, totodată, este și locul unde s-au pus la punct o serie de tehnici și aparaturi de virf în investigarea cu „mașinării" electronice a stării de sănătate. Din realizările șefului de lucrări Florin Topoliceanu și a inginerului Stelian Lozneanu, care adesea au avut alături și studenții în activitatea de inventică, citățm cîteva de o deosebită originalitate : o nouă metodă, care asociind ingenios termografia cu reografia, oferă un tablou complex al circulației periferice simultan în diverse zone prin indicarea temperaturii absolute și diferențiale a țesuturilor și puls-volumul relativ ; tensiooscilograful în ale cărui trasee corelate cu tensiunea arterială se poate citi starea „stofei" vasculare ; monitorizarea și controlul centralizat al debitelor de perfuzie în „reanimare" ; instalația ce tentează efectul vasodilatator al unor medicamente asupra coronarelor simultan în diverse porțiuni ale sistemului circulator ; adaptarea traductorului de cateterism cardiac și a aparatelor EKG pentru explorări ale tuburărilor de tranzit ale tubului digestiv și căilor urinare ; analiza fonocardiogramei pe calculator ; procedeul de evaluare a trecerii de la pragul aeral la anaerob în timpul antrenamentelor prin urmărirea descărcărilor potențialelor musculare etc.

Ce mai poate să facă Pagostenul

După ce a trecut prin furcile caudine ale verificărilor farmacologice ale prodecanului Ostin Mungiu și ale testelor clinice, preparatul Pagosten, realizat de colectivul de specialiști de la Spitalul Militar Iași condus de colonelul doctor Nicolae Oiță, și-a dovedit virtuți peste cele întrezărite inițial. Acest medicament acționează prin efectele lui energizante ca un regulator metabolic și un susținător de efort fizic și intelectual prelungit. El se poate folosi în stările de astenie, este un adjuvant util în hepatitele cronice și în curele de dezintoxicare alcoolică și, împreună cu terapia hormonală, are efecte benefice în tratarea mastopatiilor, mastodiniilor și mastozelor fibrochistice. Are eficiență în unele forme de obezitate hipertrofică și de hipertensiune arterială.

I.O.R. urcă în top!

La I.O.R., pe lîngă lentile, obiective fotografice și microscoape, adevărate prelungiri ale ochiului științei spre adîncurile materiei, a apărut un nou protagonist pentru distribuțiile filmelor. Indiferent de scenariile acestora, el va juca un rol principal și decisiv de la matinee și pînă la ultimul spectacol. Este vorba de recentul aparat de proiecție pentru filmele de 35 de milimetri. Care sînt calitățile noului produs ? Prin soluții constructive ingenioase, specialiștii de aici au reușit să-i reducă greutatea la jumătate și să înlocuiască aliajele pe bază de aluminiu, metal energointensiv, cu altele mai puțin scumpe. Totodată, s-au îmbunătățit și o serie de caracteristici funcționale. Fluxul luminos a crescut, s-a mărit durata de proiecție, rebobinarea se face tot pe acest aparat, nu pe un dispozitiv separat, iar senzorii speciali cu care este dotat comută automat aparaturile între ele. Performant și competitiv, noul aparat aduce un evident plus de calitate în vizionarea peliculelor.

Electrotehnica, C.T.C.-istă a semințelor

La Electrocontact — Botoșani, electrotehnica a fost invitată să-și spună părerea asupra însămînțării brazdei. Inginerii din întreprindere au conceput un utilaj complex care selecționează semințele active dintre cele inactive. Într-o înlănțuire tehnologică ingenioasă și originală, condensatorii, tranzistorii, potențiometrele „simt" în sămînță viitorul rod și fac o triere exigentă și eficace. Astfel, la arătură vor ajunge numai cele sănătoase, barîndu-se calea celor sterile care ocupau teren degeaba. Niște oameni inimoși și pricepuți au semănat cu folos idei tehnice, întinzînd o mînă de ajutor agriculturii.

FLORIN CONDURĂTEANU

PE URMELE VECHILOR CIVILIZAȚII

Fascinația antichității (2)

Elamul și civilizația elamită. În sud-vestul Iranului de azi. Capitala : Susa. Vecin cu civilizațiile Sumer și Akkad. Scrierea proto-elamită : din 3000 î.e.n. În nordul Susei era Guttum sau Guttium, țara guttilor (geților ?). Justiție organizată. „Pentru redactarea unui contract de căsătorie se cereau zece martori... Adoptarea poate fi reciprocă, astfel că doi oameni pot să se declare frați între ei... Unghia donatorului (de bunuri), echivalentă cu amprentele digitale de mai tîrziu". Scrierea elamită ieroglifică ; au renunțat la ea, preluînd din Sumer scrierea cuneiformă. Limba elamită : caucaziană (nici indoeuropeană, nici semitică).

Civilizația enigmatică de pe Valea Indusului și riscoalele sclavilor. Indienii — în antichitate cel mai numeros popor din lume — cum și par să redevină în cîteva decenii. Un continent — cît privește varietatea limbilor — în principal — indo-europene la nord-vest și dravidiene în sud. C. Daniel se îndoiește de baza științifică a celor ce susțin că indo-europenii ar fi descins în India din regiunea carpato-pontică. Civilizație autohtonă — pe Valea Indusului, la Mohendjo-Daro și Harappa din mileniul al III-lea î.e.n. Sate cu case în care se putea intra numai prin acoperiș, orașe mai vaste ca Roma sau cele din Sumer. Fiecare cetățean își avea sigiliul său propriu (ca azi în Japonia). Scrierea : „încă o enigmă pentru noi, cum enigmatic este și poporul care a locuit pe Valea Indusului, al cărui nume nu îl cunoaștem". C. Daniel formulează niște ipoteze (p. 122), cu sugestii interesante, păcat că nu a avut răgazul să le dezvolte.

Ne-a atras atenția subcapitolul IX. **Credințe și mituri**, unde (p. 125), vorbind despre reprezentările de pe sigilii, se fac referiri la **Tărtăria românească**. De la descoperirea în România a celor trei tăblițe de lut cu pictograme, multe probleme și false-probleme au ridicat pentru cei care se ocupă de istoria mondială a scrisului.

C. Daniel nu intră în amănunte și nici în dispute. Cum textul tipărit este confuz, ne-am folosit de manuscris (prin amabilitatea doamnei Daniel). Constatăm că **redacția a făcut modificări ce au ca rezultat minimalizarea, e drept stîngace, a primordialității pictogramelor de pe tăblițele de la Tărtăria** asupra pictogramelor din Valea Indusului și asupra celor proto-sumeriene și proto-elamite. Este, totuși, de așteptat să ajungem, fie și cu timpul, să acceptăm cu toții că cea mai veche scriere cunoscută în lume este cea de la Tărtăria (mileniul V î.e.n.), cu o mie de ani înaintea Sumerului). Savanți străini au explicat științific, inclusiv dovedind cu carbon 14, vechimea Tărtăriei. Mulți cercetători români au acceptat evidența. Evenimentul descoperirii din 1961 a părut senzațional la început. Primii care l-au putut cuprinde au fost cei care cunosc temeinic dimensiunile civilizației proto-dacice. Sarmizegetusa e la o fugă de cal de Tărtăria. Între pictogramele de pe tăblițele de la Tărtăria și calendarul din Sarmizegetusa este spațiul ce va fi mobilat cu tot mai convingătoare valori ale înaltei spiritualități autohtone.

Semnalăm din nou prezența acelor „munteni gutti, care locuiau dincolo de fluviul Eufrat, în Munții Zagros"și care au ajuns „să cucerească tot Imperiul Akkad" (p. 135).

C. Daniel lămurește în secțiunea următoare **Care au fost fiii lui Het ? Fază istorie** convingătoare din date fragile. Hitiții. Cel mai vechi oraș din lume, în Anatolia, acum opt mii de ani. Interesante, originale și originale și remarcabile aceste pagini — cum arată și Aurel-Dragoș Munteanu într-un Cuvînt înainte. Imperiul Hittit : 1800—1200 î.e.n.

Urmează : **Urartu și civilizația urartiană**, căci hitiții sînt cuceriți de o coaliție formată din traci, ahei, carieni, iliri, etrusci, sardini. Secolul VIII î.e.n., conflictele Urartu-Asiria. Invazia cimmerienilor — sec. VII î.e.n. — asociați cu populare tracice. Roata istoriei. Citățm: „De fapt, în decurs de mai puțin de un secol, marile imperii de pradă din Orientul de Mijloc, Asiria, Urartu și Babilonul își află sfîrșitul. În anul 612 î.e.n. este cucerită Ninive, capitala Asiriei, către anii 590 va înceta să existe și regatul Urartu, iar Babilonul va fi cucerit de perși lui Cirus I în anul 539 î.e.n.". Limba urartu-caucaziană. Armenii — urmași ai triburilor din statul Urartu. „Armenii, după Herodot, sînt coloniști și frigienilor, care erau traci veniți din Asia Mică". Scrierea hieroglifă — nedescifrată încă. Arta urartică și influența artei scite — „străină violenței, opresiunii și agresivității".

Cartea se încheie cu Palmyra, cetatea de la răscrucea drumurilor din deșert. Oraș-cetate în Siria. În deceniul 7 din secolul III e.n. stăpînea Siria, Asia Mică și o parte din Egipt. Legături bimilenare cu Dacia. Începuturile Palmyrei : ultimele secole ale mileniului III î.e.n ; durează pînă prin anii 270—280 ai noii ere ; deci 2 500 de ani. Centru arameic important. Limba imperiului persan. Numeroase opere ebraice erau redactate în arameică. C. Daniel trece fără să insiste — ar fi fost în situația să se autoaprecieze — peste manuscrisele de la Qumran (Marea Moartă). Aici savantul român este Specialistul însuși, pe plan mondial.

Cartea lui C. Daniel : o călătorie pe o altă planetă — căci într-un trecut fabulos —, atrăgătoare și instructivă. Ciceronele fericiților drumeți este însă cu gîndul mereu acasă. Cărările spre Dacia eternă îl readuc de peste tot în spațiul originar.

Cititorii ar fi fost mai fericiți dacă ar fi avut la îndemînă și **Cuvîntul introductiv** al autorului ce deschide manuscrisul, dar lipsește din carte (6 pagini dactilografiate). Merita a fi publicat — chiar dacă ar fi fost să aflăm doar că „în Europa **primul studiu științific despre o cultură orientală, cea otomană, a fost scris de un român în a doua jumătate a sec. al XV-lea.** Autorul acestei cărți este un tînăr care în anul 1438 este luat prizonier la asediul unei cetăți în Transilvania și rămîne în captivitatea otomană vreme de 20 de ani. Scăpînd din prizonierat, ajunge la Roma, unde între anii 1475 și 1481 scrie un tratat, despre obiceiurile și credințele turcilor otomani". Pseudonim : **Captivus septemoarirenses** sau **Anonymus transylvanus**. Călugărit — Frater Georgius. Marele turcolog german J. von Hommer spune : acesta este primul tratat scris despre turci. Tratatul românului s-a tipărit în 1509 ; edițiile următoare au fost prefațate de Martin Luther însuși, apoi de Erasmus. În fine.

Cartea lui C. Daniel — o reușită. Îți sporește tristețea că un savant de talia și probitatea sa, un savant de care istoria veche a românilor mai avea mulți ani nevoie, a plecat prea devreme dintre noi.

LIVIU PETRINA

Metroul e al nostru; îl folosim ca adevărați beneficiari?

Metroul de la prima mușcătură de pământ a fost în atenția tuturor prin noutatea și interesul stîrnit. L-am urmărit, alături de confrați, smulgîndu-i toate informațiile de interes colectiv, încît elementele construcției lui au ajuns... elemente de cultură generală.

De cîțiva ani, pe măsură ce tentaculele lui se ramifică, deschizîndu-se alte linii, întreprinderea de exploatare a metroului își face simțită prezența printr-o lume văzută de noi la pupitrul de comandă al vagoanelor. Cu ochii nedezlipiți de pe ceasul electronic mirîndu-ne că fiind un orar precis este deseori un joc al hazardului, dè fiecare dată rostim admirația pentru acest perfect mijloc de transport. Din păcate, unii dintre călători vor să-l coboare în ochii noștri, dar de fapt se răsfrîng asupra lor gesturile necivilizate de deteriorare a interioarelor, de zgîriatare a numelui pe interioare, pe scaune sau am văzut chiar urme de încălțăminte adidas pe vagoane.

La Depoul I.M.G.B. fac o călătorie în culisele magistralei a II-a. Traseul, în suprafață și subteran, este de 19,7 km, viteza maximă de deplasare a trenurilor de 50 km pe oră, timpul reglementar de oprire în stații 30 de secunde, cu excepția Pieței Unirii și Universității unde, datorită continuei aglomerații, graficul pentru staționare permite 1 minut. Distanța între I.M.G.B. II — Pipera se parcurge în 30 de minute.

În arătoasa hală, sub nivelul privirii, la cele 8 linii se muncește non-stop. Două linii au întrebuințări speciale, de maximă importanță : una este rezervată pentru reparațiile vagoanelor cu ridicarea lor de pe osii; cealaltă, pe care se află un strung, reface profilurile roților, fără demontareă lor. Ing. Ion Lucian Manu, șeful Depoului I.M.G.B., după 33 de ani neîntrerupți la calea ferată, este la fel de tînăr în aspirațiile profesionale.

— Potrivit „graficului" meu reportericesc vă propun să alegem ca punct de plecare ora 4.00. Începe ziua mecanicului de tren, s-o urmărim...

— Respect orarul dvs. pentru că oricum ajungem la aceeași oră, a doua zi. Programul nostru, în multe compartimente, este non-stop.

— Metroul funcționează doar de la 5 dimineața la 0,30 ?

— Închidem ușile în stații la mijlocul nopții și le redeschidem în zori. Se odihnesc vagoanele, dar munca ia o altă înfățișare, tot pentru siguranța călătoriei de a doua zi.

— Pătrundem și noi, călătorii, în intimitatea vieții dvs. ?

— Nopțile subteranului sînt albe. Dacă ceva nu este clar, întrebați-mă !

— Treptat. Deocamdată ați rămas dator cu explicații la punctul de pornire. E ora 4,00.

— Mecanicii s-au trezit. Ei au încheiat cursa de la miezul nopții și conform regulamentului sînt obligați să-și petreacă noaptea la „hotelul" nostru. Avem 10 dormitoare, fiecare cu două paturi confortabile, cu tot dichisul, așternut curat, pijama, perie de dinți, trusă personală.

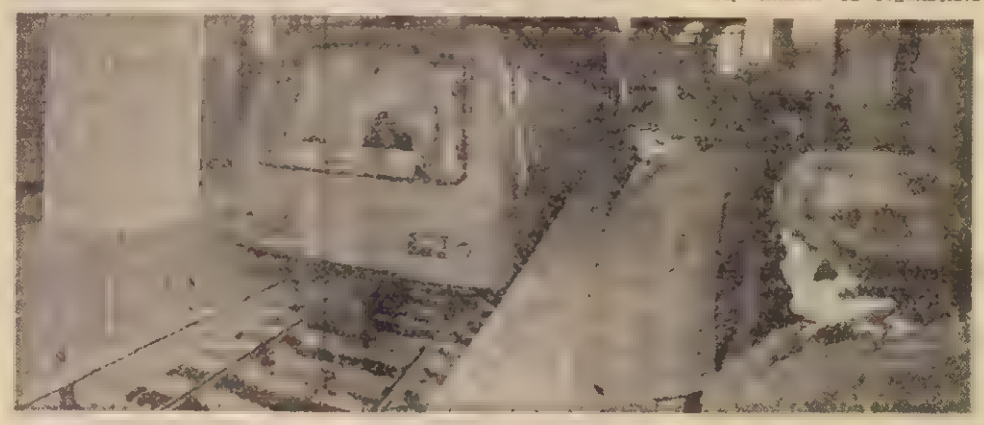

— Mi-am amintit că arhitectul depoului mi-a atras atenția asupra unui element esențial pentru psihic. Mecanicul, dimineața, trebuie să vadă soarele...

— Dormitoarele sînt la suprafață pentru a se înlătura sentimentul apăsător al claustrării. 7 ore mecanicul trece numai prin galerii iluminate artificial. Socotiți că o treime din viață el o petrece departe de trepidația străzii, a orașului, fără să vadă un copac sau o floare, ascultînd numai zgomotul roților de tren.

— De ce este trezit cu o oră înaintea programului ?

— Ziua de lucru a mecanicului începe la ora 4,00. În timp ce el s-a odihnit, alți 200 de tehniceni au lucrat noaptea, pentru că numai atunci este posibil să se scoată de sub tensiune linia a 3-a care alimentează trenul. După o noapte de muncă intensă ceii 200 părăsesc subteranul, numărați unul cîte unul, pentru ca absența unuia să nu ducă la un accident grav cînd se reia traficul. Ca să ne asigurăm cît mai deplin, din ambele capete Pipera-I.M.G.B., pornesc, la ora 4,00, trenurile de control. Pe măsură ce ele înaintează, cu viteză redusă, mecanicul și agentul însoțitor supraveghează linia, tunelele să nu rămînă ceva, chiar oameni. Se comunică prin radio dispeceratului, alt compartiment cu viață non-stop, cu formula consacrată : „nimic nu se opune rulării circulației trenurilor". Abia după această comunicare se permite comunicarea în cursă. Tot atunci se deschid și ușile de acces la stații. Este ora 5,00.

— Bună-dimineața, tovarășe Lucian Manu !... Ce deosebește munca unui mecanic al căilor ferate de unul al metroului ?

— Amîndoi trebuie să știe să conducă orice fel de tren.

— Aceasta e o asemănare...

— Dar, cum noi nu sîntem nici cale ferată, nici tramvai, încep diferențele impuse de manete speciale, de sistemul de semnalizare de la pupitrul de comandă. Monotonia drumului este însă elementul primordial cu care avem de luptat, și cărela îi ține piept bărbățește numai cine este perfect clădit fizic și psihic. Probele medicale sînt eliminatorii pentru un candidat la conducerea unui tren. Acum reluăm școala de mecanici pentru că pregătim deschiderea magistralei a III-a — Gara de Nord, Piața Victoriei, Drumul Taberei.

— Sînt însă și niște avantaje. Mersul trenului nu este influențat sau împiedicat de starea vremii, sînt eliminate capcanele circulației.

— Indiscutabil...

— V-am întins o cursă. Atunci de ce întîrzie? Sperăm ca metroul să funcționeze cu exactitatea ceasornicului. Nu demult, lumea a așteptat în stație 20 de minute. Ceasul electronic nu marchează decît 10 minute. Pare o joacă de-a v-ați ascunselea cu credibilitatea noastră.

— Ne cerem scuze, dar n-am prevăzut asemenea evenimente nedorite. Ceasul electronic are comanda program pînă la 10 minute, maximum de așteptare calculat de noi. Posibilitățile viitoare ne conduc către un timp sub 3 minute. Deocamdată, stațiile cele mai aglomerate sînt între Piața Sudului și Piața Victoriei. Diminețile încărcătura maximă este pe linia I, care duce călători către servicii, iar la înapoiere linia a II-a este solicitată, încît suplimentăm ramele în funcție de aceste direcții. De multe ori publicul călător este neînțelegător și nu putem porni în cursă pentru că nu ne permite închiderea ușilor. Însoțitorul anunță, roagă, să se așteptă următorul tren, pentru că există o capacitate a fiecărui vagon. Se pierd secunde prețioase pe traseu, mărind așteptarea cu 3—1—5 minute. Se întîmplă, și ceea ce n-am fi crezut posibil, ca „inima", motorul trenului, să se oprească.

— Stop cardiac la metrou !

— La o folosință de numai 600 de km este de neacceptat un asemenea accident, pentru că sînt semnele clare ale unui lucru făcut de mîntuială, nici vorbă de calitatea superioară care se impune unui obiect de folosință îndelungată. Este un subiect de meditat pentru unii călători...

— Scuzați-mă, nu vă înțeleg deloc !

— Printre călători sînt mulți producători ai „inimii", livrată de Întreprinderea de mașini electrice București. De asemenea, „Electronica", „23 August", „E.M.I.", ale căror produse intră în componența vagoanelor de la Arad, întîrzie cu regularitate termenele de livrare. Atunci întîrziem și noi. Anul trecut, într-un contract de 25 de rame electrice am primit 17, cele 8 ar fi contribuit simțitor la reducerea timpilor de așteptare în stații. Acum, sînt în hala noastră cîteva garnituri nefolosibile pentru că le-am primit fără motoare.

— Ce gîndesc cei din Arad cu comanda îndeplinită pe trei sferturi ?

— Pentru noi, din punct de vedere al eficacității este ca și cînd n-am fi primit defel. Au sosit la noi pentru că în curtea din Arad este o aglomerare de vagoane fără elementele care impun mișcarea. Service-ul din București montează și asamblează motoarele pe aceste vagoane la noi în hale, ceea ce trebuia să se întîmple la Arad. Se ocupă locul, sîntem stînjeniți în reparații, service-ul își schimbă direcția de acțiune. Nu vreau să credeți că numai alții sînt responsabili de acele 20 de minute de întîrziere dar noi avem un mers al trenurilor, pe care l-am fi îmbunătățit, progresiv, dacă am fi fost ajutați de ceilalți parteneri, cu obligații la fel de precise și de neaminat.

— Care este capacitatea unui vagon ?

— 200 de călători.

— La orele de vîrf cred că ne subtiem într-atît încît încăpem pe puțin 300. Să ne închipuim, tovarășe Manu, că motorul, care a cedat după 600 km, ar fi fost în mers, între o stație și alta. Ce ar fi avut de făcut călătorii ?

— Vă mulțumesc pentru această întrebare necesară. Siguranța circulației este asigurată prin mii de precauțiuni, dar, dacă s-ar produce o asemenea defecțiune călătorii sînt în deplină siguranță. Primul gest al dispeceratului ar fi să ordone scoaterea tensiunii electrice de la șina a 3-a, apoi s-ar aprinde luminile în subteran, s-ar monta la fiecare vagon cele patru scări pentru coborîre, care se găsesc sub bănci. Nimeni nu trebuie să aibă vreo inițiativă. Toată lumea trebuie să aștepte și să urmeze sfaturile mecanicului și ale ajutorului său. Se va coborî, în liniște, și călătorii vor fi însoțiți pînă la prima stație.

— În linii generale, întreaga țară își imaginează, a și văzut cîteva ceva la televiziune, ce muncă eroică au depus constructorii pentru ca noi să traversăm un oraș ca Bucureștiul în numai 30 de minute.

— Vă menționez doar trei puncte speciale ca inventivitate de construcție, situate pe magistrala a II-a : subtraversarea Dîmboviței, subtraversarea Magistralei I, subtraversarea lacurilor din zona Herăstrău-Floreasca. Lupta cu apa freatică, care este o caracteristică a solului bucureștean, este o altă dovadă a soluțiilor tehnico-inginerești.

— Ca un beneficiar de zi cu zi al metroului, îngăduiți-mi cîteva sugestii...

— Cu mare plăcere, vă invităm pe dv. și pe toți călătorii noștri să-și exprime părerile care pot perfecționa sistemul nostru de funcționare.

— Cred că ar trebui să se afișeze în toate stațiile sosirile, așa cum e scris în mersul trenurilor. Între orele : 5—6 (8 minute) ; între 6—8 (6 minute) ; între 8—12 (8 minute) ; între 12—19 (6 minute) ; între 19—21 (8 minute) ; între 21—24 (10 minute).

— Se lucrează la aceste grafice, care vor trebui schimbate, sperăm noi, după un scurt timp pentru că vom îmbunătăți orarul.

— Ar fi bine să se extindă inițiativa magistralei I, care își delectează călătorii cu muzică de bună calitate, creînd minute de destindere. Acolo, din plăcere, lăsăm să treacă trenul, așteptîndu-l pe următorul. Și dacă este posibil, ar fi util abonamentul, pentru a nu mai fi siliți, de cîteva ori pe zi, de mărunțișul pentru intrare. Și o ultimă observație, care nu vă privește, pentru că nu intră în activitatea sectorului dv., curățenia. Zeci de mii de oameni traversează holurile, stațiile, scările, e o muncă uriașă să se păstreze lucrul mozaicurilor. Dar orice gospodină, dacă vrea să-i strălucească mobila o șterge de două ori într-o zi. Vă mulțumesc, tovarășe Manu, pentru răbdarea dv. în această „călătorie", iscată de întrebări care nu sînt doar ale mele.

CARMEN DUMITRESCU

Necuviință

Cui nu i s-a întîmplat să roșească pentru necuviința cuiva ? Întrebarea v-o pune un Stan-pățitul, acela fiind subsemnatul care am trecut printr-o asemenea stare văzînd aruncată laolaltă cu gunoiul menajer, lîngă un container destinat mai multor blocuri de locuințe, niște pîine care ar fi putut sătura cel puțin un copil.

— Mare lucru, niște pîine aruncată ! ar putea îngăima unii. Și totuși.. Să se confunde pîinea, fie ea și întărită, învechită (!) cu gunoiul menajer ?!

ȘTEFAN N. NEAGU

Note

Țeava discordiei

Lui Dan Bărbulescu din Aleea Furorului Nr. 6, Bloc Y3A, Scara I, apartamentul 5 i s-a spart o țeavă din baie. Țeava nu era la vedere, ci undeva în perete. A început întîi să curgă la vecinul de jos, care a sesizat defecțiunea. Dan Bărbulescu s-a adresat imediat ICRAL — Sector gospodărie locativă Nr. 7 din bulevardul I.B. Tito pentru a solicita o intervenție de specialitate în vederea descoperirii cauzelor infiltrației și remedierii defecțiunii. A fost anunțat să stea acasă pentru că va veni cineva. Acel cineva n-a venit. Vecinul de jos, reclamă cu insistență defecțiunea. După două zile Dan Bărbulescu se mai învoiește o dată de la serviciu și merge din nou la SGL 7, unde vorbește cu șeful acestuia pentru a repartiza un instalator. Cînd aude că este vorba de blocul Y3A, șeful centrului refuză să trimeată instalator pe motiv că asociația de locatari a refuzat să plătească suma de aproximativ 6 200 lei, contravaloarea unor lucrări efectuate în luna noiembrie la subsolul uneia din aripile blocului — înlocuirea și repararea unor robineți de trecere. Tovarășul Bărbulescu roagă pe administratorul blocului, tovarășul Alecu Olaru să-l însoțească la centru pentru a limpezi lucrurile. Merg. Administratorul blocului dă scris că în 48 de ore va plăti suma datorată. Inginerul Săndulescu la deci în considerare reclamația și repartizează un instalator la lucrare. La ora 13, instalatorul se prezintă la apartament, sparge peretele, constată că fisura este undeva în perete și pleacă spunînd că va reveni pentru remediere. L-a rugat pe tovarășul Bărbulescu, subinginer la Fabrica de pompe, să spargă dinsul în continuare pînă găsește fisura, promițîndu-i că va reveni peste două zile să repare țeava. N-a venit.

Între timp, președintele asociației și administratorul blocului, Nicolae Deușan și ceilalți Alecu Olaru, sfătuindu-se și cu alți membri ai comitetului, au citit legea 5.1973 și HCM 860.1973 și au ajuns la concluzia că repararea intră în sarcina proprietarului, subsolul tehnic nefiind parte comună, nefiind luat în primire de către asociație.

Au hotărît deci să plătească doar dacă li se argumentează obligația de a plăti cu o dispoziție mai nouă, care să anuleze legea și HCM în vigoare.

Diferendul nu s-a soluționat, apostila șefului centrului pe cererea asociației nefiind considerată de aceasta în măsură să schimbe dispoziții în vigoare.

Din proprie inițiativă sau din dispoziția unuia, instalatorul n-a mai venit.

La mijloc se află familia Bărbulescu sau mai corect spus familia Ragamentu, care locuiește sub apartamentul cu pricina și unde au loc infiltrațiile. Ele au fost oprite pentru un timp oarecare pentru că lucrînd la pompe tovarășul Bărbulescu s-a priceput să bandajeze țeava și să remedieze provizoriu defecțiunea.

Pretenția conducerii asociației locatarilor este modestă, să li se arate temeiul în care trebuie să plătească. Trebuie doar să răspundă în fața locatarilor de felul cum cheltuie banii acestora. Această lege sau dispoziție, nu știu despre ce e vorba, nu le-a fost arătată.

Dan Bărbulescu, cel care ne-a sesizat situația, așteaptă să se ia o hotărîre. E dispus să plătească, dar nu are de și nu știe cui. Ar fi chemat un instalator oarecare, ne spune, dar dacă se sparge țeava și se produce o inundație, cine plătește paguba ? A plătit chiria, e cu întreținerea la zi, este adică un om cît se poate de corect și se așteaptă să fie tratat cu aceeași corectitudine. Modul cum este tratat seamănă mai degrabă a represalii.

OPREA GEORGESCU

De la un cîntar la altul

Nestatornică mai este moda, însă noi tocmai de aceea o iubim, că nu stă impietrită, osificată, mumificată, croită o dată pentru totdeauna, ci ne oferă tot timpul noutăți și surprize. Să luăm, de pildă, zidirea corpului omenesc. Pînă mai ieri se considera că o conformație rotofeie, plinuță e un semn de sănătate excelentă și de prosperitate. Astăzi e invers. Se susține că bolile de inimă, de ficat, de plămîni, de rinichi, de nervi, de oase, de mușchi și toate relele posibile vin din kilogramele în plus pe care le are omul în constituția sa. De aceea, în convorbiri directe, de la om la om, în presă, la radio, la televiziune, în manuale, broșuri și tratate, medici și alte persoane binevoitoare ne sfătuiesc ca în loc să mîncăm în nestire, să facem totul pentru a slăbi cît mai mult. Deci, nu unt, nu costiță, nu jambon, nu șuncă, nu pastramă ,nu friptură, nu sarmale, nu pîine, nu cozonac, nu vin, nu cafea, nu zahăr, nu ciocolată și multe alte nu-uri. Omul va mînca spanac, varză, dovlecei, toate acestea fierte fără sare, brînză degresată, degresată, dezodorizată și decolorată, lapte smîntînit și mămăligă fără sare, totul udat bine cu o ceașcă plină ochi de ceai de coada șoricelului.

Ancheta Flacăra

Nu știți cumva un zugrav?

Curse de plăcere

Între alții, în București, sînt foarte căutați zugravii. Au apărut, în ultima vreme, o mulțime în afara celor care lucrează la unitățile de stat și cooperatiste, există cîțiva autorizați — trei, de pildă, în sectorul 1 și doar unul în sectorul 3 —, dar imensa majoritate o constituie cei ce fac, neautorizat, lucrări particulare. Ei stau pitiți în umbra unor relații care fug de lumină, de lege. Omul care caută neapărat și grăbit un zugrav sfîrșește, nu o dată, prin a fi speculat sau angrenat într-un mecanism incorect, iar plata scoasă de la el rămîne, nediminuată de impozitul cuvenit statului, în buzunarul meșterului de ocazie. Pentru a-și zugrăvi apartamentul, solicitantul nu-i cere certificat de calificare și, prea adesea, nici autorizație. Beneficiarul nu știe uneori nici numele întreg al zugravului, ori **nu și-l amintește** (depinde cine întreabă). Puține lucruri pot să-i asemene pe acești rafinați maeștri ai unei înșelătorii grosiere ca abilitatea de a-și păstra în permanență un ascendent asupra clientului: **ei, meșterul,** este cel solicitat, este foarte ocupat, acceptă tîrgul doar ca pe un favor făcut celui ce plătește, ei are întotdeauna clienți pe care-i amînă pentru aceasta, poate aduce cele mai bune materiale, desigur, dacă are de-a face cu un om care știe să aprecieze un serviciu, o culoare care se găsește greu, în fine, **ei, meșterul,** ține în orice clipă frînele și biciul în această cursă de plăcere. Clientul trebuie să fie încîntat, pe postul său de bidiviu, plesnit din cînd în cînd cu biciușca unor întîmplări pățite de alții, care au neglijat ceva. Totul pentru a-l face să se înduioșeze omului mereu aceeași idee a dependenței bucuriei lui finale, de docilitatea și mîna largă cu care își tratează binefăcătorul. Beneficiarul acceptă, pe nesimțite, o postură de individ obligat celuilalt, încît să se simtă dator să evite orice i-ar displace sau l-ar nemulțumi pe meșterul care la mii, chiar zeci de mii de lei pentru zugrăvitul unui apartament. Unii nu au nici o îndoială asupra faptului că materialele aduse de meșter au fost furate. Acceptă un avantaj de acest gen pe care-l apără ascunzînd adevărul. Cum să crezi că acel care se închid bine în casă cu taina lor cu tot nu au ceva de ascuns?

De aici — dificultatea depistării faptelor. Care însă nu trebuie exagerată: n-ar folosi decît celor incorecți. Și, de altfel, înfruntînd toate aceste impedimente în documentare, sîntem în măsură să probăm, în cele ce urmează, că nu este imposibil să se descurce țițele unor urzeli atît de încurcate. După cum se va vedea, nu este de loc vorba de persoane intangibile, așa cum ne sugera cineva într-un caz, cu acrul că ne dă un sfat înțelept, nici nu este lezat, ci, dimpotrivă, întărit prestigiul unei întreprinderi prin despărțirea fermă a celor incorecți de majoritatea muncitorilor cinstiți: ține de sănătatea morală a colectivității lupta cu orice fel de înșelătorie; în fine, nu vine decît din arsenalul celor lipsiți de scrupule orice încercare de a determina ocolirea, diminuarea importanței faptelor „nevăzute". De două ori, pe parcursul documentării, semnatarul acestor rînduri a fost pus la încercare cu asemenea mijloace, dar să nu anticipăm.

O afirmație repetată

Vasile Vlăduță, directorul I.C.R.A.L. „Colentina": „Particulari sînt mulți, dar cine-l știe?! N-avem o evidență a lor. (?!? n.n.). Materialele le fură mulți de la stat și le vînd clienților sau le spun că le lucrează mai ieftin". Vasile Mic, șeful serviciului impozite și taxe de la Circumscripția financiară a sectorului 1: „Nu nevăzuți, că știțu oameni îi văd și lucrează mînă-n mînă cu ei. Sînt clandestini, nu nevăzuți! E plin Bucureștiul de meșteri care lucrează clandestin". Corneliu Moncea, șeful S.G.L. 3 al I.C.R.A.L. „Pajura": „Zugravii particulari? Au împînzit Bucureștiul!". Done Bălan, șeful serviciului impozite și taxe de la circumscripția financiară a sectorului 3: „Sînt mulți asemenea evazioniști".

Nimeni nu se îndoiește că numărul acestora a crescut, dar nimeni nu știe cine sînt. În calea depistării lor se ridică o mare diversitate de piedici. Unele decurgînd chiar din blînda indiferență cu care nu puțini zic: „Păi, chiar între vecini să controlez?" Sau: „În sector la mine?" (Deși nici n-a cumpărat, nici n-a moștenit și, de fapt, nici nu-l doare capul pentru cît este de curată cămașa acelui sector al lui).

N-avem ce le face

Cine să-și închipuie că I.C.R.A.L.-urile ar putea avea o evidență cu cei pe care „nu-i prinde nimeni"? Aparența sfidă cu care tovarășul director mărturisea autocritic precum că nu are o asemenea evidență nu este decît unul din nenumăratele amănunte sau mici secrete cu care diverși binevoitori vor să te conducă la concluzia fără bătaie de cap că n-ar fi nimic de făcut, că, în fond, sînt atîtea alte probleme **mari** ale lumii de care ai face mai bine dacă te-ai interesa. (Cînd nu se ajunge chiar la bătrînească seninătate de circiumă din: „Ce, parcă o să schimbi dumneata lumea?") Zugravii? Un fleac!, par ei să spună. Și, apoi, nici nu poți să le dai de urmă. Pierdere de vreme! Apoi, ce? Ei fură banii clientului? Îi dă omul singur. Ba mai și insistă să i se facă hatirul. Că uneori este doar un hatîr imaginar, poate. Dar, de multe ori clientul iese și el în cîștig. De aceea nici nu suflă o vorbă. (Iarăși aluzie la **inatrabilele** furturi de materiale.) Zugravilor, oricum, „n-avem ce le face"!

„Particularii lucrează, de regulă, cu materialele lor, pe care, de fapt, nu le cumpără, le fură. Cei încadrați ca zugravi le fac nevăzute chiar de la unitățile de unde își ridică retribuția și unde nici nu-și respectă programul fiindcă dau fuga să-și facă lucrările particulare", ne spune tovarășul Corneliu Moncea. Nu, la umtatea dinsului nu se întîmplă asemenea lucruri. Aici zugravii sînt corecți, sau cel puțin așa declară șeful. Ce-i de făcut cu aceia care lucrează clandestin? „Numai circumscripțiile financiare au competența de a interveni!", ne asigură interlocutorul. Deși continuă absolut trăsnitor: „E drept că eu am o autorizație de control. **Răspund de toate lucrările neautorizate** (s.n.). Dar eu pot doar sesiza circumscripția financiară. Pentru asta însă trebuie să-i prinzi. Cine-i prinde?! De, fapt, acum, iarna, lucrează mai puțini. Cum ies ghioceii, ies și ei. Și zugravii, și faianțarii, și alții". Deci, ar trebui prinși, însă nimeni nu-i prinde. Variantă modernă, stilizată a jocului „De-a baba oarba"? Tovarășul Moncea chiar ne spune o poveste apropo interesantă. „Am auzit că sînt niște particulari prin zona noastră care lucrează în contul unei bătrîne octogenare autorizată ca zugrav. Dar nimeni nu știe cum o cheamă și nici nu le-am dat de urmă". În cazul acesta ar trebui să admitem că buba nu e baba.

Dar ce fel de autorizație va fi fiind aceea despre care vorbește el și la ce îi va fi folosind este greu de înțeles. Vă rugăm să revitiți cuvintele sale în legătură cu ea.

„Cel ce zugrăvește sau a zugrăvit cu particular nu te primește în casă. N-avem cum să-i depistăm", ne spune și tovarășul Grigore Tudor, directorul Administrației financiare. Deci nimic de făcut. Să ne gîndim.

Factori favorizanți

Între lucrurile care îl conduc pe cetățean spre zugravul particular sînt și dificultatea de a-și procura singur materialele, și informarea incorectă asupra condițiilor în care se lucrează la stat, ca și calitatea și durata lucrărilor făcute, de pildă, de I.C.R.A.L. Desigur, nu numai acestea. Este însă limpede ca lumina zilei că, dacă unitățile specializate ar răspunde cu promptitudine solicitărilor, dacă ar asigura lucrări de cea mai bună calitate, fără tergiversări și fără tracasarea clientului, atunci el ar avea de ce să prefere să-și zugrăvească **în aceste condiții** în care i se și garantează lucrarea. Mai ales că particularii nu cer cu obstinație mai puțin. În toate cazurile, după cum se va vedea. Or, efectul pe dos arată că și în zona cauzei cineva pune carul înaintea boilor. Am întîlnit destule elemente care o ilustrează.

„Eu am opt zugravi în subordine și mai mulți nici nu sînt necesari, n-ar avea ce face". (Corneliu Moncea). „Avem vreo 400 de zugravi, la Cooperativa Constructorul, dar nu sînt solicitări la care să lucreze cît ar putea ei. (Președintele Nicolae Bușa). Oare de bine, de repede cum lucrează; de frumos cum se poartă îi evită cetățenii și umblă ei, așa bezmetici, să găsească niște particulari cărora să le dea cît vor cere și pe care să nu aibă nici cui îi reclama, la nevoie? Nu pare de crezut. Ar fi de mirare. Și totuși **acolo unde ar trebui** nimeni nu se mire, nu-și bate capul și pare a nu pricepe nimic. Cu înverșunare — nimic! Cu candoare — uneori prost mimată — oameni în aparență serioși joacă rolul babei oarbe din șaga cu dinsa legată la ochi. Dar proliferarea nevăzuților pe care îi vede atîta lume — în afara celor care ar trebui să-i vadă — este favorizată de încă multe obiceiuri, scăpări, deficiențe, de iluzia unor raționamente economice care, în realitate, păgubesc statul de sume mult mai mari decît economiile pe care le poate produce o idee foarte bună, dar aplicată într-un loc impropriu, berbecește, sau ca nuca în perete.

Ni s-a vorbit despre faptul că lucrătorii administrației financiare îi iau ca din oală pe neautorizații care încheie convenții cu asociațiile de locatari și pentru care acestea plătesc impozite. Dar aceasta mai mult se spune decît se face. Ar trebui controlate sistematic toate asociațiile. Ceea ce este imposibil să facă 83 de inspectori cîți are administrația financiară a municipiului, din moment ce — după cum preciza tovarășul director Grigore Tudor — controlul asociațiilor nu poate reprezenta mai mult de 1 la sută din volumul întregii activități pe care o are de prestat un inspector într-un an. Ceea ce înseamnă că, dacă ar exista o sută de inspectori, s-ar putea considera că unul din ei face numai acest lucru. Dar sînt peste 7 700 de asociații. La 0,83... inspectori. Iar anul se încăpățînează să rămînă la 52 de săptămîni. Oricît de devreme s-ar trezi acești inspectori în fiecare dimineață, ziua rămîne cu îndărătnicie de 24 de ore, iar numărul săptămînilor nu crește. Controlul acesta nu poate fi decît o frînă **iluzorie** în calea evazioniștilor. O sută de inspectori, chiar fără să mai facă altceva, afectați exclusiv acestui scop adică și tot ar fi teribil de rentabil, numai **un sfert** dacă ar recupera din impozitul cuvenit anual statului, dar care rămîne în buzunarul zugravilor evazioniști. (Nu vrem însă să vă diminuăm curiozitatea pentru rîndurile care urmează.)

„Eu, dacă îi prind pe meșterii noștri că fac lucrări particulare, îi dau afară". Așa ne spune tovarășul Vasile Vlăduță. Scurt și cuprinzător. Numai că e bine să ne convingem de adevăr.

„Pe clandestini, cînd îi prindem, îi obligăm, uneori, să plătească impozit și pe doi ani retroactiv. Dar sînt mulți clandestini. De obicei, lucrători de la I.C.R.A.L.-uri și de pe șantierele de construcții. Să vă dau un exemplu. La blocul în care locuiesc eu, I.C.R.A.L.-ul a zugrăvit fațada. Cît credeți că a durat? Doi ani! Ei bine, în acești doi ani, dacă n-au făcut clandestin o sută de apartamente, n-au făcut nimic". (Vasile Mic).

Dar omul s-a jenat deși este șeful unui serviciu de impozite — să facă o verificare a faptelor. Fapte la care, într-un anumit fel, a asistat. Doi ani! Fapte de care, iată, nu se îndoiește. De ce s-a stîut? Păi, chiar la vecini... Deși mai avea și convingerea, cum ne spune, că acolo nu se fură numai din timpul retribuit de stat, ci și din materiale. O fi ea bună delicatețea, dar în asemenea împrejurări prea este în favoarea autorilor unor fapte la adresa cărora același delicat tună și fulgeră de față cu noi.

Alteori, unii par să-și aducă aminte de datoriile pe care le au. „Pe unul l-au depistat inspectorii noștri lucrînd acasă la un doctor. Dar zugravul a explicat că muncește gratuit, fiindcă a fost internat la acel doctor și s-a bucurat de îngrijiri deosebite, tot fără să-i dea bani". (Mihai Ulmeanu, șeful serviciului impozite și taxe pe Capitală).

Mai sînt și asociații de locatari care încheie cu acești meșteri nu sînt autorizați.

La S.G.L. 3 din I.C.R.A.L. „Colentina" ni s-a relatat că instalatorul Marian Moraru a fost reclamat, între alții, de Horia Șapcă (strada Luncoșaței nr. 1, blocul 54, sc. 1, ap. 2) pentru că i-a luat bani, în postură de particular, și nici nu i-a făcut reparația. Sunăm la ușa lui H.S. Deschide soția și ne spune din prag: „Șotul meu nu este acasă. N-avem nimic de reclamat! **(Deși nu pusesem această întrebare — n.n.).** Ni s-a reparat instalația, dar nu ne-a costat nici un ban. N-am plătit nimic, nici meșterului nici la I.C.R.A.L. Da, am și zugrăvit. Cu materialul nostru. Tot cei de la întreprindere au lucrat, dar nici pentru asta n-am plătit absolut nimic". Adăugăm că la întreprindere nu se știe nimic despre zugrăvitul de aici.

„După primirea apartamentului nr. 25, bl. 2 bis, sc. A, bulevardul Republicii nr. 65) l-am rezugrăvit. Asta spune totul: a trebuit să rezugrăvim. Nu mai știu cît am plătit. Au trecut aproape trei ani. Pe cont propriu. A durat destul. Veneau după program. Cînd terminau acolo. Zugravi de meserie, sigur". Pe aceeași scară, la apartamentul 31 ni s-a spus cu amabilitate: „Vorbiți mai bine cu alții. Noi ne-am zugrăvit pe cont propriu. De durat a durat poate un an. Nu ne-am grăbit. Aveam unde sta. Nu mai știu cît am plătit. Vorbiți mai bine cu alții".

(Va urma)

DORIN GHERGHINESCU

Note

O excepție?

În prima lună a acestui an, am întîlnit un om deosebit. Ședeam pe un scaun în troleibuzul 92, marți 19 ianuarie, dimineața. Mă gîndeam la problemele spre care mă îndreptam. O voce plăcută de femeie mi-a atras atenția. Îmi spunea simplu: bună ziua! Apoi m-a rugat să-i arăt legitimația de călătorie. Și la fel s-a adresat, pe rînd, tuturor călătorilor. Abia după ce am coborît, și eu și dînsa, la Universitate, mi-am revenit din buimăceală: niciodată nu mi se mai întîmplase așa ceva! Am ajuns-o din urmă și am rugat-o să-mi spună dacă adresarea cu bună ziua către călătorii din mijloacele de transport în comun este prevăzută în instrucțiunile de serviciu ale controlorilor I.T.B. S-a mirat de întrebare. „Nu trebuie neapărat să-ți spună șefii ierarhici cum să te porți. De la părinți știu că, atunci cînd mă adresez cuiva, trebuie să încep prin a spune bună ziua. Și nu mi se pare obositor c-o fac într-o zi chiar de sute de ori. Munca noastră este uneori puțin ingrată, dar ne putem îndeplini îndatoririle fără să facem rabat la comportare".

Se numește Mioara Coste, controlor cu nr. 9060 din grupa nr. 9 a Depoului Nițu Vasile. Deocamdată este o excepție.

REGHINA VÂRVICI

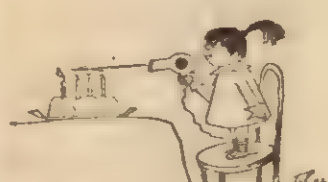

C. TOPAN

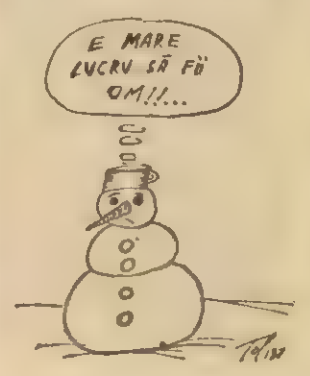

● Primul ministru al Turciei, Türgüt Ozal, a declarat la o conferință de presă ținută la Istambul că Marea Egee va trebui să devină pe viitor „o punte a păcii și cooperării" între țara sa și Grecia. El a arătat că împreună cu primul ministru al Greciei, Andreas Papandreu, a convenit, în cadrul convorbirilor desfășurate în orașul elvețian Davos, ca, prin realizarea unor pași concreți în direcția cooperării bilaterale în domeniile economiei, comerțului, întreprinderilor mixte, culturii și turismului, să se creeze o atmosferă de încredere reciprocă între cele două țări. Türgüt Ozal a relevat, de asemenea, că se va întîlni cu omologul său grec din nou în luna martie, la Bruxelles, și că are în vedere o vizită la Atena, în iunie a.c.

● Mauno Koivisto a fost reales în funcția de președinte al Finlandei pentru un nou mandat de șase ani. Pentru el au votat 189 de electori, dintr-un total de 301.

● Comisia Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S. pentru cercetarea suplimentară a materialelor privind represaliile din anii '30—'40 și de la începutul anilor '50 a ascultat o informare a președintelui Tribunalului Suprem al U.R.S.S. privind procesul intentat lui N. Buharin, A. Rikov, A. Rozengolț, M. Cernov, P. Bulanov, L. Levin, I. Kazakov, V. Maksimov-Dikovski, P. Kriucikov și H. Rakovski, care au fost trași la răspundere penală pentru apartenența la așa-zisul „bloc antisovietic trotkist de dreapta". Aceste persoane au fost condamnate de Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. în martie 1938, fiind acuzate că, din însărcinarea unor servicii de spionaj din state ostile Uniunii Sovietice, au organizat un grup conspirativ în scopul răsturnării orînduirii sociale și de stat din U.R.S.S., au desfășurat o activitate diversionistă și teroristă. După cum s-a stabilit, ancheta preliminară în acest proces s-a desfășurat prin încălcarea grosolană a legalității, realitatea fiind falsificată, obținîndu-se, prin metode nepermise, recunoașterea vinovăției din partea acuzaților. Comisia menționată a luat notă de declarația președintelui Tribunalului Suprem al U.R.S.S., potrivit căreia plenara Tribunalului Suprem, prin hotărîrea din 4 februarie 1988, a anulat sentința pronunțată de colegiul militar în legătură cu inculpații mai sus numiți și a clasat dosarul din lipsă de dovezi.

Cooperarea interbalcanică

Este cunoscut că pentru realizarea păcii și înțelegerii în lume, securitatea și cooperarea pe continentul european au o importanță vitală. În această privință sînt bine cunoscute și larg apreciate eforturile românești pentru realizarea unei Europe unite, fără arme atomice, fără blocuri militare, a unei Europe a destinderii și colaborării fructuoase între toate statele și popoarele de pe continent. O componentă de cea mai mare însemnătate a destinderii și cooperării europene o constituie colaborarea, buna vecinătate și securitatea în Balcani, obiective pentru înfăptuirea cărora România a depus și depune, cu deosebire în ultimele două decenii, eforturi mari și susținute.

Aceste eforturi vizează în primul rînd transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, lipsită de arme nucleare și chimice, o zonă în care toate problemele dintre state să se rezolve exclusiv pe cale politică, prin tratative. Pe linia preocupărilor pentru consolidarea păcii și promovarea dezarmării, pentru însănătoșirea climatului politic din Balcani, s-a înscris și inițiativa, lansată la București la sfîrșitul anului 1985 de conducătorii României și Bulgariei, cu privire la realizarea în Balcani a unei zone fără arme chimice. Eforturile românești vizează, în același timp, transformarea Balcanilor într-o regiune a colaborării pașnice, a conlucrării în direcția dezvoltării economico-sociale a fiecărei națiuni, a ridicării fiecărui popor. În acest scop, România a promovat, mai ales după Congresul al IX-lea al partidului, ample contacte cu toate statele din Balcani, a acționat permanent, pornind de la orientările de bază ale politicii sale externe, pentru întărirea multilaterală a raporturilor de prietenie cu țările din zonă. O expresie sintetică a acestor preocupări o reprezintă cele aproape 90 de întîlniri ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu șefii de stat sau de guvern din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia și Turcia, documentele, acordurile și înțelegerile convenite, care au asigurat perspective durabile conlucrării bilaterale. Țara noastră a adus o importantă contribuție la buna desfășurare a unui șir de reuniuni interbalcanice, a salutat propunerile și acțiunile altor state din Balcani avînd drept țel promovarea cooperării, înțelegerii și bunei vecinătăți între țările din peninsulă, propuneri cărora le-a acordat întregul său sprijin. Se știe că nu de mult a luat sfîrșit și din punct de vedere juridic starea de război dintre Grecia și Albania, instituită în 1940, și că în ultimul timp s-au îmbunătățit simțitor relațiile greco-turce.

În șirul acțiunilor și inițiativelor românești referitoare la Balcani se înscrie și propunerea președintelui Nicolae Ceaușescu privind organizarea unei întîlniri la nivel înalt a statelor balcanice, la care să fie discutate aspecte ale întăririi încrederii în regiune, problemele ce există între unele state de aici, precum și noi măsuri de dinamizare și extindere a cooperării, trecerea la transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, liberă de arme nucleare și chimice, de baze și de trupe străine.

„Considerăm — arăta șeful statului român — că este timpul să trecem la acțiuni mai concrete în direcția înfăptuirii în Balcani a unei zone fără arme nucleare, fără baze militare străine. Să transformăm Balcanii într-o regiune a colaborării pașnice, să dezvoltăm conlucrarea în direcția dezvoltării economico-sociale a fiecărei națiuni, a ridicării bunăstării fiecărui popor ! În acest spirit ne pronunțăm pentru trecerea neîntîrziată la pregătirea organizării unei conferințe la nivel înalt a statelor din Balcani, consacrată realizării acestor obiective".

După cum este cunoscut, la Belgrad urmează să se întîlnească miniștrii de externe ai Albaniei, Bulgariei, Greciei, României, Turciei și țării gazdă. Fiind prima întîlnire de acest fel la care participă toate cele șase țări balcanice, se exprimă speranța că ea va marca un pas important pe calea spre destindere și înțelegere, că ea va fi de natură să deschidă perspective pozitive dezvoltării ulterioare a acestui proces, marcînd astfel o etapă rodnică spre forme superioare de abordare a problemelor colaborării și înțelegerii dintre statele din Balcani. România este hotărîtă să-și aducă întreaga contribuție la buna desfășurare a reuniunii de la Belgrad, cu convingerea că ea va favoriza îmbunătățirea în continuare a climatului politic general, va sluji cauzei destinderii, înțelegerii și cooperării în regiune, în Europa și pe tot globul.

ION D. GOIA ■

Zilele de după

Ne interesează computerul, pe noi, cititorii rubricii de față, nu de pe poziția constructorului și nici a proiectantului de programe. Ne mină vîntul în apropierea sa cîtă vreme s-a implicat și se va implica în traiectul informației, în alergătura ei de cursă lungă. Și, deocamdată, se implică. Și nu sînt semne că ar avea de gînd să abandoneze această deprindere. În consecință, ni se dă dreptul să-i urmărim pașii. Încotro trage și cu ce gînduri ? Cum va arăta înălțimea sa calculatorul în ziua de după ziua de azi cînd îl știm la față, îl prețuim și dacă unii nu am început a-l folosi, ne pregătim să facem asta, cu deplina convingere în necesitatea sa, în siguranța, alături de ei, a mersului înainte. De fapt, am mai putea da înapoi ? I-am încredințat atîtea să facă. Încît cine și-ar mai îngădui riscul să gîndească să dea, eventual, la loc comanda ? Cu picioarele bine înfipte în solul activităților de tot felul, computerul se proiectează cu voluptate în oglinzile viitorului, în tunică de campion ai olimpiadelor tehnice desfășurate în lungul tuturor celor patru anotimpuri. Va fi, cel așteptat să sosească cu drepturi depline în clubul computerelor în următorul deceniu, de zece ori mai puternic decît personajele aflate în exercițiu la ora de față. Materialele aflate la dispoziție, progresele așteptate în materie de programe pregătesc terenul pentru a face din calculatorul în drum spre noi un instrument intelectual de masă. Urmează să devină, spun optimiștii, la fel de prezent și întrebuințat că și azi telefonul.

Chiar dacă, în jurul nostru, se strîmbă din nas, privindu-se pe sub sprîncenele încruntate spre camaradul instalat la pupitru cu gînduri, totuși, de întrajutorare tovărășească. Cel mai de curînd exemplu ni-l oferă crahul toamnei trecute de pe Wall Street. Cînd s-a întîmplat acolo ce s-a întîmplat cu monezile din lumea bună nu puțini au ridicat degetul spre computer, învinuindu-l că amplifică, dacă nu chiar provoacă el, personal, criza. O asemenea acuză are loc în legătură cu problema implantării unei tehnologii rafinate și puternice într-un context socio-economic ale cărui componente prezintă caracteristici foarte diferite. Omul, atît din punct de vedere psihologic cît și fiziologic, efectuează întotdeauna operații de sinteză și integrare. Pe cînd caracteristicile aparatelor informatice, împreună cu rapiditatea funcționării lor, împiedică adesea această sinteză, obligînd beneficiarul să ia decizii importante și pline de consecințe cu luțeala cu care omul nu este obișnuit.

Omul pradă oricărei fluctuații, este obligat să dea curs în timp real oricărei informații fără a avea timp să evalueze pe deplin consecințele acțiunilor sale. Ca să scape, el este tentat și justificat să încredințeze mașinilor o cantitate de sarcini tot mai mare, decizîndu-se chiar să paseze luarea de hotărîri de ultimă oră computerelor.

Ceea ce frămîntă este altceva: rigiditatea mașinilor de calcul, capacitatea lor fenomenală de a reduce cultura la informație și a degrada informația la o pură dată pare să aducă după sine un neconvenabil element de fragilitate și instabilitate. Aceste caracteristici ale computerului nu au fost pînă acum corectate. Să nu mai reușească omul a ține pasul cu puternicul catalizator de activitate și decizii pe care și l-a construit ? Da de unde, ni se spune liniștitor. Doar dacă ar vrea să lase computerului întreaga sa activitate. Ceea ce, s-ar dovedi îndoielnic. Prin urmare, este de așteptat ca printr-un drum în sens invers să recupereze timpul pentru decizii, instituind raporturi mai convenabile, sub toate aspectele, între el și mașină.

În această direcție pare a fi concentrată ofensiva inteligenței omului pusă în serviciul viitorilor săi aliați.

NEAGU UDROIU ■

O Atlantidă japoneză ?!

Un oraș-stat independent, de dimensiunea orașului Tokyo, ar putea să apară în mijlocul Oceanului Pacific, departe de orice pămînt existent, dacă acest proiect, lansat de Shimizu, una dintre societățile edilitare nipone cele mai importante, va deveni realitate. Teritoriul, cu o suprafață de aproximativ 700 de kilometri pătrați, va fi construit prin ridicarea unui dig circular gigant, cu un diametru de 30 de kilometri și cu înălțime echivalentă cu cea a unui edificiu de 30 de etaje, ancorat pe fundul mării. Apa din interiorul digului va fi eliminată, pînă cînd se va vedea fundul mării, iar apoi aici se va aduce pămînt și rocă în cantitate suficientă pentru a putea construi orașul, pe insula artificială astfel apărută.

Aproximativ 500 de superpompe, puse în acțiune timp de aproximativ un an, vor fi necesare pentru aspirarea milioanelor de tone de apă marină. Potrivit societății constructoare, realizarea acestui proiect, denumit „Marinnation" (națiunea marină) va dura 12 ani. Un reprezentant al firmei Shimizu, Tadahiko Okumura, afirmă că acest oraș-stat este conceput să adăpostească aproximativ un milion de oameni și va trebui să dispună de două aeroporturi și de un port maritim.

Nu este încă clar dacă o asemenea entitate teritorială, fără precedent în lume, va fi conformă prevederilor dreptului internațional : Okumura afirmă : „Vor fi multe probleme politice și sociale de rezolvat înainte de a trece la realizarea acestui proiect. Trebuie să găsim o modalitate de a obține un consens la scară mondială în ce privește „Marinnation".

Ziarul italian „Corriere della Serra" arăta că proiectul reamintește de mitica Atlantidă, care, potrivit unor surse antice, s-ar fi scufundat în mare. Firește, acum este vorba de o Atlantidă care apare din mare. Și nu la proporțiile miticului continent. Shimizu a lansat deja primele acțiuni pentru realizarea proiectului acordînd fonduri de circa 30 milioane de yeni unui grup de lucru, condus de Okumura, care se va ocupa de identificarea zonei celei mai adecvate pentru plasarea în spațiu a acestei „Marinnation". Un coleg al lui Okumura, Hitoshi Kawashima, a declarat la rîndul său ziarului „Corriere della Serra" : „Nu putem să întreprindem singuri o lucrare atît de impresionantă" și a precizat că, în acest scop, firma japoneză va încerca să atragă interesul și să obțină sprijinul unor societăți din întreaga lume, nu numai din Japonia. Potrivit intențiilor firmei Shimizu, „Marinnation" nu urmează să fie o colonie japoneză, ci un porto-franco, care să poată rivaliza cu Hong Kongul. (După cum se știe, porto franco este un port cu regim vamal specific, în care mărfurile importate sau aflate în tranzit sînt scutite de taxe de intrare și de ieșire). Deci, pe cînd Atlantida japoneză ?

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Cristalul fericirii

Unii îl folosesc pentru a se adînci în meditație. Alții îl pun sub pernă pentru a dormi mai bine. Este recomandat să fie purtat în buzunar sau la gît pentru a ranforsa concentrarea necesară unei întregi zile de lucru în fața computerului. Apoi sînt „vindecătorii" care-l folosesc pentru tratamentul oricărei maladii, de la artrite și scleroze multiple la SIDA. Obiectul acestei noi manii colective a americanilor îl constituie cristalul, mineral extras din rocă și numit după înfățișare cuarț, ametist, topaz, care, spunea Shirley Mac Laine, convinsă de puterile ascunse ale acestor pietre de calitate superioară, fac bine la corp și la inimă.

O antică cunoștință terapeutică din vremea Atlantidei și Lemuriei — teritorii care nu știm de-au existat vreodată — a ieșit la lumină spre binele oamenilor, explica Katrina Raphaell, una din cele mai cunoscute cristalo-vindecătoare. Ea, fostă infirmieră, care susține că în urmă cu puțină vreme a vindecat de scleroză multiplă o bătrînă nepăsătoare, a scris, în urma unei inspirații divine două cărți „Crystal Enlightenment" (Iluminația cristalină) și „Crystal Healing" (Cristale medicamentoase). La Taos, New Mexico ea a deschis Academia de Cristal pentru Arta Avansată a Vindecării. Descurcăreața americană organizează cursuri de o săptămînă contra 500 de dolari pentru amatori și experți, iar clienții nu lipsesc: oameni stresați din marile aglomerări citadine care se agață și de această piatră strălucitoare pentru un pic de liniște, vindecători în curs de formare care cu ajutorul cristalului „intră în contact cu ei înșiși(?), își curăță eul, își deschid inima pentru a deveni buni terapeuți".

Nu toate cristalele sînt egale. Cuarțul este universal, amplifică energiile și le imagazinează. Cuarțul roz lucrează pentru inimă, iar ametistul întărește mintea, își anunță clienții o blondă vînzătoare de la un magazin de specialitate din Manhattan. Într-un alt magazin, Gem Stoned din East Village, a fost adus un urlaș cuarț roz botezat Rosy. Pe el scrie : „vin din Madagascar. Pot să te tratez cu tandrețe și bucurie. Cînd te afli în fața mea deschide brațele și inima și lasă-mă să te pătrund". Lîngă Rosy se află un ciocan cu care doritorii (plătitorii) pot desprinde o bucată în funcție de conținutul buzunarului care să emită vibrațiile juste și să asigure o emanație de dragoste universală. Oricum magazinele din rețeaua Star Magic, unde se vînd și cristale și-au triplat cifra vînzărilor în ultimii patru ani și și-au multiplicat punctele de vînzare.

Locuitorii Coastei de Est, mai bine orientați pragmatic decît californienii au avut o idee mult mai bună de a folosi cristalele. Ei au inventat Gem and Tonic care înseamnă să lași să cadă un cristal într-un pahar de gin și tonic, să aștepți ca piatra să comunice vibrațiile benefice licorii și apoi să o bei. Excelentă soluția. În fond nici măcar nu trebuie să ne întrebăm cine diminuează tensiunile interne și îmbunătățește tonusul, ginul sau piatra ?

IOAN ROȘCA ■

Universul sportiv

Altfel despre șah

Vă mai aduceți aminte de „Casablanca" ? Primele imagini în care apare Humphrey Bogart sînt acelea în care Rick joacă singur șah. De fapt chiar marele Boggie i-a sugerat lui Mike Curtiz așa ceva. Și nu întîmplător. Pe vremea cînd încă nu se lansase Bogart, în anii crizei, obișnuia să-și sporească veniturile jucînd șah cu un expert la cafeneaua de lîngă locuința lui. Juca atît de bine încît patronul a vrut să-l angajeze în locul propriului expert. Din fericire oferta a fost declinată. Mai tîrziu, ajungînd la Hollywood, actorul a continuat să joace șah, cu rezultate foarte bune. Singura deosebire, spun gurile rele, ar fi fost faptul că sumele puse în joc erau mult mai mari.

Romark, magician, hipnotizator, etc. (într-un cuvînt șarlatan) a încercat, după „meciul secolului" desfășurat între Fischer și Spassky, să aranjeze un fel de simultan, în orb, cu cei doi. Trucul era destul de simplu și ingenios. Îi oferea albele lui Bobby, iar negrele lui Spassky, lui revenindu-i rolul de a transmite mutările efectuate. Aranjamentul nu a fost finalizat, Spassky neacceptînd proiectul.

În luna august 1977, un american, Joe Hayden, în vîrstă de 17 ani a încercat să stabilească un nou record la simultane. Tentativa avea să aibe loc în localitatea Cardiff, New Jersey și temerarul simultanist sconta pe prezența a nu mai puțin de 180 de persoane, în vederea scopului propus. Dar de prezentat s-au prezentat doar 20. Mai trist a fost bilanțul ; 18 înfrîngeri (una chiar la un puști de 7 ani !) și doar 2 victorii (una ca urmare a faptului că adversarul s-a plictisit și a plecat, iar cealaltă la propria-i mamă !)

Aceste întîmplări vesele din lumea șahului, am sport de altfel foarte sobru, fac parte dintr-o carte apărută la sfîrșitul anului trecut, „The Complete Chess Addict", scrisă de Mike Fox și Richard James.

DAN DANUȚ DORU ■

Cascade energetice pe Drina

Albania, după cum se arată într-un articol despre dezvoltarea sectorului hidroenergetic din revista „Albanie aujourd'hui", este bogată în resurse hidraulice, având o rețea de cursuri de apă importante din care fac parte fluviile Drina, Vjosa și Seman ; acestea se numără printre cele mai importante ape curgătoare din bazinul Mediteranei orientale. Studiile efectuate au demonstrat că în teritoriile parcurse de aceste fluvii, cantitatea medie a precipitațiilor pe mai mulți ani este de 1 430 de mm, ceea ce înseamnă aproximativ 62 de miliarde metri cubi de apă pe an. Debitul mediu al fluviilor albaneze este de 1 250 m³ pe secundă, ceea ce înseamnă 39,6 miliarde metri cubi de apă pe an. În ce privește acest indice, Albania se situează pe unul dintre primele locuri în Europa, cu aproximativ 16 000 metri cubi de apă pe locuitor, față de 3 800 în Franța, 3 000 în Italia, 1 800 în Polonia etc.

Studierea pe baze științifice a posibilităților de exploatare hidroenergetică a Drinei — unul dintre cele mai mari fluvii ale țării — reprezintă un important salt calitativ în exploatarea rațională a resurselor hidraulice ale Albaniei. Această acțiune a implicat rezolvarea unor dificile probleme tehnice și economice.

Studiile efectuate înainte de 1960 de către specialiști străini au ajuns la concluzia că Drina trebuie exploatată în cascade mici și diguri înalte de 50—60 de metri — singurele care, după părerea acestor experți, puteau fi proiectate și construite în Albania.

O astfel de exploatare a apelor acestui fluviu era neeconomică, datorită costului ridicat al producției de energie electrică și timpului prea îndelungat necesar pentru lucrările de construcție. Pe lîngă aceasta, proiectul respectiv nu permitea crearea unor lacuri de acumulare mari, necesare reglementării debitelor pentru exploatarea cît mai completă a potențialului Drinei, pentru creșterea calității energiei electrice produse și în același timp reglementarea debitelor. Opunîndu-se acestor puncte de vedere neeconomice, grupul de studii și proiectări pentru hidrocentrale a reușit prin forțe proprii, grație unei activități susținute bazate pe principii economice și tehnice sănătoase, să pună la punct un proiect de exploatare hidroenergetică a Drinei, bazat pe concluzia că apele acestui fluviu trebuie exploatate prin utilizarea unor cascade mari, și a unor diguri înalte. Această metodă permite construirea unor lacuri de acumulare mari, cu un volum de 6—7 miliarde metri cubi de apă, care fac posibilă reglementarea debitelor, atît anual, cît și pe mai

Din revista „Albanie aujourd'hui", nr. 5/1987

mulți ani, precum și o creștere considerabilă a calității energiei electrice produse.

Elaborarea și aplicarea proiectului de exploatare hidroenergetică a Drinei au ridicat serioase probleme tehnice și științifice pentru proiectanți și constructori, care au trebuit să proiecteze și să construiască baraje foarte înalte, pentru a devia și a descărca debite de pînă la 10 000 m³ pe secundă, tunele cu un diametru de peste 10 metri, capabile să reziste unor presiuni ridicate și unui debit de pînă la 40 metri pe secundă, ca și alte lucrări, cum ar fi clădirea centralei, turnuri înalte destinate aprovizionării cu apă etc., care constituie o raritate chiar în țările care dispun de o tehnică avansată.

O altă problemă importantă abordată în studiile și proiectele pentru construcția hidrocentralelor a fost cea a tehnologiei pentru echipamentele și aparatura care urmau să fie instalate aici. Au fost necesare proiectarea instalațiilor electrice și a echipamentului hidrotehnic adecvat, studierea procesului de automatizare și a altor aspecte importante pentru a se asigura o exploatare rațională și eficientă a puternicelor instalații puse în funcțiune. Specialiștii albanezi au reușit să studieze și să proiecteze atît partea tehnică cît și construcția hidrocentralelor la un nivel tehnologic și științific ridicat. Pornind de la experiența dobîndită în acest mediu și de la tehnica nouă, se depun eforturi în vederea dotării hidrocentralelor, cu aparatură modernă și de mare eficacitate tehnică și economică.

Obiectivele construite pînă în prezent, printre care se numără și hidrocentrala de la Koman, valorifică aproximativ 30 la sută din importantele bogății hidroenergetice ale țării. Problema exploatării mai intense a resurselor hidraulice rămîne o orientare fundamentală și o sarcină de primă importanță a construcțiilor din acest sector. De aici decurge necesitatea de a continua studiile științifice în această direcție atît pentru rezolvarea problemelor tehnice, cît și pentru alegerea variantelor celor mai adecvate pentru dezvoltarea economiei naționale albaneze.

Se preconizează ca pînă în 1990 producția de energie electrică să sporească cu 80 la sută față de 1985, ceea ce ar reprezenta de 2,5 ori mai mult decît producția industrială. Această creștere va fi în întregime asigurată de hidrocentrale ca urmare a aplicării unor importante măsuri pentru ridicarea nivelului științific al exploatării raționale a apelor și a punerii în funcțiune la întreaga capacitate a hidrocentralei „Enver Hodja" de la Koman. Pentru a putea satisface viitoarele necesități de energie electrică ale economiei albaneze va fi începută, în cursul actualului cincinal, construcția hidrocentralei de la Banje și a altor hidrocentrale cu capacitate mai mică.

Universul științific

Avionul orbital

După catastrofa lui Challenger, oamenii de știință studiază realizarea unui avion hipersonic, de Mach 5, deci care să realizeze de cinci ori viteza sunetului, sau mai exact care să zboare cu 1 234 kilometri pe oră la 20 grade Celsius și de 1 062 kilometri pe oră, cînd temperatura exterioară este de minus 60 grade Celsius. După cercetătorii de la Mitsubishi, un avion ce zboară la 28 kilometri altitudine cu viteza Mach 5, temperatura în vîrful său atinge 1 200 grade, la 28 kilometri altitudine cu viteza de Mach 6 temperatura crește la 1 800 grade, iar la 32 kilometri altitudine cu viteza de Mach 8 aceasta atinge 3 000 grade Celsius. Deci vor trebui găsite materiale care să reziste la temperaturi ridicate, deoarece la botul avionului, din calcule, acestea vor atinge 1 028 grade, la altitudinea de zbor de 3 000 kilometri. Realizatorii se gîndesc la o construcție care să fie executată din fibre de carbon și titan. Pentru a se plasa pe o orbită cosmică avionul spațial va trebui să dezvolte o viteză capabilă de a compensa gravitația terestră, respectiv 28 000 kilometri pe oră. Realizarea unei asemenea viteze și funcționarea aparatului la o altitudine foarte mare unde aerul este rarefiat, nu se va putea obține decît cu ajutorul motoarelor fuzee. O altă problemă ce se ridică în construcția lui este aceea a carburatorului. O navetă la decolare are 2 000 de tone, din care încărcătura utilă de numai 30 tone. După două minute de zbor ea a consumat 900 tone de carburant și revine în atmosferă planînd, deoarece nu mai are combustibil. Pentru noul avion orbital constructorii se gîndesc să utilizeze, drept carburant, oxigen și hidrogen. Pentru a se ieși din atmosferă mai repede, el va trebui să se ridice vertical, iar pentru ca frecarea să fie cît mai mică, forma lui se va apropia de aceea a unei țigări. Avionul aerospațial (Aerospace Plane), din imagine va fi realizat, după cum susțin constructorii, în anul 1993. El urmează a plasa sateliți pe orbită, a efectua transporturi la stațiile spațiale și chiar între localitățile aflate la mare distanță pe Terra, într-un timp record, o călătorie Paris — Tahiti durînd cel mult o oră.

AUREL DIANU

BREVIAR

Universul muzicii

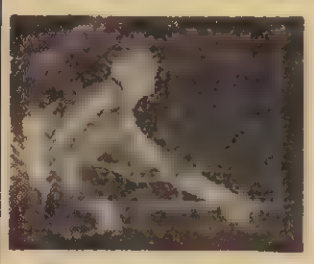

Maraton rock

● PORTRET „BON JOVI" — „Sîntem o replică în manieră hard rock a grupului „DURAN DURAN", afirma liderul formației, JOHN BON JOVI (foto). Componența actuală : John Bon Jovi — voce și chitară, Richie Sambora — chitară, Alec John Such — bass, David Bryan — clape, Tico Torres — baterie. Albumul lor de referință : „Slippery when wet". Dețin un palmares înfricoșător : peste 500 de concerte în ultimii doi ani. Se pare că în cursa pentru supremație nu există menajamente.

● Lecția aceasta o știu foarte bine și băieții de la IRIS. Cristi Minculescu și compania au plecat într-un lung turneu, care va dura 36 de zile. Traseul acoperă jumătatea de vest a țării, cealaltă jumătate urmînd să fie „bătută" în primăvară. Ei au lăsat la „vatră", pentru a se coace în „cuptoarele Electrecordului", noul album IRIS (al treilea), care va ieși de sub matriță în luna mai, și se va vinde ca pîinea caldă. Albumul se va numai semnificativ, „Nu te opri".

● Fiind la capitolul turnee, iată cîteva cifre semnificative din „zestrea" formației heavy-metal „Scorpions" : au susținut într-un singur an 203 concerte, avînd două milioane de bilete vîndute ; în acest timp au fost parcurși 73.000 km. ; s-au rupt 9.700 de corzi de chitară ; cel mai numeros public la un concert : 400 000 (la Rio), cea mai mică audiență 200 de admiratori (într-un club din Minneapolis) ; cel mai fierbinte show : la +40°C în Tokio ; cel mai „rece" : la —5°C, în Detroit. Trupa s-a deplasat cu un personal de 64 de oameni și un echipament cîntărind 48 de tone.

● Trecem în lumea liniștită a studiourilor de imprimări, departe de zgomotul concertelor. Grupul „PRO MUZICA" ne-a pregătit o plăcută surpriză : un album care va apare în primăvara aceasta, probabil în aceeași perioadă cu cel al formației „Iris". Grupul VOLTAJ are, credem, aceleași intenții. Ei au imprimat de curînd următorul grupaj de cîntece : „Tu, doar tu", „În calea norilor", „Arc peste timp", „Voi fi din nou al tău", „Alerg". Se anunță o primăvară cu cîntec.

● Ce mai fac monștrii sacri ai rockului ? Iată cîteva ciudățenii ale cavalerilor ordinului „heavy-metal" : David Lee Roth a parcurs pe jos 42 km în timpul turneului de la New York, străbătînd în fugă, cu chitara „în bandulieră" cartierele Manhattan, Chinatown, Harlem, Bronx. În spatele său venea trupa cu 90 de tone de echipament. Gary Moore, după fiecare concert se aruncă îmbrăcat în baia cu spumă sorbind cu mare poftă o sticlă de vin alb. Iar Ritchie Blackmore (Deep Purple) care va împlini 20 de ani de activitate, continuă să spargă cîte o chitară la fiecare concert.

MIRCEA ZANE

Racul

Un fotoliu în Academia Mondială a Umorului Desenat

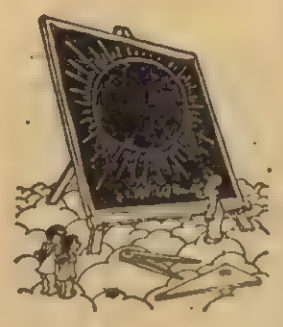

În copilărie am văzut un film de animație de lung metraj, pe care mi-l reamintesc secvență cu secvență. E unul din acele filme care a marcat memoria și sensibilitatea multor tineri și, foarte probabil, și a multor maturi. Filmul se chema „Facerea lumii" și era semnat de Jean Effel. De atunci, am vrut să știu mai multe lucruri despre desenatorul-cineast și, pe măsură ce am știut, toate aceste lucruri mi-au părut semnificative, emblematice aș putea spune, pentru o profesie și anume pentru profesia de caricaturist. Jean Effel (născut în 1908) e unul din artiștii care au creat, prin caricatură, o operă și — fapt și mai important — au dat unei îndeletniciri, privite cu superioritate și chiar cu suficiență de-a lungul timpului, un statut. Pe numele său adevărat François Lejeune, desenatorul, care avea să-și scrie numele de artist în formă de floare, a început să publice din 1932. Rubricile din „Marianne", „Le Canard Enchaîné" și „Le Monde" l-au făcut foarte popular, întrucît caricaturile sale acut politice și „de stînga" — în majoritate — reprezentau, de fapt, punctul de vedere al marelui public, al opiniei publice asupra chestiunii abordate. Timp de aproape cincizeci de ani Jean Effel a făcut cu penița desenatorului satiric politica zilei și a omului de rînd. Dar ceea ce l-a adus celebritatea mondială au fost cărțile „Facerii lumii", tipărite în douăzeci de țări și în peste trei milioane de exemplare.

A murit în 1982, în vreme ce-și lega volumele destinate Bibliotecii Naționale. Unde, firește, acestea aveau un loc de cinste și nelegate, adică, în edițiile ieftine cu care și-au croit drum în conștiința artistică a lumii. (O. Tudor).

Păsări

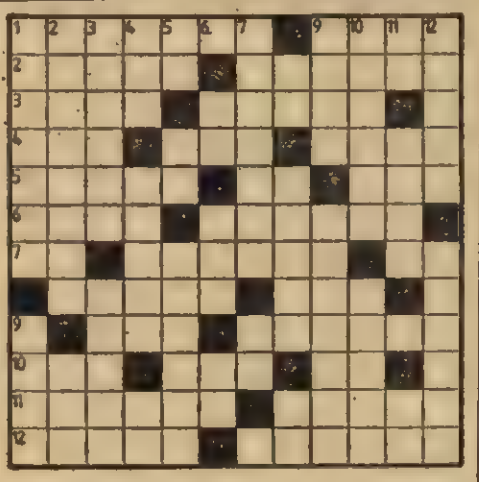

ORIZONTAL : 1) Cea mai mică pasăre din lume, cu talia variind de la cea a unui lăstun mic pînă la a unui bondar, supranumită „pasăre-muscă" — Simbolul tematic al... trufiei. 2) Cele ale condorului de Anzi depășesc trei metri — Pasăre de vară care cuibărește mai ales în mirifica noastră Deltă. 3) Fricoase — Pasăre migratoare mai mare decît vrabia, cu pene negre-verzui, stropite cu alb. 4) A se ivi pe neașteptate — Pasăre mare răspîndită în Australia și Noua Guinee, asemănătoare cu struțul african — Nuni. 5) Pe față — Inimă de stăncuță ! — Cu desăvîrșire. 6) Numele științific al raței — Păsărele cîntătoare. 7) Cap de rîndunică ! — Păsări cu cioc enorm, diferit colorat, răspîndite în pădurile neotropicale, din Mexic pînă în Argentina — Milimetru (abr.). 8) Spaima puilor de găină (pl.) — Anul Geofizic Internațional (abr.). 9) Literă chirilică — O pasăre care visează... măiaș. 10) Galben-auriu la aușel, roșu la ciocănitoare, albastru-verzui la prigorie etc. — Alintare pentru ciocîrlie — Simbolul nichelului. 11) Pasăre din sud-estul Asiei, care poate produce pagube semănăturilor — Cea mai mică pasăre de la noi. 12) Cea mai mare pasăre din lume, atingînd greutatea de 150 kg — Prinzătoare de vrăbii și de porumbei.

VERTICAL : 1) Cel mai frumoasă pasăre din neamul rațelor — Eliminat. 2) Pasăre de curte — Articol (presc.). 3) Pasăre de baltă, cu pene negre și o pată albă în frunte — Punct de orientare. 4) Specie de tecoma (bot.) — Ager la minte — Zamfir Udrescu. 5) Cap de bibilică ! — Emil Sîrbu — Înzestrat cu aparatură. 6) George Micu — A ști (înv.) — Simbolul iridiului. 7) Pasăre puțin mai mare decît o cioară, vînată pentru carne — Victor Ene. 8) Vorba gîștei — Pasăre cîntătoare din colivie — Poezi. 9) Arbore fructifer — Pasăre cu penajul negru, cu reflexe ruginii și verzi, cu ciocul lung și curbat în jos. 10) Aerisiți — Pasăre asemănătoare cu țigănușul, venerată de vechii egipteni (pl.). 11) Ulpiu Tutovan — Pasăre răpitoare de zi, ageră și puternică, odinioară dresată și folosită la vînătoare — Eugen Chivescu. 12) Pasăre cu un moț de pene lungi pe cap, care trăiește pe lîngă bălți — Pasăre cîntătoare de pădure, cu cioc galben și pene negre.

ION PASCAL

Dezlegarea careului din numărul precedent

COMPARAȚIE ; AMIABILE ; L ; ȚINTA ; BILE ; ADDENDA ; EV ; LAR ; ORTACI ; O ; ÎNSURAT ; GRÎU ; MO ; OM ; DO ; MAEȘTRI ; RÎPĂ ; TIRAN ; ETERNI ; ITA.

Tusem Essen — Steaua București

RADU VOINA:

„Familia handbalului nostru era un fapt de civilizație"

— Cum e această Tusem Essen, tovarășe Voina ?

— E campioana țării care a cîștigat recent și Supercupa mondială și Cupa Mondială ; cred că asta definește cel mai bine forța echipei cu care jucăm acum în Cupa campionilor.

— Dar națională e una, e echipă de club e alta — nu credeți ?

— E adevărat, dar în națională R.F.G. sînt doi jucători de mare clasă de la Essen : portarul și acest Fratz, considerat copilul teribil al handbalului vest-german. Lor li se adaugă islandezul Gijslasson, un jucător, de asemenea, cu valoare excelentă. Dar, dincolo de alcătuirea formației, trebuie să luăm în calcul și valoarea handbalului pe care-l reprezintă și care este poate cel mai bun din lume la ora actuală.

— Să înțeleg că aveți motive de îngrijorare ?

— În preajma unui astfel de meci n-ai cum să fii altfel. Mai ales că Stingă și Berbece au fost accidentați și au început mai tîrziu pregătirea, iar Ghimeș are o fractură de deget. Mai avem și neșansa de a fi în urmă față de ei ca număr de jocuri, în R.F.G. campionatul fiind în plină desfășurare.

— Sînteți în al șaselea an ca antrenor principal la Steaua. Cînd ați început această muncă, n-ați avut momente de exitare sau îndoială ?

— Am fost numit antrenor la Steaua cînd aveam 32 de ani. Aș mai fi rămas în teren, dar o accidentare rebelă m-a obligat să abandonez activitatea competițională. Or, nu e deloc simplu să-ți asumi răspunderea unei echipe ca Steaua. Meseria e foarte frumoasă, o fac cu mare pasiune și plăcere, dar abia după aceea am realizat cît de dificil este să conduci un colectiv sportiv foarte valoros, care are obiective din ce în ce mai îndrăznețe.

— Ce credeți că ați „pus" în această echipă în acești răstimp, care este valoarea adăugată de dvs. la firma handbalului stelist ?

— E o întrebare la care, poate, ar fi trebuit să răspundă altcineva, pentru că din exterior se văd mai bine munca și rezultatele unui antrenor. În orice caz, dacă se poate vorbi de o valoare adăugată de mine la această echipă, am făcut asta cu tot sufletul și cu o mare pasiune pentru handbal. Este lucrul fundamental pe care mi-l recunosc în munca mea din acest răstimp.

— Îmi place răspunsul, deși ați cam driblat întrebarea. Cum vi se par elevii dvs. de azi față de coechipierii ce-i aveați odinioară ?

— Generația de acum este mult mai înzestrată decît alte generații de jucători, are calități superioare — și e normal să fie așa, pentru că altele sînt și condițiile în care crește și se formează. Dar parcă cei vechi puneau mai multă pasiune în tot ceea ce făceau.

— Cum apreciați acțiunea de întinerire a lotului național ?

— E o acțiune pe care am salutat-o cu toată căldura. Însă aș vrea să subliniez că totul trebuie subordonat obiectivului de a ne califica în grupa valorică A. Pentru asta, trebuie să aducem în teren jucătorii cei mai buni la ora aceea, indiferent de vîrsta lor. Întinerirea e o acțiune care cere răbdare și liniște, dar care poate fi compromisă sau criticată dacă nu vom reuși acea revenire în grupa A.

— Începeți returul de pe locul întîi. Cum se vede campionatul nostru din vîrful piramidei ?

— Dacă vrem să gîndim la progresul handbalului, trebuie, într-adevăr, să plecăm de la nivelul campionatului nostru, care cred că nu corespunde cerințelor de performanță pe care le are acest sport. Carențele se manifestă sub mai multe aspecte și fără o intervenție sistematică pentru eliminarea lor nici la națională nu vor fi reușitele pe care le așteptăm.

— O carență ar fi și aceea că antrenorii, tehnicienii handbalului nostru nu mai sînt așa de uniți, nu prea mai colaborează ?

— E un zimbure de adevăr în ceea ce spuneți. Interesele locale sau de club au devenit așa de mari încît nu mai contează mijloacele pentru realizarea lor, totul fiind în detrimentul handbalului la nivel național. Indiferent de culorile clubului pe care-l slujim, e necesară, mai mult ca oricînd, o strîngere a rîndurilor, pentru că familia handbalului masculin din vremea marilor performanțe era ca însăși o performanță și un fapt de civilizație.

— Să revenim la meciul de la Essen. Cu ce gînduri plecați acolo ?

— E un meci foarte greu, dar asta nu ne înfricoșează — dimpotrivă, ne încurajează mai ales avînd în vedere situația lotului nostru. De regulă băieții se mobilizează mai mult în situațiile mai dificile, și sper că așa vor face și acum. Se înțelege că și satisfacția reușitei va fi cu atît mai mare.

— Unde se va decide calificarea ?

— În handbal contează fiecare gol înscris sau primit, indiferent de manșa care se joacă. Faptul că jucăm primul meci în deplasare ne creează posibilitatea de a ști cum să pregătim returul, care va fi săptămîna cealaltă, la București. La acest nivel al competiției, cînd au rămas în cursă cele mai bune opt echipe din Europa, orice pronostic este la fel de posibil și de hazardat. Calificarea, cum s-a dovedit de-atîtea ori, va depinde de un șut, de o bară sau de o inspirație cît o fracțiune de secundă. Important e că sîntem pregătiți pentru orice.

— Vă dorese succes.

Hellerup Copenhaga — Minaur Baia Mare

LASCĂR PANĂ:

„Minaur rămîne o echipă fanion"

— Ce-nseamnă în handbal o diferență de 10 goluri, tovarășe Pană ?

— V-ați inspirat de la meciul nostru cu Drott Halmstad ?

— Să zicem.

— Înseamnă totul sau nimic. Suedezii se credeau calificați, după acel 29—19 la care ne învinseseră în tur. Pînă la urmă, acest avantaj n-a mai însemnat nimic pentru ei, nevenindu-le să creadă că o calificare se poate pierde și după ce ai 10 goluri avans în prima manșă.

— În retur ați prins o zi de excepție ?

— N-aș zice. Atîta doar că jocul a fost foarte bine gîndit din punct de vedere tactic, avînd în vedere handicapul de la care porneam. De fapt, în ianuarie, pe cînd ne aflam în turneul din R.F.G., a venit acolo și echipa Drott, dorind să-și la revanșa. I-am întîlnit la Flensburg și i-am învins iar.

— De Hellerup Copenhaga ce știți ?

— Că este o reprezentantă de frunte a handbalului danez, cu un stil de joc specific țărilor nordice. Alte detalii, din păcate, nu prea cunosc. Important este faptul că ne-am pregătit foarte bine în această pauză competițională.

— Vă referiți la turneul din R.F.G. ?

— În primul rînd la acel turneu, în care am obținut 18 victorii din 20 de jocuri, aducînd acasă și trei cupe pentru vitrina cu trofee a clubului.

— De cînd lucrați la Baia Mare, ce s-a adunat în această vitrină ?

— Am fost de 11 ori pe podium, dar niciodată campioni. Am cîștigat de trei ori Cupa României — prima dată, în urma unui meci de neuitat cu Steaua, la București. Din 1978 sîntem nelipsiți din cupele europene, de trei ori am fost semifiniaiști în Cupa cupelor iar o dată — acum doi ani — am cîștigat Cupa I.H.F. pentru care ne luptăm și-n această ediție.

— Ce firmă avea echipa cînd ați venit la conducerea ei ?

— Cînd am venit la Baia Mare, acum 18 ani, handbalul era în divizia B. „Firma" era mică, dar dorința de performanță și pasiunea pentru handbal a localnicilor erau și sînt foarte mari. De aceea, cu sprijinul organelor locale am și putut începe o muncă de pionierat, de construcție a unei echipe. După doi ani eram în divizia A,

iar de-atunci niciodată nu ne-am clasat mai jos de locul patru. Am lucrat cu mai multe generații de jucători care au răspuns la cerințele de instruire și disciplină totală, așa încît au început să apară și performanțele ; spre bucuria multora, dar și spre tristețea altora, care vedeau cum se consolidează un adversar neașteptat, și unde ? tocmai la Baia Mare.

— Ați fost în două rînduri antrenorul echipei naționale. N-aveți nostalgia acelor ani ?

— Acei ani au fost cei mai grei din întreaga mea activitate. N-am reușit să mă fac înțeles de jucători și conducători, trebuia să nu supăr unele cluburi, am vrut să întronez o disciplină severă, dar care s-a întors ca un bumerang împotriva mea... În orice caz, orice eșec al echipei naționale trebuie să fie dureros pentru fiecare din noi, indiferent de postura în care ne aflăm, pentru că duce handbalul și mai jos. Fără o asemenea atitudine, de sprijin și loialitate față de echipa națională, de renunțare la micimea disputelor interne, nu vom putea urca spre performanțele de odinioară.

— Se spune despre dumneavoastră că sînteți un antrenor dur. Este adevărat ?

— Mă consider un adept al disciplinei, sub toate fațetele ei, inclusiv disciplina tactică, dar nu prin duritate ci prin asumarea conștientă a rigorilor respective. Cei care mă socotesc un „dur" nu înțeleg că se poate face și disciplină liber consimțită, care să fie asumată și de jucători și de antrenor.

— Încotro credeți că evoluează handbalul mondial ?

— Spre o continuă tacticizare. În handbal, cuvîntul de ordine e tactica. De aceea procesul de instruire este mai dificil, antrenamentele sînt mai minuțioase, mai statice, mai laborioase — fapt care pe jucători îi enervează și-i obosește, iar pe antrenori îi plictisește. Dar n-avem altă cale.

Din '61 încoace, echipa noastră națională a „pivotat" în jurul cîte unui jucător de excepție, de care se legau toate speranțele și căruia i se subordona întreaga echipă. Cînd n-am mai avut jucători de asemenea excepție, obicelul a rămas și-a trebuit să-i „inventăm" furindu-ne singuri căciula. Și asta în timp ce, pe plan mondial, devenea tot mai evident că jucătorul de excepție este tocmai acela care știe să se subordoneze în totalitate echipei — și nu invers. O explicație a regresului echipei naționale stă și în acest conservatorism al nostru, de a nu fi sesizat rolul tot mai mare pe care-l capătă nu un anume jucător, ci echipa în ansamblul ei, în articulațiile ei tactice.

— Ce sperați de la Cornel Oțelea ?

— Oțelea încearcă un lucru de mare curaj. Dacă va reuși să-i angreneze pe cei tineri în rigorile handbalului mondial, să-i înhame la instruire, să-i determine să-și sacrifice plăceri dintre cele mai elementare, atunci cred că va redobîndi performanțele pe care le așteptăm.

— I-ați da vreun sfat ?

— Să renunțe la jucătorii care nu vor să se instruiască. Handbalul nostru nu mai poate conta pe cei care intră în teren doar cu numele. Dar nu depinde de antrenorul Oțelea ce va fi în handbalul nostru, ci de cei cu care lucrează antrenorul Oțelea. În acest context, cel mai important lucru este ca toți antrenorii de handbal să-l ajute pe Oțelea — nu pe el ca persoană ci pe cel care este instituția antrenorului de echipă națională.

— Vom mai discuta despre problemele de fond ale handbalului și ale echipei naționale. Spuneți-mi cum se pregătește Baia Mare pentru jocul de duminică de la Copenhaga ?

— Pregătirile pentru acest joc din sferturile de finală ale Cupei I.H.F. le-am început, practic, din decembrie. Echipa noastră este într-o perioadă de reconstrucție. Treptat am renunțat la Boroș, Mironiuc, Voinea Nicolae, dar comportarea celorlalți îmi dă speranță că Minaur poate să fie în continuare aceeași echipă-fanion a Maramureșului.

— Și, în situația dată, chiar a țării.

— Dumneavoastră ați spus-o.

— În concluzie : ce veți face la Copenhaga ?

— Credeam că v-am răspuns. În orice caz, sper să nu mai avem surprizele și emoțiile din manșa anterioară, pentru că a reface un handicap de 10 goluri nu e de dorit pentru nimeni, nici chiar pentru cei mai înfocați „partizani" ai înfringerilor noastre.

Publicarea concomitentă a acestor interviuri (pentru care „etapa europeană" de duminică a fost doar un pretext) conține și un simbol : al ideii că redresarea handbalului nostru masculin depinde hotărîtor de măsura în care antrenorii echipelor noastre fruntașe, indiferent de vechimea și palmaresul fiecărula, vor ști să fie alături, la propriu și figurat.

Tot duminică, și tot în deplasare, o altă echipă românească, feminină, de data aceasta, va juca în sferturile de finală ale Cupei I.H.F. : la Vilnius, EGLE („bradul") VILNIUS — RULMENTUL BRAȘOV.

Acestor trei reprezentante ale handbalului nostru rămase în „cursa de primăvară" a cupelor europene le urăm deplin succes.

Civilizația sportului

Temă de dezbatere

Sperăm că, totuși, plenara Federației Române de Fotbal va avea loc înainte de reluarea activității competiționale. Important for sportiv se reunește anual pentru a pune în discuție problemele de fond ale fotbalului românesc. Nu este, probabil, cazul să le mai reamintim. Sînt bine cunoscute. Este totuși de datoria noastră, a celor care credem în onestitate, loialitate, întrecere sportivă și educație sportivă, să amintim că așteptăm ca pe ordinea de zi să se afle și „MORALITATEA ÎN FOTBAL".

Să argumentăm. De ani de zile, unele „personaje" din perimetrul fotbalului românesc pun umărul la „demolarea" lui, a educației sportivilor și a publicului, aducînd grave prejudicii ridicării nivelului calitativ al fotbalului. Din cauza unor așaziși „specialiști" în obținerea victoriilor cu orice preț, descori preocuparea pentru educația civică este coborîtă în unele cazuri la gradul de talcioc comercial de prost gust.

Unde s-ar ajunge dacă astfel de persoane ar fi lăsate să submineze nestingherite fundamentul moral pe care trebuie sprijinită, fără excepție, lupta pentru întîietatea sportivă ? Nu-i greu de bănuit. Copii care îndrăgesc jocul cu balonul rotund, în loc să se formeze ca sportivi adevărați, riscă să ajungă niște jucători deficitari la capitolul morală. Trebuie să-i învățăm pe tineri să respecte adevărul, să-i ocrotim de „molestările" pathice ale vicierii rezultatelor. Meciurile aranjate nu servesc fotbalului. Poate goanei după încuviințare a unor oameni care nu au nimic comun cu spiritul sportului și care sînt porniți să acapareze cît mai mult, mai mult, mai mult. Fotbalul nu trebuie să devină un refugiu al interesului. Să-i oprim orice deplasare, cît de mică, pe această pantă, a trecerii de la competiția loială la aranjamentul care face brese cu consecințe grave în climatul moral al sportului. Să nu ne ferim de exemplele negative, să arătăm pericolele lor.

Mii și mii de oameni ai muncii vin în tribunele stadioanelor noastre pentru a se destinde, pentru a vedea fotbalul curat, întreceri cinstite, nu „spectacole" regizate din culise ale căror consecințe, pe planul rezultatelor, le simțim apoi în confruntările cu echipe de peste hotare. Un confrate afirma pe bună dreptate, nu demult, că „între ceea ce se joacă în campionatul nostru și ceea ce se cere să faci, pentru a avea șanse de cîștig în arena internațională, este un decalaj alarmant de mare !"

Moralitatea în fotbal este o temă pentru o dezbatere de durată. Nu se poate spune totul într-o plenară și nu se poate atinge idealul. Totuși, ceva trebuie făcut pentru apărarea regulamentelor, a cinstei și corectitudinii.

Chiar dacă unii ne vor considera „Don Quijoți", vom continua, cei ce dorim cu adevărat binele fotbalului românesc, să ne batem capetele și să ne stoarcem creierii, ce și cum să mai facem pentru a contribui la extirparea răului care mai apare pe ici, pe colo și în „organismul" celui mai iubit sport din țara noastră.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

— Ce-nseamnă acest 6,96 al lui Vali, tovarăşe Zaharia ?

— Înseamnă un nou record naţional de sală şi titlul de campioană.

— Mulţumesc frumos, asta ştiam. Mă interesa dacă va rămîne o săritură izolată sau prefigurează un sezon bun, inclusiv la europenele de peste două săptămîni.

— A fost al doilea concurs al lui Vali în acest an şi tot a doua oară cînd i se anulează o săritură în jur de 7,15. Dar cu pragurile astea ştiţi dumneavoastră cum e...

— Să înţeleg că va avea un an bun ?

— Precis.

— Pe ce vă bazaţi ?

— Pe semnele pe care le am, pe acumulările pe care le are, pe pregătirea pe care a făcut-o şi, nu în ultimul rînd, pe faptul că s-a căsătorit, fiind acum mult mai relaxată din punctul ăsta de vedere. Ştiţi că Vali are numai 27 de ani, iar Viorica Viscopoleanu a fost campioană olimpică la 29.

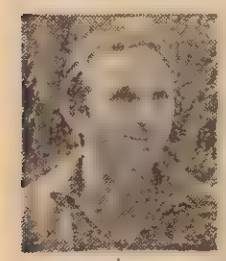

Antrenorul emerit Mihai Zaharia:

„Vali recucereşte înălţimea rezultatelor"

— Ştiu, dar nu ştiu de cînd sînteţi antrenorul lui Vali ?

— Din 1979, am văzut-o într-un concurs pe Tineretului, sărea 5,20.

— Şi de-atunci a fost recordmenă mondială, campioană europeană şi vicecampioană olimpică. Am reţinut bine ?

— Corect. În '82, la 1 august a bătut recordul mondial sărind 7,20 şi-n acelaşi an a fost şi campioană europeană, la Atena.

— O întrebare delicată : anul trecut Vali a cîştigat proba de lungime a circuitului „Grand Prix", dar la mondialele de la Roma n-a reuşit mare lucru. De ce ?

— Pentru că a fost accidentată la tendon. Sperăm să nu-mi mai aduceţi aminte, mai ales că am tras destul pentru asta.

— În ce sens ?,

— N-are rost să mai povestim. O perioadă n-am mai fost în lotul naţional, ne-am antrenat şi noi pe un'e am putut. Important este că nu ne-am dat bătuţi şi rezultatele se văd.

— Aşa zic şi eu, mai ales că acest 6,96 cred că v-a readus deja în lotul naţional. Celelalte eleve ale dumneavoastră vor avea şi ele un sezon bun ?

— Cred că da. Iolanda Oanţă e o sportivă foarte valoroasă, are 21 de ani şi 1,87 înălţime. La Bacău, deşi a concurat bolnavă de o viroză pulmonară, a cîştigat trei titluri, la 200 m, 400 m şi cu ştafeta de 4×200 m. Mihaela Pogăceanu a devenit şi ea triplă campioană naţională : 60 mg (cu un nou record naţional), 60 m plat (deşi a concurat în premieră) şi cu ştafeta de 4×200 m. Amîndouă, ca şi Vali, de altfel, sînt plecate deja la nişte concursuri internaţionale, în avanpremiera europenelor de la Budapesta. Eu am rămas acasă pentru că aştept să-mi vină lemnele...

— De cînd sînteţi la Rapid, tovarăşe Zaharia ?

— În 1958 am intrat pe uşa clubului Rapid, sperînd să mă vadă cineva de la atletism şi de-atunci, aici am rămas. Antrenor sînt din '74, iar antrenor emerit — din '82.

— Aţi fost şi campion naţional, dacă nu mă-nşel ?

— În 1969, am fost primul care a sărit la noi 8,01, adică peste graniţa psihologică a celor 8 metri.

— Vă place încă de mult săritura în lungime ?

— Da, dar numai căutînd înălţimea rezultatelor.

S. OCTAVIAN

Un proiect sub semnul perfecţionării

Fotbalul într-o nouă haină competiţională

A revenit în actualitate ideea modificării sistemului competiţional la fotbal. Proiectul — pe care l-am mai publicat şi anul trecut, cam pe vremea asta — a fost între timp definitivat pe baza opiniilor unui colectiv mai larg de tehnicieni şi conducători de club, consultaţi cu atenţie şi insistenţă de către conducerea Federaţiei Române de Fotbal. Fără a mai lungi vorba, iată ce se preconizează începînd cu anul competiţional 1989—1990 :

— **înfiinţarea unei divizii naţionale de 16 echipe**, din care ultimele două clasate vor retrograda în eşalonul imediat inferior ;

— **o divizie A cu 20 de echipe**, din care primele două clasate vor promova în divizia naţională, iar ultimele patru (locurile 17—20), vor retrograda în divizia B.

— **divizia B va fi alcătuită din patru serii a cîte 20 de echipe**, cele clasate pe locurile întîi în fiecare serie, promovînd în divizia A iar ultimele patru clasate (locurile 17—20), de asemenea din fiecare serie, retrogradînd în eşalonul inferior ;

— noutatea cea mai frapantă se referă la **divizia C, care va cuprinde 42 de serii** (cîte una în fiecare judeţ şi două în municipiul Bucureşti) a cîte 12 echipe; ultimele două clasate în fiecare serie vor retrograda în campionatul judeţean respectiv, locul lor fiind luat de primele două clasate în aceste campionate judeţene. Promovarea din C în B este prevăzută să se decidă astfel : cîştigătoarele celor 42 de serii vor fi împărţite, după criteriul geografic, în 7 grupe de cîte 6 echipe, care vor juca sistem turneu, cu jocuri acasă şi în deplasare ; primele două clasate în aceste grupe (deci 14 echipe) vor promova în divizia B; pentru celelalte două locuri de B, se va organiza un baraj între 4 din echipele clasate pe locul trei în grupe şi care vor fi alese după numărul de puncte; se va juca un fel de „semifinală", prin tragere la sorţi, învingătoarele promovînd în divizia B.

În cazul unor egalităţi de puncte, departajarea echipelor se va face în ordinea următoarelor criterii : golaverajul prin scădere ; numărul de victorii; numărul de cartonaşe roşii ; numărul de cartonaşe galbene ; media de vîrstă a echipelor, considerînd numai jucătorii folosiţi.

În vederea trecerii de la actualul sistem competiţional la cel descris mai sus, începînd din toamna acestui an (deci pentru sezonul 1988—1989) ar urma să se realizeze următoarele :

— **divizia naţională formată din 18 echipe** (primele 15 din actuala divizie A, plus cîştigătoarele celor trei serii actuale de B) îşi va derula întrecerile în două faze : în prima fază (toamna acestui an), echipele vor fi împărţite în două serii de cîte 9, în care se va juca sistem turneu, tur-retur ; în a doua fază (primăvara lui '89), echipele clasate pe primele patru locuri în ambele serii vor alcătui o grupă de 8 în care se va juca tur-retur pentru stabilirea locurilor 1—8 în clasamentul final ; similar, se va alcătui o altă grupă de 10 echipe (din cele clasate pe locurile 5—9 în serii) în care se va juca tur-retur pentru desemnarea locurilor 9—18 în clasamentul final; echipele de pe locurile 16, 17 şi 18 ale acestui clasament vor retrograda ;

— **divizia A va fi alcătuită din 18 echipe** : ultimele trei clasate în actualul campionat plus cele de pe locurile 2—6 din cele trei serii ale actualei divizii B; echipa clasată pe locul întîi va promova (pentru 1989—1990) în divizia naţională care va ajunge astfel la 16 echipe), iar ultimele patru clasate vor retrograda;

— **divizia B va fi formată din patru serii a cîte 20 de echipe** : cele clasate pe locurile 7—18 în actualele serii ale diviziei B (deci 36 de echipe), plus primele trei clasate în actualele serii de C, (alte 36 de echipe plus 8 din cele 12 echipe clasate pe locurile 4 în actualele serii de C (care vor fi alese în ordinea punctajului); cîştigătoarele celor patru serii vor promova în divizia A, completînd la 20 numărul de echipe al acestela, iar cele clasate pe locurile 17—20 vor retrograda în divizia C, ediţia 1989—90.

— **divizia C ar urma să se reorganizeze în 42 de serii a cîte 12 echipe chiar din această toamnă**, cuprinzînd: 18 echipe din actualul campionat de tineret, 148 echipe din actuala divizie C şi 338 de echipe din campionatele judeţene şi ale municipiului Bucureşti, pentru completarea numărului de 12 echipe în fiecare judeţ, respectiv — 24 în Bucureşti. Echipe e cîştigătoare ale celor 42 de serii vor continua întrecerea după sistemul descris pentru a se decide cele 16 care vor promova în divizia B (cîte patru în fiecare serie). O menţiune importantă : echipele de tineret ale secţiilor din divizia naţională vor avea drept de promovare din divizia C în eşaloanele superioare, în regulamentul competiţiei urmînd să fie stipulat foarte exact ce jucători pot fi folosiţi la tineret pentru a se evita utilizarea jucătorilor de la divizia naţională în eşaloanele inferioare.

Sperînd că această prezentare (pe care am simplificat-o la maximum) a proiectului noului sistem competiţional a fost şi suficient de explicită, reluăm, în sinteză, cîteva din mutaţiile pe care le vizează acest proiect: micşorarea numărului de echipe în primul eşalon, pentru a asigura perioadele necesare de pregătire şi participare în competiţiile oficiale ale echipelor reprezentative şi cluburilor înscrise în competiţiile europene; trecerea echipelor de tineret de la nivel naţional la nivelul diviziei C; limpezirea climatului sportiv în această divizie C prin „consumarea" rivalităţilor în perimetrul aceluiaşi judeţ; cuprinderea în activitatea viitoarei divizii A a unor centre cu tradiţie fotbalistică, aflate acum în „amalgamul" diviziei B; lărgirea considerabilă a eşaloanelor divizionare, a bazei piramidei, este coroborată cu o mai corectă structurare pe verticală a activităţii fotbalistice de performanţă.

Fiind solidari cu intenţia conducerii F.R.F. de a croi pentru fotbalul nostru o nouă „haină" competiţională, vă invităm, stimaţi cititori, să anticipaţi dumneavoastră înşivă implicaţiile pe care adoptarea acestui sistem competiţional le-ar avea asupra fotbalului din ţara noastră. O decizie în legătură cu acest proiect va fi luată la (din nou) apropiata plenară a federaţiei de fotbal.

OCTAVIAN ŞTIREANU

Toată lumea face sport

● Astăzi, pe lîngă obişnuitul dicţionar, vom consacra rubrica unei mari competiţii, în plină desfăşurare — Jocurile Olimpice de iarnă de la Calgary, privite dintr-un anume unghi, cel al premierelor înregistrate la această a 15-a ediţie a „Olimpiadei albe". Mai întîi, de la dicţionarul : **Event** provine din terminologia curselor de cai. La event pariorul are de indicat doi cai cîştigători în cadrul aceleiaşi reuniuni. Pentru a rămîne în domeniu, cel mai important pariu este austriacul, cu „ghicirea" tuturor cîştigătorilor unei zile, un fel de 13 rezultate exacte la Pronosport. Cu vremea, termenul a fost extins şi la alte discipline, la fotbal în special, însemnînd o dublă victorie, în campionat şi cupă. Nu mai tîrziu decît anul trecut, Steaua a realizat „eventul", în ultimii ani aceeaşi performanţă în fotbalul românesc fiind înscrisă în dreptul formaţiilor Dinamo şi Universitatea Craiova. ● Jocurile Olimpice de la Calgary, urmînd calea Olimpiadei de vară, adică ceea ce s-a numit, cu o nuanţă critică adesea, gigantism, vor dura 16 zile, faţă de cele 12 ale ediţiilor trecute, fiind, totodată, primele Jocuri găzduite de un oraş canadian. ● Tot pentru prima dată, întrecerile au două mascote, doi urşi polari, Hidy şi Howdy, un mascul şi o femelă (încă o premieră !). ● Concursul de patinaj viteză va fi găzduit — pentru întîia oară, iată ultima precizare de acest fel, ca să evităm repetiţiile — de o pistă acoperită, cu 4 000 de locuri. La nivelul gheţii se păstrează o temperatură constantă de minus 1 grad, în timp ce temperatura mediului ambiant va depăşi 15 grade ● Traseul flăcării olimpice a fost cel mai lung din istoria competiţiei — peste 18 000 km, străbătuţi în 88 de zile. Modelul — lucrativ — al J.O. de vară de la Los Angeles a fost preluat cu succes ! ● Palatul de gheaţă, pe numele său „Saddledome", are o capacitate de 19 000 locuri fiind cea mai mare arenă de întreceri din istoria Olimpiadelor albe. Aici se desfăşoară concursurile de patinaj artistic şi meciurile turneului de hochei pe gheaţă. Bineînţeles, acest patinoar are şi cel mai mare acoperiş suspendat... ● În premieră, vor avea loc concursuri demonstrative de patinaj viteză pe pistă redusă, aşa-numitul „short-track", care constituie viitorul acestei discipline, după multe opinii, datorită spectaculozităţii sale şi, nu în ultimul rînd, a posibilităţilor de practicare (patinoare obişnuite), mai răspîndite decît clasica pistă de 400 m. ● Vor fi demonstraţii de schi artistic, o propunere respinsă în cele din urmă fiind aceea a dispută unui concurs, neoficial, de sărituri peste butoaie, disciplină pitorească, mai răspîndită decît, să zicem, bobul, după cum argumentează vajnicii săi practicanţi (peste 10 000 în întreaga lume). ● Dacă „Saddledome" este cea mai mare arenă acoperită, „Mc Mahon Stadium", cu cele 60 000 de locuri, a asigurat prezenţa, la 13 februarie, a celor mai mulţi spectatori la o festivitate de deschidere. ● Eticheta „cel mai" se poate aplica şi Festivalului artelor, care însoţeşte, în bună tradiţie, de sorginte antică, întrecerile sportive. Din 23 ianuarie pînă în ziua închiderii competiţiei, la 28 februarie, 2 200 de artişti, evoluind în 18 domenii ale artei, au prezentat şi vor prezenta 600 de spectacole şi expoziţii, între care şi interesante manifestări ale folclorului canadian, inclusiv întreceri de rodeo ! ● Revenind la premiere, să spunem că starturile în întrecerile de bob şi, respectiv, sanie vor fi date din locuri diferite.

LUCIAN OPREA

Cronica şoselei

Pietoni şi şoferi

În virtutea controverselor care au loc pe plan mondial, potrivit cărora omul nu ar proveni din maimuţă, teoria darwinistă a rămas — deocamdată — singura teorie plauzibilă referitoare la evoluţia omului. Dezvoltarea vorbirii, descoperirea focului, organizarea sa în mici comunităţi în care fiecare a început să aibă un anumit rol social, a transformat omul printre altele în... biped.

Pe măsura trecerii sale de-a lungul timpului prin diferitele orînduiri sociale, omul şi-a continuat evoluţia tinzînd chiar, să se depăşească pe sine însuşi. Cu toate transformările sale de natură fizică, psihică, socială, omul a continuat şi continuă să meargă... pe jos. Dacă la început putea să meargă pe oriunde, civilizaţia l-a obligat să meargă numai prin anumite zone destinate în exclusivitate acestui scop... Şi asta numai pentru prevenirea unor accidente care i-ar putea modifica — uneori — cursul firesc al vieţii.

Modificarea şi intensificarea traficului circulaţiei au impus respectarea regulilor de circulaţie menite să reglementeze şi să delimiteze obligaţiile şi drepturile conducătorilor auto dar şi pe cele ale pietonilor.

Pietonul, acest mic stăpîn al trotuarului, de cele mai multe ori foarte grăbit „uită" uneori de ce trebuie să respecte culorile semaforului, trecerile de pietoni, riscîndu-şi viaţa în mod inutil. Un moment de neatenţie şi... poate urma o tragedie care să-i facă pe cei dragi să sufere. În contact cu conducătorul auto, psihologia pietonului se modifică în mod vizibil aşa cum transformarea pietonului în conducător auto îi face „să uite" ce înseamnă să fii pieton. Ca pietoni nu vi s-a întîmplat să vă gîndiţi cu reproş la cei care circulă cu autovehicule şi nu vă acordă prioritate pe trecerea de pietoni : „Ce-l pasă lui dacă e în maşină !"

...Dar ca automobilişti nu v-aţi spus niciodată : „Ia uite ce încet traversează strada..."

Respectarea regulilor de circulaţie nu trebuie privită unilateral ; aceste reguli înseamnă în primul rînd, încadrarea în normele pe care le impune nu numai civilizaţia străzii, ci chiar civilizaţia propriu-zisă. De multe ori la neatenţia noastră se mai adaugă şi condiţiile vitrege ale timpului probabil : ploaia, ceaţa, ninsoarea, lapoviţa...

...Cu tot spiritul de prevedere al şoferului Oltcitului bleumetalizat în faţa sa a ţîşnit o femeie cu un copil mic în braţe. Ploaia făcuse şoseaua foarte alunecoasă. Şoferul a apăsat prompt pe frînă... Cei doi au fost salvaţi dar Oltcitul a intrat în Dacia care venea din sens opus. Bilanţul a fost tragic : ambii şoferi au decedat în drum spre spital.

...Fetiţa brunetă cu ochii de culoarea cerului stătea pe trotuar urmărind schimbarea culorii roşii a semaforului. Atenţia l-a fost distrasă la un moment dat de doi puşti care se certau în spatele ei ; între timp apăruse culoarea verde. Cînd a observat că poate să traverseze, verdele a început să clipească, ea a luat-o la fugă să nu piardă culoarea de trecere, s-a împiedicat şi a căzut în faţa Skodei care tocmai pornise. Vigilenţa şoferului a salvat-o pe mica şcolăriţă.

...Ceaţa se lăsase ca o cortină umedă şi străină peste tot oraşul. Clădirile apăreau ca nişte siluete fantastice. Din cînd în cînd liniştea străzii era tulburată de cîte un claxon răzleţ. Toate mijloacele de transport circulau cu farurile aprinse, numai Volkswagenul cu număr de înmatriculare de Timiş avea instalaţia electrică defectă... Părea un miracol că nu se întîmplase deocamdată nimic... Dar pentru că nu există minuni basculanta care venea de la balastieră nu l-a observat, l-a luat din plin. Şoferul Volkswagenului a scăpat cu viaţă însă maşina căpătase forma unei navete spaţiale venite în contact cu un meteorit-gigant.

„Atracţia magnetică" dintre pieton şi conducătorul auto poate avea consecinţe imprevizibile pentru amîndoi. Iată de ce trebuie să manifestăm cu toţii prudenţă ci şi înţelegere faţă de partenerii noştri la trafic, indiferent dacă sîntem pietoni sau automobilişti. Civilizaţia actuală impune să manifestăm în primul rînd respect unii faţă de alţii şi să încercăm să prevenim pe cît posibil traumele pe care neatenţia noastră le-ar putea provoca semenilor noştri...

VICTOR BEDA

O nouă adresă

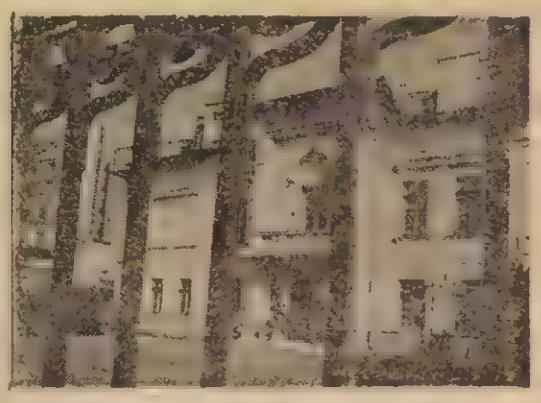

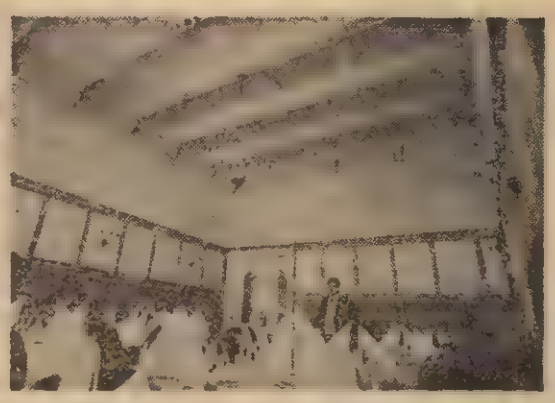

Se numește „Casa Lido". Clădirea, situată în strada C.A. Rosetti nr. 13, este cea mai „nouă" adresă a turismului bucureștean. Monument de arhitectură, ea a fost restaurată după planurile arhitectului Șerban Manolescu, lucrările propriu zise fiind făcute de T.A.G.C. „Carpați". Reintră astfel în circuitul C.H.R. un nou restaurant în plin centru al Capitalei. Cele 206 locuri sînt împărțite în 9 saloane dotate excepțional cu mobilă stil, cu lucrări decorative absolut impresionante : lambriuri, sculpturi, lustre, geamuri „galé", unicat, executate manual, aparținînd unui veritabil muzeu sui-generis.

Starea de confort, realizată prin ambianța fără cusur a unei arhitecturi din secolul trecut, este pe deplin întregită de cei 42 de lucrători ai Casei Lido, pregătiți anume pentru un serviciu excepțional.

Gheorghe Stoica, șeful unității, ne spune : „ne-am gîndit, mai întîi, la Cartea de bucate. Oferim preparate din bucătăria clasică românească, alese numai pentru noi, explicînd în scris conținutul lor. Oferim invitaților mîncăruri unice, absolut la dorința și pe gustul fiecăruia. Pentru un serviciu deosebit, mi-am ales cu grijă personalul. Deocamdată am doi mari specialiști : Florin Stativă, șef de sală și Ioniță Dumitru, maistru în arta culinară".

Se numește „Casa Lido". Ca o firmă mare... Se vrea și va fi !

PAUL AGARICI

Un nou reper pe harta comerțului bucureștean, Complexul Agroindustrial Aviației, de unde cumpărătorii pleacă cu sacoșele pline.

Din actualitatea județeană

Miercuri seara, colegi de la mai multe redacții din țară ne-au comunicat telefonic unele fapte semnificative din actualitatea județelor. Ne grăbim să le facem cunoscute.

Argumente pentru chemare

În spiritul obiectivelor cuprinse în chemarea la întrecerea pornită din acest județ, în comuna Șag putem consemna primele inițiative și acțiuni concrete privind dezvoltarea sectorului micii industrii.

Astfel, ca răspuns la solicitările populației, recent înființata secție de tîmplărie se adaugă altora de tradiție precum cărămidăria și împletiturile din răchită. Sub același semn al bunei gospodăriri se remarcă înnoirile realizate prin efort propriu, cele cîteva alei betonate și un nou loc de joacă pentru copii, care și-au cîștigat deja entuziasta apreciere a micilor beneficiari.

(George Boeriu, **Drapelul roșu, Timișoara**)

Acuarelele inginerului

De mai mulți ani, tînărul (încă, în pictură) inginer Nour Crișan obișnuiește să deschidă o expoziție de acuarelă toamna și una primăvara. Găzduită la galeriile filialei Bibliotecii Academiei R.S.R., noua expoziție dovedește, prin cele cîteva naturi statice și prin numeroasele peisaje montane (de vară și mai ales autumnale) că Nour Crișan își urmează cu consecvență drumul spre stăpînirea superioară a tehnicii acuarelei pentru a izbuti să-și exprime cu fidelitate stările lirice.

(Ilie Călian, **Făclia, Cluj-Napoca**)

Cursă spre succes

Sportul ca sursă de inspirație literară a atras mai mult cinematografia decît celelalte genuri artistice în primul rînd din motivul că fiind el însuși o activitate competitivă își are propriul lauri și o specificitate suficient de spectaculoasă ca să mai aibă nevoie de pandantivele artei. Dacă cinematograful a realizat ecranizări mai frecvente pe teme sportive a făcut-o din nevoia sa mai accentuată de succes inclusiv financiar. Iată însă că premiera recentă realizată pe scena Teatrului municipal din Suceava cu piesa **Ultima cursă** de Horia Lovinescu vine să spulbere prejudecățile pe această temă realizînd o deschidere benefică în teatrul nostru atît prin sugestia că intertextualitatea artă-sport e posibilă prin miza pe care ambele domenii de activitate le pun pe performanța umană (piesa însăși e inspirată din biografia unui performer olimpic ajuns în pragul ultimelor bariere fizice și morale) cît și prin noutatea pe care o aduce în prospectarea unor zone ale psihicului mai puțin frecventate de literatura dramatică. Regizată de Dan Stoica și interpretată de actorii Adrian Păduraru, Răzvan Popa, Mioara Ifrim, Constantin Florea, Liviu Manoliu și Georgeta Burdujan, **Ultima cursă** de Horia Lovinescu (a 12-a premieră a Teatrului municipal sucevean aflat la 4 ani de la înființare) se anunță a fi o montare de succes.

(Dumitru Brădățan **Zori noi — Suceava**

Povestea cîntecului

— Hai, stimate Ion Lăceanu, să nu începem cu o întrebare!

— Cum altfel ar putea debuta un dialog ?

— Vorbiți, de pildă, despre întreprinderea cea mai recentă a orchestrei „RAPSODIA CARPAȚILOR", pe care o conduceți.

— Ne-am întors, de zece zile, dintr-un turneu în Italia, și R.F. Germania. A durat aproape două luni. Jumătate din timp l-am petrecut în Italia, la Trieste, unde s-a înființat, grație Asociației de prietenie România — Italia, Casa de cultură Decebal. Am dus acolo cu noi, ca emblemă a acestei noi instituții culturale, chipul viteazului Decebal. Am cîntat în Italia o lună, apoi încă aproape o lună în R.F. Germania, am susținut concerte de muzică populară românească în orașele Munchen, Frankfurt și Offenbach.

— De cînd ființează „RAPSODIA CARPAȚILOR"?

— Sîntem împreună de 12 ani ; acești cinci oameni, instrumentiști, pe care îi vedeți: la acordeon, vioară, țambal, contrabas și eu, la cîteva instrumente.

— Bineînțeles bine, știu, fluierul, cavalul, ocarina, tilinca și țineți la subsuoară, gata să pleznească, cimpoiul. Am uitat, cumva, vreun instrument la care mai cîntați ?

— Toba, frunza, paiul de ovăz și solzul de pește.

— Păi din frunză și trestie (țifoaie) cînt și eu. Sînteți înseamnă, născut prin preajma Dunării ?

— În Teleorman, și uite că se nimerește: într-un sat de lîngă

(Continuare în pag. a 15-a)

N. GRIGORE

TIMPUL cum a fost cum va fi

CORNELIU POP
Cercetător principal Institutul de Meteorologie și Hidrologie București

Retrospectiva stărilor de vreme ce au caracterizat de-a lungul anilor intervalul 18—24 februarie poate aduce în fața cititorului situații meteorologice dintr-o gamă mai bogată decît în orice altă perioadă a anului.

Spre ilustrare, vom spicui din „Buletinul lunar al observațiilor meteorologice" o relatare despre caracteristicile acestei perioade în anul 1954 : „Regiunile sudice și estice ale țării au fost bîntuite de viscole deosebit de intense. Acțiunea violentă de spulberare, transport și depunere a provocat troienirea localităților, perdelelor forestiere și a tuturor zonelor adăpostite. În sectoarele estice ale comunelor de cîmpie, casele scunde au fost întroienite pînă la acoperișuri. În curți stratul de zăpadă a depășit în multe locuri înălțimea ferestrelor, locuitorii fiind obligați să sape tranșee de ieșire și să ardă lumina chiar ziua. În perdele, plantații, în livezi și păduri, iepurii de cîmp au ros ramurile direct din coronament. Circulația pe șosele și calea ferată a rămas întreruptă pînă la sfîrșitul lunii, iar numeroase vehicule și trenuri au fost îngropate total sub dunele de zăpadă". În acest interval o înseninare trecătoare pe data de 20 februarie a favorizat o puternică răcire nocturnă, mercurul termometrelor coborînd într-o serie de localități din Moldova pînă la valori ce au rămas consemnate ca minime absolute. Spre exemplificare menționăm valorile de —31,0°C la Suceava, —32,5°C la Bacău și —33,2°C la Roman.

La polul opus, s-a situat anul 1977, în intervalul corespunzător multe localități din țară atingînd valori ale temperaturilor maxime diurne de 20°C, pe data de 23 februarie, în Moldova fiind aproape o zi de vară. Mercurul termometrelor a urcat la Odobești pînă la 24,2°C, temperatură ce reprezintă maxima absolută a lunii februarie pentru întregul teritoriu al României. În aceeași zi în nordul țării au căzut ploi cu caracter de aversă însoțite de descărcări electrice.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL *18 -24 februarie*

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	2÷7	-6÷-2	8÷11	21.0	Craiova 1903	-29.0	Caracal 1940
Dealuri și podișuri	1÷6	-7÷-3	7÷13	24.2	Odobești 1977	-32.0	Vaslui 1911
Depresiuni	0÷4	-11÷-5	6÷9	17.5	Petroșani 1966	-32.0	Mc. Ciuc 1985
Mt. Oaș	-8÷-6	-14÷-10	39	6.0	Vf. Omu 1956	-35.5	Vf. Omu 1985
Litoral	4÷5	-2÷-1	5÷7	22.6	Constanța 1903	-16.7	Constanța 1985

Privind tabloul sintetic al datelor climatice de referință pentru interval găsim la Constanța cea mai rece noapte a perioadei, pe 19.11.1985 la exact 30 de ani după ce s-a consemnat cea mai caldă noapte de februarie a Tomisului în care minima nu a coborît sub +10,5°C.

Amplitudinile termice maxime ale lunii februarie ce depășesc aproape de 3 ori pe cele ale lunilor de vară se explică parțial prin variabilitatea caracteristicilor suprafeței solului, acesta fiind fie acoperit cu un strat strălucitor de zăpadă albă, fie aproape negru lipsind vegetația și fiind ușor umezit.

Cu toate că în săptămîna care a trecut temperaturile au înregistrat o ușoară scădere vegetația a început să se trezească la viață. În București pe strada Cimpina a înflorit un alun, iar agrometeorologii ne-au informat că la Cluj-Napoca înflorirea alunului s-a produs deja de o săptămînă. Devansul față de data obișnuită a înfloririi este de peste 2 săptămîni.

În intervalul 18—24 II, după un debut cu temperaturi relativ ridicate vremea se va răci treptat, de simbătă urmînd ca deasupra teritoriului țării să pătrundă mase de aer polare și chiar arctice.

Ca urmare a acestei răciri accentuate în primele zile ale săptămînii viitoare temperaturile vor rămîne negative chiar și în cursul zilei iar noaptea vor coborî frecvent sub —10°, —15° nu numai în depresiuni.

În zona alpină, stratul de zăpadă mult așteptat se va îngroșa în acest interval, iar condițiile de practicare a sporturilor de iarnă sau turismul de agrement vor fi favorizate. În zonele de creastă vîntul va sufla susținut din nord și nord-vest cu viteze depășind 100 km/h.

Căldura neobișnuită din această iarnă care a văduvit de zăpadă munții Europei, a fost explicată în numărul precedent al revistei prin procesul numit „Oscilația Nord-Atlantică". Un fenomen similar s-a produs în acest sezon și în Pacificul de Nord afectînd continentul nord-american. În primele două zile de desfășurare a „Olimpiadei albe" temperatura aerului măsura la Calgary (altitudine 1084 m) după-amiaza 4°C (Temperatura medie multianuală a lunii februarie fiind de —8,3°C).

Privitor la Oscilația Nord-Atlantică, diferența de temperatură dintre Groenlanda și Scandinavia ce reprezintă un index pentru acest proces indică stingerea lui.

Florăro. Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Sensori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

„...să asigurăm în așa fel încît producțiile din acest an să fie cele mai bune pe care le-a obținut, pînă acum, agricultura noastră"

din Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU
la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor

flacăra

anul XXXVII
8 (1 705)
VINERI
26 februarie
1988

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Exemple demne de urmat

Zilele care premerg începutul lucrărilor de primăvară se dovedesc a fi la fel de fierbinți ca și zilele de campanie. Ultimele finisări încheie o etapă de pregătiri, luni de muncă, care, fără îndoială, își vor arăta rodnicia în recoltele acestui an, o pregătire care a beneficiat, în primul rînd, de experiența anului anterior, în virtutea adevărului că deși fiecare toamnă are roadele ei, recoltele unui an le pregătesc pe cele care vin. Așa au fost posibile rezultatele record ale anilor din urmă, așa a fost posibilă creșterea în general a agriculturii românești.

Punerea în valoare, de la an la an mai deplină, a experienței oamenilor muncii de pe ogoare, a inițiativei lor, participarea tot mai largă a țărănimii la actul de conducere, la elaborarea planurilor și analiza propriei munci, potrivit concepției despre democrație a secretarului general al partidului, și anume că agricultura socialistă **„trebuie să o înfăptuim cu țărănimea și pentru țărănime, fiindcă numai așa agricultura va constitui tot timpul o parte importantă a dezvoltării noastre pe calea socialismului și comunismului"**, constituie temelia recoltelor din an în an mai bogate. O bogăție în care se regăsesc investițiile deosebite acordate agriculturii, precum și aplicarea rapidă în practică a cercetărilor științifice.

Să ne oprim doar la o singură cifră, aceea care exprimă producția de cereale a anului trecut — 31,7 milioane tone, cea mai mare din istoria țării — pentru a oferi și un suport statistic afirmațiilor de mai sus. Dar, tot în acest context, se cuvine să arătăm că participarea la realizarea acestei producții n-a fost egală, că munca, prețuirea și organizarea n-au fost aceleași în toate unitățile agricole, că nici

(Continuare în pagina 7)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Formula schimbării lumii : Cuburile de azi — cărămizile de mîine

Vecini cu viitorul

Comuna Mihăilești din județul Giurgiu, o așezare ca oricare din cîmpia Bărăganului, poate chiar mai mare decît altele, se învecina pînă în anii aceștia mai mult cu străvechiul ei trecut istoric, așa cum atestă un articol decupat dintr-un cotidian și afișat la gazeta de stradă din fața Consiliului popular ca tot omul care vine aici cu probleme curente să fie bine informat și să știe că sub rădăcinile grîului, sub mule de tone de cereale smulse toamnă de toamnă Bărăganului se răsmurește coroana arheologică de rădăcini prin care satele cîmpiei române s-au ținut înfipte adînc în pămînt în calea vijeliilor istorice.

Iată însă că în ultimii ani unul dintre cele mai ambițioase proiecte ale remodelării geografiei noastre — mă refer la amenajarea rîului Argeș — a scos și această așezare de oameni din ritmurile sale patriarhale de curgere domoală în istorie implicînd-o direct în cursul tumultuos al prefacerilor astfel încît noul baraj de acumulare de la Cornetu, complexa amenajare hidrotehnică

(Continuare în pagina 2)

ION ZUBAȘCU ■

La primărie spre a vedea ce poate satul, în sat spre a vedea ce poate primăria

Două reportaje în întîmpinarea Conferinței pe țară a președinților Consiliilor populare

NUCI, AL DOILEA ORDIN AL MUNCII — Pagina 12

TÎRGU LĂPUȘ, TRADIȚIE ȘI ACTUALITATE — Pagina 13

Cînd O.D.U.S. -iștii țin sfat

Dumitru Ioniță, vicepreședintele Consiliului popular orășenesc Titu, ne spunea că localitatea dimboviteană, pînă mai ieri o comună ceva mai răsărită, s-a schimbat radical la față în ultimii 15—20 de ani. El numără circa 20 000 de locuitori, din care vreo 7 000 sînt navetiști. Problemele navetiștilor, după cum se cunoaște de altfel, nici simple, nici ușoare nu sînt. La Titu, locuitorii urbei au toate avantajele muncitorului dar își asumă și „servituțile" țăranului, enunț valabil în măsura în care ei sînt, deopotrivă, și muncitori și țărani.

Pe harta economică a orașului Titu — situat nu departe de porțile Bucureștiului — au apărut și unități industriale și agrozootehnice, fapte ce-i confirmă statutul de oraș agroindustrial. S-au construit, rînd pe rînd, o întreprindere de aparatură electrică, o întreprindere de prelucrare a nutreturilor combinate, o schelă de extracție a țițeiului, un complex avicol de mare capacitate. Întreprinderea de electrozi siderurgici fiind cea mai nouă unitate economică de pe raza localității dimbovițene. Așa că nu miră pe nimeni că țăranii și fiii de țărani din Titu, Sălcuța, Fusea, Plopu, Hagioaica, Mireni, Branistea au îmbrățișat meseriile de viitor, calificîndu-se și policalificîndu-se din mers.

În acest fertil context, Organizațiile Democrației și Unității Socialiste s-au implicat și afirmat tot mai mult în viața politică, economică și socială a orașului, ca organizații revoluționar-patriotice, capabile să înriurească pozitiv și să potențeze energiile. Este exact ceea ce au demonstrat recentele adunări generale de dări de seamă și alegeri ale O.D.U.S. din cadrul întreprinderilor industriale și agricole din raza orașului Titu. În timpul relativ scurt care a trecut de la crearea acestor organizații — organizații larg democratice, constituite din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — îndatoririle cetățenilor și atribuțiile primăriei din Titu au sporit. Cetățenii au dat o mînă de ajutor și la baterea primilor piloni dar și la finalizarea lucrărilor la Fabrica de electrozi de sudură din Titu. Tot ei au propus și tot ei au contribuit la amenajarea străzilor I.C. Visarion și Gării. Dar exemplele nu sînt singulare. Dările de seamă prezentate în adunările generale O.D.U.S. au constituit, așa cum confirma Aurelian Dincu, președintele Consiliului orășenesc Titu al O.D.U.S., un bun prilej de trecere în revistă a realizărilor obținute pe plan edilitar-gospodăresc și social-cultural, au stabilit noi măsuri pentru viitorul imediat al urbei. Cetățenii s-au referit la nevoia de înfrumusețare a spațiilor dintre blocuri, a aleilor, a spațiilor de joacă pentru copii, la buna servire a populației, a utilizării chibzuite a spațiilor comerciale, la educația civică a unora dintre ei. De asemenea, nu au fost lipsite de interes propunerile vizînd apa de băut, mai concret, nevoia de forare și de amenajare a unor fîntîni cu apă potabilă extrasă de la mare adîncime. Prin contribuția directă și nemijlocită a cetățenilor s-au întreprins și alte acțiuni privind înfățișarea orașului, cît și acțiuni concrete în scopul mai bunei aprovizionări a populației cu produse agro-alimentare.

Dreapta cumpănă între drept și datorie

Desigur, nu se poate să nu te bucuri că mulți dintre oamenii de inițiativă din orășelul dimbovițean sînt tineri, că elanul atît de specific vîrstei le caracterizează întreprinderile, că spusele lor îmbracă haina faptei. Altfel, nici nu se putea ca, într-un răstimp atît de scurt, o comună ceva mai mare să devină un oraș în toată puterea cuvîntului. Reprezentativ este și faptul că în cîțiva ani valoarea producției marfă a crescut la cîteva miliarde de lei. În acest sens, peste 1 miliard de lei se realizează numai de către I.A.E.I. Titu. Concret, ce dau muncitorii și țăranii din Titu economiei țării ? Ei dau carne de pasăre, gaz utilizabil, produse ale industriei electrotehnice — dintre care la loc de cinste se află aparatajele electrice de joasă tensiune —, făină proteică, tutun, nutreturi concentrate și nu numai. O parte dintre produsele lor iau drumul pieței externe. În ceea ce privește agricultura, dacă la producțiile de grîu și porumb s-a înregistrat o anume constantă în anii din urmă, în sectorul zootehnic sînt evidente unele rămîneri în urmă, atît la C.A.P., cît și la I.A.S. Media de lapte obținută pe cap de vacă furajată în anul trecut și în prima lună și jumătate din anul agricol curent este departe să mulțumească. Hrana vacilor cu lapte este compusă cel mai adesea din paie și coceni, aspect ce explică în oarecare măsură aceste neajunsuri. Firește, producțiile animaliere obținute sînt compensate în bună parte și de contribuția gospodăriilor populației (carne, lapte, ouă, miere, lînă). Produsele preluate de la gospodarii din Titu au sporit în anii din urmă, deși cetățenii au doar vreo 300 ha teren (incluzînd aici și pășunile), din circa 8 500 ha teren existent. Din cifrele recensămîntului recent încheiat rezultă cu claritate că în gospodăriile populației există circa 1 500 capete porcine și 800 capete bovine și bivolițe de lapte. Intră oarecum în firea lucrurilor faptul că primăria sprijină bunii gospodari. Este vorba de un ajutor concret și sistematic, după nevoile și trebuințele oamenilor.

Venind vorba de sprijin și ajutor, nu mai încape nici o îndoială că și conducerea acestui orășel trebuie sprijinită în fel de concret. Tinerii — și sînt vreo 4 700 la număr — au propus — la mai vechile dar și la recentele adunări O.D.U.S. — înființarea unui club al tineretului, cu săli multifuncționale. Dacă edilii orașului s-au gîndit din timp să contureze un nou centru, nu e mai puțin adevărat că s-au făcut demersurile necesare și pe linia reconstruirii vechiului centru Titu-Tîrg. Adevărat însă, problemele orașului Titu devin mai complexe pe zi ce trece. Sporind funcțiunile orașului, sporesc și problemele economico-gospodărești cu care se confruntă atît primăria cît și cetățenii.

Este îmbucurător faptul că și cu prilejul acestor adunări O.D.U.S. s-au criticat cu responsabilitate politică și maturitate civică manifestările de indisciplină, întîrzierile și lipsurile de la program, nefolosirea integrală și chibzuită a timpului de lucru, executarea unor lucrări de slabă calitate. Este de remarcat, de asemenea, că aceste critici nu au fost simple enunțuri, ci s-au dovedit a fi dezbateri cît se poate de principiale, unde au fost trași la răspundere nominal cei vinovați de stările negative de lucruri dintr-un domeniu sau altul. S-a relief at poziția matură, responsabilă a cetățenilor vîrstnici și tineri ; s-au conturat puncte de vedere ale oamenilor cu mare autoritate și experiență profesională, care întregesc munca și inițiativele mai tinerilor oameni ai muncii din Titu.

Cu alte cuvinte în orașul Titu am găsit mulți oameni care își știu la fel de bine atît drepturile cît și îndatoririle.

DORIN SALAJAN ■

Vecini cu viitorul

(Urmare din pagina 1)

de irigații și navigație, în ale cărei dări de seamă în fața istoriei este chemat să răspundă și satul Mihăilești, la modul cel mai grav cu putință, a făcut ca această așezare, pînă mai ieri liniștită ca undirea valurilor de grîu în legănarea vîntului verii, să se învecineze în prezent mai mult cu viitorul unor proiecte imediat aplicabile, un viitor aflat desigur în mîinile oamenilor, în puterea conștiinței lor angajate și deplin responsabile.

E și motivul pentru care recentele alegeri ale comitetului O.D.U.S. la nivel comunal, ținute săptămîna trecută în 17 februarie, i-a adunat pe oameni scoțîndu-i pe fiecare din rosturile individuale și așezîndu-i față în față la o masă solidară a responsabilității asupra destinului comun al comunei Mihăilești ce trece azi prin schimbări radicale atît sub presiunea virtejului de evenimente care a devenit liniștita albie a Argeșului cît și sub presiunea interioară a evoluției sale spre cea mai intensă urbanizare. Comuna Mihăilești are în componența sa patru sate astfel încît alegerile recente au mobilizat pe cei aproximativ 120 de membri ai fiecărei organizații O.D.U.S., atît din satele Popești, Novaci și Drăgănescu, din cele două organizații O.D.U.S. Mihăilești I și II, din centru, cît și pe odusiștii (circa 240) de la Întreprinderea Avicolă. Și fie că e vorba de țărani cooperatori ai C.A.P.-ului, lucrători la I.A.S., la C.P.A.D.M., sau I.T.S.A.I.A., salariați ai secției comunale a întreprinderii Borangicul din București, sau pensionari, fiecare dintre cei prezenți în sălile de ședință au ascultat darea de seamă și au formulat propunerile noului plan de măsuri cu gravitatea celor care știau că în acele clipe și ei decid asupra evenimentelor în care e angrenată așezarea lor.

Desigur, în prim planul dărilor de seamă cît și în dezbateri au stat problemele prioritare ale indicatorilor de plan, punîndu-se un accent deosebit (ca și în cazul celorlalte organizații ale F.D.U.S.) pe mobilizarea generală a oamenilor la activitățile economice și la realizarea sarcinilor specifice fiecărui loc de muncă al odusiștilor, cu atît mai mult cu cît recenta înăsprire a condițiilor meteo n-a împiedicat campania de primăvară să simtă pulsul primăverii reale sub pasagerele ninsori și viscole. Și cînd e vorba de o comună care a realizat o producție marfă de 281 943 000 lei, o desfacere de mărfuri către populație în valoare de 32 milioane, prestări de servicii către populație în valoare de 9 000 000 lei, sau o producție marfă în industria mică de 37 milioane lei, analizarea modului în care fiecare acționează la locul lui de muncă pentru realizarea planului economic devine o problemă de conștiință, de analiză eficace și estimare lucidă a propriilor resurse optimizatoare.

Spuneam însă că Mihăileștiul trece prin schimbări radicale, unice în cursul întregii sale istorii de sat al Bărăganului și aceasta nu e o imagine artistică ci o realitate cu urmări imediate în destinul oamenilor. Vecinătatea uriașului șantier al rîului Argeș a adus modificări ce nu fac imposibilă comparația cu schimbările prin care trece un organism supus unei operații de transplant de inimă. O parte a comunei din preajma lacului de acumulare a fost demolată, au fost mutate două biserici și chiar două cimitire (din organizațiile O.D.U.S. fac parte, cum se știe, și reprezentanți ai cultelor), căminul cultural a fost și el demolat, baza sportivă a comunei e pe fundul lacului de acumulare, dar în schimb peste 140 de familii s-au mutat deja în noile vile construite anume în vederea sistematizării noii așezări urbane care va deveni Mihăileștiul, peste 450 de apartamente vor fi date în folosință pînă la sfîrșitul anului în noul cartier care a luat naștere și chiar centrul civic al comunei urmează să treacă prin aceeași structurală regenerare. Iată cîteva aspecte care privesc viața oamenilor din fierbintea contemporaneitate a unui sat din Bărăgan, întreaga comună Mihăilești trăind în aceste zile sentimentul unei mari familii care se mută din casa veche în cea nouă, regretînd uneori și ezitînd să renunțe prea ușor la un lucru care îi devenise sentimental indispensabil, dar atras în aceeași măsură de nevoia de modernizare care-i face dintotdeauna pe oameni să nu fie niciodată mulțumiți definitiv cu relativele cuceriri ci îi împinge necontenit spre altceva nou, mai frumos, mai trainic, mai larg, mai util, mai funcțional, ceva aflat în același ritm cu pulsul mereu schimbător al timpului istoric.

Aceste schimbări sînt cu atît mai tulburătoare cu cît e vorba de o așezare rurală, pentru că așa cum precizează primarul Gheorghe Crăciun și întărește Ștefan Sotir, directorul coordonator al școlilor din raza comunei, una e să muți un orășean dintr-o casă particulară într-un modern bloc și cu totul alta e să le muți în același bloc un țăran care din moși strămoși a hrănit în fiecare dimineață la ora 4 o vacă. Toate aceste schimbări afectează, dincolo de aspectul strict economic sau administrativ al problemei, structurile mai adînci de mentalitate atît ale conștiinței individuale cît și ale colectivității.

Și atunci e cît se poate de firesc ca la ședința O.D.U.S. de alegere a reprezentanților obștii în noul comitet să se ridice contabilul Anghel Vasile și să propună găsirea unei soluții ca țăranii mutați în modernele vile construite în satul natal să aibă și posibilitatea de a crește vite într-un grajd ridicat undeva la marginea comunei, care să nu le mai țină la rude, ca acum, pentru că țăranul trebuie să rămînă tot țăran în deprinderile lui milenare de specialist al pămîntului chiar dacă are robinet și duș în baie, iar în bucătărie aer condiționat. Se ridică la fel de firesc cooperatorul Bratu Vasile și propune ca odusiștii să fie primii care să pună mîna pe lopeți, tîrnăcoape și roabe pentru a face practicabile, civilizate și estetice, noile alei dintre blocuri și ulițele pe care marele șantier al Argeșului le-a anexat cu urgența excavatoarelor, draglinelor sau buldozerelor sale, pentru că așa cum o casă nouă trebuie îmblînzită cu căldura prezenței umane și o localitate înnoită trebuie însuflețită cu harnica prezență a aceleiași mentalități. Deși este pensionar, lucrul acesta nu-l poate împiedica pe Șerb Vasile să ridice problema unei noi baze sportive și chiar dacă aceasta nu e doar o urgență - a organizației O.D.U.S., odusiștii trebuie să se implice și în aceasta pentru că nimănui nu-i pot fi indiferente educația și civilizația prin sport și artă a tineretului! Exact în măsura în care directorul Ștefan Sotir cunoaște nevoia unei noi case de cultură în inima așezării pentru ca „Dialogul pe aceeași scenă" cu comuna Buturugeni, de exemplu, și toate celelalte activități care au umplut pereții birourilor de diplome să se desfășoare nu numai în sala de festivități a Avicolei și-n sălile de clasă ale școlilor ci într-un spațiu optim pe care numeroasele formații ale comunei îl merită din plin. Și dacă tot e vorba de urbanizare, în fel de îndreptățită e și propunerea muncitoarei Elena Gheorghe de a construi un cămin de copii și o brutărie pentru că timpul muncitorilor de la Avicola, sau I.A.S., dăruit peste plan locurilor lor de muncă, are nevoie de o compensație în timpul necesar creșterii unui copil și facerii unei pîini.

Prezentul unui sat actual de pe teritoriul României nu mai are nimic din idilismul pastelurilor păsuniste. În viața unei comune cum e Mihăileștiul se petrec lucruri extrem de complexe, ireversibile în dinamismul lor și toate acestea nu trebuie privite simplist ci luate în toată amploarea gravității care le restructurează. Este lucrul pe care îl știu cît se poate de exact cei implicați în iureșul evenimentelor, țăranii inși ai Mihăileștiului care se mută în casă nouă, în sens nou, într-un viitor nou.

Strategia planului de măsuri

Conferința de dare de seamă și alegeri O.D.U.S. de la Întreprinderea de încălțăminte „Pionierul" (o conferință neobișnuită dacă avem în vedere schimbările masive în sortimente, care au influențat procesul de producție, punîndu-l chiar în impas în primăvara anului 1987, precum și întîrzierile frecvente cauzate de furnizorii de materiale, I.T.C.I. Drăgășani, I.B.C.C. Jilava și T.M. Jilava) s-a desfășurat sub semnul unei strategii, pe care am numit-o, împreună cu Anica Simion, președinta organizației O.D.U.S. din întreprindere, „strategia programului de măsuri". Darea de seamă era sau părea cunoscută de majoritatea participanților la conferință, astfel încît toți vorbitorii au putut să se recunoască și să se încadreze cu obligații în planul de măsuri.

Obiectivul central al organizației în perioada analizată l-a constituit realizarea ritmică, de calitate, la nivelul normelor, a producției fizice și, în primul rînd, a celei destinate exportului, în condițiile încadrării în consumurile normate de materiale, combustibil și energie. Dar producția fizică pe anul 1987 a fost îndeplinită numai în proporție de 93,3%, ceea ce în mărimi absolute corespunde unei importante cantități de încălțăminte. Această stare este determinată în primul rînd de neîndeplinirea planului producției fizice la liniile tehnologice de cusut și tras 1—2, 3—4, 9—10, 11—12, 13—14, 15—16, în care își desfășoară activitatea organizațiile O.D.U.S. nr. 2, 3, 4. Creșterea complexității produselor care sînt și vor fi executate în acest an pune noi probleme serviciului aprovizionare ce reclamă nepăsarea întreprinderilor amintite mai sus. Atît la produsele destinate exportului, cît și la cele livrate la fondul pieței cheltuielile totale la mia de lei au fost depășite. Risipa de materiale a fost depistată, cum au arătat Ștefan Oprea, Maria Șerban și Didina Mihai în luările lor de cuvînt, pe toate verigile procesului de producție: tăbăcărie minerală, secțiile de încălțăminte, secția mecano-energetică, compartimentele funcționale.

Din totalul de oameni ai muncii din întreprindere, membrii O.D.U.S.-ului constituie aproape o treime. Și ei (Ciurariu Mihai, spre exemplu) își înpută lipsa de grijă față de avutul întreprinderii, care s-a concretizat în întreținerea necorespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare, din cadrul secțiilor de mecano-energetică, tăbăcărie și a celor din parcul auto.

Strategia planului de măsuri a rezultat din faptul că participanții la conferința condusă exigent de Vasilica Lazăr, secretar al comitetului de partid pe întreprindere, nu au așteptat să fie invitați să ia cuvîntul, ci s-au înscris repede, chiar au cerut permisiunea să revină. Și nu au revenit pentru a arunca vina pe alții, ci pentru a aduce detalii și a propune soluții, care au dublat durata întocmirii planului de măsuri în raport cu aceea a citirii dării de seamă și a alegerilor.

Cu satisfacție în cuvîntul lor oamenii au relevat faptul că întreprinderea își mărește simțitor, an de an, producția, reușind să cucerească piețe importante de desfacere (cum ar fi S.U.A. și țările din Peninsula Scandinavă) și că, dacă, anul 1987 a fost anul cel mai dificil din istoria întreprinderii, anul acesta va fi, și datorită învățămintelor desprinse, mai rodnic.

AURELIAN TITU
DUMITRESCU ■

1988 — AN HOTĂRÎTOR ÎN ÎNFĂPTUIREA OBIECTIVELOR NOII REVOLUȚII AGRARE

Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor

Viața politică și economico-socială a țării a fost marcată în ultima săptămînă de un eveniment cu multiple și majore semnificații : lucrările Plenarei lărgite a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, în încheierea cărora tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o magistrală cuvîntare ce se constituie într-un program concret de acțiune pentru sporirea rapidă a producției agricole, creșterea eficienței economice, ridicarea gradului de civilizație a satelor, pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare.

Pentru realizarea acestor deziderate, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu pe parcursul cuvîntării, este necesar să se înțeleagă cu toată claritatea că momentul actual impune o schimbare esențială în modul de a gîndi și a acționa al unor cadre de conducere și specialiști din unitățile agricole, să se pornească de la înțelegerea clară a faptului că agricultura este un tot unitar, în care fiecare sector, fiecare lucrare, fiecare factor se află într-o strînsă dependență. Fiecare din acestea trebuie tratate cu egală răspundere. Numai astfel se poate asigura progresul agriculturii, ramură de bază în economia noastră. Așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în întreaga activitate din agricultură trebuie să facem astfel încît anul acesta să determine o schimbare radicală a activității și a atitudinii față de înfăptuirea tuturor lucrărilor și programelor din agricultură.

„Trebuie să acționăm în așa fel încît producțiile din acest an să fie cele mai bune pe care le-a obținut, pînă acum, agricultura noastră. Să se acționeze cu întreaga răspundere, astfel încît acest an să fie hotărîtor în înfăptuirea noii revoluții agrare, în obținerea unor producții mari la toate culturile", iată îndemnul la o muncă mai susținută, la o bună organizare a întregii activități în acest domeniu, la asigurarea unui climat de ordine și disciplină, la aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei, la înlăturarea oricăror forme de birocrație, sarcini, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le pune în acest an în fața oamenilor muncii din agricultură.

Așa cum s-a arătat și cu această ocazie pe ansamblu, avem în toate sectoarele tot ce este necesar pentru realizarea planului și programele pe acest an. Dispunem de o bună bază tehnico-materială. Fondul funciar de care dispunem — bine gospodărit și lucrat — ne asigură realizarea producțiilor prevăzute. Practic, în sectorul socialist, avem irigată aproape 50 la sută din suprafața cu porumb, circa 40 la sută din cea cu grîu și în întregime suprafața cultivată cu legume. Agricultura dispune de un parc de mașini agricole diverse și moderne.

„Mai presus de toate, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, **dispunem de o minunată țărănime cooperatistă, de minunați oameni ai muncii în agricultură, care au demonstrat că pot și știu să desfășoare în bune condiții lucrările agricole și să asigure ridicarea agriculturii noastre la un nivel tot mai înalt de dezvoltare".** Cu atît mai mult deci nu se mai poate astăzi concepe existența unor direcții agricole, a unor președinți de cooperative sau directori de stat, a unor ingineri care să mai fie prizonierii concepțiilor conservatoare, retrograde din agricultură, privind perioadele de însămînțat, densitățile și toate lucrările și cerințele tehnice pentru o recoltă bună. Este necesar ca în activitatea Ministerului Agriculturii și a organelor județene să se obțină o schimbare a stilului, a metodelor de muncă, să se pună capăt birocratismului și formalismului. Toată activitatea organelor agricole, de sus și pînă jos, trebuie să fie legată de unități, de producție, de soluționarea cu maximă operativitate și cu spirit de răspundere a problemelor din agricultură, pe care viața le ridică în fiecare zi.

Desigur direcția principală în care trebuie acționat este în continuare exploatarea intensivă și eficientă a celor peste 10 milioane hectare teren arabil, care formează suportul material al realizării producțiilor de cereale, de plante tehnice sau legume. Dar, concomitent cu măsurile ce se întreprind pentru sporirea fertilității acestor pămînturi trebuie acționat ca întreaga suprafață de pășuni și fînețuri să fie amenajată și cultivată la nivel corespunzător pentru a asigura baza necesară de furaje pentru zootehnie. Într-o țară cu o suprafață mică de teren pe locuitor ca a noastră, în care s-au investit în ultimii ani uriașe fonduri pentru sporirea fertilității solului pentru a se asigura condițiile necesare practicării unei agriculturi intensive, este de datoria noastră să dăm pămîntului o folosință pe măsura potențialului ridicat la care a ajuns acesta. Din necesitatea obiectivă de a folosi toate căile posibile pentru creșterea producției agricole se impune și trebuie înțeleasă ca atare obligația de a obține culturi duble de pe cel puțin 2,5 milioane hectare. Practic, întreaga suprafață agricolă a țării, fiecare bucată de pămînt trebuie să producă pentru om, pentru creșterea bunăstării generale.

În cadrul preocupărilor pentru îmbunătățirea generală a activității în agricultură, pentru aducerea tuturor sectoarelor la potențial de vîrf trebuie pusă și răspunderea pentru zootehnie. Dezvoltarea acesteia este direct proporțională cu producția de furaje. Nu se pot realiza nici efectivele, nici producțiile prevăzute dacă nu se acționează corespunzător pentru producerea cantității de furaje necesare, dacă pe pășuni și fînețe nu se fac lucrările care să ducă la creșterea potențialului productiv al acestora. Trebuie spus cu toată fermitatea că din practica de pînă acum dar mai ales din realizările nesatisfăcătoare ale acestui sector, nu în toate locurile cadrele cu munci de răspundere de la comune și din unitățile agricole au acționat cu toată răspunderea în sensul desfășurării unei bune activități a acestei importante ramuri a agriculturii. Este o stare de lucruri care trebuie să ducă la măsuri ferme care să determine o îmbunătățire radicală a acestui sector.

În cadrul importantei cuvîntări pe care a rostit-o tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost relevată din nou cerința fundamentală a îmbunătățirii radicale a stilului de conducere în toate sectoarele de producție, în toate unitățile. Numeroasele și complexele probleme care se pun în agricultură, exigențele actuale care se impun acestui important sector de activitate, realitățile agriculturii noastre au demonstrat că între calitatea conducerii și rezultatele obținute există o legătură nemijlocită.

În ansamblul pregătirilor care se fac pentru apropiata campanie agricolă, cadrele de conducere, organele de conducere colectivă, cadrele cu răspundere din agricultură trebuie să analizeze cu maximă exigență neajunsurile manifestate în stilul și metodele de conducere, care stau la originea unor lipsuri de ordin tehnic și organizatoric, a unor rezultate nesatisfăcătoare. Una din măsurile pe care le-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru reglementarea carențelor în munca de conducere a fost alegerea și promovarea în consiliile de conducere și în fruntea unităților agricole a unor oameni legați de producție, de interesele obștești, care cunosc cel mai bine căile prin care se poate ajunge la redresarea activității economice.

Marile sarcini care stau în fața agriculturii noastre impun o îmbunătățire substanțială a activității politice, organizatorice, educative a organelor și organizațiilor de partid din agricultură. Implicarea nemijlocită a tuturor comuniștilor, nu numai a celor cu munci de răspundere, în rezolvarea practică și eficientă a tuturor problemelor, la fiecare loc de muncă, combativitatea pe care trebuie s-o adopte față de anumite neajunsuri trebuie să se manifeste în primul rînd prin exemplu personal, prin participarea lor efectivă la muncă, prin îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor ce le revin.

Acționînd în lumina orientărilor și exigențelor formulate de secretarul general al partidului în spiritul îndemnurilor cuprinse în **Hotărîrea-Chemare** adoptată de Plenara Consiliului Național al Agriculturii, comuniștii, toți oamenii din agricultură au datoria de a acționa cu cea mai înaltă răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin în acest an, astfel ca 1988 să devină anul celor mai mari producții obținute pînă acum în agricultură, pe măsura marelui potențial de care dispune această ramură de bază a economiei naționale.

OPREA GEORGESCU

Oameni ai muncii din agricultură, industria alimentară, silvicultură și gospodărirea apelor

Vă revine un rol deosebit de important în înflorirea continuă a satului românesc, a întregii țări, în ridicarea permanentă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Acționați cu cea mai mare răspundere, cu abnegație revoluționară pentru creșterea puternică a producțiilor agricole în toate sectoarele, urmînd neabătut exemplul unităților agricole fruntașe, distinse cu înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare"!

Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor vă adresează chemarea de a face totul pentru desfășurarea exemplară a campaniei agricole de primăvară, pentru îndeplinirea riguroasă a programelor adoptate, pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor cuprinse în magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului!

Să acționăm fără preget, într-o deplină unitate și cu întreaga răspundere, pentru a face, din anul 1988, anul celei mai bune producții agricole de pînă acum din România!

Să demonstrăm, prin fapte deosebite de muncă, prin întreaga activitate, forța agriculturii noastre socialiste, capacitatea țărănimii, a tuturor celor ce lucrează pe ogoarele țării de a obține producții cît mai înalte, sigure și stabile, bazate pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în acest domeniu, de a asigura înfăptuirea neabătută a obiectivelor noii revoluții agrare, înflorirea continuă a scumpei noastre patrii, liberă, suverană și independentă, Republica Socialistă România!

din Hotărîrea — Chemare

BUZĂU:

Ora deplinei maturităţi creatoare

Chemaţi la o operă măreaţă

Gîndul de a regăsi imaginea veche a Buzăului ne-a pus pe drumuri mai mult decît orice. N-au trecut decît 20 de ani şi totuşi, Buzăul anilor '60 nu e de aflat decît la muzeu.

„Oraşul nostru este cu adevărat o creaţie a anilor ce au urmat noii reorganizări administrativ-teritoriale — declară primarul Romus Ţonea. Trăsătura sa de fond este, fără îndoială, platforma industrială. Am îndrăzni însă să afirmăm că şi din punct de vedere edilitar puţine municipii se pot mîndri ca noi. Avem trei case de cultură moderne, un bazin olimpic, patinoar, o sală de sport care rivalizează cu cele mai mari din ţară. Magistrala Unirii, ce face legătura Bucureştiului cu Moldova, înnobilată de construcţii, va fi definitivată pînă la sfîrşitul anului".

Industria Buzăului a făcut, fără îndoială, paşi spectaculoşi, multe din domeniile economiei româneşti fiind beneficiarele ei. Toate ramurile industriale folosesc, fără excepţie, electrozii de sudură, ca să nu mai vorbim de sîrmă, ambele produse ale Întreprinderii de sîrmă şi produse din sîrmă — Buzău. Avînd aceeaşi vîrstă cu judeţul, Întreprinderea de geamuri, gîmţită atunci ca o necesitate a dezvoltării din zonă, a devenit astăzi una dintre cele mai mari şi mai importante întreprinderi din sud-estul Europei. Întreprinderea de contactoare este şi ea un rezultat al mutaţiilor structurale, oglindite pe de-o parte în modificarea ponderii fiecărui judeţ în producţia industrială a ţării, iar pe de altă parte, în schimbarea greutăţii specifice a diferitelor ramuri în producţia industrială a judeţelor. Dezvoltarea cu prioritate a industriei electrotehnice în ansamblul economiei naţionale, corelate cu repartizarea raţională pe întreg teritoriul patriei a forţelor de producţie, a impus înfiinţarea unei tinere întreprinderi şi la Buzău. Tinereţea i se mai poate atribui acum doar prin numărul anilor, pentru că, în tot ceea ce realizează dincolo de profilul său iniţial — aparataj electric de joasă tensiune — dovedeşte o deplină maturitate creatoare. „Prezenţa buzoienilor era recunoscută în urmă cu douăzeci de ani prin toată ţara — remarca un om al locului. Se răspîndiseră în căutarea unor locuri de muncă. S-au întors, rînd pe rînd, acasă". S-au întors pentru că au avut unde şi de ce. Marea platformă industrială le-a dat posibilitatea de a demonstra ceea ce sînt în stare, le-a oferit şansa unor trăiri intense. Spre a le încălzi sufletul, edilii oraşului au durat pe locurile lor de baştină case trainice şi frumoase, demne de cei 20 de ani pe care-i împlineşte acum şi judeţul lor.

Buzoienii erau chemaţi să împlinească o măreaţă ctitorie.

Astăzi, această operă a lor, care este întregul judeţ, stă victorioasă în lumina timpului.

Nehoiu sau şansa unei deveniri

Cît pe ce era ca omuleţul ce avea să împlinească numărul locuitorilor ţării la 23 de milioane să se nască la Nehoiu. N-a fost să fie aşa, s-a grăbit a veni pe lume un bucureştean şi, probabil că altfel ne-am fi încurcat un pic la numărătoare, pentru că în noaptea aceea s-au născut la Nehoiu doi gemeni. De atunci, în spitalul din munte, cu arhitectura, demnă de o mare metropolă, au mai scos primul lor strigăt spre lume alţi şi alţi copii. Pe ultimul născut al lui februarie — al 69-lea în anul acesta — doctoriţa Maria Moldovan nu ni l-a putut prezenta decît cu numele de familie — Doleanu. La vîrsta sa, de doar un ceas, nou locuitor al Nehoiului nu apucase încă să primească un prenume. „Se nasc copii mulţi la noi" — ne spune primarul comunei, Gheorghe Oneţ.

În urmă cu 20 de ani, cînd tînărul judeţ Buzău căpătase contur iar oamenii se gîndeau la dezvoltarea sa în perspectivă, la construirea şi a altor oraşe, comuna Nehoiu a fost privită ca una dintre localităţile ce ar fi putut să împlinească acest deziderat. Exista pe atunci o întreprindere forestieră şi deci un număr de oameni care, pe lîngă creşterea animalelor, la care nu au renunţat niciodată, mai aveau şi alte preocupări neagricole. Pentru dezvoltarea unei industrii a lor, nehoienii au privit în jur, gîndind să valorifice mai întîi materia primă ce le stătea la îndemînă. Crescători de animale fiind, a apărut firesc, Fabrica de brînzeturi şi produse lactate, iar pe lîngă vechea întreprindere forestieră, a luat naştere o fabrică de mobilă stil — I.F.E.T., unde măiestria, la care au ajuns astăzi oamenii, a ridicat preţul unui metru cub de lemn la circa zece mii de lei. Femeile nu s-au lăsat nici ele mai prejos şi în 1982, cînd a intrat în funcţiune Întreprinderea de tricotaje, au făcut astfel încît, numele localităţii lor, Nehoiu, să ajungă repede la mii de kilometri de patrie. Adică, produsele lor sînt exportate azi în multe ţări ale lumii.

O treime din investiţiile în profil teritorial ale judeţului Buzău, se regăsesc astăzi în dezvoltarea Nehoiului. Aici se ridică acum, după o eroică muncă, Amenajarea Hidroenergetică Surduc-Siriu, un baraj cu înălţimea de 122 metri, al doilea ca mărime în ţară. Puterea instalată la cele două grupuri va fi de 42 MW. Pentru constructori numărătoarea inversă a şi început. Peste puţine zile se va învîrti prima turbină, pulsînd energie electrică în sistemul energetic al ţării.

Perspectiva de centru urban i-a ambiţionat pe oamenii Nehoiului la o arhitectură, nu doar demnă de frumuseţea muntelui, ci gata să rivalizeze cu orice oraş modern. Casele cocoţate pe cîte un pinten abrupt cochetează cu ideea de vilă, în vreme ce blocurile din văi mai domoale îşi sumeţesc înălţimile celor 10 etaje spre piscuri. Se lucrează parcă, la o nivelare a înălţimilor, într-un ansamblu arhitectonic în care edificiul îşi are fiecare linie înscrisă spectaculos pe fondul mereu verde al brazilor. Cu certitudine, gîndurile de viitor ale directorului Oficiului Judeţean de Turism Buzău, Gheorghe Giurgea se vor împlini şi vom dori vacanţe la Nehoiu, cu ardoarea pe care ne-o dă astăzi Poiana Braşov.

Ritmul cu care nehoienii au străbătut drumul celor 20 de ani de la noua reorganizare administrativ-teritorială — o şansă pentru viitorul lor — a fost cît se poate de alert. Ştiau de pe atunci că, cu cît îl vor străbate mai repede, cu atît mai repede vor preface comuna lor într-un nou oraş. Iar astăzi, la Nehoiu, oamenii au ajuns extrem de aproape de capătul drumului.

Un laborator în Cîmpia Română — Ruşeţu

Niciunde în locurile de pe Valea Buzăului nu întîlneşti o armonie mai perfectă între două mari pasiuni. Şi dacă vom nota numele comunei buzoiene Ruşeţu, veţi înţelege desigur că este vorba de împletirea dragostei de animale cu dăruirea pentru ştiinţă. Staţiunea de cercetări creată a făcut celebru numele Ruşeţu, ce desemnează astăzi o nouă rasă de ovine. Herghelia, nevrînd parcă a se lăsa mai prejos, a dat şi ea, Semigreul românesc, un cal pe care, aşa cum sugerează şi numele ce-l poartă, te poţi baza cu toată nădejdea.

Preocupată de mult de crearea unor rase şi populaţii noi de ovine, cercetarea ştiinţifică de la Ruşeţu a oferit zootehniei româneşti rasa „Ruşeţu-1", omologată în anul care a trecut. Ca o aleasă ce a fost, noua rasă ambiţionează să-şi întreacă suratele în toate : oferă mai mult de 7 kilograme de lînă, cu fir semifin şi lung de peste 15 centimetri — aur curat pentru textilişti ; în greutate atinge 65 kg, berbecii bătînd suta.

A doua realizare cu care s-ar putea mîndri — dacă le-ar sta în fire — ar fi pentru specialişti crearea unei rase de oi bună pentru producţiile de lapte. Producţia medie a populaţiei noi create aici este de 260 litri lapte pe cap de oaie pe an.

Umblînd la aceeaşi tainică lege a genelor, specialiştii pregătesc acum o rasă de oi cu lînă superfină, de tip Merinos, ce se va numi, fără îndoială, „Ruşeţu-2" şi gîndesc la titlul „Erou al Noii Revoluţii Agrare". Sînt doar o mînă de oameni — i-am amintit pe doctorul Dragoş Barbu, director, pe inginerul Silviu Mladin, secretar ştiinţific, ca şi pe inimoasa doctoriţă Olga Mărîuţă, — reuşind ceea ce nici n-au visat sute de generaţii de ciobani. Prin ei, Ruşeţu au mai este o simplă comună buzoiană.

LIANA MOLNAR
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU

Noul centru al municipiului Buzău

La „Contactoare" nu se înregistrează rebuturi

Se fac măsurători la prima generaţie de oi pentru producţii mărite de lapte

ALBA:

Redimensionarea unei vetre de spiritualitate

În 20 de ani, în județul Alba s-au construit 42 000 de locuințe, din care aproape 39 000 sînt apartamente ● Peste 73 la sută din familiile județului s-au mutat în casă nouă ● 80 la sută din populația municipiului Alba Iulia locuiește în apartamente noi ● În 1987, în județul Alba s-au mai dat în folosință încă 1 300 de apartamente ● După 1965, ritmul mediu anual de dezvoltare a județului a fost de 9,5 la sută ● Producția județului din anul 1947 se realizează în mai puțin de 4 zile iar cea din anul Congresului al IX-lea al partidului doar în 50 de zile ● În primul an al actualului cincinal producția județului a fost de 50 de ori mai mare decît în primul an al primului cincinal ● Producția agricolă este de 2,5 ori mai mare decît în 1965 ● Fondurile de investiții destinate agriculturii sînt în acest cincinal de 5 ori mai mari decît în perioada 1966—1970 ● Pe riul Sebeș au fost puse în funcțiune 4 hidrocentrale cu o putere instalată de aproape 350 MW ● În actualul cincinal urmează să se dea în folosință noi capacități de producție: Uzina de cupru de la Zlatna, Fabrica de bere Cîmpeni, Filatura de lînă Alba Iulia, o nouă capacitate la C.P.S. Ocna Mureș ● În județul Alba se vor crea încă 5 000 de noi locuri de muncă ● Pentru oamenii muncii se vor da în folosință 8 000 de noi apartamente. Din acestea, 1 000 se vor construi în mediul rural ● Rețeaua comercială a județului Alba se va extinde cu încă 20 000 metri pătrați de spații comerciale.

Același suflet în alte haine

În anul 1968, Alba însemna ținutul moților, adică Apusenii și reședința lor de suflet. Dar o parte din moții țineau de Hunedoara, alții de Cluj și o mică parte din lumea care gravitase intens în preajma orașului, mai ales în timpul lui 1918, aparținea de regiunea Mureș. Moții băteau drumurile spre diferite centre administrative și țineau sufletește de orașul Marii Uniri. Anul 1968 a însemnat delimitarea administrativă a unui ținut de istorie și cultură cu o identitate inconfundabilă. Moții au ajuns astfel să-și gîndească singuri spațiul lor de referință. Au început să-și construiască întreprinderile, să-și aranjeze orașele, să dezvolte fiecare localitate în virtutea principiului dezvoltării armonioase a tuturor zonelor țării. Ca urmare, din cele peste 1 000 de capacități, platforme industriale și mari obiective economice construite în ultimii 20 de ani, o mare parte din ele au revenit județului Alba, județ care înainte avea un grad redus de industrializare. În cele două decenii care au urmat înființării județului au fost alocate fonduri de investiții de zeci de miliarde lei, pentru construirea și punerea în funcțiune a peste 150 de obiective și capacități de producție noi. S-au construit aproape 39 000 de apartamente, sute de grădinițe, școli, creșe, unități spitalicești și de asistență sanitară, lăcașuri de cultură și cluburi, unități turistice și de agrement. În 1988, valoarea fondurilor fixe din județul Alba este de peste cinci ori mai mare decît în anul 1968 iar producția industrială a județului a crescut de șase ori față de același an de referință, anul nașterii unui județ cu nume de rezonanță istorică. Dar județul Alba nu înseamnă numai cetatea Marii Uniri. Bucuria muncitorilor din Cugir, Sebeș, Blaj, Ocna Mureș, Aiud, Zlatna, Cîmpeni, Abrud, a însemnat orgoliul unor unicate, al unor fapte de muncă, istorie și cultură care le dau o identitate precisă nu numai pe harta economică a țării, dar și pe cea spirituală. Alba nu este numai Alba Iulia. Este puterea Apusenilor trecuți de la o viață etnografică la una economică, este puterea Văii Mureșului în a rivaliza cu pămînturile mănoase ale cîmpiei, este ingeniozitatea marilor meșteri de la Cugir, Sebeș, Blaj, Cîmpeni și Abrud, este noua forță a fiecărei localități care și-a păstrat spiritul dar și-a schimbat înfățișarea.

Chipul noii cetăți

Geografia nu s-a schimbat. Mureșul curge tot pe aproape, dar zidurile străvechii cetăți nu se mai oglindesc în undele rîului. Între cetate și apă s-au așezat clădiri și întreprinderi, instituții și cartiere de locuințe. În preajma cetății și-au cîștigat dreptul la existență în conștiința oamenilor adrese noi. Unele sînt celebre în lume. Întreprinderea Porțelanul a devenit o marcă pe piața producătorilor de porțelanuri, o emblemă care stă alături de mari firme ale lumii. Întreprinderea mecanică, Întreprinderea de produse refractare, Întreprinderea de utilaje, Întreprinderea de încălțăminte Ardeleana, Întreprinderea de vinificație, toate la un loc alcătuiesc puterea economică a unui oraș care n-a avut decît importanță istorică. După două milenii de evenimente înscrise în cartea de aur a neamului, Alba Iulia a început să conteze și în viața economică a țării, ba mai mult, să aibă cîteva unități fără rivali în domeniul respectiv. Porțelanul a devenit prima întreprindere Erou al Muncii Socialiste din municipiu iar Întreprinderea de utilaj este autoarea unor premiere naționale în domeniul construcțiilor de utilaj. Dar toate acestea n-ar însemna decît un orgoliu economic, dacă existența lor nu s-ar fi resimțit și în viața oamenilor. În acest an, în municipiul Alba Iulia numărul locuințelor este de 24 de ori mai mare decît în anul 1968, cînd orașul devenea reședința noului județ Alba. S-a triplat numărul unităților școlare, s-au construit 15 dispensare, 2 policlinici, un spital cu 1 100 de paturi, o casă de cultură a sindicatelor, un stadion cu 15 000 de locuri. În acest an se află în plină construcție centrul civic al orașului. Cetatea a rămas doar ca o oază de liniște, ca o inimă neînvinsă în jurul căreia orașul preia marile seve ale istoriei spre a le amplifica la ritmul și dimensiunea acestei vremi.

BOGDAN NISIPOIU ■

Tare ca piatra

Rămîn fără de seamăn Apusenii, lumea pietrei și a caracterelor tari, unde oamenii au o coloană vertebrală copiată după munții pe care viețuiesc. „Moț câpos" a fost o sintagmă în care unii au văzut doar încăpățînarea omului de a rămîne pe drumul său și cu ideile sale. Într-o lume dominată de o mare mobilitate sufletească și intelectuală, această rigiditate poate fi socotită o trăsătură negativă. Dar dacă încăpățînarea moților vine de la hotărîrea neclintită în a cîștiga pînă la ultima boabă marea de drepturi care li se cuvenea la picioare? Atunci încăpățînarea moților e una din cele mai frumoase trăsături de caracter cîștigate de-a lungul istoriei. Avram Iancu a pierdut victoria în revoluție și orice om ar fi acceptat înfrîngerea și s-ar fi resemnat. Fără nici un dubiu, pierduse înfruntarea militară. Și totuși, cu o ultimă zvîcnire de suflet, cu o încăpățînare de moț hotărît ca o cremene în scînteiere, Avram Iancu i-a cerut tatălui său încă un sacrificiu. Să-și vîndă ultima vacă din bătătură pentru a mai procura niște bani cu care să umble pentru a salva interesele moților. Revoluția era pierdută și el o lua de la capăt, într-o încercare aproape disperată de a recuceri pentru oamenii săi ceea ce meritau. N-a izbutit. Dar în sufletele moților, acest gest de încăpățînat s-a amplificat mai puternic decît un trăznet și ecoul nu s-a stins nici măcar o dată cu ei, a trecut din părinți în copii și pînă la urmă a schimbat viața, așezînd-o într-o dreaptă alcătuire, cea pentru care se zbătuse Craiul munților.

A rămas proverbială trăsătura de caracter. „Încăpățînat ca un moț". De ani și ani de zile, în inima Apusenilor are loc o mare operațiune de prefacere a cîtorva munți. Se lucrează la un mare combinat minier pentru extragerea și prelucrarea cuprului. Mulți au avut îndoieli. Cu moții, iubitori de lemn și de pajiști și împătimiți crescători de vite nu se poate face industrie neferoasă. Iată însă că primele victorii ale moților figurează între știrile de ultimă oră. Pînă la urmă au izbutit, demonstrînd încă o dată că încăpățînarea și îndîrjirea omului care nu se resemnează pe o spinare de piatră a munților rămîn totuși trăsături de caracter în care intră o frumusețe morală fără egal.

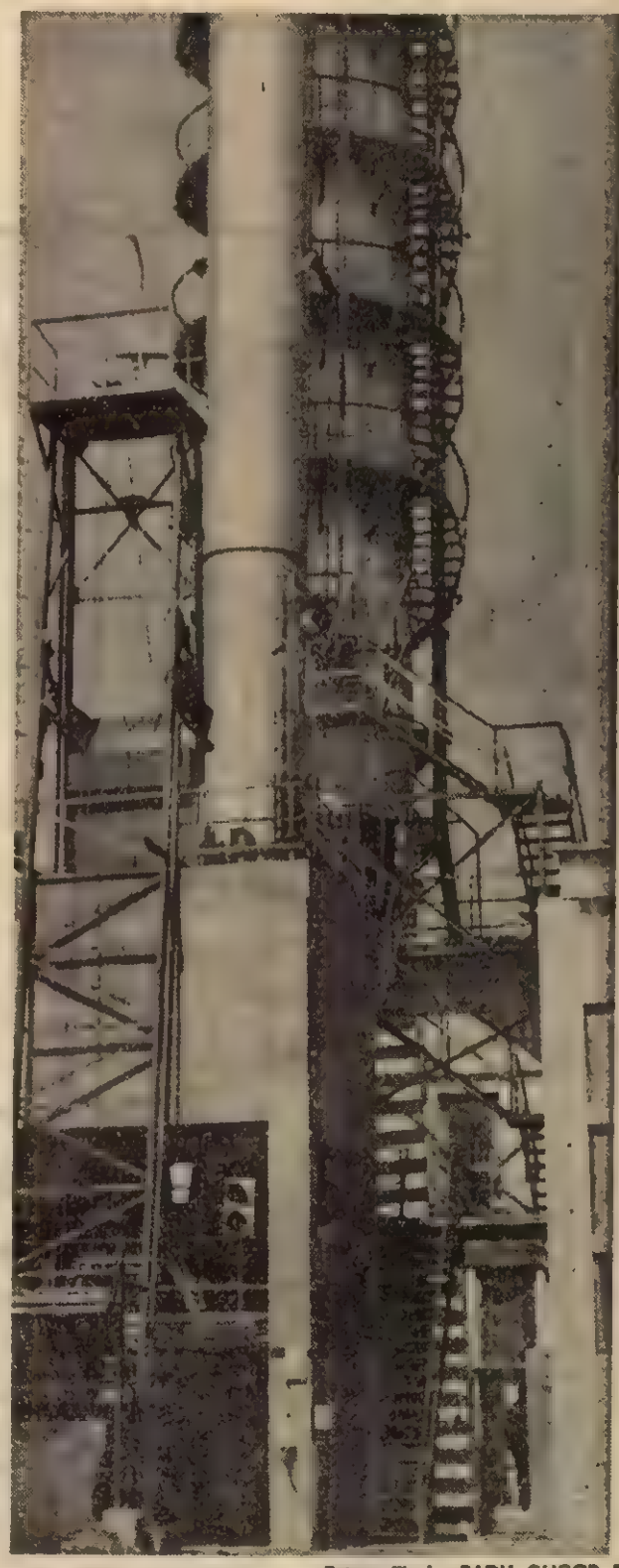

Fotografii de RADU GLIGOR ■

Reportaj despre constructori departe de țară

Dimineţile de la miezul nopţii

O dimineață nedecisă întîrzie deasupra Dimboviței. Prin lumina-i cenușie abia se zăresc zveltele poduri ce traversează riul. Fără a fi (și mai ales fără a dori să pară) sentimental, Emilian Dimitriu nu-și dezlipește privirea de pe întinderea cuprinsă de ceață. Abia mai tîrziu — cînd plecăm din locul unde munceşte în momentul de față, ca șef al serviciului tehnic de la I.A.C.S.I.M. București — prinde a povesti. Alăturînd datele tehnice acelora ce țin de sensibilitate, dar o sensibilitate reținută, sensibilitatea unui bărbat care muncește de un sfert de veac (începînd prin a fi încărcător-descărcător, devenind apoi tehnician, maistru și, după terminarea studiilor la seral, inginer), un bărbat care a văzut și a trudit pe multe șantiere, ultimul pe care și-a văzut ostenoasa înnunată de succes fiind acela al uzinei de reparații vagoane de marfă din Alexandria egipteană.

Arheologi fără voie

La vremea cînd Emilian Dimitriu a ajuns la Alexandria (ca adjunct al șefului de brigadă), prin aprilie 1984, lucrările începuseră. Stația de compresoare și centrala termică erau la fundație, iar o parte din structura de rezistență a halei principale, de 30 de mii de metri pătrați, era gata. Zona în care a fost amplasată uzina, nu departe de marele port, era a unui mai vechi depozit de vagoane, unde s-au depus eforturi considerabile pentru evacuarea marilor cantități de fier vechi și pentru stîrpirea șerpilor și șopîrlelor care mișunau pe-acolo. Locuințele, birourile și atelierele erau foarte aproape de șantier, ceea ce însemna, de fapt, cîștig de timp. Odată cu atacarea restului de lucrări, pentru care erau necesare excavații, muncitorii români s-au trezit arheologi fără voie. Dedesubtul locului unde lucrau se afla o veche necropolă romană. Fiecare nouă mușcătură a buldozerului scotea la iveală noi vestigii. Anunțați, arheologii au sosit de îndată (cei autentici, fireşte). Au fost găsite fel de fel de vase, opaițe, fresce, statuete. Această acțiune cu totul neprevăzută a dus la încetinirea ritmului lucrărilor, care nu erau reluate decît atunci cînd arheologii spuneau — liber de construcție! Dar această întîrziere nu i-a iritat cîtuși de puțin pe ai noștri. Aveau destule de făcut pe-acolo, așa că s-au concentrat în alte puncte fierbinți ale șantierului.

Erau de rezolvat, periodic, o sumă de lucrări legate de cît mai rapida descărcare a materialelor și utilajelor care soseau din țară în portul Alexandria. Și nu numai pentru ei, ci și pentru colegii lor care construiau tot o uzină de reparat vagoane (dar de călători) într-un alt punct al Egiptului, la El-Wasta. Coletele, uriașe desigur, avînd trasate pe ele linii oblice (verzi pentru Alexandria, roșii pentru El-Wasta) erau rapid preluate și depozitate, apoi expediate, astfel încît lucrul la El-Wasta să meargă în conformitate cu graficul. Impresionanta disciplină a muncitorilor români, deciziile rapide și eficiente ale specialiștilor au atras admirația beneficiarilor egipteni, martori ai unui ritm de lucru extrem de rapid și de o calitate fără cusur. Alături de constructori — o grupă de proiectanți ai I.P.C.M.-ului rezolva pe loc orice noi probleme ivite, cu privire la adîncimi de fundații sau de rezistență a construcțiilor.

Dor de acasă

Totul nu era altceva decît o permanentă întrecere cu timpul. În mod obișnuit, programul începea la șase și jumătate, era întrerupt o oră destinată prînzului și se sfîrșea pe la șase jumătate seara dacă nu chiar mai tîrziu în funcție de urgențele ce se iveau. Asta în afara perioadelor caniculare (ținînd în Egipt din mai pînă-n septembrie. Atunci cînd dinspre deșert veneau valuri de căldură și de nisip strecurat prin cele mai fine site, cînd metalul ajungea la temperaturi de 60—70 de grade lucrul începea la 5 și, după ce treceau censurile de canicula, era reluat și dus pînă tîrziu, în noapte.

Dar, din două-n două săptămîni, cîte o noapte avea semnificație aparte. Luneș, după miezul nopții, sosea autobuzul de la Cairo și nea Vasile Rădulescu, șeful personalului, începea împărțirea scrisorilor venite de acasă. Dorul de țară atingea atunci cotele cele mai înalte. Se rememorau întîmplări trecute, se comunicau bucurii calde, de ultimă oră, tabăra aceasta de bărbați învățați cu greul devenea un grup de adolescenți cuprinși de freamătul unei iubiri unice și definitive. În zori, totul se relua. Ritm și iarăși ritm.

Veşti bune veneau și de la El-Wasta unde lucrul mergea la fel de spornic. Alcătuiau, cu toții, o singură echipă care, sub soarele încandescent al altui continent decît acela unde văzuseră primul răsărit, se simțea datoare să devedească, încă o dată, hărnicia și priceperea unui popor pentru care construcția a reprezentat și va reprezenta un veritabil har. Umăr lîngă umăr — cei trei frați Bercea, fierari betoniști, sudorul Anton Ștefan, instalatorul Nicolae Zaharia sau montorul de utilaje Gavrilă Năsui, venit aici tocmai din Bistrița — tot grupul de români demonstra, în fiecare clipă, că se poate, că totul e-n ordine.

Noua piramidă

Era nevoie, înainte de orice, de o foarte atentă coordonare a lucrărilor, în condițiile unui spațiu de lucru strîmt și ale unei game variate de lucrări. Se elaborează, așadar, planuri amănunțite pentru fiecare săptămînă și chiar pentru fiecare zi în parte. Au loc operative încă înainte de ivirea zorilor și altele către miezul nopții. Totul e urmărit îndeaproape, cu minuție. Clima fierbinte impune și ea propriile-i exigențe: betoanele erau învelite în pînză udate continuu vreme de 7—8 zile, aplicarea de gudroane și vopsele se făcea cu mare atenție, atît pentru ca acoperămîntul acesta să nu fie atacat de umezeala și sărătura mării, dar și pentru a-l proteja de praful provenit de la o turnătorie din imediata apropiere a șantierului.

Atenție mare era acordată tuturor amănuntelor. Decorațiunile interioare, de pildă, ale sălii de protocol și ale sălii de expoziție (la care au lucrat adevărați maeștri, precum zugravul Alexandru Pelin și Ion Oprea, de la Întreprinderea „Marmura") au fost apreciate de beneficiarii egipteni ca lucrări de cel mai înalt nivel mondial. Pe lîngă toate acestea, se iveau, uneori, și inerente momente de impas. Castelul de apă, cu o capacitate de o mie de metri cubi, trebuia să aibă în vîrf o cupolă. Adică era necesar să fie ridicate peste 700 de tone de ciment la o înălțime de 40 de metri; și asta, au hotărît specialiștii noștri, fără nici un fel de utilaj! În țară la noi, asemenea lucrări se efectuează cu ajutorul macaralelor Colex. Dar ce-ar fi însemnat să ceri o astfel de macara din țară pentru ca, după efectuarea unei unice lucrări, s-o trimiți înapoi, la mii de kilometri distanță? Nimic altceva decît timp irosit și cheltuială inutilă. Atunci, cum se poate înălța cupola? Simplu și inginerește — printr-un sistem de role, scripeți și cabluri amplasat pe 14 troliuri manuale, la fiecare dintre ele lucrînd cîte o grupă de opt oameni. Prin intermediul stațiilor, atacurile de ridicare s-au dat toate în același timp, spre a nu înclina cupola. Și, sub privirile cîtorva mii de curioși, mirați de simplitatea unei asemenea găselnițe, după 12 ore cupola se afla la locul ei!

Recepție lipsită de emoție

În tot acest timp, în țară, nu numai gîndurile, dar mai ales acțiunile celor ce aveau drept sarcină urmărirea și sprijinirea lucrătorilor din Egipt se îndreptau spre Alexandria și El-Wasta. Atît contractorul general — Mecanoexportimport —, cît și Întreprinderea de vagoane Arad — care asigura utilajele —, proiectantul general — Institutul de proiectări pentru construcții-montaj —, dar mai ales serviciul derulare din cadrul ARCOM-ului. Departamentul de construcții în străinătate al Ministerului de Construcții Industriale trăiau din plin emoțiile examenului pe care constructorii și specialiștii (în majoritate proveniți din trusturi ale M.C.Ind.) îl dădeau în Egipt. S-a acționat în așa fel încît materiale de cea mai bună calitate (adică de calitatea prevăzută în contractul inițial), utilaje de performanță să ajungă la timp la Alexandria și El-Wasta.

La Alexandria recepția a avut loc în luna martie a anului trecut. Numărul observațiilor — practic zero! Ce bucurie mai mare pentru cei care munciseră acolo decît să vadă cu ochii lor că, așa cum și-au dorit și și-au închipuit în puținele ore de somn, se va întîmpla să se petreacă atunci: întregul ansamblu în care erau incorporați peste 60 de mii de metri de țeavă, peste o sută de mii de metri de conductori, atîtea și atîtea utilaje și repere să înceapă a funcționa ca un ceasornic. Curînd după această recepție (fără emoții — așa cum spun astăzi cei care au fost atunci acolo), beneficiarul — Căile ferate egiptene — a scos din uzină, conformîndu-se indicațiilor oferite de specialiștii de la Întreprinderea de vagoane Arad, primul vagon de marfă din miile de vagoane care vor fi reparate acolo anual.

Peste cîteva luni, avea loc recepția și la El-Wasta. Aceeași bună impresie. Imediat după terminarea recepției, un inginer egiptean își aprinde țigara și introduce bățul de chibrit înapoi în cutie. Nu se face, zice el, să deranjăm în vreun fel un lucru atît de perfect precum acesta. Românii și-au lăsat în Egipt o parte din viața lor și din inima lor bună. Fiecare obiect de aici ar trebui să poarte numele unui român!

★

Ceața de peste Dimbovița întîrzie să se ridice. Inginerul Dimitriu ar mai avea multe de povestit din anii petrecuți, slujind patria, în Egipt. Dar amintirile au șipetul lor din care ies afară doar în anume clipe, tele de reverie. Acum și aici e mult de treabă. Și colaboratorii săi cei mai apropiați de la Alexandria sînt pe șantiere: maistrul de montaj Alexandru Mărcuță pe undeva, prin comuna Mihai Bravu, Luca Butnaru, maistru în construcții metalice, la 30 Decembrie, inginerul Ovidiu Ologeanu la I.M.G.B. Toți au revenit acasă și și-au reluat degrabă lucrul. Frumoasa construcție din Egipt e numai o etapă a carierei lor de muncitori. Dar o etapă în care se pot mîndri că au reprezentat cu cinste țara și poporul român.

★

Acolo, în îndepărtatul Egipt, alți muncitori români au preluat ștafeta celor întorși acasă. Ei construiesc fabrica de ciment Assiut II. Și-au stabilit colonia în plin deșert. Și vor să lase acolo nu numai o fabrică, ci și o părticică din viața lor. Ei smulg deșertului, în jurul barăcilor lor, o destul de întinsă suprafață, pe care o cultivă; după ce-au acoperit nisipul cu pămînt roditor din Nil, spre a lăsa peste timp amintirea trainică a prieteniei pe care românii o știu arăta tuturor celor ce vor să construiască în pace și liniște.

DAN MUCENIC

Cînd privești mai atent fiecare lucru

Cu ani în urmă, acasă la Paul Matei m-a întîmpinat o fetiță bălaie, se numea Mlădița, avea zece ani și era fiica inventatorului. Încă la vîrsta jocului cu păpuși, Mlădița robotea ca un om mare, numai și numai pentru a-i asigura tatălui său răgaz necesar meditațiilor și investigațiilor laborioase. Făcea tot ce-i stătea în putință pentru ca, în această locuință laborator, geneza ideilor și soluțiilor novatoare să nu fie stingherită cu nimic. M-am întrebat atunci ce ecou poate avea în sufletul unei copile acest spectacol al pasiunilor ardente, cum va aprecia, cu timpul, chinul, osîrdia și frumusețea acestui neistovit sport al minții.

Răspunsul l-am aflat de curînd. Mlădița a devenit, la fel ca tatăl ei, cercetătoare și creatoare în domeniul științei și tehnicii. am revăzut-o mai deunăzi cînd, vizitîndu-l din nou pe Paul Matei, mi-a deschis ușa, de data aceasta, o tînără în floarea vîrstei. Mlădița este absolventă de liceu și se pregătește să ia cu asalt reduta unei facultăți tehnice. Așa am aflat că, în ultimii ani, s-a încumetat, la început timid dar apoi cu îndrăzneală și pasiune, să pătrundă în lumea mirifică a creației.

Iată cîteva din cele mai recente realizări ale familiei Paul și Mlădița Matei. Mai întîi pe cele ale tatălui.

Fito-galul este numele dat de inventator unui preparat înfiolat, destinat depoluării plantelor și stimulării mediului bacterian simbiotic. Produsul conține extract de gale, pămînturi rare și diferiți compuși minerali și vegetali. Experimental, Paul Matei a demonstrat că, prin injectarea substanței la rădăcina plantelor, acestea regenerează, își refac sănătatea și vigoarea compromise prin acțiunea factorilor poluanți. O altă creație, de asemenea originală, *Fîntîna ambientală mobilă - tip Daky 3*, este în fapt o piesă de apartament, prevăzută cu o pompă electrică de tipul aspiro-respingătoare, capabilă de a debita în atmosferă circa 1 000 litri apa într-o oră (avînd în vedere că apa este recirculată). Instalația, deosebit de silențioasă, mai dispune de un modul electronic de supraveghere și control fono-optic care avertizează buna sau defectuoasa funcționare a micului agregat. Acesta are menirea de a combate temperaturile caniculare, lui trecut, Paul Matei a izbutit să pună la punct o pastă antiglisantă pe care a denumit-o *Coarsil*. Preparatul se aplică pe talpa încălțămintei, unde formează un strat dur cu proprietăți antiderapante. Cel care poartă asemenea încălțări poate avea un mers stabil chiar și pe suprafețe glisante. Din fericire, anul acesta am beneficiat de o iarnă mai puțin drastică, dar soluția rămîne valabilă pentru iernile viitoare. Un strat de coarsil, susține creatorul lui, oferă protecție antiglisantă pentru o distanță de 15 kilometri, după care operația de protejare se repetă. Inventatorul propune și o variantă destinată pneurilor de autoturisme.

Să notăm în continuare și creațiile Mlădiței Matei.

În 1984, Mlădița a proiectat și realizat un fotoliu ergonomic cu un design ce amintește o palmă întredeschisă. Piesa posedă un sistem de încălzire electrică, astfel încît beneficiarul să-și sprijine spatele pe o suprafață încălzită, iar la dorință, spinarea să-i fie masată, deoarece instalația oferă și această posibilitate prin crearea de vibrații electrice.

Ca bună gospodină ce e, Mlădița s-a gîndit să realizeze și un detergent alimentar. Acesta are menirea de a se substitui apei la spălarea fructelor și legumelor, știut fiind faptul că apa nu este capabilă de a asigura perfecta curățire a vegetalelor, infestate de substanțe chimice și agenți patogeni. Pe această cale, e de părere fiica inventatorului, legumele pot fi fierte fără a mai fi curățate de coajă, preparatele obținînd un plus de vitamine, săruri minerale și oligoelemente. Detergentul este realizat din produse naturale (săpunărița, cimbru, muguri de plop) a căror acțiune sinergică duc la efectele anunțate, deci la folosirea detergentului în igiena alimentară.

Mlădiței Matei îi mai datorăm realizarea unor condimente aromatice bastonate, la care au fost folosite coriandrul, anasonul, feniculul, chimionul, menta și levănțica în aduas cu oligoelemente (mangan, cupru, zinc, cobalt, magneziu și vitamine extrase din urzică, alge, morcovi, măcieș, lobodă și roșii). Mlădița Matei a mai experimentat, de asemenea, o argilă terapeutică, obținută prin combinarea unui sol de pămînt descris în lucrările de medicină populară cu tinctura de iod și nămolul terapeutic.

După cum se observă ușor, creațiile lui Paul și Mlădiței Matei sînt destinate confortului domestic și pot fi realizate cu ușurință de cooperația meșteșugărească. Sîntem încredințați, de asemenea, că nu puține concetățeni ar fi bucuroși să folosească aceste „flecuștețe" agreabile, capabile de a le face viața mai ușoară și mai plăcută. Amintim, în sfîrșit, că Paul Matei lucrează în calitate de cercetător la Institutul de cercetare și tehnologie pentru mecanica fină București.

LIVIU TIMBUS

O magazie plină cu lipsă de răspundere!

Fotografii de ELENA GHERA

Cînd trece un tren ne dăm la o parte pentru că așa e mai sănătos și trebuie să recunoaștem că-l privim, dacă-l privim, cu acea trăire admirativă pe care ne-o impune tot ceea ce se știe clar dincotro vine și încotro merge. Însă uneori se întîmplă și altfel, după cum rezultă din scrisoarea trimisă redacției de cetățeanul George Ștefănescu din Galați : „Un vagon cu cărămidă a apărut pentru prima oară fără stăpîn, fără acte, la Roman. Apoi a ajuns la Arad. De la Arad a fost trimis la Buzău. Din Buzău a fost expediat la Galați iar aici cărămida a fost cumpărată de Trustul de antreprize generale construcții-montaj. La Galați există un oficiu de valorificare a acestor mărfuri denumite în mod convențional și destul de sugestiv prisosuri. Mărfuri fără stăpîn, de care nimeni nu se interesează, fiindcă nimeni nu are habar de ele. Valori mari, răspundere zero".

DE CE E BINE SĂ CITEȘTI ROMANE POLIȚISTE

La Gara de mărfuri din Galați, magazinera Elena Tăbuș ne spune că toate stațiile de cale ferată de pe teritoriul regionalei au datoria să trimită aici orice obiecte, colet sau vagon de marfă neînsoțit de documente sau cu documente necorespunzătoare. „Aceste mărfuri, cărora le zicem prisosuri, interesează unitățile economice dar valorificarea lor este mult mai greoaie decît a obiectelor de uz personal uitate în trenurile de călători. Pe acestea din urmă, dacă nu le reclamă nimeni, le trimitem la Consignația. Cu prisosurile e mai complicat, se trimit telegrame, se dau telefoane, se înaintează dosare. Se adună vraiuri de acte, se pierde timp, se cheltuie bani. Se pune în mișcare o armată de oameni".

Acest considerabil efort e încununat de izbîndă, în general. Cînd ei se desfășoară fără succes, valorificarea mărfii rămîne totuși obligatorie și nu-i altceva de făcut decît ca efortul să fie reluat sistematic și pe o scară mai largă. Este adevărat că pot să lipsească la un moment dat amatorii dornici să achiziționeze marfa respectivă, dar eșecul străduinței de-a găsi la cele din urmă un beneficiar se datorează, citeodată, și unor obstacole birocratice. Între „prisosurile" de la Galați se află, bunăoară, și un costum de scafandru. E din import, l-am văzut și noi în cutia metalică pe care scria numele țării de unde a fost trimis. Însă Navromul se abține să-l cumpere, zice-se, fiindcă nu știe prețul pe care legal ar fi îndreptățit să-l accepte. Cu toate că soluția asimilării prețului nu e nouă sub soare iar Navromul ar putea să dea pe acest costum cît a dat și pe altele ! Așa se face că deocamdată, în acest caz, acționează numai timpul, scufundind încet și sigur costumul de scafandru-autonom către ziua cînd el are să poată fi considerat, desigur, inutilizabil. Asta spre folosul — stai și te-ntrebi — al cui ?

De multe ori, zice magazinera Elena Tăbuș, nu se știe nici expeditorul, nici destinatarul. „Cînd știm expeditorul — adaugă ea — sau cînd îl bănuim, e mai simplu". Merge și cu bănuieli, cu presupuneri ? Întrebăm. „N-avem încotro", ne răspunde, și apoi ne povestește în fața unui voluminos registru în care sînt înregistrate „prisosurile" cum din 19 noiembrie '87 și pînă pe 31 ianuarie în acest an a durat dezlegarea enigmei unui vagon cu fire de bumbac. În tot vagonul, pe toate cutiile, n-au găsit decît o etichetă pe care scria „Jil". Atît, de parcă ar putea să creadă cineva în mod serios că e de-ajuns să spună „Jil", ca toată lumea să și priceapă, pe loc, ce-a vrut să spună. În asemenea cazuri, cei de la Gara de mărfuri trebuie să facă dovada că sînt — chiar așa — spirite enciclopedice, buni cunoscători ai domeniului economiei. În plus, prin puterea lor de intuiție, de deducție, ei trebuie să fie la înălțimea anchetatorilor de prin cărțile polițiste care pornind de la un fir de păr sau de la un chiștoc de țigară ajung pînă la urmă să-l ia pe răufăcător de urechi. În cazul de față n-a fost greu de ghicit că era vorba despre Bumbăcăria Jilava, dar pînă s-a primit confirmarea iar vagonul a fost trimis acolo unde trebuia, la Întreprinderea „Zimbrul" din Suceava, a trecut ceva timp.

Cum spuneam, există și mărfuri care plutesc în necunoscut ca zmeul pierdut în vînt. Într-o magazie a Gării de mărfuri, într-un compartiment rezervat „prisosurilor", se mai văd și-acum 15 motoare electrice. În urmă cu două luni erau 49, dar unele au fost vîndute între timp. Nu s-a știut și nici acum nu se știe despre ele nimic, nimeni nu le-a reclamat. Dacă producătorul s-ar interesa de ele, și-ar încasa banii pînă la ultima centimă și au i s-ar opri decît taxa de magazinaj. Mai sînt aici 8 contactori electrici, 8 role de bandă de lustruit mobilă, 30 de lonjeroane pentru mașini agricole, un sac cu garnituri de cauciuc etc. Citeodată, ni se spune, se află aici depozitate mai multe mărfuri decît putem vedea acum și aflăm că prin compartimentul de „prisosuri" și-au făcut stagiul, la un moment dat, chiar și niște cilindri pentru motoare de avion, aduși din import.

CÎT PIERZI DACĂ NU-ȚI FACI [illegible]

Dar ceea ce este „prisos" aici — ne spune inginerul Dumitru Nedelcu din cadrul Diviziei Comerciale a Regionalei Galați — în altă parte este lipsă. Încît apare întrebarea : cum sînt justificate aceste lipsuri în gestiunile unor întreprinderi ? Valoric, poate prin niscaiva artificii contabilicești. Dar fizic, pierderea poate fi acoperită numai prin fabricarea unei producții suplimentare, altfel nu vedem cum. Ieșind însă din domeniul greu de deslușit al modului în care pot fi șterse urmele acestor lipsuri, am face mai degrabă observația că neglijențele serviciilor de transporturi din respectivele întreprinderi sînt atît de păgubitoare încît este de crezut că ele, aceste neglijențe, nu se ivesc decît foarte rar. Atît de rar încît ele ar deveni explicabile prin vorba știută de toți, că numai cine nu muncește nu greșește. Am putea fi încredințați, prin urmare, că întreprinderile nu riscă inutil să-și facă singure necazuri. Numai că, după cum aflăm, riscul pe care acestea și-l iau nu este chiar minim, ci în bună măsură asemănător cu acela asumat de jucătorul la ruletă.

La Grupa transbordare Galați, unde vin ca „prisosuri" vagoane întregi iar printre acestea vagoane-cisternă cu zeci de mii de litri de motorină sau păcură, iată ce ne spune Gheorghe Crăciun, șeful stației :

— Fiecare unitate economică ar trebui să-și comande și să aibă etichete de identificare a transportului pentru produsele ei. O astfel de etichetă cuprinde cîteva rubrici : numărul vagonului ; marfa, brutto și netto ; furnizorul și stația de predare ; beneficiarul mărfii respective și stația de destinație. Eticheta se prinde în caseta vagonului și, dacă toate datele înscrise pe ea sînt corecte, transportul se desfășoară normal. În toată lumea, așa se procedează. Și conform dispozițiilor în vigoare, așa ar trebui să procedăm și noi, am avea dreptul să nu semnăm contractul de transport al unui vagon de marfă fără etichetă, dar în urma a tot felul de justificări și sub presiunea a tot felul de urgențe acceptăm ca multe vagoane să circule fără acest document.

— Cît de multe ?

— Mai bine de jumătate din ele. Să spunem și că unele întreprinderi cred că o etichetă de felul celei despre care vorbim poate să fie o bucată de hîrtie obișnuită, lipită direct pe vagon. Dacă se poate, lipită prost, ca s-o spulbere vîntul, sau scrisă cu cerneală, ca ploaia sau ninsoarea s-o facă ilizibilă.

— Se mai scrie cu cerneală ? De ce nu pixul ?

— Asta mă-ntreb și eu. Dar iată o etichetă făcută ca la carte, a Inspectoratului silvic județean Neamț, Depozitul Pingărați. E scrisă și citeț, ceea ce e iarăși un lucru foarte important. Numai că orice vagon are un număr alcătuit din 12 cifre iar la rubrica respectivă au fost trecute aici, din 12, iată, numai ultimele 4. Acest fapt e de-ajuns ca undeva, pe traseu, să se producă o eroare. E adevărat că pot greși, la rîndul lor, și ceferiștii. Cînd formează un tren și cînd îl citesc, în viteză, doar ultimele cifre ale numărului, este posibil ca vagonul să fie îndreptat într-o direcție greșită. Numai că — tocmai pe baza celorlalte date înscrise pe etichetă — greșeala poate fi corectată destul de repede și în orice caz este exclus ca marfa respectivă să ajungă „prisos".

— Ce se întîmplă însă cînd într-un vagon sînt transportate mărfuri expediate de mai mulți furnizori și pentru destinatari diferiți ?

— Același lucru, nu se respectă dispozițiile în vigoare. Furnizorii au obligația de-a introduce în fiecare container și în fiecare colet pe care le expediază cîte un plic cu specificații privind marfa și destinatarul. Cei mai mulți uită de această obligație. Puțini își amintesc de ea.

D. CONSTANTINESCU

(Urmare din pag. 1)

atitudinea față de plinea țării nu s-a ridicat peste tot la înălțimea celor mai merituoși. Astfel privite lucrurile, conferirea titlului de „Erou al Noii Revoluții Agrare" unui număr de 88 de unități — întreprinderi agricole de stat, cooperative agricole de producție, stațiuni de mașini și tractoare etc. — este, fără îndoială, pe lîngă un act de frumoasă recunoștință din partea societății, și un îmbold de a-i urma pe cei mai buni, în spiritul **Hotăririi-Chemare** a plenarei lărgite a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor.

Numim cîțiva dintre fruntașii ogorului și cu mîndria gazetarului de a fi fost martorul, la un moment dat, al științei, hărniciei și pasiunii oamenilor care-și măsoară viața în câmpanii, de a le fi fost purtătorul de cuvînt, ziarul sau revista devenind o tribună a experienței de excepție. Județul Olt, care, pe întreaga suprafață cultivată, a obținut o producție medie de 6 588 kg grîu la hectar, un județ cu producții mari la toate culturile și care obține pentru a doua oară înalta distincție ; Sectorul Agricol Ilfov — municipiul București, pentru 6 095 kg la hectar, producție medie tot la grîu ; C.A.P. Scorțaru Vechi — Brăila, pentru 8 631 kg grîu la hectar ; C.A.P. Topolovățu Mare — Timiș, pentru 9 500 kg orz la hectar ; I.A.S. Prejmer — Brașov, pentru 8 896 kg la hectar, la aceeași cultură ; C.A.P. Scornicești — Olt, pentru 27 120 kg la hectar, la porumb ; Unitatea Agroindustrială Constanța — pentru 25 720 kg la hectar, la aceeași cultură ; I.A.S. Jegălia — Călărași, pentru 3 870 kg la hectar, la floarea soarelui ; C.A.P. Bodești — Neamț, pentru o producție medie de 55 312 kg la hectar, pe întreaga suprafață cultivată, la cartofi ; Stațiunea de cercetări și producție pentru legumicultură „Tudor Vladimirescu" — Brăila, pentru 45 018 kg la hectar, la legume ; Institutul de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor Balotești — Sectorul Agricol Ilfov, pentru o producție medie de 6 016 litri lapte pe cap de vacă furajată; Institutul de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor și caprinelor Palas — Constanța, pentru o producție medie de lînă de 14,11 kg, pe ovină tunsă ; S.M.A. Pecica și Scorniceștii ; Combinatul agroindustrial Timiș sau Unitatea agroindustrială Baia Mare, pentru rezultate foarte bune în zootehnie.

Exemple demne de urmat

A urma exemplul celor 88 de unități agricole înseamnă a învăța din experiența lor, din modul lor de organizare, din metodele lor de muncă, înseamnă, altfel spus, un efort de a face totul pentru ca anul 1988, an hotărîtor atît pentru industrie, cît și pentru agricultură, să constituie, de asemenea, un an de producții record, performanță posibilă, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin buna gospodărire a celor 18 milioane de hectare de teren, printr-o calitate sporită a lucrărilor de irigații, prin folosirea eficientă a mijloacelor mecanice și a îngrășămintelor, prin respectarea tehnologiilor de ultimă oră și, nu în ultimul rînd, prin schimbarea atitudinii în înfăptuirea tuturor lucrărilor și programelor.

A urma exemplul unităților distinse cu înaltul titlu este un imperativ ce reiese limpede din adevărul rostit de președintele țării, potrivit căruia nu se poate înfăptui revoluția agrară, nu se pot obține producții mari fără voința și forța întregii țărănimi, a tuturor oamenilor muncii din agricultură, fără realizarea în întregime a obiectivelor noii revoluții agrare.

Să nu-i oferim alergicului o floare!

— Tovarășă doctor Jeana Rodica Radu, se simte zvon de mărțișor, vine, vine primăvara, cu flori, polen și mițișori, dar din păcate, și cu alergii. În calitatea dumneavoastră de șefă a disciplinei de alergologie din I.M.F., vă rugăm să ne spuneți...

— Deși sînt alergică la impoliteți, fac și eu una, îmi cer scuze, și vă întrerup pentru a arăta că ceea ce ați afirmat nu este în totalitate exact. Trebuie să înțelegem acest fenomen complex cît mai corect de la început, căci și în abecedar este important ca primul „A" să fie frumos scris. Alergia nu este o boală de sezon căci ea este indusă de un grup de factori care nu se manifestă doar în anumite anotimpuri. S-ar putea defini ca un fenomen de hipersensibilizare, ca o reacție imună particulară vis-a-vis de unele componente ale mediului ambiant. Această reactivitate se concretizează prin răspunsuri aberante ale organismului la stimularea alergenică și anume, prin anticorpi speciali, anormal de mulți și combativi pentru o alarmă aproape banală, sau prin celule sensibilizate. Cu alte cuvinte, alergia este un răspuns imunitar de apărare exagerat la expuneri relativ normale, denotînd o anumită constituție capabilă să reacționeze astfel. Menționăm 4 grupe mari mai bine definite. Alergia reaginică se datorește răspunsului în anticorpi din grupa imunoglobulinelor E la stimularea produsă de polenuri, praf de casă și componentele lui (dintre care un minuscul acarian din grupa moliilor e foarte agresiv), pene, mucegai de mediu, alimente, medicamente de tip peniciline, venin de insecte etc. Este o reacție alergică de tip imediat ce se manifestă prin rinite, astm bronșic, urticarie, angioedem, șoc anafilactic cu simptome explozive (roșeață generalizată, mîncărimi, sufocări, vărsături, tahicardie, scăderi ale tensiunii pînă la colaps). A doua categorie este o sensibilizare de tip citolitic-citotoxic în care conflictul se poartă între alergeni (de obicei medicamente) și anticorpi din grupa imunoglobulinelor G și M apărînd o distrugere a unor celule sanguine ce produce anemii, leucopenii, trombocitopenii. În al treilea tip, războiul are loc între alergeni și anticorpi, tot imunoglobuline, în special M, care-și iau ca aliat un complement din factorii serici ai organismului. Se formează complexe imune, care depuse pe capilare, produc leziuni inflamatorii, la nivelul glomerulilor renali, a articulațiilor, a vaselor mici. Totodată, prin consumul complementului se instalează boala serului sau un sindrom tip boala serului. Nu numai serurile antitetanice, antidifterice pot provoca acest tip de alergie, ci și unele alimente sau medicamente (peniciline, polimixine, unele sulfamide). Simptomele sînt erupțiile cutanate, tumefierile articulațiilor, adenopatiile, febra, starea generală alterată, mărirea ficatului și splinei, astmul, alveolita. Și în sfîrșit, ultima categorie este hipersensibilizarea de tip celular (limfocite) și nu prin anticorpi serici. Alergenele sînt microbiene (tuberculină, ciuperci, paraziți) sau profesionale (antibiotice, săruri, detergenți, cauciuc). Ea este o alergie de contact și se manifestă prin dermatite și eczeme. Iată deci că boala alergică înfățișează un tablou complex, foarte variat, cu reacții diferite de la individ la individ, nu numai în funcție de factorii sensibilizanți, ci și de predispoziția lui de a răspunde specific și anormal pe lanțul imunitar. Față-n față cu stări latente ce nu se mai manifestă.

— Fiindcă a venit vorba de diagnostic, a fost o vreme cînd alergia era adusă în boxa acuzaților și pentru vini care nu-i aparțineau, simptomele asemănătoare ale multor boli fiind puse pe nedrept în circa ei, după cum, și reversul medaliei era valabil, în sensul că ea mima caracteristicile de exprimare ale altor afecțiuni și era greu depistată. Se pot preîntîmpina aceste nebuloase într-un domeniu cu numeroase interferențe?

— S-a perfecționat o veritabilă tehnologie de investigații, pornind de la discuțiile medic-pacient și continuînd cu testările cutanate, dozările anticorpilor specifici sensibilizanți și probele de provocare. Rolul pacientului este deosebit de important. El trebuie să se prefrig, de o emoție, de un medicament sau aliment exagerat consumate, ori un element în cadrul unei forme severe de alergie, ca boala serului. Dacă urticaria nu cedează la suprimarea cauzelor nealergice, diagnosticul se profilează spre teritoriul alergiei. Bolnavul este dirijat spre clinicile de specialitate pentru explorări complexe și tratament.

— Tovarășă șef de lucrări Jeana Rodica Radu, cum se poate pune semafor roșu în calea alergiei, care se cam joacă de-a v-ați-ascunselea?

— În primul rînd prin evitarea contactului cu sursele de poluare alergică.

— Trebuie oare să facem schimb de locuință sub un clopot de sticlă?

— Nici chiar așa! Dar hipersensibilizații la praf își pot împuțina obiectele, draperiile și covoarele din casă, pot pune geamuri la bibliotecile cu multe cărți pentru a feri respirația de impurități. În perioadele cu hori de polen de graminee, cei lezați trebuie să schimbe altitudinea, să facă cure heliomarine. Printr-o corectă orientare profesională, bolnavii vor opta pentru locuri de muncă nepoluate cu alergeni, după cum se impune diminuarea consumului de medicamente, mai ales asocierea lor. Tratamentul medicamentos antialergic constă din antihistaminice, antidegranulante mastocitare și preparate crotizonice în mod excepțional. Deosebit de eficace este terapia de hiposensibilizare. Suferindului i se inoculează în doze progresive și concentrații succesive o soluție care conține alergenul sensibilizant pînă la realizarea unei toleranțe față de el și dispariția fenomenelor clinice. După acest tratament de durată, boala este retrogradată la forma latentă fără manifestări.

Dosarele luptei cu aceste afecțiuni viclene sînt multe și nu seamănă unul cu altul. Închid în ele suferința unor oameni și zbuciumul medicilor de a le reda echilibrul sănătății. Cele mai multe au ultimele pagini cu concluzia că boala a fost ținută în frîu, obligată să se retragă în vizuina ei și să nu-și mai arate colții.

Un inginer sănătos tun a început brusc să fie chinuit de astm și rinite. Nu dădeau un pas înapoi la medicația clasică. După investigații de subtilitate s-a depistat că era alergic la puricii de acvariu. Tratat din acest unghi, toată suferința lui s-a transformat într-un vis urît dintr-o noapte de demult. Un bărbat de 50 de ani, hipertensiv și coronarian, devenise, ca o ironie de destin, și astmatic. Testele provocate cu alergene au descoperit că reacționa anormal la Propanolol. Înlocuindu-l cu un substituent, acum este și el un alergic rezolvat. Mama unui copilaș de nici un an era disperată văzîndu-și băiatul că nu mai mănîncă și că a ajuns într-o stare de denutriție avansată. O picătură de lapte scăpată a desenat o floare roșie pe pielea micuțului. La clinică, diagnosticul a sunat ferm: alergie la lapte. Au urmat luni de hiposensibilizare progresivă, azi cu o picătură de lapte într-un biberon de ceai, mîine cu două, apoi, cu trei. Acum Andrei răspunde cînd îl întrebi ce-i place mai mult: „o tartină cu dulceață și un pahar cu lapte."

Pe cît de locvace a fost cînd a explicat labirinturile bolii, doctor Jeana Rodica Radu devine monosilabică cînd am rugat-o să vorbească despre munca ei. Aflăm indirect că este membră a Academiei Europene de Alergologie și Imunologie, că la congresele medicale de la Praga, Roma și la cel mondial de astmologie de la Barcelona comunicările sale au stîrnit un deosebit interes. Redevine volubilă cînd povestește despre maeștrii ei, profesorul Aurel Păunescu Podeanu și Ervant Seropian, deschizători de drum apreciați în lume, care i-au purtat cu generozitate pași pe cărările meseriei.

De altfel, în calea acestei boli, la noi, s-au ridicat multe redute de luptă: unități de alergologie în multe orașe și mai ales specialiști de profesionalism ridicat. În Institutul Cantacuzino s-au pus la punct alergeni pentru teste și hiposensibilizare, truse de diagnostic, vaccinuri pentru redresarea dezordinii imunitare, medicamente antialergice, toate priorități originale și eficiente. Alergiile sînt tot mai mult puse la respect.

În sala de așteptare, o tînără de 22 de ani. „Venisem cu tulburări insuportabile de respirație și cu eczeme. Tovarășa doctor m-a supus imediat la testări, mi-a stabilit diagnosticul de alergie la florile teiului, mi-a explicat cu răbdare secretul bolii și cum o s-o învingem amîndouă împreună. Primul medicament a fost încrederea. Au urmat luni de tratament, iar acum crizele sînt o amintire. Periodic mă prezint la control". De doi ani, Anca se plimbă cu prietenul ei pe alelle adiate de miresmele de tei.

FLORIN CONDURĂȚEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Doctorul Ștîncă

În mult prea scurta sa existență (a murit de tuberculoză, la numai 32 de ani, acum 90 de ani) doctorul **Ștefan Ștîncă** (11/24 noiembrie 1865—11 ianuarie 1897) a fost de mai multe ori destituit din modestele posturi de medic de plasă pe care le ocupa, de fiecare dată fiindcă luase apărarea populației nevoiașe în mijlocul căreia lucra și denunțase fără menajamente condițiile sanitare cu totul necorespunzătoare de la sate. S-a păstrat un document foarte interesant, ulterior îndepărtării sale din slujba de medic la Titu (județul Dîmbovița) de către autoritățile locale, care-l învinuiseră de „agitator" și „venetic". Este vorba de o „jalbă" adresată de țăranii din Titu de-a dreptul guvernului, în care protestau împotriva acestei măsuri samavolnice, cerînd să nu le fie luat „**iubitul nostru doctor Ștîncă**". Și nu mai puțin semnificativ este faptul că prin micile localități unde funcționase oamenii de rînd care fuseseră în grija sa obișnuiau să comemoreze data morții sale, pocotindu-l demn de veneрația lor.

Acest Albert Schweitzer al României de altădată, poreclit de unii, pe drept cuvînt „medicul săracilor", nu a fost nicidecum un izolat în istoria medicinei românești, deși locul pe care îl ocupă în medicina noastră socială este cu totul excepțional. Să nu uităm că însuși Victor Babeș a fost un critic necruțător al „**nepăsării criminale**" a autorităților vremii față de mizeria populației și legislația sanitară deficientă scriind și conferențiind în acest sens, că marele igienist Iacob Felix a cerut reformarea radicală a condițiilor igienice din țară, că neurologul Gheorghe Marinescu, chiar în discursul său de recepție la Academia Română a relevat consecințele medicale „**negative ale organizării sociale contemporane**", că marele medic și epidemiolog Ioan Cantacuzino a cerut de-a dreptul schimbarea orînduirii sociale pentru eradicarea unor boli sociale ca tuberculoza etc.

Și la acești corifei ai științei noastre ar trebui să adăugăm marea și generoasa pleiadă a medicilor socialiști, de la N. Russel la Nicolae Zubcu-Codreanu, de la Al. Spiroiu la P. Zosin, de la Leon Ghelerter la Constantin Popescu-Azuga, de la Cristian Racovschi la Ecaterina Arbore.

Și totuși, Ștefan Ștîncă a fost acela despre care va scrie într-un rînd Const. Dobrogeanu-Gherea: „**Înțeleg socialism și socialiști așa cum a fost doctorul Ștîncă**" — aducîndu-i prin aceasta un suprem omagiu, fără desigur a subaprecia aportul celorlalți.

Ștefan Ștîncă s-a născut la Iași, unde a urmat studiile primare și secundare, devenit bacalaureat în 1882, influențat încă din liceu în concepția sa de literatura marxistă. Începe studiul medicinei la Iași, dar îl continuă și îl termină la București, cu o teză de doctorat care i-a înscris trainic numele în literatura științifică românească: **Mediul social ca factor patologic** (1891 — reeditată în 1897 și 1956). Însemnătatea ei constă în faptul că aici se demonstrează științific, de pe pozițiile marxismului, influența mediului social asupra sănătății oamenilor. Lucrarea a avut un puternic ecou atît în țară cît și în străinătate, fiind chiar reprodusă parțial într-o revistă franceză. Referindu-se la „**efectele strictoare ale mediului social**", autorul relevă cauzele sociale ale bolilor, mai ales ale celor care lovesc clasele sociale sărace și asuprite. Se oprește pe larg asupra condițiilor de muncă, asupra intoxicațiilor industriale, asupra duratei excesive a muncii și a intensității acesteia, a accidentelor de muncă și cauzelor lor, asupra poziției corpului și membrelor în timpul lucrului, asupra igienei sociale. Sîntem datori — era el de părere — să curmăm defectele inerente societății noastre și trebuie să ne slujim de puterea pe care o avem pentru a înlătura regimul social de exploatare, generator al atîtor maladii. Istoricul medicinei dr. G. Brătescu observă că, evidențiind în general fapte evidente și atrăgînd atenția în mod judicios asupra altora mai puțin remarcate, Șt. Ștîncă absolutizează uneori rolul factorului social, uitînd că anumite boli au putut fi lichidate prin aplicarea intensivă de măsuri pur medicale, de pildă prin descoperirea de mijloace terapeutice de înaltă eficiență. Dar acest lucru nu micșorează meritul său în precizarea unor cauze sociale foarte acute.

După terminarea facultății, și-a manifestat dorința să lucreze în mediul rural, pentru a cunoaște viața maselor celor mai largi. A fost medic de plasă în județul Prahova, mai apoi la Titu, apoi, într-o a doua etapă, la Fierbinți, Moinești, Tg. Ocna. Pretutindeni s-a dovedit profesional exemplar, fără ceasuri de odihnă, de un devotament fără margini față de bolnavi, propagînd totodată idealurile unei lumi mai bune și mai drepte, ale socialismului. Scurt timp a lucrat și la București, ca medic oftalmolog și ca internist în cadrul Spitalului Colțea (1894—1895); și aci bolnavii veneau la el ca la un părinte, căci făcea totul ca să-i vadă sănătoși, în schimb refuzîndu-le darurile ca o jignire.

Concomitent cu activitatea medicală, a fost prezent în mișcarea muncitorească, scriind articole în publicații ca „Lumina", „Lumea nouă", „Contemporanul", de asemenea în presa medicală a vremii, publicînd mici eseuri etico-filosofice. Printre acestea se numără teme ca **Darwin și Malthus în etiologie** („Contemporanul", 1891). **Încercări asupra patologiei și patogenezei în diverse epoci istorice** („România medicală", 1893), **Dialectica în medicină** („Progresul medical român", (1896) etc. Savant de multilaterală cultură, mereu preocupat de luminarea oamenilor simpli, a scris și a conferențiat pe cele mai diferite teme: politice, sociale, filosofice, medicale, literare, istorice, artistice, de etică. Știa să se exprime accesibil, convingător, pe înțelesul tuturor, dar fără a ocoli problemele dificile și complexe. Cînd circula din gură în gură vestea că „vorbește doctorul Ștîncă", auditorii umpleau pînă la refuz sălile de conferințe, știind că vorbele lui îi vor informa amplu și corect, dar și într-un mod interesant, cu un farmec care cucerea. Nu ocolea nici temele așa-zis delicate, așa cum a fost cînd a scris despre **Chestiunea evreească**, condamnînd antisemitismul. Iar în convingerile sale știa să fie cu adevărat „ștîncă", nimic nu îl abătea de la calea dreaptă, așa cum s-a întîmplat cînd a participat la Congresul al II-lea al Partidului Social-Democrat din România sau cînd a cerut ca pe monumentul său funerar să fie gravate cuvintele „**Trăiască dreptatea socială**". Astăzi cînd dispensarele medicale au împînzit satele, știm cît dreptate avea atunci, cînd scria: „**Vindecarea bolilor la a căror producere în parte însemnată mediul social nu e poate aduce terapia ca singură sau măsurile igienice ele singure: reformele mari sociale trebuie să le vină în ajutor**".

Au rămas de pe urma sa mai bine de 100 de scrieri, ceea ce e mult dacă ne gîndim cît de meteorică i-a fost existența. Strînse la un loc, ele ne-ar vorbi despre elanurile și idealurile unui om care a trăit, a gîndit și a luptat numai pentru alții. Astăzi Ștefan Ștîncă se numără (din 1948) printre membrii de onoare post mortem ai Academiei, alături de alte personalități ilustre din domeniul științei, tehnicii și culturii. Și ne putem mîndri că la centenarul nașterii sale a fost aniversat de UNESCO.

I.M. ȘTEFAN

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezia zilei publică

Brad la Zamolxe

In munți, în munți se mai întîmplă nunți
Luceferii prin iarbă-s prunci desculți
Iar coasa vieții primenește lunca
La vremea lor să crească prunci, prunca.
În munți, în munți, tot aninați de dinșii,
Aici sînt dacii, niciodată-nvinșii –
și-n vale bat femeile cu maiul
Nălbind de sărbătoarea trudei straiul.
În munți, în munți, pridvoarele-s deschise,
Scriu cărturarii cu semințe legi
și se lubesc pe pajiștile-ntinse
Ca să rămînem peste munți întregi...
În munți, în munți fîntînile-s izvoare
și apa a rămas adevărată
Iar turmele cu aur pe picioare
gem omenește mieii cînd și-i fată.
În munți, în munții legănînd vîlcele
Prin mari troiene noi din veac venim
Tezaurul l-am tăinuit în stele
Valoarea lui doar singuri noi o știm...
Iar cea mai sacră piesă din Tezaur
E luna plină răsărind din munți
E Capul Decebalului, de aur,
Cel retezat, să-l oibă dacii mulți...
În munți, în munți, acolo-mi duc eu veacul
Mă uit în ochii zeului și tac
Tai bradul tînăr, pun în vîrf colacul
și-l omenesc, că-i zeul meu, tot dac.

Transilvania

Carnea mea și sîngele și graiul
Munții tăi care mă dor spre toamnă
Riurile, tulnicul și straiul –
Sînt din tine, Transilvanie – Doamnă

Ochii mei, izvoarele-ți preaclare
Dealurile ce spre munți îndeamnă
Umerii și tîmplele-mi ușoare –
Sînt din tine, Transilvanie – Doamnă

Tot ce-nvăț, murind încet, firesc,
Veșnicie spre a ști ce-nseamnă
Prin copiii ce-n lumină cresc –
Sînt din tine, Transilvanie – Doamnă

EUGEN EVU ■

Eu cred că veșnicia s-a născut la sat...

Cronica literară de Romul Munteanu

Pagina 10

Cum promovăm opera românească

Pagina 11

Convorbiri cu oameni de cultură și artă

VALERIU RÂPEANU:

„Opera lui N. Iorga reprezintă un univers"

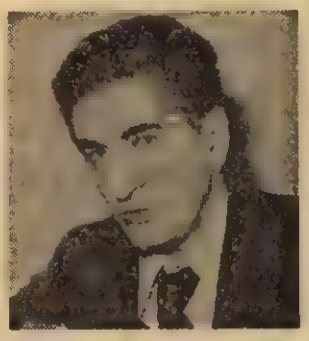

— Valeriu Râpeanu, sînteți un istoric literar și editor fascinat de personalitatea și opera lui N. Iorga. Din ce cauză ?

— Opera lui N. Iorga, prin dimensiunile sale calitative, reprezintă cel mai fascinant univers al culturii românești. Un univers cu care contactul intelectual este departe de a fi obișnuit. Pe măsură ce pătrunzi în fabuloasele sale adîncuri, pe măsură ce cunoști spectaculoasele, uimitoarele și neașteptatele sale desfășurări, reacții contrare te solicită simultan : una de dăruire necondiționată, alta de respingere, una de entuziasm nemărginit, alta de consternare, una de bucurie ce nu se poate zăgăzui, alta de tristețe ce își află cu dificultate zăgazurile. Cred că nici o operă din istoria culturii românești nu trezește un sentiment atît de contradictoriu, purtîndu-te de la o extremă la alta, de la o stare de euforie la una de perplexitate, de la una de idolatrie la una de iconoclastie. Dar nu-i oare aceasta pecetea unei opere ieșite din comun, a unei opere care refuză criteriile obișnuite, reacțiile comune, prin splendoarea insolită a ideilor, a imaginilor și nu în ultimul rînd prin originalitatea și consecvența punctelor de vedere ?

— Dar cum își mai găsește locul un asemenea univers în contextul culturii române, dacă el este, așa cum afirmați, atît de insolit ?

— Opera lui N. Iorga reprezintă un univers, dar nu un univers aparte în contextul culturii noastre. Ea nu poate fi explicată decît în cadrul și prin structurile spirituale românești, deși nu o dată le-a pus sub semnul întrebării, le-a negat, a luptat pentru o altă dimensionare a lor.

— Aveți o mare experiență în editarea operei lui N. Iorga. În ce stadiu ne aflăm astăzi în ceea ce privește publicarea lucrărilor sale ?

— Nu aș vrea să cad în capcana cantitativă ci să încerc o judecată de valoare asupra a ceea ce s-a tipărit din 1965, anul apariției celor două volume ale ediției Mihai Berza care a marcat începutul evaluării sale critice după două decenii de obstinată și vinovată tăcere în jurul scrisului său și de o și mai vinovată deformare a sensurilor acțiunii și ale gîndirii lui. Dacă luăm în considerare toate adversitățile, toate resentimentele, toate prejudecățile, toate spaimele provenite din neștiință, din citiri aproximative și întîmplătoare, putem spune că repunerea în circulație a operei lui N. Iorga în acest răstimp poate fi considerată drept un fapt pozitiv, un titlu de mîndrie al istoriei noastre culturale.

— Enumerați-mi, vă rog, cîteva din aceste apariții care au redeșteptat interesul publicului pentru personalitatea lui N. Iorga.

— Edițiile datorate lui Mihai Berza, Maria Holban, Liliana Iorga-Pippidi, Șerban Papacostea, Ion Roman, Rodica Rotaru, N. Liu, Virgil Cândea, Dan Zamfirescu, Barbu Theodorescu, Georgeta Penelea, Adrian Anghelescu, Gabriela Moldovanu, Ecaterina Vaum, Ilie Bădescu au repus în circulație opere fundamentale ale lui N. Iorga și implicit ale culturii românești. Fie că ni s-au înfățișat ca ediții critice, fie de largă popularizare ele au vădit din partea celor ce le-au alcătuit o conștiință profesională și o perspectivă modernă asupra operei lui, căutînd să o înfățișeze publicului de astăzi în condițiile științifice meritate.

— Au ceva comun toate aceste demersuri editoriale ?

— Esențial mi se pare faptul că toate aceste ediții au reușit să demonstreze perenitatea și modernitatea operei lui N. Iorga, valoarea de unicat sau de culme a unora dintre domeniile ilustrate de geniul său, faptul că între sensibilitatea cititorului de astăzi și scrisul său nu se ridică un zid chinezesc ci se creează o armonioasă și profundă apropiere, aș spune chiar o comunicare. Fiecare dintre aceste ediții și toate laolaltă au risipit norul de prejudecăți pe care colportajul interesat sau pur și simplu mitic l-a întreținut în jurul uneia din cele mai originale și complexe opere ale gîndirii românești. Putem spune astăzi că cel puțin pe tărîmul literar opera lui N. Iorga nu mai produce inhibiții de lectură iar nu de puține ori ediții din scrierile sale (O viață de om, Oameni cari au fost, Sfaturi pe întuneric etc.) se înscriu printre marile succese de public.

— Însă nu întotdeauna s-au înregistrat astfel de succese.

— Fără îndoială, unele dintre ele nu au o arie de cuprindere atît de largă și nu declanșează instantaneu reacții publice, ceea ce nu înseamnă că ele rămîn în afara fluxului culturii românești. Dimpotrivă, aduc schimbări calitative, semnificative în aprecierea fenomenului cultural

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Desene pe asfalt

Lecții de poezie

Mă trezesc în miez de iarnă gîndind, la gura frigului, fastul vacanțelor petrecute vară de vară în Bălcești, un sat mărunt de pe Valea Topologului unde ființa un conac al unui boiernaș luminat, din chiar neamul Bălceștilor și unde, într-o încropită Casă de creație l-am cunoscut, pe lîngă alți străluciți alujitori ai scrisului, pe dumnealui, Geo Dumitrescu, pe care inima mea îl ține în respectuoasă iubire. De care mi-e dor acum cum mi-e dor de casa scoperită cu olane roșii, de pădurea deasă ce stătea s-o înghită în verde și de trandafirul japonez (chinezesc ?) înfofoindu-se sub cerdac...

Privesc galeș la rubrica de Poșta redacției găzduită de revista ce-mi tipărește și mie desenele pe asfalt (și pe himere) și mi-l evoc pe intitul ei titular, același Dom' Geo al tinereților mele, ca pe un cititor la tot ce-a făcut.

Eu unul n-am cochetat prea mult cu „poșta" jurnalelor dar am primit, grație apropierii de Geo Dumitrescu, lecții teribile de poezie și gazetărie pe care amintirea le-a păstrat, - lecții pentru care îi mulțumesc tîrziu (după numai un sfert de veac) spre a-i bucura cumva în solitudinea în care singur s-a zidit, asigurîndu-i de o iubire niciînd exaltată dar așezată pe temele de neclintit. De-o pildă, stînd noi leneș sub trandafirul japonez (chinezesc ?) m-a luat într-o bună zi, tam-nisam, la rost, așa după alte dulci de jocuri de societate și amicale alinturi spunîndu-mi net că așa nu mai merge, că nu-i place cum evoluez, că nu mă fixez într-o formulă poetică originală, că nu îndrăznesc prea mult, că încep să îzmenesc versurile cu tertipuri de suspect de bun meșteșugar, că nu... că nu...

M-a lăsat fără replică și multă vreme și fără somn, dar „brutalitatea" cu care m-a abordat am socotit-o benefică, prietenoasă. Am lucrat mai apoi la „stingerea" Gazetei literare spre a pregăti noua Românie literară în fierbințeala vară a

(Continuare în pag. 15)

GHEORGHE TOMOZEI ■

VITRINA CĂRȚILOR

Dialog cu un om harnic

— Ce mai faceți, Alexandru Andrițoiu? Se zvonește că lucrați în forță în ultima vreme, că sînteți într-o mare formă. Așa e?

— La te uită! De unde s-a lăsat zvonul ăsta?

— N-are importanță. Răspundeți la întrebare: așa e sau nu?

— Bine, văd că o faci pe misteriosul. Adevărul e că lucrez la o carte de călătorii în Orientul îndepărtat — în speță, Coreea.

— Dacă ține bine minte parcă în urmă cu vreo doi ani ați fost acolo...

— Îți bine minte. Vreau să continui cu note de călătorie din Siria, Cambodgia, Vietnam, China, Laos... Mirajul din anii adolescenței a devenit realitate la o altă vîrstă.

— Ca să nu devenim nostalgici, spuneți-mi dacă aveți sau nu ceva sub tipar.

— Am sub tipar o carte de versuri pentru copii.

— Numai pentru ei?

— Ideal ar fi ca măcar bunicii și părinții să se simtă, citindu-le, într-o oază de poezie adevărată și nu în uscăciunile didacticismului. Mi-au fost adevărate modele Arghezi, Sadoveanu și alți mari scriitori care au abordat acest gen frumos cu toată seriozitatea și cu mult har.

— Cum se numește cartea?

— „Două flori, două surori".

— Și, dacă nu sînt indiscret, cine sînt florile-surori?

— Nepoțelele mele, Ana Maria și Alexandra Andrițoiu.

— Bun. Altceva?

— Începe să se sedimenteze ideea unei antologii a poeziei franceze de la începuturi pînă azi. Aș vrea ca ea să cuprindă tot ceea ce-i trebuie unui tînăr ca să se formeze, așa cum ne-am format și noi: Selecția mea nu va fi bazată pe o ierarhizare a valorilor așa cum au fost ele statuate de critica literară ci va reprezenta un mod personal de a citi poezia franceză. Alții ar alege, cu siguranță, alți poeți și alte poezii. Dar tocmai o astfel de diferențiere în gusturi îi va asigura antologiei mele originalitate și, sper, chiar și farmec.

— Începe să se contureze o imagine a dumneavoastră de om harnic.

— Ca să-ți dovedesc că sînt și mai harnic decît crezi, o să ți mai spun că, în colaborare, pregătesc o antologie a poeziei chineze de la 1918 pînă azi.

— Dar cum stați cu creația originală? Doar n-o să-mi spuneți că nu vă vizitează muza.

— La anul viitor voi publica o carte de versuri intitulată Ceasuri de înserare, un fel de dialog între inimă și calendar. Crezi că e destul?

— Știu eu?

ION ANDRONE ■

---

de Romul Munteanu

Poeziá locurilor comune

Sînt mulți acei scriitori ale căror versuri, citite la întîmplare, doar din cînd în cînd, dacă se poate și cu un ochi cît de cît prietenesc, lasă impresia unui lucru bine făcut, chiar dacă percutanța textului nu are o rezonanță deosebită. Cînd în spațiul acesta de receptare întîmplătoare intră **poeții sentimentali**, nostalgicii ce lăcrimează amintindu-și de vatra satului, de părinți, de aburul ierbii de primăvară, de cîntecul păsărilor de altădată, ce acum pare să nu mai răsune la fel, aceștia par să aibă în inima noastră fragilă un succes garantat. Vălul de iluzii se rupe însă inevitabil mai tîrziu, cînd astfel de scriitori sînt supuși unei lecturi integrale, extinsă și asupra altora de aceeași factură. Decepțiile se însinuează în conștiință în valuri, fiindcă ceea ce la modul izolat părea o fericită nimereală, se dovedește a fi o țesătură de clișee discret eterogene, capabile să manipuleze o vreme spiritele naive.

Departe de mine gîndul de-a respinge în bloc, într-o manieră nediferențiată, poezia sentimentală. Dimpotrivă, sînt înclinat să cred că în vremea noastră, cînd poezia este adeseori **dezerotizată** în mod programatic, cînd o **„rece veselie ludică"** ia locul unor trăiri profunde, scriitorii ce s-ar angaja pe această cale cu un instrumentar literar actual ar avea multe șanse de succes. Dar nu despre așteptarea mea vreau să scriu acum, ci despre tipul de poezie sentimentală minoră, țesută minuțios la umbra unor mari scriitori. Și în viață, ca și în poezie, scuturile grele nu pot fi purtate de brațele prea fragile.

Ei bine, Petre Ghelmez face parte din rîndul scriitorilor păstrați în memorie în sertarul autorilor cuminți, riguroși, bine făcuți, gata să-și întrețină poezia printr-o palpitare sentimentală blîndă și persuasivă. Citită în antologie **(Coborîrea în cuvînt**, Editura „Albatros", 1987), poezia sa iese încetul cu încetul de sub vraja cuvintelor nostalgice, a evocărilor patetice, intrînd în marea serie a locurilor comune. Excepțiile fericite sînt puține.

Este firesc să ne întrebăm de unde provine această capacitate de iluzionare furnizată de versurile lui Petre Ghelmez, ce întreține oare o scurtă stare de vrajă, care se destramă apoi subit? Capacitatea emotivă a versurilor acestui scriitor nu rezultă din literaritatea lor excepțională, ci din adresa pe care o au, vizînd mereu acele puncte nevralgice ale ființei umane, ce se găsesc destul de departe de planul estetic. Dar iluziile mai au și alte izvoare. Petre Ghelmez este un meșteșugar tenace și riguros. Poezia lui țese, așadar, în lume ca o femeie recent coafată, pudrată, lustruită, încît impresia de strălucire poate să dăinuiască măcar o anumită vreme. Trebuie spus că mai ales poezia aceasta înșelătoare, cu străluciri aparente, se impune să fie scoasă de sub starea de vrajă și citită de atîtea ori pînă cînd clișeele ei ușor deghizate ies la lumină și se predau conștiinței cititorului.

Starea de **captatio benevolentiae** se configurează de la început, cînd cîntecul de inimă trece prin limbaj. „Lasă-mă, în patria de cuvinte / Acum să colind, / În patria de cînturi, de șoapte, de murmure... / Cerul și pămîntul într-o rostire de gînd... / **(Laudă limbii române)**.

În fazele inițiale, asemenea poezii aveau o deplină justificare. Astăzi sînt atît de multe și asemănătoare, încît se pierd într-un imens intertext. Dincolo de marile efecte de redundanță a poeziei lui Petre Ghelmez străjuiește teroarea locului comun, exploatat și de alții pînă la secătuire. Cred că aceasta și-a făcut loc tot mai mare în versurile sale și din dorința de realizare a unei **poezii neutraliste, naturiste**, prezentă și la alți scriitori contemporani. Stările de tensiune sînt create prin amestecul de regnuri, de obiecte și fenomene, gata să producă mari catastrofe. În realitate întîlnim doar diluții verbale, enunțuri cu forme scurte de coerență, strofe necoagulate în sensuri globale: „La cotitură, pe muchii de stînci, / În pîlnii sonore apa începe să fiarbă / Zilele vin amestecate cu nori. / Amestecate cu tărînă și rădăcini / Și cadavre de stele. / Mișună peștii dedesubt, Sălcii deasupra, / Se prăbușesc sub povară de muguri" **(Înotătorul)**. Apocaliptica înotătorului se bazează pe o slabă regie a textului, impetuoasele cuvinte nu intră în nici un sistem firesc de comunicare estetică. Drama omului ce luptă cu apa, pe dedesubturile ei, nu capătă un autentic sens profund.

Reificarea nu duce nici ea la o viziune clară asupra lumii. Poeticul este mereu grefat peste real într-o manieră artificială, fiindcă alianța dintre imaginație și elemente (apă, piatră, vînt) nu este dictată de impulsuri firești, ci de căutări lesnicioase, împodobite doar de cuvinte. Exemplele de această natură sînt extrem de numeroase. Rămînerea în lucruri, dictată doar de o „rațiune poetică" (răsărit de lună) și nu una existențială, nu capătă un suport tragic: „Cei osîndiți să trăiască în lucruri. / În tainițele lor adînci, rămîne orb. / El n-are grai. E nins de fluturi / Și înțărcat de stele. Sie-și rob...". Comunicarea insului reificat este interzisă doar de cuvintele ce circumscriu fenomene: „Vrînd să spună / Măcar o șoaptă, cel dinlăuntru / A fost ucis de-un răsărit de lună/". **(Taine). Naivități.**

Retras, parcă, într-un punct cosmic, poetul se uită spre lume de sus în jos. „Minunile" pe care le înregistrează se petrec în spațiul fenomenelor mari și mici. De sus, se simte doar o puternică mișcare de aer: „Umblă vînt de lumină prin lume. / N-are / Cuvînt n-are chip, n-are nume". **(Ora fierbinte)**. Jos se întîmplă altceva. „Poeticul" face din nou ca ritualul să nu fie explicit, ci voalat. Poezia neutralistă este concepută doar să nu supere pe nimeni. „Cine e copac se vrea pasăre / Cine e pisc se vrea riu. / etc. Și cînd miracolul cotidian coboară mai apăsat în lumea galinaceelor, drama cea mare o trăiesc cocoși: „Au penele arse, de cîntec / cocoșii / Acesta e cîntecul lor neiertător / Li se urcă soarele-n gușă" **(Cocoșii)**. Să aibă oare un asemenea text mai multe nivele? Să-l citim noi doar pe cel de suprafață? În pofida ultimului vers, aparent avertizator **(Din gușile cocoșilor ne tragem)**, enunțurile poetului nu par a fi polisemice, ci doar banale.

Petre Ghelmez este un poet naiv. El are reacții primare în raport cu fenomenele repetabile ale naturii. Din punct de vedere psihologic cazul este interesant, din punct de vedere literar este doar un izvor de monotonie ușor sentimentală.

• Cartea de știință • Cartea de literatură • Cartea de călătorii • Cartea de specialitate •

Informații prețioase

Psihiatria, în contextul actual al cunoștințelor despre sănătate și boală, se afirmă ca o disciplină medicală dinamică. Printr-o reciprocă deschidere către toate domeniile care contribuie la cunoașterea personalității și comportamentului relațional uman se realizează o din ce în ce mai amplă stocare de experiențe, fapte, ipoteze și modalități de intervenție, a căror perspectivă este în egală măsură tributară, cît și concurentă progresului științific general din lumea noastră contemporană. Promovarea sănătății mentale ca acțiune de un nesubstituibil interes pentru condiția umană atribuie psihiatriei dimensiunea limitelor sale medicale și o din ce în ce mai evidentă participare la asigurarea sănătății, ca stare de nivel populațional.

Sugerarea în linii extrem de generale doar a acestor aspecte mai caracteristice pentru relațiile actuale și de perspectivă ale cercetării și asistenței medico-psihiatrice pune în evidență valoarea firească a informației științifice, a nivelului ei de actualitate, a ritmului și amplorii apariției sale ca rezultat al capacității de valorizare a tradițiilor și a creativității originale. Acestor ginduri le răspunde un eveniment publicistic de autentică valoare informativă științifică și anume apariția în Editura Medicală, în anul 1987, a primului volum din ambițiosul plan de elaborare al unui „Dicționar-enciclopedic de psihiatrie" sub coordonarea și redacția lui C. Gorgos, care și-a selectat în acest scop competența unui amplu colectiv de specialiști. Modalitatea unei asemeni elaborări confirmă probitatea și realismul înțelegerii responsabilității față de ceea ce numim și apreciem a fi o lucrare științifică medicală, cuprinzătoare prin volumul informației și competența în conținutul ei de actualitate.

Lectura și studiul acestui prim volum, ca și modul de receptivitate al lucrării de către cercetătorii și practicienii interesați în însușirea unor informații, uneori de detaliu, din problematica psihiatriei sînt în măsură să confirme caracterul meritoriu al unei inițiative, realizată într-o formă de profesionalism matur, exigența științifică și abilitatea unor expuneri clare. Astfel se realizează în mod evident preocuparea autorilor de a depăși limitele unui dicționar de terminologie tehnică, terminologia proprie psihiatriei ca și oricărui alt domeniu specializat al medicinei prin tratarea explicativă a unor termeni generali ce dețin o semnificativă valoare pentru patologia discomportamentală.

Acest mod de elaborare justifică caracterul enciclopedic al lucrării și atestă conceptul și competența profesională prin care se oferă informației generale înțelesul amplu al psihiatriei moderne, ca disciplină medicală integrativă, antropologică și socială, cu inerente zone interdisciplinare care-i precizează sensul, posibilitățile și limitele medicale de cercetare și asistență în patologia mentală.

Analiza atentă a volumului publicat constată cu satisfacție opțiunea conceptuală unitară a autorilor, prin critica lor adeziune la ceea ce este propriu tradițiilor psihiatriei noastre și care se dezvoltă în demersul progresului științific actual. Explicarea corectă a unor termeni ce nu sînt parte directă a lexicului psihiatriei este asigurată de caracterul multidisciplinar al echipei de autori, dar unitatea conceptuală o constatăm îndeosebi în tratarea unor termeni generali, cu o explicită valoare pentru psihiatrie, termeni cum ar fi: abandon, acomodare, afiliere, circumstanțialitate, descriere și altele.

Pentru literatura noastră medicală în domeniul psihiatriei, volumul, și sperăm același lucru pentru întregul proiect al autorilor aflați sub redacția lui C. Gorgos, aduce un prețios adaos de informații, la un nivel valoric fără precedent și deplin competitiv cu cele mai reușite realizări enciclopedice de psihiatrie publicate de unele din marile edituri din lume. În acord cu referenții științifici ai acestui prim volum de „Dicționar enciclopedic de psihiatrie", prof. dr. doc. Vasile Predescu și prof. dr. Eduard Pamfil, sîntem înclinați să considerăm acest eveniment publicistic expresia potențialului actual al psihiatriei noastre, menționat și în prefața lucrării.

Cu siguranță volumul publicat poate suscita încă numeroase comentarii critice, dar ne sugerează în același timp și alte observații. Ritmul alert al progresului științific solicită un același ritm de instrumentare a informațiilor, prezentate în modalități care să servească nivelul valoric al profesiunii medicale, să stimuleze creativitatea și exigența față de complexa problematică a sănătății, ca esențială valoare a societății și civilizației noastre.

Conf. dr. T. PIROZYNSKI ■
director al Spitalului clinic de psihiatrie — Socola Iași

De citit și de privit

O inedită carte vizuală, care se citește și se privește cu o plăcere extraordinară, care, în același timp, te inițiază în tainele arhitecturilor lumii, este **Arhitectura și viața orașelor** de Cezar Lăzărescu. Unul din cei mai mari arhitecți români, pionier al arhitecturii noastre moderne, proiectant principal, printre altele, al litoralului românesc, al aeroportului Otopeni, al Sălii Polivalente din București și al atîtor zeci de construcții originale care poartă semnătura sa, Cezar Lăzărescu este și autorul cîtorva cărți de specialitate, această ultimă lucrare antumă fiind de o factură aparte, în primul rînd prin larga ei accesibilitate.

Cartea este, în fapt, un jurnal deghizat extrem de original, unic la noi, selectînd impresiile de călătorie de pe patru continente, Asia, Africa, Europa, America, ale marilor și specificelor lor orașe. În total, avem povestea a 70 de orașe, o poveste mai interesantă ca alta, unite și realizate însă din perspectiva arhitecturii. Cartea este o sărbătoare a minții și a vizualului (vizualitate a gîndului) : fiecare pagină scrisă e însoțită de cel puțin un desen al autorului, desen edificator pentru a reflecta viața și arhitectura orașelor pe care le descrie. Arta cuvîntului și arta desenului se

SEMNAL

● La „Cartea românească", un savuros volum de schițe semnate de Ion Băieșu : **Întîmplări trăite de alții.** În cele aproximativ 300 de pagini ale cărții care va cunoaște, nu ne îndoim, un mare succes de librărie, așa cum se întîmplă îndeobște cu scrierile acestui autor, ne reîntîlnim cu harul și hazul său dezlănțuit.

● „Grație lui George Stanca, trubadurismul bucureștean, ținut pînă acum, la periferie, în literatură, își capătă un loc de drept și de fapt în poezia românească modernă". Astfel îl prezintă criticul și istoricul literar Ion Cristoiu pe George Stanca, prezent în librării cu un nou volum de versuri, **Excursie cu liftul**, apărut la Editura „Albatros". Pînă cînd cititorii noștri își vor procura versurile acestui original poet, le oferim spre lectură unul dintre poemele cuprinse în carte. E intitulat **Ne invadează mierea** și e dedicat Lenei : „Ne invadează mierea prin cringurile toamnei / valuri de grîu coboară din cîmpuri către tîrg / noi ne iubim amarnic și dureros și galben / și-n riuri de albine trupurile ne curg. // E toamnă, o iubito, ce toamnă ne pîndește / mierea ne intră-n suflet în case-n ochi / privește / și condamnați la dulce ne adormim ca hoții / într-un oraș în care se cîntă la pian / chopin la vie

en rose mazurci o ia-ne mamă / și du-ne unde știi ne ia cît suntem vii / în iaduri în ținuturi pline de-amar și fiere / sau nu / mai bine lasă /vrem să murim de miere."

● A șasea carte a Luciei Negoiță este **Turnul cailor albaștri** (Editura „Albatros"), din care citățm **Piesă pentru computer** : „Aliniate cuminte, / fișierele, datele, / locuri de parcare / într-o metropolă din Europa // impulsul febril al mîinii / dactilii de la o filă la alta / fotogramele pentru computer // creierul electronic ritmic clipește / ca un depozit de fiare vechi / ca un arlechin de rînd / exilat în turnul vederii // și butonul, vai, butonul aprins / la semnal, convulsia lui / înte-ro-ga-ti-vă / printre abstracții...".

● Tot la editura „Albatros", o nouă întîlnire cu **Vlaicu-Vodă** de Alexandru Davila într-un text stabilit de Ion Nistor. Tabelul cronologic, prefața, notele, referințele critice și bibliografia sînt datorate lui C. Ciuchindel. Printre cei care „referă" despre ilustrul dramaturg se numără Tudor Arghezi, Lucia Sturdza Bulandra, Pompiliu Constantinescu, Eugen Lovinescu, G. Călinescu, Dumitru Micu.

● Editura „Univers" publică o antologie din **Teatrul spaniol contemporan.** Traducerea aparține Mirelei Petcu. Sînt prezenți în volum Jacinto Bonavente **(Interesul poartă fesul)**, Miguel de Unamuno **(Celălalt)**, Federico Garcia Lorca **(Dona Rosita, fată bătrînă sau Graiul florilor)**, Max Aub **(Viața conjugală)**, Alejandro Casona **(Barca fără pescar)**, Miguel Mihura **(Trei jobene)**, Alfonso Sastre **(Comando către moarte)**, Antonio Buero Vallejo **(Cu cărțile ascunse)**, Lauro Olmo **(Cămașa)**, Antonio Gala **(Soarele în mușuroi)**. Într-un „cuvînt introductiv", Andrei Ionescu face următoarea caracterizare a antologiei : „...putem să-i dăm asigurarea (cititorului, n.n.) că nu lipsește nici unul din marii dramaturgi ai literaturii spaniole din secolul al XX-lea, cu excepția lui Valle-Inclan, care va apărea în curînd în românește cu un volum separat.".

● La aceeași editură, un alt volum de schițe satirice și umoristice, datorat, de această dată, scriitorului sovietic Iuri Ivakin : **Un vernisaj obișnuit.**

● Tot la „Univers", în popularа colecție „Globus", scriitoarea engleză Jean Rhys este prezentă cu un roman, **Marea Sargaselor**, socotită de însăși autoarea ca o explicație și o urmare a romanului **Jane Eyre** de Charlotte Bronte.

A. GEORGE ■

Cum promovăm

Opera românească

Genul muzicii dramatice, atît de iubit și atît de dificil, ne-a dăruit în anul trecut 5 opere și un balet. Despre „Prometeu", creație importantă a maestrului Gheorghe Dumitrescu noi am mai scris ; ea continuă firul epic al istoriei neamului nostru și reflectă în muzică, prin mijloacele proprii ale experimentatului compozitor, eroismul și iubirea pentru oameni. Așa încît ne vom referi de data aceasta — pe scurt — asupra operei **Arșița, a lui Nicolae Brănduși.** Creată după celebra **La țigănci de Mircea Eliade**, lucrarea se compune din două părți cu cîte un prolog. Aparatul orchestral este amplu, iar soliștii au părți vorbite și cîntate. Muzica este accesibilă, cursivă, fără aleatorisme, conducînd la o unitate stilistică. Interesant, în operă este integrată și mai vechea creație a compozitorului, „Concertul pentru pian și orchestră" (partea I-a). Avînd probleme dificile de interpretare, atît în aparatul orchestral cît și în cel vocal, această operă nu și-a aflat încă scena care să dorească montarea ei ; am fost, deci, mulțumiți pentru faptul că am audiat-o în Studioul de Concerte al RTV, chiar și în condițiile play-back-ului... În sfîrșit, în urmă cu două luni am avut plăcerea să fim prezenți la prima audiție absolută a operei **În labirint**, de **Liana Alexandra** op realizat în concert tot prin strădania conducerii muzicale a RTV. Încă de la început s-a putut observa umorul propus de autoare, asociat cu o bună scriitură armonică — modală — orchestrală, pe ritmuri obstinate ori jucăușe, situate în măsuri alternative, precum și o problematică complexă de cînt și interpretare vocală — actoricească, cu care s-au confruntat soliștii. Să notăm, deci, că **În labirint** este **prima operă polițistă din literatura de gen. Ciuleandra** constituie — probabil — lucrarea de vîrf a lui **Carmen Petra Basacopol** și unul dintre cele mai importante și serioase balete din coregrafia românească. Despre relația **Liviu Rebreanu — Carmen Petra**, despre accesibilitatea, dramaturgia plină de interes, despre realizarea colectivului de balerini al Operei Române din Cluj-Napoca s-a mai relatat, așa încît noi ne vom mărgini să menționăm încă o dată această instituție transilvăneană pentru interesul arătat creației românești de gen. Iar în încheiere, să amintim și opusurile semnate de **Tudor Jarda** și **Teodor Bratu**, cu mențiunea că realizarea ultimului, **Cosette** (după romanul **Mizerabilii** de Victor Hugo) așteaptă, cu încredere, premiera inclusă pentru mai 1988 în planul stagiunii Operei Române din București ; repertoriul destinat copiilor va avea doar de cîștigat !

Cinci opere scrise într-un singur an pot părea o curiozitate, dar cercetînd lista lucrărilor create în ultimul cincinal aflăm cu o deosebită satisfacție, că numărul total de 23 reprezintă o medie de 5,6 opere anuale ; referindu-ne, firește, la cele mai bune lucrări prezentate Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor. Iată însă că, din toate acestea, doar cîteva dintre ele s-au bucurat de atenția teatrelor muzicale, restul fiind audiate, prin bunăvoința Radioteleviziunii, în concerte. Sigur, opera nu se concepe și nu se finisează chiar atît de simplu, unii compozitori străduindu-se ani în șir pentru a găsi un libret și a-l pune pe note. Sigur, opera este un spectacol complex ce ridică dificultăți și care cere timp pentru a fi montat pretinzînd, în plus, destule cheltuieli aferente. Dar tot atît de sigur îl constituie și faptul că, totuși, creația națională de gen este slab reprezentată în repertoriile teatrelor lirice de pe întregul teritoriu.

De-a lungul anilor, compozitorii români s-au străduit să creeze, diferite opere, avînd la bază diferite tematici și diverse concepții asupra teatrului muzical contemporan. Istoria poporului român, patriotismul și eroismul neamului nostru, lupta comuniștilor pentru instaurarea unei noi vieți, mai bune și mai drepte în patria noastră, sînt bogat oglindite chiar și numai în perioada ultimilor cinci ani, exemplificînd acestea prin **Tinerețea unui erou de Cătălin Ursu, Avram Iancu, Vlad Țepeș** și **Mihai Viteazul**, toate de **Gheorghe Dumitrescu**, ori **Tudor din Vladimiri** de **Teodor Bratu.** Lucrările marilor noștri scriitori au constituit, deasemeni, un prețios izvor de inspirație pentru muzicieni : **Steaua fără nume** de **Emil Leresco** (după Mihail Sebastian), tripticul splendidelor opere „de buzunar" **Temă cu variațiuni, Un pedagog de școală nouă** și **Telegrame de Anatol Vieru** (după I. L. Caragiale) și opera de cameră **Matca**, de **Mihnea Brumaru** (după Marin Sorescu) sînt pilduitoare asupra simbiozei literatura — muzică autohtonă. Subiectele generoase preluate din clasicii literaturii universale: **Prețioasele ridicole**, de **Vasile Spătărelu** (Moliere), **Pinocchio de Cornelia Cezar** (Collodi), **Inimă de copil**, de **Carmen Petra Basacopol** (Edmondo de Amicis) și **Cosette de Teodor Bratu** (Victor Hugo) constituie — și ele — etaloane asupra artei noastre integrate în ceea ce se numește **național-universal.** Despre fenomenul prezenței mai active a operei românești, pe scenele din gen se discută de mai mulți ani însă, în fapt, nu se întreprinde prea mare lucru, cu toți pașii buni făcuți în această privință de Opera Română din București care a prezentat patru premiere absolute și o reluare mai veche, referindu-ne doar la perioada amintită. Pentru a încheia exemplificările, vom arăta că **Oedip**, opera noastră de căpetenie, creată de George Enescu, a avut în ultimii cinci ani doar cîteva reprezentații. Aceasta, cu toate că la consfătuirea directorilor de teatre din aprilie 1987, Opera Română din Cluj-Napoca anunțase premiera respectivă, în rolul titular aflîndu-se valorosul **Dan Șerbac**, promisiune fără acoperire pînă astăzi !

Să mai spunem că nici nu mai poate fi vorba de valorificarea operelor marilor noștri compozitori azi dispăruți ? Că există regizori — prea puțini altfel — care au ajuns să afirme în public, cum că creatorii români nu știu să compună opere ? Dar aceia care ne-au acordat pînă acum atîtea premii internaționale, aceia care cer aceste opere pentru marile scene italiene și americane, au făcut-o în mod sigur, pentru valoarea de excepție a operelor autohtone.

Căci valoarea operei noastre, a școlii noastre naționale este, astăzi, mai presus de multe alte opuri contemporane. Și dacă la început vor fi mai puțini spectatori ca la Mozart, Puccini și Wagner, generațiile viitoare nu ne vor reproșa că n-am știut să facem cunoscută cultura muzicală a patriei, că n-am știut să le facem educația în spiritul dragostei și a prețuirii acelor de creație deosebite ale timpului pe care îl trăim.

CLAUDIU NEGULESCU ■

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie

ilustrează reciproc, făcînd și mai viu spectacolul comunicării. Parafrazînd o metaforă celebră, îți vine să zici că desenul e un fel de scriere, iar scrierea un fel de desen.

Ca și forma și liniile imaginilor deci, scriitura este simplă, directă, fără înfloriturі sau efuziuni lirice. Nimic din reportajele literaturizante ale atîtor cărți de călătorie. Dimpotrivă, trăirea se transfigurează într-o imagine planetară de un farmec puțin obișnuit : sobrietatea stilului, creată prin expresia directă, se amestecă firesc cu un ritm viu, pigmentat de un umor autentic. Dar această arhitectură literară simplă, monumentală, este aureolată de capacitatea specială a autorului, respectiv a artistului, de a observa profund și de a surprinde viața celor 70 de orașe ale lumii din unghiul specificității fiecăruia.

Pe Cezar Lăzărescu l-a interesat arhitectura sub unghiul **umanului, omenescului.** Însăși istoria este privită prin prisma relației om — urbanistică. O clipă nu lipsește perspectiva evoluției umane. **Oamenii și viața lor sînt în prim plan, ceea ce au mai specific.** Arhitectura unui oraș este o definiție sui-generis a locuitorilor săi și, implicit, a specificului național. Mai mult, povestea arhitecturii fiecărui oraș, „fișa" lui de creație altfel spus, este văzută în funcție de istoria particularităților și spiritualității poporului respectiv. E o funcționalitate continuă **între istorie, viață și arhitectură.** Și la fiecare pas se fac ample legături culturale, panoramări ale circulației formelor, ideilor, obiceiurilor, influențelor - etc., cum ar fi, de pildă, nuanțarea influenței covîrșitoare pe care au avut-o civilizațiile chineză și coreeană asupra celei japoneze.

Cartea lui Cezar Lăzărescu este ca un film, ca un infinit plan-secvență înregistrat de un aparat cu un obiectiv special, un fel de **cine-ochi arhitectural.** Calitatea cea mai mare a acestei cărți este aceea că, la modul cel mai concret cu putință, te face să vezi altfel lumea, să devii martorul discret implicat al vieții planetei civilizate, pe care, cu sufletul și ochii astfel îmbogățiți, dorești să o cunoști și să o iubești mai mult.

GRID MODORCEA ■

Într-o manieră modernă

În urmă cu mai bine de 30 ani, doi cercetători au înaintat unei prestigioase reviste științifice manuscrisul unei lucrări privind așa-numiții „anticorpi antiinsulinici". Colegiul de redacție al publicației respective a respins însă lucrarea, pe considerentul că o substanță „simplă" — cum este insulina — nu ar putea fi antigenică și deci nu ar induce producerea de anticorpi. După un număr de ani, cercetătorii respectivi au primit Premiul Nobel pentru descoperirea și lucrările lor în problema enunțată...

Poate că pe aici ar trebui să situăm începutul unor preocupări referitoare la legăturile dintre imunologie și patologia metabolică. În anii noștri aceste preocupări au înaintat exploziv și au produs deja efecte teoretice și practice de mare anvergură : o nouă explicație a apariției diabetului zaharat, fabricarea unor tipuri de insulină de cea mai înaltă puritate, inclusiv a unor insuline „umane", etc.

Recenta lucrare, publicată de Dr. Dan Cheța la Editura Academiei trece în revistă cîteva dintre „Interrelațiile imunometabolice" (este chiar titlul lucrării) și — mai ales — prezintă o serie de date originale în acest domeniu. Aș cita, printe acestea din urmă : evidențierea capacității imunogene restante a noilor preparate insulinice ; demonstrarea unor modificări semnificative ale imunoglobulinelor A și M în cadrul diabetului zaharat ; evaluarea unor anticorpi anti-albumină umană la diabetici cu complicații hepatice ; demonstrarea unor modificări metabolice în interiorul celulelor limfocitare periferice ; corelarea microalbuminuriei cu formele și particularitățile diabetului. Alte contribuții ale cercetărilor românești din acest domeniu (dinamica anticorpilor antiinsulinici, microalbuminuria de efort, etc.) și din domenii înrudite sînt atent înregistrate și comentate.

Dr. C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE ■

La Opera română

Luni 29, ora 18 — Integrala operelor lui Verdi : Macbeth și marii săi interpreți (audiție comentată).

Marți 1 martie, ora 18 — Nabucco.

(pînă în 7 martie inclusiv spectacolele sînt suspendate)

Scenă din Nabucco

Nuci, al doilea Ordin al Muncii

Două dintre familiile de frunte ale comunei : Niculina și Gică Diniță, între răsadurile de legume, și Maria și Constantin Stanciu, în fața casei ridicată din munca la legume ; Mindria C.A.P.-ului : finalele ; Ion Albinoiu — un șef de grajd care îngrijește vacile cooperativei la fel de bine ca și pe cele de acasă.

Comuna Nuci, situată la marginea de nord a Sectorului Agricol Ilfov, dar nu la mai mult de 45 de kilometri de București, nu-și mai justifică aproape cu nimic numele ce-l căpătase la vremea cînd, stabilindu-și temporar tabăra la Gherghița, Mihai Viteazul se arătase impresionat de pădurea de nuci din apropiere. Dacă în privința asta n-ar fi de împlinit decît un singur lucru, și anume hotărîrea gospodarilor comunei de a repune nucul în drepturi, în ceea ce privește renumele așezării acesta îl fac legumele. Legume frumoase și sănătoase așa cum le arată o reclamă bine făcută cu ardei, gogoșari, varză, dar mai ales roșii de Nuci, mari și cărnoase. Ele duc faima legumicultorilor nu numai în piețele bucureștene, ci și dincolo de granițele țării. Începînd din martie, cînd pun varza, pe nuceni nu-i mai prinzi acasă, sînt la cîmp de dimineața pînă seara, uneori dorm acolo, nu trebuie să-i împingă nimeni, legumele sînt destinul lor, fac bine ceea ce știu să facă de la părinții, bunicii și străbunicii lor, ridicîndu-și astfel comuna, făcîndu-și-o bogată, mîndrindu-se că ei își produc aproape tot ceea ce au nevoie. Adică și legumele, și laptele, și carnea, pentru că sînt și buni crescători de animale, respectîndu-și, deci, datoriile ce le revin prin programul de autoaprovizionare, fapte care, la un loc cu grija pentru înfățișarea comunei, explică și obținerea, doi ani la rînd, 1985—1986, a înaltei distincții Ordinul Muncii clasa I pentru înfrumusețare. Se cade să arătăm că termenul de înfrumusețare este mai încăpător decît pare, pentru că el nu se referă, nu se poate referi doar la frumusețea unei case sau a șoselei, ci și la vrednicia omului la treabă, potrivit adevărului care circula pe la Nuci că omul „cu adevărat gospodar e / acasă, dar și la ceapă".

Rezultatele C.A.P.-ului confirmă sîrguința nucenilor și la legumicultură (6 000 de tone au trimis spre piețele Capitalei și 2 000 la export, în 1987), și la zootehnie (amintim doar numărul junincilor, 2 900), și la cultura mare (printre altele, 700 hectare la porumb, 900 la grîu, de pe care au scos recolte bune, deși ei le amintesc cu sfială pentru că le vroiau record), și la secția de împletituri (care, abia înființată anul trecut, va „ieși" la export în acest an). Mai scurt, toate acestea s-ar putea exprima astfel : beneficiul cooperativei pe 1987 este de aproape trei milioane și jumătate lei. „Oamenii sînt muncitori, spune primarul Ion Zaharia, om de-al locului din tată în fiu, pentru că Bărăganul nu-i hrănește pe leneși. Iernile sînt aspre, verile cu arșiță, vînturile te smulg cu pom cu tot, uneori, de asta și casele parcă sînt mai mici, ca să se țină mai bine, dar asta îl face pe om mai harnic, mai ambițios."

Adică așa cum este și Sică Diniță, unul dintre gospodarii de frunte ai comunei, ambițios pentru că de la C.A.P. n-a lipsit nici măcar o singură zi, pentru că, împreună cu nevasta și cei doi copii, crește 2 bovine, 8 oi, 2 porci și multe păsări, zău cum este și deputatul Emil Stoenescu, care, printre altele, a dat la stat 1 500 litri de lapte, ambițioși fiindcă, în afara muncii la cooperativă, în afara împlinirii îndatoririlor către fondul de stat, în afara propriei gospodării, își îngrijesc comuna sădind pomi și îngrijindu-i pe cei ce există, curățindu-i șanțurile, străzile, șoseaua. Așa cum fac toate cele aproape 1 500 de familii cîte sînt la Nuci.

Comuna numără 5 sate, care de care cu nume mai pitoresc, Micșunești Mari și Micșunești Moară, Nuci și Merii Petchi, Balta Neagră, fiecare sat are cîte o școală și fiecare școală are copii mai mari sau mai mici, dar, din păcate, aceștia, crescînd, pleacă spre Capitală, la „profesională", așa cum s-a întîmplat și cu promoția 1987, 30 de copii, din care n-a rămas unul în comună ; și, astfel, la Nuci, media de vîrstă atinge 55 de ani, fapt pe care cooperativa agricolă de producție încă nu-l simte, întîi pentru că mulți dintre cooperatori sînt sub medie și apoi fiindcă dragostea oamenilor pentru locul lor, stăruința nu numai în a-i dori, dar și în a-i face binele țin comuna în frunte. „Trecerea comunei Nuci la Sectorul Agricol Ilfov, zice vicepreședintele Consiliului popular Alexandru Pană, a avut trei urmări deosebit de importante. Avem azi trei mii de hectare irigate, urmînd ca și cele șapte suie care au mai rămas să li se alăture, astfel că pămîntul nostru foarte bun a devenit mult mai darnic, beneficiem de amenajări importante în zootehnie și ne mîndrim cu niște finare pe care nu le întîlnești chiar peste tot."

Ca în orice comună din România există și aici dispensar, un cămin cultural, blocuri pentru specialiști, complex al cooperației iar acestea nu le amintim pentru a întregi un bilanț, ci pentru a fi corecți față de niște oameni care cunosc exact prețul muncii lor, pentru niște oameni care, iată, încep să numere duminicile pînă la intrarea în campanie, pe care și-au pregătit-o cum se cuvine (secția din comună a S.M.A. Grădiștea a terminat de mult reparațiile utilajelor, gata astăzi pentru prima epocă de semănat). Și, dacă mai vreți o dovadă, vă mai spunem că acum aproape o săptămînă în simbăta și duminica dinaintea apariției acestor rînduri, nucenii au curățat 1 600 metri de șanț, au săpat alți 500 metri, au îngrijit 300 de pomi, iar cooperativa agricolă a ridicat semințe de floarea-soarelui, soia, porumb, sfeclă și, firește, de legume. Ba, la legume, au ridicat chiar toate semințele, astfel că, pînă la plantarea viitorilor nuci, pe care i-au promis gospodarii, faima comunei tot roșiile, vinetele, ardeii grași, gogoșarii și varza o vor da. Dar, bineînțeles, fără să uite că Sectorul Agricol Ilfov a fost distins cu titlul de Erou al Marii Revoluții Agrare pentru producția ridicată la grîu în 1987.

RĂZVAN BĂRBULESCU
Fotografii de
PAUL AGARICI

Ţara Lăpuşului

A fost odată o ţară, pe numele său Ţara Lăpuşului, ce se afla pe undeva prin ţinutul Maramureşului, întinsă la poalele Muntelui Ţibleş, de o parte şi de alta a riului Lăpuş. Să tot fi fost prin veacul al XIII-lea, de cînd avea să se ştie de ea, după cum scrie un hrisov din anul 1291. De atunci şi pînă în zilele noastre, oamenii locului vor avea de trecut prin multe momente de adevărată istorie a neamului românesc. Se poate aminti că domnitorul Ştefan cel Mare adăuga Moldovei, la 1467, acestе meleaguri. Că la 1622 exista aici o şcoală, distrusă de invazia polonilor. Că tătarii pustiesc totul la 1661. Că 1848-ul cuprinde şi Ţara Lăpuşului, atunci cînd Anastasie Moţ Dimbu vine, cu armata sa, să împlinească dreptatea nutrită de veacuri de către lăpuşeni. Se mai poate aminti că, 27 iunie 1877 este datat un document care aduce, aici, în nordul graniţelor limbii române, ştirile despre campania de sprijinire a luptelor cu turcii în Războiul de Independenţă. Că acum 70 de ani, mai exact la 28 noiembrie 1918, se aleg, aici deputaţi pentru adunarea de la Alba Iulia, unde avea să se hotărască înfăptuirea Marii Uniri, iar peste o săptămînă unelte ale agresorilor ucideau treizeci dintre cei 1 500 de participanţi, întruniţi pentru a cinsti acea mare zi pentru poporul român, 1 decembrie 1918. Iată numai cîteva din momentele ce plasează în timp aspiraţiile lăpuşenilor, fără a uita, totodată, că şi aici, în Ţara Lăpuşului, horthyştii nu s-au dat în lături de la fărădelegi, ce le păstrăm ca tristă amintire.

Adevărata împlinire, pentru Tîrgu Lăpuş, este anul 1968, an cu şi mai adînci reverberaţii istorice, anul în care satul din nordul României socialiste devine oraş. Şi, nu este declarat oraş oricînd ci într-o Epocă de Aur, Epoca Nicolae Ceauşescu. O epocă în care Tîrgu Lăpuş cunoaşte o dezvoltare deosebită a forţelor de producţie, ce îi conferă dreptul de a se numi oraş. Ce se întîmplă, acum, pe cele 23 de mii de hectare ale Lăpuşului, în oraş şi în cele 13 sate alăturate, vom încerca să vă prezentăm în reportajul nostru. Aici, unde cîndva nu existau decît cîteva manufacturi textile, apare, din ce în ce mai puternică, industria. La fiinţă Unitatea Forestieră de Exploatare şi Transport, adăugîndu-se, o secţie de industrializare a lemnului şi o fabrică de scaune. Din mîinile celor ce modelează lemnul pornesc produse şi în Franţa, R.D. Germană, Olanda, Grecia, Norvegia, Suedia.

Se dezvoltă mineritul, la Răzoare, prin exploatarea de caolin şi bentonită. Sînt în stadiu avansat prospecţiunile şi explorările geologice pentru determinarea zăcămîntului de mangan feros, ce vor ajunge în iunie, anul acesta, la minereu. În 1975 se construieşte o fabrică de produse lactate, unde se produc caşcavaluri superioare. Întreprinderea textilă „Maramureş" din Baia Mare adaugă, în 1979, Filatura de bumbac din Tîrgu Lăpuş, unde printr-o tehnologie modernă se produc, anual, 4 000 de tone fire tip bumbac. Cooperativa meşteşugărească „Ţibleşul" adună 58 de secţii ce realizează un volum de mărfuri de peste 34 milioane lei. Se pot desprinde secţiile de tricotaje şi covoare manuale pluşate, ce îşi livrează produse, la termen, în Italia, S.U.A., U.R.S.S., Anglia, Franţa.

Trecînd în profilul agricol, trebuie să începem cu S.M.A. Tîrgu Lăpuş, o mare unitate ce deserveşte douăzeci şi unu de C.A.P.-uri din judeţ şi o asociaţie intercooperatistă, pe 180 de hectare, în sarcina sa revenind şi operaţiuni de îmbunătăţiri funciare, de redare în circuitul agricol a terenurilor nefertile. Atelierul său de producţie industrială confecţionează grape cu colţi reglabili pentru toţi cei care le solicită. În afara celor opt C.A.P.-uri, Tîrgu Lăpuş fiind oraşul cu cele mai multe astfel de unităţi agricole din ţară, mai există şi Îngrăşătoria de berbecuţi cu o capacitate de 2 500 de capete şi un rulaj anual de 12 700 capete. I.L.F. Maramureş are la Tîrgu Lăpuş, din 1979, o fermă ce cuprinde 10 hectare de sere reci şi 30 de hectare solarii cu şase tunele pentru producere de răsad. În această fermă de legume se realizează o producţie ce depăşeşte planul cu un procent de 20%. Nu putem trece cu vederea Ocolul silvic, un ocol de deal, care are în grijă o mare suprafaţă de pădure de foioase şi răşinoase în care plantajul reprezintă 40 de hectare, realizat cu seminţe genetic ameliorate. De pe suprafaţa de teren a Ocolului silvic se mai recoltează şi 150 de tone de fructe de pădure şi ghebe.

Dincolo de faptul că lăpuşenii au dobîndit, din 1968 şi pînă acum, peste o mie de apartamente în blocuri noi, că şi-au extins reţeaua de apă potabilă şi canalizare, aşteaptă cu nerăbdare intrarea în producţie a carierelor de marmură de la Borcut, Cufoaia şi Inău şi rezolvarea captării apei minerale, tămăduitoare, de la Stoiceni, un izvor descoperit din 1821, cu o capacitate de 28 milioane de litri pe an.

„Tot ce aţi aflat, acum, despre Tîrgu Lăpuş este istorie la timpul prezent, înscrisă deja în memoria lăpuşenilor", ne spune primarul oraşului, Petru Terşanschi. „Desigur că nu ne vom opri aici. Dorim să realizăm o cale ferată Dej — Tîrgu Lăpuş — Baia Mare, un nou spital, încă o şcoală de 10 ani. Pentru copii vrem să construim un bazin de înot şi să amenajăm o zonă de agrement şi un teren de tenis".

Acesta este tabloul în mişcare al Ţării Lăpuşului, tablou adus la timpul prezent al prefacerilor revoluţionare, al României de azi. Şi sîntem convinşi că oamenii adevăraţi din Tîrgu Lăpuş vor schimba şi în continuare faţa meleagurilor lor românеşti, şi aşa de o frumuseţe de basm.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

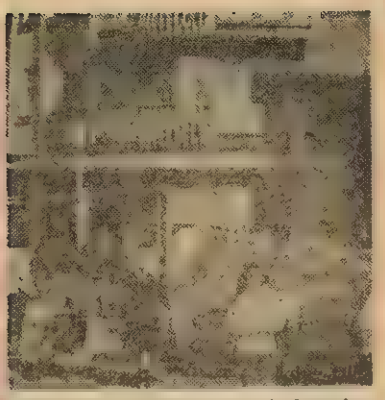

Sub raze de soare, raze de bucurie

Caldă şi rumenă, zilnic pe mesele lăpuşenilor

La Spitalul orăşenesc, veghind viaţa

Oare cum va arăta oraşul de mîine ?

Agricultura are nevoie şi de industrie

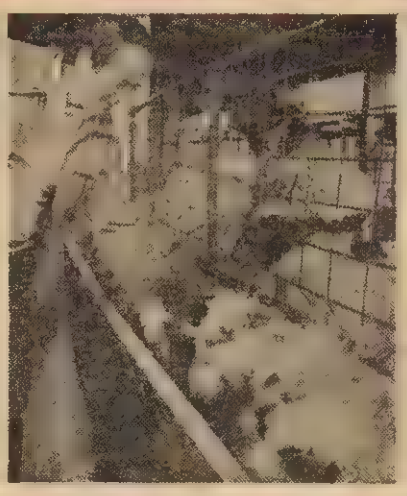

Berbecuţii cresc văzînd cu ochii

Tineretul s-a obişnuit cu filatura

Covoarele manuale — artă şi migală

Flacăra pentru minte, inimă și literatură

● Prima Gală națională a recitalurilor de pantomimă a avut loc în organizarea Biroului de Turism pentru Tineret (activist Aurel Borșan), la Pirîul Rece ● Au susținut recitaluri individuale și de grup următorii mimi : Valentin Lozincă, Adrian Brînduș, Cornel Iordache (actori, Tîrgu Mureș), Mihai Biserican (student IATC), Liviu Smîntînică (plastician, Iași), Dan Puric (actor, Botoșani), Dan Hăndoreanu (Sibiu), Peter Bereczky (actor, Timișoara), Farkas Attila (actor, Cluj-Napoca), Brancu Ionuț (actor, Timișoara), Silviu Petcu (inginer, București), Iolt Czak, Eugen Cristea (actor, București) ● Un grup de actori de la Teatrul de copii și tineret din Sibiu au prezentat spectacolul de păpuși „Al treilea gong" de Dan Hăndoreanu ● În cadrul Galei, un grup de profesori și studenți de la IATC au prezentat în premieră un fragment din spectacolul „Clovnii", în pregătire ● În încheierea recitalurilor, actorul Mihai Mălaimare, prezentatorul și animatorul artistic al manifestărilor, a susținut spectacolul „Actorul" ● În cadrul colocviului organizat în încheierea Galei au luat cuvîntul Aurel Borșan, pictorul Ion Sălișteanu, regizoarea Ildiko Covacs, criticii Paul Cornel Chitic și Angela Ioan, actorul Dan Puric, scriitorul Ion Cristoiu, actorul Mihai Mălaimare ● Stăruința Pirîul Rece intenționează să devină în viziunea organizatorilor, prin permanentizarea manifestării, capitala pantomimei românești.

Întrebări pentru mim

Există cu adevărat un mesaj esențial al destinului uman ce nu poate fi exprimat decît cu mijloacele pantomimei ? Care este în acest caz domeniul strict al pantomimei, ce poate adăuga esențial în cultura secolului XX, cum poate apăra omul și valorile sale de entropie ?

Care îi sînt mijloacele proprii de expresie, cum se numesc figurile de stil ale pantomimei și cîte sînt ele ? Ce are comun cu celelalte arte și ce o diferențiază ? Ce e valoare în pantomimă și ce e imitație (imitație a imitației) ?

În afara funcției estetice de aerisire a imaginației, are sugestia gestului (și educația ei) și o funcție terapeutică ? Am putea vedea în pantomimă nu doar un joc estetic ci și o terapie în sensul în care se poate vorbi de practicile călușerești ? S-ar putea vindeca cineva de ceva urmînd doar o cură de pantomimă ?

Se mai poate sincroniza pantomima noastră cu marile performanțe ale pantomimei mondiale ? Nu s-ar putea suprima acest decalaj reconsiderînd tradiția folclorică, bogata tradiție a „Mutului" din Călușul și din toate practicile noastre arhaice ?

Și încă o întrebare care decurge imediat din cele anterioare : nu cumva pantomima este singurul limbaj capabil să recupereze întregul destin expresiv al omului, scenariul întreg al vieții rezumat de memoria genelor noastre, deschizînd un arc firesc între primul gestem al amobei din oceanul primordial și gestul pe care îl face mîna scriind, într-o tentativă superbă de a găsi antaxa unificatoare a nevoii omului contemporan de înțelegere planetară, dincolo de granițele limbajelor specializate, un metalimbaj al universalei solidarități umane ?

Poate nu întîmplător gestul pantomimului apelează doar la două elemente auxiliare : muzica și lumina. Așadar, corpul, lumina și muzica adresîndu-se deopotrivă universului și propriei conștiințe a destinului uman în materie ?

Școala de pantomimă din Sibiu

Elogiul bobului de sudoare

După ce-am văzut toate recitalurile de pantomimă de la Pirîul Rece, ceea ce m-a emoționat extrem de mult, deasupra valorii artistice a unei prestații sau a alteia, este fața transpirată a tuturor mimilor, sudoarea aceasta abundentă care picură continuu din gene, din vîrful nasului, din bărbie, de pe frunte, din lobii urechilor, care sărea pînă departe cînd mimul făcea o mișcare bruscă — fată ce-i unește pe toți deopotrivă, indiferent că sînt amatori sau profesioniști, buni sau răi, la începutul abecedarului sau la capătul său.

Chiar dacă mimul se face că trage o sfoară sau ridică o greutate, corpul său, mușchii întregului său corp participă la efortul fizic în mod real, poate chiar înzecit mai mult decît dacă ar fi vorba de o greutate reală pentru că efortul trebuie să fie de cîteva ori mai expresiv. Cred că un mim cheltuie în cîteva minute de scenă tot atîta energie cît un luptător de categorie grea sau un boxeur, cît un înotător. Sau și mai exact : cînd un mim se face că zboară și dă din mîini ca din presupusele sale aripi și se înalță pe vîrfuri în gestul corpului care se desprinde și plutește eliberat de gravitație, mușchii și întregul său aparat locomotor cheltuie tot atîta energie reală ca și cum trupul ar fi într-adevăr al unei păsări și ar zbura în realitate.

Vreau să fac elogiul acestui efort cu adevărat supraomenesc : cred că dintre toate formele de artă scenică, mimul consumă și se consumă cel mai mult din punct de vedere fizic. A cîntărit cineva ce greutate are un mim la începutul exercițiului său și numai după cîteva minute de scenă cînd se retrage după paravanul de pînză răcorit de aplauze ? Fac elogiul bobului superb de sudoare care iese prin toți porii feței sale, învingîndu-i stratul gros de vopsea al măștii cu aceeași forță invincibilă, inexplicabilă, cu care vîrful fragil al ierbii sparge asfaltul proaspăt turnat peste un cîmp recent urbanizat.

Cred că pantomimii nici nu ar mai trebui să poarte masca de vopsea albă pe față : au ei propria lor mască de sudoare, mai adevărată și mai expresivă, venind mai din adîncul viului și al nevoii lăuntrice, biologice, de comunicare decît oricare alta. Și pe deasupra, făcută dintr-un material mai nobil decît aurul din măștile faraonilor !

Dacă Blaga scria că „roua este sudoarea privighetorilor care au ostenit toată noaptea cîntînd", parafrazîndu-l, aș spune că sudoarea mimului este roua sufletului său care osteneste o viață în efortul de a spiritualiza pînă la flacără bucata de pămînt a propriului său trup pentru a-l face ceea ce a fost la început și va fi întotdeauna : muzică și lumină, bucurie pură a comunicării cu semenii și cu universul.

Mihai Mălaimare :

O artă cu sonorități naționale

Am venit la Pirîul Rece cu un scop precis, vreau să plec cu niște răspunsuri ferme : ce se întîmplă cu pantomima ? Zvonuri despre această artă au plecat din România pretutindeni fără a fi oficializate. Ea se practică în cursurile de pregătire ale actorilor : mizînd pe efecte puternic vizualizate, turneele lor în străinătate nu trebuie traduse la cască.

Care e starea pantomimei acum ? Această primă Gală națională trebuie să aibă jaloane clare în evoluția ei ulterioară. Constat că în această fază sînt probleme mari ; există sau nu o școală de pantomimă la noi ? Cred că deocamdată sîntem propriii noștri elevi.

Cred că se impune să rezolvăm lucrurile legate de tehnică și de modalitatea de informare. Să copiem casete, să constituim un depozit de informare. E vorba de fundamentarea teoretică a conceptului de pantomimă. Există cărți, studii, monografii. Trebuie să le studiem, să le tragem la xerox. Există și soluția conferințelor, susținerea unor comunicări care să constituie o bază teoretică de discuții.

Foarte mulți pantomimi nu sînt actori profesioniști ci ingineri sau păpușari fără institut. IATC-ul ar putea organiza în acest sens cursuri de relație a omului cu universul. E foarte necesar ca actorul care o practică să fie extrem de bine pregătit din punct de vedere fizic ! BTT-ul are în intenție o tabără de creație, de 12 zile, la Pirîul Rece — opt ore de muncă pe zi ! Fiecare să plece de aici cu un cîștig real !

Se pune problema descoperirii noilor talente, a celor care au înclinație spre pantomimă. Se predau, de exemplu, cursuri de pantomimă la arhitectură și medicină urmărindu-se semnificația gestului în viața cotidiană a omului. S-ar putea preda și la alte facultăți.

Pantomima are suficiente resurse expresive în țara noastră să devină o artă de sine stătătoare. Sîntem începători dar capabili să ajungem la o pantomimă cu sonorități naționale. Putem face la Pirîul Rece un centru național de pantomimă !

Mircea Constantinescu

Eugen Cristea

Dan Puric

Studiu de expresie

Adrian Titieni

Ion Cristoiu :

Ieșirea la public

V-aș propune din start să nu ne îmbătăm cu apă rece în ceea ce privește statutul pantomimei în arta teatrală actuală. Aș raporta pantomima, ca formă specifică de expresie artistică, la contextul preocupărilor profesioniste din România, la restul mișcării teatrale. Din ceea ce am văzut la Pirîul Rece e clar că pantomima este încă o artă amatoare în sensul că nici un artist nu-și cîștigă pîinea numai din practicarea ei. Actorii profesioniști fac din această artă un fel de hobby : o practică dar nu o meseria lor de bază. La fel inginerii, sau păpușarii. Acest statut de artă neprofesionistă își pune amprenta asupra spectacolelor. Nu văd cum te-ai putea profesionaliza lucrînd opt ore pe zi ca inginer și făcînd în timpul liber pantomimă pe care să o prezinți o dată pe an la Ocna Sibiului sau la Pirîul Rece.

Cît timp această artă nu va ieși masiv la public, nu va intra nici în preocupările organelor teatrale sau ale presei. Dacă se vorbește acum de pantomimă se datorește tot unor actori care fac spectacole. În condițiile actuale, unele recitaluri ca și cele ale lui Dan Petcu, care sînt extrem de sugestive cu mijloace simple de expresivitate, accesibile oricui, ar aduce un numeros public plătitor iar spectacolele acestea ar fi utile într-un cadru teatral așezat sîngeros pe economie și eficiență economică.

Pantomima se află la noi în stadiul romantismului lui Conachi sau Eliade Rădulescu, în majoritatea cazurilor ea e făcută de oameni în timpul lor liber. Unii sînt dotați pentru pantomimă (chiar dacă sînt ingineri) iar alții (chiar actori fiind) nu sînt. Se pare că există o dotare specială și pentru acest gen de artă : de exemplu, Bereczky se poate exprima cu întreg trupul folosindu-l ca pe un instrument muzical. Dar poate un actor să susțină un spectacol numai cu pantomimă ?

Cea mai mare problemă e a scenariilor. Lucrurile văzute la Pirîul Rece sînt, majoritatea, acțiuni fără vorbe : vînatul, pescuitul, alergatul. Soluția e o istorisire în genul celei prezentate de Dan Puric. Istorisirea să aibă în cadrul pantomimei funcționalitatea schiței în arta dramatică. Din păcate și în pantomimă se vede o deficiență prezentă în celelalte arte : nu avem un nivel mediu de expresivitate artistică. La noi toți vor să fie tot timpul geniali în tot ceea ce fac.

Includerea pantomimei în recitalurile actorilor ar atrage publicul și l-ar educa. Trebuie cîștigați directorii de instituții : se pot face bani și cu pantomima. Preocuparea BTT-ului pentru acest gen de artă proaspăt la noi, și în frumoasă expansiune dovedește încă o dată că la U.T.C. se fac foarte multe pentru cultivarea artei românești.

Pagină realizată de ION ZUBAȘCU

Fotografii de CODRUȚA DRĂGOESCU

Lecții de poezie

(Urmare din pagina 9)

anului '68 și ne-am despărțit doar prin „transferul" meu la o echipă din Argeș, întîlnindu-ne noi tot mai rar, dar întîlnindu-ne și trăind mai apoi fiecare în enclava lui, el la Otopeni, eu în Cimpulungul Muscelului, încercînd în van să reeditățm „adevăratii Arnoteni". Băicești noștri mult pohuiți.

Acum i-aș vorbi. Aș începe prin a spune că recitesc aproape an de an cărțile lui și că le găsesc totdeauna așa cum le-am lăsat, așa cum sînt : pline de o vibrație eternă adolescentină, demolatoare de prejudecăți caloflle, stenice, de un humor amar. Poezii de bună voie și nesilite de nimeni abrupte, „incomode". Lipsite de podoabe (metaforei bizantine îi e preferată cu succes total biata comparație, cum ni se zicea la școală, epitetul lui nu e niciodată **ornant** ci sarcastic, pe cît se poate vitriolant). Poeziile par fragmentele unui discurs vehement, „simplu" în articulațiile sale, dar sortit să rămînă în memorie cum rîul se frămîntă-n pietricele într-un univers eminescian...

Poezia lui Geo Dumitrescu e singularizată prin mesaj, e o poezie ardentă în care primează demersul etic, poezia unui tribun întîrziat (cît de întîrziat ?), el a știut să caute și să afle un drum cu evidență numai al lui și iubitorul de euritmii clasice care era n-a fost nicicum, nicicînd, epigon, iar participarea lui la Avangardă a fost doar trecere nu și petrecere... Atunci cînd se proliferau, după război, „noutățile" calpe ale șablonului a rămas mut (nu chiar ca o lebădă) pregătindu-și „Aventurile lirice" ale anilor '60—'70 ce i-au adus rapid o popularitate pe care s-a străduit pe cît posibil s-o diminueze, nepozînd în „maestru" și înconjurîndu-se, spre iritarea mai copților colegi de generație, de tineri. Pentru mulți, corespondența cu el a fost momentul crucial al unei aspirații cu sau fără noimă afișate, al existenței chiar. Și așa, fără computer, fără banala mașină de scris, slujit doar de contabilicești registre și de o memorie iesită din comun Geo Dumitrescu a devenit un soi de dispecer de supernove, supersonice, prăfuite avioane biplane și de cele mai multe ori avioane de hîrtie. A fost un pedagog fără egal și eu unul îi citeam „poșta" ca pe fragmente de eseu ori ca pe rînduri trimise mie. Și cît timp a sacrificat cu dialogul acesta subtil și riscant, cîte poeme ori texte jurnaliere !

Geo Dumitrescu nu s-a grăbit niciodată. E totuși sigur că tăcerea lui din anii Otopenilor a fost populată de proiecte împlinite la care deocamdată scrupulul lui socotește că nu avem acces. Îi așteptăm poemele. Așa cum îl știm, cu siluetă de duelgiu, cu voce eternă băiețească, fumîndu-și țigările-i ieftine scoase ceremonios din portțigarete din plastic (chihlimbar ?), cu aroganța lui neostentativă, cu modul lui caragialesc de a se bucura și de a bombăni. Avem nevoie, la sfîrșitul poeticesc, de obrazul lui poleit cu fum subțire, de lumina ce-o lăsa peste noi fraza lui netezită și lucioasă...

N-am citat nici un rînd din opera poetului fiindcă n-aș fi avut loc de întors. Ce vers de Geo Dumitrescu nu e citabil, de nu antologic ?

Să-i trimitem o floare, cititorule, în numele celor ce-l iubesc ?

O garoafă ? O frezie ?

Și, și...

Lucrare de Angela Bedea-Faina

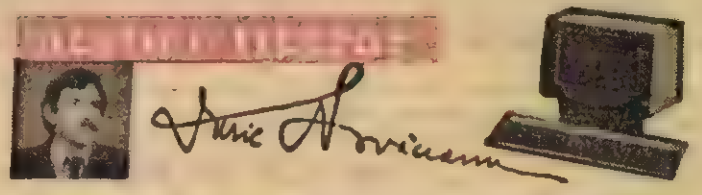

După prea multe lecturi în care încerci să descoperi lumina unui gînd spus frumos și nu dai decît peste artificii și negură, peste ambiții adolescentine și vanități veștejite de timp, imprevizibil, un plic de culoare nedefinită, dar plin cu sunete limpezi, obligă computerul să rostească asemenea unui navigator fără speranță cuvîntul Pămînt ! Nici nu mai e nevoie de lunetă : țărmul se vede cu ochiul liber și, sub bătaia valurilor, pare suficient de ferm.

Spiridon Popescu, acesta e țărmul, aparține teritoriului baladei și doinei, de unde vine și se întoarce mereu, greșind dinadins drumul, ocolind, sau rămînind pe loc, în iluzia găsirii unui text care nu s-a spus, dar trebuia să se audă, ori a unui obiect pe care natura a uitat să-l construiască, dar e gata să și-l recunoască drept al ei. Cînd se îndepărtează de această lume, umorul îl ajută să se salveze, admonestîndu-l naratia și obligîndu-l să revină la liric. Prin structura sa, oricît s-ar neliniști, nu poate fi decît ceea ce este : un poet cu rostire clară, îndeajuns de format ca să aibă un sunet al său, absolut distinct, tonic pînă și în melancolia sa, umbră ce se destramă repede, contrapunctîndu-i emoția.

Neîndoielnic, Spiridon Popescu (n. 1952, satul Ohaba, comuna Bălănești ; electrician la termocentrala din Rovinari) are dreptul la o altă sărbătoare decît cea pe care i-o poate dărui „Atelierul literar". El nu mai e de mult un necunoscut, dar cîtă vreme debuturile editoriale se subțiază și se prelungesc mereu, într-un ceremonial monoton, e obligat să rămînă un consacrat în afara acestora.

DARIE NOVACEANU ■

Spiridon Popescu

Ajutați-mă să ning...

Ajutați-mă să ning peste grîul ăsta verde,
Care numai sub zăpadă poate prinde strălucire,
Fulguiți-mă deasupra miriștii, precum un fluier
Fulguiește lin o doină, undeva în nemurire

Dacă visteria iernii uneori e mai săracă,
Dacă n-are citeodată nici măcar un pic de nea,
Ajutați-mă pe mine să ning mirișlile țării
Cu zăpada mea din suflet și cu dorul pentru ea.

Umărul țăranului

Din umărul țăranului izvorăște atîta lumină,
Încît noaptea tîrziu, cînd se-ndreaptă spre casă,
Ion vede să numere cu stelele stinse
Privighetorile așezate pe toporișteа de coasă.

Mi se făcuse propunerea...

Mi se făcuse propunerea să mă nasc pasăre.
Însă copacii mi s-au părut atît de înalți,
Încît m-am temut că sora mea, Iarba,
N-o să-mi audă cîntecul niciodată.

Astăzi regret că n-am ascultat de propunerea zeilor
Și m-am născut greier,
Fiindcă iarba a devenit atît de aburisită,
Încît o aud peste tot trăncănind
Că boturile armăsarilor negri
Îi sînt cu mult mai dragi decît cîntecul meu.

Lipsa de probe

Poetul susținea cu tărie
Că stelele nu luminează decît
În nopțile în care cîntă Privighetoarea.
A venit vînătorul și i-a contrazis —
El a umplut cu alice trupul privighetorii
Arătînd
Că cerul era luminat pe mai departe.
Vai, de nenorocitul stihuitor
Dacă n-o să poată face dovada
Că stelelor li s-au aținat felinare de gît !

Poem

Vreme cu soare, vreme frumoasă,
Plecară toată lumea de-acasă,
Doar șarpele casei rămîne
Cu să dea de mîncare la cîine.

Moșița

Zise moșiea către mine :
„Mă, cînd crezi c-ar fi mai bine
Să te iau, acum ori mîine ?"
O rugai : „Fii omenoasă,
Moarte, măcar mă mai lasă
Să-mi fac iubita mireasă".
„Bine mă, te voi lăsa,
Dar să știi, la nunta ta,
Voi veni și voi juca.
Să mă ierți de s-o-ntîmpla,
Să dobor în munți vreo stea".

VALERIU RÂPEANU

(Urmare din pagina 9)

românesc, a perspectivei noastre asupra lumii.

— Deci, se poate vorbi, pe drept cuvînt, de o pătrundere a operei lui N. Iorga în cercuri largi de cititori.

— Da. Dar dacă mentalitatea marelui public s-a schimbat radical, încît putem vorbi astăzi de o adevărată și reală popularitate a lui N. Iorga, dacă istoriografia și critica noastră așază la locul cuvenit opera și activitatea sa, nu același lucru îl putem spune despre atitudinea școlii față de această culme a gîndirii și sensibilității naționale.

— Cum așa ?

— Pare ciudat și de-a dreptul inexplicabil, dar N. Iorga, neîntrecutul memorialist, portretist, orator, autor de note de drum, istoriograful cîtorva secole de literatură română nu este studiat în școala medie românească. Programa analitică de limba și literatura română, ca și manualele aferente nu-l consideră pe N. Iorga scriitor și pe parcursul a patru ani opera lui nu este studiată ca atare.

— Nu-mi vine a crede !

— Chiar că nu e de crezut ! Și totuși, am în față manualul de limba și literatura română pentru clasa a X-a tipărit de Ministerul Educației și Învățămîntului la Editura Didactică și Pedagogică și care cuprinde literatura română la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea și literatura română în perioada dintre cele două războaie. Nu era firesc, nu era obligatoriu ca primul capitol să cuprindă și o caracterizare a gîndirii critice a lui N. Iorga din această perioadă ? Se poate oare concepe ca unui absolvent al învățămîntului de zece clase să nu i se spună că printre marii scriitori ai literaturii noastre se află și N. Iorga? Se poate oare ca numele său să fie amintit (p. 5) într-o însiruire de nume, apoi legat de conducerea revistei **Sămănătorul** (care după opinia autorilor ar fi „expresia stării de spirit a păturilor sociale speriate de capitalism"?!! și în sfîrșit citat pentru fericita denumire a anului 1904, „anul lui Sadoveanu" ? Să nu întruneasră oare **O viață de om, Oameni cari au fost, O luptă literară, Istoriile literaturii române,** notele sale de drum din țară și de peste hotare calitățile comediei **Prețul** a simpaticului nostru prieten comun Ion Băiesu; despre existența căreia elevii află la pagina 266 ? Nu am nimic împotriva îmbogățirii orizontului elevilor noștri de liceu cu titlurile pieselor politiste (pagina 267), unde se citează printre reușitele genului **Acuzarea apără, Insula spionilor, Prețul tăcerii** de Stefan Berciu, considerate „corect scrise și cu sens educativ". Dar mă întreb : oare nici una din toate operele lui N. Iorga să nu întrunească atributele de „corect scrise și cu sens educativ" încît să merite citarea lor de către autorii manualului de clasa a X-a ? Și apoi, atunci cînd se vorbește de tradițiile criticii noastre de astăzi, N. Iorga să nu merite să fie nici măcar citat ?

M-aș bucura dacă în manualele pentru alte clase situația ar fi alta.

Vinovați nu sînt numai cei doi autori ci și Ministerul Educației și Învățămîntului care tutelează o asemenea perspectivă.

— Ar fi momentul să se încheie o ediție completă a operelor marelui nostru cărturar.

— Acest lucru nu poate fi decît o operă colectivă, tutelată de cele două institute academice, N. Iorga și G. Călinescu. O discuție asupra unei ediții naționale N. Iorga ar fi cît se poate de binevenită și, de ce nu, chiar urgentă.

— Ce ați întreprins dumneavoastră, pînă acum, în direcția repunerii la îndemîna publicului cititor, a lucrărilor marelui savant ?

— În ceea ce mă privește, în afara a două ediții selective de popularizare, **Sfaturi pe întuneric** și **Oameni cari au fost**, am căutat să urmez, în tipărirea operei lui N. Iorga, cîteva direcții care să repună în circulație operele sale majore. În primul rînd, ciclul său autobiografic; prin acea piatră unghiulară a memorialisticii românești, **O viață de om**, completată, în ultima ediție (1985) cu **Isprava** și **Doi ani de restaurație** (o tentativă de a retipări **Memoriile** nu s-a putut materializa), activitatea sa de critic și animator literar și cultural (**O luptă literară**) și memorialul de călătorie **Pe drumuri depărtate**. Ultima, dispusă în trei volume, a apărut în cursul anului trecut. **Pe drumuri depărtate** și-a propus să dea o imagine exhaustivă asupra unui domeniu ilustrat de marele scriitor timp de o jumătate de secol, practic timpul în care s-a desfășurat opera sa. Notele sale de drum, prea mult privite drept opera unui erudit care călătorește, sînt, în primul rînd, expresia temperamentului său de scriitor. Paginile acestea pot sta alături de paginile memorialistice și de portrete ale marilor prozatori ai literaturii române. Memorialul său de călătorie dezvăluie registrul atît de bogat al unui temperament de artist capabil să vibreze, cu egală vigoare, și să materializeze, cu aceeași subtilitate, tot ceea ce cade sub incidența percepției sale : grandiosul natural, faptul cotidian, sublimul artistic și proza existenței.

— Ce pagini semnate de N. Iorga mai pregătiți pentru a fi încredințate să vadă lumina tiparului ?

— În momentul de față pregătesc pentru tipar o ediție din paginile de critică ale lui N. Iorga publicate de el după retragerea de la **Sămănătorul** pînă la începutul primului război mondial, al cărei nucleu îl formează articolele din **Neamul Românesc Literar**. E o perioadă foarte puțin cunoscută și destul de rău cunoscută. Vom avea, ca și în cazul publicării celor două volume din **O luptă literară** să judecăm în cunoștință de cauză activitatea sa critică din această perioadă.

— Alteeva ?

— În același timp definitivez pentru Editura „Cartea românească" volumul **De la N. Iorga la Mircea Eliade** în continuarea celui apărut în urmă cu doi ani, **De la N. Iorga la Liviu Rebreanu**. De data aceasta volumul va avea un caracter mai deosebit : în afara unor studii despre N. Iorga și Mircea Eliade — și anume, despre romancierul dintre cele două războaie —, voi publica un dosar ce conține cele scrise în acea perioadă de Mircea Eliade despre N. Iorga și răspunsurile acestuia. De asemenea, fiecare episod va fi însoțit de perspectiva pe care Mircea Eliade a avut-o, la distanță de decenii, în scrierile sale memorialistice, față de marele istoric.

— Presupun că e captivant acest dosar !

— El ne spune că într-un moment în care N. Iorga încetase să influențeze tînăra generație, el continua să exercite asupra unora dintre ei o adevărată fascinație.

— În activitatea dumneavoastră de editor vă sprijiniți și pe multe alte repere culturale. Unul dintre acestea e Celia Delavrancea.

— Consider ca una din marile împliniri ale activității mele de editor și critic publicarea, în 1982, a volumului **Scrieri** și, la sfîrșitul anului 1987, a volumului **Dintr-un secol de viață** a uneia din personalitățile proeminente ale culturii române, Celia Delavrancea. Într-o epocă în care agresivitatea e invers proporțională cu talentul, într-o epocă în care se publică mult și în grabă, Celia Delavrancea și-a păstrat aceeași distincție spirituală, aceeași modestie, același superb dezinteres pentru opera sa, scrisă nu pentru a fi exhibată lucrativ, ci pentru că răspunde unei cerințe interioare. Scrisul Celiei Delavrancea reflectă nobila sa structură sufletească. Sintcză a genurilor și a tuturor artelor, o pagină de Celia Delavrancea poartă pecetea inconfundabilă a unei vibrații emotive și lucide în fața naturii și artei. Opera ei e una din expresiile cele mai subtile ale scrisului românesc contemporan.

— Am prezentat, în repetate rînduri, volumele Editurii Eminescu al cărei director sînteți. Urmăriți cu pasiune, dumneavoastră și colegii dumneavoastră, cîteva direcții culturale de maxim interes pentru cititori. Se bucură de o bună primire din partea lor volumele publicate în BIBLIOTECA DE FILOSOFIE A CULTURII ROMÂNEȘTI, în colecția THALIA, consacrată gîndirii și istoriei noastre teatrale, ISTORIILE LITERATURII ROMÂNE sau în colecția MĂRTURII. DOCUMENTE DE VIAȚĂ.

— N-are rost să vorbesc eu despre aceste direcții culturale. Ar fi și dificil și jenant să-mi laud acum numele și operele de valoare care au apărut în ultimii ani la editura noastră. Dar cred că aproape toți poeții, prozatorii, dramaturgii, eseiștii, criticii de certă valoare au publicat la Editura Eminescu cărți. Fără îndoială, editura nu poate cuprinde toate scrierile de interes ale momentului, dar socotim că multe din operele valoroase ale prezentului aici au văzut lumina tiparului. Ceea ce reprezintă un titlu de mîndrie, ceea ce ne obligă la mai multă exigență, la necontenita ridicare calitativă a ștachetei.

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ Primim, din partea **Consiliului popular al județului Suceava** : „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Rodica Olteanu** din orașul Gura Humorului, Strada Cetății, blocul 9, scara C, apartamentul 2 — scrisoare trimisă nouă spre competentă rezolvare — vă comunicăm : numitei R.O., în vîrstă de 34 ani, i s-a desfăcut contractul de muncă cu dispoziția nr. 77/22 iunie 1987, emisă de F.A.T.C. Gura Humorului. Prin hotărîrea din 12 octombrie 1987, Judecătoria Suceava dă cîștig de cauză petentei și dispune ca unitatea, Fabrica de articole tehnice din localitatea Gura Humorului, să o reîncadreze, punînd-o în toate drepturile de care poate beneficia un angajat.

Drept urmare, conducerea F.A.T.C. Gura Humorului a dispus reîncadrarea ei în muncă".

■ „Referitor la cererea Asociației de locatari a blocului 2 E din București, Șoseaua Pipera nr. 9—11, Sectorul 1 — publicată la rubrica **„Flacăra la dispoziția dumneavoastră"**, vă informăm următoarele : din verificările efectuate, s-a constatat că problemele sesizate de către asociația locatarilor sînt reale, motiv pentru care au fost luate măsurile ce se impuneau atît împotriva numitului **A. Stanciu** titularul contractului de închiriere al apartamentului 15 din imobilul de la adresa de mai sus, cît și împotriva numitului **Tudor Moinică**, chiriașul apartamentului 12. Pentru proasta întreținere a apartamentului, numitul Stanciu A. a fost amendat conform procesului verbal nr. 13/23.11.1987, iar apartamentul pe care îl ocupă urmează a fi igienizat. Daunele produse apartamentului nr. 11 au fost puse de asemenea în sarcina lui Stanciu A., acesta avînd de achitat un deviz în valoare de 1 500 lei la casieria S.G.L. 8 ICRAL—Herăstrău. Numitului **Moinică Tudor** i-au fost întocmite forme de evacuare din apartament pentru neplata chiriei pe perioada 1 iulie 1987 și pînă în prezent. În legătură cu daunele produse apartamentului 8, și acestui locatar i s-a întocmit un deviz de igienizare în valoare de 3 000 lei, pe care urmează să-i achite la casieria S.G.L. 8 ICRAL—Herăstrău. Numitului **Moinică Tudor** i-au fost întocmite forme de evacuare din apartament pentru neplata chiriei pe perioada 1 iulie 1987 și pînă în prezent. În legătură cu daunele produse apartamentului 8, și acestui locatar i s-a întocmit un deviz de igienizare în valoare de 3 000 lei, pe care urmează să-i achite la casieria S.G.L.-8. **Tudor Moinică** a fost amendat și de către organele de miliție pentru găzduirea unor persoane fără forme legale.. În prezent asociația locatarilor întocmește forme de acționare în justiție a numitului Stanciu A., pentru neachitarea cotelor de întreținere a apartamentului, în valoare de 5 500 lei". (Scrisoarea-răspuns, poartă antetul Consiliului popular al municipiului București).

■ **Vă scriu în numele unui mare număr de bicicliști din Arad** — ne mărturisește **Ilie Ilie, Strada Militarilor nr. 6** : „Care-i baiul ?! Iată care : de doi ani de zile, nu se găsesc în magazine „șezuturi de biciclete, și lipici" (la început am crezut că e o glumă, ne-am interesat la rîndul nostru — într-adevăr, nu există astfel de produse). Că „șezuturile" de biciclete mai dispar, se mai fură, sau crapă pur și simplu sub greutatea... așezătorului ! Nu înțelegem însă, laolaltă cu cititorul nostru — și ca să folosim din limbajul său — de ce astfel de piese de schimb nu există în magazine ?! Să fie vorba de achiziționări-contractări și alte „tractări ale anului viitor în cura ?!"... Parcă nu ne vine a crede că problema este de nerezolvat !

■ **Consiliul popular al județului Călărași** : „La scrisoarea numitei **Sorica Ilie**, domiciliată în Călărași strada Năvodari, blocul 19, apartamentul 13, care solicită sprijin în vederea încadrării în muncă, vă comunicăm : petenta, fiind invitată la Oficiul forței de muncă, a fost repartizată la întreprinderea de confecții din municipiul nostru, cu repartiția nr. 14 003, pentru calificare în meseria de confecționer-mașinist".

■ **Dumitru Alexandra din Petroșani**, strada Independenței nr. 23, scara 2, apartamentul 32 — **județul Hunedoara**, ne trimite o scrisoare din al cărei conținut rezumăm : „În ziua de 27 octombrie 1986, o echipă de meseriași de la dispeceratul E.G.C.L.—Cartierul Aeroport a venit la blocul nostru și, intrînd în subsol, a tăiat cu aparate de sudură țeava de la coloana de încălzire ce duce la bucătăriile familiilor din bloc, motivînd că aceasta nu mai corespunde presiuni și că în maximum 2 zile va fi instalată o țeavă nouă. De atunci, însă, țeava, tăiată a rămas ! Cei din bloc s-au dus în nenumărate rînduri la E.G.C.L., acolo li s-a explicat că lucrătorii sînt prinși cu lucrări „exterioare"... mai în glumă, mai în serios, tovarășa de la dispecerat ne spune să așteptăm să dea ploaie în Petroșani, că numai astfel meseriașii se vor ocupa și de „interioare". Din 1986 a mai plouat și pe Valea Jiului, lucrurile însă nu s-au schimbat cu nimic. Ei s-au adresat și Consiliului popular local, s-a luat imediat legătura, telefonic, cu întreprinderea în cauză, căzîndu-se de comun acord ca pînă la data de 14 decembrie 1987 chestiunea să fie rezolvată. La apariția acestui număr, chestiunea încă nu s-a ...!

TELEFOANE :

■ „Urmare scrisorii numitei **Petrina Trepiaru**, în legătură cu instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă facem cunoscut că sesizarea dînsei a fost rezolvată favorabil ; în acest sens, a fost chemată să achite taxa de instalare" — și : „Privind scrisoarea **Mariei Stroe**, în legătură cu reinstalarea postului telefonic la domiciliu : cererea acesteia a fost aprobată, fiind invitată la plata taxei de instalare" (cele două răspunsuri poartă girul **Direcției de telecomunicații a municipiului București**). Și — încă un alt răspuns referitor la aceleași probleme :

„Conform sesizării tov. **Petru Panait** din Timișoara, vă comunicăm : postul telefonic al abonatului în cauză a fost reorientat, ca urmare a unor modificări efectuate în rețeaua și echipamentul de telecomunicații din zonă, ce au necesitat schimbarea numărului de apel. Datorită lucrărilor, funcționarea postului telefonic a fost întreruptă din data de 17.09—17.10. 1987, perioadă pentru care se va acorda scăderea taxei de abonament în avizul de plată din luna martie 1988. Personalul unității noastre se face vinovat pentru neinștiințarea la timp a abonatului despre lucrările de mai sus, motiv pentru care s-au făcut observații în acest sens. În momentul de față postul telefonic funcționează normal". (**Direcția județeană P.T.Tc.—Timiș**).

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale** : „În legătură cu scrisoarea numitului **Ștefan Pîrvulescu** din București, Bd. Ion Șulea, nr. 88, blocul M. 3.A. apartamentul 27, vă comunicăm că în urma recomandării medicului de specialitate, Ministerul Sănătății i-a aprobat internarea în Spitalul de boli cardiovasculare Covasna".

■ „Mă numesc **Viorica Negulescu**, am 55 de ani și locuiesc în **Brăila, strada Verdun nr. 13**, împreună cu mama mea în vîrstă de 79 de ani. Iată problema în privința căreia vă cer sprijinul. Casa în care locuim se află lîngă un depozit de materiale al Întreprinderii județene de prestări servicii — I.J.A.I.A.S. La acest depozit se prăjește într-o hală năut, în alta se împletesc coșuri de răchită. De curînd au fost depozitate chiar în spatele casei noastre mai multe tone de cauciuc, cutii cu vopsea, plase metalice și altele, care au făcut ca zidul halei să nu mai reziste, în felul acesta dărîmîndu-se peste peretele casei. Cererile pe care le-am făcut la sediul acestei întreprinderi au rămas fără răspuns. Mai mult, acum cîteva zile a avut loc un incendiu în hala cu răchită. Datorită intervenției prompte a pompierilor, focul nu a ajuns pînă la casa mea, unde se află depozitat și cauciucul, arzînd doar o parte... din casa vecinului ; și la această sesizare am rămas fără răspuns. Solicit sprijinul dv., în speranța că prin publicarea acestor rînduri materialele depozitate în spatele casei vor fi mutate, pentru a putea efectua reparația peretelui".

■ **Consiliul popular județean Vîlcea** : „Privind cercetarea scrisorii adresată redacției de către **Ion D. Traistă** din comuna Făurești, prin care acesta sesizează că soția sa, Ecaterina Traistă, beneficiară de ajutor ca mamă cu mulți copii conform Decretului 410/1985, nu a primit drepturile ce i se cuvin, vă informăm : prin decizia Comitetului executiv al Consiliului popular județean Vîlcea nr. 275/20 iunie 1986, numitei i s-a stabilit un ajutor în sumă de 400 lei lunar cu începere de la 1 ianuarie. 1986. Tabelul în care a fost înscrisă a fost înaintat Consiliului popular Făurești, pentru efectuarea plăților. În luna iulie 1986 i-a fost însă achitată numai suma de 400 lei — și nu 2 400, cît avea dreptul. Pentru rezolvarea cazului, s-a stabilit ca odată cu efectuarea plăților pe luna februarie 1988, să-i fie acordată și diferența de 2 400 lei, cuvenită pe perioada 1.01.1986—1.07.1986".

■ **Consiliul popular județean Mureș** : „Referitor la scrisoarea prin care cetățenii **Gaspar Csiki și Anica Lamperdean din Tg. Mureș, strada Gh. Doja, blocul 38, scara A.**, solicitau sprijin pentru construirea unui garaj, vă comunicăm : în urma verificării la fața locului și avîndu-se în vedere starea sănătății solicitanților, Biroul permanent al Comitetului executiv, în ședința din 23 ianuarie a.c., a fost de acord cu amenajarea unui adăpost din materiale ușoare pentru adăpostirea autovehiculelor pe care aceștia le dețin".

■ **Consiliul popular municipal Galați** : „La scrisoarea adresată redacției de către **Viorel Trifan**, care solicită sprijin pentru obținerea unui spațiu de locuit : fiind un caz deosebit, Biroul permanent al Consiliului popular al municipiului Galați a hotărît distribuirea apartamentului nr. 20, blocul E. 4, Micro 16; la data de 8 decembrie 1987, sectorul 8 E.G.L. ne-a confirmat că numitul, împreună cu familia, s-au mutat aici".

Pagină realizată de
HORIA PATRAȘCU ■

Scrisoare necomentată

„Să vezi paiul din ochiul altuia la lumina luminării"

„Subsemnatul SORIN ANDRONIC, om al muncii la T.A.G.C. „Carpați", domiciliat în București, strada Moinești nr. 8, blocul 202, scara A, etajul 7, apartamentul 48, Sectorul 6, vă rog să binevoiți a-mi lua în considerare următoarele : pe data de 9.02.1988, în jurul orelor 17,00, a sunat la ușa apartamentului meu un individ pretextînd că este de la lumină (I.D.E.B.). Soția mea fiind singură, din motive de precauție, vizita nefiind anunțată și necunoscîndu-l pe acest om, nu a deschis.

Dacă a văzut că nu i se deschide, individul respectiv ne-a închis lumina de la cofret. La ora 19,00 cînd am ajuns acasă și am aflat cele întîmplate, m-am deplasat la I.D.E.B., Centrul de deservire nr. 7 din Piața Veteranilor, cartierul Militari. Bineînțeles că era prea tîrziu, programul se încheiase. A doua zi la ora 9,00 mi s-a spus că băieții care se ocupă cu această problemă vin de-abia la ora 11,00. Am revenit la ora 11,00 și l-am găsit și pe cetățeanul care a recunoscut că el a închis lumina, motivul fiind o restanță la care s-au adăugat majorări. Mi-a arătat o chitanță ce data de la sfîrșitul trim. I. 1987, și care factura consumul de energie electrică din ultimul trimestru al anului 1986. Eu știam că sînt cu plata la zi fără restanțe.

Menționez că dețin acest apartament prin preluare de contract de la familia Ulmeanu M., care a eliberat apartamentul pe data de 9 decembrie 1986. Deci această restanță, oricum nu-mi aparținea.

La două zile după ce m-am instalat în acest apartament, m-am interesat la IDEB-ul de mai sus, prezentînd și contractul de vînzare-cumpărare, cum se procedează pentru deschiderea unui nou contract ca abonat la furnizarea energiei electrice. Mi s-a spus că întîi trebuie anulat vechiul contract de către fostul locatar și apoi să-mi deschid altul. Dornic să mă știu instalat în noua mea casă am insistat la vechiul locatar Ulmeanu M., să rezolve urgent această formalitate, dar nu a făcut-o decît la începutul lunii ianuarie 1987.

S-a schimbat contoarul cu unul nou și am primit termen de deschidere a abonamentului, cu plata unei taxe de 170 lei, în maxim 5 zile, ceea ce am și făcut imediat. La acea dată i-am întrebat dacă vechiul locatar și-a plătit datoria la zi și mi s-a spus că să nu-mi fac griji, pentru că acum am un contract nou pe numele meu și voi plăti doar ceea ce voi consuma.

Mă întreb (i-am întrebat și pe dînșii, și vă întreb și pe dv. ?!), oare de ce atunci cînd Ulmeanu M. a cerut închiderea contractului nu i s-a cerut să lichideze datoriile ce le avea pînă la acea zi ? Trei luni mai tîrziu mă trezesc cu vizita acelor tovarăși care au montat noul contoar, și care mă somează cu plata datoriei ex-proprietarului.

M-au amenințat cu închiderea luminii dacă nu plătesc. Cînd le-am amintit ce-am discutat anterior și i-am întrebat cu ce drept vor face aceasta, au lăsat-o mai moale și m-au întrebat dacă știu unde locuiesc împricinații și unde lucrează. Domiciliul nu-l știam exact, pentru că între timp familia Ulmeanu fusese evacuată dintr-un apartament gol, pe care-l ocupase forțînd ușa.

Știam însă că Ulmeanu M. era la o școală de șoferi din cadrul I.T.B. și își aștepta repartiția, iar Ulmeanu Luminița lucra la coop. „Igiena". Tovarășii de la I.D.E.B. s-au declarat mulțumiți și mi-au promis că nu or să mă mai deranjeze.

Iată că ultima oară, după aproape un an, amenințarea lor s-a transformat în faptă. La întrebarea mea, de ce, potrivit legii, nu mi-au trimis o somație scrisă și au închis lumina fără a pune sigiliul sau a întocmi un proces verbal de evidență, au început să se bîlbîie dînd din colț în colț.

Conform legii, cineva care se mută dintr-o locuință în alta, obligatoriu pentru a-și deschide un nou cont la I.D.E.B.-ul respectiv, va trebui să prezinte o adeverință eliberată de cel în a cărui rază a locuit, cum că nu are nici o datorie de plătit. Așa a trebuit să procedez și eu, așa a trebuit să procedeze și Ulmeanu M., care în prezent locuiește pe Calea Văcărești ; pe ce bază i s-a eliberat această adeverință ? Și dacă i s-a eliberat din neglijență, înseamnă că I.D.E.B.-ul în cauză ar trebui să plătească acest „gest de caritate". Dar să trecem mai departe.

Șeful dumneavoastră, un maistru care și-a asumat răspunderea pentru ordinul de închidere a luminii într-un fel zeflemitor, m-a asigurat că dacă voi plăti eu restanța cu majorările acumulate, în valoare de 320 lei — plus operațiunea de deschidere, 20 lei — voi avea lumină.

Oare taxa de 20 lei nu pare a fi cumva, așa, „de o bere", din moment ce nu s-a procedat legal (sigiliu, proces verbal ?!) Greșesc oare dacă socotesc acest lucru drept abuz și șantaj ?

Cînd i-am rugat să se prezinte, au refuzat categoric. Cu mare greutate am aflat cum se numește cel care a operat închiderea ilegală, tov. CIMPACA ȘTEFAN, electrician (nu știu dacă numele este real). În totul discuțiilor a intervenit și o tovarășă, necunoscută, care le-a luat apărarea și mi-a cerut... *înțelegerea (?!).*

La instituția în cadrul căreia activez, neglijența în serviciu se sancționează foarte sever, desfacerea contractului de muncă fiind una dintre cele mai ușoare sancțiuni. Oare tovarășii la care m-am referit în această lungă scrisoare, nu sînt răspunzători de timpul pierdut, și de faptul că de zile și zile în șir, soția și un copil de un an și jumătate stăm pe întuneric, folosind lumînări și lampă cu gaz pentru a găti mîncarea ce se va strica, firește, în frigiderul care nu funcționează ? Am apelat la competența și bunăvoința dumneavoastră — și îmi cer scuze pentru aceste lungi rînduri — în speranța că se va face „lumină" în acest caz : știu, poate părea o chestiune minoră — e vorba de cîteva sute de lei, nu-i așa ?! — dar impertinenței cu care am fost tratat, nu-i pot răspunde cu înșelăciune sau plecarea capului. Ar fi păcat !".

Poșta redacției

Gorgan Aurel — satul Zorlești, com Prigoria (Gorj) : Obligația noastră, a tuturor cetățenilor, este să cunoaștem și să respectăm prevederile legale. ● **Mălin Grigore** — Constanța : Librăria „Cartea prin poștă", 76323 București, str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12, sector 5. ● **Gaborfi Gheorghe** — com. Pătîrlagele (Buzău) : Dacă doriți să vă ajutăm, reveniți cu o scrisoare serioasă. Sînt destule alte teme pe care le puteți dezvolta în versurile dv. ● **Nuță N. Constantin** — satul Colibași, com. Strejești (Olt) : Trimiteți ministerului respectiv o cerere, care să cuprindă toate datele. ● **Gilmeanu D. Ion** — satul Bărăști, com. Cislău (Buzău) : Nu aveți dreptul. ● **Tătar Dan Cristian** — Lugoj : Am trimis rîndurile dv. instituției respective. ● **Ciubăr Maria** — Roșiori de Vede : Adresați-vă Consiliului popular. ● **Procop Simona** — Tulcea : Nu vrem să vă facem nici un reproș, dar dacă ați lucrat și plansa cu atenția pe care ați acordat-o scrisorii pe care ne-ați trimis-o nouă... ● **Rogulescu Teodor** — satul Horezu, com. Dobrețu (Olt) : Nu.

● **Opaina Iancu** — com. Pantelimon (S.A.I.) : Să aibă vîrsta și vechimea în muncă prevăzute de lege. Solicitați amănunte serviciului P.I.R. din întreprindere. ● **Albu Ștefan** — Brașov : Aveți calea unei acțiuni în justiție pentru evacuarea chiriașilor și constatarea pierderii. ● **Dragomir Aneta** — Brăila : Pînă la finele acestui trimestru, situația dv. locativă va fi rezolvată. ● **Smaranda Viorica** — com. Călinești (Argeș) : Direcția sanitară a luat măsuri în vederea obținerii medicamentului necesar în tratamentul bolii cronice de care suferiți, care beneficiază de gratuitate. ● **Ionescu Dumitru** — Baia Mare : În cazul că mai doriți să fiți repartizat în muncă, prezentați-vă la Oficiul forțe de muncă cu invitațiile care v-au fost trimise acasă. ● **Ungureanu Mihai** — Slatina : Numai comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din cadrul M.Ap.N. poate atesta prin decizie că v-ați recăpătat capacitatea de muncă și puteți fi reîncadrat. ● **Gontineac Zamfira** — Bacău : Pentru soluționarea dosarului aflat în lucru la D.P.M.O.S. Iași, depuneți urgent certificatul solicitat. ● **Pavel Costel** — com. Tutova (Vaslui) : Apelați la medicul specialist care vă poate indica un tratament complex bazat pe produsele existente în nomenclatorul de medicamente și produse biologice de uz uman aprobat de Ministerul Sănătății. ● **Dincă Silvia** — Craiova : Aveți datoria ce decurge din contract să respectați programul de funcționare stabilit de conducerea întreprinderii și obligația morală de a fi sinceră în ceea ce scrieți într-o sesizare. ● **Viță Ioan** — Bacău : La farmacia nr. 57 vi se va prepara produsul.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

COMPLEXUL DACO-ROMAN POROLISSUM

A — castrul de pe Pomet ; B — castrul de pe Citera ; C — castrul de pe Coasta Citerei ; D — burgus-ul 1 de la Brebi ; E — burgus-ul 2 de la Brebi ; F — val continuu de pămînt ; G — zid de piatră ; H — turnuri încastrate în val ; I — amfiteatru ; J — terasa cu băi și palestre ; K — drumul roman placat cu dale ; L — terasa locuită la NE de castru ; M — terasa locuită la NV de castru ; N — terasa cu Sanctuare ; O — zona centrală a orașului ; P — cimitirul de pe dealul Ursoleș.

Încă un drum la Porolissum

Articolul „Castrul roman de la Moigrad își dezvăluie tainele", deși se întemeiază pe cartea istoricului și arheologului clujean Nicolae Gudea «POROLISSUM RES PUBLICA MUNICIPII SEPTIMII POROLISSENSIUM», aduce, surprinzător, destule informații și date greșite. Aceste greșeli și inadvertențe pot deruta pe cititorul mai puțin avizat și pot denatura adevăratul conținut al cărții. De asemenea, astfel de inadvertențe ar putea deforma datele în legătură cu marele muzeu în aer liber de la Moigrad, singurul de acest gen și pentru epoca veche din partea de nord și nord-vest a țării ; și mai ales ar putea polua informațiile în legătură cu Porolissum, care constituie la ora actuală unul dintre punctele arheologice ce au dat cele mai numeroase dovezi pentru cîteva probleme esențiale ale istoriei noastre vechi : continuitatea dacică în epoca romană, continuitatea și permanența daco-romană după 375, creștinismul daco-roman.

Avînd în vedere aceste considerații vom consemna în cele ce urmează cîteva dintre greșelile și inadvertențele întîlnite.

1. Titlul articolului este inexact. La Moigrad nu este vorba de un „castru Moigrad". Anticul Porolissum a fost un complex uriaș, militar, economic și civil care cuprindea un oraș cu diverse sectoare (temple, băi, amfiteatru, zona cu ateliere, cimitire etc.), fortificații = cazărmi (= castre) și aliniamente (valuri și ziduri de baraj) care apărau atît orașul, cît și fortificațiile. (Pentru ca cititorul să-și facă o imagine în legătură cu vastitatea acestui complex daco-roman, anexăm o hartă cu explicațiile necesare. Desigur, o vizită la fața locului ar fi și mai indicată...).

2. Coloana 1, alineatul 2 : L.T. „Castrul roman de la Moigrad... durat pe o mai veche așezare dacică..." C.I. — Nu există așezare dacică sub castru ; așezarea dacică mai veche s-a aflat pe dealul Măgura, pe dealul Cămnini, pe dealul Citera eventual, dar nu sub castrul de pe Pomet.

3. Coloana 2, alineatul 2 : L.T. „...Porolissum... pomenit și descris de mai mulți cronicari și istorici latini". C.I. — N-au fost nici cronicari, nici istorici latini. Porolissum a fost doar pomenit de niște geografi, unul în secolul al II-lea (Ptolomeu) iar altul bizantin în secolul al VII-lea (Annonymus revennatus). Din păcate, nu l-a descris nimeni...

4. Coloana 2, alineatul 3 : L.T. „Lovite, probabil, de valurile succesive ale populațiilor migratoare, castrul și așezarea civilă au suferit pierderi ireparabile". Nici o urmă de migratori nu este sigură la Porolissum. Nicăieri și nimeni nu a afirmat așa ceva ! Ba mai mult, continuitatea de locuire la Porolissum în secolele IV—VI s-a datorat tocmai lipsei lor !

5. Coloana 2, alineatul 2 : L.T. „...săpături sistematice, efectuate începînd cu 1948 și continuate pînă astăzi,... " C.I. — Săpăturile sistematice au început în 1977 ca urmare a unei înțelegeri între conducerea Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca și Comitetul Județean Sălaj pentru Cultură și Educație Socialistă.

6. Coloana 2, alineatul 2 : „Fortul avea forma unui patrulater cu dimensiunile de 2 500 x 3 000 metri". C.I. — Dimensiunile exacte : 250 x300 metri.

7. Coloana 2, alineatul 4 : L.T. „...cea mai mare arenă în aer liber de pe întreg teritoriul Daciei, depășind cu 150 metri pătrați pe cea de la Ulpia Traiana". C.I. — Adevăratele dimensiuni sînt 66 metri lungimea axei lungi a elipsei și 55 metri lungimea axei scurte.

8. Coloana 2, alineatul 1 : L.T. „Castrul avea să fie terminat în cinstea vizitei împăratului Caracalla care, se pare, a stat la Porolissum două săptămîni". C.I. — **Invenție personală a autorului articolului !**

9. Coloana 4, alineatul 1 : L.T. „A fost identificat chiar și un atelier pentru produs bani falși (denari de cupru poleiți cu argint)"... C.I. — Nu a fost identificat nici un atelier. Existența numeroaselor falsuri cu miez de cupru și poșghiță de argint (nu poleite) a dus la presupunerea existenței unui astfel de atelier. Pînă la identificarea unui atelier mai este un drum lung ! ! !

10. Coloana 5, alineatul 1 : L.T. „A fost descoperită și o conductă de plumb pentru scosul apei, capacitatea totală : 480 metri cubi". C.I. — Dimensiunile rezervorului de apă sînt 26x6 x 4 m. Volumul probabil era de 744 metri cubi.

11. Coloana 5, alineatul 1 : „Cercetări epigrafice au dus chiar la descoperirea a doi din vameșii timpului. Ei se numeau Claudius Xenophon și Marcius (piatra nu păstrează și restul numelui)". C.I. — În primul rînd vameșii timpului nu au fost descoperiți. A fost identificat numele lor, care sînt cu totul altele. Pe o inscripție sînt Marcion și Polio, pe alta Felix și Lucius. Cl. Xenophon era înalt funcționar imperial, șeful vămilor din zona Illyricum, un fel de regională fiscal-vamală uriașă, din Carpați pînă la Marea Neagră.

Vădit mîhnit, că autorul articolului n-a catadixit să discute cu autorul cărții, Nicolae Gudea își exprima nedumerirea: cine și cum l-a informat pe autorul articolului ? Greșelile evidențiate, dezinformarea cititorilor venind în detrimentul importantelor descoperiri de la Porolissum, a muncii pline de abnegație a celor care au trudit și ars la flacăra dorinței de a aduce argumente inedite și notabile în slujba adevărului istoric. Din păcate, cu bunăvoință și dorință de bine s-au făcut greșeli cu rezultate inverse.

CORNELIU IUREȘ

N.R. Reproducînd aproape în totalitate scrisoarea cititorului nostru, Corneliu Iureș, din Cluj-Napoca, socotim necesar să facem și următoarea precizare : pentru întocmirea articolului menționat, redactorul nostru Liviu Timbus a folosit nu numai lucrarea istoricului Nicolae Gudea, ci, în egală măsură, informațiile ce i-au fost puse la dispoziție de către directorul Muzeului de istorie din Zalău, Alexandru Matei, numele acestuia fiind de altfel citat în introducerea relatării publicate, fapt trecut cu vederea de către autorul observațiilor de mai sus.

Cînd cartoful trece dealul

Înainte de a parcurge opinia de mai jos, vă prezentăm „cartea de vizită" a autorului ei, așa cum i-o întocmește „Scînteia" într-un număr de la începutul acestui an : **„O paranteză aparte se cuvine în legătură cu inginerul agronom Mihail Vleju : el a înființat un lot demonstrativ pentru cultura cartofilor ; nu în cuiburi, cum se obișnuiește în această zonă montană, ci în bilonane ; iar recolta a întrecut toate așteptările : de pe cei 6 ari cultivați s-au obținut 2 650 kilograme, ceea ce echivalează cu o producție de aproximativ 44 000 kilograme la hectar, adevărat record pentru terenul din Munții Dornei. Pentru acest an, inginerul Mihail Vleju a pregătit un lot demonstrativ în suprafață de un hectar pe care alături de cartofi va mai cultiva orz, ovăz, mazăre, sfeclă și guli furajere, pentru a le arăta practic oamenilor cum se pot obține cantități mari de furaje cu valoare nutritivă ridicată. Experiența s-a dovedit folositoare și... „contagioasă". Cetățenii au început acum să desțelenească suprafețe mai mari de teren pentru a semăna astfel de culturi".**

Convins de faptul că revista „Flacăra" a dărîmat multe cetăți ale inerției ce păreau inexpugnabile, de spiritul de adevăr pe care îl promovați dv., deși tema ce mă frămîntă am mai încercat s-o public și la alte gazete ce au destinat-o zeului COȘ, (exigent de cînd au apărut pe lume corespondenții), mă văd nevoit să mă adresez dv. Cu toate că nu sînteți publicație de specialitate, nu cred că la dv. nu voi găsi cuvenita înțelegere.

Despre ce este vorba ? În ziarul „Scînteia" din data de 6 ianuarie 1988, sub semnătura tovarășului Sava Bejinaru, la pag. 2 apare materialul „La preocupare inegală și rezultatele nu pot fi decît inegale". În material se vorbește despre subsemnatul că am obținut pe lotul demonstrativ producție record de cartofi și că exemplul meu e contagios pentru săteni. Afirmația făcută de către tov. Bejinaru este exactă. Se cuvin însă cîteva precizări. Recolta de cartofi obținută de către subsemnatul la dimensiunile ei este în procent de sută la sută obținută fără TRATAMENTE CHIMICE. Întrucît dv. acest fapt nu vă spune mare lucru, să încerc să explic. Cartofii și vița de vie sînt două din cele mai bolnăvicioase plante de cultură. La amîndouă sînt necesare minimum 4—6 stropiri în perioada de vegetație. Pagubele produse prin neexecutarea tratamentelor pot atinge 90 sau 100 la sută din volumul producției. Pe lîngă maladiile mană, altunarioză, dăunătorul gîndac de Colorado, care sînt afecțiuni acute, la cultura cartofului acționează numeroase cazuri de boli și dăunători mai puțin virulenți (cronici) între care un număr de 34 de viroze, dacă între timp nu au apărut și altele. Combaterea acestui sumum de afecțiuni se face cu mari cheltuieli și mai ales cu pesticide, unele dintre ele extrem de toxice (ex. Becis 280 g/ha, Fastac 150 g/ha și altele), substanțe scumpe, procurate pe valută forte.

Cu toate garanțiile acordate de către producători că ar fi absolut inofensive pentru organismul uman, că nu ar lăsa nici un fel de reziduuri în recoltă și sol, subsemnatul sînt sceptic în această privință. Cunosc numeroase cazuri din istoria agriculturii cînd astfel de „bombe" au explodat cu întîrziere de cîteva zeci de ani.

Veți spune că bat apa în piuă. Cum am izbutit să obțin cartofi fără pesticide ? — Simplu, cultivîndu-i într-o comună din zona de munte unde cartofii întîlnesc condiții de climă și sol extraordinare, asemănătoare cu cele de pe platourile Anzilor, unde această plantă a fost „domesticită" de către incași. Paradoxul constă în faptul că dăunătorii și bolile se fac ravagii în culturile de cartofi în zonele de deal și subcarpatice, ca să nu mai vorbim de cîmpie, la munte sînt atît de blînzi încît planta de cartofi se apără singură, fără ajutorul nici unui fel de toxic.

În Manualul inginerului agronom ediția 1959, vol. I, carte un pic desuetă la ora actuală pentru zonele de munte, apare caracterizarea ca fiind zona întîi, foarte favorabilă culturii de cartofi. Pe ultimele zonări, munții apar ca pete albe în cultura cartofului, adică zone ce nu prezintă interes. Oare așa să fie ? Anii 1986 și 1987 au fost ani răi pentru cartofi. Atac distrugător de mană în 1986, gîndac de Colorado în 1987 și totuși, eu la Dorna Candreni îmi verific supozițiile acumulate timp de 20 de ani cu producții între 40 și 54 de tone de tuberculi la ha, fără pesticide. Acestea mă obligă să afirm că dacă BĂRĂGANUL ESTE ÎN BĂRĂGAN, BĂRĂGANUL CARTOFULUI ESTE ÎN ZONA DE MUNTE.

M-aș întinde mai mult cu explicațiile, dar nu vreau să abuzez de răbdarea dv., mai ales că nu excelez în caligrafie (pe ici-colo nici ortografia nu rupe inima tîrgului) și v-aș ruga să luați legătura cu mine în această problemă, deoarece am mai multe argumente tehnice și de legislație agrară în vigoare în legătură cu acest subiect.

Ing. agronom MIHAIL VLEJU
Dorna Candreni — Suceava

Corector anonim

O carte poștală expediată din Cluj-Napoca ne atrage atenția că în revista Flacăra din 6. I. a.c. în articolul „Muzeul din gară" s-a strecurat o greșeală : „Marele arhitect francez se numește Le Corbusier și nu Le Courbusier." Într-adevăr, dar pe românește a fost arhitect și nu architect, cum scrieți dv. Oricum, stimate cititor „cap limpede", noi vă mulțumim și regretăm că, din modestie probabil, ați ținut să rămîneți anonim.

Automatele de scară: Economie sau risipă?

La o astfel de întrebare — precum cea din titlu — oricine se grăbește să răspundă afirmativ, că rostul automatelor de iluminat scările interioare la blocuri este și acela de a economisi energia electrică. Aceasta în cazul în care instalația respectivă nu este defectă fiindcă, în caz contrar, becurile ard uneori și 24 din 24 de ore. În raidurile efectuate pe tema economisirii energiei electrice administratorii de la unele asociații de locatari din municipiul Alba Iulia motivau funcționarea neîntreruptă a iluminatului pe casa scărilor prin faptul că automatele respective sînt defecte iar altele în comerț nu se găsesc. Reținem faptul că, la acest capitol, cei ce se ocupă de aprovizionarea unităților comerciale de profil nu-și fac datoria cu răspunderea cuvenită, nereușind să se alinieze la eforturile ce au drept scop economisirea severă a energiei electrice. Dar, nici cei ce le produc nu sînt prea harnici ca să asigure livrarea acestora în cantități suficiente.

Dacă aceste automate de scară nu se pot înlocui deoarece nu se pot procura din comerț, ele se pot însă recondiționa. Cel care ne-a demonstrat acest lucru este un priceput meseriaș, electricianul Martin Schazer, de la Asociația de locatari nr. 3 din Alba Iulia, funcție pe care o deține de peste 20 de ani. La blocurile E 1, D 1, A 4, A 5, A 6 din raza sa de activitate, automatele de scară funcționează, iar cînd se defectează, reparatul lor nu durează mult. Aflăm că automatele de scară care funcționează pe bază de impuls electric și pendulație mecanică se defectează din cauză că, prin blocarea butonului, se arde bobina. Situație care nu este de nerezolvat deoarece se poate rebobina manual, cu sîrmă de 0,11, operație care nu durează mai mult de jumătate de oră. Și celălalt tip de automate de scară — electronice — pot fi reparate, însă lipsesc din unitățile specializate rezistențele, condensatorii și tranzistorii necesari. Care se mai pot procura însă cu multă alergătură plus și ceva mici atenții.

Dată fiind această situație considerăm oportun ca atelierele specializate din rețeaua UCECOM să includă în activitatea lor și efectuarea acestor reparații care sînt lesne de făcut de către lucrătorii existenți, bine pregătiți din punct de vedere profesional. Consiliile populare orășenești pot determina încheierea unor contracte privind asistența tehnică ce trebuie acordată în acest domeniu asociațiilor de locatari, contribuindu-se astfel la diminuarea consumului de energie ceea ce este în interesul țării și al fiecărui cetățean.

Că această problemă trebuie luată în studiu și rezolvată cît mai operativ o demonstrează nu mic calcul. În aceeași perioadă, blocurile VI 2 și VI 7 (asociația nr. 28) — fără automate de scară — au consumat 480 kWh pentru iluminat, în timp ce la alte două blocuri (E 1 și A 6, asociația nr. 5), unde funcționează automatele de scară consumul s-a ridicat doar la 50 kWh. Este o diferență. O economie, mai bine zis ! Economisirea de energie este evidentă, însă trebuie să se treacă cu fermitate la rezolvarea unei probleme prea mult amînată ; cine asigură buna funcționare a automatelor de scară ? Căci, cum am văzut, de reparat se pot repara, dar cam lipsesc meșterii care să facă acest lucru.

HOREA SANDU

Cu simțul datoriei față de cetățean

Afacere eșuată

Inspirat spune autorul volumului Fauna României, apărut prin '83, la Editura Albatros: Cu multe jivine mai are omul de luptat! Lupul îi ia oaia din stină, vulpea gisca din ogradă, dihorul și nevăstuica puii de găină. Nici ogoarele nu-s cruțate. Unii dintre cei mai înrăiți dușmani sînt hîrciogii, mari hoți și tîlhari sadea, în stare să dea iama prin cîmpii și să facă adevărate ravagii în culturile de cereale.

Spre deosebire de patrupezii aceștia mărunți, nesătioși din naștere, descriși cu exactitate de prof. Ion Simionescu în a sa interesantă lucrare, există și... hîrciogi ceva mai mari, cu două picioare, în fond niște jalnice făpturi umane, indivizi fără scrupule, cu nimic mai puțin periculoși (ba, dimpotrivă!) decît puzderia de popîndăi și hîrciogi adevărați. Pe cîțiva dintre aceștia din urmă răufăcători, care pricinuiesc imense goluri în averea obștii și împotriva cărora oamenii trebuie să se unească și să lupte cu și mai multă intransigență și inversunare, i-am descoperit deunăzi răsfoind două foarte voluminoase dosare de judecată la Tribunalul județean Neamț.

Se numesc Iacob Costache, Avram Faibeș și Nicolae Năstase. Primul, capul răutăților, era șeful biroului de desfacere din cadrul Combinatului de prelucrarea lemnului din Piatra Neamț. Al doilea îndeplinea funcția de gestionar al depozitului de materiale de construcții Lăcești, aparținînd de CJPADM Vaslui, iar ultimul, la fel de dăunător ca primii, funcționa ca gestionar al depozitului din Ciorăști, pendinte de CJPADM Vrancea. La început s-au dovedit harnici și gospodari. Lucrau corect și bine, ceea ce le-a atras repede stima și aprecierea oamenilor de bună credință din jur. Asta a fost pînă într-o zi din primăvara anului 1981, cînd celor trei le-a fluturat prin cap năstrușnica idee să pună la cale o afacere de mari proporții. Ați și intuit deja că obiectul matrapazîciului lor, ce urma să se lase cu nebănuite cîștiguri pentru propriile buzunare, îl constituia valorificarea ilicită a unei părți însemnate din materialul lemnos primit spre desfacere sub formă de plăci fibro-lemnoase. Concret, iată cum s-au petrecut, în mare, faptele.

În calitatea pe care o avea, Iacob Costache a luat legătura cu cei doi gestionari de depozite, considerați oamenii lui de încredere, și le-a propus fără înconjur să le expedieze cantități mai mari de plăci fibro-lemnoase, peste repartițiile din facturi și note de comandă, pe care, dumnealor, gestionarii, să le desfacă discret la persoane fizice particulare, iar banii rezultați să-i împartă cîteșitrei, frățește, în raport de risc și de efortul fiecăruia. Ahtiați după cîștig ușor și înavuțire fără muncă, gestionarii de depozite au acceptat și au trecut deîndată la acțiune. Cu concursul nemijlocit și sub oblăduirea șefului biroului desfacere, au fost falsificate numeroase avize de expediere, facturi și note de plată, iar cantitățile de marfă astfel sustrase erau valorificate, imediat ce se ivea ocazia, la clienți fermi, cu achitarea pe loc, în bani peșin a contracostului.

Afacerea demarase mai rentabil decît se așteptau. Luni și ani în șir au ținut-o așa, crezînd în naivitatea lor că niciodată nu vor fi descoperiți. Costache, Năstase și Faibeș deveniseră prieteni la cataramă și prosperau văzînd cu ochii. Mulți din jur doar se făceau că nu-i observă, că nu iau seama la subtilele schimbări comportamentale ale acestora. Afaceriștii au abandonat aproape definitiv munca cinstită și, scăpînd de sub atenția colectivelor din care făceau parte, și-au dat frîu liber pornirilor pătimașe. Fără remușcări, ca belferii de bani-gata, s-au dedat la o viață de huzur și desfrîu, singura lor deviză devenind acum un fel de „pe trai nănaică". Așa se face că, în decurs de numai cîțiva ani, în perioada 1981—1986, ei au sustras astfel din marele combinat și au valorificat ilegal, în interes pur personal, mii și mii de metri pătrați de plăci fibro-lemnoase, prejudiciind averea statului cu incredibila sumă de aproape 1 200 000 lei!

Dar o adevărată performanță în materie de delapidare (dacă și asta mai poate fi denumită performanță!...) au ajuns să atingă alți patru rondăitori ai averii obștești: Gheorghe Vloangă și Ion Ticu, foști încadrați ai unui atelier de prelucrare a cauciucului din comuna Vînători, tot din județul Neamț, precum și Ion Bălan și Stelian Hornoiu, foști șefi ai biroului de desfacere din cadrul Bazei de aprovizionare tehnico-materială Rovinari, județul Gorj. Aceștia înjghebaseră și ei o mare afacere cu producerea și desfacerea „suplimentară" a unor sortimente de garnituri de cauciuc, larg utilizate în minerit. Cazul lor a fost elucidat de asemenea pînă la capăt, cu aceeași rigoare și intransigență, tot de organele de jurisdicție, anchetă și urmărire penală din județul Neamț. Prejudiciul cauzat de cei patru infractori de drept penal în răstimp doar de trei ani, între 1983—1986, s-a ridicat la peste 1.800 000 de lei! Spre deosebire de confrații lor mai sus menționați, aceștia din urmă adoptaseră o altă stratagemă.

Prin natura atribuțiunilor de serviciu, Gheorghe Vloangă și Ion Ticu, în calitatea lor de șefi de ateliere și, respectiv, de secție, aveau obligația să organizeze și să coordoneze întreaga activitate a formației de lucrători din subordine, să întocmească lunar situația realizării planului și fișele de pontaj ale încadraților. Tot patima îmbogățirii și fuga năprasnică după cîștig ușor, nemuncit, le-au luat mințile și le-au pus capac. Prin suprasolicitarea mănunchiului de lucrători realmente încadrați, obligați să lucreze efectiv, cu aceeași retribuție, mult peste programul lor legal de opt ore pe zi, se producea suplimentar o însemnată cantitate de garnituri de cauciuc. Pentru această cantitate cei doi responsabili pretindeau... cu „acte" în regulă că a fost nevoie de altă forță de muncă, ceea ce, chipurile, implica întocmirea unor noi state de plată. State complet fictive, după cum rezultă din dosarul de judecată. De regulă, se cădea la învoială cu omul „angajat" căruia i se spunea deschis: „...mneata nici nu trebuie să te prezinți la serviciu. Stai acasă, iar la sfîrșitul lunii doar semnezi statul de 2000, 2500—3000 lei, și atît: lei ce ți se cuvine, adică 200, 250—400 lei, restul pînă la 3000 rămîne cooperativei, că așa-i întrau aproape integral în buzunarele fără fund ale celor doi afaceriști notorii. Cu plasarea surplusului de garnituri s-a ivit însă la un moment dat o problemă greu de rezolvat, pentru că n-aveau unde să-l desfacă în afara domeniului minier. Cui să vinzi mii de garnituri de cauciuc?! Cine altcineva avea trebuință de ele? Firi descurcărețe, Vloangă și Ticu au găsit pe loc soluția: au apelat la bunăvoința și înțelegerea lui Ion Bălan și Stelian Hornoiu, mai marii lor de la BATM Rovinari. Aștia din urmă n-au stat nici ei prea mult pe gînduri. În schimbul a 300 000 de lei primiți ca răsplată (a se citi mită!) asta însemnînd cam 150 000 lei de căciulă, s-au învoit să le acopere spatele, adică să le devină complici în toată puterea cuvîntului. Aceștia din urmă au beneficiat de clemența societății prin amnistie, iar ceilalți, urmînd să execute pedeapsă redusă.

Cum de a fost posibil să se ajungă la delapidarea, în răstimp doar de cîțiva ani, a peste trei milioane de lei?! Îl întreb cu reală uimire pe magistratul care mă ajutase să pătrund mai operativ sensul și înțelesul voluminoaselor dosare de judecată. De vină — mi-a răspuns calm, după o îndelungă reflecție, omul cu robă de justițiar — sînt, fără doar și poate, infractorii în primul rînd, educația precară și conștiința lor înapoiată. Dar și oamenii în mijlocul cărora au trăit și acționat nestingheriți au partea lor de vină.

MIHAI MERIȘANU ■

Necuviință

Din păcate, fără intenția permanentizării, rubrica tinde să devină hebdomadară. Marți, 23 februarie, orele 15,15, integrat în fluxul, totuși fluent, de pe Șos. Ștefan cel Mare, pasager pe locul din dreapta al unui autoturism, deci fără posibilitatea de a interveni pe loc, asist la o „scenetă" în două acte, care se încadrează în codul nescris al faptelor ce lezează morala social-cetățenească.

În stația Galați, doi oameni în vîrstă, suferinzi după felul în care se mișcau, solicită șoferului taximetrului nr. 1-B-32712 „favoarea" unei călătorii. Omul de la volan, poleit cu „știința refuzului civilizat", dă a înțelege că îi este cu neputință și pleacă, îmi zic probabil la adresa unde a fost solicitat! Adresă care s-a dovedit a fi „fals motivată" față de cei doi, căci, iată, la cîțiva pași mai departe, la Lizeanu, a fost suficient ca, un tînăr dintr-un grup de trei, să-i facă un semn „discret" de recunoștință peste tarif, că taximetristul i-a și îmbarcat. Această atitudine, se poate încadra tot la necuviință. Cu indulgență firește.

MARIAN TEODORESCU ■

Cît de sigur este un refugiu?

Livia Clara Beschea a fost o fetiță de trei ani și opt luni, adusă în București pentru cîteva bucurii. Un spectacol la circ, o vizită la orășelul copiilor și o după-amiază sau două la o mătușă. În după-amiaza zilei de 5 ianuarie a acestui an, în jurul orei 18,30, Clara Livia terminase de văzut Parcul tineretului și orășelul copiilor. Au ieșit pe șoseaua Olteniței ca să ia un tramvai. Nu știau în care să urce și au traversat pe refugiul de sens opus ca să întrebe o femeie bătrînă de traseul pe care pot ajunge la o anumită adresă. În acel moment, subinginerul Ioan Moldovan de la Trustul Carpați a pierdut controlul volanului și cu autoturismul 15 B 5169 a măturat tot refugiul de pietoni de la stația I.T.B. Brâncoveanu. Clara Livia Beschea a decedat pe loc. Mătușa sa, rănită grav, a supraviețuit iar femeia care le explica a fost rănită ușor. Dacă nu s-ar fi aflat pe amintitul refugiu, ci pe cel de sens contrar, Clara Livia ar fi putut reveni în București spre a vedea de mai multe ori orășelul copiilor, spectacolele de circ și Teatrul Țăndărică.

Nicolae Nistor, la volanul autocamionului 24 B 5513, n-a mai văzut refugiul pentru pietoni de la stația I.T.B. „Locotenent Victor Manu" și l-a încălecat în ziua de 6 II 1988 accidentînd grav trei persoane. Faptul că a fugit de la locul accidentului nu mai are nici o importanță pentru victimele care așteptau în siguranță sosirea unui tramvai. Anul trecut, la ora 22, pe Șoseaua Giurgiului, Ionescu Vlasa Aurel l-a lovit pe refugiul pentru pietoni pe Ilie Constantin. Omul așteptă în liniște tramvaiul pe care nu l-a mai luat niciodată. În 20 aprilie 1987 Adrian Mircea Constantinescu, la volanul mașinii 4 B 515 a măturat refugiul de la Stația I.T.B. Șura Mare. Cinci oameni au fost culcați la pămînt. Doi n-au mai ajuns niciodată la destinație, doi au fost internați în spital cu răni grave și unul a scăpat mai ușor. Un Oltcit a intrat pe un refugiu pe Șoseaua Panduri, a omorît un om și a accidentat trei, un camion a încălecat refugiul și a...

Astfel de relatări triste sînt de auzit în fiecare dimineață. De altfel, cînd pleacă în serviciu oamenii văd urmele nopții. În fiecare zi o mașină încalecă un refugiu. Cîți bani au cheltuit conducătorii de autoturisme cu reparațiile provocate de încălecarea refugiilor pentru pietoni n-ar putea să spună nimeni cu mare precizie. Cert este că nici un refugiu nu rămîne intact mai mult de o săptămînă. Automat, alți semnele de circulație care avertizează conducătorii auto să oocolească prin dreapta nu supraviețuiesc mai mult. De altfel, sînt prevăzute cu un semn de circulație care indică ocolirea obligatorie prin dreapta. Majoritatea accidentelor de circulație provin din faptul că refugiile sînt observate de conducătorii auto abia în ultimul moment, cînd nu mai au timp să le ocolească. Concluzia logică este că respectivul semn de circulație este greu de observat, că vizibilitatea sa e redusă, că adeseori semnul este trîntit la pămînt dintr-un accident precedent sau este stropit cu noroi. Pentru a rezolva această problemă, soluția este, în aparență, extrem de simplă. Respectivele refugii ale Capitalei, 160 la număr, să fie dotate cu semne de circulație reflectorizante. Numai că nici o întreprindere nu s-a găsit să producă o asemenea bandă reflectorizantă din care să se confecționeze săgeata indicatoare. Nici presemnalizarea acestor obstacole în calea conducătorilor de autovehicule nu este realizată. Foarte rar înainte de un refugiu întîlnești un semn de reducere a vitezei, de îngustare a drumului sau de indicare a unui obstacol sau a unui pericol.

Reprezentanții I.D.E.B.-ului, în ciuda faptului că de la Consiliul popular al Capitalei li s-a indicat ca intersecțiile, trecerile pentru pietoni și refugiile să fie neapărat și bine luminate, n-au mai ținut cont, sau, în locurile în care au ținut, becurile s-au ars și străduința lor în a remedia defecțiunea s-a împotmolit în cine știe ce alte considerente. Și în loc să se rezolve, situația refugiilor s-a agravat, în sensul că pericolul a crescut atît pentru pietoni, cît și pentru automobiliști.

De la serviciul circulație al I.M. București ni s-a pus la dispoziție o listă a accidentelor petrecute pe refugiile de pietoni. Ea este foarte lungă și am ales doar cîteva cazuri. Ni s-a comunicat că orice pledoarie pentru rezolvarea situației refugiilor este binevenită și am fost asigurați că s-au făcut diverse încercări, dar mai ales, s-au făcut și mai multe apeluri la cei care răspund de cele pentru urgentarea măsurilor de rigoare. Am descins și la Direcția domeniului public, din str. Matei Millo. Inginerul Constantin Dorobanțescu, șeful compartimentului coordonare trafic, ne-a spus că refugiile pentru pietoni aparțin în exclusivitate Întreprinderii de Transport București. Ea le construiește, ea le întreține și semnalizează deci totul revine în sarcina I.T.B.-ului. Direcția domeniului public doar avizează împreună cu serviciul de circulație amplasarea și construirea lor. Cu toate acestea, din cauza numărului mare de accidente, Direcția domeniului public și-a făcut din asta o preocupare. Pe Șoseaua Ciurel a fost experimentat un nou tip de refugiu, protejat cu o serie de denivelări în imediata apropiere. Ele sînt de natură să „trezească" un conducător auto și astfel să-i protejeze pe pietoni. Dar glisierele de metal care zgîlțîie mașina înainte de întîlnirea cu refugiul nu înseamnă că o și oprește. Deci securitatea pietonilor rămîne neasigurată. Direcția domeniului public a luat legătura cu o serie de întreprinderi în vederea producerii unui material reflectorizant. În momentul de față, o întreprindere din țară testează o serie de catadioptri reflectorizanți care să fie amplasați în capătul acestor refugii. Se vor înmulți obstacolele din zona premergătoare refugiului, care vor fi montate la mai toate locurile din Capitală.

La I.T.B. chestiunea refugiilor este cunoscută. Repararea lor costă bani. Schimbarea semnelor de circulație tot la două, trei zile, costă și ea. Alte materiale, altă forță de muncă. De la conducerea întreprinderii ni s-a comunicat starea la zi a preocupărilor legate de această problemă. Au fost experimentate și alte modalități de protejare. Una constă din amplasarea unui parapet din șină uzată. El ar feri pietonii de accident și îl lasă pe automobilist să se descurce cu reparațiile. Pentru pietoni, parapetul de șină este o soluție. Le asigură o securitate perfectă. Dar ne protejează autoturismul și conducătorul auto. În cîteva luni toate refugiile din Capitală vor fi dotate cu asemenea parapete. Dar mai rămîne o întrebare. Ce se întîmplă cu mașinile? Bunurile oamenilor și cele ale întreprinderilor contează în mai mică măsură? Această situație gravă se tergiversează de mai multă vreme și frecvența accidentelor demonstrează că ea nu mai poate fi tolerată. Am văzut cauzele, am văzut motivele. Am aflat măsurile care se vor lua. Ele nu sînt de natură să ducă la o înlăturare completă a pericolului. Iată de ce se impune o reacție fermă și din partea Consiliului popular al Capitalei, a tuturor factorilor implicați, de la serviciul de circulație, pînă la Direcția domeniului public., Întreprinderea de distribuirea energiei electrice și, pînă la proprietarul și gospodarul acestor refugii, Întreprinderea de Transport București. În lipsa unei benzi reflectorizante (pe care nimeni n-a propus-o unui institut de cercetări din domeniul chimiei), se cheltuiesc prea mulți bani, materiale, ore de muncă iar consecințele sînt departe de a fi cele scontate, iar soluția nu mai poate fi amînată. Pietonii nu pot fi lăsați să aștepte pe aceste refugii expunîndu-se unor riscuri maxime. Dacă e de făcut o treabă, ea trebuie făcută ca lumea și cu concursul tuturor celor răspunzători. În chestiunea refugiilor, numai cu multă grijă și hotărîre ne vom întoarce de unde am plecat.

CORNEL NISTORESCU ■

Nu știți cumva un zugrav?

II. Fîntînă cînd se supără, plimbă oamenii

Așadar, o mulțime de zugravi lucrează ca particulari, dar nimeni nu le poate da de urmă. Nu-i găsesc inspectorii financiari; dar cum i-ar găsi oare clienții? Pentru că aceștia îi găsesc mereu. O rețea nevăzută de chilipirgii se strecoară printre degete. Complicitatea cu beneficiarii care vinează și dinții cîte un chilipir — chiar dacă, nu o dată, se dovedește iluzorie — nu este singura explicație. O serie de factori favorizanți contribuie la ascunderea faptelor care eludează legea. Să fie oare totul întîmplător în sarabanda acestor severități mimate și amnezii vinovate care își dau mîna spre paguba statului?

Încorecți or fi la alții, nu la noi

Cînd vorbești cu cineva de la I.C.R.A.L., îți spune că zugravii de la șantierele de construcții fură materiale și lucrează cu particulari. Dacă treci la cei din construcții, arată cu degetul spre I.C.R.A.L. și cooperative. La Cooperativa „Constructorul", tovarășul director Nicolae Bușa ne spune: „Eu sînt aici doar din august 1987. De-ai noștri nu am prins făcînd așa ceva. Am lucrat ani de zile însă la Cooperativa „Întreținerea". Nici acolo nu rețin să fi avut cazuri."

Fiecare arată doar spre cellalți. În grădina lui totul e numai floare. Desigur, pînă la surpriza probei contrare. Atunci, veți vedea cum procedează. Cîte unul uitînd de la mînă pîn' la gură ceea ce spusese mai înainte cu deosebit aplomb.

Și totuși...

Directorul I.C.R.A.L. „Colentina" — care susține că prin severitate a înlăturat asemenea abateri la zugravii unității, că aceștia nu mai fac, ferească dumnezeul .mistriei !, lucrări particulare — l-a cerut inginerului Petre Grosu să stringă, pînă a două zi, de la secții, cazuri de lucrări clandestine cunoscute de „ai noștri". A doua zi: „Nu se cunoaște nici o lucrare făcută de vreun zugrav particular. Or fi, dar nu-i știe nimeni. Numai un caz de instalator am găsit." Cum ne hotărîm să nu refuzăm ce ni se oferă, aflăm că este vorba — de cine credeți? — chiar de un lucrător al acestei întreprinderi. Mai sus-amintitul Marian Moraru. Ei bine, stimați cititori, după ce soția reclamantului Horia Șapcă ne spusese cu atîta sinceritate cuvintele pe care deja le știți, reveniți la sediu, ascultăm lămuririle inginerului Petre Grosu: „Marian Moraru a mai avut asemenea abateri. I s-a desfăcut contractul de muncă". Dar Decizia nr. 304, din 2 noiembrie '987, arată că el a plecat **prin transfer.** E drept, nu i s-a aprobat transferul **în interesul serviciului,** cum dorea el, ci **la cerere.** Aceasta i-a fost pedeapsa. Pentru alte abateri disciplinare, mai fusese sancționat, cum dovedesc alte decizii, în 1980, în 1983 și în 1986. La S.G.L. 3 unde a lucrat în ultimii ani, — și unde este șef, doar din decembrie 1987, Marian Radu — se cunosc mai multe cazuri în care Marian Moraru fusese reclamat pentru lucrări particulare. Ni se spune că un maistru a înaintat la întreprindere referat pentru a i se desface contractul de muncă. „Ziceau oamenii că le-a luat banii și nici nu le-a lucrat, își amintește magazinerul Gheorghe Clim. A vîndut un rezervor cu 200 de lei. Mai lucrează omul și particular, dar el nici măcar nu se ține de treabă." Ceea ce înseamnă că i s-a aplicat maximum de severitate — i s-a aprobat transferul — cînd s-a dovedit, cu vîrf și îndesat, că nu este nici măcar **hoț cinstit,** nu-i așa? Fostul șef al S.G.L., Puiu Neagu: „Referatul meu de desfacere a contractului de muncă **(neluat în seamă — n.n.)** n-a fost pentru aceste abateri, deși merita, ci pentru că a lipsit. N-am umblat după declarații de la cei ce îl reclamau. I-am spus să se ducă unde i-o fi bine." Și s-a dus la I.J.P.S.P. Giurgiu, care îi ceruse transferul în interesul serviciului.

Dar I.C.R.A.L.-iștii nu sînt singurii care arată numai spre alții.

„Ne-am mutat în mai 1987. Am închiriat toate bateriile și mai multe țevi. Le-au adus meșteri de pe șantierul care a construit blocul. Pe ciubucuri. Fără să le plătești nu mișcă un deget, te lasă, să te rogi de ei să remedieze ce au lucrat prost. Pe patru baterii ne-au luat o mie de lei. Plus- ce le-am dat pentru lucru. Bateriile luate de la noi le-au dat la alt locatar. Zugrăvitul apartamentului nostru (trei camere) și al soacrei, de alături (două camere), ne-a costat 8000 de lei. Tot cu ei." (Daniela Potlog, șoseaua Mihai Bravu, nr. 302, blocul B 13, sc. B, ap. 6).

Să nu-i uităm nici pe cei de la cooperative. Pe cei care uită să fie corecți. „Maria Constantinescu, o bătrînică de 90 de ani, din sectorul 6, a apelat la zugravul Petre Dobrin, domiciliat în sectorul 1. I-a dat 2100 de lei, dar el a făcut doar o parte din lucrare și dus a fost. Petre Dobrin este încadrat ca zugrav la Cooperativa «Prestarea». (Mihai Ulmeanu)

Prețuri și prețuri

Chiar cînd nu sustrag materialele, particularii și le procură mai ușor decît cetățeanul obișnuit, ni s-a spus în multe locuri, inclusiv la Administrația financiară a municipiului. „Au relații la magazine. Chiar și la fabrici. Își procură, în cel mai rău caz, pe ușa din dos ce nu găsesc nici I.C.R.A.L.-urile, deseori. Lor le dă mîna să ceară chiar un preț mai mic decît la stat, fiindcă tot ies în cîștig. Nu plătesc impozit, dar astu nu înseamnă că nu pot să ia 20000 de lei pentru un apartament de patru camere, dacă-l zugrăvesc în calcio vecchio." (Directorul Administrației Financiare, Grigore Tudor)

„Ca să ne zugrăvească apartamentul de trei camere, un meșter ne-a cerut 20000 de lei. Cu materialul nostru. De unde era să dăm atît? Mai ales că nu se găsesc materiale. Am renunțat. Nu-i știm numele. Nea Gigi, așa i se spune." (Octavian Civică și soția, ap. 66, sc. C, bloc B 13, șoseaua Mihai Bravu, nr. 302). „Cu ani în urmă, ne-am zugrăvit cu un particular. Ne-a costat 4500 de lei. Acum o să dăm altuia peste 5000 de lei. Apartamentul e de două camere. Cum de ce am preferat particular? Păi chiar la I.C.R.A.L., dacă este, plătind acolo nu face lucrare de calitatea celei pe care o execută în particular." (Ion Petcu, bulevardul 1 Mai, nr. 343, ap. 17)

Autorizațiile

Acest mod de a vedea lucrurile l-am întîlnit la mulți cetățeni. Să fie el oare nejustificat? Cei ce se prefac a nu-l cunoaște — sau îl ignoră — au motivele lor. Poate tot clandestine. Pericolul, destul de rar, al cuiva care se interesează de dedesubturile acestor relații — peste care cei interesați trec repede și cu exersată abilitate — un asemenea pericol este evitat, ori măcar se încearcă evitarea lui, cu orice risc. Nu este scolit nici măcar riscul ridicolului, după cum vom constata.

În bulevardul 1 Mai nr. 331, blocul nr. 13, cu zece etaje, este împodobit la un capăt, pînă sus, cu schele: Este 20 ianuarie, nu a început frigul, zăpada încă se amină. Președintele comitetului asociației, Constantin Zlătescu, și vicepreședintele Marin Ionel: „Schelele pentru lucrările exterioare le-a pus I.C.R.A.L.-ul din noiembrie, dar lucrul încă nu l-au început. Noi ce să mai zicem cînd știm că, în apropiere, pe calea Griviței, la un bloc a fost ridicată schela din iulie și încă nu s-au apucat de lucru? Pentru zugrăvit casa scărilor ne-am găsit un particular. A lucrat bine două scări din cele cinci, dar ne cam plimbă." În actul încheiat se spune că Gheorghe Fîntînă, meseriaș autorizat în zugrăveli și vopsitorie, domiciliat în calea Griviței nr. 226, sc. C, et. 4, ap. 18, se obliga să zugrăvească toate cele cinci scări, începînd la 1 iulie 1987 și să termine totul în maximum 40 de zile. El însă a început prin august și pînă acum n-a făcut treaba nici pe jumătate. Deși a lucrat cu 3 și chiar cu 4 ajutoare. (Persoane pe care cei de la asociație pretind că nu le cunosc.) Beneficiarilor le-a transmis că întrerupe lucrarea fiindcă a făcut infarct. Oamenii l-au compătimit, l-au înțeles și-l așteaptă. Mai ales că s-a angajat să procure el materialele necesare. Desigur, cu banii asociației. N-a fost omisă nici precizarea că impozitul îl va plăti asociația către circumscripția financiară a sectorului 1. Autorizația nu i-ă văzut-o nimeni. Fiecare din cei prezenți crede că un altul din comitet probabil i-o fi văzut-o. Deși președintele a semnat hîrtia în care scrie că este autorizat!

În două rînduri, la adresa indicată, nu reușim să-l găsim pe meșterul bolnav. Soția sa ne spune că el lucrează, că pleacă zilnic pe la ora șase și nu se întoarce mai devreme de zece seara. Ne dă numărul de telefon să-l sunăm după această oră și îl lăsăm libertatea să creadă că îl caută un viitor client. Reușim să obținem o întîlnire cu el doar luni, 25 ianuarie, ora 6.30, cînd sunăm la ușă și ne legitimăm. Este pensionar. „N-am fost încadrat ca zugrav, zice, dar știu mai multe meserii, am fost și turnător. Acuma lucrez toată ziua. Mă ajută niște **nepoți** (s n.)". Întrebăm de lucrarea contractată cu asociația la care am fost. „Care asociație, că eu lucrez la mai multe? La cea din 1 Mai 331 mai am și acum de făcut trei scări. Din cauză că sînt niște oameni lipsiți de multe. Ei nu-s de acord cu ce-mi cere comitetul. Din cauza asta i-am lăsat de astă vară. **(Deci nu pentru că ar fi fost grav bolnav, lucru de care nu spune o vorbă măcar și pe care îl face greu de crezut programul său zilnic de muncă — n.n.).** După ce că le-am cerut ieftin, le-am zugrăvit două scări și nu le-am luat banii decît pentru una, așa că îmi sînt datori. Responsabilul de la scara trei n-a vrut să ne dea nici apă, nici loc în care să ne schimbăm hainele. Din cauza lui am pierdut timpul mai multe zile, **cu trei ajutoare după mine (s.n.).** Autorizație am, dar trebuie s-o caut. **(N-o găsește - n.n.)** A, uitasem: am depus-o la Circumscripția financiară a sectorului 1, încă din luna mai anul trecut, fiindcă am cerut să plec într-o excursie mai lungă în străinătate. Acum lucrez la asociația blocului 13 din Titulescu 92, unde este președinte Bălătică". Se întrerupe și ne privește insistent.

La această adresă, prin convenția încheiată la 8 iunie 1987, se obliga să zugrăvească în 45 de zile cele patru scări. Termenul a trecut de mult, dar el o scară a lăsat-o pentru primăvară. Acum are de lucru în alte părți. Actul spune că ar fi autorizat, însă, ca peste tot, nimeni nu l-a văzut autorizația. Datorită minuțiozității președintelui comitetului asociației, în convenție este consemnată și pensia lui Gheorghe Fîntînă (2 800 de lei) precum și că „Asociația se obligă să vizeze convenția la organele financiare — **lucru care, de 7 luni, încă nu s-a făcut, n.n.** — și să depună impozitul." S-au plătit deja circumscripției financiare 2 600 de lei din impozit. Alți 2 631 de lei se plătiseră pentru o altă lucrare executată de același meșter, tot anul trecut. Acel fălos **îl luăm ca din oală** — pentru asemenea situații — rămîne o poveste de adormit copiii.

Încercăm să dezlegăm enigma autorizației lui Gheorghe Fîntînă, pe care el susține, cu capul sus, că a depus-o la circumscripția financiară. „În sectorul nostru nu sînt decît trei zugravi autorizați. Nu există nici un Fîntînă. Eu vizez autorizațiile. N-a fost nici în anul trecut, nici în '86, nici în '85! E clandestin". (Vasile Mic, șeful serviciului impozite și taxe). Dar nimeni nu se interesează nici măcar cu ce echipă lucrează.

(Va urma)

DORIN GHERGHINESCU

Din prea multă iubire

După ce soții s-au despărțit toate conturile vechi, neîncheiate între ei, s-au răsfrînt asupra copilei în vîrstă de 9 ani. Luptă surdă și deschisă, purtată pe la autorități pentru a păstra copilul, care a fost încredințat de tribunal cînd tatălui, cînd mamei.

Prea părinteasca iubire pentru Codruța se transformă într-o viață ieșită din comun pentru ea, cu urmări neprevăzute pentru viitor. Tatăl reușește să obțină o scutire medicală pentru ca minora să nu mai urmeze cursurile școlare la zi, ci să fie examinată, la locuința lor, de o comisie care se deplasează pînă acolo. Medicul psihiatru de la Spitalul „Dr. Gheorghe Marinescu" opinează că fetița are o dezvoltare normală, este vioaie, veselă, are vorbire cursivă, anxietatea ei este declarată, dar atitudinea ei nu este anxioasă. Are un comportament adecvat vîrstei, copilul nu necesită nici un tratament medical. Copilul vorbește — specifică medicul — cu cuvintele tatălui: „Mama nu știe să mă îngrijească pentru că mi-a dat să mănînc întîi clătite și mi-a stricat pofta de mîncare". Oricum, Codruța învață acum acasă, cu tatăl său, de meserie fochist, pentru că la o altă comisie de expertiză a capacității ei de lucru, obține scutirea de frecvență școlară. Pînă la „îmbolnăvirea" de fobie școlară, care a surprins învățătoarea, directoarea Școlii generale nr. 11 din Capitală, fetița venea cu mare plăcere la ore. Afară de simbătă, cînd tatăl nu-l permitea să treacă pragul școlii pentru că „n-ar fi ore interesante". Directoarea școlii afirmă că tatăl se remarcă printr-o atitudine recalcitrantă față de organizarea și desfășurarea procesului de învățămînt. Intra în clase în timpul orelor, se amestecă în desfășurarea lecțiilor, pe caietele fetiței își permitea observații jignitoare la adresa învățătoarei. Tatăl stabilea programul școlar. El nu-i îngăduia fiicei sale să învețe poezii patriotice, pentru că nu ar avea vîrsta înțelegerii lor. Tatăl, fochist la Secția de termoficare din bd. 1 Mai, după cum scrie Procuratura sectorului 1 al Capitalei, în adresa nr. 3826, se socotește pedagog, introducînd modificări în structura școlii.

Înlocuiește problemele din carte cu altele „fabricate" de el. Tot din metodele „educative" ale tatălui: „minora a fost brutal bătută de tată de față cu colegii și învățătoarea, a fost pusă să îngenuncheze în fața clasei".

Mama a încercat să cultive fiicei sale dorința de lectură, așa cum rezultă din scrisoarea pe care a adresat-o revistei noastre: „Fostul meu soț nu acceptă nici basmele, nici pe Ispirescu, Creangă, Eminescu, iar în mintea lui, copilul trebuie să treacă direct la formule matematice și la primul război mondial".

Codruța va împlini 10 ani și nu a citit poveștile care delectează copilăria pentru că sînt considerate de tată „mofturi, fleacuri și alte nimicuri femeiești".

Este un duel permanent între părinți (fetița locuiește acum la tată) care, deși despărțiți, bat la ușile tribunalelor, caută argumente juridice pentru ca, în marea lor iubire, să păstreze copilul fiecare lîngă el. Fetița, încredințată mamei, prin hotărîrea 2402 din 11 noiembrie 1986 a Tribunalului Suprem nu iese din casă fără paza tatălui, care o ia cu el la lucru, așa „bolnavă", dar s-a luptat s-o scoată de la școală. Mama n-are voie să-și vadă fiica, telefoanele se dau pe ascuns. Mama sesizează lipsa de îngrijire din apartamentul fostului soț, dezordinea spirituală în care crește fetița și mai ales retragerea ei de la cursurile la zi. Se adresează Procuraturii sectorului 1, dispensarului medical Leontin Sălăjan, aduce dovezi de la Institutul medico-legal că fiica ei a fost bătută de tată și leziunile au necesitat îngrijiri, devine o cunoscută a autorităților tutelare pentru a se efectua anchete sociale. Face tot ce omenește îi stă în puteri să-și crute fiica de o evoluție pe care o consideră periculoasă pentru psihicul ei. Nici un demers nu aduce însă înapoi copilul la școală, nu-l scoate de sub „idcile" educative ale tatălui.

Pare de neînțeles de ce hotărîrea unei instanțe de nivelul Tribunalului Suprem mai are nevoie de alte interpretări și alte drumuri la autoritățile care ocrotesc mama și copilul. Unde este lege nu-i tocmeală, iar toți factorii executori trebuie să treacă de urgență la aplicarea ei.

Serviciul personal-învățămînt-retribuire din cadrul Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală din București, printr-o adresă, atașată la voluminosul dosar Codruța Dragotescu, îl caracterizează laconic pe tată: „Are o fiică pe care o ține în permanență lîngă el. În colectivul de muncă (lucrează aici de 18 ani) nu este sociabil și comunicativ; evitînd discuțiile cu colegii, iar atunci cînd sînt inevitabile sînt în contradictoriu". Printre rînduri citesc că dînsul e oricum, cu sau fără motiv, cu sau fără argument, de cealaltă părere!

O mamă disperată s-a adresat redacției noastre avînd de partea ei hotărîrea Tribunalului Suprem, care însă nu s-a aplicat. Un bărbat și o femeie care cîndva, probabil, s-au iubit, nu pot găsi un modus vivendi cînd e vorba de ceea ce au ei mai de preț pe lume, fără să zdrobească inima unui copil?

Am scris aceste rînduri cu speranța reașezării Codruței în clasă, printre colegii și cadrele didactice care o așteaptă cu dragoste deoarece „cursurile acasă" cu tatăl, pedagog improvizat, nu vor putea niciînd să se ridice la nivelul calificării, înțelegerii și atmosferei de la Școala generală nr. 11. Și pînă cînd îl vor ține „puterile școlare" să fie în pas cu noutățile introduse în învățămînt? Orice copil trebuie să-și trăiască vîrsta, în primul rînd, școala. Cum ar fi viața noastră ulterioară fără amintirea învățătoarei care ne-a pus creionul în mînă, fără emoțiile extemporalelor, fără colegii și năzbîtiile din recreații, fără plîmbările pe sub castani și primele destăinuiri!?

CARMEN DUMITRESCU

Picătura

Cineva din rîndul celor care gospodăresc o resursă economică fundamentală (am numit apa, despre care specialiștii ne spun că trece înaintea oricărei alte resurse pe care se întemeiază civilizația tehnologică), a avut preocuparea și răbdarea să facă un calcul. Și a început de la aparent niște neglijabile picături rare dar constante, scurse dintr-un singur robinet. Concluzia: într-o zi numai pe această cale se pierd 35 de litri de apă. Acest robinet picură mai repede? Firește că și apa pierdută se scurge mai iute, aici pierzîndu-se 90 de litri pe zi. Aceste picături, înmulțite la nivelul unui oraș, să zicem ca Tîrgu-Mureș, dau cifre astronomice. Numai acele picături lente înseamnă într-un an o pierdere care depășește cifra de 600 000 000 de litri.

Dacă adăugăm la socoteala făcută — ne mai spune răbdătorul gospodar — scurgerile datorate funcționării defectuoase a unor instalații sanitare, potențial pierderea poate ajunge la o cantitate de ordinul a miliarde de litri pe an. Și nu sînt — am adăuga noi — nu sînt, din păcate, singurele canale prin care se pierde apă. Mai precis apă pentru care, pînă să ajungă la robinetele noastre, se cheltuiesc sume importante într-un întreg proces menit să-i asigure calitatea necesară.

ȘTEFAN N. NEAGU

● O premieră în domeniul relațiilor interbalcanice: la Palatul Congreselor din Belgrad, miniștrii de externe ai Albaniei, Bulgariei, Greciei, României, Turciei și țării gazdă dezbat în aceste zile căile și mijloacele de extindere a cooperării și conlucrării în domenii de interes reciproc, în vederea valorificării mai bune a avantajelor ce decurg din apropierea geografică și a progreselor înregistrate de țările acestei regiuni în dezvoltarea lor social-economică. Fostul „butoi cu pulbere al Europei", cum era denumită odinioară regiunea Balcanilor, tinde să devină un model de colaborare și înțelegere între state.

● În cadrul acțiunilor de pregătire a vizitei în U.R.S.S. a președintelui S.U.A., Ronald Reagan, programată pentru prima jumătate a acestui an, și pentru abordarea unor probleme privind procesul dezarmării, secretarul de stat american, George Schultz, a efectuat o vizită la Moscova, în cursul căreia a conferit cu secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, și cu alte oficialități sovietice.

● Doctorul în științe economice Ghiorghios Vasiliou a fost ales președinte al Ciprului. El își va prelua oficial funcția la 28 februarie, pentru o perioadă de cinci ani.

● În S.U.A., cursa pentru obținerea candidaturii din partea partidelor democrat și republican în alegerile prezidențiale programate pentru luna noiembrie, a continuat prin alegeri preliminare în statul New Hampshire. În rîndul candidaților republicani, pe primul loc s-a situat George Bush, actualul vicepreședinte al S.U.A., iar între democrați preferințele s-au îndreptat spre Richard Gephardt.

● 250 de morți, 800 de răniți, 25 000 de sinistrați și pagube materiale în valoare de zeci de milioane de dolari, acesta este bilanțul provizoriu al inundațiilor provocate de ploile torențiale în zona orașului brazilian Rio de Janeiro.

● Primul ministru al Japoniei a anunțat inițierea unui studiu privind eventualitatea mutării capitalei nipone într-o localitate situată la aproximativ 260 km de Tokio. Un raport pe această temă va fi prezentat în anul 1991.

● Femeile spaniole au dobîndit dreptul de a fi încorporate în serviciile armate, printr-un decret al guvernului spaniol. Anul acesta vor avea loc primele încorporări în unități necombatante.

ION VIRGIL ■

Anacronicul protecționism

Mai mulți sînt indicatorii, sintetici sau pe domenii de activitate, care dau măsura dezvoltării economice, a stării economiei pe mapamond într-o anumită perioadă de timp. Printre ei, un loc important îl ocupă volumul comerțului mondial. Cercetînd, pe baza datelor provenind de la Națiunile Unite, modul în care a evoluat acest indicator în ultimile trei decenii, vom constata că ritmul anual de creștere a volumului comerțului mondial a fost în anii '60 de peste 7 la sută, în anii '70 de peste 5 la sută, iar în anii deceniului nostru, atîția cîți au trecut pînă acum, de numai 2,7 la sută. Căror cauze se datorează scăderea foarte mare din anii'80 ?

Căutînd să răspundă, economiștii au evocat numeroși factori : tendința normală de micșorare a unui indicator procentual pe măsură ce crește mărimea absolută din care rezultă acel indicator ; scăderea pulsului activității economice pe glob în deceniul nostru sub presiunea asimetriilor, distorsiunilor și disfuncționalităților acumulate la scară planetară, precum și datoriță dezechilibrelor crescinde din plățile internaționale ; dificultățile foarte mari create țărilor debitoare de datoriile lor externe (la care plătesc dobînzi exorbitante) ajunse la scadență ; s-a mai vorbit, de asemenea, de criza petrolului, de criza materiilor prime și altele. Însă alături de factorii menționați, care au dus la o slăbire în sine a activității economice, s-a arătat că pierderea de suflu a comerțului mondial se datorează și recurgerii tot mai frecvente și mai largi, în primul rînd de către țările occidentale industrializate, care sînt și principalele puteri comerciale, la practici protecționiste.

Bătălia împotriva obstacolelor tarifare a înregistrat unele succese în anii '60 și '70, cînd, ca urmare a mai multor runde de negocieri comerciale multilaterale, desfășurate în cadrul G.A.T.T., s-au convenit numeroase și substanțiale reduceri ale taxelor vamale la o serie de produse. Dar discriminările tarifare continuă să existe. Astfel, nivelul mediu al taxelor vamale aplicate de Piața Comună, Statele Unite și Japonia la importurile din țările în dezvoltare este mai ridicat decît în cazul produselor procurate din țările occidentale dezvoltate (7,7 la sută față de 5,7 la sută). Consecințele sînt ușor de imaginat, știut fiind că importatorii vor prefera totdeauna produsele cu taxa cea mai scăzută, adică cele mai ieftine. Însă ponderea cea mai mare în cadrul măsurilor protecționiste din zilele noastre o au barierele netarifare : restricții cantitative, licențe de import preferențiale, autolimitări „voluntare" ale exporturilor, aranjamente de culise privind „ ordonarea" piețelor și altele, îndreptate tot împotriva țărilor în dezvoltare. Așa, de pildă, proporția în care importurile statelor dezvoltate mai sus numite sînt afectate de bariere netarifare este dublă în cazul produselor din țările în dezvoltare față de achizițiile din țările industrializate : 28,9 la sută față de 14,4 la sută. Toate acestea au dus la rezultatul că, pe fundalul măririi exporturilor pe plan mondial exporturile țărilor în dezvoltare au scăzut. Situația este agravată de faptul că în anii din urmă, cînd dificultățile economice de pe glob s-au combinat cu încordări politice, unele puteri comerciale au început să recurgă, în relațiile economice cu alte state, la introducerea de bariere și discriminări pe criterii nu numai economice, ci și politice.

Scopul recurgerii de către unele țări la practicile protecționiste este evident : perpetuarea pozițiilor lor privilegiate, a unor relații de dependență economică în locul unora de interdependență pe baza avantajului reciproc. Avem și în acest caz de-a face și aici cu compromiterea unor dezvoltări în perspectivă, inclusiv a unor interese proprii, de dragul unor avantaje de moment. România se pronunță cu consecvență în acest sens, în favoarea deschiderii largi a piețelor pentru produsele țărilor în dezvoltare. Pentru că participarea acestor țări la diviziunea internațională a muncii, la circuitul mondial reprezintă o condiție indispensabilă a dezvoltării lor economico-sociale.

ION D. GOIA ■

Colecționari

Colecționarii, indiferent de domeniu, încep din plăcere și sfîrșesc prin a fi maniaci. Se colecționează orice. Lista ar fi prea lungă și... ciudată! Numai că în secolul nostru, al vitezei, nu mai trebuie să aștepți 100 de ani pentru ca obiectele colecționate să devină „antichități", să-și sporească valoarea, ajung doar 100 de săptămîni. Totul este să știi ce și cînd să colecționezi. Cel puțin așa susține Peter Johnson care a scris un fel de îndreptar în acest sens intitulat „The Phillips Guide to Tommorrow's Antiques", apărut în luna octombrie 1987. Să spicuim cîteva „ciudățenii".

Pentru o carte poștală, avînd următorul conținut : „Dragă Bill, Sîntem bine pînă acum și ne distrăm..." s-a plătit suma de 2 000 de lire sterline. (Fusese scrisă de un pasager cu puțin timp înaintea scufundării „Titanicului"!)

Un manuscris al lui John Lennon s-a vîndut cu 12 000 de lire sterline. (Ce conta că artarul s-a folosit de o bucată de hîrtie igienică sau poate tocmai de aceea?!)

În materie de mașini, cele care au aparținut lui Al. Capone, Bonnie & Clyde și... Hitler au fost achiziționate cu cîte un milion de dolari bucata. Dar recordul, în domeniu, îl deține un Rolls Royce, vopsit în galben, roz, albastru, care l-a avut la volan pe John Lennon. (2 milioane de dolari!)

Disneymania îl are, în continuare, pe locul întîi pe Mickey Mouse talonat îndeaproape de Donald Duck, dar din urmă vine puternic Aibă ca Zăpada și cei 7 pitici, care, în decembrie 1987, și-au aniversat semicentenarul!

Și exemplele ar putea continua. Dar mă gîndesc că începînd din plăcere să nu devin maniac!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Calculatoare și arhitectură

Primele circuite integrate apăreau prin 1959. Erau clipele de sărbătoare cînd se trecea de la tranzistorul propriu zis, singular, la ansamblul, prins în spațiul de siliciu, avînd cîteva milioane de componente. Circuitele integrate sînt capabile azi de performanțe de 10 000 de ori mai înalte ca în zilele dintîi. În mod normal, se zice cu ochii pe ceas, cît vor mai urca, sub aspectul posibilităților de lucru, circuitele integrate ? Cînd va putea ieși în lume circuitul integrat cuprinzînd un miliard de tranzistori ? I s-a găsit acestuia din urmă și nume : integrarea de tip Gigascală (GSI).

Ca să se poată răspunde au fost puse sub microscop coordonatele de poziție ale problemei. S-a procedat la examinarea tipurilor de limite ce trebuie luate în considerație — fundamentale, datorate materialelor, dispozitivelorș circuitelor și sistemelor — fiecare din acestea privite din unghi teoretic, practic și istoric.

Problema esențială care condiționează atingerea culmilor vizate de teoreticieni — integrarea de tip gigascală — o reprezintă determinarea celor mai mici dimensiuni posibile ale unui asemenea tranzistor. Luarea în considerare a tuturor factorilor care se armonizează în jurul acestei teme de studiu permite din partea specialiștilor în prognoză un termen : anul 2000.

Odată cu grija pentru superfinisarea măruntaielor anatomice ale viitoarelor utilaje de manevră în cîmpul informațional, se constată că acestea din urmă pot fi convocate la o reciclare generală pentru a le insufla un alt mod de a se comporta, de a acționa, de a se pune în valoare. Ideea de la care se pleacă este aceea a folosirii avantajelor ce se ivesc prin trecerea de la lucrul în secvențe succesive la organizarea calculatorului pe activități simultane. Ni se oferă, spre a înțelege despre ce este vorba, următorul exemplu. O casă poate fi realizată prin lucrul conștiincios al unui constructor care trebuie să pună umărul la treabă făcînd rînd pe rînd muncă de zidar, dulgher, instalator etc. Era stilul de lucru de pînă acum al calculatorului. Treaba poate fi zorită în dublu mod: să pui la muncă nu unul ci mai mulți meseriași. Și să organizezi astfel activitatea încît o serie de operații independente — construcția zidurilor, realizarea instalațiilor — să poată fi făcută în paralel. Este ceea ce își propun să impună constructorii viitoarelor calculatoare.

Calculatorul paralel există și el dispune de unități de prelucrare specializate. O categorie de asemenea mașini de calcul prezintă particularitatea că programele de lucru se distribuie pe unități, care sînt lăsate să lucreze independent. La o altă categorie, cu un singur flux de instrucțiuni și mai multe fluxuri de date, acestea se transmit tuturor unităților de prelucrare și la fiecare etapă de calcul, toate executînd exact aceleași operații.

De bună seamă, evoluția în ceea ce privește arhitectura calculatoarelor va fi condiționată de progresul în electronică. Se așteaptă ca succesele în fizica semiconductorilor sau a supraconductorilor să atragă după sine consecințe importante. Cu sufletul la gură este așteptat calculatorul optic, în măsură să prelucreze, în sistem analog, ceea ce acum se face în sistemul numeric insuficient adaptat. Rămîne de văzut și dacă acele calculatoare optice se vor limita la anumite categorii de operații sau vor merge pe urmele celor numerice, operînd într-un registru larg de posibilități. Face cu ochiul, de undeva de aproape, calculatorul în rețea de neuroni, după modelul creierului uman. Rețelele neuronice se dovedesc superioare mașinilor convenționale în ceea ce privește recunoașterea formelor. Dar nu ating capacitatea acestora în sectoare elementare precum aritmetica. Se crede că lucrurile vor evolua rapid pe această direcție, atît la materiale cît și la programe. Oricum, arhitectura și calculatoarele vor traversa împreună anii care ne-au rămas pînă la sfîrșitul secolului.

NEAGU UDROIU ■

Adriatica în pericol

Ce greu a fost și continuă să fie cu Mediterana în ceea ce privește poluarea am arătat altădată. Dintr-un număr recent al lui „International Herald Tribune" aflăm numeroase date cu privire la poluarea Mării Adriatice. Astfel, datorită căldurilor excesive din vara anului 1987, algele roșii au crescut peste tot. Insuficiența oxigenului, ca rezultat al putrezirii acestor alge și al otrăvirii mării cu alte substanțe poluante, a avut o influență nefastă asupra întregii faune a Adriaticii. Imense cantități de pește mort sînt aruncate pe plaje de-a lungul întregului litoral nord-estic al peninsulei italice. După cum avertizează oamenii de știință, mari întinderi de apă vor deveni lipsite de viață. De altfel, un cunoscut ecolog italian, făcînd analiza apei din zona respectivă, consideră că Marea Adriatică amintește de un cimitir. Potrivit datelor publicate, pe o distanță de 4 mile de litoral, iar în unele locuri de pînă la 15 mile. 98 la sută din faună a pierit.

Porțiunea cea mai poluată se întinde pe o distanță de 80 de kilometri la sud de vărsarea fluviului Pad. Pe o suprafață a mării depășind o mie de kilometri pătrați a dispărut orice semn de viață. Odată cu apele sale, Padul varsă în Adriatica circa două treimi din substanțele care poluează această mare. Este vorba în primul rînd de reziduurile întreprinderilor din Milano și Torino, ca și de pesticidele folosite în agricultură, apălate de ploi și aduse în Pad de afluenții acestuia. Se știe că de-a lungul Padului locuiesc o treime din locuitorii Italiei. În zonă este concentrată 40 la sută din industria țării. S-a stabilit că apele Padului aduc anual în Adriatica circa 60 000 de tone de nitrați, 13 000 de tone de diferiți compuși ai amoniacului, 7 000 de tone de fosfați, 10 000 de tone de reziduuri petroliere, sute de tone de plumb, zinc, crom, arsenic și 65 de tone de mercur. În concluzie, arată specialiștii, Marea Adriatică nu este încă o mare moartă, dar tinde să devină, dacă poluarea va continua ca și pînă acum. Deja , după cum s-a văzut, pe porțiuni întinse ale mării viața nu mai este posibilă, cu consecințe ecologice și economice foarte serioase.

Ce-i de făcut ? Desigur, atît oamenii de știință, cît și factori politici s-au pronunțat pentru luarea grabnică de măsuri în vederea salvării Adriaticii. Chestiunea are caracter de urgență, întrucît, după calculele făcute, chiar dacă poluarea ar lua sfîrșit în acest moment, tot ar mai trebui mulți ani pentru ca viața să reintre în normal.

ION CODRU ■

Rambo pe highway

„Pe șoselele Californiei domnește războiul", afirmă Ange Lobue, psihiatru și specialist în problemele stresului. Iar polițistul șef, Micheael McCrary, al districtului Los Angeles, arăta, că, în ultimele luni, pe șoselele acestui oraș „se înregistrează cel mai grav val de violență cu care am fost confruntați vreodată". Într-o singură săptămînă, s-au înregistrat 15 cazuri de folosire a armelor de foc. Poliția anchetează în total 90 de cazuri în care s-a tras în automobilele de pe șosea. Între timp și în alte state americane s-au înregistrat schimburi de focuri pe căile rutiere. „Washington Post" arăta că bilanțul provizoriu al acestei „epidemii mortale" este de 4 morți, 15 răniți, printre care și un mutilat pe viață.

După cît se pare, făptașii nu sînt în legătură unii cu alții și provin din toate păturile sociale : într-unul din cazuri un latino (imigrant din America Latină) scoate pistolul în mica lui mașină hîrbuită, și trage asupra unui automobilist care îi admonestase, în alt caz un conducător de Mercedes este cel care, după ce fusese stînjenit la trecerea pe altă bandă a celui din urmă lui, a ajuns la un schimb de cuvinte și pînă la urmă la un schimb de focuri de revolvere de calibrul 45.

În învălmășeala circulației, acești Rambos, după numele durului erou al unui film, pot, de cele mai multe ori, să scape neidentificați și cum se întîmplă de obicei — au apărut mulți imitatori. Animați de atenția deosebită pe care o acordă mijloacele de informare în masă din întreaga țară acestor evenimente, unii tineri au făcut din „highway shootting" (împușcarea pe autostradă) un fel de sport distractiv.

Poliția care are mult de furcă cu acest fenomen pe care îl califică o adevărată „isterie" a oferit premii de circa 25 000 de dolari pentru a-i depista pe făptași. Dar se pare că este deja prea tîrziu deoarece spaima s-a extins extraordinar în această metropolă californiană „unde oamenii trăiesc pentru a șofa și șofează pentru a trăi", cum se exprima „Los Angeles Times".

Pentru că nici un alt oraș nu a făcut ca locuitorii săi să fie atît de dependenți de mersul cu automobilul. Los Angelesul este apreciat, pe bună dreptate, un fel de capitală a „nebuniei auto", pentru că nicăieri nu se construiesc atîtea autostrăzi (720 de kilometri numai în County Los Angeles) și nicăieri în altă parte nu sînt acestea atît de aglomerate. Potrivit estimărilor specialiștilor, în anul 2 000 pe cea mai circulată stradă din lume, Ventura Freeway, se va putea să se meargă cu automobilul numai cu cel mult șapte mile pe oră (11 kilometri). De pe acum, cei care se îndreaptă spre locul de muncă pierd anual, potrivi unor estimări, circa 628 000 de ore numai cu staționarea la intersecții.

Fenomenul „highway shooting" constituie un simptom al declinului unei libertăți : cea de deplasare nestingherită prin marea metropolă. Singurii care profită de pe urma acestei situații sînt proprietarii firmelor care blindează automobilele împotriva gloanțelor.

Să fie singura soluție ?!

ROMEO NĂDĂȘAN ■

O istorie a politicii externe românești contemporane

Celor două evenimente scumpe poporului nostru pe care le-am sărbătorit recent — cea de a 70-a aniversare a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a peste 55 de ani de activitate revoluționară, precum și împlinirea a 40 de ani de la proclamarea republicii — le este dedicată și lucrarea „Diplomația românească postbelică în slujba independenței" (vol. I—II), de dr. Ion Bodunescu, apărută la începutul acestui an la Editura „Junimea" din Iași. Printr-o investigație științifică amplă și cu o metodă de lucru adecvată, autorul a reușit să realizeze o sinteză — pentru prima dată în literatura noastră de specialitate la asemenea proporții — a istoriei politicii externe românești în cei 42 de ani care au trecut de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

Epoca investigată — în decursul căreia România a trecut prin diverse faze de dezvoltare social-economică, care în mod obiectiv au influențat fundamental activitățile țării noastre pe plan internațional, scopurile și sarcinile politicii externe românești, precum și mijloacele și metodele ei de manifestare — a fost împărțită de autor în două mari perioade: 1944—1965 și 1965 până în prezent.

În primii ani după război politica externă a țării noastre — se arată în lucrare — a trebuit să se confrunte cu o serie de probleme de gravitate extremă. Numeroase pagini din volum descriu adevăratele bătălii pe care diplomația României democrate a trebuit să le poarte la Conferința de Pace de la Paris din anii 1946—1947 pentru apărarea drepturilor țării noastre, împotriva încercărilor de imixtiune în afacerile interne ale statului nostru din partea unor forțe externe reacționare, pentru scoaterea țării din izolarea politică internațională în care o adusese regimul antonescian. Au fost în acei ani bătălii câștigate, au fost însă și înfrângeri nemeritate, nedrepte. În prima grupă am putea aminti anularea odiosului dictat de la Viena, din 30 august 1940, recunoașterea internațională a guvernului revoluționar democrat instaurat la 6 martie 1945 restabilirea relațiilor diplomatice cu unele țări, inclusiv cu toate statele vecine, precum și cu Statele Unite ale Americii, Marea Britanie și Franța etc.; în grupa a doua am putea include nerecunoașterea calității de cobeligerant de către Conferința de Pace, în ciuda eforturilor militar și economic aduse de țara noastră la victoria finală împotriva Germaniei naziste și a Ungariei horthyste, unele clauze incluse în tratatul de pace (economice, militare etc.).

Pe măsura consolidării interne, a adâncirii transformărilor revoluționare, România a reușit însă să-și amelioreze statutul internațional, să-și recâștige independența și suveranitatea națională, să-și lărgească sfera de relații internaționale, stabilind relații diplomatice cu noi și noi state, să devină membră a Organizației Națiunilor Unite și a altor organizații din sistemul O.N.U. etc. În această perioadă, România a încheiat tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu Uniunea Sovietică și țările de democrație populară din Europa, a participat la crearea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc și a Tratatului de la Varșovia. Totodată, țara noastră a luat o serie de inițiative pe plan internațional privind întărirea păcii și prieteniei între popoarele din Balcani, pentru crearea în această parte a continentului a unei zone libere de arme nucleare.

Cu toate aceste succese indiscutabile — se conclude în lucrare — diplomația românească n-a putut totuși în acei ani să-și dea măsura întregului ei potențial dinamic, corespunzător aspirațiilor poporului român și noii etape din viața țării. Una din cauze a fost însăși tinerețea acestei diplomații de tip nou, revoluționar, lipsa ei de experiență, pregătirea profesională adesea scăzută a celor ce-o practicau, de unde o serie de slăbiciuni, ezitări, aprecieri limitate ale unor evenimente sau situații complexe din viața internațională. O altă cauză a rezidat, practic, în însăși condiția de atunci a țării, atît pe planul activității interne, cît și pe cel al activității externe, ambele supuse încă unor influențe și presiuni din afară, care restringeau politica independentă a României, afirmarea ei liberă, nestingherită în lume, inițiativa ei creatoare în problemele ce confruntau omenirea (p. 212).

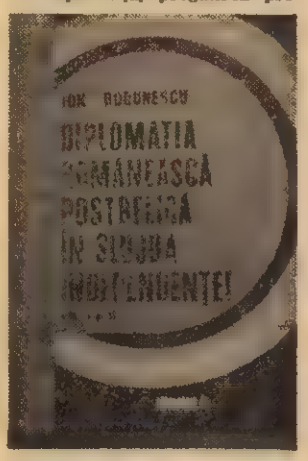

Acestei situații avea să-i pună capăt, în iulie 1965, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a inaugurat un curs nou, radical schimbat, al istoriei țării, al politicii ei, al afirmării majore în construcția socialistă și în demersurile pe arena vieții politico-diplomatice mondiale. Începînd din acest an se poate vorbi și observa o cale românească, plină de dinamism și creativitate, de consecvență, de respect neabătut al principiilor fundamentale ale dreptului internațional în raporturile cu toate celelalte state, o cale de largă deschidere internațională. Activitatea diplomatică a României — grație unei viziuni noi, științifice și revoluționare, pline de originalitate — a căpătat o nouă amploare și o nouă dimensiune calitativă, în consens cu radicala schimbare înnoitoare a întregii noastre politici interne și externe. Rolul hotărîtor, determinant în realizarea acestui salt istoric, în conferirea unui nou destin țării noastre, prestigiului ei în lume — arată autorul — revine tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a devenit simbol al atitudinii curajoase și hotărîte în toate problemele decisive cu care se confruntă țara, lumea și epoca. „Oriunde în lume, în momentul de față — se subliniază în lucrare — numele României ori numele președintelui Nicolae Ceaușescu se suprapun și se confundă identificîndu-se cu eforturile unei națiuni libere și cutezătoare de a-și edifica un destin exemplar și de a contribui, printr-o operă politică și diplomatică de amploare și de substanță, la edificarea păcii, a înțelegerii și colaborării, a unei noi ordini economice și politice mondiale. Itinerariile pe planetă ale președintelui României, rodnicele contacte pe care le promovează, atît în străinătate cît și la noi, cu șefi de state, de partide, de guverne și parlamente, de importante organisme internaționale și naționale, cu reprezentanți proeminenți ai vieții politice, au sporit de la an la an vastitatea și rezonanța acestei opere politico-diplomatice de o deosebită forță și anvergură" (p. 22).

În capitole speciale, în lucrare sînt analizate succint principalele direcții ale politicii externe românești, obiectivele fundamentale urmărite de diplomația României socialiste la Organizația Națiunilor Unite și în alte organisme internaționale, acțiunile diplomatice ale țării noastre pe plan regional (Balcani, Europa, alte zone ale lumii), poziția și inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu, ale guvernului român în problemele demilitarizării, denuclearizării și ale neutralizării cosmosului etc. Din toate aceste analize se desprinde cu putere o concluzie tonifiantă, care ne umple sufletele de mîndrie patriotică. În situația complexă și contradictorie a lumii contemporane, România socialistă s-a afirmat în cei peste 22 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român ca promotor ferm și neabătut al păcii și înțelegerii între popoare, ale soluționării pe căi pașnice, prin tratative a tuturor problemelor cu care este confruntată omenirea, acționînd în direcția conlucrării tot mai strînse între toate statele, fără deosebire de orînduire social-economică.

Ultimul capitol al lucrării dr. Ion Bodunescu este consacrat modului în care diplomația românească, demersurile președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu au fost și sînt receptate și reflectate în conștiința lumii contemporane. Autorul a adunat aici analize și declarații făcute cu diverse prilejuri de prestigioase personalități internaționale care întregesc în chip fericit și confirmă — pe alte planuri — analizele și concluziile formulate de autor în paginile cărții.

ION CALAFETEANU ■

Universul muzicii

Rolling Stones în pantă abruptă

Paginile acestei reviste nu ar fi de ajuns pentru a spune totul despre ROLLING STONES. Va trebui totuși, în numerele viitoare să le facem o amplă prezentare, în cazul în care un trist zvon va deveni realitate: Rolling Stones nu mai există. În speranța că zvonul este o glumă, iată cîteva amănunte interesante: ● ROLLING STONES — grup britanic înființat în anul 1963, în formula Mick Jagger (foto), Keith Richard, Brian Jones, Bill Wiman, Ian Stewart, Charlie Watts. ● Primul lor cîntec, „Come on" nu se bucură de succes, dar atrage atenția publicului. O nouă formație de rock'n roll se naștea, devenind, în scurt timp, replica negativă a cuminților „The Beatles". ● Prima „mutare": Ian Stewart este exclus din trupă pentru că era prea normal. Cu atestatele de băieți răi în buzunare, Rolling Stones au cîștigat mulți admiratori dar au și speriat multă lume. ● Primul album, intitulat „The rolling stones", apare în aprilie '64. Primul single no. 1 a-a numit „It's all over now" (iunie '64). Din '65, toate compozițiile vor purta semnătura Jagger — Richard. În acest an semnalăm primul mare succes, no. 1 în toate topurile din lume.: „I can't get no satisfaction". ● În '67 erau celebri. Succesul de top „Let's spend the night together" nu poate însă acoperi adevărul: Jagger, Richard și Jones sînt acuzați de trafic de droguri și corupție de minore. La sfîrșitul deceniu, un trist eveniment: Brian Jones moare. Este înlocuit cu Mick Taylor, venit din trupa lui John Mayall. ● Din '70 Rolling Stones devine un fel de instituție Rock'n roll, cu deplasări costisitoare, producție masivă de discuri, concerte-mamut. În '74 Mick Taylor se retrage, lăsînd locul lui Ron Wood, de la „FACES". De acum înainte nu vor mai fi modificări. ● Este greu să vă prezentăm toate întîmplările sau lista succeselor. Rețineți numai că, în 25 de ani de activitate, Rolling Stones au scos 39 de albume, fiind considerați formația de rock'n roll no. 1 din lume. Ar fi păcat ca zvonul să fie adevărat.

● O „bombă" cade cu zgomot în tabăra formației IRIS: Doru Borobeică pleacă peste noapte fără să spună nimic. De ce a plecat? „Credem că nici el nu știe de ce", afirmă colegii. Postul de bassist a fost însă imediat completat cu talentatul Nelu Popovici.

● Și ca să ne mai descrețim frunțile, iată ultimele noutăți în materie de reclamă. O firmă olandeză a lansat pe piață perne având imprimat portretul vedetei preferate. Fețele de pernă cele mai reușite sînt cu MADONA și SAMANTHA FOX. Reclama este tentantă: „dormiți cu steaua viselor dvs.!"

MIRCEA ZANE ■

Acuarelă

ORIZONTAL: 1) Maro-roșcat, de culoarea lemnului de mahon — Lemn negru. 2) De culoarea sîngelui — Culoarea cetinei. 3) Bronzat — Nuanță a unei culori. 4) Riu în Braziliа — Saline — Liviu Enescu. 5) Cămăși înflorate — Violet — Vopsea (reg.). 6) Are culoarea sidefului (fem.) — Viorela Lupescu. 7) Localitate în U.R.S.S. — Spălăcite, fără culoare. 8) Măsură agrară — Cam (pop.) — Animal tibetan. 9) Piesă la războiul de țesut — Sigla pentru „Institutul de proiectări navale" — Albă pe margini! 10) Culoare a betelei — O zi liberă pe lună — (abr.). 11) Pronume personal — Aprinsă la culoare — Element chimic metalic, moale și greu, de culoare cenușie-albăstruie, lucios în momentul cînd este așchiat. 12) Lac maritim în Scoția — Bruneți, oacheși. 13) Culoarea penelor de corb (pl.) — Locuitor legendar al Atlantidei.

VERTICAL: 1) Om cu pielea și părul de culoare neagră, ca de arap — Castaniu (despre păr). 2) De culoare roșie cu nuanțe de galben — Cu ochii de culoare cafeniu-gălbuie (fem.). 3) Localitate în Islanda — Mulțime de mărgele înșirate — Laura Grigoriu. 4) Curățat de fulgi — Cusătura de jos a unei rochii. 5) Ion Drăgoi — Care au părul vopsit în negru (fem.; pl.). 6) De culoarea viorelei — Riglă de desen. 7) Albastre pe ambele laturi! — Au culoarea castanei coapte — Comparație. 8) Cafeniu închis — Ion Roșu — Material textil cu pătrățele sau romburi mărunte de două culori diferite, aiternînd între ele. 9) Alina Deleanu — De culoarea abanosului — Arhiepiscop de Mainz (c. 705—786). 10) Clar — Dinsa — Căruntă. 11) Culoare galben-verzuie — Colorant roșu, de origine vegetală sau animală, folosit în cosmetică și pictură. 12) Albăstreală pentru rufe — Decolorat parțial sau total.

Dicționar: PĂRU, AGIT, CAN IAC, EIL, ASAR, LUL.

GHEORGHE TOIA ■

Dezlegarea careului apărut în numărul precedent:

COLIBRI; PAUN; ARIPI; EGRETA; LASE; GRAUR; G; ITI; EMU; NASI; FATIS; NC; TOT; ANAS; SCATII; RI; TUCANI; MM; ERETI; AGI; I; S; ETI; VRABIE; CAP; LIE; NI; R; OREZAR; AUSEL; STRUT; PISICA.

Universul științific

Valul ucigaș din adîncul oceanului

Unul din cataclismele cunoscute de omenire de multă vreme este „tsunami" ceea ce în traducere japoneză înseamnă „val în port". În anul 458, arată izvoarele scrise, după un cutremur mare, la Alexandria în Egipt, marea s-a retras departe în larg, după care a revenit sub forma unui val uriaș, măturînd totul pe o distanță de 1,5 kilometri, de la țărm. Printre marile „Tsunami" trebuie amintit

BREVIAR

și cel din 1975, care a pătruns în portul Hilo, din insula Hawai, val ce nu a fost simțit de o navă aflată doar la o milă de țărm. Ultimul „val ucigaș", de mari proporții, a avut loc pe coastele sudice ale Bangladeshului, din 1985, care a ucis 500 persoane, zece nave de pescuit cu 80 de persoane la bord, nu au mai revenit din larg, iar de-a lungul litoralului valuri de peste trei metri au distrus totul. Oamenii de știință dau fenomenului următoarea explicație: hidrosfera Pămîntului se află ca și uscatul în cîmpul gravitațional al Terrei. Suprafața apei, în lipsa altor factori perturbanți, se află într-o stare de echilibru în care forța gravitațională acționează pretutindeni perpendicular pe suprafața ei. În cazul unor mutații rapide și puternice ale fundului oceanului, fără deformarea reliefului se formează „tsunami", care se deplasează cu o viteză uriașă, apropie egală cu a unui avion cu reacție, iar cînd ajunge aproape de țărm, valul pierde din viteză cîștigînd însă în înălțime, ce poate atinge și 30 metri. Pentru semnalizarea apariției lui au fost create geamanduri speciale dotate cu emițătoare și au fost plasați traductori speciali pe fundul oceanului. Aceste metode, avînd în vedere viteza mare de deplasare a „valului ucigător", oferă doar parțial garanția că populația s-ar putea retrage la timp din locurile amenințate. Cercetările, ce continuă, caută să descopere din timp cauzele ce pot determina apariția unui „tsunami".

AUREL DIANU ■

Între altele, primăvara ne aduce și această bucurie:

Începe fotbalul!

Primăvara este anotimpul tuturor regenerărilor. Inclusiv pentru fotbal, sau cu atît mai mult pentru fotbal — sport căruia fiecare început de sezon îi iartă păcatele trecute și-i înaripează speranțele de viitor.

Reintîlnirea cu fotbalul capătă proporțiile unei stări de spirit cvasi-generale : la meciurile din turul diviziei A au asistat aproape 2 milioane de spectatori. Adăugați cifrele de la jocurile celorlalte eșaloane și veți găsi explicația de ce, tot mai mult, fotbalul este considerat mai degrabă un fenomen social decît o disciplină strict sportivă.

Bucuria reintîlnirii cu fotbalul are în vedere o ordine cronologică, dar și una valorică, precum și una de popularitate. Cronologic — fotbalul începe duminică, odată cu desfășurarea meciurilor din „16"-imile Cupei României, după programul pe care-l prezentăm alăturat. De la îngăduința cu care vom primi rezultatele acestor partide, va trebui, în numai trei zile, să ne înălțăm, într-o ordine a importanței, la severitatea examenului pe care Steaua îl va susține în sferturile de finală ale Cupei Campionilor Europeni : miercuri 2 martie, pe Ghencea, Steaua București — Glasgow Rangers, într-un joc tălmăcit deja pe toate fețele în multe din serile lungi de peste iarnă.

În aceeași ordine a importanței, pentru primăvară ne-au mai rămas doar competițiile oficiale ale olimpicilor și juniorilor. La olimpici, reluăm întrecerea de pe locul 4 în grupă, cu 3 puncte din 4 jocuri și —8 golaveraj. Se speră cu vom repara „adevărul" (—3) în cele trei jocuri pe care le mai avem în deplasare : Polonia (30 martie), Grecia (18 mai) și R.F.G. (31 mai) — partida cu Grecia, acasă, 13 aprilie, completînd tabloul echipei noastre în actualele preliminarii olimpice. Așa-zisele șanse teoretice ale noastre se referă, probabil, la faptul că primele două clasate, R.F. Germania (8 puncte din 5 jocuri, +4 la „adevăr") și Danemarca (6 puncte din 5 jocuri, +2 la „adevăr"), mai au de susținut cîte două jocuri acasă și numai cîte unul în deplasare — deci, în cazul lor, probabilitatea fiind mai mare de a le scădea decît a le crește punctajul în clasamentul adevărului. Dar, cum e prematur să facem calcule, ne rezumăm deocamdată la a spera că Florin Halagian, antrenorul echipei olimpice, va ști (va putea...) să recupereze din mers startul total nefavorabil al echipei noastre.

În cursă pentru calificarea la turneul final respectiv mai este și lotul de juniori U.E.F.A. '88, adică promoția lui Stănici și Răducioiu. Mai sînt de disputat două jocuri, ambele în deplasare, cu Austria (23 martie) și Turcia (la 14 mai) — adversare ce vor fi, într-un fel, „arbitrele" grupei, întrucît tot pe ele urmează să le întîlnească și principala (deocamdată) favorită la calificare, echipa U.R.S.S.

În sfîrșit, lotul U.E.F.A. '90, sub conducerea antrenorilor Marin Țițeica și Silviu Avram, a reușit o merituoasă calificare la turneul final european al acestei categorii de vîrstă, ce se va desfășura la jumătatea lunii mai, în Spania. Printr-o decizie de neînțeles, la conducerea lotului, „muncit", cum se știe, de alții a fost numit de curînd Gheorghe Staicu, antrenor a cărui reputație profesională a fost pusă serios sub semnul întrebării de mai toate rezultatele echipelor de care a răspuns în ultimii ani. Ar fi interesant de aflat „argumentele" care au dus la această nouă ungere a lui Staicu în fruntea unui lot național.

Într-o ordine a popularității, pe primul plan se află, desigur, campionatul diviziei A, care se va relua în prima duminică a lunii martie. Cu o clipă mai devreme aducem în prim-plan „poziția de start" a cîtorva competitoare. Pe primele două locuri, cum se știe, se află Steaua (32 puncte, + 14 la „adevăr", + 56 golaveraj) și Dinamo (30 puncte, +14 la „adevăr, +27 golaveraj). Mai pasionantă va fi disputa din partea de jos a clasamentului, care acum arată astfel : locul 13. Sportul studențesc 13 p (—5 la „adevăr", 9 la golaveraj) ; 14. „U" Cluj-Napoca 13 p (—3, —10) ; 15—16. C.S.M. Suceava 12 p (—4, —17) și S.C. Bacău 12 p (—4, —17) ; 17. Rapid 11 p (—7, —16) ; 18. Petrolul 11 p (—7, —18). Cum se constată, în clasamentul adevărului ultimele trei locuri ar fi ocupate de Sportul studențesc (—5), Rapid (—7) și Petrolul (—7) — echipe care vor avea fiecare cîte 9 jocuri în deplasare în acest retur ; le vor avantaja sau nu acest lucru — rămîne de văzut. La o privire superficială (pentru că urmările reale vor fi constatate doar în jocuri), se pare că pauza de iarnă a fost benefică mai ales pentru Rapid (care s-a întărit cel puțin cu Bozeșan și Rada) ; Sportul studențesc a legitimat un portar bun (Manu) și un mijlocaș (Olteanu) în care se pun mari speranțe, dar valoarea de ansamblu a acestei echipe îi dă oricum dreptul la o previzibilă ascensiune ; Bacăul l-a pierdut pe Viscreanu, Clujul — pe recentul internațional Sabău, — Suceava — pe Mulțescu, iar Petrolul scontează pe plusul de mobilizare pe care-l aduce cu sine orice schimbare de antrenor (Petre Dragomir în locul lui Constantin Moldoveanu).

De urmărit este și evoluția golgeterilor. Pe primele două locuri — Pițurcă (19 goluri, 13 acasă, 6 în deplasare, 0 din 11 m), și Hagi (17 goluri, 13, acasă, 4 în deplasare, 3 din 11 m) — jucători care, împreună, au marcat mai multe goluri decît oricare echipă de la locul 3 în jos ! Al treilea clasat este recenta „gheată de aur", Cămătaru (13 goluri, 7 în deplasare, 6 acasă, 2 din 11 m). Al patrulea golgeter al campionatului este mult disputatul (pînă de curînd) Cojocaru (de la Corvinul sau Steaua, cum vreți s-o luați), cu 12 goluri, toate înscrise în jocuri de acasă. Pe locul 5, „veteranul". Cîmpeanu II și tînărul Craiu, avînd cîte 9 goluri fiecare. Craiu este revelația turului prin această eficacitate a sa (4 goluri în deplasare), absolut remarcabilă pentru un debutant în prima divizie a țării. Să sperăm că-l va fi de bun augur în creșterea sa sportivă și extrasportivă.

Cam aceasta ar fi, stimați cititori, o scurtă prefață la apropiatul sezon fotbalistic. Este un truism să mai spunem că spectatorii, întreaga opinie publică iubitoare de fotbal, de sport, în general, așteaptă de la toți cei care activează în fotbal o muncă susținută, intensă, competitivă și mai ales principială, din care să rezulte acele mult dorite satisfacții la care suporterii au cu prisosință dreptul datorită investițiilor morale și materiale pe care nu contenesc să le facă în echipele lor favorite. Mîine vă avea loc și mult așteptata plenară a Federației Române de Fotbal, despre dezbaterile căreia vă vom informa în numărul viitor. Pînă atunci să urăm fotbalului un an bun !

OCTAVIAN ȘTIREANU

Cupa României

Cine se apropie de trofeu?

Sezonul fotbalistic se va inaugura, conform tradiției am zice, prin jocurile din „16"-imile Cupei României — întrecere începută în vara anului trecut și inclusă în programul vastei competiții naționale „Daciada".

Duminică intră în „hora" acestor întîlniri ale surprizelor și divizionarele A, cele patru care au avut „bafta" să joace între ele (era inevitabilă o astfel de situație) fiind RAPID BUCUREȘTI — A.S.A. TÎRGU MUREȘ și, respectiv, PETROLUL PLOIEȘTI — OȚELUL GALAȚI.

Mai puțin scorul și mai mult spectacolul îi va interesa pe spectatorii din BĂBĂDAG, unde GRANITUL din localitate (campionatul județean) va întîlni pe F.C. ARGEȘ (A doua și ultima reprezentantă a „județenelor" este CARPAȚI AGNITA, care va juca cu SPORTUL STUDENȚESC, dar pe 9 martie). Divizia C va fi reprezentată de primele echipe ale următoarelor jocuri : OȚELUL DR. PETRU GROZA — UNIVERSITATEA CRAIOVA, UNIREA URZICENI — CORVINUL HUNEDOARA, MONTANA SINAIA — DINAMO BUCUREȘTI și PARTIZANUL BACĂU — F.C. OLT. Jocuri de mare interes la Baia Mare și Satu Mare : F.C. MARAMUREȘ — POLITEHNICA TIMIȘOARA și, respectiv, OLIMPIA I.U.M. — „U" CLUJ NAPOCA. Alte întîlniri între divizionare B și A : C.S.M. REȘIȚA — F.C.M. BRAȘOV, GLORIA PANDURII TÎRGU-JIU — S.C. BACĂU, GLORIA BISTRIȚA — VICTORIA BUCUREȘTI, C.F.R. PAȘCANI — FLACĂRA MORENI, PROGRESUL BRĂILA — C.S.M. SUCEAVA. Ultimul joc al acestei faze este, de fapt, cel care se va disputa primul, în devans, VOINȚA BUCUREȘTI (campionatul municipal) — STEAUA BUCUREȘTI („Campionatul european"...).

Partidele se vor disputa în organizarea primelor echipe. Calificarea celor care joacă în deplasare (exceptînd partidele dintre diviziunarele A) ar însemna că nu s-au petrecut surprize, deși tocmai astea fac farmecul fotbalului. În orice caz, unde vor fi suprize, vor fi și redactorii noștri; și nu invers !

(O. Știre)

Cupa Campionilor Europeni

Mult succes, Steaua!

Este al treilea an consecutiv în care sezonul internațional oficial al fotbalului nostru se deschide cu un joc al echipei Steaua. „Coincidența aceasta exprimă, de fapt, realitatea conform căreia campioana țării noastre face parte deja din galeria marilor echipe ale Europei, dovada irefutabilă fiind tocmai această constantă prezență în actualitatea fiecărei primăveri fotbalistice de pe continent.

Miercuri, Steaua va disputa al 60-lea său joc în cupele europene. Bilanțul de pînă acum : 59 de jocuri, 22 victorii, 13 egaluri și 24 de înfrîngeri. Paritatea numărului de jocuri (după cum se știe, tur-retur în fiecare cupă europeană) este „stricată" (frumos, am zice) de celebra finală cu Barcelona. De asemenea, în această linie de clasament nu sînt cuprinse cele două finale — pentru Cupa intercontinentală și pentru Super Cupa Europeană.

În Cupa Campionilor Europeni, Steaua are un bilanț simetric : 26 de jocuri, 11 victorii 4 egaluri și 11 înfrîngeri — și se înțelege că miercuri îi dorim o schimbare a „contoarului" pe primele două coloane !

De menționat faptul că singura echipă scoțiană pe care Steaua a mai întîlnit-o în cariera sa europeană a fost tot Glasgow Rangers, în Cupa Cupelor, ediția 1969/70 (0—0 la București, 0—2 la Glasgow). Reîntîlnirea de acum a acestor două echipe se face după ce, în actuala ediție, a C.C.E., Steaua a eliminat pe M.T.K. Budapesta și Omonia Nicosia, iar Glasgow Rangers — pe Dinamo Kiev și Gornik Zabrze.

Programul sferturilor de finală ale acestei competiții mai cuprinde jocurile : Bayern München — Real Madrid, Benfica Lisabona — Anderlecht Bruxelles și Bordeaux — Eindhoven ; pe oricare din acestea le așteptăm cu plăcere (zicem acum !) pe 6 sau 20 aprilie, cînd se vor disputa manșele semifinalelor (finala, pe 25 mai, la Stuttgart).

Așa cum am procedat de fiecare dată în astfel de împrejurări, (din acest colț de pagină, ne asociem tuturor celor care vor fi alături de echipa noastră campioană la dificila partidă de miercuri, urînd de pe acum jucătorilor noștri, mult, mult succes !

O. IONAȘC

Plenara F. R. F.

Mîine vor avea loc lucrările plenarei Federației Române de Fotbal — eveniment așteptat cu nerăbdare de toți cei care sînt implicați în viața acestui sport. Un astfel de moment de sinteză are datoria să ne edifice asupra modului în care au fost receptate rezultatele internaționale din ultima vreme, asupra preocupărilor actuale și de perspectivă existente la federația de specialitate. Și chiar dacă ar fi o naivitate să credem că după această plenară fotbalul nostru va merge mai bine din toate punctele de vedere, nutrim speranța că dezbaterile respective vor cristaliza cîteva direcții ferme de acțiune viitoare a federației, astfel încît să se perpetueze ceea ce a fost benefic și să se elimine ce a fost negativ din activitatea de pînă acum. De altfel, se va întreprinde o analiză a perioadei de la plenara precedentă pînă acum, se va discuta situația disciplinei din fotbalul nostru și, desigur, se va dezbate proiectul noului sistem competițional despre care am scris pe larg în numărul trecut. Despre deciziile și efectele concrete ale acestei acțiuni vom mai avea prilejul să vorbim.

Civilizația sportului

Instincte primare

„Sînt un cititor consecvent al revistei Flacăra. Voi încerca să vă relatez despre un meci de fotbal în care spectacolul fotbalistic a devenit „spectacol pugilistic". Era de așteptat că noi, suporterii echipei oaspete, să nu fim primiți cu flori, dar ceea ce s-a întîmplat a depășit orice închipuire, neavînd nici o legătură cu sportul. Și n-am înțeles de ce, întrucît cele două echipe nu se întîlniseră niciodată într-o competiție oficială. Arbitrul nici n-a contat în fizionomia jocului, permițînd fapte de-a dreptul incredibile la nivelul unei divizii naționale : lovirea pe teren a mediculul oaspeților, repetate lovituri cu pumnii între jucători, ieșirea din teren a unui jucător care a lovit pe cine a apucat pe banca de rezerve a echipei adverse, imposibilitatea oaspeților de a pleca la pauză la vestiare (aflate undeva hăt-departe...), amenințările „oamenilor de ordine", transportarea unui jucător la spital etc. Noi, suporterii, am fost amenințați. Este inadmisibil să se întîmple asemenea lucruri pe un stadion de fotbal. De ce atitudinea ușor „gazdă" inclină la violență ? Fotbalul este, în primul rînd, spectacol, bucuria de a vedea ceva frumos. Oare observatorul federal, prezent la meci, nu a văzut nimic ?"

Numele semnatarului acestei scrisori și meciul la care se referă, nu credem că sînt importante. Dar veridicitatea celor de mai sus este confirmată și de cronicile apărute în două organe de presă din care spicuim : „Partida a fost deseori fragmentată de faulturi grosolane, medicii au stat mult timp pe teren, s-au împărțit lovituri nepermise. Dar ceea ce întrece orice măsură este faptul că echipei oaspete i s-a rezervat un vestiar la 200 m de teren, unde pentru a ajunge, trebuia să treacă printre spectatorii deosebit de turbulenți. De aceea, echipa a rămas la pauză pe banca de rezerve. Așa uzi și plini de noroi, oaspeții au primit „vizita" căpitanului echipei gazdă care a avut o atitudine total nesportivă sub privirile îngăduitoare ale oamenilor de ordine. Oare delegatul F.R.F. a văzut toate aceste acte nesportive ?" un fragment din cealaltă cronică : „În minutul 91 de joc (97 al prelungirilor), la o fază în careul oaspeților, portarul acestora este făcut k.o. cu un croșeu aplicat în bărbie. Arbitrul oprește cu întîrziere jocul „fără efect însă asupra recuperării portarului fiindcă jucătorii gazdelor împiedică minute în șir pe medicul oaspeților să vină la locul accidentului, scenă care părea că pe arbitru îl amuza. Lipsit de primul ajutor, starea sănătății portarului se agravează și este transportat cu salvarea la spital".

Cititorii noștri dintr-o anumită zonă a țării își vor aminti cu siguranță despre ce meci este vorba. Dar nu numele echipelor și al arbitrului interesează, credem, în acest caz. Ci excesele la care s-a ajuns prin unele locuri unde capetele înfierbîntate dau frîu liber unor instincte primare.

Tehnicienii cu respect pentru meseria căreia s-au dedicat, formează nu numai mușchi și deprinderi tehnice, ci și caractere. Pasiunea și eforturile lor nu pot da roade decît într-un climat de sportivitate deplină, atît pe teren cît și în tribune. Aceste adevăruri sînt atît de simple încît avem naivitatea de a mai crede în ele cînd vorbim despre „atmosfera" din fotbalul nostru. Totuși, fără o revenire la aceste noțiuni (respect, caractere, pasiune, sportivitate) fotbalul se va transforma cu timpul, iertată-ne fie expresia, într-o junglă. Violența îl va desfigura.

Dar să consemnăm și alte gesturi făcute de semeni ai noștri. O echipă de hochei se întoarce cu autocarul de la Galați. Era noapte, viscol, frig pătrunzător. Mașina s-a defectat. Șoferul, cu toate eforturile făcute, nu a reușit să o repare. A apelat atunci la ajutorul colegilor de breaslă. Nu a oprit nimeni. Tîrziu de tot, cînd se părea că nu mai există nici o șansă de ajutor întîrziat, a oprit o mașină. Omul de la volanul ei a coborît și după căutări îndelungate, a găsit hiba. Sportivii au ajuns acasă spre dimineață. Cei care i-a ajutat s-a dus direct la locul său de muncă. Se numește Ion Bogdan din Alexandria. Conducea mașina cu numărul 31—TR—2734. Dacă-i întîlniți pe șosea, salutați-l. Merită !

CRISTIAN ȚOPESCU

Cupele europene la handbal

Trei calificări posibile

Între încredere și ușurință

(De la trimisul nostru special)

MINAUR are șanse reale de calificare, dar principalul pericol îl reprezintă tocmai această excesivă încredere într-un retur pe care unii sportivi îl văd „ca și jucat". La mijloc este tentația irezistibilă a unei comparații cu manșa precedentă, cînd Minaur a recuperat miraculos la Baia Mare handicapul de 10 goluri cu care se întorsese de la Halmstad. Or, se știe, nici un joc nu seamănă cu altul, ca să nu mai spunem cît de păcătoasă poate fi o prea mare siguranță în calificare, cum au avut suedezii de la Drott și cum sînt pe cale să aibă acum, în roluri schimbate, băimărenii.

Se mai spune că acea echipă suedeză eliminată în turul precedent este „cu două clase peste" valoarea danezilor de la Hellerup — și de-aici un alt motiv de „liniște". Dacă e așa, cu atît mai criticabilă este evoluția de la Copenhaga în care handbaliștii de la Minaur au comis greșeli de nepermis la valoarea, prestanța și experiența lor internațională. De pildă : din min. 6 (2—2, singura egalitate de pe parcursul jocului) pînă în min. 21 (9—2, cea mai mare diferență de scor), băimărenii n-au înscris nici un gol ! Este perioada în care am avut de trei ori superioritate numerică și în care, de fapt, „s-au pus bazele" înfrîngerii finale ; în min. 27, Maricel Voinea ratează 7 m (la 16—5), apoi danezii, în patru jucători de cîmp, ne dau gol (!), fără ca ai noștri să marcheze ; în min. 48 (la 18—13), ratăm un contraatac de „3 contra 1" ; în min. 55 (la 22—19), Henrichsen trage un 7 m în bară, dar tot el recuperează și înscrie ș.a.m.d.

Arbitrilor Muller și Magnusson din Suedia e greu să li se reproșeze ceva în condițiile în care au dictat pentru noi 5 de 7 m și 2 eliminări, față de 2 lovituri de la 7 m și 7 eliminări în tabăra danezilor. Totuși, au anulat două goluri înscrise de Covaciu, ambele pentru incontrolabilul motiv al călcării semicercului (primul, la o lovitură de la 7 m și al doilea, în urma unui contraatac). Ca să încheiem statistica mai adaug că băimărenii au trimis de cinci ori mingea în bară, iar danezii numai de trei ori.

Rezultă și de mai sus că înfrîngerea lui Minaur se datorează superficialității din prima repriză a jucătorilor săi, și nu cine știe căror virtuți ale danezilor ; pe românește, ne-am bătut singuri. Nici scuza pregătirii fizice nu poate fi invocată din moment ce repriza a doua s-a încheiat egal (14—14), față de 11—6 cît era scorul la pauză.

Aș fi nedrept dacă n-aș spune că Petran a apărat bine (scoțînd 19 mingi, dar lăsîndu-se prea ușor păcălit la unele goluri parabile înscrise de Lundbye) și că Maricel Voinea abia în repriza a doua a evoluat la valoarea sa normală (cînd a și înscris 5 goluri din cele 7 ale sale, nemaigreșind nici pase în fazele de atac). La Covaciu și Stamate (fiecare cîte patru goluri) este de dorit o mai mare concentrare (și, deci, eficiență) în aruncările la poartă.

Pentru retur se anunță o dispută tactică interesantă, a cărei schiță era deja prefigurată de antrenorul Lascăr Pană imediat după meci. Danezii excelează în rapiditatea replierilor (n-am reușit decît 2—3 contraatacuri) și eficiența aruncărilor de pe semicerc (de unde au și marcat vreo 20 de goluri). Campion este în această privință „micul buldozeraș" Lundbye (25 de ani, 23 ori internațional A), 8 goluri din tot atîtea aruncări (de pe extrema stîngă).

Publicul băimărean va avea, ca și în alte rînduri, un rol mare în purtarea echipei pe aripile calificării (la Copenhaga s-a jucat în fața a 350 de spectatori, gălăgia fiind mai mare, uneori, pe teren decît în tribune). Dar nici din tribunele din Baia Mare meciul nu trebuie privit ca o simplă formalitate, chiar dacă cele 20 de goluri marcate în deplasare reprezintă un atu.

Mai este o problemă deloc neglijabilă — cel puțin pentru medicul echipei, dr. Coriolan Pop — și anume aceea a recuperării fizice a jucătorilor. În 11 zile, echipa din Baia Mare a schimbat de șapte ori „patul" (dormind succesiv la Cluj, Tîrgu Mureș, Brașov, București, Copenhaga, Berlin și-n vagonul de dormit care l-a readus din București la Baia Mare), călătorind în acest răstimp cu tot ce e posibil : autocar, avion, tren, vapor, automobil. Oricît ar părea de pitoresc, efortul acesta lasă urme asupra prospețimii fizice a echipei, mai ales că ieri a avut și joc de campionat, cu Știința Bacău.

Repetăm : calificarea este posibilă, dar numai cu un plus de responsabilitate din partea fiecărui jucător. Am fost sever cu această echipă tocmai știindu-i posibilitățile, valoarea și atenția de care este înconjurată ; jucătorii au datoria să onoreze toate acestea printr-o evoluție sub semnul seriozității, concentrării și răspunderii individuale, neuitînd că au de apărat prestigiul de foști deținători ai „Cupei I.H.F." (în 1985) — singurul trofeu european cucerit de handbalul nostru la nivelul echipelor de club din 1977 încoace.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Puține goluri în deplasare

Campioana țării noastre, **STEAUA BUCUREȘTI**, a întîlnit în meciul tur din cadrul sferturilor de finală ale Cupei Campionilor Europeni la handbal masculin formația Tusem Essen de care a fost depășită cu scorul de 16—11 (10—5) la capătul unui joc desfășurat, în multe dintre momentele sale, la limita sportivității, presărat cu numeroase dureri trecute cu vederea de arbitrajul „larg" (pentru a nu spune părtinitor) al norvegienilor P. E. Sjong și J. R. Ludwigssen.

Fără Adrian Ghimeș și Cezar Drăgănițâ (indisponibili), puși în situația de a-i folosi nerefăcut pe Berbece, reaccidentat și el, Steaua a improvizat o formulă de echipă al cărei randament a fost mult sub acela cu care ne-a obișnuit, nereușind să reziste confruntării cu puternica echipă din Esen.

La reîntoarcerea în țară, antrenorul Radu Voinea ne-a mărturisit : „A fost un meci adevărat și ceea ce știam dinainte s-a adeverit, relevîndu-ne forța deosebită a echipei vest-germane, mai ales în apărare, la reușita căreia a contribuit și arbitrajul care n-a sancționat jocul aspru al gazdelor. În aparență, cinci goluri pot fi recuperate și, chiar dacă o privire lucidă asupra acestui joc acordă prima șansă adversarilor noștri, vom face tot ce este omenește posibil pentru a depăși handicapul cu care ne prezentăm în retur. Nu sînt doar golurile ce ne despart ci și accidentările care ne-au diminuat forțele, față de Tusem Essen care vine la București cu efectivul complet în frunte cu Fraatz, acest copil teribil al handbalului german".

Steaua, echipa care a dat de atîtea ori satisfacție, aducînd bucuria în inimile numeroșilor săi suporteri, se reîntîlnește peste cîteva zile cu o formație valoroasă, combativă al cărei joc atletic poate fi totuși anihilat printr-o exemplară mobilizare. Nu ne îndoim de faptul că, susținută frenetic, campioana noastră este în stare, ca în atîtea alte cazuri, să întoarcă rezultatul în favoarea sa, oferindu-ne încă o frumoasă calificare.

★

În aceeași fază a competiției, de astă dată în Cupa I.H.F., handbalistele de la **RULMENTUL BRAȘOV** au fost învinse cu scorul de 20—15 (10—8) de puternica echipă sovietică Egle Vilnius după un joc pe care comentatorii aflați la fața locului l-au apreciat ca echilibrat pe lungi perioade ale desfășurării sale. Echipa noastră, în ciuda indisponibilităților cu care se confruntă, a dovedit o remarcabilă putere de luptă lăsînd să se înțeleagă că poate face o figură frumoasă. Să așteptăm deci returul în speranța că ne va aduce confirmarea acestui lucru.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Toată lumea face sport

● **Dicționar.** În referirile la fotbalul italian revine mereu, cum știți, cuvîntul calcio, denumirea peninsulară a jocului cu balonul rotund. Refuzînd împrumuturile lingvistice (baschetul este pallacanestro, handbalul — pallamano, iar voleiul — pallavolo, de pildă), italienii au păstrat pentru fotbal o denumire antică. Etimologia lui calcio este, îndeobște, știută, un joc cunoscut încă acum 2 000 de ani, asemănător fotbalului, se practica de către soldați, în special, ca o completare la pregătirea fizică, aceștia fiind încălțați cu niște sandale deosebite, „calceus", de unde și denumirea actuală a... soccerului italian. Originalitatea nu se oprește aici, în calcio golul este rete (plasă), penalty-ul — rigore, iar cornerul — angolo! ● Campionul mondial de box la toate categoriile (și toate versiunile, am adăuga), americanul Mike Tyson, a inițiat crearea unui fond pentru ajutorarea copiilor din țara sa victime ale criminalității. După o primă donație, Tyson a anunțat că o parte din bani vor fi obținuți în urma unor gale demonstrative, în care va evolua și el. ● Apropo de Tyson, presa americană relatează că la meciul acestuia cu Michael Spinks, pentru titlul mondial (unificat, W.B.A., W.B.C., și I.B.F.), se vor bate toate recordurile în privința burselor, cei doi pugiliști urmînd să împartă suma de 25 milioane dolari ! ● Austriacul August Aust, în vîrstă de 33 de ani, a pornit într-o aventură cu totul excepțională : înconjurul lumii pe o planșă cu velă ! Prima etapă a temerarei întreprinderi a și fost străbătută, de la Barcelona la Fuerteventura (Insulele Canare). ● Alianza Lima este, practic, din nou campioană a Perului, noua echipă (după ce cu două luni în urmă toți membrii fostei formații au pierit într-o catastrofă aeriană) reușind să mențină șefia clasamentului. Creat la 15 februarie 1901 (din 1910 în prima divizie), cel mai popular club încaș și-a înscris în palmares, pînă acum, 15 titluri, aici evoluînd de-a lungul anilor mari jucători, precum Valeriano Lopes, Alejandro Villanueva, Guillermo Barbadillo, Hugo Sotil, Cesar Cueto și Teofilo Cubillas, acesta din urmă revenit pe gazon, la 43 de ani, pentru a da o mînă de ajutor (de mare importanță și eficiență, se spune) mult încercatei echipe. ● Mai poate fi împiedicată Napoli să cîștige al doilea „scudetto" (consecutiv !) din istoria clubului? Aceasta a fost tema unei anchete a presei italiene printre reputați antrenori care activează în Italia, opinia generală fiind că A.C. Milan, aflată pe locul 2, la 5 puncte, nu va putea reface handicapul, mai ales că meciul direct se va disputa la Napoli.

LUCIAN OPREA

Martie e luna lui Agnolin

Cu puține zile înainte de a împlini 45 de ani, arbitrul italian Luigi Agnolin se va afla la București pentru a conduce partida dintre Steaua și Glasgow Rangers. Născut, așadar, la 21 martie 1943, Luigi Agnolin avea să debuteze ca arbitru în prima ligă italiană peste aproape fix 30 de ani, la 18 martie 1973. De-atunci și pînă la sfîrșitul campionatului 1986/1987 a condus 174 de partide în divizia A și 87 în divizia B, fiind, din acest punct de vedere „cantitativ", al doilea arbitru italian în activitate (după Paolo Casarin din Milano, 48 de ani, cu 185 și, respectiv, 127 de jocuri arbitrate). Pentru a-i completa „fișa" mai departe, adăugăm că, „sub Agnolin", 102 partide au fost cîștigate de gazde (59 în prima ligă), 108 (70) s-au încheiat la egalitate) și 51 (45) au revenit oaspeților. În cariera sa (repetăm, datele nu includ actualul campionat), Agnolin a dictat 69 de lovituri de la 11 m și 23 de eliminări de pe teren.

A fost delegat la partide din cupele europene începînd cu ediția 1978/79, de-atunci conducînd peste 30 de jocuri în competițiile U.E.F.A. De asemenea, a oficiat la jocurile turneului olimpic de la Moscova (1980) și la campionatul mondial din Mexic, acum doi ani, unde a condus întîlnirile U.R.S.S. — Ungaria, Uruguay — Argentina și Franța — R.F.G.

În acest context, ne face plăcere să amintim că Luigi Agnolin a fost arbitrul unui joc de referință al fotbalului nostru — cel în urma căruia Steaua cîștiga Super Cupa europeană (1—0 cu Dinamo Kiev, la Monte Carlo, 24 februarie 1987).

Originar din Bassano del Grappa (o localitate lîngă Vicenza), Luigi Agnolin este profesor de educație fizică (de altfel e singurul arbitru italian de primă divizie cu diplomă în acest domeniu). Știe franceză, engleză și germană — pe lîngă italiană, desigur. Este cotat ca un arbitru foarte exigent, fiind nelertător mai ales în situațiile în care jucătorii protestează („menirea jucătorilor este să joace, nu să discute între ei sau cu mine", „discuțiile nu sînt admise de nici un regulament din lume").

Făcîndu-vă cît de cît cunoștință cu un prestigios cavaler al fluierului de pe continentul nostru, ne exprimăm speranța că jocul de la București îi va conferi lui Luigi Agnolin prilejul unei consolidări a prestigiului de care se bucură. Îi urăm succes, într-o misiune deloc ușoară!

(O. Știre)

Cronica șoselei

Capul de pod

Un vechi și mult circulat proverb românesc spune că „unde nu e cap, e vai de picioare".

Dacă unui copil nu îi poți cere, întotdeauna, să se comporte ca un adult, în primul rînd, datorită capacității sale reduse de discernămînt dar și lipsei de experiență, unui adult i se poate „pretinde" să cunoască granița dintre rău și bine. De multe ori inconștiența le anulează unora dintre semenii noștri pînă și instinctul de conservare pe care-l au toate viețuitoarele. Întrebările care urmează după ce faptele s-au consumat și au rămas doar consecințele, nu-și mai au rostul. Adjectivele : stupid, imposibil devin inutile pentru cel în cauză dar și pentru cei din jur. Un „simplu amănunt", în aparență nesemnificativ, poate modifica cursul vieții și tot ceea ce pînă mai ieri părea firesc, devine brusc imposibil.

...Vara se apropia de sfîrșit însă căldurile toride continuau să ridice mercurul termometrelor. Atmosfera era învăluită în fuioare fierbinți, soarele ardea și topea totul făcînd să înceteze pînă și freamătul naturii. În oraș asfaltul devenise parcă fluid. Vlad se pregătea să plece cu camionul, pînă la punctul forestier Dumbrava Nouă. Trebuia să ducă niște materiale care fuseseră solicitate de urgență de șeful punctului de lucru. Cursa devenea cu atît mai tentantă cu cît trei sferturi din drum era parcurs prin pădure, singura unde efectele canicule se simțeau mai puțin. Șoferul a făcut plinul mașinii, a verificat încă o dată presiunea din pneuri și l-a întrebat pe Adrian care avea basculanta defectă, dacă nu vrea să-l însoțească. După ce Vlad a primit foaia de parcurs, a urcat în mașină alături de prietenul său și cei doi au plecat la drum. Pe șoseaua incendiată, mașinile se tîrau ca niște animale bolnave. Cei doi prieteni purtau o discuție însuflețită despre ultimele succese înregistrate de echipa favorită de rugby (pasiunea celor doi fiind, spre deosebire de restul colegilor, „sportul cu balonul oval"). După aproape o jumătate de oră de mers părăsiră drumul județean și intrară pe drumul forestier. Imediat se simți pădurea cu răcoarea ei binefăcătoare. Iarba era presărată cu zeci de flori de toate culorile de la albul-gingaș și galbenul-vesel pînă la violetul-grav. Cromatica frunzișului pădurii de foioase pornea : de la verde-palid ars de razele nemiloase ale soarelui pînă la verde-ecrud, specific frunzișului deabia ieșit din teaca lui.

Vlad — bine dispus — ar fi vrut să poată decapota autovehiculul „să simtă cît mai bine curentul de aer răcoros care pătrundea atît de puțin prin geamurile lăsate". Adrian însuflețit și mai mult de peisajul feeric care i se derula prin fața retinei începu să povestească un film. Interlocutorul mai prindea din cînd în cînd cîte un cuvînt dar atenția îi era concentrată nu la drum — așa cum s-ar crede — ci la ceva „senzațional"...

Într-un tîrziu îi împărtăși lui Adrian ce „sclipire de geniu" avusese de curînd... „Ce-ar fi să deschid portiera, s o leg cu o sîrmă și să mergem cu ea deschisă ? ! Așa ar intra mai mult aer !" Adrian consimți imediat, Vlad trase mașina pe dreapta, coborî, luă o bucată de sîrmă, fixă portiera, se urcă la volan și porni mai departe... Călătoria începu să devină cu adevărat agreabilă. „Ventilatorul natural" inventat de Vlad funcționa perfect. Adrian reluă firul povestirii dar atenția colegului său era îndreptată, totuși în altă parte... nu, nu la drum așa cum s-ar putea subînțelege ci la altceva într-adevăr... ieșit din comun.

Ce-ar fi să țin un picior în afară și unul înăuntru pe accelerator. Dacă e ceva trec imediat piciorul de pe accelerație pe frînă !" — și-a spus el. A scos piciorul stîng iar cu dreptul a rămas pe pedala de accelerație. „Acum simt și eu că trăiesc, cu adevărat !" îi spunea lui Adrian care rîdea de „spectacolul" însolit pe care îl oferea colegul său. În sfîrșit Vlad putea să urmărească și acțiunea filmului pe care îl povestea Adrian.

Minutele treceau cu repeziciune, kilometrii și ei. La cîteva sute de metri le apăru în față podul de peste Iezer. De acolo nu mai era mult pînă la destinație. „Cascador trebuia să mă fac !" comentă Vlad rizînd.

...Acele ceasornicului se apropiau de ora fatidică... Un țipăt de groază amestecat cu un zgomot infernal au precedat tragedia... Vlad rată virajul și intră cu portiera și picioru în... capul podului. Șoferul leșinase din pricina șocului dar Adrian perfect lucid și doar cu cîteva zgîrieturi ieși din camion, încercînd să-i acorde colegului său primul ajutor... Dinspre punctul de lucru se apropia un Aro ; rănitul fu urcat cu precauție în mașină și transportat la spitalul din prima localitate... O șansă imprevizibilă.

Inconștiența l-a lăsat fără picioru sting, cu un șir de intervenții chirurgicale, cu luni de spitalizare și cu stigmatul infirmității. Dacă Adrian s-ar fi împotrivit cît de puțin și nu ar fi aprobat nebunia prietenului său, acesta nu ar fi plătit un tribut atît de dureros. Atunci cînd lipsa de discernămînt găsește teren propice în nesăbuință, omul își anulează de unul singur toate drepturile pe care i le-ar putea pretinde... zeiței Fortuna...

VICTOR BEDA

În Piața Amzei sînt ghiocei de plastic dar și ghiocei adevărați

Fotografii de PAUL AGARICI

Apariții noi la „Dacia"

Editura clujeană „Dacia" anunță apariția a două noi volume de larg interes cultural-istoric. Este vorba de **„Fragmentarium clujean"** de Horia Stanca și de **„Studii literare din istoria presei culturale și literare românești"**, semnat de un colectiv de cadre didactice de la Facultatea de filologie din Cluj-Napoca. Primul volum evocă oameni și imprejurări din Clujul anilor 1922—1940, ani care au dat orașului, odată cu prestigiul unui mare centru de cultură, mindria de a fi realizat acest prestigiu în mai puțin de două decenii, după lunga și nedreapta oprimare națională și socială străină. A doua carte examinează conținutul și orientarea unor ziare și reviste apărute, începînd cu deceniul al treilea al secolului XIX și continuă cu principalele etape ale devenirii literaturii și culturii românești din secolul XX.

Soarele în postură de constructor

Un colectiv interdisciplinar de cercetare de la Facultatea de construcții a Institutului politehnic „Gh. Asachi" din Iași a conceput și elaborat o nouă și valoroasă soluție de accelerare a procesului de întărire a betoanelor prin tratarea termică

În serele Asociației Economice Cooperatiste și de Stat Arad se depun eforturi, pentru ca legumele proaspete să ajungă, cît mai repede, la consumatori

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Pe unde altădată trecea ghezășu

S-au împlinit zilele acestea 6 luni de la darea în funcțiune a liniei de cale ferată normală Satu Mare — Bicsad, unul din cele mai mari obiective feroviare construite în actualul cincinal în această parte a țării. Numai din trei stații : Negrești-Oaș, Bica/Bicsad și Orașu Nou au fost expediați în această perioadă peste 500 000 călători, la care se adaugă o altă jumătate de milion de călători sosiți. Totodată, pe linia Bicsad — Satu Mare au fost expediate peste 300 000 tone de mărfuri, cantitate ce este valabilă și pentru linia Satu Mare — Bicsad, rezultînd o economie de 3 milioane lei numai prin eliminarea operațiilor de transbordare, la care se adaugă economisirea a 1 000 kWh energie electrică pe zi și plata retribuției forței de muncă ce se utiliza în acest scop. Noul obiectiv feroviar a condus la creșterea capacității de transport față de calea îngustă de 11 ori, iar totalul economiilor anuale depășește 50 milioane lei. La acestea se adaugă multiplele avantaje de ordin general care decurg pentru întreaga viață economico-socială a Tării Oașului, zona care a beneficiat în ultimii 20 de ani de amplasarea a numeroase obiective economice și sociale, racordîndu-se din plin la pulsul dinamic al întregii țări.

a elementelor prefabricate cu ajutorul energiei neconvenționale furnizată de razele solare, fie prin efectul lor direct, denumit „de seră", fie indirect, prin înmagazinarea acesteia în rezervoare de apă încălzită. Energia calorică necesară încălzirii apei se obține prin intermediul unei instalații de captare, utilizîndu-se în acest scop panouri solare clasice. Aplicată în baze de producție ale unor antreprize de construcții ieșene, noua tehnologie a pus în evidență multiple avantaje, utilizarea acesteia conducînd, între altele, la reducerea ciclului de fabricație a betoanelor cu 20—40 la sută față de vechile procedee, obținerea unor economii de pînă la 20 kilograme de combustibil convențional pe metru cub de beton întărit, îmbunătățirea calității panourilor prefabricate, creșterea indicelui de utilizare a suprafețelor în perimetrul cărora betoanele sînt supuse fenomenului de uscare.

Nevoia de spirit

În cele mai multe spitale paturile sînt ocupate de bolnavi valizi psihic, însă suferinzi somatic ; afecțiuni ale unor organe interne și ale membrelor superioare sau inferioare. Nu înțeleg de ce în afară de hrana alimentară și medicală nu se oferă și hrană intelectuală, psihică, de ce trebuie să se întrerupă legăturile bolnavului cu lumea din afară, exceptînd puținele informații aflate cu ocazia vizitelor sau din partea unor cadre medicale

Că bolnavii vor să cunoască în continuare ce se întîmplă afară, în țară sau în lume, o exprimă și faptul că la Fundeni, ziarele, puține la număr cîte se aduceau în jurul orei 11,30, erau așteptate de o mulțime de oameni. În alte unități sanitare nu pătrund nici un fel de ziare și nu există nici stații de radioficare.

Această lipsă este suplinită în schimb de pătrunderea în saloane a unor indivizi care oferă la suprapreț o serie de reviste și ziare care, firesc ar fi, să se găsească la unitățile comerțului de stat. În paranteză fie spus, asemenea indivizi oferă la prețuri exorbitante și alte produse

O situație asemănătoare se constată și în ceea ce privește difuzarea cărții. La Fundeni s-a găsit o rezolvare bună, în cele două pavilioane funcționează două standuri deservite de difuzori remizieri, dar care nu au un program afișat. În alte unități însă se aduc spre vînzare cărți în zilele de retribuire a personalului medical, deci de două ori pe lună, iar în una din unități în care am fost nevoit să stau trei săptămîni nu se difuzează nici cartea, dar nici presa. Aici există nu cu mult timp în urmă și o sală de proiectare a filmului și de vizionare a programelor TV.

Se știe că în reușita terapeuticii, un rol destul de însemnat îl are și starea psihică a pacientului. Starea psihică bună sau rea este determinată și de preocupările zilnice ale bolnavilor. Dacă nu are ce citi, dacă nu vede un film, un program TV, fiecare își ocupă vremea fie cu gîndul la propria boală, suferință, fie ascultînd relatările confraților întru suferință despre bolile lor.

În săptămînile cît am staționat în spitale am reușit să citesc multe volume, literatură științifică și beletristică, almanahuri strînse de mai mulți ani în biblioteca personală. Pot afirma că am citit tot atît cît în 2—3 ani cînd eram sănătos. Mi-a fost ușor să fac acest lucru cît am stat în spitalele din București, deci aproape de casă, mai greu la Tg. Mureș. Am fost totuși într-o situație privilegiată prin faptul că am o bibliotecă personală. Mai greu este însă pentru cei ce nu și-au constituit o astfel de bibliotecă.

I. HAȘCU

VREMEA cum va fi

IOSEFINA MIHA
Cercetător principal
Institutul de Meteorologie și Hidrologie — București

Acest interval marchează trecerea către prima lună de primăvară calendaristică, capricioasă, care prezintă de-a lungul anilor o mare variabilitate a parametrilor climatici. Astfel, de la temperaturi maxime de peste 30°C, zile tropicale și frecvente maxime peste 25°C, adevărate zile de vară, la minime absolute sub —30°C.

Fenomene caracteristice anotimpului de iarnă (polei, chiciură, viscol) se impletesc cu cele calendaristice anotimpului cald.

Din analiza temperaturilor extreme ale intervalului 25.II—2.III, se remarcă maximele diurne ridicate din 1 și 2 martie 1925, acestea fiind ultimele zile ale unei perioade calde și secetoase care s-a menținut în întreaga lună februarie. Maximele lunare au depășit 20°C în zonele de cîmpie ale țării, cea mai ridicată valoare fiind de 22,7°C la Turnu Măgurele.

La polul opus se situează anul 1963, cu o zi rece pe 28 februarie, cînd cele mai scăzute maxime ale acestui interval au fost de —11,0°C la Iași, —9,0°C la Galați, —7,2°C la Constanța etc.

Perioadele deosebit de reci de la sfîrșitul lunii februarie și începutul lunii martie 1985 și 1986, au favorizat înregistrarea unor temperaturi minime care au coborît frecvent sub —20°C în Moldova și estul Transilvaniei, cele mai scăzute minime nocturne ale intervalului fiind la Miercurea Ciuc de —29,0°C pe 1 martie și —30,2°C pe 28 februarie.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 25 II - 2 III 1988

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	4÷8	-4÷0	5÷9	22,0	Craiova 1925	-22,3	Satu Mare 1985
Deal și podiș	1÷6	-5÷-3	5÷7	22,0	Iași 1925	-23,7	Sibiu 1963
Depresiuni	1÷6	-10÷-4	37	16,2	Miercurea Ciuc 1966	-30,2	Miercurea Ciuc - 1986
Mt. Omu	-8÷-6	-14÷-13	6÷7	4,2	Vf. Omu 1959	-27,4	Vf. Omu 1963
Litoral	4÷6	-1÷0	5÷7	20,6	Constanța 1968	-15,6	Constanța 1985

În precedentul număr al revistei, semnalam ca fenomene deosebite pentru zilele de februarie, aversele de ploaie și descărcările electrice din ziua de 23.II.1977, petrecute în regiunile nordice ale țării. Și ziua de 20.II.1988 poate fi „remarcată" prin averse de ploaie alternînd cu cele de lapoviță, iar, după amiază un splendid curcubeu „brăzdă cerul" deasupra orașului București. Aceste fenomene sînt specifice zilelor de vară, atunci cînd procesele convective sînt mai puternice. Ceea ce s-a petrecut la sfîrșitul săptămînii trecute s-a datorat pătrunderii aerului rece în straturile mai înalte ale atmosferei, peste o masă de aer la sol, mai caldă ; astfel procesele convective au fost favorizate, dezvoltîndu-se nori cumuliformi. Procesele de reflexie multiplă, refracție și difuzie a luminii pe particulele aflate în suspensie, în condițiile existenței acestui tip de nori au dus la formarea curcubeului. Curcubeul „a anunțat" procesul de răcire și în straturile joase ale atmosferei. Aceasta s-a produs, destul de rapid, și chiar din cursul nopții de sîmbătă 20.II masa rece a pătruns și în regiunile sudice ale țării.

Dar, în condițiile în care suprafața solului este mult mai caldă decît în mod obișnuit, masa rece nu a staționat mult în zona țării noastre, și, încă de luni vremea s-a încălzit.

Dar, ce ne va oferi săptămîna ce urmează ?

Din punct de vedere termic, se așteaptă în acest interval o ușoară variabilitate.

Astfel în primele zile se vor înregistra temperaturi apropiate de valorile medii climatice ale acestui interval (prezentate în tabel). Nebulozitatea va fi accentuată și vor cădea precipitații sub formă de ploaie la început, apoi mai ales lapoviță și ninsoare. În regiunile din sudul și sud-estul țării acestea pot fi mai însemnate cantitativ. Vîntul va prezenta intensificări locale în Moldova, Dobrogea și Muntenia cu viteze de 40—70 km/oră.

Condițiile vor fi astfel favorabile, ca trecător în aceste regiuni ninsoarea să fie viscolită.

Apoi, un proces de răcire a vremii se va resimți, treptat în toate zonele țării.

La munte va ninge viscolit în primele zile astfel că stratul de zăpadă va mai cîștiga cîțiva centimetri în grosime.

Miercuri dimineața, aceste măsura : Vlădeasa — 40 cm, Semenic — 106 cm, Cuntu — 106 cm, Paring — 74 cm, Vf. Omu — 80 cm, Babele — 44 cm, Predeal — 42 cm, Sinaia 1500 — 34 cm, Poiana Brașov — 16 cm, Ceahlău Toaca — 103 cm.

Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economic : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

flacăra

anul XXXVII
9 (1 706)
VINERI
4 martie
1988

Două decenii de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării

Capitala patriei găzduiește în aceste zile
un înalt forum al democrației noastre socialiste

CONFERINȚA PE ȚARĂ A PREȘEDINȚILOR CONSILIILOR POPULARE

„Îmi exprim convingerea că dezbaterile Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare, hotărîrile ce vor fi adoptate vor determina o schimbare profundă în metodele și stilul de muncă, în creșterea eficienței întregii activități a consiliilor populare, în întărirea legăturilor acestora cu masele largi de oameni ai muncii, cu toți cetățenii, în întărirea continuă a unității întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea partidului nostru comunist – forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste!"

În prima zi, participanții au urmărit cu viu interes, cu unanimă aprobare

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

De Ziua Femeii

An de an, la început de martie, ne vin în minte gîndurile și cuvintele cele mai calde prin care dorim să omagiem, cu toată sinceritatea, pe omul harnic și sensibil de lîngă noi — FEMEIA dătătoare de viață și creșcătoare de prunci, femeia pe care-o aflăm, în toate eforturile de fiecare zi ale țării, gata de fapte îndrăznețe, de sacrificii chiar.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, femeile din patria noastră reprezintă o importantă forță socială, și toate condițiile care le-au fost create — condiții optime de muncă și viață — le oferă posibilitatea unei afirmări plenare, garanția împlinirilor umane, sociale și profesionale, a unei împliniri active, nemijlocite și responsabile în luarea tuturor deciziilor, în transpunerea lor în viață precum și certitudinea că promovarea în muncă de înaltă răspundere depinde numai și numai de calitatea activității pe care o desfășoară. Răspunzînd cu entuziasm și abnegație acestor aprecieri, precum și mobilizatoarelor îndemnuri ce le-au fost adresate cu diferite prilejuri de către președintele țării, femeile se află angajate, cu toată priceperea, competența și puterea lor de muncă, în procesul de continuă înnoire a societății noastre, dăruindu-și toate eforturile pentru ca România să atingă înaltele țeluri propuse.

Este o realitate îndeobște cunoscută pentru oricine privește cu realism patria de azi accesul neîngrădit al femeilor la toate cuceririle cunoașterii omenești, ale civilizației contemporane De aici pornind, posibilitatea lor de

(Continuare în pag. 6)

DAN MUCENIC

Opinii

Pîinea țării

Din cuprinsul recentei cuvîntări rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii și Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor se poate desprinde cu limpezime o idee centrală, idee-forță de largă cuprindere și de interes major pentru întreaga suflare a țării. În condițiile actuale, a ținut să sublinieze secretarul general al partidului nostru, producerea hranei este un subiect ce trebuie să stea nu numai în atenția agriculturii ; pentru înfăptuirea acestui obiectiv concură numeroase alte sectoare ale economiei naționale, este o acțiune pluridisciplinară dependentă de realizări din toate domeniile de activitate umană.

În acest context se înscrie și sarcina de continuă perfecționare a învățămîntului agricol de toate gradele, precum și profunda implicare a studenților și cadrelor didactice în munca de cercetare științifică, forță nemijlocită de producție și progres economico-social. Referindu-ne strict la ceea ce înseamnă în meseria noastră dificila dar nobila misiune de formare a omului nou. înzestrat în egală măsură cu știință, conștiință, dragoste, pasiune și respect pentru această profesiune de producător de hrană, trebuie să avem în vedere, din nou, un adevăr inexorabil al civilizației actuale : cercetătorul, savantul, omul de știință. În accepție contemporană, nu se justifică decît în calitatea lui de luptător pentru binele oamenilor, militant activ pentru valorificarea științei pe plan social ; ei nu mai este pustnicul închis în turnul de fildeș, ci aparține cetății, problemelor sale. Revoluția în știință înseamnă ca și cei ce o slujesc să fie oameni cu înaltă conștiință revoluționară. Este ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să reamintească atunci cînd, subliniind că „realizarea obligațiilor mari

(Continuare în pag. 2)

Prof. univ. GEORGETA NICHITA
Institutul Agronomic Timișoara

Întrebare în trei primării din Gorj:

Cum gîndiți ziua de mîine?

Am străbătut, săptămina trecută (săptămină în care au fost pregătite și s-au desfășurat lucrările Conferinței județene a deputaților consiliilor populare) cîteva localități gorjene. Am avut de văzut și de aflat multe. Interlocutorii — oameni cu munci de răspundere la nivelul unor consilii populare comunale, orășenești și municipale — mi-au oferit o imagine plină de concretete a marilor transformări petrecute în ultimii douăzeci de ani pe aceste meleaguri, fără a ocoli, însă, problemele de fiecare zi cu care se confruntă consiliile populare, rezolvările aflate și proiectele ce vor prinde viață în viitor.

Altfel spus, întîmpinînd cu noi și noi fapte de muncă exemplare Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, marcînd prin noi și noi realizări împlinirea a două decenii de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării (deceniile înfloririi plenare a Gorjului) — locuitorii așezărilor acestui județ cu o intensivă viață economică și spirituală își privesc cu deplin realism înfăptuirile și gîndesc în profunzime la cele (multe, foarte multe) pe care le mai au de făcut spre a răspunde așa cum se cuvine îndemnurilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, propriilor angajamente asumate în urma Conferinței Naționale a partidului.

Convorbirile pe care le consemnăm în continuare constituie dovezi ale fermității și lucidității de gînd și acțiune ale unor edili care, alături de oamenii localităților în care trăiesc, consideră că lucrul bine făcut — cu toții și pentru toți — reprezintă proba decisivă a justeții modului în care se transpun în faptă obiectivele înnăzuințe ale României acestei epoci.

TRIFON BLIDARU,
secretar al Consiliului popular comunal Scoarța:

„Cînd se ivesc, problemele, trebuie rezolvate, nu ignorate"

— Cum se vede primăvara de la Scoarța, tovarășe secretar?

— Noi o privim cu optimism, cum altfel?, dar cu optimismul celor ce știu că au în fată un drum lung și nu tocmai lesne de parcurs.

— Fiți, vă rog, mai explicit!

— Comuna noastră este, v-o spune un om care lucrează de 32 de ani în această primărie, una în care, pentru a ajunge la rezultatele pe care ți le-ai propus, trebuie să muncești serios. De ce zic asta? În primul rînd pentru că e o comună întinsă pe vreo 92 de kilometri pătrați, avînd, oficial, 11 sate aparținătoare, în realitate vreo treizeci de cătune. E greu și numai s-o străbați dintr-un capăt în altul, dar să mai și zăbovești sau să pui mîna la treabă. Bine, nu spun asta ca o justificare, ci pentru a prezenta o realitate. Realitate de la care trebuie să pornim atunci cînd trecem la transpunerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului. Să vă mai dau o cifră — 60 la sută din casele comunei se află în afara perimetrului construibil, astfel încît sistematizarea comunei reprezintă o problemă nu tocmai ușoară. Dar noi avem o vorbă — cînd se ivesc, problemele trebuie rezolvate, nu ignorate.

— Și cum le rezolvați?

— Cu mintea noastră, a celor aproape șase mii de locuitori ai comunei. Și le mai rezolvăm privindu-le drept în față, spre a acționa în funcție de ele. Media de virstă a locuitorilor e cam ridicată. Patru centre muncitorești din jur au nevoie de brațe tinere. Nu putem trece cu vederea aceste evidente. Ele ne spun ce trebuie să facem. În primul rînd, să întărim C.A.P.-ul și asociațiile intercooperatiste. Una dintre ele, aceea de îngrășare a tineretului taurin, s-a pus bine pe picioare, depășind, anul trecut, planul de livrări la fondul de stat. La aceleași bune rezultate dorim să ajungă și asociația pomi-viticolă. Apoi, pentru a trăi mai bine, se cuvine să muncim mai mult. Contractele stabilite pentru acest an ne fac să credem într-o creștere substanțială a contribuției cetățenilor, prin depășirea prevederilor de plan la o serie de produse, în special carne de pasăre și ouă. Anul trecut am depășit planul la carne de bovine. Facem pas după pas. În două luni, am realizat deja jumătate din planul stabilit privind stringerea de materiale refolosibile. Mai avem și alte rezultate bune. Am terminat construirea unui bloc și, curînd, va fi gata și noul dispensar. Într-o lună, cel mult, va începe să producă și brutăria. Dar, sincer vorbind, se poate mai mult.

— Dacă se poate, de ce nu se și face?

— Asta e marea întrebare! Răspunsul drept este acela că noi, oamenii primăriei, trebuie să fim mai aproape de oamenii comunei. Să ne adaptăm stilul de muncă cerințelor realității din jur. Ziceam că trebuie să întărim C.A.P.-ul, nu? Păi, atunci, să pregătim ca lumea campania. Grîul și porumbul nu cresc din justificări, angajamente și lamentări. În momentul de față, reparațiile de la S.M.A. sînt gata în totalitate. Timpul ne-a ajutat și la fertilizare. Sperăm, deci, în producții foarte bune pe întreaga suprafață, de aproape patru mii de hectare. Numai prin producții superioare celor din anii trecuți putem rezolva așa cum trebuie autoaprovizionarea comunei. Deputații trebuie să fie în primele rînduri, așa cum e, de pildă, Maria Ganea, brigadier la C.A.P., sau Natalia Albăstroiu. Dar, atunci cînd mă simt obligat să dau un exemplu-două, înseamnă că nu toți deputații își înțeleg pe deplin sarcinile ce le revin. Vorbești de primăvară. Cu o floare, chiar și cu un buchețel. Avem, însă, convingerea că Scoarța poate deveni o comună de frunte a Gorjului. Am discutat acest lucru cu prilejul adunărilor cetățenești. Oamenii vor să pună umărul. Știm bine că o comună puternică și frumoasă își poate chema fiii înapoi. Îi poate face pe cei foarte tineri să rămînă acasă. Pentru că numai prin ei, prin cei tineri și puternici, un sat ca al nostru își poate respecta vechile și noile sale rosturi.

VICTOR DIȚOIU,
vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc Tîrgu Cărbunești:

„Hotărîrea adunării generale s-a arătat decisivă"

— Puteți caracteriza, într-o singură frază, orașul Tîrgu Cărbunești?

— Chiar și într-o propoziție. Iată-o: la 1 iunie 1988, orașul nostru va împlini 20 de ani.

— Asta spune tot?

— Spune esențialul. Tîrgu Cărbunești e un oraș tînăr, ajuns acum la deplina maturitate, un oraș care a avut privilegiul de-a se naște în Epoca Nicolae Ceaușescu. Ce a însemnat acest lucru? O puternică dezvoltare industrială, 800 de apartamente, asfaltarea tuturor străzilor, alimentare cu apă, canalizare etc.

— Cum intervine consiliul popular orășenesc în acest complex proces care este urbanizarea?

— Pornind de la adevărul că vigoarea unui oraș depinde de forța lui economică. La Tîrgu Cărbunești, o industrie locală de nivel raional s-a transformat — firește, nu dintr-o dată într-o industrie puternică, la ale cărei rezultate cît mai bune aspirăm continuu.

— Concret...

— Două sînt unitățile industriale importante ale orașului: Secția de utilaj minier (componentă a I.U.M. Rogojelu) și Schela de foraj. La sfîrșitul anului trecut se putea vorbi de o mare diferență între modul în care-și înțelegeau aceste două unități obligațiile de îndeplinire a indicatorilor economici. În timp ce secția de utilaj minier a reușit, lună de lună, depășirea planului, Schela se număra printre codașe. Am trecut la o analiză temeinică a realităților. Și am constatat că diferența era de fapt între stilul de muncă al celor două conduceri și între felul în care unitățile coordonatoare înțelegeau să sprijine activitatea din aceste două locuri. La secția de utilaj — veritabil mecanic-șef al minerității din zonă, asigurînd asistență tehnică de calitate, executînd piese și reparații pentru care n-a primit decît felicitări din partea întreprinderilor miniere — domnește, o atmosferă sănătoasă de muncă, întreținută atît de comuniștii celor cinci organizații de bază, cît și de O.D.U.S. Apoi, conducerea secției, în frunte cu inginerul Petre Dogaru, acționează aici de douăzeci de ani, de cînd s-a bătut primul țăruș, cu aceeași exigență constantă, cu multă energie. I.U.M. Rogojelu, pe de altă parte, asigură tot ce e necesar pentru bunul mers al activității. Schela de foraj se găsea pînă de curînd într-o situație de cu totul altă natură. Lipsită de sprijin din partea Trustului foraj-extracție Tîrgu Jiu, această unitate a bîjbîit multă vreme. Noua conducere însă, noul director (fost inginer-șef la Schela Stoina, mereu fruntașă), a reușit — desigur, cu ajutorul Trustului — să remedieze din mers, chiar în primele luni ale acestui an, neplăcuta situație. Decisivă a fost, pentru a se ajunge la o asemenea cotitură în activitatea Schelei, adunarea generală a oamenilor muncii, unde s-a discutat într-un spirit cu adevărat revoluționar, luîndu-se hotărîri care și-au vădit, în scurt timp, eficiența. Cred că acest exemplu spune foarte mult cu privire la modul în care conducerea Consiliului popular orășenesc a înțeles să se implice, să acționeze pentru aducerea pe făgașul firesc a unei întreprinderi, ca și pentru menținerea alteia printre fruntașele județului.

— Aici era vorba, înțeleg, de o situație deosebită, care cerea imperios rezolvări. Dar nu sînt doar acestea două unitățile economice ale orașului.

— În privința Cooperativei de producție meșteșugărească „Înainte", nu se pot spune decît cuvinte de laudă. Și nu le spunem doar noi, ci mai ales beneficiarii produselor și prestărilor sale de servicii, fie că e vorba de cetățenii orașului ori de marile unități cu care colaborează — I.V. Arad, Uzina de vagoane Caracal sau I.U.G. Craiova. Secția de exploatare și industrializare a lemnului merge și ea foarte bine. Noi spunem că e firesc să fie așa, atîta vreme cît atmosfera de lucru din toate aceste unități este una marcată de seriozitate, de dorința de-a face, așa cum se cuvine într-un oraș tînăr și ambițios ca al nostru.

PAULINA POPESCU,
prim-vicepreședinte al Consiliului popular municipal Tîrgu Jiu:

„Un mare oraș trebuie să-și regîndească permanent înfățișarea"

— Am colindat o zi întreagă prin Tîrgu Jiu, astfel încît am a vă adresa o sumedenie de întrebări. Înainte de a începe, vreau să vă comunic o impresie de simplu trecător — orașul pare, de la un an la altul, tot mai ingrijit, mai așezat. S-a construit foarte mult...

— ...19 mii de apartamente.

— ...și constat că se construiește în continuare.

— Se va definitiva înfățișarea noului centru. Aceasta va fi, pentru trecătorul de peste un an-doi, noutatea principală pe care i-o oferă orașul. Dar dincolo de ea, mai există și o alta, de mai mare amploare — — regîndirea înfățișării întregului municipiu.

— Nu e prea mult spus?

— Nu. Formularea este riguroasă exactă. Considerăm că un mare oraș — așa cum este azi Tîrgu Jiu, cu cei peste 85 000 de locuitori ai săi — trebuie să-și revadă continuu înfățișarea. Să se uite permanent în oglindă, dar nu din simplă cochetărie, ci din nevoia intimă de a se ști mereu frumos. Sau mereu mai frumos. Arhitecții, întregul Consiliu popular privim cu deplină seriozitate îndeplinirea acestui obiectiv. Nu mai e suficient, acum, să construiești, ci e necesar ca tot ceea ce ai făcut să se poată adapta la noile situații, determinate de continua dezvoltare a așezării. Fiecare colț de oraș este cercetat cu atenție, remăsurat. Atît pentru găsirea de soluții pentru o circulație cît mai fluidă și mai civilizată, cît și pentru aflarea de noi locuri de parcare, de noi locuri de joacă pentru copii, pentru rezolvarea problemelor ridicate de intrările în municipiu, de zonele verzi etc. E o muncă foarte migăloasă, pentru că dorim să mergem la detalii. Desigur, aceste lucruri nu se pot realiza într-o săptămînă, nici chiar într-un an. E vorba de un studiu de perspectivă care va face din Tîrgu Jiu, la începutul cincinalului viitor, un oraș cu adevărat modern, am spune chiar, fără a ft lipsiți de modestie, un oraș model.

— Cum? prin ce?

— Prin cît mai buna zonare a orașului, prin realizarea unui necesar echilibru al cartierelor, prin ingeniozitate. Cred că numai exemplele pot să sugereze ceea ce ne-am propus. Iată, în afara noului centru al municipiului, ne gîndim și la două centre de cartier, în nordul și sudul orașului. Apoi, zonele din jurul blocurilor vor fi atent proiectate, astfel încît ambianța să fie plăcută, relaxantă. Vom crea o frumoasă bază de agrement pentru tineret, un alt parc, în continuarea grădinii publice, în lungul lacului. Apoi un parc de agrement pentru copii. La asta trebuie adăugate și restaurările unor veritabile monumente de arhitectură. Mă gîndesc în primul rînd la Casa Cartianu, din cartierul Turcinești, cu o valoare arhitectonică aparte, și la Casa Brăiloiu, veche de peste două secole și foarte frumoasă. Problemele sistematizării localităților, ridicate adesea de secretarul general al partidului și impuse atenției noastre de documentele Conferinței Naționale a partidului, sînt cu mult mai complexe decît par la prima vedere. În vederile noastre, ale Consiliului popular, intră creșterea reală a gradului de confort și civilizație al locuitorilor. Omul acestui sfîrșit de mileniu nu mai poate trăi oricum. O hală completă a celor ce dorim să întreprindem ar necesita o foarte lungă discuție, (poate la fel de lungă precum lista de întrebări pe care ați vrut să ni le adresați, și la care cred ca am și început să vă răspund. Ceea ce aș dori să subliniez acum este că noul oraș Tîrgu Jiu se va înfățișa privirilor așa cum au dorit-o cetățeni săi. Am adunat toate propunerile făcute în adunările cetățenești, avem, bilunar, întîlniri cu administratorii și președinții celor 96 de asociații de locatari, cu deputații, astfel încît tot ceea ce întreprindem și vom întreprinde în continuare de la ei pornește, cu ei le vom realiza și tot ei le vor fi beneficiarii.

Pagină realizată de
DAN MUCENIC ■

Pîinea țării

(Urmare din pag. 1)

pe care le avem în agricultură, necesită oameni cu înalte cunoștințe în toate domeniile pentru a ști să obținăm, în condiții climatice mai bune sau mai grele, cele mai bune rezultate", a definit în fapt rolul și locul specialistului în agricultură, profilul său profesional-cetățenesc.

În lumina acestor adevăruri și în consens cu munca și aspirațiunea întregului nostru popor — cadrele didactice de la Institutul Agronomic din Timișoara și-au reunit și reîmprospătat forțele, direcționînd întreaga energie pentru desfășurarea unei ample și eficiente activități instructiv-educative, activitate ce-și propune, în esență formarea specialistului de înaltă clasă, competent, activ, onest, responsabil, legat trup și suflet de ogorul românesc. Un om care să-și dezvolte în permanență aptitudinile profesionale, să contribuie efectiv și afectiv la utilizarea optimă a fondului funciar și uman, să fie capabil să armonizeze permanent posibilitățile cu cerințele agriculturii moderne, industrializate, să se preocupe mereu de autoperfectionare și de aplicarea celor mai noi cunoștințe în marea producție. Să fie un bun activist, implicat în lărgirea democrației socialiste, să dea noi dimensiuni omului ca măsură a tuturor lucrurilor și să dovedească prin fapte contribuția sa la realizarea noii revoluții agrare, de rentabilizare a potențialului agrozootehnic în condițiile menținerii echilibrului biologic, ecologic în lanțul trofic sol-apă-plantă-animal-om.

Sîntem hotăriți să producem știință prin cercetare științifică fundamentală și aplicativă modernă și să reducem la minimum timpul dintre finalizarea cercetării și extinderea celor mai bune rezultate în producție. Să ne angajăm direct în producție prin realizarea programelor concrete de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția în cele patru județe din zona de est a României, să îndrumăm cu competență și răspundere pregătirea elevilor din cele 14 licee agroindustriale care ne-au fost afectate, astfel încît absolvenții acestora să se poată integra cu rapiditate și eficiență în producția agrozootehnică.

Sînt cîteva din gîndurile ce ne animă în aceste zile, idei și observații laborioase desprinse din practica nemijlocită, pe care le-am revăzut și revizuit cu ochii minții și ai sufletului și în lumina recentului dialog dintre țară și conducerea partidului nostru, a indicațiilor și recomandărilor formulate de conducătorul partidului și statului nostru.

CONFERINȚA PE ȚARĂ A PREȘEDINȚILOR CONSILIILOR POPULARE

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, joi au început în Capitală, lucrările celei de-a IV-a Conferințe pe țară a președinților consiliilor populare, înalt forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, care-și datorează existența și afirmarea inspiratei politici a secretarului general al partidului de creare a unui cadru unic, original de participare a maselor la conducerea societății.

La sosirea în Sala Palatului Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați cu deosebită căldură de participanți, care au aplaudat și aclamat îndelung pentru partid și secretarul său general.

Participanții la cea de-a IV-a Conferință pe țară a președinților consiliilor populare au adus un călduros salut împreună cu cel mai vibrant omagiu, cu aleasă stimă și adîncă recunoștință, celui mai stimat și iubit fiu al poporului, Erou între eroii neamului, conducător încercat și clarvăzător al partidului și statului nostru, personalitate proeminentă a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, luptător consecvent pentru pace și progres, pentru înțelegere și colaborare între toate națiunile lumii, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cu profundă stimă și înaltă prețuire a fost salutată prezența la lucrările conferinței a tovarășei Elena Ceaușescu, militant de seamă al partidului și statului nostru, eminentă personalitate a vieții științifice românești, savant de înalt prestigiu internațional.

S-a relevat cu profundă recunoștință meritul istoric al secretarului general al partidului de a fi făurit atotcuprinzătorul edificiu al democrației muncitorești-revoluționare, de a fi elaborat conceptul și teza construirii socialismului cu poporul și pentru popor, asigurînd astfel cadrul optim pentru afirmarea deplină a personalității și demnității umane, participarea directă și nemijlocită a maselor largi de oameni ai muncii la viața social-politică și economică a țării. O expresie elocventă a acestor profunde realități o constituie și Conferința pe țară a președinților consiliilor populare.

Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarășa Elena Ceaușescu, în prezidiul conferinței, ales în unanimitate de participanți, au luat loc membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, președinți ai consiliilor populare județene, municipale, orășenești și comunale.

La lucrări iau parte, ca invitați, cadre de conducere din ministere, instituții centrale, activiști de partid, ai organizațiilor de masă și obștești, prim-vicepreședinții comitetelor executive ale consiliilor populare județene și ai municipiului București.

Participanții la conferință au adoptat, în unanimitate, următoarea ordine de zi :

1. Raportul cu privire la sarcinile ce revin consiliilor populare în lumina hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, pentru realizarea planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial pe anul 1988 și pe întregul cincinal, pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român.

2. Sarcinile ce revin consiliilor populare pentru înfăptuirea Programului de sistematizare și modernizare a localităților urbane și rurale, în vederea folosirii cu maximă eficiență a terenurilor și restrîngerea perimetrelor construibile ; ridicarea continuă a nivelului edilitar-gospodăresc al tuturor localităților.

3. Cu privire la activitatea desfășurată de consiliile populare pentru înfăptuirea sarcinilor noii revoluții agrare, realizarea planului de dezvoltare a agriculturii și asigurarea aplicării cu fermitate a programelor de autoaprovizionare teritorială.

4. Sarcinile ce revin consiliilor populare din hotărîrile de partid și de stat cu privire la activitatea cultural-educativă și de asistență sanitară a populației.

5. Perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale consiliilor populare, organizarea temeinică a activității acestora pentru realizarea în cele mai bune condiții a tuturor atribuțiilor încredințate ; folosirea cadrului democratic de participare a cetățenilor la îndeplinirea sarcinilor ce revin organelor locale ale puterii și administrației de stat.

Lucrările Conferinței au fost deschise de tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Dîndu-se glas dorinței fierbinți a tuturor participanților, a fost adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu profund respect, înaltă stimă și aleasă prețuire, rugămintea de a lua cuvîntul în cadrul Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare.

Primit cu deosebită însuflețire, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a rostit o amplă cuvîntare, care a fost urmărită cu deosebit interes și deplină aprobare, fiind subliniată, în repetate rînduri, cu puternice și îndelungi aplauze. Cei prezenți au ovaționat cu înflăcărare, au scandat minute în șir numele partidului și al secretarului său general.

Un grup de pionieri a urcat la prezidiu și a oferit cu dragoste tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu buchete de flori.

Într-o atmosferă de puternică vibrație patriotică, revoluționară au fost exprimate încă odată sentimentele de profundă și statornică recunoștință ale tuturor participanților la Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, vii mulțumiri pentru magistrala Expunere rostită la acest înalt forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, care jalonează în mod strălucit direcțiile și căile de acțiune ale organelor locale ale puterii de stat, ale întregului popor în vederea înfăptuirii exemplare a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale Partidului.

De asemenea, în cadrul dezbaterii problemelor înscrise pe ordinea de zi, s-a exprimat cu putere angajamentul solemn ca toate consiliile populare județene, municipale, orășenești și comunale, toate organele și organizațiile noastre de partid să acționeze în spirit revoluționar pentru aplicarea cu toată fermitatea în viață a indicațiilor și orientărilor de inestimabilă valoare teoretică și practică pe care le-a formulat și cu acest prilej conducătorul iubit al partidului și statului, pentru instaurarea peste tot a unui climat de înaltă ordine și disciplină, de intransigență și fermitate față de lipsuri și neajunsuri, pentru perfecționarea continuă a conducerii întregii activități economico-sociale în profil teritorial și mobilizarea maselor de oameni ai muncii, a întregului nostru popor la realizarea exemplară a planului pe acest an și pe întregul cincinal, contribuind astfel la înfăptuirea neabătută a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Prin dezbaterile sale, prin hotărîrile ce le va adopta, acest larg forum al democrației noastre socialiste, ale cărui lucrări au coincis cu împlinirea a două decenii de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării — act de mare însemnătate al epocii inaugurate de Congresul al IX-lea — se va înscrie ca un moment de referință în cronica nouă a patriei, impulsionînd și mai mult înfăptuirea programelor de dezvoltare multilaterală, armonioasă, intensă a tuturor localităților și județelor, a întregii țări.

CĂLĂRAȘI

Județ clădit pe oțel și pîine

● În acest cincinal, în județul Călărași va spori cu 21,7 la sută productivitatea muncii și cu 19 la sută producția marfă industrială.

● În anul 1987 producția globală agricolă a fost de aproape 8 miliarde lei.

● Agricultura beneficiază de 350 000 hectare irigate, 8 000 tractoare și 3 500 combine.

● În județ funcționează 77 dispensare medicale, 5 spitale teritoriale și două de specialitate, 7 dispensare-policlinici.

● Față de 1965, veniturile reale ale populației au crescut de peste 3 ori. În ultimii 10 ani aproape jumătate din locuitorii municipiului Călărași s-au mutat în apartamente noi.

Mai nou venit în rîndurile celorlalte, județul Călărași este încă o dovadă a politicii consecvente promovate de partidul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de dezvoltare echilibrată, armonioasă a tuturor zonelor țării. Prin înființarea, în ianuarie 1981, a județului, s-a creat un cadru fertil pentru afirmarea puterii de muncă și creație a tuturor locuitorilor acestor meleaguri. Încă de la constituire, prin alocarea unui impresionant fond de investiții, prin amplasarea pe teritoriu a unor industrii de vîrf, prin crearea de noi locuri de muncă li s-a acordat oamenilor acestor locuri șansa de a beneficia de remarcabile condiții de dezvoltare și afirmare în toate domeniile vieții materiale și spirituale.

Ce nu se vede la prima vedere

Dialog cu ADRIAN LASCĂR, arhitectul șef al județului Călărași

— Prin darea în folosință a segmentului de autostradă Fetești — Cernavodă, drumul bucureștenilor și al majorității celor care se îndreaptă spre litoral va trece prin județul Călărași, acesta fiind sensibil mai scurt decît vechiul traseu. Invitîndu-i să facă un popas în reședința celui mai tînăr județ al țării, ce le putem recomanda vizitatorilor să rețină ?

— Fără îndoială, mai întîi marea platformă siderurgică. Nu atît pentru că ea este chiar la porțile municipiului venind dinspre București și poate nici pentru dimensiunile ei impresionante, echivalînd în ansamblu cu suprafața a două orașe de mărime mijlocie, ci referindu-ne în primul rînd la capacitatea de a produce, într-un viitor foarte apropiat, în flux integral aproape două milioane de tone oțel, și mai ales pentru că, datorită acestei cetăți de oțel se ridică din toate punctele de vedere, hai să-i spunem, și cetatea de scaun a Bărăganului, cum, fără nici o exagerare, se va putea numi municipiul nostru.

Față de imensa desfășurare de inteligență românească și de forță constructivă reprezentată de această platformă industrială modernă, ctitorie a marelui bărbat al epocii noastre, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, celelalte realizări par mici; dar ele reprezintă totuși peste 17 mii apartamente, spital județean cu aproape o mie de paturi, policlinici, școli, cinematograf, spații comerciale și de prestări de servicii, precum și multe alte unități industriale intrate în producție în ultimii douăzeci de ani, și al căror proces productiv se află într-o continuă modernizare.

— Spuneți-ne atunci ce nu se vede la prima vedere ?

— Un oraș modern, așa cum va fi Călărașiul în scurt timp și care susțin că va avea aceeași evoluție urbană precum fratele lui mai mare într-o siderurgie — Galațiul — pentru a oferi locuitorilor săi toată gama confortului urban. Avem rezolvată în prezent, în totalitate, alimentarea cu apă potabilă și industrială; s-a pus în funcțiune parțial, pentru circa 70 la sută din apartamentele existente, rețeaua de termoficare ; sînt în curs de soluționare canalizarea menajeră și pluvială. Aceste lucrări, mai puțin vizibile, au însemnat și înseamnă în continuare angajarea unor forțe importante, atît materiale cît și umane. În acest an, avem de realizat peste 4 000 apartamente, din care o bună parte vor contribui la conturarea zonei centrale a municipiului ; vor continua lucrările la Casa de cultură cu capacitate de 800 locuri; se va definitiva primul tronson din artera reprezentativă a orașului, Bulevardul Siderurgiștilor.

În afară de municipiul Călărași și orașul Oltenița, județul are în componența sa 157 localități rurale, grupate în 51 de comune. Conform schiței de sistematizare, unele sate, mici, fără posibilități de dezvoltare urmează a fi regrupate, în timp, în centrele de comună care vor oferi în următorii ani, prin construcțiile de locuințe, productive și tehnico-edilitare, condiții apropiate de urban. În

acest cincinal, se vor construi din fondurile statului aproape 1 000 de apartamente destinate specialiștilor și altor locuitori de la sate.

Vrednici pentru ei, vrednici pentru țară

În registrul gros, completat cu meticulozitate, al contabilului șef al C.A.P. Dor Mărunt, Teofil Puclici, este cuprinsă întreaga istorie a unității. Am putea cita din aceste pagini o mulțime de cifre, care de care mai edificatoare. Să spunem doar că față de anul 1965, averea obștească a crescut de 10 ori. În 1965, pentru o normă se dădeau cooperatorilor 8 lei. Astăzi valoarea unei norme este de 60 lei. La aceasta se mai adaugă cele aproape 3 milioane lei beneficii, ceea ce ridică valoarea unei zile muncă la aproape 80 lei. În plus, o familie a primit în jur de 500 kilograme grîu și 1 500 kilograme porumb. Și nu ca pe o curiozitate, să amintim că retribuția unui cioban, la care se mai adaugă beneficiul în bani și produsele cuvenite, se ridică la 4 800 lei lunar.

Dor Mărunt a încheiat anul care a trecut cu cele mai bune rezultate din istoria sa: grîu — 8 870, orz — 9 127, porumb știuleți — 25 210 și sfeclă — 86 120 kilograme la hectar, toate depășind baremurile pentru acordarea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare. Pentru aceste recolte C.A.P. a încasat primele maxime de la stat, dublîndu-și astfel beneficiul. Și la lînă s-au obținut rezultate excelente — 13,3 kilograme lînă de la o oaie tunsă.

Să mai amintim că președintele ei, Constantin Popa, este Erou al Muncii Socialiste, că unitatea a primit de două ori titlul de Erou al Muncii Socialiste. Care este cheia acestor rezultate deloc întîmplătoare ? Primarul comunei, Ion Istrate, inginerul șef Dan Oprișan sînt de părere că una din explicații este că în fruntea cooperativei se află Constantin Popa, excelent organizator, un om al cărui exemplu de muncă și comportare vor să-l urmeze cu toții, de la mic la mare, un om deschis către ceea ce e nou și bun în agricultură. Așa este, cu siguranță, însă pe lîngă această explicație mai trebuie adăugate încă multe altele.

În comună s-a reușit să se asigure, în primul rînd prin cointeresare, o forță de muncă stabilă. La aceasta se mai adaugă încă 200 de pensionari și toți cei care lucrează în alte unități și care au luat cîte un hectar de porumb în acord global. Numai ei au produs 3 500 tone de porumb. Organizarea bună a muncii, disciplina în muncă au dus la lucrări de calitate. La porumb s-au efectuat 3 prașile, la floarea-soarelui două, la sfeclă — 3. Recoltatul și transportul porumbului a fost făcut în 30 de zile. Sfecla de zahăr a fost culeasă și transportată în 20 de zile. Mai în toate aceste zile a plouat și oamenii au lucrat „cu sacul în cap", cum se spune, dar asta e agricultura. Recoltele mari și beneficiile corespunzătoare se obțin numai prin muncă.

Unitatea este profilată pe loturi semincere. Se lucrează în strînsă legătură cu Institutul de Cercetări de la Fundulea, cu Stațiunea de la Mărculești. Tot aici se află un Centru de încercare și omologare a soiurilor cărora i s-au dat pentru experimentare 50 hectare. Pe 200 hectare s-au organizat loturi experimentale și demonstrative. Spunem noi, toată unitatea este un mare lot demonstrativ. Oile, o rasă adusă tocmai din Australia, dau producții record de lînă. Unitatea crește și 4 000 de porci, ceea ce nu e chiar ușor.

Harnici pe ogoarele cooperativei, țăranii din Dor Mărunt sînt bineînțeles la fel și la ei acasă. Numărul de animale din gospodăriile individuale sînt de la an la an în creștere. Comuna s-a dezvoltat și ea. Aportul gospodarilor la fondul de stat este an de an mai substanțial. Pentru anul acesta, gospodarii din Dor Mărunt au contractat cu statul 600 porci.

Să nu uităm de cunoscuta herghelie Dor Mărunt. Trăpașul de Dor Mărunt este cunoscut pe multe din hipodromurile din Europa.

Pentru anul acesta, C.A.P. Dor Mărunt a lansat chemare la întrecere către cooperativele agricole de producție din toată țara. Obiectivele propuse depășesc chiar producțiile record obținute în anul care a trecut. Autodepășirea este o lege pe care cei de aici și-au însușit-o temeinic. Iar vrednicia acestor oameni se răsfrînge asupra traiului lor în primul rînd, asupra țării.

Șarje de Oltenița

La început, actuala Întreprindere de piese turnate era o fabrică din cadrul Șantierelor Navale Oltenița. De doi ani, o de sine stătătoare.

— În Oltenița, ne spune inginerul șef Gheorghe Stan, nu s-a turnat niciodată pînă la noi oțel și fontă. Pe locul în care ne aflăm era o baltă cu stuf. S-au ridicat halele, am asimilat o serie de repere, tot ce înseamnă capace și scuturi pentru motoare electrice, cămăși cilindri pentru tractoare, pentru motoarele Saviem, distribuitoare hidraulice. Acestea din urmă îndeosebi sînt piese de finețe în turnătorie. Sîntem în curs de asimilare a chiulasei pentru motoarele 23 August, piesă la care puține turnătorii se încumetă. Realizăm din oțel piese de tehnicitate deosebită, pentru vagonaj și naval, piese care concură la siguranța circulației și au condiții de calitate deosebite.

Tot ce s-a realizat la I.P.T. Oltenița a fost munca unui colectiv tînăr, fără tradiție. Media de virstă a turnătorilor-formatori este de 21 de ani. Șefii de secție sînt ingineri care abia și-au terminat stagiul. Șefii de schimb, șefii atelierelor de elaborare sînt încă în stagiu. „Copiii", cum le spune și inginerul Stroe Ionescu, directorul întreprinderii, au făcut ca în ultimii 3 ani producția marfă, producția globală și producția finită să crească de mai bine de două ori, iar productivitatea muncii să crească cu 50 la sută, urmînd ca la sfîrșitul anului acestuia să se dubleze.

Și tot acest colectiv foarte tînăr a reușit în cadrul programului de modernizare cîteva măsuri cu efecte economice spectaculoase. Trecerea la formarea cu ciment și nisip de riu a podurilor de turnare și a lingotierelor a dus la micșorarea prețului de cost cu 1 000 lei pe bucată. Construirea la dimensiuni reduse a ramelor de la liniile automate AFA 30 și turnarea pe acestea a cămășilor de cilindru, reper de bază în producția de fontă, a avut ca urmare creșterea producției marfă cu 1,5 milioane lei pe lună. Modificarea și punerea în funcțiune a conveiorului din linia I oțel și trecerea la formarea cu amestec clasic a unor repere pentru export a dus la micșorarea prețului de producție cu aproximativ 25 la sută.

Și tot aici, la această turnătorie care-și numără vechimea pe degetele unei mîini, s-au găsit forțe tehnice care să experimenteze rețete care au dus la mărirea duratei de exploatare a cuptoarelor de la 6 săptămîni la 5 luni. s-a înlocuit nisipul de Arghirești cu altul luat de la doi pași, din Dunăre, se caută soluții pentru mărirea duratei de exploatare a căptușelii cuptoarelor și pentru prelungirea vieții electrozilor.

În paralel cu tînăra industrie care s-a afirmat aici în ultimele două decenii, orașul este într-o continuă ascensiune, dobîndește noi și îndrăznețe contururi.

OPREA GEORGESCU ■

Arhitecta Viorica Novac și temeiul de frumusețe al profesiei sale:

„A gîndi în perspectivă și în folosul oamenilor"

Cu 15 ani în urmă, am întîlnit la Bacău o tînără arhitectă abia ieșită de pe băncile școlii, dar, cu toate acestea și în contrast cu statura și chipul său delicate, fragile, adolescentine, susținea cu o inepuizabilă forță, cu o puternică stăpînire de sine, cu siguranță și profesionalism în fața edililor județului și a unei „comisii în deplasare" a Uniunii Arhitecților idei majore și soluții îndrăznețe pentru dezvoltarea și înfățișarea în perspectivă a timpului a orașului-stațiune turistică Slănic-Moldova. Scriam atunci un reportaj ce ilustra impresia extraordinară pe care mi-o lăsase — „Camil Petrescu vedea ideea Le Corbusier, Marsilia modernă iar arhitecta Viorica Novac, Slănicul anului 2000". Într-o recentă deplasare la Bacău aflu că îndrăzneața-speranță de atunci și-a desăvîrșit traiectoria, a ajuns o veritabilă specialistă în sistematizarea teritoriului județului din centrul Moldovei. Este șefa secției de profil din Institutul județean de proiectări Bacău. Prin mintea, ochii și mîinile sale au trecut toate proiectele și schițele de sistematizare ale celor 7 orașe și cîteva zeci de comune, un spațiu geografic și social ce reprezintă 3 la sută din suprafața României.

O caut. O regăsesc aplecată asupra unei planșete.

— Deci, sistematizarea ca pasiune ! De ce ? Cum ? Prin ce ? Pentru ce ?

— Cum să mă explic ? ! Din facultate mi-a plăcut urbanismul, m-a fascinat datoria profesională și morală a sistematizatorului de a fi un vizionar. El parcurge un drum laborios de compunere și analiză a tuturor factorilor, fenomenelor, interdependențelor, elementelor componente ale vieții omului într-un spațiu geografic determinat, dar într-o durată cît mai lungă de timp. Fără să filozofăm, sistematizarea implică probleme de sinteză ale dezvoltării generale ale unei localități, ale unui sistem de localități, ale unui județ în corelație cu Programul național de organizare a teritoriului întregii țări. Poate mulți își pun întrebarea de ce discutăm azi atît de insistent despre această ramură a arhitecturii ajunsă preocupare majoră de stat ? ! Răspunsurile au fost date la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1986, cînd s-au elaborat norme clare și principii fundamentale privind sistematizarea mediului rural și urban. Sîntem într-o etapă de creștere foarte rapidă a orașelor românești, cînd noi localități urbane iau ființă, cînd este evidentă creșterea acestora în ele însele și „ieșind din ele", cum definea fenomenul expansiunii orașelor filozofui Arnold Toynbee, ca și într-o etapă de ascensiune a satului spre condițiile de urbanizare. Dacă „rus în urbe", ruralul în oraș, suburbiile, „mahalalele" dispar, în schimb „urbs in rure", orașul în rural, este un fenomen în explozie. Pentru noua forță de muncă ce a acaparat orașele în ultimii 20 de ani, pentru toți cei care s-au născut în acest interval, pentru toți oamenii de la oraș și sate s-a construit — vedem, și m. trăim cu toții —, se construiește enorm. Acest fenomen social grandios are nevoie de o logică interioară extrem de riguroasă. Nici orașele, nici satele nu se pot întinde oricît, la infinit în spațiu, nu se pot întinde „pe jos", căci ar devasta pămîntul pentru pîine, terenurile agricole. Principiul esențial pus în fața sistematizatorului este astăzi tocmai acesta, de a oferi soluții și proiecte menite să restrîngă perimetrele construibile fără a închide perspectivele localității, de evoluție și dezvoltare.

— Iată-l pe sistematizator ca om politic.

— Nu se poate altfel. E o activitate care te pune în relație cu foarte multe domenii și cu întreaga viață socială și politică a țării. Ca să exemplific, pot să vă spun că, în cadrul colectivului nostru de sistematizare am terminat, de curînd, studiul de sistematizare teritorială a județului Bacău, studiu ce a coroborat toate problemele dezvoltării județului, punînd accent pe dezvoltarea rețelei de localități.

— Ați reușit să restrîngeți numărul acestora ?

— Numărul lor a fost analizat foarte atent, pornind de la posibilitățile și resursele economice ale fiecăreia, de la aportul în cadrul județului la perspectivele ce le poate oferi spre a se dezvolta. Să priviți cîteva planșe din studiul nostru. Județul Bacău ocupă, ca număr de localități, locul 4 pe țară, ca producție globală industrială — locul 6, iar ca producție agricolă totală ne situăm pe locul 19. Ritmul anual de creștere industrială a fost în cincinalul trecut de 7,8 la sută, superior deci, ritmului pe țară. De aici am tras anumite concluzii ; s-a prevăzut restrîngerea numărului de localități, prin comasarea acelor sate ce nu au condiții de dezvoltare și sînt promovate cele care dispun de posibilități și tradiții în acest sens.

— Cum ? Ce soluții ați oferit, de pildă, primarilor pentru definitivarea schițelor de sistematizare, în baza cărora comitetele executive aprobă sau nu terenuri pentru construcții noi de locuințe, pentru activități economice și prestări de servicii etc. ?

— Am mers pe o formulă nouă, de zonificare a funcțiunilor localităților, ceea ce ne-a permis stabilirea de noi perimetre construibile în vetrele comunelor și astfel de redare a unor terenuri spre folosință agricolă. Cu grijă, cu atenție, putem modela și modula satul tradițional, nu mai putem trăi la sfîrșitul secolului ca la începutul lui. Zonificarea s-a făcut la numărul de populație prevăzută și cu multă grijă spre a oferi locuitorilor întreaga cantitate a unei vieți normale, corecte. Să aibă, pe lîngă spațiul necesar gospodăriei și participării la autogospodărirea localității, pe lîngă zona de muncă, de satisfacere a nevoilor social-culturale, zone de agrement, ca și arterele, căile de circulație corespunzătoare. Multe schițe au avut inițial carențe în ceea ce privește zonele verzi sau, sub acest aspect al circulației, au necesitat revederi, regîndiri, reluări și reevaluări de soluții. Dacă nu ești atent, viața nu iartă. În desfășurarea ei pune în evidență orice omisiune care poate zdruncina tot echilibrul. Munca de sistematizator nu e ușoară, ești responsabil de treaba vieții și angrenajul unei comunități umane pentru un răstimp poate chiar de cîteva sute de ani. A fi actual înseamnă pentru un sistematizator a gîndi mereu în perspectivă și în folosul oamenilor.

— Conduceți-mă undeva, în județul Bacău, într-o localitate rurală, unde o asemenea schiță de sistematizare cu zone funcționale bine conturate prinde viață.

— Da, probabil știți, probabil ați aflat că am prezentat la conducerea superioară de partid, în fața secretarului general al partidului personal, care își găsește timp și se preocupă cu multă atenție de această problemă cardinală a progresului și civilizației țării, sistematizarea întregului teritoriu, 3 schițe pentru 3 comune model în cadrul studiului privind dezvoltarea mediului rural din județul Bacău, ce ne-a fost aprobat, fără nici o obiecție, chiar cu felicitări. Este vorba de comunele Hemeiuș, Secuieni și Nicolae Bălcescu, reprezentînd 3 tipuri de localități rurale din județ, ce vor deveni centre agro-industriale. V-aș invita la Hemeiuș, de care am fost desemnată, de către Comitetul executiv al Consiliului popular județean, să răspund pentru înfăptuirea schiței de sistematizare aprobate.

— Cunoaște bine comuna, cum va arăta conform noii formule ?

— Zona cu unități economice este deja conturată, se păstrează acolo unde a fost concepută. Zona de locuit, mult lărgită, va cuprinde locuințe individuale cu regim de înălțime de parter plus 1, 2 și 3 etaje, păstrînd forma integrată în relief a localității și păstrînd numeroase elemente din casa tradițională locală.

— Dar orașele ? Bacăul este un județ fericit, are multe orașe, între care unul, Onești, ridicat, cum spuneți dumneavoastră, arhitecții, de la scara zero, înălțat în anii socialismului.

— Firește, se vor dezvolta, însă cu aceeași economie de spațiu construibil și în aceeași concepție pe care am extins-o și asupra mediului rural, a sistemului de localități. Bacăul a intrat în categoria orașelor mari, se va dezvolta pînă la 200 000 locuitori, cu toate dotările adecvate. Schița a fost studiată pînă la zonele de polarizare, așa cum am procedat, de altfel, pentru toate cele 7 orașe, și chiar pentru comune. Cine studiază mecanismul social al mediului rural de azi va observa cu siguranță că el nu mai funcționează în nucleu, ci în sistem deschis, în intercondiționare, interferență și reciprocitate cu așezările adiacente, vecine. Se intercondiționează în probleme de muncă, de deservire, de ocrotire a sănătății, de învățămînt, de recreere și destindere... Noi am sesizat aceste interrelații iar în baza lor am prevăzut dotarea centrului de sistem la întreaga populație ce polarizează în jurul lui. De fapt, am sesizat și ridicat la noi valori tradiții preexistente. De exemplu, pe Valea Trotușului, pe Valea Ghimeșului, fără voia noastră funcționează un asemenea sistem comunal, la rîndul lui subordonat unui sistem orășenesc. În județ avem 3 asemenea sisteme orășenești, Bacăul cu 4 subsisteme comunale, Onești cu 2, Moinești-Comănești tot cu 2. Mă opresc un moment, să vă spun că, de la început, de cînd am venit la I.P.J. Bacău și m-am axat pe sistematizare, am promovat această idee a cuplării celor 2 orașe industriale vecine Moinești-Comănești într-un sistem. Eu a găsit și multă audiență la multe cadre de conducere ale județului și ale celor două urbe, dar și multe reticențe, păreri contradictorii și opoziții, dar viața mi-a dat dreptate. Ele funcționează de atunci astfel și încă foarte bine. Au, de pildă, o singură întreprindere comercială, una singură de gospodărire comunală, ca și rețeaua cooperației... și multe altele. Conlucrează ca un singur organism, deși au două primării. Prin abordarea aceasta în sistem a localităților, județul va avea certe avantaje.

— Și anume ?

— Repartizarea judicioasă a forței de muncă, a dotărilor de orice fel, a zonelor de agrement. De exemplu, localitățile Tutovei n-au avut spații verzi pentru odihnă, pentru petrecerea timpului liber. Ca să ajungă în regiunea Slăniculul, locuitorii aveau un drum lung și greoi de făcut. Am folosit, în noile schițe de sistematizare, sugerînd amenajări prin autogospodărire și muncă obștească, sălbi de lacuri apărută în ultimii ani prin construcțiile hidrotehnice de pe Siret. Peste tot există niște posibilități, peste tot unde există natură și trăiesc oameni se pot organiza locuri agreabile pentru odihnă. Prin sistemul de localități se elimină în toate sensurile migrația în interiorul județului, legîndu-l mai mult, mai solid, pe om de locul unde își are casa, familia, viața.

— Așadar, în sistematizare, normele și principiile generale, nu îngrădesc nicidecum originalitatea, gîndirea creatoare, valorificarea novatoare a tradițiilor locale, diversitatea și individualitatea orașelor și satelor noastre.

— Fără nici o îndoială, dacă sistematizatorul este sincer și demn în fața profesiei sale. Asta înseamnă, în primul rînd, să fie bine pregătit.

CICI IORDACHE ADAM

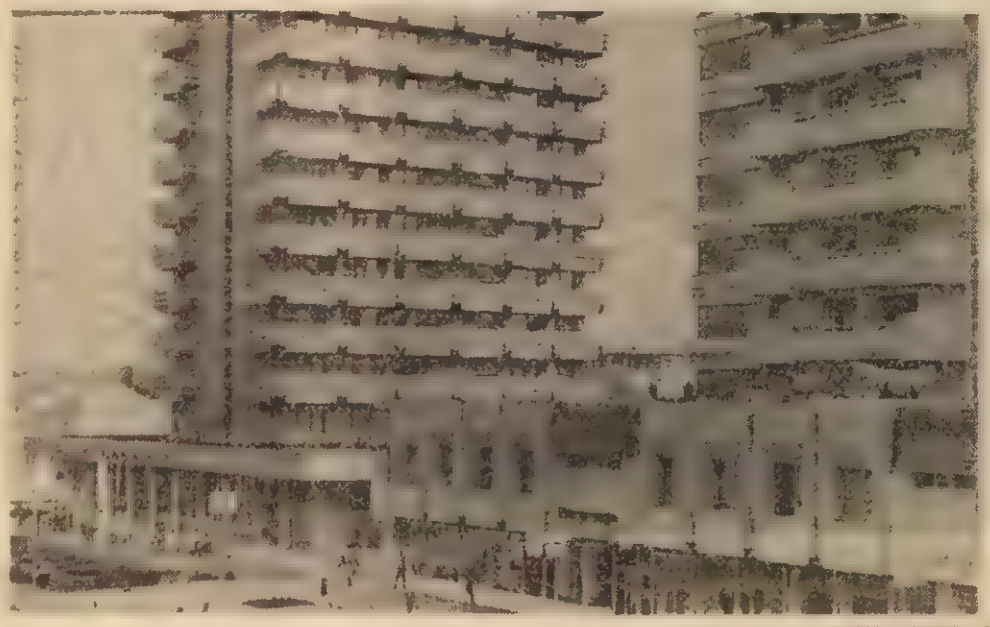

Fotografie de ELENA GHERA

Destinul nou al unei localități dunărene

Pentru Măcin, o mică localitate dobrogeană situată pe malul Dunării și cunoscută pînă deunăzi mai ales datorită faptului că, în apropierea sa se făcea traversarea, cu bacul a bătrînului fluviu de către autocamioane și autoturisme pornite spre porturile Brăila și Galați, noua organizare teritorială administrativă a țării, legiferată de sesiunea Marii Adunări Naționale din 15—16 februarie 1968 a constituit momentul de început al unei dezvoltări economico-sociale inedite, care au transformat vechea așezare, de pescari și agricultori, într-un oraș înfloritor, cu o personalitate distinctă.

Vechile îndeletniciri ale locuitorilor nu au fost nicidecum abandonate ; și astăzi, prin rezultatele economice obținute, întreprinderea piscicolă din localitate se situează între unitățile fruntașe ale Centralei „Delta Dunării", iar producțiile agricole și animaliere sînt tot mai mari, de la an la an.

Perioada ce a urmat constituirii județului Tulcea, a reprezentat și răstimpul atragerii în sfera muncii creatoare de bunuri materiale a unei importante forțe sociale, condamnată pînă atunci, din lipsa unor locuri de muncă adecvate, la o cvasiinactivitate, sau la ipostaza de casnice. Este vorba, firește, de femeile și fetele din Măcin, care astăzi își aduc o substanțială contribuție la realizarea unui volum de producție marfă industrială ce depășește o jumătate miliard de lei.

Cu cîțiva ani în urmă, aici s-a deschis porțile o modernă întreprindere de tricotaje (de altfel, se cuvine să menționăm că, în județul Tulcea au fost create în ultimul deceniu alte două puternice unități industriale aparținînd aceleiași ramuri economice : Întreprinderea de confecții din Tulcea și Filatura de bumbac de la Isaccea) în care lucrează un personal majoritar feminin, cu o medie de virstă de 19 ani !

Prin produsele specifice realizate, alte două unități de producție industrială din Măcin, cooperativele „Arrubium" și „Metalul" (cu o producție anuală de peste 6 milioane lei) sînt cunoscute de-acum nu numai în țară, ci și dincolo de hotarele ei.

Valorificîndu-se superior materia primă și, mai ales, resursele locale, la Măcin se realizează de asemenea, mase plastice, împletituri, mobilier mic, accesorii auto, confecții pentru bărbați, etc., încît, practic, fiecare locuitor adult al acestui oraș este cuprins într-o activitate productivă.

Pentru creșterea nivelului de viață al măcinenilor, s-au construit aproape 1 000 de apartamente noi, care configurează un frumos centru, un spital și o policlinică, (împlinindu-se astfel un vechi deziderat al populației din zonă), noi spații comerciale, alte numeroase elemente ale confortului urban. De altfel, este sugestiv pentru standardul de viață al locuitorilor acestui oraș și faptul că, numai în anul care a trecut, volumul mărfurilor achiziționate prin magazinele comerțului de stat a ajuns la aproape 600 milioane lei. Este evident pentru oricine că puterea de cumpărare se explică numai prin dezvoltarea economică, posibilă datorită politicii consecvente a partidului și statului nostru de amplasare și dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei.

La Măcin se realizează acum, în numai 29 de zile, întreaga producție a anului 1965 și în doar 6 zile (!) producția obținută în primul an de după eliberare.

Angajați cu toate forțele în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea și a Conferinței Naționale ale partidului, oamenii muncii din Măcin — afirmă primarul orașului, tovarășul **ION SIMION** — doresc să înfrumusețeze pe emblema orașului, o emblemă sentimentală, desigur, însemnele hărniciei și ale abnegației — decisive pentru înnoirile viitoare.

CONSTANTIN ISMĂILEANU

Vrednicelor femei ale țării,

(Urmare din pagina 1)

a-și perfecționa necontenit pregătirea profesională, de-a ocupa funcții politice și sociale de înaltă răspundere este, la rîndul său, nelimitată. Într-un cuvînt, femeile țării noastre dețin, în toate domeniile de activitate, locul meritat, conferindu-li-se rolul activ de constructori conștienți și entuziaști ai noii noastre orînduiri. Argumentele ce atestă existența unei depline și reale egalități în drepturi între bărbații și femeile României de azi sînt de domeniul evidenței, al faptelor cotidiene. Este un lucru obișnuit, acum, ca un mare număr de întreprinderi, cooperative agricole, centre industriale, institute de cercetare și proiectare, instituții de învățămînt culturale sau sociale să fie conduse de femei, dîndu-li-se astfel acestora posibilitatea de a-și pune în evidență priceperea profesională, calitățile de bun gospodar, realele aptitudini de conducător. La fel, pot fi remarcate prezența și participarea tot mai multor femei în funcții de mare răspundere, în conducerea unor ministere sau instituții centrale, în guvern sau în forul suprem al puterii de stat, Marea Adunare Națională. Se mai știe foarte bine faptul că în conducerea consiliilor populare comunale, orășenești, municipale și județene se află multe femei, ca și în cadrele de conducere ale Organizației Democrației și Unității Socialiste, ale sindicatelor, ale Uniunii Tineretului Comunist, ale altor organizații de masă și obștești. Primul și cel mai strălucit exemplu îl oferă însuși partidul, prin aceea că mii și mii de femei au fost alese în funcții de secretari ai organizațiilor de bază, ai comitetelor de partid, pînă la înalta răspundere de a face parte din Comitetul Central al Partidului Comunist Român și din Comitetul Politic Executiv.

În această zi sărbătorească, gîndurile noastre se îndreaptă cu mîndrie, dragoste, aleas respect și fierbinte recunoștință spre tovarășa Elena Ceaușescu model de urmat pentru toate femeile țării — exemplu luminos, unanim apreciat, de om politic și militant revoluționar, de om de știință de renume mondial, de soție și mamă, personalitate de seamă a lumii contemporane, ce se bucură de o deplină și meritată apreciere internațională, grație rezultatelor cercetărilor sale științifice, precum și modului activ în care participă, în fruntea savanților români, la acțiunile puse în slujba păcii.

Față de aceste luminoase realități prezente, se cuvine exprimată întreaga recunoștință a femeilor țării față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru posibilitatea de a-și exercita efectiv drepturile înscrise în Constituția-și legile țării, de a învăța, de a se califica, de a-și spori necontenit gradul de pregătire generală, profesională și politică, de-a fi promovate potrivit capacităților și aptitudinilor lor.

Femeile — această mare forță a progresului multilateral al patriei noastre socialiste — își concentrează, în aceste momente de însemnătate istorică pentru destinul țării, întreaga putere de muncă, întreaga inventivitate, întregul elan pentru a dovedi că viitorul patriei a fost clădit și prin contribuția lor. Toate visurile și aspirațiile celor ce muncesc, femei fiind, pe largul și pașnicul front al înălțării continue a României socialiste, se îndreaptă către zările societății de mîine, la a cărei edificare își aduc întreaga contribuție, cu sentimentul tonic de a-și fi făcut pe deplin datoria.

Matricea vieții

Timpul scapă printre degete și se refăce. Tînăra cu chip grațios are un copil, urcă treptele profesionale, e matură, încărunțește, nici nu știe cînd, fără să sîmtă aderea bătrîneții, e bunică, deapănă povești în care amestecă Creanga și viața ei de femeie.

Timpul scapă printre degete, dar exemplar se transformă în vieți obișnuite. Pentru că ce altceva, decît exemplară și obișnuită, e biografia oricărei țărănci care a vrut să rămînă slujitoare devotată a pămîntului, dar nu cu rudimente de cunoștințe ancestrale, ci asimilînd cărți și experiență...

Pe care drum, al ambiției sau al datoriei, se înscrie fiica unor oameni simpli care ajunge la catedre universitare sau în prezidiile conferințelor internaționale ? !

Cît nobilă dorință de a fi „un om între oameni", dovedește femeia medic care uită că are viață personală și-și trece frăgezimea în gărzi cu nopți albe și intervenții de prim ajutor...

Azi, mîine și poimîine, femeia deputat, femeia director, femeia primar, femeia ministru acționează și veghează ca dreapta cîrmă să nu se abată, ca transpunerea hotărîrilor de partid și de stat să se împlinească întocmai în colțul nostru de viață. Este schematic să mă opresc doar la unele profesii, cîteva din miile care sînt clavicula de lucru a celor care alcătuiesc 51 la sută din populația țării. Unde nu a pătruns, pe scara capacităților, prin inteligență, dăruire, consecvență, perseverență, femeia ? Ce vîrfuri îi sînt inaccesibile ? Căutați-le dumneavoastră, eu nu le găsesc...

Este stăpînă pe calculator și pe maneta avionului, pune în mișcare macarale și desenează orașe, este bard inspirat în atelierul făuritorilor de fantasme, scrîșnită de seducție și talent, numără stelele și explorează adîncurile, conduce taxiul prin hățișul orașului, descoperă formula tinereții și a longevității, reține din cavalcada timpului experiența istoriei, se luptă cu birocrația și nu mai este sexul slab cînd are de apărat convingeri și virtuți, se împarte cu grație și fără echivoc între viața publică și cea particulară. Judecătoare imparțială în roba dreptății și activistă neabătută a politicii partidului, creatoare de școală și mamă duioasă care se îngrijește de ambianța familiei sale, compozitoare de renume și sudoriță de clasă, desenatoare cu imaginație și reporteră frenetică în goană după viață, nu se desparte de inefabilul surîs chiar cînd decizia ei este dură. Trăiește conștientă că are doar o viață, din 24 de ore își alege, într-un program drăcesc, multe ceasuri de muncă și cîteva de somn. Nu uită, oricît de aglomerată ar fi, că în casa ei trebuie să fie și flori, că fulgarinul se asortează cu umbrela, că soțul, de ziua nașterii, are invitați care trebuie să guste ceva ieșit din mîna ei, că puștii învață la ... și cu mîna. Toate le împlinește cu o dăruire de sine, fără să mijească o clipă de micșă dorință de a trece pe umerii altora ceva din răspunderile ei.

Familia se strînge în jurul ei, viața se perpetuează de la ea, lumina se stinge și se aprinde o dată cu ea. Veți spune că așa gîndește o femeie despre milioanele ei de prietene. Deschideți ușa unei clase, intrați într-un magazin, furișați-vă într-o sală de spectacol, urcați pe o schelă, urmăriți ziua de audiență a directoarei, puneți-vă ochelarii care vă feresc de razele röntgen. Veți constata că nu e nici o exagerare, nici o dilatare a adevărului, nici o preschimbare a realității. Femeia este și va fi matricea vieții.

CARMEN DUMITRESCU ■

O femeie și un munte de calcar

Plouă primăvăratec în nord și muntele de calcar de la Prodănești, județul Sălaj, se mută din loc. Muntele înseamnă ciment, muntele înseamnă var, muntele înseamnă durabile temelii pentru construcții. Nu datorită ploii se mută, ci datorită trudei a sute de brațe care-l dislocă, îl fărîmițează, îl trimit spre marile centre industriale ale țării.

Cariera de calcar din Prodănești aparține Întreprinderii miniere Cluj și a fost condusă de cînd e lumea lume doar de bărbați.

Iată că într-o bună zi la sediul ei s-a prezentat o tînără absolventă a institutului politehnic, subinginera Elena Sabău, pentru a-i prelua destinele. Cei mai mulți dintre mineri o priveau cu reținere, întrebîndu-se între ei : „ce-o fi știind fata asta despre dinamită și morile de măcinat calcar, despre perforatoare ori benzi rulante ?". Și a știut multe. A reușit să cîștige încrederea muncitorilor. „Dar lucrul cel mai greu nu e să cîștigi încrederea oamenilor, îmi zice într-un tîrziu subinginera Elena Sabău, trăgîndu-și pelerina de pînză cauciucată peste umerii parcă prea fragezi să o poată purta, mai greu e să păstrezi această încredere, acest bun de mare preț.

— Și ați reușit ?

— Eu zic că da. Altfel cum m-ar fi ascultat oamenii, piatra, muntele, cum am fi reușit să depășim planul lună de lună ?

Nu-i ușor pentru o femeie să conducă o cariera în care lucrează aproape 100 de bărbați, să o conducă nu oricum, ci în așa fel încît să o situeze mereu printre fruntașele întreprinderii, iar beneficiarii să-i adreseze în repetate rînduri scrisori de mulțumire pentru calitatea produselor ; nu-i ușor, mai ales că tînăra subinginera și-a întemeiat și o familie, „tare ca piatra", cu un soț și el subinginer la aceeași unitate și doi copii încă în clasele primare, dar visînd de pe acum să mute munții din loc. Nu-i ușor să te bați cu muntele pe ploaie ori vînt, pe arșiță ori ger ; unii spun că trebuie să fii dur pentru a-i învinge. Dar Elena Sabău seamănă pe unde trece doar blîndețe. Oamenii o ascultă, o înțeleg și împreună pun la cale producția de zi cu zi în așa fel încît angajamentele asumate să fie duse la bun sfîrșit.

Dacă ajungeți prin Sălaj și, la Prodănești, veți vedea o femeie în costumație mai aparte (cizme de cauciuc, salopetă, cască de protecție) dirijînd autobasculante, controlînd concasoare, ori cățărîndu-se pe stînci, să știți că este subinginera Elena Sabău, care nu face altceva decît meseria pe care a învățat-o. Și o face bine.

VIOREL VARGA ■

Artist de excepție, generație de excepție

De regulă, obiectele create de ceramiști, oricît de moderne le-ar fi alcătuirea, acoperă folosințe tradiționale. Un bol e făcut să conțină ceva, indiferent din ce materiale e făsonat și ce forme ajunge să ia. Chiar și lucrările ce par să fie date spre încîntarea privirii și delicii tactile trimit într-un trecut unde funcțiunea condiționa înfățișarea în chip decisiv. Tot frumosul are un trecut !

Asigurarea funcțiunii primordiale nu e, cum s-ar crede, o servitute. E mai curînd un avantaj al artei ceramicii. Cînd vorbim de capacitatea unui artist de a esențializa, numim, de fapt, darul său de a pătrunde înțelesul tradițional al clasei de obiecte în care se manifestă.

Un ceramist cu talentul esențializării este **Lucia Teodorescu Maftei**. În tot ce a expus pînă azi, Lucia Teodorescu Maftei a dovedit nu numai un rafinat instinct al formelor, ci și cultură. Cred că e unul din acei artiști ce știu să filozofeze cu adevăr și farmec despre meșteșugul său, despre plăcerile situării în esențial.

Un vas semnat de ea sochează prin simplitate. La o contemplare îndelungată, descoperim că simplitatea e o realitate foarte complexă. Sfera e corpul geometric ce fascinează întrucît dă ideea concomitenței într-un singur corp a două realități extreme. O sferă e, deodată, un maximum și un minimum. M. C. Escher reprezenta în gravurile sale lucruri ce aminteau insistent geometrii fundamentale fiindcă intuițiile sale matematice îi deslușeau și în spațiul esteticii realităților antinomice. O sferă de sticlă e un cumul de situații antinomice. Orice om care ține în mînă o sferă de cristal se simte îndemnat să cugete asupra ei. Chiar și oamenii puțin deprinși să cugete la abstracțiuni. Lucia Teodorescu Maftei a observat la obiectele de ceramică păstrate peste milenii în muzee că perfecțiunea geometrică rănită, deteriorată de timp adaugă creației un ce uman. Misterul unei forme sporește cînd asupra ei lucrează forțe potrivnice. Un vas restaurat, cu multele accidente, ce nu pot fi ev totul reparate, emoționează și pentru că dă sugestia unei victorii obținute într-o luptă, într-o confruntare importantă. Lucia Teodorescu Maftei a surprins de multă lume atunci cînd a început să expună **forme perfecte stricate**, adică obiecte asupra cărora a aplicat o forță ce macula frumusețea arhitecturală a primei etape. Cu alte cuvinte, fiecare lucrare era o lăcrimare la faptul că nimic nu durează. O dovadă că Lucia Teodorescu Maftei a creat în sensul unei noi de frumos populare e că bizarele sale perfecțiuni alterate au aflat un public pe cît de numeros, pe atît de divers. Ideile operei sînt pe potriva unor sentimente profund omenești. Ele conțin și dorința absolutului și teama de absolut.

În ultima vreme, Lucia Teodorescu Maftei a desenat — în tuș negru — și a expus ființe fantastice, făpturi de mitologie care, în imagine, devin, de asemenea, o realitate antinomică : un urît grațios. Principiul serialilor e unul comun și operei în ceramică : perfecțiunea are în ea germenele autodistrugerii. Stă deci în putința omului să discearnă răul de bine, e un dat al omenescului să opteze, să separe contrariile, să le definească și să le stăpînească.

Un ceramist, astăzi, rămîne rareori omul unei unice îndeletniciri. Cultura plastică susținută, activitatea expozițională, contactele sistematice cu artiștii altor domenii îl îndeamnă pe artistul specializat să se mani-

stima, dragostea și prețuirea țării

Blindețea care nu se uită niciodată

Învățătoarea Petra Bădescu de la Școala generală nr. 167, București, mai are un an pînă la pensie. Cînd actuala clasă a III-a B va ajunge într-a patra, în ultima oră a anului școlar viitor, va spune „La revedere" ultimei promoții de copii din multele pe care le-a învățat în cei cîteva zeci de ani de catedră, va pune catalogul cu ultimele medii încheiate cu cerneală roșie pe masa din sala profesorală și cînd va ieși în aerul după-amiezii, ușa pe care va trage-o ezitînd, cu încetinitorul parcă, va închide de fapt nu numai un spațiu, ci și o etapă din viața sa, dintr-o viață împlinită sub semnul dăruirii de sine, al zilnicei dăruiri de sine.

Dar mă întreb dacă un învățător poate ieși vreodată cu adevărat la pensie, dacă te poți vreodată pensiona cu adevărat din sufletul unui om, cu atît mai mult din sufletul a sute de oameni care într-o anumită fază a biografiei lor s-au numit circumstanțial copii ? E greu să crești, să veghezi și să-ți supraveghezi copiii din propria casă, de aceea poate ar trebui cinstit, mai mult decît o facem în mod obișnuit, harul unui învățător care este în același timp părinte și pentru copiii săi și pentru cei 36 de copii ai altor familii atît de diverse.

Un învățător are în preajma științei sale didactice și a conștiinței sale umane cîteva zeci de copii cel puțin patru ore zilnice, patru ore în care Petra Bădescu este și mamă și tată și soră și frate, dar în același timp își face și meseria sa de educator, de tutore sufletesc al viitorilor oameni care vor ieși mîine din copiii de azi. Dar un părinte actual stă cu copilul său cel puțin patru ore pe zi, patru ore pline de învățătură didactică și sufletească așa cum stă învățătorul său ? Vom spune desigur că aceasta e meseria învățătorului, pentru aceasta își la retribuția. Dar a fi părinte nu e mai mult decît o meserie, o obligație de conștiință și de statut uman, ar trebui să ne plătească cineva și să ne pună zilnic să semnăm condica la intrarea în propria familie ca să ne aducem aminte că trebuie să avem nu atît obligația morală să stăm cu proprii copii cel puțin cîte ore stă zilnic învățătorul, cît dragostea și nerăbdarea de a le fi în preajmă pentru că noi sîntem aerul zborului lor și un copil fără zilnica dragoste părintească, mîngîiere și înțelegere nu poate crește nici cît un fir de iarbă în deșert ?

De aceea nimeni nu va ști niciodată cît de adînc se întîpărește în destinul și biografia unui copil gestul cu care învățătoarea deschide ușa și intră în prima oră de la începutul abecedarului limbii române, arcul lin cu care mîna așază catalogul pe masă sau îl deschide, tumbul cu care glasul ei îl pronunță numele cînd el abia atunci descoperă corespondența secretă dintre numele lui de familie, atît de străin pînă atunci și propria lui ființă mărunță și speriată, cît de adînc în celulele cărnii lor de oameni viitori se topește prima mîngîiere a învățătoarei pe creștet, căldura palmei ei «topită în căldura frunții, cît de adînc urcă în abisurile încrederii umane mîna uriașă a învățătoarei purtînd mîna de ginganie speriată a copilului aplecat pe volutele imense și ele ale primelor cîrligașe și boțigașe, ale primului a mic de mînă și A mare de tipar de la intrarea în imperiul limbii materne scrise, primele spaime și neîncrederi în sine, primele greșeli, primele încruntări și aspre admonestări, la fel cum niciodată nu va putea răsplăti vreodată cineva timpul cît o învățătoarea stă zilnic cu copiii în cele patru ore ale școlii, care nu sînt doar timp căutarea unui sens major. Fiindcă eforturile Luciei Teodorescu Maftei sînt emblematice pentru generația căreia îi aparține. Probabil cea mai bună generație de ceramiști din arlele plastice românești.

TUDOR OCTAVIAN ■

Să trăiești ca un învingător

Am întîlnit-o la Focșani, într-un dispensar de cartier, consultînd cu o mare atenție copii. Prescria rețete, oferea amănunte detalii cum să le administreze, cum să le prepare hrana, cum să-l îngrijească. Mi s-a părut exagerat de meticuloasă. Poate, fiindcă este stagiară, mi-am zis. Unul dintre cei mai buni dintre cei peste 100 de medici stagiari ctți se aflau în toamna trecută la Spitalul județean Vrancea. De aceea am și fost îndrumată s-o cunosc, s-o ascult, s-o văd lucrînd.

Dincolo de convingerile sale despre profesiunea în care a pătruns, descopăr că această grijă vecină cu pedanteria vine dintr-o experiență de viață cu totul exemplară și excepțională. Doctorița Ana Zafiu, la 33 de ani, este mama a 5 copii, dar nu acest fapt este starea sa de curaj. De fel, este ardeleancă, din Nadeș, o comună aflată între Sighișoara și Tg. Mureș, iar prima sa profesie a fost tot în universul copilăriei, a fost educatoare. Ca orice tînără, s-a îndrăgostit, s-a căsătorit, a avut primul copil. Copil care, ca mulți copii, la un moment dat a răcit și a făcut o otită, dar, în ciuda tuturor tratamentelor, a rămas surd. Ce alt părinte n-ar fi trăit cu resemnare această dureroasă dramă ? ! Ana Zafiu însă n-a acceptat-o. Firea ei e tenace, a fost educată să lupte, să nu creadă în treversibilitate nici măcar a timpului. Trebuia să-i dea o șansă fiului ei. A început să citească manuale și tratate de logopedie și de medicină, i-a făcut singură un joc electric ca, prin tot soiul de lecții și metode, prin asociații vizuale, să-l învețe cuvintele, să la în stăpînire limbajul. La 4 ani, știa să citească cursiv, citea fraților mai mici cărți de povești. Între timp, Ana Zafiu a adus pe lume alți 3 copii. Între timp, a devenit studentă la medicină, la Facultatea de pediatrie din Tg. Mureș. La gîndul că nu poate să nu existe, să nu mai existe o soluție pentru sănătatea deplină a băiatului lor, își obligă soțul, mai întîi, să dea la Medicină, „să-l tratăm noi", „să știm noi dacă se mai poate face ceva, ori nu". Îi procură cărți, îl încuie în casă și-l obligă să învețe. Forța și puterea ei de convingere sînt de neînvins, tînărul tată renunță la profesia sa, învață, dă examen, reușește și devine student medicinist. Pe ascuns, noptile, cu copii în brațe, cu copii pe genunchi, lîngă leagăne și pătuțuri, între două biberoane, învață și ea. În vara următoare, concurează la rîndu-i, tot la Medicină. Reușește. Studentă în anul întîi cu 4 copii ! În timpul studenției îl aduce pe lume pe al cincilea. Pentru a-i fi mai ușor cu gospodăria și a se dedica mai mult învățăturii, lichidează apartamentul, se mută la căminul de familiști al I.M.F.-ului, îi încredințează pe micuți, după vîrstă, creșei și căminului de zi al facultății. „Cînd am învățat fiziologia urechii, mi-am dat seama ce e cu bătatul meu. Cu o simplă manevră de desfundare a urechilor, și-a recăpătat auzul. Deci, nu era surd, avea timpanul întreg". Un medic mai atent ar fi descoperit adevărata boală a micuțului ei. De atunci, a declarat război superficialității și mediocrității.

Doctorul Ion Zafiu, absolvent în promoția 1983, este medic de circumscripție într-o comună din județul Vaslui, doctorița Ana Zafiu, cum spuneam, în Vrancea. Își fac datoria la locurile lor de muncă așa cum au fost educați și așa cum și-au formatconvingerile de viață — cu exemplaritate. Cu firescul lor optimism, speră că, într-o zi vor fi împreună. Viața cere luptă, iar lupta nu este o cauză egoistă și nici meschină, este generozitate și dăruire semenilor tăi. Ei sînt medici, iar medicina înseamnă dăruire fără rezerve oamenilor, sănătății, vieții.

Doctorița Ana Zafiu consultă, o văd, (și o voi revedea multă vreme în memorie) consultă cu grijă, cu meticulozitate, cu pedanterie copiii.

Ca o creangă de pom

Întotdeauna m-a fascinat biografia acelor oameni care au avut șansa de a se naște la răscrucea unor evenimente, la hotare de istorie. Și cu atît mai mult, cînd este o femeie dintr-un sat, unde străvechi orînduieli i-ar fi pretins, altădată, să coboare în genunchi să spele picioarele bărbatului, să meargă pe ulița mare în urma lui, iar în noaptea nunții, cînd devenea nevastă, să-și înfășoare capul în basma, pe care nu mai avea voie s-o dea jos toată viața.

Ecaterina Fătu s-a născut pe 4 februarie 1915, într-un sat din Bărăgan, unde, ca pretutindeni în țară, atunci, țăranii abia veniți de pe front, urmăreau în-

cordați evenimentele revoluționare ce se derulau vertiginos, așteptau reforma agrară, ce urma să le redea pămîntul pe care au trudit cu sudoare dintotdeauna.

Care a fost, care este traiectoria vieții sale ?

Să ne oprim la prezent, propune, cu un desăvîrșit simț al timpului și al măsurii, cirma sa dintotdeauna, resimțită în tot ceea ce face.

Este, din 1982, președinta cooperativei agricole de producție din comuna Movilița, jud. Ialomița. Acel sat ce tivește șoseaua cu case-vile, oprindu-ne privirile, în trecerea spre Litoral.

Cînd i s-a încredințat conducerea C.A.P.-ului nu s-a speriat nicicum, deși prea bine știa — lucrea aici din 1964, de la absolvirea școlii tehnice de horticultură — că multe lucruri nu mergeau cum trebuie, că oamenii și pămîntul Movilitei puteau produce mai mult cu o organizare mai bună și o echipă de conducere mai apiecată spre treburile obștii. Singura barieră, de suflet, pe care o resimțea, era în fața inginerului șef Nicolae Iorga, căruia îi devenise, cum s-ar zice, șefă, cel care o întîmpinase cu încredere, cînd a sosit ca stagiară și i-a acordat din primul an răspunderea fermei legumicole. Dar, două inteligențe și două cumpene de bine pentru redresarea cooperativei au pus umărul la treabă și nimic mai mult. În toamna aceluiași an 1982, unitatea a fost distinsă cu Ordinul „Meritul Agricol" clasa I pentru cultura porumbului, obținînd 8 000 kg. boabe la hectar, cu peste 3 000 kg mai mult față de anul anterior. Toate recoltele au fost cel puțin duble, depășind chiar cele mai îndrăznețe gînduri. Într-un singur an au lichidat datoriile. și au rămas cu bani în cont la bancă, iar „cînd ești solvabil, nu-ți închide nimeni ușa în nas și nu te amină, ca să-ți procuri tot ce-ți trebuie pentru recolta viitoare. Semințe bune, îngrășăminte, erbicide ori materiale pentru a-ți moderniza toate sectoarele de producție". De atunci, încheie fiecare an cu beneficii. Avînd beneficii poți să-ți plătești bine și oamenii, să-ți permanentizezi forța de muncă, să le rezolvi problemele lor sociale. Iată, țăranii din Movilița — 50—60 pe an — pleacă în stațiuni de odihnă și tratament, pleacă gratuit, cu bilete plătite de C.A.P., așa cum s-a hotărît, cum se hotărăște în adunarea generală a cooperatorilor. Zilnic în brutăria C.A.P.-ului se coace pîine albă și se livrează fierbinte oamenilor, din grîul ce li se cuvine pentru munca lor.

Președinta Ecaterina Fătu este mereu alături de sufletele și problemele lor. Cînd răsare grîul, cînd se umplu hambarele în tot timpul anului, în toate campaniile. „Este un om ca o creangă de pom", îmi spune un țăran pe care îl întîlnesc în poarta sediului, întrebîndu-l anume, „ce fel de om este președinta ?", „Cum adică ?", îi cer lămuriri. „Adică a noastră, a satului. Și ce este un sat decît un pom roditor ?!"

CICI I. ADAM ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ „Mă numesc **Marin Dragomir**, locuiesc în Tîrgoviște, Aleea Muzeelor nr. 7, și împreună cu **Mihai Ionică** (Craiova, Valea Roșie, blocul 110, apartamentul 6), **Elena Nae** (București, strada Vedea nr. 6, blocul B. 6, apartament 66), **Marin Voica** (Craiova, Valea Roșie, blocul M. 5, apartament 9), și alții cu care călătoream nu de mult în acceleratul 432 în vagonul de dormit pe ruta Singeorz — București, am avut neplăcuta surpriză de a nu ne putea odihni în cușetă datorită fumului de țigară pătruns de pe coridorul vagonului, unde mai multe persoane fumau. Ținînd cont că veneam de la tratament iar fumul de țigară — s-a dovedit medical — este mai nociv pentru nefumători, i-am rugat pe fumători, precum și pe conductorul vagonului de dormit, să ne scutească de acest chin, ni s-a răspuns însă că, din moment ce pe coridor sînt instalate scrumiere, fumătorii își pot vedea de treabă. Propunem în acest sens organelor de resort, referindu-ne totodată la campania ce se duce pe plan mondial împotriva fumatului să analizeze desființarea acestor scrumiere sau, pentru început, să despartă acest tip de vagon în două — pentru fumători și nefumători — așa cum se procedează, frecvent, în cadrul vagoanelor obișnuite, compartimentate."

■ **Consiliul popular județean Iași** : „Referitor la scrisoarea **Angelicăi Popa**, om al muncii în ITRD Pașcani, prin care solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe corespunzătoare, vă comunicăm : din cercetările efectuate rezultă că aceasta se achită conștiincios de sarcinile trasate în cadrul întreprinderii în care muncește, iar în prezent, locuiește în condiții improprii ; în acest sens, conducerea întreprinderii i-a repartizat numitei un apartament corespunzător nevoilor familiei sale, în blocul D. 10, scara A, apartamentul 16."

■ **Consiliul popular județean Mureș** : „La scrisoarea numitei **Maria Baliai** din Tg. Mureș, Bd Pandurilor, blocul 32, apartamentul 21, vă informăm că aceasta a fost încadrată în muncă la ICAPPA ca dactilografă, cererea sa fiind astfel rezolvată favorabil."

■ „Mă numesc **Rodica Sandu**, domiciliez în Focșani, Bulevardul București nr. 19, blocul a. 3, scara I, apartamentul 19, județul Vrancea. Am trei fetițe, de 6, 4 și 2 ani, de care sînt mîndră și pentru care primesc o indemnizație de 400 lei lunar ; mai corect spus ar trebui să-i primesc, pentru că aici e necazul meu cel mare : pînă în ianuarie 1987, am ridicat acești bani din orașul Săcele, județul Brașov, unde am locuit cu familia. Apoi ne-am mutat în Focșani și, nemaiprimind indemnizația, în luna august am fost la DPMOS — Brașov, pentru a-mi face transferul dosarului. Funcționara de la ghișeu — îmi pare rău că nu i-am reținut numele, dar atunci nu m-am gîndit ce greutăți birocratice mă așteaptă ! — a spus că-i dau adresa actuală la care domiciliez, urmînd ca după o lună să mă interesez la DPMOS Focșani dacă dosarul a ajuns sau nu. Au trecut de atunci mai bine de 6 luni, am dat nenumărate telefoane, aceeași funcționară mi-a spus că dosarul a plecat, că trebuie să ajungă ba săptămîna asta, ba cealaltă, vă dați seama că de atîtea luni acesta ar fi ajuns chiar dacă poștașul ar fi fost un... melc ! Ca să mă duc personal din nou la Brașov mi-e greu, trebuie să merg la serviciu, și iată cum din luna februarie 1987 sînt, practic, lipsită de niște drepturi ce mi se cuvin și de care, trebuie să recunosc, am mare trebuință. Vă mulțumesc pentru sprijin și aștept cu convingerea că... etc."

■ **Consiliul popular județean Ialomița** : „Urmare scrisorii adresate redacției de către **Gheorghe T. Tudose** din comuna Gheorghe Doja, trimisă nouă spre soluționare, prin care acesta sesizează că întîmpină dificultăți în cumpărarea unor produse : din verificările efectuate se constată că numitul este pensionar, are peste 72 ani și are o situație deosebită, fiind neajutorat atît el cît și soția. Confirmîndu-se faptul că i s-a condiționat eliberarea unor produse alimentare de la magazin, gestionarul acestuia a fost atenționat să nu se mai repete astfel de situații.

■ **Primum, din partea Ministerului Sănătății** : „În legătură cu scrisoarea tovarășului **Leonid Boldeanu** din Alexandria, privind rezultatele obținute cu produsele dr. Elthes, vă comunicăm că substanțele extrase din plante au fost tabletate pentru a fi experimentate în trei clinici universitare din țară. În momentul obținerii avizului favorabil, acestea vor fi puse la dispoziția farmaciilor pentru a putea fi prescrise de medici."

■ **Radica Broșiu** din București (strada C. Aricescu nr. 37, A, sectorul 1), ne aduce la cunoștință următorul aspect care — în cazul confirmării — cade, evident, sub incidența legii : între locuința acesteia și blocul vecin de la nr. 21, există o alee de trecere spre str. G. Călinescu, alee utilă pentru toți locatarii din această zonă. Tovarășul Lucek din acest bloc (B / 20, scara 4), a binevoit să execute cu meseriași care lucrează la piața agro-alimentară „Floreasca" și trimiși în timpul programului — în jurul orei 9,30 — de către tov. ing. Schuster de la A.C.M.-2, un gard din plasă și stîlpi de fier, închizînd astfel complet accesul pe această alee spre străzile C. Aricescu și G. Călinescu, obligîndu-i pe cei care vor să treacă să facă un mare ocol. Pe bună dreptate, cititoarea noastră se întreabă : „acest gard, dacă era în proiectul construcțiilor, se făcea la toate blocurile străzii, sau nu se mai creeau respectivele alei de trecere dintre blocuri, de la o stradă la alta !?". Întrebarea ni se pare întemeiată și așteptăm clarificarea acestei probleme din partea celor în drept.

■ **Consiliul popular municipal Făgăraș** : „Referitor la scrisoarea adresată de către **Ioan Fițea**, domiciliat pe Strada Oxigenului nr. 8, om al muncii la Combinatul chimic Făgăraș, secția C.F.U. : cele relatate în scrisoare sînt reale și, avîndu-se în vedere condițiile în care locuiește familia Fițea, conducerea combinatului i-a atribuit apartamentul nr. 6 din blocul 6, scara D, etajul II, strada Tudor Vladimirescu".

■ **Ministerul de Interne — Inspectoratul Miliției municipiului București** :

„La scrisoarea înregistrată la redacție cu nr. 6913 / 1987, vă comunicăm următoarele : cu ocazia controlului efectuat la garajul IDEB din București, strada Emil Bodnăraș nr. 150, Sectorul 6, s-a stabilit că numitul **Eftenie Gheorghe**, mecanic auto, a amenajat în incinta parcului două barăci casute pentru creșterea a doi porci și 17 purcei, despre care a declarat că un porc și 7 purcei îi aparțin, iar celălalt porc și 10 purcei aparțin numitului **Gheorghe Arsene**, șeful Autobazei IDEB, care a avut și inițiativa în amenajarea locului și cumpărarea porcilor ; hrana acestora a fost asigurată de cei doi prin transportul acesteia cu autoturismele proprietate personală. De asemenea, tot cu ocazia controlului a fost găsit în stare de funcționare un reșou electric improvizat, folosit pentru prepararea hranei porcilor și conectat la rețeaua electrică a garajului, fără contor pentru înregistrarea consumului de energie electrică, încheindu-se în acest sens proces verbal de constatare. Fiind informată conducerea IDEB, aceasta a dispus constituirea unei comisii de stabilire a contravalorii cantității de energie consumată în perioada celor 6 luni de folosire a reșoului electric în vederea imputării acesteia numiților. În urma controlului efectuat de organele de miliție cele două barăci au fost eliberate, cei doi scoțîndu-și animalele din incinta garajului. Pentru faptele comise, impotriva lui E.G. și G.A. au fost luate măsurile legale corespunzătoare".

■ **Inspectoratul municipal Iași al M.I.** : „În legătură cu scrisoarea lui **Aurel Petrescu** din Iași, strada Tudor Vladimirescu nr. 6, b., vă aducem la cunoștință că acestuia i s-a aprobat stabilirea definitivă a domiciliului în municipiul nostru, strada Tudor Vladimirescu nr. 6, A, urmînd a se încadra la I.P.P.S. — Iași, ca lăcătuș mecanic."

■ „Din trotuarul de pe strada Împăratul Traian, Sectorul 4 — în dreptul numărului 42 — de mai multe luni de zile, țîșnește — cristalin și vesel am spune, dacă n-ar fi trist ! — în voie, un izvor de apă potabilă. Prin acest punct trec zilnic sute de oameni ce locuiesc în zonă, este de neînțeles cum acestia sînt indiferenți la enorma risipă de apă ce se produce alci ; și mai de neînțeles este cum nici cei de la ICAB, care au obligația de a face controale periodice, nu au văzut, nu au auzit nimic de felul în care se împrăștie în van acest bun al nostru, al tuturor !" — ne scrie corespondentul nostru **Nicolae Tokacek** din București.

■ **Consiliul popular municipal Timișoara** : „Privind scrisoarea trimisă redacției de către **Erno Bakai** din Timișoara, Strada Metalurgiei nr. 6 : în urma verificărilor făcute, s-a discutat cu conducerea Întreprinderii de autoturisme Timișoara care s-a declarat de acord cu încadrarea în muncă a acestuia, eliberîndu-i-se repartiția nr. 4582 / 1987. Prin încadrarea la această întreprindere, numitul își poate continua astfel cursurile la Facultatea de electrotehnică, cursul seral."

■ **Consiliul popular județean Iași** : „Referitor la scrisoarea numitei **Maria Drinceanu** din comuna Țibănești, județul Iași. Aspectele semnalate în scrisoarea acestela se confirmă, fapt pentru care, prin Întreprinderea județeană de industrie mică Iași și Direcția sanitară, în municipiul nostru se va înființa un cabinet-atelier pentru confecționarea de proteze oculare."

■ **Consiliul popular județean Bistrița Năsăud** : „La scrisoarea tov. **Ștefan Mureșan**, hidrolog principal la Oficiul de gospodărire a apelor — Bistrița Năsăud, vă comunicăm : pînă la data de 1 01 1988 în cadrul oficiului, în baza structurii organizatorice aprobate de C.N.A., funcționa compartimentul de gospodărire a apelor, ce nu avea prevăzută funcție de conducere retribuită ; sarcinile de coordonare a activității compartimentului au fost încredințate tov. Ștefan Mureșan în cadrul sarcinilor de serviciu ca hidrolog principal.

Începînd cu data de 1 01 1988, în noua structură organizatorică, a fost prevăzut „biroul de gospodărire a apelor", numitul fiind încadrat ca șef al acestui birou, cu o retribuție tarifară corespunzătoare clasei 25, gradația 1, în baza Dispoziției nr. 10 / 1988, emisă de Oficiul de gospodărire a apelor Bistrița Năsăud."

■ **Consiliul popular municipal Bîrlad** : „La scrisoarea adresată redacției, prin care **Rodica Nierara**, domiciliată în municipiul nostru, Strada Primăverii nr. 24, solicita repartizarea unui spațiu de locuit din fondul de stat, vă relatăm următoarele : din verificările făcute rezultă că numita locuiește în imobilul proprietate personală la adresa sus menționată, împreună cu familia sa compusă din 5 persoane. În urma cedării terenului fără construcții din strada Primăverii nr. 24, acestela i s-a repartizat apartamentul nr. 39 cu trei camere din blocul D. 17, strada Sterian Dumbravă nr. 17."

■ **Consiliul popular al județului Dîmbovița — D.P.M.O.S.** : „Urmare scrisorii adresate redacției prin care **Lucia St. Ungureanu** din comuna Răzvad, sat Gorgota, solicită sprijin pentru încadrarea în muncă : din discuțiile purtate rezultă că numita este în vîrstă de 20 ani, avînd studii teoretice, este necăsătorită, tatăl angajat și mama casnică, avînd doi frați și fiind necalificată ; analizîndu-se cele relatate, Oficiul forțelor de muncă Dîmbovița a repartizat-o în muncă la Întreprinderea „ROMLUX" — Tîrgoviște, în funcția de muncitor".

■ **Consiliul popular al județului Buzău** : „Privind modul de rezolvare a scrisorii lui **Constantin Iorga** din comuna Pîrloagele : luîndu-se legătura cu unitatea unde a lucrat numitul, respectiv I.M.C. Buzău, s-a constatat că nu s-au plătit diferențele de pensie de invaliditate gradul III, de la 1 august 1984.

În vederea soluționării scrisorii s-a comunicat unității cuantumul pensiei de invaliditate gradul III majorată de la data de 1 august 1984, indicîndu-se să se plătească diferențele respective".

Pagină realizată de
HORIA PATRAȘCU ■

Scrisoare comentată

„Dacă nu era sîmbătă — trăia !"

Autorul rîndurilor precizează din capul locului că în loc de scrisoare comentată veți citi comentarii pe marginea unui răspuns trimis la redacție de către organele competente să rezolve un caz.

„MINISTERUL SĂNĂTĂȚII — DIRECȚIA ASISTENȚEI MEDICALE, OCROTIREA MAMEI, COPILULUI ȘI TINERETULUI" ;

„Referitor la scrisoarea tov. **RIZAN RADU**, din Cîmpia Turzii, prin care relatează unele aspecte legate de îmbolnăvirea și decesul fiului său, vă comunicăm :

Analiza cazului a fost efectuată de către Direcția sanitară Cluj și șeful Clinicii Pediatrie Cluj II, care are în îndrumare metodologică, teritoriul Spitalului orășenesc Cîmpia Turzii. Din cercetările efectuate, s-au desprins următoarele : în primele 2 1/2 luni de viață sugarul a fost supravegheat corespunzător de cadrele medico-sanitare din teren. În 5.IX.1987, pentru stare subfebrilă și tuse, familia se prezintă cu copilul la spital, unde medicul de gardă **MARIA RUSU** stabilește diagnosticul de Bronșită acută și indică tratament ambulatoriu cu ampicilină per os, simptomatice și recomandă familiei să revină, în cazul agravării simptomatologiei. În 6.IX.1987 copilul devine febril, aparținătorii nu consultă din nou medicul, pentru ca în 7.IX, orele 7,00 să vină cu sugarul, în stare foarte gravă, la secția de pediatrie a spitalului unde, cu toate măsurile terapeutice aplicate, copilul decedează după aproximativ două ore de la internare, cu diagnosticul : Insuficiență cardio-respiratorie în cadrul unei pneumonii interstițiale. Cu ocazia analizei deceselor 0—1 an efectuată în 6.X a.c. în cadrul B.E.C.O.M.-ului Direcției sanitare, tov. dr. M. RUSU a fost sancționată cu **avertisment** pentru neinternarea sugarului cu atît mai mult cu cît 5.IX **fiind o zi de simbătă, copilul nu a putut fi urmărit pe teren de către dispensarul teritorial.** Restituim originalul scrisorii...", etc.

Nu acuzăm pe nimeni : ne mai naștem, mai murim etc.

Nu dăm credit nici autorului scrisorii, pe următoarea replică : **„...mă deranjezi pentru o simplă tuse banală ? !"** (așa i s-ar fi răspuns de către doctorița !).

Ne uluiește însă — tinem s-o mărturisim — finalul răspunsului : **„...Cu atît mai mult cu cît 5.IX fiind o zi de simbătă, copilul nu a putut fi urmărit pe teren de către dispensarul teritorial".**

Oameni buni, — **dacă era JOI, trăia ? !**

Poșta redacției

Toma Maria — loc. Mihail Kogălniceanu (Constanța) : Aveți dreptul la ajutor de maternitate indiferent de felul încadrării (temporar sau permanent), dacă la data nașterii aveți calitatea de persoană încadrată în muncă (H.C.M. 880/1965). ● **Macsim Aurica** — Botoșani : Art. 24 din aceeași reglementare stabilește că femeile ale căror contracte de muncă au fost desfăcute cu art. 129 din Codul Muncii nu beneficiază de indemnizație pentru maternitate. ● **Hociung Iuliana** — Roman : În conformitate cu art. 12 din H.C.M. 2105.1969, modificat prin H.C.M. 713/1974, dacă elevul părăsește locul de muncă, cu consecința încetării raporturilor de muncă pentru motive ce-i sînt imputabile, aumele ce se vor restitui se stabilesc proporțional cu perioada rămasă neprestată față de contract. În situația în care, după obținerea titlului executoriu, cel în cauză prestează muncă în contul contractului, termenul de prescriere a dreptului de a cere executarea silită se întrerupe pe timpul cît lucrează, cuantumul sumei datorate urmînd a fi recalculat în raport de timpul rămas nelucrat după obținerea titlului (Decizia Plenului Tribunalului Suprem nr. 1/1976). ● **Stănescu Florentina** — București : Înțelesurile acordate personalului muncitor care urmează cursurile serale sau fără frecvență ale învățămîntului liceal și superior, între care și concediile fără plată acordate pentru pregătirea examenelor de admitere, pentru fiecare an de studii și de diplomă, sînt reglementate de H.C.M. 1052/1962, republicată în Buletinul Oficial nr. 58/27.06.1967. ● **Tașcău Ion** — satul Pojogeni, Tg. Cărbunești (Gorj) : În caz de deces al titularului, date informative în legătură cu depunerile pe librete de economii se dau de către organele C.E.C., cu condiția prezentării libretului sau indicării numărului acestuia, moștenitorilor legali sau testamentari, pe baza atestării acestei calități de către organele notariale sau instanțele de judecată, numai pentru soldul existent la data decesului titularului (art. 170 din Legea finanțelor nr. 2/1979 și punctul 5 din Statutul C.E.C., aprobat prin Decretul 371/1958). ● **Cotet Nicolae Cătălin** — Iași : Persoanele care doresc să continue activitatea și după împlinirea vîrstei de pensionare pot cere înainte cu 3 luni ca unitatea să le mențină în muncă pe o perioadă de cel mult 3 ani. Dacă unitatea nu aprobă, persoana interesată se poate adresa organului ierarhic superior care poate decide menținerea în muncă, în aceeași unitate ori într-o altă unitate subordonată sau înscrierea la pensie (art. 8 (3) din Legea 3/1977). ● **Olaru Ștefana** — satul Ijdileni, com. Frumușița (Galați) : Vînzarea imobilului nu este legală. Vă sfătuim să vă adresați unui avocat pentru asistență juridică, care vă poate îndruma pentru definitivarea dosarului succesoral prin intermediul instanței de judecată și apoi pentru anularea actului de vînzare a casei.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Primăvară

Freamătă cîmpia precum o limbă de cîntec
de zici că aștrii toți au coborît la cină ;
din brazda roditoare ca al fecioarei pîntec
peste amurgul reavăn cresc nori grei de lumină.

E-atîta cer sub mine, nădejdile-nfloresc
și noaptea se dezbracă de vechile-i veșminte,
nu-s stavile s-oprească alaiul pămîntesc
și nici fecunda nuntă a sfintelor semințe.

Parcă aud culesul zbătîndu-se în care
ca pîinea să dospească în tihnă și iubire,
curg proaspete cîntări spre-ogoru-n sărbătoare
întru slava patriei și-ntru a ei cinstire.

VIOREL VARGA ■

Lucrare de Brăduț Covalia

Hasdeu și „locul românilor în istoria universală"

Judecînd după volumele colective ce apar sub acest titlu, după programări de colocvii și de alte volume viitoare, după frecvența cu care formula revine în publicistică, „locul românilor în istoria universală" a devenit în ultima vreme o temă majoră de meditație și de cercetare în istoriografia noastră. Judecînd însă după rezultatele concrete, ne aflăm încă într-o perioadă de „căutări", numărul de pagini, tipărite sub astfel de titluri, nefiind concludent.

S-a tradus în românește și s-a reeditat în original, acum trei ani, lucrarea în trei volume a lui N. Iorga purtînd titlul devenit programatic, deși ar fi fost preferabilă editarea **cursului litografiat** întins pe trei ani și mult mai viu, mai plin de sugestii, mai colorat, decît rezumatul realizat ulterior în limba franceză de marele istoric, text ce a decepționat. Mult mai realizată rămîne încercarea sa din 1912, **Trei lecții de istorie despre însemnătatea românilor în istoria universală**, lecții ținute „la Deschiderea Cursurilor de vară de la Vălenii-de-Munte" în zilele de 1, 2 și 3 iulie. Măcar în anexa versiunii românești din **La place...** aceste strălucite lecții se cereau readuse în actualitate. Lectura loc, astăzi, ca și lectura sintezei **Locul românilor în istoria universală** ne arată în N. Iorga pe cel dintîi istoric român care a delimitat și formulat pregnant problema, impunînd-o istoricilor ulteriori, cărora le-a lăsat-o ca pe un fel de arc al lui Ulisse, cu care se nevoiesc de cîteva decenii încheiate, fără a fi reușit să-l încordeze și să azvîrle mai departe săgeata. Ba, în mod paradoxal, am asistat chiar la încercarea inversă, de a pune la îndoială dimensiunile în care marele înaintaș proiecta destinele istorice ale neamului său. Tentativa fiind învelită, firește, în binecunoscuta invitație la modestie.

Ne putem întreba : care tema în sine este inadecvată realității, ori strategia adoptată pentru atacarea ei ? Răspunsul ni-l dă întoarcerea cu încă o jumătate de secol în urmă, și anume la Hasdeu, cel din primele publicații periodice efemere, dar mai ales cel din extraordinara „Arhivă istorică a României" din care au apărut 4 tomuri începînd din 8 august 1864, cînd editorul avea 26 ani (sau 25 dacă admitem celălalt an de naștere, furnizat tot de el — 1836).

Tomul I, 1865, împărțit în două „părți" de 184 și 192 pagini, tomul II, tot 1865, 176 pagini și Tomul III, 1867, 283 pagini au fost urmate de un Tom IV, cu un conținut mai special dar nu mai puțin important.

Această „Arhivă" pe care o dă la lumină înainte de a împlini 30 de ani (sau în jurul acestei vîrste) este prima operă monumentală a lui Hasdeu, comparabilă cu „Istoria critică" de peste un deceniu, cu cele trei volume de „Cuvente" și cu „Etymologicul". Ea merită o reeditare integrală, fie după metoda anastatică (cea mai simplă și păstrînd culoarea epocii) fie — cum s-a procedat în alte cazuri — recurgîndu-se la transcriere și, cu acest prilej, eliminîndu-se unele forme ortografice stînjenitoare. Se va constata atunci că nu ne aflăm în fața unei „Arhive" ci a unei strălucitoare demonstrații atît a rolului aproape nebănuit al lui Hasdeu ca editor de documente (aproape toate documentele capitale, revelatoare, ale trecutului nostru medieval sînt descoperite și publicate, aici, de el) și de izvoare, cît și a... însemnătății românilor în istoria universală. Demonstrată, aceasta, după o strategie proprie, valabilă și astăzi, mult mai valabilă decît aceea ce s-a urmat după N. Iorga și în orice caz mult mai accesibilă celor ce nu pot încorda arcul uriașului !

Ce face, în definitiv, tînărul Hasdeu ? El caută sistematic și descoperă **dovezile prezenței românești în istoriografia universală.** În loc să dizerteze despre noi înșine, Hasdeu dă cuvîntul istoricilor Europei, ca să vedem că acest colț de Europă nu era de loc ocolit de interesul lumii în care trăia. El demonstrează valoarea militară a românilor editînd și traducînd mărturiile cronicilor polone. El scoate și traduce din Paolo Giovio, unul din cei mai însemnați istorici ai vremii sale, peripețiile lui Petru Rareș, ca să se vadă cît loc putea ocupa, într-una din cele mai însemnate istorii universale ale veacului său, domnul moldovean. Nimic nu este la întîmplare, nimic nu e baotic, toate izvoarele culese în multele limbi ce le stăpînea se adună într-un tablou impunător și elocvent ale aceleiași „prezențe românești" pe scena lumii, dovedită de ecourile ei multiple.

Drumul deschis de Hasdeu se cere curățit de mărăcinișul adunat, iar lucrarea trebuie întreprinsă de la capăt. Este suficient să amintim pe singurul

(Continuare în pagina 10)

DAN ZAMFIRESCU ■

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA:

„[illegible] prin cărți"

— Stimată Zoe Dumitrescu-Bușulenga, întîmplarea face ca interviul nostru să premeargă zilei de 8 Martie. Ei se vrea, înainte de toate, un omagiu pe care vi-l aducem cu acest prilej, dar și — fie-ne îngăduit — un omagiu adus tuturor femeilor care au slujit și slujesc cultura română. Dincolo de aceasta însă, ați fost desemnată în aceste zile drept laureată a premiului Herder pe anul 1988 distincție de mare valoare în planul culturii europene și care, îndeobște, marchează un ciclu de activitate coerent, încheiat, apt să suscite concluzii și valorizări. Cum se definește acest moment, acest eveniment, în cariera dumneavoastră ?

— Dacă este vorba de incidența timpului într-o existență, atunci sigur că o astfel de „întîmplare" poate căpăta, la vîrsta mea, un aspect de încheiere... Dar să zicem că e vorba numai de o „bucăl". Sînt la vremea bilanțurilor și a planurilor timide, zvîrlite în viitor cu precauția necesară. Nivelul evenimențial poate zădărnici oricînd orice proiect. Acest premiu Herder, pe care l-am primit cu bucurie amestecată cu uimire, mărturisesc, mi-a dat cumva o conștiință mai acută a unui moment ca acel despre care am vorbit mai înainte. Nu știu dacă acest premiu e dintre cele care consacră. Și de fapt, ce înseamnă consacrare pentru un intelectual care continuă să-și facă datoria interioară față de propria-i cultură națională ?...

— Vă gîndiți la o consacrare internațională, firește. Ce vă spune cu în legătură cu șansa universalității pentru cultura noastră ?

— Desigur, la o consacrare internațională mă refeream. Din punctul de vedere al țării mele, independent de persoana mea, am trăit o deosebită satisfacție. Aș dori pentru literatura română, pentru arta românească o recunoaștere mult mai largă, potrivită cu resursele reale ale creativității românești. Atîtea talente, atîtea virtualități creatoare se ascund în poporul acesta mic dar așa de înzestrat, încît aș vrea să văd intelectuali și artiști români din toate generațiile intrînd în arena internațională, pentru că am convingerea că în competiții vom fi întotdeauna în stare să ocupăm locurile cele dintîi. Nu sînt excesivă în opinii, știți că evit întotdeauna hiperbolele, dar ceea ce văd în atelierele plasticienilor, ceea ce ascult în sălile de concert, ceea ce citesc scris de virstnici și de tineri, totul mă întărește în credința unei creativități românești care izvorăște dintr-un preaplin. E păcat însă că nu ne angajăm mai deplin în competiții, că nu sîntem mai prezenți în arenele acelea care consacră și că, în general, nu știm să facem suficient caz de propriile noastre valori. După cum regret că marea poezie română n-a primit pînă acum nici un premiu Nobel, de pildă.

— Ce anume din scrisul dumneavoastră, din întreaga dumneavoastră activitate — sînteți, cum se știe, o personalitate plurivocă, istoria literaturii române și comparatistica, munca universitară și cea de coordonare a cercetării în singurul institut de profil din țară, Institutul de istorie și teorie literară „G. Călinescu", eseul în confluența artelor îvi dispută locul în viața dumneavoastră creatoare — ce anume deci credeți că a stabilit mai direct contactul cu orizontul de interes al Europei ?

— Cred că hotărîtoare în acordarea premiului a fost totuși cartea mea despre **Eminescu și romantismul german**, care a fost foarte bine primită în cîteva țări europene, mai cu seamă în cele de limbă germană, cum era și de așteptat, dar și în Spania și Italia. A fost probabil puntea definitiv încheiată între culturile răsăritene și occident care a determinat această decizie. Sensul ei are în vedere, firește, eforturile de colaborare ale oamenilor de cultură din țările sud-estului și centrului Europei cu cei din țările apusene.

— Vorbeați de importanța competiției, a spiritului de competiție care dinamizează creativitatea. Cum funcționează ei în interiorul culturii noastre ? Care sînt, care trebuie să fie formele lui în prezent ?

— N-am făcut nici o descoperire spunînd ce am spus despre necesitatea competiției. Ea funcționează, în general, în mod natural, mai ales pe plan intern. Fiecare timp își are însă accentele sale specifice. Ceea ce cred eu că trebuie apăsat în acest sens, în momentul de față este necesitatea de a elimina orice diviziune subiectivă și personală din cîmpul creației, dar mai cu seamă al criticii.' Prea mult au agitat ideile „de grup" lumea literară a deceniilor din urmă ca să nu fi descoperit între timp că ele nu duc nicăieri și că nu pe această cale accedem la o reală, fertilă, unitate a culturii române. Încercăm, în ceea ce ne privește, de ani și ani, să păstrăm o justă dar vai, cît de dificilă balanță între grupările de scriitori și artiști, atunci cînd acestea ajung în incidența activității noastre. Ca un singur exemplu, vă pot cita tentativa de a face loc în coloanele revistei Institutului „G. Călinescu" tuturor valorilor românești deopotrivă : de toate vîrstele, de toate formațiile. Și, datorită modernei aspirații a domeniilor cunoașterii unul către altul, ne folosim de interdisciplinaritate pentru a lărgi cîmpul din care să culegem valorile.

— Revista de istorie și teorie literară a Institutului se află în ultimii ani într-un real reviriment, poate cel mai spectaculos din această perioadă. Cred că nu e prematur să exprimăm o idee care circulă deja, aceea că aparițiile ei sînt cotate ca evenimente, ca niște corpusuri științifice de referință pentru domeniul larg al literaturii și interferențelor ei cu celelalte domenii ale spiritului. Care este ideea directoare a acestei întreprinderi ?

— Tocmai cea expusă mai sus. La o primă lectură poate părea curios că în revista Institutului nostru figurează pagini de filosofie pură sau de filosofie a culturii, de etnografie și antropologie, de dialog al artelor. Dar este tocmai ceea ce urmărim, ceea ce convine dorinței noastre de a ridica la suprafață nume și valori, capacități reale din care să se constituie, să se refacă permanent scara de valori a culturii naționale.

— Această întreprindere de așa cerne valorile nu este cea de apanajul gazetăriei ? V-a cerut cîndva demonul acestei meserii și înainte de postura despre care ne vorbiți ?

— Nu în sensul pe care-l presupune întrebarea. În schimb aș vrea să amintesc despre anumite atitudini ale mele — deși știți că nu pot să sufăr să vorbesc despre mine. Ceea ce aș să spun mai este poate în amintirea studenților mei din anii '50. Am fost primul asistent al Facultății de filologie care l-a socotit pe Maiorescu așa cum îl socoate, cu fruntea sus, și astăzi, adică unul dintre cei mai mari deschizători de drumuri în

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

VITRINA CĂRȚILOR

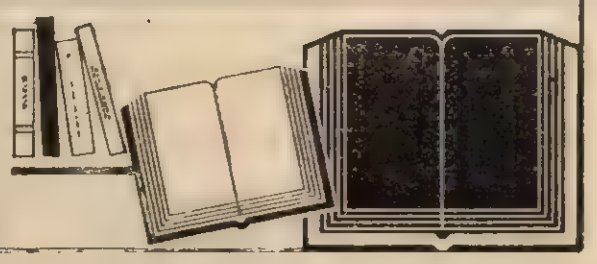

Cîntece în martie

de Al. Andriţoiu

Acasă

soției

Femeia primenită și primenind o lume,
femeia mumă, soră, logodnică, mireasă,
iubită și soție cu dragoste-n prenume,
în ochi desmiardă veacul sub gene de mătasă.

Ea, munca și odihna și somnul lin și veghea
și lacrima-nfrîntă și praful ce ne-așteaptă,
ca aripa și visla ne e, prin ani, perechea
și-n turlele de vise, călăuzind, ni-e treaptă.

Ca ploaia de mănoasă, ca huma de fecundă,
ofundă ca suspinul, înaltă ca ideea,
ea leagă generații cu cîntece de nuntă,
ca, din femei, să nască, neplăsmuind, femeia.

...Acesta e un cîntec care ți-l cînt acasă
Cînd timpul se apleacă în orele de seară
iar ochii tăi cu veacul sub gene de mătasă
Citesc în calendare și-n inimi primăvară.

Grădini de dor

Deschide ușa, doamnă !
Mi-e vîrsta numai rănî.
Eu am venit spre tine
prin 7000 de vămi

Așterne-mi patul moale
Cu linе albituri.
Dă-mi un sărut din vara
încinsei tale guri !

Dă-mi liniștea și cerul
din anii ce-au trecut
și salt de dans agită
în pasul meu durut.

Întoarce-mi vîrsta roasă
Către grădini de dor.
Adună-mă din cețuri !
Nu mă lăsa să mor !...

Romanța

Cînd te desmierd îmi cîntă palma lină
și, ca pe clape, degetele-mi trec
iar tu vibrezi adînc și faci lumină
cu sufletul și trupul țării întreg.

Cînd te desmierd parcă-aș cînta la liră
pe strune fungi de patimă și vis
care inspiră și care respiră
văzduh primordial de paradis.

Cînd te desmierd se-aude cum, din baltă,
în suflet îmi alunecă o stea
iar cerneа ta de aur e-o recoltă
pe care o voi binecuvînta.

Ceas blajin

Acum e ceasul deslegării. Iartă
cu gestul, mîinii, alb și domolit
tot ce-am greșit prin vîrsta asta spartă
tot ce-am jurat greșit și am jignit.

Căci nu mai cer păcat cu dreapta mîinii
și nu mă mai răstesc la nici un zeu.
Acum, ca două candele ți-s sînii
și șoldul sub compas de curcubeu.

Privesc tăcut și singur ca țăranii
ai frumuseții tale mîndre scut,
pe unde-mi trec, îmi pling și-mi cîntă anii
căzuți ca dintr-un paradis pierdut.

Acum e ceasul deslegării : Fie
să ne iertăm în sînge și în gînd,
Prin latifundii de melancolie,
căzuți ca sarea, să-nserăm iertînd.

Cronica literară de Romul Munteanu

Om de răspîntie

Un psiholog grec din școala lui Freud (N. Dracoulides) afirmase după o lungă testare a conjuncturilor ce pot duce la literatura de factură anterefiexivă că oamenii se întorc spre originile lor, spre anii copilăriei și ai tinereții cînd ajung la vîrsta senectuții. Atunci se petrec în infraconștiință fenomene destul de ciudate. Prezentul apare din ce în ce mai gol, mai pustiit de senzuri, înstrăinarea de el este lentă dar sigură, locul său fiind luat de o adevărată invazie a amintirilor din anii primelor întîlniri sau confruntări cu existența, percepută și apoi evocată în modurile cele mai variate. Tot ce părea să fie definitiv dat uitării, îngropat în straturile cele mai adînci ale inconștientului, revine la suprafață cu o impetuozitate aproape incredibilă. Fantasmele copilăriei, întîmplări mai mult sau mai puțin banale din anii de școală, eșecuri, accidente, mustrări tîrzii de conștiințe, scene erotice sau pur sentimentale etc., urcă în mod obsedant spre suprafața conștiinței, cerînd să fie eliberate de tăcere, de falsa uitare, acum devenită atît de apăsătoare.

S-ar putea ca Octavian Paler să fie primul „guraliv" din neamul lui. Faptul acesta se acreditează fiindcă a ieșit în general prin scris dintr-o îndelungată tăcere. Dar confesiunile lui sînt firești. Ele nu reprezintă un caz din punct de vedere psihanalitic. **Viața ca o coridă** (Cartea Românească, 1987) reprezintă o lungă divagație a eului dornic să se exhibeze. Fluxurile de conștiință ale scriitorului sînt textualizate prin **spunere** într-o anumită dezordine : genuină ; discernămîntul între detaliul semnificativ și amănuntele fără relief se estompează. O conștiință prea plină de sine să se întoarce cu fața spre lume prin cuvinte. Să nu uităm că Octavian Paler este un spirit narcisistic prin excelență. În toate cărțile sale autorul se caută pe sine, își excavează interiorul pentru a-și expune în cele din urmă portretul, chiar dacă acesta este uneori grefat pe alte personaje istorice sau fictive. Presiunea conștiinței apare ca o adevărată ispită diavolească. Dar narcisismul lui Octavian Paler nu este doar curativ, fiindcă nu are o simplă funcție terapeutică, el este mai ales justițiar. Preocupat de bine și de rău, de iubire și de ură, de solitudine și integrare în colectivitate, de violență și toleranță, de mecanismele actului de dreptate și de reprimare a adevărului, de eroare și minciună, acest spirit moralist al veacului XX pare să descindă dintr-o altă lume. Și de ce n-am recunoaște că Octavian Paler vine dintr-o utopie a altor veacuri pentru a-și construi propria variantă despre utopia viitorului.

Cînd în ipostaza mea de pasăre de noapte (bufnița) m-am întîlnit cu pasărea de zi a scriitorului (privighetoarea), mi-am spus că omul acesta care dorește să se exhibeze în mod public, nu și-a propus să-și privească portretul stilizat în oglinda apelor marine ce sugerează sentimentul trecerii, a se pune în vreun fel sau altul de acord cu sine sau cu societatea. Dimpotrivă. Spiritul său justițiar îl obligă să-și cerceteze viața ca un permanent proces, acționat de adevăr și eroare. Dialogul său imaginar este purtat doar cu o fantasmă, poate ca un **alter ego**. Procedeul este firesc fiindcă autorul apare ca o conștiință scindată, ca o ființă ce știe că, în cele mai multe situații, a fost pus să aleagă între cel puțin două alternative. El știe de asemenea că adevărurile nu sînt doar duale sau ternare, că omul nu viețuiește doar între negație și afirmație, faimoasa sinteză hegeliană putînd să apară și ea doar ca o capcană a iluziei, a erorii sau a minciunii.

Considerîndu-se un **om de răspîntie**, scriitorul își construiește un portret compus din contrarii. „Sînt ceea ce aș numi eu o formulă improvizată un «om de răspîntie». Un om de răspîntie amestecă de obicei irealitatea în realitate și invers, luîndu-și iluziile drept ținte autentice. Vrea să aibă totul, nu poate să sacrifice nimic, nici să posede ceva în exclusivitate."

Octavian Paler se aseamănă cu un Sisif al vremurilor noi, un Sisif cu conștiința scindată, care știe că urcîndu-și piatra (literatura) spre vîrful muntelui acesta se fisurează, ca și propria sa corporalitate. Dar, Sisif era un condamnat la un act repetabil și inutil, poate tocmai din această cauză tragic. Octavian Paler descoperă o altă șansă a omului de a fi în existență, aceea de **toreador**. Pe fundalul unei lumi labirintice, absurde, aparent lipsită de orice puncte de reper, este proiectat **omul-toreador**. Aceasta demonstrează că existența nu este doar o luptă repetabilă cu absurdul, ci un **joc** bazat pe anumite reguli, în ultimă instanță pe un cod al onoarei. În luptă cu taurul, **omul-toreador** este situat așadar între „glorie" și „rușine". Toreadorul poate să-și joace jocul cu moartea, așa cum fusese prescris de anumite reguli, el nu poate însă „trișa", fiindcă se descalifică în mod definitiv. Parabola este prea evidentă pentru a nu face din ea un semn al unei existențe umane posibile, fiindcă la urma urmei taurul din arenă nu are nici o șansă de supraviețuire, în vreme ce taurul cotidian îl poate ucide pe toreador mereu, așa cum poate să-l atragă în capcanele degradante ale compromisului și ale erorii.

Viața ca o coridă nu este fascinantă prin confesiunile de tip evenimențial, parcă anume alese pentru a fi unele mai decolorate ca altele. Între Lisa și Ferentari, București, Roma și Atena se strecoară oameni și personaje, cărți și peisaje, aforisme și idei.

Aspectul confesiv al cărții lui Octavian Paler, atunci cînd este grefat pe evenimente și anecdote, pe întîmplări din copilărie și studenție, rămîne mereu palid, neinteresant. El este doar zgura sau cenușa infraconștiinței ce se cerea a fi eliberată. Nici pulberea aurie de erudiție (Don Juan, Casanova, Renașterea, Evul Mediu) nu mărește seducția cărții.

Octavian Paler este un spirit sentimental abstract. Fascinația cărții lui rezultă din fascinația ideilor. **Viața ca o coridă** este lecția despre existență a unui moralist măcinat de incertitudini.

● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

Pe urmele voievodului

Colecția **Pe urmele lui...** tipărită de Editura Sport-Turism și-a cîștigat, prin valoarea lucrărilor apărute pînă acum, o notorietate bine meritată. Ea se îmbogățește acum cu un nou volum dedicat lui Mircea cel Mare (**Pe urmele lui Mircea cel Mare**, București, 1987, 248 p.). Pe autor — colonelul Constantin Căzănișteanu — îl știam un editor de documente și autor de studii și lucrări privind epoca modernă. Acum el coboară spre evul mediu, asumîndu-și sarcina de a da în fapt o monografie despre unul dintre cei mai străluciți voievozi români. Ceea ce ni se pare remarcabil în această carte este informația la zi a autorului. Cu excepția studiilor din volumul **Marele Mircea Voievod**, apărut cînd, probabil, C. Căzănișteanu își încheiase redactarea, toate contribuțiile medieviștilor români apărute în anul celebrării celei de a 600-a aniversări a înscăunării lui Mircea sînt valorificate în lucrare. Acolo unde s-au formulat încheieri diferite opțiunile autorului sînt limpezi și argumentate.

Mergînd pe urmele lui Mircea cel Mare, cititorului i se oferă imaginea societății românești de la sfîrșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea în întreg cuprinsul ariei carpato-danubiano-pontice. Rînd pe rînd Muntenia, Dobrogea, Transilvania și Moldova sînt înfățișate lectorilor, autorul stăpînind — cum am arătat — bibliografia cea mai nouă. Din paginile cărții invie un Mircea voievod cu profundă cugetare politică, mari calități militare, preocupări statornice pentru ocrotirea culturii și artei.

Cartea lui C. Căzănișteanu nu este — în pofida editurii care a publicat-o — o evocare turistică a locurilor străbătute de Mircea ; ea este o lucrare de popularizare, conceptul fiind înțeles însă la nivelul superior : solidă și bogată documentare, analiză sigură, stil accesibil. Am spune că prin valorificarea cvasitotalității lucrărilor închinate lui Mircea de istoriografia română, C. Căzănișteanu oferă o adevărată **summa** (rezumat) a bibliografiei mircești, ceea ce nu e puțin. Cititorii cărții vor avea astfel prilejul să se pună la curent cu ceea ce este nou în materie de izvoare și de interpretare în privința unui voievod, pe care sensibilitatea românească — versurile lui Grigore Alexandrescu și Mihai Eminescu stau mărturie — l-a înconjurat întotdeauna cu deosebită căldură.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Spiritul sintetic

În Editura Academiei R.S.R. a apărut, prilejuită de aniversarea a șase secole de la urcarea pe tron a lui Mircea cel Mare, lucrarea colectivă **Mateiu Mircea Voievod**, coordonată de Ion Pătroiu. Cele 23 de studii incluse în lucrare, totalizînd peste 500 de pagini, se constituie în prețioase contribuții la cunoașterea unei epoci și a unei personalități care a deschis seria domnitorilor români drepți și demni, viteji și diplomați, cu un aport considerabil la configurarea politico-istorică a sud-estului european — cum demonstrează, în studiul său, Dan Zamfirescu.

Mircea Mușat subliniază cu pregnanță două coordonate fundamentale ale istoriei poporului român, înalt relevate în vremea lui Mircea : unitatea și continuitatea. Ștefan Pascu, într-un admirabil portret al voievodului, reliefează meritele sale ca apărător al independenței, ca întregitor și organizator de țară, ca iscusit diplomat. Situația politică din Europa epocii și rolul lui Mircea în contextura evenimentelor sînt prezentate de Ștefan Ștefănescu. Adina Berciu-Drăghicescu și Dinică Ciobotea demonstrează, o dată în plus, că teritoriile românești n-aveau granițe economice și că edificiul militar și politic al statului român clădit de Mircea se sprijinea pe o putere economică atent veghează și dirijată. Mircea cel Mare s-a afirmat ca strălucit unificator și organizator de pămînturi românești (Anca Ghiață), merit „cu nimic mai prejos decît eroica sa luptă pentru asigurarea independenței

SEMNAL

● **„Foarte talentata Cornelia Maria Savu scrie o poezie cu multe cuvinte și cu multe elemente de viață cotidiană contemporană și chiar imediată, menținîndu-se totodată într-un plan înalt de referințe culturale...“** Astfel prezintă foarte talentatul critic Valeriu Cristea volumul de versuri al Corneliei Maria Savu, **Semne de viață**, din care citățm **Autoportretul din legendă**, o posibilă cheie pentru universul poeziei pe care o scrie : agenda și rin-

durile ei triumfale / oglindă strîmbă de bilci / cu apele adînc tălate-n / pudoarea amicilor / părul tuns scurt rujul tricoul / ridurile din jurul ochilor izvoare mici / din care toate naiadele-au fugit / și pling sub gratiile ochelarilor / de soare / stai dimineața pe trapezul / împodobit cu panglici creponate / cum ai văzut în reproduceri / din cel mai furios orlando / cu meșterul luca ronconi / stai pe trapez mai faci un salt / și vinzi bilete întîrzierile / turiștilor prin poezie“.

● **Legea și visul**, volumul Ioanei Dinulescu, exprimă cu delicatețe regretul față de trecerea anilor, așa cum transpare și dintr-unul din poemele cărții, **Ce mai rămîne e dulceața : „Nu mai am douăzeci de ani : / stau în fața ta și, vinovată, surid. / Nu mai joacă pleoapele oglinzi / pentru mari, irepetabile fulgere. / Nu mai am douăzeci de ani. / Umerii trag la edec trireme / cu miresme de ierburi cosite, / coapsele încep să-și destindă arcurile de bronz. / Nu mai am douăzeci de ani : / ce mai rămîne e dulceața unui fruct sălbăticit, / zar de uraniu pe tarabele întîmplării“.**

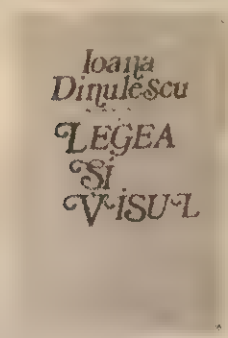

● Volumul 2 din **O istorie a culturii în capodopere de Al. Tănase** apărut la Editura „Univers“ este dedicat culturii Greciei antice. Citățm cîteva titluri de capitole care dovedesc importanța acestei lucrări : Culturi preelenice și protoelenice. Tabla de valori a lumii homerice, Tragedia — cea mai îndrăzneață faptă de cultură a grecilor, Aristofan și funcția catarctică a rîsului, Filosofia — marea șansă a culturii grecești, Coarda lirică a sufletului grec, și reprezintă un omagiu adus culturii grecești, „leagănul întregii civilizații europene“.

● Continuă, cu aceeași rigoare, ediția critică din scrierile sadoveniene datorată lui Cornel Simionescu. Note și comentarii — Cornel Simionescu și Fănuș Băileșteanu. Cel de-al patrulea volum de **Opere** cuprinde **Morsămîntul unui copil, La noi în Viișoara** și **Vremuri de bejenie.** Editura care realizează această faptă culturală de seamă este Minerva.

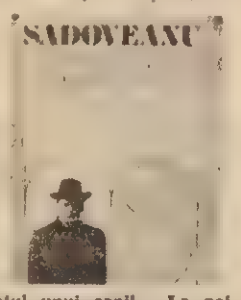

● În această primăvară, Valentin Silvestru e prezent la întîlnirea cu cititorii sub ipostaza sa de prozator umoristic. Cu o ingenioasă copertă realizată de Octavian Andronic, volumul **Ce mai faci ?** conține și cîteva din savuroasele răspunsuri pe care le dădea, în urmă cu ani, la Poșta veselă a emisiunii umoristice săptămînale de la radio. Îi retranscriem unul din aceste răspunsuri, model de concizie și ironie șfichiuitoare : „Colecționară pasionată de pinteni, Adelina Lagurdac, cosmeticiană, ne informează că i s-a cerut o sumă exorbitantă pe un asemenea obiect, ofertanîul pretinzînd că pintenul ar fi aparținut unui domnitor fanariot. Unde i se poate face, deci, o expertiză ?

Părerea noastră e să-l duceți mai întîi la expertiză pe ofertant ; fanarioții nu prea umblau călare și s-ar putea ca pintenul să aibă o origine ori mult mai veche, ori mult mai proaspătă. Pentru această din urmă eventualitate, e bine să treceți și pe la hipodrom“.

● În sfîrșit, la editura „Cartea Românească“, Domnița Petri e prezentă cu volumul **Traversare marcată** care cuprinde pagini de o vibrație reținută : „pleca tinerețea mea legată la ochi să te caute, erai cea mai frumoasă din toate / iubirile mele / frumusețea ta mi-a blocat memoria / tu în somn și tu în nesomn / frumusețea ta clară taie sufletul lucrurilor / rotează cîlii sensibilității mele-nvechite // dimineața cînd m-am privit în oglindă / am știut că / niciodată“.

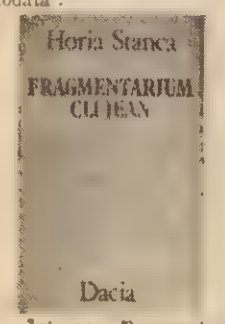

● Într-un **Fragmentarium clujean** (Editura Dacia) Horia Stanca evocă în pagini emoționante viața unui oraș care a cunoscut, în ciuda multor frămîntări pricinuite de curgerea istoriei, o înflorire continuă a civilizației și a culturii.

ION ANDRONE ■

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ●

statului“. (N. Stoicescu), Marea bătălie de la Rovine, căreia Alexandru V. Diță îi stabilește data (17 mai 1395), confirmînd intuiția lui B. P. Hasdeu, iar Sergiu Iosipescu locul, alături de fundamentul economic al țării, de organizarea statală, de relațiile interromânești și intereuropene întemeiate de Mircea i-au permis acestuia să încheie alianțe pe picior de egalitate cu principii străini, impunîndu-i locul de frunte în lupta împotriva otomanilor.

Relațiile lui Mircea cu Poarta erau, cum le-a definit Kogălniceanu „sui-generis“, nu erau de subordonare sau închinare (vezi studiile lui N. Maxim, V. Velimon, V. Joița ș.a.). Virgil Joița, de pildă, arată că mitul închinării Țării Românești către Poartă, al așa-numitelor capitulații, trebuie înlăturat, el avînd la bază un tratat fals, pus în circulație de Dionisie Fotino. „Reconquista științifică“, cum numește M. Ungheanu campania de întronare a adevărului istoric, de înlăturare a falsurilor puse în circulație pe seama lui Mircea și a epocii sale, ca și pe seama altor epoci ale trecutului nostru, a cucerit, în anii noștri, teren deplin, însăși lucrarea de față fiind o elocventă ilustrare în acest sens.

Prin vastitatea, noutatea și organizarea materialului, Marele Mircea Voievod se înscrie ca o realizare de vîrf a istoriografiei noastre.

TUDOR NEDELCEA ■

Mit, istoric, ficțiune

Prozatorul Constantin Vremuleț evocă, în paginile noului său roman (**Vîntul de miazănoapte**, Editura Eminescu, 1987), o protoistorie încă misterioasă, pe „geții nemuritori“ și Dacia evazimitică a regelui Oroles. Cu toate că istoria păstrează puține date despre domnia acestui rege dac, evenimentele consemnate de izvoarele vechi (luptele dacilor lui Oroles cu neamul celto-germanic al bastarnilor, la începutul secolului al II-lea î.e.n., și acțiunile de mai tîrziu ale regelui get Cloilios — vezi Vasile Pârvan, **Getica**, ediția a II-a, 1982, p. 45—47) constituie, pentru Constantin Vremuleț, pretextul necesar (și suficient) pe care se sprijină construcția sa romanescă. La jumătatea drumului dintre „reconstituire“ și „fabulă“, efortul constructiv al scriitorului încearcă să echilibreze / concilieze două tendințe (divergente) la fel de puternice : legenda și / sau adevărul (istoric). Deși vocația realistă a autorului caută să orienteze demersul narativ către o referențialitate asumată programatic, minuțios „re-construită“, aburul înălțător al legendei nu părăsește lumea-ficțiune edificată de Constantin Vremuleț. Registrul relatării omnisciente alternează cu viziunea „dinăuntru“ și relatarea personajului-martor (scribul Ezis, sclav frigian adus de soartă pe tărîmuri unde nu există sclavi). Un **topos** literar cu eficiență estetică verificată de tradiție (Montesquieu, Sadoveanu), cel al persanului — „raisoneurul“ străin ce observă și descrie comentează moravurile unui mediu exotic —, permite scriitorului să re-creeze, în romanul său, peisajul cotidian al unei lumi mai puțin rafinate decît cea a civilizației elenistice contemporane ei, mai simple, dar mai virile și mai pure (moralicește). Constantin Vremuleț caută să îndepărteze cu grijă, însă, tentația, sensibilă uneori, a idealizării, iar tabloul vieții unei comunități amenințate de invazie aparę îndeajuns de complex : descrierea (atentă, dar nu excesivă) a elementelor de viață materială, economică și socială specifice timpului.

Scriere mai mult de evocare și atmosferă decît de desfășurare epică (expansiunea romană, marile evenimente ce vor schimba hotărîtor destinul poporului geto-dac abia încep să se profileze, amenințător, în orizontul istoriei), **Vîntul de miazănoapte** este un roman interesant, o reușită a creației de pînă acum a lui Constantin Vremuleț.

TUDOR MUȘAT ■

Cum promovăm

Plastica

Polivalență simbolică

Am mai scris despre tablourile tînărului Ion Catrinescu-Cation. Stăruia atunci, în viziune tematică, pe două cicluri : **Peisaje montane** și **Pești** — acesta din urmă o introspecție în lumea acvaticului, unde autorul surprindea mutații deformatoare asupra biologicului, declanșate de o exagerată poluare a mediului.

Era un avertisment, o idee cu mesaj major, obsedantă de la un timp, declanșînd atitudinea artelor.

De curînd, o nouă apariție în public, la Teatrul Foarte Mic, m-a adus la zi cu preocupările pictorului. El cantonează acum asupra peisajului, **montan, de cîmpie** și **dunărean,** trei cicluri ce impun și, un al patrulea, **Anotimpurile,** frumoasă metaforă, modernă, în patru ipostaze evocatoare ale infinității timpului.

O forță telurică (a muntelui), degajă din primul ciclu : dintr-un pisc împădurit irumpe verdele-crud, din altul verdele-negru, trimițînd pînă la noi, parcă, parfumul și tăria unor explozii vegetale ; un alt pisc, din care codrul inundă acoperit de ruginiul toamnei, ne face să percepem sonorități metalice ; un mamelon sparge ceața eterică, impunînd măreția nestăvilită a regnului. Alte imagini, estompate de cortina imaculată a zăpezilor, simplifică spațiul tabloului, dar amplifică sentimentul purității și al candorii.

Din toate aceste peisaje degajă obsesia pentru efectele luminii și ale umbrelor, obținute printr-o tehnică a îngroșării, deopotrivă a estompării. Cation își fărîmă imaginea inspiratoare, reală, ca apoi, prin îngroșarea unor părți ale sale, prin estomparea altora, pînă la diafan, să obțină o imagine nouă, care este și nu mai este aceeași, ci una sugerată, recompusă, recreată, potențată de sensuri noi, încărcată de o polivalență simbolică.

Procedeul e consacrat, și el aparține artei adevărate.

Peisajele dunărene, de pildă, excelează nu prin abundența vegetală specifică, ci printr-o puținătate a elementelor picturale, prin conture și linii severe : într-un peisaj admirăm doar cîteva spelbe tufărișuri, în altul — un tezer ca un ochi dilatat, încărcat de o lumină lunară, iar în altul — o vegetație frîntă, sugerînd o sete ascunsă a naturii, de sub care amenință degradarea. Puținătatea elementelor picturale dispuse în spațiul tabloului, puternică în schimb în sugestie, îndeamnă ochiul-gîndul să completeze, să imagineze bogat, autorul conferindu-ne, astfel, un rol participativ la creație. Interesantă și instructivă o astfel de „participare“, firește pentru privitorul care intuiește jocul și îl acceptă dar tehnica asta poate genera, credem, și un pericol, de care orice autor trebuie să se depărteze. Riscul unei astfel de picturi ar consta în incorporarea în spațiul peisajului a sentimentului de **neterminat,** care uneori, prin alunecare, poate deveni nu doar o simplă senzație, ci efect concret al demersului simplificator. Ion Catrinescu (Cation), evitînd să navige la ape mici, înlătură o posibilă eșuare și credem că, avertizat fiind, se va îndepărta și mai mult de un astfel de risc.

Prin viziunea asupra artei sale, prin perfecționarea în continuare a tehnicilor la care apelează, el poate oferi o pictură capabilă să se impună în cîmpul artelor plastice românești.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Sculptor de școală nouă

Printr-una din acele întîmplări, ce pot primi o seamă de explicații satisfăcătoare, dar niciodată explicația de natură a o desluși în întregime, școala românească de sculptură are, în momentul de față și indeosebi prin generațiile medii și tinere, cea mai convingătoare manifestare a ei ca școală și chiar ca fenomen. Astfel că așa numiții buni artiști sînt, de fapt, artiști de o calitate excepțională.

O competiție aspră, în condițiile unei selecții responsabile a valorilor, rămîne, pentru oricine vădește talent și caracter în toate demersurile acestuia, o întîlnire cu șansa. La treizeci și șapte de ani și după o primă expoziție, prefațată de Ion Frunzetti cu maxime elogii la „Atelier 35“, **BELA GH. CZITROM** se prezintă azi cu o selecție de **opere.** Ideea se constituie cu naturalețe, iar expresia impresionează prin vigoare și, în cîteva piese mai noi, printr-o originalitate gata să dea încă din sine, să fie, adică, temei pentru durată. Ion Frunzetti era, se știe, un generos pînă și în clipele de îndoială, numai că răspicat în pronosticuri nu prea cunoaștem să fi fost. A trebuit să treacă o mulțime de vreme după ce un articol semnat de el lansa, cu un entuziasm perfect motivat, pe pictorul Ilie Boca, pentru ca un alt text să refere, cu o bucurie de natură a atrage atenția, la Béla Gh. Czitrom : „...un artist deplin conștient de posibilitățile sale, un meșter care-și stăpînește mijloacele, ele însele foarte variate și infinit supuse unui travaliu de testare de spiritul cercetător al acestui sculptor cu vină epică și substrat cînd dramatic, cînd liric, cînd grotesc...

Un nume mai profețea criticul, de care „se va auzi cu răsunet în viitor“.

Unul din lucrurile interesante pe care le învață tînărul în climatul stimulator al unei școliri complete e că viitorul vine aproape deodată cu prezentul și că, prin urmare, e o datorie a artistului să procedeze grav și adevărat cu timpul creației. Cîndva se făcea mult caz de experiment și experimentatori. Artiștii autentici nu experimentează și nici nu caută ei, precum spunea unul din ei, găsesc. Cine vorbește de „experiment“ dă de înțeles că operațiunea presupune risc și ratare. Or, în construcția personalității creatoare nu se pierde și nu se ratează nimic ; doar se investește.

Am căutat să aflu, privind lucrări de început și reliefuri recente ale lui Béla Gh. Czitrom, ce gînd a fermentat continuu și unde a răzbit întîia oară victorios. E foarte plăcut și, deopotrivă, angajant să cauți, într-un cîmp de idei așezîndu-se în matcă, ideea, ce biruie, aceea ce face marca unei opere. Ion Frunzetti observa „substratul cînd dramatic, cînd liric, cînd grotesc“ al constituirii formei caracteristice. Astăzi, motivele sculpturii lui Béla Gh. Czitrom s-au precizat : o trăire agitată, imperioasă, frisonată de trebuința unei secunde de calm și adevăr se precipită, așa cum se precipită și cristalele într-o soluție în reacție... Ele se ivesc și se înmulțesc grăbit și parcă timpul se grăbește.

N-am scris întîmplător despre clipa de grație cînd se alege geometria din amorf. Vedem cum, în unele reliefuri, tumultuos încărcate de simboluri de tot felul apar și limpezesc impresia o serie de corpuri geometrice — sfere, piramide, cuburi — de fapt născînd și nu apărînd, pur și simplu. Izbutind cu strigarea de chin și eroism ce însoțește toată nașterea, să fie formă și înțeles, din nimic.

Nu-i lipsit de folos să amintim că Béla Gh. Czitrom e unul din sculptorii tineri ce au simțit chemare pentru temele „Divinei Comedii“ și că la Ravenna, la Bienalele de sculptură în bronz, adecvarea sa sufletească la subiecte interesînd egal tragicul și sublimul a fost confirmată cu multe laude.

TUDOR OCTAVIAN ■

O poveste frumoasă și adevărată despre copilărie

EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII

Inițiate în 1969 de revista „Cutezătorii" și organizate sub egida Consiliului Național al Pionierilor în colaborare cu Ministerul Educației și Învățământului, desfășurate în ideea de a trăi în viață, în forme și cu mijloace specifice, importantele sarcini ce revin Organizației Pionierilor din documentele de partid, din indicațiile și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu, prietenul și îndrumătorul cel mai apropiat al tinerei generații, Expedițiile „Cutezătorii", una dintre cele mai mari și mai importante acțiuni pionierești republicane, se constituie într-o școală deosebită de eficiență în care zeci și mii de purtători ai cravatei roșii cu tricolor învață, pe parcursul celui de-al patrulea trimestru al fiecărui an școlar, să iubească și să respecte profund și statornic patria, partidul și poporul pregătindu-se, totodată, temeinic pentru muncă și viață.

Este atrăgătoare în cel mai înalt grad posibilitatea pe care Expedițiile „Cutezătorii" o oferă elevilor din clasele V—VIII, copii între 10 și 14 ani aflați în vacanța de vară, să pornească în grup, în echipaje din vreme constituite și pregătite temeinic, spre necunoscut, să se aventureze ca expediționari pe cărările munților, pe apele unor ruri sau în mirifica Deltă a Dunării. Totodată, această acțiune se dovedește și deosebit de instructivă și educativă. Cunoașterea nemijlocită a frumuseților și bogățiilor naturii, vizitarea unor vetre ale istoriei noastre multimilenare, a unor obiective economice și gantiere, activități complexe de efectuarea de observații și chiar de cercetări cu caracter științific în diverse domenii, contribuie din plin la îmbogățirea și consolidarea cunoștințelor însușite în școală de către elevi, la educarea acestora în spiritul dragostei fierbinți față de patrie, partid, popor, al respectului și prețuirii față de trecutul nostru istoric, al admirației și mândriei față de mărețele înfăptuiri din anii socialismului. În același timp, cele 7—14 zile, uneori și mai multe, petrecute în cadrul expediției, deplasarea pe jos, pregătirea mâncării, întreținerea în cortul de campanie pe trasee, în mijlocul naturii, confruntarea expediționarilor cu o serie de greutăți — efortul drumului, căldura, frigul sau ploaia și altele, le dezvoltă copiilor o serie de calități fizice și morale — dârzenia, curajul, spiritul de echipă și de întrajutorare — precum și acele deprinderi practice dintre cele mai utile, obișnuindu-i încă de pe acum cu autoconducerea și autogospodărirea. În plus, prin valorificarea la nivelul școlii, dar și la cel județean și național, a materialului divers colecționat pe trasee, a studiilor elaborate în urma observațiilor și cercetărilor de pe teren, expedițiile pionierești contribuie substanțial, mai ales acolo unde ele se organizează an de an, la îmbogățirea vestirei didactice, la ridicarea nivelului calitativ al învățământului.

Calitățile deosebite ale acestei mari acțiuni, multiplele și eficientele ei valențe instructiv educative au făcut ca Expedițiile „Cutezătorii" să se impună repede și viguros atît în atenția pionierilor și școlarilor cît și a multor cadre didactice, bucurîndu-se de succes sporit de la an la an la nivel. La acest succes a contribuit, fără îndoială, și caracterul de concurs al acțiunii, faptul că echipajelor care realizează cele mai reușite expediții li se acordă, atît la nivel județean cît și republican numeroase premii, trofee și alte distincții, acest sistem competițional evidențiindu-se prin originalitate și atractivitate deosebite.

În acest context e cît se poate de firească amploarea deosebită pe care au cunoscut-o Expedițiile „Cutezătorii", de-a lungul anilor. Ea este convingător ilustrată de faptul că dacă la prima ediție din 1969 au luat parte 45 de echipaje totalizînd aproape 500 de expedițионari, ocupînd numărul echipajelor a ajuns în mai bine de 2 500, totalizînd aproximativ 30 000 de expedițионari, nivel în care s-a stabilizat și se află și în prezent Expedițiile „Cutezătorii". Concludent este și faptul că în cele 45 ediții desfășurate pînă în prezent au participat aproximativ 600 000 de expedițионari — pionieri, școlari și cadre didactice.

Dar dincolo de aspectul cantitativ, și mai important este cel calitativ pe care ni-l oferă Expedițiile „Cutezătorii". Pe lîngă faptul că în această originală și eficientă școală s-au format în spirit comunist, patriotic și revoluționar mai bine de o jumătate de milion de copii, ele s-au călit din punct de vedere fizic și moral, expedițионarii și-au adus prin studiile și colecțiile lor diverse, prin descoperiri făcute, prin alte activități desfășurate în timpul expedițiilor o contribuție substanțială la îmbogățirea muzeelor din întreaga țară, la corolirea frumuseților și bogățiilor naturii patriei noastre.

După cîte știm noi, unice în întreaga lume ca amploare, structură și continuitate, Expedițiile „Cutezătorii" se constituie realmente într-o acțiune pionierească deosebită de mîlă în planul educativ-formativ al celui mai fierbinte generații din țara noastră. Tocmai de aceea merită să le acordăm în continuare o atenție și mai mare în sensul perfecționării ei, al-și mai bunei organizări și desfășurări în așa fel încît să fie atrași să participe și mai mulți pionieri și școlari pentru ca în fiecare unitate școlară să se organizeze anual cel puțin un echipaj și să se desfășoare cel puțin o expediție.

VASILE TRIF ■

Copii, așteptați-mă, vin cu voi!

În iarna anului 1970 am primit într-o bună zi un telefon de la bunul și neuitatul meu prieten, omul care a făcut poate cel mai mult între apropierea tuturor generațiilor de tineri, începînd cu anii '50, de mărețele catedrale ale Carpaților, care ne-a purtat pașii pe cărări nebătute, peste creste și pereți neatinși de om, care ne-a învățat să iubim și mai ales să respectăm munții, l-am numit cu aceasta pe acel om minunat și unic care a fost maestrul emerit al sportului Emilian Cristea, și bine, am primit de la el o chemare la o „acțiune interesantă". Locul de întîlnire, Palatul Pionierilor, fără alte explicații. Punctual la întîlnire, am găsit întrunit un colectiv select de oameni de știință și cultură, de redactori la revistele de copii, de conducători ai mișcării pionierilor, de vechi turiști. În fața unui teanc de caiete și albume. Era rodul unei vieți petrecute pe plaiurile țării de diverși pionieri, conform unui regulament cu care am făcut cunoștință și ce dădea viață primei ediții a Expedițiilor „Cutezătorii". Am aflat atunci ce este un echipaj, cum arată ecusonul unei expediții, care sînt sarcinile fiecărui participant, cum trebuie să decurgă expediția și, mai ales, cum va trebui noi, juriul republican, să apreciem rezultatele. Fuseserm cooptați în juriu în calitate de zeolog, geograf, speolog și om de munte. Mi-am luat un prim tain de jurnale acasă și m-am pus pe citit. Era un februarie înghețat, cu viscol și ghețuș, dar parcă totul s-a dispărut în prin farmec. Am început să colind potecile de flori ale Obcinelor, am traversat brînele Bucegilor, m-am afundat în deșteriile Apusenilor, am petrecut clipe dulce pe la cetățile din Munții Orăștiei, altele romane la circ, la Sarmizegetusa, am lecodit monumentele medievale ale Moldovei și mîndrele cetăți ale zidirilor noastre, de la Bender și Hunedoara.

Am trăit din plin zeci de trasee, majoritatea cunoscute dar, ce aventură inedită, și altele necunoscute mie. Și am plecat la drum nu dus de dana experță și sofisticată a vreunui scriitor sau reporter de meserie ci purtat de prospețimea frustă cu care niște ochi de copii lau aci de minunile acestei țări. Relatările erau însoțite uneori și de fotografii, sau de diapozitive, filme sau benzi cu diverse înregistrări. Ba mai erau atunci și diverse colecții, ierbare, pietrare, insectare, colecții etnografice, culegeri de folclor și multe altele. Ce delectare, ce încîntare! Și această doar pe marginea clătorva jurnale, căci la prima ediție cei plecați în cutezanță fuseseră puțini.

Acesta a fost începutul. A fost însă o strălucită demonstrație că era pornea la o faptă mare, aceea de a da un nou tip de educație copiilor. De a-i desprinde puțin din tihnita lor de acasă, de a-i învăța cu greul unui trai pe care singuri sînt puși să și-l alcătuiască, de la dormitul în cort pînă la facerea mămăligii, de a și să se întrajutoreze în echipă, să observe natura, să o înțeleagă să o respecte, să cunoască munții noștri, oamenii și meleagurile noastre, cu tot ce au creat și creează ei, de la bocetele de pe jîlțe pînă la marile baraje. Și așa mai puteți continua cu multe altele: cărțea fizică, de la ducerea unui sac greu în spinare, pînă la curajul parcurgerii potecilor aeriene, disțigarea îndemînărci de a face fotografii și observații științifice, de a desena, picta și scrie, și multe, multe altele.

De atunci, de la acel prim contact cu expedițионarii, nu am lipsit niciodată la întîlnirea lor anuală. De la acele cîteva modeste caiete s-a ajuns la tăuloase ecusoane, unele de cîte de pagini, în albume de kilograme, în expoziții ce ajungeau să conțină piese preluate în patrimoniul cultural național. Numărul jurnalelor a crescut și el vertiginos, pe măsură ce Expedițiile au devenit o mișcare de masă, numărul premiilor și el. Iar acordarea lor e sarcină tot mai dificilă pentru juriu.

Am citit în decursul celor 18 ediții sute de jurnale, cesa ce înseamnă mii de pagini. Am făcut cunoștință cu mii de copii, la început cu chipul lor sfios din oglindă, apoi din fotografiile ce-i înfățișează în plină acțiune, dar mai ales din întîmplările, descrise mai mult sau mai puțin în detaliu și har, de cronicar. Am parcurs mii de kilometri pe drumuri bătute, dar și pe trasee de un inedit neașteptat. Am învățat multe, de la drumul lemnului și al aurului din Țara Moților, la locul luptelor din primul război mondial, sau istoria puțin cunoscută a atelor vrîncene sau dobrogene, despre plantele medicinale, viața minerilor bănățeni, carstul din Vînturarița și multe altele. Am străbătut cu un echipaj extraordinar creasta integrală a Munților Făgăraș, iar într-un an am luat cunoștință de performanța mondială a unei pioniere de 12 ani care a coborît și urcat pe blocaioare, un aven, un puț vertical natural, de 100 m adîncime, din carstul bihorean, după cum tot acolo s-a desăvîrșit prima experiență „în afara timpului" de la noi din țară, cînd cîțiva pionieri au petrecut, fără să cunoască derularea timpului, fiind fără ceas, cîteva zile și nopți, în adîncul unei peșteri, pentru a studia reacțiile fiziologice și psihologice induse de un șoșef de trei. Am povestit în străinătate despre această acțiune și despre Expedițiile „Cutezătorii", în general, și aproape că nu am fost crezut. Părea neverosimil că se poate face educație „de viu" atît de eficientă și de complexă. Și totuși ea este o realitate.

Acești minunați copii nu mă cunosc. Sînt ca spectatorul din întunericul sălii de cinematograf ce privește avid spre eroii de pe ecran, eroii care sînt ei. Deși se schimbă anual, am început să-i cunosc. Au chipurile puțin șterse în oglindă, apoi îl văd vinișoi purtînd sacii încredibili de încărcați, pe trasee și mai incredibile povestind simplu, lucruri nemaipomenite. Ce mult îi invidiez că au am avut și eu parte, acum zeci de ani în urmă, de o expediție Cutezători și a trebuit, pe la 13 ani, să învăț singur cu ele munțele și greul lui Ce mult îi invidiez că pleacă la drum, cu toată prospețimea copilăriei lor, să vadă, să cunoască, poate cu dorința să cîștige un trofeu. Îi urmăresc cu ochii pe grelele lor drumuri și astept cu nerăbdare reîntîlnirea de toamnă, cînd, cufundat în fotolliu, o pornesc în rîndul meu în drum, pentru a retrăi minunatele peisaje ale pămîntului românesc și ale copilăriei.

Dr. MARCIAN BLEAHU ■

Grupaj realizat de ION ZUBAȘCU
Fotografii de ELENA GHERA și MIHAIL NIEDL

Ca membru al juriului național, eu am meniren să apreciez rezultatele celor mai buni dintre mîile de „cutezători" ce străbat țara de la un capăt la altul al ei, considier că în anii anilor expediții — și nu cîți puțini la număr — prin lectura jurnalului fiecărui echipaj, l-am însoțit pe temerarii expedițионari în peregrinările lor de zi cu zi, cunoscîndu-le îndeaproape eforturile, ambiția, cutezanța, bucuriile și sporadicele neîmplinîri, focurile în preajma focurilor de tabără, glumele, voia bună, cercetările științifice și izbînzile în realizarea obiectivelor propuse în aceste drumeții, într-un cuvînt în-am socotit membru al acestor echipaje, prezent zi de zi între ei, fie escaladînd piscurile de piatră ale Făgărașilor, fie într-o lunire visînd printre nuferii cu petale de argint ai Deltei. Și cîte zile de ploi și vifornițâ n-am înfruntat alături de ei pe cărările de granit ale Moldovei-nului sau Negoiului, ale Retezatului sau Parîngului, sub norii negri, neguroși, încărcați de furtună, cîte nopți n-am dormit sub pînza cortului în presimțirea stîncilor ascultînd clopotele olor strînse la strungă, sau cîte dimineți n-am pornit alături de ei, de expedițионari, cercetînd locurile istorice, plantele din zonă, vizitînd vetre folclorice, aprecînd dibăcia olarilor și meșteșugului covîrșitoare populari, frumusețile țesăturilor în casele țăranilor ca și cîntecele lor ce din veac ne-au perpetuat spiritualitatea ca cetele cele mai înalte! Am fost oaspetele sîderurgîștilor, al minerilor, al furnaliștilor, al crescătorilor de vite, al lucrătorilor ogoarelor, al unor institutii de cultură ca și al altor sîevi de prin alte colțuri de țară. Pot afirma că împreună cu acești inimoși copii, prin jurnalele redactate de ei am cunoscut mai bine țara, atît ce trecut istoric, cît și ca prezent al înnoirilor ce-i statornicesc viitorul, am cunoscut oameni și locuri, străvechi obiceiuri și datini ale civilizației autohtone, am înțeles mai pregnant sufletul acestui pămînt românesc scăldat în răzimpul veacurilor de singele celor ce l-au apărut ființa și libertatea, deopotrivă scăldat în sudoarea muncii pentru înflorirea patriei noastre. Și toate acestea, cum am spus, prin mijlocirea acelor minunate pagini de jurnal rea-

Citind an de an, filă cu filă, minunatele scrieri ale copiilor ce consemnează cît mai fidel și, evident, cît mai literar activitatea echipajelor din care fac parte, am întrezărit în mulți dintre ei pe viitorii creatori de literatură ai culturii noastre. Desigur, unii dintre ei au trecut de mult vîrsta adolescenței, alții se află încă în băncile unui liceu sau al unei școli profesionale, însă prin frumoasele pagini le realizate de ei ne-au dovedit că scrierile lor le dau dreptul să năzuiască, prin desăvîrșirea talentului spre pagina tipărită a unui volum de proză.

În ceasurile de liniște ale nopților, vara, cînd focul din cercul cortului de mult este stins și copii, obosiți de ucenicurile pe creste de peste zi, dorm, unul singur dintre ei, la lumina felinarului mai zăbovește cîteva clipe, scrîind. Este cronicarul, reporterul, martorul ocular a tot ceea ce s-a petrecut peste zi în activitatea colegilor săi. Stă aplecat asupra filei albe de caiet și... creează. Consemnează literar gînduri, impresii, frumusețî ale locurilor străbătute, rezultate ale cercetărilor științifice de peste zi, întîmplări și fapte dintre cele mai cotidiene. Pentru ei dacă echipajul năzuiește cum e și firesc spre cîștigarea marelui trofeu „Busola de aur" ce l-ar situa în fruntea tuturor expedițионarilor din acea vară, el, „grămăticul" are și el năzuința lui la fel de firească. Să i se confere... „Pana de aur"! De aceea dacă vă aflați prin preajmă să au-i tulbure ceasurile de creație. Prin tăcerea său, prin străduința sa, prin ambiția sa cutezătoare ei aspiră să urce cît mai neîntîrziat treptele spre cetatea de vîrf a literaturii... Ce speranță că portile îi vor fi deschise. Și cine știe? Poate că-i vor fi...

ION GRECEA ■

Ei nu fac poezie, o descoperă!

Izate de cronicarii echipajelor, cronicari ce an de an se dovedesc tot mai talentați, mai înzestrați din punct de vedere al meșteșugului scriitoricesc, mai „originali" în ceea ce privește exprimarea artistică a condeiului lor. Fi se vor a fi un Vlahuță, un Ilogaș sau Sadoveanu, dovedind prin consemnările lor sensibilitate lirică, măiestrie în zugrăvirea naturii, a frumuseții locurilor străbătute, subtilitate în filigranul metaforelor minunatele privelești întîlnite, semnămîntelor lor și ale colegilor lor în fața peisajelor ce le deștată ochiul și sufletul. Și cum să nu fie astfel cînd mulți dintre ei părăsesc pentru prima dată ograda părintească, comuna sau orașul în care s-au născut?

După zece ani de expediții, la cea de a 18-a ediție a expedițiilor „Cutezătorii", echipajul „RODODENDRON", de la Școala nr. 10 Slatina, a cucerit „BUSOLA DE ARGINT", și doilea mare trofeu ce valorează ce se atribuie concurenților.

Le festivitatea decernării acestui trofeu, ce a avut loc rîmbătă 30 ianuarie în Casa de cultură din Slatina, cei aproape 1 000 de copii prezenți au aplaudat cu căldură cuvintul festivului căpitan al primului echipaj la cea dintîi expediție de acum zece ani, fostul pionier Gîngu Marian, acum muncitor pe platforma industrială a Slatinei.

+

Sînt muncitor la Trustul Instalații și Automatizări București. Îmi desfășor activitatea la sucursala slătineană a unui trust care se ocupă cu punerea în funcțiune a utilajelor ce deservesc întreprinderea de pe platforma industrială a Slatinei.

În afară de demnitatea de a fi muncitor, dețin poate conjunctural, o altă demnitate la care țin la fel de mult: aceea de a fi primul căpitan al echipajului „Rododendron".

Este de aceea pentru mine un prilej de aleasă bucurie sufletească să-i salut cu căldură pe cei mai prosperți componenți ai echipajului, acum deja seria „Rododendron", aflînță sub îndrumarea întemeietorului ei, profesorul Florin Chintescu, a reușit performanța la care am năzuit ani de-a rîndul eu și colegii mei, anume cucerirea marelui trofeu al Expedițiilor „Cutezătorii".

Isprava lor, fără precedent pentru expediționarii născuți pe frumoasele meleaguri ale Oltului înconjurnează eforturi tuturor celor care au năzuit la ea de-a lungul unui deceniu întreg.

Nu-mi pare rău că la vremea noastră noi nu ne-am putut bucura de o performanță ca a lor, și nu-mi pare rău fiindcă sînt convins că noi am fost o treaptă din urcușul către acest succes.

Rododendron, primul căpitan...

Atunci cînd s-a născut seria „Rododendron" noi nici nu știam că pentru munca desfășurată pe cărările patriei cu rucsacul în spate cineva are grijă să te cinstească cu medalii și diplome. Noi am plecat la drum săvîrșind un act de pură gratuitate. Mi-aduc aminte că ne-am constituit echipajul din 11 băieți, poate din teama sau din prejudecata nejustificată că fetele nu ar putea să reziste la efortul deosebit pe care-l presupune lupta cu necunoscutul, cu traseele lungi și obositoare.

Eram toți de 12 și 13 ani și nu voi uita niciînd travaliul lemn pe care l-a necesitat un traseu de peste 200 de km, parcurs în 10 zile, începînd de la poalele Cîbinului spre crestele munților Lotru și Parîng, nu voi uita niciînd rigoarea programului conform căruia ne stringeam tabăra cu mult înainte de răsăritul soarelui și ne amplasam în alt loc cu mult după apusul acestuia.

Nu voi uita niciînd emoția cu care am făcut prima mea mămăligă, (ce e drept, fără sare), sau speranța că făclea culeasă în cine știe ce an va reuși totuși să fiarbă la adăpostul foliei de polietilenă, sub bîciuirile ploii.

Am certitudinea că voi păstra întreagă în priviri frumusețea de basm a plaiurilor înverzite cu mioare, miracolul albastru al lacurilor glaciare, după cum îmi rămîne nestearsă din memorie sumețirea neasemuită încărdată către turnurile de stîncă invadate de capre negre.

Nu, nu n-am obținut nici un trofeu atunci, dar rămîne nestrîbită performanța mai tinerilor mei colegi. Mărturisesc cu toată convingerea că n-am fost mai puțin cîștigați, fiindcă pentru oameni cîștigul suprem se naște din rostul-de a fi-folositor și din rostul, singurul în care cred, de a-ți cunoaște și a-ți cinsti patria. Pot să afirm de aceea că expediția noastră și-a atins scopul în această măsură. În care latâ, expediția „Rododendron" cu nr. 10 a adus omagiu jubiliar județului Olt, performanța cuceririi marelui trofeu.

MARIAN GINGU ■

Cuceritorii Marelui trofeu „Busola de aur" – echipajul „Samus 2000"

„Sargedava" (Devo) – a ajuns la monumentul din Albac

„Fiii munților" (Vilcea) escaladează castrul Arutela

„Roza vînturilor" (București) a trecut pe autogospodărire

Seri de neuitat pentru echipajul „Sinzienele" (Buzău)

Vitrina artelor

Teatru

Elogiul teatralității

Ultimul spectacol al Cătălinei Buzoianu cu piesa **Uriașii munților** de Luigi Pirandello redă teatrului esența sa oarecum pierdută : **teatralitatea.** Adică ceremonialul jocului, al gestului și cuvîntului esențializat, magia originară. Odată cu teatralitatea, regizoarea l-a redat și **intelectualitatea** (și ea pierdută, mai exact, trădată !), adică a făcut o „concesie" inversă, încercînd să aducă spectatorul pe scena ideilor. Pentru aceasta a ales un text dificil, chintesențial, ultima piesă neterminată a lui Pirandéllo, un autor rareori jucat, din lipsă tot mai acută de amatori întru căutarea unui teatru de idei, pentru a o încheia aici, pe scena Teatrului „Bulandra", cu mesaje profund actuale.

În esență, e vorba de o poetică de tip concluziv a autorului și respectiv a regizoarei, care pune față în față lumea teatrului, a artei, și lumea tehnocrației, a unor ființe robotizate, gigantizate prin musculatură, dar reduse mental, ca în **Metropolis** al lui Friz Lang sau **R.U.R.** de Capek. Evident, autorii lau apărarea celui mai slab (aparent), celui mai fragil (la prima vedere), dar de o forță extraordinară.

Pledoaria pentru valorile eterne ale artei se face însă implicit, apelînd nu la formulele tradiționale, la o poveste sau un conflict explicit, ci la o simbioză nouă, originală, sinteză a tuturor mijloacelor de expresie exploatate în direcția transfigurării pure, a stilizării a priori, și e suficient să aducem ca argument decorul spectacolului, care sugerează ideea de zbor, de spațiu icaric. Căci spune Brâncuși : „Eu nu am căutat în toată viața mea decît esența zborului ! Zborul — ce fericire !" Dezbaterea pe care o propune Cotrone, zis Vrăjitorul, alter-ego-ul Autorului și al Regizorului, e circumscrisă deci acestei zone spirituale a esențelor, ca o parabolă a parabolelor. Coborîrea în concret însă, în reprezentare, se realizează la granița dintre realitate și vis, în lumea **imaginarului,** unde totul e posibil. Parabola arhetipală, aceea a **zborului, a altitudinii, a ascensiunii, a purificării,** spre care aspiră instinctiv trupa Contesei, nu întîmplător arătînd ca o echipă de alpiniști (actorii fiind deci un fel de alpiniști într-o aventură a înălțimilor, acolo unde nu ajung să respire decît cei aleși), este cheia descinderii în **teatralitate,** în **magie,** în lumea lui Prospero și Puck, a măștilor și a lui Arlechino, a lui Faust și Don Quijote, a incertitudinii și confuziei, a jocului dintre relativ și absolut, a multiplicității eului și a adevărului într-un univers al oglinzilor mincinoase. Totul devine o artă a convenției în convenție ce face posibilă teatralitatea totală, în care actorii trăiesc într-o bucurie a jocului deplină, fără să lase din ochii inițiatic pe care regizoarea, adunînd parcă aici toate căutările sale de-o viață, l-a impus.

Această teatralitate totală, în care coexistă într-o nouă unitate stilistică vechile, clasicele stiluri ale teatrului, nu înseamnă însă decît **actualizare.** Piesa ca și spectacolul nu sînt altceva decît o traducere în cheie proprie a artelor poetice consacrate. Astfel, obsesia infraesteticii shakespeariene este cea mai evidentă. Desigur, traducerea s-a făcut din unghiul actualității. De pildă, toată vraja pe care o săvîrșește Cotrone — un amestec de Prospero și Theseu — toată „inscenarea" nocturnă, tot mecanismul de identități, întreaga perorație despre condiția actorului, despre credința în iluzie a celui care „născocește adevărul", ca și îndemnul sau propunerea pe care o face trupei de actori de a prezenta un spectacol pentru „uriașii munților" constituie o actualizare a Visului unei nopți de vară, o aducere în actualitate a infraesteticii acestei piese. Totul este inversat la Shakespeare. meseriașii din trupa lui Fundulea pregăteau un spectacol pentru regi, aici actorii, regii. Contele și Contesa dau un spectacol pentru... „uriașii munților" ! Da, lumea a „progresat". Civilizația a răsturnat valorile. Cine mai deține taina echilibrului ? Există o cale de mijloc între Actori și Tehnocrați ? Există, ne spune Pirandello : aceea a **năpăstuiților** înțeleși, în frunte cu inițiatul Cotrone ; aceștia „au totul frîndeă nu mai vor nimic" !

Cătălina Buzoianu, cel mai important regizor al momentului, într-un experiment de zile mari, un fel de metateatru, nouă sinteză a teatralității, dirijînd ca un Ariel niște minunați Actori nevoiți să întruchipeze nu personaje, nu oameni, ci idei, abstracțiuni, fantome, ne prilejuiește astfel această înaltă și implicată meditație asupra Artei, Actorului, Comunicării, Uriașilor stăpîni ai lumii, asupra Omului în drumul său neistovit spre sine.

GRID MODORCEA ■

Muzica

Trecea fanfara militară

Cine ar putea spune că, auzind un concert de promenadă într-o rotondă a unui parc, nu s-ar simți vrăjit de frumusețea sunetelor instrumentelor de suflat — lemne și alămuri care, împreună cu percuția formează ansamblul de fanfară ? Cine nu s-ar opri din drum pentru plăcerea de a privi defilarea în marș a unei fanfare ?

Ori, cine nu se simte înfiorat și cuprins de adînci sentimente patriotice, atunci cînd la marile sărbători, sau pe stadioane, la meciurile internaționale, cîntă împreună cu fanfara **Tricolorul** ? Fanfara constituie o orchestră aparte, cu sunetele ei specifice, așa cum corul bărbătesc se detașează majestuos față de corul mixt ; ele s-au creat încă pe la mijlocul secolului trecut cînd — și în țara noastră — au început să ia ființă fanfarele militare Pe lîngă sarcinile lor de serviciu, din cadrul oștirii, s-au inițiat și primele concerte populare sau de promenadă (adică destinate oamenilor care se plimbau prin parcuri), în rotonde special amenajate. Printre altele, rolul acestor concerte il constituia formarea gustului muzical al publicului căci, pe atunci, în România, nu existau nici orchestre simfonice și nici teatre de operă. În sfîrșit, repertoriul acestor fanfare era divers, conceput pentru oameni dornici și iubitori de muzică, dar deloc cunoscători în tainele ei mai intime ; marșurile ostășești, prelucrările de muzică populară românească, valsurile, polcile, cîntecele patriotice — revoluționare, sutele și, mai tîrziu, rapsodiile și chiar părți din simfonii sau poeme simfonice transcrise pentru fanfară, toate la un loc au constituit începutul educației muzicale a unui public care apoi a umplut sălile de concerte.

Cu timpul, faptele au demonstrat marea necesitate a existenței ansamblurilor și astfel în foarte multe locuri, în special în centrele muncitorești, s-au format **fanfare civile** ; iar fanfarele minerilor, oțelarilor, petroliștilor, constructorilor de vapoare, sau chiar ale muncitorilor de pe ogoare(cum este cea de la Slobozia — Ialomița) sînt mărturii vii, actuale, asupra acestui fenomen de perpetuare a tradiției. Căci existența formațiilor de gen este atît de impămîntenită, încît în Valea Jiului, la Gorj, în Hunedoara, la Baia Mare și Galați etc, nu pot exista sărbători, ori chiar înmormîntări, fără participarea fanfarei cu muzica sa adecvată.

În prima jumătate a secolului nostru, un aport hotărîtor în reorganizarea pe baze contemporane ale fanfarelor militare l-au avut, printre alții, **Ion Vlăduță,** inițiatorul regulamentului pentru copiii de trupă **Savel Horceag,** promotorul paginilor simfonice destinate fanfarei, **Egizzio Massini,** (fost anii în sf prim dirijor la Opera Română din București) precum și strălucitul compozitor, maestru emerit al artei, **Alfred Mendelsohn.** Apoi, din anul 1950 în care existența școlilor militare de muzică, transformarea formațiilor de gen pe o treaptă modernă ridicată calitativ și chiar activitatea Inspectoratului General al Muzicilor Militare, laolaltă cu includerea muzicii de fanfară în cadrul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor ca subsecție aparte, s-au datorat — în bună măsură — generalului **Dumitru Eremia,** compozitor și orchestrator plin de rivnă, ca și neobositului dirijor și creator, colonelul **Emilian Ursu.**

Să notăm faptul, că, numai în anul trecut, patrimoniul creației muzicale pentru fanfară s-a îmbogățit cu peste 50 de lucrări, dintre care Simfonia a II-a „Ofranda Patriei" a lui Emilian Ursu a fost distinsă, pentru deosebita sa valoare, cu Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor. O simfonie cîntată de fanfară ? Da, astăzi acest fapt este destul de obișnuit, chiar dacă el necesită o măiestrie reală a creatorilor și interpreților. Căci compozitorii care scriu pentru ansamblurile acestea au atins un pisc foarte înalt în lupta pentru perfecțiune lucrările lui **Savel Horceag, Sergiu Eremia, Constantin Simionescu, Gheorghe Vulpe, Dumitru Răuță, Ion Pelearcă, Sergiu Palu, Gheorghe Țuțui, Cornel Pătrașcu** și atîția alții fiind pilduitoare. Să mai arătăm că în intervalul a numai 30 de zile, cuprinse între sfîrșitul anului trecut și începutul noului an, am avut prilejul de a asista la două concerte vocal-simfonice ale Muzicii Reprezentative a Armatei, care a avut drept invitați, în afara unor mari soliști lirici, corul „Madrigal", condus de **Marin Constantin,** corurile Filarmonicii „George Enescu" și al Ansamblului Artistic „Doina" — dirijate de **Mihai Diaconescu** și **Gheorghe Popescu** ; iar poate cel mai interesant rezultat al acestor manifestări l-a constituit „audierea la sfîrșit" a unor numeroși compozitori „civili", ca **Ioan D. Chirescu, Dimitrie Cuclin, Tiberiu Olah, Călin Ursu, Radu Paladi, Temistocle Popa, George Grigoriu** etc., demonstrîndu-se că opurile lor au aceeași strălucire chiar și atunci cînd sînt cîntate de fanfară.

Trecea fanfara militară... Odinioară, cîntînd în parcuri și pe străzi, astăzi la Ateneul Român, iar mutația aceasta spune aproape, totul despre rivna, măiestria instrumeniștilor, a dascălilor lor și a dirijorilor, ca și despre prețuirea și atenția ce se acordă acestui gen de muzică. Dar, poate, îndrăznim a sugera, acele rotonde din parcurile centrale n-ar trebui oare reînviate prin sunetele minunate ale fanfarelor ? Deoarece, pînă la urmă, această activitate ar fi tot în folosul bunului gust al publicului !

CLAUDIU NEGULESCU ■

PE URMELE VECHILOR CIVILIZAȚII

Fascinația antichității (3)

În Dobrogea, acum o mie de ani, un român a scris pe zidul unei mănăstiri mai multe cuvinte și expresii în limba sa maternă — limba română. În 1957, s-au descoperit pe zidul uneia din clădirile complexului de vestigii arheologice din satul **Basarabi** numeroase inscripții, **unele redactate în paleoslavă** și alfabet chirilic, cîteva în scriere glagolitică și greacă. Cea mai mare parte a acestor inscripții erau într-o scriere enigmatică nedescifrată timp de — iată — 30 de ani. Acestor inscripții l-au consacrat studii — fără a descifra „alfabetul necunascut" și nici „scrierea necunoscută" — numeroși cercetători români și străini : I. Barnea, V. Bilciurescu, D. Bogdan, O. Diaconu, P. Năsturel, M. Comșa, V. Beșevliev (bulgar), E. Tryjarsky (polonez).

Constantin Daniel a reușit să descifreze un prim set de cuvinte, expresii, propoziții din această scriere, ce nu mai este, deci, „enigmatică", iar alfabetul devine clar, de înțeles. Studiul lui Constantin Daniel — marele orientalist și descifrator de texte plecat din lumea noastră în puterea vîrstei — a apărut în **Istorii necunoscute. Almanah Estival '87. Luceafărul,** p. 35—40.

Iată cum **fascinația antichității,** ce a hrănit pasiunea de o viață a ilustrului orientalist român, talentul și experiența sa de descifrator și critic de texte vechi aduc roade în plan direct românesc.

La Basarabi sînt inscripții în limba română !

Aceste inscripții este dovedit că au fost făcute în anii 982—992 Deci : **istoria limbii române scrise, a culturii române scrise începe exact acum o mie de ani,** în secolul X (zece). Așadar, mutăm iarăși hotarul începutului scrierii românești cu peste o jumătate de mileniu înaintea Scrisorii lui Neacșu din Cîmpulung Muscel (1521) și cu patru secole întregi înaintea Codicelui de la Ieud din Maramureș (1391).

(Semnificativ este faptul că limbile neolatine sînt atestate în scris tot din acea perioadă — catalana : sec. XI—XIII ; dalmată : sec. X ; franceza : sec. IX, anul 842 ; italiana : sec. X, anul 960 ; portugheza : sec XII, anul 1193 ; romanșă (retoromană sau ladină) : sec. XII ; **română : sec. X, anii 982—992 ;** spaniolă : sec. X, anul 980.)

Nu intrăm în amănunte. Dăm 2 3 expresii și propoziții — specifice preocupărilor celor din mănăstire — dintre cele descifrate de Constantin Daniel : „tatăl", „cu Isus Hristos", „Luni, 8 august (anul 987 sau 992)", „Dumnezeu suie / înalță / „Hristos este bînele" (un gen de calchiere după greacă, unde cuvîntul e și nume propriu și adjectiv = „bun"). Numele celui care a scris ? Pius ?

Menționăm că prin atestarea folosirii în scris a limbii române acum o mie de ani se determină o regîndire fundamentală a problematicii privitoare la formarea și evoluția limbii, poporului român, în sensul că prin inscripțiile de la Basarabi se întemeiază și mai solid (Basarab Întemeietorul, Basarabi... Întemeietorii !), vechimea neamului nostru pe aceste meleaguri. Se confirmă permanența și continuitatea noastră neîntreruptă în Patria Străbună. Se dă un nou impuls cercetării inscripțiilor vechi din spațiul românesc, care, într-o logică simplă, e mai ușor să fie descifrate de către cunoscători ai limbii române. În fine : se relevă noi dimensiuni ale spiritualității românești.

LIVIU PETRINA ■

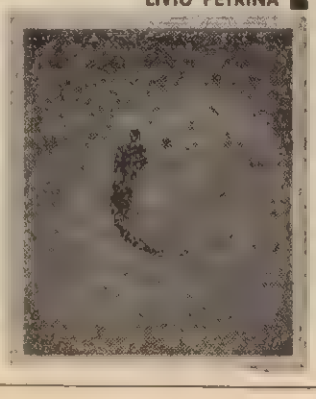

Hasdeu și „locul românilor în istoria universală"

(Urmare din pag. 9)

care l-a urmat pe acest drum, istoricul Serban Papacostea, să amintim cum prin cîteva, asemenea descoperiri „hasdeiene" a reușit să schimbe uneori, sau să intensifice nebănuit, luminile de istorie universală proiectată asupra istoriei noastre, ca să înțelegem ce înseamnă această strategie hasdeiană și cît de actuală rămîne. În sutele, miile de cărți de istorie ale Europei, încă necercetate stau surprize nebănuite. Și n-ar fi nimic să se traducă istoriile lui Gebhardi și Engel, spre a se vedea **ce loc însemnat ocupau românii în marile colecții de istorie universală din secolul al XVIII-lea și de la începutul celui de al XIX-lea.** Atunci, cecitatea și ignoranța penibilă sau interesată a unora din istoricii veacului nostru nu va mai fi luată drept criteriu pentru evaluarea „insignifianței" sau inexistenței noastre în istoria universală !

A doua direcție majoră în strategia hasdeiană : locul unui popor în istoria universală nu este exclusiv politic sau militar. Și cu atît mai puțin se poate măsura după ghiontii pe care un neam i-a dat restului lumii. În acest caz, micul episod napoleonian, cît o clipită, ar dispărea ca un moft în fața uriașelor fapte ale lui Atila ori Gingis Han ! Prezența unui popor în istorie este complexă și Hasdeu, unul din protopărinții „istoriei totale" cu care se mîndrește veacul nostru o știe și o demonstrează, din nou, în „Arhiva". Alături de documentul și izvorul politic sau militar (Hasdeu este, împreună cu Bălcescu, fondatorul istoriei militare a poporului român, abia azi ajunsă la apogeu ca disciplină esențială ce ne descoperă și amploarea și locul nostru în istoria universală) se asază documentul de **cultură.** Hasdeu dă ediții princeps, sau primele ediții științifice, din texte fundamentale, traduce pentru întîia oară texte ale vecinilor prin care se luminează istoria noastră (biografia lui Maxim Brancovici) deschizînd în felul acesta o altă perspectivă. El vede și subliniază în primele sale publicații, și mai ales în „Arhiva" caracterul **major** al vechii noastre culturi și ne așază astfel pe harta culturală a Europei cu instrumentele unei desăvîrșite cunoașteri a culturilor vecinilor. Căci numai așa ne putem face o idee de ce înseamnă, în cultura acestui colț de lume, și apoi în marea cultură europeană, moștenirea spirituală a înaintașilor.

Într-un cuvînt, Hasdeu elaborează mai bine decît toți strategia și tactica pentru escaladarea acestui pisc al istoriografiei naționale care se cheamă „determinarea locului și rolului românilor în istoria și cultura universală". A ne întoarce la Hasdeu înseamnă a o apuca, în sfîrșit pe drumul cel bun, pe care tot el ne va învăța cum să ardem etapele și să recuperăm măcinatul în gol.

Desene pe asfalt

Heliade dintre vii

Adesea neinspirat, nomenclatorul de demult al străzilor bucureştene a avut o clipă fericită cînd i-a zis unei ulicioare cu desen tremurat din mahalaua Oborului vechi **Heliade dintre vii.**

Ea mai există.

Va fi avut bătrînul Heliade casă făloasă ori nu, n-o ştim prea bine şi descripţiile de epoca nu ne conving că ar fi fost aşa. Mai degrabă altminteri. De-ar fi fost mai înstărit la chimir, marele Zburător al literaturii române, evghenit după merit de junele Eminescu în „Epigonii" şi mai degrabă certat decît iubit de istoricii Patruzecisioptului şi-ar fi întemeiat gospodărie pe undeva mai aproape de „moşiile" aflătoare în chiar inima oraşului şi nu s-ar fi instalat dîci unde Moşii noştri îşi celebrau moşii şi strămoşii pieriţi în bătălii pentru ţară.

Pe lîngă odăi cu pereţi plini de tomuri şi terfeloage ferfenţite, pe lîngă cerdacul de care n-avea a se lipsi (loc de priveală şi vibrare poeticească), pe lîngă staulele şi cotecele dobitoacelor a avut, e cert, o vie. Nu e primul poet... vier. Şi Ienăchiţă al „Testamentului" şi-al turturelei amărîte a avut una. Şi moldovanul Conachi.

Dar mie îmi vine să evoc tocmai via cavalerului ce se propunea posterităţii îmbrăcat într-o pelerină somptuoasă (evident croitoriţă de biata madame Heliade), albă şi fluturîndă de-l scotea din minţi, peste veac, pe Camil Petrescu.

As zice că mi-e dor de ea, de via tribunului. Că rămnesc (aşa se zice în Muscelul meu) la ligorile ei catifelate. Dar mai avea timp cărturarul, tipograful şi peregrinul să deprindă tainele secrete ale facerii vinului bun? Cu siguranţă, nu. Vinul lui Heliade n-a fost Falern roman, Xeres iberic, Tokay sau Cotnar ci un cinstit **moşan, căpşunică** altfel zis, cu aliat; vin tras din struguri cu pielită groasă ce încă fac deliciul toamnelor noastre ca fiind (prejudecată naivă) vin de buturugă, de la „mama lui".

Ceva mai departe de conacele de palantă ale Oborului, în mahalaua Lucaciului, cîntăreţul bisericesc şi libovicesc, al celor sfinte ca şi al drăcăriilor de tot felul, Anton Pann pe numele lui; nefiind cuviosia sa mai marele peste o vie se mulţumea să-şi guste cuviincios vinul, în zecile de circiumioare cu care i se învecina căsuţa de tot modestă, miraculos păstrată pînă la noi chiar de nu cu „obrazele" originare şi nutrea, lucru de mirare, nostalgia... borvizului! Petrecăreţul, după multă trudă asupra catastifelor cu stihosuri şi după lungi ceasuri nocturne de clătească a gurii cu vinuri cinstite, voia a se dedulci cu apa pe care o socotea tămăduitoare a orice beteşug, întremătoare pentru oarece slăbiciuni şi o comanda prietenilor de peste munţi, în lăduţe transportate cu grija cu care, la procesiuni de invocare a ploii pe vreme de secetă, erau purtate pe drumuri colbuite chivotele cu sfinte moaşte...

Cu vinul lui Heliade aşadar, cu borvizul meşterului Pann, băsca berea negustorului Caragiale (venind acesta din urmă şi cu fiicile, mititeii şi patricienii de rigoare) mai că s-ar pune bun temei unei străşnice petreceri.

Aşa mi-l evoc (şi aşa) pe bătrînii slovei şi n-am nevoie de (bine-ar fi să existe) plăcile de marmură bătute pe timpla caselor lor, ca semn de nemurire spre a realiza cu simplitate că amintirea tremurată în aerul Bucureştilor a umbrelor celor dragi e mai tare ca piatra, marmura şi ca bronzul. Că e de-ajuns să iubeşti fericita Vechie a începuturilor bogatei noastre literaturi spre a-ţi dovedi cu ce însemne de zestre eşti dăruit. În istoria unei cetăţi, raportîndu-ne la secole şi milenii toate „materialurile" din care sînt durate cascle-monumente sînt fatal friabile. Sigur, ar trebui să le lungim viaţa, să le păstrăm cum vor fi fost dar dacă ele se topesc inefabil (ori deloc inefabil) în stampe şi fotografii ne rămîne din ele ce n-am uitat, ce nu ştim să uităm.

Aerul în care s-au mişcat acesti sublimi prea-buni ai marilor oraşe rămîne.

A rămas.

Sînt viaţa noastră.

GHEORGHE TOMOZEI ■

atelier literar

M. Gh. Dolores, Prahova. Ne puneţi, uşor, în dificultate: computerul nostru nu este programat pentru sfaturi, nici pentru „fragerea" de concluzii. Se limitează la aprecieri, observaţii, constatări şi, cel mult, sugestii. Dumneavoastră, în mod ciudat, nu păreţi că locuiţi în lumea satului şi nu-i cazul să ne cereţi explicaţii. Întrebaţi-vă şi răspundeţi-vă singur. Nici n-aveţi idee cîtă presiune poetică poate susţine un singur obiect din acest univers, dacă, bineînţeles, cineva ştie să descarce asupra sa necesara emoţie.

V-am trece cu vederea necomunicarea cu aceste obiecte, dacă textele trimise ar îndreptăţi o atare situaţie. Nu o pot face: cu puţine excepţii, poemele de acum lasă senzaţia de **spus, auzit, cunoscut.** Mai mult, ele trec foarte rar dincolo de o singură frază, iar unele construcţii — „grumazul gîndurilor", „glasul timpului", „glasul inimii", „lacrima de soare", „lacrima lunii", „înmiresmat ca steaua" etc. — nu duc la metaforă, ci coboară rostirea poetică foarte jos. Alăturarea abstract-concret este laboratorul în care puteţi combina şi obţine substanţe surprinzătoare. Experienţa vă va arăta că unele sînt antagonice.

Berta Mugur, Iaşi. Aveţi o mare putere de observaţie şi reţinere a elementelor semnificative, deformaţi cu suficient umor, punîndu-l în evidenţă, un adevăr sau altul. Cultura nu vă lipseşte (mai e loc), dar „răutatea" cu care vă rostiţi gîndul construieşte vaduri şi uită să ridice punţi. Vă lipseşte răbdarea, atît de necesară în sublinierea unei idei, şi vă prisoseşte graba cu care consideraţi că aţi spus totul, cînd, de fapt, abia începeţi să spuneţi ceva. Aşadar, cîte virtuţi, atîtea năravuri. Aparte, o practică de „atelier" care pare să ţină de mult şi care, deloc întîmplător, vă salvează în bună măsură verticala unor poeme. Topica şi unele expresii le înclină, totuşi, îndatorate altor limbi, care se pot vorbi la Iaşi, dar nu sînt ale locului. Poate vă dezvăluiţi mai mult, cu un alt prilej, acutînd computerul de nedumeriri.

Ştefana Goia, Bucureşti. Sînteţi prea atentă la ce se poartă, azi, în poezie şi, deşi vă adaptaţi cu multă uşurinţă, nu totul vă vine foarte bine. Trebuie să ştiţi că nu plictisea faţă de legile frumosului caracterizează moda, ci, mai întotdeauna, scopul comercial. Poemele trimise ne îndreptăţesc să credem că sînteţi capabilă să vă realizaţi fără astfel de mimetisme.

O întrebare, determinată nu numai de poemele Ştefanei Goia (multe alte plicuri vin încărcate cu atari producţii), începe să se audă, din ce în ce mai tare, în „Atelier": e justificată, oare, frecvenţa cu care poeţii începători apelează la specii sau modalităţi poetice care vin din alte spaţii, uneori foarte îndepărtate? Nimeni, presupunem, nu va da un răspuns categoric. Uneori, da; alteori, nu. Întotdeauna, însă, răspunsul va trebui să fie motivat din perspectiva sensibilităţii noastre poetice, a spaţiului nostru spiritual.

Ruperea unui vers pe mai multe etaje, dispunerea unui cuvînt la o anume distanţă de celelalte sau despărţirea lui în silabe, plus desfiinţarea ortografiei şi a titlurilor, sînt artificii care nu au legătură cu talentul, decît în măsura în care, uneori, talente consacrate deja au apelat la ele. Îndeobşte, ele sînt dovezi ale comodităţii şi lipsei de talent, motivate frumos sub noţiunea de „poezie spaţială", adică o poezie dispusă după o anume geometrie a hazardului în oglinda hîrtiei şi nu o poezie a spaţiului spiritual, cel care (a se vedea Blaga şi orice morfologie a culturii) reprezintă factorul determinant şi cu valoare simbolică al unei culturi sau al unui stil, precum şi actul creator al sensibilităţii conştiente.

Cantitatea mare de astfel de texte, alături de numărul impresionant de haiku-uri, care intră săptămînal în „Atelier", începe să neliniştească. E ca o epidemie care nu face rău nimănui, dar te obligă, pentru a te recunoaşte-n oglindă, să-ţi schimonoseşti chipul, înlăturînd liniile cifrate ale samuraiului.

Computerul nostru este înzestrat cu datele necesare şi poate detecta cu uşurinţă contrafacerile. N-are dreptul să le refuze, dar nici nu e dator să le accepte la întîmplare: aşa cum nu a simţit lipsa piramidelor, spiritualitatea noastră n-a simţit nici lipsa haiku-urilor, al căror transplant artificial e posibil şi s-a făcut de mult timp, de peste un secol, în unele geografii cu suficient succes. Imagismul poeţilor anglo-americani sau impresionismul francez izvorăsc şi din teritoriile Orientului. Dar gloria unui Pound, Yeats, Claudel, Eluard sau Apollinaire nu vine doar de aici, după cum nici José Juan Tablada şi Villaurrutia (din Mexic), Jorge Carrera Andrade (Ecuador) sau Antonio Machado şi Juan Ramon Jimenez (Spania), adevăraţi constructori de haiku-uri nu au rămas în istoria poeziei doar prin atari experimente. Unele elemente ale poeziei Orientului — patima pentru imaginea precisă şi insolită, economia verbală, umorul sau limbajul familiar — reprezintă cîştiguri pentru oricine, dar viziunea sa asupra lumii nu poate fi înţeleasă nici ca mai bună, nici desăvîrşită, ci doar diferită în raport cu alte teritorii.

Nu excludem, aşadar, din „Atelier" astfel de căutări, după cum nu închidem uşa nici unui experiment poetic. Nu începem să comunicăm abia de acum cu alte spaţii spirituale. Eminescu, cel dintîi, apoi Macedonski şi, mai ales, Bacovia ne obligă continuităţii. Ei nu sînt singurii, dar e bine să se observe şi reţină: în toate cazurile e vorba de o asimilare cu mijloace specifice spaţiului nostru şi nu de un împrumut deghizat sub „savantlîcuri" sau de o copiere servilă.

Deocamdată nu: Adelina Dan; Ionescu Florin; Alina Pandele; Andru Gratiela — toţi din Bucureşti.

Nu vă pierdeţi timpul: Lăzăroiu Viorel, Bucureşti; Serghei, Bacău; Metis, Alba.

DARIE NOVĂCEANU ■

Haiku

Adînc de cer
şi mai departe cer
şi cu fără de tine.

Plîns

Ascară —
ochiul tău
căzut
în ape
peste sufletul meu.

ŞTEFANA GOIA ■

ZOE DUMITRESCU-BUŞULENGA

(Urmare din pag. 9)

cultura română. E meritul maeştrilor mei. Am avut fericirea să trăiesc într-un timp care mi-a oferit, cum se zice, modele. De acasă, din liceu, din facultate, am primit necontenite infuzii de admiraţie şi entuziasm pentru valorile naţionale ale culturii române. În anii de început ai culturii noastre socialiste, la modestele posibilităţi ale simplului asistent care eram, nu aveam la îndemînă decît modalitatea de comunicare verbală cu studenţii mei. Cred că tot ce am spus atunci n-a însemnat nici o clipă abdicarea de la marile credinţe şi convingeri de cultură. N-a fost, din nefericire, totdeauna posibil s-o fac şi în scris. Dar dacă într-o cultură cu predominanţă orală, ca a noastră, obişnuinţa transmiterii verbale de la o generaţie la alta a fost, veacuri întregi, operantă, socot că mi-am făcut datoria faţă de cei pe care aveam obligaţia să-i cresc. Iată deci că există şi această formă de a lupta cu mediocritatea, cu impostura, o formă poate la fel de „expusă" ca şi gazetăria propriu-zisă. Duc un război poate tacit şi, paradoxal, cu urbanitate — dacă un război poate fi urban — cu nonvaloarea.

— Puneţi în această afirmaţie un patos care presupune o conjunctură specială. Are oare astăzi lupta pentru valoare un aspect diferit faţă de, să zicem, acum cincizeci de ani?

— Poate astăzi, este nevoie, mai mult decît altădată, decît acum nu cincizeci de ani, ci chiar treizeci, să apăsăm pe reala scară de valori a culturii româneşti, dînd adevărului un loc de seamă în alcătuirea profilului moral al tineretului. Experienţa tristă a perioadei anilor cincizeci ne obligă să spunem tinerilor nişte adevăruri pe care mulţi se feresc să le dezvăluie, tocmai pentru ca aceea experienţă să nu se mai repete. Or, această întreprindere presupune patos, cum spuneaţi. Sufletele nu se construiesc cu însuşiri de formule, ci e nevoie de un context afectiv, un context intelectual care să înconjoare ca o aură spusele noastre. Trebuie să dăm învăţămîntului nostru, pe lîngă tehnicitatea pe care o cere indispensabil lumea contemporană, conotaţiile adevărului istoric şi cultural.

— Avînd un cult al valorii, al valorii constituite şi fiind preocupată în chip special de procesul de naştere a valorilor, cum de vă exprimaţi totuşi atît de puţin asupra valorilor „în mişcare"?

— Am o prejudecată în acest sens şi eu este cunoscută colaboratorilor mei, care uneori mi-o impută ca pe-o carenţă sau ca pe o slăbiciune. Nu este însă din partea mea simularea unei neputinţe de a judeca valoarea relativă, în devenire, ci o deliberată atitudine de sprijinire pe ceea ce este judecat o dată pentru totdeauna, form şi definitiv ancorat într-o conştiinţă colectivă. Nu pot face, cred eu, exerciţiul judecării „valorilor" contemporane fără să fii ancorat cu putere în temelia valorilor tradiţionale. Trebuie să învăţăm în primul rînd să aşteptăm timpul, al cărui dinte necruţător roade nonvaloarea. O să spuneţi — s-a şi spus — că am un spirit „universitar", „academizant". Ceea ce ascund într-adevăr este o mare prudenţă, nu tactică, ci structurală, faţă de acest lucru. Nu ne jucăm cu valorile. Am putea ajunge, dintr-o prea mare uşurătate a evaluării, la opinii ca aceea pe care le-am auzit din gura unor aşa-zişi scriitori despre Eminescu. Se poate afirma de către unii că poezia contemporană, de altfel excelentă din punctul meu de vedere, va depăşi cu mult pe „acel Eminescu"? De astfel de pseudojudecăţi de valoare — auzite nu doar de mine, ci şi de alţi colegi de breaslă la una din aniversările poetului naţional — mă feresc şi deci mă pronunţ cu grijă, cu rezerve, asupra unor lucrări contemporane. Doar cînd simt în unele dintre ele o substanţă concentrată de intelect, de afect, şi o formă cît se poate de riguros construită, abia atunci îmi îngădui, cu sfială, să recunosc o nouă, posibilă valoare, demnă să se alăture celor tradiţionale la un moment dat.

— Sesizaţi o anume grabă în a aşeza opere noi pe piedestalul tradiţiei perene?

— Poate că da. Nevoia aceasta e resimţită mai acut în clipa în care primejdia ruperii devine tot mai vizibilă. Şi mai adevărat este însă că sînt, prin structură, dusmana exaltărilor. A alătura dintr-o dată pe un autor care ne este prieten unui mare clasic al literaturii universale mai apropiat sau mai depărtat, a pune pe un romancier imediat alături de Proust, a da unui poet neapărat etichetă whitman-iană — şi nu mă gîndesc la influenţe — înseamnă a face un act de temeritate care deteriorează grav conştiinţa cititorului. În plus, timpul ne poate dezminti repede, chiar mai repede decît a fost dezmintită cîte o judecată eronată a lui Sainte-Beuve...

— Familiaritatea cu capodopera — în sensul contactului permanent — este o vocaţie sau o disciplină de viaţă intelectuală dobîndită?

— Nu cred că exagerez dacă spun că cea mai mare parte a vieţii mele a fost trăită între capodopere. Am fost purtată de timpuriu printre cărţi, printre tablouri şi mai cu seamă în universul muzicii. Ştiţi probabil că muzica a ocupat un loc foarte important în viaţa mea. Nu a fost zi, de aproape 60 de ani, în care să nu fi ascultat muzică. Se făcea muzică în casa părintească, am învăţat, la rîndul meu, să cînt la două instrumente — pianul şi vioara — cu profesori renumiţi, dar şi estetica formelor muzicale şi teoria muzicii. Răsfoind albume cu reproduceri, vizitînd expoziţii, studiind la facultate şi istoria artelor, am intrat şi în domeniul artelor plastice. Lecturile mi-au fost orientate, cu discreţie, deşi la început mi-au fost de-a dreptul impuse de către părinţi, însoţite o obligaţie fără leac a lecturii. Toate aceste lucruri puse la temelia fiinţei mele au devenit un fel de a trăi. Nu cred că un intelectual autentic se poate lipsi de ele. Iată, frecventez şi astăzi atelierele marilor pictori români — căci avem pictori strălucitori în acest moment, atît de mulţi şi atît de străluciţi încît nici n-aş şti să-i aşez pe o scară a importanţei lor. Socot că avem una dintre primele şcoli de pictură din Europa, după cum avem o excelentă şcoală muzicală, şi ea competitivă pe plan internaţional. Spun mereu tinerilor că nimic nu educă fiinţa noastră lăuntrică mai desăvîrşit decît frecventarea muzicii mari. O pagină de Bach te armonizează cu cosmosul pentru o zi întreagă. A asculta o fugă de Bach e ca şi cum te-ai recunoaşte pe tine ca element al aceluiaşi univers, stăpînit de aceleaşi legi ale armoniei universale.

— Cum se împacă aceastâ disciplină lăuntrică asumată cu bucurie cu modul de viaţă, destul de zbuciumat, al acestui sfîrşit de secol? Staţeţi un om ocupat?

— Am într-adevăr foarte puţin timp liber. Sarcinile administrative legate de institut, ca şi relaţiile umane pur şi simplu îmi răpesc mult din zi. Am început să lucrez noaptea, ceea ce nu-i recomandabil. Am început apoi să revin la lecturi mai vechi şi predilecte, ca să nu pierd contactul cu ceea ce numeam adîncuri marile valori ale lumii. Este un contact vital, nutritor. Mai concret, între două lecturi obligatorii — pentru a recenza sau pur şi simplu pentru a mă informa — revin neapărat la o bucată din Hölderlin, Rilke sau la un fragment din Proust, o jumătate de oră, înainte de culcare sau înainte de plecarea la institut. Mi s-a întîmplat să sînt mai zilele trecute nevoia de a-mi reaminti toaletele doamnei Swann, aşa, drept terapeutică sufletească, ori de a reciti o elegie duineză, spre a-mi reaminti că am încercat cîndva să o traduc. Ca să nu mai spun că uneori îmi recit singură, cu glas tare — spre consternarea celor ai căsei care se întîmplă să mă audă — un sonet de Shakespeare... Am tradus atîtea în tinereţe...

— O întrebare care vi s-a mai pus, dar al cărei răspuns e necontenit necesar şi, în acelaşi timp, valabil: care mai este locul valorilor umaniste într-un mileniu care se închină în idolatria tehnicii?

— Lupta ascunsă care ascute de fiecare dată această întrebare se vede, la noi, cel mai bine în domeniul învăţămîntului. Fără a intra în amănunte, am să spun doar că, din fericire, avem sansa multor profesori care înţeleg că ne confruntăm cu o epocă de revoluţie tehnico-ştiinţifică, dar şi faptul că ţări cum sînt S.U.A. şi Japonia, ţări supraindustrializate, se întorc astăzi, după ce au dispreţuit-o decenii la rînd, la modesta, umila umanistică. Stim cu toţii — şi mai ales cei care decid în domeniul formării tinerilor noştri, deci a oamenilor noştri de mîine — că fără această temelie nu se poate construi. Sufletul omenesc au trăieşte decît prin cultură. Căci — îmi permit o parafrază — apa tehnicii trece, pietrele culturii rămîn. Pie că ele se numesc Eminescu, Enescu sau Brâncuşi.

Reportaj despre oglinzile fermecate ale doctorului Pesamosca

Dragostea, din ea doarge totul

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

N-am văzut niciodată, adunate la un loc, atîtea eșecuri ale naturii coreciate de om. Sînt față-n față cu un film didactic, chintesența înaltului profesionalism al doctorului în științe medicale Alexandru Pesamosca. Imaginile, intersectate de vocile copiilor din spital (nu mai știu cînd se plînge în viață, cînd pe ecran) pătrund în adevărul unor clipe deosebite.

— Ne zdrobiți inimile !

— Se varsă lacrimi la noi, înainte și după operații, dar la plecare pușlimea se privește fericită în toate oglinzile care-i ies în cale.

Există două transformări care dau plenitudinea sufletească Secției clinice de chirurgie a Spitalului clinic de copii din București. Cele pe care nu le vedem (operațiile grele, de maximă urgență, dar fără de care viața pacienților, deseori de o zi, s-ar stinge) și cele, tot foarte grele, dar spectaculoase, de îndreptare a erorilor biologice. Despre acestea întîi pentru că sînt copleșită de schimbarea la față a copiilor, sînt zguduită de puterea acestui medic, cu păr alb și privire inocentă ca a pacienților lui, care cu bisturiul schimbă destine. Un copil care-și poartă fără speranțe defectul fizic este marcat pe viață. Înnegurarea, tristețea, izolarea, psihicul labil, pot fi urmare a unor buze enorme, răsfrînte hidos pe chipul lui, ca un „guler". Ce văd pe acest ecran ? „Gulerul" se transformă în buze perfecte ca-ntr-o reclamă glorificînd zîmbete celebre. Patru orificii nazale, ca un fagure, redevin două. Ochii bulbucați de broască, care-l făceau pe copil să stea cu privire pierdută, se apropie. Formele celulare de pe față, periculoase și disgrațioase, dispar. Nu mă exprim în termeni medicali, eu scriu acest articol, l-aș vrea înaripat, pentru cei care n-au urmat Facultatea de medicină și vor să afle cum un copil resemnat să suporte persiflarea, predispus să devină un infirm sufletește, după cîteva intervenții în „laboratorul" Pesamosca iese așa cum ar fi sperat mama, la naștere. Mi se arată chipuri dulci de copii, dar toate urîțite, îmbătrînite de suferință. Limba mărită, care nu încape în gură, va fi secționată de doctor și se va păstra doar o pătrime din ea. Buzele distruse după röntgenterapie sînt refăcute artistic din același țesut. Bucata de piele din spatele urechii este folosită pentru chirurgia plastică a feței. Pleoapele triple, care acopereau „vorbirea" privirii, sînt readuse la dimensiunea normală ; tot felul de excrescențe, pe frunte, pe obraz, pe gît, dispar ca printr-o minune, după intervenții repetate. Nu mă consider un analist subtil, dar din fotografiile micului monstru și ale copilului redevenit normal, ca oricare altul, strigă triumful.

Filmul se oprește, cîteva clipe, este o tăcere adîncă, copleșitoare. Aparatul merge în gol, eu sînt în continuare cu ochii pe ecranul cenușiu. E binevenită această pauză, pentru că încerc să-mi adun întrebările. Aleargă în capul meu secvențe de la un caz la altul, care recompun creația medicală. Doctorul Pesamosca are răbdare, mă așteaptă pentru că reacția este arhicunoscută. Oriunde, în lume, a prezentat acest „Curiculum vitae" impresia produsă, chiar asupra medicilor, a cerut un timp de așezare, de ordonare a gîndurilor.

— Doamne, ce expoziție umană ! (atît pot să spun deocamdată).

— Este de necrezut pentru unii că perfecțiunea vie, copilul se poate naște cu malformații grave, dar speranțele de îndreptare cresc de la un an la altul.

— Nu știu ce să așez mai presus, iscusința, cunoștințele dvs., dragostea pentru nefericiți ?

— Dragostea, din ea decurge restul...

— Ce va mai ajutat să ajungeți la aceste veritabile acte de umanitate ?

— Dezvoltarea anesteziei și a terapiei intensive, mai ales perfecționarea grijii postoperatorii. Contează enorm să ai o soră bună la căpătîiul copilului abia ieșit din operație. Instrumentarul a evoluat și el, materialele de sutură sînt extrem de importante, dar și scumpe.

— Vorbiți mereu despre ansamblul actului chirurgical, dar despre înfăptuirile medicului ?

— Aici aș avea de subliniat o practică internațională, la care subscriu. Secundariatul, în lume, cere 6—9 ani de perfecționare. Noi, mai grăbiți, ne limităm doar la 3. Este prea puțin pentru o răspundere care se măsoară întotdeauna cu viața.

— Mîinile chirurgului au o importanță cu totul specială cînd se operează o ființă de o zi. Cum să așezi pe masa de operație un prunc ?

— Ca la microchirurgie, este o treabă de ceasornicar. Copilul are intestine de pui, se lucrează repede și cu nespusă delicatețe.

— Fără să mă bănuiți de partizanat, femeile nu sînt pretendentele cele mai potrivite pentru finețea execuției ?

— Colegii polonezi gîndesc ca și dvs., și la ei aproape numai femeile se ocupă de chirurgia copilului. Echipa noastră este puternic reprezentată și în acest sens : Nina Bratu, Elvira Marin, Mona Trancioveanu, Maria Teianu, Maria Diaconescu, Ana Claudia Mihăilescu, Ștefania Balamat.

— La impresionanta dvs. experiență, vă mai gîtuie emoția ? Redați copilului drăgălășenia chipului său și trăiți transformarea ca pe un fapt obișnuit ?

— Emoția face parte din actul operatoriu. Nu sînt la un experiment cu un cobai, am pe masă un om și la ușă mă așteaptă, cu sufletul amestecat de speranțe și cîte îndoieli, familia.

— Nereușite ?

— Chirurgii care operează cînd și cînd au rezultate de sută la sută.

— Cînd și cînd ? Se poate și așa ?

— Eu socotesc „cînd și cînd" dacă chirurgii dintr-un spital, într-un an, au la activ 800 de operații. La noi în clinică, cu 178 de paturi, am îngrijit 7979 de copii.

— Dintre aceștia, cîți sub bisturiul dvs., deși nu este mai puțin adevărat că șefului secției poartă răspunderea integrală a sălilor de operații ?

— Consult peste 8000 de bolnavi într-un an, dintre care operez 1500. Din 1957 mă ocup numai de copii, găsindu-mi drumul propriu. Ca să nu exagerez spun întotdeauna 25 de mii de intervenții, de cînd sînt medic, în fond ce contează statistica aproximativă sau realitatea ?

— În medie intrați în operații de 5 ori pe zi ?

— Se poate și mai mult, crescînd calitatea actului medical. Așa l-am văzut la lucru pe neuitatul meu profesor Hortolomei. Dan Setlacek, azul chirurgiei românești, deși s-a pensionat, e de dimineață pînă seara tot în clinică. Adevăratii profesioniști ai medicinei n-au altă viață decît spitalul.

— Operați orice organ ?

— În afară de creier și inimă.

— Duminică v-am găsit tot în clinică, în propriul dvs. climat.

— N-am știu că veniți... Programul meu e bestial pentru lenești. Echipa mea știe acest lucru și s-a încadrat perfect. Nu pot lucra decît cu cei devotați profesiunii, cu cei care simt și trăiesc suferința altora.

— Invariabil, la 7,30 sînteți la raportul de gardă.

— E monoton să stați de vorbă cu mine. Nu les dintr-ale mele, am un program fix, pentru unii am chiar idei fixe. Între 9—14 operez. Mănînc ceva în fugă, mai mult în picioare apoi consult la policlinica din spital pînă se întunecă. La ora contravizitei îi văd pe copiii operați dimineața. Citeodată rămîn în spital peste noapte, cînd ajung acasă, dacă nu mă afund iar în medicină, trec de miezul nopții citind un roman, cum este acum „În numele trandafirului" care încă nu m-a convins că e o capodoperă. Asta-i existența mea...

— Și n-ați schimba-o cu nimic pe lume ?!

— Ce vă trece prin minte ! ...Stricta obligație profesională nu a condus niciodată nici la descoperiri științifice, nici la cărți nemuritoare, nici la profesiuni care se contopesc cu abnegația, cu sacrificiul. Cînd am cîteva zile de concediu, citesc, ca un apucat, trei-patru mii de pagini de beletristică, cam așta-i viața mea, repet, nu sînt un om interesant, nici amuzant...

— Acum trebuie să vă contrazic !

— Săriți peste...

— Vă reîntîlniți la timp cu foștii pacienți ?

— Unii au devenit părinți, chiar și bunici. Vin cu urmașii dacă au nevoie de medic. Îmi scriu de sărbători, cînd am timp răspund și eu. Acum, de curînd, l-am operat pe Gheorghiță din Săpînța. Nu-l cunoașteți pe Gheorghiță ? (ria prelung urmat de o scotocire printre fotografiile de pe birou).

— Ce are special acest Gheorghiță ?

— Înainte sau după operație ? Nu putea fi privit, atît era de schilodit. Suferea enorm. Este un băiat foarte sensibil. După operație ne-am găsit în prezența unui flăcău de toată frumusețea. Cred că va ieși ceva de soi din el pentru că-i zbîrnîie mintea. Mă sună mereu și mă întreabă ce alt copil se simte om și se poate privi în oglindă...

— Oglinzile în clinica dvs. au un rol important, ca la teatru.

— Ne vedem în ele așa cum sîntem. Ne vedem și în cele ale sufletului, cîți dintre noi îndrăznesc să se privească...

— „Nu se poate" intră în practica dvs. ?

— Unii părinți, disperați, încep să creadă că nu e nimic de făcut. Atunci mă simt ca scos din minți. Imediat operez. Poate că e și o metodă să fiu scos din minți, încît să nu fiu tentat vreodată să spun „nu se poate" în fața cazurilor care par de nesoluționat.

— Există perfecțiune în chirurgia plastică ?

— Sînt tot felul de teorii... După mine, perfecțiunea este „Sărutul" lui Brâncuși.

— Duceți, zi de zi, lupta pentru redarea frumuseții chipului fraged, purtați însă o luptă, la fel de dură, și cu boala nimicitoare.

— Invazia cancerului la copii este fenomenul major al anilor din urmă. Postoperatoriu tratamentul este multimodal, ca și

Ce sînt cristalele de Japonia ?

În ultima vreme, mai multă lume a auzit, dar nu întotdeauna la modul cel mai exact, despre un soi de „algă" sosită din Țara soarelui răsare și care, zice-se, ar prezenta proprietăți curative de excepție. Informații și aprecieri contradictorii, vehiculate pe cale orală, au avut darul de a crea, cum se întîmplă, un veritabil folclor medical. De aceea mai mulți din cei cărora le-au ajuns la ureche zvonuri despre misterioasa practică medicală, au solicitat precizări și redacției noastre.

Pentru a răspunde întrebărilor lor, ne-am adresat, pentru început, biologului Gheorghe Mohan, de la Grădina botanică din București. Dar invitîndu-l la redacție, am putut constata, dezamăgiți, că interlocutorul nostru nu deține decît un bagaj extrem de modest de informații. Domnia sa nu a putut aduce pînă acum precizări în legătură cu modul în care specia în cauză a ajuns să fie cultivată în țara noastră, recunoscînd, totodată, că nu dispune în acest sens de vreo bibliografie de specialitate și nici cel puțin nu a auzit că, în Japonia, ar exista o asemenea practică fitoterapeutică. În fapt, tocmai aceste fițe albe l-au îndemnat pe cercetătorul Gheorghe Mohan, autor al mai multor lucrări de biologie, să inițieze pe cont propriu o investigație de specialitate și să solicite în acest scop și aportul unor colegi de breaslă. S-a putut stabili, astfel, cu exactitate, că nu e vorba de o algă, ci de o specie de ciuperci inferioare.

Privită la microscop, ciuperca apare sub forma unor celule sferice bogate în vacuole, cu citoplasmă abundentă spre periferie. Ele se înmulțesc într-adevăr extrem de rapid, așa cum au putut să constate și cei ce le-au cultivat la domiciliu, folosind în acest scop (după o rețetă întocmită de către cine?!) apă îmbogățită cu zahăr și stafide. Biologul Mohan nu a putut să ne furnizeze nici date semnificative în legătură cu valoarea tratamentului. Cei care au utilizat siropul de ciupercă, i-au declarat că acesta a demonstrat virtuți curative în tensiunea arterială, în unele afecțiuni renale, hepatice și ale sistemului nervos și că ar avea chiar o acțiune antitumorală. Gheorghe Mohan, a încercat, riscînd, un experiment personal, a constatat stabilizarea tensiunii oscilante de care suferea înainte de tratament. Dar inexistența unei cazuistici semnificative, împiedică formularea unor concluzii. Interlocutorul nostru, el însuși, ține să observe, că, fiind vorba de un produs de fermentație, acesta ar putea influența negativ afecțiunile digestive, aciditatea și colita în mod special. Iată și părerile altor experți în materie.

„Am auzit de această cultură, ne declară cunoscutul farmacist și creator de medicamente Ovidiu Bojor, și mărturisesc că ea merită toată atenția cercetătorului. Dar tratamentele făcute după rețete neverificate, pot fi periculoase. Cultura trebuie analizată fitochimic, cercetarea trebuie să-i stabilească acțiunea farmacodinamică. Ciupercile pot fi periculoase deoarece sintetizează în funcție de mediul de cultură, substanțe nocive. De asemenea e necesar să fie identificată natura tulpinei, fiindcă specia poate avea subunități cu efecte nedorite în tratamentele medicale. Dar de ce să nu punem și binele în față ? Studii sistematice ne-ar putea conduce spre descoperirea unei terapii importante, farmacia naturii este inepuizabilă".

Iată însă și o opinie, favorabilă de data aceasta folosirii „cristalelor de Japonia" în scopuri medicale. Ea aparține tot unui specialist, cercetătorul dr. Viorel Soran de la Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca : „Ciuperca constituie un complex puternic de vitamine. De aici acțiunea ei benefică. Denumirea de „cristale" e o simplă metaforă, în fapt este vorba de o drojdie ale cărei celule sînt dispuse în glomerule cu aspect de cristale. Cei care o cultivă, folosesc medii bogate în glucide din care fac parte și stafidele sau, în lipsa acestora prunele. Ciuperca are proprietatea de a metaboliza zahărul și de a produce în cantitate mare vitamina C și complexul de vitamine B. Procesul de fermentație eliberează bioxid de carbon de aceea lichidul are gustul unei limonade sifonate. Efectele revitalizante sînt datorate, desigur, complexului de vitamine, produsul provoacă și o puternică diureză, de aceea poate contribui la eliminarea calculilor renali. Pentru același motiv, este folosit în cura de slăbire. N-am auzit despre acțiunea antitumorală a cristalelor de Japonia sau despre contribuția lor la ameliorarea unor afecțiuni ale ficatului și sistemului nervos, dar un lucru e sigur : vitaminele sînt de cele mai multe ori un aliat de preț al organismului. Ciuperca nu este nocivă, eu am folosit-o în perioada în care sufeream de un ulcer vechi, dar nu am remarcat efecte nedorite.

Ce concluzie și speranțe se pot desprinde din aceste considerații îndeajuns de contradictorii ? Deocamdată, apreciem noi, una singură : faptul că misterioasa ciupercă a intrat în atenția omului de specialitate, ne îndreptățește să anticipăm, că în scurtă vreme, vom dispune de date suficiente pentru înțelegerea și identificarea eventualelor virtuți terapeutice ale cristalelor de Japonia.

LIVIU TIMBUȘ

la adulți. Copilul însă nu beneficiază de aceeași organizare sanitară. Între 1 zi și 16 ani poate fi operat la noi, dar postoperatoriu tratamentul cu citostatice sau röntgenterapie trebuie să se efectueze obligatoriu în alte unități sanitare. Ar fi nevoie de un Fundeni al copiilor. Spitalul nostru avea pînă de curînd doar două clinici specializate : pediatrie și chirurgie.

— De curînd a apărut și a treia, Clinica ORL.

— Deocamdată nu este deschisă, deși din luna noiembrie s-a luat un etaj din spațiul afectat chirurgiei și s-a repartizat ORL-ului.

— Secția dvs. nu-și găsea deplina justificare ?

— Nicidecum, v-am spus cît operăm și ce solicitări avem. Vin copii din toată țara.

— Nu sînteți un om comod pentru ceilalți... Sînteți convins că aveți întotdeauna dreptate ?

— Sînt condus de cele mai curate gînduri pentru profesiunea noastră. Nu este vorba de orgoliu sau încăpățînare, cum poate se interpretează, dar eu și echipa nu putem face față numeroaselor solicitări. Oricum, tînjesc după puțină liniște, pe care acum n-o am.

— Vă ascult nedumerită pentru că nu mă pricep în organizarea sanitară, dar sigur orice măsură, care are în vedere îmbunătățirea activității, este și trebuie să fie analizată cu competență.

— Vă rog întrebați-mă de mine și de puterea mea de muncă.

Iar e pauză, impusă de ceas. Încep consultațiile la policlinică. Nimic din atmosfera de teamă care-i precedă vizitei la doctor. Părinți și copii intră siguri, plini de speranțe, nu le taie avîntul, nici așteptarea, azi sînt peste 50, nici glacialitatea primirii de la intrarea în spital, unde, ești interogat ca și cînd ai venit să înfăptuiești un lucru interzis. Revederile sînt ca-n familie, pentru că-n oglinzile sufletului s-au cîntărit reciproc doctorul și micul pacient. Mamele vin cu copii și cu jucării. Sînt palide, fără respirație, verdictul medicului le redă culorile în obraji. Ziua operației este primită ca un dar. Printre Aurica Pantelică, Ana Melescanu, Alexandru Ruse, Florin Marian Marius, Ramona Buduleanu, cu tata, mama, bunica și alte rude pe la uși, Erdian M., de cinci ani, e singur. A fost adus cu salvarea de la Spitalul de pediatrie din Constanța cu cîteva rînduri pentru doctorul Pesamosca, deși diagnosticul nu lasă loc la nici o nădejde, cancer cu metastaze la creier, stomac, plămîni. Copilul, învelit într-o cuvertură, este purtat în brațe de un străin, șoferul salvării care este profund îngrijorat de viața acestui copil. Părinții stau acasă. Nu-mi vine să cred ! Ce mamă are acest băiețaș, cu culoarea caracteristică necruțătoarei boli.

— Nu-i operabil ! Cum l-a lăsat familia să ajungă în acest stadiu ireversibil !

O bucățică de copil, în pragul morții, e orfan... cu părinții tineri, în viață. Alexandru Pesamosca devine dintr-o dată un om obosit, nu pentru că este în picioare de la 4 dimineața operînd și dînd consultații cu, pentru că se întîlnește încă o dată cu limitele cunoașterii și cu uscăciunea din sufletul unor necunoscuți, care și-au asumat nobila răspundere de a fi părinți.

Erdian este înconjurat cu multă iubire de oameni, dar...

— Obiectivul oncologic pentru copii este fundamental deosebit de cel al adulților. La 60—70 de ani un beneficiu de cîțiva ani, pentru vîrsta a treia, reprezintă un rezultat egal cu vindecarea. La un copil, care are doar cîteva zile și toată viața în față, vindecarea trebuie să fie chiar definitivă. Depistarea precoce duce la o vindecare în proporție de 60—80 la sută. Pentru cancerul rinichilor, dacă copilul este operat în primele 10—15 zile de viață, nu mai este nevoie de citostatice sau de röntgenterapie.

— Și vindecarea ?

— Sută la sută.

— Vă cunosc părerea, chirurgul trebuie să scrie numai din experiența lui. Aveți perfecță dreptate, altfel ce sens mai are o carte în plus ? Cartea celor 35 de ani trăiți numai în sălile de operații e gata ?

— Lucrez la ea, o las, o revăd, șterg, adaug, pentru că trebuie să aibă și stil, nu numai conținut științific. Se vede de la distanță cine scrie din cărți și cine din duelul neîncetat cu moartea. E vătămător, chiar și pentru bîrfe, această translație dintr-un manual într-altul.

— Mai ales pentru reputație, nu ? !

— Unii așa și-o fac ! Scheurmann a scris o singură carte despre bolile coloanei vertebrale, dar numai după ce a disecat 10 000 de coloane. Pînă azi nu se mai poate adăuga nimic nou.

— După ce ați obosit operînd o viață, o să vă odihniți scriind?

— Sper, dacă o să am liniște? Acum nu o am...

— Operați și peste vîrsta de 16 ani ?

— Facultatea de medicină îmi dă tot dreptul, dar unii colegi, cînd n-au de ce să se mai lege, mă „judecă", c-am operat și un copil de 17 ani.

— Tovarășe Pesamosca, pacienții dvs., după ce-i supuneți la chinurile care nu se uită, vă întîlnesc cu teamă sau vă îmbrățișează ca pe un părinte ?

— Ei îmi spun profesore, am obținut de la ei calificativul suprem pe care nu-l am la I.M.F. unde pînă la 58 de ani sînt doar șef de lucrări, iar în schemă medic primar gradul III. Copiii îmi sar în brațe, ca și nepoții mei. Operez cu milă, dacă termenii nu se resping. În sufletul meu plîng pentru fiecare făptură, care la o zi sau mai tîrziu, trebuie să facă cunoștință cu spitalul. Dar, ca și ei, mă privesc în oglindă cînd trec pe culoare...

— Chipul lor se răsfrînge pe chipul dvs. Vă mulțumesc pentru tot și, dacă este posibil, proiectați-mi încă odată filmul cu „frații frumoși", creația unui om, doctorul Alexandru Pesamosca și a minunatei sale echipe.

CARMEN DUMITRESCU ■

Sticla, o istorie desuetă ?

Există lucruri care au prins rădăcini atît de adînci în universul nostru de viață, care au căpătat atît de mult lustrul obișnuinței, încît nu mai așteptăm nimic spectaculos de la ele considerîndu-le turnate definitiv în tiparele folosințelor tradiționale. Bunăoară, sticla ! Privirea trece prin ea indiferentă, dar, din păcate, nu numai ea, ci și interesul nostru care o clasează deja în categoria banalului. Mai reținem, poate, imaginea romantică a sticlarului suflînd nu numai cu plămînii ei și cu inima în acel mic bucium la capătul căruia din transparența ca a unui vis a balonului de sticlă prind viață veritabile opere de artă.

Ne-am convins însă în timpul vizitei la Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Industria Sticlei și Ceramicii Fine că această lume a făcut pași importanți spre domenii noi, de înaltă cotă științifică. Astfel, realizarea sticlei laser este realmente o tehnologie de top. Și iată, că, un colectiv de specialiști în frunte cu directorul **Septimiu Barna** a pus la punct procedeul de obținere a unui astfel de produs pretențios. „Această sticlă reprezintă un material avînd calități optice excepționale, dopată cu oxizi de pămînturi rare și, care iluminată de o sursă adecvată (flash) emite fascicule laser. Ea este mediul activ al instalațiilor laser-solid folosite în tehnicile avansate", explică directorul care ani de zile a făcut naveta între treburile institutului și laboratorul unde căuta să amestece cît mai multe idei, calcule, rețete în masa grăunțelor de nisip topite pentru a le face să scînteieze în mănunchiul de raze miraculoase și la modă. La această nouă lecție, cercetătorii români nu numai că au răspuns prezent, dar au și trecut cu notă bună un examen pe care nu l-au absolvit mulți în lume.

Și fiindcă s-a amintit de sticla optică, trebuie arătat că producerea ei reprezintă o altă probă de foc, și la propriu și la figurat, a acestei industrii. Calitatea ei este necesar să atingă perfecțiunea pentru a face față utilizării la microscoape, aparaturi optice și de proiecție, lentile etc. Nici o neomogenitate, nici o incluziune gazoasă transparență aproape de a eterului, tensiuni interne, indici de refracție și absorbție a luminii cu precizii la a treia zecimală, cam acesta este severul ei certificat de calitate. Ei bine, doctor **Tiberiu-Popescu Negreanu** împreună cu ingineri **Mircea Mateescu, Alexandru Pălălău, Adriana Diaconu** au definitivat zeci de rețete originale pentru diferite tipuri de sticle optice pe care le și fabrică în halele de microproducție. Institutul este singurul producător din țară de sticlă optică care de altfel stă cu fruntea sus în fața produselor firmelor de renume din R.D.G., U.R.S.S., Japonia. Sticla de limpezimea bobiței de rouă ce o avem în față închide în ea ani de căutări pentru cea mai potrivită formulă și cel mai adecvat flux tehnologic, sute de încercări în care se mai modifică un procent sau un grad de temperatură. A împrumutat ceva din claritatea gîndului și puritatea sudorii distilate de muncă. „Acum avem programe pe calculator ce indică compoziția optimă a amestecului de oxizi, — ne spune Tiberiu Popescu-Negreanu. Precizia sub un gram a cantităților, omogenizarea perfectă, recoacerea timp de cîteva săptămîni în cuptoare speciale conduse de computer ca scăderea temperaturii să nu fie mai rapidă de 0,1—1 grad pe oră sînt parametri strict, care dacă nu se respectă, șarja devine un rebut. De la idee la cel mai mic utilaj, totul poartă marca românească".

În halele întîlnești : finețea homcopatică a alcătuirii cocteilului de componenți, „baletul" utilajelor turnînd lava incandescentă în matrițe, sau oameni în costume de cosmonaut rezistînd vecinătății celor peste 1 500 de grade. Fiecare șarjă este dădăcită 3 zile non-stop de cercetătorii deveniți și oameni de producție. Într-o noapte, inginerul Mircea Mateescu a constatat că un ger ascuțit ca o baionetă înghețase apa de răcire a agitatorului. În 30 de secunde topitura ar fi fost compromisă. În timp ce unii încălzeau cu aparatul de sudură conducta transformată în furtun, alții au făcut rapid un racord ad-hoc la boiler, iar cîțiva au lucrat toată noaptea la minus 20 de grade pentru remedierea defectului. În jurnal erau notate doar cîteva cuvinte : „Circuit blocat de gheață. Avarie rezolvată. Șarja a corespuns baremurilor de calitate".

Maturitatea științifică dobîndită a impins lucrurile înainte. Produci material optic trebuie să te lansezi și în fibrele de sticlă. Ceea ce **Paul Catrinu** și colectivul lui au și făcut. Din cubul cu latura de 10 mm în greutate de 2,5 grame ce ni se arată se trag 1 300 km de fir de sticlă de un micron, care nu mai e cazant, ci elastic. Mai mult decît distanța de la Constanța la Satu-Mare. „De la fibrele grosiere pentru vată s-a trecut la cele de 15 microni utilizate la izolațiile hidrofuge, apoi la cele între 5—15 microni pentru armarea maselor plastice, ca acum să reușim producerea unor microfibre de sub un micron pentru țesăturile filtrelor din centralele nucleare, microelectronică, medicină. Acestea atît de fine, încît nu le mai puteam analiza cu microscopul obișnuit, fiind obligați să apelăm la unul electronic. Am parcurs aceste etape în doar 3 ani, sîntem competitivi și singurii fabricanți din țară".

Muncă isoditoare în lumea aparent definitiv explorată a sticlei. Alte noutăți ale bătrînei sticle la institutul din bulevardul Ion Șulea : filtre ce transformă caracteristicile luminii artificiale în cele ale luminii naturale (cum s-ar zice se transferă soarele în locul becului din lampa chirurgicală), filtre ce rețin căldura oricărei surse luminoase, microbile sub 1 mm pentru șablări, măcinări de coloranți pentru panourile reflectorizante rutiere etc. La filiala din Ploiești s-au pus la punct tehnologii pentru fabricarea sticlei spongioase, ca un burete, excelent izolator termic, acustic, hidro, iar la cea din Cluj-Napoca procedee de obținere a porțelanurilor neconvenționale și biologice pentru implanturi osoase. Și liniile clasice de fabricație au fost puse sub lentila modernizării. Șeful atelierului de proiectare, inginerul Cornel Popa, cel care n-are liniște pînă nu găsește o soluție nouă mai eficientă, mai economică, a analizat împreună cu cei din colectiv fiecare utilaj din schemele tehnologice, fiecare fază, și a adus modificări care au înnoirit și îmbunătățit instalațiile. Cuptorul de topit sticlă, cu geometria, izolația și sistemul de ardere schimbate, duduie cu randament crescut, dar și cu o economie de combustibil de 800 tone pe an, iar instalația automată de lăcuire a oglinzilor, concepută de el, dublează productivitatea și micșorează noxele.

Mai este sticla o istorie desuetă ?

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Din istoria tiparului

După cum se știe, meritul inventării, în 1440, a tiparului european, cu litere mobile turnate în plumb, revine tipografului german Johannes Gutenberg, care termină în 1455 imprimarea primei sale cărți fundamentale. Odată cu aceasta, în cultură începe o nouă eră.

Ca istorie al științei noastre, pot spune, străin de orice exagerare, că și în acest domeniu al civilizației umane, fii ai acestor meleaguri s-au aflat în avangarda, în primele rînduri, ale promovării și perfecționării meșteșugului tiparului. Desigur, cîteva nume, Macarie, Coresi, Antim Ivireanul, sînt „pe buzele tuturor" și meritul lor de cărturari luminați este incontestabil.

Să-l amintim de pildă și pe **Martinus Burcensis** (secolul XV) de obîrșie din Codlea, om de mare cultură, care a dobîndit prima instrucțiune în Transilvania, al cărui nume este menționat încă din 1484 în **Breviarium Olumucense.** A fost unul dintre primii tipografi europeni, rezolvînd cu succes probleme tehnice și artistice dificile ale noului meșteșug. A lucrat alături de Andreas de Corona, în tipografia celebră a acestuia din Veneția, iar în 1488 a tipărit, tot împreună cu el, o lucrare fundamentală, de răsunet european, apărută la Brno.

O altă figură interesantă este aceea a lui **Iacobus Lucius,** din veacul următor. A urmat studii secundare la Brașov, apoi filosofia, arta și teologia la cunoscuta Universitate din Wittenberg. Măiestria sa s-a manifestat mai ales în domeniul gravurii. Pentru tipografia „Heltai" din Cluj a executat clișee și inițiale de mare acuratețe.

Și n-ar trebui să uităm că, încă din veacul inventării tiparului, **Toma Transilvăneanul,** din Sibiu, organizează tipografii și tipărește cărți, prin 1472—1473, la Mantova în Italia, **Ioan Francisc,** din Brașov, la Modena, **Bernard Secuiul,** la Neapole. O interesantă personalitate, de cultură enciclopedică, a fost ilustrul umanist **Johannes Honterus** (1498—1549), din Brașov, fiul unui tîbăcar sas. A organizat la Brașov una dintre cele mai perfecționate tipografii din țările române, publicînd cărți în latină, greacă și germană, de largă circulație europeană, unele scrise chiar de el. Întocmind în 1532 harta Transilvaniei (numind-o semnificativ a „Daciei vechi") consemnează importante precizări geografico-istorice, intuind și unitatea națională a românilor.

Treptat se organizează la noi, tipografii tot mai bine înzestrate la Alba Iulia, Sibiu, Orăștie, Govora, Buzău, Iași, Tîrgoviște, Snagov etc. cu litere special confecționate ca să tipărească în mai multe limbi.

Cînd s-a tipărit însă **prima carte în limba română** și cine a fost tipograful căruia îi revine acest merit ? Este vorba de **Catehismul luteran,** care a apărut la Sibiu la 15 iulie 1544. **Tipograful care a dat-o la iveală a fost Filip Moldoveanul** (secolul XVI), originar din Moldova, numit în documente și **Philippus Pictor.** Scrib și traducător pentru corespondența românească a Magistratului sibian, xilogravor și diplomat, însărcinat să țină legătura cu Țara Românească, el a organizat la Sibiu o tipografie cu litere chirilice. După volumul amintit, a mai tipărit aci un **Tetraevanghel slavon** și un **Tetraevanghel slavo-român** (ediție bilingvă). El „are meritul de a fi creat la Sibiu și Rașinari și, mai mult decît atît, de a fi creat la nordul Carpaților, un climat propice dezvoltării culturii noastre naționale." (Dan Simonescu, Gh. Buluță).

Firește, nu trebuie omis faptul că datorită teascului de tipar adus de domnitorul muntean Radu cel Mare la începutul veacului XVI, călugărul sîrb **Macarie** a tipărit la noi **cele dintîi cărți,** în slavonă, începînd cu un **Liturghier (1508).** Între 1556 și 1583, **diaconul Coresi** (secolul XVI), născut probabil la Tîrgoviște a tipărit 36 de cărți în română și slavonă, începînd cu un Octoih din 1556, dovedindu-se și un gravor strălucit. A adaptat tiparului frontispicii, inițiale și alte ornamente, care continuă și dezvoltă tradiția manuscriselor românești. **„Desena și tăia singur în ponsoane litere mari, drepte, frumoase, egalind în această privință pe meșteri tipografi venețieni"** (D. Simonescu). **Tudor diacul** și **Mănăilă** s-au numărat printre discipolii săi, care i-au dus meșteșugul și arta mai departe.

Cît despre **Antim Ivireanul** (1650—1716), adus la București din robia turcească de Constantin Brîncoveanu, ilustru cărturar enciclopedist, el a înființat tipografii la Snagov și Rîmnic (1694 și 1705) ; a practicat meșteșugul tiparului într-o tehnică rafinată și cu mult talent artistic, fiind și un maestru al xilografiei. A tipărit mai ales cărți în limbile română și greacă, dar totodată, utilizînd litere turnate de el, a tipărit la Snagov **prima carte arabă** (1701), moment important al redeșteptării culturale arabe. Un elev a său, **„cel mai bun ucenic tipograf al lui Antim Ivireanul"** (Dan Dumitrescu), **Mihail Ștefan,** a înființat la Tbilisi **prima tipografie gruzină** (1709), adaptînd cu iscusință tiparul scrierii respective. A tipărit aci zece cărți, pe care e imprimat : **„de mîna lui Mihail Ștepanesvili, din Ungroviahia",** utilizînd cu pricepere multiseculareie tradiții de ornamentare ale manuscriselor gruziune : ulterior, și-a continuat opera culturală în Olanda.

Dintr-o epocă mai apropiată de noi, să amintim în încheiere pe un pionier aproape uitat al tiparului modern din România, cărturarul poligiot **Gheorghe Filip** (1865—1952) despre care Nicolae Iorga scria că, în calitate de tipograf și editor, **„cheltuiește întreg sufletul lui de artist înăscut."** A inovat în ce privește introducerea culorilor (a tricromiei) în artele grafice, cleiurile pentru valțurile tipografice, tehnica de paginație etc.

I. M. ȘTEFAN ■

O privire în calendarul modei

Stăpînul și interpretul bibliotecilor lumii — calculatorul

Ori de cîte ori pătrund într-un loc unde se „face" modă, ori se „merge în pas cu moda", îmi vine în minte eseul lui Roland Barthes, filosoful francez, despre acest „sentiment violent al timpului", Croitoria de lux a fost împinsă, încă de la începutul deceniului trecut, alături de biotehnologii, informatică, aparatură medicală, telecomunicații, energie atomică, explorările oceanice, între industriile de inteligență, mici consumatoare de materii prime și energie, dar cu mare conținut de creativitate și calificare a forței de muncă.

Ori de cîte ori pătrund într-o întreprindere românească de țesături, confecții, tricotaje, încălțăminte, pielărie, și aflu că proporția producției pentru export se ridică la cote tot mai înalte, știu că nu și-a cucerit ușor acest loc și că a fost cucerit prin capacitatea de a oferi lucruri „în modă", acel „nou încăpățînat" perpetuu, cu alte cuvinte prin capacitatea de a se alinia tendințelor mondiale. Sigur, fiecare își are „creierul" ei, atelierul propriu de creație, dar în spatele lor, cu rol de avangardă există institutul nostru de modă, numit Centrul de estetică a produselor industriei ușoare, pe scurt — CEPIU.

La sfîrșit sau la început de an, îmi place să deschid ușile acestui veritabil laborator, căutînd, ca într-o cutie cu surprize, noutățile pentru care se lucrează intens, cu nervii și antenele întinse, un an întreg. Să-mi arunc ochii pe „Calendarul modei internaționale", un grafic informațional riguros și exact întocmit, pe țări și mari firme — centrul are, se subînțelege, colaborări și relații de schimb cu birouri de stil, centre și institute de modă din numeroase țări, primește și trimite cataloage, reviste, pliante, articole, publicații de specialitate ori din activitatea promoțională, adică de promovare a creației și produselor din domeniu la export —, căutînd locul României în cadrul acestuia. Avem un loc bun, destul de bun, și „se poate mai bun", cum precizează cu un ales spirit competitiv, directoarea centrului, ing. Angela Petrea. Acest Calendar este reprodus și afișat — deci, cu un rol psihologic marcant —, în cîteva încăperi, unde se întîlnesc pentru dezbateri și analize profesionale creatorii, designerii, inginerii de specialitate, economiștii, psihologii, analiștii-documariști, toți lucrătorii institutului. Și e firesc să-și fixeze în fiecare zi ochii pe cotele de la „bursa modei" vestimentare, cu o paletă tot mai complexă și mai complicată, ca și pe cele de la „bursa modei" pentru textilele de ambient, textilele pentru decorația de interior, și ele în ultimele decenii tot mai mult în alertă.

Deci, precum am mai scris și altădată, una din activitățile de bază ale CEPIU este tocmai de a elabora și difuza întreprinderilor industriei ușoare tendințele de creație și orientare a modei în context internațional, pentru a asigura competitivitatea produselor noastre pe piețele lumii, unde se dă o acerbă concurență. Totodată, propunem tendințele proprii, prin studii de valorificare și integrare în tendințele mondiale a tradițiilor și elementelor specifice din folclorul național.

Am în față paleta de culori pentru sezonul toamnă-iarnă 1988—1989 (se știe că, în modă, creația lucrează cu un avans de cel puțin un an), vizionez o paradă cu modele în linia și croiala primăverii-verii 1988, o altă cu o ingenioasă și inteligentă integrare în intimitatea modei vestimentare actuale, într-o sinteză de mare frumusețe și originalitate, a costumului femeiesc și bărbătesc din două zone folclorice românești (Vrancea și Buzău), modele pe care mi le descifrează responsabila acestei teme de cercetare, artista plastică Florentina Pantelimon. Am în față cataloage cu desene de contexturi și imprimeuri urmînd aceeași idee majoră a racordării la fluxul internațional, la „spațiul universal" al modei de azi, care cuprinde, care pornește, în primul rînd, de la materiile prime și unde imaginația este debordantă. Iată, în tendințele „la zi" se impun stilul „foto-cinema", „moda spațială", stilul „artei extrem orientale", în special, al celei chineze vechi, genul „medieval-monacal"..., care impun țesături cu finisaje sofisticate, cu efecte de suprafață, cu luciri metalice ori de peliculă de celuloid, satinate, jaquarduri „tapiserie", imitații de piele, de antilopă, „Alcantara" etc., etc., ceea ce solicită enorm gîndirea și ritmul de muncă al inginerilor, al fabricilor în totalitate. Ori, fără informare și documentare nu se poate!

Cîtă actualitate poate să conserve tradiția! Să examinăm la de Vrancea și să privim croiul modei actuale. Umerii largi, marcați prin decor, decorul în stilul „medieval"

Ori, tocmai aceasta mi se pare a fi noutatea absolută din actualul sezon la CEPIU. Și anume, realizarea unei cercetări, finalizarea unei munci de cîțiva ani, depusă de un mare colectiv interdisciplinar, deci și prin aportul altor institute și al unor catedre universitare din Capitală, pentru implementarea pe calculator a sistemului de informare-documentare din ramura industriei ușoare. Cu aportul nemijlocit al conducerii Ministerului Industriei Ușoare. Este o premieră națională, este, deocamdată, primul de acest fel la nivelul unei ramuri industriale, gîndit și realizat integral în țară. (Literatura economico-socială mondială apreciază tot mai frecvent informația drept resursă, bun de larg consum, cu valoare socială, economică, politică). Cum îmi spune analista-documentaristă Iuliana Constantinescu, o împătimită a acestui program, căruia se dedică de cîțiva ani, „să fii competitiv nu se poate fără informare iar o informare de calitate, rapidă și temeinică nu se mai poate în lumea de azi, a exploziei informaționale, cu metodele și sistemele străbunicei biblioteci. Prin introducerea tehnicii de calcul, creatorul, inginerul, maistrul, tehnicianul, muncitorul textilist pot să intre cu cea mai mare viteză în posesia cunoștințelor de care are nevoie, să valorifice în producție cît mai prompt cuceririle științifice și tehnice din sectorul lui de activitate.

Deci, moda informației stăpînește moda lumii.

Linia vedetă a sezonului viitor — construcțiile fusiforme urmînd statura de amforă a trupului feminin. Pentru bărbați — un clasic îmbăcat cu stilul sport

Fotoreportaj de
CICI IORDACHE-ADAM
și ELENA GHERA

Lecție deschisă

Mă aflam pe refugiul unei stații de tramvai. Stație mare, pentru patru linii ce leagă cîteva artere principale ale orașului, una din ele ducînd pînă la marea poartă a Bucureștiului — Gara de Nord. Ca de obicei dimineața, lume multă. Așteptînd și privind în jur, mi-a atras atenția figura unui tînăr. Să fi avut 24—26 de ani. Fuma nervos, scoțînd atîta fum pe nas și gură, încît dexteritatea lui m-a uimit. Trăgea așa de des și cu atîta nesaț din țigară, încît eu, ca nefumător, mă întrebam ce dulceață găsea el într-o țigară pe care mulți o socotesc „cui pentru eternitate".

Curiozitatea m-a făcut să mă apropii și mai mult de acest pasionat fumător. Atunci am sesizat că alături de el se afla o bătrînică îmbrăcată în culori închise care îl privea atentă. Pe cap avea chiar o năframă neagră. Pe față i se citea și tristețea și oboseala. Poate de la ce i se întîmplase nu de mult, poate de la faptul că trebuia să plece de acasă dis-de-dimineață, ducînd și atîtea bagaje cu ea: în dreapta avea un geamantan, iar în stînga o sacoșă mare, încărcată doldora. Poșeta o ținea strînsă, cînd sub un braț, cînd sub altul. A pus cuiva o întrebare și am înțeles că merge la gară.

Sosește tramvaiul. Lumea, grăbită și precipitată, se pregătește să se urce. Tînărul, fumător pasionat, mai trage repede, pe nerăsuflate, de 2—3 ori din țigară, o aruncă fără să se uite unde și, cu toată forța pe care o are în mîini, coate și picioare, își face loc și se urcă în tramvai. A fost printre primii. Bătrînica, ajutată de o tînără, reușește să ajungă și ea în tramvai. Cu atîtea bagaje nu i-a fost deloc ușor, ușa închizîndu-se cu greu în spatele ei.

Tramvaiul își continuă drumul. Bătrîna își caută loc pentru bagaje, nu vrea să încurce lumea. Încet, încet, ajutată de călători, reușește să ajungă pe la mijlocul vagonului. Lîngă dînsa, tînărul cu multă forță, care nu numai că nu-i face loc și n-o ajută cu nimic, ci-i chiar aruncă vorbe: „Ce tot te agiți atît și nu-ți găsești loc?", îi spune el pe un ton de reproș.

După cîteva stații se eliberează un loc. Tînărul se aruncă și se așază pe scaun, fără să se mai uite în dreapta sau în stînga. Cineva vede gestul și, pe un ton care se vrea a fi și blînd și binevoitor, îl roagă să se ridice și să dea locul bătrînei. Se pare că tînărul n-a auzit nimic, el continuă să se uite pe fereastră. Bătut ușor pe umăr, întoarce capul și spune că a auzit, dar cere să fie lăsat în pace că el nu se scoală. Intervin alți călători. Dar degeaba. Cîteva voci cer celui fără obraz să se ridice de pe scaun și să cedeze locul unei femei vîrstnice.

—Să stea acasă, dacă-i bătrînă, a replicat obraznicul.

Stupoarea a cuprins întregul tramvai. Oamenii protestau și condamnau purtarea celui care, dînd dovadă de totală nepăsare și ignorînd cu desăvîrșire ce se spunea la dreapta lui, continua să stea nemișcat pe scaun și să privească strada. Și într-o clipă de liniște se auzi vocea bătrînei:

— Vă rog să-l lăsați în pace. N-aveți cui vorbi. Eu îl cunosc de la șase ani. E Rizu Gheorghe, colegii îi spuneau Ghiță. I-am fost învățătoare patru ani de zile și m-am străduit să-l învăț carte. Și nu numai carte. Așa a fost mereu, văd că nu s-a schimbat.

Rizu Gheorghe a auzit spusele bătrînei. A întors capul și s-a uitat atent la chipul ei. A clipit de cîteva ori precipitat, dovadă că în mintea lui ceva a început să prindă contur. A roșit. A vrut să spună ceva, dar n-a putut, s-a bîlbîit. S-a ridicat și, fără să spună ceva sau să mai privească la cineva, a coborît la prima stație. Își recunoscuse învățătoarea.

Și m-am gîndit atunci, mă gîndesc și-acum, cît de ușurătoare e blîndețea!

VASILE DUMITRU

Justificările nu țin locul legii

În fiecare dimineață, omul se scoală la ora patru fără un sfert, bumnac după un somn cîrpit. Nevasta se scoală și ea, îi aranjează rostul pentru toată ziua și el se înhamă apoi la un drum de peste cinci kilometri, pe jos, pînă la halta Bănești. Prinde cursa de Succava, mojăie cînd pe un picior, cînd pe altul, fiindcă nici nu fumează, nici nu bea, și ajunge la destinație la 5 și 20. Mai doarme în gară pînă se deschide întreprinderea, unde este șofer, și la șapte, șapte jumătate se urcă pe mașină și pleacă în cursă. După amiază, dacă mai prinde trenul înapoi, ajunge acasă la 9 seara. Dacă nu, doarme în mașină.

Omul nostru face naveta de douăzeci de ani, ani ce reprezintă jumătatea din vîrsta sa. Are zece copii, doi îi sînt mari, la casele lor, ceilalți îi are în jur.

Se numește Petru Aghiorghiesei și este șofer la I.A.S. Suceava, unde a venit, prin transfer, în urmă cu trei ani, tot de la o întreprindere din municipiu, I.U.P.S. Cu totul, bătuți pe muchie, douăzeci de ani de navetă. Că naveta numai bine nu face, este o chestiune evidentă, dar de ordin general. Pe Aghiorghiesei însă naveta l-a îmbolnăvit grav. Și atunci, ca orice cap de familie cu o sumedenie de responsabilități, s-a gîndit să se așeze. Iată ce ne scrie : **„În urma bolii pe care am suferit-o, nu mai sînt în stare să fac naveta, nici prin C.F.R., nici cu auto. Întreprinderea unde lucrez nu dispune de fond locativ pentru a-mi da locuință mie și familiei, opt copii plus nevasta și socrii. Am căutat și am găsit o casă pe care să o cumpăr, după posibilitățile mele, în cartierul Iicani din Succava, str...“**

În acel moment, cînd totul trebuia să se încheie sau nu cu un act de vînzare-cumpărare, destinatarul scrisorii a avut parte, cum nu-ți dorești nici în visele cele mai urîte, și de una și de alta. Mai exact, cînd a avut contractul în mînă, cînd nu l-a avut, aflîndu-se azi pradă unei perplexități care nu-l ajută nicidecum să-și rezolve problema.

Să încercăm să limpezim puțin lucrurile, pentru că, veți vedea, uimirea din care nu-și mai revine Petru Aghiorghiesei are o cauză ușor de depistat.

Așadar, P.A. se adresează consiliului popular al municipiului Suceava, secției de sistematizare, cu o cerere de aprobare pentru cumpărarea imobilului găsit, dar i se răspunde că n-ar fi nimic de făcut, că n-are buletin de oraș, că soția lucrează la C.A.P. etc. Dacă totul s-ar fi terminat aici, P.A. se alegea doar cu o supărare care, probabil, pînă azi, îi trecea. Dar omul, convins că argumentele sale merită să fie luate în seamă (navetă de atîția ani la întreprinderi din municipiu, foarte bunele aprecieri de care se bucură la I.A.S. — unitate care, prin conducerea sa, prin organizația de partid, este alături de el, sprijinindu-l și intervenind în acest sens, P.A. fiind un foarte bun meseriaș și de o disciplină ireproșabilă — boala, precum și faptul că are opt copii acasă, care, oricît s-ar crește unul pe altul, în primul rînd au nevoie de mamă), le expune, într-o audiență, vicepreședintelui consiliului popular, ele sînt discutate mai departe în biroul permanent al comitetului executiv al consiliului popular și în temeiul lor și al legilor i se aprobă intrarea definitivă în municipiu. Se împrumută cum poate de bani și, avînd deplina încredere în decizia amintită, îi înaintează celui ce vinde un important aconto. Ce se mai întîmplă de aici încolo citim în scrisoarea adresată revistei. **„În luna februarie 1987, cu aprobarea de mutație definitivă în Suceava, împreună cu vînzătoarea imobilului, ne-am prezentat la consiliul popular și ni s-a eliberat autorizația de vînzare. Cu toate actele întocmite, am ajuns la notarul șef care, după verificare, ne-a spus că sînt în regulă, dar că mai avem nevoie de o viză de la consiliu, camera 45. Aici, după ce ne-a verificat actele, tovarășa secretară a consiliului ne-a comunicat că dumneaei se îndoiește de valabilitatea aprobărilor noastre și ne-a scris pe toate actele ANULAT.“**

Am trimis memoriul respectiv, spre o corectă soluționare a problemei, Consiliului popular al județului Suceava, și am avut surpriza unui răspuns care n-avea nici o legătură cu acela primit de P.A. la municipiu. Redăm din acest răspuns : **„...soția sa (a lui Petru Aghiorghiesei, n.n.) este membră cooperatoare iar petentul, împreună cu familia sa (11 persoane, n.n.) locuiește în casă proprietate personală cu 4 camere și anexe gospodărești, situată în satul Bănești, comuna Fîntînele, la o distanță sub 30 km față de municipiul Suceava. Întrucît nu întrunește condițiile legale pentru a se stabili cu domiciliul în municipiul Suceava, Comitetul executiv al consiliului popular al municipiului nu a aprobat emiterea autorizației de înstrăinare...“**

Așadar, nici un singur cuvînt despre aprobarea de intrare în municipiu pe care a dat-o același consiliu popular (nr. 14 181 din 16 ianuarie — 1987) și nici despre anularea ei, deși nu pricepem cum dispoziția unui funcționar poate prevala asupra hotărîrii unui organ învestit cu atribuții întărite de lege.

Ajunși la Suceava, pentru a pricepe cît de cît ceva, la consiliul popular ni s-au arătat două referate care se străduiau să lămurească situația dar, mai ales, să justifice măsurile contradictorii: dacă s-a dat aprobarea, de ce s-a dat și, dacă s-a dat, de ce s-a luat. Primul referat (nr. 685 din 11 iunie 1986) afirmă, în esență, că stabilirea lui P.A. în Succava nu este posibilă, deoarece nu sînt întrunite niște condiții impuse de lege (fiind invocate prevederile legilor 4 și 5 din 1973) și existînd posibilități de navetă ; al doilea referat (nr. 59, din 3 martie 1987), un răspuns dat celui ce vindea imobilul, oferă detalii în plus, precum și justificări pe care nici una dintre legile noastre nu le ia în seamă. Se mai spune aici, printre altele că P.A. are o casă proprietate personală în Fîntînele și că imobilul pe care urma să-l dobîndească prin cumpărare se preconiza să capete o altă destinație, deși nu există nici măcar o singură dovadă că lucrurile urmau să se petreacă astfel n.n.

Iată acum și părerea tovarășei Viorica Dusceac, secretara consiliului popular al municipiului : **„Petru Aghiorghiesei este încadrat de puțină vreme la I.A.S., încălcînd-se o dispoziție a secretariatului comitetului municipal. Cunoaște bine problema, fiindcă m-am ocupat îndeaproape de ea. Deci I.A.S. nu ne-a cerut aprobarea. Casa proprietate personală, din Fîntînele, a înstrăinat-o fiicei lui fără forme legale, trecînd-o doar prin registrul agricol pe bază de declarație. Nu îndeplinea nici condiția ca ambii soți să fie calificați și să lucreze într-o unitate din Suceava. Cazul s-a pus în primă în biroul permanent, fără să se deschidă o cercetare. Prima oară nu i s-a dat viza pentru a prezenta dosarul în biroul permanent. Ulterior s-a revenit prin acea audiență în care s-a invocat că s-a plătit costul imobilului și din care cauză trebuie să ne dăm viza pentru a legaliza o stare de fapt. Nu eram obligați de lege, dar interveneа aspectul umanitar“.**

Ce mai e clar după cele două referate și părerea tovarășei secretare ?

Vă propunem, în aceste condiții, să revenim la terenul ferm al legii, pentru aplicarea căreia pledăm și în aceste rînduri, și în termenii ei exacți să spunem că Legea nr. 4 din 1973 se referă la dezvoltarea construcției de locuințe și vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație, iar Legea nr. 5 din 1973 privește administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași. Este evident că nici una dintre ele n-are vreo legătură cu situația lui P.A. Cît despre distanța dintre domiciliul actual al familiei Aghiorghiesei și municipiul Suceava ea nu poate fi luată în calcul decît în condițiile Decretului Consiliului de Stat nr. 68 din 1976, care reglementează cazurile de schimbare a domiciliului din alte localități în orașe declarate, potrivit legii, orașe mari. Și, potrivit H.C.M. nr. 860 din 1973, municipiul Suceava nu se numără printre acestea. (În treacăt fie zis, distanța dintre domiciliul lui P.A., din Fîntînele, și Suceava, socotind școlărește kilometrii pe calea ferată și cei parcurși pe jos, măsoară mai mult de 30 km. Pe șosea, după aprecierile sectorului transporturi al I.A.S, se apropie de 40).

Este drept că, în vederea folosirii raționale a forței de muncă, în temeiul art. 16 din Decretul nr. 68 din 1976, consiliile populare județene pot limita numărul de persoane care cer să-și schimbe domiciliul, intrînd în municipiu. Dar, să fim atenți, P. A., avînd serviciu de 20 de ani în Suceava, nu a solicitat loc de muncă nici pentru el, nici pentru soție, care, mamă eroină fiind, are o răspundere deosebită în creșterea și educarea copiilor. În privința casei de la Fîntînele, P. A., ca orice părinte care vrea să-și vadă toți copiii la locul lor, i-a dat-o fetei mai mari. Oricum, imobilul pe care vroia să-l cumpere, așa necăjit cum este, are 9 camere și 11 persoane se descurcă mai bine în el decît 12 în 4 camere. Așadar, biroul permanent a gîndit bine și a aplicat corect legea cînd a dat aprobările amintite, iar justificările invocate ulterior nu pot înlocui reglementările în vigoare.

Iată motivul pentru care, stăruind asupra acestui caz, ne exprimăm convingerea că forurile județene vor interveni imediat, în temeiul legilor, pentru ca un om de o exemplară hărnicie să intre în posesia a ceea ce și-a dorit, a ceea ce merită cu prisosință — o casă plătită prin truda de fiecare zi — astfel ca, împreună cu aceste foruri să avem bucuria să-i urăm cît mai grabnic lui Petru Aghiorghiesei și numeroasei sale familii s-o stăpînească sănătoși.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Nu știți cumva un zugrav?

„Salvează-mă, te rog, c-un telefon!

Zugravii particulari clandestini sau evazioniști — după cum îi numesc mai mulți interlocutori în primele două secvențe ale acestei anchete —, mișună la tot pasul scăpînd însă privirii celor care ar trebui să-i vadă și să împiedice săvîrșirea unor fapte care încalcă legea și păgubesc statul.

Continuăm de aceea să lăsăm blițul adevărului să deseneze și mai tare fața unor asemenea oameni și a relațiilor care-l acoperă.

Sub aripa lipsei de scrupule

Clienții îl cred pe cuvînt. Dar el numai de cuvînt nu se ține. Tot întîrzîată este și lucrarea pe care a angajat-o cu asociația din blocul 1 B, strada Banu Manta nr. 1. Materialele le procură ei, cu banii locatarilor. Nimeni nu-i cere bonuri. Îi privește pe ce căi le obține ! Aici, administratorul Marin Găgeatu îl cheamă pe pensionarul Radu Ignătescu („acum nu este acasă alt membru din conducerea asociației“) care ne explică : „O asemenea lucrare ne-ar fi costat de trei ori mai mult, dacă o făceam cu I.C.R.A.L. Așa plătim numai 35 245 de lei. La ei ne costă zece mii de lei numai întocmirea devizului, ca să fim prinși în planul anului următor cu zugrăvirea casei scărilor la cele două scări ale blocului. Iar calitatea lucrărilor este execrabilă“.

Multe reproșuri se pot face I.C.R.A.L.-urilor, dar la dumneaiui Radu Ignătescu pare să primeze o pornire ciudată. Exagerarea cu cele zece mii pentru un deviz de 2 scări te face să primești cu circumspecție vorbele sale. „Meșterul Fîntînă este autorizat !“, zice de parcă întrebarea l-ar fi pus pe jar. „Și are neamuri, cunoștințe, nu vă repeziți la el !“, rostogolește spre noi sfat autoritar susținut de întreaga sa atitudine. Vehemența lui nu ni s-ar părea decît stranie, dacă nu s-ar lega de alte detalii semnificative într-un mozaic ce exprimă destul de clar cum se țese în jurul unui zugrav neautorizat ambianța care îi convine. „Eu nici nu cred că este necesar să aibă autorizație — zice Radu Ignătescu — fiindcă nu are prăvălie deschisă. Impozit plătește“. **Numai cînd lucrează pentru asociații.** Apărătorul lui trece cu vederea acest detaliu.

Iată un fapt și mai neașteptat. Cel puțin dacă ne gîndim la respectul de care se bucurau în ochii noștri personajele implicate. Abia încheiasem documentarea la I.C.R.A.L. „Colentina“ și sună cineva la telefon. Să ne spună că un prieten al său, directorul I.C.R.A.L.-ului, amintit mai sus, dorește și insistă să nu amintim în articol numele lui Marian Moraru. Atît ! Mărturisim că am fi băgat mîna în foc și n-am fi crezut că tovarășul director știe de acest telefon. Îi telefonăm din redacție și răspunde imediat. Surpriză : da, la rugămintea dînsului ni s-a telefonat. „Dacă se poate, v-aș ruga să nu amintiți numele întreprinderii“. Bine, dar ni s-a spus că alt nume doriți să uitům. (Ușoară încurcătură la interlocutor, după care continuă). „Ah, da ! Moraru. Dacă e posibil, să nu mai zîceți de ăsta ! Eu, cum îi prind pe ăștia cu lucrări particulare, le desfac contractul de muncă, așa că ar fi păcat să-l mai amintiți“.

Așa deci. Dacă în cazul lui Gheorghe Fîntînă un alt pensionar încerca să ne determine să nu scriem despre ce face, în cazul lui Marian Moraru însuși directorul care una declară („îi dau afară !“) și alta face (semnează transfer) nu se sfiește să unelteaască pentru a obține același lucru : tăcerea.

În spatele acestei tăceri, obținute mereu, prin diverse mijloace, mereu extinse, se lucrează neautorizat, cu materiale obținute pe căi întunecate, se vînd locatarilor lucruri sustrase, se mimează legalitatea, iar partenerii acestor hoții camuflate o duc bine, împreună cu sprijinitorii lor care conving în stînga și-n dreapta că totul e confuz, nu există probe, iar cînd probele există vinovatului (dacă o fac ; s-a văzut că nu întotdeauna) se aplică o amendă de 500 de lei și impozitul pentru suma încasată **la lucrarea respectivă.** Așa ni se spune la administrația financiară că s-a procedat în toate cazurile care ne sînt prezentate. Lui Ionel Moise, om al muncii la „Policolor“ (cine nu caută culori frumoase, și cine să le procure cu mai multă dibăcie de la sursă, nu ?), i s-a calculat impozit **pentru lucrarea de la asociația locatarilor din strada Prevederii.** Atît. În rest, să fie sănătos ! Va avea grijă să nu mai fie prins, nu-i așa ? ! (Deși tovarășul director Grigore Tudor ne spune : „Avem și interes să-i depistăm. Sînt drepturile statului. Este vorba de impozite“). La fel s-a procedat și cu Ion Burtan care făcea pe zugravul deși este încadrat ca dragor.

„Nici unul nu lucrează singur, dar îi amendăm pe cei depistați. Dragorul acesta probabil nu făcea altceva decît curăța pereții cu spadul. Altul se pare că zugrăvea. Pe acela însă nu l-am prins“. (Mihai Ulmeanu). Frapează un lucru. În această apă tulbure în care se fac nevăzuți rechinii afacerii și ai evaziunii zugrăvelii, cade în plasă doar plevușca.

La umbra groasă a tăcerii

Cei ce lucrează mai bine, cei ce își procură mai ușor materialele cîștigă mai mult, mai repede, mai simplu. Tocmai aceștia nu sînt depistați. O umbră deasă îi ascunde de privirile indiscrete. Oare cît de nevinovați, de cinstiți sînt cei ce îi cocolosesc și îi camuflează ? Peste tot întîlnești oameni care îți explică în fel și chip nu cum ar putea fi depistați ci tocmai că **nu pot fi depistați.** Nu puțini sînt cei ce te lasă să înțelegi că lucrul nici nu este pe atît de important pe cît ar fi de complicate eforturile necesare depistării. Argument la îndemînă : nici nu se fac aceste eforturi decît cu totul sporadic. Totul este tratat ca un fel de fleac. Nu i se dă mai multă atenție parcă spre a nu i se exacerba importanța. Dar oare așa să stea lucrurile ? Pentru că, dacă te hotărăști să faci niște calcule simple, pe care le-ar putea face și școlarii mici, ajungi la rezultate demne de atenția celor maturi.

Proporțiile unui fleac

„Într-o capitală de județ — ne spune tovarășul Mihai Ulmeanu — s-a făcut o verificare completă. S-a constatat că toate locuințele fusesără zugrăvite în ultimii cinci ani. „Cîte locuințe să aibă Capitala ?, întrebăm. „Sp. e 80 000“.

Anual, deci se zugrăvesc circa 20 la sută. Vom face toate calculele cu o largă bătaie de dus mînre. Considerînd doar 750 000 de locuințe, trebuie să admitem că, într-un an se zugrăvesc vreo 150 000. La Cooperativa Constructorul, președintele ne-a spus că zugravii de acolo nici nu se apropie de 2 000 de apartamente pe an. Să zicem că toate celе trei cooperative ar zugrăvi 6 000 de apartamente pe an. Să mai admitem tărăși cu larghețe că I.C.R.A.L.-urile ar zugrăvi 30 000 pe an. Să mai admitem că cei ce își zugrăvesc singuri și cei cîtorva meșteri autorizați 12 000. În fine, să aproximăm, în același mod, la 50 000 totalul. Observați cîte le rămîn zugravilor clandestini ? O sută de mii de apartamente pe an. Ei bine, dacă zugrăvitul unui apartament de două camere costă 5 000 de lei, nu vom exagera credem considerînd o medie de 6 000 de lei pentru fiecare. Ceea ce, oricum, arată că, într-un singur an, din buzunarul cetățenilor trec direct în acela al celor pe care poate v-ați mirat că îi numeam rechini șase sute de milioane lei.

Abia la lumina acestor aproximări — prin lipsă ! — pot fi evaluate rezonabil atitudinile, neglijențele, scăpările, tăcerile, ba chiar și — așa cum zîceam — unelтirile, toate elementele mărunte ce alcătuiesc țesătura nevăzută care acoperă acel fleac. **Numai impozitul de care este frustrat statul anual se ridică la 150 000 000 de lei.**

Nu vi se pare că trebuie să gîndim mai bine, mai profund, mai interesat la ce avem de răspuns dacă cineva ne întreabă : „Nu știți cumva un zugrav ?“.

DORIN GHERGHINESCU ■

● La Belgrad și-a încheiat lucrările reuniunea miniștrilor afacerilor externe ai țărilor din Balcani. Într-o atmosferă constructivă, miniștrii au efectuat un schimb de păreri cu privire la ideile, căile și posibilitățile pentru dezvoltarea cooperării multilaterale în Balcani, în toate domeniile de interes comun, ținînd seama de dimensiunile politice, economice, culturale, umanitare și de altă natură. Pornind de la interesele și necesitățile obiective ale țărilor balcanice de a întări cooperarea largă multilaterală în regiune, în spiritul promovării respectului reciproc, înțelegerii și încrederii, miniștrii au subliniat interesul și disponibilitatea țărilor lor de a contribui la creșterea cooperării între țările balcanice. Miniștrii au menționat că această reuniune constituie o contribuție importantă la diminuarea tensiunilor și la crearea unei atmosfere de prietenie și dialog în Balcani, care servește, în același timp, cauzei păcii și securității în regiune, în Europa și în întreaga lume.

● În legătură cu Declarația guvernului Statelor Unite ale Americii din 26 februarie 1988, în care se anunță că, începînd de la 3 iulie a.c., va înceta aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate, se va trece la majorarea taxelor și tarifelor vamale și se vor adopta și alte măsuri economico-financiare în relațiile cu România, Agenția română de presă Agerpres a fost împuternicită să declare că guvernul român nu dorește în nici un fel menținerea clauzei în condițiile amendamentului Jackson-Vanik, în virtutea căruia S.U.A. au condiționat anual acordarea clauzei de o serie de cerințe politice care constituie un amestec în treburile interne ale României și nu sînt în nici un fel legate de relațiile comerciale dintre România și Statele Unite ale Americii. Guvernul român, se spune în Declarația Agerpres, va analiza la rîndul său problemele aplicării clauzei acordate S.U.A., a taxelor și tarifelor vamale și a altor facilități ce decurg din aceasta pentru importul de produse americane în România. Guvernul român, arată în continuare Declarația Agerpres, consideră că este necesar ca reprezentanții celor două țări să se întîlnească cît mai curînd posibil și să discute modalitățile de dezvoltare în viitor a schimburilor comerciale și a cooperării economice dintre cele două țări. România va acționa ca și pînă acum pentru dezvoltarea relațiilor economice româno-americane pe baza principiilor dreptului internațional general-recunoscute, a egalității în drepturi și avantajului reciproc, și își exprimă convingerea că S.U.A. vor manifesta spirit constructiv, de colaborare și conlucrare, care să permită găsirea soluțiilor menite să înlăture orice piedici în calea dezvoltării raporturilor tradiționale româno-americane, în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

● Autoritățile de la Managua au acceptat ca în perioada 9—11 martie a.c. să se desfășoare o nouă rundă de negocieri directe între reprezentanții guvernului nicaraguan și cei ai forțelor antisandiniste. Pentru noul dialog, guvernul nicaraguan consideră valabilă agenda procesului de reconciliere națională avansată la 18 februarie, la Ciudad de Guatemala, în cadrul rundei de negocieri.

ION CODRU ■

Comentarul săptămînii

Zăcămîntul principal

Se înmulțesc tot mai tare în ultima vreme semnele care prevestesc mari dificultăți în anii care vin în dezvoltarea economică generală și, în mod corespunzător, luările de poziție și avertismentele din partea a numeroși specialiști cu privire la necesitatea urgentă de a se lua măsuri corespunzătoare. Într-o declarație dată recent publicității de 33 de economiști din mai multe țări se arată că economia mondială este confruntată cu probleme deosebit de grave, care, dacă nu sînt rezolvate, riscă să provoace o recesiune mult mai puternică decît cea din 1982—1983. Printre cauzele unei asemenea stări de lucruri, autorii declarației scot în evidență și datoriile și stagnarea economică din multe țări în dezvoltare. De altfel, este știut că dezechilibrele de tot felul care influențează negativ evoluția economică pe mapamond au drept corolar marile decalaje dintre țările bogate și cele sărace, și aceasta este de fapt chestiunea fundamentală care trebuie soluționată pentru ca economia la scară planetară să se însănătoșească. Cu ce mijloace, cu ce resurse financiare?

Firește, sînt numeroase posibilitățile de obținere a mijloacelor pentru dezvoltare, pentru reducerea decalajelor, pentru redresarea economică generală pe glob, și noi ne-am ocupat de ele în mai multe rînduri : înlăturarea barierelor artificiale, tarifare și netarifare, din comerțul mondial, accesul țărilor în dezvoltare la cuceririle științei, la tehnologia modernă, „la asistență materială, tehnică și financiară, programele forurilor internaționale specializate și altele. Dar zăcămîntul cel mai bogat și deci și cel mai important îl constituie, fără îndoială, acea mie de miliarde de dolari care se cheltuiesc anual pentru înarmare. Comentatorii au făcut de multe ori o apropiere între această sumă și totalul datoriilor externe ale țărilor în dezvoltare. Dar faptul că cele două sume sînt identice sau foarte apropiate este o simplă coincidență și nu are în sine nici o importanță. Putea să fie altfel. Esențial este însă că între problemele dezvoltării și problemele dezarmării există o strînsă legătură, de unde necesitatea ca ele să fie rezolvate împreună.

Înainte de a fi sursă de dezvoltare economică civilă, trilionul de dolari dați în fiecare an pentru speze militare este o cauză a dificultăților economice din lume. În ei, în acest trilion, sînt înmagazinate multe lipsuri și suferințe : și ale celor 1,3 miliarde de oameni de pe glob care rabdă de foame, și ale celor 850 de milioane de analfabeți, și ale celor 1,5 miliarde care nu au acces la asistența medicală, și ale celor 1 miliard care nu au locuință, și ale zecilor de milioane de șomeri etc. Pentru ca, cel puțin de acum înainte, mia de miliarde pe care o avem în vedere să nu mai fie izvor de sărăcie și de destabilizare pe planetă, ci, dimpotrivă, să devină sursă a dezvoltării și a bunăstării, se impun măsuri hotărîte de dezarmare, cum sînt : încetarea producției de arme nucleare și reducerea treptată a stocurilor existente în scopul lichidării lor totale pînă la sfîrșitul secolului ; oprirea tuturor experiențelor nucleare ; interzicerea și lichidarea completă a armelor chimice ; reducerea substanțială a armelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare cu cel puțin 50 la sută pînă în anul 2000.

Fără îndoială că lichidarea armamentelor, a industriei de război, în general reconvertirea producției militare la producția de pace presupun eforturi de tot felul, inclusiv materiale, financiare, și aceste eforturi nu trebuie minimalizate. Dar folosul general, rezultatul final le justifică întru totul, le fac deosebit de rentabile. Este ca și cum cineva ar trebui să cheltuiască, să zicem, 1 milion de dolari, pentru a-i rămîne în buzunar 100 de milioane. Un asemenea efort merită, evident, să fie făcut.

ION D. GOIA ■

Triste adevăruri

Primele corăbii cu deportați englezi au ajuns pe țărmul Australiei în ianuarie 1788. Băștinașii i-au întîmpinat pe noii veniți strigînd „warra, warra", adică „plecați", dar cei cărora le fuseseră adresate aceste cuvinte deloc ospitaliere nu le-au băgat în seamă ; nu erau deportați în Australia de florile mărului ! De la acel memorabil eveniment s-au scurs 200 de ani și în prezent, la aniversarea bicentenarului, s-a ajuns ca populația aborigenă să reprezinte mai puțin de 1% din totalul celor 16 milioane de australieni. Noii veniți și-au dat curînd „arama pe față" organizînd, ca să se distreze, partide de vînătoare ale căror victime erau băștinașii, astfel încît, la începutul secolului al XIX-lea din 630 000 rămăseseră doar 170 000. Certați cu legea, ei și-au instituit propriul drept — al celui mai tare — acaparînd terenurile. De fapt și în prezent arestarea unui băștinaș pare ceva normal, cît și faptul că mulți mor în beciurile poliției. (De curînd, în urma unor dezvăluiri făcute în presă — 14 morți în arestul poliției, din rîndul băștinașilor — s-a ajuns la o anchetă ale cărei concluzii sînt nesemnificative). În asemenea condiții nu este de mirare că șomajul afectează 45% din totalul populației aborigene (la o medie de 8% pentru ceilalți), că alcoolismul și malnutriția sînt cronice, iar speranța de viață este de 56 de ani față de 72 în rîndul celorlalți cetățeni australieni. Mai mult, în cadrul unei conferințe științifice desfășurată la Queensland s-a dezvăluit un adevăr zguduitor, un adevărat genocid : femeile aborigene sînt injectate, urmărindu-se încetinirea ratei de creștere a natalității ! Vagile promisiuni ale guvernului australian nu pot înlătura pata așternută peste sărbătorirea bicentenarului.

DAN DANUȚ DORU ■

Pe văzute

Nemulțumirea față de limitele computerelor în straie de acum clasice a forțat ușa spre încăperile unde își așteptau cuminți clipa promisă descoperirii inlocuitorii lor. Deci, mulțumind mașinilor electronice de calcul secvențiale pentru gentilețea de a ne fi ținut pînă acum de urît, notezim gulerul și ne pregătim a arăta corespunzător alături de noul nostru tovarăș de drum — computerul paralel. Una din condițiile cerute — să știm a-l folosi cum se cuvine. Prin urmare, programul este gata ? Hardware-ul vine și el : o să fie ! Ce, care zic asta știu de diligențele făcute de la o vreme pentru a pune la punct, cum sugerează cineva, „programentul" adecvat noii situații create prin darea la cheie a furtunosului computer în stare să ne facă de zece ori mai bine munca încredințată în prezent.

Vor veni cu siguranță, dintr-o necesitate presantă, la capătul unor persistente eforturi în căutarea limbajelor potrivite, a vocabularului și sintaxei trebuincioase, a concepției care să fundamenteze trăirea nouă a calculatorului cel nou.

Pe acest drum de tatonări au apărut variante. În locul efortului de a regîndi metodele de programare, s-a ivit alternativa utilizării programelor deja existente, gestionate apoi de calculatorul automat pe subsisteme paralele. Pentru fiecare tip de mașină este pus la punct un program privit drept compilator care, firește, copiază și adaptează programul original. Programele secvențiale sînt, așadar, transformate automat în instrucțiuni apte a fi preluate de mașinile paralele. Compilatorul „paralelizează", fixează în programul de bază, original, un număr de operații, maxim, care pot fi executate simultan. El suprimă instrucțiunile de execuție secvențială înlocuindu-le cu instrucțiuni care distribuie operațiile între diferite unități de procesare ale mașinii.

Cîtă vreme un program clasic poate fi desfăcut în paralele, de ce mai este nevoie să chinuim creierul în căutarea unui program paralel veritabil ? Întrebarea cade pe un teren chestionat deja. Paralelizarea nu este posibilă în orice situație, ci doar atunci cînd calculatorul poate prevedea derularea programului convențional și determina părțile ce pot fi executate simultan. De aici justificarea căutărilor în definitivarea metodelor de paralelism explicit.

Nu lipsesc rezultatele. Dovadă că sîntem și în posesia unor concluzii. Programarea paralelă, ni se atrage atenția, ar putea să modifice esențial, într-o perspectivă mai lungă, activitatea în acest domeniu. Programele paralele se dovedesc mult mai convenabile decît cele secvențiale, tradiționale. Numeroase activități vor fi sprijinite în a utiliza aplicațiile în cauză. Între altele, în realizarea de imagini. Dezvoltarea circuitelor cu înalt grad de integrare, creșterea puterii mașinilor și scăderea generală a prețuărilor componentelor motivează intensificarea preocupărilor pentru programe capabile să configureze pe ecran grafice pe baza datelor brute.

„Uniras" este o mică societate, nici japoneză, nici americană ci suedezo-daneză, care a pus la punct primul trasator de curbe cu jet de cerneală prin tehnica raster, superioară celei tradiționale. Sînt asigurate ceprezentări tridimensionale, și, adițional, ca a patra dimensiune — culoarea. Programele pentru „Unuras" sînt lăudate în gura mare de toți cei care le întrebuințează. Cu să ne facă să le înțelegem entuziasmul, aceștia oferă exemple din șirul satisfacțiilor de pînă acum. Figurează în această listă prestigioasa reprezentare grafică a moleculelor și vizualizarea caracteristicilor lor structurale. Ca și aplicațiile din domenii foarte diferite —vizualizarea datelor seismice în cercetarea petrolieră, a datelor tehnice în concepția asistată de calculator, grafice de gestiune. În această serie enumerativă se cuvine menționată și cartografia. O acțiune de efect pe acest front se numără — prin reprezentarea în culori și în trei dimensiuni a zonei subacvatice din Atlantic — identificarea epavei navei „Titanic". Sugestiv și promițător.

NEAGU UDROIU ■

Lagărul SIDA

„E o mare diferență. În lagăre oamenii erau uciși, oaspeții noștri sînt condamnați la moarte de virusul care le bîntuie sîngele — SIDA. Ne limităm să aplicăm legea izolîndu-i pe aceia care pot împrăștia boala. Noi încercăm să salvăm alte vieți evitînd ca bolnavii să infecteze persoanele sănătoase." Cu aceste explicații, doctorița Anna Lisa Jatko, șefa serviciului de combatere a toxicodependenței de la Spitalul Danderyd din Stockholm, Suedia a ridicat cortina asupra unei realități neîndurătoare care evocă fantasmele unui trecut nu prea îndepărtat : pe insula Adelso, în castelul Stenby Gard va intra în funcțiune primul centru de izolare pentru bărbații și femeile bolnave de SIDA. Doctorița în cauză, inițiatoarea acestui proiect rebotezat Lagărul SIDA sau SIDA-Alcatraz în amintirea infernalului penitenciar american, s-a ocupat cu tragere de inimă de reamenajarea acestui castel, o sumbră construcție din secolul XVI înconjurată de un zid înalt de trei metri care va fi supravegheat zi și noapte de gărzi înarmate. Consiliul municipal al capitalei suedeze a alocat pentru amenajarea lui 10 milioane coroane. Aici va fi găzduit un prim grup de zece bolnavi — bărbați și femei — fiecare oaspete dispunînd de o confortabilă cameră, de duș și alte servicii. Nici unul din internați nu va putea părăsi stabilimentul, dar va putea primi vizite de la rude și prieteni.

Autoritățile suedeze, care în anii '60 pledau pentru libertatea sexuală trăiesc acum sub teroarea SIDA. În Suedia sînt înregistrate oficial 1 750 de persoane lovite de virusul imunodeficienței, anticamera SIDA, dar se pare că cifra reală este de 6 000. Cazurile de SIDA sînt, după datele oficiale, 400. În 1985, pentru a limita proporțiile catastrofei, a fost promulgată legea asupra maladiilor infecțioase potrivit căreia purtătorii răului erau reținuți în spitale. Acum, seropozitivii la testul SIDA sau cei care sînt descoperiți că au raporturi sexuale nediscriminatorii cu parteneri numeroși și ocazionali sînt puși sub tutelă sanitară prin decizia tribunalului, explică Anna Jatko Considerată o adevărată Casandră a SIDA (o altă doctoriță, Lita Tibling), este și mai pornită și propune examinarea întregii populații a țării și izolarea în mici comunități a tuturor celor contaminați și a familiilor lor !

Teoriile susținute de cele două doctorițe au numeroși adversari care le acuză că centrele sanitare pentru izolarea bolnavilor de SIDA nu sînt altceva decît lagăre de concentrare naziste unde în loc să fie exterminați handicapații sau bolnavii mintal sînt lăsați să moară cei atacați de ciuma secolului. Cei mai indignați de această decizie sînt locuitorii insulei Adelso, pentru care orice bolnav evadat poate pune în dificultate întreaga populație folosindu-și boala ca pe o armă. Doctorița Linda Morseldi de la spitalul Roslagpulls, instituție lider în lupta cu SIDA, e o dură adversară a teoriei lazaretelor. Ea, împreună cu cei 50 de medici membri ai asociației „Medicii contra SIDA", apreciază drept nebunească ideea colegei lor Tibling pe care o consideră obsedată de această boală gravă, e adevărat, dar nu într-atît încît să devină o amenințare socială. Ei consideră că numai bolnavii care au fost judecați pentru că nu respectă prevederile legii asupra maladiilor infecțioase (folosirea de mijloace de protecție a partenerului în raporturile sexuale) pot fi pedepsiți. Și așa, se ajunge la o poliție sexuală de natură să lezeze drepturile cele mai elementare ale cetățenilor. Doctorița Morseldt consideră că ideal ar fi ca oficialitățile în loc să instituie lagăre de concentrare de tip nazist să declanșeze un adevărat proces educațional în mase care să ducă la creșterea moralei, la renunțarea la relațiile întîmplătoare, atît de dăunătoare pe planul sănătății.

IOAN ROȘCA ■

Jocul de-a „supraviețuirea"

Julian Garcia, cadru de conducere la o firmă de import spaniolă, dădu la o parte cu multă grijă ramurile tufei și ochi cu băgare de seamă. Uniforma lui de camuflaj îl făcea aproape invizibil printre frunzele tufei. Fără a bănui nimic, contabilul unei firme străine, specializate în desfacerea computerelor, cercetă cu atenție poiana, apoi înaintă. Garcia apăsă pe trăgaci. Fluierul arbitrului anunță că cel ochit a devenit incapabil să continue lupta. O substanță galbenă împroșcată din pistolul lui Garcia pe pieptul adversarului era o dovadă a acestui fapt. Supărat, „mortul" își scoase banderola roșie și se retrase pe teritoriul „neutru".

În cursul luptelor, mai căzură numeroase „victime", pînă cînd agresorul reuși să captureze steagul adversarului. Apoi, „războinicii" se strînseră la un whisky la club. „Jocul de-a supraviețuirea" se numește această „distracție" pentru adulți. Importată, firește, din S.U.A. și care, după alte state occidentale și-a găsit acum adepți și în Spania. Reclama arată grăitor : bieților oameni de afa-

Lumea se amuză

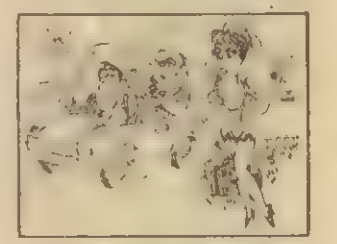

După LUDAS MATYI — Budapesta

ceri bîntuiți de stres li se oferă un prilej de defulare. Cum ? Urmărindu-și tot adversarul, dar, de această dată, nu în domeniul afacerilor ci pe cîmpul „de luptă". Măcar aici să scape de intențiile ucigașe care nu pot fi satisfăcute în realitate. Decît rareori.

Contra unei sume substanțiale de bani, participanții primesc din partea firmei organizatoare — „Promociones Spalt" — o uniformă de luptă, ochelari de protecție, banderole, cartușieră și un pistol cu aer comprimat, care trage cu gloanțe cu vopsea. Terenul „de joacă" a fost ales la Torrelodones lîngă Madrid. Deși amintește de jocul de-a cercetașii, tinerii și mai puțin tinerii oameni de afaceri care au devenit amatori ai noii „distracții" au fost atrași în special de sloganul promotorilor jocului potrivit căruia „un pic de război te destinde grozav" !

Nu de aceeași părere sînt și autoritățile madrilene. Primăria Madridului, Ana Tutor, a refuzat acestor „ucigași ai stresului", cum se autointitulează „Promociones Spalt", autorizația pentru hacienda pe terenurile căreia ar urma să aibă loc „jocul de-a supraviețuirea". Argumentele ei : această „distracție" pune în pericol sănătatea participanților (fapt demonstrat și de obligativitatea de a purta ochelari de protecție), stimulează instinctele agresive, iar pistoalele cu aer comprimat ar putea să fie folosite ulterior și pentru săvîrșirea unor delicte. Ba, mai mult chiar, Ana Tutor consideră că „este vorba practic de un exercițiu de luptă, care ar putea să producă în societate noi tendințe agresive".

La poziția municipalității madrilene s-au adăugat și protestul locuitorilor din Torrelodones, care nu doresc ca liniștea satului lor să fie tulburată de predispozițiile războinice ale amatorilor de astfel de jocuri. „Promociones Spalt" a încercat tot felul de mijloace de a-i convinge, dar fără rezultat. Șeful firmei „Promociones Spalt", Ignacio Aparicio, se arată foarte mirat de atitudinea suspicioasă a locuitorilor din Torrelodones: „Cînd am făcut, vara trecută, o repetiție generală cineva a observat că ne jucăm cu pistoale și s-a dus glonț la jandarmerie. Jandarmii ne-au înconjurat hacienda și ne-au confiscat pistoalele. Ei credeau că sîntem o grupă de fasciști sau ceva asemănător, deoarece, întîmplător, era 18 iulie, ziua revoltei lui Franco". Oare să fi fost doar o întîmplare ?

ROMEO NADAȘAN ■

O boală cronică

De cînd s-a deschis magazinul cu articole casnice din strada Șincai programul de funcționare înregistrează fluctuații — flux, reflux. Săptămîni de funcționare normală, săptămîni în care apărea, de cîteva ori, incredibilul anunț : „primim marfă", bineînțeles în timpul orelor de intensă vînzare. Din luna decembrie se înregistrează un reflux îngrijorător. Pînă în prima zi a lunii martie a „spînzurat" pe geam un anunț cu variații, de la lună la lună : „închis pentru inventar", „prelungirea inventarului", „magazin în curs de aranjare".

Cît au de inventariat, într-un magazin de dimensiuni normale, cîteva vînzătoare ? Cît pot schimba, dintr-un loc într-altul, paharele, farfuriile, cratițele, vopselele, detergenții ? Locuitorii din acest cartier, pentru orice nimic, neapărat cași, trebuie să meargă o stație cu metroul pînă la cel mai apropiat magazin. Timpul nostru, evident, nu intră nici în contabilitatea, nici în preocupările Direcției comerciale. Poate atunci interesează încasările acestui magazin ? În cele cîteva succesive săptămîni au fost onorate bănește, bineînțeles, pierderea orelor prețioase de timp, ca și cînd lucrul ar fi fost într-adevăr rentabil pentru comerț și pentru cumpărători. Se știe că bolile netratate la timp devin cronice. Magazinul din str. Șincai, renovat și deschis public, a apărut ca un ghiocel după luni de hibernare. Pînă cînd ?

Birocrație la ghișeul 34 ?

Eleonora Cluvică, abonată telefonică, nr. 84 62 14, trăiește două suferințe deosebite — îi moare soțul și se îmbolnăvește grav. În acest răstimp își schimbă și domiciliul. Postul telefonic pe care-l ocupa ajunge al familiei Gherman, fără consimțămîntul abonatei Cluvică, care din cauza celor două evenimente personale neglijează termenul legal de 60 de zile pentru mutarea la o altă adresă. Zilele de întîrziere sînt motivate prin certificatul medical emis de Spitalul „Dr. Gheorghe Marinescu" și prin două note explicative trimise conducerii Direcției de telecomunicații a municipiului București, înregistrate cu nr. 73—41 731 din 24 dec. 1987 și 73—12 970 din 30 ianuarie 1988. Abonata ridică următoarele probleme : cum este posibil să se încredințeze postul telefonic pe care-l deține, și la care nu renunțase, unei familii care nu avea cerere și nu așteptase la rînd, ca majoritatea abonaților ? Cum a fost posibil ca la ghișeul 34 să se admită mutarea fără prezența abonatului ? La fel de nedumerită, tovarășa Eleonora Cluvică îi întreabă pe șefii funcționarei de la ghișeul 34 de ce toate explicațiile sale s-au izbit de zidul birocrației crase ? De ce funcționara a ținut cont de certificatul medical, de ce nu a vrut să se intereseze de cele două sesizări trimise onorabilei instituții, de ce în loc să aplice tariful de mutare a postului telefonic a hotărît să aplice tariful, crescut, pentru instalarea unui nou post telefonic, conform adeverinței 153 986 ? Pe nedrept tovarășa Ciuvică este obligată să plătească 700 de lei în plus și i se impune un alt timp de așteptare.

Reținem din scrisoarea abonatei din str. Alexandru cel Bun, nr. 12, bloc T61, sc. I., et. 5, ap. 18, sectorul 2, o frază plină de amărăciune : „funcționara de la ghișeul 34 mi-a aruncat o privire cruntă și s-a apucat să-mi completeze adeverința pe care mi-a înmînat-o cu dojană, să te ții de reclamații poți, dar să vii la timp să-ți rezolvi problemele, nu ! și mi-a arătat ce puteri are".

Bănuim comentariile funcționarei de la ghișeul 34 după ce va citi această notă : „Iar s-a pus pe reclamat !". Credem că serviciul corespunzător din Direcția de telecomunicații a municipiului București va arăta că sesizările abonaților sînt demne de un răspuns, cum este prevăzut și prin lege, chiar după două luni de așteptare. Sîntem curioși să aflăm cum se încadrează, în normele de serviciu, comportarea funcționarei de la ghișeul 34. Noi o socotim birocratică, dar poate mai sînt și alți termeni de calificare.

CARMEN DUMITRESCU ■

Universul muzicii

Cele mai frumoase

Sîntem în plină sărbătoare a frumuseții. Între Mărțișor și 8 Martie, toate energiile, inclusiv cele ale reporterului, se îndreaptă către... ele. Renunțăm de data aceasta la „durele" clasamente, la cifrele vînzărilor de discuri, la tot ce este în legătură cu lumea rece a show businessului și poposim în fața frumuseții. ● Întreaga lume urmărește cu sufletul la gură evoluția a două staruri care au ieșit de mult din tiparele muzicale, fiind obiect de studiu pentru medici, cosmeticieni, case de mode, studiouri de film și, nu în ultimul rînd, pentru toți admiratorii de frumos. Vi le prezentăm :

● MANDY (foto) are doar 17 ani și se spune că este o nouă Brigitte Bardot. Numele ei întreg este Amanda Louise Smith. S-a născut la Londra, la 17 iulie 1970. Are 1,68 m și 55 kg. Prima ei meserie : fotomodel la renumitele case Vogue, Cosmopolitan, Harper's Bazar. A pășit în lumea muzicii cu stîngul, în anul 1986, stîrnind un grozav scandal : Bill Wiman, basistul de la Rolling Stones, se îndrăgostise de ea, uitînd cu totul de muzică. Era cît pe-aci ca trupa să se desființeze. A urmat însă pasul cu dreptul : primul ei disc, „I just can't wait", a urcat foarte sus în topuri ! Al doilea succes, „Positive reaction", i-a consolidat poziția în clasamente. Între timp, o altă casă de modă (Harrod's) i-a solicitat colaborarea și, cum se întîmplă cu cele frumoase, Hollywoodul a aflat de ea și a chemat-o. La numai 17 ani...

● TINA TURNER — fenomenul de la poiul opus. Nu este frumoasă ca Mandy, dar are ceea ce se numește sex-appeal. Voce de excepție, forță fizică, fiind capabilă să danseze ore în șir pe tocuri înalte, iată calitățile Tinei, considerată de mai mult timp rock lady no. 1. Uitam un „amănunt" : anul acesta Tina va împlini 50 de ani (n. la 26 noiembrie 1938). Cei care o văd la concerte se întorc îngînduraţi, ca după o întîlnire de gradul III, iar medicii au trecut-o deja în dosare la capitolul „fenomen". Cine ar fi îndrăznit să prevadă o astfel de evoluție în anul '74 ? Poate nici Tina. În acel an ea părăsea scena fără nici un ban în buzunar, avînd ca singură „avere" hainele cu care era îmbrăcată și experiența unei căsnicii ratate. Lumea uitase repede de celebra Acid Queen. După multe umilințe, reluînd totul de la zero, Tina revine, decisiv, zece ani mai tîrziu, în timp ce Ike, soțul nemilos care o alungase, își pierdea averea și intra în obscuritate, privind neputincios cum o stea renăștea devenind rock lady no. 1 pentru totdeauna.

● LA MULȚI ANI ! din toată inima pentru cele mai frumoase cititoare, care sînt bineînțeles cititoarele revistei FLACĂRA.

MIRCEA ZANE ■

În familie

ORIZONTAL : 1) Scriitor și om politic bulgar (1850—1921) care a locuit și în țara noastră, autor al nuvelei sociale „Bunicul Joco povestește" — Tata mare pentru cei mici. 2) Scriitor clasic de limbă idiș, autorul povestirii „O familie muzicală" — Un fel de... fată vitregă. 3) Marea familie din care face parte și poporul nostru. 4) Verb de poveste — Prozator brazilian (n. 1912), prezent la temă cu romanul „Dona Flor și cei doi soți ai ei" (1966). 5) Sora mamei a Europei — Avantaj (fig.) — Erbiu. 6) Uniți în familie (sg.) — Rude prin alianță. 7) Piesă la cîrmă — Riu în Australia. 8) Inimă de vară ! — Agregat mineral — Particulă negativă. 9) Termen de respect cu care se adresează cineva unui bărbat mai în vîrstă sau unui frate mai mare — Poet ucrainean sovietic (1891—1967), autor al volumului „Sentimentul familiei unice" (1938). 10) Mătușă — În acest loc (pop.). 11) Un bărbat adus în familie.. de o fată — Capul familiei, în concepția tradițională.

VERTICAL : 1) Rudă... sau liant în construcții ! — Profesor, publicist și filozof român (Garabet), căruia îi aparține maxima „Familia este pepiniera tuturor virtuților". 2) Poet și critic spaniol (Dámaso), autor al volumului de versuri „Fiii miniei" — Pictor (1872—1945), unul dintre întemeietorii coloniei de pictură de la Baia Mare, creator al pînzei „Mama artistului". 3) Prozatoare lituaniană (1845—1925) care evocă situația umilitoare a femeii de la țară în nuvela „Nora" (1896) — Persoană care asistă pe miri la căsătorie. 4) Prozator american, autor al romanului „Interesele familiei Lockwood" (2 cuv.) — Casele cu cei mai mulți copii. 5) Vas sanguin — Interjecție la plugușor. — Măsură agrară. 6) A doua notă în familie ! — Emoție. 7) Cunoscut comic francez (n. 1908), al cărui film „Unchiul meu" a primit la Cannes, în 1958, premiul special al juriului — Aceea. 8) Mare scriitor spaniol (1864—1936), autor al romanului „Mătușa Tula" (1921) și al piesei „Fratele Juan sau lumea e teatru" (1934) — Ieșit din diviziune. 9) Oglinda sîrguinței în munca de elev — Băiat... mare. 10) Moștenitor în limbaj juridic — Pictor francez (1840—1926), promotor al impresionismului, a cărui pînză „Camille și verișoara sa pe plaja de la Trouville" a fost furată în 1985 din muzeul parizian Marmottan. 11) Nota diapazonului — Rămasă fără părinți.

Dicționar : AFINI, ECHE, OOMA, AICE, RETI, EREDE.

MIRCEA GUJA ■

Dezlegarea careului din numărul precedent : ACAJU ; ABANOS ; ROȘU ; VERDE ; I ; ARAMII ; U ; TON ; PARU ; OCHE ; LE ; II ; LILA ; BOIA ; L ; SIDEFIE ; VL ; ACIT ; TERNE ; A ; AR ; CAN ; IAC ; SPATA ; IPN ; AA ; ARGINTIE ; SRL ; TU ; VIE ; PLUMB ; EIL ; TUCIURII ; NEGRE ; ATLANT.

Universul științific

Viață pe unul din sateliții lui Jupiter ?

Evoluînd pe o orbită aflată la 800 milioane kilometri de Soare, Europa, cu un diametru de numai 3050 kilometri, este cel mai mic satelit al planetei gigant Jupiter. Oamenii de știință care au cercetat fotografiile sosite pe Pămînt, prin intermediul misiunilor spațiale ale sondelor „Voyager", au constatat că satelitul este acoperit cu creane adînci, de peste 50 kilometri. Sub stratul de gheață cu o grosime de 6 kilometri, acesta se menține lichid, datorită radioactivității degajate de rocile din mantaua planetei, de căldura produsă de mareele generate de forța gravitațională a lui Jupiter și a sateliților acestuia, Io și Ganymede, precum și de radiația solară. La conferința „Uniunii Geofizice Americane" de la San Francisco, satelitul Europa a fost prezentat ca avînd crevase adînci, de cîțiva kilometri, în gheața groasă a oceanelor, care se deschid ca niște ferestre mari de 25 pînă la 50 kilometri pătrați, prin care

razele solare pot să pătrundă suficient în adîncuri. Acest lucru ar face posibilă existența unor forme primitive de viață, respectiv a unor microorganisme și plante monocelulare de felul celor găsite sub stratul permanent de gheață al lacurilor antarctice de pe Pămînt, deși satelitul nu are atmosferă, afirmă cercetătorii americani Steven Squyres și Roy Reynolds, de la centrul Ames al lui N.A.S.A. Oamenii de știință de la „Lawrence Livermore National Laboratory" și de la „U.S. Geological Survey" afirmă că „lumina cerului" după calculele făcute, ar putea furniza 30 milioane wați pe an, cantitate suficientă pentru realizarea fotosintezei în interiorul oceanelor lichide ale satelitului și că gheața groasă de la suprafață păstrează căldura din miezul planetei, ceea ce ar da posibilitatea unor forme primitive să poată trăi. Viitoarele cercetări ale sistemului nostru solar vor aduce probabil un răspuns precis acestei ipoteze.

BREVIAR

Plante producătoare de carburanți și lubrifianți

În zonele semiaride ale Africii orientale și meridionale, ca și în unele regiuni din India și Brazilia, crește o tarbă „Euphorbia tirucalli" al cărei fir este de fapt un tubuleț umplut cu o sevă alb-lăptoasă, o substanță iritantă pentru piele, dar din care se poate extrage un compus energetic ce poate fi transformat în carburant lichid, pentru motoare. Experiențele au demonstrat că această plantă, care cere foarte puțină apă, poate fi cultivată cu succes în stepe, iar crearea unor varietăți, de către cercetătorii de la Universitatea din California, asigură o producție de 6 000 litri la hectar. În Brazilia crește un copac ce poate atinge înălțimea de 30 metri (în imagine), pe care băștinașii îl numesc „Capra-iba", dar a cărui denumire științifică este „copaifera langsdorfi". Din trunchiul lui

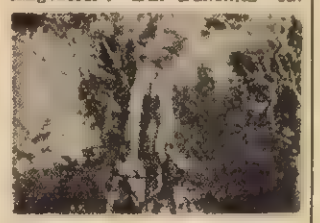

curge un lichid auriu, folosit pînă acum ca materie primă în industria parfumurilor, iar de localnici drept balsam. Pînă de curînd nimeni nu a observat că lichidul respectiv este un excelent combustibil pentru motoarele Diesel, căci pus în rezervorul unei mașini, aceasta a funcționat fără probleme. Din orificiul făcut în copac, care trăiește peste 100 de ani, curge aproximativ 15—20 litri, în timp de două ore din prețiosul „combustibil". După acest interval de timp orificiul se astupă și nu trebuie redeschis decît peste 6 luni. În deșertul Sonora, ce se întinde între California și Mexic, crește „jujuba" (simondsia chinesis), un arbust ce poate atinge chiar trei metri înălțime. Semințele sale conțin o materie din care se poate obține 50 la sută ceară lichidă, asemănătoare cu aceea ce se extrage din cavitatea craniană a cașaloților și care poate fi folosită la lubrefierea motoarelor, ea păstrîndu-și vîscozitatea indiferent de temperatură.

AUREL DIANU ■

Steaua București — Glasgow Rangers 2-0 (1-0)

În Scoția să fim și mai buni!

Toți iubitorii fotbalului românesc, nu numai cei ai echipei **Steaua** și-au dorit miercuri, cînd echipa militară a disputat prima manșă a sferturilor de finală din cadrul C.C.E. cu **Glasgow Rangers**, o vreme și un teren pe care sportivii noștri să-și poată etala cu dezinvoltură binecunoscutele lor calități tehnice. N-a fost să fie așa. În noaptea de marți spre miercuri a plouat și a nins din belșug și numai datorită unor mari eforturi depuse de organizatori s-a reușit ca apa să nu îmbibe pînă la saturare gazonul și astfel să îngreuieze și mai mult evoluția roș-albaștrilor, a căror comportare a fost întotdeauna mai bună cînd condițiile de joc erau mai prielnice.

Mieroșuri ne-am dorit cu toții să asistăm la o confruntare aprigă, desigur, bărbătească, dar limitată strict la cadrele regulamentului și la legile fair-play-ului. N-a fost să fie așa. Am asistat la un meci de uzură, de mare angajament fizic, cu prea puține faze de spectacol și care a degenerat în special din pricina scoțienilor, care de la început s-au dedat la tot felul de duritățI, unele de-a dreptul de necrezut, avînd ca scop intimidarea sau chiar accidentarea celor mai buni jucători ai noștri. Cu toții eram avertizați că **The Gers** (Pompierii) se consumă fără cruțare, că doresc cu orice preț, prin orice mijloace, să-și adjudece punctele puse în joc. Dar nu ne-am putut închipui că atît de repede piese de bază în angrenajul **Stelei** să fie făcute inofensive sau să nu mai dea randamentul scontat, așa cum s-a întîmplat cu Lăcătuș (care a trebuit dealtfel să fie schimbat în minutul 38, în urma unei întinderi, i-adevărat, favorizată însă de intrările țari la care fusese supus pînă atunci) sau cu Hagi care a jucat o bună parte a meciului practic într-un picior.

Tot miercuri ne-am mai dorit, tocmai pentru a se evita orice derogare de la legile nobile ale sportului, un arbitraj nepărtinitor, sever dar drept. N-a fost să fie așa. Fiindcă numitul Luigi Agnolin n-a fost un cavaler al fluierului ci un cavaler al tristei figuri care n-a avut nici un complex să dicteze decizii nu derutante, ci de-a dreptul samavolnice împotriva fotbaliștilor noștri. A pozat în om aspru și integru și a împărțit cartonașe galbene în dreapta și stînga victimelor și nu făptașilor fără însă a stinge astfel focarele de discordie care s-au creat tot timpul pe teren din pricina celor de la **Glasgow Rangers**, lacomi la un cîștig care nu li se cuvenea ținînd cont de maniera în care s-au prezentat. Profesorul de sport Agnolin poate fi lăsat fără grijă repetent după lecția deschisă de arbitraj pe care a susținut-o pe stadionul **Steaua**.

Și, în sfîrșit, ne-am mai dorit miercuri, cu ardoare, o victorie superbă, de vis, care să ne scutească de orice emoții în meciul revanșă cînd, cu siguranță, vom fi supuși unui duș scoțian cu mult mai rece decît cel de la București. Dar n-a fost să fie nici asta. Fiindcă rezultatul de 2—0 al **Stelei** (după cum se știe, golurile au fost marcate de Pițurcă în minutul 3 și de Iovan în minutul 67) cu o echipă care n-a arătat probabil ce poate cu adevărat atunci cînd își propune să construiască, nu să distrugă, nu are darul să ne liniștească pe deplin. La Glasgow, mai mult ca sigur, nu vom fi așteptați, în nici un caz, cu zîmbetul pe buze de o echipă resemnată că a pierdut calificarea în semifinale și doar susține un joc de complezență. E de așteptat ca în Scoția să fie un meci și mai dramatic decît cel de miercuri, pe care echipa **Steaua** trebuie să-l pregătească, așa cum a dovedit-o în atîtea rînduri, cu multă chibzuială, ținînd cont de toți factorii pe care îi va avea de înfruntat — începînd de la o galerie dezlănțuită peste barierele admise și pînă la întîlnirea unor adversari și mai puțin gentlemeni decît s-au dovedit la noi.

Totuși, o victorie precum cea a **Stelei** împotriva lui **Glasgow Rangers** rămîne o victorie și încă una de prestigiu continental. De aceea merită să-i felicităm din toată inima pe acești bravi jucători steliști, de mare clasă, care pe un teren mustind de apă, împotriva unui arbitru vădit părtinitor și a unor adversari lipsiți de scrupule cînd e vorba de a cîștiga, a reușit să-i îngenuncheze pe aceștia în meciul lor internațional numărul 138.

GEORGE ARION

Nicolae Ungureanu, punîndu-i și lui la grea încercare pe portarul oaspeților care a scăpat și de această dată
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

H.C. Minaur Baia Mare în semifinalele „Cupei I.H.F.“

Cînd îți pui sufletul în joc

Cel mai reușit comentariu al jocului de la Baia Mare ar fi fost unul „la cald“, sau chiar în direct, pentru că numai așa s-ar fi putut reda întreaga atmosferă din jurul acestui eveniment sportiv. Sala „Dacia“ a trăit o oră încandescentă întrucît handbalul a reușit să ridice acest oraș la înalta tensiune a performanței sportive, transformînd pasiunea pentru sport a locuitorilor dintr-un hobby al sfîrșitului de săptămînă într-o conduită socială identificabilă pretutindeni. Handbalul, trebuie spus, este doar port-drapelul mișcării sportive din Maramureș — județ care este al doilea din țară (după municipiul București) sub raportul contribuției la performanțele de nivel național și internațional, la toate sporturile.

Jocul retur cu Hellerup a fost mai greu decît cel din manșa precedentă. Danezii au venit extrem de precauți (inclusiv cu „menu“ de-acasă), dornici să obțină cu orice preț calificarea. Au jucat obstrucționist, uneori dur, agățîndu-se ca un scai de fiecare minge, evoluția lor de ansamblu fiind peste ceea ce arătaseră în meciul tur. N-au reușit mai mult pentru că n-au putut mai mult; și n-au putut pentru că Minaur „nu le-a dat voie“. Sugestivă în privința replicii tactice a băimărenilor este reducerea la tăcere a doi valoroși jucători danezi: pivotul Petersen (5 goluri în tur, nici unul acum) și extrema stîngă Lundbye (8 goluri în tur și numai unul acum). Asta în timp ce, de pildă, Maricel Voinea, Stamate și Covaciu au marcat la Baia Mare tot atîtea goluri ca la Copenhaga (respectiv, cîte 5, 4, 4).

Partida dintre Minaur și Hellerup a ilustrat fidel diferența ce există cîndva între handbalul românesc și restul lumii. Adică, i-am depășit la imaginație tactică, virtuozitate tehnică, adaptare din mers la condițiile jocului. Pe acest fond general au existat cîteva „chei“: goluri psihologice (ale diferenței „de calificare“) marcate de Porumb, Andronic și Marta; magistrala evoluție a lui Nescovici, care, din min. 41 cînd a intrat, „a închis“ poarta, respingînd incredibil și vreo 4—5 mingi ale contraatacului danez; excelentul joc de apărare al lui Andronic (în fața tenacelui Lundbye). Dar aș fi nedrept să nu subliniez că cel care a **adus handbalul** într-o partidă de luptă pentru calificare a fost Maricel Voinea. Plutirile sale l-au scos din minți pe Petersen (care-l marca om la om), iar șuturile îl buimăceau de fiecare dată pe bietul portar Rasmussen. Maricel a fost liantul de joc al unei echipe care l-a simțit tot timpul în priză. Lovit peste ochi, îmbrîncit, agasat, sufocat pe tot terenul de un marcaj necruțător, Maricel Voinea a făcut dovada incontestabilei sale valori sportive. De fapt, nu valoarea i s-a contestat cînd și cînd, ci lipsa de continuitate în afirmarea acestei valori și neglijența cu care nu și-o conservă. La 29 de ani, Maricel Voinea este, fără îndoială, unul din cei mai buni jucători de handbal din lume — chiar dacă regresul echipei naționale a estompat și din strălucirea pe care el putea s-o aibă pe plan internațional. Pentru Baia Mare, Maricel Voinea este ce era odinioară Dobrin pentru Trivale. De mai bine de un deceniu se confundă cu echipa Minaur, contopirea fiind benefică pentru ambele părți. „Minaricel“ este numele unei stări de spirit care exprimă cel mai bine această contopire. Căpitan de echipă și lider moral al unei întregi comunități sportive, Maricel Voinea este la vîrsta deplinei maturități sportive. Dar, după asta, urmează mai degrabă trecutul decît viitorul. De aici plusul de responsabilitate în care Maricel trebuie să-și privească statutul privilegiat pe care și l-a cucerit cu muncă și talent și care tot numai prin astea poate fi păstrat.

În ciuda reticențelor cu care mai primim, uneori, izbînzile vecinului, Minaur a obținut o performanță strălucită: calificarea în semifinalele unei tari competiții continentale (un fel de Cupa U.E.F.A. a handbalului). Poate fi un pas mic pentru handbalul românesc, dar unul foarte mare pentru sportul maramureșan. Sau, cum scria Dorina Coman în niște „Însemnări la semicerc“ din programul meciului, „arhiva noastră sentimentală înmagazinează toate întîmplările Minaurului, după legi și reguli doar de suflet cunoscute“. Băimărenii învinș pentru că toți cei de-aici pun foarte mult suflet în tot ceea ce fac pentru handbal și pentru sport.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Maricel Voinea va străpunge încă o dată apărarea danezâ.
Fotografie de AOȘAN PATRU

Doar cu Stîngă?

La București, în partida dintre campioana țării noastre, Steaua, și echipa vest-germană Tusem Essen, ceea ce dorea și aștepta o sală arhiplină s-a dovedit a nu fi un lucru realizabil și asta din mai multe motive. Sigur că lipsa lui Adrian Ghimeș și aceea a lui Dumitru Berbece, două piese importante, au slăbit forța angrenajului echipei noastre dar asta nu scuză cu nimic randamentul slab al înlocuitorilor lor și nici indecizia celorlalți demonstrată cu deosebire în cea de-a doua parte a întîlnirii. Fără a subestima valoarea echipei oaspete, un ansamblu bine pus la punct, cu jucători atletici și individualități remarcabile, rămîne inexplicabilă, totuși, teama care a făcut de nerecunoscut jucătorii cu experiență de la care se așteptă mult mai mult. Faptul că Drăgăniță a marcat o singură dată, și asta abia în minutul 56 al partidei, poate fi doar un exemplu în acest sens. Și cu atît mai regretabilă ni se pare acum această eliminare cu cît pe parcursul primei reprize Steaua a lăsat să se înțeleagă că poate să-și depășească adversara la un scor confortabil. În minutul 18 ea conducea deja cu 8—4. Două minute mai tîrziu era 9—5 și, cu mai multă fermitate în apărare, speranțele legate de pasul decisiv în refacerea diferenței înregistrate cu o săptămînă în urmă ar fi putut fi concretizate. În minutul 24, la 10—7, Vasile Stîngă, după o excelentă interceptie realizată în terenul nostru, s-a lansat spre poarta adversă, s-a înălțat pe semicerc și, singur cu Hocker, face din nou remarcată intervenția inspiratului apărător al porții oaspeților. Fusese, parcă, prefața la șirul marilor ratări din repriza secundă cînd nu mai puțin de cinci lovituri de la 7 m aveau să fie ratate. S-a așteptat totul de la Vasile Stîngă, mizîndu-se prea mult pe forța aruncărilor unui singur jucător, detașat oricum cu cele 15 goluri ale sale (în cea de-a doua parte n-a reușit să înscrie decît de patru ori și, totuși, mai mult decît al doilea pe lista finală a marcatorilor echipei noastre, Mirică — 3 goluri) față de ceilalți care au făcut prea puțin pentru acea posibilă calificare, ba chiar pentru victoria de palmares care avea pînă în final să le scape printre degete. Acest scor, 24—24 (13—11), dincolo de circumstanțe, readuce în atenția specialiștilor problema omogenizării valorice a jucătorilor echipelor noastre ale căror singuratice flori nu vor putea aduce o nouă primăvară handbalului românesc.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Toată lumea face sport

● **Dicționar. Stroc.** Termen ce desemnează ritmul de „lovituri“ impus la caiac, canoe și canotaj, și, totodată, căpitanul echipajului, cel (cea) care dă cadența, desigur, vă închipuiți, în probele fără cîrmaci. Prin extensie la alte discipline, se spune, de exemplu, „cutare a mărit (ridicat) stroc-ul“, adică a accelerat ritmul acțiunilor de atac, referirea fiind folosită mai ales la fotbal și handbal. Cuvînt de circulație destul de răspîndit (adesea întrebuințat și în alte domenii), stroc nu este luat în seamă, spre exemplu, de recent apărutul „Dicționar general al limbii române“ ! ● Odată cu încheierea Jocurilor Olimpice de iarnă de la Calgary a luat sfîrșit și cariera sportivă a cunoscutei patinatoare sovietice Natalia Bestemianova, campioană olimpică în proba de dansuri (alături de Andrei Bukin), de cinci ori campioană a Europei și de trei ori a lumii. La Calgary, Natalia (28 de ani) a anunțat că se va angaja la ansamblul de revistă, pe gheață condus de fostul campion european, în 1981, Igor Bobrin, nimeni altul decît soțul ei. ● O ofertă asemănătoare a primit cîștigătoarea medaliei de aur în proba feminină, Katarina Witt (R.D. Germană), din partea celebrei trupe hollywoodiene „Ice Capades“, o companie specializată în videocasete ce prezintă reviste pe gheață. Convorbirile sînt în curs, dar, oricum, Katarina, ca și Natalia Bestemianova, de altfel, va fi prezentă la Campionatele mondiale de la Budapesta. ● Surpriza concursului de patinaj s-a numit Midori Ito (Japonia), clasată în final la un singur pas de podium, pas pe care nu l-a putut face datorită... arbitrilor, foarte generoși cu americanca (de culoare !) Debi Thomas, fostă campioană mondială, medaliată cu bronz acum. Progresul patinatoarelor din Asia a impresionat, Midori Ito (locul 3 la Campionatele mondiale de juniore) prezentînd în programul liber cel mai tehnic exercițiu, cu, între altele, un triplu Lutz, săritură exclusiv... masculină ! ● Surprinzătoare, de asemenea, a fost și evoluția echipei de hochei pe gheață, a R.F. Germania, calificată în turneul final în dauna S.U.A., fostă campioană olimpică. La o privire mai atentă, însă, prezența R.F.G. în primele 6 formații din lume nu mai pare atît de neașteptată. Iată, vedeta echipei se numește Mats Kilstroem, iar prenumele unor hocheiști au rezonanțe nord-americane (Rom Fischer, de exemplu). Este vorba, v-ați dat seama, de jucători naturalizați, o „modă“ care a răsturnat în ultimii ani ierarhiile tradiționale (vezi cazurile Olandei și Italiei, prezențe inedite în grupa A a Campionatului mondial). ● Figura cea mai pitorească a întrecerilor olimpice poate fi considerat Rogojava Najatekavalaiona, schior de fond reprezentînd Insulele Fidji. „Pînă la 19 ani, cînd am plecat să studiez în Norvegia, nu văzusem zăpada, a declarat Rogojava. Apoi a început să-mi placă schiul și, în august 1987, am cerut Comitetului olimpic din țara mea să mă înscrie la Jocurile de la Calgary. Am ajuns aici cu ajutorul C.I.O. E-adevărat, n-am reușit să încheie nici o cursă, dar totul este să participi, nu ?“. ● Anul viitor, în luna iunie, federația daneză de fotbal va aniversa un secol de existență, eveniment ce va fi sărbătorit prin organizarea unui turneu la care au fost invitate selecționatele R.F. Germania, Braziliei și Suediei.

LUCIAN OPREA

ŞAH cu Margareta Mureşan

Meciurile candidaţilor

● **FESTIVALUL CANADIAN.** La Saint John s-a dat startul la paralel la mai multe competiţii rezervate diferitelor categorii sportive şi de vîrstă în şahul de mare performanţă precum şi în şahul activ. De cea mai mare atenţie s-au bucurat, desigur, meciurile candidaţilor la titlul mondial de şah, care au reunit în optimile de finală următoarele dueluri : Short — Sax, Sokolov — Spraggett, Seirawan — Speelman, Hjartarsson — Korcinoi, Elvest — Iusupov, Vaganian — Portisch şi Timman — Salov. Fiecare meci a fost de 6 partide, calificîndu-se pentru sferturile de finală din luna august jucătorul care ajungea primul la punctajul de 3,5. În cazuri de egalitate 3:3 regulamentul stabilea susţinerea a două partide de baraj cu timp redus de gîndire ● **SHORT — SAX.** Englezul era considerat favorit, dar evoluţia scorului a fost neaşteptat de rapidă în defavoarea tenacelui mare maestru maghiar. Nigel Short a condus cu 2 : 0, 3 : 1 şi şi-a adjudecat victoria înainte de termen cu 3,5 : 1,5. A impresionat calitatea jocului prestat de englez, care la 23 ani promite o replică serioasă „şcolii sovietice" de şah. J. Speelman a apreciat rezultatul colegului său ca fiind „normal pentru că în ultimii opt ani N. Short a jucat aproximativ 300 partide !" ● **SEIRAWAN — SPEELMAN.** Campionul american a experimentat noi scheme în deschidere, ceea ce i-a răpit prea mult timp de gîndire. Adversarul său, englezul Jonathan Speelman, declara după meci : „Vasser a jucat neinspirat în criză de timp, ceea ce este un fapt neaşteptat...". Evoluţia scorului a fost foarte dură 0,5:1,5 1:3, 1:4 în favoarea lui Speelman, primul calificat între cei şapte care, alături de Karpov, îşi vor disputa intîietatea de-a-l întîlni pe campionul lumii. ● **TIMMAN — SALOV.** Evoluţia scorului s-a menţinut în limitele egalităţii pînă în ultima clipă 1 : 1, 2 : 2, 2,5 : 2,5. Jan Timman declara după meci că duelul a fost foarte greu, deşi era pregătit pentru aceasta, deoarece Salov s-a dovedit un luptător puternic. Ultima partidă i-a adus campionului olandez calificarea în defavoarea jucătorului sovietic, care declarase că a fost prost inspirat să aplice împotriva jucătorului olandez deschiderea olandeză... ● **IUSUPOV — ELVEST.** Fostul finalist al meciurilor candidaţilor din ediţia precedentă a C.M. a primit o slabă rezistenţă din partea tînărului mare maestru sovietic. A. Iusupov s-a calificat fără a mai aştepta jucarea ultimei partide, la scorul de 3,5 : 1,5 ● **VAGANIAN — PORTISCH.** Cei doi combatanţi aveau şanse egale, dar experienţa de două decenii în lupta pentru titlul suprem făcea ca balanţa să atîrne în favoarea marelui maestru maghiar. În partida a patra, Vaganian nu a cîntărit bine contraşansele adversarului şi Portisch a preluat conducerea în meci, pe care a ştiut s-o păstreze prin remize active. Cu scorul de 3,5 : 2,5 Portisch continuă cursa ● **„FUMATUL INTERZIS".** Aceste două cuvinte au avut mai mare influenţă asupra lui Victor Korcinoi decît numele islandezului Johan Hjartarsson. Veteranul competiţiei (prezent încă din anul 1962 în lupta pentru titlul mondial) nu a mai avut replică în faţa deciziei F.I.D.E. care a interzis fumatul în sălile de şah. Jocul lui Korcinoi nu a mai fost acelaşi ca la interzonal, unde-şi depăşise clar adversarii. În criză de timp „teribilul Victor" a clacat, ajungînd să fie condus cu 3 : 1 ! A redus handicapul restabilind egalitatea la 3 : 3 şi intrînd în prelungiri. Cele două partide de baraj, jucate în tempo de blitz, nu au excelat calitativ, dar au stabilit superioritatea islandezului, care la scorul 4,5 : 3,5 a fost declarat învingător al lui Korcinoi. ● **SOKOLOV — SPRAGGETT.** Discutabilă este participarea canadianului la meciuri. Dreptul de joc i-a fost acordat de F.I.D.E. şi pe baza faptului că organizarea festivalului de la Saint John revenea Federaţiei Canadiene. A. Sokolov era considerat favorit pe baza rezultatului anterior din C.M., cînd il înfruntase pe A. Karpov pentru a deveni adversarul campionului lumii. Dar Spraggett s-a dovedit un adversar foarte incomod, care a reuşit să egaleze scorul de cîte ori a fost condus. În prelungiri, Spraggett nu s-a folosit suficient de şansa pe care a avut-o, lăsîndu-i sovieticului calea de-a remiza. Să urmărim duelul sicilian din prima partidă a prelungirilor. **Spraggett — Sokolov.** 1. e4 c5 2. Cf3 e6 3. d4 c : d4 4. C : d4 Cf6 5. Cc3 d6 6. g4 h6 7. Tg1 Nc7 8. Ne3 Cc6 9. Df3 a6 10. 000 De7 11. h4 Cd7 12. g5 Cde5 13. Dg3 h5 14. Ne2 g6 15. f4 Cg4 16. N : g4 h : g4 17. f5 Ce5 18. f : e6 f : e6 19. Rb1 Nd7 20. Cce2 Te8 21. Cf4 b5 22. Cf : e6 N : e6 23. C : e6 D : e2 24. Ra1 D : e4 ? (În acest moment dramatic Seirawan a spus că opinia generală s-a schimbat ...Sokolov este unul dintre cei mai buni tacticieni din lume...). 25. Nd4 ?! Cf3 ! 26. N : h8 C : g1 27. D : g1 D : e6 28. Te1 Df5 29. Nf6 Te7 30. De3 ! ? De5 31. Nd4 Df5 32. a3 Rf7 33. Nc3 d5 ! ? 34. Tf1 De4 35. Df2 Df3 36. De1 De4 37. Df2 Df5 38. De1 De4 39. Dg3 Dc4 40. Te1 Td7 41. Db8 Nf8 42. De8 Tf7 43. Te1 d4 44. Nb4 Tf1 45. D : g6 45. Ng7 46. De8 Nf8 47. Dg6 remiză. A doua partidă a prelungirilor, jucată tot în tempo de blitz, a revenit lui Spraggett. A. Sokolov a fost eliminat cu 3,5 : 4,5 de jucătorul canadian. ● **Participanţii turneului candidaţilor la titlul mondial sînt : N. SHORT, K. SPRAGGETT, J. SPEELMAN, J. HJARTARSSON, A. IUSUPOV, L. PORTISCH, J. TIMMAN şi ANATOLI KARPOV.**

MARGARETA MUREŞAN ■

Cursa pierdută

Miercuri, 17 februarie, echipa feminină de volei Universitatea Craiova, campioana României în ultimii doi ani, trebuia să plece într-un turneu în Republica Democrată Germană, la invitaţia fostei campioane a Europei, echipa Dinamo Berlin, cea care furnizează cele mai multe componente ale echipei naţionale a R.D. Germane. Invitaţia a survenit în urma frumoasei impresii lăsate de echipa craioveană în dubla manşă din cadrul Cupei Campionilor Europeni cînd o diferenţă minimă a dat cîştig de cauză echipei berlineze. Pentru a răspunde acestei invitaţii onorante, un reprezentant al clubului craiovean a plecat la Berlin şi în vederea pregătirii turneului. Numai că în ziua plecării, cînd echipa Universitatea Craiova se afla în gara din Bănie, un reprezentant al clubului a venit cu vestea că plecarea se amînă din cauza faptului că s-a complicat problema biletelor de drum. În ciuda tuturor aprobărilor, craiovenii s-au poticnit în mărunţişuri şi s-au complicat în alcătuirea delegaţiei. Toate încercările de a rezolva problema biletelor în chiar ziua începerii turneului s-au soldat cu eşecuri. Şi astfel echipa feminină de volei pierde o invitaţie onorantă, extrem de utilă în pregătirile pentru noul sezon şi, graţie faptului că Universitatea Craiova furnizează cele mai multe jucătoare echipei naţionale, o posibilitate importantă de verificare a componentelor echipei reprezentative. Dacă ar fi vorba numai de acest turneu, tot n-ar fi mare lucru. Nu se face gaură în cer, dar dacă ţinem cont de faptul că situaţii de acest gen se cam ţin lanţ de campioana voleiului nostru, atunci ele sînt de natură să ne îngrijoreze. Să nu uităm faptul că virtuala cîştigătoare a titlului naţional şi în acest an (Universitatea Craiova are un avans substanţial pentru a se considera ca şi încoronată) nu are decît un rînd de tricouri în care joacă patru zile la rînd, spălîndu-le în fiecare seară şi uscîndu-le cu foenul. Mai mult, echipa craioveană, după ce a devenit campioană, spre surprinderea tuturor, în ediţia cupelor europene din acel an nu a fost înscrisă pe motiv că nu ar avea valoare internaţională, ca mai apoi, un an mai tîrziu, reciştigînd titlul naţional, să fie totuşi înscrisă şi să ajungă să joace pînă în rundele din primăvară, obţinînd cea mai frumoasă performanţă a voleiului nostru la nivelul echipelor de club. În dubla manşă cu Dinamo Berlin, U. Craiova a susţinut meciul în deplasare însoţită de antrenorul secund, iar pentru pregătirea jocului cu Avero Olimpus Sneek, trei persoane din conducerea clubului craiovean s-au deplasat la Viena pentru a filma la lucru echipa olandeză. De acolo s-au întors cu o casetă fără nici o importanţă în pregătirea echipei.

ILIE TOMUŞ ■

Civilizaţia sportului

Vorbe şi fapte

Recent, a avut loc, totuşi, plenara Comitetului Federaţiei Române de Fotbal. S-a analizat cu seriozitate ceea ce a fost bun şi mai puţin bun în perioada care a trecut de la precedenta plenară. S-au spus multe adevăruri, s-a mai bătut şi apa în piuă. Îmbucurătoare însă poziţia conducerii C.N.E.F.S., care este hotărîtă să desfăşoare o ofensivă neîntreruptă împotriva corupţiei, a violenţei şi a altor fenomene grave care nu trebuie să submineze în nici un fel fotbalul nostru la toate eşaloanele. În consecinţă, unul din materialele prezentate a analizat problemele referitoare la munca de educaţie şi disciplină, aprecîndu-se că „progresele realizate în educarea sportivilor care ne-au reprezentat în întrecerile internaţionale în spiritul dragostei faţă de patrie s-au reflectat prin obţinerea unor rezultate pozitive. În fruntea cărora se situează detaşat strălucita performanţă a supercampioanei europene, echipa Steaua, prin care fotbalul românesc a contribuit la reabilitarea prestigiului fotbalului european, caracterizat în ultimii ani de numeroase fenomene negative, violenţă şi antisportivitate, demonstrînd că marile performanţe pot fi obţinute prin pregătire temeinică şi luptă cinstită, exemplară, desfăşurată cu dăruire patriotică la cel mai înalt nivel de sportivitate şi corectitudine".

Dar, din acelaşi material, am aflat (deşi nu este o noutate), că la nivelul marii majorităţi a cluburilor, asociaţiilor, secţiilor şi echipelor de fotbal s-au menţinut grave deficienţe în munca educativă. Săptămînă de săptămînă, telefoanele federaţiei sînt asaltate cu intervenţii, explicaţii sau justificări pentru abaterile unor jucători, toate acestea ignorînd normele şi regulamentele federaţiei. Vom reveni asupra acestui aspect, pentru că el este prea important pentru a fi expediat în cîteva fraze.

Pînă atunci, dacă tot a venit vorba despre normele şi regulamentele federaţiei, cum trebuie să interpretăm următoarele? Un antrenor federal, să nu-i zicem numele, pentru că nu mai fi ulterior supus şi unor influenţe, mergînd de la rugăminţi pînă la ameninţări — un antrenor care a suferit un eşec usturător cu juniorii, a fost „sancţionat" cu promovarea la tineret, unde a mai contribuit la o înfrîngere şi apoi „promovarea prin eşec" a continuat, respectivul fiind numit la olimpici, unde... 0—8 ! Credeam, doar de aceea se spune „oameni de bună credinţă", că trei eşecuri sînt suficiente. Da' de unde ! Recent, persoana a fost numită din nou în fruntea lotului naţional de juniori, care ne va reprezenta la turneul final din Spania, de unde va veni, probabil, „încărcat" cu... învăţăminte şi justificări.

Ce să mai credem despre consecvenţa în hotărîri a federaţiei ? Ce logică are re-re-chemarea unor antrenori destituiţi de mai multe ori (mai discret sau cu tam-tam !) de la diferite loturi ?

Un coleg scria mai demult : „Gîndiţi-vă o clipă, prin paralelă, la absurdul total al unui director general care ar da de 3—4 ori afară un inginer şef pentru, să zicem, incompetenţă, ba ar expune şi în faţa muncitorilor unităţii respective această concluzie, pentru ca apoi să-l angajeze tot de 3—4 ori pe acelaşi inginer şef, tot pe acelaşi post, motivîndu-i reangajarea prin... competenţă ! Imposibil, nu ? Fantezie ! Este că aşa ceva e de neînchipuit într-un cadru social serios ?".

Şi totuşi, aşa ceva s-a întîmplat, se întîmplă, amintindu-ne distractiva jucărie a copiilor „Hopa Mitică, în picioare se ridică !".

CRISTIAN ŢOPESCU ■

Hai Rapid!

Salutăm, împreună cu sărbătoritul din imagine, gestul clubului Rapid de a-i readuce în „potcoava" giuleşteană pe cîţiva dintre cei care au făcut cîndva glorie acestei grupări sportive : **Ionică Bogdan, Andrei Rădulescu, Ion Costea, Dan Gavrilescu, Gheorghe Georgescu, Remus Ghiuriţan, Ion Lengheriu, Ion Mihăilescu, Ion Pleşca, Mihai Sfetcovici.**

Nişte diplome şi plachete omagiale au fost înmînate fiecăruia din cei amintiţi — dar nu asta contează : contează însuşi gestul acestei aduceri aminte, acest semn de ne-uitare pentru care conducerea actuală a clubului Rapid (preşedinte, prof. Eugen Ignat) merită, repetăm, toate felicitările !

Ocazia — fără nici o cauză — pentru această emoţionantă reîntîlnire fu pauza dintre Rapid şi A.S.A. din Cupa României. Cu alte cuvinte, sezonul oficial a debutat în Giuleşti mai mult decît frumos. Un sincer „bravo" celui care a avut ideea.

EUGEN NEGREA ■

Cronica şoselei

Un caz mai puţin obişnuit

Relativ frecvent roţile maşinilor mai mari sau mai mici, mai grele ori mai uşoare fac cunoştinţă cu diferite animale domestice sau sălbatice. Traversînd şoselele, cei mai deş pisicile, care îşi calculează de regulă defectuos, timpul de trecere al drumurilor îşi întretaie traiectoriile „goanei lor cu cele ale sutelor de cai putere ascunşi în motoarele automobilelor, spre paguba felinelor (bineînţeles). Alături de pisici, şi cîinii cad „răpuşi" sub roţile zeului atotstăpînitor al căilor rutiere ; nemanifestînd nici ei cine ştie ce „preocupări" în stăpînirea relaţiei între distanţa-viteză, nereuşind să stabilească întotdeauna timpul necesar traversării panglicilor asfaltate, consecinţele fiind „suportate" tot de micile patrupede. Instinctul de conservare al animalelor sălbatice este superior celor domestice. Mai rar se văd pe şosele în postură de „victime" ale automobiliştilor „reprezentanţi" ■ animalelor care trăiesc în pădure. În pofida vitezei lor „ameţitoare" de deplasare, şi iepurii se încurcă uneori printre roţile autovehiculelor. Cîte o vulpiţă ţireată, foarte rar nu reuşeşte să evite pneurile rapidelor autovehicule.

Relatam nu de mult „cazul" unui mistreţ care în drumul său spre nişte ştiuleţi aurii din mijlocul unui lan de porumb, de pe partea opusă a şoselei, s-a intersectat brusc cu un modern şi elegant turism. Coliziunea i-a fost fatală patrupedului de peste două sute de kilograme, dar şi autovehiculului cu partea din faţă făcută praf... Cît despre şofer, acesta a fost „expediat" la spital, nu că ar fi fost rănit ci din cauza şocului provocat de neaşteptata „întîlnire".

Considerăm că merită să fie cunoscută de cititori „aventura" prin care a trecut recent, un şofer profesionist atît pentru baza ei de senzaţional cît şi pentru caracterul ei instructiv.

„Era ora două cînd din partea dreaptă a şoselei a apărut un lup deosebit de frumos care s-a luat la întrecere cu Raba mea ; Cam la o sută de metri mi-a tăiat calea. Am auzit apoi un zgomot puternic venind dinspre remorca maşinii, semn că una din roţi a avut „onoarea" să calce nu o pisică sau un cîine oarecare ci un... lup. Am oprit imediat coborînd înarmat cu un prelungitor de cric... O asemenea dihanie „nu-i lucru de joacă" mai ales dacă fiara e doar rănită. Precauţia mea s-a dovedit mai mult decît întemeiată. La lumina — din păcate — slabă a lanternei, l-am zărit capul ridicat. M-am apropiat precaut, aplicîndu-i o puternică lovitură în dreapta urechii. Dar lupul cu o forţă de nebănuit s-a aruncat în şanţul adînc al drumului. Încurajat de poziţia cu burta în sus a animalului mi-am zis să-l „termin" cu o ultimă lovitură. De data aceasta fiara s-a ridicat pe picioarele din faţă gata să-mi prindă mîna dreaptă. Atunci, i-am mai „servit" un levier, pe care l-a prins în fălci aidoma unui cîine dresat. A hîrîit puternic, apoi a început să clănţăne „de supărare", dispărînd în noapte din şanţul cu iarbă uscată, printr-un salt magistral. Colegul meu, un şofer mai tînăr se retrăsese de mult în cabină strigîndu-mi să-l las în pace că mă... „rupe"...

În încheiere, protagonistul aventurii cu lupul se întreba cine încasase oare, premiul de o mie de lei prevăzut pentru un astfel de trofeu... că doar fiara au avusese „şapte vieţi".

La sfatul util dat confraţilor săi de „eroul" acestei întîmplări adevărate în eventualitatea unei întîlniri asemănătoare :

„Precum purtaţi centura de siguranţă, să aveţi permanent o lanternă puternică !"... am adăuga ca o morală :

„ Cine aleargă după lupi cu lei eruţi... pierde premiul cel mare ." sau „...Nu tot ce se prinde de roata din spate a remorcii... se numeşte chilipir..."

VICTOR BEDA ■

Fotbalul românesc intră în primăvara europeană cu o frumoasă victorie

STEAUA — GLASGOW RANGERS 2-0

● Pițurcă (min. 3) și Iovan (min 67) — autorii celor două goluri ● Exemplara sportivitate a lui Adrian Bumbescu: n-a răspuns niciuneia din numeroasele brutalități cărora le-a fost țintă și n-a protestat la niciuna din flagrantele nedreptăți pe care i le-a făcut arbitrul Agnolin! ●

Calificarea e posibilă

cu o condiție:

În Scoția să fim și mai buni!

(Comentariul trimisului nostru în pagina 22)

Prima modificare pe tabela de marcaj

Teatrul Nottara ; premiera „Livada cu vișini" de Cehov în regia lui Dominic Dembinschi

Fotografie de ION MICLEA ■

Antologie

De sub teascurile Combinatului poligrafic „Casa Scinteii" a ieșit recent antologia de lirică patriotică **Tînăr în țara tinereții**, de Niculae Stoian. Cartea a apărut sub prestigioasa egidă a Editurii Militare. Redactor — Mariana Avram; tehnoredactor — D. Andrei; coperta și ilustrațiile — Fl. Creangă. Cunoscind antecedentele, s-ar putea ca **Tînăr în țara tinereții** să ofere o lectură în orice caz plină de învățăminte și de revelații.

E bună rece !

La cunoscuta Fabrică de bere din Solca, județul Suceava, s-a realizat prima șarjă dintr-un nou produs. Este vorba de berea pasteurizată, tip export, care are un termen de garanție de aproape 50 de zile. O metodă nouă de fermentare permite obținerea unui produs de calitate superioară în condițiile diminuării consumului de combustibil și de energie electrică.

Textile medicale

În colaborare cu cadre din domeniul sănătății, specialiștii Institutului de cercetări textile din București au realizat noi materiale textile medicale. Este vorba între altele, de gama variată de plase chirurgicale, protezele rinoplastice și arcade sinus, precum și ața chirurgicală. În prezent cercetările vizează realizarea unor întăritori de tendoane și ligamente care au și fost testați ; cu bune rezultate, la Clinica de ortoxedie a Spitalului municipal din București.

Știri selectate de
OVIDIU MARIAN ■

VREMEA — cum a fost / cum va fi

Dr. ION DRĂGHICI

Pentru zona latitudinilor temperate, capriciile vremii de la începutul lunii martie sînt deja binecunoscute. La noi în țară, termenul popular consacrat pentru a caracteriza în ansamblu rapidele și uneori însemnatele modificări în aspectul vremii în această perioadă este acela de „babe".

Un exemplu ilustrativ în ceea ce privește „puterea babelor" îl constituie însăși evoluția vremii la începutul acestei săptămini în București. Astfel, marți, de ziua Mărțișorului, vremea a fost predominant frumoasă, cu un soare blînd și cu temperaturi la amiază de 14—15°C. Pentru nespecialiști este mai greu de înțeles cum de la această vreme plăcută, seara a început să plouă, pentru ca dimineața să se consemneze un autentic aspect de iarnă. Explicația nu este însă grea, în această perioadă regimul termic nocturn pentru Capitală se situează în medie în vecinătatea punctului de îngheț și este suficientă pătrunderea unui front rece care „transează" imediat transformarea ploilor în lapoviță și ninsoare. Cum însă regimul termic diurn se situează în mod normal în apropiere de +10°C este lesne de înțeles de ce stratul de zăpadă nu persistă prea mult timp.

O ilustrare semnificativă pentru capriciile vremii în prima decadă a lunii martie o oferă și intervalul 3—5 martie din 1987 cînd la peste 30% din stațiile meteorologice din rețeaua națională s-au înregistrat valori termice nocturne ce reprezintă minimele absolute ale lunii, adică cele mai scăzute temperaturi înregistrate în luna martie în localitățile respective în ultima sută de ani. Cum a fost posibilă această „performanță" ? În condițiile în care un strat practic continuu de zăpadă acoperea aproape întregul teritoriu al țării — măsurînd pînă la 20 cm în zonele de cîmpie și depășind, pe alocuri, la munte 100 cm — au urmat oiteva nopți cu cerul mai mult senin, facilitîndu-se astfel o însemnată pierdere de căldură în spațiul extra-atmosferic. Vom nota că această pierdere radiativă nocturnă este cu atît mai eficientă cu cît stratul de zăpadă este mai proaspăt, respectiv albul acestuia este mai pur. În nopțile din intervalul considerat, în cea mai mare parte a țării minimele nocturne s-au situat sub —15°C, dar notăm mai cu seamă —27,2 C la Bozovici, —27°C la Apa Neagră și —29,5° la Vîrful Omul. Cu totul ieșite din comun au fost însă temperaturile maxime diurne — valori atît de coborîte nemaiîntîlnindu-se în acest secol. Astfel, pe 3 martie 1987, la amiază, temperaturile au rămas sub —7,2°C la București-Băneasa, —8,0°C la Galați, —9,2°C la Sibiu, —8,5°C la Iași, —10,0°C la Rădăuți și —11,8°C la Dărăbani.

...Se pare însă că cele mai „năbădăioase Babe" au fost totuși în anul 1952 cînd chiar în intervalul 3—9 martie s-a înregistrat temperatura minimă absolută a lunii la nivelul întregii țări, —31,4°C la Întorsura Buzăului, pentru ca ulterior, în același an, să se consemneze și maxima absolută a lunii, respectiv 32,8°C la Odobești.

Revenind la „cum a fost" vremea în săptămîna precedentă, notăm însemnatele diferențieri ale regimului termic și pluviometric pentru regiunile sudice față de cele nordice. Astfel, în timp ce în sud s-au consemnat ploi importante din punct de vedere cantitativ, în celelalte regiuni iarna și-a făcut încă „datoria". Fenomene spectaculoase s-au petrecut în ziua de 27 februarie cînd în Vrancea ninsea viscolit, iar în Dobrogea la numai 100—150 km distanță se semnalau descărcări electrice, averse de ploaie și chiar grindină.

Referindu-ne la perioada următoare apreciem că zilele începutului de martie capricioase întotdeauna nu se vor dezminți nici în acest an.

Începutul intervalului va fi mai rece decît regimul termic normal, cu deosebire în regiunile în care stratul de zăpadă s-a împroșpătat. Aici, temperatura aerului poate coborî noaptea pe alocuri și sub —10°C, iar ziua va avea valori doar cu 5—6°C peste limita de îngheț. În regiunile sudice se vor înregistra valori termice mai ridicate, ziua ajungînd pînă la 10 12 C.

Apoi, mase de aer mai cald, vor pătrunde pe o circulație sudică, mai întîi în sudul Crișanei, Banat și Oltenia, apoi și în celelalte zone. Nebulozitatea va fi mai accentuată și temporar vor cădea precipitații îndeosebi sub formă de ploaie.

În ultimele zile o nouă pătrundere de aer mai rece va afecta regiunile nordice ale țării, unde, pentru scurt timp, va reveni aspectul hibernal.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 3-9 martie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	6÷11	3÷1	6÷11	25 0	Dropia (Tr. Severin) 1920	-22 5	Dropia (Tr. Severin) 1929
Deal și podiș	2÷9	-6÷-1	7÷10	24 0	Iași 1920	-24 0	Pîrlița (București) 1954
Depresiuni	3÷8	-8÷-2	5÷7	17 9	Miercurea Ciuc 1952	-31 4	Întorsura Buzăului 1952
Vf. Oaș	-7÷-5	-14÷-12	30	8 0	Vîrful Omu 1929	-29 5	Vîrful Omu 1929
Litoral	6÷7	0÷1	3÷5	22 0	Constanța 1922	-12 5	Constanța 1929

La munte, o vreme frumoasă în primele zile cînd cerul va fi degajat. Apoi, nebulozitatea va fi mai accentuată și va ninge slab. La cîteva stații meteorologice de munte, miercuri dimineață stratul de zăpadă măsura : Vlădeasa — 70 cm, Semenic — 128 cm, Cuntu — 118 cm, Paring — 90 cm, Păltiniș — 66 cm, Voineasa — 39 cm, Bilea Lac — 165 cm, Sinaia 1 500 — 85 cm, Babele — 67 cm, Predeal — 66 cm, Poiana Brașov — 11 cm, Lăcăuți — 46 cm, Ceahlău-Toaca — 115 cm. Așa cum se întîmplă de obicei „Babele" asigură amatorilor de schi condiții din cele mai bune.

Flacăra, Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

flacara

anul XXXVII
10 (1 707) VINERI 11 martie 1988

[illegible]

Spre binele ţării, spre binele planetei

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU ÎMPREUNĂ CU TOVARĂŞA ELENA CEAUŞESCU

într-o nouă solie de pace, prietenie şi colaborare pe continentul african

Prima etapă a itinerarului,

vizita în Republica Ghana,

s-a încheiat cu fructuoase rezultate, în avantajul reciproc al ambelor ţări şi popoare

Comentariu în paginile 2–3

Ipostaza competenţei, la Reghin: omul face lemnul să cînte

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Se-aude griul tînăr sub zăpezi
cum înfioară mijlocul cîmpiei,
viorile pămîntului se-aud
eternizînd fiorul rodniciei.

Se limpezesc fîntînile din grai,
ochii coboară cerul într-o carte –
cît pot s-alerg cu zorile-n priviri,
sufletul meu mulţimii se împarte.

Se-aude roua, zările-nflorind,
pămîntul nostru limpede se-aude;
pe rîurile patriei, din nou
se-aprinde părul sălciilor crude...

EUGENIU NISTOR

GÎNDURI DESPRE PATRIE

Dragostea de patrie s-a născut înainte de noţiunea de patrie. Ea s-a născut odată cu omul. O simţi în scîncetul copilului nou născut, în mîngîierile abia simţite şi în răsuflarea caldă a îndrăgostiţilor; în privirea nostalgică spre trecut a celor la vîrsta senectuţii; în ultimul gînd al Omului, în ultima lui răsuflare.

Dragostea de patrie este dragostea de [illegible] ţării, de plaiurile, apele şi izvoarele ei; de pietrele şi de copacii ei, de aurul şi sarea ei; de burniţa ploilor de [illegible] zăpezilor, de mireasma primăverilor mult aşteptate; [illegible] de patrie e dragostea de [illegible] mării de fierbinteala [illegible].

Dragostea de patrie înseamnă să iubeşti tot ce e bun şi curat aici la noi; înseamnă optimism, curaj, răbdare, credinţă; înseamnă spirit de sacrificiu, încredere în viaţă, în oameni.

Căci patrie înseamnă cît cuprinzi cu ochii şi; mai departe, cît cuprinzi cu ochii minţii. Hotarele ei sînt hotarele dragostei tale pentru ea.

Dragostea de patrie mai înseamnă şi să lupţi s-o aperi de duşmanii ei. S-o aperi de cei care o urăsc, dar, mai ales, de cei ce cu fătărnicie spun că o iubesc, de cei ce trăind, sub faldurile ei, îi cîntă osanale şi-o proslăvesc întru umplerea buzunarelor lor, cu bani mai mari sau mai mici. Nimic mai jalnic decît un fals patriot. Întinarea patriei e mai păcătoasă decît [illegible] tindei, decît întinarea dragostei [illegible] sau cea a copiilor pentru [illegible], sau a părinţilor pentru copii. Pentru ei patriei îi datorăm şi credinţa, şi dragostea, şi viaţa.

PAUL IOACHIM

Răsfoind cartea celebrităţii

ANA ASLAN:

„Trăiesc în prezent şi în viitor"

Pagina 16

DOINA MELINTE

Campioană europeană pentru a treia oară

Pagina 23

Biblioteca Judeţeană MUPES

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU într-o nouă solie de pace, prietenie

Călduroasă primire

Africa, un continent al luptei pentru independență și progres

Africa. Numele acesta ne evocă căldura toridă, pădurile tropicale, exotismul filmelor și cărților apărute în fostele metropole coloniale, care au răspîndit pe întregul glob o imagine deformată despre un continent, care, așa cum au demonstrat ultimele decenii, nu a întîrziat să-și reclame o identitate proprie, nu mai puțin de 50 de state cucerindu-și independența în ultimele trei decenii. Al treilea ca mărime între continentele lumii, Africa deține aproximativ o cincime din suprafața uscatului planetar, aici găsindu-se circa o treime din statele lumii și o zecime din populația mondială. Este continentul cu cele mai mari zăcăminte minerale din lume și cu cel mai ridicat potențial hidroenergetic (40 la sută din totalul mondial).

Ce înseamnă Africa astăzi, din punct de vedere economic? Cel mai mare producător de oleaginoase tropicale din lume, cel mai mare producător de diamante (90 la sută din producția mondială), o mare pondere în producția altor minerale importante: 87 la sută din producția de cobalt, 65 la sută din cea de aur, 21 la sută din cea de cupru, 24 la sută din cea de magneziu, 35 la sută din cea de fosfați. Pămîntul Africii adăpostește 8,5 la sută din rezervele mondiale de petrol, 25 la sută din cele de uraniu, 21 la sută din cele de bauxită; 85 la sută din cele de platină, 97 la sută din cele de crom. Din păcate, însă, acest greu încercat continent a fost supus unei îndelungate exploatări coloniale și, la dobîndirea independenței, a moștenit un nivel extrem de scăzut de dezvoltare. Din cele 50 de state africane independente, numai cîteva înregistrează un venit pe locuitor mai mare de 500 de dolari anual. Industria se află într-o fază incipientă, iar resursele subsolului abia încep să fie exploatate. Există numeroase probleme de infrastructură, în special în ce privește crearea unei rețele moderne de transporturi. Agricultura este fie extensivă, fie orientată spre monoculturi, iar lipsa capitalurilor frînează investițiile atît de necesare progresului și dezvoltării.

Dificultățile moștenite au fost și sînt accentuate de implantarea monopolurilor străine în economie, fapt ce relevă că dobîndirea independenței politice nu reprezintă decît primul pas spre deplina emancipare, spre dezvoltarea liberă. Politica monopolurilor imperialiste, interesate, ca și în trecut, exclusiv să obțină profituri cît mai mari din exploatarea unor întregi popoare a făcut să se perpetueze starea de subdezvoltare a unor state africane. Măsurile protecționiste adoptate de către statele capitaliste dezvoltate au dus, de pildă, la o gravă diminuare a prețurilor materiilor prime, principala sursă de venituri a țărilor africane. Aceste țări sînt afectate și de faptul că piața materiilor prime este controlată de un număr relativ mic de companii transnaționale, care dictează pur și simplu prețurile la circa 60—95 la sută din produsele de export ale țărilor africane. Creșterea prețurilor la produsele industriale și scăderea prețurilor materiilor prime au diminuat drastic încasările țărilor africane de pe urma exportului. În plus, datoria externă a Africii, este în continuă creștere datorită practicilor financiare cămătărești ale unor țări occidentale. În decursul ultimilor zece ani, datoria externă a Africii s-a triplat, ajungînd la 200 de miliarde dolari.

Confruntate cu această situație, țările africane s-au mobilizat la luptă pentru depășirea actualei ordini economice și politice internaționale, care împiedică lesnirea lor din starea de înapoiere, le stînjenește eforturile de dezvoltare, perpetuează exploatarea lor nemiloasă de către lumea bogată. În forurile O.N.U., la diferite conferințe și reuniuni internaționale, grupul țărilor africane s-a aflat printre principalii militanți pentru o nouă ordine economică internațională, pentru noi relații între state bazate pe principiile egalității și echității, colaborării și avantajului reciproc, pentru eliminarea practicilor protecționiste, și reducerea dobînzilor, pentru înlesnirea accesului lor la cuceririle științei și tehnicii, pentru încetarea cursei înarmărilor și folosirea resurselor astfel obținute pentru dezvoltare și progres.

Este bine cunoscut faptul că România s-a aflat permanent alături de popoarele africane în lupta acestora pentru eliberare națională, acordîndu-le sprijin politic, diplomatic și material în edificarea unei vieți noi, în deplină libertate, potrivit voinței și aspirațiilor proprii.

Un rol deosebit de important în amplificarea colaborării și cooperării României cu țările din Africa și ridicarea acestora pe trepte tot mai înalte, l-au avut istoricele vizite efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, într-un mare număr de state africane, ca și convorbirile avute pe pămîntul României cu șefi de stat de pe acest continent, cu conducători ai unor mișcări de eliberare națională.

Noul itinerar de pace și prietenie în țări ale continentului african pe care îl întreprinde în aceste zile președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, va înscrie fără îndoială, o nouă pagină de deosebită însemnătate în cronica tradiționalelor relații de prietenie și colaborare dintre România și țările vizitate, va conduce la noi acorduri și înțelegeri privind conlucrarea în diverse domenii, inclusiv pe plan internațional, în direcția găsirii unor soluții general acceptabile la acutele probleme ale lumii contemporane.

ION VIRGIL ■

Revista presei ghaneze

„România — evidențiază ziarul PEOPLE'S DAILY GRAPHIC — este apreciată astăzi ca un stat care și-a asumat responsabilități pentru pacea lumii. Numele acestei țări în conștiința contemporaneității este sinonim cu recunoașterea contribuției sale la afirmarea și implinirea idealurilor tuturor popoarelor. Această politică este cunoscută ca fiind legată de gîndirea și acțiunea președintelui Nicolae Ceaușescu, eminent om politic, apreciat și stimat pentru ideile sale de interes major nu numai pentru națiunea sa, ci și pentru destinele tuturor națiunilor care doresc pacea, libertatea și independența".

THE GHANIAN TIMES relevă: „Președintele Nicolae Ceaușescu promovează o politică externă activă și dinamică. Contribuția președintelui României este bine cunoscută în ceea ce privește instaurarea unor relații noi între state, bazate pe neamestec în treburile interne, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța. Numitorul comun al acestor relații noi, democratice, de dreptate și echitate în relațiile între state îl constituie asigurarea independenței naționale. Sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, om politic remarcabil, respectat în lume pentru inițiativele sale valoroase, România contemporană s-a afirmat ca o campioană a păcii".

PEOPLE'S DAILY GRAPHIC, în articolul „O operă dedicată științei și progresului în România", scoate în evidență următoarele: „Oricine studiază experiența României în domeniul dezvoltării economice și sociale, va observa, de la început, atenția deosebită acordată științei, factor de progres multilateral al țării. Aceasta este demonstrată de dezvoltarea accelerată a României în cele peste două decenii de cînd președintele Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și a țării".

Articolul evidențiază apoi contribuția de mare însemnătate a tovarășei Elena Ceaușescu la dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii românești.

„Academician doctor inginer Elena Ceaușescu, exemplu strălucit de om politic și de știință, desfășoară o activitate multilaterală, aducînd o contribuție remarcabilă la progresul științei în lume în domenii de vîrf, la cercetarea fundamentală și aplicarea rezultatelor acesteia în practica economică și socială. Se poate afirma pe bună dreptate că este o mare șansă pentru un popor să aibă, atît în conducerea politică, cît și în domeniul științific din țara sa, un savant care acționează cu atîta abnegație și curaj pentru sporirea contribuției națiunii sale la patrimoniul creației universale".

TIMES INTERNATIONAL: „Potrivit președintelui României, asigurarea unui progres real pentru toate statele nu este numai un scop final al noii ordini economice internaționale, ci și o necesitate obiectivă a zilelor noastre. Menținerea decalajelor generează crize.

Unul din factorii care împiedică procesul de dezvoltare reală a tuturor țărilor îl constituie, în concepția României, datoria externă. Este atunci natural — subliniază președintele României — ca reglementarea datoriei externe să fie o condiție fundamentală pentru o nouă ordine economica internațională. Deoarece aceasta este singura cale de prevenire a deteriorării situației economice generale din întreaga lume, în mod deosebit în țările în curs de dezvoltare".

împreună cu tovarăşa ELENA CEAUŞESCU şi colaborare pe continentul african

în Republica Ghana

Sub semnul dorinţei României socialiste de a amplifica permanent colaborarea cu ţările din Africa, de a conlucra tot mai strins cu statele in curs de dezvoltare, cu toate statele, in interesul păcii şi progresului in lume, la inceputul acestei săptămini, a avut loc vizita oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, impreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, in Republica Ghana, la invitaţia conducătorului acestei ţări, preşedintele Jerry John Rawlings.

Această nouă intilnire româno-ghaneză la nivel inalt, prima de altfel din actualul itinerar pe care preşedintele României il parcurge pe continentul african, constituie, după aprecierile presei româneşti şi internaţionale, un eveniment de mare insemnătate in cronica relaţiilor bilaterale, menit să confere dimensiuni tot mai largi raporturilor de colaborare dintre cele două ţări şi popoare.

Şeful statului ghanez, preşedintele Consiliului Naţional Provizoriu de Apărare al Republicii Ghana, a salutat cu multă cordialitate vizita oficială de prietenie pe care preşedintele Nicolae Ceauşescu, impreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a intreprins-o in Ghana, relevind că aceasta constituie un moment important in cronica relaţiilor de colaborare româno-ghaneze. In acelaşi timp, şi-a manifestat satisfacţia de a se intilni şi a avea convorbiri cu proşedintele Nicolae Ceauşescu in probleme de interes comun, subliniind admiraţia deosebită faţă de dezvoltarea economico-socială a României, inalta apreciere de care se bucură nu numai in Ghana, ci in toate ţările Africii, personalitatea şefului statului român, iniţiativele şi acţiunile sale ferme şi curajoase, intreprinse pe plan mondial, in vederea intăririi păcii, infăptuirii dezarmării, promovării intelegerii şi cooperării intre naţiuni.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a evidenţiat că ospitalitatea de care s-a bucurat in Ghana incă de la sosire este o expresie a sentimentelor de prietenie pe care şi le nutresc reciproc popoarele celor două ţări şi a exprimat increderea că noul dialog la nivel inalt va contribui la intărirea pe mai departe a colaborării pe multiple planuri dintre România şi Ghana. „Am ajuns impreună la concluzia — spunea in toastul său la recepţia tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că există mari posibilităţi de dezvoltare in continuare a colaborării reciproc avantajoase româno-ghaneze, corespunzător aspiraţiilor de dezvoltare independentă, de progres, de bunăstare, de pace şi intelegere intre popoare".

In acest cadru, au fost subliniate incă o dată posibilităţile existente pentru extinderea pe baze echitabile, reciproc avantajoase, a colaborării şi cooperării economice, tehnico-ştiinţifice şi in alte sfere de activitate, precum şi pentru creşterea schimburilor comerciale bilaterale. Ţinind seama de priorităţile programelor de dezvoltare economică şi socială ale celor două ţări, conducătorii celor două state au hotărit să se acţioneze pentru creşterea schimburilor comerciale şi dezvoltarea cooperării economice in domeniile industriei, agriculturii, mineritului, petrolului, precum şi in alte sectoare. Acordurile şi intelegerile la care s-a ajuns, Comunicatul comun dat publicităţii reflectă din plin această dorinţă reciprocă.

Cei doi preşedinţi au trecut in revistă situaţia internaţională. Schimbul de păreri ce a avut loc in timpul intilnirilor şi tratativelor a pus in evidenţă apropierea punctelor de vedere ale celor două ţări in problemele abordate. A fost exprimată profunda ingrijorare faţă de situaţia critică, deosebit de complexă existentă in lume, apreciindu-se că forţele progresiste de pretutindeni, toate popoarele trebuie să-şi intensifice lupta pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare şi război, pentru infăptuirea dezarmării, pentru instaurarea păcii pe planeta noastră.

Preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Jerry John Rawlings au acordat o deosebită atenţie, in cadrul dialogului lor, ca şi in Comunicatul comun publicat, situaţiei de pe continentul african. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a reafirmat, şi cu acest prilej, solidaritatea şi sprijinul României faţă de lupta popoarelor africane pentru lichidarea totală a colonialismului şi neocolonialismului, pentru inaintarea liberă pe calea progresului, pentru apărarea şi consolidarea independenţei lor.

Privitor la situaţia economică mondială, s-a relevat că se impune să se facă totul pentru soluţionarea problemelor subdezvoltării şi instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, pentru promovarea unor relaţii economico-financiare bazate pe deplină egalitate şi echitate.

Există deci suficiente temeiuri să se considere că vizita oficială de prietenie a preşedintelui României in Republica Ghana, dialogul fructuos purtat, toate convorbirile şi intelegerile la care s-a ajuns vor contribui sigur — aşa cum se subliniază şi in Comunicatul comun, precum şi in documentele semnate — la intărirea prieteniei şi colaborării româno-ghaneze, la consolidarea păcii şi colaborării in lume.

MIHAI STĂNESCU

La închiderea ediţiei

Tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU şi tovarăşa ELENA CEAUŞESCU au început vizita oficială de prietenie în Republica Liberia

Miercuri, 9 martie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România, impreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a inceput vizita oficială de prietenie in Republica Liberia, la invitaţia preşedintelui Samuel Kanyon Doe.

Sosirea distinşilor reprezentanţi ai poporului român la Monrovia a fost aşteptată cu mult interes şi salutată cu deosebită cordialitate şi căldură de oficialităţile ţării gazdă, de locuitorii Capitalei liberiene. Aceasta ilustrează inalta apreciere de care se bucură personalitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, contribuţia sa la edificarea unui climat de pace şi securitate, a unei lumi mai drepte şi mai bune, la afirmarea spiritului de intelegere şi colaborare intre naţiuni.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost intimpinaţi cu aleasă stimă şi prietenie, de preşedintele Liberiei, Samuel Kanyon Doe. Cei doi şefi de stat şi-au strins miinile cu căldură, exprimindu-şi deosebita satisfacţie de a se intilni din nou, de această dată pe pămintul Liberiei. In semn de aleasă cinstire, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu au fost intimpinaţi potrivit ceremonialului unei vechi tradiţii, rezervată oaspeţilor de seamă. In cadrul emoţionantelor manifestări prilejuite de ceremonia inmînării Cheii oraşului Monrovia, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, adresindu-se preşedintelui Samuel Kanyon Doe, edililor şi locuitorilor Capitalei şi-a exprimat convingerea că actuala vizită, noul dialog la nivel inalt româno-liberian va constitui un moment de seamă in dezvoltarea relaţiilor dintre cele două ţări.

In cursul aceleiaşi zile, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, impreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, au inceput convorbirile oficiale cu preşedintele Samuel Kanyon Doe.

Să privim chipul țării

Precedată de largi dezbateri în conferințele județene și pornind de la experiența acumulată în cele două decenii care au trecut de la împărțirea administrativ-teritorială a țării, de la concluziile și învățămintele ce au fost puse în evidență la aceste dezbateri, Conferința pe țară a președinților consiliilor populare a făcut un bilanț etatocuprinzător al activității de pînă acum și a adoptat hotărîri în vederea perfecționării întregii activități, pentru dezvoltarea mai puternică a spiritului revoluționar în munca tuturor consiliilor populare, pentru ca ele să-și îndeplinească în cele mai bune condiții rolul important conferit de lege în conducerea activității din toate unitățile teritoriale, în întreaga viață economico-socială a localităților.

Referindu-se la tabloul de ansamblu al țării și la întregul drum parcurs în acest timp, secretarul general al partidului spunea în cuvîntarea la Conferință : **„Trebuie subliniat că toate aceste realizări s-au obținut îndeosebi în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, care a deschis calea afirmării principiilor revoluționare și dezvoltării democratice a întregii societăți socialiste românești. Acum putem declara cu toată răspunderea că, fără noul curs revoluționar, de lichidare a șablonismului, a încîstării dogmatice, a copierii mecanice a experienței din alte țări, și de luptă hotărîtă împotriva a tot ceea ce este vechi și perimat, de promovare cu îndrăzneală a noului în toate domeniile, nu am fi putut realiza marile transformări și asigura progresul multilateral al patriei."**

Uriașa descătușare de forțe și energii creatoare a transformat fundamental fiecare localitate. S-au construit circa 3 000 000 de locuințe, pe fundalul reconstrucției aproape generale a orașelor țării, încît două treimi din populația urbană s-a mutat în apartamente noi.

Este suficient să spunem că investițiile acestei perioade se ridică la 3 trilioane 450 miliarde de lei.

Conferința a adoptat programe de mare anvergură pentru etapa următoare. **„În centrul activității tuturor consiliilor populare, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să se afle înfăptuirea obiectivelor strategice stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului privind trecerea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare — de țară socialistă mediu dezvoltată —, dezvoltarea intensivă a industriei, agriculturii și celorlalte domenii de activitate pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare, realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului nostru popor."**

Cu gîndul la patria copiilor noștri

Edificator în ceea ce privește grija pentru viitorul patriei, pentru țara pe care o vom lăsa moștenire generațiilor de după noi este și faptul că, trasînd liniile esențiale ale dezvoltării economico-sociale în continuare, secretarul general al partidului preciza că : **„O atenție deosebită trebuie acordată de consiliile populare mediului înconjurător, păstrării curate a apei și aerului".**

Un vast program de sistematizare a comunelor și satelor României va fi urmărit în detaliu și se va desfășura sub conducerea directă a consiliilor populare în trei etape : 1990–1995–2000. Pe primul plan se va pune realizarea în cele 558 de consilii agroindustriale a unor centre sau orașe agroindustriale, în jurul fiecăruia din acestea aflîndu-se circa 3 comune. Pînă în 1990, fiecare județ va avea cel puțin 2–3 asemenea centre, iar construirea celor 558 de centre orășenești agroindustriale trebuie să se încheie în 12 ani.

„În același timp, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **este necesar să se desfășoare activități de sistematizare și modernizare a tuturor orașelor și comunelor, astfel încît, practic, pînă în anul 2000, să încheiem, în linii generale, reorganizarea și modernizarea teritorială a tuturor localităților patriei noastre".**

Conferința în ansamblul ei și secretarul general al partidului în cuvîntarea sa au clarificat o seamă întreagă de probleme cu care se confruntă consiliile populare, s-a subliniat cu fermitate rolul de conducător efectiv al tuturor activităților de pe raza lor, rolul de titular de plan în profil teritorial și răspunderile în realizarea integrală a producțiilor planificate, atît la export cît și pentru piața internă, în îndeplinirea exemplară a tuturor sarcinilor asumate, în dezvoltarea generală economică și social-culturală a localităților.

„În întreaga lor activitate — sublinia secretarul general al partidului — **consiliile populare trebuie să adopte măsuri hotărîte împotriva practicilor birocratice, de tărăgănare a rezolvării diferitelor probleme, să introducă un stil nou, revoluționar, să întărească continuu legătura cu cetățenii, ca o necesitate a bunei activități și a dezvoltării continue a democrației muncitorești-revoluționare."**

A fost prefigurată o nouă treaptă de dinamism și eficiență, de mobilitate și spirit tînăr, revoluționar în activitatea consiliilor populare. S-au subliniat, între altele, îndatoririle lor în desfășurarea unei vii activități culturale în toate localitățile, folosind cu prospețime cadrul generos al Festivalului Național „Cîntarea României", într-o mai amplă și mai aplicată muncă de educație patriotică a cetățenilor, a tinerilor cu deosebire.

Este fundamentul ca generațiile cărora le vom lăsa o Românie cum nici n-au visat poate cei de acum o jumătate de secol să prețuiască așa cum se cuvine efortul epopeic al „Epocii Nicolae Ceaușescu". De legătura sufletească a lor cu țara de acum, cu părinții care și-au pus viața la temelia acestei țări **noi sîntem răspunzători.** Acest vibrant gînd se desprinde cu putere din imaginea de ansamblu a patriei pe care o dau dezbaterile Conferinței, mai cu seamă calde și însuflețitoarea cuvîntare a secretarului general al partidului, cuvîntare consacrată — prin votul unanim al participanților — ca document programatic al activității viitoare.

În Rezoluția adoptată de Conferință se arată : „Însușindu-și pe deplin concluziile și orientările formulate de secretarul general al partidului în această strălucită cuvîntare, ce definește cu clarviziune rolul și răspunderile sporite care revin consiliilor populare în etapa actuală, direcțiile de acțiune pentru înfăptuirea cu succes a planurilor de dezvoltare economico-socială în profil teritorial pe acest an și pe întregul cincinal, a sarcinilor noii revoluții agrare, a programului de sistematizare și modernizare a localităților urbane și rurale, a cerințelor autoaprovizionării și a tuturor atribuțiilor încredințate de alegători, participanții la conferință adoptă, în unanimitate, acest excepțional document ca mobilizator program de muncă și acțiune revoluționară a organelor locale ale puterii și administrației de stat, a deputaților și tuturor cetățenilor țării și se angajează să acționeze cu înalt spirit revoluționar pentru transpunerea sa neabătută în viață".

DORIN GHERGHINESCU

„Brutăria este în curtea C.A.P.-ului. Să coacă pîine bună și cinstită pentru cei care o muncesc"

Inginer agronom NICOLAE LEUȘTEAN, președintele C.A.P. din com. Nicolae Bălcescu, jud. Bacău, s-a născut în anul 1944, la Jariștea, jud. Vrancea. A preluat conducerea unității în 1981, cînd aceasta se găsea în declin, astăzi se află printre cele mai bune din țară, distinsă cu Ordinul „Meritul Agricol" cls. a III-a. Este deputat în Marea Adunare Națională.

— Am ajuns în biroul dumneavoastră, străbătînd o curte-santier. Sînteți, văd, bogați, construiți frumos, cu etaj, cu fațade expresive, în stil modern rustic, ce destinație au clădirile respective ?

— Sîntem bogați, de ce să nu fim, dacă muncim bine, cîștigăm pe măsură. Nu sîntem datori la nimeni, avem bani în cont, la bancă, ne autofinanțăm, am încheiat anul cu beneficii de aproape 10 milioane. În 1986 am ocupat locul trei pe țară cu rezultatele obținute la toate culturile, anul trecut, cu toată seceta, au fost la fel de bune. Ce-ați văzut acolo, în față, la intrarea în curtea C.A.P.-ului sînt două probleme de producție, deși, sau tocmai pentru că, sînt două clădiri sociale. Cea albă, din stînga, dată în folosință, este „filtrul sanitar-veterinar" ; lucrătorul din zootehnie să intre curat și să plece curat, să aibă unde să se odihnească, să facă un duș, să-și ia gustarea. Vreau să atrag în zootehnie oamenii cei mai buni, să nu mai tragă cu ochiul și să-i invidieze pe cei care lucrează alături, la ISCIP, la întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor. Trebuie să recunosc că, deocamdată, nu sînt în totalitate cei mai buni. Iar zootehnia de mare clasă nu se poate face decît cu oameni de clasă. Condiții de muncă au, avem grajduri bune, ce asigură un flux tehnologic modern pentru îngrijirea animalelor, lipsea doar acest grup social. Aș vrea să fim la concurență cu industria. De altfel, aceasta este tendința dezvoltării agriculturii în țara noastră, aceasta este în fond, esența noii revoluții agrare, să producem alimente cu o înaltă productivitate prin aplicarea științei și tehnologiei, așa cum secretarul general al partidului insistă mereu.

— Aveți, probabil, deficit de forță de muncă, sînteți la doi pași de municipiul Bacău, vă despart, îmi spunea șoferul, doar 4 kilometri de reședința județului ?

— Numeric avem cît ne trebuie. Vreo 600 în sectorul vegetal, 200 în zootehnie, în jur de 180 în mica industrie. Ca structură, se întîmplă și la noi ca peste tot, sînt majoritatea femei cu o medie înaintată de virstă. Cu timpul însă acest fenomen va fi reversibil. După opinia mea, deja nu mai putem vorbi despre țăranul tradițional, este departe de ce a fost. Eu aș zice că, e departe chiar de cel din anul 1980. El mînuiește tehnologii din ce în ce mai complexe, este la curent cu tot ce se întîmplă în jurul său. Este tot mai mult mecanizator și ne soseșc tot mai mulți muncitori cu înaltă calificare, absolvenți de licee agro-industriale. Viitorul agriculturii este al acestora. Și nouă ne-au sosit vreo 15.

— Și ce lucrează ? Mai vor ei să dea cu sapa ?

— Nici nu trebuie, i-am repartizat să efectueze lucrări de specialitate, la erbicidat, semănat, la fertilizat și am obținut rezultate bune. Am convingerea că, nu peste multe decenii, sapa va dispărea, nu vă uitați atît de surprinsă la mine ! Prășitul nu se mai face nici azi așa cum se făcea odată, este doar o lucrare de corecție sau ca o supapă de siguranță în plus, după prașitele mecanice. Din experiența noastră vă spun că unde am lucrat cu sapa, n-am avut producțiile cele mai mari, se mai atinge planta, e rănită, intră tăciunele, mai este afectată și densitatea. Apoi, în paranteză fie spus, nu mai avem nici sape ca lumea, nu știu din ce oțel sînt făcute, se tocesc numaidecît.

— Credeți că mecanizarea poate rezolva totul absolut totul ? Dar culesul ? Culesul strugurilor, de pildă ? Aveți podgorii ? V-ați născut într-o zonă cu podgorii vestite, știți ce înseamnă recoltat de poamă.

— Nu pentru că am fost eu mecanizator, dar nu se va mai putea altfel, rentabilitatea trebuie să se calculeze și în agricultură și în cooperativele agricole de producție, în funcție de productivitatea muncii. Constructorii de mașini agricole vor trebui să ne ajute cît mai curînd, să ne mecanizeze într-adevăr acele lucrări de recoltat ce solicită un mare volum de forță de muncă. Avem, și podgorii, vreo 280 de hectare și mai folosim și noi elevii de școală pentru culesul strugurilor. Avem și legume, avem și irigații — circa 2 000 hectare din totalul de 2 200 arabile —, unde simțim, de asemenea, nevoia de soluții mecanizate pentru udat, mutarea aripilor de ploaie se face manual. Cum am rezolvat noi ? Vă amînteam de sectorul micii industrii, prelucrarea cauciucului, brutărie-patiserie. Cîștigă. În medie, 2 000—2 500 lei lunar.

— Nu se creează inechități, față de cei care lucrează pe cîmp, în arșiță, sub vînturi și ploi ?

— Nici vorbă, valoarea unei norme de muncă pentru cooperatorii din fermele vegetale este, la noi, de 70 lei, iar anul acesta, ne-am propus, alcătuind calcule și un program realist, să ajungem la 100 lei. Un cooperator harnic din sectorul vegetal cîștigă în jur de 10 000 lei pe an, iar cei din zootehnie ceva mai mult, dar și programul lor este mai riguros și mai greu. Nici nu ne propunem să egalizăm veniturile, cine munceste bine, cîștigă bine, ca pretutindeni.

— Și a dumneavoastră ? Spuneați că sînteți din Vrancea ?

— Atîta vreme cît muncesc aici, sînt de-aici, și nu uitați, am fost ales cîrmaci, obligația mea e dublă.

— N-am înțeles un lucru, cînd ați fost mecanizator ?

— În adolescență și tinerețe. Mă trageți de limbă, văd, vreți să intrați în biografia mea ? ! N-am nimic de ascuns ! Da, am fost întîi mecanizator, tractorist, apoi maistru de mecanică agricolă, șef de atelier, șef de secție în SMA. Între timp, serile și noptile, și în clipele libere, mai și învățam. La 32 de ani am plecat la facultate. La zi, la București. Am absolvit în '80.

— Cîtă voință !

— Am vrut să-mi desăvîrșesc pregătirea. Voință am avut dintotdeauna, în schimb, n-am avut prețuidecăți și cred că ambele calități le-am moștenit de la tata.

— Țăran ?

— Țăran din Jariștea. Un țăran care a fost și el, mulți ani, președinte de C.A.P. în comuna lui. Așa a ieșit la pensie. Eram 5 frați, ne scotea pe toți la muncă de cînd în vii, cu mamă cu tot, și era mai sever cu noi decît cu toată lumea. Nu te lăsa, nu suporta să faci un lucru prost. Era bolnav, dacă nu-i făceai o treabă de calitate. Nu s-a crutat niciodată nici pe sine. Îmi amintesc, cînd eram copil, ca să nu scape momentul unei lucrări la vița de vie, strop cu strop, de pildă, îi făcea și pe ploaie, își punea sacul în cap, tolba în spate și intra în podgorie, contrar tuturor prejudecăților cum că nu se stropește nici măcar pe rouă. Demonstra că el are dreptate.

— Cum de nu v-ați făcut horticultor ? Sau oenolog ? Sau, poate, chiar viță de vie o fi pasiunea dumneavoastră ?

— Nu, am vrut să fiu chiar agronom, îmi plac toate culturile, dar pasiunea mea este porumbul. Este, după mine, planta-aur a lumii moderne. Fără el n-ai zootehnie, ca și o multime de ramuri ale industriei alimentare, chimice, tehnice, farmaceutice. Mi-a dat și satisfacții, e adevărat. Anul trecut, am realizat 12 000 kg știuleți la hectar, cam 8 000 boabe, după întreaga suprafață cultivată. Este un record pentru zona noastră.

— Cît se obținea, cînd ați venit la Nicolae Bălcescu ?

— 1 500 kilograme știuleți, 2 800 la grîu, 23 tone sfeclă, 2 000—3 000 kg la struguri... În 1987, cînd, ca în toată țara, și la noi a bîntuit seceta, am reușit să urcăm grîul la 4 000 kg pe hectar (în '86, am fost aproape de 5 000), sfecla — la 60 de tone pe hectar, orzul — la 8 000, strugurii — la peste 7 000 kilograme. Cum se vede, la producții duble, triple și chiar cvadruple. Firește, vă trebui să le depășim și pe acestea.

— De fapt, cînd ați venit aici ?

— În septembrie 1980. Numit ca inginer șef. Începuse campania de semănat grîul și orzul de toamnă. Cînd am recoltat eram deja președinte.

— Cum l-ați cucerit atît de repede pe oamenii locului ?

— Țăranul le „miroase" imediat la plug, cum se zice. Sosisem, vă spuneam, la semănat. Am stat tot timpul printre tractoriști, n-aveam mașină atunci, umblam, mai pe jos, mai cu o șaretă, din tractor în tractor, nu iertam nimic și pe nimeni, cînd era vorba de respectarea tehnologiei. Unii încercau să mă ducă, dar cînd mă urcam pe tractor și mergeam înaintea lor, fluieram îngîndurați, „cu așta nu merge, știe meserie !".

— Și într-un cincinal, ați reașezat-o pe picioare, mai mult, ați urcat-o între fruntașele pe țară. Ar fi pueril să vă întreb, cum ?, bănuiesc că prin multă muncă și un perfect spirit de echipă, totuși, care secretii a fi experiența ce v-a scos din impas ?

— Am să plec tot de la pămînt, o să vedeți imediat legătura. Pămîntul are potențe mari, nebănuite chiar, dacă îi dai, îți dă mult. Dacă ai grijă de el nu oboseste niciodată, totul e să-l cunoști cum trebuie și să-i dai ce-i trebuie. Inginerul agronom este medicul lui. Fiecare specialist, fiecare unitate agricolă își găsește astfel solutiile și experientele proprii, în functie de conditiile pe care le are. Pornind de aici, m-aș putea opri la experiența noastră privind loturile demonstrative și de experiență în cultura porumbului. Le avem de 4 ani și urmărim cîteva curbe de valoare — potențialul de producție al solurilor și hibrizilor ce se pretează pentru zona pedoclimatică unde ne aflăm, densități și tehnologiile corespunzătoare acestora, cum reacționează plantele la diferite îngrășăminte, chimice și organice, sporurile pe care le dau, perioadele de coacere, aspect ce ne interesează deosebit, să vedem pînă unde putem merge cu precocitatea, de asemenea, ne interesează raportul dintre timpul de fertilizare și rezistența la secetă, dar cred că am intrat în prea multe detalii tehnice...

— Sînt, oricum, interesante, mă convinseți că și într-o gospodărie agricolă de producție se pot întreprinde studii și cercetări serioase, și nu doar în stațiuni și institute specializate.

— Ca în orice profesie. Nu sînt puțini ingineri agronomi care și-au făcut teze de doctorat în C.A.P.-uri. Nu contează **unde profesezi agronomia, contează cum o profesezi.** La Nicolae Bălcescu sîntem 11 specialiști și nu ne putem plînge de lipsă de satisfacții ori de condiții pentru a ne împlini orice idee, orice gînd științific. Totul e să le avem.

CICI IORDACHE-ADAM

Județul Dîmbovița

Frumos ca în visarea voievozilor

Desigur, am putea vorbi despre noua înfățișare a fostei cetăți de scaun din Țara Dîmboviței, cum o numea Alecsandri, despre puternica industrie importantă pentru întreaga economie românească și nu numai pentru județ, despre excepționalele condiții de muncă și viață ale tîrgoviștenilor și tot ar fi elocvent pentru schimbările cantitative și calitative din viața județului Dîmbovița. Ar fi elocvent, dar nu suficient. Mai mult chiar, ar fi nedrept. Pentru că industrie mare întîlnim și la Titu, și la Moreni, și la Fieni, și la Găești, într-o istorie nu prea îndepărtată, foste tîrguri cu negustori și meseriași, harnici și cinstiți, ca toți dîmbovițenii, dar fără perspectiva devenirilor spectaculoase. Racordarea la nou a dîmbovițenilor a însemnat, în primul rînd o stimulare a ambițiilor, ea fiind, de fapt, urmarea punerii în valoare a dorinței de a răspunde, pe măsura vredniciei și inteligenței lor, hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului.

Vă reamintim două momente din noua cronică a județului Dîmbovița, în ordinea lor cronologică: 22 iulie 1969, în prezența președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost amplasate noile obiective ale platformei industriale tîrgoviștene; 14 decembrie 1973, de asemenea, în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este elaborată prima șarjă la Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște. Ele nu țin doar de destinul Țării Dîmboviței, ci sînt parte integrantă din destinul întregii țări în Epoca Nicolae Ceaușescu și se definesc ca grăitoare imagini ale unei dezvoltări generate de organizarea administrativ teritorială decisă în februarie 1968.

Într-o singură cifră, impetuoasa dezvoltare a județului se poate exprima astfel: 71 miliarde lei. Este valoarea investițiilor alocate în acești douăzeci de ani, investiții care au permis creșterea producției industriale de 7,5 ori față de 1968.

Iată cîteva dintre reperele devenirii județului Dîmbovița între anii 1968 și 1988, repere ale unei politici lucide, raționale, profund patriotice care are la temelie adevărul că numai prin dezvoltarea egală a fiecărei comune și a fiecărui oraș crește o țară puternică.

Bătrîna cetate de scaun a Tîrgoviștei se primenește de la an la an. În mai puțin de un sfert de veac, urbaniștii au înălțat ctitorii pe măsura timpului, dar demne de nobilele monumente ale fostei reședințe voievodale, înlăturînd construcțiile fără valoare și tradiție. Imaginile alăturate sînt elocvente; același loc — centrul municipiului — după 20 de ani. Dar nu numai reședința județului a suferit mari prefaceri, ci toate localitățile, urbane și sătești. Cine ar mai recunoaște astăzi Moreniul, Titu, Găieștiul, Răzvadul sau Brăneștiul, ca să dăm numai cîteva nume la întîmplare, dacă nu le-a mai vizitat de 15—20 de ani? În municipiul Tîrgoviște, în celelalte orașe și centre muncitorești au fost construite de la reorganizarea administrativ teritorială a județelor aproape 53 000 de locuințe, urmînd ca pînă în 1990 încă zece mii de familii să beneficieze de locuințe din fondurile statului.

Același loc după două decenii: centrul Tîrgoviștei

Aurul cenușiu al Fieniului

Nu poți, trecînd prin Dîmbovița, să ocolești Fieniul. Cea mai spectaculoasă lucrare a întregii dezvoltări de aici — banda transportoare de calcar Lespezi—Pucheni — o capodoperă a gîndirii tehnice ce stîrnește admirația oricui, unică în Europa și aflată între primele trei din lume pe un astfel de relief. Îți amintește pe dată că trăim într-o civilizație a betonului, cu nestăvilită foame de ciment. Spre a-i astîmpăra nesațul, oamenii Fieniului ard muntele și îl transformă în case. Făbricuța care dădea în trecut cam 15 000 tone de ciment anual, produce astăzi peste 2 milioane de tone, ca să nu mai vorbim de alte numeroase produse. Cimentul de aici stă la temelia multor renumite edificii: Ateneul Român, Hotelul Intercontinental, Barajul Vidraru, Uzina de Autoturisme Pitești, Metroul, Canalul Dunăre—Marea Neagră. „Prin înălțarea acestor obiective, de-a lungul anilor, am participat și noi la scrierea unor pagini importante din istoria țării" — afirmă directorul combinatului, inginerul Gheorghe Dragomir.

Combinatul „Erou al muncii socialiste", portdrapel al industriei cimentului românesc, și-a legat numele și de multe premiere ale industriei lianților: cimentul alb, metalurgic, de sondă, cimenturile maritime și cu rezistențe inițiale mari.

Combinatul acesta a crescut an de an. Din 1977 cimentiștii Fieniilor au luat pieptiș drumul trudei, pe care l-au parcurs egal, fără poticneli. 19 iunie 1985. În această zi colectivul Combinatului de lianți și azbociment a primit titlul de „Erou". Astăzi, după aproape trei ani, producțiile lor îi desemnează a fi tot primii. „N-am avut nici o clipă intenția să ne mulțumim cu ceea ce am făcut. Dincolo de sarcinile de plan există și obligația morală de a apăra ce am cîștigat. Nu ne temem de nou, ba mai mult, ne punem mereu mintea la treabă. Este aici o trăsătură de bază a constructorului de civilizație socialistă", adaugă Gheorghe Dragomir.

E adevărat, schemele, dosarele, fotografiile vorbesc de starea lor de neodihnă, de continua căutare. Producțiile demne de un asemenea gigant încep să se explice și prin proiectele de conducere automată și în ghid operator ca și prin introducerea televiziunii industriale. Ar fi, cu siguranță multe de spus despre ambiția și îndrăznelile „eroilor" de la Fieni, îndrăzneli mai vechi și mai noi, dar care, toate, i-au dus spre reușită. Pentru ei, această ambiție exprimă și un mod de a traduce în limbajul vieții cotidiene, vorbele înscrise în noul lor muzeu de la Fieni. „...am așezat cu demnitate și fără ostentație meseria de cimentist alături de cele mai moderne meserii".

LIANA MOLNAR ■

Spectaculosul peisaj industrial de la Lespezi

● În cei peste 25 de ani care au trecut de la încheierea cooperativizării agriculturii, producția globală agricolă a județului a crescut de peste patru ori, baza tehnico-materială a acestui important sector cuprinzînd în prezent, față de 1965, de aproape trei ori mai multe tractoare, de două ori mai multe pluguri și cultivatoare mecanice ● Prin dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție la marile complexe tip industrial pentru creșterea păsărilor de la Titu, Crevedia, Găești și Tărtășești, Dîmbovița deține primul loc pe țară la producția avicolă ● De asemenea, județul se situează printre primele din țară la producția de ouă (locul I, în 1986) și la producția de fructe ● În 1987, la grîu și la orz, s-au obținut cele mai mari producții din istoria județului: 4 259 kg la hectar, la primul, și 6 531 kg la hectar, la celălalt, ambele, producții medii.

Locul de naștere al celebrelor soiuri de mere Pionier, Voinea și Generos: Stațiunea de cercetări și producție pomicolă Voinești

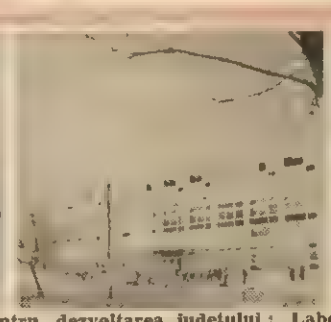

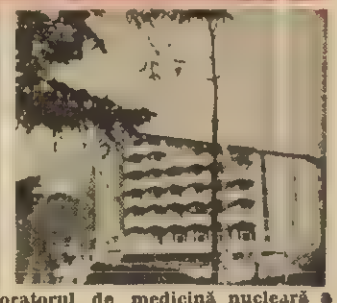

Trei imagini semnificative pentru dezvoltarea județului: Laboratorul de medicină nucleară a Spitalului județean, Liceul industrial din Fieni și cunoscutul hotel Peștera

● Două cifre. În 1965, în întregul județ, un medic avea în grijă o „populație" de 10 591 de locuitori; astăzi, unul medic îi revin 500 de locuitori ● În perioada 1951—1955, investițiile în construcții pentru ocrotirea sănătății au fost de 9 milioane lei, în vreme ce, numai într-un singur an — 1979 — această cifră a reprezentat 23 milioane lei ● În primul an al actualului cincinal, fondurile destinate acțiunilor social sanitare s-au ridicat la aproape 5 000 lei pe locuitor ● În ultimele două decenii, s-a dat în folosință, printre alte obiective de asistență medicală, Spitalul județean, cu 700 de paturi, fiind extinse și dotate cu o aparatură modernă spitalele din Titu, Găești, Pucioasa ● Astăzi, în județ, își desfășoară activitatea 9 spitale, 128 de dispensare medicale, 9 policlinici, 18 creșe și 51 farmacii.

● Urmare a investițiilor din ultimele două decenii, numărul unităților de învățămînt ale județului este de 770 ● În anul școlar 1965—1966, Dîmbovița avea 11 licee în care învățau 7 000 de elevi, în vreme ce în anul școlar trecut, funcționau 43 de licee, în care învățau 28 000 de elevi ● Pînă în 1990, județul va număra încă 212 săli de clasă, 800 locuri în grădinițe, 110 ateliere școlare ● „Țara Dîmboviței", unde s-au tipărit primele cărți de pe teritoriul românesc, se bucură azi de o zestre de aproape 600 de biblioteci cu peste 3 milioane de volume, 174 de cămine culturale, 82 de universități cultural-științifice, 9 cluburi muncitorești și 7 case de cultură.

● Județul Dîmbovița se înscrie printre primele din țară din punct de vedere al dotării rețelei comerciale, 70 la sută din localurile existente fiind noi ● Această rețea comercială dispune în prezent de o suprafață de 230 000 mp, repartizați în peste 2000 de unități ● Statistic exprimat, acest potențial înseamnă 38 de unități — hoteluri, hanuri, cabane, vile, dintre numele cunoscute amintind modernele hoteluri „Valahia", „Dîmbovița" și „Turist", din Tîrgoviște, Complexul central din Moreni, cabanele „Cota 1000", Scropoasa, Padina, Cheile Zănoagei, Bolboci, Peștera, precum și renumita stațiune balneoclimaterică Pucioasa.

Pagină realizată de RĂZVAN BÂRBULESCU ■

La fiecare loc de muncă, abnegație

Responsabilitatea unicului producător

Nu-i prea îndepărtat timpul cînd era suficient să treci o singură dată prin Rîmnicu Sărat spre a-l cataloga fără drept de apel : un orășel unde nu aveai mai nimic de văzut, un loc trist și gol, tixit de indiferență, suprasaturat de uitare și praf.

— Acesta era Rîmnicu Sărat, își amintește primarul Gheorghe Cristian, un oraș uitat în margine de Bărăgan, exasperant de liniștit, o liniște spartă doar de cîteva ori pe zi de șuieratul locomotivelor care opreau doar „un minut". Cine a cunoscut altădată orașul are avantajul comparației. Azi te simți de-a dreptul copleșit de atmosfera de tinerețe, iar tinerețea unui oraș bătrîn este comparabilă cu o a doua întemeiere.

Cînd și cum s-a produs dezmorțirea fostului tîrg ? Rîmnicenii cunosc cu precizie momentul și sînt unanim de părere că înscrierea lor în traiectoria vieții adevărate s-a întîmplat o dată cu intrarea în vocabularul lor activ a noțiunii de platformă industrială. O salbă de construcții ce se numesc: Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare, Întreprinderea de organe de asamblare, Turnătoria de fontă, Întreprinderea pentru producerea și industrializarea legumelor și fructelor, Întreprinderea de confecții, ca și altele ale căror produse sînt cunoscute astăzi nu doar la noi, ci și în alte 20 de țări ale lumii.

Simți în vorbele rîmniceanului că mîndria numărul unu i-o dă fără rezervă Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare. Dacă îți poți permite uneori luxul vitezei — și se spune — este pentru că la frînele autoturismului tău au muncit oamenii noștri, dacă stai liniștit într-un vagon de mare viteză care înghite vijelios kilometri, este tot pentru că știi că oricînd el poate fi înfrînat, dacă metroul oprește milimetric în fața ta „la scară", tot cei din Rîmnicu Sărat au hotărît cum să se facă spre a se întîmpla așa.

— În momentul de față, declară directorul Dumitru Popa, producem toate tipurile de materiale de frecare necesare întregii economii naționale. Am reușit practic să înlocuim complet ceea ce, pînă acum cîțiva ani, se asigura doar prin import. Nu există domeniu tehnic sau solicitări industriale pentru care să nu găsim soluțiile cele mai adecvate, spre rezolvarea tuturor problemelor legate de elaborarea, producerea și garantarea calitativă a materialelor de frecare.

Este o adevărată industrie, dezvoltată ca urmare a dinamicii extrem de rapide a dezvoltării domeniului construcțiilor de mașini, cel mai mare consumator pentru materiale de frecare. . Materialul pe care l-au numit „marsit", desemnînd astfel firma lor producătoare, putea varia în funcție de opt rețete. Astăzi numărul rețetelor s-a dublat. Cît despre repere, ferodourile numără 1 000 de tipodimensiuni, iar garniturile de etanșare nu mai puțin de 18 000. E foarte greu și numai să le enumeri pe toate, ceea ce spune multe despre implicarea tehnică.

— Modernizarea permanentă, absolut necesară în domeniu, cere mereu implicarea specialiștilor. Au fost necesare și o serie de tehnologii de prelucrare, mașini pentru rectificări, o serie de filtre, realizate toate prin autoutilare. Rețetele noi au însemnat sute și sute de încercări, de experimentări, mii de variante. Toate s-au făcut prin raționalizări, invenții și inovații ce poartă semnătura inginerilor și tehnicienilor noștri. În cazuri deosebite, mai spune tovarășul director, nu ne-am sfiit să apelăm la colaborarea institutelor de cercetare specializate, sau la învățămîntul superior, mai ales atunci cînd a fost vorba de asimilarea materiilor prime și a materialelor care se importau.

De-ar fi să facem cunoscut cititorilor doar cîteva dintre ultimele lor produse, ar trebui reținute garniturile de etanșare pentru motorul de 1 600 cm³ pentru autoturismul „Dacia" modernizat, garniturile de etanșare și frecare pentru noua variantă a autoturismelor de teren, sau garniturile de etanșare pentru motoarele navale. La Rîmnicu Sărat s-a reușit, deasemenea, asimilarea garniturilor de etanșare și frînare pentru absolut toate autoturismele de import, indiferent de marcă, aflate în prezent în țară.

Locul I pe țară cucerit consecutiv timp de trei ani în întrecerea socialistă, ca și Ordinul Muncii °cl. I, spun și ele cîte ceva despre felul în care muncesc astăzi oamenii bătrînului oraș Rîmnicu Sărat, ambiționat la o nouă și năvalnică tinerețe.

LIANA MOLNAR ■

Zvon de muncă răzbate dinspre ogoare. În spiritul orientărilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recentul forum al agriculturii, oamenii muncii de la sate acționează cu forțe sporite pentru realizarea, în acest an, a unor recolte bogate la toate culturile. Avînd baza materială asigurată și profitînd de timpul, în general, favorabil, în mai multe unități agricole de stat și cooperatiste s-a trecut la semănatul și plantatul legumelor timpurii. Așa se face că, pînă în dimineața zilei de 9 martie, mazărea pentru boabe și păstăi, rădăcinoasele, varza timpurie, ceapa, usturoi precum și culturile furajere, au fost însămînțate p mari suprafețe. Cu realizări mai însemnate se înscri unitățile agricole din județele Constanța, Ialomiț Giurgiu, Mehedinți, Olt, Dolj, Călărași, Timiș, Sector agricol Ilfov.

Hărnicia de primăvară animă și livezile și podgoriil Al doilea stropit al pomilor s-a efectuat, pînă acun în proporție de 87 la sută, iar tăierile de formare rodire în proporție de 92 la sută. De asemenea, tăieri

Un loc de muncă foarte curat

Cu cît un proverb e mai popular, cu atît mai probabilă devine apariția unui alt proverb, care susține exact contrariul. Se spune, spre exemplu, că pe om nu-l face haina, dar tot atît de frecventă e și zicala că, odată cu haina, mulți își schimbă firea. Cînd în discuție încep să intre anume oameni, avînd nume și probleme de viață și, firește, haine, despre care poți spune cum arată și cum sînt purtate și, mai ales, ce povestesc hainele despre cei ce le poartă, proverbele se transformă în principii, capătă un temei în chiar faptele acestor oameni și nu mai stîrnesc mintea, ca să caute ziceri adverse. Un astfel de proverb devenit principiu îl călăuzește în profesiune pe inginerul Pavel Biedermann, directorul Întreprinderii de produse ceramice „Mondiala" din Lugoj. El e convins că numai „condițiile de muncă îl creează pe om" și, cu toate că am putea crede că propoziția e împrumutată dintr-o carte de filozofie marxistă, putem fi siguri că es e concluzia la care Pavel Biedermann a ajuns luînd în considerație, în sensul cel mai drept cu putință, situația oamenilor și a condițiilor în care lucrează ei la „Mondiala".

Iar dacă ne referim, întîi, la principiile sale, e pentru că Pavel Biedermann s-a construit pe sine, ca inginer și director aici, într-o conjunctură specială : în anul 1963, cînd și-a început cariera, la Lugoj, la vechea și vestita fabrică de produse ceramice, 90 la sută din muncitori erau necalificați, iar cu studii superioare nu funcționau decît două persoane, el și actualul șef al serviciului tehnic, inginerul Iosif Matei.

Cărămizile și țigla lugojene aveau, de multe decenii, faima de a fi cele mai bune din țară. Și n-ar fi exclus să fi fost, numai că în multe din așa zisele fabrici — e util să subliniem asta, oricît de afectată va fi mîndria pensionarilor foarte bătrîni ai „Mondial"-ului — nu se produceau, de pildă, locomotive sau ceasuri, ci totuși, cărămizi și țigle. Fiecare țiglă necesita cîte 23 de manipulări. E limpede că nu prea conta capul și că de mîini iuți și neobosite era trebuință. „Condițiile, mai spune Pavel Biedermann, ni le-am creat noi. În cărțile meseriei se scrie că faianța se face din caolin și energie. Definiția noastră e mai completă și mai adevărată. În fiecare placă de faianță sînt încorporate materiale, energie, conștiință profesională și morală".

Întreprinderea lugojeană exportă mult și cu beneficii bune. Dacă toți cei care sînt însărcinați să asigure contractele pentru export ar cunoaște mai îndeaproape problemele proprii fabricării fiecărei plăci de faianță de calitate și a fiecărui obiect sanitar de calitate, cu siguranță că ar lupta mai mult ca să obțină pentru ele prețuri mai mari, conforme cu investiția de profesionalism, energie, materie primă și morală a muncii ce definește producția I.P.C. Lugoj. Iată o chestiune specifică întreprinderii și care, deși nu poate fi cuprinsă în contracte, le condiționează : unul din principalii importatori străini s-a explicat, întrebat fiind de ce ține neapărat să cumpere de la Lugoj, „Iau de la voi, a spus el, fiindcă e ordine și curățenie. Dacă e ordine și curățenie, înseamnă că se muncește îngrijit și nu am niciodată îndoieli în ce privește calitatea".

Anul trecut, IPC Lugoj a exportat 80 la sută din producție, în peste 30 de țări. Datorită ordinii și curățeniei — consecință directă a principiului că pe om îl crecază condițiile de muncă — nu s-a înregistrat nici o reclamație la calitate.

Chestiunea e niței mai complexă decît o expunem noi, întrucît în industria materialelor ceramice dezordinea și murdăria, în doze mai ușor ori mai greu suportabile, par ceva de la sine înțeles. Unde e apă și lut e și mizerie !

La I.P.C. LUGOJ halele sînt curate ca niște pahare curate. Poate și pentru că mulți din angajații calificați de astăzi sînt fiii necalificaților de ieri, ai celor care au fabricat cărămizi și în arșița verii, și în asprimea gerurilor muncite sub cerul liber. Pentru mulți, chestiunile moralei și ale conștiinței profesionale sînt și chestiunile moralei vieții de familie. Casiba Emerich, Alexandru Horneac, Reiter Francisc dau numele unor veritabile dinastii muncitorești : tată, fiu, nepot. Modelorul Ioan Rigonța e de 35 de ani aici. Maria Brand, șefa echipei de sortare a plăcilor de faianță, de 31 de ani. Inginerii tehnologi Ana și Iosif Matei sînt nume familiare tuturor celor care lucrează în industria materialelor ceramice. Despre Ana Matei, directorul Pavel Biedermann crede că e cel mai bun tehnolog din țară. Acești oameni, și mulți alții ca ei, au modernizat, începînd cu anii '68—'69 întreprinderea și au ținut în mîini placa de faianță cu nr. 1, fabricată la 28 mai 1975. „Ordinea și curățenia, spune Pavel Biedermann, sînt ceva firesc. Problema nu e cum să-i facem pe oameni să țină la curățenie. O problemă s-ar ivi dacă am încerca să-i împiedicăm ! Peste un an se împlinește un secol de cînd s-a produs la Lugoj prima cărămidă în cadrul unui proces industrial. Astăzi, deși lucrăm tot cu lutul din care s-a făcut de cînd lumea ceramica, am devenit oamenii unei industrii moderne, de foc continuu. Trebuie să punem la punct, și asta cît mai curînd, condițiile pentru a putea răspunde mai prompt cerințelor pieței și, îndeosebi, pentru a ne vinde mai bine produsele".

O. TUDOR ■

„Purtăm cam ce se poartă în lume"

Am pătruns pe poarta Întreprinderi mecanice de utilaj din Bacău cu handicapul ziaristului care bate locuri știute de toată lumea. După Medalia de aur, cucerită acum 3 ani, la Tîrgul internațional de la Leipzig, cu o linie de prelucrare ultramodernă din ultima generație a mașinilor-unelte, s-a scris mult despre colectivul uzinei băcăoane. Inginerul șef cu pregătirea fabricației Ion Samachiș îmi duce gîndul mai departe. Îmi așază, mai întîi, sub ochi, un telex datat, 23 noiembrie 1987, cu următorul conținut : **„Perioada de garanții a liniei de tamburi de frînă de la MEGU Leipzig s-a încheiat cu succes ; aș vrea să vă mulțumesc pentru munca constructivă și competența personalului de service român".** Semnează directorul întreprinderii beneficiare din Republica Democrată Germană. Apoi, îmi prezintă o istorie concentrată a mașinilor-unelte care au evoluat pe generații, ca și calculatoarele, dispozitivele electronice ori hidraulice pe care a ajuns să le înglobeze, istorie parcursă de întreprindere cu aceeași viteză, pentru a se alinia ritmului internațional. În vorbe este simplu, în fapte a însemnat multă muncă, investiții de bani și de inteligență tehnică, luptă cu numeroase și numeroase piedici și greutăți. Să ai, în primul rînd, dotarea corespunzătoare, muncitorii și specialiștii necesari. În mai puțin de 15 ani de la intrarea în producție (în 1973, se dădea în funcțiune prima capacitate), I.M.U. Bacău s-a înscris în „top"-urile internaționale, ajungînd să producă centre și linii de prelucrare de ultimă oră, fiindcă, socotește inginerul Samachiș, „ne-am construit singuri mașinile — prelucrătoare". Întotdeauna prototipurile, capetele de serie au rămas la noi. Și nu puteam să ne facem utilaje proaste ori depășite, ștind noi trebuia să atingem cu ele performanțe".

Maistrul Ion Solomon își supraveghează „băieții" care testează un nou program, de prelucrare, cu 8 posturi odată, a unui nou tip de piesă foarte complexă, a unor piese prismatice, pe celula flexibilă CPFH 800. Înainte, presupuneau o hală întreagă de oameni și mașini. Electroniștii Gabriel Pascariu și Constantin Catrinescu, sînt absolvenți de liceu industrial. De altfel, toți cei 85 de muncitori din colectivul maistrului ca și toți cei de la mașini speciale au urmat un liceu de profil, dacă nu l-au avut la încadrare, au fost nevoiți să-l facă la seral. Mașina complet automată din fața mea, ascultă cu precize de comenzile calculatorului, comenzi asumate prin programul conceput de către inginerii-programatori Nicolae Stoicescu și Hari Rubingher, și face parte, dintr-un sistem flexibil, aflat în construcție în celelalte hale și secții, ce va dota, în acest cincinal, noua hală menită să făurească asemenea centre, celule și linii. „Cine vine să cumpere de la noi mașini-unelte — și am ajuns la un nivel, știind am asimilat un număr însemnat de tipuri — își va da seama ce sîntem capabili să producem, după cum și cu ce producem. Este cea mai bună carte de vizită. La ora actuală, purtăm cam ce se poartă în lume, ne străduim să nu fim, și nu sîntem, demodați", precizează inginerul Ion Samachiș. Competitivitatea produselor este, firește, în directă relație cu modernizarea secțiilor de fabricație, iar aceasta nu este posibilă fără oameni pe măsură, fără modernizarea cunoștințelor. „Avem 400 de specialiști — acum 10 ani, de pildă, aveam 2 programatori, Hanga și Dinu, acum am ajuns la 31, — avem electroniști, automatiști, hidraulicieni, din toate domeniile tehnice interferate azi în construcția de mașini-unelte, și cu toții învățăm. În cursuri ca la școală. Unde nu ne descurcăm singuri, plecăm la specializare, la schimburi de experiență în institutul de cercetări de profil, ori în alte fabrici, mai vechi, sau mai bune ca noi, într-un sector sau altul. Eu n-aș da azi o diplomă de inginer acelula care nu știe o limbă străină. Și-o știe ca pe cea maternă. Fără să fii la curent cu ceea ce se întîmplă în lume în domeniul tău, nu poți să te aliniezi noului și cu atît mai mult să-l devansezi, să ieși cu un pas înainte. La fel procedăm cu toate cadrele întreprinderii. Veniți în fiecare joi la noi și o să vedeți uzina în bănci. Pe schimburi, pe secții, pe meserii și colective, toți se specializează, se perfecționează, se policalifică. Este ziua, cînd inginerii, care la începutul săptămînii sînt elevi, devin profesori. Modernizarea nu este o modă, este condiția supraviețuirii".

CICI IORDACHE-ADAM ■

pentru lucrul bine făcut

...uscat la viile pe rod s-au executat pe 65 la sută ...in suprafața prevăzută, această lucrare fiind încheiată ...unitățile și fermele de profil din județele Buzău, ...ihor, Vaslui și Gorj.

În același timp, continuă transportul îngrășămintelor ...aturale pe cîmp, administrarea acestora pe terenurile ...e urmează a fi însămînțate în această primăvară cu ...diferite culturi prășitoare, fertilizarea fazială a cerea...elor păioase de toamnă, aplicarea amendamentelor pe ...olurile acide, reviziile și reparațiile la instalațiile pentru irigații, alte acțiuni specifice de sezon.

Desfășurarea în bune condiții a campaniei agricole de primăvară impune ca pretutindeni să se acționeze cu toate forțele umane și mecanice folosindu-se din plin fiecare oră bună de muncă în vederea realizării unor lucrări de înaltă calitate, garanție sigură obținerii de recolte bogate în acest an.

Spor la muncă, cinstiți făuritori ai pîinii.

OVIDIU MARIAN ■

Investiții de ingeniozitate

Aici în nordul vestic, iarna asta parcă a fost vitregită mai mult ca oricînd de zăpezi. Acest fapt îl neliniștește pe inginerul Vasile Cuceuan, director al Întreprinderii de legume și fructe Sălaj dar totodată îl și ambiționează, purtîndu-i gîndul că producțiile viitoare să se apropie de nivelul performanței. Este un entuziast și nu-și pierde nădejdea cum nu și-a pierdut-o nici anul trecut, nici acum doi ani cînd a fost numit în funcție, chiar dacă anii au fost secetoși, mai puțin prielnici legumiculturii, creînd o seamă de neajunsuri. Cu toate acestea producțiile anului 1987 au fost superioare celui precedent. Așa se explică faptul că iarna a găsit cămările ILF-ului pline : 2940 tone cartofi, 1000 tone ceapă, rădăcinoase, fasole, varză, fructe, atît pentru consumul local, cît și pentru alte județe, ba chiar și pentru export.

Inginerul-șef Florian Ilieș, „sufletul industriei", din întreprindere, îmi spunea că planul la export a fost depășit cu 9 procente, atît la deshidratate (ceapă, prune, mere, pere) cît și la compoturi (piersici, struguri). Oameni ca Nicolae Pătcaș, Florica Pop, Gheorghe Bălăneanu s-au zbătut cu adevărat și au reușit. Au reușit ca beneficiarii externi să fie încîntați de produsele preparate la Zalău, Nușfalău, Cehul-Silvaniei ori Jibou și să trimită scrisori de apreciere și mulțumiri pentru calitatea lor.

Din discuțiile purtate cu tînărul director Vasile Cuceuan reiese clar că proba bunei organizări trebuie să se reflecte neapărat în rentabilizarea superioară a unității. Am pornit pe căile ei ; de la serele din Zalău cu o suprafață de 2 hectare au fost deja valorificate 80.000 de bucăți de salată verde, 35.000 de legături de ceapă și 700 kg de ciuperci, alte trufandale urmînd a fi livrate către populație prin replantarea unui hectar cu salată și ceapă verde. Că 500 metri pătrați au fost plantați cu varză timpurie, iar 2 milioane de răsaduri de tomate își așteaptă solariile fac dovada celor afirmate mai sus.

„Sera, îmi zice într-un tîrziu directorul, nu-i un spațiu oarecare să-ți permită să te întinzi cum te taie capul. Trebuie să folosești fiecare centimetru atît pe verticală cît și pe orizontală cu maxim de randament. Suspendarea culturilor, intercalarea salatei printre tomate fac să obținem cantități mai mari ca pînă acum cu același consum de combustibil și energie electrică. Producerea materialului săditor atît în serele de la Zalău cît și în cele din Someș-Odorhei și implicit a culturilor timpurii (pentru producătorii de la sate lipsa foliei de polietilenă e o problemă care dă multă bătaie de cap) ne-au adus în ultimii 2 ani însemnate beneficii."

Și fiindcă tot veni vorba despre rentabilizare, buna organizare și buna folosire a bazei tehnico-materiale, cuvine-se să amintim că în orașul Șimleu-Silvaniei, la ferma ILF-ului, în locul unor magherniță și bărăci s-a ridicat anul trecut, mai mult prin autodotare și autoutilare un complex de prelucrare a legumelor și fructelor, după cele mai moderne reguli. Hala-uscător, depozitul de produse finite, secția de băuturi răcoritoare sînt construite după proiectele inginerului pensionar Titel Ariton, zis și nea Titi, cel ce afirmă că nu există județ în țară în care să nu fi proiectat măcar o lucrare. Inginerul Romulus Costinaș, șeful fermei, îmi povestește cu un umor amar despre greutățile pe care le-a întîmpinat pe parcursul zămislirii complexului, despre procurarea utilajelor, despre oamenii cu care a lucrat, apoi mă invită să vizitez liniile tehnologice din hale, liniile în care se fabrică 20 de sortimente din legume și fructe de la banala pastă de tomate pînă la delicioasele nectaruri din fructe.

O premieră pentru ILF Sălaj este producerea, tot aici la Șimleu-Silvaniei, a sucurilor de morcov, păstîrnac, țelină, etc., sucuri extrem de bogate în vitamine, foarte căutate de cei în dificultate cu sănătatea și nu numai de ei. Dar rentabilizarea unității își are metode multiple. Bunăoară pentru prepararea conservelor de fasole cu costiță ori fasole cu cărnăciori ILF-ul cumpără carne prin repartiție de la fondul de stat. Iată că directorului Cuceuan i-a venit ideea de a crește animale pe lîngă fermele legumicole, idee care a prins repede rădăcini. Gospodăria anexă de la Nușfalău numără 220 de porci din care 30 de scrofițe pentru prăsilă, pentru a căror hrană se folosesc, printre altele, coceni de varză, coceni de mere, coji de cartofi, tomate degradate, etc. Porci, iepuri necesari producției de conserve dar și cantinei recent dată în folosință la Zalău cu o capacitate de 80 de locuri. Dumitru Echim, șeful acesteia, îmi spunea că în urmă cu cîteva luni muncitorii ILF-ului mîncau pe unde puteau, la bufetul gării ori la cantinele întreprinderilor învecinate. Acum au cantina lor, care se aprovizionează numai din surse proprii. Și se aprovizionează bine : ne-o spun muncitorii, ne-o spun cele 8 meniuri din ultimele două zile (ciorbă țărănească, ciorbă de legume, friptură cu cartofi, tocănițe cu carne, musaca, etc.).

Sînt doar cîteva exemple care demonstrează că la ILF Sălaj, buna gospodărire, rentabilizarea superioară a unității sînt la ele acasă. Dar pentru toate acestea s-au investit multă ingeniozitate, multă trudă. Dorința autodepășirii, a trecerii de la bine la foarte bine aici se poate constata pe viu.

VIOREL VARGA ■

Pecica : „Titlul de «Erou» acum se pregătește"

Nu știu precis de ce, dar am pornit spre Pecica cu gînd de sărbătoare. Patru noi titluri de „Erou al Noii Revoluții Agrare" ce se adaugă suitei de „steluțe" obținute în ani de celebra comună arădeană, se cuveneau, ziceam, sărbătorite. Cîțiva dintre „eroi" — președinții celor cinci C.A.P.-uri, inginerul șef al C.U.A.S.C.-ului Pecica și șefii de ferme, adunați într-o „operativă" în biroul primăriței Teodora Firca, zîmbeau amuzați. „Am zice, mai curînd că pregătim o viitoare sărbătoare. Sigur că ne bucurăm de noile titluri, adaugă inginerul șef Eugen Firca, le-au meritat cu toții și C.A.P. „Steagul roșu", pentru cele 8 179 kg grîu la hectar , și C.A.P. „Ogoru", pentru 8 880 kg orz la hectar, și I.A.S.-ul cu cei 5 651 litri de lapte pe cap de vacă furajată. Cît despre „garda" noastră de mecanizatori, ce să mai vorbim, sînt cu adevărat eroi, nu o dată ei sînt cei care duc greul în cîmp. Numai că, pentru anul viitor, nu numai că vrem să păstrăm titlurile dobîndite, dar vrem ca absolut toate unitățile noastre să devină „Erou". Așa că, vedeți, nu prea e timp acum de sărbători, campania a început".

— Și titlul de „Erou" acum se pregătește, dacă nu chiar din toamnă, intervine Cornel Bornemisa, președintele C.A.P.-Timpuri Noi. Să știți că nu-i chiar simplu, azi semeni și mîine eșu „Erou". Noi am muncit timp de 15 ani ca să ajungem aici. Azi fiecare șef de fermă este specialist de mare clasă, iar oamenii sînt instruiți înainte de fiecare campanie. A fost o vreme cînd eram chiar criticați, că facem grădinărie în cultura mare atît de migălos lucram. Noi zicem că doar așa obții tot ceea ce poate să dea pămîntul și mai zicem că și cunoaștem bine acest pămînt, palmă cu palmă.

Respectul pentru cei bătrîni, care au adus Pecicăi renumele de astăzi îl ține mai deoparte pe tînărul inginer Mihai Gal, nu de prea mult timp numit spre a conduce destinele uneia dintre C.A.P.-uri. E conștient, de bună seamă, că oamenii așteaptă de la el multe, că trebuie să se arate la înălțimea producțiilor record de pînă acum: „N-am voie să zic că mi-e frică. Vedeți, am încredere în oameni și în puterea mea de muncă. Noi respectăm cu strictețe tehnologiile de lucru, facem schimburi de experiență între unități și generalizăm reușitele fruntașilor. Aici a fost dintotdeauna o concurență între C.A.P.-uri, dar și o mare prietenie. Concurența și prietenia i-a ținut pe pecicani în rîndul fruntașilor țării".

Concurența, prietenia, dar și curajul, am adăuga noi. Este adevărat, la Pecica se gîndește mult și în colectiv o hotărîre, dar întotdeauna ea este din cele mai curajoase. „Totul se face cu competență și simț de răspundere, zice Traian Ladău, de la C.A.P. Turnu, cu ideea că 1 leu cheltuit trebuie să aducă mai mult, fie doar și 1 leu și 10 bani." Experiența i-a învățat că mai mult îți poate aduce curajul, priceperea și puterea de a te ține în pas cu știința de ultimă oră. Nu numai că nu se feresc de soiuri noi, ba chiar le caută. Cînd unele semințe nici nu se cunosc încă bine în țară, pecicanii le-au și dat pămînturilor lor: culturi comparative, punct de plecare al anului ce vine.

Ca să vorbim de ce-i acum la Pecica, îmi spune Cornel Bornemisa, ne trebuie o poveste să țină o zi și-o noapte. „Anul ăsta poate fi deosebit. Gerul nu și-a prea spus cuvîntul pe aici, dar e încă început de martie și mai putem avea surprize. Trebuie mare atenție, fiindcă dacă ai greșit o dată, nu mai poți corecta nimic în anul respectiv, ba uneori trebuie așteptat mai mult. Culturile de toamnă sînt peste tot excepționale. Fertilizarea, cîtă s-a făcut pînă acum, ar putea fi suficientă, dar pentru „steluță" noi credem că mai trebuie și sîntem pregătiți. Orzul e foarte înfrățit, grîul e bine. Se grapă și lucerna. Lupta a fost să ținem culturile sănătoase pînă acum și asta cred că au făcut-o toți în țară. În iarnă, s-a stat cu munca de la cîmp, dar nu s-a stat cu mecanizarea și acum, cînd a început campania, se simte. Utilajele au fost încercate, sînt pregătite de „startul" cel mare. Erbicidele au ne lipsesc, iar semințele de primă urgență sînt toate cu buletine roșii. Asta înseamnă calitate superioară — soiuri productive, numai elită. În Pecica fiecare om știe ce are de făcut pentru a respecta normele prevăzute în tehnologii". „Așa cum a indicat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor — adaugă inginerul șef Eugen Firca, trebuie să muncim în așa fel încît să încheiem pînă la 10 martie semănatul culturilor din prima epocă, urgența I și a II-a și să realizăm corespunzător și restul lucrărilor agricole. Să nu credeți că ne preocupă doar grîul și orzul, care ne-au adus titlul de „Erou" în anul care a trecut. Producții mari am avut și la porumb și sfeclă, la soia și la cînepă fibră. Asociația noastră de legume, una dintre cele mai mari din țară, dă, avînd răsaduri proprii, absolut toate produsele de care are nevoie piața Aradului și nu doar a Aradului. Cum s-ar spune, tragem tare pe toate planurile. Producțiile record acum se plămădesc, mult rîvnitul titlu, acum se pregătește. Se vor obține, categoric, recolte mari, dar și concurența va fi, o știm din anii trecuți, extrem de strînsă. Depinde de cum lucrăm și, încolo, primăvara e înainte".

LIANA MOLNAR ■

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Sesizări, propuneri, răspunsuri — la dispoziția dumneavoastră

■ **A reînceput sezonul fotbalistic și... „Ne place tuturor fotbalul ! Numai că, de la a-ți place ceva și pînă la a fi silit să-ți placă acel „ceva" este o diferență incontestabilă !" — ne scrie Ernst Kandert din Sebeș, str. Dorobanți nr. 5 A,** maistru la Întreprinderea județeană de producție și prestări servicii Alba. În vederea susținerii acestei afirmații, E.K. ne trimite un fel de carte poștală, tipărită lamentabil, de fapt un kitsch reprezentînd lotul de fotbal C.S.M. „Unirea", care, subliniază semnatarul scrisorii, este înmînată **în mod obligatoriu** tuturor lucrătorilor de aici în schimbul sumei de... 10 lei, chipurile, pentru susținerea acestei echipe !

Înșirînd aceste rînduri, desigur, nu am dori să se înțeleagă că am avea ceva cu harnicii băieți din această formație. În schimb, ceea ce este de neînțeles, este tocmai acest procedeu la care se apelează și care, în loc să atragă simpatia pentru o echipă locală, de altfel valoroasă, poate determina chiar și în rîndurile suporterilor ei o reacție potrivnică ! Și apoi — din cîte știm — nici legea nu este de acord cu asemenea practici !

■ **„Mă numesc Osman Sabri și locuiesc în Constanța, Str. Luminișului nr. 32 A** și vă mărturisesc că în luna februarie 1988 se împlinesc... 13 **(treisprezece !** — n.n.) ani de cînd am depus o cerere la Direcția de poștă și telecomunicații a municipiului Constanța, prin care solicitam instalarea unui post telefonic. De atunci și pînă în prezent am tot insistat, am fost în audiențe, dar mereu același răspuns : încă nu dispunem de condițiile tehnice necesare. Cu toate acestea, vecinii noștri își instalau pe rînd posturi telefonice. Unul dintre ei, un om cumsecade, a acceptat „cuplajul" cu noi, dar cererea mea în acest sens a fost din nou respinsă pentru aceleași motive. Și totuși, la scurt timp după aceasta cuplajul a fost aprobat unui alt vecin. Am revenit cu o nouă cerere dar în zadar... Am dori mult să nu ne înțelegeți greșit : nu avem nimic nici cu vecinii — cu toții ne aflăm în relații dintre cele mai bune — și nici cu lucrătorii de la telefoane ! Numai că acum sîntem bătrîni și bolnavi, atît eu cît și soția, iar fiul nostru se va muta în curînd de la noi urmînd să primească un apartament din partea întreprinderii. Astfel încît de-acum, mai mult decît oricînd, vom fi nevoiți să apelăm la ajutorul său în eventualitatea apariției unei situații deosebite."

N.R. — Nu putem să nu remarcăm bunul simț cu care un bătrîn ne-a scris această scrisoare. Și în același timp, nu ne propunem nici să analizăm situația circuitelor telefonice din zona în care locuiește acesta. Dar credem, totuși, că un dram de bunăvoință ar fi de-ajuns, măcar acum, după 13 ani, pentru ca situația să-și afle rezolvarea...

■ Cu oarecare haz, dar și **eu... necaz** ne scrie **Dumitru Fetcu din București, str. Răscoala din 1907 nr. 6, bl. 12, et. 7, ap. 42 :** „Nu e numai ghinionul meu că locuiesc la etajul 7, ci și al altora de la celelalte etaje, care, ca și mine, „se antrenează" zilnic pe scările blocului pentru cucerirea... Cupei „Ascensorul" ! N-ați auzit pînă acum despre această cupă ? — Ei bine, nici noi ! Ceea ce știm însă cu certitudine este faptul că meșterii de la „Ascensorul" ne obligă mereu la asemenea antrenamente începînd din anul 1986 de cînd blocul nostru a fost dat în folosință. Pentru „omologarea" spuselor mele, iată, am avut răbdarea să copiez din cartea tehnică a liftului toate intervențiile efectuate de acești meșteri...".

...Și ne este oferită — spre edificare — o listă ordonată pe date, care ne permite să numărăm numai pentru anul trecut nu mai puțin de... 61 de intervenții și „reparații" ! Pentru anul în curs, „clasamentul" conține însă numai... 11 ! Am spune, un început promițător...

■ Spicuim din răspunsul primit din partea **Ministerului Justiției** în legătură cu articolul intitulat „De ce ?", publicat în numărul 1698 din 15 ianuarie a.c., al revistei noastre : „Aspectele de tergiversare a judecării procesului în cauză — arătate de petiționari — în urma verificărilor făcute, se confirmă. Astfel, în vederea soluționării acestui dosar, Judecătoria Iași a acordat numeroase amînări, admițînd succesiv probele cerute de părți la diferite termene de judecată și, de asemenea, nu a luat măsuri împotriva martorilor care, deși citați de repetate ori, nu s-au prezentat pentru a fi audiați, sau contra experților care nu au efectuat și depus la timp expertizele dispuse în cauză. Prin sentința civilă nr. 3799 din 19 mai 1986, Judecătoria Iași a admis acțiunea introdusă de frații Ioan-Romulus B. și Vlad-Crișan B. și a dispus împărțirea bunurilor succesorale între părțile aflate în litigiu, hotărîre modificată în parte, în recurs, de Tribunalul județean Iași, care a menținut însă partajul de bunuri. Împotriva acestor hotărîri, procurorul general a declarat recurs extraordinar, care a fost admis în luna ianuarie 1988 de către Tribunalul Suprem, dispunîndu-se ca procesul să fie rejudecat de către Judecătoria Iași, fiind necesară completarea probelor. Decizia pronunțată se află în curs de redactare la Tribunalul Suprem. Aspectele de tergiversare a judecării, constatate în această cauză, au fost analizate în ședința de bilanț a activității organelor justiției din 16—19 ianuarie 1988, în prezența conducerilor acestora. Totodată, au fost luate măsuri ca la rejudecarea procesului să se asigure soluționarea temeinică, legală și cu cea mai mare operativitate a acestui litigiu."

■ **Ministerul Sănătății — Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale** : „La scrisoarea înregistrată la dumneavoastră cu nr. 1563-A, prin care Aurelian Ichim din Rîmnicu Sărat, strada Lalelelor, bl. H 5, apart. 8, suferind de spondilită ankilopoetică, solicita sprijin în vederea obținerii noului produs farmaceutic „Epurox", vă comunicăm că cererea petentului va fi soluționată favorabil prin Farmacia nr. 67 din Rîmnicu Sărat."

■ **Consiliul popular al sectorului 2 al Capitalei** : „Referitor la scrisoarea Asociației locatarilor blocului 18 B din București, str. Maior Băcilă nr. 11, prin care se solicită racordarea blocului la rețeaua de gaze naturale, vă informăm următoarele : Întreprinderea de rețele și instalații de distribuție a gazelor naturale București, căreia ne-am adresat în vederea urgentării lucrărilor, a executat racordul la rețeaua de gaze naturale la blocul de la adresa amintită."

CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

David Stelian — Brașov : Răspunsul pe care l-ați primit de la Secția de sistematizare este în conformitate cu prevederile legale. ● **Dumitrescu C. Ioan** — Slatina : Dacă doriți, reveniți cu o scrisoare care să cuprindă date concrete. ● **Tănase Păun** — București, **Lucaciu Liviu** — Drobeta-Turnu Severin : Adresați-vă conducerii colective a întreprinderii. ● **Ciobanu Gheorghe** — com. Ștefănești (Vîlcea) : Da, cu condiția să aveți certificat de calificare și unitatea să aibă nevoie de această meserie. ● **Serafin Cornel** — Oravița : Potrivit prevederilor Ordinului comun al Ministerului Sănătății și al Ministerului de Interne nr. 57/2075/1983, verificarea medicală a conducătorilor auto în vîrstă de peste 45 de ani și care nu profesează meseria de șoferi (chiar dacă posedă permis de conducere de profesionist) se face din 3 în 3 ani. ● **Zaharia Vasile** — Titu : Cereți să vi se transfere fondul social, la noul loc de muncă. ● **Pascale Elena** — Eforie Nord : Neîntîlnind posibilități tehnice, cererea dv. nr. 46/9807 din 21.10.1976 rămîne în continuare în evidență. ● **Predescu Rada** — Tîrgoviște : Pensia de invaliditate se calculează diferențiat pe tranșe de retribuții și în funcție de vechimea în muncă ; în calculul pensiei se ia și sporul acordat peste vechimea minimă necesară ; la retribuția medie folosită ca bază de calcul se include și sporul de vechime ; pensia pentru limită de vîrstă vi se va calcula la 57 de ani ; în cazul unor erori de calcul, acestea se pot corecta de către oficiul de pensii. ● **Simionescu Nicolae** — Caracal : Nepromovarea unei discipline la reexaminare nu mai dă dreptul la susținerea altor examene programate ulterior, situație care, în anul întîi de studii, determină exmatricularea din facultate. ● **Culiuc Doina** — Botoșani : Cererea dv. va fi rezolvată de către I.P.L. încă în acest trimestru. ● **Gherasim M.G.** — Iași : Sperăm să fi primit prin ramburs poștal componentele electronice solicitate, livrate de magazinul Dioda din București, sector 1, Bd. 1 Mai 126. ● **Dodu Enache** — Galați : Conform art. 23 (2) pct. 3 din Decretul 92/1976, neeliberarea carnetului de muncă constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 lei, măsură care se poate aplica în situația în care vi s-a desfăcut contractul de muncă sau ați fost transferat de la unitatea care vă păstrează carnetul de muncă. ● **Nica Valentina** — Tg. Jiu : Nu aveți dreptate. ● **Andronicescu Mihai** — Suceava : Dacă ați calculat exact, pare a fi o exagerare. Am transmis scrisoarea dv. ziarului respectiv. ● **Tepencu Ion** — com. Nicolint (Caras-Severin) : Încetați activitatea după primirea deciziei de pensionare. ● **Tătaru Vasile** — satul Simionești, com. Cordun (Neamț) : Pensia pe care o primiți s-a calculat pentru vechimea integrală în muncă.

REGHINA VÂRVICI ■

„Improbitatea profesională și potențarea impostură"

În revista Flacăra nr. 2, din 15 ianuarie 1988, publicam articolul *„Impostura în medicină este mai mult decît o crimă"*, semnat de colaboratorul nostru din Piatra Neamț, Eugen Tureschi.

Fondul articolului era următorul: la 21 mai 1987, un individ cu 14 (patrusprezece) condamnări la activ pe atunci, B.P., s-a prezentat la doctorița Elena Rodica Mîndru, director al Direcției sanitare județene, s-a dat drept medic secundar II obstetrică ginecologie, numai pe vorbe, frește bine meșteșugite, și a cerut să lucreze în județul Neamț. Ca să fim exacți, iată răspunsul ce i s-a dat, transcris de noi din registrul de audiențe: „Dr. B.P., medic secundar II obs. Vaslui, solicită transfer în județul Neamț, se oferă spital Bicaz sau Roman, notă de relații de la Vaslui". De la această dată, timp de aproape o lună, individul se plimbă prin mai multe unități sanitare din județ, în calitatea pe care o uzurpase — **medic** —, consultă, scrie și parafează rețete, adeverințe de concedii medicale etc. ; escrochează în stînga și în dreapta, după care e prins de organele de miliție, judecat și condamnat.

Cazul a fost relatat și de ziarul județean **Ceahlăul**, din 17 și 24 octombrie 1987.

Nu ne așteptam ca după acest articol, în care se satiriza fapta individului precum și credulitatea unor lucrători ai respectivei direcții sanitare, ușurința periculoasă cu care i se permite unui individ, care doar pretinde că e medic, să pătrundă în unități medicale și să participe la activități ținînd de pretinsa profesie, nu ne așteptam, spunem, să fim răsplătiți de îndată cu mulțumiri. Nu se întîmplă prea des. Deși, recunoaștem, mai sînt oameni care, criticați fiind, își rețin partea lor de vină în mod cinstit și nu pregetă să-și exprime și astfel de sentimente.

Cei mai mulți însă arată cu degetul spre alții, resping cu vehemență critica. Ei socotesc sau încearcă să-ți demonstreze în mod „savant" că a critica o stare de lucruri sau alta, o persoană sau alta, ar fi o punere în discuție, o anulare a activității generale, a întregului colectiv. Ei își apără repede slăbiciunile cu „opinia oamenilor muncii". Aceasta a fost reacția și în cazul articolului nostru, care, potrivit vehementei scrisori de răspuns difuzată pe mai multe canale de cei vizați, *„prin felul în care a fost conceput, a stîrnit în rîndul muncitorilor sanitari din județul Neamț și cu deosebire în rîndul celor din Spitalul județean, un firesc val de indignare"*. Pentru că, după opinia conducerii Direcției sanitare a județului Neamț, dacă e să vorbim de vinovați, acela e gazetarul, autorul articolului care (citîm iarăși din scrisoare) : *„a folosit numai declarațiile inculpatului necoroborate cu alte probe din dosar ; detaliază activitatea impostorului (care este bolnav psihic conform expertizei medico-legale), o amplifică și ceea ce este și mai grav nu respectă adevărul"* ; apoi : *„a potențat activitatea impostorului* (o activitate mai puțin potențată se recunoaște, n.n.), *n-a dat dovadă de probitate profesională ; a transformat un caz sancționat de lege într-o schiță umoristică, cu implicații sociale, nu de neglijat. Se desființează*, ni se atrage atenția, *prin afirmații inventate de Eugen Tureschi, un prestigiu pentru care medicii și cadrele medii din Maternitatea Piatra Neamț au depus eforturi susținute de-a lungul anilor"*. Reproșuri grave, reproșuri care nu ne puteau lăsa indiferenți, cu atît mai mult cu cît principiul de bază al muncii noastre este respectul sfînt al adevărului. Am refăcut, doi redactori, drumul anchetei, decizi, în spiritul legii, să reparăm eventuale prejudicii. Am stat de vorbă din nou cu cei vizați, am cercetat cu atenție probele materiale, ne-am consultat cu organe ale legii și cu factori de răspundere la nivel județean. Constatările reconfirmă justețea articolului nostru, motiv pentru care revenirea de față se oprește doar la cîteva aspecte.

Mai întîi, conducerea Direcției sanitare, lucru ușor de observat, confundă neajunsurile din activitatea proprie, a unor persoane, cu prestigiul colectiv, al oamenilor cu adevărat minunați, medici și cadre medii, atît de la Piatra Neamț, cît și de la Roman, oameni pe care i-am cunoscut și pe care i-am lăudat nu o dată, pe merit, în coloanele revistei noastre. Fiindcă, în nici un caz articolul publicat, cum nici revenirea de azi nu pun în discuție în vreun fel priceperea, competența, devotiunea și efortul medicilor, ale celorlalte cadre din unitățile medicale menționate. Articolul, subliniem acest lucru, critica superficialitatea, manifestată la nivelul conducerii direcției și al unor unități, care a îngăduit, din fericire pentru o perioadă scurtă și fără consecințe grave, accesul unui impostor în locuri și la lucruri la care trebuie să aibă acces exclusiv medicii.

Ni se reproșează apoi faptul că s-a afirmat în articol că B. P. ar fi fost angajat. O eroare de lectură. Articolul nostru n-a folosit acest termen. B. P. s-a aflat în spital, fără a fi angajat cu acte. N-a fost așa, nu dintr-o veghe a conducerii la cele legale, ci fiindcă B. P. nu avea acte, și fiindcă acesta era modul lui de a opera : de a pătrunde cu vorba în unități, a profesa o zi, două, o lună, „cît ține", ca pe urmă să șteargă putina, așa cum urma să facă și de data asta, cu zeci de documente cu antetul unităților sanitare din județ, în mapa lui diplomat. Iar reușitele lui B. P. nu se datorează, cum încearcă unii să afirme, inteligenței lui, ci mai ales lipsei de vigilență a altora, nerespectării legii la angajare, indiferent cine ar fi o astfel de persoană. Cum poți oare, director fiind, să permiți unui individ să se vînture prin policlinicile sau spitalele de la Săvinești, Piatra Neamț, Roman, individ a cărui identitate nici n-o cunoști măcar ?

Și această întrebare s-ar cuveni să și-o pună și forurile superioare numitei direcții.

Cît de grav poate fi un astfel de fapt într-un spital, într-o policlinică, îi lăsăm pe cititori să judece.

La Spitalul municipal Roman — iată o adresă pe care dintr-o foarte explicabilă amnezie scrisoarea Direcției sanitare nici n-o menționează, de parcă ar fi din alt județ — B. P. a reușit să obțină aprobări, semnături și parafe pe cererea de angajare, pe fișa medicală, fiindcă, așa cum ne declarau unii medici, „avea acordul Direcției".

Și fiindcă, în viziunea conducerii Direcției sanitare județene, „articolul este plin de neadevăruri și exagerări", ne permitem să ascuzăm față în față o afirmație din scrisoare și una din documentele direcției :

1) „În realitate, se spune în răspunsul primit la redacție, B.P. s-a prezentat la conducerea Direcției sanitare, a solicitat încadrarea în muncă, dar i s-a precizat că acest lucru se va putea definitiva numai după prezentarea actelor de studii și de identitate, și după primirea repartiției eliberate de Ministerul Sănătății".

2) „Dr. B.P., medic secundar II obstetrică, solicită transfer în județul Neamț, i se oferă spital Bicaz sau Roman..." — conform registrului de audiențe poziția 375/21 mai 1987.

Ce să înțelegem de aici ? În care dintre aceste două afirmații stă adevărul ? Fiindcă ori individul cu pretenții de medic a fost legitimat, i s-a cerut să-și probeze identitatea și profesia, și, neputînd s-o facă, a fost trimis, „cu maniece", la plimbare; ori îi iei drept ce pretinde el că este, neapărat medic, îi oferi, la alegere, spitalul Bicaz sau Roman, și în final îți asumi urmările.

Pentru fapta comisă B.P. a fost pedepsit.

Cei care din neatenție sau din nesocotirea legii i-au nețezit drumul n-avem de știre să fi fost măcar mustrați.

Articolul, publicat de revista noastră, sub semnătura lui Eugen Tureschi, sublinia încă un aspect : că fără mediu prielnic escrocul nu poate supraviețui. Iar cînd răspunzi de un astfel de mediu, e bine să gîndești, să meditezi la căi de asanare a lui. Și să nu arăți cu degetul spre alții. Fiindcă oricît nu ne-am recunoaște vina, ea rămîne conținută în actele noastre. Tăcerea lor, a acestor acte, nu înseamnă totdeauna că e mai puțin probantă decît strigătul unui orgoliu rănit.

Fapt pentru care am folosit titlul recomandat de replica scrisă a celor criticați.

N. GRIGORE MARAȘANU ■
MIHAI STĂNESCU ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ateneul Român — o sută de ani în slujba culturii naţionale

Paginile 12–13

Iubirea de frumos

Preţuire

Zoe Dumitrescu Buşulenga, profesoara noastră de neuitat care după Vianu reuşise să redea catedrei de literatură comparată strălucirea cuvenită, întemeietoarea catedrei Mihai Eminescu ce se redeschide în acest an în pragul centenarului poetului nostru naţional, sufletul institutului G. Călinescu iar înainte de toate marele învăţat, autoarea unor cărţi de referinţă întrate în conştiinţa lumii noastre ale cărui o situare a geniului eminescian în cadrul romantismului european, a fost distinsă cu premiul Herder.

Ne amintim că toţi elevii dumisale orele de seminar cu textele hăţuirate, subtiliate, citite şi răscitite ca întoarse brazde de pluguri, cele ale lui Eminescu dar şi cele în limbi străine printre care tocmai Herder era unul dintre cei mai des citaţi şi întrebaţi cel ce întîiul deschisese larg porţile glasurilor cinteceior popoarelor ca să-şi arate în aule universalitatea splendorii.

Universitatea vineză ce l-a avut ca student şi pe Mihai Eminescu, în pragul centenarului marelui nostru poet şi-a găsit în Zoe Dumitrescu Buşulenga, savantul eminescolog şi comparatist potrivit discursului academic cerut de un asemenea loc şi un astfel de eveniment.

Floarea albastră cuvine-se acum în martie podoabă şi mireasmă nobilei lucrări de o viaţă în grădina Logosului poeziei române şi universale.

IOAN ALEXANDRU ■

Cîntarea României

Nestematele unui tezaur

De peste un an chiar în comentariile mele din aceste pagini mă obsedează revenirea şi încetăţenirea primăverii cîntecului nostru popular în emisiunile de specialitate de la Radioteleviziunea română, mai ales de la „Tezaur folcloric", emisiune care, după cum ne-a spus animatoarea ei, Marioara Murărescu, se perpetuează de peste 6 (şase) ani.

Şi totuşi cred că Marioara Murărescu însăşi, ca şi unul dintre colaboratorii cei mai apropiaţi şi mai dăruiţi cîntecului nostru popular, dirijorul Paraschiv Oprea, ca să n-o uităm pe scenografa Ana Ticulescu atît de măiestru reuşind un cadru natural de desfăşurare, vor fi de acord cu mine că s-au întrecut pe sine, toţi cei care concep şi realizează această emisiune prin spectacolul-mărţişor oferit publicului recent la sală, de data asta arhiplină, ca şi la repetarea spectacolului, a doua zi.

Spectacolul a debutat cu acelaşi laitmotiv cunoscut al taragotului lui Dumitru Fărcaş, în acompaniamentul orchestrei studenţeşti „Mărţişorul" a Casei de cultură a studenţilor în

(Continuare în pag. 14)

NICULAE STOIAN ■

Scriitorul — conştiinţă a vremii sale

Radu Cârneci:

„Sînt un poet al acestui veac"

— După unii critici literari, poezia dumneavoastră este calmă, echilibrată, făcînd elogiul iubirii, frumuseţii, adevărului, naturii, arteî, mai o oarecare măsură este îndreptăţită o astfel de apreciere. Cu greu se descoperă în volumele dumneavoastră exprimarea unor sfîşieri fără leac, a unor triseţi nevindecabile. De aceea vă întreb, pentru început, cu toată curtoazia : nu cumva poemele pe care le scrieţi sînt într-o contradicţie cu istoria răvăşită a acestui secol ? Dacă nu vă place întrebarea, putem trece la alta...

— Nu, de ce, dacă tot aţi pus-o cu toată curtoazia... În aparenţă, acei critici au dreptate ! În fond, nu ! Fiindcă, dacă judecăm lucrurile mai adînc vom constata că zbaterile acestui secol sunt şi pentru ca, în final, dreptatea şi armonia, frumuseţea şi adevărul — deci binele în esenţă platoniciană — să ajungă a fi atribute generale, aparţinînd întregii umanităţi. Şi, dacă e adevărat că poezia mea slujeşte categoriilor estetice şi etice amintite, nu-i mai puţin adevărat că, ea face acest lucru tocmai pentru a da omului conştiinţa puterii sale în instaurarea unui ev al adevărului şi dreptăţii generale.

— Unele dintre poemele dumneavoastră de mai mare întindere fac lucrul acesta chiar în mod explicit, fiind scuzate de un anume retorism al ideilor în discuţie.

— Da. Însă cred că impresia aceasta de apolinic de care vorbeam mai înainte, vine şi dintr-o anume geometrizare a expresiei lirice (sonetul, rondosonetul, glossosonetul) ; repet, însă, este numai o primă impresie. Citită pe dinlăuntru — mai ales în ultimele cărţi — poezia mea are durere, zbucium, tristeţe ; ci toate acestea, aşezate sub egida iubirii, devin „frumoase" şi amintesc de acel „l'homme est bon par la nature, mais la société...", alt fel spus, „omul este bun, dar secolul...".

— Semănaţi cu poezia dumneavoastră ? Adică sînteţi senin, aşezat, calm...

— Da, mă asemăn poeziei mele : nu sunt aşa senin, nici aşezat, nici calm ! Da, şi aceeaşi întrebare îmi aminteşte că [illegible] se explică undeva ca fiinţă socială prin spiritul faustic al scrierilor sale. În general, creatorul de frumos dă. Însă şi ia din opera pe care şi-o clădeşte clipă de clipă şi în care se zideşte. Îşi zideşte sufletul. Credeţi că meşterul Manole a zidit-o (numai !) pe Ana în mănăstirea de pe Argeş ?

— Ca un şcolar care şi-a învăţat lecţia mă grăbesc să răspund : Nu !

Într adevăr ! El s-a zidit (mai ales pe sine) în cărămidă şi mortar. Şi-a zidit iubirea pentru eternul frumos. Aşadar, a dat, s-a dat jertfă pentru concretizarea ideii de sublim. Dar prin aceasta a şi luat : puterea durerii care dă esenţă şi eternizează iubirea. Astfel considerat, Manole seamănă cu opera sa. El este — şi nu numai pentru spiritualitatea românească — punctul de maximă iradiere a ideii de împlinire prin jertfă. Prin aceasta, pun semnul de egalitate între creatorul nostru popular şi tragicii greci.

— Ascultîndu-vă, îmi dau seama că vă place să meditaţi la condiţia umană din acest secol ; totuşi, ea nu transpare în mod direct în poemele pe care le scrieţi. Sînteţi considerat mai curînd un „vechi", un trubadur dintr-un veac spus, care, fără să ia în seamă războiul din jurul său, îşi cîntă iubirea...

— Validez numai parţial această idee, întrucît multe dintre cărţile mele **(Oracol deschis, Temerile lui Orfeu, Timpul judecător)** chiar şi numai prin titlurile lor conduc spre un anume conţinut tematic foarte contemporan. Dar un „contemporan al timpului meu".

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

„Mereu acasă, adică mereu mai puternic"

— Anul trecut v-au apărut, dragă Fănuș Neagu, două cărți. Ce mai faceți acum, vă odihniți ?

— Trălesc cea mai cumplită perioadă : aceea cînd ai în cap două romane, vreo cincizeci de povestiri, două piese de teatru și două scenarii.

— Nu-s prea multe ?

— Nu, întrucît în clipa de față nu pot scrie decît povestiri ; gîndu-mi zboară la romane, le visez, le simt pe-aici, parc-aș putea să le povestesc și totuși nu știu de unde să le iau. Parcă e mai ușor să scrii o carte decît s-o disloci din necunoscut.

— Nu vă sînt coapte ideile-forță care s-o disloce ?

— Ideile de bază cred că se află bine precizate în mine. Subiectele întîrzie-n mister : le voi găsi, le voi găsi.

— Dar piesele ?

— Piesele le pot și juca. Le am în cap, rînd, replică, rînd pe rînd. Trebuie să-mi fur niște zile și niște nopți ca să le pun pe hîrtie. Eu nu pot scrie decît pe hîrtie extravelină.

— De ce, fiindcă e ca un obraz catifelat, alunecoasă ca o pîrtie de zăpadă ? Sau fiindcă inspiră ?

— Nici una, nici alta, cu am degetele cumplit de noduroase, din cauza reumatismului și-a gutei.

— Asta din urmă e boala genilor : Ștefan cel Mare, Cosimo di Medici, Flaubert, Napoleon. Mai știți și alții ?

— Și un fiu de țăran din Bărăganul Brăilei. Dar nu e genial.

— Înseamnă că nu dezmințiți o vorbă care umblă pe seama dumneavoastră : se zice că odată ați răspuns unor confrați cam astfel : „Mă, voi toți sînteți genialii, numai eu am talent".

— Zvonuri publice și adevărate. Apoi eu rămăsesem la boală, la gută, nu la geniu. Și mai ales la hîrtia extravelină. Pînă acum vreo cinci ani, aveam un prieten, scriitor și redactor-șef al revistei **Pentru Patrie**, care-mi aducea hîrtie extravelină de la fabricile din Ardeal. Culmea, cei din Brăila, de la Chiscani, mi-au dăruit totdeauna cea mai proastă hîrtie ; și pentru scris și pentru tipar. Într-o noapte, săptămîna trecută, plîngîndu-mi această nefericire într-un cerc de pictori, cineva mi-a spus : „V-am salvat !". Și mi-a dăruit un sul de hîrtie imens, extravelin, la care am muncit zeci de ore ca să-l aduc sub formă de coală de scris, convenabilă mie. Da, sînt salvat. Pot lucra cît vreau, acum.

— Nu mi-ați spus, totuși, la ce lucrați ?

— Povestiri. Urmăriți (cei care vor) **Lucafărul** ! Am scris, de la apariția romanului **Scaunul singurătății** și pînă acum, peste o sută de pagini de proză scurtă. Voi continua să lucrez intens pînă la sfîrșitul anului și, în 1989, dacă voi fi sănătoși, la Editura Eminescu va apărea volumul de povestiri inedite **A trece, a vedea.**

— Deosebit față de titlurile volumelor de pînă acum. Poartă și un anume simbol ?

— Eu trec, văd, ascult, miros și povestesc lumea. Simbolul e un fir de iarbă, un fulg de zăpadă, un arbore. Și mai ales un gînd din copilărie. Știu ce mă gîndesc eu ? Mă gîndesc că eu, pînă acum, mi-am furat de cel puțin 50 de ori cofilăria.

— Și Dunărea ? Dunărea ați furat-o ?

— La suprafață, și prea puțin în subtextul ei bîntuit de mistere și legende. Dar am sorbit cu lăcomie fără seamăn Călmățuiul, Buzăul și Siretul — la vărsarea lui în Dunăre.

— Se vede că aveți prea multe ape pe conștiință, ca să nu vă placă vinul ?!

— Vinul, cai, drumurile și rătăcirea. Mi-ar plăcea să fiu rătăcit prin cîmpie și să nu înțeleagă pe nimeni pe distanță de timp de scris o carte. Cînd mă gîndesc că sîntem din aceeași zonă, devin sentimental. Întreabă-mă ceva rău !

— Cu mare plăcere ! Unii cronicari literari v-au cam „sfărîmat" Scaunul singurătății. Au dreptate sau nu ?

— E dreptul lor să mă-njure și dreptul meu să cred ceea ce vreau despre dînșii, mai ales despre unii din Moldova. Pe colo, de mai bine de 50 de ani (cu excepția lui George Bălă, de mult muntean, și parțial a gălățeanului Apostol Gurău) n-a apărut nici un important prozator. Marii scriitori alcătuiesc vatra apariției marilor critici. De ce să mă supăr pe niște biețI recenzenți ? Cauți și ei să deschidă ușa. Din neatenție pentru ei, au degerat rupte. Am rîs în hohote cînd unul dintre dînșii, destul de departe de inima Brăilei și-a Bărăganului, chiar mult prea departe, a încercat să mă învețe limba română. Mulțumesc, o știam.

— De ce considerați „injurătură" o critică mai mult sau mai puțin convenabilă ?

Nimic nu se schimbă-n injurătură sub mină pedepsită de bonă lumească. Eu, din plecare, respect critica literară. În toate momentele ei, bune sau rele. Dar nu respect recenzenții vînduți (cumpărați), aflați în slujba unor inși tuciurii, care nu-ndrăznesc ei înșiși să-și verse împotriva mea fiereа ce-i usucă și-i roade pînă la os.

— De ce vă răsuciți numai în spațiul brăilean ?

— Pentru că acolo sînt mereu acasă. Prin urmare, mereu mai puternic.

N. GRIGORE MARAȘANU

Cronica literară

de Romul Munteanu

Romanul a limbaj

Istoria s-a insinuat întotdeauna în roman pe căile cele mai diferite. De la marile evenimente pînă la micile întîmplări de culise, istoria le-a furnizat scriitorilor cele mai variate pretexte pentru alcătuirea romanelor unor epoci. Dar opera românească nu este o simplă relatare de evenimente generale sau biografice, grefate pe viața unui singur erou decît în cazuri extrem de rare. Scriitorul consemnează întîmplările dintr-un **unghi de vedere**, el caută adeseori sensul unor evenimente pe mari dimensiuni temporale pînă izbutește să le descopere caracterul transistoric. Scoase din cronici sau din alte însemnări, personajele introduse în universul romanesc poartă în același timp marca unei epoci dar și o anumită pecete a eternității. Numele unor personaje le validează doar existența istorică, permit identificarea lor într-un cîmp conflictual ; comportamentul lor indică însă trăsături de caracter menite să dezvăluie aspecte arhetipale drapate nu numai în veșmintele, ci și în habitudinile unui timp istoricește determinat. Concepute astfel ca „variante" umane ale unei perioade, asemenea personaje relevă „invariante" eterne. Un satrap sau un alt tiran grec se aseamănă cu unii domnitori de odinioară din Țările Române, așa cum un doge luminat de la Veneția sau un prinț de la Florența poate să aibă trăsături comune cu unii voievozi români ca Brâncoveanu, Ștefan cel Mare și alții. Și în planul existenței umane invenția caracterologică este mai mică decît repetiția. Să nu uităm obsesia modelului. Complexele create de putere s-au transmis și pe cale culturală. Cîți prinți, regi și împărați nu au dorit să semene cu Cezar, Alexandru Macedon, Ludovic al XIV-lea, etc. Mecanismele de exercitare a puterii prin corupție, tortură, credință, frică au fost și ele asemănătoare. Pînă la o anumită limită civilizația le-a sporit, legea fiind aceea care prin exponenții ei a fost menită să pună o măsură în actele de abuz sau să le anuleze, dar să nu uităm că și legea a putut să fie manipulată prin diferite scopuri care... ar scuza mișcările. De aceea istoria este plină de **legi și fără de legi.**

Cînd Silviu Angelescu și-a conceput romanul său **Calpuzanii** („Cartea Românească", 1987) era familiarizat cu o anumită filozofie a istoriei care ne-a furnizat suficiente lecții de cruzime și descreștere a imperiilor și a domeniilor, ca și despre mecanismele puterii, ale abuzurilor și ale barării libertăților individuale. Structura ideatică a romanului său rămîne risipită într-o mulțime de nuclee epice disparate. Din păcate ele nu capătă relevanță, fiindcă sînt drapate într-un superb limbaj de epocă, adeseori conjugat cu pitorescul exotismului și al violenței.

Ne-am întrebat adeseori cum ar fi fost receptat romanul lui Silviu Angelescu dacă nu ar fi fost scris într-un limbaj cronicăresc, realizat cu erudiția și truda unui veritabil artist al cuvîntului istoricizat ? Cred că ar fi fost de o mare banalitate, relevată de însăși substanța epică a cărții sale. **Principele și Săptămîna nebunilor** de Eugen Barbu au păstrat lexicală de proveniență istorică discretă, stilul este luxuriant, iar invenția epică de-a dreptul [illegible]

Silviu Angelescu a optat pentru o altă soluție artistică, poate și din cauză că suportul epic al cărții sale este firav. romanul **Calpuzanii** nesuferind o mare tensiune evenimențială. Autorul a preferat astfel să scrie un **roman de limbaj.** Faptul acesta nu înseamnă că în **Calpuzanii** nu ar exista **evenimente** sau **personaje.** Evenimentele sînt însă difuze, de o slabă consistență, iar personajele devin relevante prin descrierea de tip portretistic și de comportament. Evocarea și arta descrierii fac ca limbajul din **roman să fie grefat în jurul unei stări sau al unei fizionomii.** „Arătările" prozatorului sînt într-adevăr magistrale. Ele unesc darul portretistic cu incizia biografică, în fel ca în toate eposurile străvechi. Predilecția pentru diform, monstruos și grotesc rămîne mereu elocventă. Mavrogheni Vodă este recompus prin detalii diverse, destinate să releve profilul sufletesc prin semnele fiziologice avertizatoare : „era Vodă om înalt de statură și mai mult uscat, suflet, negru la obraz, semuind harapilor, cu mișcări iuți ca nevăstuica, și însemnat de dumnezeu, că era chior de ochiul drept, pentru care nu căta oblu la om, ce numai dintr-o parte privea încruntat". Aglomerarea de detalii fizice sporește, chipul încărcîndu-se cu răsfrîngerile deghizate ale firii.

Galeria de portrete arată componența umană a sistemului. Alunecările din Fanar își revarsă astfel în Valahia toate scursorile. Fața mai bună a civilizației fanariote ajunsă printre boierii români nu este scoasă în evidență. Silviu Angelescu descrie corupția, lăcomia de bani, spiritul tortionar, lupta pentru putere. Mavrogheni are apariții episodice în intriga romanului. El este însă mecanismul ce declanșează răul, dincolo de el sînt unelteitorii, acoliții, profitorii, călăii, lingușitorii. Personajele sînt elementare, instinctuale femeile gem de frică sau de plăceri erotice. Fructe de harem, femeile compun lumea ca decor, intrigă, poftă și sexualitate, patima misterelor și jocul straniu al vrăjitoriilor. Pregnanta lor portretizare este însă mai mică. Cînd penelul cade pe bărbați, culorile intră într-un adevărat dezmăț de forme grotești. Descriptiv, uritul capătă o anumită undă dinamică.

Silviu Angelescu stăruie asupra vieții, înfățișată ca un spectacol macabru. Torturile, amenințările, intrigile de curte relevă o putere subredă. Mavrogheni Vodă este un despot lacom și singeros, acționat de un mecanism mai puternic decît el (sultanul). El trăiește existența doar la modul cantitativ, dincolo de aceasta fiind doar frica și neantul. Oponenții lui sînt fini cu seamă intelectualii, oameni școliți și deprinși să creadă în puterea legii. Apelul lui Sotir la răscoală se face în numele legii și al dreptății. „Oameni care sînteți buni.

Silviu Angelescu a situat acțiunea din **Calpuzanii** în epoca luminilor, cînd spiritul liberator se întindea peste Europa. Ecoul este evident și în cartea sa. **calpuzanii** fiind intelectualii ce au unelțit, prin bani falși, calea spre adevăr. Și cum **romanul de limbaj** nu se putea susține doar pe această cale, autorul l-a pigmentat cu detalii de o mare savoare, culese din cultura lumii. Boierirea calului și prăpădul pintecarței din divan sînt cele mai inocente. Ambele sînt însă de ordin livresc. Spectacol moral și spectacol de limbaj romanul lui Silviu Angelescu are însă un superb halo parabolic. Înzestratul „romancier-cronicar" nu este, așadar, deloc inocent, cu atît mai mult cu cît el privește viața ca o imensă repetiție. De aceea, romanul său capătă o tentă moralistă, exprimată de un „spirit libertin" al veacului nostru.

• Cartea de istorie • Cartea de artă •

Om, comunicare, calculator

Societatea caută noi mijloace de comunicare în stare a răspunde cerințelor tot mai complexe ale omului și grupurilor sociale. Calculatorul reprezintă, deocamdată, ultimul mod de transmitere și prelucrare a informației. Ce impact are calculatorul asupra individului, asupra spiritualității, asupra dezvoltării în general ? Răspunde el la toate trebuințele omului ? Poate el să se substituie cu totul gîndirii și afectivității umane ? Sînt întrebări ce se pun tot mai multă acuitate în legătură cu o serie de implicații socio-umane și psihologice ale generalizării activității pe bază de calculator. Iată de ce apreciem ca deosebit de oportună o recentă lucrare „Paradigmele comunicării" semnată de Maria Cornelia Bărliba, cadru didactic universitar și cercetător pasionat al problemelor actuale de filozofia și logica științei. Continuînd investigarea unor teme ale unei alte lucrări a autoarei (**Informație și competență**) volumul prezentat și-a propus să studieze comunicarea ca act social în noua situație creată de societatea informatizată.

Nucleul principal al demersului său îl constituie dialectica relației dintre informație și comunicare. Informația este, în viziunea autoarei, un mijloc folosit de către inteligența naturală și artificială. Ea stă la baza mentalităților, atitudinilor și structurilor care determină noi acțiuni și noi strategii intelectuale, noi criterii axiologice.

Paradigmele comunicării reliefează procesualitatea noilor comunități comunicaționale, ele instituindu-se într-un model explicativ al contextului determinat de mutațiile intervenite în procesele de comunicare, cu deosebire prin apariția calculatorului.

Lucrarea se concentrează pe argumentarea justeței tezei preeminenței omului în raport cu orice mijloc artificial de comunicare. Angajată în dialog și confruntare cu diverse și controdictorii puncte de vedere, autoarea reușește să dovedească perenitatea capacităților de creație ale omului. Fără a cădea în desuetudine sau într-un conservatorism nejustificat, dar ferită și de un optimism utopic, Maria Cornelia Bărliba relevă forța demiurgică a ființei umane de a stăpîni propriile creații și de a le da un pregnant sens valoric. Aceasta însă nu se realizează spontan. Se cere efort de pregătire și adaptare, înțelegere și schimbare. Asigurarea eficienței calculatorului, în general a informatizării, este dependentă de gradul în care fiecare individ este transparent la comunicarea prin noile mijloace. În acest sens, autoarea insistă pe comunicare ca proces de învățare.

CONSTANTIN SCHIFIRNEȚ

Monografie afectuoasă

Mulți artiști voiesc să se dedice în totul creației dar numărul celor care reușesc aceasta e infim. Gheorghe Anghel, sculptorul, e dintre ei. Existența sa ne apare încărcată de mister, întrucît înăuntrul său nu găsim nimic care să nu refere direct la procesul creator. Se poate spune că Gheorghe Anghel nu are, în parcursul de fapte și gîndiri al biografiei, decît faptele și gîndirile trebuincioase realizării operei. Cînd comentăm viețile unor artiști de seamă, obișnuim să spunem că tot ce au trăit ei, înafara trăirii artistice, ori nu are însemnătate prea mare, ori nu cere o deslușire specială. La

SEMNAL

● **Dus-intors** este titlul noului roman al lui Nicolae Iliescu, apărut în aceste zile la Editura „Cartea Românească".

Un portret-robot al autorului-personaj deschide cartea, ca o reglare de lentile (lunetă și microscop deopotrivă) înaintea prizei de imagine propriu-zisă: „Cel ce povestește toate lucrurile din acest roman nu are mai mult de 30 de ani, mai mult de 182 cm și mai mult de 90 de kg. Are ochii verzi, capul rotund, părul castaniu închis și ca semne particulare poartă ochelari. Nu a făcut războiul, dar îi plac romanele și, poate într-o măsură mai mare, culegerile de documente despre acesta (...) Ceea ce povestește cel ce povestește toate lucrurile din acest roman este o „adevărată viață" de tinăr. Așadar, o carte plină de inventivitate, dosind sub masca autoironiei gravitatea unui fel de a privi viața.

● În colecția „Biblioteca Eminescu" a Editurii Eminescu a apărut o nouă ediție (reprodusă după cea a Editurii Minerva, din 1974) a romanului lui Cezar Petrescu, **Aurul negru.** Cele 500 de pagini decupează un fragment din acea „frescă socială a epocii, cu toate mi-

zeriile umane și stratificările lor", (Ov. S. Crohmălniceanu), apt să vorbească fiecărei generații.

● Sub îngrijirea lui Florin Mihăilescu (care semnează și asemenea prefața și notele), Editura Minerva publică volumul 4 din **Scrieri** de Mihai Ralea, volum care „își propune să dea imaginea gîndirii sociologice" a marelui critic. Cele două secțiuni — **Studii sociologice** (în volume și reviste) și **Recenzii** acreditează ideea unei perspective sociologice ca „perspectivă cardinală, care prezidează în mod in-

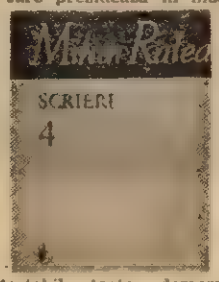

contestabil toate demersurile sale intelectuale". Am citat din prefața volumului, care așază în dreaptă lumină, fără exagerări și etichete grabite, materialul cuprins în acest sector al creației lui Mihai Ralea.

● La Editura Univers, în colecția „Clasicii literaturii universale", Anca Gabriela Sirbu traduce romanul lui

William Dean Howells, **Riscurile parvenirii.** Despre autor, prin intermediul lui Marcus Cunliffe, aflăm cu acest prilej că „a fost scriitorul cu meșteșugul cel mai sigur și cel mai binevoitor critic", calități care i-au permis să devină „prietenul intim a doi scriitori atît de total diferiți precum Mark Twain și Henry James".

● Cea de a cincea carte a lui Ion Iancu Lefter — **Săgetarea verbului** Editura „Cartea Românească", 1988 — atestă același tradiționalism cantabil, cu vagi încercări de racordare la sufluI neliniștit, caustic, al poeziei contemporane. „Vezi, în agora m-am sălbăticit / precum un lup care-a uitat de casă, / îmi este ochiul de idei rănit — / și greutatea veacului m-apasă. // În sat la mine-s liniști de mormînt, / ard stelele pe-un cer fără de moarte — / eu, în agora, însă, nu mai sînt / decît un cîmp

cu haturile sparte". Tonul elegiac, regresia în natură, mitu-rile biografice — tată, mama, coarnele plugului — adoptă sonorități posteminesciene („Și dacă-n sat nicicînd n-oi ajunge / decît în palma unei racle dus, / să nu mă-ngropi; să lași spre a mă străpunge / coarnele soarelui cînd dă-n apus"), în stilul unor mici romanțe ale dezrădăcinării.

● Editura Dacia din Cluj-Napoca publică în colecția „Testimonia" **Memorialul de război (august-octombrie 1916) al generalului Traian Moșoiu.**

Prefațatorul volumului alcătuit și îngrijit de Al. Dragomirescu și Marius Pop, prof. dr. Vasile Netea, justifică astfel inițiativa editorială: „Alături de memoriile de război ale mareșalului Alexandru Averescu și ale generalilor C. Găvănescul, Ion Anastasiu, Alexandru Iarca, Leonte Comșa și ale altor tovarăși de luptă și de glorie, **Memorialul** generalului Traian Moșoiu reprezintă un capitol strălucit al memorialisticii române de război și totodată al unei opere gigantice care a fost realizarea României Mari".

Desene pe asfalt

Efigii medalistice

Cu o deosebită modestie, înaintea altor instituții de cultură ce aveau îndreptățirea s-o facă Societatea Numismatică Română a bătut de curînd două frumoase, medalii ce propun posterității efigii ale lui **Liviu Rebreanu** și **Marin Preda.**

Ele sînt gravate cu deosebit meșteșug de sculptorul Grigore Minea. Autorul reversurilor: modelor **Constantin Dumitrescu.** Inițiativa s-a bucurat dintru început de sprijinul președintelui Societății noastre numismatice **Constantin Preda,** al secretarului S.N.R. **Aurică Smaranda,** al directorului Monetăriei Statului **Tudorică Badea.**

Cunoscuți numismați au dus proiectul la împlinire: **Ion Dogaru, Ion Donoiu, Vitalie Umlauf.** Tuturor, toate mulțumirile cuvenite

„Lansarea" medaliilor s-a petrecut într-una din somptuoasele săli ale Casei Centrale a Armatei din București și cu acest prilej doi mari cărturari au rostit cuvinte emoționante despre posteritatea clasicilor nemuriți în efigie. **Al. Piru** și **Aurel Golimas** au fixat în puține dar substanțiale alocuțiuni locul ne care Rebreanu și Preda îl ocupă în istoria literaturii noastre, răsunetul pe care opera lor continuă, ori încotro să-l aibe și pe alte meridiane, stabilind între cei doi subtile paralelisme care-i apropie în ciuda multor, aparente deosebiri de temperament și stil, convingîndu-ne că existența lor pare a ilustra perfect o aplicare a principiului „vaselor comunicante" și la lumea eposului românesc.

Rarități numismatice (medalistice) încă de la turnarea lor, medaliile Rebreanu și Preda, venite după un Nichita Stănescu gravat după un inspirat autoportret și cărora le va urma curînd un Nicolae Labiș au ambiția să se constituie într-un adevărat Panteon românesc de inestimabile valori.

Subsemnatului acestor rînduri a vorbit la rîndu-i de necesitatea ca o artă pe cale de a fi „pierdută" prin nepracticare să fie revitalizată. Poate că artiștii plastici se vor apropia (reapropia) mai mult decît o fac de meșteșugul gravării de medalii spre a continua astfel vechi și fericite tradiții ale unor înaintemergători: F. Storck, I. Jalea, H. Ionescu și vom putea astfel vorbi despre un nou „val" într-un domeniu al artei de o subtilitate extremă.

Mulțumim așadar Societății Numismatice și cercului său cel mai prestigios, (cel de pe lîngă Casa Centrală a Armatei) urîndu-i ca inspirarea să n-o părăsească și nădăjduind că și alte chipuri de creatori trecute în neant, vor dobîndi meritatul profil de medalie.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Nuvele chineze

La începutul lunii martie am petrecut o după amiază despre care am simțit îndemnul să scriu.

La Casa de cultură a municipiului București, purtînd numele nemuritor a lui Mihail Sadoveanu, s-a prezentat volumul „Zbucium", o culegere de nuvele din proza feminină chineză. Traducerea, selecția și notele explicative aparțin lui Yang Xueyi și Elvirei Ivașcu.

A fost o incursiune elevată în literatura universală, cu nenumărate exemple și sublinieri din cele opt autoare din Republica Populară Chineză.

„În paginile antologice din volumul „Zbucium", cititorii de la noi recepteză suita unor semnificative întîmplări rupte din viață, în care simțul datoriei, cinstea, devotamentul, gestul eroic însumează reperele unei lumi în plină refacere. Cititorii fac cunoștință totodată cu prozatoarele cele mai de seamă ale Chinei de azi, al căror scris, datorită exigenței muncii și bunului gust al traducătoarelor, îl avem echivalat în valorile estetice ale limbii române".

Zoe Dumitrescu Bușulenga, Ileana Hogea Velișcu, conf. universitar Romul Munteanu au fost în mijlocul cititorilor acestui interesant volum și l-au comentat cu harul și cunoștințele înaltei lor competențe. Elvira Ivașcu cu glasu-i atît de cunoscut, de pe calea undelor deoarece douăzeci și doi de ani a fost nelipsită de la microfonul Radioteleviziunii a mulțumit asistenței pentru deosebitul interes manifestat față de această culegere, la care a lucrat cu Yang Xueyi într-o deplină armonie, cițiva ani. Sînt în pregătire, alte două cărți din interesanta literatură chineză. Nu putem decît să salutăm din toată inima această opțiune literară, apărută în Editura Univers.

CARMEN DUMITRESCU ■

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Gheorghe Anghel pur și simplu

Gheorghe Anghel pur și simplu au aflăm altceva. Enigma se accentuează pe măsură ce înțelegem că, în cuprinsul unei opere bogate, sculptorul a urmărit încă din anii formației și cu o stăruință de mare halucinat un singur țel: realizarea unor statui capabile să evoce o spiritualitate pe cît de intensă, pe atît de sobră. Drumul la țel e marcat de renunțări de toate naturile, din care cauză cei care l-au cunoscut pe Gheorghe Anghel de aproape au fost puși în situația de a avea opinii față cu felul său de viață și cu modul în care își considera rostul pe lume. Te simțeai îndemnat, obligat chiar să ai o părere, lucru care te stimula să te întrebi de importantele propria-ți vieți, de calitatea și valabilitatea opțiunilor tale spirituale și de alte naturi.

Marin Mihalache, în monografia tipărită nu de mult la „Meridiane" în seria „Pygmalion", socoate că „privită din perspectiva timpului, așa-zisa modestie a creatorilor de valori culturale reprezintă, adesea, o formă disimulată a orgoliului (Nu a vanității! va preciza mai departe criticul), o deghizare elitistă sau, uneori, un acut simț al predestinării. Este și cazul sculptorului Anghel. Călăuzit de un temperament aparte, el și-a făurit prin timp propria-i legendă, care i-a supraviețuit".

Debutînd sub auspicii atît de puțin propice unei acțiuni de valorificare afectuoasă a problematicii sculpturii lui Gheorghe Anghel, textul lui Marin Mihalache devine, în totalitate, elogiul, în multe locuri patetic, al unui devotat, al unui exeget dominat de „modestia orgolioasă" de a-l fi iubit în secret pe Anghel mai mult decît toți. Între publicații monografice, cîte apar, și-n care arareori afli și un punct de vedere susținut de pasiune, cartea lui Marin Mihalache impune prin ton — exprimarea simpatiei are în cîteva rînduri anume vehemență polemică — și prin plăcerea cu care a fost scrisă. E limpede, autorul a ținut ani de-a rîndul la o intervenție în problemă și e încîntat că a găsit prilejul.

„Ești mort ca artist — spunea Gheorghe Anghel — numai atunci cînd nu se mai vorbește despre tine". Zicerea, ca atîtea care au ajuns populare, nu-i neapărat și foarte adevărată. E însă caracteristică pentru felul de a se considera pe sine, în cadrul breslei și în timp, al sculptorului. În simplitatea austeră a cadrului în care și-a conceput și croit opera, s-au născut și împlinit idei de o complexitate incitantă. Gheorghe Anghel ținea să se știe că el își știe statura și destinul. „Deși s-a scris mult despre el — conchide Marin Mihalache — rămîn încă și mai multe de spus. Și poate că niciodată nu vom izbuti să spunem totul". De bună seamă, pentru că scurgerea anilor aduce un spor substanțial de falmă, instituționalizează uncle opinii, adîncește taina, pe măsură ce biograficul se esențializează ori mai bine zis, se conceptualizează. Un dat al personalității sculptorului rămîne acela de a-i face pe oamenii care l-au cunoscut să fie convinși că absolut tot ce înfăptuia el era stăpînit de ambiția măreției. E foarte probabil că lucrurile stăteau altfel. O probează numărul însemnat de portrete de femei, pe al căror chip se citesc trăiri fine și mîndre, în sensul unei feminități accentuate. Dacă e adevărat că sculptorul e unul din artiștii ce au simțit chemarea de a ridica statuia geniului cultural național, e tot atît de adevărat că, dintr-un impuls compensatoriu, e și creatorul celor mai tandre înfățișări ale prezenței femeii în viața noastră. E un aspect al operei care ni-l face pe Gheorghe Anghel apropiat și uman. Cartea lui Marin Mihalache, după mine cea mai echilibrată și expresivă laudă adusă complexității în simplitate a acestui sculptor „atins de aripa geniului" ne sugerează că a sosit momentul unor studii de detaliu. Statuia lui Eminescu din fața Ateneului, spre exemplu, ar putea fi ea singură obiectul unei cercetări, astfel ca, analizînd partea, să putem îndrăzni la o citire mai proaspătă și dinte-o perspectivă universală a întregului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cărturar patriot

„Măreața clădire a istoriei noastre are nevoie încă de multe cărămizi pînă să fie terminată. Va fi nevoie încă de munca multor generații pentru ca acest strălucit edificiu să fie complet" spunea, în toamna anului 1923, la lecția de deschidere a cursului de istorie a românilor, ținut la Universitatea din București, profesorul Ioan Ursu, care succedase la catedră marelui D. Onciul.

Viața și activitatea profesorului Ioan Ursu (1875—1925) au fost înfățișate cu exemplară rigoare de tinerii istorici Ioana Ursu și Dumitru Preda în **Biografia unei conștiințe — Ioan Ursu** (Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1987, 294 pag.). Născut în satul Cața (Tîrnava Mare), Ioan Ursu, după temeinice studii de istorie, a ajuns profesor la Universitatea din Iași, apoi, după Marea Unire din 1918, la cea din Cluj și, cum am arătat, în 1923 a preluat catedra lui D. Onciul la Universitatea din București. Viață de cercetător și dascăl, dar deopotrivă de combatant pentru cauza unității naționale. Convins că civilizația modernă „e bazată pe viața națională și pe respectarea libertății tuturor celorlalte popoare", Ioan Ursu, perfect cunoscător al politicii de desnaționalizare și oprimare practicată în monarhia austro-ungară, devenită o „închisoare a popoarelor" a militat pentru unirea Transilvaniei, Banatului și Bucovinei cu România. În timpul Războiului pentru reîntregirea neamului, Ioan Ursu a desfășurat o susținută activitate de lămurire a opiniei publice internaționale asupra legitimității luptei românilor pentru făurirea statului național unitar. Membru al „Misiunii Universitare Române", el a ajuns la Paris în octombrie 1917, pentru ca, un an mai tîrziu, să devină secretarul general al „Consiliului Național al Unității Românești". Articolele sale și mai ales lucrarea **Pourquoi la Roumanie a fait la guerre** (De ce a făcut România războiul) au slujit prezentării corecte a obiectivelor politice ale acțiunii militare a României: „România departe de a face o politică imperialistă, prin intrarea sa în război n-a urmărit decît țelul legitim de a da o formă politică unității sufletești care a existat dintotdeauna între cele două emisfere ale Carpaților în sud-estul european" și în alt articol: „Românii nu au urmărit niciodată supunerea sau exploatarea altor neamuri".

Ioan Ursu a fost un învățat patriot, în spiritul celor mai bune tradiții ale militantismului istoriografiei noastre, slujind cu devotament interesele neamului și adevărul istoriei. Ioana Ursu și Dumitru Preda ne-au înfățișat o „conștiință luptătoare" (un alt posibil titlu al cărții sugerat de acad. Ștefan Pascu într-un cald Cuvînt înainte).

FLORIN CONSTANTINIU ■

În nimbul de lumină al acestei cupole centenare se află generoasa lucrare a multora din gloriile culturii române

Chipuri de aur din istoria culturii române și universale, prezente, de-a lungul timpului, pe scena Ateneului : George Enescu, Sir John Barbirolli, Ion Minulescu, Constantin Silvestri, Yehudi Menuhin, David Oistrah și George Georgescu (în fotografia de grup), Mihail Sadoveanu, Ionel Perlea, Nicolae Iorga, Sergiu Celibidache

Născut din dragoste de artă

Ființînd, în fapt, încă din 1865, cu scopul de a stimula în mod organizat creația în domeniile științei, artelor și literaturii, precum și răspîndirea acestora către marele public, Ateneul Român a lansat, la dorința sa fierbinte de a-și găsi un sediu corespunzător, cu un secol în urmă, un **apel** pentru organizarea unei expoziții umi de bele-arte, **„voind a constata starea artelor frumoase în România în momentul terminării Palatului său".**

Salonul român de arte frumoase urma să reunească, printr-o selecție, lucrări de pictură, statuară și arhitectură **„cu toate ramificațiunile sale"**, pentru ca astfel, Ateneul să-și poată continua **„misiunea sa de a dezvolta și propaga gustul Belelor-Arte în România, de a încuraja pe artiști, chemîndu asupra operilor lor atențiunea publică de a desfășura tot ce în ce mai mult dorința de a-și procura operile de arte ale artiștilor noștri, de a crea, cu un cuvînt, un curent artistic în România pe lîngă astfel ziarele ce există în sînul său".**

Urmărind și vrînd să constate, deci, „starea artelor frumoase în România", cu scopul declarat de a crea acel „curent artistic", Apelul Ateneului avea în vedere toate felurile moderne, genurile și stilurile de lucrări care purtau, care conțineau unul sau mai multe elemente artistice, estetice. Pentru **pictură**, de pildă, se cere : **„pictura cu ulei pe pînză, pe lemn sau pe orice fel de ipsoe, acuarele, miniaturi și desemnuri de toate felurile ; pictura pe sticlă, porțelan, pe carioane, etc."** Pentru **sculptură** se cereau : **„sculptură de statui, busturi, medalioane, piatră sculptată în relief, pietre săpate".** În sfera **arhitecturii** se solicitau : **„desemne și modele de arhitectură, studii și fragmente de proiecte de edificii, restaurări de pe ruine și documente".** Că organizatorii salonului artelor frumoase voiau să știe și să inventarieze, cu acest prim-prilej, toate modurile de exprimare în arta plastică toate talentele mai mari sau mai puțin profesioniste se confirmă și prin solicitarea obiectelor ce țin de aplicațiunea artelor, și anume : „gravuri și litografii în negru, aqua-forte, gravuri cu mai multe culori, litografii în negru cu cretion și cu pensula cromolitografii, picturi pe sticle, picturi de decoruri, ornamente, sculpturi ridicate din ciocan și pe table de metal, obiecte tarnate ; obiecte de plastică industrială decorativă prin procedeu mecanic, producțiuni etc. monede și medalii, fotografii pe hîrtie și pe sticlă, argintărie artistică, bronz de artă, turnătorie de artă diversă, fierărie de artă, metaluri prelucrate".

Acest apoape interminabil **inventar** este de natură să impresioneze pe oricare, nemaivorbind de esteticieni, istorici și critici în ale artelor plastice, de insiși plasticieni.

De-a lungul bogatei și multilateralei sale activități, Ateneul Român a mai lansat felurite apeluri către diverse grupuri socio-profesionale, cercuri culturale. Cel lansat însă după nefastul bombardament din 24 august 1944 ni se pare de o expresivitate deosebită, avînd în vedere împrejurările istorice specifice.

Adresat **„publicului românesc"**, adică poporului român în integritatea sa, apelul se dorea un strigăt de ajutor al unei ființe aflate între viață și moarte. Cererea Ateneului era justificată prin „îndoita sa datorie" față de acest **public**, **„în primul rînd, față de construcția lăsată Ateneului, podoabă arhitectonică a Capitalei și a Țării, monument reprezentativ realizînd o armonioasă îmbinare a frumosului cu utilul. În al doilea rînd, — se argumentează în continuare în apel — este o datorie față de publicul Capitalei, spre a reda acestuia foloasele unei clădiri devenite prin excelență lăcașul elasic al celor mai alese manifestări ale culturii — general și al artelor frumoase în special, a acestui local care de șase decenii ține un loc de cinste în istoria culturii românești... Ateneul și-a asigurat existența, activitatea punînd la dispoziția publicului cea mai frumoasă sală de concerte și conferințe, bibioteca, pinacoteca, sălile de expoziție, cursurile universitățile sale, a realizat marea frescă națională și instalatia orgii, unică în țară, susținut numai de interesul și simpatia publicului doritor de cultură și de satisfacțiile superioare ale artei".**

Întrucît cheltuielile necesare reconstruirii clădirii depășeau cu mult mijloacele materiale proprii, în condițiile în care și statul era **„solicitat** de atîtea mari nevoi", Comitetul Ateneului **„decide să facă apel la publicul românesc pentru ca pe calea unei subscripții naționale să realizeze fondurile necesitate de reconstrucție".**

Constatăm în bună parte toți cu ajutorul publicului sub chemarea **„un leu pentru Ateneu".** Apelul tine să amintească în final, faptul, dorind cu tot dinadinsul ca **grandioasa** construcție să renască prin aceeași dragoste a publicului, a cărui înălțare spirituală este însăși rațiunea existenței sale".

Ateneul, ca și apoi și mai recent Ateneul Român a găsit la publicul român, la poporul român adînc material necesar durării în timp și peste timp a spiritului său creator.

MARIN RADU MOCANU ■

Sanctuar al spiritualității

Revenite, proustian, în memorie ecouri mai vechi și mai noi din raporturile mele de suflet cu „mărețul Templu", m-au îndemnat sîrguitor să mă alătur coralei omagiale a centenarului inaugurării Palatului Ateneului Român. Și astfel, într-un alt sanctuar al spiritualității românești, Biblioteca Academiei, răsfoiesc cu evlavie, din neasemuitul tezaur, tipărituri și documente, mărturii dinadinsa întocmirii certificatului de nașteri pînă la venerabila-i vîrstă.

În 1878, Constantin V. Arion, învățatul bărbat, doctor în medicină și licențiat în științe naturale la Paris, enciclopedist de valoare, apreciat reprezentant diplomatic la Roma și Atena de unde se întoarce cu mărturii istorice românești, dar și cu ambiția dușărîi într-un ... locaș cultural, stipulează în Proiectul întocmit că „edificiul e destinat exclusiv artei...și științei, iar arhitectura va trebui să fie în raport cu ...acestă destinație". Idealurii mari, posibilități mici, ultimelor adăugîndu-li-se neîngăduitele opreliști birocratice. Căci, ce s-ar fi întîmplat dacă, așa cum ne informează G. Oprescu, în admirabila istorie a „Podului Mogoșoaiei", nu s-ar fi materializat proiectul lui Esarcu de-a „locul ales era socotit ca fiind foarte departe de centrul orașului și foarte greu de ajuns, mai cu seamă iarna ; trebuia oare ales acest loc la marginea orașului ?".

Dar mărețele idealuri aveau să învingă ! Cu greutăți, urmîte și datorii, dar cu credință în scopul nobil al împlinirii unui dat, argumentat în „Apelul către amicii culturii naționale" adresat de organizatorii în 1887, după prima tragere a loteriei celor 500 000 de bilete distribuite cu 1 leu fiecare. Transcriu cu emoție „să contribuim cu toții a pune România pe calea de a-și îndeplini menirea ce-i impune atît situațiunea sa geografică cît și trecutul său istoric, adică de a deveni, pe continele occidentale și orientale, un centru din care să se răspîndească asupra poporului român orientalele raze de lumină și civilizațiune".

De aceeași valoare emoțională și cu cel puțin tot atîtea virulențe semnificative este și „documentul particular", scrisoarea adresată, în august 1887, oficialilor minunatului edificiu de către un bătrîn italian, care „de 50 de ani locuiește și muncește cu întreaga familie în România și dorește de a contribui la ridicarea Athenaeului". Contribuția constă în „a garanta în contra umidității catul de jos al edificiului prin folosirea unui material cunoscut pentru efectele sale nu numai în Italia, ci și în alte părți ale Europei. Sînteu aîsă dispus a executa această lucrare pe seama noastră proprie, plătind noi însine și materialul și pe lucrători". Cu speranța că „se va ține cont de buna noastră voință și de iubirea pentru o țară pe care cu drept cuvînt o privim ca pe o a doua patrie", semnează Padre și fii săi Achile, Cesare și Romulus. Nu am reușit să stabilesc cum a fost primit acest emoționant gest fratern, dar îmi place să cred că în catul de jos al Ateneului își vor fi desăvîrșit proprietățile benefice nu numai materialele incorporate, ci și generozitatea omului simplu.

Simt parcă o furnicătură în vîrful degetelor spicuind darea de seamă a Comitetului Ateneului pe anii 1919 1921 în care se consemnează „avem marea satisfacție de a spune că sub cupola sălii noastre de conferințe s-a adunat cel dintîi Parlament al României întregite, în 29 decembrie 1919. Aici au răsunat glasurile trimișilor poporului din munții Maramureșului, din platoul Transilvaniei, din dulcea Bucovină... trăiați pe temeiul primei legi a sufragiului universal". ...

Și imediat îmi vine în minte înșiruirea documentă a Ateneului lovit cu barbarie de bombe la 24 august 1944 ! Mă cutremur gîndindu-mă, analogie, la soarta clădirii Teatrului Național ! Dar iată că în de această dată oamenii acestui pămînt au întrevăzut cu uimitoare energie în vindecarea rănilor, pentru ca, la 1 aprilie 1945, Ateneul roman să fie reînființat.

Revenind la începuturi, încerc sentimente de aleasă prețuire pentru acei bărbați ai țării care au înțiat minunata construcție și au militat pentru devenirea ei, ca și față de anonimul contribuabil, fie și cu 1 leu. Iată, N. Kretzulescu, V.A. Urechia, C. Esarcu și alții au dat tot ce au avut mai bun, material și spiritual, pentru crearea posibilităților de afirmare a valorilor pe care moderna instituție „și le-a propus să le cultive. Binele, Frumosul și Adevărul", cu precădere, așa cum se consemnează în „Buletinul Athenaeului Român" din 1909, „în scopul propășirii dragostei de neam și țară, luminării poporului și creșterii lui".

MARIAN TEODORESCU ■

Datorată unuia dintre cei mai mari autori de frescă din țara noastră și considerată capodoperă în tehnica zugrăvelii de verde, monumentala lucrare ce împodobește sala de concerte și conferințe a Ateneului Român poartă semnătura lui Costin Petrescu, artist plastic român ales cu toată întreaga Europă drept redescoperitorul și continuatorul tehnicii renascentiste de gen. Destinul l-a rînduit al acestei opere de artă, redată nouă printr-o migăloasă muncă de restaurare, stă mărturie pentru destinul nu mai puțin dramatic, dar și glorios al istoriei neamului nostru.

Flacăra documentează

O zi din o sută de ani

Bănci sînt încă pustii. Porumbeii din fața Ateneului își îndeplinesc și ei prin alte locuri serviciul matinal al căutării hranei. Un fel de buimacă indecizie umflă mușunoi în crenele din micul scuar. Treptele somptuoase și atît de binecunoscute bucureștenilor sînt, la această oră, simplă arhitectură. Oricum le-ai apropia, nu se poate să nu zăresti cîteva rotunjite care auresc în triunghiul de deasupra intrării : 1888.

„Povestea acestui loc este lungă și frumoasă", ne spune Gheorghe Crutzescu în **Podul Mogoșoaei.** S-a numit cîndva Grădina Episcopiei. A adăpostit mai întîi o bisericuță clădită pe obștuiala lui Mihail Cantacuzino, în curtea căreia funcționa și o școală pentru 12 copii (!) — instituție... „bugetară", de vreme ce avea în proprietate un mănunchi atelier de luminări albe din ceară. Peste un veac, așezămintele erau în ruină. O instituție vie (fiindcă vie !) le-a dat-o cel pentru o vreme : „Circul american ! 27 de artiști, printre care 7 persane ! Prin 1870, bucureștenii inaugurau aici, în apropierea Șoselei Kiseleff, o grădină, cu o fîntînă impodobită cu nuiadă și o stîncă artificială din care curgea apa... O societate ecvestră cumpără apoi terenul, spre a ridica un fel de manej, părăsit și el mai tîrziu de a fi gata...

...Pînă cînd, în sfîrșit, „un român de inimă", cum îl numește Crutzescu pe Constantin Esarcu, gîndește să se facă în Grădina Episcopiei un „cămin al artelor", cu aulă de concerte, săli de expoziție, bibliotecă și pinacotecă", drept sediu al activității Societății Ateneului, înființată în 1865, și, deopotrivă, al societății filarmonice, aceasta mai tînără cu trei ani. Pornind la drum cu averea lăsată moștenire de către Scarlat Rosetti și cu mănunchiul arhitectului francez Albert Galleron, construcția își așază piatra de temelie la 26 octombrie 1888. Opt coloane ionice, identice cu cele ale templului Erechteion de pe Acropole, străjuiesc astăzi intrarea. În rotonda de la parter, patru scări spiralate, din marmură de Carrara, duc la etaj, către sala de conferințe și concerte. 775 de locuri în staluri și loji și o monumentală frescă, pictată și inaugurată abia la o sută de ani de la isprava reconstrucției. Este semnată de pictorul Costin Petrescu.

★

„Dați un leu pentru Ateneu !" Tombole liste de subscriptie, entuziasme, dar și mici vanități. Averea testată de Scarlat Rosetti se dovedise de tot neîndestulătoare. Construcția Ateneului Român s-a încheiat deci prin contribuție publică.

Primul și cel mai devotat dintre „părinții" acestui remarcabil monument al arhitecturii bucureștene, Constantin Esarcu, naturalist și o somitate în domeniu, și-a lăsat nu numai numele, ci și întreaga viață de viața Ateneului și a activității lui. Președinte de onoare, el și-a dăruit întreaga avere nouăsprezecimii, pe care l-a și înzestrat cu un fond de cărți de mare valoare și cu o pinacotecă impresionantă, îmbogățită ulterior (și trecută, după cel de-al doilea război mondial, în cadrul Muzeului de artă al R.S.R.).

„Dați un leu pentru Ateneu !" Lozinca mai răsuna încă în memoria contemporanilor cînd pe scena Ateneului, în 1898, la zece ani de la inaugurare, tînărul Enescu își dirija **Poema Română** și chiar și atunci cînd, nu multă vreme după aceea, el a dăruit, din încasările concertelor, 30 000 lei pentru achiziționarea unei orgi. Orga lui Enescu, a gîndului său în primul rînd (căci suma oferită nu a fost totuși suficientă fiind completată apoi prin subscripții) se aude și astăzi sub bolta perfectă a acestei catedrale a muzicii.

★

Primul glas ce a răsunat în rotonda Ateneului, la 14 februarie 1888, a fost cel al lui Alexandru Odobescu, vorbind despre „Ateneul Român și clădirile artistice cu două circulări". Bucureștenii luau cu asalt noul edificiu. Intrarea la conferințe era gratuită și, deși încă neterminat (sala de la etaj avea să fie inaugurează abia în anul următor) era nevoie adesea de apelul la forțele ordinii publice pentru a frîna îmbulzeala.

La 5 martie 1889 se auzeau în Ateneu primele acorduri simfonice, sub bagheta celebrului Eduard Wachmann.

★

„...La această oră — e diminează — scările de marmură ale intrării sînt încă simplă arhitectură. Discretă, aproape nevăzută pentru ochiul trecătorului grăbit, intrată pătrunde înăuntru, dîndu-se-dinineață, odată cu pașii gardorobierilor, îngrijitoarelor. Semicercuri lucioase se alătură pe marmura din uriașul vestibul. Se face curățenie. Șiruri bănale, în halate gri-albăstrui, minuiesc aceiași bineînțeles T din lemn. O mică rumoare dinspre „Cina" : posesc instrumentiștii. Șoseșc, ca la comandă, aproape în același timp. Instrumentele în brațe, aceiași de cutii solide, capitonate, desigur, cu catifea stacolie. Sus, în sălile de repetiție sau direct pe scenă, flautii și cornii străluciți, oboiul cu neorășlioasă înfățișare și viorile în nenumărate nuanțe castanii les din crisalide. Pulovere, cizme, ici-colo fulare innodate mai mult din cochetărie. Culori. Batistele duu obol sezonului umed, scaunele fac zgomot tîrîte pe podea către poziția cea mai comodă. Un personaj masiv și încruntat, ascuns într-un halat gri-albăstrui (din nou) — impărte stîmpe pupitrele goluse. O face cu siguranță inconfundabilă a gesturilor de rutină. Știe ca pe apă care e locul flautului III și al violelor, ul tubei și al cornului englezesc. Se retrage cu un fel de similitate. Maestrul Mircea Cristescu — apropae de nerecunoscut în „dezghizamentul - hainelor de toată ziua — va dirija stînd pe scaun ! Da, uneori dirijorii își îngăduie acest lux. Mai ales cînd repetiția durează două-trei ore. Cealaltă față a monedei. Aceiași personaj masiv aduce stimele, doar că acum poartă redingotă neagră și cămașă albă fără cusur. Gesturile au o altă elegantă, nu numai prieperea de azi-dimineață. A trecut o zi, e seara concertului. Orchestra și-a luat în primire locurile. Negru și alb. Costuri îngrijite. Chipurile tinere, remarcate azi dimineață, au acum o serioziate ce care maturizează. Pe podium, scaunul s-a făcut nevăzut.

Îl întreb pe portarul Ateneului — figura lui un' pic ursuză, în fapt păzitorul de importanta muzicală sale de fiecare seară, de Cerber al tărîmului muzicii, a devenit de nedespins de imaginea acestei instituții — îl întreb ce crede : sala e plină ? „Nu chiar, dar mai mult de trei sferturi". De unde știe ? A învățat să numere din ochi șirul lung, neîntrerupt, seară de seară. Știe la fel de bine ca un impresar cîte ce succes o să aibă și are, probabil, părerile lui despre cum ar trebui alcătuit repertoriul. E o persoană rezervată și politicoasă, reprimîndu-și cu demnitate firea evident tînjitoare aici, în muzică. Seamănă cu Arghezi...

★

Ce faceti, Marin Cazacu, pînă la ora concertului ?

„Nimic deosebit. Am întîlnire cu un prieten din Iași. Apoi merg acasă, mănînc și încerc să mă odihnesc. Nu întotdeauna îmi și reușește". Da, nimic senzational. Viață pur și simplu. Seara, la concert, Marin Cazacu e totuși altul, coborît undeva în sine, lîngă o bucurie pe care, dacă sîntem sensibili, o împărtășim.

★

Întrebe lumea la concert, nea Costică ?

„Mai întîi, Mai ales iarna. Întîi, dar dacă vin îngemănă că au alergat să ajungă și trebuie să-i înțelegem. Lumea vine de la sfîrșit. De la treburi, la un ceas de liniște. Merită să nu-i oprosim, doar că nu le dăm voie în sală decît între piese".

Filarmonica susține 430 de manifestări artistice anual. Multi mai multe decît zilele anului. Orchestra simfonică, cele două orchestre de cameră (una condusă de Mircea Cristescu, cealaltă, de Nicolae Iliescu), apoi cvartetul „Serioso" (numit asa după una din părțile unui cvartet beethovenian), triourile „Pro arte", „Romantica", „Baroc", corul filarmonicii, abia însumează o sută șaptezeci de artiști, „problema" și la biletul din mîna următorului.

„Nea Costică", după cum ți spun cei mai multi, are în sfîrșit un răgaz. Pînă la pauză. A lipsit pentru că și-a pierdut sotia. Abia acum trăsăturile cad altfel, își permit să abandoneze sobrietatea funcției. Nu asteaptă compasiune. Știe foarte bine cît se cuvine să arăti cetorîuiți din ceea ce te înfrămîntă. E un om din alte vremuri !... „Am văzut aici cei mai mari artisti ai nostri. Vorbesc de muzică. Ce să vă spun ? Numai lume bună, oameni de vază, și pe scenă și în sală... Timeri ? Da, vin și timeri. Mulți. Vin mai ales cînd e vreun solist mare sau cînd cîntă vreun tînăr de-o seamă cu el... Da, totuși lumea e politicoasă. Nu e cu în alte părți, la cinema, de pildă, unde e o babilonie. Aici e instituție serioasă. nu bilci. Aici vine lumea la o destindere a sufletului, nu asa, la distractie... Cum să nu ascult ! Ascult și eu, la repetiții, că seara am alte misiuni. Ascult tot. Păi nu trebuie să știu si eu ce se întîmplă dincolo de portile astea ?"

★

Se repetă Variațiunile pe o temă rococo de Ceaikovski, cu Marin Cazacu la violoncel. Solistul are, ca de obicei, o mină senină și tonică. Pare foarte tînăr, deși palmaresul său international acreditează o vîrstă a împlinirii. O intrare greșită la unul din compartimentele orchestrei. Se reia. În sală, aproape ascuns de penumbra staturilor, un bătrîn care seamănă cu Arghezi. Imediat după ultimele acorduri iese. Îi urmez. Poartă ochelari cu lentile groase și haine modeste. învechite. Mi-e greu să-l abordez. Totusi. „Zu după-amiază, vin mereu dimineața la repetiții. Fiin că seara nu prea văd bine și acum ziua pot umbla și cu picioarele fără să mai chelluiesc bani pe mașini. Nu, dudueă, n-am făcut muzică în viata mea. Am avut alte necazuri..." Lacrimi încep să-i alunece pe obraz. Coboară precipitat scara spiralată abrupt. Portarul îsi Constantin îmi spune că are învoirea conducerii să vină la repetiții. Omul își caută liniștea aici, în muzică. Semăna cu Arghezi...

★

Ce faceti, Marin Cazacu, pînă la ora concertului ?

„Nimic deosebit. Am întîlnire cu un prieten din Iași. Apoi merg acasă, mănînc și încerc să mă odihnesc. Nu întotdeauna îmi și reușește". Da, nimic senzational. Viață pur și simplu. Seara, la concert, Marin Cazacu e totuși altul, coborît undeva în sine, lîngă o bucurie pe care, dacă sîntem sensibili, o împărtășim.

★

Întrebe lumea la concert, nea Costică ?

„Mai întîi, Mai ales iarna. Întîi, dar dacă vin îngemănă că au alergat să ajungă și trebuie să-i înțelegem. Lumea vine de la sfîrșit. De la treburi, la un ceas de liniște. Merită să nu-i oprosim, doar că nu le dăm voie în sală decît între piese".

Filarmonica susține 430 de manifestări artistice anual. Multi mai multe decît zilele anului. Orchestra simfonică, cele două orchestre de cameră (una condusă de Mircea Cristescu, cealaltă, de Nicolae Iliescu), apoi cvartetul „Serioso" (numit

A consemnat TANIA RADU ■

un minimum de repetiții necesare acestei activități : trei, patru, cinci. Trebuie să ne gîndim că, spre deosebire de teatre, de pildă, Filarmonica este o instituție de premiere. Toți ce se cîntă aici este o premieră : interpretativă, dirijorală sau de repertoriu", ne spune Radu Ghețu, de asemenea consultant artistic. Și în acest domeniu preocuparea pentru muzica românească este permanentă. Ciclurile „Simfonia românească" și „Concertul instrumental românesc" își derulează dela de multă vreme programele, alături de „Integrala simfoniilor de Beethoven". „Concerte de Mozart, simfonii de Haydn și Schubert", „Aceste din urmă două cicluri au și un alt rost — acela de „școală" pentru cei mai tineri membri ai orchestrei noastre, pentru că avem foarte multi tineri : Contactul cu marea literatură muzicală chiaică rafinează interpretarea, forțează personalitatea stilistică a colectivului".

Nu spunem noutăți dacă pomenim lista solistilor filarmonicii bucureștene: Ion Voicu, artist al poporului, Valentin Gheorghiu artist emerit, Dan Grigore, artist emerit, Dan Atanasiu și Marin Cazacu si a dirijorilor Mihai Brediceanu, Horia Andreescu, Mircea Cristescu si Cristian Mandeal ; dacă amintim că, de-a lungul anilor, au cîntat și au dirijat pe scena Ateneului mari personalități ale muzicii universale, a căror listă ar ocupa un spațiu mult prea mare față de posibilitățile acestui reportaj. Trebuie să spunem însă că, deținătoare a unei mari admirabile tradiții, Filarmonica „G. Enescu" este o instituție vie, în plin elan artistic.

Între proiectele de viitor, Șerban Nichifor însărcinat cu sectorul muzicii corale si al muzicii secolului XX) ne-a pomenit si ideea unui ciclu legat de muzica românească : „Stagiuna de muzică contemporană". Lucrări din literatura română si universală vor fi prezentate, pe temalici diferite, sub forma de concerte lunare însotite de conferinte, adesea în interdisciplinaritate : „Timpul în muzică", „Heterofonia, izvoare si perspective", „Muzica si poezia contemporană", „Teoria multimilor si muzica", „Spre o nouă consonanță", „Postmodernismul în muzică", „Teatrul instrumental", „Melotearpia" etc.

Idei generoase, pe măsura potențialului acestei arte românești aite de aprecriate peste hotare. „E timpul să spunem mai apăsat ce aport de sus prin muzica românească", e de părere Șerban Nichifor.

★

Rămîn multe lucruri nespuse. Faptul că Filarmonica patronează activitatea a trei formații de amatori : Orchestra medicilor, Orchestra inginerilor si corul Camerata infantis. Faptul că turnee de prestigiu jalonează activitatea Filarmonicii. Faptul că...

Dar amînată e tîrziu. Concertul s-a terminat. Portarul Ion Constantin a închis — pentru a cîta oară ? — usile monumentale si se pregătește de plecare. Va rămîne cîneva de gardă ca în fiecare noapte. Iese prin usa laterală, dinspre „Cina". Nu poate fi vesel. A suferit o mare pierdere. E doar multumit că totul s-a încheiat cu bine si de astă dată. Nu privește înapoi. Știe totul pe de rost, de două-trei si opt de ani.

Trentele de la intrare sînt iar simplă arhitectură. „Fericită îmbinare a Romei cu Atena, cu fatada inspirată de Erechteion, aripile laterale de Templul Sibilei din Tivoli si coronamentul după monumentul lui Lisicrat. Ateneul a fost, este si va mai fi multă vreme unul din semnele iconografice ale Bucureștilor..."

TANIA RADU ■

Vitrina artelor

Muzica

Final de bilanț

Compozitorii s-au aplecat la fel de atent — în anul trecut — asupra importantului gen al **muzicii corale**, care a cunoscut o înflorire în special în ceea ce privește scriitura pentru voci, mai diversă și cu un limbaj mai contemporan ca altă dată ; iar pe de altă parte, un grup important de creatori — să zicem, nespecializați în compoziția corală, renumiți însă în muzica ușoară — ca **Marius Țeicu, Vasile Vasilache, George Grigoriu, Aurel Giroveanu** și alții au irumpt aici prin melodica lor accesibilă și, mai ales, prin ritmicitatea vioaie cu totul deosebită ; rămîne însă de văzut și de studiat dacă acest fenomen însoțit de unisoane și armonii tipice unui alt gen, dacă aceste concepții de creație, deci, vor aduce un cîștig real sau, dimpotrivă, daune importante desfășurării tradiționale a ceea ce înseamnă și semnifică **reala** muzică gîndită pentru cor ; căci tradiție avem aici berechet, creațiile înaintașilor ca și ale compozitorilor zilelor noastre sînt mai mult decît grăitoare ; iar muzica ușoară a existat și în 1920 și mai tîrziu, dar ea nu s-a amestecat cu cea corală, păstrîndu-și elagărele ei (care astăzi nu mai sînt chiar așa de numeroase) și neformînd — în nici un caz — un gen hibrid ; dar, vom trăi și vom mai vedea...

Înflorirea, așa cum arătam, a fost — poate — mai puțin spectaculoasă ca altă dată, dar, oricum, nivelul cantitativ și calitativ al creațiilor a fost — cel puțin — menținut. S-au scris cîntece patriotice, de muncă, de loc, etc., ca și multe poeme și cantate, iar compozitorii care s-au remarcat au fost — în general — nume binecunoscute, prestigioase. Amintind doar de lucrările lui **Doru Popovici** („Odă pentru Mircea cel Mare", pe versuri de **Ioan Meițoiu**, constituită într-o cantată) ; **Radu Paladi** („Cel mai mare dor", poem coral pe versurile lui **Constantin Atomii** și „Flăcările oțelului", cîntec pe versuri de **Constantin Cirjan**) și **Vasile Vasilache** („În epoca de glorii. Ceaușescu", cîntec pe versurile lui **Eugen Dumitru**), am dat doar trei exemple din multe alte opuri care se orînduiesc în cadrul acelora bine gîndite, scrise cu har și deosebită știință : trei exemple, însă toate trei distinse cu Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor pe anul 1987. Să mai amintim, în final și realizările lui **Sergiu Kremia, Irina Odăgescu, Marin Constantin, Mircea Neagu, Vasile Donose, Paul Urmuzescu** și **Dan Ștefănică**, toți premiați pentru creațiile lor în cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

Și celor mici, compozitorii le-au dedicat cîntece și poeme muzicale. În afara concursului anual al Consiliului Național al Organizației Pionierilor și Șoimilor patriei, care a realizat în final obținerea unor creații deosebite datorate lui **Dan Băian, Ion Cristinoiu, Gheorghe Bazavan, Petre Brâncuși, Mircea Bădulescu, Aurel Giroveanu, Dan Stoian** și ale altora, o sumedenie de alte opuri au relevat dragostea și interesul creatorilor noștri față de acest gen ; de pildă, **Anton Dogaru**, muzician fin și complet, a fost distins cu Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor pentru cîntecul „Partidului iubit îi mulțumim", textul poetic aparținîndu-i lui **Nicușor Constantinescu**.

Dacă vom nota și gîndurile sub raport estetic, privirea asupra fenomenului muzical, experiența îndelungată a compozitorului **Theodor Grigoriu**, adunate în dialog despre muzică și poezie, cuprinse în excepționala sa carte „Muzica și nimbul poeziei" ; dacă vom afla și faptul că în anul trecut a apărut cel de-al treilea volum al foarte interesantului studiu „Filothei Sin Agăi Jipei", semnat de **Sebastian Barbu Bucur** ; dacă vom adăuga și alte două strălucite lucrări didactice ale prof. univ. **Constantin Ionescu**, intitulat „Educația Muzicală" și prof. univ. **Victor Giuleanu**, care, poartă titlul „Tratat de teorie — solfegiu pentru clasa a zecea", toate cele înserate aici fiind distinse cu premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor pentru anul 1987 ; iar dacă vom mai consemna și deosebitele lucrări ale prof. univ. **George Manoilu** și **Constantin Catrina** în domeniul istoriografiei muzicale, ale **Eugeniei Cernea** și **Elenei Coatu** în folcloristică, ale lui **Iosif Sava** în domeniul educației muzicale, cărora li s-au decernat diferite distincții în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" ; vom putea să emitem o opinie favorabilă asupra dezvoltării, cu succes, a **muzicologiei** și **esteticii** noastre, în anul precedent. Aici încheindu-se și ciclul nostru de prezentare a situației genurilor și creației muzicale românești, ca și a muzicologiei autohtone, stare aflată la finele anului 1987 ; iar după cum se poate observa, din această analiză lipsește — intenționat — genul muzicii ușoare ; despre problematica lui specială, despre succesele ca și despre insuccesele creatorilor de gen, ne vom ocupa, însă, aparte.

CLAUDIU NEGULESCU

Film

Feerie în break-dance

Nici tu covor fermecat, nici coadă de mătură. Pur și simplu o mașină. O mașină de muzeu, e drept, dar plină ochi cu o „bandă" de tineri năbădăioși, care-și zic formația „Zimbet de soare". O mașină model 1910 (aș ! glumim), care zboară peste mări și țări, ba mai bine zis peste munți și cîmpii și ajunge la poalele unui castel și intră pur și simplu într-o poveste. Împăratul și împărăteasa au șapte fete. Pe ei îi cheamă Mircea Diaconu și Carmen Galin, sînt oameni serioși, în viața de toate zilele profesori de liceu, iar pe fete — în fel și chip. Dar pe fata cea mare, căreia i-a venit vremea să-și caute un mire, o cheamă Zimbet de soare sau Bianca Brad (sau Loredana Groza, cînd cîntă...). Mirele are casetofon, e îndrăgostit pînă-n albastrul ochilor, a coborît direct din mașina model 1910 și se numește Tudor Petruț (sau Adrian Daminescu, cînd cîntă...). După multe peripeții, răpiri (doica, desprinsă direct din Romeo și Julieta, dar semănînd ca două picături de apă cu Ileana Stana Ionescu, cade în mîinile zmeului — Petre Nicolae —, pe post de prințesă, în timp ce Zimbet de soare colindă pădurea cu junele ales), după multe peripeții deci (între care și o scenă de saloon, sau, mai exact, de... han, cu mese răsturnate, directe de dreapta, îndivizi catapultați în galantarul cu halbe și toiuri), junele este acceptat la mîna fiicei și la jumătatea de împărăție, războiul cu zmeul este aminat din cauză de leșin (zmeul, firește) și mulțimea sărbătorește în ritm rock, de break-dance, de menuet în „haină nouă", ceva în genul Manfred Mann. Într-un cuvînt, un film plin de imaginație, de vervă, de tinerețe.

Zimbet de soare, noua peliculă semnată de Elisabeta Bostan, pe un scenariu de Vasilica Istrate este o reușită spectaculoasă. Umorul, dezinvoltura cu care ideea gliseză dintr-un registru într-altul, ritmul fără umbră de oboseală al acestui musical (imaginea, semnată de Ion Marinescu și montajul Cristinei Ionescu, dețin cel puțin jumătate din „acțiuni") sînt, la un loc, argumente pentru un succes de cea mai bună calitate. Muzica lui Marius Țeicu este inspirată și în subtil acord cu scenariul, cu intențiile regizorale și chiar cu versurile lui Eugen Rotaru. **Zimbet de soare** este ceea ce se numește **un film de echipă**. „Nu ni se întîmplă des, dar ar fi minunat să ne îmbolnăvim de boala încrederii în semeni, să ne dăruim sufletul, așa cum au făcut-o muncitorii acestui film. Începînd cu Elisabeta Bostan, actorii, munții, caii, soarele și florile", scrie Mircea Diaconu în programul de sală.

TANIA RADU

Teatru

Parodia melodramei

G. Călinescu considera piesa **Omul cu mîrțoaga** de G. Ciprian **„un mister** și deocamdată unica scriere teatrală veritabil mistică". Motivația fiind aceea că bietul arhivar Chirică e posedat de puteri miraculoase : credința lui e atît de mare încît „mîrțoaga" sa cîștigă cursa, omul revelîndu-se soției pocăite drept un nou mesia, un taumaturg. O lectură modernă a piesei însă, precum aceea oferită de cea mai recentă montare a ei, pe scena Teatrului Municipal din Ploiești, de către Dumitru Dinulescu, autor, printre altele, a unui roman sci-fi, parodic și antimistic, **ingerul contabil**, e mult mai apropiată de spiritul nostru. Toate apropierile **Omului cu mîrțoaga** de **Nora** lui Ibsen, de teatrul lui Pirandello sau Strindberg, de teatrul mistic, sînt exagerări **pro domo**. Perspectiva istorică a transformat „mistica" piesei în parodia ei.

În fond, **Omul cu mîrțoaga** (1927) este o melodramă. Și e mai sigur că autorul a fost influențat nu atît de teatrul unor mari dramaturgi străini, cît mai ales de clișeele melodramelor cinematografice ale anilor '30. Iubirile fatale, tema „triunghiului", mistica îmbogățiților peste noapte, mistica noroculuI (o temă curentă a prozei noastre interbelice), dramoletele familiale, ghiniounul, amantul fatal, diva confecționată peste noapte etc. constituiau materia primă a cinematografului comercial. Toate acestea le găsim și în **Omul cu mîrțoaga**. Melodrama este o dramă făcută din **momente tari**, din **stări sufletești limită**, prezentate însă **tot timpul** și care se termină cu **happy-end**. Tema preferată este de regulă amorul. În **Omul cu mîrțoaga** avem de toate. Ba chiar și ceva nou : după ce soția îl părăsește pe erou și pe copiii lor, fugind în lume cu El, amantul fatal, zis Nichita, obiectul amorului se deplasează de la Ea (Ana) la „mîrțoagă". „Momentele tari" însă ale acestei melodrame sînt tot timpul : familia e la început fericită, dar apare Nichita și apare și nefericirea, Chirică își investește ultimii bani pe o „mîrțoagă", suportă oprobiul public, este dat afară din casă de proprietar, își compromite slujba de arhivar etc., ca deodată mîrțoaga să facă minuni, el să devină bogat, soția să-și părăsească amantul și să se întoarcă în sînul familiei din nou fericite, amantul să redevină liber, pentru o nouă aventură, eventual cu Fira, slujitoarea ce cunoaște o ascensiune „ca-n filme", devenind și ea o divă.

Harul parodic al lui Dumitru Dinulescu nu putea să nu profite de un astfel de subiect generos. În viziunea sa, Ana devine Greta Garbo, Nichita — Clark Gable, Fira — Marlene Dietrich, iar Chirică și prietenul său Varlam, fiindcă fac parte din lumea „oamenilor simpli", a „oamenilor cu șepci", devin Jean Gabin I și Jean Gabin II, imagini împrumutate din melodramele cinematografice franțuzești à la Marcel Carné. Ca parodia să fie totală însă, aceste două tipuri de melodrame sînt contrapunctate de o bandă sonoră înregistrată cu muzică populară românească, Fira simbolizînd omul din popor care răspunde necazurilor melodramatice ale eroilor cu voie bună și cîntec. De pildă, după ce Ana îl părăsește pe Chirică, deci într-un „moment tare", specific melodramei, urmează... o sîrbă care se încinge între Fira, Chirică și Varlam.

Acestor excelente **intenții** regizorale, nu le răspund însă decît într-o oarecare măsură scenografia, costumele și interpreții unor roluri principale (Alexandru Pandele și Victor Bucurescu — în Chirică și Varlam), mai mult însă actrițele Marinela Pătru (Ana) și Carmen Ciorcilă (Fira), iar într-adevăr la nivelul propunerii regizorale doar interpretul lui Nichita, Laurențiu Lazar, un actor de intensă fervoare scenică.

GRID MODORCEA

(Urmare din pag. 9)

Cluj-Napoca. Pe viu însă, în fața publicului entuziasmat. Răsunetul, răsunetul Ardealului, cum i-ar zice Ion Vișu, a fost de aceea mult mai puternic. Dar despre Dumitru Fărcaș, taragotul și „Mărțișorul" său vom mai avea prilejul să revenim în final.

Spectacolul de la sala Radioteleviziunii a fost deschis în mod omagial de Maria Butaciu, cu un colind mioritic, piesă folclorică pe care ea o cîntă cel mai inspirat. Ne-a plăcut foarte mult și textul de susținere („Al mai mic e străinic", „fluieraşul meu cel drag„ să-l puneți la cap de steag"). Da, Maria Butaciu, aceasta ești cu adevărat dumneata cîntăreața atît de promițătoare ca talent pe care te descopeream încă în 1962, la Festivalul mondial al tineretului și studenților de la Helsinki.

Un gînd spre primăvară, tema întregului spectacol ne-a impus-o în scenă grupul folcloric de la Izverna, mai în formă ca oricînd, răsplătind străduințile inițiatoarei și animatoarei sale, Angelica Stoican, ea însăși la înălțime printr-o interpretare exemplară, atît de românească. Din grupul de la Izverna ne-a plăcut în mod deosebit pentru sinceritatea exprimării sale Niculina Muică, adolescenta căreia aflăm că-i este muică chiar Angelica Stoican.

Două moldovence, una mai bună decît cealaltă, ne-au făcut demonstrația că atunci cînd cronicarul a scris „nasc și la Moldova oameni" le-a avut la vedere și pe cîntărețe, ele numindu-se azi Laura Lavric și Mioara Velicu.

Dansul fetelor de la Căpîlna a descins după aceea somptuos și solemn, pe acest fond afirmîndu-se vocea de aur a Tîrnavelor, cum a fost numită și cum e considerată pe drept cuvînt Veta Biriș. De neamul Birișilor este legată și lansarea în 1951 a „Dansului fetelor de la Căpîlna", bijuterie coregrafică românească, despre care am scris mai demult un sonet.

Reținem, spre luare-aminte, ca principiu al dragostei distihul antologic cîntat de Veta Biriș : „Numai tu, bădiță, tu, / Un alt bade, nu și nu."

Întreagă această repriză ardelenească ar putea avea ca memento pentru virtuozitatea dansului fetelor de la Căpîlna minunatele versuri despre pașii fetelor în acest dans : „Cînd mere gîndești că scrie, ca țăruza pe hîrtie".

I-a revenit lui Benone Sinulescu cinstea și marea onoare de a aduce în scenă inimitabilul cîntec muntenesc, oferindu-ne o selecție de înaltă artă a interpretării, începînd cu cîntecele sale de debut („La Lenuța sub cerdac" sau „Streina, mamii streină") și încheind cu cele de la maturitate (cîntecul bătrînesc pe care l-a relansat „Radu mamii, Radule") sau cele cu valoare filosofico-morală gnomică de genul „Trenule, vagon de blană" și „Cînd eram tînăr codreun". Cu Benone Sinulescu au început bis-urile, dovedindu-ne încă o dată, dacă mai era nevoie, că sensibilul cîntăreț de la Siriu e unul din răsfățații publicului.

Ardelenii au pus din nou stăpînire pe scenă cu dansul „Mulereasca" din Zalău, cu strigăturile sale satirice memorabile. Sava Negrean, doinitoarea și baladista de pe acum celebră, ne-a convins că într-adevăr „Eu-s micuță cît un ghem, / dar de lume nu mă tem".

Spațialitatea, cosmicitatea atît de proprii cîntecului nostru popular au fost admirabil proiectate în spectacole de interpreții din Bateni-Argeș. Ceor din Boteni le revine meritul de a fi reînviat pe Eminescu, marele iubitor al cîntecului nostru popular cu viersuri de neuitat ca acestea : „Cîte stele sînt pe cer, / Pîn-la ziuă toate pier", sau „Lumină luminătoare și stele strălucitoare".

Dacă în emisiunile de la „Tezaur folcloric" ni s-au prezentat adeseori înregistrări ale unor voci celebre ale cîntecului popular, de data aceasta i-am avut pe bravii înaintași chiar în sală printre noi, în persoana lui Alexandru Grozuță, Emil Gavriș, Ion Luican, Rodica Bujor (am numit-o ultima fiindcă ne-a apărut cea mai zburdalnică, gata oricînd să țîșnească pe scenă, să reverse volutele popularelor sale cîntece).

Ca o punte de aur între înaintași și cîntărețiii de azi ne-a apărut Maria Ciobanu, nu o dată înălțîndu-se pe aripile de ciocîrlie ale trilurilor ei.

Marioara Murărescu, spre a ne convinge că ștafeta cîntecului popular românesc a intrat pe glasuri bune, a invitat cîteva cîntărețe din sudul țării, mai întîi, să reia unele melodii celebre. Cinstea și răspunderea aceasta le-a revenit Vasilicăi Dinu, Aureliei Popescu Preda, Lucianei Văduva (Oltenia) și Elisabetei Turcu, Mioarei Pitulice, Mariei Stănescu, Elenei Stănescu. Același gest l-au făcut ardelenii Nicolae Iancu Furdui, Maria Anghel și Muntean Drăgan. Alexandru Grozuță, Emil Gavriș, Ion Luican, Rodica Bujor și-au ascultat astfel continuatorii, chiar dacă nu toți s-au ridicat la înălțimea înaintașilor.

Finis coronat opus, că tot le place ardelenilor pe latinește ; spectacolul s-a încheiat cu evoluția lui Dumitru Fărcaș, a Vetei Biriș și Savei Negrean, înălțător moment patriotic care s-ar fi bucurat de succes și în Alba Unirii celei Mari și pe Cîmpia Libertății de la Blaj.

Și pentru că am amintit de Cîmpia Libertății, să ne permită cititorul să invocăm pentru succesul și emoția manifestării folclorice din sala Radioteleviziunii române, tot versurile unui ardelean, ale atît de delicatului dar cutremurătorului cînd e vorba de patrie Șt. O. Iosif : O, sfîntă zi de libertate ! / Popor voinic din văi și lunci, / Te-om vedea o dată oare / Precum te-ai arătat atunci ?

Povestea vremii ne învață / Că orice rană are leac, / Dar o-ntîmplare-așa măreață / Zbucnește-o dată la un veac.

P.S.

Mă simt dator, cu toată stima și pentru Televiziunea română și pentru distinsa ei slujitoare Marioara Murărescu, să precizez că în orice caz nu trebuie să așteptăm ca o serbare-așa măreață să izbucnească peste-un veac. Dacă ar fi numai Floricile din Bihor, Angela Buciu, Sofia Vicoveanca și încă ar fi destule motive să se repete cît mai repede. O sărbătoare de la care n-ar trebui să lipsească, după părerea noastră și sper că și a organizatorilor, nici Ileana Constantinescu, nici Lucreția Ciobanu, nici Victoria Darvai dar, vai, nici Ion Crutoreanu.

Nestematele unui tezaur

Vorbiți și scrieți românește

Incompatibilitate

Insalubritate

Necunoașterea sensului unor neologisme determină uneori plasarea lor în contexte nepotrivite. Din acest motiv se alterează calitatea exprimării și este prejudiciată înțelegerea informației cuprinse în enunț.

Contextul (secvența lingvistică în care cuvîntul funcționează ca unitate semantică) impune selectarea adecvată a cuvintelor folosite, astfel încît ele să transmită exact mesajul dorit. Confundarea sensurilor cuvintelor schimbă sensul comunicării sau produce efecte comice, după cum se întîmplă" în propoziția următoare : „**Insanitatea** condițiilor de locuit este sursa unor grave maladii în rîndul populației." Substantivul **insanitate**, împrumutat din fr. **insanité**, lat. **insanitas** „nesănătate, boală" și înregistrat în **Dicționarul explicativ al limbii române** cu sensul de „nebunie" ; faptă sau vorbă de neom" (după franceză), este greșit interpretat ca sinonim pentru **insalubritate** („caracterul a ceea ce este insalubru, dăunător sănătății prin nerespectarea regulilor de igienă."

Cuvîntul **aleatoriu** (care înseamnă „întîmplător, supus hazardului") apare deseori folosit în contexte improprii, ambiguizînd sensul comunicării, ca în propoziția următoare : „În continuare, programul oaspeților a fost aleatoriu : vizionarea spectacolului sau turul orașului." Alegerea modului de desfășurare a programului a fost rod al hazardului sau opțiune conștientă ? Conjuncția disjunctivă **sau**, care leagă termeni ce se exclud reciproc (valabilitatea unuia fiind condiționată de anularea celuilalt), conduce spre ideea de opțiune (alegere conștientă). O inadvertență semantică se creează contextual și prin raportarea adjectivului **aleatoriu** la termenul **program** („plan de activitate în care sînt stabilite — în ordinea desfășurării lor — etapele propuse pentru o perioadă dată" sau „desfășurare a activității după un astfel de plan"). Confuzia se poate explica și prin necunoașterea exactă a sensurilor și nuanțelor elementului discutat, și prin asemănarea întîmplătoare dintre **aleatoriu** (care provine din lat. **aleatorius** „referitor la jocurile de noroc") și **alegere**. Corect este să se spună „programul... a fost **la liberă alegere**."

DANA BARDICI

Fotografia de EUGEN NEGREA

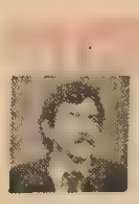

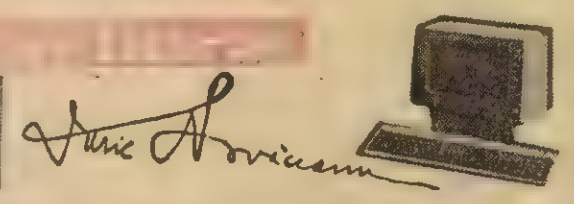

Octavian Butuza, Maramureș. Zburați prea jos și pe distanțe scurte, deși păreți înzestrat pentru mai mult. La înălțimea aceasta obstacolele sînt numeroase și plutirea e obligată multor zigzaguri. Genul de poezie pe care-l cultivați nu vă va duce prea departe. În interior spațiul e nelimitat, dar și gravitatea e mai puternică și aripile bat cu greutate. Apreciem **Copilărie, Iluzie, Ars poetica.**

Caucăr Andrei, Deva. Adunînd la un loc poemele care v-au fost publicate la **Poșta ne secretă** (vezi **Suplimentul literar** din 30 ianuarie a.c.) cu cele pe care ni le-ați trimis, nouă, ne îngăduim să observăm doar că aveți o industrie serioasă, bine pusă la punct, dar care produce inegal și haotic. Nesansa dumneavoastră (sîntem sigur că va fi trecătoare) este că nu v-ați fotografiat la timp pe o locomotivă de la început de secol, precum alții ajunși acum destul de departe. Ca și în cazul Ounei Kadar. În astfel de situații computerul nostru își întrerupe circuitele de opinie.

Vasile I. Popa Titel, Slatina. Oricîte motive ați avea, vă lăsați mult prea ușor pradă tristeții. Sprijiniți-vă pe colectivul unde lucrați, pe prieteni, și bibliotecă. Poemele trimise sînt slabe, neconcludente.

Mirel Bozan, București. Sînteți bine primit în „Atelier", dar se cuvine să fiți mai generos cu dumneavoastră însivă, adăugîgd la ceea ce ne-ați trimis lucruri noi.

Nicu Ion, Cluj-Napoca. Scrisoarea dumneavoastră a sosit puțin după aniversarea eminesciană. Oricum, poemul închinat marelui nostru poet, nu ar fi fost reținut, fiind prea puțin realizat. Cel de al doilea text, ne spune computerul, a fost scris mult mai bine de Maupassant. Aflați singur despre ce este vorba.

Camelia Clumăgeanu, Timișoara. E frumos atașamentul față de profesoara dumneavoastră, pe care o considerați drept mamă, în locul celei ce v-a abandonat la numai șapte zile de lumină. Poemele nu sînt publicabile. Învățați cu seriozitate, citiți, ascultați muzică și, mai ales înaintați în viață sigură că vă va da totul.

Dinu Cristian, București. Ne obligați să ne repetăm : proza nu intră în atenția „Atelierului" nostru. Chiar dacă una dintre bucățile trimise își imaginează spațiul fizic al „Atelierului" (e mult mai modest...), iar o alta dovedește reale aptitudini narative, nu le putem avea în vedere.

Silitră D. Dumitru, Tîrnăveni. Ucenicîți pe mai departe în cenaclul din care faceți parte. Prea multele obiecte poetice cu care vă populați textele (**Penelopa nopții, de exemplu**) dispersează sensurile și nu le mai puteți aduna, în final, cu sensul de idee și unitate. Observați singur că atunci cînd acest lucru nu se produce (**La intrarea în dimineață sau Hrană a singurătății**), poemele sînt mai rotunde, iar emoția e prezentă și funcționează.

David Alexandru, Piatra Neamț. Reveniți și cu altfel de „respirații" pentru a vă descoperi cu adevărat. Ceea ce ne-ați trimis ne determină să bănuim că o puteți face.

Traian Andronesi, Bistrița. Sînteți inegal de la un text la altul și înaintați cu multă nesiguranță în elaborarea acestora. Temele, considerăm noi, sînt bine alese, în sensul că altele v-ar pune dificultăți în plus. „Indisciplina" unor construcții dovedește puținătatea lecturilor poetice. Citiți, mai cu seamă, poeții noștri mari și exersați pe mai departe în cenaclul de care ne vorbiți.

I.N. București. Nu sînteți, cu certitudine și fără nici o condiție cel „mai mare poet român din viață". Un astfel de gest se cuvine sancționat moral. Unele dintre poemele „minore" sînt chiar minore, altele, precum **Pirtie, Pînă unde** sau **Gautama Budda**, ne determină să vă mai invităm la „Atelier", deși nu de încurajări aveți nevoie, ci de cultură, trudă și, mai ales, modestie. Reproducem, pentru a afla și alții : „Cine crede că norocu-i orb, / se înșeală. / Norocul vede : / altfel, / ar mai gresi citeodată drumul".

Vlăsceanu Gheorghe, Doboroești, Ilfov. „Intenționez să-mi dezvălui tainele în domeniul poeziei. Nu e pentru prima dată cînd încerc acest lucru. De aceea, am considerat necesar să-mi probez încă o dată realismul inconfundabil pe care-l posed în acest domeniu. Cînd spun aceasta, mă bazez pe faptul inconfundabil al valoroaselor poezii pe care le dețin și sper să nu infirm această realitate". O infirmați : după acest paragraf de scrisoare, computerul s-a oprit singur. Nu înainte de a-și motiva atare atitudine : ifose de mahala, nu colaborăm.

Nu mai trimiteți : Cioranu Ion, Slobozia ; Veronica M. : Sorin Cristian Protopopescu, Gherla ; Beliatrix, Cluj-Napoca.

Nu vă pierdeți timpul : Valentin Vaida, București ; Vasile Volbură, București, Pricop Irina, Vaslui ; Maga Gazel, București.

Zori

În fața templului,
făcînd loc elipei,
visul se înclină de trei ori
Omul își înșiră
gîndurile
pe arcul de cerc
al privirii zeului,
la ultima strigare
a dimineții.

Portret

Cuib somnului
alergă
în jurul făpturii mele ;
tropotul lor
îmi desenează chipul.

ALEXANDRU BALUȚĂ

Radu Cârneci

(Urmare din pag. 9)

— Poate că vreți să fiți mai explicit.

— Oare nu constituie iubirea în diferitele-i ipostaze (Durerea în căutarea adevărului, Timpul și trecerea, Moartea și spaima în fața acesteia), tenge ale cărților amintite, nu sînt și ale timpului nostru și mai ales ale timpului nostru ? Fiindcă spuneți-mi, rogu-vă, nu astăzi, cînd mai mult decît în alte veacuri știm (ori presupunem că știm !) atîtea despre Univers și eternitatea acestuia ne dăm și mai mult seama de efemeritatea noastră și a faptelor noastre ? Și, legat de aceasta, nu-i oare timpul (abstracțiune supremă pe care ne-am impus-o din necesități legice) cel ce ne bintuie cu nesfîrșitele-i armate de clipe trecătoare ? Și nu-i Moartea punctul de vîrf al Vieții (sau invers !) dincolo de care nu știm ce se mai întîmplă ? Și atunci, nu-i iubirea (în ideea de cucerire, chiar și trecătoare, a binelui sufletesc !) calea de a ne înfrumuseța viața, atît, puțină, cîtă există ?...

— V-ați aprins ! Asta-i bine pentru discuția noastră.

— Într-o asemenea discuție cred că e necesar un ton sincer, nu ? Să revenim. Însă, Este adevărat, o serie de alte cărți semnate de mine se constituie în culegeri monotematice, închinate iubirii în stările de : sărbătoare și fericită împlinire (**Umbra femeii, Grădina în formă de vis, Cîntarea cîntărilor**), de dureroasă căutare și neîmplinire (**Banchetul**), de meditație — iubirea ca instrument al înțelegerii Vieții pînă în punctul absolut al Morții (**Sonete, Pasărea de cenușă**).

— Deci, pînă la urmă, vă recunoașteți totuși un „vechi"...

— Dacă țineți numaidecît !.. Am simțit, însă, nevoia acestei autodefiniri fiindcă eu nu sînt un trubadur (termen onorant, dealtfel !) ci sînt un poet al acestui veac, tratînd teme eterne umane, într-un stil numai al meu. Faptul că mă folosesc deseori de sonet sau de rondosonet (invenția îmi aparține!) îi face pe unii critici să mă categorisească drept „vetust", „neo-romantic", „neo-clasic", așezîndu-mă în continuarea poeților din Evul Mediu, Renaștere ori a parnasienilor etc. Faptul îmi și place, la urma urmei, fiindcă acei poeți din „secoli de aur" făceau din cuvînt bijuterie muzicală iar din sentiment artă, legități dintotdeauna ale marii creații, pe care din păcate, astăzi, mulți le-au uitat sau le ignoră, voit...

— Frumos ! Dar să ne întoarcem din acel „secoli de aur" în zilele noastre. În ce măsură credeți că poezia mai poate determina existența oamenilor ?

— Existența oamenilor, nu ! Dar o anume existență a acestora, da ! Și nu poezia în sine, în mod special, ci mă gîndesc la puterea artei în general, a luminii artelor izolată. În una din „cronicile optimistului", G. Călinescu susținea cu tărie că numai arta este în stare să facă dintr-un om obișnuit un om superior. Poezia culturii, acel polen nevăzut al miilor de flori spirituale influențează, fără doar și poate, direct și indirect, existența umană făcînd-o mai suportabilă mai frumoasă. Iar în ce privește poezia, ca gen purtător cuvîntului este, fără-ndoială, considerabilă.

— Deci, mai este un timp al poeziei cel pe care îl trăim ?

— Fără-ndoială, da ! Încă mai este un timp al poeziei în care cred cu toată ființa.

— E de admirat pasiunea cu care vorbiți despre poezie și rolul ei în epoca noastră. Dar, legat de aceasta cum îi vedeți dumneavoastră pe omul acestui secol ? Îi deosebește ceva de cei din secolele anterioare ? A pierdut ceva, a cîștigat ceva față de cei de dinaintea sa ?

— Exprimîndu-mă paradoxal, aș îndrăzni să spun că omul secolului XX a pierdut (sau este pe cale de a pierde) „totul" ; credință, tradiție — și, prin acestea inocența și puritatea —, frica de necunoscut și, nu în ultimul rînd, respectul și dragostea față de Natură și tainele sale. În schimb a cîștigat (sau are șansele să cîștige) „totul" : puterea științei — și prin aceasta eliberarea de prejudecăți —; o nouă demnitate datorată unei morale mai puțin „morală". și, nu în ultimul rînd, încrederea în forțele-i creatoare ca ființă unică. Firește că adevărul în această mare problemă (care este mai ales a sociologilor, psihologilor, filozofilor, dar și a scriitorilor) se află undeva la mijloc, între aceste două extreme, avînd multiple chipuri și nuanțe.

— Tocmai aș dori să menționați : mi se pare că sînteți prea tranșant.

— Oarecum. Simpatia mea se îndreaptă spre omul din secolele anterioare, însă rațiunea preferă un om al cărui chip interior să se constituie ca o sinteză a celor două situații, în care eticul, esteticul și morala să se întrepătrundă armonioase. Într-o convorbire — în toamna anului trecut, la Paris — cu marele scriitor și umanist Léopold Sédar Senghor, acest adevărat spirit de secol sublinia că omul viitorului nu poate fi decît o rezultantă a sufletului ancestral altoit cu elementele cele mai cristaline ale civilizației moderne. Idee la care subscriu cu tentă convingerea...

— Așadar, vă interesează perfecționarea omului !...

— Da ! În cel mai înalt grad, înțelegînd prin aceasta acel **homo ethicus**, al unei morale și culturi superioare, capabil să comunice cu astrele și cu misterele dintre acestea, dar și să priceapă graiul florilor, culoarea sunetelor, mireasma cuvintelor. Amintindu-mi cu admirație de Khalil Gibran, strălucitul și singularul poet libanez (a cărui operă capitală, **Profetul**, am tradus-o în limba noastră cu cîțiva ani în urmă) notez aici un vers cu privire la statura (perfectă) a oamenilor : „...da, voi sunteți eternitatea și la fel, oglinda eternității !" Minunat spus ! Nu-i așa ?

— E-adevărat ! Și, întrucît credeți atît de mult în om și virtuțile sale, v-aș ruga să-mi spuneți care dintre faptele sale v-au impresionat și vă impresionează cel mai mult ?

— Cele ale spiritului, se-nțelege ! Iar aici îl iau ca martor pe Shakespeare care zice : „Un creier în care mijește o idee, iată culmea ! Ingrămădirile de piatră și cărămidă fac zadarnice sforțări. Ce edificiu egalează o gîndire ? Keops este mai mic decît Homer. Coliseumul este mai prejos decît Juvenal. Nici o construcție de var, de stîncă, de fier și de ciment nu prețuiește cît inspirația". Ce-aș mai putea adăuga ?

— Într-adevăr, la Shakespeare nu se mai poate adăuga nimic. Deși, dacă stau să mă gîndesc bine, fără acele construcții de var, de stîncă, de fier și de ciment n-ar mai putea fi nici inspirație, ele fiind tot în folosul oamenilor. Vedeți cumva în dezvoltarea tehnicii o primejdie pentru valorile umaniste ?

— Da, în măsura în care, la noi și aiurea, se face foarte mult pentru progresul științelor și tehnicii și nu destul pentru cel al artelor. Un echilibru în această importantă problemă, pentru prezent și viitor, se impune cu necesitate. Omul de mîine trebuie să fie în aceeași măsură călătorul spre astre și în inima atomului, dar și cel care să-i înțeleagă pe Pindar, Dante, Baudelaire, Eminescu, Puskin, spre a numi doar cîțiva dintre marii poeți ai lumii...

— În continuarea conversației noastre — puse mai puțin sub semnul seninătății decît mă așteptam din partea unui poet, totuși apolinic — să revenim la poezie. Ea este, între altele, și un instrument de cunoaștere. Spuneți-mi, vă rog, ce lucruri fundamentale ați aflat cu ajutorul ei despre noi, despre existența noastră ?

— Astăzi cu greu mai poate spune cineva că a găsit ceva fundamental în artă, deși secolul XX se caracterizează, mai cu seamă prin descoperiri ; sunt mai degrabă **reluări**, noi **combinații** formale, adaptări ale unor scheme, științe, speculații interesante și chiar utile. Aceasta ca expresie, ca veșmînt artistic. În ceea ce privește interiorul, viața, sufletul artei, și cred că la această idee v-ați referit...

— De bună seamă.

— ...ei bine, dacă-i așa, aici consider că încă mai este loc de explorat, de aflat, deci se mai poate discuta cu folos.

— Vă rog...

— M-aș referi mai întîi la puterea unică, de taină, a cuvîntului, care așezat într-un context ideal are cel mai generos impact cu simțirea receptorului de frumos. Aici intervin talentul, inspirația în descoperirea sublimului prin logos. Mi-am dat seama în ultimii ani, deci după îndelungă și trudnică vreme, că numai cel hărăzit prin destin, chinuit pînă la esențializare are dreptul să intre — și intră ! — în cămara cu șapte lacăte a **Logosului**, din care să dăruiască apoi celor din jurul său picătura de mir și înțelepciune.

— Așa este ! Dar nu numai atît, presupun !

— Desigur ! Apoi, avînd acces la cuvînt în condițiile numite, poetul are acces la cunoașterea de sine, șlefuindu-se ca un diamant cu care va opera apoi în constiința omului doritor de înnobilare prin frumos. Există, fără-ndoială, un acord tacit, neștiut chiar, între adevăratul creator și cel care-i ascultă opera, acord care se transformă apoi în necesitate permanentă a comunicării. Aici aș dori să adaug că există, după opinia mea cititori și **cititori talentați** : cei care **preferă** în general romanul și rudele acestuia sunt cititori (buni și foarte buni), dornici de a trăi viața și prin literatură ; cei care îndrăznesc și rămîn la poezie (sau la poezie în primul rînd, ori la poezia prozei) constituie cititorii talentați, uneori chiar „inspirați", asemenea poeților. Aceștia sunt puțini, dar sunt cei înmiresmați cu cerul ideilor și al sunetelor acestuia.

— Sînteți cam excesiv.

— **Nu sînt ! În sfîrșit** cîteva cuvinte despre **poezia iubirii**, care, în credința mea este cea mai potrivită pentru a ne pătrunde de omul din noi. Și dacă nu pentru că aș fi un freudist ci pentru că nici un alt sentiment, ca **iubirea** (nu amorul !) nu-i în stare să fecundeze cu atîta intensitate, cu atîta durere și înălțare în sacrificiu ființa umană. Fiindcă poetul în cauză nu scrie doar poezie de dragoste, ci, folosindu-se de stările iubirii, meditează asupra vieții, trecerii, morții și eternizării prin artă. Deoarece așa cum observa un distins critic literar, și Costachi Conachi scria „sonet de amor", dar ce cale înaltă și grea de la el la Voiculescu !

ANA ASLAN: „Trăiesc în prezent și în viitor"

Cu mulți ani în urmă, după ce am cunoscut-o pe Ana Aslan, la cîteva săptămîni, am fost la Roma. Pe Via Venetto, una din cele mai elegante artere ale Romei, la cîteva hoteluri, cu vechi tradiții, la intrare era permanent afișat : „Am avut onoarea să locuiască la noi doctorița româncă Ana Aslan, regina speranței noastre de viață lungă".

După puține zile, am văzut-o pe unul din multele canale ale televiziunii italiene, în ciclul „13 femei celebre", alese de producători dintre personalitățile feminine ale lumii contemporane.

Am intrat, cu aceste clipe trecute, în primitorul cabinet de lucru al acad. prof. dr. Ana Aslan, directorul general al Institutului național de gerontologie și geriatrie.

Cu distincția recunoscută, profesoara restabilită după cîteva neplăceri fizice, e volubilă, cum o știam. Mă întîmpină cu : „Ce mai faceți ?", de parcă ieri ne-am despărțit. Mă întreabă dacă i se păstrează interviurile și prim-planurile realizate în ani succesivi, la Televiziune. Sînt însoțită de doctorii Mircea Dumitru, și Laviniu Munteanu, apropiat colaborator al profesoarei și scenaristul documentarului „Virstele tinereții". Ana Aslan nu a văzut încă acest film care i s-a dedicat cu ocazia împlinirii virstei de 90 de ani.

— Este un film despre mine în absența mea...

Este emoționată să reîntîlnească pe ecran brăileanca care-și încheia studiile universitare cu o teză recompensată cu Magna cum Laudae, începînd lungul drum, neîntrerupt 66 de ani, în slujba sănătății omului fiind membră fondatoare a Societății spitalelor din București din 1921. Nu pot s-o văd, în întunericul sălii, pe celebra profesoară, dar o simt înduioșată, urmărindu-se, în mișcarea alertă a secvențelor, alături de un alt stîlp al medicinei, Daniel Danielopolu, pe care l-a prețuit ca pe părinții săi deoarece „este cel ce m-a învățat arta medicinei, 25 de ani am lucrat alături de el".

De la tinerețea strălucitoare a cardiologului Ana Aslan, imaginile prezintă maturitatea femeii care intră în alte zone ale medicinei în 1948, în geriatrie — gerontologie, descoperind acțiunea entrofică și regeneratoare a procainei, elaborînd produsul „Gerovital H_3", cu acțiunea curativă și profilactică în fenomenele îmbătrînirii precoce și în bolile apăsătoare ale bătrînetii. Profesoara Ana Aslan a demonstrat eficacitatea Gerovitalului în tratamentul reumatismului cronic, în stările depresive, în ateroscleroză, în boala Parkinson, în regenerarea și repigmentarea părului, în vitiligo și psoriazis, în alte boli cronice. Ana Aslan și colaboratorii săi au efectuat un studiu fără egal asupra a 20 000 de muncitori între 45 și 60 de ani. Este cea mai completă și cuprinzătoare cercetare întreprinsă în profilaxia bătrînetii, de-a lungul a 32 de ani, fără termen de comparație în întreaga lume.

Încerc să-mi împart atenția între ecran și noi, cei cîțiva, adunați să vedem acest documentar. Acolo, pe celuloid, se petrec zile și nopți memorabile, aici trăim cu intensivitate clipele și întîlnirea cu această remarcabilă personalitate. Ana Aslan ține să precizeze, gîndindu-se că textul comentariului fiind în engleză s-ar putea să-mi scape vreo nuanță, să fiu foarte atentă la această cameră, cu pereții acoperiți de rafturi, ordonate după principiul unei biblioteci.

— Aici este o comoară de simțire, 150 000 de scrisori numai din străinătate, clasate pe țări, persoane și bineînțeles un an. Cu tratamentul meu a cîștigat zece ani activi, a fost vesel, se plimba... îngrijea grădina, avea prieteni, era ca oricare dintre noi.

Pacienții Anei Aslan sînt din lumea largă. Pe unii i-a văzut la ei acasă, cei mai mulți au venit ei în România. Discreția intră în arsenalul medicului și oricît insist nu-mi dezvăluie numele stelelor ecranului, ale politicii care i-au fost pacienți. Nu se ferește să-mi vorbească de actrița Lilian Gish, pentru că aceasta a declarat tuturor că a beneficiat de tratamentul Anei Aslan. „Regina speranței", a fost fotografiată alături de o altă prezentă, în fel de recunoscută mondial, Vivien Leigh, neuitata interpretă a filmului „Pe aripile vîntului".

Bătrînețea împiedicată să apară în formele ei degenerative, dureroase, cîștigarea unui timp pentru viața activă petrecută toate obstacolele. Mai tîrziu a și spus, astăzi repetă : „Toată viața am fost o luptătoare". Pentru că tot o luptă tenace, cu ea și prejudecățile, a dus cînd a anunțat descoperirea H_3-ului. Profesoara, spune simplu : „Au fost 3 cauze favorizante : exista procaină, am nimerit imediat arteră tînără, altfel foarte greu de găsit, am injectat pacientul făcîndu-l să-și miște piciorul, am avut acceptiunea lui și am putut verifica că sînt pe un drum bun". Așa s-a născut Gerovitalul, și ce simplu pare !

— Fiți atentă, îmi șoptește doctorul Mircea Dumitru...

Sînt tot timpul atentă, cum altfel ? pentru că „Virstele Tinereții" rezumă biografia unui medic de excepție. Este mai mult decît un omagiu ca, pe mormîntul celebrului Hipocrat, grecii să graveze cu aur numele românce Ana Aslan, singurul reprezentant al acestei profesiuni, care are onoarea să fie considerat egalul marelui înaintaș.

— Vor mai fi și alții, eu am deschis seria...

La 91 de ani Ana Aslan răspunde, ca și pînă acum la voluminoasa corespondență, conduce institutul, dă consultații. Peste toate acestea, acum se ocupă de pregătirea Congresului național de gerontologie și geriatrie, cu participare internațională, care se va ține la București între 9 și 11 iunie. În dezbatere : Simpozionul-terapia Aslan, Biometria îmbătrînirii, Îmbătrînirea cerebrală, Virstnicul activ.

Secretara profesoarei intră și aduce cîteva scrisori urgente. Ana Aslan zîmbește unui gînd vechi, pe care-l explică : „Eram la Londra, în 1959, se auzise în lume despre H_3. Ploua și primeam neîncetat scrisori. Portarul mi le aducea, din ce în ce mai întunecat, dar cu desăvîrșita politețe englezească. Neștiind că stăpînesc limba lui, l-am auzit spunînd unei cameriste, «O fi intinerind oameni doctorița Aslan, dar pe mine m-au îmbătrînit sacii cu scrisorile ei»".

Ultimele imagini ale acestui rar document, „Virstele tinereții", virstele Anei Aslan, se încheie cu patetica declarație a medicului sub cupola Academiei : „Nu regret nimic, nici lupta pe care am dus-o, nu-mi mai aduc aminte de trecut, trăiesc în prezent și în viitor. Am încă puterea să mai visez".

Lumina s-a aprins în mica sală a institutului, Ana Aslan aplaudă, mulțumind echipei de medici și cineaști care s-au ostenit pentru ea. Le mulțumim și noi pentru că s-au ostenit pentru generația noastră și pentru viitorime. Dar îi mulțumim în primul rînd Anei Aslan pentru că ne-a oferit un asemenea subiect. Visăm cu toții să rămînem tot atît de tineri ca Ana Aslan la 91 de ani. E o îndrăzneală care depinde numai de noi. Gerovitalul se găsește în orice farmacie.

CARMEN DUMITRESCU ■

Nici o „Humana" nu-i ca mama!

Fotografie de ELENA GHERA ■

Mult adevăr se află în cuvintele din popor : „bine ca la sînul mumei !" Căci unde altundeva se simte micul vlăstar ca într-un colț de paradis decît la pieptul acelei care i-a dăruit verbul „a fi" și care, acum, prin laptele matern îi picură puterea de a se înălța spre viață. Știți care este unul dintre cele mai senzaționale descoperiri ale medicinei moderne ? Reintoarcerea la alimentația la sîn. Pentru că, oricît de perfecționate, complete și rafinate ar fi produsele lactate artificiale, ele nu pot înlocui laptele viu al mamei. De altfel, unul din eșecurile civilizației moderne, pe lîngă poluare, este și acest regim alimentar artificial al sugarilor. Din cauza unor rău înțelese tendințe de independență a femeilor față de micul „tiran" în scutece, a unor prejudecăți estetice și principii de nutriție nu dintre cele mai adecvate, s-a înregistrat pe glob o accentuată de creștere a hrănirii la sîn. Organizația Mondială a Sănătății, care a adoptat deviza : „Sănătate pentru toți în anul 2000", a considerat că unul dintre cei mai importanți pași spre acest generos deziderat este revenirea la alimentația la pieptul mamei. Sănătatea se clădește din prima zi de viață ! • Aprecînd organizarea și eficiența rețelei pediatrice de la noi din țară, O.M.S. a contractat cu Institutul de Ocrotire a Mamei și Copilului o amplă lucrare de cercetare pe această temă. Poate că ar fi bine să începem cu sfîrșitul și să citîm dintr-o scrisoare de concluzii a renumitului for medical mondial : „Activitatea desfășurată a depășit mult ceea ce ne-am gîndit că este posibil. Studiul, strategia și acțiunea dumneavoastră sînt un model de cercetare operațională".

O puternică echipă multidisciplinară compusă din pediatri, psihologi, sociologi, a pornit să întreprindă cercetări și observații de finețe asupra a peste 2 500 de femei și pruncii lor din județul Argeș. Împreună cu personalul medico-sanitar local s-a lucrat cu multă răbdare asupra celei mai pretențioase materii prime din cîte există, sufletul și psihicul oamenilor, mai ales că era vorba de mamele trecute de curînd prin încercarea nu ușoară a nașterii și de acele ființe plăpînde și delicate răsărite la viață de puține zile.

„Trebuie acționat asupra mentalității femeilor, care, din grijă exagerată pentru copil se temeau nejustificat că nu au destul lapte, că el nu este suficient de consistent. Această stare de anxietate conducea la o păgubitoare întîrcare precoce, ne spune doctor Georgeta Palicari, secretara științifică a institutului. Continuarea alăptatului pînă spre un an echilibrează biologic atît mama cît și copilul. Este primul și cel mai important pas spre un regim alimentar corect, spre o sănătate pentru întreaga viață. Cercetările pe plan mondial și cele ale noastre au arătat că înlocuitorii de lapte nu pot egala nici ca valoare biologică, nici nutritivă și nici imunologică laptele mamei. Deși tehnologiile sofisticate asigură acestora componentele atît calitativ cît și ca proporție, nu se pot reconstitui anticorpii, imunoglobulinele, factorii de creștere, catalizatorii biologici, endorfinele ce apără și feresc pe sugar de îmbolnăviri. Aceste elemente date de corpul mamei prin suveranul brevet al naturii nu se pot construi artificial. Este un adevăr vechi pe care mulți îl uitaseră. În plus alăptatul permite legătura afectivă capabilă să stimuleze dezvoltarea și asigură acele punți de suflet care fac pe copil să-și iubească mama și pe aceasta să-și cunoască și să-și amplifice dragostea pentru el. S-a demonstrat că simțind acel tic-tac al inimii mamei, sugarul este mai liniștit, asimilează și metabolizează mai bine hrana. Alăptatul deșteaptă cel mai înălțător sentiment matern".

O uriașă muncă de la inimă la inimă, însă cu datele științei pe masă s-a desfășurat începînd cu perioada de graviditate, continuînd în perimetrul maternităților și apoi acasă la mamă și copil. În momentele mai delicate ale îngrijirii sugarului, medicul sau sora au fost un membru al tinerei familii și cu sfatul și cu fapta.

„Am făcut cercetări privind cauzele care duceau la întîrcarea timpurie, adaugă doctor Constanța Iacob, coordonatoarea acestui amplu program. Observațiile au condus la concluzia că sugarul trebuie adus la sîn în primele 6 ore de la naștere, nu după 24. Acest contact precoce stimulează lactația și țese legătura afectivă ce crecază premizele unei alăptări de durată. Apoi, suptul la ore fixe, după un program impus de noi, nu este cel mai indicat. Copilul plînge de foame între mese, următoarea alăptare îl găsește obosit, nu suge suficient, se zbuciumă iar, și se intră într-un cerc vicios. Trebuie să fie pus la piept cînd cere căci el își reglează singur orarul. După venirea de la maternitate, lăuza suferă un stres al acomodării și îi scade secreția lactată. Nu trebuie să intre în panică căci impasul trece și lactația revine. După cum, în a șasea săptămînă, cînd s-a observat că apare temporar un decalaj între secreția de lapte și cererea micuțului, nu trebuie recurs la biberon. Soluția este suptul repetat, ori de cîte ori copilul solicită, astfel stimulîndu-se producerea laptelui. Și în condițiile reluării activității se pot păstra 2—3 alăptări pe zi. Mai labile psihic în această perioadă, mamele se impacientau că n-au suficient lapte, că el e ca apa, nehrănitor, că bebelușul e nemulțumit. Le-am convins că alarma e falsă și că sugarul crește de fapt în greutate, după cum o staționare pentru moment face parte din oscilațiile normale.

O muncă neobosită de ani în care cu microscopul s-a pătruns în teritoriile inedite ale științei și cu sfatul blînd și competent în teritoriile de suflet ale mamelor și copiilor. Rezultatul ? Creșterea cu 25 la sută a numărului copiilor de 5—6 luni alimentați la sîn, prelungirea perioadei de hrană la piept pînă spre virsta de un an, ieșirea din maternitate a 99 la sută din sugari alăptați de mame.

„Ceea ce facem noi este modest și anonim, se pierde în viața de zi cu zi a oamenilor, ne spune doctor Georgeta Palicari. N-are răsunet pentru onoruri științifice internaționale. Odată, o tînără ne-a chemat să-i dăm o mînă de ajutor și am găsit-o lîngă pruncul plîngînd, speriată, și cu biberonul pregătit să-i schimbe ireversibil hrana. La plecare, am privit micuțul sugînd cu poftă la sînul mamei, acum liniștită. Aceasta este pentru noi marele premiu. Am contribuit ca încă un start în viață să fie sub lumina sănătății".

Altă concluzie de alarmă a științei la care o contribuție importantă a adus și școala românească de medicină : factorii de risc ce favorizează apariția bolilor cardiovasculare își încep acțiunea corozivă chiar din prima copilărie. Ei trebuiesc neutralizați chiar la copilul mic printr-un regim de viață rațional practicat de timpuriu. Din nou O.M.S.-ul a creditat cu încredere pediatria noastră colaborînd cu specialiștii în frunte cu profesor doctor Mircea Georgănceanu de la Institutul de Ocrotire a Mamei și Copilului într-o cercetare de mare anvergură pe această temă. Principal acuzat : obezitatea. „Copilul gras și frumos" este nu numai ceva desuet, dar și ceva periculos.

„Premizele excesului ponderal se constituie chiar din perioada prenatală, ne spune doctor Michaela Nanu. Supraalimentația gravidei generează un copil cu greutate mare la naștere care pleacă din start cu un surplus de kilograme. Dacă alimentația în primul an se face în exces, în special de făinoase, are loc o creștere a numărului de celule de grăsime care mai apoi prin mărire de volum duce la obezitate. Peste 70 la sută din copiii obezi au făcut primul pas pe acest drum periculos de cînd erau sugari. În această luptă a lumii moderne cu kilogramele, alăptatul are un rol esențial. Cercetările noastre și cele mondiale, au scos în evidență faptul că laptele mamei își schimbă compoziția în timpul suptului și crecază la final senzația de sațietate."

S-a împămîntenit ideea că trebuie să lupți împotriva colesterolului de la 40 de ani. Studiile făcute au arătat că hipercolesterolemia apare din primele luni de viață ca urmare a unor greșeli alimentare, a abuzurilor de grăsimi și glucide. În jur de 20 la sută din copiii grași au valori crescute ale colesterolemiei, dar care prin raționalizarea hranei pot fi aduse în limite normale. Din păcate, de aici ecuația e simplă : obezitate + colesterol = hipertensiune. Jumătate din copiii hipertensivi devin adulți afectați de această boală. Dacă la aceste lezîuni „mute" din copilărie se adaugă moștenirea din familie a obiceiurilor de sedentarism și fumat, iată toate premizele viitoarei boli coronariene a maturului. Cercetarea care a analizat peste 2 000 de copii din județele Bihor, Cluj, Timișoara, București, a dus la depistarea precoce a celor cu predispoziții în instalarea hipertensiunii, ateroscleroze și obezității. Țara noastră este printre puținele din lume care au un program de combatere și prevenire a acestor factori de risc la copii.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Și muzeistica este o știință!

La curtea lui Ștefan Vodă

Fotografii de ELENA GHERA ■

Citeodată, ne întrebăm aproape fără motiv, și cu o emoție care aduce a frison, cum ar fi arătat, într-o realitate fotografică, viața cotidiană a epocilor vechi din istoria românilor și mintea face eforturi de a întruchipa, într-o sinteză deloc ușoară, scene posibile, ipoteze. Totuși, închipuirea nu ajunge decît la intuiții scurte cît o lumină de fulger și sufletul rămîne departe de aceste spații pe care nici memoria colectivă nu le cuprinde, sălășluind în noi ca pînzele freatice necunoscute și fără nume. Întărirea acestor presimțiri ale gîndului și documentarea lor prin materia obiectivă trebuincioasă, restituind o lume a obiectelor care ajută spiritul să reconstituie trecutul prin dovezi, e făcută de obicei prin muzeu și cînd, arareori, ingeniozitatea organizării acestuia ne pune înainte episoade ale unui cotidian defunct, senzația de stranietate e puternică și impresionează mai mult decît imaginea obținută prin sforțări de intelect și care este doar ipoteză. Astfel de reconstituiri transportă epocile într-o sinteză care însemnează un fel de loc geometric al permanențelor, dincolo de convenția scenografică pe care o bănuim. Sîntem, astfel, „moderni" și în același timp „vechi", judecători și martori, spectatori și participanți.

Puține sînt locurile unde aceste simțăminte profunde să fie posibile și unul dintre ele se află în Muzeul de istorie al Sucevei : este ceea ce se cheamă „Sfatul domnesc". Spre a reuși acest act admirabil de restaurare, muzeografii de aici au avut de biruit piedici numeroase căci este vorba, în esență, de o reconstituire completă, de unde nici un amănunt nu este absent : arhitectura interioarelor, respectîndu-se proporțiile și formele care definesc o epocă și își pun pecetea asupra ei ; mobilierul, reflectînd aceeași unitate de stil ; veșmintele, traducînd în textilă un spirit inefabil al vremurilor și punînd, ca ornament, semnele unui veac și numai ale lui ; armele ; încălțămintea ; heraldica. Și, în sfîrșit, oamenii, în a căror gestică se depun aceleași semne tipice care depășesc convenția unui protocol. Pînă și tăietura părului, lungimea lui și ceea ce denumim, cu un termen modern, „coafură" ajută la definirea exactă a unei clipe istorice. Ei bine, toate acestea (și încă multe altele pe deasupra) au fost rezolvate aici, la Suceava, de o formație de muzeografi care au izbutit să reînvie un episod al epocii ștefaniene, denumit, cu o formulă generică, „Sfatul domnesc". Încăperea aleasă pentru acest experiment se află într-un colț de clădire, legînd șirul de odăi care evocă evoluția lumii românești din aceste locuri din epoca pietrei și pînă la europeanul Ștefan cel Mare. De aici încolo, prin alte șiruri de încăperi, pășim în epoca modernă și, desigur, de fiecare dată, simțim o bătaie de aripă sufletească fără temeri ; sunetul definitoriu, monumental, al istoriei naționale se coagulase deja, sub ochii noștri uimiți.

În acest concentrat de istorie română clasică, imaginea epocii este surprinsă fidel, ca și cum un fotograf ar fi ajuns prin hazard în palatul lui Ștefan cel Mare și ar fi păstrat pe o placă sensibilă un fragment esențial dintr-o societate. „Sfatul" reprezintă cincisprezece personaje, între care izbutim să recunoaștem, fără greutate, pe cîțiva dintre cei care au făcut din numele lor o emblemă. Ca într-un poliptic al pictorului portughez Nuno Gonçalvez, aducînd la un loc toate stările sociale și pe toți cei care definesc un popor, acest *episod de teatru istoric* reduce cotidianul la esențial. În mijloc Ștefan cel Mare, așa cum îl cunoaștem din portretul făcut de Grigore Ureche și după cum ne este înfățișat de „Tetraevanghеliarul" de la Humor : un bărbat mai degrabă scund, bălan, cu privirea pătrunzătoare, arătînd hotărîre, voință, într-un cuvînt „geniu". Apoi, doamna țării, Maria Voichița, și fiul lor, Bogdan al II-lea, așa cum ne-am obișnuit să interpretăm „apusul soarelui" - Moldovei după dramaturgia lui Delavrancea. „Sfatul" e complet cu prezența - boierilor cu valoare de exponent, adică a vornicului Boldur, a hatmanului Luca Arbore al Sucevei, a spătarului Clănău (căruia i se atribuise, în veacul trecut, copia unei cronici apocrife, „a lui Huru"), a logofătului Tăutu, ambasador la Înalta Poartă și întîiul băutor român de cafea, a vistiernicului Isac. Inițierea în istoria românilor și cunoașterea cronicilor vechi face această imagine și mai vie, ea căpătînd la comparația cu documentul valoarea unei colecții de portrete fundamentale. Apoi, după aceștia, stau „anonimii", adică poporul reprezentat prin categorii și, fiindcă scena reconstituie o înălțare a răzeșilor-eroi la rangul de „viteji", totalitatea gesturilor trebuie să aibă un hieratism de protocol bizantin. Vodă și-a luat ca martori pe cei care reprezintă „țara", adică pe doi orășeni, pe doi oșteni și pe cronicar, adus aici spre a da samă către viitor de toate cele care se făcuseră după legea lăsată de la moși. Răzeșii îngenunche, domnul, ca o divinitate a unei țări libere și opulente și ca un bazileu, îi unge simbolic cu un gest de înălțare pe treaptă eroică ; este acel Ștefan pe care ni l-a comunicat Mihail Sadoveanu, în „Frații Jderi". Totul seamănă aici cu o cantată profană ale cărei semne muzicale s-au tradus într-o știință a proporțiilor gestului, într-o armonie de unități sociale conjugate într-un spațiu esențial.

Reconstituirea este minuțioasă. Costumele, ca să dau un exemplu, s-au luat după fresce și din tablourile votive, de pe ilustrațiile din manuscrisele miniate : este înfățișat aici un popor care se îmbracă bizantin și occidental (dacă purtătorul hainei e voievod ori boier) și tradițional, adică țărănește, cînd avem de-a face cu un om al pămîntului, cu un țăran. Un țăran care mînuiește plugul și coasa dar și arcul cu săgeți și sabia, adică un răzeș, fiind plugar îmbrăcat în cămeșoaie albe, largi și cu ițari, și desculț (așa cum îl vedem pe acest țăran fundamental într-o frescă de la Voroneț) și răzeș, adică om liber, cu o cămașă înfiurată, de sărbătoare, acoperită de un surtuc — dacă se înfățișează înaintea lui Vodă. Cînd țăranii devin oșteni, luîndu-și ca profesiune calea armelor, veșmintele aparțin unei lumi militare fără fastul cavaleresc și medieval, însă au sobrietate căci aparțin unei civilizații de cavaleri, unui popor de călăreți. Este o imagine a unei lumi trăind european, adică bizantin, occidental și, în același timp, românește, o imagine a unei Europe unde sînt reprezentate toate straturile istorice posibile la noi.

European este, de asemenea, cadrul, comunicat, mai înainte de toate, prin arhitectură : o arhitectură unde bolțile se deschid în ogive gotice, după soluții care aparțin vremii aceleia de sinteză a formelor și ferestrele parcă filtrează o lumină imaginară prin vitralii. Dar tronul și masa unde cronicarul s-a așezat (îmbrăcîndu-se, precum Machiavelli, în straie somptuoase, spre a convorbi cu vesnicia) sînt de stejar, căci în Moldova trăim într-o Europă a lemnului și unde stejarul este esența lemnoasă fundamentală și care ar fi putut să urce pe stemă. Și toate se oglindesc în marile oglinzi mate ale pavimentului smălțuit, în ceramică verde, închipuind, la intervale știute numai de către decoratori, covoare florale ; o floră de forme stilizate, unde se presimte crinul imperial. În epoca lui Alexandru cel Bun, care, întîiul, așezase curtea domnească la Suceava, podelele palatului domnesc trebuie să fi arătat la fel căci Europa confortului voievodal pătrunsese dincolo de Carpați încă din vremea lui ; o vreme de istorie românească deodată matură.

Liniștea „Sfatului domnesc" din Muzeul de istorie al Sucevei este absolută, e o liniște de veac veșnic, de lume care nu și-a ieșit din matca ei multimilenară. Dar, în această mutenie a formelor care vorbesc fără vorbe sufletului copleșit parcă auzim, de cine știe unde, pe acela care, de la Putna, veghează țările locuite de români: „Moldova biruit-a iară. Turcul hain și-a prăpădit trufia și împrăștiat oasele în țară străină". Memoria a biruit vremurile vitrege și pe năvălitorii haini.

ARTUR SILVESTRI ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

„Făclia minții omenești"

Aniversăm anul acesta un secol de la inaugurarea Ateneului Român, una dintre cele mai reprezentative construcții ale Capitalei, lăcaș de cultură și artă de mare prestigiu. Prea puțin s-a scris, credem, cu acest prilej despre însemnătatea sa ca centru de iradiere a științei în rîndurile păturilor celor mai largi ale poporului.

În ziarul „Timpul" din 27 februarie 1880, Mihai Eminescu se referă la o conferință de psihologie ținută de Titu Maiorescu la Ateneu, cu tema **Explicarea viselor**, observînd că aspectele ridicate de subiectul tratat **„au fost dezvoltate și explicate de autor cu o elocuțiune, bogăție și măiestria cunoscută de toți."**

La Eminescu e deci vorba de anul 1880, deși clădirea Ateneului a fost inaugurată abia opt ani mai tîrziu, în 1888. Într-adevăr, „ateneismul" este la noi mai vechi decît Ateneul însuși. Acest lucru ne obligă la evocarea unor momente de istorie cultural-științifică : Încă din articolul nostru intitulat **Societăți științifice** din 24 octombrie 1986, publicat la prezenta rubrică, aminteam, printre primele asociații științifice românești, **Societatea Ateneul Român**, destinată promovării științei, artei și culturii, creată în 1860, inițial la Iași, la îndemnul lui Mihail Kogălniceanu, cu sprijinul lui V.A. Urechia ; a editat acolo și o revistă, care a avut însă, ca și societatea ieșeană, o existență efemeră.

Societatea a luat o importantă dezvoltare atunci cînd, sub același nume, și-a stabilit sediul la București, unde între timp venise și V.A. Urechia și[1] unde acesta începe a colabora cu acela care avea să devină sufletul ei, medicul, naturalistul și omul de stat Constantin Esarcu (1836—1898). Începutul este făcut în casa lui Costache Ghica de lîngă Grădina Cișmigiu, prin conferința de popularizare **Natura și regnurile**, ținută de C. Esarcu în fața unui auditoriu foarte variat, interesat în îmbogățirea cunoștințelor sale : evenimentul a avut loc la 28 ianuarie 1865. Ulterior, la 31 octombrie 1865, **Societatea Ateneul Român** este fondată oficial în Capitala țării, tot cu sprijinul lui Mihail Kogălniceanu. Din 1866 apare și „revista mensuală" a societății, din nou sub titlul „Ateneul român", de factură enciclopedică, unde se publică și programul conferințelor ce se țineau, iar după expuneri — rezumatul lor. O seamă de distinși intelectuali se asociază celor doi animatori inițiali ai societății, printre ei medicul Nicolae Kretzulescu, agronomul și economistul Petre S. Aurelian, cărturarul și scriitorul Ion Heliade-Rădulescu și alții.

Dacă astăzi cunoaștem Ateneul Român mai ales ca templu al muzicii, societatea care i-a purtat numele s-a afirmat la început în special prin ciclurile de conferințe organizate, adresîndu-se, cum spunea C. Esarcu, atît celor instruiți, cît și către **„masele mai puțin privilegiate ale poporului."** Cei dintîi ciclu de conferințe era chiar intitulat **„Cursuri gratuite"**. De unde însă denumirea de „Ateneu" ? De la zeița Atena, căci în templul ei își prezentau în Grecia antică învățații ca și artiștii, operele, spre a fi apreciate, iar în Apusul modern „ateneele" erau asociații de oameni de știință și artiști, care promovau cunoașterea și creația artistică.

De-a lungul deceniilor, la tribuna Ateneului s-au perindat cei mai de seamă oameni de știință și literați ai țării noastre, uneori un ciclu întreg de expuneri fiind încredințat unui singur vorbitor. Alături de conferințe de nivel academic, s-au ținut altele destinate maselor celor mai largi. A fost organizată aici și „Universitatea liberă a Ateneului Român", care a dăinuit pînă în 1948 (o precursoare a „Universității culturală-științifice" de astăzi). Mai mult, au fost fondate și filiale ale Ateneului în provincie. S-a încetățenit termenul de „ateneist" pentru slujitorii culturali ai venerabilei instituții.

Printre conferențiarii de la Ateneul Român, s-au perindat nenumărați savanți și scriitori de mare prestigiu, ca Titu Maiorescu, Victor Babeș, Carol Davila, I.L. Caragiale, Mihail Kogălniceanu, Const. Esarcu, V.A. Urechia, Vasile Alecsandri, Nicolae Iorga, Gheorghe Marinescu, Ioan Cantacuzino, David Emmanuel, Gheorghe Țițeica, P.S. Aurelian, Iacob Felix, Const. I. Istrati, Ana Conte-Kernbach, Maria Cutarida-Crătunescu, Ion Simionescu, Gala Galaction, N. Kretzulescu, Cezar Petrescu, Constantin Rădulescu-Motru, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Grigore Tocilescu, Ludovic Mrazec, Dimitrie Gerota, P.P. Negulescu și mulți, mulți alții.

Fideli statutelor societății, „ateneiștii" urmăreau în primul rînd răspîndirea culturii în popor, prin conferințe, expoziții, concerte, cărți, reviste. La jubileul din 1890, poetul Alexandru Vlahuță le-a închinat un poem — **Oda vechilor ateneiști : „Acei ce v-ați legat viața / De-un vis frumos și fericit / Pentru a cărui întrupare / Cu-atîta dragoste-ați muncit / Și care-ați pus întîia piatră / Acestui strălucit palat / În care pururea va arde / Făclia minții omenești."**

„Strălucitul palat" la care se referea Alexandru Vlahuță era clădirea Ateneului Român. „Planurile clădirii se datoresc tînărului arhitect francez Albert Galleron, sprijinit în munca sa de românii Ion Mincu, Alexandru Orăscu, Grigore Cerchez, I. Socolescu ș.a. Înălțarea construcției a durat între 1886 și 1888, edificiul (încă neterminat complet) fiind inaugurat în februarie 1888 printr-o conferință erudită rostită de Alexandru Odobescu despre monumentala clădire, în raport cu alte clădiri, antice, avînd un dom circular.

A fost aici un puternic centru de manifestare a spiritualității românești și alături de muzica lui Enescu, alături de expozițiile celor mai de seamă pictori români, savanți și inventatori de renume mondial de pe plaiurile noastre și-au expus teoriile și descoperirile, ca într-un adevărat sanctuar al științei, scriitori, ca I.L. Caragiale, au citit din opera lor.

În fața Ateneului Român străjuiește acum statuia lui Eminescu. Să ne amintim deci de cuvintele lui, pe care le putem citi în ziarul „Timpul" din 31 mai 1880 : **„...după produsele sale științifice și literare se cîntărește valoarea unui popor pe pămînt".**

I. M. ȘTEFAN ■

Poftiți cheile, casa vă așteaptă!

O bucurie firească pe care o trăiesc mii de familii și unele metehne care uneori o știrbesc

Fuga de anonimat

Inginerul Ioan Totoiu, directorul Antreprizei 4 Făgăraș a T.A.G.C.M. Brașov este șef de șantier din prima zi a anului 1966. În urmă cu 22 de ani, ne spune dinsul, altfel se construia în municipiul Făgăraș, ca de altfel în toată țara. Alte materiale, alt ritm, altă productivitate, dar ceea ce nu s-a schimbat și cu timpul s-a transformat la noi în tradiție a fost predarea la chei a apartamentelor. Toate locuințele din acești ani, între 500 și 850 apartamente pe an, au fost construite de noi. Cetățenii ne cunosc, pe cei mai mulți dintre ei îi cunoaștem și noi. Am vrut să ne onorăm meseria așa cum se cuvine, să putem merge cu fruntea sus prin oraș.

Constructorii făgărășeni nu numai că nu se complac într-un anonimat comod, dar se străduiesc să-l înlăture, așa cum vom vedea, cu totul.

Cum decurge aici predarea unui apartament la cheie?

Cu cîteva zile înainte de recepția definitivă, antrepriza face o prerecepție, în timpul căreia se verifică fiecare instalație în parte, cum se închid ușile și ferestrele, concordanța între proiect și situația de pe teren, curățenia apartamentului.

Urmează recepția. Comisia este formată din primul vicepreședinte al consiliului popular, din reprezentantul E.G.C.L. și din constructori. Se trece pe la fiecare apartament. Echipa constructorilor este formată din directorul antreprizei, șeful de brigadă și șefii echipelor de zidari, tîmplari, instalatori. În fața ușii, în mînă cu o yală, pe care o va preda E.G.C.L. în schimbul celei pe care i-a avansat-o aceasta, stă viitorul locatar. Apartamentul este repartizat înainte de a fi gata. Remedierile care nu se pot face pe loc, se rezolvă în termen de două zile. Rare sînt cazurile cînd acest termen nu este suficient.

După trecerea celor 18 luni de garanție, blocului ajuns la scadență i se face recepția definitivă, fără intervenția locatarilor.

Un șef de echipă care a executat o eventuală lucrare de mai slabă calitate are toate motivele să roșească în fața oamenilor din comisie și mai ales a locatarului și are grijă să nu se pună într-o astfel de situație. Credem că prezența la recepție a muncitorilor care au executat lucrările este unul din cele mai stimulatoare argumente pentru o muncă de calitate. Totul se petrece direct și operativ.

În ceea ce ne privește, am văzut apartamentele blocurilor 1 din strada Titu Perțea, șef punct de lucru subinginerul Gheorghe Pali și a blocului 6, tronson C-20, șef punct de lucru, maistrul Radu Dul. Pentru ca locatarii să se poată muta nu aveau de făcut decît să șteargă cu o cîrpă udă linoleumul și să-și spele geamurile prăfuite. La plecarea comisiei, locatarul primește cheia yalei, pusă cum am mai spus din timp de E.G.C.L.

Ce se mai face bine în Făgăraș? Apartamentele sînt repartizate din timp. Locatarul care intenționează să-și facă singur îmbunătățiri funcționale și estetice: faianță suplimentară, zugrăveli și vopsitorii speciale, anunță în scris constructorul de intențiile pe care le are și acesta nu mai execută lucrări inutile, care se scad din situația de lucrări. Cunoscînd apartamentul care i-a fost repartizat, locatarul poate să-l urmărească pe parcurs și, eventual, să dea o mînă de ajutor.

În cadrul poligonului de prefabricate al antreprizei se execută pereți interiori din beton, pentru a suplini aprovizionarea uneori neritmică cu pereți din BCA. Se cîștigă timp, lucrările nu stagnează, prefabricatele nu se mai deteriorează la transport. La poligon lucrează muncitori și tehnicieni din cei mai bine pregătiți. Tot din oameni cu experiență a fost alcătuit și un nucleu operativ care se ocupă în mod deosebit de remedieri.

Maistrul Radu Dul, unul din cei mai vechi și mai buni constructori ai antreprizei, șeful de brigadă, subinginerul Gheorghe Neagu, șefii de echipă Ion Schöfend și Florea Barbu, dulgherul Dinu Stan, ca să numim dar cîțiva din constructorii făgărășeni, sînt cunoscuți și apreciați nu numai de colegii lor, ci și de toți cei cărora le-au construit case.

Să mai spunem că oricît de bine ar fi organizată recepția unui bloc, a unor apartamente, eficiența acestei operațiuni finale depinde în primul rînd de conștiinciozitatea cu care se lucrează pe tot parcursul lucrării, în toate fazele ei, de controlul și autocontrolul muncitoresc, de înălțimea la care își fixează ștacheta calității fiecare colectiv de muncă. La Făgăraș, după constatările noastre, ea e la înălțime corespunzătoare.

Buturuga mică

O știm cu toții, în București se construiește mult și într-un ritm alert. Are de suferit calitatea de pe urma acestui lucru? este întrebarea pe care ne-o punem. Pentru a răspunde concret și corect la ea, ne-am deplasat la blocurile VII M din cartierul Electronicii și 231 din Șoseaua Mihai Bravu, blocuri în ultima fază de execuție. Ne însoțesc reprezentanții D.G.D.A.L., beneficiarul de investiție, inginerul Ștefan Filip, șeful Serviciului programare, urmărire, recepții, arhitecta Ileana Ihescu și inginera Simona Stan, recepționeri. Raidul nostru a avut loc în ziua de 24 februarie.

Blocul VII M

Se dorește ca în trei zile blocul să fie recepționat, iar locatarii să se poată muta. Inginerul Gheorghe Tăranu, șef de obiectiv, și șeful de brigadă, inginerul Ion Mateescu sînt și ei la fața locului. Din punct de vedere al rezistenței și funcționalității, responsabilitatea constructorilor se manifestă în toate etapele lucrării. Conform legii, o spunem pentru cei care n-o știu, lucrările de rezistență, lucrările ascunse se recepționează cu procese verbale de constatare în toate fazele de execuție. Terasa a fost inundată. Nu s-au constatat infiltrații. Blocul este racordat la căldură (s-a lucrat la interioare în timpul iernii și era necesar), la apă, la gaz și la lumină. Cu două zile mai devreme s-au verificat toate instalațiile sanitare, prizele, circuitele electrice și de antenă. Verificăm și noi ce ne stă în prepelere. Robinetele închid, căzile și chiuvetele sînt curate și neciobite. Closetele și chiuvetele nu sînt înfundate cu moloz. Ușile și ferestrele se închid. Geamurile și linoleumul nu sînt chiar curate. Ici colo sînt pătate de vopsea. Se vor îndepărta cu decanol, sîntem asigurați. Pereții sînt drepți și corespunzător finisați. Ne sar în ochi caloriferele, vopsite din fabrică într-un verde crud. Linoleul ar fi putut fi protejat mai atent. Dar să nu fim cusurgii. Execuția este îngrijită. Sistematizarea pe verticală, cum se numește aranjarea terenului din jurul blocului, a început. În urmă cu două săptămîni s-au plantat și pomi în fața blocului. Pămîntul și molozul sînt adunate în grămezi ce urmează să fie duse fiecare la locurile lor. Lucrările la fațadă vor începe zilele acestea, imediat ce timpul o va permite.

Blocul 231. Repartițiile au fost făcute în noiembrie. Locatarii sînt teoretic mutați, adică au recepționat interioarele. Practic, cei mai mulți dintre ei locuiesc în bloc din luna ianuarie. Blocul are căldură și apă. Lumina este furnizată de șantier. Gaze la bucătărie nu sînt. Încă nu s-a făcut racordarea la rețea. Se speră că ea va fi gata la sfîrșitul lunii martie. Înțelegem că de rezolvarea rapidă a acestei probleme se ocupă toată lumea.

În seara dinaintea vizitei noastre, la etajul 4 s-a spart o țeavă de plastic. A plesnit, fără să dea vreun semn prevestitor și s-a produs o inundație. Pe o parte a blocului, de la etajul cu pricina în jos, apa a udat pereții proaspăt văruiți. Se vor usca dar vor rămîne pătați. Va fi necesară o nouă zugrăveală. Inginerul Petre Ioniță, adjunct șef de brigadă, va executa cu muncitorii din brigadă aceste lucrări suplimentare și neprevăzute, deși nu sînt din vina constructorului. Instalațiile au fost executate de I.A.I.B. (Întreprinderea antreprize instalații București).

Intrăm în cîteva apartamente, 12, 14 și 15. Finisajele sînt cu îngrijire executate. În 12 și 15, locatarii execută îmbunătățiri-stucaturi, gresie, faianță, parchet. Fiecare după posibilități, după plăcerea lui. E un semn bun, zicem noi, oamenii se pregătesc să locuiască aici o viață.

Păcat de țeava aceea, păcat de munca oamenilor. Înțelegem că aceste inundații se produc destul de frecvent în prima perioadă, imediat după mutare. Se fac probe, însă numai pe etaje. Cînd se mută toată lumea presiunea crește și punctele slabe cedează. Ni se spune că nu se poate la probe simula situația în care toți locatarii s-au mutat și folosesc instalațiile din plin și nu înțelegem de ce.

Îl întîlnim cu treburi prin bloc pe Dinu Petrovan, de curînd ales administrator al blocului. Nu e prima inundație care are loc aici. Apartamentele sînt bine executate, oamenii sînt mulțumiți. Nici un reproș constructorului. Problema este a instalațiilor și mai exact spus a acelor țevi de plastic. O fisură, ca să nu mai vorbim de o spărtură, necesită lipirea cu adeziv, închiderea apei timp de 24 de ore pînă se usucă adezivul, etc.

Deci, pînă la urmă este vorba de un amănunt care poate fi ușor reglementat. Nu cumva, într-o construcție trainică, bine executată, țeava de plastic — cea care aduce apa rece în apartamente — este prea la limită dimensionată? Nu va constitui ea în permanență un punct nevralgic care va aduce pagube locatarilor? Să nu uităm că această țeavă este ascunsă și mascată, din motive estetice, și că o avarie a ei se depistează numai după ce pereții se udă și apa musteste în apartament sau apartamente. N-ar fi mai economic să îngroșăm peretele acelei țevi cu atît cît trebuie încît să nu se mai spargă?

OPREA GEORGESCU ■

Să trecem peste amănunte?

Maestrul Păcălici există cu adevărat. Îl mai cheamă Gheorghe și e maistru în cadrul Antreprizei de Construcții nr. 7 din Capitală. Nu știm ce pregătește în clipa de față, știm însă ce impresie de neuitat a lăsat în urma sa la ultimul bloc la construcția căruia a participat în calitate de șef de lot — 417 C din Drumul Taberei 46—48.

Alb, etalînd pe cele zece etaje un agreabil joc de balcoane, blocul bucură privirea. „Apartamentele sînt frumoase și, în general bine executate; curățenia a fost acceptabilă, în apartamente nu am găsit moloz. Mici reparații la clanțe sau ferestre și uși, parcă anume montate ca aerul și, eventual, un șoricel curios să treacă nestingheriți pe sub ele, și-a făcut fiecare. E adevărat, mai greu a fost cu instalațiile sanitare, dar ne-am descurcat și cu ele pînă la urmă". După cum se vede, Asociația de locatari, prin președintele ei, tînărul tehnician Gheorghe Ionel, nu e dintre cele mai pretențioase. Nimeni nu susține că blocul ar fi fost dat în folosință cu niște probleme extrem de grave. Există însă cîteva „mărunțișuri" care l-au sicîit pe locatari din primul moment, mărunțișuri fără de care noul bloc ar fi fost într-adevăr o casă frumoasă și primitoare.

În procesul verbal încheiat la 30 septembrie 1987 între ACM 7 și ICRAL Giulești, cel care preia blocul — și căruia, deci, locatarii i se vor plînge de toate belelele ce se vor abate asupra lor în noua locuință — se specifica, printre alte completări și reparații ce se cereau efectuate, și acestea: „echipare cu obiecte sanitare și armături fine" și „finalizarea lucrărilor de construcție și instalații la subsol și stabilirea soluției de compartimentare cu boxe", fixîndu-se drept termen de execuție a respectivelor lucrări 10 octombrie 1987.

În 24 februarie 1988, deci la patru luni și jumătate de la expirarea termenului, în bloc se mai găseau destule apartamente fără etajeră la baie, etajeră pe care, deși după lege, cetățeanul ar fi trebuit să o găsească montată în baie la preluarea apartamentului, i s-a oferit posibilitatea să-și facă singur primul cadou în casă nouă, cumpărînd-o de la oamenii de pe șantier. Suporturile pentru prosoape au fost găsite gata montate în fiecare baie. După primele folosiri, însă, s-au prăbușit. Explicația ne-o dă tot președintele asociației, împreună cu care și vizităm cîteva apartamente; fiecare suport este astfel construit încît pentru a fi fixat în perete este nevoie de două holțșuruburi. Numai că, economi din fire, muncitorii care le-au montat au folosit un singur holțșurub. În vîrstă de 84 de ani, Sofia Enea, de la apartamentul 44, a avut surpriza de a rămîne cu oglinda de la baie în mînă în momentul în care încerca să o șteargă. A avut noroc. Alții, mai puțin norocoși, s-au trezut cu ea în cap. Cauza, tot un holțșurub, sau, mai exact, două. În cele patru colțuri ale oglinzilor din bloc, patru apărătoare de plastic apără... două holțșuruburi. Totul pare perfect dacă nu știi acest mic amănunt și atingi oglinda, sau, doamne ferește, încerci să o ștergi. Așa că, dacă la început, cei care primiseră apartamente cu patru camere erau ușor invidiați, acum sînt ei cei care invidiază: la patru camere sînt două băi, deci și numărul „surprizelor" e dublu. Părăsim băile, pentru părțile comune. Aici, alte mărunțișuri lipsă — oberlichturile de la geamuri și cîteva uși de la ghenele de gunoi. Revenind în apartamente, aflăm că locatarii de la 74 au avut parte de o surpriză suplimentară; în dormitor linoleumul nu era lipit de pardoseală nici măcar pe un centimetru pătrat din suprafața sa. Familia Simionescu, de la 46 și-a descoperit holul și parte din dormitor acoperite cu bucățele mici de linoleum lipite între ele. S-au adresat, însă, cu încredere, maistrului Păcălici, care, contracost, le-a înlocuit cu o bucată întreagă din același linoleum. Tot contra cost, și tot de la maestrul Păcălici, puteau obține, cei care solicitau cheile, prezentînd adeverința obținută de la ICRAL în urma achitării taxei de deschidere a apartamentului, etajere pentru baie, suporturi pentru hîrtia igienică, fasunguri și globuri pentru lumină toate, dealtfel, prevăzute în dotarea apartamentelor și incluse în costul construcției. Așa că pe unii i-a pus să-i plătească tot lui și yala de la ușă, și aceasta e dotare obligatorie.

Dar marea păcăleală le-a fost rezervată locatarilor la subsol, unde, îmi spuneau, cu puțină preocupare din partea asociației (și aici am remarcat tonul autocritic) s-ar fi putut amenaja o excelentă ciupercărie. Dacă asociația n-a fost deloc receptivă și a scăpat această mare șansă, s-au găsit, ca întotdeauna, alții care să profite. Acești alții au fost cîteva mii de țințari care s-au înmulțit nestingheriți aici, așa că în decembrie, locatarii blocului 417C se mîndreau de a fi printre puținii cu țînțari în casă în plină iarnă. Pentru că, la urma urmei, dacă vara nu e nici o scofală o pișcătură de țînțar, cîți își pot permite așa ceva iarna?

Oamenii mai glumesc. Necazul trece totdeauna mai ușor cînd nu-l iei în serios. Constructorul ar fi cazul să-l ia în sfîrșit în serios, mai ales că e vorba, iară, de niște „mărunțișuri" pentru ei: schimbarea unei vane fisurate, acoperirea cu capace a gurilor de vizitare pe canalul de scurgere. Și încă ceva; zidul între cele două scări la nivelul subsolului nu e executat în întregime, ca și cel ce desparte blocul 417C de blocul vecin, C10. Deși prevăzute în plan, boxele nu vor mai fi construite, în acest sens existînd la constructor o dispoziție de șantier a proiectantului care renunță la executarea compartimentărilor prevăzute în proiect, dispoziție pe care, pînă în momentul convorbirii noastre (25 februarie), arhitectul Ghinea Ionescu și tehnicianul Ion Panait, șeful Secției de gospodărire locativă în raza căreia se află blocul, reprezentanți ai ICRAL Giulești în comisia de recepție a construcției, nu au reușit să o vadă.

Nu l-am căutat pe maestrul Păcălici — care, printre alte datorii, mai are de ridicat și două camioane de cărămizi și moloz din subsol — pentru că mie nu-mi plac păcălelile. Iar locatarii din 417 C m-au rugat să-l anunț pe această cale că și ei au început să se satură de ele.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

La mijloc de codru des:

Lumina sănătății pătrunde mai ușor

În apropierea Capitalei și chiar în mijlocul unei păduri de brazi și foioase se înalță Spitalul de la Balotești, așezământ medical destinat cu ani în urmă combaterii bolilor pulmonare. Cum însă, în țara noastră, tuberculoza a devenit o maladie cu cazuistică extrem de redusă, situația a impus reprofilarea spitalului și transformarea lui într-o unitate pluridisciplinară la dispoziția Sectorului agricol Ilfov. Dar un spital amplasat în inima codrului continuă să rămînă un unicat, bolnavii internați aici fiind singurii care beneficiază de asemenea condiții naturale de cură și tratament, excepție făcînd, desigur, doar cei găzduiți în sanatorii și preventorii. Iată deci tot atîtea motive pentru ca Direcția sanitară a Municipiului București să înființeze în cadrul spitalului de la Balotești o secție de recuperare în polineuropatii, compartiment din nou fără egal dacă e să-l comparăm cu serviciile de profil identic din spitalele Capitalei sau din alte așezări urbane de cîmpie. Domnia naturii permite aici extinderea procedurilor într-un mediu ambiental binecuvîntat de puritatea aerului, de arborii bătrîni ce împrejmuiesc așezarea cu un zid de liniște. Vom arăta de îndată ce mult înseamnă aceasta pentru echilibrul moral al unor handicapați prin maladii severe.

În general vorbind, secția de neurologie-recuperare folosește tratamentul curativ și recuperator practicat și în alte unități spitalicești, obiectivele urmărite fiind în principal următoarele: combaterea mecanismelor fiziopatologice care au produs îmbolnăvirea, dispariția tulburărilor de sensibilitate, restabilirea forței musculare în segmentele afectate alte corpului, normalizarea mersului și aprehensiunii. În acest sens sînt folosite tratamentele medicamentos, fizioterapic, masajul, kinetoterapia. Acestor intervenții sînt supuși bolnavii cu hemiplegii, paraplegii, paralizii de nerv-motor periferic, reumatisme degenerative cronice, poliartrite.

Noutatea o constituie faptul că gimnastica de recuperare nu este cantonată doar în sălile de profil, ci ea se extinde și în mijlocul naturii, unde bolnavii, sub supravegherea celor doi profesori de cultură fizică medicală, a celor zece asistente, a surorilor și sanitarilor, execută mișcări în aer liber. Omul își regăsește astfel mediul originar, în care s-a produs și geneza lui primordială și în care revine pentru a-și reîncărca bateriile sleite de sedentarism și claustrare citadină. Bolnavul paralizat — ne spune medicul neurolog Dan Dumitru — este o persoană extrem de sensibilizată, el poate fi oricînd victima unor sindroame depresive periculoase chiar după ameliorarea unor bolii sale. Scoaterea lui din ghiarele disperării reclamă mult tact și tot ceea ce poate să-l optimizeze starea de spirit. Un bolnav care părăsește patul are un alt orizont psihic, mai ales dacă i se dă posibilitatea să aibă și o ocupație. Acesta e și motivul pentru care, în paralel cu tratamentul medical, medicii de la Balotești au introdus în practica de fiecare zi **terapia ocupațională.**

Este vorba în esență de dirijarea bolnavului spre ocupații folositoare sau spre jocuri distractive, astfel încît șederea lui în spital să se apropie de o viață normală, prin fructificarea potențialului funcțional restant. Se poate vorbi în acest sens chiar de o recalificare profesională. Astfel, după preferințe și posibilități, bolnavii învață să execute împletituri, să croșeteze și să tricoteze, ei pot deprinde de asemenea croitoria, dactilografia. Din jocurile terapeutice fac parte biliardul, tenisul de masă, meloterapia și dansul.

Dar spre regretul celor care lucrează aici, serviciul de recuperare în polineuropatii — a ținut să ne informeze directoarea spitalului, tovarășa dr. Elvira Ionescu — este încă puțin cunoscut marelui public. Numeroși bolnavi care ar putea beneficia de condițiile de tratament specifice acestei unități, continuă să aglomereze așezămintele medicale din centrele urbane. „Sperăm" — a mai ținut să adauge interlocutoarea noastră, că articolul din Flacăra va fi de bun augur în această privință".

Vizita la Spitalul din Balotești ne-a prilejuit și o reîntîlnire cu doctorul Geo Săvulescu, cunoscut cititorilor noștri în calitatea sa de autor al unui tratament împotriva reumatismului, destinat mai ales pentru combaterea unor forme severe, între care și spondilita anchilopoetică (boala lui Behterev). Preparatul injectabil pe care-l administrează, brevetat și aprobat de Ministerul Sănătății, constituie o prioritate mondială. La ora actuală, doctorul Săvulescu beneficiază de o experiență de cîțiva ani și de o cazuistică semnificativă. Vom scrie pe larg despre invenția medicului Geo Săvulescu de îndată ce ea va face obiectul unei comunicări.

Iată deci că, prin Spitalul din Balotești și specialiștii care lucrează aici, se reconfirmă odată mai mult faptul că cercetarea de specialitate este posibilă nu numai în laboratoare sofisticate sau în clinici universitare, ci pretutindeni unde setea de cunoaștere și adevăr se hrănește din pasiune și dăruire, din dragoste de oameni.

LIVIU TIMBUS ■

SERVICE PROST SERVIT

La service ai două șanse: să fii servit sau deservit. Unitatea de pe strada Bega din Capitală, aparținînd chiar de Întreprinderea de Prestări Servicii, nu face excepție: pe unii îi servește, pe alții îi deservește. Mustață Ion, vechi client al casei, de altfel, se zbate de vreo lună pentru niște nimicuri la Dacia sa 1 300 (nr. 9-B-3438); a avut nevoie de o ușă — nu s-a găsit; două geamuri și ușa; dar a fost înlocuită cu alta, recondiționată. Au urmat o gălăgie și alte cîteva „foi". A reapărut ușa, de la o caroserie nouă, a lui Gheorghe Mitrică. Acesta face de permanență la service de prin noiembrie. E un simplu muncitor la telefoane, are trei copii și a zis și el să facă o treabă — să schimbe caroseria mașinii. Atît i-a trebuit: piese de motor înlocuite, cheile de contact dispărute, uleiul „evaporat", cauciucuri folosite pe alte mașini, ușa cu pricina dispărută și reapărută etc. „Din noiembrie tot timpul liber îl petrec aici. Face cu schimbul băiatul cel mare, e în clasa a IX-a, pentru că le-am spus să nu mai lucreze în lipsa mea. Cu el am pus și motorul pe mașină, altfel cine știe cît mai dura". Electricianul Puiu i-a perceput o taxă de urgență, dar s-a mutat la altă mașină; vopsitorul Ninel i-a prezentat „lista de cheltuieli" pentru vopsitorie, iar ramele pentru faruri n-au putut fi găsite numai cu 500 g de cafea. Omul e palid și disperat, cu banii ăștia luam altă mașină, am plătit tot din 3 noiembrie, v-aș povesti și altele, dar după ce mă văd ieșit pe poartă.

În data de 2 februarie, cînd s-a întrerupt circulația, au sosit la service 5 mașini, alte 35 fiind atunci în lucru. Din cele 5, doar una este plecată, deși între 2 și 26 februarie (data acestei documentări) s-au primit aici 203 mașini, din care jumătate au și plecat.

Punctul nevralgic al activității acestui service este tocmai nerespectarea unui grafic al executării lucrărilor, gîtuirea care produce nemulțumiri producîndu-se între tinichigerie și vopsitorie. Există o singură cămăruță pntru pregătirea vopsitului. Alături se află o hală modernă, cu un cuptor elegant dat în funcțiune toamna trecută. Investiția a costat vreun milion și jumătate, dar n-are șanse să se amortizeze prea repede, întrucît nu funcționează. Clientul trebuie să vină cu motorina lui (60 ? pentru o coacere) — lucru ce dă șansă vopsitorilor să facă ei rost. În fața cuptorului, în hală, se poate lucra simultan la trei mașini, dar mecano-energeticul interzice treaba asta pentru că s-a găsit praf de chit în filtrele cuptorului. În situația asta, doar un vopsitor poate să lucreze efectiv, ceilalți — vorba unuia dintre ei, Simion Ion — ard gazul. Vasile Prunău, constatator, recunoaște că lucrurile așa stau. Iar ca să captezi bunăvoința vopsitorului nu-i chiar așa ușor.

Greșeala este că service-ul se încăpățînează să primească lucrări multe și complicate, deși nu are condiții să le rezolve. „Momeala" pentru clienți este că aici s-ar găsi piese care nu se găsesc în altă parte — șeful unității, Victor Anghelina fiind recunoscut pentru abilitatea cu care știe să se aprovizioneze. Dar o magazie bine garnisită cu piese nu poate asigura de la sine o bună servire. Curtea unității arată jalnic, tuburile de oxigen sînt rezemate de poartă, fără a fi respectate normele de rigoare, iar de organizarea muncii, din cîte ne-am dat seama, nici nu se poate vorbi din moment ce clienții sînt trimiși direct la muncitori să vadă cînd și cum li se poate schimba, de pildă, o bucșă de bascula la mașină. Neexistînd o evidență a încărcării oamenilor și punctelor de lucru, e foarte ușor să-și facă apariția favoritismul și brambureala.

O jumătate de zi petrecută în curtea service-ului din strada Bega poate fi lămuritoare asupra confuziei ce se mai face între servirea și deservirea populației. Dar poate s-o găsi cineva să le facă un mic serviciu. După merite.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■
VICTOR RĂDULESCU ■

Incorectitudine la pătrat

Joi, 3 martie a.c., orele 18,30 la Bucur-Obor, vizavi de autoservirea de la subsol, două vînzătoare încă tinere, Aida Mihailovici și Viorica Negulescu, abia pridideau cu desfacerea făinii de mălai Extra, preambalată în pachete de cîte un kilogram. Sus, pe un afiș, sta scris prețul: 4,25 lei kg. Alături, marfă din belșug pentru toată lumea. Dovadă, cei mai mulți cumpărători luau 4, 5, 8, 10 pachete, dar existau și destui care-și umpleau sacul.

Mă așez liniștit la rînd, ca tot omul. Treaba merge destul de repede și fetele se grăbesc. Întreb un tînăr de lîngă mine: „Știți, totuși, cumva cam cîte pachete s-or da ?". „Eu — îmi explică el binevoitor — mai luai de aici; vînzătoarele dau și ele după cum pică". „Adică ?". „Dacă-i plata rotundă, dacă le lași 5 lei per kilogram (de rămîne și lor 0,75 lei pe kil), se înfiripă un fel de înțelegere tacită; ele îți dau și 6, și 10, și 20. Practic, cît le ceri. Lasi discret... argumentul, dumnealor îl impart automat la 5, că se pricep la aritmetică, iar dumneata, clientul, poți lua liniștit, uite precum la tocmai acum însul cel brun, chiar și un sac cu 20—30 de pachete. Asta-i tot secretul".

Am crezut la început că tînărul e pus pe glumă. De aceea, apropiindu-mă de tejghea, m-am decis să cumpăr numai 4 pachete. Pregătesc deci banii potriviți, exact 17 lei (3 monezi de 5 și două de un leu) și îi înmînez vînzătoarei pe al cărei ecuson scria Negulescu Viorica:

— Vă rog dați-mi și mie 4.

— Dumneavoastră, numai 3 vă dau!

— Dar de ce ? ripostez mirat.

— D-aia, c-așa vreau!

— Păi, uitați că femeii dinaintea mea i-ați vîndut 10 ?! Tovarășului celuilalt, negriciosul, care priviți-l cum se căznește pe scări în sus cu sacul, i-ați dat nu mai puțin de 20 de pachete ?!

— Ehei, ei au stat la rînd de mai multe ori! mi-o reteză scurt vînzătoarea, privindu-mă cu dispreț pe sub căciula ei de vulpe polară.

— Bine, atunci vă rog dați-mi restul: 4 lei și 25 de bani!

— Cum, nu l-ați primit ? Eu... eu vi l-am dat, l-am pus sigur pe masă! Haide, tovule, lasă-te de chestia asta! Altul, altul la rînd!

Am rămas perplex. Vînzătoarea mă fentase abil, pe față. O caut pe responsabila sau șefa de magazin, Vîlceanu sau Vlăsceanu, așa mi s-a spus că o cheamă. Îi aduc la cunoștință necazul și o invit la fața locului. Iată că, de undeva (anunțat, probabil), apare imediat un bărbat între două vîrste, grăsuliu, cu șubă gri și cu un ghiul de aur, mare, pe deget. S-a prezentat sec, cu aroganță: șeful complexului! Nici dumnealui, nici șefa de magazin sau de raion n-aveau ecusoanele și nici uniformă de serviciu nu purtau. Au refuzat să-și declin numele. Credeți că s-au grăbit să constate mai îndeaproape dubla nedreptate ce mi se făcuse ?! Aș! Nici nu s-au sinchisit să asculte măcar opiniile cumpărătorilor de față. S-au prefăcut doar că privesc în dreapta, în stînga, neluînd deloc seamă la cei ce încă se mai opinteau cu sacii și sacoșele doldora de făină, apoi, de parcă ar fi dat în orbul găinilor, responsabila de magazin clipi de mai multe ori din ochi și catadicsi:

— Fetele-s corecte, domnule; nu dau mai mult!

— Ce, dv. nu cunoașteți regula ?! mă luă la rost pe un ton vehement, cel care mi se prezentase **omul nr. 1** pe complex. Eu am decis să se dea numai două pachete, iar dumneata, toave, ai cumpărat, iată, 3 ! Chiar vrei s-o faci acum pe corectul ?!

Ce era să mai spun ?! Sau, mai bine zis, cui să-i mai spun? De emoție, de ciudă, cît pe-aci să-mi cadă pachetele din brațe. O spun cu mînă pe inimă, cu toată răspunderea o spun, că vînzătoarele de făină s-au dus în seara aceea bucuroase acasă cu un surplus de cel puțin 7—8 sute de lei de fiecare. Abia acum înțeleg eu bine de-ce mă priveau ele, fetele, cu atît dispreț.

MIHAI STĂNESCU ■

P.S. Am adus cazul la cunoștința tovarășului Spiridon Fuior director al I.C.S. „Bucur-Obor", care ne-a asigurat că va cerceta urgent și cu toată răspunderea cele semnalate și va lua toate măsurile pentru ca asemenea manifestări de indisciplină să nu se mai repete, să nu mai umbrească activitatea acestui mare și prestigios colectiv.

Pe traseul „66"

Faptul că linia de troleibuz 66 a fost modificată prelungindu-se pînă la str. Vasile Pârvan, a bucurat mii și mii de călători. Noul traseu te scutește de multe „legături" cu alte mijloace de transport în comun. Te duce pînă în centrul... centrului, te lasă lîngă două stații de metrou dintre cele mai frumoase și funcționale: „Izvor" și „Eroilor". E foarte bine și meritată, în acest caz, să aducem mulțumiri edililor orașului nostru.

Traseul liniei de troleibuz 66 este destul de lung. Parcurgîndu-l de la un capăt la altul ai posibilitatea să vezi lucruri foarte frumoase și interesante: unele pline de istorie, altele constituindu-se în splendide mărturii de necontestat ale epocii noastre.

Iată, însă, că același traseu 66 oferă și surprize. În momentul cînd părăsește B-dul Republicii, luînd-o spre stînga pentru a ajunge în Calea Moșilor, parcurge o stradă care are două denumiri. În timp ce plăcuțele plantate pe partea dreaptă îți indică „Str. Dimitrie Onciul (prof. n. 1856 — m. 1923)", cele de pe partea stîngă indică: „str. D. Onciu".

Desigur că denumirea corectă este Dimitrie Onciul dar, te întrebi, de ce această inconsecvență ? Și ar mai fi ceva. Dimitrie Onciul nu a fost simplu: profesor, ci a fost profesor universitar și academician. Se înțelege că nu se gîndește și nu vrea nimeni ca pe plăcuța ce indică numele străzii respective să se scrie toate titlurile pe care le-a avut Dimitrie Onciul, eventual și faptul că el a întemeiat o școală critică de istoriografie românească și că a fost unul din marii noștri specialiști în istoria evului mediu românesc. Dar măcar să i se scrie corect numele!

V. DUMITRU ■

Iarăși, casete BASF

Într-adevăr, inițiativa Unității nr. 75 a Cooperativei „Radioprogres" din Capitală de a recondiționa casetele uzate prin înlocuirea benzii cu alta nouă, tip BASF, se bucură de un real succes de public. Tinerii tehnicieni Șerban Enescu și Alexandru Meșa abia prididesc cu onorarea la timp și ireproșabilă a comenzilor. Totul e în regulă, numai că numărul corect de telefon al unității (aflată pe B-dul 1 Mai nr. 93) este 65 60 80. (O. ȘTIRE)

„Spectacol" la spectacol

Prin bunăvoința redacției „Flacăra" încredințez tiparului opiniile mele de spectator la filmul „Extemporal la diriginție", pe care le-am intitulat

UN FILM FAVORIT — RATAT LA „FAVORIT"

Luni 8 februarie ne-am dus cu o rază de bucurie în suflet să vedem noua premieră românească „Extemporal la diriginție", filmul lui Nicolae Corjos care, fie doar pentru reîntîlnirea cu Ion Caramitru și Tamara Buciuceanu-Botez, anunța 90 de minute de reală delectare spirituală. Puteam să alegem cinematograful „Scala" dar, în mod firesc, am preferat sala „Favorit" avînd domiciliul în cartierul „Drumul Taberei".

La ora 19, cînd în sală ar fi trebuit să se stingă luminile, gospodarii „Favoritului", în criză de timp, dădeau din colț în colț, cu ușile închise, abia răzbind să facă față puhoiului de oameni, în majoritate alcătuit din tineri, adolescenți atrași ca de un magnet de o peliculă care li se potrivea ca o mănușă. La deschiderea ușilor, fix la ora 19, cînd ar fi trebuit să înceapă proiecția — un adevărat asalt al celor călcați pe nervi de așteptare... Îmbulzeală, picioare strivite, nasturi rupți, cuvinte colțuroase, sală neagerisită, graba firească dar obtuză a celor care își căutau cu înfrigurare locurile de teamă că vor rămîne în picioare.

Da, mai ales teama că vor rămîne în picioare, deoarece responsabilii cu etica și civismul de la „Favorit", profitînd de numărul mare al spectatorilor veniți la un film care-i interesa, au transformat un act de cultură în contrariul său, vînzînd peste orice măsură bilete fără locuri. (În paranteză fie spus, fără pic de respect față de spectatori au fost vîndute și locuri ca acela cu nr. 33 de pe rîndul 15: un scaun desfundat, fără spătar, care nu putea fi utilizat).

Doar 10 minute au fost la dispoziția oamenilor pentru intrare și ocuparea locurilor, în maniera „Cine este mai tare...". La ora 19 și 10 minute cînd s-au stins luminile sala era tixită, de la uși pînă la ecran!! (Fără exagerare: un grup de copilandri s-a instalat pe scenă, la trei metri de pînza albă; din cînd în cînd, mai ales către finalul filmului, ne-au „delectat" cu proiecția propriilor umbre, concurîndu-i pe actori). A început vacarmul: „Stați jos!", „Eliberați intervalul!", „Treci pe laterală !". Și multe altele pe care hîrtia nu le suportă! În împrejurările date printre tinerii onești și civilizați în majoritatea lor, la adăpostul întunericului și stimulați de dezordinea creată de însuși personalul cinematografului, cîțiva indivizi certați cu etica și disciplina își făceau mendrele, întreținînd atmosfera de maidan. Ei nu doreau ordine, ei doreau numai și numai să se „distreze" în felul lor. Plasatoarele, „pe baricade", depășite de situație, nu mai pridideau să liniștească sala. Începutul filmului (cel puțin 15 minute) a fost complet ratat. Au urmat „ecourile" pînă hăt spre sfîrșitul proiecției.

EUGEN VLADIMIR ■
București

● Intrunită pentru a dezbate decizia autorităților americane de a închide misiunea observatorului permanent al Organizației pentru Eliberarea Palestinei la Națiunile Unite, Adunarea Generală a O.N.U. a chemat Administrația S.U.A. să renunțe la această măsură ● La Geneva se desfășoară negocieri indirecte afgano-pakistaneze, prin intermediul reprezentantului personal al secretarului general al O.N.U., vizînd reglementarea problemei create în legătură cu Afganistanul. Într-o cuvîntare rostită la Kabul, președintele afgan Najibullah s-a pronunțat pentru reconcilierea națională și în favoarea unor progrese care să asigure păstrarea tradițiilor naționale, să garanteze un Afganistan nealiniat, liber și independent ● Primul-ministru al Turciei, Türgüt Özal, a apreciat, într-o declarație, că întîlnirea și convorbirile avute cu omologul său grec, Andreas Papandreu, la Bruxelles, au fost „pline de succes" și și-a exprimat satisfacția cu privire la rezultatele obținute. O nouă etapă va fi marcată în relațiile greco-turce prin reunirea unui grup de diplomați și experți militari din cele două țări pentru a examina problema privind manevrele militare naționale și zborurile în spațiul aerian al Mării Egee ● „Declarația de la Bruxelles" adoptată de participanții la reuniunea la nivel înalt a N.A.T.O., relevă că obiectivele ce vor fi urmărite în perioada următoare, în negocierile de dezarmare, sînt reducerea cu 50 la sută a armamentelor nucleare strategice ale U.R.S.S. și S.U.A., eliminarea totală a armelor chimice, adoptarea unor măsuri de dezarmare convențională și reducerea substanțială și verificată a armelor nucleare cu rază scurtă de acțiune cu baza la sol. Totodată, este reafirmată cunoscuta politică de înarmare a N.A.T.O., arătîndu-se că se va urmări menținerea unor forțe bazate pe „îmbinarea corespunzătoare" a armamentelor nucleare și convenționale. Primul-ministru al Greciei, Andreas Papandreu, nu a fost de acord cu această teză din declarație ● Pădurile tropicale, care în prezent ocupă o suprafață de 2,9 miliarde de kilometri pătrați (20 la sută din suprafața uscatului) cunosc un proces de distrugere rapidă. Potrivit unui studiu al Programului O.N.U. pentru mediul înconjurător (U.N.E.P.), anual dispar 7,5 milioane de hectare de pădure tropicală și, dacă acest ritm va continua, pînă în anul 2000 vor dispărea circa 225 de milioane de hectare de păduri.

Desen de SILVIU OANCEA ■

ION VIRGIL ■

Comentariul săptăminii

Pace în Balcani

Un eveniment politic de o deosebită importanță, o premieră în relațiile balcanice din perioada postbelică, a reținut atenția opiniei publice, a cercurilor politice și a presei de pretutindeni : prima reuniune a miniștrilor de externe ai țărilor balcanice. Timp de trei zile, la centrul „Sava" din Belgrad, șefii diplomațiilor din cele șase state din Peninsula Balcanică — Albania, Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, România și Turcia — au dezbătut probleme de cea mai mare însemnătate privind relațiile pe diverse planuri, modalități de promovare a bunei vecinătăți și a păcii în această regiune atît de încercată de istorie.

Țara noastră a participat la această reuniune, așa cum se arată în Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu acestui for, „animată de dorința sinceră de a face totul pentru a contribui la desfășurarea constructivă a acestei întîlniri, la căutarea de noi căi și mijloace de extindere a conlucrării dintre țările balcanice, prin lărgirea colaborării economice, tehnico-științifice și culturale, în domeniul mediului înconjurător și în alte domenii de interes reciproc și cu încrederea că, prin eforturile unite ale tuturor participanților, se vor obține rezultate pozitive, care să ducă la dezvoltarea relațiilor dintre țările balcanice, să deschidă noi perspective luptei pentru instaurarea în această regiune — atît de frămîntată în trecut, a unui climat trainic de încredere și securitate, de colaborare și pace".

Acest eveniment apreciat în recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. ca avînd o însemnătate deosebită a demonstrat că este posibil — și trebuie — să se acționeze, în continuare, pentru realizarea unor relații noi între toate țările din Balcani, care să contribuie la întărirea încrederii și securității, la consolidarea păcii și colaborării în această parte a lumii.

După cum se știe, țara noastră, care întreține bune raporturi de colaborare și prietenie cu toate statele balcanice, acționează cu consecvență de multă vreme pentru îmbunătățirea climatului politic general din Balcani, pentru promovarea colaborării dintre statele din regiune. O deosebită însemnătate în acest sens ar avea-o și realizarea propunerii României și Greciei privind organizarea la București a unei întîlniri la nivel înalt a șefilor de state și guverne din țările balcanice. Este o propunere de o deosebită actualitate, care ar avea o importanță vitală pentru stabilirea unui program complex de extindere a colaborării economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii, ca o parte a dezvoltării cooperării în Europa și în întreaga lume.

Prin participarea factorilor care dispun de putere de decizie și de capacitatea de adoptare a unor măsuri de amploare și perspectivă, o asemenea întîlnire ar constitui cadrul cel mai corespunzător de natură să aibă un rol hotărîtor în dezvoltarea relațiilor de prietenie, colaborare multilaterală și înțelegere între țările și popoarele din regiune, ar impulsiona puternic acțiunile de transformare a Balcanilor într-o zonă a păcii și cooperării, s-ar înscrie ca un important eveniment pozitiv în viața continentului nostru, în lupta pentru destindere, dezarmare, securitate și largă colaborare internațională. O astfel de întîlnire ar potența, desigur, cu noi valențe rezultatele reuniunii de la Belgrad, ar însemna un pas important în direcția realizării dezideratului vital al popoarelor din regiune : Balcanii să devină un sinonim al păcii și colaborării prietenești.

FBI contra Charlot

15 august 1922. Pentru prima dată FBI manifestă interes față de persoana celebrului Charlie Chaplin cînd un agent pe nume Hopkins întocmește un raport despre recepția oferită de acesta în onoarea lui William Z. Foster, exponent de seamă al laburiștilor. La eveniment au participat „bolșevici de salon" și „radicalii" Hollywood-ului, William de Mille și Rob Wagner. Conform raportului, în timpul seratei, Charlot s-a pronunțat împotriva cenzurii presbiteriene. A fost de ajuns pentru a se deschide un dosar Chaplin, pentru ca acesta să fie urmărit pas cu pas, să i se analizeze gesturile și frazele și să fie considerate a avea „afinități comuniste". Rapoarte succesive care umflă dosarul relatează despre vizita unui conducător comunist din sindicatul textilelor care i-a solicitat lui Charlot fonduri pentru muncitorii în grevă, despre donația de 1 000 de dolari pe care acesta ar fi făcut-o partidului comunist american. La toate aceste informații privite cu toată seriozitatea de funcționarii FBI s-a adăugat și vocea caustică a cunoscutei zariste Hedda Hopper care afirma că Chaplin a donat partidului comunist 25 000 de dolari și doar 100 Cruci Roșii. I se controlează conturile bancare dar nu apare nici un indiciu că marele comic ar fi ajutat cu vreun sfanț o cauză cu care n-avea nimic comun.

Bulgărele de zăpadă al delațiunii se umflă de la un raport la altul și, în 1947, îl găsim pe Hoover, în persoană, care cere de urgență o copie a unui articol elogios apărut în Pravda. Se pare că nu avea nici o importanță pentru directorul FBI faptul că articolul — o cronică plină de elogii apărută cu ocazia proiectării primului film al lui Charlot în U.R.S.S. — apăruse în 1923 ! Teama de comunism îi făcea pe responsabilii Biroului Federal de Investigații să acorde credit oricărui denunț. Iar dacă acesta se referea la o banală apreciere a geniului acestui mare actor făcută de cineva cu bănuite afinități de stînga, concluzia era că, bineînțeles, Chaplin e comunist. Începe perioada vînătorii de vrăjitoare inaugurată de senatorul Mc. Carthy și, din nou, anchetele asupra simpatiilor subversive ale lui Chaplin iau amploare. Prietenia sa cu Hanns Eisler, al cărui frate era comunist declarat, atrage noi suspiciuni. După telegrama trimisă de Charlot lui Picasso în care cere sprijin pentru Eisler, FBI deschide o anchetă pentru a stabili dacă „Chaplin este sau nu spion sovietic" (?). În 1948 Chaplin este trecut pe lista persoanelor foarte suspecte. Se reanalizează articolele din ziare, se descoperă noi fapte incriminante printre care și presupusa apartenență a acestuia la o organizație numită The Russian Eagle Super Club. În 1953 Chaplin se stabilește în Europa dar FBI nu încetează supravegherea pentru ca nu cumva acesta „să se întoarcă neobservat". Ca și cum Charlot ar fi putut trece anonim pe bulevardele americane ! În 1965 Charles Chaplin junior joacă într-un film vest-german cu titlul „Yankee Business" care-i convinge pe șefii FBI că opiniile subversive se pot transmite pe cale ereditară. În 1967 același organism, analizînd reacțiile presei la premiera cu „Un rege la New York" trage concluzia că Departamentul de Stat „poate fi pus în dificultate pentru că orice poziție critică asupra statului este în beneficiul comuniștilor și discreditează guvernul S.U.A.".

Cînd, în 1962, lui Chaplin i-a fost conferit titlul de laureat de onoare al Universității Oxford, „New York Times" aprecia malițios într-un editorial că „micuțul vagabond de ieri nu poate pune în pericol republica americană". Nici după acest episod și nici după întoarcerea lui Chaplin în S.U.A. dosarul n-a fost definitiv clasat. Concluzia e simplă, scrie săptămînalul italian „L'Espresso", încă o dată contribuția FBI-ului la cercetări s-a rezumat la a acorda credit unor denunțuri ale unor bolnavi mintali.

IOAN ROȘCA ■

Fluieratul lui Yeti!

„În cea de-a opta zi am observat, noaptea, stînd la focul de tabără, doi ochi strălucitori de animal, care se uitau la noi de la o înălțime de circa doi metri deasupra solului. Cînd Serghei a aprins lanterna a observat o ființă masivă care dispărea în desișul taigalei. După un timp, «posesorul» strălucitorilor ochi a revenit și, la distanță, a început să se învîrtă în jurul taberei, fără, a încerca să se apropie. Nu știam ce să facem, să tragem cu arma nu se punea problema și, atunci, mi-a venit ideea să fluier. Ființa răspunse și ea printr-un fluierat. Am scos două fluierături și ea a răspuns cu același număr. Nu putea fi vorba de ecou, deoarece pauzele erau lungi. Cu aceste cuvinte își începea de curînd ziarul sovietic „Komsomolskaia Pravda" o relatare despre „omul zăpezilor", supranumit Yeti. O expediție avînd ca obiectiv precis găsirea acestei ființe, despre care se vorbește și în Siberia de Vest, a dat peste această vietate cu ochi sclipitori. Șeful expediției Nikolai Advetev cel care descria în aceste cuvinte noaptea întîlnirii cu „ființa", a precizat că urmele ei au fost descoperite a doua zi pe lumină și fotografiate. După părerea cercetătorilor, aceste urme nu seamănă cu ale nici unei ființe cunoscute. Adepții existenței lui Yeti aduc în sprijinul teoriei lor numeroasele știri despre întîlniri cu „omul zăpezilor în Siberia, și chiar în America de Nord și Australia. Experții consideră că ar putea fi vorba de hominieni, care s-au îndepărtat de strămoșul comun al omului și maimuței, dar nu au reușit să devină oameni în înțelesul de azi al cuvîntului, evoluția lor oprindu-se pe o anumită treaptă, iar ei devenind un fel de fosile vii.

Sceptici reamintesc de nenumăratele falsuri dezvăluite în legătură cu Yeti. Astfel, chiar și faimosul alpinist Edmund Hilary, care a escaladat primul muntele Everest, și care în 1960 a pornit într-o expediție în căutarea „omului zăpezilor", a foet înșelat. El a adus un scalp al lui Yeti, păstrat, chipurile, într-o mănăstire budistă. S-a constatat, însă, că era vorba de blana unei specii rare de țap de munte. Și alte trofee-Yeti provenind din Pamir au fost identificate drept resturi ale unui porc spinos sau ale unui leopard.

Întrebarea „legendă sau realitate" agită însă din nou spiritele. Astfel, un club din Leningrad, care și-a stabilit drept scop găsirea „omului zăpezilor", se bucură de o popularitate extraordinară. Șeful lui, Pavel Belenezki, care în anul 1982, în munții Fan din Tadjikistan a văzut un Yeti la zece metri de cortul său, în spatele unui copac, l-a entuziasmat cu poveștirile lui pe membrii clubului. Ei doresc ca în vara lui 1988 să lanseze noi expediții în căutarea lui Yeti în Tadjikistan, Caucaz și în regiunea Komi De această dată, expedițiile vor avea în componența lor și operatori de film pentru a imortaliza momentul „întîlnirii".

ROMEO NADAȘAN ■

Ținerea de minte

În fond, nu trebuie să ne surprindă cîtuși de puțin tresăririea de orgoliu a constructorilor de memorii. Sătul să își tot vadă numele pe locul doi în topul merituoșilor întru prosperitatea computerelor, responsabilii în cauză au început contraofensiva pentru a dobîndi poziția pe podium la care, pretind ei, au dreptul. Orgolioși, realizatorii de memorii — magnetice — merg pînă acolo încît contestă denumirea de răsfăț „Silicon Valley", cu nimic mai justificată, zic ei, decît, „Valea oxizilor de fier" de exemplu. Cu alte cuvinte, cînd vorbim de progresul computerelor ar trebui să se vadă că marile cîștiguri vin dinspre vînzările de sisteme magnetice de stocare a datelor și nu în principal din comercializarea semiconductorilor. Deci nu „Valea siliciului" ci „Valea oxizilor". Mă rog...

Duelul suport magnetic — tranzistor se desfășoară la adăpostul gîndurilor de supremație. Cu un preț mai mic, suporții magnetici asigură o capacitate de înmagazinare mult mai mare. Argumentele sînt convingătoare. Discurile dure cuprind pînă la 400 pagini dactilografiate pe centimetru pătrat. Cîteva sisteme multidisc ating un grad de depozitare de șase mii de ori mai mare. Timpul de acces la date ajunge la 15 milmi de secundă. Viteza de transfer merge pînă la trei milioane de caractere pe secundă. Posibilitatea de refolosire introduce, în plus, un avantaj deloc neglijabil.

Ca și cum n-ar fi de ajuns o asemenea carte de vizită, discul magnetic caută cu disperare spre platouri și mai înalte. Este de așteptat ca în cinci ani de acum încolo capacitatea de înmagazinare a informațiilor să sporească de cinci ori. Protezele se numesc în primul rînd materialele magnetice noi, dar și concepția capetelor de citit și scris, obținerea de semnale magnetice puternice atît pe suport (la înregistrat) cît și la lectură.

Evaluîndu-se evoluțiile convingătoare din ultima vreme, nu sînt așteptate tehnici noi de stocare, schimbări spectaculoase în următorii ani în ceea ce privește sistemele magnetice. Le vinează, competitiv, celelalte existente. Discul optic, mai ieftin, are de depozitări mai dense decît cele în sistem magnetic. Numai că, deocamdată, el are timpul de citit, înregistrare și acces de date mult mai lung. Și, pe deasupra, discul optic nu poate fi refolosit. Discul magneto-optic vine și el tare cu pretenții, avînd avantajul de a putea fi șters și reînregistrat. Capul magneto-optic include mecanisme de focalizare și urmărire a pistei a căror greutate ajunge la 150 grame. Adică mai mult decît în cazul capului magnetic, ceea ce îl face mai lent decît acesta din urmă. Timpul de acces în cazul discului optic se cifrează la 0,1 secunde, aproape dublu față de situația discului magnetic. Fiecare, deci, cu ale lui.

Sînt multe calitățile care clipesc din dreptul discurilor magneto-optice. Dincolo de posibilitatea reutilizării, rămîne vizibilă densitatea stocării informațiilor — de ordinul a zece milioane de caractere pe centimetru pătrat — coeficientul de deteriorare extrem de scăzut la întîlnirea cu dispozitivul de lectură. Motive care fac din el un personaj de mare căutare.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

Unica șansă a Universului

Binevenită și interesantă cartea lui Ion Stoica „Să nu stingem stelele", apărută în 1987 la Editura Politică. Autorul fiind unul din cei mai activi și mai avizați comentatori de politică externă pe care îi avem astăzi, se înțelege foarte bine din titlul cărții că e vorba de o pledoarie împotriva militarizării spațiului cosmic, un avertisment asupra pericolului pe care l-ar reprezenta și pentru Pământ, și pentru Univers declanșarea unui „război al stelelor". Însă Ion Stoica nu vrea, în chip deliberat, să rămînă la nivelul inventariului de doleanțe, la nivelul, adică, al afirmațiilor, de proveniență proprie ori avînd ca sorginte lozincile zilei; el este hotărît să demonstreze, făcînd apel la cunoștințe, idei și opinii din diferite sectoare ale activității umane și aducînd de fiecare dată mărturia celor mai avizați specialiști. Astfel, după ce face o incursiune în istoria reprezentărilor despre Univers și despre posibilitatea călătoriei pe alte planete, Ion Stoica abordează dificila, dar mereu captivanta chestiune a existenței sau inexistenței vieții în altă parte decît pe Terra. Și cu toate că autorul se vrea obiectiv, dîndu-se cu modestie la o parte și lăsîndu-i pe oamenii de știință să-și spună cuvîntul, atît pe cei care răspund negativ („sceptici"), cît și pe cei ce opinează că sînt multe alte corpuri cerești locuite („optimiști"), noi îl ghicim în tabăra acestora din urmă (unde însă nu se află cel ce scrie aceste rînduri). Un capitol dens este închinat realizărilor în cucerirea Cosmosului, de la începutul „erei spațiale" și pînă în prezent, iar altul perspectivelor pătrunderii omului în spațiul extraterestru într-un viitor mai apropiat (pînă la sfîrșitul secolului nostru ori la începutul celui următor) sau mai îndepărtat (în „următorii 10 000 de ani"). Un loc important îl deține firește, capitolele ce se ocupă de partea politică și militară a problemei: tehnica de vîrf în domeniul armamentelor, cheltuielile cu înarmarea, ce este Inițiativa de Apărare Strategică, despre laser, „săgeata spre mileniul trei" care riscă să devină „raza morții", „subtilul joc de interese", fisurile planului cu privire la „scutul spațial" ș.a.m.d., toate acestea sprijinite pe opiniile cele mai

competente, care scot în evidență absurditatea și periculozitatea ideii pătrunderii armelor în Cosmos.

Dar oare numai de Cosmos e vorba? Într-adevăr, în lucrarea de care ne ocupăm, lucrare bine structurată, cu mare prizâ la cititori și de o ținută publicistică impecabilă, prin care Ion Stoica realizează o adevărată cosmogonie a zilelor noastre, se vorbește de convingerea care există în lume că armele nu vor fi amplasate în Cosmos, că aceste arme nu vor ajunge să stingă stelele. Însă din fiecare pagină a cărții răzbate preocuparea pentru soarta Pămîntului și a pamîntenilor. Cînd vorbește de viitor, autorul se ocupă și de ideile privind stabilirea locuitorilor de pe Terra fie pe alte planete, fie în „orașe satelizate" sau în „insule spațiale" — perspective deosebit de ispititoare și deloc fanteziste. Se simte însă că scrînd toate acestea, Ion Stoica este încredințat că nicăieri nu-i mai bine și mai frumos ca pe planeta albastră, de unde și necesitatea imperativă de a înfăptui pacea și dezarmarea în primul rînd aici, la noi. Iar pacea în Univers va depinde de felul cum o vom face pe Terra. Iată de ce și subcapitolul care, după părerea noastră, sintetizează mesajul cărții — și care, de n-ar fi fost unele suprapuneri, ar fi putut da titlul întregii lucrări — se cheamă „Pacea stelelor prin pace pe Terra". „Pentru noi, românii — se poate citi în «Să nu stingem stelele» —, pacea este însăși rațiunea de a fi. Iată de ce am fost, sîntem și vom fi mereu în primele rînduri ale luptei pentru dezarmare în Europa, în lume, în spațiul cosmic. A crea pentru pace — iată deviza pe care poporul român o opune acțiunilor de înarmare pe Terra și în Cosmos. Ceea ce implică participare activă în marele front al celor ce militează și acționează pentru ca de pe Terra, din spațiul cosmic să fie eliminat pentru totdeauna pericolul războiului". Dar, în ceea ce privește spațiile siderale, poate că nu numai pacea ci însăși viața depinde de pacea pe Pămînt, de menținerea aici a vieții, în ipoteza că globul nostru este totuși singura „planetă vie". De aceea, conclude Ion Stoica, salvarea vieții și civilizației pe Pămînt poate fi unica șansă a Universului de a fi și el viu.

ION D. GOIA ■

Universul muzicii

Din lumea celor care... cîntă

AGNETHA revine. Cea care a fost idol al generației '70, blonda ' scandinavă cu ochi albaștri și picioare lungi, Agnetha Faltskog, nu și-a pierdut nici frumusețea, nici vocea, nici curajul. După zece ani de la desființarea grupului ABBA, ea revine în clasamente cu două noi produse din vinyl : "The last time" (single) și „I stand alone" (LP). Are 37 de ani și doi frumoși copii : Linda (14 ani) și Christian (10 ani). ● MADONNA, foto, revine și ea pe primele pagini ale revistelor... de scandal. Noul ei cîntec, „The look of love" (= înfățișarea dragostei), pare a avea un anume tîlc, ținînd cont de faptul că noul ei însoțitor „de turneu" are, într-adevăr, o înfățișare ieșită din comun : un pachet de mușchi, cîntărind 95 kg și înalt de 1,83 m. ● Această ultimă cucerire a convins pe toată lumea, inclusiv pe regizorii de la Hollywood. Madonna a primit rolul principal într-un film despre Rita Hayworth, cea care a fost, pe vremuri, „bomba roșcată", simbolul frumuseții americane. Rolul i se potrivește de minune Madonnei, și ea o... bombă, în felul ei. ● SANDRA a intrat de curînd în topuri cu cîntecul „Stop for a minute". (Oprește-te un minut). De curînd, ea a intrat și în evidența stării civile, la 7 ianuarie 1968. ● Evenimentul primăverii muzicale bucureștene : vineri 11, simbătă 12 și duminică 13 martie, la Palatul sporturilor și culturii va avea loc concursul de creație de muzică ușoară românească MELODII '87. Prilej unic

de a urmări pe viu toată „crema" muzicii ușoare de anul trecut și, desigur, promisiunile pentru anul 1988. Transformată într-un uriaș magnet, „Polivalenta" va atrage timp de trei zile tot ce are mai bun muzica de la noi. Dintre vedetele care vor evolua să-i amintim pe : Angela Similea, Dan Spătaru, Mihai Constantinescu, Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, grupul Holograf. Invitați de onoare vor fi : grupul bulgar Riton, Barbare Sikorska din Polonia, Mathias Tost din R.D.G., Iren Sari din Ungaria, Stanislav Hlozek din Cehoslovacia.

● Come back promițător pentru Feargall Sharkey, cu noul disc „More Love". Producător este Keith Richard de la Rolling Stones. ● Vă informăm pe această cale că ROLLING STONES nu au nici un gînd de a se despărți. Un nou turneu și un nou album sînt în perspectivă. ● În al 18-lea an de activitate grupul Uriah Heep a debutat cu un lung turneu în U.R.S.S., începînd cu Moscova și terminînd cu Siberia. Se vor întoarce în luna mai cînd vor lansa pe piață un nou album. ● Noutăți de ultimă oră din clasamentele internaționale ale discurilor single : ELTON JOHN — Candle in the wind, FOREIGNER — Say you will, TERENCE TRENT D'ARBY — Sign your name, TIFFANY — Could've been, BANGLES — Hazy shade of winter, AC DC — Heatseeker, INXS — Need you tonight, SINITTA — G.T.O., GUILLERMO MARCHENA — My love is a tango.

MIRCEA ZANE ■

Universul științific

Iradierea singelui

După părerea specialiștilor, înaintea unor intervenții operatorii complicate, în unele cazuri, pentru mărirea rezistenței organismului la infecții, în U.R.S.S., se aplică o metodă nouă : iradierea sîngelui. Sîngele prelevat de la bolnav este tratat timp de 3 minute cu raze ultraviolete, după care este reintrodus în circuit. Pentru noua metodă a fost realizată o instalație specială, de către Institutul de optică din Moscova. Influența favorabilă a helioterapiei asupra organismului este cunoscută de multă vreme, primele experiențe efectuîndu-se încă de acum cîteva decenii cînd iradierea sîngelui bolnavilor se realiza cu ajutorul razelor solare. Prin colaborarea specialiștilor din diverse domenii : medici, biofizicieni, citologi și opticieni, s-a creat noua tehnologie, de „călire" a sîngelui fapt ce deschide acestei metode mari perspective.

Breviar

Anestezie cu laser

Institutul de medicină din Sichuan (R.P. Chineză), în colaborare cu secția de stomatologie a policlinicii nr. 1, a reușit să aplice o nouă metodă de anestezie folosind laserul la extragerea dinților, situație în care nu mai este nevoie nici de acupunctură, nici de injecții. Prin emiterea unui fascicul roșu de heliu și neon pe punctul stabilit, după 1—5 minute se obține un efect deosebit de anestezie, deoarece el nu produce efecte negative asupra organismului, intoxicații, reacții alergice, hemoragii. În plus anestezia cu laser îmbunătățește circulația sîngelui, hrănind zona afectată, stimulează acțiunea unor enzime, ameliorează permeabilitatea celulelor, grăbește procesul de vindecare al rănilor, prevenind infecțiile. Metoda este bună și sigură în special pentru copii, bătrîni, hipertensivi, pentru cei ce suferă de hipertiroidism, diabet, hepatită cronică, neurastenie. Pînă în prezent ea a fost aplicată la peste 5 000 de extracții și mici intervenții chirurgicale stomatologice.

AUREL DIANU ■

Cronica șoselei

Singura plimbare

Prudența își are rostul ei în prevenirea producerii unor evenimente care pot lăsa nu numai răni dureroase în inimile celor dragi dar pot curma nefiresc firul unor destine aflate la început de drum...

Andrei, proaspăt absolvent al Politehnicii, specializat în Transporturi Auto, primise cadou de la părinți un Oltcit alb tip Club. Era un șofer „cu vechime", avea carnet de conducere de la optsprezece ani. Visul lui era să poarte în buzunar cheile de contact ale mașinii proprii. Andrei fusese un student bun, pasionat de tot ceea ce făcea, cunoscînd amănunțit o mulțime de „trucuri auto".

Vara se derula cu repeziciune și el nu reușise să facă prea mulți kilometri cu Oltcitul. Într-o vineri seară hotărî să plece pe Valea Prahovei, împreună cu cîțiva prieteni. Hotărîrea de ultim moment îi luă prin surprindere pe cei doi prieteni care aveau un alt program pentru sfîrșitul de săptămînă. Andrei, supărat de refuzul celor doi, plecă de unul singur.

Seara cobora cu răcoarea ei binefăcătoare, șoseaua nu era foarte aglomerată iar Andrei era deja pe punctul de a-și recăpăta buna dispoziție. Soarele înroșea linia orizontului transformînd totul într-un peisaj de basm. Banda de asfalt strălucea ca o fișie de metal prețios. Oltcitul trecea nepăsător pe lîngă bornele kilometrice... Întunericul începu să învăluie întreaga natură, pregătind-o pentru viața nocturnă. Greierii își acordau arcușul, florile își închideau corolele, licuricii alergau cu felinarele aprinse prin iarba umedă de rouă nopții. Andrei intră pe serpentine luînd virajele ca la cursele de automobile. La curbele mai periculoase se auzea strigătul ascuțit al frînelor, mașina răspunzînd cu promptitudine la comenzile îndemînaticului ei șofer. Discuția neplăcută din București rămăsese un abur ușor care urma să se volatilizeze din memoria lui Andrei. Complet destins Andrei se apropia vertiginos de Poiana Brașov. Deși zăpada nu era decît o amintire a îndepărtatei ierni, hotelurile erau supraaglomerate de turiștii iubitori ai muntelui... Dar Andrei care fusese tot timpul un descurcăreț, îl cunoștea bine pe recepționerul unuia din frumoasele hoteluri (care îi rezervase o cameră cu vederea spre pădure). Parcă mașina în fața hotelului, luă bagajele, verifică încă o dată dacă închisese portierele și intră în clădire. Atmosferă de vacanță anunța în cele din urmă un sfîrșit de săptămînă agreabil. Ziua de simbătă trecu foarte repede datorită unei întîlniri neașteptate cu cîțiva foști colegi de facultate.

Duminică dimineața îl trezi din somn soneria telefonului. Mătușa din Brașov aflase de sosirea lui și era supărată de impolitețea nepotului favorit căruia urmărea de mult timp să i-o prezinte pe Ioana (fiica celei mai bune prietene). Exasperat de insistențele de la telefon hotărî să o cunoască pe Ioana, studentă la A.S.E. în anul trei. Dimineața poleită de razele soarelui imprumuta obiectelor din jur un farmec deosebit. Întîlnirea fiind stabilită, Andrei s-a îmbrăcat repede, a predat camera la recepție și s-a îndreptat spre parcare. Înainte de plecare a verificat dacă totul este în ordine, a introdus cheile în contact și a demarat spre Brașov. Deși dimineața se anunțase ca o nouă sărbătoare a soarelui, cerul se întunecă brusc anunțînd ploaia. Andrei opri în fața casei unde locuia mătușa Adina și apăsă pe sonerie, îi deschise chiar aceasta. Printre îmbrățișări și reproșuri intră în sufragerie. „În curînd vine și Ioana. Te rog s-o duci și pe ea pînă în București ; e o fată foarte bună și drăguță."

Plictisit se așeză în fotoliu așteptînd-o pe „fata cea bună și drăguță" care îi stricase toată duminica. La scurt timp sosi și Ioana. Era drăguță dar nu părea să fie studentă în anul trei ci dimpotrivă o elevă care-și uitase uniforma acasă. Blondă, tunsă foarte scurt cu ochii albaștri și o privire de copil care stă să plîngă, Ioana părea fragilă ca un fluture. Îngrijorată de furtuna care se anunța mătușa îi ruga să plece.

„...Să mergi încet Andrei, totuși, poate nu o să vă prindă ploaia pe drum."

Andrei o invită pe Ioana să urce, montă ștergătoarele de parbriz și porni motorul.

„Ai mai călătorit pînă acum cu Oltcitul ?"

„Nu, dar am auzit că Daciile sînt mai bune ! spuse Ioana mai mult ca să-i vadă reacția. Însă Andrei nu era obișnuit ca o fată „care făcuse tot posibilul să-l cunoască" să fie capabilă de un răspuns atît de caustic. Ioana supralicitase și pierduse toate „cărțile bune" cu care plecase. Andrei se închise în „colivia cu gratii de aur" cum remarcase, cu cîțiva ani în urmă, o prietenă de-a lui. Ioana regretă comentariul inutil și tăcu și ea. Ploaia începu să cadă, stropi urlași se loveau de parbriz și se prelingeau pe capotă, vîntul se înteți. În ciuda furtunii care se dezlănțuia cu o violență neobișnuită, enervat, Andrei continua să apese cu putere pe accelerație. Ioana privea din cînd în cînd dansul acului vitezometrului, însă toată îndrăzneala ei se pierduse în fața măștii indiferente pe care o arborase Andrei. Acum regreta că se lăsase antrenată în această aventură, de insistențele prietenei mamei sale. Andrei îi spuse într-un tîrziu : „Ioana, nu ești decît un copil, parcă nici nu ai fi studentă sau poate chiar nu ești".

Comentariul aduse o umbră cenușie în ochii de culoarea azurului. Deși erau conștienți că joacă amîndoi un rol care nu este al lor, încordarea dintre ei continua să sporească. Amîndoi ar fi vrut să spună alte lucruri însă în aer plutea un avertisment straniu care-i transformase pe amîndoi în două personaje nefirești. Șoseaua era acoperită de bălți, din sens opus venea un Tir cu farurile aprinse. Trecu pe lîngă Oltcit aruncînd pe parbrizul acestuia un val de apă. Pentru o fracțiune de secundă Andrei au mai văzu nimic, pierdu controlul volanului, intră în derapaj, mașina fiind proiectată într-un brad imens. Cei doi nu rezistară șocului și muriră instantaneu.

Oltcitul se transformase într-un semn de întrebare în alb...

VICTOR BEDA ■

Universul sportiv

D-ale fotbalului

Antrenorul de la Werder Bremen, Otto Rehhagel, i-a sfătuit pe elevul său, Rudi Völler, ca îndată ce va ajunge la Roma să-și caute un ortoped bun și un fizioterapeut la fel. Dar ajuns la A.S. Roma, Völler nu a ținut cont de sfaturile primite. Poate că s-a bazat pe concluziile medicilor italieni care, după 48 de ore de investigații, l-au declarat complet apt de joc. Cu toate acestea echipa din cetatea eternă nu a beneficiat de serviciile lui, în sezonul trecut, decît 509 minute, timp în care cel în cauză a înscris doar 2 goluri. (Cam puțin raportat la efortul financiar depus de club !)

Cazul „Völler" le-a dat prilejul ziariștilor din Italia să-și reaminteacă alte transferuri „reușite" făcute din Bundesliga. Între acestea ar fi și cel al lui K.H. Rummenigge, adus cu surle și trîmbițe de la München la Milano. Kalle, considerat de presa sportivă „marele bolnav", a jucat în ultimul său sezon la Milano 14 meciuri după care, operat la tendonul lui Ahile, a rămas fără contract luînd drumul Elveției. Hansi Müller a bătut drumul pînă în Italia pentru a-și îngriji genunchiul accidentat în campionatul vest-german.

Toți trei fotbaliștii vest-germani au suferit accidentări grave despre care publicația de specialitate „Kicker", a scris pe larg, dar conducătorii de club italieni n-au ținut seama. Mai mult, ei au oferit sume tentante pentru realizarea transferării din R.F.G. în Italia. Cei drept că și cluburile vest-germane, în perioada tratativelor au reînnoit contractul jucătorilor vizați (italienii fiind astfel obligați și la răscumpărarea contractului !).

Fără a fi învățat nimic din pățaniile trecutului iată că Inter l-a achiziționat pe Lothar Matthäus de la Bayern München care, ați ghicit, a fost grav accidentat în Bundesliga, iar în perioada tratativelor cu clubul milanez și-a prelungit contractul cu cel bavarez pînă în anul 1990 ! D-ale fotbalului...

DAN DANUȚ DORU ■

Miercuri, la Glasgow, partida decisivă

Încrezători în forța noastră

Săptămîna viitoare Steaua va lua cu asalt ultima redută din calea semifinalelor ; „va lua cu asalt" e un fel de a spune — pentru că este de așteptat, mai degrabă, ca echipa noastră să fie asaltată de tăvălugul scoțian. Credem că va rezista cu brio. Și nu numai atît — credem că va ști să ocolească „bodicecurile" pentru a „puncta" pe contraatac.

Revenim, mai jos, asupra partidei din tur pentru că speranțele noastre în calificare pornesc, în primul rînd, de-acolo, odată cu al doilea gol (în fotografie) marcat de Iovan.

Steaua a învins pentru că a jucat fotbal ; scoțienii — un fel de rugby cu balonul rotund. Glasgow Rangers „a scrîșnit" timp de 90 de minute așa cum îi sună și numele — cu prea multe consoane dure. Nici un corner, nici un șut pe poartă, nici o fază de gol : prea multe zerouri pentru o echipă ce-a rămas să reprezinte fotbalul britanic în Cupa campionilor. Steaua a valsat, credincioasă mai vechii sale concepții, de a-și impune jocul și nu de a și-l adapta la partitura tactică a adversarei. Glasgow era în cunoștință de cauză — vreo opt consilieri, în frunte cu Souness, urmărind recentul joc de la Milan al echipei noastre. Dar n-au putut găsi o replică pe măsură, și-atunci au trecut la rugby. Mai întîi „au împușcat" echipa noastră în aripa dreaptă: Lăcătuș a făcut ruptură, iar Hagi (care intră spre centru tot de pe partea dreaptă) a fost „terminat" cu o lovitură la gleznă a lui Nisbet, de-atunci încolo (era minutul 38) jucînd mai mult pe loc, pentru pase și „intimidarea" adversarilor care-l marcau. Alți trei jucători steliști au mers de la balul victoriei direct la spitalul militar : Rotariu, Stoica și Pițurcă. Văzîndu-se depășiți la fotbal, scoțienii au excelat în placaje și bodicecuri. Afît de palidă a fost evoluția lor încît e de crezut că n-ar fi dorit (de ce oare ?) să arate ce fotbal știu.

„Match"-ul s-a disputat, însă, nu numai pe teren. A fost vizibil de la primele contacte cu gruparea scoțiană că ei vor veni aici aureolați de titluri și blazoane, cu superioritatea unor „ambasadori" ai inventatorilor fotbalului și cu aerul seniorial al unei firme cu tradiție. (Păcat, remarca cineva, că au uitat acasă tocmai lucrul esențial : fair-play-ul, termen născut tot pe acele meleaguri). Învinși la fotbal, jucătorii scoțieni și cei din anturajul care i-a însoțit au trebuit să-și scoată, pînă la urmă, jobenul în fața primirii ireproșabile care li s-a făcut, a ospitalității firești cu care au fost primiți. Nu întîmplător se spune că sportul poate fi un excelent mijloc de apropiere între oameni — și „colectivul de organizare" al acestui meci, activiștii clubului Steaua ca și ai Biroului de Turism pentru Tineret au reușit să transforme acest eveniment pur sportiv într-un prilej de cunoaștere reală a spiritului poporului nostru. A fost o altă victorie, în plan moral, de data aceasta, repurtată în fața unor prejudecăți fără acoperire.

Returul de miercuri se anunță extrem de greu. Glasgow Rangers, a văzut toată lumea, a scăpat ușor primind aici numai două goluri ; la un 4—0 (perfect posibil după ocaziile pierdute de ai noștri) altele erau auspiciile revanșei. Cu numai 2—0, Steaua nu trebuie să se considere calificată, deși în campaniile sale europene numai o dată a pierdut cu 0—3, la Anderlecht, „ediția a doua", cînd au lipsit din echipă patru titulari. Scoțienii vor conta, desigur, pe tumultul de pe stadionul „Ibrox Park" și vor mai conta, poate, pe efectul șicanelor cu care și-au surprins adversarii de pînă acum. (Se spune că terenul lor ar avea geometrie variabilă — unele sînt dimensiunile la antrenamentul dinaintea jocului și altele la joc ; că și nocturna ar avea potențiometre reglabile în funcție de unde și la cine se află mingea ș.a.m.d.). Echipa militară a văzut și ea multe în viața ei, astfel încît se așteaptă la orice. Deși acest „orice" n-ar trebui să facă parte din reputația unei echipe, repetăm, pe cît de dură în teren pe atît de orgolioasă și înnobilată în afara lui. În orice caz, la Glasgow este de așteptat o replică puternică a scoțienilor, a căror prestație de la București nu trebuie să ne înșele în privința valorii și forței sportive ale acestei echipe. Vom trăi și vom vedea.

Un aspect care a intrigat la acest joc a fost arbitrajul. Sub semnul unei false obiectivități, Luigi Agnolin a reușit, pînă la urmă, să-și arate culoarea „albastră" a intențiilor sale. Cum ? Fluierînd tot, tăind, adică, jocul în defavoarea echipei (Steaua) care combina mai mult, care ataca mai mult și care devenise derutantă prin aplomb și ingeniozitate ; întrerupînd jocul pînă și în situația în care un jucător scoțian trebuia să fie schimbat (neașteptînd, pentru asta, ieșirea din joc a mingii, așa cum scrie regulamentul) ; dînd decizii inverse pentru (deci contra !) ambelor echipe ; acordînd scoțienilor o lovitură liberă de pe linia de 16 m la o fază petrecută în careu (ori penalty, ori nimic !) ; împărțind simetric cartonașele galbene (trei de-o parte, trei de alta) — de unde și caracterizarea dată în tribune, de arbitraj „stereo" (deși era evident care echipă provoacă și comite duritățile cele mai multe). Reputația și unele coincidențe din biografia lui mă determinaseră să afirm că „martie este luna lui Agnolin" ; a fost și de-astă dată, dar una în care i-a mers prost. Chiar dacă Ferguson a ținut să-l îmbrățișeze și congratuleze public la sfîrșitul meciului.

Acum, în preajma jocului retur, nu ni se pare inutil să precizăm că, din păcate, în arbitrajele internaționale nu există o lege a compensației (o astfel de lege există, de fapt, arareori în sport). De aceea vom lua jocul retur „de la capăt", cu elvețianul Bruno Galler în centru. Acesta (ca și Agnolin, de altfel) a mai arbitrat Steaua o singură dată : acum doi ani, 1—0 cu Anderlecht, la București. Dar, ca în atîtea rînduri, Steaua va trebui să găsească în sine însăși resursele necesare calificării, nimic nepicindu-i, pînă acum, din cer. Va trebui să aibă resurse pentru un scor convenabil și pentru încă ceva pe deasupra : pentru acea marjă (ne)prevăzută care ține de „măsurile" ce le va lua echipa gazdă și care trebuie luate în calcul. Asta pentru că, s-a văzut de-atîtea ori, superioritatea din teren nu mai este, din păcate, în toate cazurile suficientă pentru victorie.

Cu alte cuvinte — sînt chiar cuvintele de sinteză din numărul trecut — **calificarea este posibilă cu o singură condiție : în Scoția să fim și mai buni !** Este ceea ce-i dorim Stelei din toată inima.

OCTAVIAN ȘTIREANU

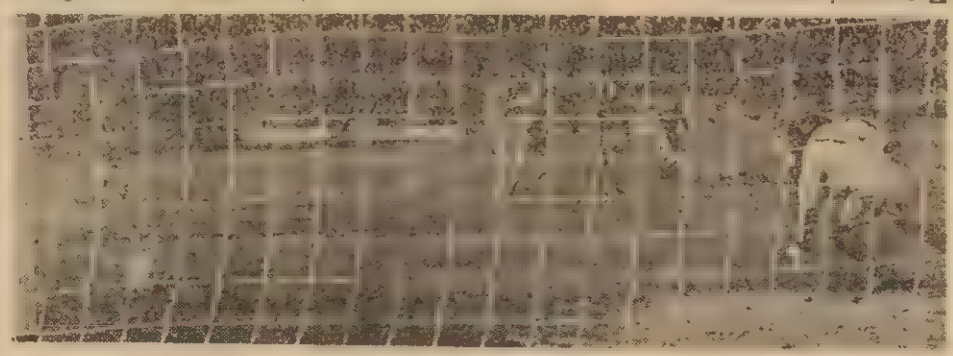

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Brian Glanville: „Aveți o mare echipă"

— Ce-ați transmis pentru Gazeta dello sport ?

— Că am văzut un meci aspru, pe un teren incredibil salvat după ploaia de azi noapte, meci care mi-a întărit părerea că Steaua este o mare echipă. Sincer să vă spun, am mai văzut-o doar în meciul de la Sevilla, unde a jucat inhibată, marcată de trac. Atunci am crezut că a cîștigat și cu puțin noroc. Acum sînt convins că Steaua este o echipă de mare calibru.

— Avînd în vedere faptul că această partidă a fost și primul meci al unei echipe scoțiene de fotbal transmis în direct de televiziunea britanică, deci cititorii lui Sunday Times știu fazele, pe ce vă întemeiați comentariile ?

— Pe trăsăturile principale ale jocului echipei Steaua și pe erorile celor de la Rangers.

— Care ar fi acestea ?

— Steaua este o echipă care abordează jocul în mare viteză. Unele scăderi de la începutul reprizei a doua pot fi puse pe seama începutului de sezon. Steaua are cîteva individualități de clasă europeană. După părerea mea, Hagi e unul dintre cei mai „brilianți" jucători ai lumii. Hagi dă jocului fantezie, rapiditate și eficiență. Nu poți să pariezi pe ce va face. Apoi Belodedici care joacă elegant, inteligent, parcă dansează. Mai este Lăcătuș. Îmi pare rău că a părăsit terenul ! Pe urmă toți ceilalți din linia de fund. La Bumbescu se opresc toate atacurile. Compliments.

— Cu ce a greșit Rangers ?

— În avionul spre București, Souness îmi spunea că Steaua este o mare echipă. Din moment ce gîndea așa, nu l-am înțeles de ce a riscat. Să intri pe teren cu doi bătrînei și cu un jucător care a suferit o intervenție la menisc doar cu opt zile înainte mi se pare o sinucidere curată. Putea să iasă o catastrofă de scor. De altfel, în primele 30 de minute cei de la Rangers au fost ridiculizați. Aici la București am văzut Glasgow Rangers pentru prima oară și m-a decepționat.

— I-am auzit pe unii ziariști spunînd că o echipă cu pretenții mai modeste cum este Omonia Nicosia a avut mai multe acțiuni de atac în meciul de la București.

— Rangers a folosit o tactică greșită și Souness se poate bucura că a plecat pentru retur doar cu două goluri la activ. După părerea mea ele vor fi hotărîtoare și Steaua se poate duce la Glasgow cu mari speranțe. Nu știu în ce mod, dar aș fi în stare să pariez că se califică.

— Nu mă rabdă sufletul să nu scap o întrebare despre arbitraj.

— Greșit ! Agnolin a practicat un arbitraj de pedepsire într-un joc care nu o impunea decît în anumite situații. În plus, a dat și două decizii eronate, în momente importante ale meciului. A fluierat o lovitură liberă la un fault inexistent, a fragmentat jocul și unele hotărîri ale sale au fost ciudate. Din fericire, nu a viciat rezultatul.

CORNEL NISTORESCU

Activistul de sport

Cine ne cheamă la stadion?

Cetățenii Oradei cunosc și recunosc un bărbat scund dar bine constituit și care, în zile de lucru, cînd merge la treburi, — sau în zi de sărbătoare cînd se plimbă tacticos cu mîinile la spate, — arborează aceleași calm, aceeași blîndețe, aceeași tăcere meditativă. Bărbatul acesta arhicunoscut are prenumele liric : Bujor și numele tipic moțesc : Mera. El este mai marele sportivilor bihoreni, adică președintele Consiliului județean de educație fizică și sport, ceea ce, într-un oraș cu vechi tradiții sportive, ca Oradea, capătă o aură și o pondere deosebită. Deși, fie vorba între noi, tradiția aceasta străveche ține mai mult de fotbal, capitol la care Oradea a făcut vîlvă. În rest, cam atît. Bujor Mera m-a făcut să scotocesc mai atent prin aducerile aminte. Căci Bujor Mera mi-e consătean și, deși cu mult mai tînăr, prieten bun și adevărat. Dar, vedeți dumneavoastră, nu ne cunoaștem bine niciodată, uneori chiar cînd locuim sub același acoperiș. Astfel, cu gîndul să scriu acest articol sportiv și luîndu-l mai cu de-amănuntul, am aflat rădăcinile vitale din care derivă puterea, gravitatea, seriozitatea cum și ținuta cam taciturnă a prietenului meu. Cu nimic mai vorbăreț era tatăl său, Mera Eugen, moțul venit din satul Hontișor, de lîngă Gurahonț, să se însoare pe vatra mea de baștină. Cu un frate mecanic de locomotivă, mort pe front, cu altul pilot — mort și el în cel de-al doilea război mondial și o soră moartă și ea, tatăl lui Bujor, încărunțit prematur, trecea la fel de calm, de taciturn și de gînditor pe ulițele Vașcăului, răspunzîndu-ne însă întotdeauna, cu un surîs melancolic, la salut. Ținea mîinile la spate ca Bujor. Și ca fratele lui Bujor, inginerul minier Iancu Eugen Mera, inventator cu brevete în buzunar și mai aplecat spre stîrpea mea boemă de romanțe și șpriț.

Încă din anii școlari, Bujor a bătut la porțile multor meserii. A reușit la examenul de admitere la liceul teoretic din Beiuș, dar a intrat la Școala de ucenici a Uzinei metalurgice „Înfrățirea" din Oradea. Absolvind-o, a încercat cerul cu degetul, ca unchiul său, pilot căzut în război, și s-a înscris la Școala de piloți din Giarmata-Vii, de lîngă Timișoara. Absolvind-o, s-a înscris la o școală de ofițeri. „Dar — oftează Bujor — mi-am zis că au murit destui din familia mea, în război. Căci mai am și morți de pe linie maternă. Așa că am renunțat la cariera militară și am intrat muncitor la „Exploatarea minieră" din orașul Doctor Petru Groza".

Prin acest labirint de destin de tînăr în căutarea propriei sale vocații l-am întîlnit, la Oradea, ca activist al Comitetului județean UTM. Venise din bazinul minier Cvarțit unde fusese secretar UTM pe întreg bazinul. Își începuse acolo și, continuase la Oradea, vocația sportivă. A jucat în echipa „Metalul", pe post de mijlocaș, alături de Bodo („pe care îl întreceam la fugă, aproape de două ori" — zice Bujor) și poate că ar fi ajuns un sportiv reputat, dar l-a dus ispita cerului spre școala de pilotaj, așa că a lăsat fotbalul pe seama lui Bodo.

Reîntors la Oradea, ca activist UTM, de sindicat, într-un fel sau altul, direct sau indirect, el s-a ocupat de sport, pînă ce a ajuns să răspundă de mișcarea sportivă din întreg județul. Cel ce putea ajunge un bun sportiv de performanță, a ajuns un excelent organizator al sportului. De fapt al sporturilor : sub lumina ochilor săi și sub sudoarea frunții lui sporturile bihorene oficializate s-au înmulțit de la trei la douăsprezece, palmaresul medaliilor naționale și internaționale a sporit încet dar sigur, muncit și bine marcat, — baza materială a sporturilor diversificate a crescut și crește. În 1985 la Felix — Oradea s-a desfășurat „Crosul balcanic" în cea de a XXX-a ediție, iar pentru 1991 Consiliul județean de educație fizică și sport Bihor propune ca tot la Oradea — Felix să se desfășoare „Campionatul mondial de cros", în prima candidatură pe care o face România pentru acest sport.

Mi se dă exemplu un sport cu totul nou pentru bihoreni : judo, cu foarte mare priză la tineret. Deși a pătruns la Oradea de numai 7 ani încoace, majoritatea titlurilor naționale ale acestui sport — la copii, tineret și seniori — aparțin Oradiei. Peste 700 de sportivi practică, în Bihor, acest sport — în trei asociații sportive, cu două echipe în A și cu patru componenți în lotul olimpic. Antrenorul Velici Florian este bihorean, format pe plan local iar Ioan Hămăjanu antrenează, copiii la Casa Pionierilor, ca o rezervă și reprimenire continuă a loturilor.

Tot așa la tir, sport de asemenea tînăr pentru bihoreni dar care, după trei ani de la înființare, a atins nivelul de performanță. Azi, două echipe feminine se pregătesc pentru jocurile olimpice și mondiale.

Și așa mai departe. Bujor mi-a panoramat toate sporturile practicate de orădeni. În cartea pe care o pregătesc, le voi panorama și eu cu încetinitorul. Zice Bujor : „Lucrez cu peste 700 de activiști obștești care sprijină cele 480 de asociații sportive bihorene cu peste 18 000 de sportivi legitimați dintre care 2 000 de performanță. Drept care Bihorul s-a numărat mereu printre primele șapte locuri pe țară. Și Bujor îmi citează numele unui mare sufletist, Petre Cristea, directorul întreprinderii „Metalica" din Oradea care a pus mult suflet pentru ridicarea nivelului acestui sport în orașul de pe Crișul Repede. Inima nu mă lasă însă să nu pomenesc de polo pe apă, capitol de rezistență și de continuă strălucire în Oradea, — antrenor fiind prietenul meu bun și drag Ion Alexandrescu, zis „Papa", leit Mera Bujor la modestie și hărnicie. Președintele clubului fiind Horia Cosma, inginer minier, director de întreprindere metalurgică și om de cultură de o cuprindere, un rafinament, o rasare cum rareori, foarte rareori mi-a fost dat să cunosc.

În biroul modest ca stăpînul, Bujor Mera își încrețește fruntea, scotocește prin memorie, și-mi istorisește. Acest om de o morală ca a dascălilor de la țară, pe vremuri, cînd în condiții amare fi învățau pe copiii țăranilor carte, se joacă în mînă cu un pix, trage linii pe o hîrtie și-și spune succesele de parcă n-ar fi ale lui, și-și spune necazurile de parcă toate ar fi ale lui, numai ale lui., „Dacă nu aveam înțelegere la organele locale de partid și de stat, nu am fi putut face nimic. Avem o bază materială bună, am fost mereu ajutați. Dacă acest sprijin ne-ar ajuta să acoperim bazinul olimpic și să ne construim o sală de judo, aș fi cel mai fericit om din Bihor. Îți dai seama că noi avem comoara de aer a apelor termale de la Felix și din Oradea. Mai toate loturile naționale se pregătesc aici. Sportivi din U.R.S.S., Grecia, Polonia, Ungaria vin cu loturile olimpice aici la noi și se pregătesc împreună cu noi".

— Cu cîți oameni lucrezi, aici, la Consiliu ?

— Cu șapte oameni. Restul sînt activiști obștești. Fără ei nu m-aș putea descurca prin păienjenișul tuturor activităților sportive. Căci ei nu sînt simpli „microbiști" care fac din pasiune o muncă diletantă, ci sînt organizatori, sînt articulații hotărîtoare în întregul mecanism al mișcării sportive orădene.

Iar în centrul acestui mecanism, este Bujor Mera chiar dacă, vreme de cîteva ceasuri de discuție, n-a suflat despre el însuși nici o vorbă. Fiind un modest funcțiar — că de falsă modestie, de jocul de-a modestia sînt sătul pînă-n gît. Pentru Bujor Mera, recompensa este doar duminica, după meci, cînd îl lasă răcoarea să se plimbe cu prietenii pe „Corso", cu mîinile la spate, ca taică-său Eugen, încet, cu pas măsurat și cu opriri repetate, în discuții sportive.

AL. ANDRIȚOIU

Aur european pentru Doina Melinte

La Campionatele europene de atletism în sală desfășurate la sfîrșitul săptămînii trecute sportiva română **DOINA MELINTE** a obținut o splendidă victorie în proba de 1 500 m, cucerind astfel pentru a treia oară în cariera sa (după 1982 și 1985) medalia de aur la această competiție. Campioană olimpică în 1984 la 800 m, campioană mondială de sală tot la 1 500 m, de numeroase ori laureată a marilor concursuri internaționale de atletism, Doina Melinte a confirmat prin recenta sa performanță că este una din cele mai bune atlete ale lumii.

Palmaresul sportivilor români la aceste campionate europene a fost întregit cu medalia de argint obținută de **Mitica Constantin** (în aceeași probă de 1 500 m) și cu cele de bronz cucerite de **Mihaela Pogăceanu** (60 mg) și **Sorin Matei** (înălțime). Tuturor acestor bravi reprezentanți ai sportului românesc — cele mai sincere felicitări ! **(O. Ș.)**

Toată lumea face sport

● Dicționar. **Windsurfing.** Disciplină olimpică, din 1984, windsurfingul a fost tradus la noi prin denumirea „obiectului" cu care este practicată, planșa cu velă. Descompunînd cuvîntul, am putea traduce astfel: „plutire pe valuri cu ajutorul vîntului", de unde vă puteți da seama că invenția a pornit de la spectaculosul sport australian surfing (de la surf — val deferlant, brizant sau, cum i se mai spune, berbec, format în zonele de lîngă țărm, cînd fundul apei se ridică brusc), adăugîndu-se vela. Creația aparține inginerului informatician american Hoyle Schweitzer, care, ajutat de iahtmanul Jim Drake, a experimentat prima planșă cu velă în largul celebrei plaje californiene Malibu, iar „nașul" acestui sport a fost editorul Burt Salsbury, din Washington, cel ce a contribuit decisiv la popularizarea windsurfingului. Și a făcut-o temeinic, în prezent numărul practicanților ridicîndu-se la aproape un milion, cei mai mulți (curios !) în Europa ● Mai mulți cititori ne întrebă de ce orase precum Sofia și Lausanne, despre care am scris și noi la această rubrică, vor candida la organizarea J.O. de iarnă din 1994, și nu din 1996. Răspunsul este, pur și simplu, reluarea unei știri apărute de mai multă vreme: Comitetul Internațional Olimpic a decis o alternare a Olimpiadelor de iarnă și de vară, principalul argument (ca în cele mai multe cazuri, în ultimul timp) fiind sporirea interesului televiziunii față de întrecerile olimpiadei albe. Deci, s-a hotărît ca ediția a 17-a a J.O. de iarnă să se desfășoare în 1994, după care se va respecta obișnuitul ciclu de patru ani. ● Referindu-ne la șansele candidatelor pentru 1994 (în 1992 Olimpiada albă va avea loc în Franța, la Albertville), ne putem permite un pronostic: pentru precedenta atribuire, Sofia a fost la mai multe tururi de scrutin, în frunte, ceea ce demonstrează că dosarul prezentat a întrunit multe sufragii, așa încît sînt șanse mari ca J.O. din 1994 să se desfășoare în vecini. ● Antrenorul selecționatei de fotbal a R.F. Germaniei, Franz Beckenbauer, este categoric: Bern Schuster va putea juca la EURO '88 numai dacă revine în Bundesliga. S-a și zvonit, chiar, de un transfer al blondului mijlocaș — de 8 ani în Spania — la Bayer Leverkusen, dar, mai nou, el a putut fi văzut la Real Madrid ● La 39 de ani, Rosie Casals, a devenit cea mai virstnică jucătoare de tenis învingătoare într-un turneu din circuitul Virginia Slims (denumirea desemnează sponsorul Marelui Premiu feminin, o firmă de țigări!). În dublu cu Martina Navratilova, Rosie (odinioară cîștigătoare la dublu mixt, cu Ilie Năstase, la Wimbledon) și-a adjudecat proba de dublu din cadrul concursului de la Okland. O victorie venită după 9 (nouă ani) de la precedentul succes, din 1980, tot în dublu atunci cu Wendy Turnbull la „internaționalele" S.U.A.

LUCIAN OPREA ■

FLORIN HALAGIAN
AVEA NEVOIE DE PUNCTE

Cum ați ajuns în tribune, tovarășe Halagian ? ● Pe fondul unor greșeli repetate ale tușierului, îndeosebi prin semnalarea unor ofsaiduri imaginare la jucătorii noștri, n-am mai putut răbda și am intervenit la respectivul arbitru... ● **Conduceați cu 3—2, mai era cazul ?** ● Era prea de tot ! Dar, ca să termin cu faptele, tușierul Constantin din Rîmnicu Vîlcea l-a sesizat pe arbitrul Dinescu și m-au trimis în tribune. Problema e alta ● **Care ?** ● Prima, că nu eu sînt cel mai recalcitrant sau singurul antrenor recalcitrant, deși „mă bucur" de renumele ăsta. Apoi, e absolut jenant ca arbitri mai tineri ca tine să te trimită în tribune. Am 49 de ani, părul cărunt și nu-mi pică tocmai bine să fiu la cheremul unora mai tineri, care au prins gustul deciziei într-un joc de fotbal ● **Regulamentul e fără echivoc în această privință, la articolul 61, parc-mi-se, prevăzîndu-se interdicția antrenorului de a părăsi banca tehnică** ● Corect, dar s-ar putea găsi și alte mijloace de sancționare. Repet, e jenant ca o trăsătură de temperament să fie stigmatizată în public. Ca să nu mai vorbesc că niște arbitraje corecte și „neprovocatoare" ar fi soluția de fond pentru asigurarea sportivității în incinta terenului ● **Asta e idealul. Pînă atunci, cum ați zice să fie pedepsiți antrenorii recalcitranți ?** ● Cu măsuri pecuniare, de pildă. În orice caz, e nedemn ca antrenorii să fie judecați de aceeași Comisie de disciplină care-i chemă la ordine pe jucători. Între altele, de aceea există și un colegiu al antrenorilor ● **Cum a jucat A.S.A. ?** A.S.A. e pe calea cea bună. M-a impresionat și dăruirea jucătorilor, hotărîți să obțină la Pitești cel puțin un punct ● **Și nu le-a reușit...** ● Da, nu le-a reușit.

CORNEL DINU
DOREA REVANȘA

Cornel Dinu, aveți ce reproșa arbitrajului de la Pitești ? ● Nimic, în afară de faptul că a fost părtinitor cu gazdele ! ● **Argumente ?** ● La 1—1, Sabău a scăpat singur de la centru și, în preajma careului advers, cînd arbitrul s-a convins că nu mai putea fi oprit, a dictat ofsaid fără ca tușierul Ștefănică să semnalizeze. Apoi, la 2—1 pentru gazde, după degajarea făcută de un fundaș al nostru, „a întors" jocul, dictînd o lovitură liberă pentru un fault inexistent din care s-a înscris golul trei. În sfîrșit, după ce am redus din handicap, la 3—2 pentru gazde, deși am jucat tot timpul în terenul lor, nu ne-a mai „lăsat" să intrăm în careu. Ca tacîmul să fie complet, a fluierat sfîrșitul jocului în minutul 89 și 9 secunde, pe ataca-rile noastre ● **Ce părere aveți de trimiterea antrenorilor în tribune ?** ● În condițiile arbitrajelor noastre, totul e posibil. Dar, ca să nu renunțăm la simțul umorului, aș zice că din tribune jocul se vede mai bine decît de pe bancă, așa încît, de acolo, orice antrenor poate să aducă în cunoștință de cauză corecțiile necesare jocului echipei sale ! ● **Fanici nu merita cartonaș roșu ?** ● Nu ! N-a făcut nimic să merite o astfel de sancțiune, au fost simple intrări de joc. Apoi, Dumitru Ștefan, care „s-a plins" la un atac al lui Fanici după ce acesta primise cartonașul galben, e o forță a naturii și nu văd cum putea fi lovit dur de Fanici. De altfel, la noi au proliferat văicărelile ridicole ale jucătorilor, urmate de reluarea vioaie și fără probleme a jocului. Arbitrii ar trebui să aibă mai mult în atenție cazurile de simulări pe terenul de fotbal ● **Cum a jucat Argeșul ?** ● Realist, contracarînd cîteva puncte forte ale echipei noastre. Au excelat în angajări directe ale virfurilor spre poartă, jucînd la rezultat, pe care, cu ajutorul arbitrilor, au reușit să-l apropie ● **N-am înțeles cum „nu v-a lăsat" să intrați în careu** ● Arbitrajele au ajuns la o știință sau o artă sau un rafinament — cum vreți să-l spuneți — în a orienta cursul jocului spre un

Reluare cu încetinitorul

anume rezultat. Arsenalul metodelor este vast — de la nelăsarea avantajului în faze care impun asta, la întoarcerea jocului prin decizii inverse...

PETRU TĂTAR
A FOST OBSERVATOR FEDERAL LA PITEȘTI

Ce calificativ dați arbitrajului ? ● „Bine" ● **De ce ăsta și nu altul ?** ● Au fost greșeli de arbitraj, dar nu de influențare a rezultatului, ci „de bucătărie", cum se spune ● **Dinescu a fluierat corect, chiar „peste" tușier, acel ofsaid la Sabău ?** ● Da. E frecventă situația în care tușierii văd mai bine un ofsaid la depărtare, pe partea cealaltă, decît la un jurător aflat „sub nas" ; problemă de acuitate vizuală ● **Fanici merita un al doilea cartonaș ?** ● A avut o intrare mai dură la Ștefan, dar, în condițiile date de joc, era greu de luat o asemenea decizie ● **La ce vă referiți ?** ● S-au înscris patru goluri în 9 minute „de foc", atmosfera era electrizantă și cred că arbitrul a procedat bine neacordînd cartonaș roșu lui Fanici ● **Ce mai rețineți din acest joc, în afară de ce ați scris în raportul dv. ?** ● Că A.S.A. a jucat foarte bine, băgînd Argeșul „în corzi", cum se spune, vreo 20 de minute, în finalul partidei ● **Vă mulțumesc.**

CORNELIU STROIE
REVINE

Jocul cu Sportul studențesc a adus pe buzele celor prezenți cuvîntul „Constantin". Pe ce vă bazați cînd l-ați adus antrenor la Craiova ? ● Constantin a fost adus la echipă nu de noi, ci de cartea lui de vizită ! ● **Răspunsul e frumos, dar aș vrea detalii** ● Constantin e cunoscut ca un bun profesionist și am optat pentru el ținînd seama și de renumele pe care-l are ca personalitate ● **Adică ?** ● Un om integru, exemplu de comportare în mediul social, echilibrat sub toate aspectele — de toate acestea avînd ocazia să mă conving în vremea cînd am lucrat împreună la F.C. Olt. Este unul din cei mai buni tehnicieni ai noștri, se bucură de respectul jucătorilor și, lucru foarte important, a reușit să introducă în echipă o disciplină liber consimțită. Acestea au fost **motivele** deciziei noastre — dar mai rămîne ca ele să fie probate prin rezultate ● **Ce v-ați propus ?** ● Locul 4 în campionat și o performanță în Cupa României ; oricum, să jucăm din nou într-o cupă europeană ● **După cum a jucat cu Sportul, cred că veți reuși** ● Să nu ne grăbim cu anticipările. Echipa noastră mai are carențe destule la finalizare, vizibile și duminică, și-n jocul de Cupă, și-n jocurile de verificare. Trebuie să mai lucreze mult ca să ajungă pe acel loc 4 de care vorbeam. Apoi — lucru foarte important — competiția europeană, oricare ar fi ea, trebuie să găsească echipa pregătită din toate punctele de vedere. Pe scurt, evoluția din jocul cu Sportul trebuie confirmată pe parcursul returului ● **Dar despre Sportul studențesc ce spuneți ?** ● Echipa care a jucat cu noi mi s-a părut un-pic obosită, observînd că a cam cedat fizic începînd din finalul primei reprize. Au deschis scorul ca urmare a unei greșeli personale a lui Cioroianu — în rest nu ne-au pus probleme ● **Ați primit gol pe-acolo unde jucau cîndva Zamfir și Gică Popescu. Ce-l cu ei ?** ● Reușind în învățămîntul superior la concursul din vara trecută, Crișan, Zamfir și Gică Popescu au fost convocați, conform legii, pentru satisfacerea stagiului militar, într-o unitate militară care le și permite să se pregătească cu echipa noastră, avînd în acest sens acordul forurilor competente ● **Gică Popescu?** ● Luînd în discuție o cerere scrisă a clubului Steaua de a-l împrumuta la această echipă pe perioada stagiului militar (adică pînă la 1 iulie 1988), secția de fotbal a clubului nostru a apreciat că poate fi de acord cu această solicitare, pentru a ajuta astfel echipa Steaua în obținerea unor performanțe cît mai bune în competițiile internaționale din această perioadă. Am primit toate garanțiile că, după satisfacerea stagiului militar, Gică Popescu se va reîntoarce să-și continue studiile la facultatea la care și-a cîștigat acest drept prin concurs de admitere ● **Nici Săndoi n-a mai apărut în echipă, după multi lăudata evoluție în națională** ● Emil Săndoi a suferit o leziune la cranțu în timpul unui joc de verificare cu o echipă bulgară. Face pregătiri, dar încă nu poate să riște intrarea în jocuri.

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU ■

SAH

De pretutindeni

● **RIVALITATE PERMANENTĂ.** Fără a neglija problemele competiționale ale șahului feminin, tot mai des Federația internațională a fost pusă în situația discutabilă de către diferiți organizatori de a include șahistele în competiții rezervate bărbaților. **Ideea confruntării directe într-un meci** (disputat în sistem Schewenningen) **ai primelor jucătoare din lume cu o formație masculină s-a bucurat de o punere în aplicare la** Bruxelles de către federația belgiană Deși superioritatea valorică a bărbaților este incontestabilă, **organizatorii au avut** mari bătăi de cap cu alcătuirea **formației masculine : jucătorii** ar fi preferat să nu la startul împotriva... femeilor. Cei care s-au încumetat să joace au fost Maxim Dlugy (S.U.A.), Eric Lobron (R.F.G.), William Watson (Anglia) și Luc Winants (Belgia). Chiar dacă echipa feminină — formată din Maia Ciburdanidze, Nona Gaprindașvili (ambele U.R.S.S.), Pia Cramling (Suedia) și Zsuzsa Polgár (Ungaria) — avea un coeficient Elo apropiat selecționatei masculine, prima șansă revenea jucătoriloi. Cu toate acestea, la sfîrșitul meciului jucătoarele au afirmat că puteau cîștiga competiția, dar .. șansa nu le-a surîs. Meciul s-a încheiat la egalitate de puncte 16-16. Nici unul dintre cei patru jucători nu a trecut de 50% din punctele puse în joc, în timp ce rezultatele cele mai bune ale întrecerii au revenit ex-campioanei lumii Nona Gaprindașvili 5 p (din 8 posibile) și actualei deținătoare a titlului suprem, Maia Ciburdanidze 4,5 p. Maniera în care N. Gaprindașvili a dispus de marele maestru american dovedea revenirea în forma sportivă de excepție a acelei care a deținut de cinci ori cununa mondială a șahului feminin. Să urmărim scurta confruntare **Gaprindașvili — Diugy.** 1. d4 d5 2. c4 d:c4 3. Cf3 a6 4. e3 e6 5. N:c4 c5 6. Dc2, Cf6 7. d:c5 N:c5 8. 00 Dc7 9. e4 Cc6 10. e5 Cd7 11. Nf4 b5 12. Nb3 Ne7 13. Cbd2 Cc5 14. Tac1C:b3? 15. C:b3 Nb7 16. Cfd4 C:d4 17. C : Dd7 18. Tf4! 00 19. Cf5 Nd5 20. Td5 și negrul cedează deoarece la 20, ...e:d5 urma 21. Dg4 g6 22. Ch6 și negrul pierde dama ● **TURNEUL INTERNAȚIONAL DE MARI MAESTRE** de la Varșovia a revenit marii maeștre sovietice Zoia Lelciuk cu 10 p din 13 posibile, care a fost urmată în clasament de H. Ereńska și G. Szmacinska (ambele Polonia), 8 p, C. Bădulescu (România) și A. Sofieva (U.R.S.S.) 7,5 p, M. Mureșan (România) și B. Sikora (Polonia) 6,5p, R. Genova (Bulgaria) 6 p, van der Mije (Olanda), Lissowska (Polonia), Burchardt (R.D.G.) 5,5 p, Z. Nikolin (Iugoslavia) M. Wiese (Polonia) 5 p și Swiecik (Polonia) 4,5 p.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

Sub stindardul Frumosului, în serviciul Binelui

S-au încheiat Jocurile Olimpice de iarnă. Toată atenția lumii sportive se îndreaptă acum spre ultimele pregătiri ale participanților la ediția de vară a marii sărbători a sportului mondial programată în toamna la Seul.

„Viața noastră — spunea Pitagora — seamănă cu marea și numeroasa adunare a Jocurilor Olimpice. Unii își supun corpul exercițiului fizic pentru a dobîndi gloria jocurilor, alții aduc acolo mărfuri pentru cîștig. Mai sînt și alții care nu sînt cei mai răi, ei nu caută acolo nici un alt fruct decît să privească : de ce și cum se face fiecare lucru și să fie spectatori ai vieții oamenilor, pentru a o judeca și regla pe a lor proprie...".

Ideea de a organiza Jocurile Olimpice moderne și-a croit greu drum. S-au schițat numeroase tentative : în 1834, în Suedia, unde în mod curios se „amestecau" sărituri peste animale vii, cățărări pe frînghii și exerciții gimnastico-atletice ; în Grecia, în 1895 unde — spun ziarele epocii — a fost un exemplu de ceea ce nu trebuia să se facă ; în Marea Britanie, în anii 1880, cînd s-au unit atletismul, luptele cavalerești, imnurile, declamațiile poetice dedicate femeilor și plantarea unui stejar simbolic pentru imortalizarea evenimentului ; în Statele Unite, către 1890, se încearcă în van renașterea unei anumite forme de Jocuri Olimpice, dar „Buffalo Bill și circul" au pus stăpînire pe idee, Far West-ul fiind foarte aproape.

Mulți organizatori ai sportului de performanță au jucat un rol esențial pentru trezirea opiniei în favoarea unei reveniri la Jocurile Olimpice. Dar acela al cărui nume l-a reținut istoria este Pierre de Coubertin și de acest nume se va lega pentru totdeauna gloria de a fi luptat să renască Jocurile Olimpice. El a presimțit că sportul poate fi un element de promovare umană și a constatat că orice reformă a educației trece prin recunoașterea și ridicarea sportului la rangul de valoare morală și de mijloc al pedagogiei. El nu va înceta (în Franța mai întîi, înainte de 1914, apoi în lumea întreagă după primul război mondial) să lupte pentru o reformă a educației, singura capabilă după părerea sa, să atingă acea euritmie a anticilor care a făcut în trecut gloria Eladei. Francez și normand pe deasupra, Coubertin a fost un spirit pragmatic. El cunoștea greutatea lucrurilor și importanța instituțiilor, deprinderilor și obiceiurilor. Liberal — pentru acea epocă, om progresist — a contat pe impulsul concepțiilor democratice, apelînd mereu la bunul simț al poporului și la opinia publică, informată mai bine și mai repede ca altădată datorită unor noi tehnici : telefon, telegraf, cinematograf. El este primul în mișcarea sportivă care a intuit importanța descoperirilor tehnologice noi și a înțeles că pentru ca sportul educativ să dobîndească drept de „cetate", opinia publică a națiunilor, trebuie să fie „șocată" de strălucirea unei realizări sportive internaționale care să cheme masele populare a se uni sub stindardul Frumosului, în serviciul Binelui.

Anul sportiv 1988 a început cu un jubileu : împlinirea a 125 de ani de la nașterea lui Pierre de Coubertin, căruia îi datorăm ideea olimpiadelor moderne, Prilej pentru Comitetul Internațional Olimpic (C.I.O.) de a declara încă o dată că sportul este un mijloc de neînlocuit de educație, în măsura în care sportivul rămîne un om moral, că pe o planetă frămîntată ca a noastră, marea adunare a Jocurilor Olimpice este una din cele mai pregnante manifestări ale voinței de coexistență pașnică a națiunilor și a oamenilor. C.I.O. ne cheamă la un act de curaj și de luciditate, care constă în aceea că păstrînd ochii larg deschiși să luptăm pentru a menține nealterate contactele, întîlnirile, ocazile de întrecere pașnică între oameni de rase, culturi și convingeri diferite, cu scopul ca simțul fraternității umane, dragostea pentru semeni și pacea să triumfe.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Parcul arată vîrstele orașului

Fotografii de EUGEN NEGREA

Va fi probabil - și ghiață!

Oaspeții din această vară ai litoralului vor avea la dispoziție o gamă mai mare de băuturi și produse răcoritoare, grație eforturilor specialiștilor de la întreprinderile locale de profil, de a experimenta și produce noi sortimente de bere, sucuri naturale și din fructe, etc.

Între acestea, mult solicitate vor fi, fără îndoială, noile tipuri de „vin ușor", cu concentrație alcoolică redusă : 5 grade, care au fost omologate recent și produse la întreprinderea viei, vinului și a produselor spirtoase din Constanța.

După cum ne asigură directorul acestei unități, dr. ing. Gh. Lepădatu, noile produse, numite (de tot de inspirat) : Tropical, Astral, Exotic, Poiana, Montana sînt apreciate pentru calitățile lor primare care constau în aroma naturală, mirosul îmbietor, aciditatea plăcută și răcoritoare, culoare și limpezime.

În cadrul aceleiași unități, situată, prin rezultatele economice de pînă acum, printre întreprinderile fruntașe din industria județului Constanța, au fost omologate noile sortimente de „Bio-vin". Acestea sînt reprezentate de vinuri albe și roșii din renumite podgorii constănțene (Merlot, Cabernet, Riesling, Sauvignon) în tehnologia preparării cărora nu se mai folosește bioxid de sulf, ci biocatalizatori naturali, ceea ce le conferă acestora caracteristici senzoriale și fiziologice îmbunătățite. (C. Ismăileanu)

Grijă pentru viața minerilor

Zestrea edilitară a municipiului Petroșani s-a îmbogățit cu un nou obiectiv : complexul comercial „Central". În cadrul acestui impunător edificiu cu o suprafață utilă de peste 1 500 metri pătrați, funcționează un mare magazin alimentar, o linie de autoservire cu 100 de locuri precum și mai multe unități de desfacere a produselor industriale sau de uz gospodăresc. (Al. Bălgrădeanu)

Castelc subpămîntene

În mai multe zone ale țării au fost descoperite încă 200 de peșteri, astfel că numărul acestora se apropie acum de 11 500. Pasionați de frumusețile adînci ale uriașelor, speologii profesioniști și amatori au reușit să depistează galerii nebănuite care au condus, între altele, la grote de dimensiuni notabile. În rîndul cărora menționăm, ca mai însemnată, pe cea din Munții Pădurea Craiului, a cărei lungime depășește 6 kilometri. De reținut că investigațiile întreprinse în acest scop s-au distins prin dificultatea deosebită, explorarea fiind anevoioasă din cauza întrărilor extrem de înguste. Noile descoperiri speologice prezintă importanță remarcabilă pentru cercetarea faunei și florei cavernicole, putînd deveni, de asemenea, obiective turistice de interes național. În acest cadru, menționăm că Institutul de speologie „Emil Racoviță" din București și Ministerul Turismului colaborează în prezent pentru ca mai multe peșteri din țara noastră, între care Ghețarul de la Scărișoara, Topolnița (podișul Mehedinți), Ialomița (masivul Bucegi), să constituie, încă din cursul lui 1988, atractive puncte turistice.

Cum să nu-ți lase gura apă

La Hunedoara, orașul oțelului și-al nestinselor flăcări, după un foarte interesant reportaj despre zgura lichidă de furnal, ne-am numărat printre cei ce-au asistat la vernisajul unei emoționante expoziții : în sala festivă a Casei de cultură a avut loc, luni, 7 martie, ca un omagiu adus Zilei Femeii, o tulburătoare expoziție de... prăjituri, plăcinte zaharicale. Un imens platou, încărcat cu sute și sute de bunătăți de toate gusturile și toate culorile, desprins parcă dintr-o carte de povești, a adunat în jurul lui în numai cîteva clipe un uriaș grup de copii cărora, firește, le lăsa gura apă. Nu vă pot descrie bucuria ce i-a cuprins cînd, după foarte scurtele alocuțiuni ce au scos în evidență arta maeștrilor cofetari din Hunedoara (Marinela Scorobețiu, Elena Tecar, Elena Cadariu, Elena Berceczki și Mihai Sina), posesori a numeroase diplome cîștigate în concursuri din țară și străinătate, copiii și părinții acestora au fost invitați să guste din minunile (nu greșim deloc dacă le numim astfel) aflate la vedere. De la prinz și pînă seara tîrziu, sala festivă a Casei de cultură din Hunedoara a fost luată cu asalt, spre bucuria organizatorilor, a factorilor de conducere din I.C.S.A.P. — Hunedoara. Am participat la zeci și zeci de vernisaje, am vizionat sute și sute de expoziții, dar niciodată n-am regretat atît de mult că nu mai eram copil, copil la Hunedoara, într-o zi de martie, la o sărbătoare a prăjiturilor, plăcintelor și zaharicalelor. (Victor Nilă)

Primăvara

OTILIA DIACONU

Din cele mai îndepărtate timpuri primăvara era sărbătorită pentru viața nouă care se năștea în natură, sub un soare, de cele mai multe ori... palid. Primăvara, nu se succed trei zile asemănătoare, spune un proverb chinezesc.

Că primăvara este un anotimp capricios este un lucru știut. Despre zilele Babelor legenda spune că : „... Baba Dochia a plecat cu oile la munte îmbrăcată cu 12 cojoace, dar pe drum se încălzește și pe rînd aruncă cîte un cojoc. De cîte ori leapădă cîte un cojoc, de atîtea ori ninge și iar se face vreme bună...".

Dar, mai întîi primăvara înseamnă sfîrșitul iernii, schimbarea grăbită a decorului, trezirea la viață a cerului, a apelor, a păsărilor, a oamenilor...

Și, chiar după o iarnă blîndă, cum a fost cea din acest an, cu fiecare zi frumoasă care trece, crește încrederea oamenilor în instalarea definitivă a primăverii. Cît de justificat este acest optimism ?

Climatologic, în săptămîna 10-16 martie se înregistrează ultimele zile cu temperaturi medii negative în depresiunile din estul Transilvaniei. În restul teritoriului perioadele de dezgheț încep mult mai devreme, așa cum rezultă din cîteva date calendaristice medii pe care le menționăm spre exemplificare : 01.II — Constanța, 07.II — Drobeta Turnu Severin, 17.II — București-Filaret și 01.III — Iași. Un alt indicator al sfîrșitului de iarnă, mai ușor perceptibil, este data medie la care se consemnează ultimele zile cu strat de zăpadă. Climatic, acest moment este datat în intervalul 10-16 martie la București, Iași și Bistrița, a fost depășit la Constanța, Arad, Galați și Craiova și... nu a sosit încă pentru Sibiu, Roman și Miercurea-Ciuc.

O caracteristică climatică a intervalului este regimul termic diferențiat nu numai latitudinal, de la sud la nord, ci și meridional. Astfel, temperaturile în regiunile vestice sînt cu 2°-5° mai ridicate decît cele din estul țării. Această diferențiere se ilustrează și prin evenimentele de excepție ale perioadei 10—16.III. În estul țării s-au înregistrat temperaturi maxime diurne de -8,7°C la Rădăuți în anul 1972, -6,5°C la Iași în 1915 și -6,4°C la Constanța în 1898. În regiunile vestice însă mercurul termometrelor a rămas și noaptea în valori de : 14,9°C la Berzasca în 1979, 14,2°C la Calafat în 1981, 12,5°C la Arad în 1934 și 10,1°C la Satu Mare în 1975. Și tot ca un fenomen deosebit al acestei perioade pe care desigur mulți și-l reamintesc, a fost viscolul din 12 — 14 martie 1973. Atunci, la București stratul de zăpadă depus a fost de 75 cm.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 10-16 martie 1988

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	7÷12	-2÷2	7÷12	23,7	București Filaret 1957	-17,1	București Cotroceni 1940
Dealuri și podișuri	4÷11	-4÷0	7÷10	23,0	Iași 1951	-22,7	Iași 1952
Depresiuni	5,8	-2÷-1	6÷7	19,4	Petroșani 1961	-20,2	Miercurea Ciuc 1931
Vf. Omu	6÷-4	13÷12	35	5,2	Vîrful Omu 1974	-22,0	Vîrful Omu 1932
Litoral	6÷8	0÷1	7÷8	24,3	Constanța 1914	-10,4	Constanța 1940

Dar...„ne apropiem" de primăvară în intervalul 10 — 16.III. 1988 ? Fenomenele meteorologice din ultimele zile, îndeosebi cele din regiunile nordice și de vest, nu ne-ar da speranțe prea mari. Acestea s-au datorat unei intense activități ciclonice din Marea Mediterană, care a evoluat spre Peninsula Balcanică.

Și în următoarele două zile zona țării noastre se va afla sub influența fronturilor atmosferice aferente acestei depresiuni. Astfel precipitațiile sub formă de ninsoare vor fi prezente trecător și în regiunile sudice și cele estice. În celelalte zone se va resimți un ușor proces de ameliorare din punct de vedere al regimului precipitațiilor.

În partea a doua a săptămînii, din nou în regiunile vestice, centrale și de nord, vor cădea precipitații, mai ales ninsori. Față de zilele precedente se va resimți un ușor proces de răcire a vremii, astfel încît valorile temperaturii aerului, atît maxime cît și cele minime, vor fi în cea mai mare parte a țării ușor sub valorile climatice normale.

În cursul nopților valorile minime vor fi cuprinse în general între -8° și 0°C, iar maximele diurne nu vor depăși decît rareori în sudul țării 7°C.

Cu primăvara în suflet, o așteptăm... poate după echinocțiul de primăvară !

La Opera română

● În coregrafia Alexei Mezincescu, **Seara de balet Vivaldi —Wagner—Prokofiev** compusă din **Anotimpurile**, fragmente din **Tristan și Isolda** și **Simfonia în stil clasic** este programată chiar astăzi, vineri, la ora 18.

● Eugenia Moldoveanu interpretează rolul Violettei Valéry din **Traviata** de simbătă 12 martie (ora 18). În care Ionel Voineag va fi Alfredo și Vasile Martinoiu — Germont. La pupitru Constantin Petrovici.

● Matineul (ora 11) de duminică 13 martie le va prezenta copiilor baletul compozitorului Cornel Trăilescu **Albă ca zăpada și cei 7 pitici**. Rolul tinerei pedepsite de mama vitregă va fi interpretat de Daniela Constantinoiu. Tiberiu Almosnino și Irina Roșca dețin celelalte două roluri principale. Dirijează compozitorul.

● Cu Victoria Bezetti în rolul titular, Florin Georgescu — Edgardo, Emil Iurașcu — Enrico, Gabriel Năstase — Arturo, Lucia Becar — Alisa, Alexandru Moisiuc — Raimondo și Nicolae Bratu — Normano. În direcția muzicală a lui Constantin Petrovici, duminică seara, la ora 18, **Lucia di Lammermoor**.

● Audiția comentată de luni 14 martie va prezenta, în cadrul **Integralei operelor lui Verdi, Hotii** interpretată de Montserrat-Caballé, Carlo Bergonzi, Ruggero Raimondi, Piero Cappuccilli, Corul Anbrozian și Orchestra Filarmonică din Londra sub bagheta lui Lamberto Gardelli. Comentator : Costin Popa.

● Elena Gaja-Muntean, de la Opera Română din Timișoara, va deține rolul titular în **Carmen** de marți 15 martie (ora 18), alături de Constantin Ene (Don José) și Nicolae Urdăreanu (Escamillo). Dirijor : Cornel Trăilescu.

● **Povestirile lui Hoffmann** de Jacques Offenbach (miercuri 16 martie ora 18) are în distribuție pe Silvia Voinea (Olimpia), Elvira Cirje (Giulietta), Gerda Radler—Anca (Antonia), Mihaela Agachi (Niklaus), Ionel Voineag (Hoffmann), Pompei Harășteanu (Lindorf). La pupitru, Cornel Trăilescu.

● Vineri 17 martie, la ora 18, **Lacul lebedelor** de Ceaikovski. În rolurile principale figurează Anne Marie Vretos, Ștefan Bănică, Florin Brînduș, George Pestelniciu. Conducerea muzicală aparține dirijorului Constantin Petrovici.

Florăria, Redacția : București, Piața Scînteii 1, cășuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățănești : 14 53 ; Sport : 17 00 Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei : 3 lei

41505

Biblioteca județeană MUREȘ TÎRGU-MUREȘ

flacara

Săptămînal politic al Frontului Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVII
11 (1 708) VINERI 18 martie 1983

Întîmpinați cu manifestări de aleasă dragoste și prețuire, cu sentimente de satisfacție și mîndrie

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU

au revenit în patrie după rodnicele vizite de prietenie pe continentul african

Fructuosul dialog româno-liberian
pagina 2

Puternic impuls colaborării dintre România și Guineea
pagina 3

Moment important în dezvoltarea relațiilor româno-mauritaniene
pagina 4

O poveste emoționantă despre

INIMA DE MAMĂ

Reportaj de Carmen Dumitrescu. Fotografii de Elena Ghera și Victor Rădulescu

Tot în paginile 12—13 :

Despre scafandri și scafandrerie

Întîlnirea lor se dă în adîncuri

reportaj de C. Ismăileanu
Fotografii de Mihail Șerbănescu

Opinii

Pro patria și „legea stupului"

Aș putea zice prin gînd reflex — și zic, desigur ! — precum Poetul : „limba română este patria mea". O imagine fundamentală, atoatevestitoare a patriei în viziunea lucrătorului cu cuvîntul. Și nu numai a lui ! mă grăbesc a preciza. Că această definire este valabilă pentru noi toți, indiferent de profesiune și locul ce-l ocupăm în edificiul social, o probează pînă și înțelesul **ad litteram** al metaforei cu pricina : spre a se exprima pe sine, ca trup și spirit ale unui popor, patria convoacă, încorporează și se exercită ireversibil prin toate cuvintele limbii române. Mintea mea nu-i în stare să imagineze o definire mai atotcuprinzătoare a conceptului **patrie**. Dar realitățile sacre, neasemeni, cu sacerdoțiu de unicat, nu rezidă, se înțelege, în definiții. Primează esența, indicibilul, sfințenia, sinele — toate neîncăpătoare în cuvinte. Este și motivul pentru care lauda patriei cuvine-se a fi tăcută cu bun simț, simplicitate, smerenie, nicidecum fluturată ca pe o cocardă. Însăși rostirea vocabulei **patrie** este (trebuie să fie) act de moralitate, cere acoperire în aur, în faptă. De aceea zic : nu atît lauda patriei (lucru lesnicios, la o adică), ci efortul de a înțelege măsura patriei. Pe ce căile ? Confruntînd destinul personal cu cel național. Mai exact spus ,examinînd cît se regăsește patria în destinul personal și, viceversa, cîtmea integrării micului destin în destinul mare al patriei.

Îmi vine în minte mitul lui Ulise, poemul întoarcerii unui bărbat în patria sa. Este un destin ce revelează — la dimensiuni tragice — **măsura patriei** încorporată în **măsura sinelui**. Fantasticul drum al acelui corăbier către dulcea Ithaca este odiseea cunoașterii exprimată prin neadormita iubire pentru vatra din care descinde. Drama lui e de confruntare, purificare și izbîndă prin jertfă. Izbînda de a fi el însuși, al unicei, obsedantei lui patrii. Tot astfel și noi, cei de azi : oriunde am pleca și orice am face sub soare, oricît am cuprinde și oricît am reuși în cutezanțele noastre, mereu ne întoarcem în „Ithaca" noastră, dornici a ne măsura cu binecuvîntata ei substanță, a ne dovedi

Continuare în pag. a 7-a

POP SIMION ■

Biblioteca județeană

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU într-o nouă solie de pace, prietenie

Fructuosul dialog româno-liberian

În perioada 9—11 martie, președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat, la invitația președintelui Samuel Kanyon Doe, o vizită oficială de prietenie în Republica Liberia. Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, exprimînd dorința comună de a conferi noi dimensiuni colaborării dintre România și Liberia, această etapă a itinerarului de pace și colaborare întreprins de înalții soli ai poporului român în state de pe continentul african a marcat o însemnată contribuție la întărirea cooperării multilaterale reciproc avantajoase, în folosul dezvoltării colaborării și înțelegerii între popoare.

Toate momentele vizitei — așteptată cu deosebit interes și salutată cu căldură — au evidențiat sentimentele de prietenie ale poporului liberian față de poporul român, înalta apreciere de care se bucură, și în această țară, personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, contribuția sa de seamă la crearea unui climat de pace și securitate în întreaga lume, în afirmarea spiritului de înțelegere și cooperare internațională.

O semnificație deosebită capătă, în acest context, decernarea titlului de Doctor honoris causa al Universității Liberia tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, grăitoare expresie a prestigiului și stimei de care îi se bucură, pe toate meridianele planetei, opera teoretică, activitatea prodigioasă consacrată propășirii României, afirmării sale pe plan internațional, nobilelor idealuri de pace, prietenie, progres și independență naționlă ale tuturor popoarelor lumii. În cadrul alocuțiunii rostite cu acest prilej, președintele Samuel Kanyon Doe sublinia : „Conferirea acestor titluri reprezintă o contribuție deosebită la cauza păcii, a impulsionării colaborării dintre Liberia și România în domeniile economic, cultural, social, tehnologic, al învățămîntului, ca și în alte sfere de activitate". În cuvîntul de mulțumire rostit, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma : „Noi avem ferma convingere că în lume sînt suficiente forțe care, acționînd unite, pot să schimbe cursul evenimentelor și să asigure triumful rațiunii, al păcii, să impună dezarmarea, și în primul rînd dezarmarea nucleară, să asigure relații noi între toate națiunile lumii, o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră".

Sub aceste auspicii, ale unei evidente apropieri de vederi în aprecierea situației existente în lumea contemporană, convorbirile oficiale care au avut loc — sintetizate în Comunicatul comun româno-liberian — au condus la rodnice rezultate. Problemele puse în discuție au evidențiat o largă paletă de preocupări, pornindu-se, firesc, de la necesitatea adîncirii relațiilor de prietenie și cooperare dintre România și Liberia, fapt ce corespunde pe deplin intereselor celor două popoare, cauzei păcii și înțelegerii internaționale. S-a hotărît, în timpul dialogului purtat de către cei doi președinți de stat, creșterea și diversificarea schimburilor comerciale și adîncirea cooperării economice într-o serie de domenii și sectoare de interes comun.

Au fost abordate, de asemenea, o serie de aspecte ale relațiilor internaționale, relevîndu-se, cu satisfacție, similitudinea punctelor de vedere ale celor doi președinți asupra problemelor majore ale lumii contemporane. A fost exprimată, cu acest prilej, îngrijorarea față de cursa înarmărilor, de persistența, în anumite zone ale globului, a unor stări conflictuale. S-au discutat aspecte ale înrăutățirii situației economice mondiale, care se repercutează mai ales asupra țărilor în curs de dezvoltare. Cei doi președinți au căzut de acord asupra faptului că problema fundamentală a acestei etape o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare și garantarea dreptului fiecărei țări la viață, independență și progres. Remarcîndu-se pașii făcuți în direcția soluționării pe calea tratativelor a unora dintre problemele vitale ale omenirii — în principal dezarmarea nucleară —, președintele României și președintele Liberiei au apreciat că nu s-a ajuns încă la o schimbare radicală în modul de gîndire și acțiune din viața internațională. Sînt necesare, în continuare, acțiuni hotărîte pentru a se înregistra noi progrese pe calea reducerii substanțiale a armelor, efectivelor și cheltuielilor militare. „Rezolvarea justă și durabilă a marilor probleme ce confruntă epoca noastră — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — impune participarea activă, egală, la viața internațională a tuturor statelor, indiferent de mărime și orînduire socială — în primul rînd a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii și sînt direct interesate într-o politică de pace și colaborare". În același spirit, președintele Samuel Kanyon Doe afirma : „Cooperarea dintre țările noastre este o mărturie clară că toate națiunile, indiferent de deosebirile de ordin ideologic, pot acționa împreună pentru progresul popoarelor respective și pentru promovarea păcii și înțelegerii internaționale."

Abordîndu-se situația de pe continentul african, s-a subliniat în cadrul convorbirilor necesitatea întăririi continue a unității și colaborării dintre popoarele Africii pentru consolidarea independenței lor naționale, pentru progresul lor multilateral, pentru ridicarea nivelului de viață al popoarelor din această parte a lumii. A fost condamnată cu tărie politica de apartheid a regimului de la Preforia, precum și repetatele sale acte de agresiune împotriva statelor independente din vecinătate.

Convorbirile au relevat poziții comune și în ceea ce privește necesitatea lichidării subdezvoltării, instaurării unei noi ordini economice internaționale care să permită reducerea uriașei datorii externe a țărilor în curs de dezvoltare. A fost relevată importanța convocării, în cadrul O.N.U., a unei conferințe internaționale pe această temă, la ale cărei dezbateri să participe, cu drepturi egale, țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Prin bilanțul său bogat, prin contribuția pe care și-a adus-o la întărirea relațiilor de prietenie și colaborare dintre popoarele României și Liberiei, prin aportul de seamă la promovarea cauzei păcii, înțelegerii și cooperării internaționale, vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Liberia se constituie într-un veritabil moment de referință în dezvoltarea relațiilor româno-liberiene pe multiple planuri.

DAN MUCENIC ■

împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU și colaborare pe continentul african

Puternic impuls colaborării dintre România și Guineea

În continuarea vizitelor oficiale de prietenie efectuate în țări africane, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost, în zilele de 11—13 martie, oaspeții Republicii Guineea, la invitația președintelui Comitetului Militar pentru Redresare Națională, președintele Republicii Guineea, generalul Lansana Conté.

Convorbirile dintre cei doi președinți, desfășurate într-o atmosferă de înțelegere și stimă reciprocă, au oferit prilejul trecerii în revistă a numeroase dintre problemele care frămîntă astăzi omenirea, evidențiindu-se necesitatea ca ele să fie soluționate cu participarea și în interesul tuturor popoarelor, în vederea edificării unei lumi mai bune și mai drepte. În primplanul convorbirilor a stat dorința comună de a se da un conținut tot mai bogat cooperării dintre România și Guineea, astfel încît raporturile dintre cele două țări să se dezvolte corespunzător posibilităților actuale. Președintele României și-a exprimat convingerea, chiar de la începutul convorbirilor, că vor fi identificate mijloacele de lărgire și diversificare a colaborării economice, științifice și tehnice, precum și în alte domenii de interes comun, între popoarele român și guineez.

Discuțiile au evidențiat necesitatea ca, în actuala situație internațională, să fie intensificate eforturile în vederea realizării de noi acorduri în direcția reducerii armelor nucleare, opririi experiențelor nucleare și renunțării la militarizarea Cosmosului. Prezentînd poziția României într-o serie de probleme fierbinți ale prezentului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Poporul român și-a manifestat întotdeauna sprijinul și solidaritatea cu lupta popoarelor din Africa pentru lichidarea totală a colonialismului, consolidarea independenței naționale și dezvoltarea lor pe calea progresului economic și social.

Subliniind faptul că prezența înalților soli ai poporului român pe pămîntul Guineei constituie o expresie a bunelor relații de prietenie și colaborare româno-guineeze, președintele Lansana Conté arăta : „Guineea a apreciat întotdeauna inițiativele originale și curajoase ale politicii externe românești. În ciuda factorilor geopolitici care, în mod normal, pot să condiționeze orientările fiecărei țări, dumneavoastră, domnule președinte, mai mult decît oricare dintre conducătorii națiunilor industrializate, ați reușit să vă apropiați țara de lumea nealiniată."

Arătînd, în continuare, că pozițiile fără echivoc ale României în legătură cu marile probleme ale continentului african sînt bine cunoscute și stimulative pentru popoarele încă oprimate din Africa, președintele Lansana Conté și-a exprimat încrederea că România și Guineea vor explora noi căi pentru consolidarea bunelor relații dintre ele, pentru extinderea cadrului cooperării.

Așa cum precizează și Comunicatul comun româno-guineez — semnat de președinții Nicolae Ceaușescu și Lansana Conté — convorbirile oficiale care au avut loc la Conakry au deschis ample perspective dezvoltării continue a prieteniei și colaborării dintre România și Guineea, dintre popoarele celor două țări.

Comunicatul comun relevă, faptul că, pe lîngă analiza profundă a căilor și mijloacelor de sporire a colaborării dintre România și Guineea, cei doi președinți au procedat și la un schimb de opinii asupra principalelor aspecte ale vieții internaționale. A fost afirmat cu claritate atașamentul ambelor țări față de respectarea în relațiile bilaterale, precum și în raporturile cu celelalte state, a principiilor deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, potrivit propriei sale voințe. S-a hotărît, cu acest prilej, creșterea mai intensă a schimburilor comerciale și adîncirea cooperării economice dintre România și Guineea în domeniile industriei, minelor, geologiei, transporturilor, agriculturii, silviculturii și industrializării lemnului, pescuitului, sănătății, culturii, în alte sectoare de interes comun.

Examinînd situația politică și economică internațională, cei doi președinți și-au exprimat preocuparea față de cursul îngrijorător al evenimentelor din lume, rezultat direct al continuării cursei înarmărilor, al continuării unei politici de forță și amenințarea cu forța, de amestec în treburile interne și de încălcare a libertății și independenței unor state. Președintele României și președintele Guineei s-au pronunțat, de comun acord, pentru eliminarea totală a armelor nucleare, considerînd că este de datoria tuturor popoarelor lumii să acționeze cu fermitate în direcția realizării acestui obiectiv, de care depinde însuși viitorul omenirii.

Evidențiind realizările țărilor africane în lupta lor pentru libertate și independență națională, cei doi președinți au condamnat cu hotărîre regimul odios de la Pretoria, care asuprește populația majoritară din Africa de Sud și s-au pronunțat pentru instaurarea în această țară a unei societăți democratice, bazată pe egalitatea reală în drepturi a tuturor cetățenilor săi, indiferent de rasa căreia aparțin.

În analiza făcută situației din Orientul Mijlociu, a fost subliniat dezacordul față de actele de represiune împotriva populației pașnice din teritoriile arabe ocupate, reafirmîndu-se sprijinul și solidaritatea României și Guineei cu cauza dreaptă a poporului palestinian, sub conducerea singurului său reprezentant legitim, Organizația pentru Eliberarea Palestinei.

Cei doi președinți, și-au exprimat, la încheierea convorbirilor oficiale, deplina satisfacție față de rezultatele acestei noi întîlniri la nivel înalt, avînd convingerea că ele constituie o valoroasă contribuție la aprofundarea relațiilor de prietenie și colaborare statornicite între cele două țări. Cei doi șefi de state au evidențiat cu satisfacție identitatea sau marea apropiere a punctelor de vedere asupra principalelor probleme ale lumii contemporane.

Convorbirile purtate și înțelegerile la care s-a ajuns înscriu recenta întîlnire la nivel înalt româno-guineeză ca o importantă etapă în amplificarea relațiilor dintre cele două țări, deschizînd noi și tot mai mari posibilități cooperării și conlucrării reciproc avantajoase dintre România și Guineea, în interesul și spre binele ambelor popoare, al păcii și colaborării internaționale.

D. M. ALEXANDRU

Noua solie de pace, prietenie și colaborare pe continentul african

Moment important în dezvoltarea relațiilor româno-mauritaniene

În continuarea itinerarului său de pace și colaborare pe continentul african, între 13—15 martie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Islamică Mauritania, la invitația președintelui Comitetului Militar de Salvare Națională, șef al statului, colonel Maaouya Ould Sid'Ahmed Taya.

Așa cum a informat pe larg presa română și internațională, vizita înalților soli ai României a fost așteptată cu viu interes, cu deosebită căldură, și ea a debutat, încă de la sosirea pe aeroportul Nouakchott, sub cele mai bune auspicii, sub semnul stimei și considerației reciproce, al hotărîrii comune de a dezvolta relațiile româno-mauritaniene, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și progresului.

Animați de cele mai bune gînduri și sentimente, atît în timpul convorbirilor, la dineul oficial, cît și în celelalte întîlniri directe, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu s-au întreținut într-o atmosferă cordială, prietenească, cu președintele Maaouya Ould Sid'Ahmed Taya și doamna Taya. În acest context cei doi președinți s-au informat reciproc asupra preocupărilor și perspectivelor de dezvoltare social-economică din cele două țări. S-a apreciat cu acest prilej că potențialul actual al economiilor României și Mauritaniei oferă condiții pentru intensificarea relațiilor economice, pentru extinderea colaborării și cooperării reciproc-avantajoase în domeniile pescuitului, construcțiilor de mașini, minereului, agriculturii, industriei alimentare și în alte sectoare. Conducătorii celor două țări au hotărît ca, în timpul vizitei, membrii delegațiilor să examineze și să propună căi și modalități concrete de intensificare a colaborării și cooperării în domenii de interes comun. Urmare a înțelegerilor convenite în cadrul dialogului la nivel înalt, hotărîrea s-a concretizat prin semnarea Acordului între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Islamice Mauritania privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor, a unui Aide-Memoire privind dezvoltarea în continuare a schimburilor comerciale și a cooperării economice între cele două țări, precum și a Comunicatului comun dat publicității la încheierea convorbirilor oficiale.

Referitor la situația internațională, s-a subliniat, în cursul convorbirilor, ca și în Comunicatul comun, că aceasta este în continuare gravă și s-a relevat necesitatea ca problemele conflictuale să-și găsească rezolvarea numai pe cale politică, prin tratative, ca unică și rațională soluție ce poate asigura concentrarea eforturilor popoarelor în slujba progresului, a dezvoltării lor libere, independente, fără nici un amestec din afară. România și Mauritania, prin reprezentanții lor cei mai autorizați, au salutat semnarea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, apreciind că sînt necesare în continuare acțiuni hotărîte, ferme, pentru realizarea de noi acorduri în direcția reducerii armelor strategice nucleare, pentru oprirea experiențelor nucleare, a militarizării spațiului extraatmosferic, pentru lichidarea totală a armelor nucleare, a armelor chimice și a altor arme de distrugere în masă. Președintele Maaouya Ould Sid'Ahmed Taya a dat o înaltă apreciere inițiativei președintelui Nicolae Ceaușescu, privind reducerea în mod unilateral de către România cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.

Cu privire la situația din Africa, conducătorii celor două state au evidențiat realizările obținute de popoarele africane în lupta lor pentru libertate și independență națională, pentru dezvoltarea economică și socială și au subliniat rolul pozitiv pe care îl are în acest sens Organizația Unității Africane. Reafirmînd sprijinul față de lupta popoarelor din Africa australă, au condamnat cu fermitate acțiunile agresive ale Africii de Sud împotriva statelor din prima linie, precum și politica de apartheid a autorităților de la Pretoria. Așa cum reiese pregnant și din Comunicatul comun, cei doi înalți oameni de stat au manifestat o vie preocupare față de situația actuală din teritoriile arabe ocupate de Israel și au apreciat că pentru realizarea unei păci juste și durabile în Orientul Mijlociu este necesar ca Israelul să se retragă din teritoriile ocupate și să fie recunoscute drepturile naționale ale poporului palestinian. În acest sens, președintele României și șeful statului Republica Islamică Mauritania se pronunță pentru organizarea unei conferințe internaționale de pace asupra Orientului Mijlociu, sub egida O.N.U., cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei, unicul reprezentant legitim al poporului palestinian. În ce privește conflictul din Golf, au exprimat îngrijorarea față de evoluția periculoasă a acesteia și au cerut încetarea imediată a ostilităților dintre Iran și Irak, în conformitate cu rezoluția 598 a Consiliului de Securitate.

Față de înrăutățirea situației economice din lume și îndeosebi a țărilor în curs de dezvoltare, conducătorii celor două state au apreciat că soluționarea problemelor economice internaționale, lichidarea subdezvoltării impun edificarea unei noi ordini economice mondiale mai juste și echitabile. În vederea reglementării globale a problemelor subdezvoltării, inclusiv a problemei datoriilor externe și a dobînzilor exagerat de mari, s-au pronunțat pentru organizarea de conferințe internaționale, sub egida Organizației Națiunilor Unite. Totodată, au reafirmat atașamentul față de principiile O.N.U. și au hotărît să intensifice colaborarea dintre România și Mauritania pe arena internațională.

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și Maaouya Ould Sid'Ahmed Taya, șeful statului Republica Islamică Mauritania, și-au exprimat în final deplina satisfacție pentru noua întîlnire la nivel înalt româno-mauritaniană, pentru convorbirile și înțelegerile la care s-a ajuns. Acordurile încheiate, Comunicatul comun dat publicității, ca de altfel întreaga vizită a înalților soli ai României pe pămîntul Mauritaniei — ultima etapă a itinerariului lor pe continentul african — reprezintă, așa cum unanim s-a apreciat, o nouă și valoroasă contribuție la adîncirea raporturilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, în interesul și spre binele popoarelor român și mauritanian, al cauzei păcii, progresului și cooperării internaționale.

MIHAI STĂNESCU ■

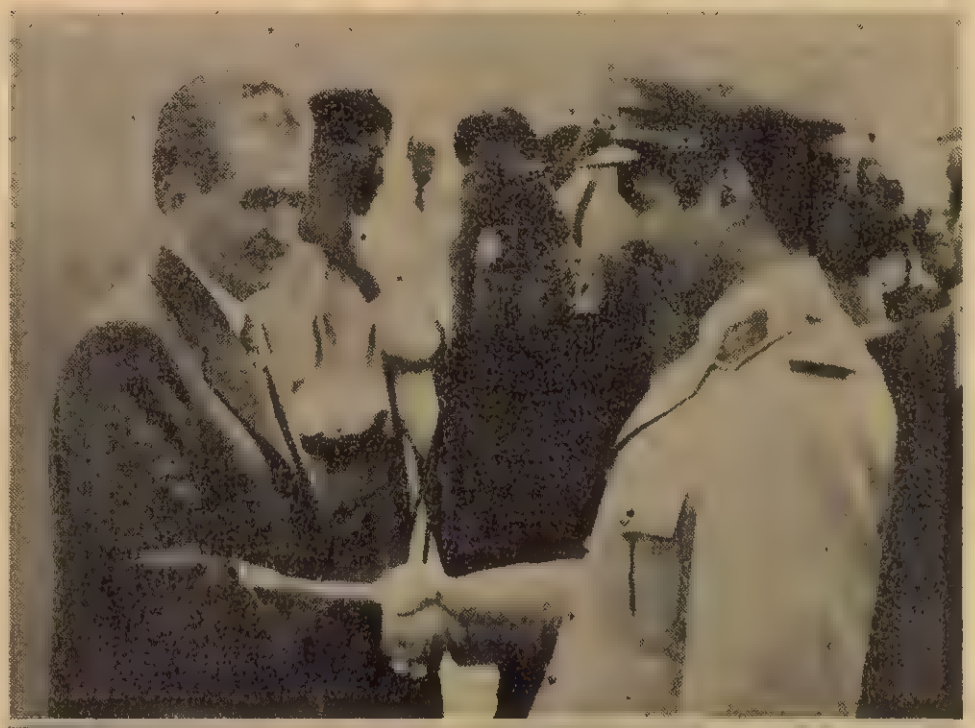

Și de la Arad începe țara

Tradiție și noutate pe pămînt străbun

Priviți o clipă harta județului Arad ! N-am marcat decît în parte roadele muncii oamenilor, binefacerile progresului care încununează și acest tărîm de țară, dar cît de importantă este ! Revenindu-i doar 3,2 la sută din suprafața României partea aceasta de țară înseamnă totuși, extrem de mult. Cifrele, chiar fără a abuza, spun mult. Astăzi, județul Arad asigură 99,8 la sută din producția vagoanelor de pasageri, 50 la sută din vagoanele de marfă pentru liniile magistrale și 67,5 la sută din strungurile țării. Și încă un exemplu, cel mai grăitor poate, a ceea ce au însemnat cei 20 de ani pe care, alături de toate județele patriei îi împlinește și Aradul în acest frumos început de primăvară. Întreaga producție a anului 1968 se realizează în prezent în mai puțin de trei luni.

Arădenii îți amintesc cu mîndrie că la ei s-a născut primul automobil din România, că cel dintîi avion s-a construit tot aici, iar actuala Întreprindere de vagoane este pe cale să depășească al zecelea său deceniu de existență. Generație după generație, oamenii au contribuit prin efortul lor creator la ridicarea prestigiului acestui bastion al industriei noastre. Nici modestului meșter de acum aproape 100 de ani, nici celui ce pornea cu avînt să reclădească vechea uzină de vagoane, complet distrusă de război și nici celor cunoscute cochetelor lumii: „Burda". Modestia mai dăinuie astăzi doar în numele ce-l poartă întreprinderea, dar femeilor le este drag, chiar dacă au depășit de mult faza în care făceau doar tricouri. „Tricoul Roșu" nu mai este doar un nume, ci o firmă care știe, așa cum afirmă directoarea, să țină pasul cu tot ceea ce au ca perspectivă de a îmbrăca popoarele. „Vorbesc de popoare — se explică Lucia Morar — pentru că produsele noastre ajung în multe capitale ale lumii. Evoluția ultimilor 20 de ani este în ceea ce ne privește, fantastică. De la 200 de oameni am ajuns la 4 600. Ca diversificare a producției sîntem primii din țară. Creșterile sînt atît de mari încît, dacă luăm în calcul doar cincinalul trecut, este vorba, practic, de o nouă dezvoltare".

Oprindu-te doar la tradiție, ți-ai putea face o imagine cît se poate de greșită, gîndind că oamenii Aradului au ajuns la perfecțiune tehnică doar acolo unde meseria s-a transmis unor generații succesive. Întreprinderea de orologerie industrială — unul dintre cele 14 edificii industriale înălțate în ultimii ani, ca expresie a politicii de repartizare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării — îți poate da adevărata măsură a lucrurilor. Paradoxal, tocmai aici ești condus, întîi de toate, în muzeu. Din fotografia înfățișînd grupul primilor oameni ai întreprinderii, la inaugurare, îți zîmbesc chiar gazdele — inginerul șef Ștefan Nicolin și secretarul comitetului de partid Ion Rusu, mai tineri pe hîrtia lucitoare, cu doar 5 ani. Aceasta este vîrsta întreprinderii și a nucleului de specialiști care, în materie de tradiție în ale meseriei — nu doar la Arad — au pornit de la zero. Întreprinderea de orologerie industrială este unicat în țară, așa că oamenii s-au simțit obligați să parcurgă treptele firești dezvoltări, într-un timp comprimat la maximum. Dacă în primul an au executat un produs, astăzi sînt asimilate 46 de ceasuri industriale, aparate care, explică inginerul șef, nu măsoară, ci utilizează timpul.

„Sîntem un fel de ceasornicari, care trebuie să știm și ceva mecanică fină". Ceva mai multă, am adăuga, după ce am văzut complexitatea, finețea și precizia aparaturii lor. Orologeria industrială, atît de tînără și totuși, deja matură la Arad, demonstrează încă o dată că, pentru a se ajunge astăzi la măiestrie și perfecțiune tehnică, nu mai este nevoie de timp îndelungat, iar 5 ani pot să însemne: la fel de bine ca și 100, o adevărată istorie chiar muncitorului de acum 20 de ani nu i-ar fi trecut prin minte cutezanța faptelor de astăzi. Cine să-și fi închipuit — se întreabă Victor Cațavei, secretar adjunct al comitetului de partid pe întreprindere — confortul vagoanelor de călători înzestrate prin suspensii telescopice, instalațiile de climatizare și încălzire fluorescentă, sonorizare și radio, închidere automată electropneumatică ? Cum să fi văzut atunci că un vagon de marfă poate arăta tip „gondolă", cu acoperiș ce se poate plia, iar toate desenele și miile de calcule de rezistență vor fi înfăptuite de mintea electronică ? Depășind năzuințele părinților, fiii de astăzi ai întreprinderii au realizat toate aceste minuni tehnice și încă multe altele, oferind unicate parcului european de vagoane, făcînd să se audă „glasul roților de tren" românești în 41 de state, de pe toate continentele lumii. Este modul în care au înțeles arădenii să ducă mai departe tradiția unui meșteșug.

Tot de la tradiție trebuie pornit — este de părere directoarea Lucia Morar — și cînd pătrunzi în întreprinderea „Tricoul Roșu", cea mai veche fabrică de tricotaje din țară, locul unde acul „cu limbă" a inaugurat perioada de aur a industriei tricotajelor, ajunsă astăzi la apogeu. Sigur că s-a pornit modest, de la broboade simple. Ca să vezi aproape tot ceea ce iese din mîinile arădencelor. Îți trebuie pe puțin un ceas, în care să răsfoiești grăbnic o singură revistă, din cele cunoscute cochetelor lumii: „Burda". Modestia mai dăinuie astăzi doar în numele ce-l poartă întreprinderea, dar femeilor le este drag, chiar dacă au depășit de mult faza în care făceau doar tricouri. „Tricoul Roșu" nu mai este doar un nume, ci o firmă care știe, așa cum afirmă directoarea, să țină pasul cu tot ceea ce au ca perspectivă de a îmbrăca popoarele. „Vorbesc de popoare — se explică Lucia Morar — pentru că produsele noastre ajung în multe capitale ale lumii. Evoluția ultimilor 20 de ani este în ceea ce ne privește, fantastică. De la 200 de oameni am ajuns la 4 600. Ca diversificare a producției sîntem primii din țară. Creșterile sînt atît de mari încît, dacă luăm în calcul doar cincinalul trecut, este vorba, practic, de o nouă dezvoltare".

Oprindu-te doar la tradiție, ți-ai putea face o imagine cît se poate de greșită, gîndind că oamenii Aradului au ajuns la perfecțiune tehnică doar acolo unde meseria s-a transmis unor generații succesive. Întreprinderea de orologerie industrială — unul dintre cele 14 edificii industriale înălțate în ultimii ani, ca expresie a politicii de repartizare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării — îți poate da adevărata măsură a lucrurilor. Paradoxal, tocmai aici ești condus, întîi de toate, în muzeu. Din fotografia înfățișînd grupul primilor oameni ai întreprinderii, la inaugurare, îți zîmbesc chiar gazdele — inginerul șef Ștefan Nicolin și secretarul comitetului de partid Ion Rusu, mai tineri pe hîrtia lucitoare, cu doar 5 ani. Aceasta este vîrsta întreprinderii și a nucleului de specialiști care, în materie de tradiție în ale meseriei — nu doar la Arad — au pornit de la zero. Întreprinderea de orologerie industrială este unicat în țară, așa că oamenii s-au simțit obligați să parcurgă treptele firești dezvoltări, într-un timp comprimat la maximum. Dacă în primul an au executat un produs, astăzi sînt asimilate 46 de ceasuri industriale, aparate care, explică inginerul șef, nu măsoară, ci utilizează timpul.

„Sîntem un fel de ceasornicari, care trebuie să știm și ceva mecanică fină". Ceva mai multă, am adăuga, după ce am văzut complexitatea, finețea și precizia aparaturii lor. Orologeria industrială, atît de tînără și totuși, deja matură la Arad, demonstrează încă o dată că, pentru a se ajunge astăzi la măiestrie și perfecțiune tehnică, nu mai este nevoie de timp îndelungat, iar 5 ani pot să însemne: la fel de bine ca și 100, o adevărată istorie

La Chișineu Criș să porniți de la școală

Ascultătorii fideli ai postului 1 de radio aud cel puțin o dată pe zi numele orașului Chișineu Criș — și asta pentru că riul Crișul Alb obișnuiește să-și ridice sau să-și scadă cotele. Tot în legătură cu Chișineu Criș mai aflăm amănunte de la stația meteo, ale cărei știri intră în circuitul național de informații legate de starea vremii. Iubitorii fotbalului trebuie să știe, de bună seamă, că există și o echipă de fotbal cu acest nume, instalată deocamdată în divizia C.

Dincolo de aceste informații, banalizate de cotidian, ar merita să se mai rețină că aici se întîlnesc an de an, ca-ntr-o adevărată „capitală a limbii și literaturii", cum frumos o numea un scriitor, „Valori ale limbii și literaturii" în simpozioane, ce și-au asigurat în timp, participări de înaltă cultură. Și tot aici, în Chișineu Criș — rafinatul om de condei Alexandru Ruja, directorul Liceului industrial, mă îndeamnă la metafore — aici așadar, școala este cea mai mare instituție din oraș. Un sfert din cei 10 000 de locuitori sînt cuprinși în diferite forme de învățămînt. Pornind de la școală, în Chișineu Criș descifrezi aproape întreaga paletă a preocupărilor locuitorilor, și asta pentru că dinamica dezvoltării învățămîntului s-a racordat la cerințele creșterii industriale a orașului. Se pregătesc, spre a lua un exemplu, prelucrători prin aschiere, pentru că de ei este nevoie la „Strungul" — secție a Întreprinderii de mașini-unelte Arad, pusă în funcțiune în urmă cu zece ani pentru a valorifica potențialul forței de muncă. Cea mai nouă meserie învățată la școală este cea de preparator conserve, pentru că orașul are acum o fabrică de conserve și alta de lapte praf. Majoritatea absolvenților se încadrează în producție, cunoscînd bine cel puțin o meserie. Un sfert dintre ei pleacă pe la facultăți, lipsesc 4—5 ani, după care se întorc acasă, orașul lor putîndu-le asigura locuri de muncă pe măsura pregătirii.

— Avem nevoie de specialiști pentru că am ajuns la o producție industrială de 625 milioane lei — îmi spune primarul Constantin Octavian Ciurel. Acum 20 de ani, cînd Chișineu Criș a devenit, în urma noii organizări administrativ-teritoriale, unul dintre cele opt orașe ale județului Arad, se pornea cu o singură întreprindere de industrie locală. Astăzi, de la mobilierul sau confecțiile metalice ale industriei mici și pînă la strungurile tip SP-80, se fac numai lucruri de calitate, motiv pentru care sîntem mult solicitați și pentru export.

Oamenii de pe Crișul Alb n-au uitat nici de unde au plecat, au fost țărani și dragostea pentru pămînt le-a rămas aceeași. Cele trei unități agricole, I.A.S.-ul și S.M.A.-ul o dovedesc an de an.

— În anii aceștia ne-am străduit să facem cu adevărat un oraș din localitatea noastră să nu rămînem doar cu numele. Am construit 600 de apartamente, spații comerciale, tot ce trebuie unui oraș. Nu găsești nici o palmă de drum nelucrat, iar cei care n-au auzit de Chișineu Criș decît la radio, la „Cotele apelor riurilor", să mai știe ceva : vara-i plin de flori aici, la noi.

Pagină realizată de
LIANA MOLNAR
VICTOR RADULESCU

Agricultură sub acoperiș

„Agricultura nu-i ca o fabrică" afirma, într-o lungă discuție unul dintre președinții de C.A.P. ai celebrei comune Pecica, de atîtea ori Erou al Noii Revoluții Agrare.

Fără gînd de contrazicere, neavînd știință chiar de convorbirea de la Pecica, Petre Glăvan, directorul Asociației economice cooperatiste și de stat — Sere Arad, a făcut, de asemenea, o afirmație : „Veți vedea agricultură sub acoperiș". Și am văzut. Dacă la Pecica doar producțiile record ale anilor trecuți vorbeau în acest anotimp despre știința oamenilor de a da celebra lor pîine, în sere te îmbiau, chiar dacă, afară ningea cu fulgi mari și repezi cîmpuri perfecte în simetria lor verde : salate înfoiate, gulioare dolofane, ciuperci delicate. Roșiile și castraveții își pregăteau triumful. Garoafele zvelte păreau definitiv nepăsătoare la iarna de afară, iar ciclamele, trecînd prin toate nuanțele de la roz diafan la roșul singeriu, te proiectau într-o eternă primăvară. Aici, la Arad, a luat naștere acum mai bine de 20 de ani prima seră a țării pe profil industrial, contrazicînd parcă, atît de vechea credință a țăranului, că munca pămîntului nu se poate face ca-n fabrică.

Pentru că zona Aradului se suorapune uneia dintre cele mai importante bazine legumicole ale țării, oamenii pămîntului au simțit nevoia cercetării și în 1974 au dat ființă unei Stațiuni de cercetare și producție legumicolă, pe care au denumit-o „Aradul Nou". Preocupați de elite și superelite, de păstrarea purității soiurilor ce pot degenera, cercetătorii, ca niște căutători de folclor umblă și descoperă la sate populații locale care, deși se cultivă de zeci de ani pe suprafețe restrînse, nu sînt cunoscute la nivel național. Cele mai valoroase sînt păstrate cu cea mai mare grijă. În egală măsură le stau în atenție tehnologiile de cultură, ca și cele de combatere a bolilor și dăunătorilor, mecanizarea lucrărilor și încă multe altele. Pentru cercetătoarea Doina Popescu, ori pentru Gheorghe Neamțu, semințele nu dorm nici iarna, iar pentru Ioan Frenț, „Galbenul de Arad", ardeiul imens, este, nu doar • pasiune ci munca a multi ani. Iar datorită lor astăzi, aproape că se poate spune că munca pămîntului poate să fie ca-n fabrică.

Ce e nou, ca noul vine: cu pasiune,

Modernizarea, un proces continuu

Nu-s prea mulți anii de cînd, alături de Galați și Hunedoara, Tîrgoviștea a devenit o vatră a siderurgiei românești. La Combinatul de oțeluri speciale se lucrează cu microscopul și calculatorul, în multe locuri părîndu-ți că te afli mai degrabă într-o farmacie. Cînd iei startul de la nou, s-ar părea că cel puțin pentru o vreme — e greu să depășești punctul de plecare. Te întrebi, de pildă, ce s-ar mai putea face în materie de economisire a energiei electrice sau a gazului metan într-un combinat în care toate agregatele sînt noi, gîndite încă din proiectare cu posibilități de recuperare a resurselor secundare energetice. Și totuși, gîndul că fac parte din categoria marilor consumatori ai țării nu le dă oamenilor pace „iar normele actuale — afirmă inginerul șef Ion Ferariu — sînt extrem de mobilizatoare, sporesc ambițiile de a economisi în plus". „Cum și de unde ? Inginerul șef al combinatului mă îndeamnă „s-o luăm metodic" pornind de la cîteva puncte din programul a cărui derulare a început pentru fiecare domeniu consumator. Zilnic, gospodarii combinatului trag linie și adună : ce s-a consumat, ce s-a produs. În funcție de rezultatul măsurătorilor, se hotărăște calea de urmat pe următoarea zi de muncă.

În ceea ce privește gazul metan necesar proceselor în vederea laminării, toate agregatele au fost prevăzute cu instalații de preîncălzire a aerului de combustie cu gazele arse rezultate din însuși procesul de combustie. S-au pus deja în funcțiune cazane recuperatoare pentru 20 028 Gcal la laminoarele de profile mici și sînt în curs de finalizare lucrările ce le vor îmbogăți zestrea cu încă două cazane pentru 16 340 Gcal. În concepția proiectanților lor, noile cazane vor produce abur ce se va injecta în rețeaua combinatului. Tot la capitolul noutăților tehnice menite să drămuiască gazul metan consumat, Ion Ferariu insistă asupra unei realizări pentru care Combinatul de utilaj Greu din Iași merită toate cuvintele de bine. Aici au fost concepute o serie de arzătoare autoregenerative, extrem de utile la cuptoarele din forja de blocuri și bare.

În domeniul energiei electrice, oțelarii tîrgovișteni au stabilit prin programul pe care și l-au întocmit, două linii principale, pe care au și început să acționeze. Prima ar fi îmbunătățirea tehnologiilor — pentru că, afirmă inginerul șef, chiar dacă s-a luat startul de la nou, întotdeauna e loc și de mai bine. Așa încît, la Oțelăria nr. 1 a început deja să funcționeze o instalație de tratare a oțelului în vid și aliere în oală. Economia de energie electrică — substanțială — rezultă din faptul că agregatul conducător — în cazul nostru, cuptorul electric — este folosit acum doar pentru topirea metalului. O instalație similară a fost montată și la Oțelăria nr. 2.

Chiar dacă lucrează într-o unitate modernă, oamenii combinatului se gîndesc permanent la modernizări și e firesc, ceea ce era ieri în tehnică de ultimă oră, mîine poate fi depășit. Proiectul elaborat de Institutul de proiectări metalurgice IPROMET pentru combinatul din Tîrgoviște, este și el o noutate de ultimă oră, prevăzînd introducerea răcirii prin vaporizare a cuptoarelor, cu valorificarea aburului rezultat din această răcire. Se lucrează, de asemenea, și la introducerea tehnicii de calcul în conducerea procesului de topire care va aduce, foarte curînd, însemnate economii.

Ar mai fi de amintit multe alte idei introduse în practică la combinatul din Tîrgoviște, opinia oamenilor fiind că și inițiativele „mai mărunte", fără rezultate spectaculoase trebuie luate în considerare.

Din numeroasele date și explicații tehnologice, mai greu de pătruns pentru un nespecialist, un exemplu mi s-a părut cît se poate de elocvent. Prima preocupare a oțelarilor a fost scurtarea duratei de elaborare a șarjei. Cu economia de energie realizată prin scurtarea cu o oră a fiecărei șarje elaborate la una dintre oțelării se pot realiza încă 50 tone de oțel pe zi. Și încă ceva: această economie de energie echivalează cu necesarul de energie a patru sate. E lesne de înțeles de ce oțelarii se luptă cu timpul pentru elaborarea șarjelor lor.

LIANA MOLNAR ■

C.C.P.F.P.S. — Hunedoara vrea să însemne **Centrul de cercetări și proiectări pentru fabricația produselor siderurgice.** Hunedorenii îi spun mult mai simplu : Centrul de cercetări. Situat într-un impunător pavilion, în imediata apropiere a intrării principale a marelui Combinat siderurgic, Centrul s-a reunit în acest sediu acum aproape zece ani, cînd s-a adunat numeroasele ateliere și laboratoare răspîndite în mai tot orașul. **Inginerul Ștefan Cornea,** directorul Centrului, este întrerupt din relatarea acestor prime amănunte de intrarea oarecum intempestivă a unui tînăr. „Este o problemă, zice tînărul, care nu suferă amînare. Avem o mică avarie la OE-1 (oțelăria electrică numărul unu, n.n.) și trebuie să dăm în lucru acest dispozitiv. Uitați aici datele respective (îi întinde o hîrtie pe care zărim o sumedenie de cifre și repere). Cineva de la dumneavoastră ar putea să ne copieze urgent desenul tehnic de la ansamblul respectiv. Cam așa ar fi". Pret de cîteva clipe inginerul Ștefan Cornea studiază cifrele și reperele în cauză. Pune mîna pe telefonul din dreapta sa și dă dispozițiile necesare. Peste cel mult o jumătate de oră desenul tehnic al ansamblului avariat va fi transmis Uzinei numărul 5 a Combinatului, unde meșterii îl vor „refabrica" în cea mai mare viteză. „Astfel de întîmplări, ține să ne asigure inginerul Ștefan Cornea, sînt, totuși, destul de rare. În general, în baza unui amplu și foarte exact plan întocmit cu factorii de răspundere ai tuturor sectiilor din Combinat, noi livrăm proiectele și desenele tehnice solicitate pentru întreținerea curentă sau reparațiile diverselor ansambluri sau subansambluri, sau ale unor instalații chiar. De-această dată, însă, a fost ceva, vorba tînărului, care nu suferă amînare și am procedat în consecință". Și e bine, am adăuga noi, că s-a putut proceda în consecință. Centrul dovedindu-și nu numai capacitatea tehnică, ci și calitatea de a interveni de urgență în cazuri de forță majoră. S-a cîștigat timp, timp prețios. De altfel, povestea de mai sus este edificatoare pentru a sublinia menirile Centrului de cercetare și proiectare din cadrul Centralei siderurgice și a Combinatului siderurgic din Hunedoara. O cît mai strînsă și mai eficientă legătură cu producția, cu evenimentele ei, cu problemele ei. Ideea în sine este întregită de interlocutorul nostru care adaugă : „Majoritatea oamenilor noștri sînt ingineri, subingineri, maiștri, tehnicieni și proiectanți proveniți din producție, din Combinat. Oameni vîrstnici, cu multă, foarte multă experiență, dar și tineri dornici de afirmare. Un echilibru aproape perfect între a vrea și a putea, între a îndrăzni și a trece la faptă, între planșetă și problemele stringente ale producției". În fapt, reportajul nostru nu și-a propus o prezentare amănunțită a Centrului de cercetări și proiectări — ceea ce în linii mari să zicem că s-a și realizat, totuși — și a intenționat să surprindă cîteva date edificatoare ale gîndirii tehnice creatoare, cîteva sugestive elemente ale bătăliei pentru nou. Ne-am gîndit că, aflat în imediata vecinătate — nu doar ca spațiu, ci și ca spirit — a Combinatului siderurgic hunedorean, Centrul va prelua, fără doar și poate, ceva din spiritul revoluționar ce se manifestă din plin pe marile platforme ale Combinatului, ceva din felul de-a fi al oțelarilor și furnaliștilor hunedoreni pentru care un lucru bine făcut își merită un astfel de calificativ numai dacă este temeinic și de cea mai bună calitate. Și nu ne-am înșelat deloc. Centrul de cercetări și proiectări se află nu numai într-o vecinătate de spațiu, ci și într-una spirituală, veritabilă osmoză de gînd și faptă cu felul de a fi al siderurgiștilor hunedoreni. Iată doar cîteva din cele mai recente exemple : au fost definitivate, în toamna anului trecut, noile instalații pentru cele patru tuneluri de încălzire, două la intrarea în combinat, alte două la Cocserie. Noile instalații, adică o soluție a inginerilor Ludovic Zudor, Maria Tendea și Mihai Pitea grație căreia pentru dezghețarea vagoanelor cu cărbune cocsificabil, ori cu minereu de fier nu se mai folosește gazul metan, în proporție de 8—10 milioane metri cubi pe an, ci gazele calde ale cuptoarelor, gaze care altădată erau aruncate în bună parte în atmosferă. Sau iată un alt exemplu : se lucrează în clipa de față la montarea unei instalații care va valorifica în mod superior zgura lichidă de furnal din care se vor produce plăci și elemente glazurate. Autorii acestei instalații ce poartă pecetea gîndirii tehnice „made in Hunedoara", inginerul Clement Marinescu (de curînd ieșit la pensie, dar care, firește, de bună voie și nesilit de nimeni va fi mereu prezent, pînă la finalizarea soluției, adică montarea și funcționarea instalației) și mai tinerii săi colegi Nicolae Dupceanu și Nicolae Sîrbu.

O altă realizare aflată într-un stadiu avansat s-ar referi la materializarea unui proiect privind zidirea boltilor cuptoarelor de la oțelăriile electrice cu elemente metalice răcite cu apă, proiect prin care sînt înlocuite cărămizile refractare cromomagnezitice aduse din import. E adevărat, elementii metalici au un cost de producție mai ridicat decît cărămizile refractare, dar ținînd cont că durata de funcționare a cuptorului crește, inclusiv faptul că se reduce importul, valoarea acestei soluții se impune ca deosebit de eficientă, totuși, mai ales că ea va fi extinsă și în ceea ce privește folosirea acelorași elemenți și pentru pereții cuptoarelor. Să-i amintim, printre autorii acestui interesant experiment ce va intra în curînd în fază finală, pe inginerii Cornel Bodeleanu, Aureliam Petre și Mihai Pitea.

Cea mai ieftină vată minerală din lume

În fine, fără a se înțelege însă că am epuizat seria soluțiilor tehnice gîndite și proiectate la Centrul de cercetări din Hunedoara, la loc de cinste se înscrie tehnologia și instalațiile aferente privind fabricarea unui produs intens solicitat în numeroase domenii, în special în cel al termoizolărilor : vata minerală. Este o realizare de vîrf, competitivă pe plan mondial, vata minerală fabricată la Hunedoara după procedeul propus și realizat de cercetătorii hunedoreni fiind cea mai ieftină din lume, cu un consum energetic de trei ori mai scăzut decît cel atribuit metodelor clasice. După cum se știe, materia primă folosită în producerea vatei minerale este zgura de furnal. Aceasta, după răcirea ei, era selectată, apoi sfărîmată în niște mori speciale, după care, introdusă în cuptoare anume construite, era adusă din nou în stare lichidă, deci retopită. Hunedorenii au eliminat din acest procedeu clasic exact partea în care se constata un imens consum energetic. Adică, mai simplu spus, fără a intra în amănunte tehnice, procedeul hunedorean porneste de la folosirea zgurii de furnal în fază lichidă. Este, firește, meritul inginerilor Gaspar Herban, Nicolae Dupceanu și Iuliu Ritz, dar, ca în mai toate realizările amintite pînă acum, un important rol l-au avut și meșterii de la S.C.M.R., ceea ce vrea să însemne Secția de construcții-montaj regie a Uzinei numărul 5 din cadrul Combinatului, cei ce au transpus în fapt ideile, soluțiile și proiectele, adică tehnologiile colegilor lor de la Centrul de cercetări și proiectări, colaborare pe care inginerul Ștefan Cornea, interlocutorul nostru, a ținut să o sublinieze în cîteva rînduri. Noi o facem doar acum, înspre final, sugerînd o dată în plus relația directă și eficientă între oamenii Combinatului siderurgic și cei ai Centrului de cercetări, un centru care-și merită cu adevărat numele.

VICTOR NIȚA ■

Să nu te așezi în fotoliul unui succes

Vocea Mirabelei Dauer, reglată în registrul fortissimo, umplea întreg laboratorul, sălțind parcă toate cablurile, potențiometrele, chiar și creioanele de pe mese. Urechile electronice ale aparatelor de măsură distilau fiecare sunet și-l transformau într-un adevărat dans al acelor pe cadrane. Urechile oamenilor, nu atît de interesate de șlagăr, ci de „glasul" casetofonului, aspirau fiecare notă stînd la pîndă să prindă orice fișiit, orice zgomot ce ar fi fost niște musafiri nepoftiți pe bandă. Nu era studioul de înregistrare al unui nou disc, ci unul din laboratoarele întreprinderii Tehnoton Iași unde se testa un nou tip de radiocasetofon.

În încăpere plutea o atmosferă studențească, cu exuberanță, cu ping-pong de glume camaraderești, cu pachetul de mîncare împărțit cu ceilalți. „Ne-am dat întîlnire aici prima generație de electroniști ieșeni, ne spune inginerul Silviu Lupescu a cărui alură te face parcă să-l întrebi la ce seminar se pregătește să se ducă. După terminarea facultății aș fi vrut să mă ocup și de cercetare, și de proiectare, să fiu și în mijlocul fluxurilor de fabricație. Am făcut aici de toate". El, Gabriel Rusu, Constantin Gîrdea, Dumitru Scorțanu, Mircea Sculeanu, Gheorghe Olărașu, aproape întreaga grupă au trecut de pe malul cu facultăți al Bahluiului pe celălalt mal cu fabrici, schimbînd legitimația de student cu cea de inginer la Tehnoton. Mîncau, cum se zice, electronica pe pîine, iubeau muzica și s-au apucat de treabă meșterind la primul radiocasetofon stereo românesc. Aparatul lor se prezintă cu o audiție și înregistrare de calitate, este performant și are la bază o concepție exclusiv românească, fără nici un „y" pe plăcuța cu marca RC 23-20 — Tehnoton-Iași, ci poate doar cu dulcele „ș" în loc de „c" al graiului moldovenesc. „Banda de frecvență între 80 și 10 mii de hertzi, puterea 2x2 wați, microfonul încorporat și cele 3 lungimi de undă ale radioului ne-au mulțumit pentru început, continuă Silviu Lupescu. La omologare am primit notă de trecere dar și două file cu observații. Ne-a tresărit inima dar și orgoliul. Cinci zile am rămas în fabrică, s-a tras în forță ca la șesuine, dar toate obiecțiile au fost înlăturate. Acum radiocasetofonul, desi se fabrică în zeci de mii de exemplare, se vinde imediat în magazine. Nu roșim că poartă semnătura noastră".

Dacă atunci cînd apăsăm pe butonul de start și ascultăm muzică credem că un radiocasetofon este o bagatelă, un lucru banal, să vizitați traseul producerii lui în fabrică. Inginerul Mircea Vasiliu ne conduce într-o adevărată lume a mișcării. Sînt aici sute de oameni, printre care și cîteva zeci de ingineri, tehnicieni, proiectanți, care lucrează la cele 3 linii de montaj, la liniile de control, la standurile de probe, la cele de reglaj. Fiecare are o sarcină precisă, fiecare știe ce are de făcut, fiecare își cunoaște foarte bine locul în angrenajul complex al producției. Radioul, de data aceasta cu 7 lungimi de undă, are posturi preselectate și memorate. Aparatul este prevăzut cu egalizator de frecvență ce îmbunătățește fidelitatea de redare, cu intrare pentru picup magnetic, cu indicator cu leduri care vizualizează prin jocuri de lumini intensitatea sonoră, nivelul de înregistrare și acordul pe post, iar puterea este substanțial mărită : 2x7 wați. Produsul miniaturizat și bifuncțional căci se poate alimenta și de la rețea și de la bateriile proprii, cu boxe detașabile va intra în producție în această primăvară". Izbinda s-a învățat aici să urce pe treptele permanentei nemulțumiri de sine, a căutării continue de idei noi ca o gimnastică de inviorare. Silviu Lupescu este aproape gata cu prototipul unui alt radiocasetofon stereo, miniatural ca o bijuterie, cu dimensiunile și consumurile de materiale împărțite la 2, dar cu valoarea parametrilor de funcționare înmulțită cu 2. În alt laborator este încheiată seria zero a primei combine casetofon-radio-picup-amplificator HI—FI, adică cu acea înaltă fidelitate către care aspiră orice aparatură cu pretenții. Casetofonul deck, sistemul de memorare a melodiilor, atenuarea fîșiitului benzii prin compresie-expandare, comanda și controlul funcționării pe baza unor inteligențe încorporate cu procesoare românești o vor face efectiv un produs de vîrf.

O colegială întrecere de inițiative și idei însoțește permanent viața uzinei. „Faptul că, la multe dintre produse, cercetarea și proiectarea ne-o facem singuri, cu specialiștii noștri, scurtează drumul de la idee pînă la produsul final", mai spune directorul tehnic Mihai Mărcuță.

Tinerețea radiocasetofoanelor românești înseamnă tinerețea gîndului inginerilor de aici, care s-au obișnuit să vină la întreprindere, mai în fiecare zi, cu o idee nouă în servietă.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

cu gîndire, cu trudă

TIM S și frații săi

Cine, dintre cei care folosesc, astăzi, în țara noastră, mijloacele informaticii, n-a auzit de „Tim-S" ? Ajuns la cea de a șaptea variantă, **timesul**, cum i se rostește numele în mod obișnuit, este unul dintre copiii născuți sub zodia cea mai bună a calculatoarelor din seria „Tim" (Timișoara), înscriindu-se cu succes în categoria **calculatoarelor personale** realizate în România, compatibile celebrelor mărci cu difuzare mondială Sinclair-Spectrum.

Fapt cu totul îmbucurător, „Tim-S", creație a unui colectiv de proiectare condus de conf. ing. C. Strugaru, de la Institutul Politehnic „Traian Vuia" Timișoara și cercetător științific V. Strofa, de la filiala timișoreană a ITCI, a cucerit, deja, o largă piață în toate zonele țării, introducîndu-se în cele mai diverse domenii de activitate, atît ca primă treaptă de implementare a informaticii, cît și prin asigurarea unor etaje de veritabil nivel profesional pentru soluționarea de probleme economice și științifice realmente pretențioase.

Cu „Tim-S" se poate face o bună școală — și sîntem informați că în unele județe, grație inteligentelor inițiative ale inspectoratelor școlare respective, unitățile de învățămînt, inclusiv cele rurale, au trecut la dotarea laboratoarelor proprii cu aceste mijloace de calcul —, oferind astfel noilor generații de tineri un mijloc accesibil de studiu. Întîlnim „Tim-S"-ul și în casele pionierilor și în centrele de calcul ale facultăților de matematică din universitățile în care se pregătesc viitorii programatori. Cu „Tim-S" se rezolvă, totodată, serii întregi de probleme de inginerie, gestiune, calcule contabile și statistice, automatizări de complexitate mică-medie, produsul întreprinderii de pe Bega înscriindu-se și ca un util instrument în activități de cercetare-proiectare, în domeniul medico-sanitar, precum oriunde apare necesitatea introducerii și prelucrării automate a informației, efectul esențial constituindu-l o creștere substanțială a productivității muncii.

Dintre produsele de bun renume prin care fabrica de calculatoare din Timișoara și-a onorat și în anul 1987 cunoscuta-i firmă, se cuvine a fi menționat cu deosebire digitizorul PD-90, un echipament de largă solicitare, atît pe piața internă cît și pe cea externă (ceea ce și face ca, aproape în întregime, producția din acest an să fie, deja, contractată la export). Valoros instrument de introducere în calculator a coordonatelor numerice ale punctelor de pe orice desen așezat pe o suprafață supusă digitizării, raportată la un sistem rectangular de coordonate, digitizorul PD-90 vizează, prin aplicațiile sale, proiectarea asistată de calculator în diverse domenii ale industriei, construcțiilor, agriculturii, geologiei, geodeziei, cartografiei etc. Contribuind, la rîndul lui, la o creștere substanțială a productivității muncii, digitizorul PD-90 poate fi socotit o adevărată reușită în domeniul echipamentelor tehnicii de calcul românești, merite esențiale în crearea lui revenind colectivului condus de inginerii Petru Molnar, de la filiala ITCI Cluj-Napoca și D. Patriciu, de la filiala ITCI Timișoara.

Consemnînd aceste succese, ceea ce aflăm, deplasîndu-ne acasă la „Tim-S", reprezintă un fapt și mai îmbucurător, anul 1988 reprezentînd pentru întreprinderea timișoreană saltul spre o remarcabilă performanță: producătoarea times-ului înregistrează, între unitățile industriale timișene, cel mai mare procent de înnoire a producției — aproape 88 la sută !

Primul pe lista noilor creații este... un nou „Tim-S", proiectat de colectivul creator al întregii serii, condus de C. Strugaru și V. Strofa. Este vorba de „Tim-S-Plus". Orientat pentru lucrul cu unități floppy ca suport pentru sistemul de operare, cu 4 moduri de afișare pe controller-ul video, „Tim-S-Plus" este compatibil cu calculatoarele Spectrum 48 K, Spectrum 128, Spectrum +2, Spectrum +3 și INTERFACE 1, care permite utilizarea programelor dezvoltate pentru aceste sisteme.

Noul îl reprezintă în acest an la întreprindere, timișoreanul și microcalculatorul PRAE-MAX, a cărui compatibilitate cu sistemul de operare CP/M îl face utilizabil într-o gamă largă de operații, dă la editarea de texte (WORDSTAR) și prelucrarea de baze de date (programele MULTIPLAN, DBASE-II) și pînă la calculele tehnico inginerești complexe, dispunînd de compilatoare BASIC, FORTRAN, COBOL, TURBO-PASCAL. Proiectat de colectivul condus de N. Patrubany, de la filiala ITCI Cluj-Napoca și S. Adam, de la FMECTC Timișoara, PRAE-MAX-ul se alătură altor cîteva importante realizări cum sînt microcalculatorul modular pentru aplicații industriale, «MICRO-E, (autor colectivul condus de I. Crăciun, de la ITCI filiala Timișoara), cu gamă largă de aplicații, inclusiv în comanda unor roboți, MICROMEXT-ul — variantă de înlocuire a unității de disc flexibil (autor colectivul condus de ing. M. Ivănescu, de la întreprinderea timișoreană), TESTORUL DE PROTOCOL DCT-002, instrument puternic de depanare a rețelelor de comunicație, deplasabil (proiectat de colectivul condus de I. Ardelean, de la filiala ITCI Timișoara), precum și calculatorul ZX-TIM (autor colectivul condus de V. Stroia, de la aceeași unitate), calculator a cărui utilizare merge de la automatizări de complexitate medie, la controlul de la distanță al aparaturii electrice, pînă la sistemele de pază și antifurt.

Simpla enumerare a acestor noi produse ale tehnicii de calcul românești și a citorva dintre caracteristicile lor reliefează necesitatea unei continue informări și instruiri a celor ce devin beneficiarii și utilizatorii lor. Este și motivul pentru care, recent conducerea întreprinderii pentru tehnica de calcul de la Timișoara a deschis o expoziție permanentă conținînd toate produsele sale, inclusiv noutățile din 1988, festivitatea constituind, de fapt, o largă reuniune a specialiștilor și cadrelor de conducere de la cele mai diverse tipuri de unități economice, de învățămînt și cercetare. De atunci și pînă astăzi expoziția continuă să fie vizitată, oaspeții beneficiind de o competentă asistență și îndrumare realizate chiar de către creatorii aparaturii „Tim".

În acest peisaj cotidian al studiului ultra specializat intervine, totuși, cîteva ore pe săptămînă, o schimbare. Sînt momentele în care 60 de copii, unii chiar de vîrsta șoimilor, vin să ia în primire „Tim-S"-urile spre a se familiariza cu legile și frumusețile informaticii.

O școală patronată de întreprindere ?

Nu, o școală creată special pentru copiii muncitorilor și specialiștilor fabricii de calculatoare, după tradiția celor mai mari firme din țară și străinătate. Tradiție care spune că primul căruia muncitorul sau specialistul trebuie să-i lase moștenire secretele meseriei, este propriul copil !

ANDA FLORESCU

Livada de la izvoare

E înalt, cum se zice, ca bradul și are un fel de-a vorbi apăsat și clar de parcă ar da un ordin de luptă. O sănătate de fier, desigur, dar și o anume generozitate a firii lui l-au ajutat să-și păstreze intactă pofta de viață și în felul acesta s-ar explica de ce el nici măcar acum, cînd se apropie de 70 de ani, nu-și pune întrebarea cîți dintre prietenii lui, atît de mulți, îi sînt prieteni doar ca să-i bea țuica.

Odată a fost întrebat dacă ar fi dispus să primească vizita unui grup de specialiști străini și cum nu era el omul care să se dea în lături a zis bine, să vină, îi aștept. Aceia, din cîte a înțeles el, erau specialiști în electronică, sau cam așa ceva, și cineva avusese gîndul frumos de-a le oferi prilejul să facă un popas de cîteva ore în casa unui țăran de pe valea Dîmboviței. Petre Bucura s-a simțit onorat. Așteptă un microbuz, așa înțelesese, dar s-a trezit la poartă cu un autobuz și asta aducea cu o nuntă în toată regula. A scăpat însă cu fața curată și toată lumea a fost mulțumită.

Dacă s-ar fi pus întrebarea cum a reușit Petre Bucura să iasă cu bine din încercarea aceea, răspunsul ar fi trebuit căutat, se înțelege, în cuprinsul gospodăriei lui unde nu lipsesc nici vitele, nici porcii, nici păsările, nici fructele și nici chiar anumite legume care la Malu cu Flori sînt o marfă mai rară, pur și simplu pentru că ele nu prea cresc pe-aici, în umbra muntelui Leaota. Însă din cei 3000 de metri pătrați cît îi se cuvin din partea C.A.P.-ului ca lot în folosință lui și soției lui, Petre Bucura a rupt 140 de metri și-a amenajat o seră după toate regulile agrotehnicii. Din marginea serei se întind alte straturi de legume și o livadă de meri, peri și pruni. Însă Petre Bucura mai are de muncit într-o livadă pe care nu numai că a plantat-o el, dar tot el a făcut, s-ar putea zice, pînă și pămîntul în care pomii își întind rădăcinile.

Trecea într-o bună zi pe podul de peste Dîmbovița, cînd a văzut că se-apropie, pe șosea, niște basculante încărcate cu pămînt. A intrat în vorbă cu șoferii și-a aflat că se săpau, la C.A.P., niște silozuri, iar pămîntul din basculante urma să fie dus și aruncat în niște șipi. Atunci s-a trezit în el scăpărarea aceea a gîndului de-a nu pierde ocazia, întocmai ca în anii cînd Petre Bucura a avut parte să lupte, pe front, numai în linia întîi. Atunci, după cum stă scris și în niște cărți apărute de vreo 10—15 ani încoace, numele lui a fost de mai multe ori citat pe ordin de zi pe regiment, divizie, corp de armată și armată. Cînd s-a nimerit să fie cel care apasă întîi pe trăgaci: n-a iertat nimic. Fiind, acesta, un fel de-a vedea lucrurile care, ținînd seama de împrejurări, nu putea fi schimbat cu altul. Iar ca să ne întoarcem la Malu cu Flori, în județul Dîmbovița, trebuie spus că reliefeul acestei comune seamănă cu al unei mări în furtună și că pămîntul cu adevărat bun de lucru este destul de puțin, încolțit de coaste de dealuri și adîncuri de văi. De aceea Petre Bucura s-a gîndit să stringă pămîntul acela transportat cu basculantele într-un loc neted, aproape de firul Dîmboviței, pe prundul gîrlei. Bineînțeles, după ce mai întîi a obținut, repede, aprobarea primăriei.

Pe 3 000 de metri pătrați a întins un pat de pămînt gros de aproape o jumătate de metru. Acesta e cel mai drept lot din comună, zice Petre Bucura. Aici a plantat o livadă de meri Ionatan și Golden, de pruni Victoria. Dar cîtă muncă l-a costat pe el livada asta ar înțelege oricine vede latura ei dinspre rîu, unde se întinde un zid de piatră înalt și lat, parcă de cetate antică. Întinderea și nivelarea pămîntului pe toată suprafața livezii sau plantarea pomilor au fost o joacă de copil pe lîngă truda de-a înălța acest zid, legînd cu ciment piatră cu piatră. Altfel, de cîte ori plouă mai sus, la izvoarele Dîmboviței, munca lui ar putea să fie luată la vale cît ai clipi din ochi. Dar oricît de năvalnică ar veni, iute ca o săgeată, apa n-a reușit să clatine zidul acesta despre care mai aflu, în treacăt, că odată a fost bombardat cu o reclamație. Ancheta a tras concluzia că omul trebuie lăsat în pace — livada fusese înregistrată, de altfel, pe numele unei fiice de-a lui — și că dacă el vrea să muncească mult, chiar merită să fie lăudat pentru asta. Așa a fost, adaugă Petre Bucura, prostia și lenea les cîteodată de unde nu te aștepți, ca viermele din măr. Însă de cîte ori i-s-au ivit în potecă, el asta a cam făcut toată viața, a dat cu flit și-a trecut mai departe înalt, masiv, țanțoș, invulnerabil, sănătos tun și de neclintit în pofta lui de viață care înseamnă în primul rînd încredere în oameni din satul lui.

Acum, bineînțeles, e primăvară și la Malu cu Flori iar Petre Bucura are de lucru în livada lui de la izvoarele Dîmboviței. E primăvară și mina lui mare, aproape cît o foaie de caiet școlar pe care cineva ar putea să scrie o reclamație, mîngîie minunea fragedă a mugurilor cu o gingășie neașteptată. Nu el a făcut ca mugurii aceștia să se deschidă spre lume ca tot atîtea promisiuni ale unor fructe care să astîmpere setea tuturor ?

DUMITRU CONSTANTINESCU

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Pro patria și „legea stupului"

(Urmare din pag. 1)

demni de ea. „Nici un popor nu este atît de decăzut încît să nu merite să te jertfești pentru el, dacă îi aparții", scria cîndva Lucian Blaga. Este o apartenență care se întemeiază pe adînca, nepotolita sete de stabilitate și echilibru, pe **nevoia de rădăcini.** Este miezul de foc al cunoașterii și creației, plasma renăscătoare înlăuntrul căreia patria devine supremul ideal. „Vînturile-valurile istoriei" sînt neînstare să frîngă acest catarg al demnității și apartenenței la un unic, neîntinat loc sub soare.

Glasul meu are — prin forța împrejurărilor — un diapazon prea mic spre a fi deplin audibil și nu are bag seama, nici claritatea de cristal pentru a binemerita să cadă, ca o bătaie de clopot, în auzul țării, încît cuvîncios este să mă întorc la gîndirile, trăirile și rostirile unor mari bărbați ai românilor care au slujit ideea de patrie la superlativ. Unul dintre aceștia este, neîndoielnic, Tudor Vladimirescu, căpetenia revoluției pornită de pe Jiu, care — la începutul celui de-al XIX-lea veac — statua și proclamă, totodată : „Patria este norodul și nu tagma jefuitorilor". Bucurîndu-se de libertatea de a fi stăpînă pe destinele ei, România de azi se preanumără în concertul națiunilor lumii ca o țară ce își ia ca deviză dreapta cumpănă în relațiile cu alte popoare, conduită de tradiție și continuitate, exprimată — încă în urmă cu o jumătate de secol — de mintea vizionară a lui Nicolae Iorga : „O națiune are dreptul să se conducă după interesele ei, în marginea cerințelor morale, fără îndeplinirea cărora se săvîrșește o derogare de la umanitate". Țara poate fi dreaptă numai dacă se compune din oameni drepți — este o interconditionare de nedespărțit ! Cine se abstrage acestei legi dialectice, cine abjură, cine trișează ori își lasă corabia pustiită în derivă de vînturile dezrădăcinării, săvîrșește o blasfemie față de pămînt. Truda pentru mai binele țării se duce, AZI, AICI, ACUM și nu altundeva, prin străine zări, mizînd pe strategia jocului de biliard, și psalmodii de bune intenții. „Țara nu se servește cu declarații de dragoste, ci cu muncă cinstită și, la nevoie, cu jertfă — spunea, pe bună dreptate, Mihail Sadoveanu și continua : — „Nu înseamnă ură împotriva altor neamuri, ci datorie către neamul nostru ; nu înseamnă pretenția că sîntem cel mai vrednic popor din lume, ci îndemnul să devenim un popor vrednic și conștient". **Pro patria** nu este doar un slogan bun de pus pe crucile înaintașilor și strămoșilor coborîți în luturi prin jertfa lor, pentru țară. **Pro patria** este sensul conduitei noastre de fiecare zi, în fapte majore sau minore, cu mult-putinul și harurile care ne sălășluiesc, în deplin acord cu „legea stupului", fiecare parte fiind de trebuință **întregului** (ori, în limbaj mai contemporan, teoria lucrului bine făcut în contul unui ideal).

Sînt reflecții, deziderate și idei de comportament civic a căror substanță dau **măsura fiecăruia dintre noi**, și, prin însumare, dau **măsura patriei**, numesc stupul, prototipul sublim al ideii de unitate, structură, ordine, echilibru, armonie și — nu în ultimul rînd — truda transformată în miere în putere. Este, pare-mi-se, doar litera A (de la „albină") din alfabetul de meditații pe care îl trezește în noi vocabula sacră asupra căreia ne-am aplecat cu gîndul, inima și verbul.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Semnăm, protestăm, reclamăm — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Desigur, nu aș fi apelat la dumneavoastră dacă aș fi aflat înțelegere din partea acelora care sînt remunerați anume ca să rezolve asemenea situații — ne scrie **N. Marin din București, str. Fruntaș Marinescu Nicolae nr. 5, sect. 4** — dar pur și simplu nu știu ce să mai fac : sînt posesorul postului telefonic 83 53 03, devenit de luni de zile... un obiect artizanal ! Și aceasta, pentru că în ciuda faptului că de nenumărate ori am sesizat la „deranjamente" (la 021, la 83 11 11 și 84 11 11) că nu funcționează, el se încăpățînează... să tacă ! Tonul ireverențios al explicațiilor primite de fiecare dată nu m-au lămurit nici în prezent de ce telefonul meu... n-are ton ! Ba mai mult, odată mi s-a spus chiar că ar putea fi o defecțiune la cablu, „dar știți... noi ne-am cam certat cu cei de la cabluri !"...

Așa stînd lucrurile, sperăm că poate s-o găsi cineva care să faciliteze „împăcarea" celor de la deranjamente cu cei de la cabluri și nu de alta, dar altfel singurul păgubit rămîne cetățeanul. Eventual, poate o va face chiar **Direcția de Telecomunicații a municipiului București** !

■ **Primim, din partea Consiliului popular județean Cluj :** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Ioan Gh. Albuș**, din satul Orman nr. 28, comuna Iclod, județul Cluj — prin care acesta solicită sprijin în rezolvarea problemei locative — scrisoare trimisă nouă spre soluționare, vă comunicăm: cererea numitului a fost rezolvată în mod favorabil prin repartizarea unei locuințe compusă din 2 camere și dependințe situată în Cluj-Napoca, strada Gîrbău, blocul GB. 2, etajul IV, apartamentul 14".

■ „Mă numesc **Ion Pandia**, sînt din comuna Alunu, județul Vîlcea, pensionar : de multă vreme, atît pe mine cît și pe alți locuitori ai comunei ne frămîntă o problemă pentru soluționarea căreia vă solicităm sprijinul. Iată despre ce este vorba : pe riul Olteț, în comuna noastră funcționau circa 7—10 mori de măcinat, unde țăranii își măcinau grăunțele (porumb și griu) ; de vreo zece ani, însă, în comuna Alunu — care se întinde pe o lungime de 10 km., nu mai e nici o moară ; umblă oamenii cu sacul de 20—30 kg. pe la morile vecine, (Alimpești, Gorj — 15 km, ; Mateești, Vîlcea — 10 km. ; Stroiești, Vîlcea — 10 km etc.), și pierd, ca să-și macine, cîte o zi. În satul Igoiu, din comuna noastră, s-a construit un baraj pentru microhidrocentrală și uzină de apă : avem așadar sursa de apă necesară. Sînt oameni ca Petre Barbu — președintele F.D.U.S. — Mihai Răvoi sau Ion F. Nicolae (oameni de nădejde !), care vor să ajute comuna noastră, să ne construim o moară nouă, loc de curgere a apei este și mai este și loc unde poate fi montată moara asta. În fosta comună Costești, de la morile foștilor proprietari (în special moara de la Cornet a lui Călimaru), sînt disponibile pietrele precum și alte ustensile necesare funcționării unei mori. Dar nu se îndură nimeni să le ia, să fie folosite, să ne ajute să legăm niște burlane, care sînt în Alunu, să dirijăm apă la locul numit „casa lui Vartica Stoica", unde oamenii ar vrea să fie noua moară. Vă rugăm ca prin publicarea acestor rînduri să ne ajutați a construi o moară de măcinat, care să funcționeze fie sub conducerea C.A.P. Alunu, ori a Consiliului popular, ori a altei instituții desemnată de organele județene. Vă mulțumim".

■ **Din partea U.J.C.A.P. — Gorj :** „Asupra scrisorii prin care **Păun Ciopănoiu și alți cooperatori** din comuna Logrești, județul Gorj, arată că datorită slabei preocupări în organizarea muncii, manifestată de președintele **Luchian Chițoiu**, nu s-au acordat pensiile C.A.P. la timp, că se produc nereguli în distribuirea pîinii etc., în urma verificărilor efectuate s-au desprins următoarele : întrucît Luchian Chițoiu nu mai poate să ducă la îndeplinire sarcinile ce-i revin în această funcție de mare răspundere, tînărul inginer **Marin Laurențiu**, căruia i s-a încredințat funcția de președinte al C.A.P., s-a angajat să contribuie mai activ la soluționarea problemelor cu care se confruntă cooperatorii; cu sprijinul organelor agricole județene, au fost achitate pensiile restante și prin măsurile luate se asigură distribuirea pîinii așa cum de fapt s-a stabilit inițial".

■ „Vă scriu în numele navetiștilor de pe ruta trenului-cursă muncitorească nr. 8 571 de la Slobozia — Țăndărei — Fetești, cu sosirea la orele 7,13. Problema noastră este aceea că toate întreprinderile din Fetești își încep programul pînă la ora 7,00, creîndu-se dificultăți pentru noi în privința sosirii la programul de lucru. Această stare de lucruri durează de doi ani — pe atunci, cursa respectivă ajungea la ora 6,30. Vă rugăm să ne ajutați ca în noul mers al trenurilor să se revină la vechea oră, menționînd faptul că astfel această cursă nu încurcă alte trenuri sau garnituri. În speranța că organele în drept vor soluționa favorabil această problemă... etc". (semnează **Vasile Postoiu**, strada București blocul 409, scara 8, apartamentul 2 — Țăndărei, Ialomița).

■ **Procuratura Generală a R.S.R. :** „La scrisoarea numitului **Victor Oprescu** din Sinaia, strada Horia, Cloșca și Crișan nr. 2, blocul M. 4, scara 1, apartamentul 10, vă facem cunoscut că au fost examinate cele sesizate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, dosarul fiind trimis Tribunalului Suprem pentru judecare".

■ „Subsemnata **Romelia Șilirbu**, cu domiciliul în București, strada Plaiul Foii nr. 14, sectorul 4, vă aduc la cunoștință următoarele: primesc pensie de întreținere pentru fiul meu, Mihail Purcel Horia, de la Casa de ajutor a pensionarilor din strada Roma nr. 7, sectorul 1. Menționez că pensia este stabilită conform sentinței civile nr. 8383l/27.12.1985. Tovarășii de la acest oficiu însă refuză a mi-o trimite lunar, motivînd că... să „am răbdare". Precizez că, de pildă, nu am primit pensia pe lunile ianuarie și februarie 1988; tatăl copilului se numește P.I. și are numărul de fișă 47454".

■ **Consiliul popular județean Cluj:** „Cu privire la scrisoarea semnată de **Gligor Fecior** domiciliat în orașul Gherla, strada G. Coșbuc nr. 31, scara I, apartamentul 5 — referitoare la plata exagerată a consumului de gaze naturale: cu prilejul cercetării la fața locului, s-a confirmat faptul privind utilizarea gazelor naturale de către unii locatari pentru prepararea hranei pentru porci, stabilindu-se modalitatea de repartizare echitabilă a cheltuielilor; de asemenea, Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Gherla a hotărît ca pînă la data de 1 martie a.c., toate anexele gospodărești construite fără forme legale să fie demolate".

■ **Nicolae Nicolaiciuc** din Satu Mare, strada Carei, nr. 34, blocul 11, apartamentul 71 — ne scrie următoarele : Acum o lună de zile fiind nași în perspectivă am rugat un prieten să-mi procure din Tecuci niște lucruri necesare sărbătoririi acestui eveniment din viața a doi tineri ! Ambalate fiecare separat în hîrtie dură și apoi etanș în cutii rigide, ambalate apoi din nou în carton, cu multe inscripții FARGIL pe fiecare latură și cu taxele cuvenite achitate — „frumusețile" achiziționate au fost expediate cu avizul de expediție nr. 2224 din 14 februarie a.c. Pe data de 19 crt., lucrurile ambalate cu atîta dichis, au ajuns crăpate în cîte patru-cinci locuri, adică de nefolosit. Mă întreb, ca omul necăjit (conchide același N.N.): oare nu se poate transporta cu mai multă grijă, cu mai multă răspundere de către cei însărcinați să manipuleze coletele, marfa ce le-a fost încredințată, activitate pentru care sînt plătiți ? !".

■ Două bune — și, desigur, așteptate — răspunsuri primite din partea unor foruri în drept:

Scrisoare comentată

Alo! Sînteți pe recepție?

Nu întîmplător am ales acest apel. Semnatara scrisorii, Dimitriu Georgeta-Puica, domiciliată în Constanța, strada Mircea cel Bătrîn, nr. 148, bl. E21, sc. A, et. 9, ap. 38, este de profesie ofiter II radiotelegrafist la I.E.F.M. „Navrom" Constanța. Prin specificul muncii sale primește și transmite mesaje. De astă dată însă, ne lansează un mesaj de pe uscat, și culmea coincidenței, referitor la... telefoane. „Datorită unor incorectitudini repetate ale Of. P.T.T. Constanța, în taxarea convorbirilor telefonice, la începutul lunii decembrie 1987, am prezentat un memoriu (a cărui copie v-o atașez). Consiliului popular județean împreună cu cîteva avize de plată".

Scrisoarea a ajuns la redacție pe la sfîrșitul lunii februarie, cînd Dimitriu Georgeta-Puica, așa cum reiese din cele scrise, nu primise nici un răspuns scris, ci doar unul verbal, potrivit căruia, într-adevăr, „s-a constatat o neregulă". Constatare la care s-a ajuns după mulți nervi consumați, multe demersuri, multe apeluri fără răspuns, ca să nu spunem fără... ton. Pentru că „deși telefonul este achitat la zi (ultima chitanță 21.01. 1988 cu suma de 536,30 lei) el nu are ton de pe data de 20.12. 1987". Oare cei de la Oficiu să se fi gîndit că i-ar putea face un serviciu abonatei, și așa plecată pentru lungi perioade de timp în misiune, prin suspendarea tonului ? Răspunsul nu este afirmativ. „Lipsa tonului mi-a creat greutăți la serviciu (neputînd fi anunțată la nevoie). Am peste 52 de ani, nu am pe nimeni pe lume, sînt suferindă (cardiopatie ischemică, pe sistem nervos). În ciuda adeverințelor de la serviciu, care confirmă plecarea sa din localitate, și ale confirmărilor din partea Asociației de locatari că în aceeași perioadă nu a locuit nimeni în apartament, alternativa cuplajului neexistînd (postul fiind individual), avizele continuă să sosească pline de „aditionale" și de... sute de lei. În fața acestor „probe" concludente Dimitriu Georgeta încearcă prin diferite variante să descopere dacă circuitul este defect. Astfel, timp de o lună de zile își formează numărul de la un telefon public și de fiecare dată constată că sună „ocupat" ; propune instalarea la domiciliu a unui aparat care să înregistreze numai impulsurile telefonului din apartament, convorbirile absolut reale și solicită lista numerelor formate de la postul respectiv. În fața acestor încercări primește un categoric refuz. În timp ce, telefonul fără ton înregistrează, în perioada 20.06.—30.07.1985, convorbiri în valoare de 794,10 lei. „Sumă pe care am fost obligată să o achit. Tot așa, în anul următor, 1986, datorită supraîncărcării cu adiționale, plecînd cu nava într-un voiaj lung de șapte luni — 21.01.—15.08. — am solicitat Of. P.T.T. restricția la ton și interurban (suspendare) obligîndu-mă ca la înapoiere să solicit tot în scris repunerea aparatului în funcțiune S-a aprobat. La data de 15.08 am prezentat cererea de repunere în funcțiune, dar nici pe data de 26.06 nu aveam ton, iar avizul de plată figura cu... peste 400 lei adiționale".

Un precedent a existat, în sensul că în urma unor intervenții făcute tot la organele locale, abonatei nu i s-au mai perceput nici măcar taxele legale pentru abonament timp de circa cinci luni. Situația se repetă în anul următor, 1987... Iar urmează un voiaj de șase luni, iar se pretinde scoaterea, de astă dată **definitivă** a interurbanului, iar se aprobă cu condiția „să nu solicit nici o convorbire prin comanda „091" de la domiciliu. Totul pare în regulă pînă la sosirea din misiune, cînd Dimitriu Georgeta constată legătura la interurban și... respectivele adiționale. Cu toate că legală și corectă era numai plata abonamentului în această perioadă, pentru septembrie—octombrie 1987 este obligată să achite suma de 302 lei. Alți bani, alte drumuri, alte nedumeriri, pentru care reprezentanții de la Oficiu au două variante : „ori să desființeze telefonul, ori să-și procure din import o teletaxă, iar dînșii vor verifica". Credem că există, sigur, și o a treia : anume intervenția promptă a organelor competente care să determine respectarea legalității și să redea încrederea și respectul abonaților în instituția mai sus menționată.

MARIA BOGDAN RADU ■

1.) — **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor:** „La scrisoarea semnată **Maria Răcean:** urmare scrisorii adresate redacției prin care solicitați asigurarea legăturii auto între localitățile Dej, Gherla, Sintioana, Taga și Tg. Mureș, vă facem cunoscut că începînd cu data de 1 martie 1988, s-a reluat circulația pe traseul Dej — Gherla — Sărmășel — Riciu — Tg. Mureș, după următorul program : plecare din Dej la ora 5,00 — sosire Tg. Mureș la ora 10,10 ; plecare Tg. Mureș ora 14,00 — sosire Dej ora 18,10. Prin reînființarea acestor curse, cererea a fost rezolvată".

2.) — **M.T.Tc. — Compartimentul Exploatare autobuze :** „La scrisoarea adresată redacției de către **Ilie Bărăscu** din comuna Găujani, județul Giurgiu: reanalizînd posibilitățile de transport ale abonaților și elevilor pe traseul Giurgiu — Găujani — Pietrișu, I.T.A. Giurgiu a dispus să fie repusă în circulație cursa Giurgiu — Găujani cu următorul grafic de circulație: plecare Giurgiu — ora 20,00; sosire Pietrișu — ora 21,51; plecare Pietrișu — ora 5,00; sosire Giurgiu — ora 5,51".

■ **Maria Oprea** din Roman, strada M. Eminescu, blocul 1, apartamentul 25, scara B., ne trimite (ca să zicem așa: scurt, concis, la obiect!) următoarele rînduri — și numai acestea: „Vă rog să-mi transmiteți, prin intermediul ziarului (? ! — **n.n.**) dumneavoastră, răspuns la următoarea întrebare: cum trebuie să procedez pentru a publica o carte și dacă ceea ce urmează să fie publicat poate fi scris și cu litere de mînă sau numai dactilografiat?".

RĂSPUNS: procedura este, în genere, extrem de diversă ; romanul compus din litere de mînă — sau chiar și dactilografiat — se cere mai întîi, și neapărat, **a fi scris!** Abia apoi (și în funcție de maniera în care a fost realizat acesta, mai exact: prin scriere cu peniță, prin mitralierea claviaturii unei mașini de scris, prin memorizarea tacită a capitolelor complete și născute în ordine cronologică, sau — mai nou! — prin telefonarea directă a textului către un ordinator-video ce scoate și tirajul gata, cu ilustrații cu tot sau casetă documentară în anexă), abia apoi intervine ceea ce dumneavoastră numiți — fleac, în sine, desigur! — **publicarea.**

Sau, și mai exact: doriți un compot de prune? Vă adresați ALIMENTAREI, îndeobște aceasta fiind cea mai apropiată din cartierul în care locuiți; doriți să publicați UN ROMAN ? Vă adresați oricărei edituri, cu condiția ca aceasta să poată găsi **prune** în compotul pe care i-l trimiteți, și nu scaieți murați — e o chestiune de alegere, la urma urmei... !

HORIA PATRAȘCU ■

Poșta redacției

Voicu Gheorghe — satul Mărcești, com. Dobra (Dîmbovița) : Vechimea în muncă utilă la pensie a personalului care lucrează în cadrul cooperației de consum — sector prestări servicii — se determină în funcție de veniturile realizate, raportate la retribuția tarifară minimă pe economie (art. 3 din H.C.M. 802,1965 și Legea 57,1974). Persoanelor care au lucrat efectiv cel puțin 5 ani în grupele I sau II de muncă, li se ia în calculul vechimii 1 an și 6 luni sau, respectiv, 1 an și 3 luni(art. 16 din Legea 3/1977). ● **Cristea Mioara** — com. Manasia (Ialomița) : Cererea dv. îndreptățită va fi supusă aprobării Comitetului executiv al Consiliului popular județean. ● **Coman C. Dragomir** — com. Slobozia Conachi (Galați) : Începînd cu 1 ianuarie 1981, meșteșugarii cu ateliere proprii — pensionari ai oricăror sectoare de pensii — sînt obligați să plătească la asigurările sociale din cooperația meșteșugărească o cotizație stabilită în cotă unică de 15% din venitul profesional impozabil calculat lunar (Hotărîrea nr. 8 din 10.09. 1982 a UCECOM, dată în baza Legii 13.1968, art. 63—7). ● **Asociația de locatari Bloc 1 — Șincai — București :** În urma analizei din 5.01., s-a hotărît remedierea deficiențelor semnalate de dv. și încheierea recepției finale în cursul trimestrului II 1988. ● **Popa Ion** — Bacău : Trimiteți pe adresa M.T.Tc. — Direcția mișcare și comercial copia buletinului de mesagerie cu care au fost primite la transport coletele (referiți-vă la nr. 11—15 d/(55)/1983). ● **Lupu Gh. Ion** — com. Mueresca (Vîlcea) : Soția are dreptul la pensie de urmaș dacă soțul era pensionar la data decesului, dacă are 55 de ani și au conviețuit cel puțin 15 ani, revenindu-i jumătate din pensie (acordîndu-se proporțional cu anii de căsătorie în cazul în care aceasta a durat mai puțin de 15 ani, dar minimum 10 ani). ● **Dumitrache Mișu** — satul Ciupelnița, com. Dumbrava (Prahova) : Încă în această lună se va găsi o posibilitate pentru a fi încadrat la Cooperativa „Munca manuală" din Ploiești. ● **Fus Gherghina** — Galați : Conducerea I.C.A.P.P.A. vă reîncadrează pentru a patra oară. Revizuiți-vă însă comportamentul pentru a vă putea reintegra în colectivul de muncă. ● **Matei Tatiana** — București : De concediul prenatal și postnatal beneficiază numai mama gravidă care a dat naștere copilului. Dv. puteți beneficia de concediu medical pentru îngrijirea copilului bolnav, pînă la vîrsta de 3 ani și de program de lucru redus cu 2 ore, pînă la vîrsta de 9 luni și în cazuri deosebite pînă la 12 luni, la propunerea medicului pediatru. ● **Brancovici Ion** — București : Plata drepturilor de detașare se face numai de unitatea la care persoanele au fost detașate. ● **Dorin Tache** — Galați : Fiind trecut la poziția 1 pe lista de priorități, veți primi un apartament cu 4 camere în acest an, după care veți primi autorizație de înstrăinare. ● **Albu Viorica** — București : Copiii urmași care, înainte de împlinirea vîrstei de 16 ani, au devenit invalizi de gradul I sau II, primesc, după încetarea plății pensiei, pe toată durata invalidității, un ajutor de 350 lei sau, respectiv, 300 lei.

REGHINA VĂRVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

Patriei

Mi-ai dezlegat lumina privirilor, să vadă
ce-nseamnă să fii liber, cînd toți asemeni sînt,
să vadă primăvara zvicnind de sub zăpadă,
să vadă cum neghina se spulberă în vînt.

Mi-ai întărit puterea Cuvîntului, să spuie
cinstit în fața lumii ca-n fața oglicui
doar Adevărul, fără de care-n lume nu e
nimic de preț — nici visul, nici împlinirea lui.

Mi-ai pus în braț tăria acestui neam cuminte
dar aprig, cînd îl doare, prin fapte și prin gînd,
să meargă fără prihană mereu tot înainte
pe treptele vieții neostenit urcînd.

Dar, mai presus de toate, ești tot ce va rămîne
în noi : și Adevărul și lupta pentru el ;
ești tot ce-a fost și este, ce fi-va peste mîine :
sub flamuri tricolore învăpăiat drapel.

NECULAI CHIRICA ■

Două sculpturi de Constantin Popovici : „Electricitate" și „George Bacovia".

Artiști în umbra artei

Un album somptuos, cu coperți pînzate, cu o mapă uriașă, pregătită să înfrunte parcă secolele. Înăuntru, fotografii generos dimensionate, care albnegru, care color. Sub ele, notații afectuoase : ziua, anul, împrejurarea, numele „personajelor". Directorul Mircea Oprițu parcurge fiecare filă, explicîndu-mi, ca și cum ar fi avut în față un album de familie. „Sînt amintirile noastre din anul în care am sărbătorit 450 de ani de la înființarea tiparului în Sibiu. A fost un an de sărbătoare, pe care cred că nimeni nu l-a uitat".

Întreprinderea poligrafică Sibiu a putut socoti că sărbătoarea din 1978 îi aparține. Să muncești în continuarea a peste patru secole de tradiție a breslei — iată un sentiment capabil să cimenteze atracția cu totul aparte pe care meseria de tipograf o are pentru oamenii din partea locului. Muncesc aici, în întreprindere, cîteva familii întregi (părinți, copii, alte rude) care, la rîndul lor, sînt urmașe ale altor familii de tipografi : Ghițiu, Trifu, Gligor, Almen Alfred. „Toți la un loc ar putea alcătui o întreagă secție", ne spune directorul. Meșteri vechi, pentru care tiparul, plumbul (din ce în ce mai mult pe cale de dispariție, odată cu noile sisteme de fotocules ere, în curs de introducere pe scară largă și la Sibiu) reprezintă nu doar o sursă de venituri, ci un drum în viață. „Dinastiile" de tipografi au ținut faima meseriei în zona Sibiului, chiar dacă astăzi numărul foarte mare de tineri din întreprindere tinde să mute accentul pe noi „serii" de ucenici ai lui Gutemberg.

Pe biroul directorului Oprițiu nu domnește acea ordine severă pe care am întîlnit-o prin alte locuri de acest fel. În loc de rapoarte, tabele, situații (care precis că se ascundeau în sertarele nevăzute) — vrafuri de tipărituri de tot felul, unele mirosind încă înțepător a cerneală : noile modele de calendare, volume și albume de artă stau la vedere, pregătite parcă să înfrunte părerea oricărui vizitator. O tînără ingineră, Daniela Voina, mi-a spus, la un moment dat, că directorul Mircea Oprițiu e și sufletul întregii activități cultural-artistice din întreprindere. Mi se pare firesc. Aici, industria intră în concurență serioasă cu arta. Îl întreb despre ultimele succese ale neobișnuitei formații de „dansuri de societate" : „Ei, despre asta mai mai bine altă dată. Un director trebuie să se ocupe în primul rînd de probleme de producție. Ce-o să zică lumea aflînd că Oprițiu își pierde vremea cu... dansurile de societate ?!".

Lumea ? Lumea poate și trebuie să știe că în ultimii trei ani, întreprinderea poligrafică

(Continuare în pag. 11)

TANIA RADU ■

Constantin Popovici :

„Am un mare respect pentru muncă"

— Ori de cîte ori mă gîndesc la dumneavoastră, Constantin Popovici, îmi apar în fața ochilor două dintre lucrările pe care le-ați realizat : statuia lui Bacovia din orașul Bacău și Electricitate, lucrare care a fost piasată pe barajul de la Vidraru. Prima reprezintă o ipostază dramatică a omului, aceea a însingurării și a înfrîngerii sale în timp, cea de a doua este o glorificare a puterii stăpînului acestei planete. Cum se împacă oare aceste două viziuni asupra semenilor dumneavoastră ?

— Numai în aparență e vorba de două viziuni, una amară și alta triumfală. De fapt, Bacovia al meu — prin extindere, omul în general pe care am dorit să-l întruchipez — nu e cu adevărat un. înfrînt. Cine are curajul să se supună judecății tuturor celor care îl privesc nu poate fi bănuit de slăbiciune, chiar dacă are capul plecat și mîinile la spate. De altfel, poate fi Bacovia imaginat ca un învins ? El, unul dintre cei mai mari poeți ai secolului XX, și nu numai de la noi ? Cîți au aflat despre istoria contemporană mai multe decît el, autorul Plumbului ? O istorie în care descoperi valorile umane sînt răsturnate sau chiar nimicite, o istorie în care călăii își supun cu deliciu victimele la torturi rafinate, iar războiul devine un măcel la scară mondială, organizat cu o meticulozitate ce-ți îngheață sîngele în vine.

— Înțeleg, gîndindu-mă la lucrările dumneavoastră, că vă interesează mult locul omului în istorie.

— Din păcate, istoria este cumva o repetiție. Mereu se reiau parcă aceleași întîmplări, cu alți oameni, ca o piesă care e jucată, rînd pe rînd, de alți actori. Iar unii se străduiesc cu tot dinadinsul ca piesa respectivă să fie o tragedie.

— Dar asta nu înseamnă că vă pierdeți credința în om și în posibilitățile lui de a tinde spre mai frumos și mai bine !

— Cînd eram mai tînăr credeam mai mult în om.

— De ce ?

— Acum îi văd cu mai multă limpezime limitele. Acum știu despre el fapte care m-au șocat, m-au zguduit. Sună poate demagogie — dar eu cred mai mult în ceea ce poate face omenirea, nu în individul izolat.

— Dar nu credeți în capacitatea lui de a deveni, în timp, mai aproape de cele mai scumpe valori ale umanității ?

— Discutăm oarecum în abstract și n-aș vrea să dau sfaturi și nici să se creadă că am ajuns să posed toate adevărurile lumii și e de-ajuns să apăs pe un buton și imediat să-mi apară răspunsul dorit. Dar experiența la care am ajuns, anii pe care îi am îmi permit, cred, să afirm că arta poate să-i ofere omului cele mai luminoase modele pentru a se afirma, așa cum ați spus, conform celor mai scumpe valori ale umanității. Nimeni nu vrea să semene cu eroul negativ. Chiar și cel mai rău aspiră să fie asemenea personajelor pozitive. Se înșală amarnic toți cei care susțin că nu avem nevoie de modele. La sfîrșit de mileniu, cînd omenirea își face, vrînd-nevrînd, bilanțul faptelor sale, eu afirm răspicat : niciodată n-am avut mai multă nevoie de modele !

— De ce afirmația aceasta a-ți de categorică ?

— Pentru că omenirea trăiește un moment în care se poate decide totul : ori o ia pe panta pierzaniei, a păruirii totale, ireversibile, ori se smulge din mrejele răului pentru totdeauna. Iar arta poate contribui să aleagă ultima alternativă.

— Sculptura dumneavoastră cum o ajută în acest sens ?

— Vreau să aduc un plus de liniște și de armonie în această lume. Sculptura este o luptă cu moartea. E o bătălie cu tot ceea ce-l mai încătușează pe om și nu-i permite să se manifeste conform aspirațiilor lui de a birui în ciuda vremelniciei sale. Haosului eu îi opun ordinea, neliniștii — calmul certitudinilor, seninătatea. Fiindcă nici unui artist nu-i poate fi indiferent ceea ce se întîmplă în jurul său și nu poate rămîne doar în expectativă. Gestul lui creator este un răspuns, mai mult sau mai puțin bun, dar totuși un răspuns, la toate provocările istoriei.

— Din cîte înțeleg, vă iubiți mult semenii.

— Dacă-i iubesc ? Nu indiferențiat. Nu toți merită să fie iubiți. E vinovată și iubirea oarbă, necondiționată, ca și ura. Nu pot să-i iubesc pe cei care nu țin la aproapele lor. Printre puținele multe lucruri pe care le-am învățat cu ajutorul sculpturii se numără și acesta : nu oricine merită să i se facă statuie, ci numai eroii au dreptul de a fi glorificați prin ea.

— Dar ce înțelegeți prin erou ? Numaidecît pe cel care se distinge pe cîmpul de luptă, de pildă, sau face o faptă îndrăzneață ? Dacă așa ar sta lucrurile, ar fi cam puțin.

— Cu siguranță. Erou poate fi numit și cel care, veacuri de-a rîndul, și-a cultivat cu iubire palma de pămînt pe care a avut-o și a apărat-o, cînd a fost nevoie, de năvălirile pu-

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Pentru majoritatea oamenilor, muzeul e locul unde se tezaurizează cele mai valoroase opere de artă. O părere atît de răspîndită, încît ar fi extrem de neplăcut dacă n-ar fi motivată de realitatea însăși a fondurilor patrimoniale de opere. Așa stînd lucrurile, înființarea unui muzeu al artelor contemporane rămîne întotdeauna o întreprindere înțeleaptă, dar și temerară. Înțeleaptă, întrucît e necesar să discernem în mișcarea artelor de azi ideile și creațiile importante, și temerară deoarece nimeni nu deține secretul confirmării importanților în timp.

Din cauză că valorile nu sînt îndeajuns filtrate, iar opiniile publicului nu concordă întotdeauna, cu ale muzeografilor, muzeele de artă contemporană produc controverse. Rezultă că, spre deosebire de muzeele care sînt sortite să aprofundeze procesul instituționalizării clasicilor, și care se alcătuiesc conform unor principii devenite tradiție, un muzeu de artă contemporană se face, cum spune o vorbă, văzînd și făcînd.

E clar că în construcția unui astfel de lăcaș principiile trebuie să aibă o anumită pregnanță. Să fie adică limpede ce gînd au avut în față organizatorii.

S-a redeschis,

complet reînnoit,

Muzeul de artă contemporană românească din Galați

De 8 martie recent, la Galați, s-a redeschis primul nostru „Muzeu de artă contemporană". Profilul așezămîntului a fost stabilit încă din anul 1967, dar fie că inventarul de opere a fost restrîns, fie că a fost nevoie să se repare și să se restaureze clădirea, muzeul a funcționat cu pauze și fără să impresioneze prea multă lume. În ultimii ani, operațiile de restaurare au avut o asemenea amploare și rezultatul lor e atît de emoționant încît putem afirma că edificiul s-a înnoit din temelii, ținînd respectuos linia arhitecturii originale, așa cum a fost ea la începutul veacului. Remarcabil e faptul că deodată cu refacerea clădirii s-a îmbogățit semnificativ și inventarul de lucrări. Despre aceasta însă vom scrie mai încolo.

Cînd referim la Muzeul gălățean, e obligatoriu să povestim cum e amplasat în oraș, ce vecinătăți are și ce impresie face oaspeților.

Galațiul, ca multe alte municipii din provincie, are o „Grădină publică", de care localnicii sînt foarte mîndri și care e ocrotită, astfel ca să se primenească, în răstimpuri, dar să-și păstreze aerul „de epocă".

(Continuare în pag. 14)

TUDOR OCTAVIAN ■

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

Viitoarea istorie a istoriei

Un proiect născut în urmă cu cîțiva ani la Facultatea de istorie-filozofie a Universității din București prinde astăzi contur. Amănuntele ne-au fost oferite de dr. Lucian Boia, titular al Cursului de istoriografie, în convorbirea pe care o redăm în rîndurile care urmează :

— Un Dicționar universal al istoricilor ?

— De ce nu ? Există tot felul de dicționare : de artiști, oameni de știință din mai toate domeniile, oameni politici. De ce nu ar avea și istoricii propriul lor dicționar ?

— Mai precis, despre ce este vorba ?

— **Great Historians. An international Dictionary** (Mari istorici. Un dicționar internațional), lucrare contractată la editura americană Greenwood Press. Va apărea deci în limba engleză, ceea ce-i va înlesni difuzarea în întreaga lume. Editor al lucrării : cel care vă vorbește. Colaboratori : peste 200 de specialiști din cîteva zeci de țări, de pe toate cele cinci continente. Cuprinsul : aproape 1 000 de articole, grupate în două volume.

— Ce înseamnă 1 000 de articole ?

— 1 000 de articole înseamnă 1 000 de istorici, de istorici reprezentativi, din antichitate pînă în secolul nostru, aparținînd tuturor zonelor și culturilor.

— Nu a existat o problemă a selecției ? Cum să alegi 1 000 de nume dintr-o lume întreagă ?

— Orice selecție poate fi discutată : este problema oricărui dicționar, a oricărei enciclopedii. Dificultatea selecției — evidentă — nu justifică în nici un caz abandonarea unui asemenea proiect. Ceea ce încercăm să facem este un dicționar care, respectînd marile valori ale istoriografiei, să fie în același timp conceput în spirit democratic. Nu există popor fără trecut, nu există cultură fără istorie. Istoria este o știință particulară : ea are un caracter universal, dar izvorăște, totodată, în ceea ce privește aspectele ei particulare, din sufletul fiecărei nații. Nu putem limita deci galeria marilor istorici la exponenții cîtorva culturi. În materie de istorie, fiecare are cîte ceva de spus. Africa Neagră, America Latină, Extremul Orient — pentru a indica numai cîteva direcții — sînt foarte bine reprezentate în Dicționar.

— Urmează, firesc, o întrebare cu privire la locul istoricilor români.

— Acest prim repertoriu universal al istoricilor va avea printre altele și menirea de a fixa numele marilor noștri istorici la locul ce li se cuvine în evoluția științei istorice mondiale.

— Ce ne puteți spune despre colaboratorii dumneavoastră ?

— Mai întîi vreau să subliniez contribuția esențială pe care specialiștii români o au în realizarea acestei mari întreprinderi internaționale. Mie îmi revin coordonarea generală a lucrării, studiile introductive la cele două volume (primul — pînă la 1800, al doilea — secolele XIX—XX), articolele despre istoricii români și despre unii istorici francezi. Patru colegi de la Universitatea bucureșteană contribuie la rîndul lor substanțial : profesorii Ligia Bîrzu (cu toate articolele despre specialiștii în preistorie), Stelian Brezeanu (istoricii bizantini), Eugen Cizek (istoricii latini), Constant Georgescu (istoricii greci). Aproape 100 de articole sînt scrise de noi, autorii români. Semnează apoi istorici de prestigiu din întreaga lume, majoritatea lor membri ai Comisiei internaționale de istoriografie.

— Comisie înființată la București și al cărei vicepreședinte, după cum știu, sînteți.

— Da, a luat ființă în anul 1980, cu prilejul celui de-al XV-lea Congres internațional de științe istorice desfășurat în capitala noastră. Ca și Dicționarul, Comisia a fost rodul unei inițiative românești. Ambele au pornit de la o necesitate : aceea ca istoricii de pretutindeni să se cunoască mai bine între ei și, împreună, să pătrundă mai adînc în problemele propriei lor discipline, ale istoriei istoriei. Comisia organizează congrese internaționale și publică o revistă specială de istoriografie (l'Istoria della Itorigrafia) care apare la Milano. În patru limbi de largă circulație, și unde au fost publicate numeroase articole și recenzii privitoare la istoriografia noastră. De această revistă se ocupă Bianca Valota, profesoară la Universitatea din Milano. Dicționarul, spre a reveni la subiectul care interesează, nu este propriu-zis o emanație a comisiei, dar servește aceleași idei și numără printre autorii săi pe mai mulți membri permanenți ai acestei organizații, internaționale : Charles Olivier Carbonell, profesor la Universitatea din Montpellier, președinte al Comisiei de istoriografie, Georg G. Iggers, profesor la Universitatea statului New York din Buffalo vicepreședinte, și numeroși alții.

— În concluzie, cînd vom putea răsfoi Dicționarul ?

— Redactarea articolelor se apropie de sfîrșit. Se lucrează deja la stilizarea materialului, iar în curînd va fi predat la editură primul volum, cel care îi grupează pe istoricii dinainte de 1800.

LIANA MOLNAR ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Ceea ce scriu e chiar ceea ce scriu

Cornelia Maria Savu poate fi asemănată cu un copoi înzestrat cu simțuri foarte fine, gata să adulmece „prada" de la mare distanță, indiferent dacă a fost împușcată de stăpînul ei sau de alți vînători. Debutînd în anul 1973 cu **Totem în alb**, ciclu de versuri încă indecidabil, urmat de **Uraniu, forme și oameni de zăpadă** (1978), **Emblema** (1980), **Aventuri fără anestezie** (1983), poeta de la Vatra Dornei traversează diferite stiluri literare cu o dezinvoltură verbală remarcabilă. Nici ultima sa culegere de versuri, **Semne de viață** (Editura Eminescu, 1987), nu lasă impresia unui program artistic adoptat în mod definitiv. Ei are doar o pregnanță mult mai mare, fiindcă experimentarea poeziei faptelor cotidiene reprezintă o preocupare mai veche a acestei scriitoare intrate în cîmpul literelor mai bine de un deceniu și jumătate.

Cornelia Maria Savu este tipul scriitorului cu antenele întinse spre toate zonele de emisie a poeziei contemporane. Spirit mobil prin excelență, fascinată de nou, chiar și atunci cînd acesta apare ca o capcană deghizată în diverse formule la modă, autoarea **Aventurii fără anestezie** experimentează diverse tipuri de scriitură pe care le abandonează, mai tîrziu, parțial, pentru altele ce i se par mai frapante. De aceea, înaintarea ei pe calea poeziei este șerpuitoare, șovăielnică, modul de enunțare a unor sintagme literare părîndu-i-se adeseori mai percutant la alți scriitori tineri decît în opțiunile stilistice pe care le-a adoptat. Faptul acesta apare cu atît mai ciudat cu cît Cornelia Maria Savu a lansat anumite sintagme ale discursului poetic, ritualizate însă de alții ce au avut puterea să le exploreze pînă la capăt.

Poetă cu o întinsă cultură eteroclită de cenaclu ambulant, înzestrată cu o fină audiție pentru zicerile altora, împinsă pînă la ascultare surdă a propriei voci, Cornelia Maria Savu trăiește într-un spațiu literar eclectic, fiind capabilă să-și trădeze sau să-și deghizeze eul poetic în favoarea unor ecouri venite din alte insule de poezie, mai mult sau mai puțin validate. Din păcate nici alchimia verbală a scriitoarei nu este încă suficient de puternică încît tot ceea ce trece prin retorta sa de creație să se transforme în metal innobilat.

În **Uraniu, forme și oameni de zăpadă** (1978) autoarea reprezintă o adevărată melodramă a epocii atomice. Realul este irealizat, firescul se transformă în nefiresc, enunțul este teatralizat, iar cuvintele capătă caracterul unor gesturi pierdute în umbre vagi, fără sens : / pe scări de uraniu cu ruleta sub frunte începem / ținutul unei morți boreale — / totul aici se cuprinde într-o singură flacără / nedecis fără noimă în straturi / zăpada fierbe și sferele tac / **(Zece ani pe mare)**. Odată cu „poezia catastrofei", scriitoarea și-a manifestat afinitatea pentru „literatura senzațiilor tari", dar și pentru discursul literar ca artă a divagației și a incoerenței ludice.

Drumul spre prezumtivul centru floral al poeziei Corneliei Maria Savu este încă plin de ezitări, dar el capătă unele contururi mai evidente în **Embleme**. Poeta de la Vatra Dornei descoperă frumusețea corpului feminin arătat pe plajă, a acelui corp „unde moartea și cinticul / stăpînesc deopotrivă / severe anotimpuri" **(O femeie tînără)**. Și în același timp ea simțea nevoia etalării eului peste locuri și obiecte, ca o adevărată reverberație sonoră în univers : / orașul era pentru mine / un ghioc de asfalt / îl puneam la ureche / așteptam să fie strigat numele meu / **(Orașul)**. Cam în același timp, Denisa Comănescu își așeza versurile sub zodia cotidianului, „arma anatomică" fiind tot trupul expus sub baia solară. Între cele două poete s-au instalat în acei ani anumite vase comunicante care durează pînă astăzi. Nomadeunele simptome și moduri de comportament existențial traversează, de altfel, o bună parte a liricii feminine actuale. Prioritățile sînt greu de stabilit. Generoasă, Cornelia Maria Savu se lansează adeseori în anumite tipuri de discurs trecător pe care le abandonează ca o adevărată amnezică. Cine citește acest pasaj din **Planșă de anatomie** nu se gîndește la Cornelia Maria Savu, ci la Mircea Cărtărescu. / părul tău lung lăsat liber / ca o himeră a nopții îngrozește / firmele de neon / porți pe umeri epoleții uscați / ai celor două asteride cu ele / ți-ai plătit intrarea în noul bloc / al orașului / între sini ai ascuns un disc imprimat / cu șușurul unui izvor din chewing-gum /.

Descinderea în cotidian vrea să însemne și o anumită desacralizare a poeziei, scoasă de sub zodia faptelor excepționale. Degresată de marile gesturi romantice, poezia își anexează astfel noi teritorii de reprezentare : / spălatul dinților însoțit de muzica firului / de apă acum prăbușindu-se / în chiuvetă / poate fi tulburător / ca primul aliniat din upanișade /. **(Ploaie din-tr-un lung metraj)**

Întoarcerea poetei înspre sine capătă o remarcabilă dezinvoltură în **Semne de viață**. Despovărarea de aluviunile literare din alte insule de poezie se face și ea resimțită într-un mod mai fericit. Scriitoarea devine o veritabilă cărturăreasă a propriului trup și suflet, descoperite în bucătărie, în baie, în sala de clasă sau la poalele dealului Runc. Zicerea devine impertinentă în mod deliberat sau hazos provocatoare. / Zurgălăii simțurilor exultă / în cada de baie / fac spumă cu bună știință / se bălăcesc în psihanaliză / **(Sîmbătă seara)**.

Tipul de poezie—inventar, menită să creeze o anumită atmosferă este folosit din ce în ce mai frecvent. În interior sau în exterior, autoarea construiește un **cadru** de obiecte, vietăți, plante peste care se suprapune uneori un flux muzical, menită să dea atmosferei create o tentă specifică. Detașarea de realitatea maternă capătă accente ironice jucăușe, proiectate pe un fundal de tristețe ușor deghizată. Versurile au dimensiuni din ce în ce mai capricioase, dincolo de dicția logică obișnuită. / dulap cu furnir deasupra / un vas de marginea două / margarete din plastic / în plasă de păianjen / masă cu postavul decolorat ars de / țigări lîngă oglindă / în stinga difuzorul / seamănă cu o bucată de săpun de rufe / **(Oră din paradis)**.

Lumea ca deriziune în existență, privită la modul parodic, capătă un relief din ce în ce mai pregnant. Cu **Diminață de aburi** devine și mai elocvent faptul că scriitoarea a ajuns la genul de poezie pentru care are o afinitate mai mare. Dincolo de exercițiul intelectual subtil, versurile din **Semne de viață** pun în lumină semnele unei poete veritabile, ajunsă acum în stare adultă.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ●

Optimismul memorialisticii

● Ediția originală a primului volum din memoriile pedagogului național și militantului pentru unire **Onisifor Ghibu : Pe baricadele vieții. Anii mei de învățătură**, apărut în anul 1981 (Editura Dacia, 1988, ediție îngrijită, prefață, note și comentarii **Nadia Nicolescu**, postfață **Mircea Zaciu**, Ed. Dacia, 1981), cuprinzînd perioada anilor săi de formație, a fost primit cu un deosebit interes de către întreaga noastră presă culturală. Pe lîngă valoarea literară și instructivă a lucrării, a fost unanim relevată valoarea ei educativă, prin felul în care arată cum un fiu de țăran transilvănean a reușit să se pregătească în vederea grelei lupte în care avea să intre, pentru salvarea de la deznaționalizare a școlii românești din Transilvania din anii dinaintea primului război mondial. Fără ca autorul ei să urmărească vreun obiectiv propagandistic, cartea este un adevărat document despre dramaticele stări de lucruri cu care era confruntată populația majoritară a acestei provincii la începutul veacului nostru. Ea este în același timp un rar îndrumar de optimism pentru tinerele generații din orice vremuri și din orice țară.

Pentru cititorul german cartea, recent tradusă **(Auf den Barrikaden des Lebens. Meine Lehrjahre.** Traducere de G. Rehner, cu o postfață de P. Walter, note și comentarii de Nadia Nicolescu), are o valoare în plus datorită modului în care savantul român descrie universitățile din Strassbourg, Heidelberg, Weimar, Göttingen, Berlin și Jena, pe care le-a frecventat, și pentru aprecierile pe care le face în legătură cu gîndirea marilor filosofi germani, începînd cu Goethe, Schiller, Fichte, Herbart și sfîrșind cu marii săi profesori Eucken și Rein.

Poezia istorici

În tălmăcirea de remarcabilă frumusețe a lui Alexandru Ciolan și într-o ținută grafică de zile mari Editura Politică a publicat lucrarea scriitorului și publicistului uruguayan Eduardo Galeano, **Memoria focului** (București, 1988, 702 pag.), o istorie a Americii Latine de la obîrșii pînă în anul 1984. „Nu știu cărui gen literar — scrie autorul — îi aparține această voce născută din alte voci. **Memoria focului** nu este bineînțeles o antologie ; nu știu însă dacă este roman, eseu, poem epic, mărturie sau... Și nici nu vreau să știu. Nu cred în limitele trasate între genuri de grănicerii literari". Este într-adevăr greu de definit modalitatea de tratare aleasă de Eduardo Galeano pentru a înfățișa trecutul Americii Latine. O succesiune de flash-uri cronologice, în care evenimentele se intrețes cu mituri și legende cu poezia și proza literară. Cel care a fost, după propria-i mărturie, un elev slab la istorie a izbutit să dea o carte de istorie pe care profesioniștii istoriei o pot invidia. Eduardo Galeano declară de la început — ceea ce poate părea o erezie — că nu a vrut să scrie o operă obiectivă : „Nici n-am vrut, nici n-aș fi putut". Este un scriitor angajat de partea forțelor progresului și libertății, adversar înverșunat al tuturor formelor de oprimare socială și națională. Istoria Americii Latine apare în cartea lui Galeano ca o confruntare neîntreruptă între exploatați și exploatatori, între libertate și aparare, între revoluție și contrarevoluție. În fiecare rînd al cărții, autorul — care rămîne în fapt invizibil — transmite setea sa de libertate și ura față de dictaturile felurit înveșmîntate, de la cele politice la cele spirituale. Entuziasmul său cînd ele sînt doborîte este debordant, dar poate că uneori autorul se înșală ; ceea ce la început apare drept triumful libertății se poate transforma în contrariul său.

„Pentru toți cei care iubesc America Latină sau vor să se apropie de sufletul, de durerile și de năzuințele ei, **Memoria focului** rămîne o carte adresată deopotrivă minții și inimii" se spune corect într-un succint text introductiv, cu totul remarcabil și, deci, regretabil că a rămas nesemnat.

FLORIN CONSTANTINIU ■

SEMNAL

● **Trei piese de teatru** semnate de Ion Bucheru sînt cuprinse în volumul publicat la Editura Cartea Românească (**Teatru**, 1988). Cea dintîi, **Proiectul Simaciu**, este o pledoarie pentru responsabilitatea și morala domeniului fragil al cercetării științifice. **Frumosul cotidian** propune scenelor româ-

nești o comedie din lumea și moravurile zilelor noastre, pentru ca ultima, **Convoiul n-a ajuns la destinație** să fie o reconstituire istorică a ultimelor două luni ale ocupației fasciste, respectiv iulie, august 1944.

● Editura Științifică și Enciclopedică publică cel de-al treilea volum din **Istoria credințelor și ideilor religioase** de Mircea Eliade, în traducerea lui Cezar Baltag. Un scurt Cuvînt

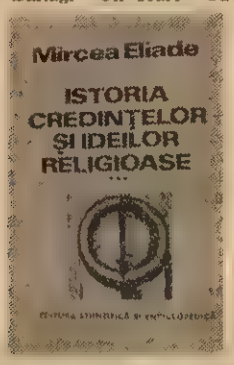

înainte al autorului, preluat după ediția originală, face unele precizări referitoare la alcătuirea volumului, la unele schimbări petrecute în sumarul anunțat inițial. Publicat în Franța în 1983, cu o întîrziere motivată de sănătatea precară a lui Mircea Eliade în ultimii săi ani de viață, acest volum este subintitulat **De la Mahomed la epoca Reformelor.** Se întregește astfel una din cele mai însemnate restituiri ale ultimilor ani.

● **Un nou volum de versuri**

al poetului Niculae Stoian : Tînăr în țara tinereții, Editura Militară. Substanța lui o constituie poemul patriotic, atașamentul vibrant pentru valorile timpului nostru. Profesiune de credință, poemul **Entuziasmul meu** ilustrează cel mai bine tonul acestei culegeri : „Entuziasm — nu sălătreață oda, / Nici clovn deprins ca lumii să-i zimbească ! — / Entuziasmul meu nu e o modă, / Ci datoria mea cetățenească // ...Mereu cu ochii-n flăcări și cu glasul / La tot ce viața, bucuros, mi-arată, / Chiar dacă m-aș aprinde la tot pasul, / Nu mă aprind prea lesne niciodată."

● **O apariție care va interesa, cu siguranță : Limba portugheză pentru toți.** Manualul alcătuit de Dan Caragea și Mioara Caragea este tipărit de Editura Științifică și Enciclopedică și se adresează publicului larg, ca un instrument de lucru individual, „fără profesor". Foarte dens, manualul — primul de acest fel publicat la noi — este construit cu mijloa-

cele cele mai moderne, fiind însoțit de un aparat lexico-gramatical extrem de util : o cheie a exercițiilor, un apendice gramatical și un vocabular portughez-român. O recomandare în plus este și cuprinzătoarea bibliografie a traducerilor din portugheză pe care cei doi autori le-au semnat în ultimul deceniu.

● În traducerea Floricăi Georgescu, Editura Meridiane publică „Scurtă relatare a călătoriei făcute în interiorul Americii meridionale de la țărmul Mării Sudului pînă la coastele Braziliei și ale Guyanei, coborînd pe fluviul Amazon ; citită în ședința publică a Academiei de Științe, la 28 a-

prilie 1745 de către dl. de La Condamine, membru al acesteia", sub titlul **Călătorie pe Amazon.** Pasionantă, mai ales pentru cei interesați de problemele științei geografice, cartea este și o lectură instructivă pentru toate vîrstele.

● Un nou roman de Gheorghe Crăciun a apărut recent la Editura Cartea Românească. Titlul său — **Compunere cu paralele inegale.** Cea de a doua carte a tînărului și talentatului prozator încearcă să cuprindă și de această dată în lentilele complicate ale textualismului sensurile realului. De la in-

registrarea cinematografică a pulsului existenței cotidiene și pînă la meditația livrescă, textul lui Gheorghe Crăciun străbate o multitudine de nivele, de limbaje, compus cu inteligență și imaginație.

Mică enciclopedie cu mari neajunsuri

În ultimul deceniu, literatura științifică românească s-a îmbogățit cu dicționare și enciclopedii din cele mai diverse domenii (geografie, geomorfologie, pedologie, chimie, medicină, matematică etc). Datorită posibilităților de informare comode pe care le oferă, aceste cărți sînt bine primite de specialiști, de elevi și studenți sau chiar de marele public.

Ultima apariție de acest gen este și **Universul apei, mică enciclopedie**, elaborată de Dan Rădulescu și Cristina Tebeică care, în cele 272 pagini, cuprinde circa 1 800 articole.

La prima vedere acest dicționar lasă impresia că arie sa de validitate este hidrologia, ceea ce ar fi fost foarte bine, deoarece în acest domeniu încă nu s-a scris o asemenea lucrare. Însă, după o lectură atentă, lese la iveală un conținut foarte eterogen. Sub masca unui titlu de mare larghețe, dicționarul amintit cuprinde articole referitoare la flora și fauna acvatică (cca 40%), termeni de oceanografie, potamologie și limnologie (cca 30%), iar restul de 30% este reprezentat de un amalgam de termeni, aleși la întîmplare, din domeniile hidrologiei, meteorologiei, chimiei, ecologiei, geomorfologiei ș.a., la care se mai adaugă un număr mai redus de termeni tehnici și cîteva nume de biologi.

Eterogenitatea conținutului n-ar fi o exceptie și n-ar fi un motiv de discuție dacă fiecare termen ar avea o explicație corectă, în conformitate cu literatura de specialitate ori cu alte dicționare în care este consemnat. Dar iată care este realitatea :

Elementele de floră și faună acvatică, cu excepția unor formulări greoaie, au explicații corecte. Însă, pe măsură ce autorii se depărtează de sfera cunoștințelor biologice, erorile se înmulțesc iar gravitatea lor oscilează între formulări neglijente și greșeli grave. Astfel, chiar în „Cuvînt introductiv", scris într-un stil labirintic, autorii confundă Oceanul Planetar cu hidrosfera iar în continuare, unul din 40—50 de termeni este definit neclar sau greșit.

Exemplele ce urmează ne scutesc de alte comentarii :

canal — „curs mai adînc de apă dragată, de obicei, de-a lungul unor girle, în mod artificial. Constituie căile folosite frecvent pentru circulația cu bărci și chiar șalupe" (p. 50) ;

doline — „lacuri sodice formate în rocile saline" (p. 84) ;

freatic aluvionar — „strat de pînză freatică situat la adîncimi diferite, în apropierea albiei minore a riului, populat de organisme de talii diferite (nematode, larve de insecte, pești, crabi)" (p. 109) ;

piriu — „apă curgătoare caracteristică zonei montane..." (p. 203) ;

prival — „girlă mică și îngustă, cu apă puțină" (p. 210) ;

puț — „săpătură sub forma unei coloane..." (p. 214) ;

renie — „parte a malului convex a unui bazin acvatic curgător..." (p. 220) ;

strat acvifer — „pătură de sol..." (p. 244) ;

șiroi — „curs de apă..." (p. 247) ;

uvală — „formă tipică de lac..." (p. 263) ;

vale glaciară — „tip genetic de depresiune lacustră, generată de procesele glaciare constituind lacuri" (p. 264) ș.a.

După părerea noastră, prezența unor definiții ca acestea, de care sînt răspunzători și referenții (dr. ing. Radu Antoniu, dr. Petre Bănărescu, ing. Ion Ghiță), diminuează substanțial calitatea acestui dicționar (mică enciclopedie), iar pentru utilizarea sa de către cititori se cere multă prudență. Apreciind, totuși, necesitatea dicționarului în discuție, o soluție salvatoare ar fi retipărirea sa într-o ediție revăzută și îmbunătățită.

Dr. I. STANESCU ■

Artiști în umbra artei

(Urmare din pagina 9)

Sibiu a obținut „Ordinul muncii clasa I" că, de-a lungul timpului, a obținut numeroase premii și medalii în cadrul unor prestigioase expoziții internaționale de carte, și că a primit recent titlul de Erou al Muncii Socialiste.

În secții se montează cele două mașini offset în două și respectiv cinci culori, cu reglare electronică a cantității de cerneală, a vitezei etc. „Dar secretul reușitei nu stă numai în mașini. Inima meseriei noastre e tot în mîna oamenilor". Ioan Simtion, șeful compartimentului „pregătire ofsset" vorbește cu pasiune. A ajuns tipograf pentru că s-a născut într-o familie de tipografi și — se vede fără greș — pentru că are meseria în sînge. Retușul clișeelor, în complicatul proces de pregătire a lor în vederea reproducerii tipografice, este o muncă de artist, o muncă îndeplinită în umbra artei. „Prima reproducere pe care am pregătit-o, din punctul de vedere al retușului, la începutul meseriei mele, a fost tabloul lui Honoré Daumier, **Compartimentul de clasa a treia.** V-aș putea înșira și acum nu numai atitudinea personajelor, ci și compoziția coloristică a fiecărui detaliu. Noi, retușorii avem aproape o deformație. Un chip, înainte de a fi un chip omenesc pur și simplu, este o combinație de puncte raster : un sfert de punct de galben, o optime de roșu și cam tot atîta albastru. Ochiul retușorului ajunge, după un timp la impulsul de a... „retușa" natura. Da ! Un peisaj, oricît de frumos, poate deveni încă mai frumos prin reproducere tipografică. N-o să mă credeți poate. De altfel, meseria noastră e în cea mai strînsă relație cu natura. Cine nu știe să vadă culoarea din natură, să o vadă cu adevărat, nu va putea niciodată să mijlocească reproducerea ei pe hîrtie".

Tipografii sibieni iubesc mult drumețiile. „Vara mergem cu toții, tineri și vîrstnici, la cules de afine. Afinele cu pline sînt o delicatesă și, pe deasupra, au calitatea de a elimina din organism plumbul — spaima breslei noastre, de secole", îmi spune directorul Mircea Oprișiu. „Cînd am realizat albumul **Voroneț**, cu care am și obținut un premiu la expoziția internațională de carte de la New York, am avut mult de furcă — vă închipuiți — cu albastrul de Voroneț. Nu ieșea nicicum. Într-un tîrziu, ne-am făcut bagajele și am plecat într-o excursie de documentare la fața locului, să vedem „pe viu" cum arată. Credem că am reușit în condiții bune, dovadă și distincția primită de tipărirura noastră".

Mă întorc cu gîndul la maldărele tandre de tipărituri din biroul directorului. Multe dintre ele — surprize destinate celor mici în anotimpul sărbătorilor de iarnă : **Alfabetul vesel** — un calendar pentru cei mai mici școlari, util și deosebit de frumos desenat și colorat (atenție ! la zi cu scrierea prevăzută de abecedarul acestui an școlar !), un altul, intitulat **Teoria culorilor** în care, pe fiecare filă a lunilor anului, graficianul Traian Gligor a găsit modalități ingenioase de a tălmăci copiilor secretele culorilor, **calendare de colorat**, în care povești îndrăgite așteaptă mîna micilor iubitori ai culorii și multe altele, pe care librăriile le vor fi adus deja la îndemîna destinatarilor în aceste zile.

„Idei ? Avem destule. Într-o întreprindere cu oameni tineri, ideile nu sînt niciodată o problemă", îmi spune cu convingere tînărul secretar de partid al întreprinderii, Constantin Cernușcă, în mîna căruia am văzut pentru prima oară un exemplar din noua colecție **PAD** (sigla înseamnă pur și simplu „pentru albumul dumneavoastră"), care pune la îndemîna iubitorilor de artă reproduceri de cea mai bună calitate, în format carte poștală dublă (una se detașează, cealaltă se păstrează „pentru albumul dumneavoastră" !). Seriile tematice vizează o largă paletă de idei.

Da, la Poligrafia Sibiu idei sînt, tineri sînt, breasla trăiește unul dintre cele mai fertile momente ale existenței ei. Artiști în umbra artei, tipografii sibieni sînt depozitarii unei tradiții durabile, desprinse din aripa de preț a frumosului.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie •

Întoarcerea

Romanul „Întoarcerea", fără a se înscrie decis în sfera tematică a romanelor comentate, comunică prin mult mai multe vase capilare subtextuale de cît pot fi detectate la o lectură rapidă, superficială, cu universul romanesc al „împăraților" lui Romulus Cojocaru, încît scrierea lui ni se pare o experiență artistică cu totul surprinzătoare, de o frapantă noutate, a autorului. Aserțiunea aceasta nu se întemeiază, în mod simplist, statistic, pe existența unor substanțiale și, mai ales, semnificative inserții textualiste în discursul epic al „Întoarcerii" (vezi schițele „despre țărani" cu care debutează personajul Radu Bălteanu în presa literară și pe care le include în „jurnalul" încorporat romanului), ci are în vedere optica asupra vieții, de un optimism funciar, de sorginte țărănească a personajului principal, atitudinea sa față de avalanșa evenimentelor existențiale, incomparabila forță cu care îi ghidează faptă, gest și cuvînt ancestralul cod etic al părinților și străbunilor săi, „împărații" pămîntului. După cum și tehnicile și modalitățile epice uzitate, mijloacele de expresie care se dovedesc cele mai eficiente, mai generoase, în romanul „Întoarcerea" sînt aceleași care au conferit remarcabila valoare estetică a amplului discurs epic configurat de ciclul romanesc anterior : acuitatea observației realiste, prețuirea amănuntului sugestiv, revelator, finețea și exactitatea transcrierii unei gestici fruste, de o primară frumusețe, autenticitatea limbajului ușor colorat dialectal, oralitatea pitorească a scriiturii, accentele de umor contagios, de factură populară, țărescul și naturalețea frazării epice.

Amplitudinea acestui registru de expresie îi facilitează autorului romanului „Întoarcerea" să reconstituie atmosfera definitorie a numeroaselor medii sociale traversate de traiectoria dramatică a efortului de „întoarcere" la viața cea adevărată, de integrare socială a fostului deținut fără vină, avocatul Radu Bălteanu. Cu aceleași mijloace de expresie Romulus Cojocaru conturează și în noul său roman cîteva personaje memorabile (Bunicul, Dună, Bebe Gaură Nea Ilie și, mai ales, Gaspar Dunărințu), ce evoluează dezinvolt, într-un regim comportamentist spontan, firesc, revelant, cu o fină, exactă intuiție a resorturilor intime, afective ale fiecărei reacții, ale fiecărui gest.

Toate aceste reușite în plan estetic își au temeiul și în experiența de viață a autorului, în buna cunoaștere a mediilor investigate, în capacitatea de a înțelege și interpreta profund, original, un anume fapt de viață, susceptibil a fi purtător de semnificații perene, majore.

VICTOR RUSU ■

O sugestie

Revista **Contemporanul**, prestigioasă publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a publicat, în două numere consecutive (9 și 10/1988), pe un spațiu amplu, comunicarea lui G. Mihăilă privind șase poezii descoperite în paginile unei publicații din Cernăuți și atribuite de cercetător lui Mihai Eminescu. Extrem de incitantă, comunicarea a stîrnit cel mai viu interes, lansînd perspectiva îmbogățirii moștenirii poetice a autorului **Luceafărului** cu șase texte inedite, care, în plus, păreau a confirma unele presupuneri în legătură cu stilul poetic curent în epocă. Din păcate, ipoteza a fost imediat invalidată de intervenția lui D. Vatamaniuc, în **Luceafărul** nr. 10, cu argumente mai mult decît convingătoare.

Sugerăm însă — și, credem, pe bună dreptate — reluarea textului lui D. Vatamaniuc în paginile **Contemporanului** (sau publicarea unei opinii clarificatoare). Pe de o parte pentru că, totuși, cele două reviste pot avea circulație diferită, pe de alta, din grijă față de memoria colecțiilor, ca să zicem așa. E normal ca o astfel de ipoteză, odată lansată public, să-și accepte, la fel de public, acreditarea sau eșecul. Oricum, disputa a fost binevenită și a înviorat domeniul istoriei literare.

INIMA DE MAMĂ

Îmbrac halatul, obligatoriu al vizitatorului, dar nu intru într-una din rezervele Spitalului Militar Central pentru că totul s-a petrecut în 12 februarie.

Iau loc în fotoliul, din fața ecranului, în micul cabinet al colonelului dr. Vasile Cândea. Tremur ca la minus 20 de grade, deși îmi este cunoscut ce va urma. Discret, observ că se schimbă la față chiar medicul care a făptuit „minunea" și a revăzut de multe ori pelicula.

Liniște ! Nu știu de unde vine rugămintea. Din sala de operații sau Vasile Cândea îmi cere să mă concentrez ? Se îndreaptă către noi o femeie înaltă, frumoasă ca o ntea de cinematograf. Aflu că o cheamă Dorina Morar, are 30 de ani și este inginer chimist la Bistrița. Merge destul de șovăielnic, împovărată de o sarcină, către termen, și de gîndul cezariencă, pentru care a fost totul pregătit. N-am reușit, în mulți ani de profesiune, întrînd în contact cu somitățile medicinei românești, să pot fi convins să asist la operația semenului. Acum sînt decisă să-mi înving spaimele, groaza față de sînge, să-mi stăpînesc emoțiile și să rămîn cu ochii deschiși, pentru că este o naștere. Nu una obișnuită, dar UNA care trebuie să decurgă mai normal decît normalul. Chirurgul Vasile Cândea, care operează inimi, mi-a făcut istoricul acestei tinere. Doina Morar tocmai terminase facultatea cînd a descoperit că e grav bolnavă de inimă. A fost operată de Vasile Cândea, implantîndu-i-se două valve mecanice, Björk Shyle. Revine sănătoasă acasă în mijlocul prietenilor, începe să profeseze — fără program redus — se mărită, dar nu se abate de la o singură condiție vitală. Toată viața va urma tratamentul anticoagulant, care împiedică depunerile periculoase de sînge, pe discurile valvelor. Mai știe că a scăpat cu viață, dar cu unele limite, care încă nu o supără. Nu va putea fi mamă... Trec cîțiva ani, Dorina Morar dispare din preocupările echipei care a operat-o și iat-o acum, mergînd încet, dar cu o mare seninătate pe chip, către masa de operație. Își scoate liniștită cămașa, rămînînd cu pieptul umflat, pregătită sufletește pentru anestezie și incizie. Se aprind, ca la teatru, toate luminile... Medicii, peste numărul celor de o operație normală, dar imperios necesar acum, așteaptă intrarea în „arenă" a profesorului dr. docent Dan Alessandrescu, directorul Clinicii de obstetrică și ginecologie Polizu și a doctorului Vasile Cândea, șeful secției Chirurgie cardio vasculară de la Spitalul Militar Central.

— Cum de v-ați hotărît, tovarășe Cândea, la un act de o asemenea îndrăzneală ?... Nașterea nu menajează o inimă operată...

— Dorina a-a hotărît mai întîi obligîndu-ne și pe noi să ne hotărîm. A venit la spital în luna a patra, punîndu-ne în fața unui fapt împlinit. După ce și-a recîștigat viața, activitatea și regimul normal de existență, chiar cu riscul suprem, ea a vrut să fie mamă. Soțul nu i-a putut schimba hotărîrea. Am fost tulburat de dirzenia Dorinei, cunoscînd riscurile.

— În procente dramatice ?

— Mortalitatea se ridică la 50—60 la sută pentru mamă și făt. Cum vă spuneam, nu mai aveam de ales. Întreaga echipă ne-am considerat, din acea clipă, în slujba cazului Morar. Am cerut imediat sprijinul reputatului profesor Dan Alessandrescu care a garantat viața fătului, nu și a mamei. Această copleșitoare răspundere și-a asumat-o echipa Spitalului Militar Central.

— Nopțile dumneavoastră au devenit și mai scurte și mai albe ?

— Mă prindeau zorile gîndindu-mă la Dorina, care mi-a încredințat viața ei, făcîndu-mă supremul judecător al acestei decizii.

— Numai așa medicina a înaintat, frîngînd barfere, limitînd imposibilul, înălțînd speranța la catargul profesiunii dumneavoastră. Pentru ce riscuri trebuia să vă pregătiți ?

— Am internat-o imediat la noi în secție și am supravegheat-o pînă la naștere. Travaliul inimii crește în timpul sarcinii și enorm la naștere. Vor ține valvele ? era necontenita noastră teamă, de zi și noapte..

— Este prima femeie din România, cu două valve cardiace mecanice, care s-a încumetat să nască. Curajul și sacrificiul ei sînt extraordinare, mai ales după ce a trecut printr-o operație deosebită.

— Dorina dă dovadă de o noblețe de caracter ieșită din comun, pentru că a dorit, chiar cu prețul vieții, să fie mamă, și pentru că, în acest fel, a permis medicinei românești să forțeze imposibilul.

— Cu ce v-ați luptat ?

— Anticoagulantul, care este indispensabil supraviețuirii, după implantarea valvelor, dezvoltă o activitate protrombinică de 30—35 la sută, incompatibilă cu sarcina. Aici a fost marea noastră dilemă și, totodată, marele nostru succes. Dozajul a fost perfect stăpînit de noi și perfect tolerat de organism.

— Mă bucur să aud un medic care nu se ferește să folosească cuvîntul succes.

— Pentru noi, echipa pluridisciplinară, cardio-chirurgi, cardiologi, anestezişti, reanimatori, specialiști de laborator, obstetricieni, pediatri, este o experiență unică, care ne-a dat satisfacții unice. Scuzați-mă, dar nu vă las să urmăriți cezariana.

String pumnii copilărește, ca la examene, pentru Dorina, și simt în acest gest o puternică solidaritate umană. O aud șoptind cu o voce din ce în ce mai stinsă : „Am încredere, va fi bine !" și imediat adoarme sub narcoză. De acum, pînă la sfîrșitul intervenției, monitorul umple încăperea cu ritmul ei cardiac, care răsună, cu aceeași solemnitate ca o simfonie a destinului.

Echipa. În tăcere, își îndeplinește perfect datoria. Întordarea este la maximum. De la incizie pînă se scoate pruncul trebuie să treacă doar trei minute, după aceea anestezicul ajungînd în șingele mamei ajunge și asupra copilului. Dan Alessandrescu, un virtuos al bisturiului, „sculptează", și deodată, prin aria și știința mîinilor, nu mai știu cîte sînt (of, e mult singe !), iese omuletul. Este prima oară cînd asist la nașterea unui copil și sînt incapabilă să vă transmit ceea ce simt în fața unui nou venit la scara vieții, acoperit cu un strat parcă solzos (așa se vede pe ecran), cu corpul vînăt, încît cred, (greșit), că este dereglat televizorul. Un strigăt divin „sparge" liniștea, urmat de un alt. „Ura" ! răsună sala de operație, la care mă alătur.

— Nu vă grăbiți, mai sînt obstacole pînă într-adevăr ne vom bucura. Copilul este vînăt pentru că se asfixiază, nu-l funcționează bine inima. Nu știm încă dacă va trăi.

— O moștenește pe mamă, în boală ?

— Nu, dar are o naștere prematură, cu complicații.

Sîntem toți nervoși, eu mă simt neom, gata să-mi plesnească inima.

— Și mama ?

— Nu știe nimic din frămîntările noastre, e tot pe masa de operație, sub narcoză. Echipa îi coase abdomenul. Pulsul ei, din fericire, e perfect.

Și acum, cînd scriu, sînt profund tulburată. Aș fi la fel dacă aș vedea ce am văzut eu. Minunatul chip ca o păpușă, a cărui viață se numără în minute, e toi inert și vînăt. Pediatrul Octavian Rusu, un alt generos medic, cu suflet la fel de mare ca și cunoștințele sale, se luptă cu însuflețirea de tot felul să reanime fetița, de 3,300 kg, care nu răspunde nicicum comenzilor. Timpul trece greu, apăsător, fiecare simte că este la granița unei mari victorii, care, după ce a fost pregătită cu trudă, trebuie smulsă acum milimetru cu milimetru. Doctorul Vasile Cândea, revăzînd înregistrarea, trece prin aceleași stări sufletești. Cît se va mai zbate doctorul Rusu, pentru respirația Anei-Maria-Alexandra ? Broboanele de sudoare umezesc masca de protecție. Peste sunetul liniștitor al ritmului cardiac al mamei, răsună strigătul, vestitor de bun venit al fetiței, intrată în rîndurile oamenirii la data de 12 februarie.

— Ne-am înbrățișat, nebuni de bucurie, ne venea să plîngem.

— Nu vă ascundeți după cuvinte, unii dintre dumneavoastră au și lăcrimat.

— Profesorul Dan Alessandrescu radia de bucurie deși a adus pe lume mii de copii cît să umple școli, parcuri, cartiere întregi. Dar acum nu era o naștere clasică...

Îmi amintesc că l-am văzut la fel de exuberant pe dr. Vasile Cândea după o operație efectuată, tot la București, ou medicul Marius Barnard, fratele lui Chris Barnard, cel care primul în lume s-a încumetat să transplanteze o inimă. Nu e timp acum de amintiri. Clipa de față e prea puternică, nu trebuie s-o las să-mi scape.

Dorina Morar e transportată la reanimare, iar fetița ei, cu o mașină specială a salvării, este condusă la clinica profesorului Dan Alessandrescu, pentru a încheia ciclul de dezvoltare, în incubator.

— Și cine o va alăpta ?

— Anticoagulantele sînt periculoase pentru noul născut. Ele trec în lapte, deci Ana-Maria-Alexandra nu va putea suge de la dulcele sîn al mamei.

Dorina Morar, care s-a trezit după operația dătătoare de mari emoții, este ca în transă. Pe chipul ei angelic se resimte efortul. Nici imensa bucurie, nici reintîlnirea cu viața nu pot șterge coplești oarea obosită, sfîrșeala care se confundă cu suferința. Doctorii o mîngîie și-i dau vestea cea mare.

— Ai o fetiță ! Să-ți trăiască !

Încuviințează și. mulțumește din priviri. E gata să adoarmă, și în visele ei să înceapă să fie mamă, să o îmbăieze pe Ana-Maria-Alexandra, să-i spele scutecele, să o adoarmă cu cîntecele care se învață de la o zi la alta, dar soțul vrea să o îmbrățișeze, să-i spună și el : „Avem o fată..."

Nici acest bărbat nu se dezmintă. Abia a agucat să-și privească fiica, atît de dorită, și, bineînțeles a constatat că seamănă cu... tata. Va avea destul timp mama să observe că seamănă și cu ea, pentru că numai cu posibilul preț al vieții ei, din doi au devenit... trei.

În sala de operație e relaxare și o stare rară de fericire. Dorina trăiește, și această naștere este un eveniment medical unic în România.

— „Cît e ceasul ?" se întreabă cîțiva din victorioasa echipă ; „E 12", răspund.

„Ce mai operăm astăzi ?"

„Nimic ! Trăim succesul..."

De obicei, dacă cei în cauză vorbesc despre succes sînt scoțiți lipsiți de modestie. Nu sînt nici bine priviți, nici stimați. Dar acum, ar fi caraghios să-și plece capul, în pămînt, făuritorii succesului, care are trăinicia vieții și poartă dulcele nume de Ana-Maria-Alexandra.

Vasile Cândea, la 56 de ani, nu admite că este o performanță personală pentru că fără echipă nimic nu este posibil, și apoi vrea să lase loc pentru alte aripi, pentru alte izbînzi, în slujba omului și a vieții. Mă rog să fiu măsurată în aprecieri, crede că am exagerat și acum cîțiva ani, cînd i-am luat interviul, așezîndu-l alături de Marius Barnard. Mă supun judecății dumneavoastră... Fisa profesională a doctorului Cândea : 7000 de operații pe cord, deci de tot atîtea ori viața la răscruce ; 1400 de operații extracorporale ; alte 700 de intervenții care țin de chirurgia hematologică, nu sînt o dovadă că unii dintre noi trăiesc, cu adevărat, pentru alții ? Sînt, eu, un reporter care se entuziasmează ușor ?

În buchetul viu colorat de florile primăverii, din micul cabinet de consultații al colonelului dr. Vasile Cândea, e o garoafă mov. Cineva a așezat-o acolo ca semn al speranței vesnice. Vă însolați asupra semnificației culorii, îmi șoptește un cititor. Poate că s-a înșelat și cine a așezat-o în glastră, dar precis nu a confundat sensul, direcția, declarată, a gestului. Floarea mov e pentru doctorul Vasile Cândea care aprinde speranțe pentru izbînzile omului, pentru perpetuarea vieții, pentru lunga foiosință a inimii, chiar cînd dă semne de oboseală. Ar mai fi multe de scris dar medicul e așteptat de alte inimi care nu-și mai pot continua viața fără el. Într-un gest spontan, necugetat, îmi oferă floarea mov. Într-un gest... cugetat, pe această cale, v-o ofer dumneavoastră...

Adînc plecăciune în fața măiestriei și oamenei profesorului dr. docent **Dan Alessandrescu**, colonelului dr. **Vasile Cândea**, **dr. Oct. Rusu**, **Dr. Nicolae Suciu**, **dr. Cătălin Vasilescu**, **dr. Monica Cristache**, locot. col. dr. **Alexandru Popa**, maiorului dr. **Ion Tintoiu**, locot. col. dr. **Aurel Nicolae**, maiorului dr. **Virgil Roșu**, căpitanului dr. **Mihai Fluerag**, asistenților **Rodica Porecanu-Ionescu**, **Marin Alexandru**, **Mihaela Ulmei**, **Doina Iliescu**, **Aurelia Cărsîea**, **Angela Caracoia**, **Dorina Stancu**, **Camelia Simulescu**, **Cristina Dincuță**.

CARMEN DUMITRESCU ■

Mică, mică, Ana Maria Alexandra caută obiectivul fotografic cu o cochetă de mare vedetă... Alături de fericita familie, medicii care au înfăptuit „minunea", prof. dr. Dan Alessandrescu și col. dr. Vasile Cândea, sînt și ei fericiți.

Fotoreporterul Elena Ghera a vizitat acasă familia Morar, în orașul Bistrița. De acolo ne comunică laconic, dar esențial : „Doina Morar e perfect sănătoasă și stăpînă pe inima ei. Tot stăpînă, pe inima mamei, este și răsfățata Ana Maria Alexandra. Tatăl, în continuare, se convinge, cu fiecare zi care trece, că fiica-i seamănă leit". Elena Ghera ne-a mai spus : „N-am văzut oameni mai fericiți".

Trăim și noi fericirea lor.

Patru dintre temerarii adîncurilor : tehnicianul de scufundare Dumitru Frodan și scafandrii Lucian Borțan, Silviu Vlad și Dumitru Băciucu

Everestul lor se află în adîncuri

...Era, cu cîțiva ani în urmă, o noapte cu lună plină și hula de fund părea a fi pămînul prin care inspiră și expiră marea, odihnindu-se sub cerul spuzit de stele.

Șalupa grănicerilor făcea obișnuitul său rond la 7 mile travers Mangalia cînd, marinarul de cart a prins în raza reflectorului o parimă groasă cît brațul său vînjos.

„A plierdut-o vreun cargou, dar e bună și pentru noi, stop mașina ! Recuperăm". Primii metri de parimă au început să se înfășoare încet, încet pe un tambuchi, dar capătul nu se vedea de fel. „Probabil, este ceva legat de el, o contragreutate. Mașina încet înainte ! Vine după noi ? — Nici vorbă, noi ne ducem după el !".

Într-adevăr, parima se pierdea undeva, în hăul adînc al apelor negre și nu se lăsa recuperată de echipajul micii șalupe grănicerești. Nici nu avea cum, pentru că, de ea era prinsă... o navă de cîteva sute de ori mai mare, aflată spre vesnică odihnă pe fundul nisipos al mării.

Povestește Vasile Pește, comandantul de atunci al navei de cercetare și intervenție subacvatică „Emil Racoviță" : A doua zi, dimineața, de la prima scufundare, am văzut cu surprindere că era nava „Maria Bacalitza" (Grecia), care fusese dată dispărută de cîtva timp, fără ca cineva să-i dea de urmă. Era ceva ciudat, misterios chiar, cu acest vas. În primul rînd, nu se anunțaseră nici un fel de victime și nici nu se lansase S.O.S.-ul obișnuit în asemenea situații disperate. Apoi, scafandrii din echipa noastră au constatat că echipajul avusese timp să „stringă" totul, dar absolut totul, chiar și saltelele de pe paturi, deși vasul, încărcat cu laminate, era pur și simplu rupt în două jumătăți distincte. Doar pavilionul de la pupa flutura la locul lui, intins perfect de curenții marini de fund, de parcă ar fi fost vîntul cel care...

Scufundat la 50 de metri adîncime, acest „olandez zburător" sub pavilion grec, n-ar mai fi fost găsit poate niciodată dacă n-ar fi fost povestea cu parima... O mică neglijență a celor care au subordat vasul, cu gîndul la prima grasă de asigurare, din care le-ar fi revenit și lor, fără doar și poate, o parte bunicică... Efemeride. Scafandrii noștri au filmat totul, cu lux de amănunte, încît, autoscufundarea era în afară de orice dubiu".

Acesta este însă numai un aspect al activității pe care o desfășoară colectivul „Unității de explorări, intervenții și lucrări sub apă" — ține să precizeze șeful acesteia, un vechi lup de mare, cu o bogată experiență și în domeniul scufundărilor subacvatice, Mihai Păduraru. Dotată cu două nave specializate, „Grigore Antipa" și „Emil Racoviță", a căror înzestrare tehnică nu este cu nimic mai prejos decît cea de pe celebrul „Calypso", unitatea noastră, înființată cu menirea de a-și aduce o contribuție, necesară și calificată, la programul național de cercetare și valorificare a resurselor din platoul continental românesc al Mării Negre, este încadrată cu scafandri și alți lucrători, specializați în intervenții pînă la adîncimea de 300 de metri.

— Cu alte cuvinte, un „Service" sub apă ? !

— Exact, noi putem efectua lucrări mecanice de întreținere și control a unor structuri submerse : schele de extracție și foraj, conducte, realizăm montarea și demontarea unor flotoare, tiranți etc., lucrări de tăiere și de sudură sub apă, etanșări în sistemele de hidroameliorații, la canale, lucrări cu caracter hidrotehnic la diguri și cheiuri portuare.

O altă latură importantă a activității noastre o constituie intervențiile la navele românești sau străine.

Am în vedere reparații ale sistemului de manevră (cîrma vaporului), controlul elicelor și al bulbului navei, degajarea de cochilii a pereților exteriori, sau alte lucrări, obligatorii pentru atestarea navelor la Registrul naval, în care utilizăm camere de luat vederi subacvatice, deoarece astfel necesară urcarea navei pe doc, cu cheltuiala de timp și efort respectivă. Asemenea lucrări am efectuat mai recent la nave cum sînt : „Pride" (Liberia), „Muskiz" (Panama), „Permuda Bianca" (Italia) sau „Suceava" (România).

— Nominalizați și cîteva din „șantierele" celelalte în care v-ați desfășurat... furtunurile, pentru că, nu-i așa ?, costumul și furtunul sînt insemnele dvs. emblematice ? !

— Ne facem un titlu de mîndrie din a fi contribuit la reușita extracției primelor comtăți de țiței și gaze din subsolul Mării Negre.

N.N. CITAT DIN ORDINUL DE ZI INSCRIS ȘI ÎN JURNALUL DE BORD AL NAVEI „GRIGORE ANTIPA", LA 8 MAI 1987, DATA LA CARE A IZBUCNIT SPRE SUPRAFAȚĂ AURUL NEGRU AL ADÎNCURILOR MARINE : „Acționînd fără pregel, cu eroism și cutezanță, cu măiestrie și pricepere, de multe ori pe timp de furtună, valorificîndu-și deprinderile și cunoștințele obținute, scafandrii au executat misiuni de instalare și montare a platformelor de foraj marin, a conductei pentru aducțiunea gazelor de sondă.

Un aport deosebit — l-au realizat membrii unității de scafandri, care au executat lucrări complexe, de mare calitate, de lăcătușerie, sudură și tăiere sub apă, la mare adîncime și temperaturi scăzute".

Am fost prezenți nu numai pe mare, ci și în alte zone ale țării unde a fost necesară intervenția noastră specializată : la podurile dunărene, la hidrocentralele de la Porțile de Fier 2, Rm. Vîlcea și Bicaz, la Mercurul bucureștean, pe numeroase șantiere de hidroameliorații, la canalele Dunărene — Marea Neagră și Poarta Albă — Midia Năvodari, ca și în numeroase alte locuri în care am fost solicitați.

Adevărul este însă că nu se știe încă prea multe în țară despre unitatea noastră, ca și despre specialitățile existente. Altfel, sînt convins, mulți mai mulți ar fi fost cei ce ar fi apelat la „service"-ul nostru, în lucrări diverse, spre exemplu, pentru decolmatarea sub apă, ridicarea sau scufundarea unor conducte, sudură sau lăcătușerie sub apă și alte genuri de astfel de lucrări pe care le putem executa, cum se spune, prompt și eficient.

În răstimul petrecut la bordul celor două nave am cunoscut și o parte din temerarii acestei profesiuni temerare. Ei se numesc Constantin Amăriuță, Dumitru Iftime, Mircea Rotaru, Dumitru Călin, Constantin Fintină, Dumitru Băciucu, Petre Lazăr, Constantin Dorobanțu, Constantin Zaharia, mă opresc aici pentru că, în total, ei sînt 40 de bărbați și, mărturisesc, îmi vine greu să le spun pur și simplu scafandri.

Pentru că termenul acesta reține doar o definiție de suprafață. El sînt în primul rînd performeri (și dacă aș adăuga, sportivi, nu aș greși cu nimic) antrenați perfect la „școala" inginerului Petre Aron, de la Centrul hiperbar Constanța, pentru a reuși, cum mai spuneam, coborîri pînă la 300 metri. Sînt apoi, specialiști în domeniu, căci pregătirea în această profesiune durează nu mai puțin de 3 ani. Stăpînesc, cel mai adesea o a doua meserie ; sînt, cum am văzut, lăcătuși, montori, sudori, artificieri submarini ocupați cu derocarea unor stînci, sau cu dezafectarea unor epave ce stînjenesc drumul navelor și mai sînt, nu în ultimul rînd, marinari.

Au în dotare mijloace tehnice complexe, între care, un minisubmersibil autopropulsat cu 5 locuri și două nacele (un fel de batiscafuri) pentru 2—3 persoane.

Mai sînt, dacă vreți și inventatori pentru că, fiecare intervenție sub apă înseamnă un caz deosebit, particular, care presupune o soluție ingenioasă. Așa s-au născut, din necesitate și numai din necesitate, „cîrtița" — o sculă originală, autopropulsată pentru subtraversarea unor conducte agabaritice, sau, instalația de decolmatare cu o capacitate de 25 m.c./h sol submarin, pe care o vor folosi chiar în această vară la decolmatarea sincroliftului de la șantierul naval Tulcea — Tot astfel s-au creat tehnologii de sudură sub apă, sau dispozitivele hidropneumatice pentru ridicarea la suprafață a unor obiecte foarte grele. Și cîte altele...

Iar toate cîte le fac, a se reține, eu nu le execut într-o anume hală încălzită și luminoasă ; „locul lor de muncă" este acolo, pe fundul apei, suspendat de cablul „ombilical" prin care de sus vine viață : aer, căldură și vocea colegului de echipă, căci scafandrieria spre deosebire de altele, este o profesiune în doi. Ea se poate practica numai în echipă, de la doi oameni în sus. Întotdeauna, la celălalt capăt al tubului trebuie să fie cineva care să înțeleagă, fie și numai din șuieratul greu al respirației, sau din semnul codificat al tragerii cordonului cu care cei doi sînt legați pe viață și pentru viață.

Am vorbit mai devreme despre „aer" și, în mod cert, va fi făcut deja cineva corectura de rigoare. Într-adevăr, nu aer obișnuit primesc scafandrii prin tub, ci un amestec respirabil, compus din heliu — oxigen sau azot — oxigen — aceasta în raport direct cu adîncimea la care se coboară. Și mai trebuie știut ceva : la fiecare 10 m. adîncime, presiunea crește cu 1 kg pe cm. pătrat de corp uman.

N.N. ȘTIRE AGERPRES — România Liberă — 1 martie a.c. „O scufundare record a au realizat 6 scafandri francezi în apropierea Marsiliei. Ei au coborît la o adîncime de 520 metri sub nivelul mării, cu ajutorul unei barocamere speciale, în care au rămas aproape trei săptămîni. Presiunea în barocameră a fost treptat ridicată pînă la valoarea corespunzătoare adîncimii de 520 m. — circa 50 kg./cm.p. de corp. Specialiștii francezi au realizat totodată un nou amestec din oxigen, hidrogen și heliu furnizat participanților la experiment pentru a rezista acestei presiuni. După stabilizarea presiunii, doi dintre scafandri au părăsit barocamera în costume ușoare, de scufundare, efectuînd timp de două ore diverse lucrări de cercetare științifică. Echipa urmează să rămînă sub apă cîteva zile încît toți cei 6 scafandri vor putea părăsi barocamera scurte perioade, pentru cercetări. După încetarea experimentului ei vor fi nevoiți să mai rămînă încă 18 zile în barocameră, pentru ca presiunea să fie readusă la normal.

Da, mai are această profesiune o particularitate ce se cere evidențiată : după îndeplinirea misiunii ce ți-a fost încredințată, n-ai cum să trăiești împreună cu tovarășii tăi, bucuria succesului, a reușirei, căci urmează inevitabila perioadă de izolare în chesonul pentru decompresie. Și aceasta ține de la 3—4 ore, pînă la 3—4 zile și, uneori, cum s-a văzut, și mai mult, în raport direct proporțional cu perioada de timp petrecută sub apă și cu adîncimea la care s-a lucrat — după cum ne-au spus doctorii George Tichescu și Mircea Manea, unii din cei mai pasionați specialiști de la noi în acest domeniu al medicinei. Iar cînd ieși din nou la „lumina zilei", să recunoaștem, vena din entuziasmul și euforia momentului inițial s-au consumat, voiens-nolens...

Între mare și pămînt, acomodarea cu normalul se face în chesonul de decompresie.

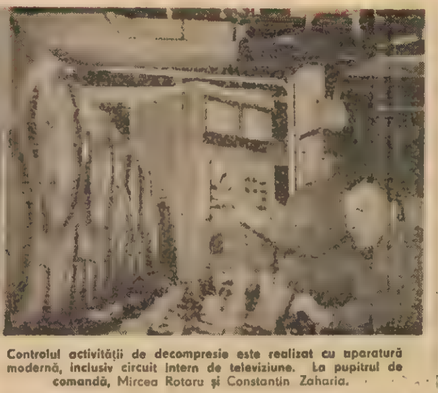

Controlul activității de decompresie este realizat cu aparatură modernă, inclusiv circuit intern de televiziune. La pupitrul de comandă, Mircea Rotaru și Constantin Zaharia.

2 FAPTE DIVERSE. Povestește unul din scafandri : În a doua zi de „claustrare" în chepson am fost întrebat dacă vreau să mănînc ceva deosebit. Un fleică, am cerut spontan și, după puțin timp, bucătarul nostru, care se întrecuse pe sine, mi-a prezentat prin hubiul chesonului un fleică „à la Capșa", de nici nu-ți venea să te atingi de el. O frumusețe ! Dar cînd a ajuns la mine... Nici nu pot să-l descriu, ce mai ! Tubul prin care, primim mîncare, mult prea îngust, n-a permis să-ni parvină fleicul, decît furlit în două !

Povestește Mihai Păduraru. Unul scafandru de la Dunăre, mai precis de la Giurgiu, care lucrase cam mult sub apă, i s-a umflat genunchiul ca o pernă și nici gînd să dea înapoi. „Este caz de operație" —au opinat toți cei ce l-au văzut dar, spre norocul său, înainte de a se interdicția cuiva, unul din doctori l-a sfătuit să consulte și un medic specialist în domeniul scafandrierii. A venit la noi, a stat cam două ceasuri în barocameră, la decompresie și a ieșit bine mersi, vindecat de putea să joace și fotbal.

...Fiecare scufundare reprezintă un act de înaltă responsabilitate profesională, pregătit în cele mai mici detalii, la care participă o echipă întreagă de specialiști, fiecare la postul său. Este prezent de fiecare dată și un medic.

Reușita celui de sub apă este însumată eforturilor încordate ale celor de la suprafață care, aidoma membrilor unei echipe de chirurgi, perfect sincronizați, asigură buna desfășurare a operației. Pe navele „Grigore Antipa" și „Emil Racoviță" sînt asemenea echipe de specialiști pentru care adîncurile Mării Negre nu mai au taine de nedescifrat, omul punîndu-și și aici pecetea de cuceritor și stăpîn.

INEDIT. În rîndul scafandrilor au intrat au demult și două femei ! Sînt primele femei-scafandru din România brevetate în această profesiune. Reținerii — Mariana Oprescu — 35 de ani, inginer în tehnologia sudurii, absolventă a Institutului politehnic, „Traian Vuia" din Timișoara și Luminița Camburu, 20 de ani, inginer electronist, absolventă a Institutului politehnic din București. Ambele sînt căsătorite și au copii. Primele femei—scafandru, brevetate, din România !

Vorbindu-se despre mirajul acestei profesiuni: „În apă, peisajul este de o neasemuită frumusețe, te farmecă și te încîntă, te simți liber și ușor ca un cosmonaut în imponderabilitate", Mariana Oprescu nu a ocolit să ne releve, și rigorile și dificultățile inerente acestei profesiuni : „vă închipuiți cum este să lucrezi sub apă, cînd afară temperatura este de minus 8 grade, iar echipamentul de pe tine cîntărește 30 de kg.". Sînt, desigur, rigori și dificultăți pe care, iată, și femeile le pot depăși animate de dorința de a dovedi că pot fi oricînd egale și chiar superioare multor bărbați în meseriii așa-zise... bărbătești.

Avînd o vechime de milenii, scafandreria a devenit astăzi, o profesiune la frontiera dintre tehnică și medicină, profesiune frumoasă și spectaculoasă, practicată de oameni probi și curajoși, care au reușit să-i confere o sferă largă de utilizări economice.

CONSTANTIN ISMAILEANU ■

Vitrina artelor

Plastica

Virtuțile lemnului

Cunosc virtuțile lemnului, el fiind tăbliță în care orice copil închipuindu-se sculptor are posibilitatea să-și sape, stîngaci sau mai puțin stîngaci, iluziile.

Sculptor este și păstorul care-și încrustează pe bățul lui, primordială armă, soarele și luna, și toate stelele cerului.

În mîinile lui Florin Botez, lemnul povestește întîmplări adevărate. Cioplind, el călătorește spre inima bradului, a alunului, cireșului, alteori spre adîncurile unor arbori cu esențe mai tari și iese de acolo, asemenea unui scufundător la suprafață, cu un chip de Faun, cu Viața, cu Somnul, cu o Evă în brațe — cum sugestiv și nu banal numește el nenumitul, ideile pe care le întrupează în și din bunătatea lemnului. Ne așează, apoi, aceste făpturi în față, așa cum a făcut nu demult într-o expoziție în Capitală, el se ascunde înapoia unui zîmbet de copil, cînd șiret cînd blajin, și ne strigă de-acolo: „minunați-vă!" Și noi, neavînd încotro, nu vom putea decît să ne încărcăm de mirare, să ne lăsăm ochiul supt de magia poveștilor lui, să-i intuim și să-i măsurăm patima frumoasă turnată în îndurarea lemnului, și peste care Florin Botez a insuflat duh. O forță, parcă fecundă, degajă din convulsiile lemnului, sugerînd cît de încrîncenată, complicată poate fi uneori **Viața**; dintr-altă lucrare, **Corul**, patru guri marcate de efortul cîntecului închipuit strigă într-o tăcere pietrificată; o alta, **Faun**, concretizează, în protuberanțele unei triști glaciale, chipul unui unui faun, iar în **Clepsidră** se sugerează scurgerea timpului etc.

Dar mie, muritor de la Dunăre, îmi plac și mai mult lucrările intitulate **Vis cu sturioni**, **Înotătorul** și, splendidă realizare, **Chipul în apă** care îmi readuce în memorie fluviul de-acasă, chipul copilului care am fost sau, și mai adevărat, al unei fete ascunsă într-o zi de plajă sub valurile indoliate, chipuri pe care de atîtea ori le-am văzut acoperite de reverberațiile undelor (aici ale gîndurilor), unde pe care Florin Botez ni le sugerează atît de plastic, ajutat fiind de structura bradului, a cercurilor de vîrstă ale lemnului, accentuate de culoare.

Nevoit uneori să urmeze un drum al fibrei, mai anevoios, întortocheat, autorul își complică vădit demersul, evoluînd după niște legi mai mult ale materiei, dinainte date și nu impuse și conduse cu strictețe de sculptor. Astfel, arta lui Florin Botez uneori se complică, e marcată, dacă ne e permis să ne exprimăm astfel, de un „baroc natural" care naște lumi insolite, fabuloase, imagini de vis, ajungîndu-se pînă la un fel de suprarealism sculptural.

De aici încolo, magia devine mistuitoare.

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

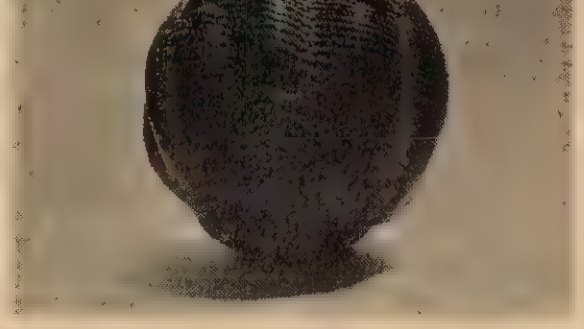

Film

Țara de piatră

Modul în care textul literar catalizează imaginația cinematografică a lui Mircea Daneliuc este deja cunoscut. Întîlnirea regizorului cu proza de reportaj a lui Geo Bogza înseamnă însă ceva mai mult decît simplul schimb de idei. O afinitate profundă unește într-o relație de acum statuată, recentul film **Iacob** de spiritul literaturii lui Geo Bogza. Lumea captivă a minerilor din Apuseni, lumea lor încrîncenată, stăpînită de teamă și de fierberea conținută a gîndului care încearcă să scape, lumea în alb și negru, lumea de sub pămînt, unde totul e întuneric sau lumină, moarte sau viață își află la Mircea Daneliuc un cod expresiv de o succintă fidelitate. Un realism aspru, care nu menajează, dar nici nu păgubește apetitul parabolic al spectatorului, dictează aici tonalitatea dominantă. Dincolo de ambițiile ecranizării propriu-zise, filmul creează în ideea unei sinteze a spiritului literaturii lui Bogza, conținînd, în egală măsură, atît ca eseu regizoral, cît și ca exegeză literară.

Biografia lui Iacob Onisia își lărgește suprafața dincolo de datele — elocvente tocmai prin sicitate și concizie — ale prozei lui Geo Bogza. Frînturi din viața minerilor, așa cum apar în paginile ciclului **Munții de aur**, ilustrînd un univers-capcană, care secretă în mod spontan instinctul efracției (hoțengării, hoții de aur, foști mineri așezați în afara legii pentru că legea nu dădea nimic minerului afară de șansa de a muri în slujbă) se adaugă, întregind teribilul portret al unui timp. Reportaj-document, reportajul cu valoare de manifest trece astfel în film adăugîndu-și și coerența unei noi gîndiri artistice. De la alcătuirea distribuției — în rolul titular, Dorel Vișan, alături de Ion Fiscuteanu — Trifan, Cecilia Birbora — Veturia, Maria Seleș — Aspasia, Florin Zamfirescu — Mihai Covaci, Dinu Apetrei — Ilie Roșu, Livia Baba — bătrîna etc) și pînă la selectarea cadrelor (imaginea, Florin Mihăilescu) grija pentru unitatea stilistică este evidentă. Scena inițială — sinuciderea lui Mihai — este de mare forță și cele două, trei minute de apariție în film ale lui Florin Zamfirescu reușesc un rol absolut antologic. Fără îndoială, Iacob Onisia este cel mai important rol în cariera lui Dorel Vișan. Fericita doză de „pozitivism", de realism mai exact spus, existență în personalitatea actorului menține rolul în echilibru față de zona patologicului. Tensiunea unei existențe la limita umanului este aici hrănită de aspirația unei existențe omenești. Dorel Vișan traduce foarte bine (uneori chiar cu strălucire) acest efort exponențial de conservare a valorilor morale, ale unui cod existențial. Raidurile de duminică seara ale jandarmilor, care fac apelul minerilor suspecți, consemnați prin legi nescrise în colonie, vînătorile de holongări, inscenînd entuziasme voluntare și colaborarea frățească între autorități și mineri, întregul sistem de apărare al patronilor, folosindu-se de arme felurite, de la presiunea psihologică la umilința fizică, promiscuitatea sărăciei terorizate de spaima zilei de mîine, munca fizică îndobitocitoare — toate acestea nu pot stinge nici gîndul delicat al lui Iacob la liota fără apărare a copiilor din casa lui, nici grația colțuroasă a unei incerte idile (cu Veturia).

Inutil să ne referim la fiecare rol în parte. Fiecare dintre ele reprezintă o realizare și ar merita o discuție amănunțită. Un accent în plus se cuvine poate partiturii lui Ion Fiscuteanu, pentru forța temperamentului cu care e susținută și un altul pentru rolurile feminine, compuse anume parcă în alt cod, ca un semn dinspre și către un alt mod de a trăi și de a înțelege trăirea. Pe scurt **Iacob** este un film în galeria pieselor de rezistență ale cinematografiei noastre.

TANIA RADU ■

Muzica

Valențe timișorene

O consfătuire importantă care a avut loc în frumosul oraș de pe Bega, ne-a prilejuit și cîteva întîlniri cu forțele artistice ale Operei Române din localitate.

Trebuie afirmat, dintru început, că instituția posedă astăzi valori care pot face față, cu cinste, unui repertoriu variat și bogat; valori ce sînt parțial sau chiar deloc cunoscute marelui public, pe plan național; ba, am zice necunoscute pînă și factorilor autorizați. Să sperăm însă, că atît mijloacele mass-media, cît și directorii teatrelor lirice — prezenți, o dată cu noi la Timișoara — vor ști să folosească din plin această cunoaștere „pe viu", oferită de C.C.E.S. și astfel, cît mai multe centre muzicale se vor bucura de prezența artiștilor bănățeni.

Considerăm ca excepțională **orchestra** operei și, probabil, cel mai omogen compartiment al instituției. Se știe, cel mai dificil fapt pentru un ansamblu simfonic îl constituie acompaniamentul unui concert de arii; ei bine, în cele 17 numere înscrise în programul ce ne-a fost oferit, o singură dată, măcar, nu s-a auzit un decalaj sau o intrare greșită; mai mult, nuanțele, creșterea și descreșterea din cadrul discursului muzical, întregite cu grija față de solist, au reliefat din plin ce înseamnă, cu adevărat, o orchestră de operă. Se cuvine, deci, a scoate în evidență meritele incontestabile ale instrumeniștilor și, mai ales, ale dirijorilor **Ion Iancu** și mai tînărului **Mihai Vâlcu** (absolvent al școlii ieșene, elev al maestrului Ion Baciu) care au știut să conducă, printr-o gestică precisă și elegantă, toate manifestările la care am luat parte.

Un al doilea compartiment, care deține numeroase valori, îl constituie **soliștii**. Dintre cei audiați s-au remarcat, cu claritate, cîteva personalități, ca baritonul **Ladislau Fogel** — voce catifelată, plină de armonice și penetrantă — foarte muzical și cu o bună prezență scenică, mezzosoprana **Marilena Chiriel** — timbru foarte frumos și plin — soprana **Marilena Mihăilescu**, o culoare de glas egală pe întreg ambitusul, mezzosoprana **Elena Gaja-Muntean**, cunoscută și apreciată de noi dintr-un concert bucureștean, aici confirmîndu-și amplitudinea vocală și temperamentul, soprana **Lucia Kirska** — incisivă și plină de căldură interpretativă — basul **Vasile Tcaciuc**, în fapt un bas-baritonal avînd și o perfectă dicțiune, soprana **Melania Ghidalbă**, cu o acuratețe aparte, dublată de o deosebită sensibilitate, ca și sopranele **Manuela Potopencu**, **Teodora Ciucur**, și alții care au interpretat arii și duete din diferite opere aparținînd lui Gh. Dumitrescu, A. Winkler, V. Bellini, G. Donizetti, G. Verdi, K.M.v. Weber, P. Mascagni, M. Mussorgski, A. Ponchielli și G. Rossini; toți aceștia, în afara valorosilor, experimentaților și binecunoscuților primi soliști, sopranele **Margareta Nica-Popescu** și **Rodica Miloia**, basul **Csaba Airizer** și tenorul **Nicolae Stan**, despre care noi am scris. Rezultă, deci, faptul că opera timișoreană dispune de o garnitură cu totul redutabilă, pe toate planurile; încă un tenor de valoare și teatrul n-ar mai avea nevoie de altceva; căci aici se cuvine să adăugăm, desigur și corul omogen și suficient numeric, condus cu pricepere de maestrul **Damian Vulpe**.

În sfîrșit, **corpul de balet** și **soliștii săi** reprezintă un al treilea compartiment exponențial al Operei Române din Timișoara. Să nu uităm că aici și-au consolidat succesele bălerinii de excepție **Rodica Murgu** și **Francisc Valkay**, acesta din urmă devenind — datorită experienței sale — maestru coregraf, alături de celălalt mare meșter care este **Ștefan Gheorghe**. Aceștia au creat o puternică pepinieră din care se ridică, iată, valori deosebite cum sînt **Aurora Caloianu**, **Ioan Gîrba**, **Liana Ianou** și atîția alții, văzuți de noi „la lucru" în baletul clasic „Corsarul", de Adolphe Adam și Leo Delibes, o montare frumoasă și cuviincioasă față de cerințele care au fost împlinite onorabil de întreg ansamblul.

Să notăm, în final și cîteva coordonate strategice după care se conduce **Maria Mărgineanu**, actuala directoare a teatrului. Astfel, prima grijă o constituie rezerva de cadre și, în acest sens, debuturile în roluri principale ale tinerilor soliști **Agnes Contras**, **Melania Ghioaldă**, **Marius Iuliu Mare** și **Constantin Ghircău** au fost pregătite minuțios. Ca o preocupare centrală — atragerea publicului matur de azi și formarea melomanilor de mîine, stagiunea educațională pentru copii cuprinde opere adecvate, la care se adaugă concertele destinate celor mai fragede vîrste cu subiecte din lumea basmului; colajele muzicale prezentate tinerilor din centrul universitar — cu care teatrul are o bună colaborare — Clubul iubitorilor de operă, care funcționează chiar în localul instituției (unde spectatorii vin la întîlniri cu soliștii, corul și baletul), concertele corale cu scene din opere, organizarea periodică a diverselor cicluri ca „Zilele muzicii timișorene", „Timișoara muzicală", „Armonii de toamnă" etc., iată cîteva acțiuni benefice care stabilizează și publicul de vîrsta a doua și a treia, acțiuni pilduitoare și pentru alte instituții de gen.

Se pare, lucrurile merg pe făgașul normal, aici, la Opera Română din Timișoara; s-ar împlini și mai bine, însă, dacă s-ar rezolva problema regizorală și eliminarea unor inadvertențe existente între prestația muncii de o lăudabilă calitate și recompensarea, conform legii, a personalului, chestiune în care factorii de decizie în activitatea culturală a județului Timiș. Căci tradiția muzicală a Banatului — întru formarea căreia și-au închinat viața un Vidu, un Brediceanu, un Drăgoi și atîția alții, trebuie continuată și mai efervescent în timpul nostru.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Muzeul de artă contemporană românească din Galați

(Urmare din pag. 9)

Deși unii nu sesizează chestiunea, bine întreținute, „grădinile publice" contează pentru cei mai mulți dintre semeni ca „obiective istorice și social culturale". Pe cealaltă parte a Bulevardului Republicii, se găsește Muzeul de artă contemporană românească. Două spații, prin urmare, destinate treburilor de afect și minte, și amîndouă beneficiind de îngrădiri monumentale, ce anunță cetățeanul că, mai departe, ființa sa pășește în teritorii ceremonioase. Parcul Muzeului e străbătut de alei înguste, șerpuind prin preajma unor statui. Un parc cu „pietre" și „bronzuri" — 65 la număr — și cu arbori ocrotiți. Peste cîteva săptămîni, cînd va crește iarba și vor apărea florile, Muzeul se va mîndri cu cea mai îmbietoare grădină cu sculpturi. Acum, clădirea, care nu-l prea înaltă, apare ea însăși ca un monument de artă. Știu cum arăta în urmă cu niște ani, cînd deși impresia de monumentalitate stăruia, nu reușeai să scapi de senzația a ceva vetust și oarecum impropriu expunerii operelor artiștilor de azi. Acum, datorită străduințelor pasionate ale celor ce au participat la restaurarea clădirii, Muzeul se înfățișează ca un ansamblu de arhitectură și artistic cu un destin fericit.

Scriind despre „cei ce au participat" la restituirea, ca lăcaș cultural de însemnătate republicană, a Muzeului, nu am vorbit nici de constructori, nici de arhitecți, nici de decoratori. Fiindcă Muzeul gălățean, în starea lui de astăzi, e opera întregii urbe. Ca și „Teatrul dramatic" din Brăila, lucrarea s-a făcut cu munca și inteligența a numeroase instituții, astfel că în „Cartea de onoare", deschisă în data de 8 martie a.c., numele acestora sînt înscrise pe trei pagini. „Practic, spune Nicolae Itu, directorul Muzeului, am contat pe sprijinul tuturor celor care puteau să dea o mînă de ajutor. De aceea, în „Cartea de onoare" am trecut, deodată cu numele întreprinderilor, numele directorilor, ale unor ingineri și șefi de echipe, ale unor muncitori care și-au făcut din problemele refacerii Muzeului un fapt de conștiință civică. Le mulțumim tuturor și pentru ca mulțumirea să aibă durată am scris-o pe o placă de marmură la intrarea în clădire. Citindu-i aici pe unii, îi nedreptățim pe alții, totuși nu putem să nu amintim de acela care, la solicitarea organelor județene și locale de partid și de stat, au venit cu materiale, mînă de lucru calificată și îndrumare: Institutul de proiectări județean, Întreprinderea de antrepriză construcții montaj și reparații siderurgice (brigada de construcții civile și Uzina de reparații siderurgice), Antrepriza electrotehnică, Centrala industrială siderurgică (respectiv Uzina pentru suduri și reparații siderurgice și Laboratorul Unitatea Nucleară), Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă, celelalte muzee din cadrul Complexului Muzeal".

În momentul de față, se află în expunere mai bine de 460 de lucrări, semnate de peste 300 de artiști contemporani sau care au fost activi și după 1944. Organizatorii „ediției actuale" au la dispoziție un fond de peste 5 000 de piese, din care pot alcătui mai multe „ediții" sau selecții. Practic, figurează pe simeze cei mai cunoscuți creatori ai momentului. Din păcate, puțini cu operele lor cele mai bune. Dacă, în ce privește lista de nume, Muzeul are a opera puține modificări, numărul creațiilor de reală importanță poate fi sporit. Sigur, în orice selecție de artă contemporană încap multe păreri și timpul rămîne, oricîtă competență ar investi muzeografii, criticii și lucrătorii din domeniul culturii vizuale, cel mai bun sfetnic. Conducerea Muzeului are un program foarte ambițios de ameliorare a fondului de opere și Consiliul Culturii și Educației Socialiste a răspuns cu generozitate solicitărilor. Sîntem convinși că, în scurtă vreme, ansamblul dealtfel impresionant al artei noastre contemporane — așa cum este el reprezentat în Muzeul gălățean — va căpăta și strălucire, îndeosebi în secțiunile de sculptură și arte decorative.

ASCULTÎND GLAS DE CIOCÎRLIE

Venit pe lume la 24 februarie 1908 la Piatra Neamț, Harry Brauner a studiat la Conservatorul bucureștean cu D.G. Kiriac, A. Castaldi, Șt. Popescu, G. Breazul, C. Brăiloiu, constelație de muzicieni și dascăli care au asigurat prin prestigiul profesional și crezul lor estetic orientarea tinărului studios pe drumul unei arte de profundă semnificație patriotică și socială. În același sens l-au călăuzit cursul de sociologie al lui D. Cuclin și, la Universitate, cursul de estetică al lui Tudor Vianu. O perioadă de specializare în domeniul muzicologiei cu profesorul André Schaeffner în cadrul Muzeului „Trocadero" la Paris s-a adăugat propriei experiențe dobindite ca profesor de muzică la licee din Turnu Măgurele și București, la Conservatorul în care s-a format. Întreprinde culegeri de muzică populară în cadrul Arhivei de folclor a Societății Compozitorilor Români, la sfîrșitul deceniului trei, realizînd peste 5 000 de înregistrări, ia parte la campaniile monografice desfășurate sub egida Institutului Social Român condus de Dimitrie Gusti în acțiuni cuprinzătoare desfășurate la Drăguș-Făgăraș, Runcu-Gorj, Șanț-Năsăud și Nucșoare-Muscel, conduce echipe folclorice în Anglia și Turcia, se ocupă de înregistrarea muzicii populare pe discuri Columbia și Life. După 23 August 1944 activează ca director adjunct al Arhivei de Folclor a Societății Compozitorilor Români, consilier la Radiodifuziune și la Ministerul Informațiilor, profesor și șeful catedrei de folclor la Institutul de Arte din București, director la Institutul de folclor, documentarist principal la Institutul de Istorie a Artei. Îngrijește înregistrarea unor culegeri de folclor pe disc Electrecord, conduce laboratorul de etnomuzicologie al Conservatorului din București, susține la radio un bogat ciclu de emisiuni radiofonice sub titlul „Geografia muzicală a României", dezbate teme folclorice la televiziune, activează ca îndrumător al unor interpreți de faimă începînd cu Maria Tănase, ca membru al Societății engleze de dans și cîntec popular, al Arhivelor Internaționale ale dansului — Paris, membru în juriile unor concursuri internaționale de artă populară, publică eseuri și studii în presa românească și de peste hotare. Realizează ediții critice de antologii de muzică corală, ilustrații muzicale pentru teatru, compune cîntece pentru copii, armonizează cîntece populare pentru voce și pian, compune poemul dramatic pentru voci și percuție „La moartea lui Ștefan cel Mare" pe text de Șt. O. Iosif, lucrare prezentată la Centre d'Expression, Paris, cu 20 de ani în urmă.

În vasta sa operă de organizator și cercetător în domeniul etnomuzicologiei, în activitatea pedagogică și componistică, Harry Brauner s-a afirmat ca un prestigios militant pentru afirmarea valorilor autentice de elevată substanță emoțională, de neîntinată puritate stilistică, prevenind împotriva tendințelor de alienare a caracterelor artei populare, rămînind însă în aceeași măsură un promotor al înnoirii, al îmbogățirii patrimoniului folcloric cu expresii corespunzătoare unei vieți spirituale în ascensiune. Analist de exemplară profunzime și exactitate, așa cum o dovedesc studii ca acela consacrat concepției și tehnicii acompaniamentului la instrumente cum este cobza, Harry Brauner a excelat printr-o exegeză profesională de largă reverberație conferind disciplinei pe care o slujea dimensiunile unui act de cultură de interes național și universal în spiritul operei săvîrșite de corifei români ca M. Eliade, L. Blaga, T. Vianu, G. Breazul, C. Brăiloiu, D. Cuclin, I.D. Petrescu.

VASILE TOMESCU ■

atelier literar

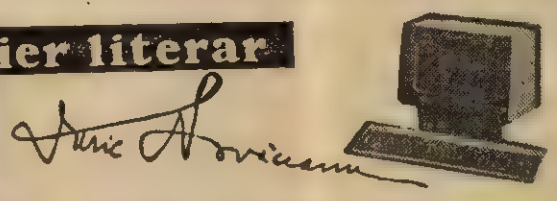

Mihail Georgianu — Deva. Ne asigurați că ați publicat poezie în cinci reviste literare, inclusiv în „Flacăra" și aveți și cîteva premii literare. Și ne trimiteți un grupaj din ultimele producții. Citim împreună cu cititorii noștri: „În spinări cu riurile / împiedicăm fuga lepurelui / prin lămpi gazoase / deschidem ora / atunci apa urcă / în picioarele stelelor // un vultur cilindric și translucid / ciugulește vocea mea / cu întredeschidere albastră". Nu știm cine v-a publicat, nici cine v-a acordat „cîteva premii literare". În ambele cazuri e vorba de o greșeală.

G. D. — Provița de Jos. „Atelierul" vă așteaptă. Anexați poemelor cîteva date personale.

Alina Andrei — București. Ne scrieți: „Nu știu dacă ce scriu eu este poezie. Nu cred că este pentru că nu mă uncesc cînd scriu. (...). Vă trimit „Monolog" pentru a vă întreba dacă pot îndrăzni să citesc cuiva ceea ce scriu". Monologul, în prima lui accepțiune, este vorbire cu sine însu(u)și, deci nu-l puteți spune nimănuia. În orice caz, dacă vreți să vă păstrați prietenii, abțineți-vă de la lectură.

Macsim Robert — Roman. Vă apreciem sinceritatea: poemele pe care ni le trimiteți nouă au fost trimise la alte trei redacții și acum așteptați patru răspunsuri. Nu contați pe al nostru.

Vintu George-Ciprian — București. Realizări modeste și un univers tematic redus, apăsat de prea multe influențe, în special eminesciene. Piciorul rupt (sperăm că v-ați făcut bine) nu dă dreptul la rabat liric. Reveniți mai tîrziu.

Ovidiu Lacrimă — Tîrgu Mureș. Formula aleasă — „pome de buzunar" — vă dezavantajează. Chiar dacă reușiți, uneori, să vă duceți gîndul pînă la capăt — „Prieteni nestatornici", „Fîntîna", „Întrebări în timp", „Tristețe de toamnă", etc — exigența procustiană vă rețează zborul. Închipuiți-vă că aveți în față o vale imensă pe care trebuie s-o traversați. Cu trei bătăi de aripă nu se poate. Densitatea poetică nu se obține prin cuvinte puține, ci prin cernerea lor pe o sită deasă. Putem fi de acord că poeții scriu pentru ca trandafirii să fie mai parfumați, iar visele oamenilor mai curate, dar să nu credeți că spuneți o noutate: exact în 1916, în **Oglinda apei**, Vicente Huidobro scria: „O, poeților, de ce cîntați trandafirii ? / Faceți-i să înflorească în poeme", iar puțin mai tîrziu, un alt poet l-a plagiat și l-a depășit: „Nu mai cîntați ploaia, / faceți să plouă".

Sabin Delazau — Zau de Cîmpie, Mureș. Vă numiți „aproximativ așa", vă pregătiți examenul de admitere la filologie și ne trimiteți cîteva poeme pentru a le supune judecății computerului. Computerul rămîne sensibil la astfel de situații și vă răspunde prompt, rememorînd un fragment din poemele trimise: „Fiecare om are o gară, / spunea bunicul meu, / și, în acest mers al trenurilor, / trebuie să nu-ți greșești / macazul"...

Peneș Eduard-Gabriel — Buzău. Prea multe declarații. Dumneavoastră vreți să scrieți poezie și nu manifeste lirice superficiale, precum acestea. Sînt semne că o puteți face. Așadar, la carte și la muncă.

Ovidiu Remus — Cluj-Napoca. Problema nu se rezumă la dacă ceea ce scrieți este sau nu poezie, ci la **de ce** și **cum** scrieți. La **de ce** trebuie să vă răspundeți singur: la **cum**, ne mai putem înțelege, dar nu numai pe baza poemelor de acum, superficiale în toate compartimentele. În fond, o recunoașteți singur: „de ce îmi tai / cu mina mea / singura încredere, / creanga, / de pe care am / încercat / să zbor?".

Celia A. Angelescu — Iași. Nu trebuia să vă grăbiți la „mai trimiteți": invitația presupune un interval în care, cu efort și multă căutare de sine, să depășiți stadiul de acum, cînd poemele sînt doar niște notații frumoase, schițe în creion sau simple exclamații.

Pârvu Mihai — Borlești, Neamț. Evident, nu toți cei care scriu vor să și publice. Între aceștia se poate întîmpla să existe poeți adevărați, după cum există și alții care nu sînt poeți și, totuși, publică. Alegeți-vă singur categoria care vă place.

Augustin Goroian — Baia Mare. Nu vă putem da un răspuns categoric, așa cum ne cereți, dat fiind numărul redus de pagini trimise. Ceea ce putem observa este indiferența cu care vă rostiți, indiferența față de poezie, de unde și rezultatul firesc al unei astfel de atitudini: lipsa totală a emoției. Măsurați-vă singur valoarea prin lecturi susținute și reveniți mai tîrziu.

DARIE NOVĂCEANU ■

☆ ☆ ☆

Aripa încercînd tăcută,
Umilă,
Să își pipăie pasărea —
Sentimentul meu de poezie.

☆ ☆ ☆

Acum că între noi e drumul ca o mare
A uimirei uitări
Privesc agonia noastră în aceste zile
Și tată nu strig
De durere
Căci nu mă doare

☆ ☆ ☆

Singurătatea
Este cînd îmi aduc genunchii la gură
Și tot mi-e frig
Și tot nu am loc în zilele tale

JENY C. MITROI

Constantin Popovici:

(Urmare din pag. 9)

hoalelor străine, chiar și cu prețul vieții. Și a făcut toate acestea ca pe ceva firesc, ca pe ceva deloc ieșit din comun, fiindcă așa se cuvine, astfel încît nici nu-i de mirare că nici n-a simțit nevoia să-și lase numele pentru ca să-l pomenească generațiile viitoare. Un astfel de erou anonim este cel reprezentat de **Ginditorul** de la Hamangia. Uneori, cînd mă gîndesc la meleagurile noastre și la istoria lor, îmi aduc aminte de această statuetă și un val de emoție mă cuprinde întotdeauna, cînd îmi dau seama cum, pe pămînturile pe care calcăm, cineva, odinioară, a înălțat un imn de neîntrecut celui mai important lucru pe care îl are omul și care îl distinge de toate celelalte viețuitoare: gîndul. Și visez atunci ca **Ginditorul**, printr-un act inspirat, să se transforme într-o statuie uriașă, din granit roșu sau verde, care să arate lumii și mai bine cine sîntem și ce știm să făptuim. Nu puțin și deloc sub semnul efemerului. În cîte părți ale lumii s-a realizat o celebrare mai tulburătoare a ființei gînditoare ?

— De cele mai multe ori vorbiți cu mare gravitate. De ce ?

— Nu cred că viața trebuie luată în glumă. Pînă la urmă se răzbună pe tine. Timpul trece fantastic de repede pentru cei care trudesc, indiferent de înzestrarea lor sau de profesia pe care o practică. Iar puterea de muncă diferă, incontestabil, de la o vîrstă la alta. E îngrozitor să ajungi la un moment dat ca, privind în urmă, să-ți dai seama că n-ai făcut nimic sau aproape nimic, că ai lăsat să treacă zilele în van. E ca și cum n-ai fi trăit. Din păcate, sînt vieți care ard numai pentru ele însele și nu dăruiesc nimic celor din jur și nu lasă nimic urmașilor. Din egoism, din lene, din indiferență.

— Nu e vorba de dumneavoastră. Chiar azi ați terminat o lucrare.

— Fiecare lucrare trebuie s-o faci ca și cum ar fi ultima. Să i te dăruiești cu totul. Eu n-aș dori să fiu decît un simplu intermediar între acea sculptură ideală pe care o visez și cea pe care o realizez. Și aș vrea ca tot ceea ce iese din mîinile mele să poată fi judecat astfel: acest lucru trebuia să existe, nu se putea fără el. Pentru mine, de aceea, întrebarea: cum ar fi arătat lumea fără Shakespeare, Michelangelo, Beethoven și atîția alți titani nu e o simplă întrebare retorică. Pentru mine răspunsul e clar și singurul: fără aceștia, lumea ar fi fost mai săracă, mai puțin demnă de colțul de univers pe care-l ocupă, mai puțin demnă de statutul de „trestie gînditoare" pe care-l proclamăm cu un orgoliu deloc nejustificat, în atîtea rînduri.

— Există vreo legătură între lucrările dumneavoastră ? Între Bacovia și Electricitate, între Victoria de la Vaslui sau Monumentul Independenței de la Oradea ?

— Indiferent de anii în care au fost realizate, se cunoaște că sînt ale mele. Cel puțin așa îmi place să cred. Bineînțeles, nu urmăresc în mod fățiș acest lucru, de a fi în alt fel decît alții. Dar, de cîte ori le privesc, îmi dau seama că au un spirit al meu. E un loc comun — dar în fiecare lucrare pui ceva din tine chiar fără să vrei.

— Dumneavoastră ce puneți ?

— Nu las forma să rămînă fără viață.

— Cred că toți sculptorii năzuiesc la același lucru. Dar v-a marcat ceva în mod deosebit în toți anii pe care i-ați trăit pînă acum ?

— Am fost puternic marcat de moartea tatălui meu. Care, după cum știți, a fost tot sculptor și a murit tînăr, în mod tragic. Pe undeva, continui să fac și ceea ce n-a izbutit să facă el. Sînt obligat să procedez așa. Sînt obligat față de un om pe care l-am pierdut pe cînd aveam opt ani și care gîndea extraordinar de frumos. Am să vă dau un singur exemplu. Părinții mei trebuiau să facă o dată o călătorie în străinătate. O călătorie de mai lungă durată. Era o plecare imperios necesară. Dar mama mai avea doar cîteva luni și născea. Atunci tata i-a spus: rămîi la Iași, nu te urnești de-aici fiindcă vreau ca feciorul meu să se nască moldovean. Și iată, m-am născut moldovean.

— Trăim pe o planetă care cunoaște destule simptome îngrijorătoare. Care vă neliniștesc cel mai mult ?

— Ar putea să pară inutil să discutăm noi doi acest lucru. Cu ce am putea să influențăm cursul evenimentelor ? Ce putere am avea ? Și totuși, întrebarea e perfect justificată. Soarta planetei stă, tot mai mult, în chip democratic, în mîinile tuturora. De atitudinea noastră față de lumea în care trăim depinde, de fapt, în mod necondiționat, soarta ei. Iar pe mine personal mă îngrijorează poluarea tot mai accentuată la care sîntem supuși. Și terorismul. Despre terorism vorbesc în deplină cunoștință de cauză. La Paris am fost aproape de locul unde a explodat o bombă. Și, desigur, mă neliniștesc focarele de discordie care se ivesc ici-colo. Singura soluție de salvare a omului ar fi preocuparea lui de a evolua prin cultură și informație. Dîndu-i-se mai multe posibilități de a alege, ar trebui să opteze pentru bine. Și mai cred că nici acumulările consumatoriste disproporționate față de necesități nu duc la un cîștig pe plan uman.

— Sînteți de găsit la atelier o bună parte din zi.

— Adevărul este că nu pot trăi decît văzîndu-mi de lucrul meu. Cînd nu sînt în atelier mă simt jenat față de mine însumi. Uneori, chiar dacă nu fac nimic, vin totuși aici, în acest spațiu unde am cunoscut și împlinirea și dezamăgirea. Dacă unui doctor îi stă bine în halat alb, unui pilot în costum de zbor, mie îmi stă cel mai bine în hainele mele de lucru. Am un mare respect pentru profesionalism și pentru muncă. Am un adevărat cult pentru cel care face, nu pentru cel care numai consumă. Iar a face nu înseamnă numaidecît orgoliul de a-ți pune neapărat și semnătura.

— Vă este clar ce veți face în continuare ?

— Nu știu cîte lucrări o să mai fac. Sînt însă obligat față de ele să le determin să existe. E ca un pact pe care dacă l-aș călca, m-aș mînji pe mine însumi. De aceea regret că ziua nu-i mai lungă. Regret că trebuie să dorm. Cît timp pierdut cu somnul !

— Deși moldovean, nu sînteți deloc blajin. Aveți structura unui luptător.

— Lupt, vrînd-nevrînd. Aș vrea să nu fie nevoie de luptă. Și, dacă mă gîndesc bine, de ce să nu spun, lupta chiar îmi place. Fără ea viața ar fi searbădă. Șterșă. Cenușie. Să-ți vină totul de-a gata — ce nerozie ! Lucrurile la care ajungi ușor parcă nu mai au preț. Am fost emoționat atunci cînd am cunoscut pe constructorii de hidrocentrale. M-a impresionat devotamentul lor fără margini față de muncă. De puterea lor de a lua totul de la capăt. De generozitatea cu care părăsesc pentru alții, tocmai cînd e gata, ceea ce a ieșit din mîinile lor.

— Sîntem la sfîrșit de mileniu. Cum ați vedea lumea din mileniul următor ?

— Fără războaie, cu o mai mare încredere în oameni, fără poluare și mult, mult mai tolerantă. O lume în care omul să aibă mai mult timp să se apropie de natură și de el însuși, pentru a se cunoaște mai bine. Fiindcă omul trebuie să-și cunoască limitele în fața necunoscutului, dar trebuie să aibă și puterea de a le birui. Și așa nu se poate realiza decît prin cunoaștere.

— Iar dumneavoastră ce vă doriți pînă atunci ?

— Mie ? Să mi se realizeze un vis din adolescență: acela de a vedea un aisberg. Un aisberg uriaș, fastuos, ca un castel de gheață plutitor.

● **Hamlet**, opera lui Pascal Bentoiu, programată vineri 18 martie (ora 18), are în distribuție, alături de tenorul Florin Diaconescu, deținătorul rolului titular, pe Alexandru Moisiuc, Anatol Covali (debut în rolul Regelui), Gerda Radler-Anca, Veronica Gîrbu, Elvira Cîrje, Ștefăniță Lascu, Lucian Marinescu, Nicolae Constantinescu, Ștefan Soare. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Din repertoriul verdian, simbătă 19 martie, la ora 18, se va prezenta opera **Nabucco**, sub conducerea muzicală a lui Cornel Trăilescu, avînd ca principali interpreți pe Vasile Martinoiu, Lucia Țibuleac, Dan Zancu, Lucia Cicoară, Gabriel Năstase.

● Pentru copii, în matineul de duminică 20 martie, opera **Micul coșar** de B. Britten. Laurențiu Moise din corul „Voces primavera" figurează în rolul titular, alături de colegii săi și de soliștii Operei: Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Ruxandra Vlad, Ștefan Teodorescu. La pupitru Claudiu Negulescu.

La Opera română

● Duminică seară, la ora 18, premieră: **Femeia îndărătnică**, balet în trei acte după piesa „Îmblînzirea scorpiei" de William Shakespeare, pe muzică de compozitori englezi, anonimi, clasici și moderni. Libretul, regia și coregrafia aparțin lui Ioan Tugearu, scenografia este semnată de Viorica Petrovici, iar costumele de Adriana Urmuzescu.

● Din repertoriul francez, **Lakmé** de Léo Delibes, marți 22 martie (ora 18), cu Eleonora Enăchescu în rolul titular, Ștefăniță Lascu în Gerald și Dan Zancu în Nilakantha. Dirijează Constantin Petrovici.

● Tot din repertoriul francez, miercuri 23 martie — baletul **Giselle** de Adolphe Adam. Sub bagheta dirijorului Carol Litvin, în rolurile principale vor evolua: Carmen Angheluș, Florin Brinduș, Irina Roșca, Beatrice Bleonț, Gabriel Opincaru.

● Cu Toma Daroczy în Ducele de Mantua, Daniela Vlădescu în Gilda, Nicolae Urziceanu în Bufonului, joi 24 martie, la ora 18, **Rigoletto**. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

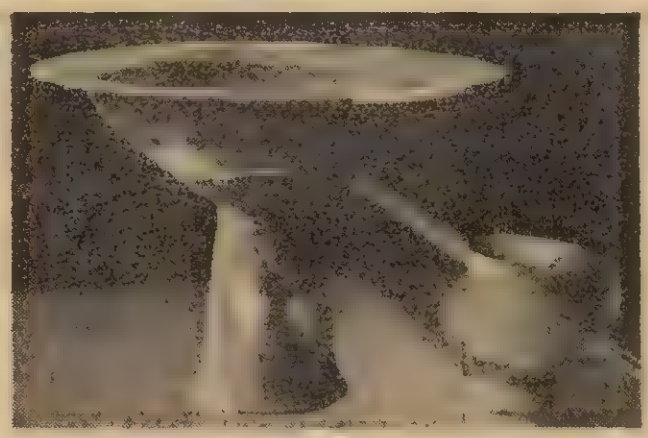

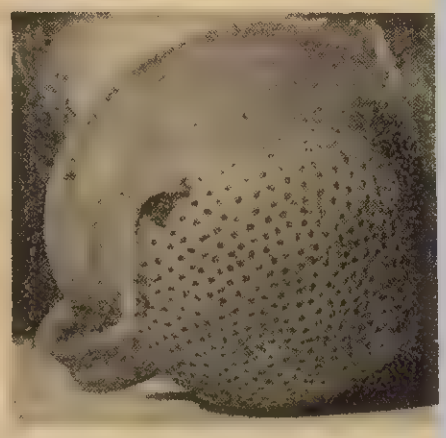

● Minerul unui vas de cult în formă de cap de berbec ● Ceramică getică din secolele II—I i.e.n. ● O strecurătoare din ceramică getică lucrată la roată

Vremea lui Burebista la Piscu Crăsani

...Bat timid la o ușă a Institutului de arheologie din București, clădirea din Spiru Haret, dincolo de care, știu, lucrează Nicolae Conovici. Timid, deoarece a acceptat cu greu această convorbire care îi răpește din timpul prețios de muncă la monografia despre *Așezarea getică de la Piscu Crăsani*, de pe cursul de jos al Ialomiței, din plin Bărăgan. (Iarna, arheologii, acești „modești soldați de jertfă", cum îi numea Iorga pe toți acei cărturari preocupați să ne întregească din unghiuri cît mai diferite cunoașterea istorică, demersul lor fiind absolut necesar sintezelor, stau aplecați pe „tărîmul sănătos al faptelor constatate", cum le-a lăsat ca testament Xenopol ,studiază cu minuție materialul scos din sipetele pămîntului, redactează rapoartele de săpături, încheagă lucrări, monografii, într-un cuvînt, adaugă noi documente și noi pagini la marea carte de istorie a patriei.) Mă uimește omul său tînăr, dar atît de sobru, aproape tăcitură. Nu i-am surprins un zîmbet, ci doar efortul de a fi concis, limpede și mai ales exact în ceea ce descrie. Îmi face schițe, scoate din sertare fotografii, desene și chiar obiecte „vii". Îl înțeleg, istoria nu se scrie cu metafore, se scrie cu documente, se scrie cu rigoare, se scrie, cum îmi spunea un alt arheolog, „cu știință și conștiință".

Cercetarea așezării getice identificate pe teritoriul comunei Crăsani, jud. Ialomița, are, la rîndu-i, o istorie și o cronologie. Existența ei a fost descoperită cu peste un veac în urmă. La 1870, Dimitrie Butculescu este trimis acolo de către Cezar Bolliac, pe atunci președintele Comisiei arheologice. Se vede că era cunoscută sau bănuită chiar mai demult. Raportul său — aflat în manuscris în arhivele institutului — este sumar, cuprinde, în principal, o descriere a comunei și a modului cum a săpat, fapt foarte important pentru cei care au venit după el. „La acea vreme, precizează Nicolae Conovici, nu se cunoștea cultura dacică, și-a dat seama, totuși, că sînt două nivele de locuire, a descris ceramică lucrată cu mîna și ceramică lucrată la roată, precum și cîteva alte obiecte". Cel care își dă seama de importanța așezării și formulează pentru prima dată (în „Trompeta Carpaților") ideea apartenenței la cultura dacilor este Cezar Bolliac. După această pilpîire de interes a scriitorului pașoptist pe nimeni n-a mai ispitit locul timp de peste o jumătate de veac.

În 1923, revine un alt „trimis", profesorul Ioan Adrieșescu, la îndemnul lui Pârvan, deschizînd un șantier propriu-zis. Sapă în toate cele trei ridicături, pe cele trei mameloane ciudate ce întrerupeau curgerea egală a cîmpiei, de data aceasta cu o adevărată metodă, inițiată de marele savant , metodă care permitea un control mai eficace asupra întinderii și caracteristicilor așezării, și constată, deși eroziunile o mușcaseră nemilos (așezarea este situată pe malul drept al riului), că se află în fața unei locuiri getice de la sfîrșitul sec. IV, mijlocul sec. III i.e.n. „A lăsat un raport, ne explică interlocutorul de azi, destul de amplu, publicat în 1924, în Analele Academiei, numerele secțiunii istorice, cu descrierea săpăturilor și a materialelor scoase, urmînd ca interpretarea istorică s-o facă Pârvan, care intenționa să scoată mici monografii cu așezările dacice (getice) din Muntenia. N-a realizat acest proiect, dar, cu siguranță, „Getica" de aici a pornit. Am găsit în arhiva institutului, în manuscris, lucrarea lui Pârvan despre Piscu Crăsani. Este aproximativ aceeași cu capitolul IV din monumentala sa lucrare de mai tîrziu. Probabil, scriind, nu s-a mai putut opri iar ideile au curs pe alt drum". Acolo a întîlnit sugerată existența la geți a unor vetre înălțate cam 30 de cm de la sol, fără să se fi identificat însă arheologic în zona respectivă. Ani de zile n-a renunțat să le caute cu insistență.

În 1951, Ion Nestor, profesorul de arheologie de la Universitatea din București, și Nițâ Anghelescu, directorul Muzeului de istorie din Călărași, în 1954, întreprind, separat și independent unul de altul, săpături, descoperind pentru prima dată materiale din epoca neolitică. Urmează iarăși o „tăcere" de cîțiva ani, după care, tot generosul și impătimitul Nițâ Anghelescu redeschide în 1970 șantierul. Un an mai tîrziu, i se asociază Nicolae Conovici, tînăr profesor de istorie într-un sat din apropierea Călărașilor, absolvent al secției de istorie veche și arheologie din București. În 1972, îl aduce la muzeu și Piscu Crăsani devine un punct cardinal al vieții sale. Serios, talentat, tenace (între timp prin concurs, ajunge cercetător la Institutul de arheologie), întreprinde, cu sprijinul și în colaborare cu muzeul din Călărași, apoi, din Slobozia, jud. Ialomița, 15 campanii de săpături, cercetează an după an aproape exhaustiv așezarea și, iată, se apropie de „piscul" concluziilor finale, urmînd a le înmănunchia în monografia în curs de redactare.

(Pentru a ne da seama ce poate să reprezinte un asemenea travaliu, să reținem un singur amănunt și anume că a descoperit, de pildă, peste 400 de gropi pline cu materiale arheologice, umplînd fiecare cel puțin 12 saci din care obiect cu obiect se cere întregit, desenat, fotografiat, studiat. E greu să ajungă o viață de om pentru a epuiza toate întrebările și a dezlega toate enigmele).

Chiar din 1972, pornind de la observații de suprafață, cum se spune în arheologie, își dă seama că așezarea nu se mărginește doar la zona fortificată, identificată pînă atunci, se întinde încă mult în afara ei. Primele sondaje îi confirmă supoziția, așezarea neolitică dovedindu-se mai mare decît cea dacică, la rîndul ei, fiind, de asemenea, fortificată cu șanț și val de apărare. Tot dincolo de fortificația cunoscută descoperă cîteva morminte getice din epoca bronzului (sec. IV—III i.e.n.) precum și mai multe așezări getice deschise, contemporane cu cea fortificată. Cercetate cu grijă, prin metode științifice moderne, straturile arheologice evidențiază mai multe etaje de istorie, secole întregi de evoluție, de civilizație și trăire umană, cu perioade de glorii și de restriști. Peste prima fază de locuire din epoca neolitică, de virstă Boian, apare un strat de la începutul primei epoci a fierului, într-o locuire de scurtă durată, apoi, se suprapune acea așezare getică mo-

destă, efemeră la scara istoriei (de la sfîrșitul sec. IV — mijlocul sec. III i.e.n.), peste care se înalță cea fortificată, construită în a doua jumătate a sec. II și părăsită — nu s-a putut stabili motivul —, după mijlocul sec. I i.e.n.

În vecinătatea acestela a găsit și urmele goților (așezare și necropolă din sec. IV e.n. cercetate de arheologul Crișan Mușețeanu de la Muzeul de istorie națională) în trecerile lor pustiitoare, a găsit și așezări românești din secolele IX—X, care își așteaptă specialiștii să le descifreze întemeierea, creșterea, descreșterea și dispariția, pe scurt, viața. O viață de la temelia ființei noastre naționale.

Să intrăm dară în cetatea fortificată, scopul muncii de un deceniu și jumătate a lui Nicolae Conovici. Numeroasele locuințe date la iveală, cu diferite lor anexe gospodărești, cu vetre, cuptoare, gropile (unele cu provizii, altele rituale), imensitatea materialului arheologic — ceramică (getică și elenistică), oase de animale, unelte, obiecte de port și de podoabă, monede (getice, elenistice și romane, romane republicane) dovedesc că perioada de maximă înflorire a acestei așezări a fost, neîndoios, în vremea lui Burebista. A fost, în orice caz, o reședință a unui trib sau a unei uniuni de triburi care, la un moment dat, se înglobau într-o formațiune mai mare ce cuprindea pe toți geții din Cîmpia Munteniei. „Am găsit, iată un argument, cupe cu desen în relief lucrat în mod sigur în așezarea de la Popești (jud. Giurgiu) și invers, la Popești s-au descoperit vase lucrate la Crăsani. Aceste cupe au niște caracteristici anume, care permit o astfel de afirmație ; în fiecare așezare există un repertoriu de ștampile cu diferite variante de decor. Pe urmă, monedele dacice aflate în circulație sînt aceleași. Era cu siguranță un centru politic și religios, ca și un centru meșteșugăresc important. În mod indubitabil aici se producea multă ceramică, se lucrau obiecte din fier și bronz. Era și un centru de schimb, cum o dovedesc obiectele de import din lumea greco-romană — amfore, vase de lux din ceramică, vase din sticlă. Amforele conțin vin, ulei din lumea greacă iar celebrul candelabru din bronz descoperit de Ioan Andrieșescu (aflat în Muzeul de istorie al R.S.R.) este lucrat în sudul Italiei, precum s-au găsit și multe monede elenistice și romane. De această așezare depindeau, concluzionează cercetătorul, din punct de vedere politic, administrativ și religios un număr de așezări rurale pe care nu-l putem încă aprecia". O parte au fost identificate de arheolog, altele, cu siguranță, se vor fi aflînd undeva, prin apropiere, tăinuite sub pămînt sau vor fi fost luate cu totul de apele riului ori de pluguri, în sutele și sutele de ani ale lucrării ogoarelor. O asemenea cuprinzătoare „frescă" a unui mare și important centru dintr-o epocă de vîrf a civilizației geto-dacilor se poate alcătui, firește, numai după migăloase și migăloase cercetări.

Una dintre descoperirile de seamă ale arheologului Nicolae Conovici, de o covîrșitoare însemnătate privind unitatea lumii dace, o constituie sanctuarele și altarele din Cetatea de la Crăsani. Sanctuare și altare care, știm, (istoricii latini o consemnează) au fascinat lumea antică, diferențiindu-i, prin religia și credințele lor, pe dacî de popoarele și semințiile Europei barbare. Cercetînd sistemul de fortificații, cu șanț dublu și val dublu de pămînt, în apropierea primului val, prin săpăturile din anul 1982,a dat la iveală resturile unei construcții de mari proporții ce înconjura o suprafață dreptunghiulară de circa 70 m.p. cu orientarea nord-nord vest și sud-sud est, specifică majorității sanctuarelor geto-dacilor cunoscute pînă azi pe teritoriul țării noastre, inclusiv al celor de la Sarmisegetuza Regia, din Munții Orăștiei. Fără nici un dubiu, este zona sacră. În același an, concentrîndu-și atenția asupra acestui perimetru, identifică și scoate la lumină un altar din lut ars, cu înălțimea de 23 cm. Fusese ușor străpuns de săpătura profesorului Andrieșescu, dar fără să-l afecteze prea mult, se pare că și-a dat seama a fi ceva important, oprind avansarea. Nicolae Conovici găsise ceea ce căuta de atîția ani, avea în față proba materială a sugestiei lui Pârvan. Geniul marelui savant se confirma încă o dată, iar efortul tînărului cercetător era răsplătit. Deci, nu era vorba de vetrele obișnuite ale locuințelor ci de altare. De forma unui trunchi de piramidă, are suprafața superioară cu laturile egale, deci pătrată, decorată cu linii adîncite în diagonală, unite la mijloc într-un cerc. Un simbol de bună seamă, un mesaj ritual. Care anume ? Deocamdată e greu de răspuns. „Simbolistica acestui decor trebuie să fie una cosmică, gîndește arheologul, decorul este comun mai tuturor altarelor descoperite în Tracia și îl regăsim pe multe obiecte. „Este o chestiune ce trebuie aprofundată, intenționez să mă ocup în anii următori de ea. De fapt, simbolistica pătratului este universală, există și în lumea elenistică și în aceea a celților, a romanilor". Diagonala intersectată, în variante, cu sau fără cerc, a apărut la Crăsani și pe ștampila amforei locale, pe o miniatură de lut, pe cupele getice, avînd decor în relief, pe vase din metale prețioase, pe vase de cult. De exemplu, pe ritonul găsit acum doi ani în apropierea sanctuarului, piesă din ceramică terminată cu o protomă de cal ce avea incrustată pe piept acest ics (X) specific. Probabil, să fi folosit în cadrul ceremoniilor religioase. În epocile cele mai vechi, la geți, ca și la alte popoare (la greci , sciți, romani, chiar la perși) ritonul era un vas folosit de zei și de eroi, apoi de regi. Era lucrat, mai cu seamă, din aur și argint. În perioadele mai tîrzii, probabil, funcția tonului s-a schimbat, rămînînd un vas de cult.

Ceea ce este și mai demn reținut, prin luminile ce le iectează asupra cunoașterii vilizației geților, privește deperirea, în jurul sanctuarului așezate pe două rînduri, re tînd același simbol al pătrlui, a unor șiruri de constți, de clădiri, din păcate i gral distruse de un incen Cine le-a dat foc nu se dar cu siguranță zona sacră fost distrusă chiar de Foarte probabil, aici era și ședința căpeteniei cu fam sa, erau preoți, oșteni, cu t anexele lor gospodărești. Sătuarul, după cum apreciază cetătorul, a durat foarte p sub respectiva înfățișare, ce nu-i de mirare, dat f epoca frămîntată a marelui rebista, primul unificator triburilor geto-dacilor. Dar, cetătorul ne surprinde cu o constatare. „După bucățile lipitură din pereți, pe le-am găsit îngropate (un cei, de asemenea, cunoscut, pru daco-geți casa era sac putem trage concluzia că, car o parte din aceste constrții, e posibil să fi fost cu e Altarul n-a fost stricat, mult, a fost reparat, consoliceea ce denotă că a continuat fie folosit, chiar dacă zona că a fost distrusă, pînă la sțitul așezării". Mergînd în ac cime, sub talpa acestuia (dce a fost „decupat" cu mgrijă și depus în sălile Muzlui județean de istorie Slobozia) a intîlnit, epresupunea, încă unul. D era zonă sacră peste sacră, dovedind încă o dnivelul mai vechi de cuire din sec. IV—III. De fel, observațiile stratigrafarată că acesta era și, punc cel mai înalt al locului, pe cde regulă, geto-dacii își mmeiau zonele sacre. Tot în acperimetru s-au înființat multe vase de cult cu reprezentarea în relief a capului de bbec, ridicînd noi și noi întări în fața cercetătoru Simbolistica acestuia, se știe, mai multe semnificații în diritele părți ale lumii ant este legată și de cultul soare și de cel al lunii, dar și de focului. La care dintre ele scriau dacii, încă nu s-a defrat.

Descoperirea zonei sa l-a determinat pe arheolog revină pe mamelonul din pmea de vest, deși socotea săatura încheiată, mai efectuecîteva sondaje. Munca n-a fost în zadar, astfel, în campaverii trecute, a descoperit frmente din încă două altare, grupate în locuri cu totul ferite. Unde s-ar fi putut ele inițial, din ce zonă sacră făcut parte, nu poate încă sbili ! Resturile denotă că etot de formă pătrată, sînt cbmai bogat ornamentate, difde cel de pe mamelonul opAu chenar dublu cu șnur unul dintre ele prezintă în pun motiv alcătuit din cercmici străpunse de linii dreDezlegarea mesajului lor răne o treabă serioasă la care trebui să se înhame cît mai rînd cercetătorii în hermenecă. Șirul semnelor de întrebcontinuă.

Cert este că la Piscu Crăse află unul din punctele carnale ale civilizației geto-dacidovedind încă și încă o dunitatea acestei lumi pe terriul țării noastre, ca și, gonuitatea ei de locuire, trunrobust din care s-a născut, îndelungul proces al romanirii, poporul român.

CICI IORDACHE ADAM

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Săptămîna universităților cultural-științifice

Desfășurată în primă ediție, la Iași, Săptămîna universităților cultural-științifice s-a dovedit a fi un rodnic dialog între factorii de resort din județul Iași și invitații lor din județele Dolj, Timiș, Hunedoara, Mureș, Vrancea și Cluj. Schimbul de experiență nu s-a limitat, firește, la cele cîteva dezbateri teoretice menite să fixeze locul universităților cultural-științifice în viața unei localități, sau să etaleze posibilitățile specifice de exprimare ale Comisiilor pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice, ci a pus cu deosebire accentul pe latura practică, pe conținutul în sine al cursurilor. Ne-am numărat, cu alte cuvinte, printre cursanții obișnuiți ai Universității cultural-științifice din Iași, instituție ale cărei săli de clasă, ca să le zicem așa, sînt răspîndite nu numai în sediile unor recunoscute edificii culturale, cum ar fi, desigur, Palatul Culturii, un impunător complex muzeal, sau la „Casa Pogor", ori la Universitatea „Al.I. Cuza", ci și în zeci și zeci de unități economice, cum ar fi Întreprinderea de tricotaje „Moldova", sau „Tehnoton", ca să dăm doar cîteva exemple. S-a constatat, dealtfel, că această extindere a spațiului de curs, această deplasare a lectorilor în chiar perimetrul unor întreprinderi, sau platforme industriale, este o modalitate intens folosită și în alte județe, opțiune ce-i conferă metodei nu numai viabilitate, ci și eficiență. Sigur că da, unele cursuri, cu o mai mare audiență la public, de un interes mai larg și mai variat, răspunzînd unor necesități strict informaționale, sau de aprofundare, a unor domenii cultural-artistice, inclusiv științifice, au intrat demult în atenția marelui public care le frecventează cu asiduitate. Dar, așa cum au precizat cursanții, nu doar domeniul în sine î-a atras, ci calitatea expunerilor, acel dar al lectorilor care, specialiști fiind într-un domeniu sau altul, știu să confere celor aproximativ 60 de minute ale unui curs un caracter viu și captivant. Alte cursuri, însă, cu toată bunăvoința lectorului, cu toată pregătirea sa minuțioasă, parcă bat pasul pe loc.

Am putea exemplifica, atît într-un sens, cît și în celălalt, dar ne oprește gîndul că organizatorii acestei prime ediții a Săptămînii universităților cultural-științifice și-au propus să ofere schimbului de experiență o radiografie reală a acestui gen de manifestări între care unele au mai multă sau mai puțină priză la public. Ne vom opri, însă, asupra a două expuneri, aflate sub genericul „Satul la orele învățării metodelor de obținere a unor producții agricole cît mai mari". Prima dintre ele a avut loc la Căminul cultural din Probota și și-a propus să supună dezbaterii următorul subiect: „Metode și căi de creștere a producției în zootehnie ; ridicarea natalității și reducerea mortalității animalelor, realizarea greutății stabilite la tăiere". Evadevărat, expunerea în sine se cam suprapunea, bănuim noi, peste o temă a învățămîntului agrozootehnic (cu deosebirea că în cadrul învățămîntului agrozootehnic cursurile se țin de obicei chiar la fața locului, în fermele zootehnice, și au un conținut cu precădere practic, pe cît vreme acum, în sala Căminului cultural, expunerea a fost însoțită de un film documentar realizat de către membrii cineclubului din Probota !), dar, chiar dacă ar fi fost de sine stătătoare, tot n-am fi crezut că lectorul, respectiv medicul veterinar Radu Nicorici, directorul stațiunii de creștere a bovinelor din Dancu, avea să ne incite pur și simplu interesul. Și nu neapărat al nostru, cît mai ales al cursanților care l-au ascultat și l-au urmărit cu maximum de atenție. În fond, medicul veterinar Radu Nicorici n-a făcut nimic altceva decît să le vorbească țăranilor cooperatori din Probota despre felul în care trebuie îngrijită, ca la carte, o vită. De ce l-au ascultat cu atîta luare aminte ? Pentru că cel ce le vorbea cucerise, cu numai cîteva zile în urmă, împreună cu unitatea sa, înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare. Le împărtășea, cu alte cuvinte, din știința și experiența de-o viață a zootehniștilor din Dancu.

Cea de-a doua expunere, din sala Căminului cultural din Bivolari, avînd următoarea temă: „Sericicultura, o îndeletnicire tradițională cu mari valențe economice ; sarcinile privind dezvoltarea creșterii viermilor de mătase în actualul cincinal" l-a avut ca lector pe Vasile Tîrpordei, directorul Centrului de sericicultură din Iași. Toate bune și frumoase, numai că pentru dezvoltarea sericiculturii la Bivolari, ba chiar și în întreg județul Iași, mai sînt încă multe de făcut. Au fost trecute în revistă, cu simț critic și autocritic, unele neajunsuri, s-a emis chiar și convingerea că sînt speranțe și șanse reale pentru dezvoltarea acestei îndeletniciri tradiționale, dar, cu excepția celor două scurte filme realizate de membrii cineclubului din Bivolari, expunerea nu prea avea cum să-și atingă țelul. Se poate, deci, ca o expunere, oricît ar fi ea de aparent aridă, cum a fost cea de la Probota, să stîrnească aplauze, dar, din păcate, se poate și altfel, ca la Bivolari, unde viermii de mătase n-au ajuns încă să se împămîntenească.

În încheiere, fără a se înțelege că neapărat vrem să tragem o anume concluzie, prima ediție a Săptămînii universităților cultural-științifice, pentru a cărei bună desfășurare organizatorii nu au precupețit nici un efort, a scos în evidență rolul deosebit, formativ și informativ, pe care-l au universitățile cultural-științifice în viața orașelor și satelor patriei noastre, necesitatea de a-și replia permanent modalitățile de lucru cu publicul, în raport direct cu cerințele acestuia, cu marile comandamente sociale ale timpului. Cu alte cuvinte, o acțiune reușită, un fructuos schimb de experiență, un dialog deschis și eficient.

N. VICTOR ■

O firmă care se impune tot mai mult în vitrinele comerțului : „Electronica industrială"

Universul s-a născut sau nu dintr-o „explozie inițială"?

Încredințăm tiparului această nouă rubrică din dorința de a legitima paternitatea și prioritatea unor idei românești în domeniul științei și tehnicii mondiale. Am făcut-o și cu alte prilejuri, mijlocind publicarea unor documente ce atestă cu realism întîietatea invențiilor și descoperirilor autohtone. Ele au adus în atenție fie creațiile unor autori în viață, fie pe cele redescoperite prin generozitatea hazardului sau diligențele posterității. Este știut (cu excepția celor care au uitat sau n-au aflat niciodată !) că, de pildă, primul articol dedicat doctorului Ștefan Odobleja, (la o oră cînd marele savant mehedințean mai era necunoscut chiar și în orașul său), a văzut lumina tiparului în paginile Flacării. A fost momentul și punctul de plecare al unei vaste acțiuni ce s-a finalizat prin redescoperirea și publicarea în România a „Psihologiei consonantiste", prima lucrare universală de factură cibernetică.

Inaugurînd această rubrică aducem, pentru început, la cunoștința cititorilor noștri, o ipoteză de lucru datorată corespondentului nostru Silviu Ciobanu, inginer radio și telecomunicații la Direcția de Radio și Televiziune din București, Calea Victoriei nr. 37. O facem și deoarece, lucru cunoscut, descoperirile nu sînt acoperite prin brevete de invenție, în acest caz articolele tipărite bucurîndu-se de valoarea unor acte juridice. Tocmai de aceea, socotim necesar să acordăm întîietate acelor autori, care, prin speculații teoretice și calcule, prin decantarea tezaurului de date existente, propun un nou punct de vedere în cîmpul larg al cunoașterii umane. E locul să precizăm, de asemenea, că redacția nu acordă în nici un fel crezămînt de cauză ideilor și ipotezelor publicate și nici nu va arbitra eventualele polemici. Omul de știință, el singur, va fi în măsură să le promoveze sau să le scoată din competiție. Modesta noastră contribuție rămîne legată de dragostea omenească pentru adevăr și dreptate, de dorința de a ne cunoaște mai bine pe noi înșine în marea competiție a inteligenței planetare.

Și acum iată ipoteza comunicată de inginerul Silviu Ciobanu.

În anul 1987 — ne înștiințează cititorul nostru — am avut ocazia să măsor cu precizie mare (eroare de +3. 10—⁹) frecvența unor emițătoare de radio, care au la emisie o precizie și mai mare. Am constatat atunci că orice semnal care sosește prin reflexie pe ionosferă are frecvența mai scăzută decît cea de la emisie (cu aproximativ —2,4 x10—⁷) din valoarea sa. Acest fenomen putea fi explicat fie prin faptul că ionosfera se mișcă (apare efectul Doppler), fie că un foton, care trece prin ionosferă, pierde o parte din energia sa, ca în cazul efectului Compton. Efectul Compton a demonstrat că un foton de mare energie (raze X), care trece prin grafit, pierde o parte din energia sa. Fenomenul nu a putut fi pus în evidență la fotoni din domeniul frecvențelor luminii sau radio.

Pentru a demonstra dacă este cazul efectului Doppler sau al pierderii de energie a fotonilor, am măsurat un semnal care mergea de la pămînt la un satelit de telecomunicații și înapoi. Dacă schimbarea s-ar fi datorat efectului Doppler, atunci efectul s-ar fi anulat, el scăzîndu-se pe cele două sensuri. S-a constatat însă o scădere a frecvenței (cu —4. 10—⁹ din valoare). Prin această descoperire s-ar putea demonstra că orice foton care trece printr-un cîmp de particule încărcate electric interconditionează cu acestea și pierde o parte din energia sa.

Prin aceste raționamente simple, bazate, cum am arătat, pe observații personale, sînt îndreptățit, cred, să formulez o ipoteză. Dacă ne gîndim la fotonii care vin de la stele îndepărtate, atunci scăderea frecvenței acestora se poate datora interacțiunii dintre ei și particulele încărcate ce se găsesc în lungul lor drum și nu efectului Doppler așa cum susțin unii oameni de știință. **În acest caz, universul care este în permanentă mișcare nu ar avea o mișcare de expansiune și nu ar proveni de la o „explozie inițială".**

În încheiere, interlocutorul nostru a ținut să menționeze următoarele : „Nu știu dacă în altă parte a lumii s-au făcut măsurători asemănătoare deoarece nu dispun de informații în această privință. De asemenea nu știu dacă la noi se ocupă cineva cu astfel de probleme. Aș fi bucuros dacă, prin intermediul revistei „Flacăra", aș putea obține date suplimentare, iar ipoteza mea ar intra în vederile unor specialiști în materie".

Ipoteza inginerului Silviu Ciobanu — ne permitem noi să adăugăm — concentrează observațiile și meditațiile unui om, dăruit cu pasiune, vreme de 30 de ani, problemelor de radio și telecomunicații.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

„Inginerul Gheorghieș"

S-a dăruit o viață întreagă culturii poporului român ; **„a fost campion neobosit al inteligenței, în timp de jumătate de secol"** — scria despre el Mihail Kogălniceanu, iar un poet, C.V. Gheorghian, i-a închinat versurile : **„...Aprinzînd în a ta țară a științelor făclie, / La altaru-i de lumină adunat-ai un popor."** Acesta a fost **Gheorghe Asachi** (1 martie 1788, Herța — 12 noiembrie 1869, Iași), cărturar iluminist de cultură enciclopedică, scriitor, matematician, arhitect, inginer și ziarist, de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta două secole.

Biografilor săi, ca și publicului larg, Gheorghe Asachi le este cunoscut mai ales prin marile sale merite în promovarea învățămîntului și teatrului în Moldova (a organizat și prima reprezentație dramatică în limba română), ca și prin bogata sa activitate de publicist, datorită lui apărînd și întîia gazetă din Moldova : „Albina românească". La stăruințele lui s-a înființat primul institut pentru educația fetelor, de asemenea întîia Școală de arte și meserii moldoveană. Dar personalitatea sa a fost și mai complexă, el avînd un rol însemnat în dezvoltarea științei și tehnicii, așa cum va rezulta din schițarea biografiei sale.

Prima învățătură a primit-o de la tatăl său, cărturarul, istoricul și traducătorul Leon Lazăr Asachi, în orașul natal. Familia sa mutîndu-se, pe cînd avea 9 ani, la Lvov, a continuat să studieze acolo, atît cursul secundar, cît și cel universitar. Dobîndește de timpuriu cunoștințe solide de matematică, fizică, științe naturale, logică, inginerie, arhitectură, iar cînd se întoarce în țară, la Iași (1805), este doctor în filosofie, inginer și arhitect. Își pune în practică priceperea de arhitect, construind o serie de clădiri.

Între 1805 și 1812 Gh. Asachi își continuă studiile (astronomie, matematică, tehnică, pictură, istoria artelor, literatură) la Viena și Roma, îmbogățindu-și și cunoștințele de limbi străine. La întoarcerea definitivă la Iași, la 24 de ani, este un veritabil poliglot, cunoscînd polona, germana, latina, italiana, franceza, rusa și engleza.

Începe acum prodigioasa sa activitate de organizator și animator al învățămîntului, scenei și jurnalismului național în Moldova, întregită de o neobosită și rodnică activitate de scriitor și traducător. Noi ne vom opri însă cu precădere asupra aspectelor tehnico-științifice ale activității sale, care a acoperit o arie foarte largă.

Gheorghe Asachi a fost spre pildă un partizan convins al industrializării țării. Asemenea lui Mihail Kogălniceanu, care organizase una dintre primele fabrici de postav, Gheorghe Asachi a construit, cu sprijinul competent al inginerului-geolog Carol Mihailic de Hodocin, o fabrică producătoare de hîrtie Petrodava (Neamț), cu mașini moderne pentru acea vreme, aduse de la Viena și Praga ; pe frontispiciul ei, cărturarul pusese inscripția „Întîia fabrică a Moldovei". În noiembrie 1841, s-a făcut inaugurarea și „Albina românească" scria că, la serbarea prilejuită de eveniment, s-a încins „o horă a lucrătorilor, bărbați și femei"...

Fiindcă ne-am referit la „Albina românească", primul ziar românesc din Moldova", să precizăm că aci, ca și în alte publicații scoase de el („Gazeta de Moldavia", „Spicuitorul moldo-român", „Icoana lumii", „Almanah pentru învățătură și pricepere", „Patria" etc.), Asachi ținea la curent pe cititori cu cele mai importante progrese ale științei și tehnicii, atît realizările din țară, cît și cele din străinătate, în cadrul unei strădanii statornice de a oglindi tabloul și mersul civilizației în ansamblul lor.

Un moment important din activitatea lui Gheorghe Asachi a fost „clasul" (de fapt școala) de inginerie și hotărnicie pe care l-a înființat la Iași în 1813 (inaugurat în ianuarie 1814). Aci a fost pentru prima dată supranumit „Inginerul Gheorghieș". Tînărul care nu împlinise pe atunci 26 de ani, dar avea de pe acum o cultură enciclopedică, preda aci, în limba română, geodezie, mecanică, matematică, arhitectură, istoria artelor. Prima promoție de ingineri (de fapt subingineri) a absolvit cursurile în 1818, evidențiindu-se prin rezolvarea a multiple probleme practice de inginerie și hotărnicie (tot în 1818, Gheorghe Lazăr, căruia mulți îi spuneau „Lazăr inginerul", deschide în București, la Sf. Sava, o școală, apropiată ca profil, de inginerie hotarnică, unde predă cursuri de aritmetică, algebră, trigonometrie, geometrie, arhitectură, «geodezie sau ingineria cîmpului», geografie și filosofie — ajutat de Eufrosin Poteca). Tot la îndemnul lui Asachi, se organizează școli la Galați, Focșani, Huși, Bîrlad, Botoșani, Roman, precum și în mai multe sate.

În anul 1835, are un rol hotărîtor în crearea, la Iași, a Academiei Mihăilene, sub domnia lui Mihail Sturdza, a veritabilă pepinieră de intelectuali instruiți, pe care o concepe la nivelul marilor așezăminte de învățămînt ale Europei. Datorită lui mai ales, instrucțiunea științifică ocupă aci, alături de cea artistică, un loc foarte însemnat. Inaugurarea a avut loc la 16 iunie 1835, într-o clădire nouă de pe strada Arcu, din centrul orașului. A fost cea dintîi instituție românească de învățămînt superior din Moldova și la ea au predat profesori iluștri, printre care Ion Ghica, Mihail Kogălniceanu, Ion Ionescu de la Brad, Eftimie Murgu, Damaschin Bojinca și mulți alții, înființîndu-se catedre pentru mai toate specialitățile științifice. A dăinuit pînă în 1847.

Nu trebuie uitat nici rolul lui Gheorghe Asachi ca autor a numeroase manuale de aritmetică, geometrie, algebră etc. Dincolo de hotarele specialităților sale, a luat parte la toate inițiativele menite să sprijine dezvoltarea culturii științifice și tocmai de aceea îl aflăm printre întemeietorii unor societăți științifice ca „Cercul de lectură al medicilor moldoveni" — 1830, „Societatea de medicină și istorie naturală" — 1833 etc.

Una dintre cele mai însemnate instituții culturale ale Iașului contemporan, Institutul Politehnic, poartă astăzi numele acestui remarcabil cititor al culturii românești.

I. M. ȘTEFAN ■

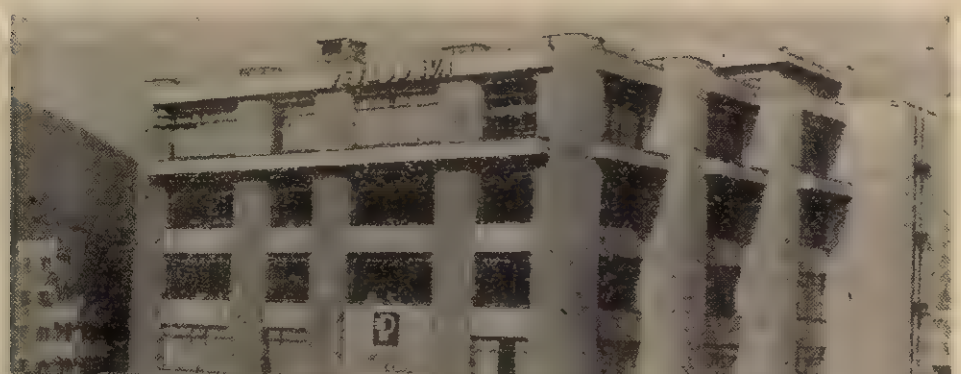

La cumpărături în Piatra Neamț

De curînd, contemplînd magazinul universal „Petrodava", impunătoare construcție în beton și sticlă din municipiul de la poalele Cozlei, Cernegurii și Pietricicăi, mi s-a întîmplat să fiu luat „cu asalt" de valul de vizitatori care, aveam să aflu ulterior, sînt zilnic, în medie, cam 20 000.

Urc scările atras imperceptibil de muzica stației de amplificare. Apoi mă înviorează, brusc, programul informativ cu privire la noutățile aflate la cele 40 de raioane de specialitate, la caracteristicile tehnico-funcționale ale produselor respective și la sectoarele de unde acestea pot fi achiziționate.

Îmi încep, deci, vizita de la ultimul etaj și constat cu bucurie că fiecare nivel al magazinului are ornamentații și culori aparte, în consonanță fiind și ținuta personalului.

La electrice, cumpăr o lanternă. Apreciez atenția cu care sînt servit și în acest timp apare un tînăr cu prestanță energic, curios să cunoască ce mobilă are „dialogul". Este vreo problemă ? mă întreabă cu circumspecție. Se bucură auzind aprecierile și se prezintă Vasile Ouatu, șeful de unitate. Îmi destăinuie cîte ceva din preocupările și rezultatele harnicului și tînărului colectiv de muncă ce numără peste 200 de lucrători comerciali și a cărui medie de virstă nu depășește 30 de ani.

Îl întreb cum se face că în această unitate, care se vrea și reușește să fie etalon al comerțului pietrean, cerința de permanentă bună servire consemnată și afișată la loc vizibil devine un fapt practic de exprimare. Îmi relatează cu răbdare și fără formule stereotipe că, ajutat de organele locale de partid și ale organizației de tineret, precum și de conducerea ICSMI — Piatra Neamț a reușit să imprime fiecărui lucrător răspunderea pentru plan, care nu poate fi realizat decît printr-o calificată activitate de comerț. Accentuează cu o nedisimulată mîndrie că, în afara harului pe care trebuie să-l ai în orice profesiune, în executarea atributiunilor, lucrătorului din comerț, condescendența, servirea atentă și cu răbdare a cumpărătorului au devenit la „Petrodava" chiar un mod de a fi, adică o stare normală. Numai așa, continuă încrezător în cele ce afirmă, determini pe cumpărător să revină cu plăcere în unitatea noastră, devenind astfel dintr-un vizitator ocazional un client permanent al magazinului „Petrodava".

Moderna clădire, cu o arhitectură sobră, originală, unicat în materie, reunește peste 40 de magazine distincte și oferă cumpărătorilor mai mult de 200 000 articole diferite, a fost proiectată și realizată de forțe locale. Magazinul totalizează în cele cinci nivele ale sale o suprafață utilă de 12 mii metri².

Interlocutorul ține să precizeze că periodic, sînt organizate în incinta magazinului, precum și în sala mare a Casei de Cultură, interesante „Parăzi ale modei de sezon", ca și demonstrații practice de utilizare a produselor electro-casnice de folosință îndelungată.

În fiecare an, cu prilejul tradiționalei manifestări „Toamna pietreană", „Petrodava este gazda primitoare a unui interesant concurs de vitrine, la care participă colective de vitrinieri — decoratori din numeroase județe ale țării.

În vederea permanentei îmbunătățiri a calității servirii, tinerii vînzători participă la diverse cursuri de perfecționare profesională.

MARIAN TEODORESCU ■

Nu numai echinocțiul anunță primăvara, ci și parada modei de la Bucur Obor și Titan

Jocuri...

Niște cuburi colorate, stîrnesc fantezia spațială a minuitorului lor ; instalarea unui trenuleț electric, proaspăt scos din cutia de ambalaj, naște probleme de-liceal-sublime de conectare, potrivire, amplasare, verificare etc. ; un „pistol" din plastic pe al cărui „trăgaci" folosindu-l zărești, prin vizor, nu presupusa țintă spre a fi ucisă ci, pur și simplu, derularea unui film de desene animate cu rățoiul Donald sau Făt-Frumos ; o carte-caiet-program, desfășurată, îți oferă nu mai puțin decît 50 de jocuri practicabile ad-hoc ; cîteva zeci de lamele metalice găurite, ansamblate cu îndemînare prin folosința unor minuscule șuruburi și piulițe, pot deveni machete — la scară ! — ale unui tractor, turn Eiffel, mașină carting, macara, sau clădirea Athenée Palace. Și așa mai departe... Tinerii vor continua să-și vire degetele-cîrnăciori în măruntaiele mașinuței din plastic oferită cadou (spre a o distruge, normal !), vor continua să viseze imediat apoi o altă mașinuță mai zdravănă (ca să o sfărîme și pe aceasta, curînd), dar, cred, aici intervine ceva esențial :

...dacă oamenii maturi pot întercepta în mod critic ceea ce li se oferă în anumite momente — copiii NU !

Ei, aceștia din urmă, se formează conform celor oferite de către maturi : puterea, capacitatea de discernămînt aparține doar „oamenilor mari", cărora le revine astfel o imensă responsabilitate. Copiii se joacă — ei, niciodată, nu joacă... ! (de la Popa Prostul și pînă la pocher e o cale lungă).

În acest context mi se pare necesar a reveni asupra activității mai mult decît interesante a unei instituții republicane — despre care am mai scris în revista noastră, ba chiar urmărindu-i destinul chiar de la început — și care iată, la acest început de nou an, se înfățișează cerințelor pieței interne și internaționale cu produse noi, de (într-adevăr) ultimă oră : este vorba de „RECOOP", (director : dr. Gheorghe Fețeanu), și mai ales despre produsele sale „JECO" (citește : Jocuri Educativ COlective).

Un... nenumeros colectiv de oameni, talentați, debordînd de entuziasm (chiar și în fața unor furtuni birocratice regretabile, sau izbindu-se de „spleen"-ul unor funcționari postați în fotoliile unor scări ierarhice oarecare), propune pentru anul în curs — multe dintre ele fiind în faze avansate de producție — **peste 100 JOCURI NOI.**

Este de altfel o replică firească la faptul că, față de anul care a trecut, planul „JECO" s-a dublat (s-a ajuns la tiraje de 500 000 per joc — chiar la milioane, privind anumite jocuri pentru copii solicitate prin programa Ministerului Educației și Învățămîntului). În plus, au crescut sarcinile pentru export (menționăm la acest capitol jocul „GO — variantă standard"). „RECOOP"-ul a devenit o întreprindere superrentabilă, ne facem un punct de satisfacție vorbind despre ea — cu atît mai mult cu cît aceasta fiind nu numai producător, ci și coordonator de desfacere, către public, a jocurilor.

Ale celor peste 600 jocuri (în total) care poartă garanția unei mărci anume. Ale celor mici universuri constructive ce stîrnesc, de pildă : oribilele păpuși din butaforie, sau cutii din carton violent colorate și în interiorul cărora niște piese mizere țin cu tot dinadinsul să-ți demonstreze (indiferent că e vorba de fotbal, costum național, ciocolată, sau Națiunile Unite), că doi și cu doi fac, oricum ai învirti-o, patru !

După ce a lansat în întreaga țară celebrele și clasicele de acum jocuri „SCARBBLE", sau „GO" (concursurile republicane sau zonale stau mărturie), firma „RECOOP" și-a propus, pentru anul în curs, o premieră : JOCUL PE CALCULATOR.

În ce constă acesta ? Un set, format din monitor video-color (sau televizor cromatic), un calculator electronic „TIM-S", și casete (pentru început se vor pune în vînzare casete — casete mici, simple, audio, normale — cu cel puțin un joc, apoi mai multe, pînă la 20 de jocuri pe o singură casetă) ; se presupune că amatorul posedă un radio-casetofon. Prețul complexului va fi convenabil.

Prin urmare : stai în fotoliul cu calculatorul așezat pe genunchi, te holbezi (neapărat la ecranul color unde un „fandrache" cu părul vîlvoi roșu îți dă cu tifla urcat pe coperișul unui vagon de marfă, și, atunci, apăsînd butoane, faci să coboare din tren, să bage sub roți... să-ți aducă geanta în prim-plan... sau să-ți cheltuiască nervii, nu numai ca nume chiar și ca înfățișare (sînt imagini văzute — dar glumă acum).

În așteptarea acestui joc mai putem numi astfel ? !, mai amintiți, stimați cititori virstnici, mîngîia-ți păr de porc, frămîntată în mîini pentru a deveni rotundă și îndeplini delicatele ? !), se comandă un altul, aflat în vînzare recent : „ENIGMA", joc de perspicacitate, ipoteze deductii (în genul „Mastermind", „Cluedo", „Masco", „Scrabble" etc. — supercunoscute pe piața mondială).

Așadar : o jucărie, sau... „joc pur și simplu" !

HORIA PĂTRAȘCU

E primăvară și la 1050 de metri

Casele sînt cu petice albe pe acoperișuri. Munții sînt la fel de falnici — cu tot cojocul nemișcat și apăsător al zăpezii. Zadarnic caut cu privirea ghiocei, brîndușe, albăstrele. Nici urmă la înălțimea de 1 050 de metri. Suflul primăverii însă se simte puternic la Predeal. Se topesc țurțurii de basm, curg șireșinile, soarele e puternic, se face plajă pe șezlonguri, cojoacele cu care am venit din București sînt aruncate în zăpadă.

La Clăbucet-sosire stratul de zăpadă, nu știu dacă confirmă prevederile meteorologilor, dar oricum este. La fel sînt și funcționează perfect centrele de închiriere a săniuțelor, a materialului sportiv și a schiurilor. Aici se ridică o problemă de lingvistică, nu pe plan național, ci doar la Predeal. Pe aceeași pîrtie, pe care furnicarul uman urcă și coboară, indicatoarele folosesc schi și ski...

Cei mai mulți au venit să schieze, să respire aer curat, să se plimbe, unii, puțini, să mănînce în aer liber. Capotele mașinilor, mini restaurante, etalează bunătăți pentru douăzeci de persoane care dispar, în cîteva minute, savurate de patru cinci prieteni.

Ați avut cunoștință de decalogul schiorilor ? L-am aflat la fața locului și din el am reținut că de zece ori nu este voie să greșești pe pîrtie. Unii greșesc și de o sută de ori ! Calcă decalogul de 10 ori, fără nici o remușcare.

Pavel Vasile, responsabilul restaurantului și autoservirii de la Clăbucet-sosire, e elegant în costumul albastru și în purtările sale ; calm, deși aglomerația dintr-o duminică poate modifica comportamentul oricărui om civilizat, e la dispoziția miilor de turiști. Aici iau masa de prînz 2 000 de alpiniști cu poftă de mîncare, chiar dacă cei mai mulți nu se urcă pe schiuri. Aprovizionarea e bună : cinci sute de piini calde, 5 000 de sticle de bere, care nu mai au nevoie să fie puse la gheață, tot atîtea de sucuri aromate, mii de kilograme de apă minerală, mii de mici care sfîrîie pe grătare și usturoiază atmosfera de te fac să-l guști chiar dacă suferi de ficat, zeci de feluri de mîncare à la carte, dar totul e absolut insuficient pînă la apusul soarelui.

— Tovarășe Pavel Vasile ziua de duminică nu e deloc ușoară pentru dumneavoastră.

— Muncim cu plăcere să asigurăm masa, în tovărășia noastră, a celor peste două mii de turiști care ne trec pragul casei. 90% din cei care vin aici sînt privitori dar eerul curat le dă aceeași poftă de mîncare. Ca și schiorilor.

— Fără să-mi spuneți, citesc în ochii dumneavoastră o tristețe.

— Regret că oaspeții noștri, cei mai mulți dintre ei, nu au o educație a muntelui. Lasă în urma lor sute de sticle sparte și aruncate prin pădure, hîrtii cît să încărcăm un camion, resturi de mîncare din ceea ce au adus de acasă și „rustic" au încropit o masă pe capota mașinii.

— Nu puteți să-i amendați pe cei care încalcă legea muntelui ?

— Nu este nici treaba și nici dreptul nostru. Primăria are în grijă pista care, fiindcă vorba despre ea, ar trebui dematitată în trei culoare ; pentru săniuș, pentru schiorii începători și pentru cei avansați.

Școala de schi are cursuri cu durată fulger de patru-cinci-șase zile. Economistul Alb [illegible] mion, la sfîrșitul unui an, adună, cel puțin, 7 000 de... absolvenți. Fiecare serie se încheie cu un concurs. Amuzamentul, și satisfacțiile sînt depline pentru cei care au reușit să se țină în echilibru pe schiuri și acum se gîndesc la performanțe naționale ; monitorii, foști campioni republicani, care au trăit aceste stări, îi încurajează.

Calculatorul și-a făcut intrare și în restaurant. Stabilește prețurile, gramajul. Calculatorul neobosit, e în mare formă mai ales duminica. Pavel Vasile prin sondaj, cîntărește porții de mîncare, fripturile. Repetă această operație din ceas în ceas, încît diferențele pot fi de cel mult 5 grame, plus sau minus. Calculatorul verifică, controlează, impune cinstea exemplară.

— Mai aveți cinci minute pentru mine ?

— Pot vorbi în timp ce supraveghez calculatorul, oaspeții tarfi...

— Pista a fost asaltată astăzi de copii. Am văzut că i-ați înconjurat cu multă tandrețe chiar cînd îi dojeneați.

— Profesorii s-au retras la cafele și elevii au rămas în capul lor. Nu zburdălnicia îi deranjează, pentru că muntele iubește strigătele lor de joacă. Dar astăzi a fost un fel de festivism pentru plan, scăpîndu-se din vedere rolul educativ al mersului cu trenurile. Copiii, coborît din trenuri, cu pachețele-au mîncat sau le-au aruncat oricum hîrtiile și resturile ajuns pe zăpada și iarba care dă să încolțească, au rămas nesupravegheați, au alergat, s-au transpirat pînă la ora 17 cînd au fost din nou în tren. Vai bine am petrecut !, vor spune acasă. Și așa se vor învăța acesta va fi profitul unor excursii dacă cineva nu are adevărat grijă de ei, nu este educator cu vocație !

— Îi cunoașteți, știți din ce oraș sînt ?

— Nu, dar de cîteva luni cînd sînt aici responsabil, am văzut mulți „excursioniști" acest fel și mă tot întreb, cînd îi mai însoțesc atunci profesorii ?

...E primăvară la 1 050 de metri. Trenul, autobuzul, aduc înapoi către casă. Nu desparte de mine imaginea copilului de cîțiva ani care vrea să-l urce pe schiuri pe nedrept părțitul lui prieten, Griveiul zuluflați albi. Sigur, la fel de vesel este și amintirea bărbatului cu în jurul lui adunase zeci de semințe goale. Bereu îi tăiase chef de a urca piept în deal transformase într-o biată fărîmă burlescă.

Dacă mai căutați larna, dacă o regretați, o mai găsiți sus, cît ce în ce mai sus, pe crestele munților. Ghiocei, albăstrele, brîndușele le-am pus în glas acasă, culese din pădurea la Snagov. Numai și pentru merită să ieșim din sedenturi, într-o duminică cu mama, cu bunica.

CARMEN DUMITRESCU

Cine repară ceasurile electronice?

...șadăr, cui te adresezi cînd ți s-a stricat ceasul electronic? La unitățile de ceasornicărie ale Cooperativei „Artă și precizie" către care sîntem obișnuiți ne îndreptăm ori de cîte ori am vreo problemă cu ceasul, am că reparațiile acestui gen de ceasuri au fost preluate de către cooperativa „Radio-Foto", întrucît „asta e treabă de electronist, nu de ceasornicar". Informația însă nu-ți este de folos decît dacă necazul pe care îl are ți-l constată în consumarea bateriei căutate, care poate și monta în unitate.

Dintre cine se îndreaptă, însă, cărora ceasul chiar li s-a defectat? Către cele patru centre specializate de conducerea cooperativei să efectueze reparații.

Iată nouă și un sfert. În fața clădirii centru de reparații de pe etajul II al Magazinului „Firea" așteaptă deja vreo zece persoane, deși programul afișat arată clar că activitatea începe la 10. „Am fost și ieri după aproape două ore de așteptare a trebuit să renunț și plecam trenul, așa că azi am venit devreme, ca să fiu primul". Nu e decît ai cincilea; sînt și alți „pățiți" care au luat-o înainte lui Constantin Van din Ploiești: Tănase Vasilică de la Fundulea care, cu trei ani în urmă; cînd își repara același ceas, a stat la coadă aproape două ore, Sergiu mereu noi posesori de ceasuri electronice defecte (bătrînică a adus ceasul nepotului care l-a trimis tocmai de la Bacău să i-l repare). La ora deschiderii, în fața centrului coada numără 22 de persoane. Ce șanse vor fi avut cei ce sosesc aici mai tîrziu către prînz, nu e dificil de deducut. Tehnicianul electronist Constantin Tomescu ne spune că repară zilnic circa 40 de ceasuri: „Cererea e foarte mare, ne spune, pentru că celelalte unități nu execută practic decît reparații de baterii și, uneori, și îndreptări de contacte". Motivul? Nu au cu ce lucra". El și-a construit singur un alimentator special pentru ceasuri electronice, cu ajutorul căruia detectează rapid defectul; cooperativa i-a pus la dispoziție un tester pentru verificarea preciziei pe osciloscop, dotare care îi ajută să lucreze rapid, eficient, să execute reparații de calitate. Dealtfel, adaugă, cei care a lucrat pînă acum cîteva zile cu mine a luat în curînd noul centru înființat în cadrul magazinul „Bucur-Obor", care a început azi dimineață în funcțiune. Centru ce va lucra în aceleași condiții de dotare ca aici.

În același lucru îl poate face, însă, și Victor Gheorghe, specialistul centrului din magazinul „BIG-Berceni". „Zilnic sînt nevoit să refuz zeci de cereri. La unele ceasuri nici nu pot detecta defectul. Pentru asta aș avea nevoie de un generator de frecvență, de un capacimetru, un osciloscop, aparate cărora mă obligă să mă rezum la intervenții foarte simple — defecte intermitente, defecte de contacte, de alimentare". (În ce privește unitatea din Tituleseu nr. 94, aveam să aflu de la conducerea cooperativei că și acolo lipsa de dotare face ca aria reparațiilor efectuate să fie extrem de restrînsă):

Astăzi ora 11,30, la „Bucur-Obor" eram singura persoană care la centrul de reparații ceasuri electronice anunțat a-și începe activitatea în acea zi (11 martie). În spațiul special amenajat în apropierea raionului Rahova de la parterul magazinului, se puneau la punct ultimele „amănunte", activitate la care ne asigură președintele cooperativei, Ștefan Popină, va fi încheiată pînă la ora 13.30 a acestei zile, cînd noul centru de reparații va intra efectiv în funcțiune. Prin înființarea acestei noi doilea centru, capacitatea de rezolvare — reală — a cererilor se dublează. Nu împărtășim optimismul conducerii cooperativei în ceea ce privește rezolvarea cererilor prin aceste noi unități (bucureștenilor li se laudă numeroși solicitatori din alte orașe), mai ales, că, așa cum arăta ing. Ion Năstase, de la serviciul „prestări" al cooperativei, rămîne de actualitate problema lipsei unor piese de schimb rezolvată numai parțial prin oferta Întreprinderii de mecanică fină. Din discuția purtată în prezența noastră de președintele cooperativei și inginerul Năstase, s-a conturat posibilitatea multiplicării alimentatorului realizat de Traian Tomescu de la „Unirea"; caz în care numărul centrelor dotate corespunzător, și, deci, al solicitărilor onorate ar putea crește considerabil.

De ce a trebuit să intervină vizita noastră pentru a se ajunge la o concluzie ce se impunea de la sine, e o întrebare la care răspunsul ține de o anumită lipsă de interes. Așa cum cel puțin ciudat e programul mult solicitatului centru de la „Unirea", la care pentru a te putea adresa (între orele 10—16) trebuie să fii sau pensionar sau casnic; sau chiulangiu în orele de serviciu, dacă nu te hotărăști să-ți cumperi alt ceas.

Corneliu Neațu, director adjunct în Direcția tehnică a UCECOM ne sfătuiește să ne păstrăm ceasurile vechi pe care, sîntem asigurați, le putem repara nu numai în București, ci pe întreg cuprinsul țării; mai exact, în capitalele de județ și alte cîteva orașe mari, unde, în cadrul unităților de reparare a bunurilor electronice acționează 100 de tehnicieni pregătiți special în acest scop, asigurînd schimbarea bateriilor (cu bateria clientului, sau cu bateriile cooperativei, oferite de Întreprinderea de Mecanică fină ori procurate prin achiziții) și remedierea unor defecțiuni ca refacerea parțială a circuitului integrat, refacerea de lipituri, reglaje etc.

Și, o veste de ultimă oră, de astă dată privind noile ceasuri mecanice cu impuls electric, produse, din 1985, de Întreprinderea de mecanică fină. Cu începere din martie, ele vor putea fi reparate în unitățile Cooperativei „Artă și precizie" din întreaga țară. În acest sens, au fost deja instruiți 120 de lucrători, alți 50 urmînd să înceapă pregătirea în această lună.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Milionarul sărac își caută fiul

Stăteam la amiaza zilei de 20 septembrie a.c. pe terasa de la intrarea în strandul termal de la băile Felix și beam pe-ndelete o bere, bucurîndu-mă, în secret, de răceala și gustul ei, cît și de căldura galeșă a duminicii de răpciune, cînd un bătrîn de statură mijlocie, îmbrăcat cu modestie, dar cu șapcă malagambistă în carouri mărunțele, pe crestet, tîrșindu-și cu stoicism spartan piciorul drept și purtînd în mîini o mică tavă de carton presat pe care se odihnea un cîrnat prăjit lîngă o grămăjoară de muștar și două piinișoare, m-a întrebat cu mare sfiiciune dacă-i permit să ia loc la masă.

„Cum să nu, vă rog să poftiți, îi zic eu mișcat, de-atîta politețe. Poftă bună!".

„Mulțam fain!" răspunde bătrînul.

„Sînteți de pe lîngă Bihor (Beiuș), decretează el sentențios în clipa cînd ochii ni se întîlniră.

„De unde știi?" îl întreb, uimit.

„Am ghicit după cum vorbiți".

„Da, zic eu, dezarmat de atotputernicia lui dialectologică, m-am născut într-un sat de lîngă Beiuș, dar acum sînt în Oradea".

„Și eu m-am născut la Tulca (o comună, nu departe de Beiuș), dar acum sînt în Chicago" îmi spune el cu aerul cel mai natural de pe lume.

Unde? I? întreb uluit peste măsură și mă înec cu berea care nu mai vrea să-mi pătrundă pe gîtlej.

„În Chicago" întărește bătrînul și scutură dintr-un picior ca și cum ar vrea, în chipul ăsta, să se lepede de reumatism. O picătură subversivă de grăsime i se prelinge încet pe bărbie, dar înainte de a cădea pe tăblia mesei, bătrînul se șterge cu dosul palmei.

„Do you speak English?" îl somez eu cu voce tare, ca și cum aș fi strigat într-un post de santinelă: „Mîinile sus!", dar bătrînul nu reacționează de fel în fața năvalei mele legitime de suspiciune. Rupe în liniște o bucată din pîine, o aruncă-n gură și binevoiește a mă învrednici cu o privire obosită. „Mai de loc, îmi răspunde el, atîta englezește știu cît să nu mor de foame".

„Hm, ăsta-mi vinde gogoși cît curcubetele și ride-n sinea lui, văzîndu-mă cum le înghit, îmi spun cu ciudă, în gînd și vrînd să-l prind cu ocaua mică îi repet în șoaptă, printre dinți, aplecîndu-mă spre el: „Do you speak English, old man?"; „Old-man"ul (bătrînul) dă cu mîna, în care ține cîrnatul, a lehamite. Atunci, lămurit că am de-a face cu un actor care-și joacă rolul pe unde apucă, în care să mă ridic de la masă și să plec numaidecît; el îmi arată că mai am de băut jumătate din bere și adaugă conciliator: „I'm a good man, stay with me, please" (Sînt un om bun, te rog să stai cu mine) și cuvintele acestea, în loc să mă calmeze oarecum, au darul de a arunca gaz peste foc și mă incită la culme.

„Mă cheamă Bredău Gheorghe, îmi spune el, în sfîrșit, scrie și aici în pașaport și, într-adevăr, văd înscrise pe hîrtia specială cuvintele BREDĂU GEORGE, am venit din America să-mi văd pruncul din Tulca de care mi-a fost tare, tare dor"...

Aflu din frazele rostite în cel mai neaoș dialect beiușean o poveste care poate pune pe gînduri pe oricare scriitor sau dramaturg: are 67 de ani, s-a născut în Tulca, dar fiind sărac lipsă a luat drumul Americii să-și facă o stare, părăsindu-și soția și copilul; în Chicago s-a recăsătorit, are acolo un fecior de profesie măcelar care vrea să-l însoare în azilul de bătrîni și el nu vrea asta în ruptul capului și de aceea a făcut o vizită în țară să-l întrebe pe fiul său din România dacă vrea să-l „ună" la bătrînețe. O lacrimă mare și grea i se tot zbate în ochiul stîng ca o prevestire rea: dacă „pruncul" lui din Tulca nu o să vrea să-l îngrijească la bătrînețe?". „Doar am o pensie bunicică nu-i așa că o să mătînă"? mă întreabă el și, nu știu ce să răspund la această întrebare dificilă și mi-e ciudă pe neștiința și neputința mea.

„Am fost în Oradea Mare, încercă el să-și rupă firul gîndurilor amare care nu-i mai dau pace, doamne, doamne, cîte s-au mai făcut! Dacă nu întrebam din om în om ce și cum, m-aș fi pierdut în oraș; noroc că am scos-o cumva la capăt. Și aici la Băi îi fain că-i între dealuri cu păduri și nu se prea umblă nime' peste ele cu helicopterul ca-n America, mă tratez la piciorul drept, am reumă, că la Chicago îi frig și-i multă ceață. Să nu vă mirați că știu englezește: acolo am trăit și lucrat printre români, vorbeam românește și mă gîndeam la România"...

Îmi termin de băut berea și socotesc că dacă bătrînul mai stă de vorbă cu mine după ce a mîncat, mai am timp să „drinkuiesc" încă una. Îl văd preocupat, dar mă mulțumesc să tac și să-l privesc.

„Am făcut cerere de repatriere" îmi spune el în șoaptă, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu fie auzit de oamenii de pe la celelalte mese. „Io vreau să mor aicea unde m-am fost născut" continuă el, și ultimele-i cuvinte tremură pe buzele palide ca frunzele uscate de deasupra crestetului său, bătute de vîntul toamnei.

Dintr-o dată, fără de veste, la fel de brusc, precum a venit, îl văd că se ridică, îmi strînge mîna, mulțumindu-mi că i-am ținut de urît, își pune pe cap pălăria drămuită în carouri mici și se îndreaptă spre stația autobuzului 14 care-l va duce din Băi la Oradea. De-acolo va lua trenul spre Tulca unde se va hotărî destinul acestui modern rege Lear. Să zbori cu avionul cîteva mii de mile peste Atlantic și jumătate din Europa ca să ajungi din Chicago într-o comună din Bihor mi se pare a fi, într-adevăr, un mare și ciudat destin de pasăre călătoare. Dar o pasăre care nu se întoarce la vechiul cuib odată cu venirea primăverii ci odată cu venirea toamnei ca să ierneze în casa părintească din satul natal, ferit de înghețul sufletesc care bîntuie lumea.

Abia după ce a plecat, lăsîndu-mă singur și îndurerat, mi-am adus aminte de frumoasele cuvinte ale lui Inochentie Micu Klein: „Nu poți învia din morți decît în pămîntul patriei". Dar era prea tîrziu ca să i le mai spun. Și la ce bun? Bătrînul a sumțit pe pielea lui cît de adînc arde fierul înroșit al dorului față de locul în care te-ai născut!

Cînd m-am ridicat de la masă, nevenindu-mi să cred că am trăit o asemenea aventură, bătrînul se urcase deja în autobuz și fața lui tristă, mică, zbîrcită și lipită de geam părea o efigie a bătrîneții, purtată de-a lungul șoselei, care încerca mereu să se întoarcă pe celălalt revers.

PASCU BALACI ■

Între presupuneri și adevăr

...Totul a început pe la sfîrșitul anului trecut, cînd Carmen B., o tînără muncitoare de la o întreprindere bucureșteană, mamă a doi copii, ne-a vizitat la redacție, relatîndu-ne verbal și în scris despre un întreg lanț de abuzuri practicate de administratorul blocului în care domiciliază. De asemenea, despre faptul că întreaga sa familie (locuiește și cu mama sa, Aneta P.) este nu numai persecutată de acesta cu o perseverență demnă de o cauză mai bună, ba chiar este frustrată din punct de vedere material datorită încăpățînatei răutăți a acestui om. Aflam cu acel prilej și detalii în această privință, în sensul că Gheorghe B, soțul reclamantei, nu a fost scutit de plata cheltuielilor pentru întreținere, în ciuda faptului real că acesta a fost plecat din țară în interes de serviciu pe o perioadă de un an. Cei puțin în această privință, abuzul administratorului, reaua sa credință, erau evidente. Legea fusese, nici măcar răstălmăcită, ci pur și simplu ignorată! Așa stînd lucrurile, cu gîndul mărturisit de a veni în sprijinul acestei familii — și în esență, pentru a pleda pentru respectarea legalității — în numărul 45 al revistei noastre din 6 noiembrie 1987, sub titlul „Legile ocrotesc, dar și obligă", a fost inserat acest caz, opinia publică urmînd să-și spună cuvîntul...

Blocul B 35, situat pe strada Delinești la numărul 1, Sectorul 6 al Capitalei, are un aspect îngrijit și oricine-i-ar trece pragul ar ajunge curînd la aceeași concluzie. Nu putem să nu remarcăm faptul că a menține o asemenea curățenie pe cele șapte scări ale blocului nu-i lucru ușor.

Intrăm în vorbă cu unul dintre locatari — încărcat cu cîte o sacoșă plină în fiecare mînă — de la care aflăm un lucru deja știut: la asigurarea curățeniei se poate contribui și prin păstrarea ei! Autorul replicii ne zîmbește binevoitor și folosim prilejul pentru a mai discuta de una, de alta... O întrebare — în aparență prost plasată — despre abuzurile administratorului îl face să se încrunte: „Poate ați greșit blocul!"

Nu dezarmăm însă. O femeie mai în vîrstă este mai categorică: „Maică, păcatele mele, ce-oți fi avînd cu omul ăsta, că-l avem de zece ani ăsta administrator și e om la locul lui! Ce l-oți fi căutînd mereu?"

Alți doi locatari reacționează aproape la fel față de insinuările noastre. Deși sînt mai ponderați, din discuțiile purtate cu ei desprindem un element nou: cele două femei, Carmen B. și Aneta P., de la apartamentul 52 l-au reclamat din nou „pe nea Ionică al nostru!"

Omul cu care discutăm acum se numește Gheorghe Osiceanu. Este președintele Asociației locatarilor blocului B 35 din strada Delinești nr. 1. Este, pur și simplu mîhnit că s-a ajuns aici. Nu ne reproșează nimic altceva decît atît: Ioan Nedelcu nu merita o asemenea rușine! Și așa e el tracasat în fel și chip cu problemele blocului, și așa este suferind și a fost nevoit să se pensioneze temporar. Este de zece ani administratorul blocului, deci, locatarii l-au ales de cinci ori consecutiv pînă acum. Este energic și corect, dar corectitudinea sa îi mai deranjează pe unii. Asta-i viața!...

Cîteva clipe de tăcere. Profităm de moment și îi relatăm spusele celor patru locatari cu care am discutat mai înainte. Ce vor ele să însemne — n-am putut afla de la ei! Zîmbește cu un aer de tristețe:

— De ce să mergem pe ocolite? Toată lumea știe că Aneta Petrache și Carmen Bulumac — fiica acesteia — l-au reclamat mereu pe Ioan Nedelcu pe la diverse organe — și vorba lui Caragiale — „comitete și comiții!" De nenumărate ori au venit reprezentanții acestora, pentru ca de fiecare dată să se constate că nu poate fi vorba decît de denunțuri calomnioase... Iertați-mă... acum v-a venit rîndul și dumneavoastră!

Nu punem cu nimic la îndoială cele relatate de Gheorghe Osiceanu. Totuși — să ne fie cu iertare — vorbele rămîn tot vorbe! Așa că ne hotărîm să-l invităm la o discuție și pe Ioan Nedelcu — omul de acea „încăpățînată răutate" care în ruptul capului n-a vrut să-l scutească cu nici un chip pe Gheorghe Bulumac de plata cheltuielilor de întreținere pe perioada absenței sale.

Cămărița de la parter numită impropriu „biroul administratorului" este, mai înainte de toate, un loc al ordinii desăvîrșite. Fără a intra în detalii în acest sens, mîgîla cu care toate documentele, tabelele, chitanțele, cererile etc., sînt orînduite în dosare îl recomandă de la bun început pe Ioan Nedelcu ca pe un om ordonat, meticulos. Dăm curs invitației sale de a ni se pune la dispoziție orice document am dori. Și cerem, fără nici o altă introducere, tot ce ne poate lămuri în privința cazului relatat de noi în 6 noiembrie 1987. Și de la bun început ne este dat să constatăm că... am fost induși în eroare!

Aflăm astfel că Gheorghe Bulumac, soțul reclamantei, șofer la TRANSCOM, a plecat din țară în interes de serviciu în perioada iunie 1986—iunie 1987. În această situație, nici Carmen Bulumac și nici mama acesteia, Aneta Petrache, nu s-au gîndit să înainteze asociației o cerere prin care să solicite excluderea sa de pe listele de plată. A făcut-o însă, din oficiu, chiar... Ioan Nedelcu, cu avizul lui Gheorghe Osiceanu. În schimb, deși Gheorghe Bulumac a revenit în localitate cu peste o lună de la data de 7 iunie 1987, abia după mai bine de 4 luni, mai precis, în 12 octombrie 1987 s-a cerut includerea sa la cotele de întreținere. Este exact perioada reclamată în scrisoare, sub pretextul amintitei plecări...

Datele cuprinse în dosarele asociației mai evidențiază însă și alte aspecte. Anume că locatarii apartamentului 52, în discordanță cu obligațiile firești ce le revin — și chiar cu atitudinea generală sănătoasă a celorlalți locatari față de aceste obligații — au „omis" sistematic să-și achite cheltuielile de întreținere pe lungi perioade de timp, chiar și vreme de opt luni, încadrîndu-se în categoria așazișilor răi platnici. Paradoxal este însă faptul că Gheorghe Bulumac — devenit fără voie eroul tuturor întîmplărilor — nici după 4 ani de insistențe din partea administratorului „abuziv" nu a fost trecut în contractul de închiriere al locuinței, fapt — după cîte știm — ce nu are nimic comun cu legalitatea!

Ne oprim doar aici în privința constatărilor noastre, aspectele relatate fiind, credem, relevante. Și fără voie, ne revin în memorie cuvintele rostite de Gheorghe Osiceanu: „Ioan Nedelcu este energic și corect, dar corectitudinea sa îi mai deranjează pe unii... Asta-i viața!"

CONSTANTIN BALACCIU ■

● **Participanții la reuniunea la nivel înalt a N.A.T.O. au adoptat „Declarația de la Bruxelles", în care se afirmă că în concepția țărilor din Pactul Atlanticului de Nord obiectivele ce se cer urmărite în etapa viitoare în negocierile de dezarmare sînt reducerea cu 50 la sută a armamentelor nucleare strategice ale U.R.S.S. și S.U.A., eliminarea totală a armelor chimice, adoptarea unor măsuri de dezarmare convențională și reducerea substanțială și verificată a armelor nucleare cu rază scurtă de acțiune avînd baza la sol. În același timp, declarația reafirmă cunoscuta poziție de înarmare a N.A.T.O., arătînd că se va urmări menținerea unor forțe bazate pe „îmbinarea corespunzătoare" a armamentelor nucleare și convenționale. Primul ministru al Greciei nu a fost de acord cu această teză din cuprinsul declarației. Documentul N.A.T.O. exprimă speranța că la viitoarea întîlnire sovieto-americană la vîrf de la Moscova, conducătorii celor două țări „vor putea lărgi progresele obținute la întîlnirea lor din decembrie anul trecut" de la Washington.**

● **Consiliul de Securitate al O.N.U. a lansat Iranului și Irakului un apel insistent de a înceta bombardamentele asupra obiectivelor civile din orașele de pe teritoriul celor două țări. În același timp, într-o declarație dată publicității, Consiliul de Securitate deplînge escaladarea acțiunilor militare între Iran și Irak, soldate cu un număr important de victime în rîndul persoanelor civile. Documentul subliniază necesitatea găsirii urgente a unei căi pentru a se pune capăt conflictului, în conformitate cu rezoluția 598 adoptată de Consiliu anul trecut.**

● **Tot în Consiliul de Securitate au continuat dezbaterile consacrate situației grave create în R.S.A. ca urmare a intensificării măsurilor represive ale autorităților rasiste din această țară. Reprezentanții statelor care au luat cuvîntul au condamnat politica și practicile regimului rasist sud-african, au cerut renunțarea de către acesta la actele și măsurile abuzive împotriva populației de culoare majoritare, precum și adoptarea unor sancțiuni care să determine guvernul de la Pretoria să elimine sistemul de apartheid. A fost condamnată, totodată, atitudinea de sfidare față de O.N.U. și față de comunitatea internațională manifestată de reprezentantul sud-african care, în ciuda protestelor, a negat intensificarea represiunilor în Republica Sud-Africană.**

● **Reprezentantul Afganistanului la negocierile indirecte afgano-pakistaneze de la Geneva a declarat că aceste negocieri se desfășoară pozitiv și constructiv, existînd speranțe în reglementarea definitivă a situației privind Afganistanul. El a arătat că retragerea trupelor sovietice din Afganistan se poate realiza în nouă luni, iar 50 la sută din contingentul sovietic poate fi retras în primele trei luni.**

Comentariul săptămînii

Pe ce turtă tragem spuza

Oricît de complexă și de vastă ar fi problema dezvoltării, esența ei consistă în micșorarea și în final lichidarea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, dintre „Nord" și „Sud", dintre dezvoltați și slab dezvoltați. Sigur că în multe țări în dezvoltare s-au înregistrat succese, s-au făcut pași importanți în direcția progresului economic și social. Dar, pe ansamblu, se constată situația paradoxală că, pe măsura trecerii timpului, și mai ales în anii '80, decalajele în loc să se micșoreze, au crescut. Căutînd să determine cauzele, economiștii au stabilit că unul din cele mai importante elemente îl constituie datoriile externe.

Nu s-ar putea spune că cercurile bancare occidentale, care patronează aceste datorii, nu se ocupă îndeaproape de rambursarea lor, nu elaborează „tactici" în această privință. Schema ar fi următoarea : țările dezvoltate să realizeze o creștere economică și mai mare, lărgindu-și astfel piețele pentru produsele din țările în dezvoltare, datornice, care, exportînd mai mult, și-ar procura devize cu care să facă față plăților în contul datoriei (rambursări și dobînzi). Ce s-ar putea spune despre un astfel de scenariu ? În principiu, firește, posibilitățile sporite de export sînt binevenite — mai ales dacă se are în vedere și înlăturarea barierelor și a restricțiilor de tot felul —, știut fiind că tocmai exportul constituie de departe sursa cea mai importantă de valută pentru țările în dezvoltare. Problema este însă ce destinație iau finalmente banii încasați de pe urma comerțului exterior. Iată un exemplu, pe baza datelor O.N.U. Între 1981 și 1986 țările în dezvoltare (nu intră în calcul și cele exportatoare de petrol) și-au sporit exporturile cu 28 la sută. Însă încasările, după ce că au fost diminuate datorită scăderii prețurilor la materii prime, principalele produse de export ale țărilor în dezvoltare, au luat drumul plății datoriei externe. Ca urmare, unei creșteri cu 28 la sută a exporturilor i-a corespuns o stagnare totală a importurilor (în limbajul economiștilor, zero la sută creștere), fapt ce a influențat negativ dezvoltarea a zeci și zeci de țări. Pentru că, în contextul dezvoltării, adevărata menire a încasărilor din exporturi sînt importurile, sînt achizițiile externe de care depinde înfăptuirea programelor de dezvoltare. Și tocmai acest lucru a avut de suferit. Căutînd să facă față în anii deceniului nostru plăților mereu în creștere în contul datoriilor, țările în dezvoltare au diminuat treptat deficitul comercial — din cauza căruia au și fost făcute cele mai multe dintre datorii —, obținînd în unii ani chiar excedente. Dar surplusul a fost înghițit de datoria externă, ajungîndu-se chiar ca în anii '80 noile împrumuturi să fie aproape în întregime destinate nu dezvoltării, ci plății datoriei.

În aceste condiții, apare limpede că schema la care ne-am referit — ca țările cu datorii să le achite mărindu-și exporturile — are nu numai cusurul că trage spuza pe turta țărilor dezvoltate, care ar continua să-și însușească, la prețuri mici, în contul datoriei, rezultatele eforturilor popoarelor în dezvoltare, dar este și nerealistă : statele cu datorii nu vor mai putea merge așa multă vreme, dezvoltarea trebuie deblocată. Aceasta se poate face numai luîndu-se în considerare, alături de factorul comercial, factorul financiar însuși. Este cunoscut planul românesc în această privință. El presupune măsuri în funcție de nivelul economic : anularea datoriilor pentru țările cele mai sărace, reducerea substanțială a datoriilor pentru celelalte țări, reeșalonarea pe termen lung a datoriilor rămase, cu dobînzi micșorate, plafonarea plăților anuale în raport cu încasările din exporturi, suspendarea pe o anumită perioadă a rambursărilor. Sînt idei care se regăsesc în multe luări de poziție pe mapamond în chestiunea soluționării datoriilor externe.

Așadar, după cum pe bună dreptate au subliniat specialiștii, problema nu este ca țările în dezvoltare să fie „ajutate" să efectueze și alte plăți inechitabile, îndeosebi prin expedierea peste hotare a tot ce au mai bun, la prețuri mici, fapt care le stopează dezvoltarea; ci, dimpotrivă, ca statele cu datorii să obțină degrevări ale plății datoriei. Numai astfel, adică numai prin activarea factorului financiar, se va ajunge ca exporturile — factorul comercial — să-și poată îndeplini funcția lor esențială, aceea de a finanța importurile necesare, mai ales tehnologii moderne și produse cu înaltă prelucrare. Pe această cale își vor dobîndi importanța lor normală și piețele țărilor în dezvoltare, devenind element de seamă al expansiunii și prosperității economice mondiale.

ION D. GOIA ■

O cursă a morții spre Polul Sud

Acum 75 de ani, la 12 februarie 1913, lumea era informată despre o tragedie care se întîmplase cu un an înainte în ghețurile veșnice ale Antarcticii. Doi oameni, al căror nume avea să rămînă în istoria explorărilor geografice, norvegianul Roald Amundsen și englezul Robert Falcon Scott, porniseră în anul 1910 asaltul pentru cucerirea ultimei bucăți de pămînt necunoscute a Terrei. În sprijinul lui Scott se află puternicul imperiu britanic. În sprijinul lui Amundsen — nimeni. El nici măcar nu-și informase conaționalii de proiectele sale.

În 1901, Scott devine șeful unei expediții, sprijinite de „Royal Geographical Society", care își propunea să cucerească Polul Sud. Din echipa lui făcea parte și scoțianul Ernest Shackleton. În anul 1902, „Discovery" nava expediției, atinge Marea Barieră de gheață. Explorările făcute, împreună cu Shackleton pe Platforma Ross au făcut ca Scott să ajungă pînă la circa 620 kilometri de pol. În 1904, expediția revenea în Anglia, unde i s-a făcut o primire triumfală. Faptul că Shackleton reușise să ajungă pînă la aproximativ 160 de kilometri de pol, l-a făcut pe Scott să se grăbească. Nu mai era timp de zăbavă.

Un alt concurent lucra, însă, în tăcere : Roald Amundsen. Născut în 1872, într-o localitate în apropiere de Oslo acesta își întrerupe studiile de medicină, după moartea mamei sale, și se înrolează ca matroz pe o corabie. În 1895, este cîrmaci pe o navă care explorează apele din zona Polului Sud. Primii lauri îi obține prin traversarea așa-numitului „pasaj Nord-Vest", pentru prima oară în istoria navigației. Pune toate mijloacele de care dispune la bătaie pentru a atinge Polul Nord. Cînd terminase pregătirile, o veste neplăcută venea să-i spulbere visul : americanul Robert Edwin Peary realizase acest obiectiv. Nu mai rămînea decît resemnarea sau Polul Sud. La 12 august 1910, renumita navă „Fram" ridică ancora spre Polul Sud. Echipajul află de țința călătoriei abia în cursul unei escale la Madeira.

Cu două luni mai înainte, la 15 iunie 1910, Scott părăsise Anglia, la bordul „balenierei Terra Nova". La Melbourne primea o telegramă de la Amundsen : „Mă îndrept spre Sud". La 12 ianuarie 1911, norvegianul ajungea în Golful Balenelor, unde pe gheața Mării Ross ridică baza de plecare „Framheim". Strategia sa era de a crea depozite de provizii cît mai înaintate spre sud. Și Scott formează depozite de provizii dar a fost nevoit să transporte pe o distanță mai mare, deoarece ruta lui era mai lungă cu 200 de kilometri.

La 4 ianuarie, Scott atingea, sub ochii norvegienilor, primul său obiectiv : Golful McMurdo. La 19 octombrie, Amundsen începea asaltul final, împreună cu patru oameni, patru sănii și 48 de cîini. Norocul și timpul favorabil l-au ajutat pe norvegian, acesta reușind în 28 de zile să parcurgă 700 de kilometri. După traversarea unui masiv muntos de 3 180 metri, Amundsen ajunge la 3 decembrie pe un teren acoperit cu ghețari, pe care îl numește „Ringul de dans al diavolului". Trecînd cu bine de această zonă„ la 14 decembrie 1911 Roald Amundsen ajunge la Polul Sud. Într-un mic cort, el, a lăsat piese de îmbrăcăminte, instrumente de măsură și două mesaje, unul pentru rege și unul pentru Scott. La 17 decembrie începe drumul de întoarcere, care avea să dureze 41 de zile. La 30 ianuarie 1912, norvegianul se afla din nou la bordul navei „Fram", iar cinci săptămîni mai tîrziu ancora în portul Hobart din Tasmania.

Între timp la Polul Sud se desfășura o tragedie despre care lumea avea să afle mult mai tîrziu. Scott își împărțise expediția în trei grupuri, la 1 noiembrie 1911. Însă, sănile cu motor se strică repede, ponei nu pot suporta gerurile și efortul și vor fi împușcați pe rînd. Sănile erau acum trase de oameni. La 18 ianuarie 1912, Scott împreună cu patru oameni ajunge la Polul Sud. Aici, însă, găsește mesajul lui Amundsen ; „Cu deosebită stimă aș dori să vă urez să aveți noroc la întoarcere". Dar la epuizarea fizică se adăuga acum și dezamăgirea, care le răpește ultimul dram de energie. În ziua următoare, începe marșul de reîntoarcere. Dar, la 21 martie, pe jumătate degerați, Scott și tovarășii săi se aflau la două zile de mers de principalul lor depozit de provizii. Din grupul de cinci mai rămăseseră doar trei. Brusc a izbucnit viscolul. Orice speranță era pierdută. Epuizați, exploratorii au fost îngropați de zăpadă. Agonia lor a durat zece zile. Abia la 11 noiembrie 1912, corpurile lor neînsuflețite au fost găsite de o echipă pornită în căutarea lui Robert Scott.

ROMEO NĂDAȘAN ■

S. O. S. -ul alergătorului

Departe de celebritatea sportivă a compatriotului său Sebastian Coe, fără performanțe de răsunet în clasica probă de 42,195 km, alergătorul britanic Oliver Payne va fi, totuși, în zilele, în lunile ce vor urma, adevărat „cap de afiș" nu numai pentru presa de specialitate. Încheindu-și asprul antrenament la care s-a supus cu o tenacitate „absolut uluitoare", — cum aprecia un ziar insular — el este gata să pornească într-un maraton „care nu admite abandonul", ale cărui dimensiuni întrec cu mult distanța parcursă, în anul 490 î.e.n. de legendarului soldat atenian. Payne va alerga de-a lungul continentului african, nu mai puțin de... 7 200 km !

Ce a determinat această neobișnuită cursă solitară, a cărei extremă dificultate este lesne de intuit? Tînărul sportiv-cercetător (specialist în științele naturii) și-a propus să alăture acest gest spectaculos altor semnale de alarmă, lansate de prestigioși oameni de știință de pretutindeni, îngrijorați de gravele și iminentele primejdii ce amenință flora și fauna planetei.

Ridicîndu-se în apărarea patrimoniului genetic al Terrei, savanții lumii ilustrează continua lor alertă cu argumente absolut copleșitoare. Astfel, un recent raport al cunoscutului „Worldwatch Institute" scrie că fără măsuri urgente la nivel național, regional și planetar, vizînd protejarea mediului ambiant, planeta noastră va suferi cea mai mare pierdere în specii de plante și animale de la dispariția dinozaurilor, în urmă cu aproximativ 65 milioane de ani !

Înscrîndu-se și el în această adevărată cascadă de avertismente, cunoscutul ecolog Edward C. Wolf crede că — în absența măsurilor adecvate — circa o cincime din cele aproximativ cinci milioane de specii ale florei și faunei, existente astăzi, ar urma să dispară în următoarele două-trei decenii. Venind cu date de ultimă oră Organizația internațională „Fondul mondial pentru protecția florei și faunei" (W.W.F.) este și mai categorică: chiar în acest an sînt amenințate de dispariție peste 1 200 de specii de animale!

Cauza principală a dispariției atîtor specii o constituie degradarea sau chiar distrugerea mediului lor de viață, ca urmare a acțiunilor iraționale ale oamenilor. Firește, în condițiile schimbărilor climatice la care a fost supusă Terra, unele specii n-au putut supraviețui. Aceasta a fost însă urmarea unor circumstanțe noi, în care omului nu i se poate reproșa nimic. Nu el este vinovat, de exemplu, de dispariția, în anul 80, a leului de Europa; și nici de stingerea pînă în preajma anului 900, a 60 de specii de mamifere și 75 de păsări.

Altele sînt însă împrejurările care au dus planeta aproape în pragul unei „extincții în masă" Acest termen este folosit cu precădere de paleontologi pentru a desemna dispariția pe scară largă a organismelor vii înregistrate în straturile geologice așa cum a fost episodul dispariției dinozaurilor. Azi, este în afara oricărei îndoieli faptul că poluarea, restringerea ariei pădurilor (defrișate cu o „rîvnă" irresponsabilă ori ucise de ploile acide) și alte acțiuni ale omului distrug plante și animale într-un ritm atît de rapid încît procesul acesta ar putea fi comparat cu o extincție în masă în următoarele decenii.

Alergînd aproape 171 de maratonuri „normale", insuflețit de generoasa idee conținută în îndemnul **„Să păstrăm puritatea atmosferei, să ocrotim pădurea, să menținem diversitatea vieții pe Terra"**, sportivul-savant Oliver Payne nu va fi singur în solitara lui cursă: urmărit de sute de milioane de locuitori ai Pămîntului, el le va atrage, neîndoios, atenția, în acest mod insolit, asupra unui adevăr dur, de netăgăduit : Omenirea a ajuns — cum scria revista franceză „L'Express" — în fața unui Rubicon, ce nu trebuie în nici un caz trecut.

MIHAI VASILIU ■

Fotbal, united

Cînd cîntărețul englez de muzică pop Elton John a cumpărat echipa de fotbal Watford aceasta se afla în liga a IV-a. Mulți au considerat afacerea ca fiind o excentricitate din partea starului care, la prima întîlnire, a venit cu părul vopsit în roz și purtînd la încălțăminte tălonete de 20 de cm. Dar Elton John a dat dovadă de talent în a conduce, neconsiderînd clubul a fi doar o jucărie. Drept urmare Watford a ajuns pînă în liga întîi, iar în anul 1983 a fost vice-campioană. Cu toate acestea la 8 decembrie 1987, Elton John vinde echipa lui Robert Maxwell, cel care la acea dată mai deținea două echipe, de primă ligă, și anume : Derby County și Oxford. (Presa engleză l-a denumit „Maxwell House" sau „Maxwell United"). Conform legislației engleze o singură persoană nu poate deține mai multe echipe, dar acest impediment a fost depășit prin numirea în conducerea cluburilor respective a unor rude a celui în cauză. (La Watford, Elton John a rămas președinte !) Interesant este faptul că Robert Maxwell a intenționat să achiziționeze și pe Manchester United, dar tratativele au eșuat. Cazul Maxwell nu este singular, sir John Moore fiind principalul acționar la Liverpool și... Everton ! Maxwell a achiziționat echipele, se duce la meciuri (unde poartă sepci cu culorile clubului, ca și suporterii !), ba mai aleargă și un tur de pistă (onorific !) în caz de victorie... Mai greu i-a fost la meciul dintre Oxford și Watford (amîndouă echipele lui !) cînd a purtat o șepcuță neutră. Dacă am fi să dăm crezare speculațiilor făcute de publicația „Guardian", Maxwell nu este interesat de bani, ci de dorința să-și impună „politica" în ligă (reducerea numărului de echipe de la 22 la 20), să-și asigure drepturile de reclamă, de transmisiuni t.v., formînd un adevărat trust al fotbalului. Și nu știu zău dacă nu tot a bani miroase !

DAN DĂNUȚ DORU ■

Lumea se amuză

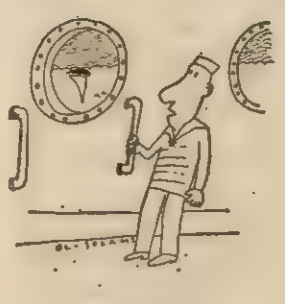

după N.B.I.

Japonia fără harakiri

Niște omuleți cu ochi piezișI, cu păr negru și, adesea, cu ochelari au țîșnit în ultimele decenii înainte și au uimit lumea printr-o dezvoltare economică fenomenală a țării lor : o industrie de vîrf, produse de cea mai bună calitate, competitive, care se pot utiliza simplu și operativ, la îndemîna oricărui consumator, pentru toate pungile, o eficiență economică fără egal, poziții cheie pe toate piețele globului — elemente care au făcut din Japonia (fiindcă, se-nțelege, despre ea e vorba), luînd ca bază produsul național global, a doua putere economică a mapamondului, după Statele Unite, isprava a făcut să se vorbească frecvent de „miracolul japonez", iar acolo, la ei acasă, în Țara de la Soare Răsare, a dus la resurecția legendei potrivit căreia japonezii ar fi urmașii unor extratereștri.

Nici așa să n-o luăm, pare a spune Florea Tulu în recent apăruta sa carte, la Editura Politică, „Niponism". Japonezii sînt pămînteni de-ai noștri, numai că imprejurări și cauze de tot felul i-au pus în situația de a-și făuri o societate și un mod de trai cu totul originale, care le-a permis să obțină performanțele respective. Fenomenul japonez are deci rădăcini istorice, culturale, economice, politice, sociale. Despre ce imprejurări, cauze și rădăcini este vorba ? Care este configurația „niponismului" ? Iată ce își propune să lămurească Florea Tulu în lucrarea amintită. „Analizele făcute în Japonia — scrie autorul —, din punct de vedere istoric, economic și chiar antropologic și sociologic, arată că societatea japoneză are o structură unică, neintîlnită probabil în nici o altă parte a lumii, reflectată în gîndirea și mentalitatea acestui popor și formată de-a lungul istoriei ei milenare. Cercetările și explicațiile date pe baza acestor analize de către gînditorii niponi converg spre legarea certă a acestei structuri de grup de valorile native specifice niponilor și evoluției istorice a acestora, care, putem spune, au jucat un rol esențial în dezvoltarea Japoniei. În ciuda marilor transformări economice și politice, determinate de modernizarea și progresul Japoniei, structurile tradiționale au rămas în formele lor vechi, așa cum au fost ele cristalizate într-o epocă ce se întinde pe o perioadă destul de îndelungată". În consecință, trecutul nu este considerat ca o piedică în calea progresului, iar modernizarea este apreciată nu ca un proces în care tradiționalul se confruntă cu modernul pe viață și pe moarte, ci ca o desfășurare în care aceste două laturi se îmbină în mod dinamic. Totodată, în societatea niponă de astăzi conștiința de clasă, de apartenență la o clasă socială a japonezului este mai slabă decît conștiința de grup, de apartenență la un grup social (întreprindere, companie), fiindcă regulile de clan sau de trib nu numai că au supraviețuit, dar au rămas atotputernice.

Prin „analizele făcute", Florea Tulu înțelege cercetările realizate chiar de el la fața locului, în țara niponilor, unde a lucrat ani în șir în calitate de corespondent de presă, fiind, în consecință, un competent cunoscător al fenomenului japonez („Niponism" este, dacă am numărat bine, a treia sa carte despre Japonia). Firește că a investigat și părerile altora. A ieșit o lucrare valoroasă, în care nimic din ce este esențial n-a fost omis. Iată, de pildă, cum vede autorul, în cadrul general la care ne-am referit mai sus, unele din cauzele dezvoltării ieșite din comun a Japoniei : abundența și ieftinătatea forței de muncă bine calificată ; creșterea rapidă a productivității muncii prin utilarea cu mașini moderne și transferul forței de muncă din sectoare cu productivitate scăzută în sectoare cu productivitate înaltă ; susținerea de către stat a investițiilor ; modul paternalist (între altele, angajarea pe viață a muncitorilor în marile întreprinderi) de organizare a economiei la nivel de stat, de grupuri monopoliste, de companii ; măsuri ferme de a produce mărfuri de cea mai bună calitate, printr-un control sistematic al calității, pentru a putea concura cu succes pe piața națională și internațională și altele. În „bătălia calității" au fost cuprinși toți angajații, și în primul rînd muncitorii direct productivi. Managementul industrial, arată Florea Tulu, a înțeles că muncitorilor li se pot folosi cu succes nu numai mîinile și picioarele, la banda de lucru, ci și creierul, în schimbul unor venituri mai mari plătite special muncitorilor pentru realizări în domeniul calității. Performanțele sînt extraordinare.

Putem spune oare, întorcînd ultima filă a cărții lui Florea Tulu, că știm ce înseamnă „niponismul" ? Fără îndoială că premise importante pentru această înțelegere ne-am creat. Însă fiind vorba de un fenomen despre care japonezii înșiși nu au o idee prea exactă, ori au chiar păreri diferite, de un fenomen cu privire la care s-au scris nenumărate tomuri (o atestă, între altele, și bogata bibliografie de la sfîrșitul „Niponismului"), este greu de susținut că acum, noi, după lecturarea unei singure cărți, sîntem pe deplin edificați asupra a ce s-a întîmplat și se întîmplă în Japonia, asupra configurației societății nipone de azi, asupra „miracolului japonez". De altfel, chiar autorul ne avertizează că societății japoneze moderne, datorită complexității ei, e mai ușor să-i descrii unele trăsături specifice, decît să-i explici semnificațiile profunde, esențiale, ascunse sub mantia aparențelor, și că nici unul din cei ce-au scris despre Japonia, oricît de valoroase au fost cărțile lor, nu au reușit să explice pînă la capăt caracterul niponilor. Să sperăm că noi vom descifra în cele din urmă și caracterul niponilor, și fenomenul japonez în ansamblu. Pe acest drum al cunoașterii și înțelegerii, greu, dar nu imposibil de străbătut, cartea de care ne-am ocupat este, vorba lui Arghezi, o treaptă.

ION CODRU

De la confruntare la cooperare

Simularea zborurilor a stimulat și interesul în jurul întrebării cît de mari pot fi, în perspectivă, pretențiile din partea computerelor. A fost posibil, prin urmare, ca o mașină să reproducă un univers real, să-l copieze. În cazul discutat, să redea, prin analogie, complexul de factori care intervin la mișcarea unui avion — forțe, mișcări, sunete. N-ar fi păcat să ne oprim aici ? se întreabă oameni cu carte, nerăbdători în a vedea computerul impins dincolo de limitele atinse în prezent. Cu gîndul la supercomputerele aflate pe drum, răspunsul sună fără ezitare pozitiv. Se privește cu încredere în capacitatea acestora de a se adapta posibilităților de comunicare proprii omului — prin atingere, gesturi, cuvînt și prin ceea ce acum este numit contactul ocular. Le rămîne supercomputerelor aparținînd generației următoare misiunea de validare a acestor speranțe privind știința de a crea **realitatea artificială**. A tot crescut pofta de performanță a supercalculatoarelor. Celebrul Cray-2 se dovedește în stare să realizeze un miliard de operații pe secundă (computerul personal reușește doar între 1 000 — 10 000 operațiuni). Și pentru ca ululaia noastră să fie stimulată și mai tare, sîntem sesizați că viitorul membru al familiei Cray pe bază de arseniură de galiu, anunțat chiar pentru acest an, promite să fie de zece ori mai rapid.

Preocupări de marcă, încearcă să deschidă uși, deocamdată rigide și necooperante, angajînd dialogul om-mașină pe un traseu larg, polisenzorial, cu utilizarea vizualului (imagini în trei dimensiuni), a simțurilor tactile, a cuvîntului.

Dispozitivele de recunoaștere a cuvîntului și gestului se află într-o fază mai avansată. Computere cu un vocabular însumînd cîteva sute de cuvinte pot fi deja folosite în domenii unde operatorul are mîinile ocupate. Este cazul conducerii automobilului, în chirurgie, în operațiile de testare a circuitelor electronice. Ducînd lucrurile mai departe, I.B.M. a prezentăt de curînd un sistem experimental capabil să opereze cu un vocabular de 20 000 de cuvinte. Dexteritatea mașinii este completată de posibilitatea descifrării de frază mai complexe din punct de vedere fonetic. Mai greu merg lucrurile în domeniul recunoașterii gesturilor, unde problemele se impun a fi rezolvate.

Dar, ofensiva continuă.

NEAGU UDROIU

Universul muzicii

Noi partituri

● RAQUEL WELCH intră, începînd de anul acesta în evidența clasamentelor muzicii pop. Certată cu casele de film, frumoasa și mereu tînăra Raquel, la 45 de ani, părăsește în pas de dans platourile de filmare, dovedind nu numai calități fizice dar și vocale. Scandal în lumea afacerilor. Datele se schimbă peste noapte ca la bursa neagră, producînd multe dureri de cap. Un mare gol se ivește în producția de film iar pe piața discului concurența se înăspreșe. „This Girl's back in Town" este titlul discului lansat de Raquel Welch, un fel de avertisment pentru Madonna și compania. Pentru titlul de cea mai frumoasă interpretă se anunță o mare bătălie.

● Este clar că avem de-a face cu o epidemie care bîntuie lumea actorilor, virusul avînd forma unei note muzicale. I s-a întîmplat și lui ION CARAMITRU, dovadă fiind cîntecul „Bună seara iubito", interpretat în duet cu LOREDANA GROZA. Două voci de excepție care se completează perfect realizînd o muzică de cea mai bună calitate.

● PRINCE, (foto) puștiul din Minneapolis, cum i se spune, a pregătit și anul acesta o replică pe note adversarului său direct, MICHAEL JACKSON. Este vorba de un nou LP care va apare în curînd sub titlul „Black Album".

● O primăvară bogată se anunță și pentru muzica ușoară românească. Dintre propunerile pentru locul nr. 1 în topuri, vă recomandăm : „Te caut în noapte" — MIHAI POCORSCHI, o reușită producție new wave, textul și muzica purtînd aceeași renumita marcă, Pocorschi. „Însingurare, cine nu te știe" — MIRABELA DAUER, „Atîta dor" — AURA URZICEANU, „De n-ai fi fost tu" — CORNEL FUGARU și MIRELA VOICULESCU, „Perpetuum dans" — ELIZA PENEOASU, „Am ales o stea din infinit" — ANGELA STOICA, „S-a deschis o ușă" — ANGELA SIMILEA.

● Evenimentul primăverii, cu ecou pe toată durata anului, va fi, desigur, celebrul festival de la Montreaux, care va avea loc în luna mai. An de an se reunesc aici cele mai mari vedete ale muzicii, festivalul fiind o veritabilă rampă de lansare pentru noi succese. În febra pregătirilor aflăm și o veste tristă : încetă participarea duetului MEL and KIM. Deși medicii i-au interzis orice mișcare, Mel Appelby a continuat să repete cu Kim, pentru marele festival.

● Festivalul care a deschis anul muzical '88 a avut loc la Rio, la începutul anului și s-a numit „Rock in Rio". Au participat printre alții DURAN DURAN, SIMPLE MINDS și SUPERTRAMP care au lansat cu această ocazie un nou album — „Free as a bird".

MIRCEA ZANE

Racul

AL. CRIHANĂ

Fețe, fețe

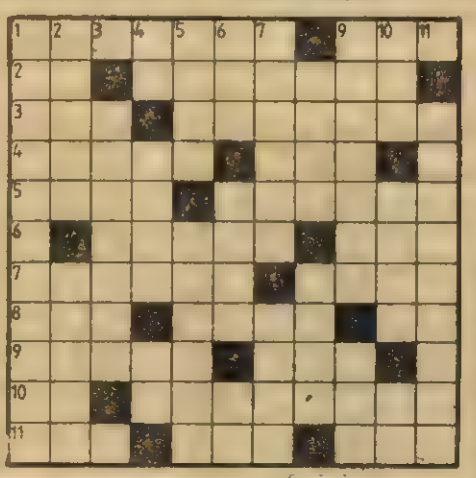

ORIZONTAL : 1) Fețe înfrumusețate artificial — O femeie unică în felul ei (leg.). 2) Întreține fața — Au fețe plăcute. 3) Are toate fețele egale — Aflat în față. 4) Face față la toate bolile (fem.) — Cap în frînghia. 5) Frontal... în față (pl.) — Chip... ture. 6) Îmbrăcați sub suman — Sigla pentru Institutul de cercetări textile. 7) Schimbare la față... în bine — Înfățișat pe tabela de marcaj. 8) Insulă îndoneziană — O zi... în fața alteia — Lucioasă la față ! 9) Face față cu abilitate în toate împrejurările — Rug. 10) Față de sirenă ! — Schimbă fața lucrurilor într-un chip nuanțat. 11) Față în față — Formație indiană — A face față la examen.

VERTICAL : 1) Te cunoaște după față în meseria lui. 2) Se spune că se dă pe față, cînd se arată adevăratul caracter al omului — Așa se face o față... de rușine. 3) S-a ihrosit la față. 4) Dermatograf la ambele capete ! — În chip evident (fem.) — În fața ecranului ! 5) Harpă (inv.) — Are o figură plăcută. 6) O parte a campionatului — Tulpina unor plante — Cap de linie ! 7) Ți se citește pe față cînd te simți mișcat (pl.) — Mănă... de sare. 8) Sînt prezentați în fața superiorilor — Chip de șiret. 9) Face o figură frumoasă (masc.) — Cu fața curată. 10) A vieții — Deplasare care merge pe drumul drept — Nete ! 11) Termen de referință pentru pantofi cu fața lucioasă.

Dicționar: TOE, MOA, ARFĂ.

ION TIPA

Dezlegarea careului din numărul precedent :

VAZOV ; BUNEL ; ALEHEM ; NORA ; ROMANITATE ; NARA ; AMADO ; ASIA ; ATU ; ER ; SOT ; AFINI ; E ; L ; ECHE ; OOMA ; AR ; ROCA ; NON ; NENE ; TICINA ; TUSA ; AICE ; GINERE ; TATA.

Universul științific

Un litru de carburant la 885 kilometri

Inginerii biroului de studii, de la Volkswagen, au conceput și realizat, în timpul lor liber, prototipul din imagine. El cîntărește 28 kilograme, este pro-

pulsat de un motor Diesel, cu o capacitate de 25 centimetri cubi și poate transporta o singură persoană. La concursul „pentru cel mai mic consum auto" s-a clasat pe primul loc, utilizînd 0,11 litri combustibil pe suta de kilometri, ceea ce înseamnă că la 885 kilometri consumul nu depășește un litru. Este drept că această distanță ar trebui parcursă în aproximativ 35 ore, avînd în vedere viteza sa maximă de... 25 kilometri pe oră.

Cît poate trăi omul

A. Jimurski, directorul Institutului de biologie marină, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S. și V. Kuzmin, matematician și profesor universitar, au relevat o legitație, care nu se referă numai la durata vieții umane. După părerea cercetătorilor ei au reușit să surprindă cîteva legități generale ale evoluției la pești, păsări, mamifere, a planetelor din sistemul solar

Breviar

și a perioadelor importante din viața Pămîntului. În toate cazurile s-a constatat că momentele de răscruce au avut loc la intervale regulate de timp, care reprezintă multiplii unui număr apropiat de 15,15. Pentru om primul moment important este nașterea. Cei doi oameni de știință au înmulțit numărul 15,15 cu 266, care reprezintă durata în zile a unei perioade normale de gestație, obținîndu-se 11 ani. După cum arată statisticile exact la această virstă, copiii sînt cei mai expuși la îmbolnăviri. Înmulțindu-se cum 11 ani cu numărul 15,15 s-a ajuns la concluzia că omul poate atinge virsta limită de 167 ani.

În realitate acest termen este scurtat de boli, accidente și de faptul că oamenii nu duc o viață rațională și sănătoasă. Jimurski a verificat ipoteza în embriologie, geologie, paleontologie, fizică, chimie și astronomie, sperînd ca în viitor să poată prognoza, pe baza acestor date, numeroase procese naturale, folositoare omului. Să nu uităm că, în Adzerbaidjan, Chirali Muslinov a trăit 168 de ani și Mahnud Eivazov 156 ani.

AUREL DIANU

Steaua s-a calificat în semifinalele Cupei Campionilor Europeni!

Din nou în primele patru

Piramida performanței se ascute tot mai mult, doar patru echipe rămînînd în cursa pentru piscurile fotbalului continental ! Steaua este din nou printre ele, continuînd un marș triumfal început cu aproape trei ani în urmă. Devine limpede că echipa noastră campioană își confirmă și consolidează astfel apartenența la elita fotbalului european. Tabloul Cupei campionilor oferea și pînă miercuri o imagine care emoționa prin însăși simpla lectură a numelor angajate în competiție : Bayern, Anderlecht, Bordeaux, Glasgow, Real, Benfica, Eindhoven și Steaua. Această companie onora de la sine fotbalul nostru, intrat nu prea demult în „clubul" select al marilor grupări sportive ce-și disputau supremația europeană. Acum, acest club a devenit și mai rarefiat, multe din echipele cu firmă rămînînd în urmă, intrînd sub tăvălugul implacabil al uitării. Sita a cernut și, iată, Steaua continuă cursa alături de echipe despre care, nu prea cu multă vreme în urmă, abia ne puteam imagina „cum arată". Avem, din această perspectivă, handicapul de a privi lucrurile din interior. O anume distanță, presărată de-a lungul timpului cu oarecare invidie și multe nostalgii, ne-a permis de fiecare dată să știm cu precizie că un Real sau un Bayern sînt nume de referință în orice competiție, sînt echipe mari pentru care nici o performanță nu poate fi sub semnul surprizei. Cu privirile ațintite în depărtarea acestei obișnuințe, lîngă noi a răsărit, aproape pe „neobservate", această Stea pe care lumea o privește, o apreciază și o așteaptă așa cum noi înșine făceam cîndva față de alte team-uri europene. Nu numai evidența performanțelor, ci și un elementar simț al realității ne obligă, odată cu acest nou ceas de triumf, să privim printr-un „ochean` întors" spre această mare echipă europeană aflată chiar lîngă noi, căreia trebuie să-i închinăm și să-i declinăm adjectivele pe care le merită. Steaua este din nou în careul de ași al Europei — și acest „din nou" echivalează cu deplina consacrare a echipei noastre în galeria pretențioasă a elitei fotbalului continental. Pentru noi, care avem privilegiul de a fi chiar în vecinătatea acestei echipe, problema psihologică și de bun-simț care se pune este aceea de a recunoaște și a ne familiariza cu această stare de lucruri și de a ne „purta" în consecință. Ultimele zvîcniri de așa-zis realism ar proveni de la ideea „culoarului". Cei care susțin că tabla de șah are pătrățele albe pe fond negru pot invoca, de pildă, cele trei finale susținute de Real Madrid — cu Napoli, Porto și Bayern. Dar, într-o asemenea competiție, miza calificării este intactă, atît pentru Rovaniemi cît și pentru Bayern, să zicem. Numai că unii învîng și alții sînt învinși. Steaua este printre învingători — și asta, oricum am întoarce-o, este singurul lucru care contează ; alături, uneori, și de maniera în care învingi și care, în cazul Stelei, este una pe deplin convingătoare.

Steaua va juca, așadar, a doua sa semifinală europeană și a patra a fotbalului românesc. Conjuncția mi se pare oportună întrucît performanța Stelei include largul sprijin al tuturor factorilor care se ocupă de fotbalul românesc. E drept, la detaliul fiecărui joc clubul militar a desfășurat o campanie de pregătire minuțioasă, sub toate aspectele — calificarea fiind tratată drept ceea ce ea și este, adică o problemă de tactică și strategie, rezolvabilă numai printr-o egală atenție acordată tuturor elementelor. Dar fondul pe care Steaua și-a putut desfășura forțele în pregătirea fiecărei întîlniri a fost unul dintre cele mai favorabile, creat, nu în ultimul rînd, de federația de specialitate, de forurile sportului românesc

După Glasgow, cortina cade dar nu se predă. În scenă intră deja decorurile pentru noul spectacol. Inevitabil, va fi, iarăși, „o finală". Drept pentru care pregătirile au și început, chiar înaintea tragerii la sorți de astăzi Dulcea oboseală a campaniei europene continuă. Să urăm celor care se ocupă de ea mult succes !

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Au revenit acasă și merg mai departe !

Fotografie de PAUL AGARICI ■

(Urmare din pagina 24)

pentru a-i speria pe vizitatori. Nimic nu poate fi comparat în materie de senzații tari cu acest superb gol ce-i îngheață literalmente și pe spectatorii și pe jucătorii scoțieni. De-abia acum s-a făcut dreptate ! Conducem cu trei goluri diferență în cele două confruntări cu *Glasgow Rangers*, așa cum meritam cu prisosință încă de acum două săptămîni. Golul lui Lăcătuș constituie un prag psihologic pe care gazdele nu-l vor putea trece, oricîte mijloace, mai mult sau mai puțin sportive, vor arunca în luptă. Vor lovi — și nu oricum, ci apucîndu-i de cîteva ori de gît pe jucătorii noștri cu o tandrețe trucată și-i vor trînti la pămînt ; vor înscrie două goluri profitînd de greșeli ale apărării noastre ; vor presa cu o tenacitate turbată sau vor ataca imperturbabil, în speranța construirii unor faze de mare rafinament care să-i surprindă pe steliști. Tot ce vor înfăptui va fi zadarnic : golul lui Lăcătuș va constitui un obstacol impenetrabil pentru toate acțiunile lor, pînă la fluierul final. Care va permite publicului scoțian un ultim gest de ranchiună : acela de a-i fluiera din toate puterile pe cei care vor merge mai departe în cea mai importantă competiție europeană de fotbal. La care, cu un fair play ce le atestă noblețea, cei de la *Steaua* s-au aliniat frumos la mijlocul terenului și i-au salutat din nou, ca și cum n-ar fi băgat nimic de seamă.

Se cuvine să amintim aici numele tuturor celor care, chiar dacă n-au jucat, au contribuit la această victorie ce confirmă talia internațională a campioanei noastre : Stingaciu, Liliac, Iovan, Ungureanu, Cireașă, Stoica, Belodedici, Bumbescu, Lăcătuș, Gică Popescu, Pițurcă, Hagi, Rotariu, Dan Petrescu, Majaru, Bălan, Balint. Se cuvine să amintim și numele celor doi antrenori inspirați — Anghel Iordănescu și Radu Troi — care au beneficiat și de sprijinul prețios al antrenorului național, Emerich Jenei. Și, evident, se cuvine să amintim, din conducerea clubului *Steaua*, numele comandantului său, Nicolae Gavrilă, alături de care s-au aflat mulți.

O echipă de fotbal străbate astăzi Europa și îngenunchează fără drept de apel adversarii pe care îi întîlnește. Numele ei — *Steaua București*. Indiferent ce se va petrece mai departe, indiferent de ce rezultate va înregistra în continuare, ea rămîne o excepțională valoare în fotbalul românesc și internațional, aducînd un plus de frumusețe și de adevăr într-o competiție în care deseori lucrurile sînt cusute cu ață albă.

După meci, într-un avion deasupra Europei

ANGHEL IORDĂNESCU : Cred că prin victoria din această seară Steaua a reușit să-și reconfirme talia internațională, capacitatea sa de a atinge marea performanță. De fapt, socotesc calificarea noastră drept o izbîndă a fotbalului românesc la care și-a adus contribuția întreaga mișcare sportivă din România. Prezența Stelei între primele patru echipe europene de fotbal ne scutește de orice comentariu. Dar, așa cum am mai spus, și așa cum de altfel știe toată lumea, e mai greu să te menții pe primele locuri în topul fotbalistic european decît să ajungi în vîrful piramidei. Profit de acest prilej pentru a mulțumi tuturor jucătorilor care n-au precupețit nici un efort pentru a se pregăti exemplar în vederea obținerii unor rezultate de prestigiu. Mulțumesc conducerii clubului Steaua pentru sprijinul acordat precum și F.R.F. care a înțeles importanța competiției în care sîntem angrenați și ne-a acordat tot ajutorul. Am cele mai calde cuvinte de mulțumire și pentru antrenorul național, Emerich Jenei, ale cărui sfaturi ne-au fost întotdeauna de un real folos.

TUDOREL STOICA : A fost o calificare grea, cu un adversar dificil, care practică un fotbal deosebit de cel al nostru, de un mai mare angajament fizic, ajuns pînă la agresivitate. Toți jucătorii și-au făcut datoria la modul exemplar. Ce va mai urma ? Îndrăznesc doar să visez. Vreau o zi de mai frumoasă — mai frumoasă decît aceea pe care am petrecut-o pe banca rezervelor, în 1986. E nevoie să adaug că aș vrea să mai luăm o dată mult rîvnitul trofeu ?

MARIUS LĂCĂTUȘ : Ce să vă spun ? Ni s-a zis să dăm un gol cît se poate de repede. L-am dat. Numai din întîmplare, l-am dat eu. Putea să fie marcat de oricare altul din colegii din echipă. Nu s-ar fi supărat nimeni dintre ai noștri. Înscrînd din primele minute, ne-am respectat sarcinile primite. Poate exista o satisfacție mai mare ?

Reluare cu începătorul

CORVINUL ȘI-A SCHIMBAT „DESTINUL" ?

Tovarășe Simoc, Corvinul era victimă sigură în deplasare. Ce s-a-ntîmplat la Timișoara ? ● Nu „s-a întîmplat" : am jucat foarte bine și eram din iarnă hotărîți să cîștigăm, mai ales că urma să ne deplasăm după jocul acasă cu Steaua, care s-a aminat, în cele din urmă, la solicitarea adversarilor ● **Să înțeleg că s-a schimbat ceva în mentalitatea echipei ?** ● Nu în totalitate, dar sîntem pe calea cea bună. Ultimele trei jocuri oficiale au fost în deplasare și le-am cîștigat pe toate : la Cluj (ultima etapă a turului), Urziceni (în cupă) și, acum, la Timișoara. Peste tot, plecasem hotărîți să cîștigăm ● **Foarte frumos, dar e suficientă dorința ?** ● Mai trebuie și putința... Corvinul e o echipă care poate juca foarte bine și în deplasare. La Timișoara am obținut o victorie fără drept de apel, necontestată de nimeni care a văzut meciul. Aș spune că am dat chiar o lecție de fotbal spectaculos și eficace ● **Să vă necăjesc puțin : nu cumva Timișoara a prins o zi slabă ?** ● N-aș putea să spun asta, deși jucaseră slab și cu Victoria, după cîte am auzit. E stilul lor și treaba lor, sînt în reconstrucția echipei, s-au străduit să facă mai mult, dar n-au reușit ● **V-au cam dominat la începutul reprizei secunde** ● Cu mingi pe sus, rezolvate de Mărginean. Dar noi am avut mai multe ocazii ● **Ratarea lui Nicșa mi-aduce aminte de o fază similară a lui Dobrin într-un meci cu Scoția** ● Așa pentru că am jucat de curînd la Glasgow ?! ● **Nu, pentru că numai într-un caz dintr-o sută se poate rata așa situație** ● Cam așa zic și eu. Nicșa a plecat singur-singurel de la centrul terenului, dar a pus capul în pămînt și n-a fost atent la ieșirea portarului, care l-a blocat făcînd henț pe la vreo 22 de metri ● **L-ați certat ?** ● Totul face parte din fotbal ● **Ce face Gabor ?** ● Important este că a uitat de operație. La un moment dat, a urmărît un adversar în terenul nostru — ca la Bratislava — și a reușit să-i scoată mingea printr-o alunecare de vreo 5 metri. A fost un semn că și-a dat drumul la joc. În rest, Romică este același jucător tehnic și combinativ, chiar dacă i se reproșează uneori jocul individualist. La originea primului gol se află o combinație a lui cu Petcu, iar revenirea fizică și psihică după operație îl va propulsa cu siguranță în elita fotbaliștilor noștri ● **Cojocaru ?** ● Este imprumutat pentru un an calendaristic (pînă în ianuarie 1989) la clubul Steaua — în aceeași idee, care a făcut carieră, a slujirii echipei ce ne reprezintă în competițiile internaționale ● **Ceva la schimb ?** ● Nimic, deocamdată. Așteptăm.

RADU CAȘUBA A JUCAT ÎNTR-UN PICIOR !

Din 9 goluri în divizia A, 4 le-ai marcat Sportului studențesc. Al „ceva" cu băieții din Regie ? ● Sînt simpatici, n-am nimic cu ei, întîmplarea a făcut să le dau cîte două în fiecare joc. La Suceava era cît p-aci să nici nu intru ● **De ce ?** ● Am fost accidentat la Brașov și aveam un hematom la piciorul sting. Toată săptămîna nu făcusem decît două antrenamente. Am jucat cu infiltrații, una înainte de meci și alta la pauză ● **Și totuși ai dat două goluri...** ● Unul cu piciorul bolnav, altul cu cel sănătos. Nici eu nu știu care e cel mai bun din ele ! ● **În afară de nume și de laude pe alocuri lumea știe foarte puține despre tine** ● Ce s-ar interesa ? ● **O scurtă „autobiografie"** ● M-am născut la Vatra Dornei, la 2 septembrie 1962. Mă mai cheamă Radu. Sînt căsătorit și-am un copil de 10 luni. Am jucat în divizia C la Vatra Dornei pînă în 1981, cînd Costică Rădulescu m-a adus la Suceava, în divizia B. Am debutat în A cu C.S.M., anul trecut și am marcat gol chiar în prima etapă, cu Brașovul, în min. 85. În campionatul precedent am fost golgeterul seriei, cu 18 goluri, alături de Rotaru, de la Galați ● **N-ai coborît niciodată din Bucovina pentru vreun lot național ?** ● Am mai fost convocat la tineret, cu nea Cornel Drăgușin, Voica și-apoi Stalcu. Dar am fost lăsat la vatră repede ● **La „Vatra Dornei", adică ?** ● Exact ● **Nu te tentează ideea de a reveni poate în lotul olimpic ?** ● Nu pe mine trebuie să mă tenteze. Dar noi avem stadionul cam departe de ochiul selecționerilor ● **Te mai doare piciorul ?** ● E pe trecute. Oricum, merg la băi în perioada asta, întrucît nu joc pentru că am două cartonașe galbene. Mă pregătesc pentru meciurile cu Argeșul și Craiova, amîndouă foarte grele, deși — sau poate tocmai pentru că — le jucăm acasă ● **Ați scăpat de-un hop greu cu Sportul, nu-i așa ?** ● A fost un meci de 4 puncte ● **Nu-nțeleg** ● Cine învingea, aduna 2 puncte ale victoriei și scădea 2 de la un adversar direct în lupta pentru retrogradare ● **Vă considerați scăpați ?** ● În orice caz, sîntem optimiști, v-o spun în calitate de căpitan al echipei. Echipa noastră e tînără și știe să se mobilizeze în apărarea șanselor ei ● **Își doresc refacere grabnică, deși Argeșul și Craiova s-ar putea să nu se bucure de chestia asta...**

DINESCU A GREȘIT !

Este concluzia irefutabilă a revederii casetei jocului F.C. Argeș — A.S.A. Tîrgu Mureș, pusă la dispoziția conducerii F.R.F. de una din echipe. Nu mai revenim asupra acestui caz, ci asupra problemei de principiu.

Se lărgește tot mai mult sfera echipelor ce uzitează, în varii scopuri, de mărturiile casetei video. În pas cu această tendință (care nu poate fi nicicum incriminată numai pentru că e foarte modernă), federația intenționează să acorde respectivului „obiect" importanța și statutul unui instrument de lucru prețios în orientarea curentă, aplicată la concret a unor decizii mai mici sau mai mari, referitoare îndeosebi la arbitraj. Din capul locului precizăm că nu este vorba de rediscutarea sau contestarea rezultatului jocului — acesta fiind, conform tuturor regulamentelor din lume, cel înscris pe foaia de arbitraj. Însă caseta video poate fi — și chiar va fi — un mijloc de analizare a corectitudinii deciziilor de arbitraj. Adică : se va (re)vedea realitatea din teren, se vor trage învățămintele de rigoare și — lucru foarte important — se vor lua măsuri în consecință. Caseta va fi un „martor" al disciplinării arbitrilor, dar și al „acuzării" lor, după caz.

Ca urmare, e bine de știut că arbitrii nu vor mai arbitra „singuri" (împreună cu observatorul, cronicarul și, desigur, reprezentanții gazdelor) : undeva, în tribună se va afla un „big brother" al lor, ale cărui mărturii în imagini vor arăta, implacabil, adevărul.

Intenția conducerii federației este mai mult decît lăudabilă. Poate că sub „privirile" acestui observator, eminamente neutru, arbitrii își vor face datoria cu gîndul și fapta numai la regulament. Totul este ca acest început „să țină", să nu se dizolve, adică, odată cu timpul, prin hățișul treburilor mărunte care ne mai împiedică uneori să fim consecvenți într-o treabă, așa cum am pornit-o.

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘTIREANU ■

ŞAH
cu Margareta Mureşan

Turneul candidatelor

Sala teatrală de concerte „Iveria" din localitatea gruzină Thaltubo a găzduit timp de trei săptămîni întrecerea celor mai bune şahiste ale lumii pentru desemnarea dintre candidate a jucătoarei ce o va întîlni la finele anului pe campioana mondială. Şapte mari maestre sovietice : E. Ahmilovskaia, N. Aleksandria, K. Arahamia, N. Gaprindaşvili, N. Ioseliani, I. Levitina, M. Litinskaia şi o poloneză... A. Brustman au fost protagonistele celor XIV runde. Aşadar s-a jucat sistem turneu cu runde duble, deşi regulamentul C.M. legiferat în cadrul congreselor FIDE stabileşte clar că, în eventualitatea calificării din turneele interzonale a mai multor reprezentante ale unei singure federaţii decît jumătate din numărul de opt, se vor susţine meciuri eliminatorii. Marea maestră poloneză a fost, astfel, vădit defavorizată de noua „formulă" de joc, ştiut fiind faptul că nici însuşi Bobby Fischer nu a reuşit clasarea pe locul întîi într-o situaţie similară ! Nu a fost aşa. Au apărut mai multe surprize... cea mai neplăcută fiind evoluţia sub aşteptări a Nonei Gaprindaşvili, a cărei rezultate o desemnau principala favorită. Dar ex-campioana lumii a jucat neconvingător şi a pierdut mai multe zile... „lanternă roşie"... Efortul prea mare sau poate neşansa au scos definitiv din luptă pentru supremaţie pe N. Gaprindaşvili şi N. Aleksandria. Cele două mari maestre gruzine, îmbolnăvindu-se au fost nevoite să recurgă la amînări de partide, favorizînd astfel unele candidate şi făcînd neclară poziţia fruntaşelor clasamentului.

Pregătirea psihologică şi-a spus cuvîntul şi finalul a aparţinut acelora care au demonstrat adevărate calităţi de luptătoare. „Vicecampioana lumii, E. Ahmilovskaia, a prestat un joc bun şi s-a apropiat de ediţia poziţie a Martei Litinskaia, care nu şi-a asumat opera multe riscuri la jumătatea concursului şi a bătut pasul pe loc. După nouă runde conducea tot Litinskaia cu 6,5 puncte, dar era urmată de Levitina cu 5,5 şi de Ahmilovskaia cu 5 puncte şi două întrerupte favorabile ! Derby-ul rundei a XI-a : Ioseliani—Ahmilovskaia a fost favorabil primei şahiste, rezultatul stimulînd un marş furtunos spre un finiş de excepţie al Nanei Ioseliani. Tempoul impus de noul leader al clasamentului a fost ţinut de Elena Ahmilovskaia. Aşa se face că la finalul palpitantei lupte N. Ioseliani şi E. Ahmilovskaia au împărţit la egalitate de puncte (10 din 14 posibile) locul întîi. În continuarea clasamentului s-au situat : Litinskaia, Levitina 8p, Aleksandria 6,5p, Brustman 5,5, Gaprindaşvili 4,5p şi Arahamia 3,5p.

În meciul de baraj ce a urmat a doua zi, tot la Thaltubo, N. Ioselini era avantajată de regulament, beneficiind de un coeficient. Sonneborn superior în turneu şi avînd nevoie doar de un meci nul în faţa E. Ahmilovskaia pentru obţinerea dreptului de joc împotriva campioanei lumii. Chiar din prima partidă a noii confruntări, N. Ioseliani şi-a demonstrat superioritatea valorică şi psihologică. Condusă, E. Ahmilovskaia a încercat zadarnic să egaleze situaţia în meci, dar n-a reuşit. La scorul de 3:2 în favoarea Nanei Ioseliani, meciul a fost întrerupt, renunţîndu-se la jucarea ultimei partide din lipsă de obiectiv. Şi astfel, pentru prima oară, Nana Ioseliani devine şalangera la titlul mondial deţinut de Maia Ciburdanidze.

MARGARETA MUREŞAN

Ingratitudinea secundului

Naţionala de rugby continuă să fie terenul diferitelor „eseuri" la nivelul conducerii tehnice. Nu demult a fost investit în funcţia de antrenor al lotului naţional Theodor Rădulescu, secondat de G. Nica şi Radu Demian. Decizia respectivă va fi avut, desigur, argumentele sale şi, pînă la proba contrarie, n-avem de ce s-o contestăm. Serioase semne de întrebare ridică, însă, „platforma de lucru" a noului antrenor, exprimată public şi în termeni fără echivoc. Th. R. încearcă să explice regresul din ultimii ani al echipei naţionale prin aceea că „s-a făcut mereu o selecţie necorespunzătoare", „meciurile internaţionale au fost prost pregătite", „s-a neglijat factorul tehnico-tactic", „nu s-a ţinut seamă de principiile alcătuirii echipei" ş.a.m.d. Totul ar fi în regulă dacă am neglija faptul că aceste opinii aparţin nimănui altcuiva decît celui care a fost antrenor al echipei naţionale în două rînduri : 1970—1973 (împreună cu Titi Ionescu) şi 1979—1985 (secund, membru al colectivului tehnic), adică în perioada în care „s-au pus bazele" înfrîngerilor ulterioare. Critica e binevenită, mai ales în cazul unor rezultate proaste, dar atunci cînd o asemenea poziţie este chiar a celui care avea dreptul şi obligaţia să evite tocmai ceea ce critică acum, devine limpede ingratitudinea cu care noul şi vechiul antrenor aruncă pisica răspunderii într-o grădină ce, fatalmente, este şi a lui. Inclusiv prin aceea că majoritatea jucătorilor care au evoluat în naţională în perioada incriminată aparţin echipei de club antrenate de însuşi Theodor Rădulescu.

Vom aştepta cu nerăbdare confirmarea în rezultate a poziţiei noii conduceri tehnice de la naţionala de rugby ; mai ales că sînt anunţate cu tam-tam „idei noi de joc", ca şi cum aplicarea acestora pînă acum n-ar fi depins tot de cei care le enunţă cu titlu de priorităţi tehnice absolute. Proximul prilej, meciul cu Italia, pe San Siro, 2 aprilie, anul curent.

OCTAVIAN ŞTIREANU

Toată lumea face sport

● Dicţionar, „Marele şlem". Împrumutată din alte sporturi, expresia a fost impusă odată cu adoptarea sa de către tenis, desemnînd victoria, în acelaşi an, în toate cele patru mari turnee ale „sportului alb" : Melbourne, Roland Garros, Wimbledon şi Flushing Meadow, cu precizarea că, pînă acum cîţiva ani, ultima competiţie, „internaţionalele" S.U.A., se disputa la Forest Hills. Primul „mare şlem" a fost realizat de Donald Budge, în 1933. Chiar la începutul anului respectiv, Budge şi-a anunţat prietenul şi partenerul de dublu, Gene Mako, de intenţia sa, finalizată prin victoria în turneul de la Forest Hills, în finala căruia l-a întrecut pe... Gene Mako. ● Prima femeie cîştigătoare a „Marelui şlem" a fost Maureen Connoly, în 1953, în cele 22 de meciuri disputate la marile turnee ea n-a cedat decît un set. Un an mai tîrziu, excepţionala jucătoare murea într-un accident de călărie, la numai 19 ani. ● Pe lista de onoare a „marelui şlem" figurează, Margaret Court (1970), Rod Laver (1962 şi 1969 — singurul cu două astfel de isprăvi) şi, în zilele noastre, Martina Navratilova. ● Expresia este, de asemenea, folosită în „Turneul celor cinci naţiuni" la rugby, indicînd învingătoarea tuturor celorlalte patru formaţii participante. Tot în acest turneu există un alt „trofeu", tot simbolic, ca şi cel de mai sus, „lingura de lemn", „beneficiară" fiind echipa care pierde toate partidele (şi nu cea clasată pe ultimul loc, cum se face adesea confuzie). ● Obţinînd, cu 2,04 m, victoria la Campionatele europene de sală de la Budapesta, săritoarea în înălţime bulgară Ştefka Kostadinova a reuşit cea de-a 53-a săritură de peste 2 m din cariera sa, performanţă care i-a determinat pe comentatori să o compare cu legendara Iolanda Balaş. Am spune că abia după (cel puţin) o victorie olimpică se poate face o apropiere între actuala campioană şi cea care a cucerit două titluri olimpice, a stabilit 14 recorduri mondiale, dominînd proba, neînvinsă, timp de 11 ani ! ● În perspectiva returului sferturilor de finală ale cupelor europene la fotbal, iată o ştire îmbucurătoare : într-un material inserat în Buletinul oficial U.E.F.A., care analizează cauzele creşterii numărului de spectatori în Scoţia, se apreciază că una dintre acestea este starea excelentă a terenurilor de joc, în ciuda climei nu tocmai prielnice. Se subliniază că gazonul cel mai bun din Europa la ora actuală este cel al stadionului lui Glasgow Rangers, „Ibrox Park". Pentru o echipă tehnică precum Steaua, e bine nu ? ● Hocheistul canadian Wayne Graetzky şi-a mai adăugat un record pe excepţionala sa carte de vizită, devenind, la 27 ani, golgeterul absolut al campionatului Ligii nord-americane. În minutul 13 al meciului echipei sale, Edmonton Oilers, cu Los Angeles Kings, Graetzky a înscris cel de-al 1 050-lea gol (în partide oficiale de campionat), depăşind recordul legendarului Gordy Howe — 1 049 goluri în 1 767 meciuri.

LUCIAN OPREA

Baschet

Frăţeşte

Simbătă şi duminică, fruntaşele baschetului românesc, Steaua şi Dinamo, s-au întîlnit în două partide care au stîrnit un deosebit interes din partea iubitorilor acestui sport. Din păcate, programarea lor în sala Dinamo, improprie pentru desfăşurarea unor meciuri de o astfel de importanţă, n-a permis decît o vizionare într-un cerc restrîns, ca într-o familie în care nu sînt primiţi ca oaspeţi toţi cei care şi-au manifestat dorinţa de a fi prezenţi. O mai rea propagandă făcută baschetului nostru nici că se putea închipui şi nici o mai mare impolitese faţă de cei care au bătut drumul pînă la casele stadionului Dinamo în speranţa că vor putea obţine un bilet. Nu este la noi baschetul un sport popular ? Cine crede altfel ar fi trebuit să vadă marea de oameni care căuta sîmbătă după-amiaza la intrarea în stadionul Dinamo un miraculos bilet în plus, ca la cel mai important derbi fotbalistic. La impresia de spectacol ratat au contribuit şi cîţiva dintre suporteri, mult prea înfierbîntaţi faţă de ceea ce se petrecea pe teren şi care au proferat insulte grosolane la adresa unor jucători. De aceea, e de aplaudat gestul lui Dan Niculescu, care, la un moment dat, nemaisuportînd valul de invective ce venea dinspre tribune, a intervenit ca un adevărat sportiv şi gazdă bună, spre temperarea certaţilor cu buna-cuviinţă.

Cele două echipe şi-au împărţit, frăţeşte, victoriile : simbătă, Dinamo — la 14 puncte, duminică — Steaua, la 12 puncte. Personajul principal al ambelor runde a fost acelaşi admirabil Dan Niculescu, jucător care poate înrîuri, în ambele sensuri, soarta unui meci : simbătă a marcat 42 p (din totalul de 99 al echipei) şi Dinamo a cîştigat ; duminică, eforturile din ajun şi-au spus cuvîntul şi Dan Niculescu n-a mai înscris decît 18 p (din 89 ale echipei) — şi Dinamo a pierdut. De partea cealaltă, Steaua a părut o echipă mult mai omogenă, care şi-a distribuit responsabilitatea finalizării spre mai mulţi jucători. De altfel Steaua rămîne liderul în clasament (la egalitate de puncte cu Dinamo), tocmai datorită coşaverajului direct mai bun (cu 3 puncte, 548—545).

Comparativ cu jocurile din deschidere (I.C.E.D. — Academia Militară 106—98 şi 123—120), Dinamo şi Steaua au practicat, parcă, alt sport. Mai rapid, mai inventiv, mai pasionant, în continuare, între cele două fruntaşe ale baschetului nostru şi celelalte echipe rămîne un decalaj valoric apreciabil — şi nu întîmplător toate titlurile de campioni, de vreo trei decenii încoace, s-au împărţit numai între aceste două echipe. De aceea, stilul echipei naţionale nu poate fi altul decît acela practicat la aceste două echipe de club, altă referinţă nemaiexistînd în baschetul nostru, în afara celei oferite de confruntările internaţionale. Or, nu de puţine ori am primit „lecţii" la asemenea confruntări, dovedindu-se că, pe plan internaţional, baschetul a căpătat alte rigori, alte tendinţe, alte stiluri. Rămîne ca şi noi, măcar prin cele două echipe fruntaşe, să ne aliniem acestui „fel de baschet" ce se joacă astăzi sub panourile lumii.

GEORGE ARION

Cronica şoselei — Obiecte zburătoare identificate

Călătoream, împreună cu prietenul meu, în Dacia nu de mult cumpărată. O conduceam cu multă grijă ca, nu cumva, să i se întîmple ceva. Pe parcurs am ajuns din urmă un autocar. Mă mărgineam în spatele lui, la o distanţă relativ mică, gata să-l depăşesc la prima ocazie. La un moment dat, amicul mă sfătui să măresc spaţiul. Nu am înţeles de ce, dar am dat curs recomandării. Şi bine am făcut. După cîteva secunde ne pomenirăm cu o sticlă goală aruncată din autocar. Deşi surprins de apariţia insolită a sticlei, totuşi am reuşit să evit lovirea maşinii mele, mulţumită distanţei la care mă aflam de autocar. „Cum de ai prevăzut aruncarea sticlei ?" îl întrebai, curios, pe amicul meu. „Simplu, îmi răspunse el. Am observat în autocar un băieţaş cu sticla la gură, golind-o şi am presupus că va căuta să scape de ea".

Dintr-un turism, azuriu îşi ia zborul o pungă din plastic care a servit drept ambalaj pentru sandvişurile consumate de pilot şi însoţitoarea sa. Metamorfozîndu-se parcă într-o minusculă paraşută, aceasta aterizează exact peste casca de un roşu ţipător, a motociclistului care rula imediat în spatele autoturismului. Preţ de cîteva secunde ochii călăreţului pe două roţi sînt astupaţi de materialul lăptos al pungii prin care nu vede nimic. Nu-şi poate menţine direcţia. Motocicleta deviază spre dreapta, pe cîmp, unde se înfige într-o căpiţă de fîn. Pilotul ei se desprinde cu greu, parcă dintr-o pînză de păianjen, alegîndu-se doar cu o fractură de umăr.

În alt caz, un tînăr biciclist care se îndreaptă spre discoteca din comuna vecină este şi el abătut de pe traiectorie din pricina unui obiect de formă sferică, proiectat dintr-un camion încărcat cu tomate. Sfera roşie moale, zemoasă i-a înundat faţa, iar bicicleta, lipsită de control a pătruns în şanţul plin cu apă. „Pe cînd făceam efortul să mă ridic din şanţ, simţeam în gură gustul unei combinaţii deloc agreabile, de bulion amestecat cu pămînt. Întîlnirea cu logodnica şi seara la discoteca ratate, costumul de haine compromis, bicicleta cu roţile transformate în opturi şi ghidonul îndoit, bună de aruncat. Zic însă mersi că am scăpat numai cu atît, deoarece triplul salt ce-l făcusem ca într-un număr de circ putea să mă coste viaţa". S-a aflat mai tîrziu că tinerii din caroseria camionului se distrau aruncînd din cînd în cînd cîte o roşie în vehiculele care rulau din sens contrar, o sferă ceva mai mare a fost suficientă pentru a colora în roz parbrizul unui autoturism, al cărui pilot, luat prin surprindere a fost nevoit să apese în disperare pe pedală pentru a nu ieşi cu maşina în decor. S-a stabilit că tinerii considerau drept puncte cîştigate „ţintele" lovite. Se mai acorda cîte un punct suplimentar atunci cînd obiectele lovite erau şi dobîndite (adică piloţii pierdeau controlul vehiculelor respective). După evidenţele lor (notate într-un carneţel) reuşiseră să lovească nu mai puţin de şapte ţinte, din care „doboriseră" patru.

O sticlă de pepsi goală aruncată din neglijenţă de unul din pasagerii unui autoturism, l-a nimerit exact în frunte pe un paşnic pieton. S-a prăbuşit pe asfaltul şoselei cu obrăzarul plin de sînge. Şoferul a observat căderea omului, dar şi-a continuat drumul. „Ai văzut Ştefane cum a picat căsceatul ăla ? Exact ca un popic", s-a adresat el vinovatului rizînd. „Să fi vrut să-l nimerească exact la bilă şi nu-l nimeream", a fost replica celui de pe scaunul din dreapta care a ţinut să completeze aşa, ca un fel de scuză. „Doar nu l-am pus eu cu capul pe o traiectorie de coliziune", „Dar arta, Ştefane, e o expresie tipică controlorilor de trafic aerian, mă refer la noţiunea traiectorie de coliziune". „De unde o ştii ?" „Uiţi că unchiul meu are exact funcţia citată de tine mai înainte ?" „Tinerii au mai făcut haz de întîmplare şi pe urmă s-au cam speriat, dar nu s-au gîndit să se întoarcă şi să-l ajute pe omul căzut în şanţ. Ei au preferat să-şi vadă de drum, iar pasagerilor nu le era cîtuşi de puţin uşor. Aşa-i aşa-i, aveţi dreptate, recunoaşte spăşit pilotul." Adoptase o, tactică defensivă, gîndindu-se probabil că în acest fel va uşura cît de cît situaţia imprudentului său pasager. Dar oare cuvîntul imprudent e potrivit în cazul de faţă ?

Ce-ar fi dacă fiecare şofer ar înrăma din maşini obiectele devenite inutile ? Deunăzi, a fost găsită pe drum o navetă goală pentru sticle, cîntărind cîteva bune kilograme. Un martor a declarat că nu fusese pierdută, ci aruncată deliberat. Dacă vreţi să-ţi goliţi cu tot dinadinsul maşina, soluţia civilizată e să te opreşti, la un loc de parcare şi să arunci în coş tot ce nu-ţi mai foloseşte. Din gesturi mici şi aparent fără semnificaţie, se construieşte civilizaţia, inclusiv a străzii.

Noţiunea neglijenţă criminală credem că exprimă mai bine fapta în cauză. O sticlă aruncată dintr-o maşină care circulă cu 80 pe oră se transformă într-un proiectil extrem de periculos şi cel care se pregăteşte să se debaraseze de ea (dacă e un om normal, nu un dement) are obligaţia să întuiască urmările posibile ale gestului său. Chiar dacă obiectul spărgîndu-se, se va transforma în nişte nevinovate cioburi capabile fiecare să perforeze însă pneurile unor autovehicule.

VICTOR BEDA

Eliminînd pe Glasgow Rangers cu scorul general de 3–2

Steaua s-a calificat în semifinalele Cupei Campionilor Europeni!

Pe „Ibrox Park", în pofida unor indisponibilități și după o dîrză dispută, campioana noastră și-a reconfirmat valoarea internațională ● Lăcătuș, autorul unui gol de senzație ● Data viitoare va fi rîndul lui Hagi ● Viitoarea adversară a STELEI va fi una din echipele REAL MADRID, P. S. V. EINDHOVEN, sau BENFICA LISABONA: cu oricare, la București va fi o „finală"!

Lăcătuș, autorul golului care „a pus capac" ambiției scoțienilor
Fotografie de PAUL AGARICI

(De la trimisul nostru special)

Steaua București a urcat și mai sus pe firmamentul fotbalului european calificîndu-se, într-o manieră spectaculoasă, fără nici un dubiu, ca o mare campioană, în semifinalele C.C.E., reparcurgînd drumul spre performanța sa din 1986. După cum știe, la ora aceasta, întreaga suflare fotbalistică din România, echipa militară a pierdut doar cu 2—1 a doua sa întîlnire cu *Glasgow Rangers*, la capătul unui meci care l-a adus în pragul infarctului pe mulți dintre cei prezenți miercuri seara pe *Ibrox Park* și s-a calificat cu scorul general de 3—2.

Totul a început cu o ploaie monotonă și sîcîitoare care luni și marți a transformat capitala Scoției într-un oraș lacustru. Dar în ziua meciului vîntul a împrăștiat norii și în tabăra noastră s-a instalat optimismul. Era limpede: jucătorii români își vor putea etala și virtuțile tehnice, nefiind solicitați doar din punct de vedere al angajamentului fizic, dacă terenul de joc va fi cît de cît zbicit. Așa a și fost.

Scaunele colorate ale stadionului s-au ocupat toate pînă la 19,30, ora de începere a meciului. Suporterii „pompierilor" par, la prima vedere, destul de inofensivi. Mulți au descins din mașini luxoase, au cravată la gît și costume impecabile. Cîntă și-și aplaudă, așa cum e firesc, echipa ieșită la încălzire. Cu adevărat niște gentlemeni în aer liber, dornici să deguste cu deliciu un spectacol de înaltă clasă. Ba nu. Cînd apar ai noștri încep huiduielile care nu încetează nici atunci cînd aceștia salută cu multă curtoazie publicul. Poate o fi un obicei scoțian de care n-am auzit pînă acum: cînd dai bună ziua cuiva să fii fluierat.

Ceea ce urmează înseamnă un triumf al bunului simț împotriva trufiei găunoase. Nu e numai o victorie a multiplei pregătiri tehnico-tactice ci și o strălucită biruință morală asupra ifoselor fără acoperire. Obținută fără complexe, într-o manieră categorică și într-un stil de o stupefiantă dezinvoltură. Cu trudă, e-adevărat, dar fără chin. Cu mare risipă de energie, e drept, dar fără a uita nici o clipă de plăcerea de a juca un fotbal care nu se prea vede în insulă. De o fantezie deseori debordantă, năucitoare pe-alocuri, care să nu permită adversarilor să construiască faze periculoase la poarta noastră. Mașina de fotbal care e *Glasgow Rangers* s-a confruntat cu un spiriduș care n-are timp să țină cont de calculele hîrtiei și își impune jocul care-i convine prin combinații imprevizibile.

De fapt, cum a fost?

Cu o zi înainte de meci, observatorul U.E.F.A., mai drastic decît un scoțian get-beget, n-a permis echipei noastre nici măcar un minut de antrenament pe terenul pe care avea să evolueze. Jucătorii români n-au avut încotro și au suportat decizia nedreaptă. Iar acum, cu cîteva clipe înainte de începerea partidei, privim un stadion arhiplin — 70 000 de spectatori! —, satisfăcut de propria lui forță și îngîmfare, compus parcă numai din indivizi privilegiați care în viața lor n-au văzut decît echipele oaspete învinse. Jucătorii scoțieni arborează morga jignită a unor lorzi deranjați de la cină pentru a întîlni niște adversari pe care i-ar putea înfrînge, h tre două feluri de mîncar După ce se aude fluierul arb trului care declară deschider ostilităților, cineva — poate d întîmplare, poate din nepricep re — manevrează în așa fel r flectoarele stadionului încît po tarul nostru să fie din cînd cînd orbit, însă, ce e drept, drept, numai atunci cînd se cr ează vreo situație mai dramat că în careul său. În rest — „o ga de lumini" funcționează ir prosabil, spre încîntarea ziari tilor din țara gazdă care ne pr vesc compătimitori pe noi, zi riștii români, gîndindu-se limba lor maternă cum vo găsi noi, în limba noastră m ternă, cuvintele cu care să sc zăm necalificarea *Stelei*. Iar teren, alături de jucători, zbu dă arbitrul elvețian Bruno Ga ler care pînă la urmă avea ne refuze un penalti clar la u atac asupra lui Hagi și schimb avea să împartă, ca u scamator fericit că-i izbutes prestidigitațiile, cartonașe ga bone alor noștri. Scuza lui Una singură: față de Luigi Ag nolin care ne-a arbitrat în pa tida precedentă, rămîne un dul ce copil în materie de mistifi cări.

Dar noi, cei de la masa pre sei, asistăm liniștiți la manevr le din teren, o consecință a ma nevrelor din culise. Deoarec cu un calm ce nu poate fi de scris, Lăcătuș a marcat în poar ta lui Woods. În clipa acel pînă și fantomele, cîte or ma fi rămas, din castelele scoțien au uitat să-și mai facă rondu

(Continuare în pagina 22)

GEORGE ARION

VREMEA — cum a fost / cum va fi

MIHA IOSEFINA

Variațiile parametrilor meteorologici sînt spectaculoase în acest anotimp mai ales în contextul reliefului țării noastre. Astfel, să remarcăm doar schimbările din săptămîna precedentă (10—16 III) în care aspectul primelor zile a fost mai degrabă hibernal, cu ninsoare, vînt și temperaturi sub valorile medii climatice.

Circulația aerului s-a orientat în scurt timp însă dinspre vest, astfel că, peste zona țării noastre au fost advectate (adică transport de aer în plan orizontal) mase de aer mai cald. Încălzirea vremii a fost bruscă mai ales în regiunile sudice ale țării, unde temperaturile maxime au crescut de la 7°+9° (valori realizate în 13.III) pînă la 18° (în ziua de 14.III).

Regiunile vestice, centrale și de nord au fost traversate mereu de fronturi atmosferice ce au determinat precipitații, atît sub formă de ninsoare cît și sub formă de lapoviță și ploaie.

Cu toate acestea cu excepția zonei montane, stratul de zăpadă este discontinuu chiar și în Moldova unde frecvența ninsorilor a fost mai mare.

Dar să privim din nou în „viitorul meteorologic", mai întîi prin prisma evenimentelor trecute. În intervalul calendaristic 17—23 martie se află momentul echinocțiului de primăvară. Dacă din punct de vedere astronomic echinocțiul anunță momentul unui nou anotimp, în care zilele sînt mai lungi decît nopțile, din punct de vedere meteorologic în jurul acestei date vremea este capricioasă. În cei mai mulți ani, în regiunile estice și sud-estice vîntul se intensifică din nord și nord-est, iar precipitațiile sugerează revenirea spre iarnă. Dintre ultimii ani doar anul 1983 a făcut excepție. Anul trecut, în centrul și estul țării au căzut precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare, iar vîntul a prezentat intensificări care în Dobrogea a ajuns la 75 km/h. În buletinul din 20 martie 1984 se menționa: „Vremea a fost deosebit de rece, geroasă noaptea în cea mai mare parte a Transilvaniei și a Moldovei. Au căzut ninsori în Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Transilvania iar vîntul a prezentat intensificări în Moldova, Dobrogea și Cîmpia Dunării, viscolind zăpada".

Privitor la limitele de variație termică ale intervalului, așa cum sugerează tabelul de mai jos, unul dintre cei mai calzi ani a fost 1974, iar printre cei mai reci, 1962. Pentru întregirea imaginii asupra acestor ani, în zilele de 20 și 21 martie 1974, temperaturile maxime au urcat pînă la 31° la Gurahonț, 28° la Lugoj, 27° la Timișoara și Făgăraș, 26° la București, 25° la Rădăuți, iar în zona de munte 19° la Predeal. Și temperaturile minime nocturne au fost ridicate, pînă la 19° la Oravița, 16° la Drobeta Tr. Severin, 9° la Craiova, 8° la Iași și Baia Mare. În 1962 zilele de 18—21 martie au fost unele dintre cele mai reci consemnate în intervalul calendaristic 17—23 martie. Astfel, temperaturile minime au coborît pînă la —23° la Miercurea Ciuc, —22° la Gheorghieni și Întorsura Buzăului, —19° la Cluj-Napoca; —18° la Sibiu. Temperaturile maxime diurne în ziua de 19 martie au depășit doar în puncte izolate din Lunca Dunării temperatura de îngheț.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 17–23 martie 1988

Zona geografică	MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	9÷14	0÷4	4÷10	29,5	Dr. Tr. Severin 1927	-12,6	Satu Mare 1962
Deal și podiș	6÷12	-4÷0	4÷7	27,3	Sibiu 1974	-21,6	Rădăuți 1984
Depresiuni	7÷10	-6÷0	6÷8	23,1	Miercurea Ciuc 1974	-25,5	Miercurea Ciuc 1984
Vf. Cîmpie	-5÷-4	-13÷-10	32	12,2	Vîrful Omu 1974	-26,0	Vîrful Omu 1939
Litoral	7÷9	1÷2	4÷5	23,0	Constanța 1957	-11,0	Constanța 1942

Intervalul 17—23 martie 1988 va fi caracterizat de o instabilitate mai pronunțată a vremii cu nebulozitate mai accentuată. Temporar vor cădea ploi ce vor avea și caracter de aversă, pe alocuri cantitățile de apă căzute putînd depăși 15 l/mp în 24 h.

Nici în acest an perioada echinocțiului de primăvară nu se va dezminți. Deci, ne așteptăm la intensificări ale vîntului din sector nordic, mai ales în regiunile estice, precum și la o răcire a vremii, astfel că în zonele deluroase, precipitațiile vor fi trecător și sub formă de lapoviță și ninsoare. În ultimele zile ale intervalului, începînd din nord-vestul țării vremea se va ameliora.

Specialiștii agrometeorologi ne comunică unele caracteristici ale trecerii spre primăvară la data de 16 martie.

Temperatura medie diurnă a solului la adîncimea de 5 cm, a crescut atingînd la data actuală valori de +4°...+6° C în zonele din sudul și sud-vestul țării. Valori mai scăzute 1°... +3° C se semnalează în Transilvania și Moldova.

Conținutul de apă accesibilă plantelor pe adîncimea de 0—100 cm în sol, prezenta valori optime sau apropiate de optim (1400—2 000 mc/ha) în marea majoritate a zonelor agricole. Valori mai mici (1 000—1 400 mc/ha) se întîlnesc în Dobrogea, estul Moldovei, sud-estul și sud-vestul Transilvaniei, dar și în aceste zone solul are o bună aprovizionare cu apă pe adîncimea 0—50 cm. Local, în nordul Olteniei; Munteniei, sudul Banatului, piemonturile vestice și Cîmpia Someșului se întîlnesc excese chiar bălți la suprafața solului.

Condițiile specifice acestei ierni (regim termic excedentar) lipsa sau adîncimea mică de îngheț a solului) au favorizat menținerea rezervei de boli și dăunători, ceea ce impune un riguros control fitosanitar pentru aplicarea măsurilor corespunzătoare.

Flacăra, Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 50 20, interioare: Actualitatea politică: 25 60; Publiciști-comentatori: 25 60; Reportaj economie: 17 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 14 53; Sport: 17 00; Serviciul audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfil București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

flacăra

anul XXXVII
12 (1 709)
VINERI
25 martie
1988

Săptămînal politic al Frontului Democrației și Unității Socialiste

Fotografie de PAUL AGARICI

Rostim cu poetul strămoșească urare la vremea semănatului

„Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie! Ca trestia cea naltă să fie paiul nalt!“

Relatări despre marele efort al acestor zile — campania de însămînțări — în pagin'le 5–7

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

FACTORUL FINANCIAR

Finanțele se cuprind, firește, în sfera economicului, sînt parte integrantă a economiei, însă rolul lor foarte mare în viața societății le-a făcut să-și dobîndească, în contextul economic general, o fizionomie puternică, distinctă. Cît de importante sînt finanțele într-o economie rezultă și din faptul că ele au fost comparate cu circulația sanguină într-un organism viu. Într-adevăr, sistemul financiar este acela care asigură mișcarea tuturor elementelor materiale, desfășurarea proceselor de producție și de circulație, valorificarea resurselor naturale, a posibilităților umane, a forței de muncă, sporirea avuției naționale a venitului național. Nici o acțiune, nici o activitate economică nu se realizează fără implicarea factorului financiar — ca să nu mai vorbim de rolul finanțelor și în sectoarele de activitate neeconomică.

Se știe că starea finanțelor unei țări este strîns legată de situația economiei : cu cît economia va fi pusă și va funcționa pe baze solide, sănătoase, cu cît ea va fi mai prosperă și mai viguroasă, cu atît vor spori și resursele financiare, cu atît și sistemul financiar își va putea îndeplini mai bine rolul de „aparat circulator“ al întregii economii. Pornind de la acest adevăr, Raportul privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor obținute pe ansamblul economiei naționale, formarea și utilizarea resurselor financiare în anul 1987, document prezentat la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a analizat situația din economia și finanțele noastre. „Raportul — se spune în comunicatul ședinței — pune în evidență marile succese obținute de oamenii muncii din patria noastră în dezvoltarea economico-socială a țării. Sînt subliniate rezultatele importante înregistrate în dezvoltarea intensivă și modernizarea industriei, în sporirea competitivității produselor românești pe piața internațională. Este relevat faptul că în 1987 s-a realizat cea mai mare producție de cereale din istoria

(Continuare în pag. 2)

ION GOIA

Salopeta de argint

Cînd noi treceam prima dată pragul școlii profesionale din Dealul Spirii — sînt de atunci 35 de ani — „Vulcan“ însemna deja o firmă arătoasă în industria bucureșteană. Cu putea oricine să pricoapă despre treburile de care se ocupau meșterii ei ? În primul rînd, cazanele desugur. Era meseria de staif a vulcaniștilor. Preocuparea lor știută și recunoscută și a fi cazangiu în România putea să însemne, de ce nu, a face acest lucru, înainte de toate, la „Vulcan“. Cel puțin așa gîndeau, și bine făceau cazangiii înșiși. Ei, prietenii nituitorilor. Doamne, ce poftă în plăcerea acestora de a aplica, cu gesturi de maestru, cusăturile din nituri, ca niște nasturi bine puși, cu gîndul veșniciei. Dar turnătorii ? N-avem, la „Vulcan“, marile retorte din averea altor fabrici, dar ce turnător de la noi ar fi încetat a mînca pe pîine o profesie migăloasă și care doar ușoară nu este ? Și forjorii ? Parcă văd atelierul — mică aglomerare de agregate de tot obișnuite ; cîte lucruri teribile ieșeau din mîna băieților, numai muschi și ochi de foc. Își aveau strungarii locul lor în dansul de îndeletniciri statuate de vreme la vedere și la înaltă cinste. Și sculerii. Și

(Continuare în pag. 16)

NEAGU UDROIU

O imagine de primăvară cu bunii gospodari ai cartierului Colentina

Cum s-a redresat o fabrică
Disciplina nu se face cu jumătăți de măsură
pagina 4

Într-o clinică, la Fundeni
Cu inima deschisă pe masa de operație
pagina 17

Opinii

Omenie

Am citit într-o carte apărută cu numai cîțiva ani în urmă o reflecție care mi s-a părut a fi pe cît de nedreaptă pe atît de falsă în sens filosofic. Vrîndu-se și fiind ironică, dar mai ales principial persiflantă, expresia în cauză consemna în grabă, din înălțimea unei abstracții fără conținut, că spațiul cultural-filosofic românesc a produs și el omenia, un concept „slab“, nesemnificativ pentru un gînd mare și, în consecință, fără importanță pentru zborurile supreme ale spiritului. Nu ne-am fi referit la expresia în cauză dacă ea nu ar sta sub semnul preluării unor idei de circulație în perioada interbelică și care au avut consecințele știute, dar mai ales, nu am fi pomenit-o dacă ea, expresia deci, stă sub semnul unei minime credibilități. Așa cum este însă : săracă, axiomatică, privată de istorie culturală și, îndeosebi, privativă de istorie culturală, filosofică și — de ce nu — de istorie psihologie-empirică, ea ni se pare, repetăm, că se așează abrupt în nedreptate și eroare și ne așează într-un loc al sărăciei creației și al creației sărace. Eroarea și nedreptatea considerațiilor de felul acestela de mai sus stau, înaintea, oricărei alte demonstrații, în pierderea unei moșteniri mereu îmbogățite și în anularea unei bogății psihoetice și spirituale cu deosebire necesară în orice manifestare a omului.

Descoperirea omeniei nu este nicidecum o biată încercare a gîndirii filosofice românești și numai a acestui tip de gîndire, ci un suprem efect al ei de a descoperi omenescul din om, particularitățile sale în chiar apropierea omului, cele care țin de felul în care ființa eminentă a universului trăiește, poartă cu sine și practică în viața sa viața celuilalt.

Din zorii filosofiei românești dispunem de un text unic prin valoarea lui constitutivă și deschiderile pentru orice căutare românească a omului. El ținea de „biruința gîndului“ și vorbea, într-o de neuitat formulare, despre omenie ca necesitate a oamenilor, ca una care poate fi învățată „de la oameni“, din „firea înnăscută“ a fiecăruia, din „virtuțile“ al-

(Continuare în pag. 5)

prof. dr. GH. AL. CAZAN
directorul Institutului de Filozofie

Biblioteca județeană

SUCEAVA

Cutezătoarea verticală a frumuseții

● Fiecare din cei 20 de ani a însemnat o nouă treaptă pe calea devenirii, transformările economice regăsindu-se în creșterea de peste 5 ori a fondurilor fixe ● Pe această bază, volumul producției industriale a crescut de circa 7 ori ● Au fost construite peste 150 de obiective industriale noi ● În 1987, pe ogoarele județului lucrau cu 1 834 tractoare și cu 743 combine autopropulsate mai mult decît în 1968, unul tractor revenindu-i 60 hectare de teren arabil, față de 138 în 1965. Anul trecut, agricultura județului a înregistrat cele mai mari producții agricole din ultimii 20 de ani ● În județ au fost construite aproape 50 000 de apartamente noi, peste 800 magazine, 1 000 săli de clasă ● Volumul prestărilor de servicii către populație a sporit de peste 4 ori ● Față de 1968 cînd suprafața comercială pentru desfacerea mărfurilor industriale în municipiul Suceava era de 7 000 mp, în 1987 aceasta se ridica la peste 26 000 mp, regăsiți în spații comerciale, elegante, moderne. ● În aceste condiții, nimic mai firesc ca valoarea mărfurilor achiziționate de populație în 1987 față de 1968 să fi crescut cu 423 la sută ● Numai în marele magazin universal Bucovina, în care toți cei 250 lucrători sînt absolvenți ai liceului economic, volumul anual de desfacere se ridică la circa 350 miliarde lei ● În județ există în prezent 187 cămine culturale, 21 cinematografe, 21 muzee, 811 biblioteci, cu un tezaur de 5 044 826 ● Numai în cea de-a șasea ediție a Festivalului național „Cîntarea României" au fost antrenate 5 563 colective artistice de interpretare și creație cu peste 100 000 membri, 2 684 de creatori individuali și mai mult de 15 000 de ingineri, muncitori și tehnicieni cu preocupări tehnico-științifice ● În anul care s-a încheiat, locuitorii județului au cumpărat cărți în valoare de 25 milioane lei.

Fotografie de D. VINȚILA ■

Orgoliul cîștigătorilor

„Nicăieri pe cuprinsul românesc nu se află pe un spațiu atît de mic atîta bogăție de istorie românească, atîta bogăție de amintiri ale trecutului nostru." Cuvintele marelui istoric Dimitrie Onciul ; dacă nu le-aș fi cunoscut, le-aș fi învățat cu siguranță, auzindu-le mereu, repetate ca o lecție de suflet a sucevenilor, în anul aniversar a șase sute de ani de atestare documentară a vechii cetăți. Un cult al istoriei născător de istorie, regăsit în chipul de azi al Sucevei, al întregului județ.

De la imaginea plutașilor de pe Bistrița la cea a marilor combinate chimice, de la fabricuțele de cherestea, la mobila care a cucerit lumea, de la cîteva secții de prelucrare a metalelor, la impresionantele întreprinderi mecanice, de utilaj greu, de electronică și electrotehnică, pe parcursul a 20 de ani istoria contemporană și-a onorat numele prin impresionante cetăți ale prezentului. „Cetățile noastre sînt industria, agricultura, știința și cultura". Rostite la Suceava, la Cetatea de scaun, cu două decenii în urmă, de către președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuvintele acestea au prins viață în ctitoriile prezentului.

Pe plaiurile Sucevei, noile ctitorii sînt azi la loc de cinste; prin ele, succesele măsoară exact, matematic, vocația tinereții acestor străvechi meleaguri.

Ținut de crescători de animale, Suceava este astăzi primul județ din țară în privința numărului de bovine. Asta nu uimește pe nimeni, desigur ; trebuie adăugat, însă, locul întîi pe țară la producția de hîrtie, de tricotaje tip bumbac, de brînzeturi și cherestea, locurile trei-patru la celuloză și semiceluloză, plăci fibrolemnoase, minereuri cuprifere și placaje, locul șase la producția de unt și la cea de încălțăminte.

Cine ar mai putea acum, văzîndu-le, să se îndoiască de tinerețea Sucevei, a Fălticenilor, a Rădăuților, a Vetrei Dornei, a Gurii Humorului, ori Cîmpulungului Moldovenesc ? Poate fi bătrîn un ținut cu case noi, cu școli noi, cu cămine culturale și case de cultură noi, cu ferme și adevărate cetăți industriale, avînd, pe certificatul de naștere, mai puțin de două decenii ?

Vocația istoriei — s-a dovedit încă o dată — nu se manifestă contemplativ, ci dinamic, regăsindu-se, împlinindu-se în puterea de a crea permanent nou. În inima ținutului privit de sus, din dealul vechii cetăți de scaun, municipiul Suceava își răsfiră în vale înaltele coșuri ale platformelor industriale, alături de cartierele tinere, în care verticala cutezătoare a construcțiilor noi primește cornișa ca pe un prețios dar de frumusețe.

Industrie și parfum de mere

Tîrg de mici comercianți, trăindu-și cu resemnare statutul de loc unde nu se întîmpla nimic, Fălticenii de altădată se „mîndreau" cu faptul de fi unicul oraș din Europa în care se intra și se ieșea pe serpentine. În oraș, cînd ploua ori se topea zăpada, locuitorii înotau în noroaie, căci din centru și pînă în cartierele de mahalale nu exista nici un metru pătrat de asfalt.

Vocația industrială a urbei se materializa într-o modestă filatură de in și cînepă, o fabrică de marmeladă și o secție de industrializare a lemnului, cărora li se adaugau mici cooperative meșteșugărești.

Imaginea, însă, e din ce în ce mai palidă. Nici măcar bătrînilor orașului nu le mai vine a crede în realitatea ei. În anii '70, cînd a început demolarea vechilor cartiere, cineva a filmat un fapt care, dacă nu ar avea martoră pelicula, ar părea, cu siguranță, o invenție literară menită să impresioneze : o bătrînă, retrasă de zece ani în podul casei sale, refuzînd să coboare de acolo de teama scărilor șubrede ce stăteau să se prăvălească. Și e bine că filmul ce prezintă noul oraș începe cu aceste secvențe de arhivă, după a căror vizionare înțelegi de ce cînd a început construirea cartierului „7 Noiembrie", refăcut din temelii, proprietarii celor 200 de case se ofereau să-și demoleze singuri locuințele, nerăbdători să se mute în noile blocuri.

După două decenii, în orașul în care, venind dinspre București, pătrunzi printr-un viaduct cu patru benzi de circulație (urmînd ca unul similar să marcheze ieșirea către Suceava), locuiesc în apartamente noi aproape 7 000 de familii. Fălticenenii — azi, electroniști, mecanici, sticlari, chimiști — au sărbătorit, la finele anului trecut, realizarea unei producții industriale de zece ori mai mare decît cea înregistrată cu zece ani în urmă.

În clipele de răgaz îi întîlnești în galeria oamenilor de seamă din Muzeul orășenesc, în biblioteci, în Muzeul de științe naturale, în „Dumbrava minunată" sau la „Nada florilor", zone de agrement din jurul orașului, pe străzile noi, luminate, în fiecare primăvară, de nuanțele suave ori violente ale miilor de lalele ce își sporesc, cu fiecare an, numărul.

Să veniți la Fălticeni primăvara, ne spune Costică Arteni, primarul orașului, atunci cînd merii sutelor de hectare ale Stațiunii de cercetare și producție pomicolă și Asociației intercooperatiste cu profil pomicol sînt în floare ; sau toamna, cînd tot orașul miroase a mere. Golden, dublu delicios, parmen auriu, ori cele două soiuri noi create aici, cel de Rădășeni și cel de Fălticeni, sînt căutate în multe locuri din lume. Și o dată stabilită relația dintre cel doi factori, economic și financiar, este de interdependență. Dacă, după cum am văzut, starea finanțelor depinde de cea a economiei, și mersul economiei în ansamblul ei depinde de situația finanțelor, de asigurarea resurselor financiare pentru fiecare unitate economică, de cît de bine este pus la punct sistemul financiar, de modul cum funcționează mecanismul financiar, de felul cum se desfășoară activitatea financiară în toate compartimentele și la toate nivelurile. În acest sens, la ședința Comitetului Politic Executiv au fost trasate sarcini de mare importanță. Citîm din nou din comunicatul ședinței : „În mod deosebit, secretarul general al partidului a cerut să se acționeze pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității financiare pe acest an, pentru realizarea autogestiunii și autofinanțării, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, perfecționarea sistemului de finanțare și creditare, respectarea strictă a prevederilor legale, a normativelor economico-financiare. În acest sens, s-a indicat Ministerului Finanțelor, institutiilor bancare, tuturor factorilor de răspundere cu atribuții în acest domeniu să ia măsuri ferme în vederea creșterii vitezei de rotație a mijloacelor bănești, gospodăririi și folosirii cu maximă chibzuință a fondurilor materiale și financiare, prevenirii oricăror forme de risipă a avutului obștesc, întăririi controlului asupra cheltuielilor de orice fel, sporirii răspunderii colective și individuale pentru modul în care sînt folosite bunurile încredințate de societate oamenilor muncii, apărării și dezvoltării continue a proprietății socialiste".

Dar măsurilor luate pe plan național trebuie să le corespundă străduințele mari, de fiecare zi, ale fiecărei unități economice pentru realizarea obiectivelor stabilite, pentru utilizarea la maximum a factorului financiar, pentru punerea finanțelor proprii pe baze sănătoase, solide, în scopul sporirii eficienței întregii activități economice. În acest cadru se înscriu și măsurile — luate în ședința amintită a Comitetului Politic Executiv — pentru perfecționarea în continuare a fondului de beneficii și de acordare a acestuia, în scopul creșterii rolului său de stimulare în mobilizarea tuturor oamenilor muncii, pentru realizarea cu succes a planului, pentru creșterea continuă a eficienței economice, a producției de export.

Așadar, în perioada care urmează, printre sarcinile primordiale din economie, menite să facă din 1988 anul cu cele mai bune rezultate de pînă acum din actualul cincinal și care să pună baze sigure pentru înfăptuirea cu succes a întregului plan cincinal, se numără și sarcinile în domeniul financiar, pentru a căror înfăptuire nici un efort nu trebuie precupețit.

Cum se „construiesc" eroii

La Arbore, oamenii au iubit dintotdeauna animalele. Asta se vede numaidecît din felul în care le îngrijesc. Cu animalele, e exact la fel cum e și cu pămîntul : cît dai, atît primești. Ioan Ruști, președintele Cooperativei agricole de producție, știe - adevărul ăsta de cînd s-a născut, iar dacă-l repetă uneori, nu e pentru că și-ar închipui că ceilalți nu-l cunosc, ci pentru că e bine ca fiecare să-și reamintească din cînd în cînd că răsplata e pe măsura muncii și a dragostei cu care muncești. Dacă azi arborenii au titlul de Eroi ai Noii Revoluții Agrare pentru producțiile de lapte obținute în 1987, asta se datorește, sigur, și faptului că acest adevăr, chiar dacă e rostit rar, este aplicat în practică în fiecare moment. „Și programului de lucru pe care ni l-am propus, și pe care l-am respectat cu rigurozitate" adaugă tehnicianul veterinar Corneliu Pavel, șeful fermei zootehnice. Este vorba de un program de ameliorare a animalelor, urmărit vreme de opt ani, începînd din 1975 ; producțiile au crescut, grație lui, de la 2000 litri lapte pe cap de vacă furajată în 1975, la 4 680 litri în 1987.

La o aruncătură de băț, cîțiva kilometri numai, vecinii arborenilor, membrii Asociației intercooperatiste Cîlț, sînt hotărîți să nu se lase mai prejos. Maria Buzincu, Mihai Tărnicer, Mihalină Presesniuc dau zilnic producții peste plan de la vacile pe care le au în grijă, iar inginerul Ilie Obreja, directorul asociației, ne arată cele cinci „mame" de taur care dau producții de peste cinci mii de litri anual. Baza furajeră și-o asigură prin forțe proprii, ba le mai rămîne de dau și altora, mai puțin gospodari, așa că celor doi eroi ai Noii Revoluții Agrare din județ — C.A.P. Arbore și A.E.I. Gălănești — li se va alătura, anul viitor, cu siguranță, cel puțin unul — Asociația economică intercooperatistă Cîlț.

Pagină realizată de
ROXANA P. MANOLESCU ■

TELEORMAN

Noua geografie din Cîmpia Soarelui

● În ultimii douăzeci de ani, în județul Teleorman — la Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Zimnicea și Videle, s-au construit 12 mari obiective de interes republican ; s-au dezvoltat și modernizat Combinatul de îngrășăminte chimice Turnu Măgurele, Întreprinderea textilă și Întreprinderea mecanică pentru agricultură din Roșiori de Vede, Întreprinderea mecanică „Izlaz" Alexandria, și altele ● Întreaga producție a anului 1938 se realizează în prezent în mai puțin de două zile ● Față de anul 1965 producția industrială a județului a crescut în 1985 de aproape 12 ori, ajungînd astăzi la peste 17 miliarde lei ● Au apărut ramuri industriale noi : construcția de mașini, electronica, electrotehnica, metalurgia ● Teleormanul ocupă azi locul I pe țară la țiței extras ; locul II la îngrășăminte chimice ; III la rulmenți, V la tricotaje de mătase și țevi sudate din oțel, 12 la produse ale industriei electrotehnice ● Produsele industriei se exportă în peste 60 de țări. ● Suprafața amenajată pentru irigații este de circa 250 000 hectare, însemnînd o creștere de peste 20 de ori față de 1968 ● Cantitatea de îngrășăminte chimice administrate la hectar a crescut, în unitățile cooperatiste, cu aproape 100 kg substanță activă, iar ca înzestrare tehnică, județul dispune de 7 000 tractoare, 2 500 combine, multe alte mașini agricole moderne ● Producția agricolă a crescut în perioada de referință de peste 3 ori ● Circa 25 unități agricole sînt distinse cu înalte titluri de Erou al Muncii Socialiste sau Erou al Noii Revoluții Agrare, cu Medalia de aur Secera și Ciocanul și Ordinul Meritul Agricol clasa I, pentru recoltele mari, pentru rezultatele deosebite ● Anul trecut alte 38 unități agricole s-au încadrat în criteriile stabilite pentru conferirea titlului de Erou al Noii Revoluții Agrare. ● Au fost create 72 000 noi locuri de muncă, s-au dat în folosință peste 28 000 apartamente, moderne edificii spitalicești, noi case de cultură la Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiori de Vede, Zimnicea și Videle ● La sate, peste 85 la sută din case sînt noi sau renovate ● Peste 50 la sută din spațiul de școlarizare și aproape în întregime baza didactico-materială existentă în școli au fost create și modernizate în acești ani ● A apărut un oraș nou — Videle, orașul petroliștilor — care în acest an împlinește două decenii de existență. Noi centre urbane, agro-industriale sînt în curs de constituire : Piatra, Poeni, Drăgănești Vlașca, Olteni ● Suprafața comercială a sporit de peste 12 ori, volumul vînzărilor de mărfuri a crescut de peste 8 ori ● În județ sînt 370 biblioteci cu peste 2,7 milioane volume, 5 case de cultură, 149 cămine culturale, 117 cinematografe și instalații cinematografice ● La ultima ediție a Festivalului Național Cîntarea României au luat parte 1 164 formații artistice, cu circa 30 000 participanți, 24 dintre aceștia obținînd primul loc în întrecerea pe țară și titlul de laureați.

Perlele Alexandriei

Dacă tot vii la Alexandria, în municipiul reședință de județ, nu te grăbi să te limitezi la a-i admira în treacăt doar splendorile arhitecturale, blocurile cu locuințe moderne, casa de cultură, supermagazinul, spitalul, hotelul turistic sau celelalte edificii unicat înălțate aici în cei 20 de ani expirați de la reforma administrativă. Nu e bine nici să te lași ușor impresionat de explozia demografică a urbei ajunsă la peste 60 de mii de locuitori, nici de parcurile frumos îngrijite, nici de străzile sau bulevardele largi, canalizate și asfaltate.

De vreți cu adevărat să înțelegeți saltul spectaculos făcut de acest oraș, altădată prăfuit și neînsemnat — ne îndeamnă Stefan Deculescu, primarul municipiului — trebuie neapărat să țineți cont în primul rînd de puterea lui economică.

Alexandria numără azi nu mai puțin de 12 întreprinderi de interes republican, a căror producție depășește 6 miliarde de lei ! Iar dacă numim aici întreprinderile de rulmenți, de panouri și tablouri electrice, de aparataje și accesorii, de prefabricate din beton, de industrializare a lanțului și cărnii, filatura de bumbac, o facem arătînd doar pe cele mai mari, care angrenează cea mai mare parte din populația activă a orașului. Cum însă nu-i posibil a vorbi aici nici măcar în treacăt despre toate, ne vom opri la cea mai reprezentativă : Întreprinderea de rulmenți.

Marea uzină se află undeva, la marginea de sud-vest a orașului de pe malul drept al riului Vedea, într-o zonă întinsă pe sute de hectare și împrejmuită de o perdea deasă de plantații tinere de brazi și de foioase. După cum ne pune la curent Dode Tîncu, secretarul comitetului de partid și președintele COM, întreprinderea a intrat în producție în anul 1974, fiind dotată la vremea respectivă cu cele mai moderne mașini și utilaje. Cei aproape cinci mii de oameni, bărbați și femei, care lucrează astăzi aici, au la dispoziție un flux tehnologic în mare parte automatizat și, pînă de curînd, au produs anual peste 30 de milioane de rulmenți în 150 de tipuri și 450 de variante. Inutil să mai vorbim despre gradul înalt de calificare al întregului personal. Aici lucrează ingineri, muncitori specialiști, maiștri și tehnicieni de clasă. Inginerul Nicolae Simionescu, cel care nu demult a conceput și realizat o nouă mașină de marcat electrochimic a rulmenților, maiștrii Pavel Docea și Romulus Panait, lăcătuș-montor Maria Sorecată sînt doar cîteva nume de referință. I-am văzut strunind cu pricepere mașinile automate, dispuse într-un complicat flux tehnologic și am avut șansa să discut cu ei într-un moment de răgaz.

„Adevărate perle de Alexandria — spune cu mîndrie Maria Sorecată — rulmenții noștri ajung în peste 60 de țări ale lumii, fiind bine cotați de diverși beneficiari. Dacă ar fi să punem cap la cap rulmenții produși în cei aproape paisprezece ani expirați de la realizarea primei bile, ar însemna un colier lung de cîteva mii de kilometri, cu care am putea înconjura pasnic, măcar o dată, pămîntul".

De la maistrul principal Pavel Docea din secția ansamblare am reținut că o mică bilă argintie de oțel înseamnă 28 de operații de înaltă tehnicitate. Un singur rulment numai e rezultatul a peste 180 astfel de operații executate de bună seamă de mașini și utilaje automate, a căror funcționare e condusă și urmărită atent de acești oameni. Începînd cu acest an, odată cu intrarea în producție a unei noi capacități, Alexandria va produce 48 de milioane de rulmenți, iar în 1989 — 60 de milioane.

Noi coliere, noi tipuri de rulmenți.

Perlele de oțel ale Alexandriei dau, iată, cu adevărat ocol pămîntului.

Chimie și destin

Sînt multe localitățile patriei care, în epoca de aur ce cu mîndrie o numim Epoca Nicolae Ceaușescu, și-au legat noul lor destin de dezvoltarea fără precedent a chimiei. O asemenea localitate e și municipiul Turnu Măgurele, puternică citadelă a chimiei românești contemporane, al doilea oraș teleormănean ca mărime, înscris cu majuscule în analele industriei care furnizează ogoarelor acea miraculoasă sare a pămîntului ce îi sporește rodnicia, numindu-se simplu : îngrășămînt.

Mai la obiect, e vorba de Combinatul de îngrășăminte chimice, un adevărat pivot al dezvoltării pe orizontală și verticală a orașului, cum bine spunea Ion Ghergu, primarul municipiului. Deși în teritoriu s-au construit în ultimii ani alte mari unități industriale, precum Întreprinderea de mașini electrice, Întreprinderea de tricotaje din lînă sau Întreprinderea de producere și industrializare a legumelor și fructelor, totuși Combinatul chimic cu cele 24 de fabrici ale sale rămîne, cum s-ar spune, nava amiral a industriei măgurene. Pe poarta acestui gigant, amplasat la confluența Oltului cu Dunărea albastră, ies anual peste 720 000 tone de îngrășăminte substanță activă, pe bază de azot, fosfor și potasiu, destinate atît nevoilor interne ale agriculturii noastre cît și exportului. Faptul că pe ogoarele Teleormanului s-a ajuns azi să se administreze în medie mai mult cu peste 100 kg îngrășăminte chimice la hectar, că numeroase unități ale agriculturii de stat și cooperatiste din județul aflat în inima cîmpiei soarelui au realizat mari producții de cereale, primind ca o răsplată binemeritată înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste sau Erou al Noii Revoluții Agrare, se datorește și muncii fără preget a celor 7 500 măgureni anonimi care trudesc la colonadele, retortele și recipienții argintii de la marginea fluviului, care și-au identificat destinele cu destinul combinatului, al chimiei teleormănene și românești deopotrivă.

La Turnu Măgurele chimia și-a pus pecetea în tot și în toate.

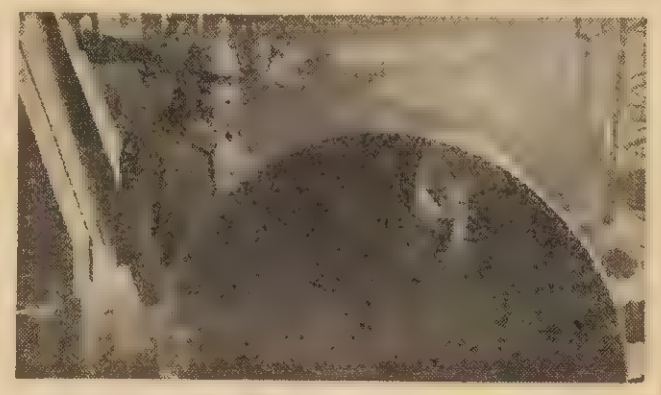

Marile obiective economice, bulevardele umbrite de tei bătrîni, cartierele cu noi blocuri de locuințe și reprezentative edificii social-culturale, ca și monumentele de arhitectură, ca și parcurile pline vara de verdeață, poartă în ele simbolurile chimiei. Însemnele ei se regăsesc în însăși emblema municipiului, în oamenii locului.

Comunistul Gheorghe Jianu, președintele C.O.M.-ului pe combinat, se consideră el însuși un fel de „produs" al cetății cu coloane și estacade argintii de pe malul Dunării. S-a încadrat aici încă de tînăr, din 1964, ca muncitor, odată cu punerea în funcțiune a primei instalații de sinteză. A parcurs pe rînd treptele ierarhiei profesionale, urmează școala de maiștri, apoi Academia „Ștefan Gheorghiu", de unde se întoarce și iată-l acum, după ani și ani, în fruntea consiliului oamenilor muncii. Zile și, nu rareori, chiar nopți în șir e necîntit la datorie.

Un destin comun pînă la un anumit punct, asemănător pînă aproape de identitate cu al lui Gheorghe Jianu, al directorului comercial Marin Căpățînă sau chiar cu al lui Ion Ghergu, destoinicul primar al municipiului, îl are și operatorul chimist Constantin Pascal, unul din oamenii de bază de la Fabrica de amoniac 3. De douăzeci de ani, neîntrerupți, el lucrează aici, în marele combinat. Împreună cu tovarășii săi de muncă, se străduiește zi de zi să-și realizeze și să-și depășească planul, să dea la export produse cît mai multe și mai bune. Așa cum ne-a mărturisit, se bucură de condiții excelente de lucru și de viață și n-ar concepe să lucreze în altă parte, sau să locuiască în alt oraș.

De ce ? l-am întrebat.

„Pentru că m-am obișnuit cu munca și cu oamenii, pentru că destinul meu și al familiei mele e strîns legat de acest combinat și de acest foarte frumos oraș" — ne-a răspuns.

Destinul lui e destinul celor 7 500 de chimiști măgureni.

Viața la Furculești

Comuna Furculești are două puternice cooperative agricole de producție, dispune de peste 4 500 de locuitori și 7 520 de hectare teren arabil, în cea mai mare parte irigat. Cultivarea cerealelor, a viței de vie și legumelor, a florii soarelui și bumbacului constituie aici preocuparea nr. 1 a membrilor cooperatori și a mecanizatorilor retribuiți în sistemul acordului global. Pentru marile producții, de peste 8 200 kg grîu și 20 tone de porumb știuleți obținute în medie la hectar, C.A.P. Furculești a fost distinsă de două ori cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste și Erou al Noii Revoluții Agrare. Tot două asemenea titluri a primit în ultimii ani și C.A.P. Moșteni, pentru 24 tone porumb știuleți și 3 800 kg floarea soarelui realizate în medie la hectar. Nici producțiile de struguri, legume, bumbac, soia sau sfeclă de zahăr nu-s cu mult mai prejos. An de an, și ele sînt tot mai ridicate, contribuind din plin la creșterea contribuției la fondul de stat, implicit la sporirea veniturilor și averii obștești ale celor două unități agricole cooperatiste. În plus, mai trebuie amintit că Asociația economică intercooperatistă are un rulaj anual de 3 000 capete bovine, iar C.A.P.-urile cresc în sectoarele lor zootehnice circa 4 000 de oi și peste 2 000 de taurine din rase superioare, de mare productivitate.

Pe teritoriu își are sediul C.U.A.S.C.-ul din zonă și tot aici funcționează S.M.A.-ul, Baza de recepție și Centrul de vinificație. Pe acest temei solid s-a dezvoltat puternic comuna. Prin întreaga dezvoltare, Furculești a ajuns azi un exemplu de ceea ce înseamnă evoluția satului telormănean. În anii de referință s-au construit aici 4 școli, magazinul universal, un bloc de locuințe pentru specialiști, un complex meșteșugăresc, 3 cămine culturale, 3 dispensare și un spital. Peste 80 la sută din totalul locuințelor sînt noi sau reconstruite ; mulți locuitori și-au înălțat case cu etaj, tip vilă, cu cîte 4—6 și chiar 8 camere, dotate cu tot confortul, inclusiv cu garaje la parter. Sînt deja înregistrate 210 autoturisme proprietate personală. Peste 1 000 de televizoare, mai multe posturi telefonice particulare. Nu mai vorbim de biblioteci, de cinematograf, de brutărie, de străzi asfaltate, de electrificare sau de rețeaua de apă potabilă, pentru că au devenit demult lucruri obișnuite. Viața a atins și aici un ridicat nivel de civilizație.

La Furculești valoarea unei norme convenționale ajunge la circa 80—100 de lei ! Ceea ce înseamnă că un țăran cooperator sau un îngrijitor de animale, precum Belmus Stan sau Mivancea T. Ion, primesc lunar o retribuție în jur de 3 000 de lei. Asta, nemaipunînd la socoteală cantitățile de cereale și zahăr pe care le primesc în plus, omul să poată trăi cît mai bine.

Pagină realizată de
MIHAI STĂNESCU

Disciplina nu se face cu jumătăți de măsură

— Tovarășe inginer Mihai Zachia, sînteți, de la 15 septembrie 1984, directorul celei mai tinere întreprinderi din Roman, aceea de fire și fibre poliamidice. Ce vă mai amintiți din acea primă zi trăită în calitate de director ?

— Data mi-a rămas în minte mai ales pentru faptul că ea coincidea cu aceea în care se deschid cursurile școlare. Cred că m-am gîndit la datoriile mele morale față de profesorii pe care i-am avut. Dar, de data aceasta sigur, m-a îngrijorat situația în care se găsea atunci întreprinderea.

— Despre ce situație e vorba?

— Pe scurt — un deficit care trecea de 120 milioane de lei. Cauzele prime : lipsa de experiență în domeniul chimiei a majorității personalului muncitor și o conducere lipsită, la rîndu-i, de experiență în privința coordonării activității unei întreprinderi așa de complexe. În perioada de rodare a utilajelor (firesc, pe undeva), treaba n-a mers în conformitate cu așteptările. Cauza principală — indisciplina, favorizată de o lipsă de exigență deghizată în excesivă omenie și înțelegere față de cei care nu se integrau cerințelor muncii într-o unitate cu mari pretenții în această privință.

— Cum ați procedat ? Care au fost primele dumneavoastră decizii ?

— Nu prea aveam de ales. După ce am examinat rezultatele unei anchete efectuate de către specialiști de la nivelul conducerii județului și al centralei noastre, în urma cărcia s-au evaluat posibilitățile reale de îndeplinire a indicatorilor de plan, am rămas întrucîtva surprins. Nu se luase în calcul un element decisiv — reducerea consumurilor specifice, consumuri ce reprezentau jumătate din cheltuielile întreprinderii. De aceea s-a considerat că, la acel moment, nu se putea pune problema lichidării pierderilor. Și tot de aceea spuneam că n-am avut de ales. Am fixat ca prim obiectiv reducerea acestor pierderi. Ceea ce însemna, întîi de toate, disciplină de producție, disciplină tehnologică și recuperarea fiecărui gram de materie primă.

— Vom insista imediat asupra metodelor concrete la care ați apelat. Sînt, însă, curios, să știu cum ați încheiat anul 1984 și, apoi, anul 1985 ?

— Sînt cifre care nu se uită: în 1984 — pierderi de 130 de milioane, la sfîrșitul anului următor — beneficii de 7 milioane, inclusiv plata penalităților la care am fost supuși în urma nerealizărilor din '84. Și, pentru a termina cu cifrele „edificatoare", cum le spun reporterii, în 1986 am ajuns la un beneficiu de 120 milioane, iar anul trecut la 124 de milioane, depășind cu 9 la sută un indicator esențial, care este productivitatea muncii.

— Să ne întoarcem la sistemul de măsuri ce v-au permis ajungerea în rîndul întreprinderilor fruntașe din centrală.

— Voi începe prin a face precizarea că trebuie să distingem net disciplina reală de aceea formală. Spun asta deoarece, repet, instaurarea unui climat de fermă disciplină a fost cel mai de seamă resort al izbînzilor noastre. Așadar, pentru a ajunge la disciplina reală, trebuia depășit pragul celei formale. Întîrzierile și absențele nemotivate sînt aspru pedepsite. Așa s-a ajuns ca, de la 50—60 de absențe pe zi, în ultimele luni ale lui '84, acum, doar la două-trei zile se înregistrează, în rîndul celor 2 500 de oameni ai muncii de la I.F.F.P. cîte o absență nemotivată.

— Rezultatul este, o spun cu toată convingerea, spectaculos, dar, în același timp, firesc. Normal este ca omul să vină zilnic și la oră fixă la lucru. Înțeleg, însă, că dincolo de această disciplină — cum i-ați spus dumneavoastră — formală, există și alta reală.

— Putem să-i zicem și disciplina de substanță. Pentru a ajunge la ea am simțit nevoia unui sprijin aparte — consecvent, bine dirijat — din partea tuturor organizațiilor care activează în întreprindere, în primul rînd organizația de partid, apoi aceea a democrației și unității socialiste, sindicatul. Climatul de exigență și responsabilitate impus de aceste organizații a condus la un alt sprijin — venit, fără a fi solicitat de către conducerea întreprinderii, de la nivelul secțiilor. Acolo s-au organizat comisii de disciplină, instanțe care au ușurat mult munca din cadrul comisiei de disciplină de la nivelul C.O.M.-ului, dar, mai presus de asta, au asigurat o eliminare a aspectelor de indisciplină chiar din momentul manifestării lor. Spiritul muncitoresc și-a spus din plin cuvîntul. N-au fost acceptate scuzele de circumstanță. „Am greșit și eu..." sau „am uitat..." au fost, în timp, scoase din limbajul oamenilor întreprinderii. Am asistat deseori la modul în care se desfășoară activitatea acestor comisii de disciplină, convocate imediat ce situația o impune. „Am greșit", spune cîte unul dintre cei chemați să dea seamă pentru o faptă sau alta. Perfect, i se răspunde, dar cine greșește, plătește. Dacă, de pildă, din greșeală, din neatenție, spargi acasă geamul de la sufragerie, nu alergi imediat să-l înlocuiești cu altul, plătindu-ți astfel greșeala ? Altul zice — am scăpat și eu firul de pe format, așa, din greșeală... Răspunsul vine iarăși prompt — de ce greșelile unora să fie duse în spate de ceilalți, cei care nu greșesc. Pornind de la aceste discuții s-a ajuns la vitrinele calității, care nu sînt simple obiecte de mobilier, ci cele conțin mostre de produse rebutate, alături de numele celui care a greșit și costul acestei greșeli. Cînd oamenii au aflat că un kilogram de fir rebutat costă 70 de lei, iar fiecare dintre ei prelucrează zilnic 200 de kilograme, optica tuturor s-a schimbat.

— Așa s-a ajuns la reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale ?

— Nu numai așa, dar și așa. Mai exact spus, această reducere, despre care se vorbește atît, n-a fost înțeleasă în colectivul nostru ca o lozincă. Pentru redresarea întreprinderii era imperios necesar să ajungem la această reducere. Și mai precis, de la un consum de materie primă de 1,3—1,4 kilograme de materie primă pentru un kilogram de produs finit, am ajuns la mai puțin de 1,2 kilograme la un kilogram. Asta înseamnă, de fapt, o reducere cu 20 la sută a cheltuielilor materiale. Felul în care s-a ajuns aici reflectă disciplina reală... Simțeam cu toții nevoia găsirii de soluții urgente de valorificare a subproduselor. În prezent, peste 80 la sută din aceste subproduse sînt valorificate, obținîndu-se din ele materiale și produse mult solicitate și deficitare la nivelul economiei naționale. Realizăm 50 de milioane lei anual din asemenea „fleacuri", precum pla e pentru cartofi, ambalaj de pînză, sfoară de balotat paie etc.

— O recuperare deosebit de eficientă. Cum ați organizat-o ?

— Și eu asta-i o poveste. Am fost criticat pentru faptul că nu am organizat un sector anume pentru recuperare. Eu am crezut, și am rămas la această convingere, că un asemenea sistem nu e prea eficient. Astfel încît am creat, la fiecare fază de producție, un sistem de recuperare a subproduselor. La cord, de pildă, unde rezulta niște corzi asemănătoare celor de la rachetele de tenis, corzile rebutate, care erau considerate deșeuri, sînt acum introduse într-o instalație de granulare, iar granulele sînt reintroduse în producție, ca nouă materie primă. Sau, dacă rămîn cîteva grame de fir pe niște formate, aceste fire sînt multiplicate, adunîndu-se fir cu fir și realizîndu-se produse utile. Am trecut la realizarea de ambalaje pentru produsele noastre, ambalaje rezultate din subproduse, care sînt mai ieftine decît cele tradiționale, dar și mult mai aspectuoase, fiind foarte bine primite de către partenerii externi. Multe, foarte multe dintre ideile tehnice de la care am pornit au venit din rîndul muncitorilor, maiștrilor, inginerilor. Am găsit soluții pentru a-i stimula pe cei care sugerau soluții viabile. În acest sens, și nu doar în acesta, introducerea și adîncirea continuă a acordului global la nivel de formație, corelat apoi cu acela individual, ne-a ajutat în mod deosebit.

— Cum ?

— Foarte simplu — propunătorii de soluții primesc un coeficient suplimentar la acordul din cadrul formației. Și nu e numai asta. Șeful de formație își ia retribuția în funcție de rezultatele formației. În felul acesta am ajuns la eliminarea foarte rapidă a unui soi de nedorită și ineficientă „hoierie" în care căzuseră unii dintre șefii de formație. A existat și la noi tendința de a nu adînci acordul global, pentru a se echilibra retribuțiile. Am respins-o milităd pentru asigurarea de condiții echitabile pentru toate formațiile, dar și pentru retribuirea în funcție de rezultatele reale. Nu e ușor. E nevoie, în primul rînd, de o bună organizare — în sensul deplasării forței de muncă și materialelor către sectoarele prioritare, la un moment dat. Pe de altă parte, muncitorii au înțeles că e nevoie și de sprijinul lor pentru a se realiza această eficientă organizare. Dacă nu știu să lucreze pe toate mașinile, dacă nu se policalifică, deci, nu pot fi nici deplasați. Am purces, așadar, într-o fază preliminară, la rotirea personalului pe toate tipurile de mașini din dotare. Unii au zis că e vorba de o sarcină suplimentară și s-au codit s-o execute. Le-am explicat că altfel n-o să-și poată realiza, în anumite momente, planul. Au fost necesare și altfel de soluții, pur inginerești. De pildă, pe o fază se realizau produse destinate exportului. Cei care lucrau acolo, își realizau și chiar depășeau planul, luînd retribuții mai bune decît cei de la alte faze. Am adaptat toate mașinile pentru producția de export — ceea ce n-a fost puțin lucru —, astfel încît acum, în funcție de cerere, toată întreprinderea poate executa, în orice fază, asemenea produse.

— Vorbeați, la început, de sprijinul pe care l-ați primit din partea organizațiilor din întreprindere, din partea conducerii secțiilor. În ce s-a materializat acest sprijin în afara comisiilor de disciplină de la nivelul secțiilor ?

— În tematica abordată în ședințe și din modul ei de abordare. Ne-am pus mai mult problemele noastre în discuție, renunțînd la generalități. Atunci s-au ivit discuțiile constructive și soluțiile de care era nevoie. Iată un singur exemplu : săptămînal se organizează acțiuni de gospodărire a fiecărei secții. Se curăță pereții, se spală parduseala, ce mai, că într-o casă a noastră. Apoi se sortează formate, se revede recuperarea de materiale refolosibile, la fel, la noi, în gospodăria fiecăruia. Cum se uitau muncitorii care roboteau asemenea albinelor dintr-un stup atunci cînd îl vedeau pe șeful de formație stînd în halat, cu cravată la gît, și coordonîndu-le, din gesturi pline de superioritate, truda ? Exact ca la un trîntor. Am decis, atunci, ca maiștrii să poarte aceleași echipament cu muncitorii și să pună mîna la treabă. Maistrul nu punea mîna era muncă mai puțin calificată decît ! —, înainte vreme, nici la încărcarea și descărcarea mașinilor. Acum, de cînd cu acordul global, el e cel ce organizează și grăbește ritmul încărcării și descărcării. Schimbare de optică, nu ? Pentru că, s-o spun deschis, șefii de formație se obișnuiseră și s-au dezobișnuit greu de ideea că și ei trebuie să se supună unui regim de disciplină. Credeau că disciplina începe numai de la ei în jos. Așa că își permiteau ca, în cadrul graficelor de libere, să-și aleagă zilele fără a mai respecta necesara ordine.

— Am văzut, trecînd prin întreprindere, ceva care m-a uimit și voiam să vă întreb de ce se procedează astfel : locurile unde se depozitează gunoiul și materialele refolosibile sînt încuiate. De ce ?

— Nu sînteți primul care sesizează acest aspect, pentru care, iarăși, am fost criticat. Dar, ca adept al disciplinei de asemenea, am considerat că este cea mai bună soluție. În primul rînd pentru ca depozitarea materialelor să fie făcută în prezența unui om care știe rosturile acolo, sortîndu-le din capul locului. Apoi, pentru menținerea stării de curățenie. Sigur, e un amănunt, dar de la el pornește înfățișarea unității.

— Arată, într-adevăr, ca o farmacie la ora deschiderii !

— Și nu e vorba de o frumusețe aparentă. Țin și la frumusețea morală. Într-o întreprindere în care se cîștigă așa de bine cum este a noastră, unde lună de lună oamenii cîștigă în plus față de retribuția de bază frumusețea morală este deter minantă. Am schimbat mulți dintre portarii care-și vindeau pe 25 de lei această frumusețe.

— Nu păreți — ca să vă împrumut o expresie favorită : formal — un om chiar așa de aspru...

— Nici nu sînt. Dar îmi place să privesc lucrurile în față, cu realism. Am mai spus o dată numărul de personal depinde de starea disciplinară. Acolo unde ai 5 oameni și nu lucrează decît 4, acolo ai indisciplină. Prin mecanizare, automatizare, dar și prin potențarea eforturilor umane am ajuns la o reducere a efortului, a personalului, dar și la o creștere — pe deplin meritată — a retribuțiilor, la rezultate bune la nivel de întreprindere, la o disciplină cu adevărat muncitorească, responsabilă. Cu mențiunea că nici un cuvînt din toate cele rostite în această ultimă frază a mea nu este lipsit de acoperirea faptelor și de o mare încărcătură de efort.

DAN MUCENIC ■

„În atenția tovarășului director"

În fiecare an, Institutul Național de Informare și Documentare publică un prospect. Lectura unei asemenea tipărituri ajută pe oricine să înțeleagă ce reprezintă acest institut, ce trebuie el să fie, ce vrea, ce poate și ce reușește el să facă.

Potrivit Decretului cu nr. 138 și datat 1974, I.N.I.D. răspunde de activitatea de informare și documentare tehnică la nivel național. Prin urmare, statutul după care el își desfășoară munca este cît se poate de limpede. Și la fel de clar este că, prin natura funcțiilor sale, de-a coordona și în bună măsură de-a realiza el însuși activitatea de informare tehnică, institutul își îndeplinește menirea printr-o colaborare permanentă cu oameni care fac dovada unui nivel superior de educație economică. Din păcate, unii fac dovada unui nivel de educație economică ce se califică singur prin chiar faptul că ei, acești oameni, încă își permit să ignore importanța de prim ordin a informației tehnice și științifice.

În deschiderea unor prospecte ale sale, institutul a crezut că este necesar să reamintească factorilor de conducere din unitățile noastre economice o mai veche datorie a lor. În capătul acestui apel se află scris, cu litere mari, „În atenția tov. director". Dar apelul a avut un ecou neașteptat de slab. Și iată, mai amănunțit, despre ce este vorba.

„Prin Ordinul Consiliului de Miniștri nr. 28/1973, unitățile economici naționale au obligația de a transmite la I.N.I.D., în două exemplare, toate prospectele, cataloagele industriale, foile de reclamă, nomenclatoarele de produse și fișele tehnice ale tuturor produselor și tehnologiilor elaborate. Toate aceste categorii de material-documentar se înregistrează în evidența națională organizată la I.N.I.D., pe baza cărora se realizează o informare operativă a tuturor celor interesați, prin Ghidul cataloagelor industriale, cu apariție lunară. Întrucît se constată că nu se respectă prevederile Ordinului menționat, vă rugăm a lua măsuri urgente de aducere la îndeplinire a obligației de a transmite la I.N.I.D. două exemplare din toate materialele documentare indicate mai sus". Acest apel al institutului se încheie cu o formulă obișnuită de politețe, „Vă mulțumim pentru colaborare". Să vedem cu cîtă politețe i se răspunde din partea unor unități economice și, în general, ce dimensiuni are această colaborare.

De acest sector răspunde, în cadrul institutului, Mariana Taulescu. Iată ce ne spune ea : „Dacă o întreprindere nu tipărește prospecte sau cataloage, ea este obligată să facă, în orice caz, fișele tehnice. Acestea trebuie să existe, fiindcă ele reprezintă actul de naștere al produselor. Însă multe întreprinderi nu ne trimit nici măcar acest fel de material documentar. Nu își dau seama că noi le-am face astfel reclamă fără să le cerem un ban".

Au trecut, prin urmare, zece ani de cînd aceste materiale documentare care alcătuiesc ceea ce se numește „literatură de firmă" s-au adunat la I.N.I.D. Deci, întrebăm, ce zestre de cataloage industriale s-a adunat pînă acum ? Răspunsul este incredibil : vreo 2 000 de cataloage industriale românești, cuprinzînd informații despre aproximativ 30 000 de produse. Asta în condițiile în care, de exemplu, numai în industria construcțiilor de mașini se află în fabricație, în prezent, cîteva sute de mii de produse, iar dacă ținem seama și de subansamble, de piese de schimb, de diverse componente, atunci numărul produselor trece de 1 milion ! Și ar mai fi de adăugat că, anual, rata de reînnoire a fabricației este, în această ramură industrială, de 20—25 la sută. Ar fi îndreptățită, așadar, întrebarea : cîte prospecte și cataloage au venit pe adresa I.N.I.D.-ului, în 1987 să zicem, de la unitățile aparținînd acestei ramuri industriale ? Răspunsul e prompt, 238.

Iată ce ne spune în rîndul său directorul institutului, inginerul Gheorghe Anghel : „Cu vremea am extins această prospectotecă, după cum o denumim noi, astfel încît să putem oferi informații și despre produsele străine. Dar dacă la un tîrg internațional, să zicem, un om de la I.N.I.D. cere asemenea prospecte, străinul care se află la standul respectiv sesizează imediat că discută cu un om de la un institut național de informare și primul lucru care întreabă este : cîți bani ne cereți ? Realizează că prin noi își poate face reclamă și nu uită că reclama este sufletul comerțului, iar după ce-și notează adresa noastră, să vedeți ce prospecte și cataloage ne trimit. N-ar fi rău să facem și noi așa, pentru că așa e bine".

Este ușor de înțeles : cînd o unitate economică se abține să difuzeze și să pună în circulație „literatura de firmă" proprie, ea micșorează cercul virtualilor cumpărători ai produselor sale și, de fapt, își aduce singură prejudicii. Pe de altă parte, cunoașterea „literaturii de firmă" cum este aceea din evidența organizată la I.N.I.D. — singura evidență de acest fel din țară — este folositoare ori de cîte ori o unitate economică, la rîndul ei, vrea să cumpere. Din această perspectivă văzînd lucrurile, ne-am fi așteptat ca „Ghidul cataloagelor industriale" să aibă un tiraj foarte mare. Dar el se tipărește în 129 de exemplare, pentru că numai atîtea unități economice, 129 din întreaga țară, și-au exprimat dorința de-a face abonament. Să ne mirăm, atunci, că s-a putut întîmpla aievea ca un director să ceară să fie adus din import un produs care se făcea chiar în centrala lui și cu parametri mai buni ? De ce să ne mirăm ? Mai bine luăm act că ignoranța și indolența unora pînă la urmă sînt plătite de cineva. De noi toți.

D. CONSTANTINESCU ■

Semănatul – o investiție a pîinii

Fotografii de VICTOR RADULESCU

Cînd orice handicap poate fi recuperat...

1987 a fost pentru cooperatorii din Gostinu un moment de referință, în care au realizat producții superioare la orz, grîu, sfeclă de zahăr, în zootehnie și, în mod deosebit la porumb — 25 750 kg știuleți la hectar — această din urmă propulsînd unitatea spre vîrful ierarhic și aducîndu-i înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare.

Sîmbătă, 19 martie 1988. Constat că gospodarii au o forță mecanică care le permite să facă față la orice situație. Apoi, cooperativa are 750 de oameni forță activă la 1 685 ha suprafață arabilă, iar media de virstă a cooperatorilor este de 45 de ani. În asemenea condiții, e limpede că oamenilor nu prea le este frică de vreme. Totuși, pînă la 15 martie însămînțările la sfeclă, furaje, cartofi, varză timpurie (deci tot ce se cuprinde la ei în prima epocă) trebuiau încheiate. Sîntem în 18 martie și însămînțările la sfeclă (250 ha) n-au început. Din 35 ha furaje au însămînțat 10 ha. Cartofii, care aici, pentru că este forță de muncă și pentru că este mai rentabil în raport cu producția, se plantează manual, nu sînt însămînțați decît pe 10 ha. *Însămînțările au fost întîrziate cu 4—5 zile.* E drept că a plouat mult în perioada 7—11 martie (și în 18, ploua, dar se mai lucra). Pe 17 martie temperaturile nu au mai fost scăzute și umiditatea solului nu a mai fost un impediment (pe 12 și 13 martie pămîntul înghețase). Firesc ar fi fost să găsesc oamenii îngrijorați. Nu erau. Păreau că mai treuiseră prin situații asemănătoare. Esențiale pentru liniștea lor sînt oamenii, dotările mecanice, disciplina cooperatorilor. Așa se explică faptul că orice handicap poate fi recuperat. Oamenii așteaptă uneori ca pămîntul să aleagă vremea în care să fie însămînțat, lor rămînîndu-le numai să fie pregătiți și să aștepte.

Pe 18, 19, 20 martie, s-a lucrat zi și noapte. Nouăsprezece funcționau toate combinatoarele și toate discurile, pregătind sămînța. Ziua se însămînța. Seara, toate utilajele, curățate și pregătite să funcționeze în plin, erau lăsate la capătul solei ce urma să fie însămînțată a doua zi. S-a hotărît ca însămînțarea cartofilor să se facă în exclusivitate prin plantare manuală și din cauză că apărea fenomenul tasării (umiditate mare) și utilajele ar fi înaintat mai greu decît oamenii. Sămînța era încărcată și lăsată, alături de utilaje, lîngă suprafața în care, în ziua următoare, se lucra. Cooperatorii se angajaseră foarte serios în recuperarea timpului pierdut.

Acest handicap este real, m-am întrebat, s-au este numai în raport cu o statistică de care nu a ascultat buletinul meteorologic? Era real. Se datora oamenilor. Februarie, de la 15 la 29, a fost o lună bună. Se puteau semăna furajele. În același timp, puteai fi pregătit terenul pentru celelalte însămînțări.

Dacă aceste operațiuni ar fi fost făcute, declanșarea semănatului ar fi fost posibilă cu 3 zile mai înainte decît a început.

Apoi, au fost și pe 18, 19, 20 martie, ore în care nu s-a lucrat. Oamenii stăteau indecîși la „capul locului". Pe 14 și 15, s-a început treaba în jurul prînzului, cînd se putea începe în zori.

A fost un fel de teamă de a acționa cînd situația impunea să se acționeze.

La ora scrierii acestui articol, lucrările de însămînțare au fost încheiate.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Fugind după timp, de la o cultură la alta

Inima bate împreună cu grîul

La 7 dimineața, întreaga suflare a Direcției agricole județene Prahova e cu ochii pe cer, pîndind o cît de firavă rază de soare. Pînă la sfîrșitul săptămînii trecute se însămînțase 7,5 la sută din suprafața de pămînt pe care prahovenii au destinat-o culturilor din prima epocă, ritmul de lucru fiind de 5 600 hectare pe zi. „Pe primul loc se situează C.U.A.S.C. Drăgănești, dar mai sînt și alții care stau la ora aceasta bine. Ne-a ajutat și vremea — adaugă Elena Sbircea, director general al Direcției agricole județene. De-ar mai fi ținut soarele de acum două zile, sau de s-ar stîrni un vînticel să zvînte pămîntul, am termina repede treaba, nu doar la culturile din prima epocă, dar și la floarea-soarelui, soia, mazăre, fasole — culturi de epoca a II-a. Pînă la 10 aprilie vrem — trebuie neapărat — să punem și porumbul în brazdă."

Vînticelul mult dorit, chiar dacă te cam lua pe sus, umplea inimile de bucurie la Cioceni: se putea intra în brazdă. Mihai Floroiu își trăgea sufletul la capătul tarlalei doar cît să-și la cu el o nouă încărcătură din sămînța ce-l aștepta pregătită la marginea drumului. „Am intrat cam tîrziu cu tractorul, pe la 8, c-a fost moale pămîntul. Altfel, o porneam de cu zori. Dar într-o oră termin ce am pe aici cu borceagul și m-apuc de lucernă, dincolo de lac." O hartă întocmită ad-hoc, cu degetul pe pămîntul reavăn, ne schițează configurația locului. Întreprinderea agricolă de stat „Dealu Mare" are 16 ferme, din care trei sînt destinate culturii mari: 2 700 hectare pămînt arabil. „În rest, avem vii, pomi și pășuni, explică directorul tehnic Ioan Matei. Acum însă, ne-am concentrat toate forțele la însămînțat. Șeful de fermă de la vie este și el la ovăz, să dea ajutor. Nu ducem noi lipsă nici de dotare nici de forță de muncă. Se acționează pe front larg și pentru culturile din epoca I și pentru cele de epoca a II-a. Ducem utilajele de la o fermă la alta, în funcție de posibilitățile oferite de teren, dar mai ales de vreme. Nici pămîntul nu-i la noi peste tot la fel. Avem și podzol și cernoziom și brun roșcat. Chiar dacă se mai „zbrînește" un pic temperatura, nu ne speriem, pentru culturile noastre nu-i nici un pericol. Lucerna, borceagul, mazărea, ovăzul se pot semăna și în „mustul zăpezii". Pentru cele mai pretențioase, de epoca a II-a, fugim după timp, de la o cultură la alta. Zona de sub deal e mai fertilă decît în cîmp, dar se lucrează mai greu în prima parte, pentru că pămîntul reține mai multă apă. Toți șefii de fermă — la Cioceni, Lololasca și Albești — și-au „toaletat" frumos parcelele. „Asta înseamnă, ne explică mai departe șeful de fermă Leonard Precup, pregătire temeinică înainte de semănat." Nu ne permitem să facem treaba oricum. I.A.S.-ul nostru dă lină multă, dar nici cu cultura mare nu ne-a dat de rușine. Priviți cum a încolțit grîul: are trei și patru frați. În față merg fertilizatoarele, pe urmă vin combinatoarele și la urmă, semănatul".

Acum, vorba directorului tehnic „se lucrează mai mult cu tractorul decît cu omul și pe cîmp nu-l decît tractoristul Gheorghe Bucur și inginerul Precup". Într-un minut tractorul e departe, lăsînd în urma lui ovăzul sub brazdă. Îl pierdem curînd din ochi și n-o să mai apară decît după vreo jumătate de oră, să ia de la capăt altă felie de pămînt. „Așa om, mai rar, să știi asta de la mine, că muncesc cu el aici. Nu vă uitați că-i încruntat, nu se arată mereu așa. Acum înșă, se luptă cu vremea și cu timpul și pentru el asta nu-i de joacă. E cel mai bun mecanizator al nostru." Cu ce e mai bun decît alții? Întreb. „Cum să vă spun?". Inginerul Precup caută o imagine cît mai exactă. „Îi bate inima odată cu grîul". Cu grîul? „Cu grîul, cu porumbul, cu ovăzul pe care-l semănă acum de n-are timp de vorbă, îi bate inima odată cu tot cea ce-i al pămîntului."

LIANA MOLNAR

Omenie

(Urmare din pag. 1)

tora, din cărți, de la Aristotel de pildă, iar dacă nu din toate acestea, atunci, zicea Miron Costin — „să se rumenească omul de statuia cea mută a lui Memnon, să învețe omenia de la dînsa", să-și întoarcă deci privirea, în fiecare dimineață, la apariția razelor soarelui și să vadă în minglierea lor propria sa nevoie, învățul necesar propriei sale ființe.

Realitatea psiho-etică a poporului român, și cele mai înalte și valoroase creații ale culturii noastre, așează omenia în casa istoriei, a relațiilor practice dintre oameni, acolo unde ea este și trebuie să fie, unde se păstește și trebuie **mereu să se găsească** în alcătuiri și cu sensuri institutive de autentic uman.

Ni se pare de aceea că pentru români omenia desemnează o **realitate** spirituală cuprinzătoare înlăuntrul căreia omul este valorificat ca măsură a lumii și, de aceea, nu ca obiect al unor practici întîmplătoare, de duminică, ci ca subiect al practicii de toate zilele.

Din prospectivă filosofică, omenia ne dezvăluie în înțelegerea celuilalt, cu dreapta cumpănire a semenilor, cu deschiderea către viața complexă, cu primirea rațional-afectivă a faptelor și gîndurilor oamenilor, cu dreapta judecare a actelor vieții.

Nu ne putem imagina, de aceea, o filosofie românească fără conceptul omeniei ca unul care prinde în sine și reflectă un mod specific de apreciere a vieții omului și nici o realitate a vieții omului din care omenia să fie practicată în ordinea întîmplării. Societatea noastră, cea de azi, face din practicarea omeniei un program, iar aceasta tocmai pentru că omenia **ne definește și ne exprimă**, în ființa noastră și cu ființa noastră. Cu ea ne găsim în noi înșine și cu ceilalți, în sensul și cu sensul realității noastre psiho-spirituale, cu proiectul social izvorît și din cerințele straturilor profunde și luminoase totodată.

Inițiative F. D. U. S.

Debutanți și specialiști

Copilărise la țară, dar mai înainte ca el să meargă la școală părinții lui se mutaseră la oraș. Destinul lui a fost ca el să-și aleagă o meserie care în cele din urmă l-a adus tot în apropierea unui sat. Și cînd a ajuns să fie numit șef al unei gări, și-a cumpărat o vacă. Nu doar pentru că imaginile din copilărie erau încă, pentru el, niște amintiri frumoase, ci și pentru că în fiecare dimineață trebuia să aseze cîte un pahar cu lapte înaintea fiecărui copil al lui. Nu era o problemă să învețe cînd să dea apă și cum să hrănească blînda ființă care ajuta ca, în parte, familia lui să se autoaprovizioneze. Dar a venit vremea ca vaca să fete, și atunci omul nostru s-a dat bătut. Într-o noapte, cu un felinar în mînă a bătut la porțile cîtorva case din satul apropiat. Țăranii l-au ajutat, se înțelege, și putem crede că au făcut-o cu o anume mîndrie, gîndindu-se că, iată, ei știu niște lucruri pe care la o adică nu le știe chiar toată lumea.

Întîmplarea aceasta ar avea un înțeles și cînd e vorba despre legumicultură, desigur. Iar din această perspectivă, inițiativele Consiliului județean Argeș al F.D.U.S. de a veni în sprijinul legumicultorilor apar cît se poate de binevenite. Ele s-au dovedit utile nu numai celor care, în creșterea legumelor, reeditează pățania șefului de gară, ci și țăranilor și specialiștilor din agricultură, la urma urmei, dacă avem în vedere că apar soiuri noi iar tehnologiile se schimbă și ele, iar toate aceste noutăți trebuie aflate de undeva. După cum este cunoscut, în cadrul Consiliului județean al F.D.U.S. își desfășoară activitatea și Comisia pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice și tehnice. Cu sprijinul întreprinderii cinematografice județene, ne spune secretarul acestei comisii, Gheorghe Diaconu, în mai multe comune au fost prezentate filme documentare dintre ale căror titluri amintim cîteva : „Producții mari de legume", „Drumul legumelor", „Tehnologii intensive la cultura cartofului", „Experiență bogată, producții sporite". „Astfel de filme documentare, adaugă secretarul comisiei, au fost prezentate în comunele din sudul județului, care au bazin legumicol, așa cum sînt Recea, Rociu, Mozăceni, Lunca Corbului, Bîrla. În comunele din zona premontană la Stîlpeni și Stoienești, de exemplu, sau la Albești de Argeș, la Vedea și la Drăganu, au fost prezentate materiale documentare prin care i-am ajutat pe oameni să cunoască îndeaproape tehnologia cultivării legumelor în solarii. Consiliul județean al F.D.U.S. dispune, anual, de niște fonduri care sînt alocate pentru activitatea de educație economică. Tipărim tot felul de materiale documentare, broșuri, pliante, prin care venim în întîmpinarea dorinței oamenilor de-a se informa, de-a se ține la curent cu noutățile apărute în acest sector agricol, legumicultura. O seamă de materiale de acest fel se adresează și nespecialiștilor, acelei categorii alcătuite din oameni care pînă acum n-au cultivat legume dar, în cadrul acțiunii de autoaprovizionare, ei se arată doritori s-o facă. Pentru acestia, ca și pentru specialiști de altfel, „Calendarul legumicultorului" editat cu prilejul primei ediții a „Colocviului legumicultorilor din județul Argeș" reprezintă un îndreptar, credem noi destul de folositor".

Unul dintre specialiștii de marcă, din județul Argeș, în cultura legumelor, se numește Florian Anastasescu. Și s-ar putea spune că ritmurile de muncă și campaniile la care se referă „Calendarul legumicultorului" reprezintă, de mulți ani, chiar viața lui. La Asociația de stat și cooperatistă legumicolă din Topoloveni, lui i s-a încredințat, de mulți ani, o muncă de mare răspundere. Cu șef al fermei nr. 5, împreună cu cei 60 de oameni cu care muncește, el este răspunzător de producerea răsadurilor pentru cele mai bine de 1 000 de hectare ale asociației. Acum, în aceste zile pe cele 2,6 hectare ale fermei se lucrează la repicatul răsadurilor. În această iarnă, munca la ferma nr. 5 a înregistrat o premieră. Pentru prima oară, oamenii au putut să lucreze cu o mașină de semănat semințe mici. Cu mașina aceasta, care a costat 27 000 de lei, au lucrat trei oameni, Florin Năstase, Nicolae Berechet și Constantina Florian. În zece ore, ne spune șeful fermei, cu o asemenea mașină se seamănă 6 000 de metri pătrați, iar asta înseamnă pentru toți cei care lucrează aici un succes de proporții, dacă ținem seama că tot în zece ore un singur om poate să semene manual, doar 40 de metri pătrați.

În pragul acestei primăveri, ferma condusă de Florian Anastasescu produce 10 milioane de răsaduri. La capătul muncii de peste an, acestea trebuie să dea o producție de 18 000 tone de legume. Pentru că atît este de 18 000 de tone, planul pe acest an al asociației din Topoloveni. Și după cum ne spun directorul acestei asociații, Tudor Lina și inginerul șef, Nicolae Ponescu, prin 1972 tot atît era, de 18 000 tone de legume, planul întregului județ Argeș. Semnificativ, nu-i așa ?

D. CONSTANTINESCU

LEGUMELE

Stațiunea pregătește răsaduri pentru aproape tot județul.

Și-n grădini, albinele...

Privită din afară, o seră este, firește, o primăvară perpetuă, un permanent decor vegetal, indiferent de anotimp. Privită din interior, este o drastică uzină cu foc continuu, unde se fabrică, trufandale pentru mesele noastre, de cea mai bună calitate la cît mai înalți parametri de rentabilitate. Serele Stațiunii de cercetare și producție legumicolă Brăila sînt o astfel de uzină verde care, pe lîngă rolul și rostul de a produce este și un important laborator, o pistă de încercare pentru idei, gînduri, tehnologii noi. La Ferma nr. 1 de pe raza comunei Tichilești, condusă de ing. Pertache Șeicărescu, din 10 hectare, 3 sînt destinate răsadurilor de mare valoare biologică. Se află acum, la debutul primăverii astronomice, „pe rol", gata de expediat în cîmp și în grădini, milioane și milioane de fire de varză, conopidă, tomate, vinete, ardei deci, pentru producțiile timpurii. Semănatul a început aici la data cînd noi abia terminasem de petrecut sărbătorile de iarnă. Microuzina de la Tichilești în perioada ei de „remont", de pauză pentru „reparații capitale" este tot scenă de producție. Pe întinse hectare germinează ciuperci. În toamna trecută a dat pieții județului o cantitate record. Asta pentru că omul sfințește locul și inginerul Șeicărescu este un asemenea om.

ELENA GHERA

Se repică varza timpurie în grădini.

„Am muncit pentru viață!"

Așezarea este menționată în scripte încă de la 1215. Din 1379, este numită Păulești. Cîndva, pe teritoriul ei a fost o cetate de apărare ridicată de Menumorut. Era, deci, un punct strategic al voievodului român, la numai trei kilometri de Satu Mare. Invoc acest detaliu pentru a arăta că dezvoltarea ei nu a fost neglijată de-a lungul secolelor. Totuși, în momentul pe care îl luăm ca reper (28 august 1949), satul nu avea mai mult de 90 de case, în marea lor majoritate cu o singură odaie, în care își făcea veacul o familie, oricît de numeroasă. Cu excepția reședințelor celor doi grofi, mai erau patru case cu cîte trei camere, în care locuiau patru familii, avînd fiecare aproximativ cinci hectare de pămînt. Pe la începutul secolului, pe terenurile grofilor, unde se lucra cu cea mai mare grijă, se obțineau producții de 1000 kg grîu la ha și 800 kg porumb la ha. În 1945, pe aceleași terenuri, producțiile cresceseră la 1500 kg grîu la ha și 1200 kg porumb la ha. Perimetrul locuibil al satului de atunci reprezintă o cincime din cel de azi. Acum, sînt 236 de numere de case, multe dintre clădiri avînd două nivele.

Anul trecut, deci la un deceniu și jumătate după ce au fost cuprinse în C.A.P. și satele din jur, cu pămînt de mai slabă calitate, producția medie de grîu la ha era de 3291 kg grîu, producția medie de porumb, de 8327 kg la ha. (Cititorul este rugat să compare creșterile cu cele înregistrate în prima jumătate a veacului). Și acestea nu sînt producții record în istoria C.A.P.-ului. Am folosit deci trei repere spectaculoase (numărul de case și calitatea lor, producțiile de porumb și de grîu la ha și extinderea perimetrului locuibil), direct proporționale cu oricare indici de cultură și de civilizație, pentru a demonstra că, în mai puțin de patru decenii de la cooperativizarea agriculturii, viața țăranilor din Păulești s-a transformat esențial. Mai sînt în viață mulți dintre primii semnatari ai cererilor de intrare în C.A.P. Numai ei par să mai păstreze cu discreție memoria schimbărilor care s-au petrecut. Cu ajutorul a 30 de săteni de diferite vîrste și profesii am încercat să refacem drumul vieții, din 28 august 1949, cînd a fost semnat actul de naștere al Cooperativei Agricole de Producție din Păulești, și pînă în pragul ultimului deceniu al veacului.

Casa muzeu

În '51, '52, '53, cînd au apărut cele mai multe case ale satului de azi, țăranii au păstrat o casă veche (una dintre cele mai trainice, dacă oamenii au ales-o să reziste timpului și dacă e într-o stare bună și azi, deși nu a suferit nici o reparație) și au făcut din ea muzeu. Un martor material al existenței lor umilite „O cocioabă din pămînt, acoperită cu paie. A rămas așa, ca o aducere aminte pentru bătrîni și ca un document pentru tineri. Așa au arătat toate casele din Păulești și din satele de pe Someș și de mai departe, pînă acum patruzeci de ani". Simptomatic mi se pare faptul că oamenii au ales o casă. Un muzeu constituie în general un criteriu de existență. Cititorul va înțelege deci de ce am ales ca unul dintre reperele de azi ale existenței păulești proprii lor case. Împreună cu Ioan Pacu, în vîrstă de 63 de ani, și cu Maria Mădărăsan, în vîrstă de 60 de ani, ne-am gîndit să facem portretul-robot al unei existențe posibile. Copilul se naștea și primea un nume în funcție de locul din calendar al zilei, în care venise pe lume. Dintr-o sută de copii născuți, numai zece erau dați la școală pînă în clasa a patra. Trei mergeau pînă în clasa a opta. Unul singur trecea cu școala de opt clase. Primele haine i se făceau copilului cînd mergea la școală sau cînd era bun de muncă. A munci presupunea, în vremea aceea, să cunoști și să practici lucrările cîmpului, în trei anotimpuri, și muncile gospodăriei, în cele patru anotimpuri. Copilul ajungea să cunoască și să practice aratul, semănatul, rărîtul, prășitul, seceratul, cositul, plivitul, tăiatul viței de vie etc. în jurul vîrstei de 12—13 ani. Atunci purta haine. Pînă la vîrsta aceea, copiii țineau pe ei un fel de înlocuitori de haine, care, la băieți și la fete, semănau. Cei mai mulți dintre părinți îi învățau pe copii să viseze mai degrabă la eroii poveștilor decît la pămînt. Cînd Maria Zidaru, prima președintă a C.A.P.-ului, prima femeie Erou al Muncii Socialiste din țară, la doi ani de la întovărășire, l-a convins să-și ridice case (pentru că acum aveau din ce), auzea cu o frecvență — greu imaginabilă azi — răspunsul : „Eu, casă ?", și trebuia să-i la de mînă, să-i ducă la oraș și să le arate interioare de case. Iată de ce, prin '55, acești țărani au ales ca limită de jos a existenței lor o casă veche. Ea nu are semnificația caselor de la Muzeul Satului. Este mai ușor de plasat în ramura de semnificații a Doftanei sau a lagărelor de concentrare, a muzeelor ridicate în locurile în care s-a încercat, fără succes, ca libertatea să fie oprită, compromisă, înșelată. Între '49 și '55, se schimbase lumea.

Ceea ce au vrut oamenii

Și, dacă cei care i-au condus nu au avut nici noapte, nici zi pînă cînd nu au scos oamenii din case de lut și nu i-au așezat în case mari, de cărămidă, nu au avut nici sătenii, care i-au urmat și și-au modelat viața după viața lor. I-am întrebat pe bătrîni cine le-a propus să facă C.A.P.-ul. Am primit mai multe răspunsuri, dar l-am reținut pe al lui Ioan Pacu : „Viața a propus !" Bine, am continuat eu cu

sursă de sănătate, sursă de venituri

Rodul unor cercetări locale : cubuțul de răsad cu două plante în loc de una dublează productivitatea și rentabilitatea

Răsadurile de salată sînt transportate în cîmp

Nici gospodarii din Vărsătura nu se lasă mai prejos ; solariile lor sînt ca niște case bine îngrijite

Unele modificări la mașinile de fertilizat vor grăbi coacerea legumelor

Planta odată ajunsă în pămînt mai rămîne o singură grijă : udatul zilnic

În curînd vom minca roșii coapte

E oportun să discutăm despre diversificare

Sînt unul dintre ziariștii care au urmărit cu deosebită perseverență acest aspect al diversificării meniurilor noastre pe bază de legume și care, firește, depinde, în primul rînd, de sortimentele ce le putem avea la îndemînă pe parcursul celor patru anotimpuri. Fără îndoială avem uneori în surplus, dar, cînd studiem gama sortimentală, cînd trecem în revistă piața, constatăm că alături de „produsele de bază", de „legumele curente" așa-zis „clasice" (cartofi, varză, fasole, ceapă, ardei, tomate, vinete, morcov și cîteva alte rădăcinoase) nu prea mai avem alternative, decît ici, colo, promovate de piața liberă, deci în cantități prea mici față de cerere. Nu demult, m-am aflat într-un C.A.P. din Bărăgan cu un sector legumicol însemnat ca număr de hectare, în plus cu o tradiție îndelungată a locuitorilor comunei în cultivarea zarzavaturilor, a tot felul de specii. Cu toate acestea unitatea este obligată, de ani de zile, conform indicațiilor și măsurilor stabilite în cadrul Ministerului Agriculturii, să se mărginească doar la cîteva specii (tomate, ardei gras, ceapă) cu efecte negative atît în planul financiar al C.A.P.-ului, cît și sub raportul participării mai eficiente la aprovizionarea în plan teritorial a județului și chiar a comunei. Sînt ani, cînd, din cauza unor condiții meteorologice nefavorabile, sau a unor factori obiectivi și subiectivi privind realizarea culesului și transportului spre piețe ori spre industria prelucrătoare, să se înregistreze, de pildă, la tomate, pierderi. În cazul existenței unor culturi diversificate, balanța cîștigurilor se poate echilibra (așa cum se petreceau lucrurile înaintea acestor măsuri) să nu mai vorbim de beneficiul pentru populație.

Într-o toamnă bogată, bogată, cu recorduri legumicole am efectuat în Piața centrală a municipiului Pitești un sondaj printre gospodine între 20 și 70 de ani (despre care am scris la vremea respectivă) asupra preferințelor față de legumele pe care unii horticultori la numesc „rare", adică tocmai acela care ar trebui să se bată pentru ca ele să devină obișnuite, curente, pe piață și în meniurile noastre, cu atît mai mult cu cît ei cunosc cel mai bine complexa lor valoare nutritivă, conținuturile în vitamine, proteine, microelemente și alte substanțe necesare metabolismului uman. Le-am întrebat, așadar despre **andive, sparanghel, varză de Bruxelles, bame, napi, ardeiul românesc, „cornul caprei", boh, iinte, spanacul peren de Noua Zeelandă, anghinare, cicoare, creson, tarhon, hrean, raveni** și alte cîteva despre care știam că Trustul horticulturii le avea incluse, de mai mulți ani, într-un program de introducere în cultură. Nu le cunoșteau, ori nu le văzuseră de ani la piață.

E păcat, îmi confirmă recent inginera Adriana Marin, șefa sectorului de cercetare din cadrul Stațiunii de cercetare și producție legumicolă Brăila, unitate distinsă, pentru rezultatele de excepție obținute anul trecut, cu titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare. Situația amintită nu e izolată, deși, „toate aceste sortimente de legume, și zarzavaturi așa zis „rare" au condiții pedo-climatice adecvate de cultură în aproape toate regiunile și zonele țării noastre". Preocupare să fie. Îmi relatează strădaniile stațiunii unde lucrează de a convinge unitățile producătoare din zona ei de influență metodologică și științifică (cuprinzînd județele Brăila, Galați, Vrancea, Constanța, Tulcea), fabricile de conserve și, mai ales, comerțul în vederea luării în cultură a sparanghelului și raventului, de pildă, plante cu o înaltă valoare biologică și nutritivă, în plus, plăcute la gust și pretabile pentru industrializare. Cu atît mai mult, cu cît cultura de sparanghel, spre exemplu, este perenă și deci, poate fi extrem de rentabilă prin valorificarea pe piața internă cît și pe cea externă. A organizat cîteva „ședințe" de degustare unde a prezentat, citiți bine, peste 20 de preparate (însoțite de rețetele culinare cuvenite), dar și cu calcule de eficiență, cu tehnologiile de cultură. Cei invitați au venit, au mîncat, s-au minunat, le-au plăcut, au plecat, au uitat. Din toate acestea a ieșit o colaborare sporadică doar cu restaurantul „Berlin" din Capitală pentru sparanghel. Toți spun „să ia comerțul !" și apoi vom face, vom produce ! (Vom vedea în numerele viitoare ce spune și ministerul de resort, deși, cu un an în urmă, l-am mai investigat) pe această temă și am primit răspunsul-bumerang „agricultura nu ne asigură o gamă variată de legume eșalonată pe toate sezoanele". (Are și el dreptate !). Inginera Adriana Marin rămîne, firește, la dreapta, sa poziție „se poate dacă există preocupare și voință" și mă duce să văd în cîmp o splendidă cultură de cîteva hectare de sparanghel fără beneficiari, și în magazia centrală să cîntărească din ochi saci întregi cu sămînță supercelită de bame pe care nu are cui să o vîndă.

De fapt, nu legumele „rare" sînt cheia absolută a diversificării, este o problemă pe care o mai ridică și cele „de toate zilele". Ni se aduc la piață în „salfuri" și campanii, nu pe tot cuprinsul anului. Dacă s-ar cultiva eșalonat, s-ar culege și s-ar livra ca atare, ceea ce ar fi și în avantajul industriei de conserve deci, în beneficiul tuturor.

CICI IORDACHE-ADAM ■

---

incăpățînare, dar în momentele în care îți părăsit casele de lut, cum vă imaginați viitorul ? Am primit ca răspuns o listă de obiecte : radioul, bicicleta, fierul de călcat electric (în '61 '65 comuna a fost electrificată, primele aparate de radio care au pătruns în case fiind „Pionierul" și „Bicaz"). Cei în putere acum își amintesc cum, copii fiind, săreau pe I.A.R.-uri și-i rugau pe primii tractoriști „să-i ducă și pe ei puțin". Din cele 501 hectare, în prezent irigate, cele mai multe au primit apa motopompelor în '68—'69. În '66, au fost introduse erbicidele. În legătură cu toate acestea momente există în sat amintiri. La început, țăranii nu își munceau loturile personale după metodele C.A.P.-ului. În jurul primelor hectare irigate și tratate cu îngrășăminte chimice și erbicide, se făcuse potecă. Cei care aveau lot în folosință dădeau ocol terenului să vadă, la început cu neîncredere, cum se ridică sămînța din bob, cum sînt rărite lujerele, ce nuanță de verde are vegetația, cînd se coc cerealele etc. Sînt mai bine de 10 ani de cînd toți sătenii își muncesc pămîntul după metodele C.A.P.-ului.

Au vrut oamenii viața asta ? Ei spun că da. Dar, cînd au pornit spre azi, nu știau cu precizie unde vor ajunge. Știau numai că nu mai pot trăi așa cum trăiseră.

Opțiune pentru ziua de mîine

Azi, numai cei care au fost alfabetizați după război se mai miră de învățămîntul obligatoriu de zece ani, de sutele de copii din Păulești care merg în fiecare dimineață la școală, de clădirile dispensarului și ale căminului cultural, mai mari decît conacele grofilor de odinioară, păstrate și ele în perimetrul locuibil al Păuleștiului. A vorbi despre viață cu acei care se miră de asemenea realități înseamnă a satura întrucîtva subiectul, pentru că, de la aparatele de radio, fiarele de călcat, bicicletele, tractoarele, I.A.R.-urile dorite ca rezultante ale unui demers istoric, s-a ajuns la televizoare (aproape 1000) și autoturisme proprietate personală (peste 50), dar cei mai mulți dintre copiii bătrînilor rămași la țară au și autoturisme proprietate personală, pe unde se află cu munca. Au vrut viață și au viață. Ultima mea întîlnire a fost cu Ștefan Balog (19 ani), Vales Sălăjan (23 de ani), Ion Rontea (19 ani), conducători de atelaje și îngrijitori de animale, cu Francisc Toth (19 ani), lucrător la „brigada vegetală", Eva Hernath (19 ani), îngrijitoare de animale și elevă la fără frecvență în ultimul an la liceul agricol. Viața, pentru ei, este comuna de azi. Mult mai mult decît în cazul părinților lor, viața este viața lor personală. Totuși, toți aceștia sînt lucrători exemplari. Știu bine realitățile comunei și se integrează fără dificultate. Deși spun că, dacă ar fi fost în locul părinților lor, în '49, cînd s-a făcut cooperativizarea, „am fi procedat ca și aceștia", știu că tot ceea ce era greu de făcut s-a făcut. Azi, are omul timp să se gîndească și la viața personală. Ei perfecționează marile lucrări făcute de părinți, redau, prin desecări și nivelări, o parte din terenurile mlăștinoase agriculturii. Știu vorbele înțelepților satului (și asta m-a bucurat, demonstrîndu-mi că nu a avut loc o despiritualizare) unii știu și vorbele Mariei, pe care le-au repetat împreună. Ultimele dintre ele care ne-au servit ca subiect de meditație au fost : „Am muncit pentru viață !"

Între Păulești și Satu Mare, se spune că sînt trei km. De fapt, distanța dintre ultima casă a satului și intersecția din marginea municipiului este mai mică de 2000 m. Prin scurta fișie verde, satul amenință să intre printr-un arc vegetal în oraș. În mai puțin de un deceniu va deveni poate o suburbie, un cartier cu numele predestinat al femeii ce, reprezentînd una dintre personalitățile pe care le-a făcut posibile copilăria socialismului în românește s-a zidit în modul de a acționa al păulețenilor, în spiritul lor de sacrificiu. Iată de ce fotografia ei nu este, cum se întîmplă cel mai adesea în cazul dispăruților din viață, în casa în care a locuit, ci în sediul C.A.P.-ului, care i-a fost adevărata casă.

Mentalitățile păulețenilor sînt cu preponderență mentalități urbane. Satul are sute de navetiști care lucrează în trei schimburi în întreprinderile sătmărene. Unii au case și în Satu Mare, transformînd gospodăriile din Păulești în mici ferme, pe care le profilează și le reprofilează după nevoi. Unul dintre cei pe jumătate orășeni și pe jumătate săteni este chiar Vasile Talpoș, președintele de azi al C.A.P.-ului. Oameni de felul lui care impun prin inteligența cu care își investesc forța de muncă, devin personalitățile purtătoare ale mentalităților celor mai active, care transpar în eficiența în muncă, în folosul obștii și în cel personal.

Am scris sperînd că îmi va folosi în compoziția articolului, un dialog cu un elev în clasa a patra și altul, pornind de la un păretar, cu un țăran trecut de 70 de ani. În limbajul bătrînului se mai păstrează cuvinte neaoșe, regionalisme, arhaisme. Obsesia fundamentală a bătrînului stă în prelungirea vieții, nefiind agresat de civilizație, neavînd regretul că denumirile uneltelor, spre exemplu, nu se mai transmit generațiilor următoare. Copilul, în apropierea căruia au fost din primii ani jucării moderne (rachete, mașini de toate felurile), a părăsit prin aspirații ambianța familială și (nu e nici o exagerare !) nivelul de azi al tehnicii de vîrf din țară. Accentul vieții nu mai cade dinspre sat spre oraș, ci dinspre oraș spre sat. Păuleștiul este o zonă de refacere a forței de muncă din Satu Mare, într-un cadru în care C.A.P.-ul, avînd capacitatea de a regenera comuna și de a o menține la nivelul comunelor turistice, va deschide în vara aceasta o zonă de agrement, un camping cu cîteva zeci de căsuțe, din posibilitatea apariției celei mai recente categorii de păulețeni : păulețenii de duminică.

AURELIAN T. DUMITRESCU ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Cetățeni, prieteni, veniți — cu dialog fructuos lîngă cărțile și ancheta noastră •

■ **Procuratura generală — Direcția judiciară pentru cauzele civile** : „La adresa dv. nr. 9969/1988 referitoare la scrisoarea petiționarului Popa Constantin din Birlad, Bd. Primăverii nr. 8, bloc C 1, scara 9, etaj 1, județul Vaslui, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare".

■ „Spicuim din răspunsul **Consiliului popular județean Galați — Comitetul executiv** : referitor la scrisoarea nr. 9796/1988, adresată redacției de către Toma Neculai, domiciliat în orașul Sulina, strada Octombrie Roșu nr. 90, județul Tulcea : Cetățeanul Toma Neculai arată în scrisoare că mama sa din comuna Barcea nu muncește, nu se îngrijește de creșterea și educarea fraților săi minori și solicită internarea acestora într-un cămin-școală. Verificîndu-se cele sesizate s-au constatat următoarele : Toma Vasilica, mama petentului, este născută la data de 28.05.1944, în comuna Barcea, județul Galați, unde domiciliază și în prezent. A dat naștere la 3 copii în afara căsătoriei și anume : Toma Neculai, născut la data de 19.12.1963 în comuna Barcea, care de la vîrsta de 11 ani a fost înfiat de bunici ; în prezent este căsătorit și locuiește în orașul Sulina, județul Tulcea ; este de profesie motorist de navă ; Toma Toderiță, născut la data de 22.V.1975 ; Toma Anița, născută la data de 4.3.1983. Cei doi minori locuiesc împreună cu mama într-o locuință compusă din două încăperi, rămasă de la părinții mamei. Toma Vasilica nu are nici un venit asigurat, lucrînd ocazional pe la diferite persoane. Avînd în vedere că mama minorilor nu are posibilități de îngrijire și educare corespunzătoare, colectivul de sprijin al autorității tutelare de pe lîngă Consiliul popular al comunei Barcea a propus ca cei doi minori să fie internați în instituții de ocrotire. Biroul executiv a fost de acord cu propunerea făcută și s-au întocmit formele de internare a celor doi minori. Comisia județeană de ocrotire a unor categorii de minori, analizînd situația celor 2 minori, a hotărît internarea minorei Toma Anița la casa de copii preșcolari din Galați și internarea minorului Toma Toderiță la școala specială nr. 5 Tecuci". Cu bucuria că s-a găsit o soluție, ținem să-i atenționăm pe fiul cel mare că la 25 de ani poate și el să-și adopte frățiorii iar despre mamă, în toate împrejurările, să-ți aleagă cele mai calde cuvinte.

■ Metroul, iată, a intrat în cotidian, constituind, așa cum ne scrie **Mircea Teodorescu din București, str. Odobești, nr. 13, bloc V 35, scara 2, etaj 10, ap. 85, sector 3**, „un adevărat motiv de mîndrie națională. Numai că, uneori, circulînd pe ruta Republica — Gara de Nord, apar unele mici neplăceri privitoare la iluminatul neuniform al vagoanelor. M.T. este convins că acestea ar putea fi operativ remediate prin afișarea, la un loc vizibil (poate chiar la cabinele de schimbare a banilor), a unui număr de telefon unde se pot face sesizări sau sugestii din partea călătorilor, care ar fi de un real folos Întreprinderii de exploatare a metroului".

■ **Uniunea generală a sindicatelor din România — Consiliul central** : „La adresa dv. nr. 1541 (A) 1987, privind pe Rusu Apostol din București, vă comunicăm că la intervenția noastră, Consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea textilă „Dacia" a hotărît să fie încadrat ca lăcătuș mecanic la Secția mecanico-energetic, unde va lucra într-un singur schimb și va primi aceeași retribuție".

■ „Subsemnata **Răileanu Eugenia, domiciliată în București, Aleea Topoloveni nr. 5**, vă aduc la cunoștință următoarele : În data de 2 martie 1987 am cumpărat de la Pavilionul H—Mobilă, din șoseaua Kiseleff 32, o garnitură de hol Minerva, compusă din două fotolii și o canapea, în valoare de 8 594 lei. După două luni, fotoliile erau deja transformate în două gropi mari, avînd impresia că te așezi pe jos, iar brațele laterale se dezlipiseră complet, trebuind să le propteșc de perete. Uitîndu-mă la ele, pe spate, aveau o fișă de calitate și o notă din care rezulta că orice defecțiune survenită, în termen de un an, va fi reclamată la unitatea producătoare — Întreprinderea de prelucrare a lemnului Ploiești, str. Gh. Doja, nr. 42. Ceea ce am și făcut. Numai că, deși am trimis sesizarea în luna noiembrie anul trecut, nici pînă azi n-am primit răspuns. Totodată m-am adresat și magazinului de unde am cumpărat mobila, dar mi s-a răspuns că nu mă pot ajuta... din lipsă de tapițeri". Semnatara ne cere ajutorul, și pe bună dreptate, deoarece aceste lucruri nu le cumperi în fiecare zi și nici nu le poți schimba ușor, ca pe orice alt obiect de uz casnic. Așteptăm, cum s-ar spune, răspunsul producătorului.

■ **Consiliul popular al județului Ialomița — Comitetul executiv** : „Urmare scrisorii nr. 9944/1987, prin care Șerban Ion, din orașul Fetești solicită schimb de apartament, vă comunicăm următoarele : Avînd în vedere faptul că petentul este pensionat medical, suferind și de afecțiuni pulmonare, s-a stabilit repartizarea unui alt apartament, la sfîrșitul trimestrului I al anului 1988".

■ „O mare nemulțumire o produc bateriile de 1,5 volți, tip R-6-STAS-808-85, pentru tranzistoare ne scrie **Gheorghe Bezu din Reșița, Piața Republicii, nr. 17**. „Calitatea lor îndoielnică te face să-i citezi pe nenea Iancu, cum că „există, dar lipsește cu desăvîrșire". Semnatarul, nedumerit că la o întreprindere ca „Elba" din Timișoara, controlorii de calitate sînt mult prea îngăduitori, atunci cînd dau viza, crede că este un fapt cu totul accidental și speră într-o plăcută audiție... viitoare.

■ **Consiliul popular județean Buzău** : „Privind rezolvarea scrisorii nr. 587/1988, adresată redacției de către Manea Maria din Buzău, str. Broșteni, bloc A 5, scara 1, ap. 10, în care Manea Maria, de profesie electrician la Întreprinderea de contactoare Buzău, secția panouri electrice, relatează că în data de 23 noiembrie 1987 a susținut examen de promovare în categoria a III-a de retribuire, iar în urma verificării lucrării scrise a primit un calificativ nesatisfăcător, lucrarea, după spusele petentei, fiind incompletă prezentată comisiei de apreciere, vă informăm că în urma cercetărilor efectuate, a discuțiilor purtate cu inginerul șef al secției, tovarășul Toma Ion, maistrul Stratan Pavel și tovarășa Ioniță M., șef compartiment PIR, s-a constatat că, într-adevăr, lipsea fila a doua din lucrare. Avînd în vedere cele constatate s-a hotărît reexaminarea tov. Manea Maria și în urma lucrării prezentate a fost promovată începînd cu 10 februarie 1988, în categoria a III-a de retribuire".

■ **Într-o zi, Gabriel Augustin Maghiari, din București, Aleea Riul Sadului, nr. 2**, vine la Cooperativa Metalo-Casnica, secția Berceni, pentru a-și repara un frigider. Aici, la legătura cu Necunoscutu Doru, care numai „după repetate sesizări din partea mea a venit la domiciliu și a încheiat nota de comandă cu nr. 852608, obligîndu-mă să achit suma de 593,75 lei". Dar, Necunoscutu Doru s-a făcut și... nevăzut pînă în luna ianuarie a.c. cînd, ajunge, în sfîrșit, la petent, după îndelungate apeluri, nenumărate deplasări la sediul cooperativei și numeroase sesizări la responsabilul Preda. „Și, poate aceste eforturi n-ar fi atît de epuizante, continuă semnatarul, dacă lucrarea nu ar fi fost achitată și raportată ca efectuată la data întocmirii chitanței".

■ **Comitetul municipal de partid Galați** : „Răspuns la scrisoarea nr. 1507 A, adresată redacției de către Giușcă Dumitru, cu domiciliul în Galați, bloc G 2, ap. 104, Micro 19, prin care solicită sprijin pentru a se încadra în muncă. Din analiza scrisorii și a discuției purtate cu petentul au reieșit următoarele : urmare situației deosebite în care se află — infirmitate auditivă — acesta a fost sprijinit să se încadreze în muncă ; astfel a început proba de lucru la U.J.C.M. Galați, Cooperativa „Metalul", iar din februarie a fost încadrat cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată la această unitate în funcția de mecanic".

■ Dacă, întîmplător, vă poartă pașii prin Bacău, nu încercați să cumpărați revelator de granulație fină, tip R 1-GF, pentru că veți avea surprize. **Gheorghe Meianu, din București, Aleea Riul Sadului, nr. 1 A, sectorul 4**, aflat într-o delegație în acest oraș, a avut nesansa de a nu i se confirma calitatea revelatorului. „E drept că am avut unele îndoieli datorită neclarității ștampilei de valabilitate, dar, cum a lipsit din magazine acest produs, nu m-am gîndit că el poate fi expirat". Chiar dacă este fotograf amator, G.M., ne dă de înțeles că nu s-a produs nici o greșeală de utilizare, deoarece, „folosindu-l conform modului de întrebuințare am constatat că obțin un film nedevelopat, din care vă trimit o bucată spre edificare. Supărarea vine, nu de la banii cheltuiți, ci de la modul în care cei de la I.J.P. I.P.S. Timișoara dovedesc simț de răspundere față de munca lor".

■ **Consiliul popular al municipiului București — Comitetul executiv** : „Răspunzînd adresei dv. nr. 1539 A, privind scrisoarea unui grup de nevăzători, vă comunicăm următoarele : Dispozițiile legale în vigoare, în speță H.C.M. nr. 1060/1968 și Instrucțiunile Ministerului Muncii nr. 2163.1968, prevăd acordarea unor facilități, printre care și gratuitatea transportului în comun, numai pentru nevăzători, nu și pentru eventualii lor însoțitori. În ceea ce privește cererea de arondare la un magazin alimentar, vă informăm că, încă din octombrie 1987, Direcția generală comercială, în funcție de domiciliul fiecăruia, a transmis la I.C.L. Alimentara din sectoarele I—6 listele nominale ale nevăzătorilor, cu indicația de a rezolva aprovizionarea acestora prin Casele de comenzi. Totodată, Asociația nevăzătorilor a fost informată asupra acestei măsuri, recomandîndu-i-se să țină legătura cu Conducerea Întreprinderilor Alimentara, pentru a rezolva operativ unele situații apărute în executarea comenzilor".

■ Ori de cîte ori ne aflăm în fața unei opere de artă, fie că avem sau nu pregătirea necesară, bunul simț și emoția ce ne încearcă primează. Și, cu atît mai acut devine sentimentul pentru creator. „Uniunile de creație, ne semnalează **Constantin Iordache, din București, str. Mașina de pîine, nr. 8**, de profesie sculptor, au în planul lor anual excursii de documentare. Un mod de înregistrare afectivă a măreților realizări ale timpului nostru. Anul trecut am poposit în nordul Moldovei, și nu mică mi-a fost bucuria cînd am văzut cu cîtă grijă și atenție sînt înconjurate operele de artă ale Bucovinei, celebrele picturi exterioare, cu valoare de unicat în lume. Nu mai puțin îmbucurător este faptul că și pe plan local s-au luat măsuri de protejare a patrimoniului. Spre exemplu, Voronețul a devenit muzeu, lucrările de restaurare fiind executate cu răbdare și talent de către specialiști. La Voroneț Arbore s-au găsit semnăturile pictorilor creatori ai acestui Panteon românesc, Toma și Ioan Sofronie, formați la școala de pictură de la Putna. Dar ce păcat, că alături de aceste semnături descoperi, nu prea departe, pe cele ale contemporanilor noștri, care uită sau nu știu că opera de artă este un bun al tuturor, un bun ce trebuie păstrat și protejat. Cu ani în urmă, cînd s-au luat măsuri de protecție a operelor megalitice din Bucegi — Omul, Sfinxul, Babele — printr-un grilaj, m-am numărat și eu printre cei ce le-au restaurat. De aceea vin cu propunerea ca și în cazul acestor picturi de excepție să se adopte o modalitate adecvată de protejare de așa-zișii turiști coautori". O idee ce-ar putea fi generalizată întru păstrarea patrimoniului național.

■ **Consiliul popular al județului Călărași — Comitetul executiv** : „Urmare scrisorii numitului Baciu Vasile din comuna Budești, înregistrată la dv. sub nr. 2583, trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm următoarele : Deoarece în prezent tov. Baciu Vasile se află într-o stare avansată de boală, Comisia socială a Spitalului Budești, i-a întocmit dosarul pentru a fi trimis la Comisia județeană de expertiză medicală în vederea pensionării sale".

■ Pentru **Tamba Vasile cu domiciliul în București, str. Mihai Bravu, nr. 300, sector 3**, liniștea așteptării a fost întreruptă chiar de instalarea postului telefonic pentru care a achitat și „taxele pentru următoarele două luni". Dacă la începutul lunii octombrie s-a auzit primul apel, la nici douăzeci de zile telefonul dă semne de... tăcere. „La nenumăratele mele întrebări primesc răspunsuri de genul „defecțiune pe cablu" sau „sîntem în sistematizare". Și tot așa, pînă în prezent. Oameni sîntem, conchide impacientat semnatarul scrisorii și sînt de înțeles defecțiunile tehnice în anumite situații. Aș avea însă rugămintea să mi se comunice oficial de cînd pînă cînd este întreruptă funcționarea postului telefonic. Și aceasta n-ar fi singura dorință a petentului. Primind a doua factură de plată am expediat-o la emitent fiind total greșită. În loc de Tamba s-a scris Falea. Nu de alta, dar s-ar putea crea confuzii și așazisul Falea să nu se poată dumiri despre ce este vorba.

■ **Consiliul popular al Sectorului 1 — Comitetul executiv** : „Răspuns la scrisorile nr. A 37 și A 107 prin care numita Drăgoi Anișoara din str. Roma, nr. 56, sectorul 1, solicita atribuirea unei locuințe în schimbul apartamentului de 2 camere pe care nu l-a putut ocupa, vă comunicăm următoarele : petenta a primit un apartament cu 2 camere împreună cu fiica, dar fostul soț a obținut reîncredințarea fiicei prin hotărîre judecătorească, fapt pentru care nu mai justifica locuința cu 2 camere. Față de această situație, în ședința Biroului permanent din 16 februarie 1988, s-a atribuit semnatarei scrisorii garsoniera 33, etaj 8, din blocul T 63 Teiul Doamnei.

■ **Consiliul popular al sectorului 6 — Comitetul executiv** : „La sesizarea tovarășului Stoicescu Adrian, adresată redacției și înregistrată sub nr. 9156, prin care contesta o amendă primită din partea Administrației domeniului public — sectorul 6, vă comunicăm : tovarășul Stoicescu Adrian s-a adresat și Consiliului popular al sectorului 6 cu plîngere asemănătoare care a format dosarul nr. 299/1987 decembrie 23, plîngere ce a fost admisă și i s-a anulat amenda în valoare de 300 lei, ce i s-a aplicat de Administrația domeniului public în mod eronat. Menționăm că au fost atenționați agenții constatatori, care au încheiat procesul verbal în cauză".

■ Primim din partea **D.P.M.O.S. — județul Prahova — Oficiul Forțe de muncă** : „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Dobre Nicoleta Elena, domiciliată în com. Cărbunești, județul Prahova. Petenta, în scrisoare, solicită a fi sprijinită la încadrarea în muncă, avînd la bază liceul de chimie, ca operator chimist. În ziua de 9.II.1988, a fost repartizată la Combinatul Petrochimic Brazi, ca operator practicant".

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU ■

Poșta redacției

Eszlinger Margareta — Timișoara : Da. **Turlacu Dumitru** — Drobeta Tr. Severin : Teoretic da, însă nu ne-ați dat nici un fel de date precise. ● **Roșca I. Ioan** — București : De mai multe ori am răspuns în amănunt la această întrebare. În urma unei cereri adresate înainte de perioada în care veți lipsi efectiv de la domiciliu, puteți fi scutit de cota parte din cheltuielile de întreținere care se calculează pe număr de persoane. ● **Hotin Aurică** — com. Nănești (Vrancea) : Reveniți cu o copie de pe hotărîrea judecătorească rămasă definitivă. ● **Caștor Elisabeta** — Galați : 1) Conform prevederilor legale, mama dv. are dreptul de a alege o singură pensie, de urmaș sau C.A.P., care-i este mai avantajoasă. 2) De asemenea, trebuie să-și îndeplinească obligațiile cetățenești, conform Legii 1/1985. ● **Mihai I. Maria** — com. Apele Vii (Dolj) : Nu. ● **Moroianu Tinca** — București : Nu îndepliniți condițiile cerute de lege. ● **Mihăilescu Elena** — București. : Adresați-vă consiliului popular. ● **Lăcătușu Elena** — Drobeta-Tr. Severin : Loturile în folosință se acordă numai membrilor cooperatori care-și îndeplinesc numărul de norme stabilit de adunarea generală sau pensionarilor C.A.P. Dv., din cele ce ne-ați scris, nu întruniți aceste condiții. ● **Ionișor Cristian** — Motru : Răspunsul la întrebările dv. îl puteți afla numai de la instituțiile respective. ● **Toma Gheorghe** — satul Cermegești, com. Pesceana (Vîlcea) : Consultați revista „Forum". ● **Stroia Carol** — Petroșani : Adresați-vă cu cerere, care să cuprindă toate datele, inclusiv perioadele de funcționare și calitatea, Antreprizei generale de construcții hidrotehnice București, str. Dimitrie Oncul nr. 25, sector 2. ● **Mircu Ioan** — satul Dubești, com. Obada Lungă (Timiș) : Datorită faptului că, neîndeplinind condițiile cerute, nu puteți fi încadrat ca pădurar. Urmează să vă achitați de obligațiile de serviciu ca muncitor calificat silvicultor. ● **Damian Petre** — Giurgiu : În raport cu normele de structură pentru funcțiile specifice mecanizării agriculturii, comunicate de Direcția Generală Economică pentru Mecanizarea Agriculturii, pentru funcția de șef de atelier mecanic sînt necesare studii medii sau o vechime de 10 ani în specialitate. Deci dv. nu vă mai este necesar un nou document de calificare pentru a ocupa în continuare această funcție. ● **Bejgu Marioara** — Babadag : În conformitate cu prevederile Decretului 253/1971, pensionarii asistați în cămine spital contribuie cu întreaga pensie, dacă aceasta este mai mică de 1 300 lei lunar, costul integral al întreținerii lor în aceste unități de ocrotire. ● **Weber Nicolae** — Jimbolia : Pentru tinerii în vîrstă de pînă la 18 ani, durata concediului de odihnă este diferențiată astfel : pînă la 16 ani — 24 zile lucrătoare, de la 16 la 17 ani — 21 zile, de la 17 la 18 ani — 18 zile. Se ia în considerare vîrsta pe care ați avut-o la 1 ianuarie din anul calendaristic respectiv (Legea 26/1967).

REGHINA VARVICI ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cîntarea României

Cu suflet și dragoste

Casa de cultură din Medgidia e relativ nouă. Însă directorul ei e și mai nou. E chiar extrem de nou. Desigur, nu în sensul că ar fi venit la Casa de cultură mai tîrziu, după darea acesteia în folosință. Noutatea lui Tiberiu Rusu constă în faptul pur și simplu că gîndește extrem de actual, că e un model exemplar de activist cultural, așa cum ar trebui să fie toți activiștii noștri, omul acesta e nou pe dinăuntrul și apoi pe dinafară, un spirit novator și îndrăzneț pentru care natura nu e ruptă de cultură, nici invers, ideea de cultură și activitate culturală e în natura lucrurilor, în firea acestor vremi și a oamenilor acestor vremi, la fel cum orice natură umană puternică, însăși natura lucrurilor de orice fel e sporită și mai mult de aura culturii, de calitatea oricărei ființe umane de a-și îmbogăți tezaurul lăuntric prin sensibila emoție culturală. Tiberiu Rusu nu e director cu mapa, ci cu sapa, nu e director doar de ștampile și aprobări ci de pus umărul unde e mai greu în cultură. Dacă are un teatru muncitoresc activ, în cel mai actual și mai îndrăzneț sens pe care-l poate acoperi sintagma de teatru muncitoresc, lasă la o parte morga directorială a covorașului persan pe care te jenezi să calci pînă la birou, și joacă el însuși un rol în piesa de pe scenă, în piesele de pe scenă și din fața oamenilor muncii, la locurile de muncă ale cărora le duce faptul de cultură, considerînd așadar că nu-și pierde nimic din prestigiu jucînd și participînd la repetiții, ca oricare altul, ci dimpotrivă, prin implicarea sa sporește prestigiul trupei asigurînd încă o dată viabilitate adevărului străvechi și nou în același timp că cea mai eficientă mobilizare, fie că e vorba de artă sau altceva, e tot exemplul personal.

Tiberiu Rusu joacă teatru din 1971, e bolnav de teatru cum primăvara pomii se îmbolnăvesc de muguri și de flori și de „maladia" aceasta și-a contaminat toată familia. Joacă împreună pe aceeași scenă cu soția sa Filoteia. Împreună urcă viața pe scenă și tot împreună coboară teatrul în familie, în viață. Unde sfîrșește viața, unde începe arta ? Acasă, în familie trăiesc ca pe scena Casei de cultură, iar acolo joacă la fel de firesc, aceeași naturalețe cu care-și

(Continuare în pag. 14)

ION ZUBAȘCU ■

În această săptămînă, în cadrul turneului pe care l-a susținut Teatrul Dramatic Baia Mare în Capitală, spectatorii bucureșteni au vizionat și piesa Vasile Lucaciu de Dan Tărchilă

Două poeme de Fănuș Neagu

Fără tine

Fără tine sînt soldat, într-o gară.
Căruia i s-au furat toate războaiele.

Mi-am atîrnat moletierele la uscat
Pe ghimpii unui măceș.

Plutonul de execuție.

În zori, dropii calde se vor hrăni din trupul meu.

Poetul

Luna împrumută chip de spînzurătoare.
Liniște ! Trece Ilarie Voronca.
Se stinge pe Dunăre aflta lumină
Că nu mai poate înflori un trandafir.
Numele lui : floreta și pajiștea în care
Va avea loc duelul cu dumnezeu
Ce-ar fi fost să nu te cunosc, cîntă el
Înspăimîntîndu-se.
Și pe genunchii lui, oi, ce nebuni,
Atîrnă fluturi.
Și unul zice : mă dorești.
Și altul : mă ascund.
Și altul : cuprinde-mă !
Deschiseră lacătul și se strecurară înăuntru.
Ilarie Voronca : lacăt cu fluturi.

Iubirea de frumos

Drum

M-am întors de curînd din R.S.S. Moldovenească unde am fost invitat să prezint cititorilor antologia poeților din această Republică, apărută la editura Cartea Românească, din țara noastră, pe care o prefațez ca alcătuitor.

Conducerea uniunii scriitorilor sovietici ne-a adresat această invitație.

Împreună cu Arcadie Donos și Mircea Tomuș, am fost pentru cinci zile oaspeți ai Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Moldovenească.

Am avut parte de întîlniri foarte importante cu cititorii în orașele Chișinău și Soroca.

La Chișinău cea mai importantă întîlnire a fost prilejuită de lansarea cărții antologice cuprinzînd șaizeci și cinci de poeți din R.S.S. Moldovenească. În sala mare a Uniunii Scriitorilor, arhiplină, am avut prilejul, timp de patru ore, să convorbim prin intermediul poeziei cu studenți, scriitori, cititori ai literaturii ce se scrie și citește cu bucurie în R.S.S. Moldovenească.

La sfîrșitul întîlnirii am răspuns unora din întrebările primite din sală, în urma lecturii Imnului lui Constantin Brâncoveanu și al fiilor săi, de la a cărui urcare pe tron se împlinesc trei secole în acest an 1988.

La Soroca am avut două întîlniri cu școala pedagogică a orașului și cu o școală elementară. Sutele și sutele de copii, după ce ne-au primit cu pîine și sare pe un ștergar moldovenesc ai lui Ștefan cel Mare, ne-au ascultat versurile, cele ale lui Grigore Vieru, ale lui Arcadie Donos și ale mele.

IOAN ALEXANDRU ■

Povestea cîntecului

Naiul sau patima unei vieți

— Care a fost copilăria dumneavoastră, Marian Bucur ?

— De cînd mă știu tot cînt. Tata și mama aveau patima asta : cîntau și munceau. Așchia, vedeți ?, nu sare departe de trunchi. Fiindcă mai am un frate, Emil, tot naist.

— Unde vă lăudați c-ați fost... vătaf ?

— La Piatra — de Teleorman; vecinul nostru, moș Găulea, noi îi spuneam **Cenușă**, era vătaful călușarilor. La zece ani m-a tras și pe mine în Căluș. După un an, am devenit vătaful formației de călușari a școlii din Piatra.

— Și-ați sărit din Căluș în... naiu ?

— Mai aveam un vecin, moș Ivan Albu. Uncheșul ăsta ne fermeca pe toți cu fluierul și cavalul. Noi, copiii, îi înconjuram. La mulți ne-a rămas la inimă. Odată, însă, am auzit la radio un alt fel de fluier. „Ce-i ?" l-am întrebat pe tata. „Nai", zice. Și l-am tras de pantaloni să-mi cumpere nai.

— S-a-ndoplecat ?

— Nu. Nai mi-a cumpărat unchiul Fane ; un nai de artizanat.

— Păi în ăla poți ține doar creioane !

— Bă, cu naiul ăla am ajuns solist al tarafului din Piatra. Cu el am reușit la Liceul de muzică din București, unde am avut, concurent, un elev care cinci ani urmase cursul primar în cadrul liceului. L-am tăiat.

— Dar nu sînteți din Brăila ?

— L-am întrecut, adică ; și-am devenit elev pe singurul loc la catedra de nai. Văzîndu-mi **instrumentul** un coleg mai mare mi-a oferit naiul lui, adevărat, să cînt, cu el la examen. L-am încercat și n-am putut să cînt. Eram obișnuit cu „artizanatul" meu, pe care, cînd se murdărea, mama mi-i spăla cu apă și săpun. Am obținut media 9. După un an cîntam cu un coleg dintr-a XII-a, duet, la **audiția** de sfîrșit de an.

— Erați, deci, cap de afiș ?

— Urmam liceul și seara, uneori, cîntam la Ansamblul

Doina Bucureștiului. La 15 ani, am mers în Italia. N-aveam, se pare, vîrstă de pașaport ; am fost dat în grija cuiva. Eram, însă, numărul forte al ansamblului. Dar nu ca la circ : „Lume, lume, lume, cîntă un copil minune !" Eram un solist.

— Vioriști, acordioniști, constat, sînt mai mulți. Naiul îl aleg puțini : de ce ?

— Naiul, ca orice instrument, cere talent, dăruire de sine. Mai cere însă ceva : plămîni de performanță. Un naist e asemenea unui maratonist, un alergător de cursă lungă. Suflă enorm în cele cîteva tuburi. Încercați să suflați un minut-două într-un tub : veți ameți. La un naist adevărat și respirația liberă e un exercițiu de suflat ; e educată, adaptată la efort.

— Ca a unui scafandru ? !

— Da, se respiră altfel sub apă : cu economie, mai dozat.

— Asta, ați spus, „la un naist adevărat". Sînt și naiștri neadevărați ?

— Ca peste tot. Nu rezistă. Însă, cu o piesă-două ; alții n-au nici suflu, abandonează repede.

— Cum ați căpătat această „condiție fizică" ?

— Suflu de mic. În copilărie, serveam prînzul, alături de ai mei, în timp ce la radio se

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

(Continuare în pag. 14)

150 de ani de la naștere

Iarăși despre Hasdeu

Acest uriaș al culturii românești, cum a fost numit Bogdan Petriceicu Hasdeu (1838—1907), nu încape în comentariul obișnuit al istoricului, al criticului literar, al folcloristului și lingvistului. Hasdeu e mult mai mult în aria spiritualității noastre naționale pe care, s-ar putea spune, cu o mică exagerare, a întemeiat-o, nu atît prin contribuții definitorii, cît mai ales prin dezvăluirea imaginii creatoare a unui popor, descoperit prin spiritul cel viu poporan, aparținînd celor mulți și necunoscuți.

Variabila lui Hasdeu introdusă în „corpusul" culturii românești are acest merit de a ne fi pus la egală distanță de creația spirituală a poporelor afirmate în istorie, și datorită lui a fost năruit acel complex psihologic de inferioritate în fața altora, pe care numai răuvoitorii și cei care nu ne-au cunoscut l-au inventat. De la aceste dimensiuni va trebui spus încă ceva despre Hasdeu, dincolo de caracterizările obișnuite, aniversare.

Așa spun învățăturile noastre...

„...Viața trebuia rechemată, vrăjită înapoi, fiind vorba de un neam care e numai duioșie și generozitate, numai sete de a mîngîia și de a ajuta".

(N. Iorga)

Cu gîndul acesta se îndrepta Iorga spre înaintemergătorii între care îi număra pe Eminescu și Hasdeu, pe cei, adică, ce răscoliseră substraturile cele adînci ale vieții noastre cele mai vechi, arătîndu-le lumii. Hasdeu a cutezat în veacul său s-arate lumii că înrădăcinările noastre în lume vin din mari adîncuri de viață, păstrîndu-se, nu pe tablele scrise, ca la alte popoare, ci mai puternic în graiul ales, în traiul cel de fiecare zi, în zămislirea cîntecului aplecat asupra pămîntului și vieții omenești, în toate învățăturile rămase pentru toți, nu pentru cîțiva aleși, alcătuind la un loc doctrina de viață a unui popor. A rechemat pentru această viață, viața cea „vrăjită" ca s-arate că sîntem deodată cu lumea. El, care a fost numit în epoca sa „galvanicul inviitor al dacilor", s-a întors spre învățăturile cele vechi ale înțeleptului Zamolxe, arătînd că acesta n-a fost sclav al filosofului grec Pitagora sau, spunea tot el, „dacă a fost sclav cu trupul, n-a fost și cu sufletul". Învățăturile lui Zamolxe erau altele decît ale grecilor, venind din puterile acestui pămînt, spunînd că „omul este nemuritor prin faptele sale", și că „înainte de a vindeca trupul, trebuie să vindeci sufletul". A recunoscut și le-a reamintit aceste învățături conaționalilor săi, cea mai ascuțită minte a filosofiei grecești, „di-

VASILE VETIȘANU ■

(Continuare în pag. 15)

VITRINA CĂRȚILOR

Desene pe asfalt

Două cărți de poezie

Cu „Poeme" (Cartea românească, 1987) Otilia Nicolescu își oferă un binemeritat act de bilanț literar, volumul cuprinzînd cele mai frumoase poezii ale unei autoare „nezgomotoase" ce și-a construit cu calm și cu siguranță o adevărată Lucrare sugerînd de pe acum posibilitatea ca ea să devină operă viabilă.

Critica a remarcat la timp înzestrarea autoarei, cel mai avizat susținător fiind Romul Munteanu, entuziast în toate textele pe care i le-a dedicat și inexplicabil „acrișor" tocmai cu aceste „Poeme" ce nu sînt altceva decît fragmente din cărți lăudate pînă de curînd de propria-i nervoasă și inspirată peniță... Cu maximă îndreptățire, Romul Munteanu a văzut în „discursul liric cultivat (de Otilia Nicolescu) spontaneitatea totală, apropiată uneori de dicteul suprarealist moderat."

Urmăresc la rîndu-mi de ani buni, poate douăzeci, etapele acestui discurs și am credința că poeta a ajuns, după febrile căutări, la un ton personal ce o diferențiază net de poeții momentului, la o rostire cumva necaracteristică „liricii feminine". Poeta delicată, cu suflet mișcat de culori potolite, exprimîndu-se cu o stîngăcie ce părea regizată în cartea dintîi, a ajuns, volum după volum, la o reală, absolută ingenuitate. Metafora a devenit explozivă, versul sincopat (abstras „muzicii") plin de surprinzătoare accente dramatice, recuperînd din spectru și alte culori nu neapărat diafane, culori așezate în cuvînt de un penel tot mai implicat în truda de a se mărturisi cu forța căutătorului de adevăr.

„Subiectele" sînt decupate din proza diurnă, dar ele se încarcă rapid cu ciudate, anxioase sonuri. Comunicarea e netrucată, jocul imagistic netrucat în ciuda unei (aparente) țîșniri necontrolate, luxuriante pînă la exces. E preferată producerea aluvionară de „desene" parcă alăturate ilogic dar devenind legitime grație modului subtil în care Otilia Nicolescu își organizează, subteran, fraza, cu o știință niciodată gratuit-artizanală. Articulațiile tehnice nu mai sînt (ca... odinioară) la vedere ci disimulate logic în țesătura idcatică.

Dar iat-o pe Otilia Nicolescu descrisă în fericitele ei ambiții livrești de proprile-i versuri :

„Cuvintele picurau ritmic pe bandă ; / cineva le rostea, / potrivea miezul muzical/ impodobea cu semne lucitoare sensul — / se făcea cald de-a lungul clipelor / se deschidea împărăția visată / și priveam prin luneta albastră / peștii fericiți din mările sudului. / Apoi, ca în poveste, se stîrneau furtuni — / gazele visătoare năsteau / cu boturile lipite de marginea zării / alunecau pe bandă monștri mici, / rontăiau cuvintele, sfîșiau miezul muzical / — gata cu ora de poetică !"

Cînd Balogh József mi-a dăruit „Intrare în labirint" (Cartea românească, 1987) am crezut că voi glosa lesne rîndurile de dragoste și prețuire cu care îi sînt „dator", dar n-a fost așa. Poet și cărturar de limbă maghiară, Balogh și-a „tradus" singur poemele în românește neapelînd, potrivit unei vechi înțelegeri, la serviciile mele și astfel a fost împiedicată o revanșă peste timp, fratele meu „rostind" pe ungurește propriile-mi versuri („Eden cu cai", editura Kriterion), în plus, neputința celui ce scrie aceste rînduri de a fi net-„obiectiv", neamical și deloc sentimental punîndu-l la grele încercări. Cum poți scrie despre cartea prietenului chiar cînd ea se vădește a fi plină de virtuți pe care poți fi gîleos ?

Realizez cu greu, de nu o „detașare" critică, măcar o desprindere de-o clipă de strălucitorul meu confrate.

Balogh e un cunoscător desăvîrșit al tuturor tehnicilor poetice posibile și, cînd scrie versuri, un autor ce se dispensează cu voioșie de ele : el scrie cu vocabulele străzii, dintre limbaje îl preferă pe cel de toate zilele (realist ? suprarealist ?) și înainte de a se sprijini în cîrja de aur a metaforei pare a-și cere scuze că nu se poate exprima și altcum, fără mijlocirea acestui tertip boieresc, mai simplu, exact nesofisticat.

Poetul e un personaj ale cărui săptămîni n-au duminici, un om al zilelor muncii, implicat în destinul planetei, iubind-o pe aceasta și certînd-o, un gînditor în gura mare, însetat de bucurie și dreptate socială. Iar cînd e îndrăgostit (și e mai tot timpul cînd nu doarme) nu renunță la patetism, invocarea ori blasfemierea iubitelor practicîndu-se la ei cu o recuzită, și ea, planetară.

Balogh ne oferă o lirică stenică, lipsită de orice drapaj calofil, sarcastic-melancolică, vie, fremătătoare. Cu o asemenea poezie intri repede în dialog, te simți tentat s-o iubești ori s-o contești tocmai fiindcă autorul face cu ea (din ea) un adevărat spectacol de vulnerabilitate. Ce nu știe Balogh ? Să mimeze stiluri somptuoase. Să împrumute metafizici. Să plictisească.

Iată-l în ipostază de fals Esop :

„Aș încheia grăbit / gulerul cămășii / însă năsturașul de sidef / îmi joacă o festă / sărind / pe linoleumul verde. / Încă o geamandură albă / pe lucitul liniștit al singurătății. / Caut resemnat trusa de cusut / lăsată de mama / aleg un ac mai potrivit / și după un timp oarecare trag / concluzia : / uite / că și ața poate deveni / cămilă."

Cu lirica erotică autorele nu cheltuiește prea multe cuvinte :

„E dureros că m-ai părăsit / E mult mai dureros că am putut / renunța la tine".

...Dar în tot „Labirintul" lui Balogh simți umbra însoțitoare, proteguitoare a Poetului.

Ce altceva să-i faci decît să-l iubești ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Cronica literară de Romul Munteanu

Lumea ca deriziune

S-a spus de nenumărate ori că în roman totul a devenit cu putință. De cînd anumite interdicții de proveniență clasicizantă și-au pierdut puterea de coerciție asupra literaturii românești, oamenii și evenimentele, ideile și faptele, gîndurile și reverile, ca să nu mai vorbim de tipurile de scriitură, au intrat în universul acestei arte într-o varietate aproape nelimitată. Dar pînă și aceste îndrăznețe libertăți ale prozatorilor s-au clasicizat pe măsură ce au fost asimilate. Pe măsură ce au apărut unele modificări de perspectivă asupra lumii, venite din spațiul științelor pozitive sau umane, ele au pătruns și în judecățile și tehnicile de tip romanesc. Artele literare în general s-au influențat profund unele pe altele. Caracterul intersanjabil al personajelor, relevat de teatrul absurd, poezia ludică destinată să demitizeze realul cu o ostentație din ce în ce mai vehementă au căpătat cele mai ingenioase moduri de aplicare și în proză. Dar mai presus de toate se manifestă o preferință deosebită **pentru lumea răsturnată**, relativismul filozofic fiind împins și în planul manifestărilor umane pînă la frontiera anulării oricăror judecăți definitive asupra faptelor individuale sau colective. Dar să nu fim greșit înțeleși. Sîntem departe de punctul de vedere camusian din anii săi de tinerețe, cînd afirmase că **totul este permis**. Nu despre aceasta este vorba, ci despre o excesivă multiplicare a **punctelor de vedere**. A trecut de mult timp vremea **caracterelor prefixate** din roman, așa cum s-a pierimat și teza existențialistă potrivit căreia indivizii se fac prin faptele lor. Indivizii mor și apar mereu alți oameni care-i **„judecă"** pe cellalți, care-i introduc mereu în jocul schimbător al altor puncte de vedere. Esența umană devine astfel o mitologie a cotidianului acumulată în timp, de fiecare dată în alte conjuncturi. Axiologia epocii, spiritul epocii, sînt astfel pulverizate într-o mulțime de **puncte de vedere**.

Romanul lui Constantin Țoiu **Căderea în lume** (Ed. Cartea Românească, 1987) este conceput dintr-o asemenea perspectivă. Într-adevăr, personajele din acest roman **decad în lume**, ele intră într-o teribilă virteință a **timpului**, apt să recompună anumite fețe umane și să le descompună pe altele ; faptele sînt și ele așezate pe alte cîntare, la fel ca și ideile, urîașa **„casă a timpului"** remodelînd mereu indivizii prin alte ipoteze emise asupra lor.

Personajele lui Constantin Țoiu au mai multe feluri de-a exista, **înainte și după moarte**. În toate romanele autorului timpul istoric, începînd cu **Galeria de viță sălbatică** și ajungînd la **Însoțitorul** sau **Obligado**, timpul îndeplinește acest rol uriaș de surpare a ființei umane și de refacere a acesteia în alte ipostaze. Dar mai mult decît în oricare altă carte a sa, în **Căderea în lume** se săvîrșește în modul cel mai pregnant luarea în posesiune a individului mort sau viu de către **cellalți**. Personajul nu este așadar un **individuum**, ci un **dividuum** : el nu se configurează ca o **esență**, ci ca o suită de presupuneri făcute de alții, printre aceștia situîndu-se atît autorul cît și cititorul.

Romanul **Căderea în lume** se configurează ca o dezbatere complexă despre inițiativă, libertate, responsabilitate, culpabilitate, adevărul relativ și absolut, vina personală și vina grupurilor sociale mari. Intriga cărții are caracterul unei **anchete**, destinată să stabilească mai multe adevăruri, supuse unor diverse tentative de contestare. Identitățile aparent stabilizate se modifică sau se completează prin intervenția altor personaje-martori. Intriga nu are unitate și nici o direcție monoliniară de înaintare. Ea este voit descentrată și grefată pe mai multe secvențe de timp. Acțiunea debutează în 1984, se întoarce apoi adeseori îndărăt spre finalul primului război, seceta din 1922, momentele de penetrație a dreptei radicale spre putere (1938—1939—1940), revine în actualitate (1947—1984), saltările în timp fiind dictate de însăși finalitatea acestui **roman-anchetă**.

Cele mai multe personaje din **Căderea în lume** n-au reprezentat puterea majoră de decizie nici în trecut, nici în prezent. Cartea este populată în mod programatic cu „lumea veche", văzută ca o suită de fărîmături decrepite care își au morții lor, eroii sau martirii lor. Lumea nouă se insinuează în text doar prin unele tipuri cu o existență marginalizată, deveniți și ei niște „foști" în tipare ale vieții de mai tîrziu. Faptul acesta îi permite autorului să prezinte anumite trasee individuale sau de grup ca o lume în stare de deriziune. Scriitorul se comportă ca un colecționar de personaje degradate care au trăit aventura căutării unor valori degradate. Situate la stînga sau la dreapta, cele mai multe personaje din acest roman sînt, cum ar spune Sartre, niște **„salaude"**. Ele sînt bîntuite de ceea ce același filozof numea **„la mauvaise conscience"**, tipurile „pure", nevoite să suporte existența așa cum a fost și s-o evoce ca o tristă amintire (Brenner, Mita, Sara, Gheorghiță Negolei, Babis Vătășescu II) sînt de asemenea personaje periferice.

Intriga concepută ca o conversație narativizată are un caracter extensiv, menit să introducă alte personaje în scenă, să anticipeze evenimente în modul rezumativ, să trimită spre altele încă extrem de voalate. Acțiunea se cristalizează greu. La început dificultățile cititorului de conexare a unor evenimente și relații dintre personaje sînt extrem de mari. București, Sirna Veche, Paris, Gavrileni, apoi Dudula, Gologan, Brenner, Mita, CELALALT, reprezintă referințe încă neunificate. Drumul spre **celălalt** (Babis Vătășescu, tînărul legionar împușcat în 1939) este încă anevoios. Constantin Țoiu reconstituie trecutul unui personaj ca un adevărat paleontolog. Din mărturii dispărate și contradictorii se ajunge spre adevărata identitate a unui personaj, ca și spre motivația faptelor **sale** și a condamnării la moarte.

Ca și Henry James și William Faulkner sau, Ițocul român colecționează versiuni și ipoteze despre destinul unui om, conceput ca o ilustrare a relativismului care opacizează așa-zisele valori eterne, ca binele și răul. Cartea lui Constantin Țoiu are adîncimi ce trimit spre Dostoievski și subtilități dialectice ce amintesc romanele politice ale lui Sartre.

Constantin Țoiu este un scriitor sceptic. Îndoiala sa carteziană este proiectată și asupra unora dintre personajele sale, găsite în cursa de stabilire a unor „adevăruri". La urma urmei cine este adevăratul **„salaud"**, **cellalt**, Babis Vătășescu sau Leo ? Se pare că ultimul. Timpul care trece, dar nu se repetă la fel, cum spune autorul, poate da relevanță și unor adevăruri de acest gen.

Căderea în lume înscrie în cariera literară a lui Constantin Țoiu prima sa operă de interes universal.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ●

Deasupra noastră, bucuria

Mă bate primăvara-n . struguri pe care nu i-am cules astă-toamnă. Erau minuni de ciorchini de struguri, de întîmplări, de surîsuri — și, iată, sînt amintiri pe care le credeam pierdute.

Și, iată, vine, din prepeleacuri de vie, din șiruri de copii care fură struguri și din sfiala lor gîndind inginerul Ion M. Pușcă. El a scris, după ce a urcat vița de vie la minunile din cer, după vreo cîteva alte minunate cărți, o altă carte minunată : **Pe valea Șușiței.**

Legenda existenței noastre, a nemărturisirii existențiale și a îndurării pînă cînd ?

„Goman-gomănind,
Turmele pornind,
Luna răsărind..."

Lumea noastră, cea adevărată și cea de demult, începe cu pierderea lumii, cu pierderea noastră...

Lumea noastră începe cu prietenii noștri. Cu cei adevărați și plini de talent.

Inginerul Ion M. Pușcă (ce groaznică furtună de pulberi războinice și ce om minunat !), ne pune sub ochi cartea **Pe Valea Șușiței**, lacrimă legănată curgînd prin spațiul mioritic cel mai înalt, definitiv și fără de întoarcere al României.

Pe firul meu de aur, tors în izvoare de cimbru, miraculos îndoit prin mlădioase supuneri ale Dunării, se leagă, se leagă, cu fluturi sărutați de brumă, cu funigei rupți în sufletul meu și-al vostru, bruma de pe struguri, lanțul din întunericul vinului. Acolo, în leagănul Vrancei, Ion M. Pușcă este unul din cei mai frumoși butuci de vie, vîrf de munte, despicătură de trăsnet. El iubește începutul fantastic al neamului românesc și dăinuirea lui.

Ion M. Pușcă ne depune în fața plutonului de execuție : poenesc ochii strugurilor și ne trezim în ochii iubitelor ; poenește dopul din gîtul dușmănos al butoaielor și ne trezim la nuntă. Noi am putut (și putem) să fim un neam minunat și un neam pierdut ; vinul ne reface din mers ; de unde știți că vinul nu este renașterea noastră?!

Cei ce știți, în limba română, semnele ortografiei, cît ți cartea inginerului Ion M. Pușcă, plini de dragoste, cei ce nu știți nimic, vă rog să-i prădați vinul.

Cei ce îi veți prăda vinul, veți iubi lumea și oamenii.

Fiind apropiat de mine la întîmplarea dintre două seri miraculoase (și lipsiți de vinul din Moldova), Ion M. Pușcă anunță prietenia lumii : „Cînd omul e să aibă amintiri / chiar împotriva minții sale se răscoală".

Cartea **Pe Valea Șușiței** duce de la izbînda neamului spre izbînda viitorului. Înnebunesc întîmplările primăverii urcînd din cîmpie spre munți. Pelinul urcă spre molizi.

„Goman-gomănind,
Turmele pornind..."

FANUȘ NEAGU ■

Camil Petrescu — filosoful

Camil Petrescu nu mai are nevoie de nici o altă prezentare. Mai ales poetul, dramaturgul și romancierul. Scriitorul. Se cunoaște răspunsul programatic pe care l-a dat acestui profesorului său de filosofie P.P. Negulescu la invitația acestuia de a urma o carieră universitară : „Voi scrie pînă la 25 de ani versuri, pentru că este vremea iluziilor și a versurilor ; voi scrie între 25—35 de ani teatru, pentru că teatrul cere și o oarecare experiență și o anumită vibrație nervoasă ; voi scrie între 35—40 de ani romane, pentru că romanele cer o mai bogată experiență și o anume maturitate expresivă. Și abia la 40 de ani mă voi întoarce la filosofie..." „Mă voi întoarce la filosofie..." Nu s-ar fi întors dacă n-ar fi plecat de la filosofie. Filosofia nu a fost un „violon d'Ingres". A avut vocație și a dovedit profesionalism. „Gîndeam neîntrerupt cu o intensitate de halucinat" spune un personaj din romanul „Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război". Citatul este semnificativ și pentru autorul romanului. „Obsedat de idee" a fost întotdeauna scriitorul. Dacă o asemenea intensitate în trăirea gîndului îl singularizează pe Camil Petrescu printre colegii de breaslă scriitoricească,

SEMNAL

● Catedra de literatura română comparată și teorie literară a Universității din Cluj-Napoca a realizat, cu un grup de cadre didactice, un consistent volum de **Studii literare**, subintitulat

Din istoria presei culturale și literare românești, publicat recent de Editura Dacia. Inițiativa universitarilor clujeni reinnoadă firul, peste ani, cu volumele de Studii literare alcătuite sub îndrumarea lui D. Popovici în timpul și imediat după cel de-al doilea război mondial. Sumarul „recomandă o perspectivă deschisă ca lectură critică și istorico-literară, o judecată prezidată de criteriile și soluțiile cercetării actuale, de dialectica istoriei culturii și a literaturii, de referințele sociologiei culturii. Semnificativ ni se pare faptul că un număr de studii tinde să înscrie într-o istorie a presei culturale și literare reviste de azi, periodice care apar în spațiul culturii românești contemporane ce-și reafirmă și astfel vitalitatea" — spune Ion Vlad în Argumentul volumului. Culegerea cuprinde texte semnate de Ioana Em. Petrescu, Mircea Zaciu, Ion Pop, Doina Curticăpeanu, Ion Vlad, Maria Vodă Căpușan, Ion Vartic, Liviu Petrescu, Mircea Muthu și alții.

● **Aștept provincia**, volum de proze scurte, este debutul în proză al (pînă acum) poetei Smaranda Cosmin. Apărut la Editura Cartea Românească, vo-

lumul reușește să impună un prozator de cea mai bună calitate. Umorul cinic, autoironia corozivă, ironia de-a dreptul vitriolantă, desfășurate sub aripa spiritului lui Céline și la adăpostul „mitului personal" — copilăria (inocența continuă să mă obsedeze"), alături de un stil de o limpezime cristalină, apt să răspundă oricăror subtilități textuale și subtextuale, sînt calități care argumentează în favoarea uneia dintre cele mai reușite cărți de proză din ultima vreme.

● O frumoasă antologie intitulată **Poeți francezi**, în traducerea lui Aurel Rău, a tipărit recent Editura Dacia. Cele două ample secțiuni (**Trepte** și **Cîțiva contemporani**) cuprind, într-o selecție în general reprezentativă, șase sute de ani de lirică franceză, de la Charles d'Orléans pînă la Mathieu Bénézet

(n. 1948), așezați, în final, sub semnul poemului **Frumoasa roșcată** de G. Apollinaire. O prefață echivalind și cu un argument (sînt aici justificate încercările absențe), dar și cu un eseu despre poezie al unuia dintre cei mai buni poeți români, totodată remarcabil cunoscător de poezie. Apărută în condiții grafice plăcute, antologia lui Aurel Rău este un titlu demn de tot interesul cititorilor.

● Irezistibile, prozele umoristice ale lui Valentin Silvestru din volumul **Ce mai faci ?...** (Editura Albatros), nu sînt neapărat și inocente. Armele satirei sînt folosite cu grație și fermitate. Tablourile somptuoase se alătură crochiurilor în două trei linii, iar obiectul ambelor modalități de zugrăvire e omul-fără-gust, homo inaestheticus, să zicem așa, creatură încă prezentă în viața de toate zilele, drapată cu binecunoscutele-i podoabe : răutatea, insensibilitatea agresivă, prostia etanșă. Atitudinea umoristului nu e defensivă. Condeiul nu mai stă în buzunar, așteptînd răzbunarea solitară a scrisului, căci prozele par „vorbite", mici filme didactice ținînd de o pedagogie a convingerii civilizate, luminată de risul vindecător. În volumul **Ce mai faci ?...** e o lume hazlie, în care piesele de teatru se pot numi **Fetița unchiului e bulmacă ?**, oamenii serioși pot scrie **Îndreptare pentru bătut toaca**,

iar definiția pampasului poate suna astfel : „o toloacă imensă, pe care hăladuiesc, libere, în iarba îmbelșugată, herghelii de cai domestici sau sălbăticiți, cornute juvenile și adulte și alte animale de preerie". Să nu ne îngrijorăm însă. La întrebarea „ce mai faci ?", autorul răspunde, discret, pe ultima copertă : „bine".

● Sub titlul **De joi pînă duminică**, Rodica Padina publică două piese de teatru. Cea dintîi, care dă și titlul volumului, a fost distinsă, după cum aflăm din pagina de gardă, cu „diploma specială" la cea de-a XVI-a ediție a Festivalului Internațional al pieselor de teatru de televiziune „Sipetul de Aur", de la Plovdiv, 1986. Subiectul e agreabil și educativ : o comedie duioasă, cu replică vioaie, în care un copil năstrușnic îmblînzește capriciile egoiste ale unui soț ursuz. Cea de a doua piesă, **La ce vîrstă a murit Sofocle** instruiește cititorul (telespectator sau spectator) cam în același domeniu : echitatea în viața de familie.

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ●

apropiindu-l de Lucian Blaga, tot ea, intensitatea gîndirii, este în consonanță cu celălalt aspect al personalității lui : filosofia. Un alt aspect al voinței programatice a lui Camil Petrescu a fost acela de a fi recunoscut drept om de știință, drept filosof. „Piedicile care mi s-au pus lucid și hotărît, peste cele obișnuite istorice, adeseori cu alternativa de a alege între lucru și moarte, s-au justificat prin pretinsa admirație pentru romancierul și dramaturgul Camil Petrescu în „Nota preliminară" la „Doctrina substanței". Și tocmai Camil Petrescu în ipostaza de autor de sistem filosofic ne este restituit astăzi, integral, în două volume compacte, dense, prin grija Editurii Științifice și Enciclopedice. „Doctrina substanței", în ediție îngrijită, note și indice de nume de Florica Ichim și Vasile Dem. Zamfirescu, cu un studiu introductiv de Vasile Dem. Zamfirescu, apare în prestigioasa colecție „Biblioteca de filosofie" în care au mai apărut lucrări de Athanase Joja, Constantin Noica, Alexandru Bogza, I.D. Gherea, B.P. Hasdeu, Ștefan I. Nenițescu, Gaston Bachelard, Dumitru Drăghicescu, George Uscătescu ș.a.

Această ediție completează fericit personalitatea complexă, de primă mărime a culturii românești, care este Camil Petrescu. Cercetări viitoare, nu numai din domeniile filosofiei și istoriei filosofiei românești, dar și al istoriei și criticii literare vor trebui să țină seama de această ediție. Schiță a unui sistem filosofic, din nefericire neterminat, „Doctrina substanței" are anvergura viziunii heliadești de a cuprinde toate direcțiile cunoașterii umane într-o sinteză coerentă. „Particularitatea filosofării la Camil Petrescu ar consta /.../ nu din renunțarea la sistem, ci în modul de a-l edifica. Sistemul său se constituie pe măsură ce este format, nu preexistă formulării" afirmă Vasile Dem. Zamfirescu, concluzînd că autorul lui face parte din „familia creatorilor de sistem filosofic în filosofia română", alături de Lucian Blaga. „Am căutat, scrie Camil Petrescu în „Prefața" la „Doctrina substanței", cu o voință dîrză, să duc lucrul pînă la capăt, deși aveam uneori sentimentul că, extenuat, va trebui să așez condeiul jos." Cît de mult seamănă între intensitate și dezamăgire această mărturisire cu cea venită de peste timp, a lui Mihai Eminescu ?

Adevărat act de cultură, apariția acestei monumentale opere oferă dovezile vocației și profesionalismului filosofului Camil Petrescu, completînd fericit opera literară a scriitorului Camil Petrescu. Ea readuce în circuitul național de valori spirituale o lucrare care face cinste oricărei culturi europene.

ADRIAN MITIȘ ■

ION ROTARU:

„Fără cititori, n-ar putea exista scriitori"

În ultimele luni, o carte care a suscitat mult interes în rîndul cititorilor și al specialiștilor a fost O istorie a literaturii române de Ion Rotaru : lăudată de către unii fără rezerve iar de alții contestată cu vehemență. Ni se pare însă firesc ca în clipa de față, cînd lucrurile s-au mai potolit și cartea poate fi judecată cu mai multă obiectivitate, să-i dăm cuvîntul și autorului pentru a-și explica intențiile care au prezidat la conceperea lucrării sale.

— Stimate Ion Rotaru, se pare că sînteți singurul care nu ați rezistat tentației de a ne oferi „O istorie a literaturii române", completă. Mai exact, sînteți criticul care, în trei volume însumînd peste 2 500 de pagini ați transformat tentația în fapt împlinit. Spuneți-ne ce ați vrut să fie și ce este (acum cînd s-a tipărit tot opul) respectiva „Istorie" întinsă între „Scrisoarea lui Neacșu" și debutul adolescentului M. Gălățanu ? Sînteți mulțumit de materializarea proiectului inițial ?

— În linii mari, lucrarea a ieșit așa cum am plănuit-o, acum mai bine de douăzeci de ani. Firește, nu sînt pe deplin mulțumit decum îi spuneți dumneavoastră — „materializarea proiectului inițial". Anume capitole din volum — mai ales cele consacrate literaturii vechi (pentru care am publicat, separat, o carte întreagă, ulterior), epocii luminilor și celei a pașoptiștilor — le-aș voi acum ceva mai dezvoltate. De altă parte, cauze independente de mine au făcut ca scriitori, precum Mircea Eliade, Ion Vinea sau Emil Botta să nu-și afle tratarea cuvenită la locul lor, în volumul al doilea adică. Așa s-a întîmplat pentru că o bună parte din operele lor au apărut (sau, în cîteva cazuri, au fost „descoperite") abia în ultimii 15 ani. Nici de volumul al treilea nu-s pe deplin mulțumit. Trebuia să-l fac mai mic și totodată, mai cuprinzător, nu atît în extenso, cît în adîncime, operînd unele eliminări și adăugînd cîte ceva. Știu bine cum se face asta, să fii scurt și în același timp cuprinzător. Mi-a lipsit, văd acum, perspectiva. Am fost, fatalmente, prea aproape de obiect și nu l-am cuprins întreg cu ochii minții. Oricum, finalul istoriei mele rămîne abrupt, arbitrar, deschis, dacă mă pot exprima astfel. Și apoi, cum bine știți, sînt și cauze cu totul obiective care interzic cuprinderea totului.

În fine, recitindu-mă și gîndind mai pe îndelete, bag de seamă că, în volumul al III-lea mai ales, s-ar fi căzut să fac loc mai mult încă acelei proze și acelei poezii, eventual și dramaturgiei, care se ocupă și de frumosul etern uman, cu trecerea în plan secund a socialului, a vieții concrete de toate zilele ce pare că m-a fascinat, pe alocuri, prea mult.

— Cum ați reușit să parcurgeți, cu ochi de critic, atîtea zeci de mii de pagini ?

— Păi... cam toată viața mi-am **petrecut-o** cu cetitul cărților. Iau cuvîntul subliniat și în accepția lui de „distracție", „plăcere", „recreație", „destindere", etc., nu de „muncă", de „cazнă". În afara obligațiilor profesionale și în afara cîtorva mici sporturi amatoriste (tenis, ciclism, bricolaj gospodăresc, întîmplătoare munci cîmpenești) tot timpul liber îl consacru cititului. Citesc în biblioteci, citesc acasă, citesc în tren, în avion, în sălile de așteptare, în vacanțe, etc. Citesc — cînd consider nu prea însemnate cărțile — iute de tot. **Recitesc** — operele cele mari — foarte pe îndelete, mai ales în vremea din urmă. Citesc și în cîteva limbi străine. Am avut avantajul de a mă culca foarte devreme, pe la orele 9—10 seara și de a mă trezi pe la 4—5 dimineața. Pînă la ora 8, am astfel 3—4 ceasuri bune, libere de orice servituți, cînd îmi fac notele, după semnele de pe marginile paginilor

— Cum se explică, după Ion Rotaru, faptul că marea majoritate a scriitorilor nu împărtășesc întru totul părerile (atît cele despre ei, cît și cele despre confrați) ale criticilor, deși, aproape toți, pomenesc despre necesitatea existenței criticului și istoricului literar cu binecunoscutele și recunoscutele lui merite ?

— Se explică prin acel „Genus irritabile vates". Tocmai de aceea, vrînd-nevrînd, critica și istoria literară sînt absolut necesare.

— Nu credeți că, în condițiile masivului asalt al creatorilor actuali — practic imposibil de urmărit — s-ar cuveni o specializare a domeniului critic, o compartimentare a muncii pe criterii de gen literar, de orientare stilistică sau temporală ?

— Nu văd deloc necesitatea unei specializări de felul celor de care vorbiți. S-ar produce, dacă le-am încuraja, proliferări ale fenomenului dintre cele mai disjuncte, împiedînd mult asupra fixării ierarhiilor valorice. Un critic literar trebuie să știe **tot** ce ține de meseria lui, dacă se poate și ceva pe deasupra. Și nu numai în domeniul literaturii la zi, ci și pe scara devenirii istorice a fenomenului. Și nu numai în domeniul literaturii naționale, ci și în acela al literaturii universale. Exemple ? Titu Maiorescu, Ibrăileanu, E. Lovinescu, G Călinescu și alții care le-au urmat. Toți aceștia au fost și „împărțiali" și „bine documentați". În meseria noastră nu este indicată specializarea îngustă, ca, de pildă, în tehnică.

— Vă rugăm să observați (și să ne spuneți de ce) la capitolul critică literară „genul feminin" este mai puțin reprezentat, dacă nu cumva absent. (N-am luat în seamă excepția Z.D. Bușulenga).

— Asaltul cetății literelor din partea „genului feminin" se bucură, în anii noștri, de un număr tot mai mare de participante. Și este normal să fie așa, în condițiile egalității depline — în drepturi și îndatoriri — a femeilor cu bărbații. M-am gîndit la aceasta și în volumul III am acordat, cred, destulă atenție fenomenului. Ba chiar am înființat două mici compartimente în expunerea mea (**Contingent feminin** și **Alt contingent feminin**), dedicat poetelor și respectiv prozatoarelor noastre. Nu consider alarmantă mai mica participare a femeilor în critică. Fie și prin excepțarea Zoei Dumitrescu-Bușulenga, propusă de dumneavoastră, putem cita nume de prestigiu, în frunte cu regretata romancieră Dana Dumitriu, cu poetele Doina Uricariu sau Grete Tartler, chiar Ileana Mălăncioiu, într-un fel, ori Constanța Buzea, într-altul, pînă la prodigioasa Mirela Roznoveanu și altele mai puțin cunoscute, însă harnice, merituoase.

— Sînteți de acord că un critic, pentru a-și permite să interpreteze, dînd verdicte și linii de urmat, în cazul operelor literare trebuie să facă dovada că știe să scrie un roman, o poezie sau o piesă de teatru, dacă nu excepționale, măcar publicabile ?

— În ciuda celor afirmate cîndva de G. Călinescu, nu cred că un critic trebuie să facă dovada efectivă că poate scrie un roman, un poem, o piesă de teatru, spre a ne convinge ipso facto că este un bun critic. Cineva a spus că pentru a-și da seama dacă un tort este bun la gust nu este deloc obligat să știe să-l prepare. Deci fiecare cu uneltele sale. Dar criticul, cu toate că nu scrie romane, poeme, piese de teatru etc., **trebuie** să lase impresia, dacă nu chiar certitudinea, că le-ar putea scrie. Nu știu dacă sînt bine înțeles. E vorba de o virtualitate foarte reală, ca să mă exprim astfel.

— În încheiere, după obișnuința dialogurilor, vă rugăm să ne spuneți cu ce vă propuneți să întîmpinați sfîrșitul de mileniu, respectiv, care vă sînt proiectele editoriale ?

— Sfîrșitul de mileniu ! Ehei... Aș dori (am în proiect) să scriu o altă carte despre Eminescu, consacrată actualității în prezentul nostru a marelui poet al veacului trecut. Aș mai dori, firește, o ediție completă și revizuită a **Istoriei**, visînd-o și ilustrată cît mai bogat...

NICOLAE ROTARU ■

Senzaționala descoperire arheologică la Constanța:

O PERLĂ A ARTEI ANTICE

— aceasta este prima impresie a unui reputat specialist, expert UNESCO —

25 februarie. Pe buza falezei, într-o parțiune din zona centrală a orașului, trei muncitori lucrează, ca în orice zi obișnuită de muncă pe un șantier edilitar la îngroparea unei conducte. „Mai la dreapta !", cere Alexandru Iacob, trasatorul, colegului său de pe „Castor", Costică Apostu. „Încet, înainte !" se adresează lui Mihalache Ionită și lama buldozerului mușcă malul. „Stai !" aude la un moment dat vocea imperativă a lui Iacob. Mașinile încremenesc, cei doi coboară din cabine și se apropie de locul asupra căruia acesta se aplecase, cu atenția încordată. Atinseseră ceva dur, simțiseră asta și ei, după reacțiile utilajelor. Amiaza înnourată nu-i prea ajută să vadă mare lucru. Constructorii știu însă ce au de făcut, au fost special instruiți, bănuiesc că trebuie să fi dat peste ceva din alte vremi. Lucrările de modernizare a orașului de azi au scos la lumină nu puține vestigii istorice, în special mărturii despre strămoșii Tomis. Prevăzute să anunțe arheologii ! Iacob pleacă în căutarea unuia, cunoscut într-o împrejurare similară, despre care aflase că întreprinde cercetări pe undeva prin apropiere.

Arheologul se numește Constantin Chera, de fel bucureștean, absolvent în promoția 1973 a Facultății de istorie din Sibiu. Își face stagiul ca profesor la Rupea, jud. Brașov, după care se străduiește să ajungă în domeniul ce îl pasionă : din 1975 este încadrat la Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța. Își începe profesia pe șantierul de la Păcuiul lui Soare, lângă Ostrov, pe malul Dunării, „sub mina" lui Petre Diaconu, maestrul atâtor promoții de tineri arheologi. Întreprinde apoi cercetări la Vadu, Alimanu și Histria, dovedind talent, seriozitate, dăruire, cultură profesională pe care le demonstrează și în cursul a două specializări în Franța. De zece ani se ocupă de necropolele din vremea anticului Tomis în echipă cu colegul său Virgil Lungu. Pe măsură ce avansau, descoperirea îi uluia, le intărea convingerea că este de o valoare excepțională în plan istoric și artistic.

Este o criptă funerară de formă rectangulară și de proporții impresionante. Cu axul longitudinal orientat pe direcția nord-sud, are, la interior, dimensiuni de 2,80 (2,30)×2,05 m, și este prevăzut cu un culoar de acces (dromos) construit din piatră de calcar și cărămidă. În sicriele din lemn se aflau schelete umane în poziție întinsă, orientate cu capul spre vest și cu mâinile pe lângă corp, elemente de ritual esențial pentru specialist în datarea virstei complexului monumental. Sicriile erau așezate pe niște paturi construite din plăci de calcar sau din marmură. Dar, ceea ce conferă acestui lăcaș o înfățișare cu totul impresionantă este realizarea artistică a interiorului. Peste tencuiala ce acoperă întotalitate materialul de construcție a fost pictată în tehnica à seco o amplă suită de scene și reprezentări antropomorfe, zoomorfe și fitomorfe de o frumusețe strălucitoare, cu o stăpânire a mestesugului desăvârșită. Indiferenți de dispunerea lor (pe arcade, pereți, boltă), încifrează, cu siguranță, și o anume simbolistică legată, probabil, de ritualul funerar. Pe toți pereții sint reprezentate mai multe chenare rectangulare simple iar trecerea de la chenar la boltă este marcată de o bandă continuă, cu ove. Pe peretele de sud, deasupra intrării, apare, pictată în manieră naturalistă, o scenă cu patru porumbei bind apă dintr-o cupă, încadrați de un decor vegetal. Cromatica este vie, luminoasă, păstrată impecabil. Pe peretele vestic sint două scene lucrate în aceeași manieră, reprezentind patru potirnichi, două se adapă la fel, dintr-o cupă, iar celelalte ciugulesc prin preajmă, în timp ce un iepure se hrănește cu strugurii unui coș răsturnat. Pictorul trebuie să fi fost un profesionist remarcabil, știe să redea savant umbra și lumina, să creeze reflexe. În scena pictată pe latura de nord a complexului, pe frontispiciul unei generoase arcade, cu rol de susținere dar și de monumentalitate a construcției, este înfățișat un banchet (probabil funerar), o masă rotundă la care se ospătează 5 bărbați șezind pe clină (patul specific roman), iar de o parte și de alta, în picioare, sint alți doi, — probabil, amfitrionul și un sclav cu vase rituale în mîini și îmbrăcați în vesminte tipic romane. Încercarea de individualizare portretistică este evidentă. În planul secund se profilează, stilizate, siluetele unor arbori, sugerind desfășurarea în exterior a ospățului. Întreaga scenă se subscrie unui fond luminos, formele sint demarcate prin conture puternice, diferențierea de substanță, realizîndu-se prin valori tonale calde.

Pe peretele estic, surprinzător de bine conservat, ca de altfel tot ansamblul, apar doi păuni ciugulind dintr-un coș cu fructe plasați și ei într-un cadru de natură, sugerat prin plante și arbori stilizați. Efectele de lumină sint redate cu măiestrie și acuratețe, compozițiile au o vervă picturală ce le conferă un caracter de-a dreptul modern. Sint de o subtilitate și o forță vizuală remarcabile.

Bolta este scoperită cu o decorație fitomorfă continuă, în care arabescul vrejurilor delimitează suprafețe pictate în interior de asemenea cu plante stilizate. Culorile cele mai frecvente sint roșul și negrul, verdele, galbenul, albul, mai rar apărind albastrul. Fără îndoială, ochiul expert al specialistului descifrează cu ușurință într-un asemenea decor vegetal luxuriant, sugestia grădinii paradisiace precum și simbolul reînvierii reprezentat de păuni.

Inventarul aflat în sicrie — consecință, cu siguranță, a unor precepte de ritual — n-a fost prea bogat : un unguentarium de sticlă, 2 brățări din sîrmă de bronz răsucită, mai multe mărgele polifaletate și un phitacterium, un recipient cilindric din argint unde se păstrau, de regulă, mici relicve). Toate aceste lucruri sint însă de o covîrșitoare însemnătate pentru arheologi, fiind tot attea elemente și argumente în vederea stabilirii cît mai exacte a epocii și a provenienței criptei. Astfel, se poate aprecia că a fost construită între secolele III—IV era noastră, adică la acea cumpănă de istorii, între perioada romană și romano-bizantină. Cu certitudine, apreciază cei doi specialiști, a aparținut unei familii cu stare materială și o poziție socială importantă din înfloritorul oraș Tomis. Aduce date în plus privind prosperitatea economică și spiritualitatea populației dacoromane rămase, ca pe întreg cuprinsul Dacii, să-și continue existența în spațiul-matrice al poporului român. Monumentul dezvelit recent la Constanța este singular, identific pe acum, în această parte a lumii s-a mai descoperit unul, cu ani în urmă, la Silistra, punînd în lumină documente materiale indubitabile privind procesul de romanizare a populației locale petrecut în provinciile Daciei, cu noi și noi mărturii ale continuității de locuire, după retragerea aureliană, și în spațiul dintre Dunăre și Marea Neagră.

Fireste, edili, proiectanții, constructorii și-au găsit un alt traseu pentru conducta absolut necesară civilizației de azi și de mine a orașului modern, monumentul atît de prețios pentru patrimoniul nostru cultural-național a intrat pe mîinile specialiștilor meniți să-i conserve frumusețea, să-i păstreze viața la lumina zilei, să-l redea circuitului muzeistic și turistic al țării. Primul șoșit, în ceea mai mare grabă, la fața locului, cu o promptitudine exemplară a fost reputata specialistă în restaurarea și conservarea monumentelor, Tatiana Pogonat, autoarea a numeroase lucrări de revitalizare a unor opere strălucite ale culturii noastre medievale. Expert UNESCO, a lucrat la Voroneț și Moldovița, la Arbore și Biserica Neagră, la Palatul Brucental și Primăria veche din Sibiu, ca și la Palatul dogilor din Veneția, perla artei Renașterii italiene grav amenințate de flagelul apelor. Rapiditatea cu care a răspuns solicitărilor se datorează și mai vechilor sale relații de suflet cu vestigiile artei antice dobrogene. Este cea care a dat o nouă viață pavimentului de mozaic al edificiului roman din Constanța, care s-a implicat în consolidarea unor zone din marele muzeu în aer liber de la Histria, împlinind acea superbă dorință-testament a lui Vasile Pârvan. Ne declară că noua descoperire „este o perlă a artei antice, de o factură cum putine s-au intîlnit în sud-estul european". Munca asupra lui abia acum începe ; lumina și factorii climatici acționează cu rapiditate și-i pot aduce mari prejudicii: Este vremea restauratorilor. Grija pentru monumente înseamnă respect pentru trecutul patriei, legătura cu viitorul ei.

ARCADIE STRAHILEVICI ■

Fotografii de GH. CONSTANTINESCU și M. ȘERBĂNESCU ■

Nava lui Ștefan cel Mare

Turiștii care îl asaltează tot timpul anului ca o mareo neobosită vor afla de la muzeograful Chihăiescu Viorel că Voronețul a fost ridicat de Ștefan cel Mare după bătălia de la Razboieni, între 26 mai și 14 septembrie 1488, în 3 luni, 3 săptămîni și 3 zile, că anul acesta se vor împlini, deci, 500 de ani de la înălțarea sa. Îl vor vedea pe domnitorul Moldovei însuși în frescа de la intrare aducînd prinos zidirea aceasta speranței nețrecătoare a neamului nostru în dăinuirea sa veșnică, în felul în care toți voievozii noștri își tin în tăbliuțele votive chitoriile în mîini, în dreapta lor aflîndu-se doamna și coconul domnesc, cu coltiurile coroanelor împărătești atingînd stelele cerului albastru pe fondul căruia se aduce ofranda. Mai tîrziu, în 1517, cînd și Ștefan rămînea-veșnic doar chitoriile și legendele vii ale celor 47 de bătălii cîștigate, mitropolitul Grigorie Roșca vă-primar al lui Petru Rareș, va adăuga o construcției inițiale pridvorul și frescele exterioare și se va lăsa pictat cu modestie în stînga ușii, la intrare, alături de pustnicul Daniil Sihastru, cel care i-a sfătuit pe marele Ștefan să înalțe chitoria, autorul moral al Voronețului, și toți tin în frumoasele și vrednicele lor mîini pisanii drepte și albe cu scrisul încă vizibil, ca niște table de legi ale năzdîiei în dăinuirea perpetuă a valorilor istorici noastre.

În scurt timp Voronețul va deveni un puternic focar cultural intrînd în conștiința culturii noastre generale prin manualele de liceu în care sînt consemnate Condicele Voronețean și alte manuscrise de căpătîi ale limbii române, călugării de atci vor ostoi întru copierea cărților pe care limba română s-a vărsat dinspre izvoarele ei dacice străvechi ca pe niște cataracte de cascadă în curgerea sa invincibilă spre cultura de azi, spre tot mai expansivul său viitor. În 1765 însă catolicismul agresiv al Imperiului austro-Ungar dă foc chiliilor cu cărți de învățătură și manuscriselor ca fagurii de miere, alungă pe neostenitii copiști în gloriosul anonimat istoric comun, se instalează cîtoria marelui voievod rămîne timp de 70—80 de ani pustie în viteaza vremurilor. Într-o degradare accentuată barbară de inscripțiile cu care ocupanții vremelnici, nemți, unguri, polonii, și-au scrîielat numele lor drost și trecător în eternitatea albastrului nostru : „și-au scris numele și anii pe tot mestecat / cu oțetul cuitelor și baionetelor."

Un timp Voronețul rămîne fără acoperis, ca de multe ori neamul nostru în zbuciumata sa istorie, dradă viscolelor, furtunilor și vremurilor fără lacrima ferfiță a culturii, pînă cînd Ștefan cel Mare înaintează fără catarge în istoria tulbure, vin apoi anii în care trebuie să-i și merităm ca să-i putem numi anii noștri, istoria este lustă sub ocrotirea Patrimoniului mondial. I se face zidul de protelare, acoperișul cu sarpanță e lărgit la patru metri, să nu ploaă pe contraforții cu fresce. Ceilalți Petri Zamfirescu îi înseninează albastrul cu scrierile sale ca să se poată odihni liniștit la umbra ei gloriloasă. ca un modest zugrav anonim, în 1970 monumentul este luminat de Premiul european al criticii de artă „Mărul de aur" ca să treacă împreună cu Moldovița, Humor, Sucevița și Arbore în evidență, onorifică desigur, a UNESCO-ului. În 1980, o scrisoare tulburătoare publicată în revista Flacăra pune problema restaurării Voroneților ca pe o datorie patriotică, o problemă care preocupă autoritățile răspunzătoare de starea și destinul valorilor noastre culturale. Pentru că, iată, la scurt timp soseste aici o echipă de intervenție aducînd specialiști . restauratori la fața locului și de atunci încoace, celebra lăcaș în care s-a modelat o parte din spiritul identității noastre istorice cunoaște ocrotirea restauratoare a vitalului nostru prezent.

Cei nouă ani de restaurare

Exact la celălalt capăt al țării, în Capitală, într-unul din sediile Institutului de Arte Plastice de pe str. Grivița nr. 28, poate fi întîlnit un Voronet mai puțin obișnuit, cu totul surprinzător pentru ochiul grăbit al receptiei turistice, un Voronet văzut la microscop de conștiința specialistului, descompus în structurile sale intime asemenea unui organism la o demonstație didactică a unui curs de anatomie. În atelierul pictorului restaurator Olivia Boldura și mai tirziu în preajma Tatianei Pogonat împreună cu care a lucrat, începînd din 1980 în reveniri succesive, la restaurarea Voronețului, fascinantul monument ce încîntă ochiul și spiritul de cinci sute de ani încoace e mutat pe hîrtie milimetrică, în relevee la scară, căroa îi s-au anexat fotografii din unghiuri diferite ale suprafețelor problematice de frescă. Cu această substituire începe de fapt povestea minuțioasă, migăloasa dar uneori necunoscuta poveste a restaurării.

Cîtoria de la Voroneț a fost construită, am mai spus, de Ștefan cel Mare în trei luni, trei săptămîni și trei zile. Restaurarea ei începută în 1980, continuă, iată, de aproape nouă ani, abia anul acesta va intra în lucru turla și se vor încheia lucrările generale de restaurare ale frescelor exterioare, asupra interiorului înnegrit de fum urmînd să se intervină după ce se vor încheia interventiile de urgență la celelalte monumente ale Moldovei intrate într-o fază accelerată de degradare. Pare de-a dreptul un paradox disproporția aceasta aproape flagrantă dintre timpul necesar unei cîtorii și timpul consumat de restaurarea ei. În realitate însă cîtorul înalță un semn a cărui istorie e viitoare, pe cînd restauratorul intervine asupra fiecărui centimetru de culoare sau tencuială de pe suprafața Voroneților cu conștiința că operează definitiv nu atît asupra unui perete prezent cît asupra unui mesaj care are în spațele său, în profunzimea interioară a semnificației sale, cinci sute de ani de istorie care trebuie să răzbată cel puțin tot atîta timp în puritatea sa inițială, nefalsificată, și în viitor!

Restaurarea se face după metode strict științifice, printr-o complexă colaborare interdisciplinară, respectînd toate codurile internaționale. Se analizează evoluția în timp a monumentului, toate intervențiile suferite pe parcurs, degradările, multiplele, tehnicile dintr-o epocă sau alta, ca și reprezentarea stilistică, conservarea implicînd cunoașterea tuturor elementelor care țin de viața monumentului într-un spațiu înconjurător activ : microclimat, temperatură, umiditate etc. Restauratorul apelează, încă din faza inițială a documentării, la specialiști diverși, chimiști, biologi, arhitecți, istorici de artă, furnizori ai datelor necesare pe care le coordonează și folosește exact cum medicul sintetizează datele diverselor analize în vederea stabilirii unui diagnostic și aplicării unui tratament eficient. Astfel, inginerul chimist Ion Istudor a întocmit un buletin de analiză a Voroneților referitoare la stratul de culoare, compoziția pigmenților, stratul superț; dr. biolog Ileana Crăciun s-a ocupat de tratamentul atacului biologic al diferitelor cliuperci; licheni, igrasii etc. Toate aceste analize complexe se fac înainte dar și pe parcursul lucrării.

Pe baza acestor date coroborate se întocmește fișa de conservare-restaurare dublată, bineînțeles, de o documentație fotografică cu imagini luate la lumină directă și la lumină rezantă, care pune mai bine în relief viciile de suprafață ale degradării stratului pictural. Urmează o și mai minuțioasă documentație desenată care constă în consemnarea pe un releveu (hîrtie milimetrică, la scară) a tuturor degradărilor și operațiilor executate pe tot parcursul lucrărilor. Fiecare operație are un simbol care apare trecut în legenda releveului, toți restauratorii operînd cu același cod. În felul acesta, oricine vine peste zece, cincisprezece, o sută de ani poate citi exact ce s-a făcut pe o suprafață. Acesta e de altfel principiul de bază al onestității restaurării. Releveul rămîne ca document, la purtător, asemenea fișelor de externare ale unui pacient restabilit. În completarea releveului există și un jurnal de restaurare în care se consemnează zilnic cine a lucrat, pe ce zonă, ce operații a executat și ce materiale a folosit. În această constă responsabilitatea totală a restauratorului și caracterul complex, științific al restaurării: poți sta în afața oricui, oricînd, să dai socoteală pentru ce ai lucrat și pentru felul în care ai lucrat. Stai în ploaie, în vînt, lucrînd pînă noaptea tîrziu, uneori la lumina reflectoarelor, cu mîinile pline de var, îndrăt sub streșinile Voronețului, în Bucovina, luni de zile în șir pe schele, în spate cu munții și pădurile Moldovei lar în față, la două pălmi de privirile tale, zidul uriaș pe care un centimetru pătrat din hlamida lui Ștefan cel Mare, sau din pisania lui Daniil Sihastrul, te obligă să respecți principiile de bază ale restaurării științifice general-valabile pe planeță și stabilite în Carta de la Veneția. Dar mai presus de aceasta, îți respecți astfel propria ta conștiință de om și profesionist în fața cărția se află un fragment concret din marea noastră istorie națională și simți în clipele acelea cînd destinul lui îți trece prin mîini că viitorul său depinde de competența, migala și voința ta, că și contribuii cu știința proprie la reconstituirea unei părți din imaginea buletinului nostru etern de identitate.

Cum se repune în circuit o valoare

Sintem, așadar, în Voronețul anului 1988. O scrisoare pateticcă apărută în Flacăra scoiezează ceea ce și factorii răspunzători au putut constata : starea accelerată de degradare în care intrase monumentul. Se mobilizează conștiințe și inteligențe constituite o echipă de specialiști care operează intervenții de urgență. În absida de nord căzeau pur și simplu pereții. Erau desprinderi atît de mari încît nu puteai nici strănuta în apropiere. Se fac ancorări provizorii ale unor fragmente ce urmau să se desprindă, după care începe extinderea intervenției de urgență a consolidării stratului de culoare. Cum se întîmplă mai întotdeauna în asemenea cazuri, se pleacă de la furnică și se ajunge la elefanți, după vorba Tatianei Pogonat.

Au demarat, în continuare, cercetările științifice interdisciplinare, documentația disciplinată, s-au extins operațiile de fixare și consolidare a stratului suport. Încep injectările cu cazeinat de calciu care face priza între frescă și perete, se îndepărtează mortarul reparațiilor de circumstanță cu ciment sau ipsos, care mîncau ca o cangrenă frescа originară. Apar și zone mai dificile cu 300 de lacune pe metru pătrat din cromatica unui singur personaj. În asemenea situație, pe același centimetru pătrat se lucrează cu 5—7 operații pînă se ajunge la faza finală și bineînțeles că în cadrul acestui centimetru se lucrează la vîrf de bisturiu, la precizie milimetrică.

Îndepărtarea sărurilor, compresele pentru atenuarea urmelor, extragerea resturilor de carbonat de calciu cu vîrful bisturiului din pori, consolidarea stratului de culoare cu soluții adezive și toate celelalte presupun o muncă de chinez. Fără o extraordinară răbdare și mai ales fără continua stăpînire și educare a voinței nu faci absolut nimic. Dacă te uiți la sutele de metri pătrați cîte le ai înainte, după ce stai zile în șir pe un singur centimetru pătrat, dacă nu-ți pui capac pe creier, îți vine să părăsești schelele și s-o iei spre păduri.

Ultima fază a operațiilor implică lucrări legate de prezentarea finală a monumentului, redarea unității stilistice a picturilor originare. Lacunele mari unde nu e pictură se reintegrează în tehnica **tratégie** care diferențiază partea restaurată de cea originală. Această soluție e adoptată în primul rînd pentru onestitatea ei: cînd vine vizitatorul, ce vrea el să admire, lucrarea zugravului sau intervenția restaurantului ?

Pictorul are inspirația, mesajul, talentul său, poate face modificări ulterioare. Restauratorii n-au' voie să greșească pentru că greșeala lor e definitivă. Pictorul își cunoaște doar arta, restauratorul știe pe deasupra chimie, istoria artei și multă istorie socială, cunoaște tehnicile din vechime și arhitectura pentru a putea să cîntărească și să respecte mesajul inițial, e familiarizat cu biologia și cu elementele de construcție, pentru că trebuie să intervină cu consolidări de zidărie. Dar ceea ce mestirșit mai greu din toate acestea e faptul că el trebuie să-și șteargă complet identitatea în fața autorului restaurat chiar dacă, paradoxal, acesta e un zugrav anonim, pentru că anonimatul acestuia e documentul identității unei epoci precise din istoria națională. Să-ți faci din opera vieții tale un mod total anonim de a pune în evidență opera creatorului, să-ți tuturor tentațiilor puternice, pe parcursul lucrării de restaurare, de a i te substitui! Sint operații cromatice exirem de subtile unde trebuie să fie regenerată culoarea dar unde trebuie mai ales să veghezi cu conștiința trează, clipă de clipă, să nu te fure mina, să nu te trezești completind cu subiectivitatea și emoția ta sensibilă creația pictorului. Trebuie să nuncești ca un sclav, într-o subordonare totală, să-i pui pe zugravul anonim în evidență. Să nunceștî atît de mult pînă nu se mai vede că tu, specialistul, ai muncit acolo!

Singura, marea satisfacție e că repui în circuit o valoare artistică pe care o slujești din tăbire curată și devotament total, să nu se creeze un fals istoric, o deformare a istoricității noastre de o anumită identitate. În restaurare trebuie să fii ucenicul perpetuu al maestrului care a realizat opera originală, să-i slujești zeci de ani în șir ca să dai ființătire operei lui create uneori într-un timp mult mai scurt. Tocmai de aceea restaurantul fare sacrificii sufletești mult mai mari decît o oricare alt specialist. Învingîndu-și continuu prin eforturi normal de el stuie în singurătățile sale din fața peretelui, sentimentul de frustrare care-l încearcă uneori cu violență, tentația de a completa măcar din cînd în cînd, desigur din pură admirație și subordonare, originarul suveran. Cu atît mai puternic se simte învingîndu-și ispitele subiective, cu atît mai luminos apare privilegiul său de a sluji o valoare națională pînă la totala topire a identității în opera restaurată.

Toate aceste lucruri le-am înțeles stînd de vorbă cu profesoara Tatiana Pogonat, recent întoarsă cu fotografii senzaționale de la cripta descoperită la Constanța, și cu mai tînărul ei ucenic și continuator, pictorul restaurator Oliviu Boldura. Una din problemele lor esențiale este formarea tinerei generații de restauratori în spiritul acestuiași devotament care le-a luminat viața de profesori de pînă acum, căutarea și modelarea unor oameni care să nu fie doar buni executanți ci și conștiințe mature din punctul de vedere al motivațiilor psihomentale individuale pentru că un pantof dacă îl greșești, îl înlocuiești sau refaci, dar o frescă de la Voroneț dacă ai restaurat-o greșit, al falsificat o jumătate de mileniu de istorie trecută și încă o jumătate viitoare. Conștiință care trebuie să fie a tuturor celor care respiră chiar și o clipă în preajma unui monument de artă, fie și din simplul motiv că prezentul și viitorul unui popor vor fi cu atît mai vitale cu cît mai adînci și mai vigurose vor fi rădăcinile sale istorice iar în lumina acestei idei păstrarea intactă a argumentelor noastre de existență și dăinuire este datoria patriotică cea mai înaltă a fiecăruia dintre noi. Fiecare dintre noi sintem în fond restauratorii continui ai mesajului unic cu care poporul român înaintează prin valorile sale în istorie. Fiecare avem un Voroneț de restaurat.

ION ZUBAȘCU ■

Muzica

Melodii '87

Iată un prilej cît se poate de nimerit, venit tocmai în întîmpinarea dorinței noastre de a încheia periplul făcut pînă acum în creația muzicală românească din anul trecut; prilej oferit cu generozitate și prin dificile eforturi organizatorice, de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste, ca și de ceilalți mentori, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor și Radioteleviziunea Română; prilej care a adus în sala polivalentă a Palatului Sporturilor și Culturii un număr imens de spectatori, circa 18 000 în cele trei zile de manifestări, dovedindu-se încă o dată dragostea nețărmurită nutrită față de genul muzicii ușoare care, astăzi, a devenit un adevărat fenomen social; iată, prin urmare, motive temeinice care fac ca cei ce activează în această ramură artistică — compozitori, poeți, mijloace de difuzare, inclusiv comisiile de creație — să aibe atribuții de o înaltă răspundere.

Ajuns la cea de a IX-a ediție, concursul „Melodii '87" a reunit, ca de obicei, cele mai frumoase cîntece — astăzi în număr de 40 — alese din cadrul marilor festivaluri ale anului: „Mamaia '87", „Costinești '87", „Slăgăre în devenire" etc. cîntece premiate din numeroasele creații admise în cadrul finalelor, la rîndul lor acestea fiind socotite cele mai valoroase din sutele de lucrări promise acestor manifestări. Așadar, 40 de melodii dintr-o masă de titluri, toate verificate pe parcursul anului trecut, intrate sau nu în memoria și conștiința publicului, dintre care doar 16 laureate și 2 menționate au ieșit învingătoare în Concertul de Gală; cum s-ar zice, crema cremelor!

Și această ediție a fost onorată prin participarea celor mai valoroși interpreți ai genului, prin ajutorul substanțial dat fundalului sonor, realizat în mai multe piese, de cunoscutul grup „Coralis" al Ansamblului Artistic al C.C. al U.T.C., condus de **Vöicu Enăchescu**, de grupul „Ton", din Constanța, îndrumat cu pricepere de **Gabriela Sauciuc**, prin cîteva momente coregrafice bine realizate de formația de dansuri a Casei de Cultură a Sindicatelor din Pitești — maestru coregraf **Viorel Năstase** — și prin splendida scenografie a lui **Cornel Ionescu**, totul în viziunea experimentatului regizor **Biju Fălticineanu**; acestora li s-a adăugat și un frumos „decor", ineficient însă, format din orchestra de estradă a RTV și grupul instrumental al lui Ionel Tudor; zicem **decor**, deoarece play-backul a fost mai evident decît se dorea, banda magnetică fiind pornită chiar înaintea intrării în scenă a cîtorva interpreți; și este păcat ca instrumentiști de o asemenea valoare să fie folosiți drept mimi, iar un dirijor de talia lui **Cornel Popescu** să stea cu mîinile ridicate pentru a ghici momentul de începere a **negativului** sonor. Oare nu se puteau găsi cîteva microfoane și pentru orchestră? Situația tinde, însă, să se perpetueze și în alte genuri și spectacole, iar noi protestăm cu hotărîre împotriva acestei practici care înșeală auditorii, pierzîndu-se astfel mai mult de jumătate din **viața** actului artistic interpretativ. Play-back-ul își are rostul lui și fără el nu se poate concepe un spectacol magnific pe un stadion, de pildă; dar în sălile de teatru ori de concerte, mai ales dacă ele sînt prevăzute cu instalații de amplificare, acest procedeu nu trebuie să fie admis.

Tematica celor 18 melodii prezentate în finală a fost diversă, așa cum e și normal, de altfel; iar de această dată cîntecele de dragoste au fost majoritare, spre plăcuta noastră surpriză. Tema **iubirii** dintre oameni a transformat lucrările compozitorilor **Mircea Drăgan** („Stai lîngă fruntea mea", versuri Eugen Rotaru), **Vasile Vasilache** („De-aș putea să învinq iubirea", versuri Eugen Rotaru), **Marius Țeicu** („Cheamă iubirea, ad-o înapoi", versuri Teodora Popa-Mazilu și „Eu te voi iubi", versuri Eugen Rotaru), **Ion Cristinoiu** („Vino iubire înapoi", versuri Aurel Storin), **Ion Pavelescu** („Să-nvingă dragostea" versuri Eugen Rotaru), **Dumitru Lupu** („Ce mult te-am iubit", versuri Mara Bărbulescu) și, mai ales, **Ionel Tudor** („Te-aștept să vii", versuri Andreea Andrei), în adevărate șlagăre; cîntece despre dragoste, cu o ideatică pusă la timpul trecut prezent și viitor, în optativ sau chiar imperativ...

Dacă inspirația melodică, nobilă, satisface din plin cerințele estetice, apoi sărăcia de idei — observată chiar numai din titlurile pieselor, este la fel de evidentă. Să fim bine înțeleși; muzica ușoară nu se poate transforma într-o dramă muzicală, dar nici nu trebuie să constituie un articol oarecare de jurnal cotidian. Experiența atîtor șlagăre, de mare valoare, care au rămas peste decenii în memoria publicului, arată că este necesar ca muzica să fie însoțită și de un story. Nu toți marii poeți pot scrie versuri pentru muzica ușoară, după cum nu toți autorii versurilor destinate genului au pretenția de a fi mari scriitori. De pildă, colaboratorul lui Ion Vasilescu, textierul Eugen Mirea, ca și Ștefan Tita, autorul versurilor a atîtor cîntece de Elly Roman, sau Pulu Maximilian, Nicușor Constantinescu, Aurel Felea, Constantin Cîrjan, Harry Negrin și alții, preferații lui Gherase Dendrino, Nicolae Kirculescu etc., au reușit ca dincolo de versificație să compună într-adevăr o mică poveste, iar aceasta să se îngemăneze cu muzica marilor creatori citați mai sus, lucrarea devenind, deci, un tot artistic. Fapt de care multe melodii actuale, oricît de frumoase ar fi ele, sînt lipsite. Ne-a bucurat, în ateliere, duo-ul Ionel Tudor — Andreea Andrei, cu acea mică nostalgie despre „fotoliul din cameră și țigara lăsată pe o etajeră"... Poveste mică, dar care îngemănîndu-se perfect cu muzica ajunge să captiveze publicul. Sigur, au mai existat și alte piese unitare, mai ales în colaborările cu Eugen Rotaru; tocmai pe acest drum al evitării „lipiturilor" de versuri trebuie să meargă muzica noastră ușoară, depunîndu-se un demers și mai mare, atît în cerințele calitative ale textului dar și în statutul autorilor lor căci am văzut, faptul este verificat, nu toate versurile **poetice** sînt și întrebuințabile muzical, iar de textieri este mare nevoie; mai ales de aceia valoroși; iar dacă cerem, trebuie să și dăm, în special atunci cînd vedem că nu se poate merge altfel la drum!

Ne-a bucurat, de asemeni, faptul că limba română a încetat să mai fie stîlcită. „Sîncopele sînt de vină", era tema favorită a textierilor pînă nu demult. Iată însă că, deși expresii ca „nooi", „cceer", „cu tiine", „ne țiine", „Iubiiit" etc., în loc de „noi", „cer", „cu tine", „ne ține", „iubit", au mai existat pe parcursul Galei, cîntecele — în majoritatea lor — s-au distins tocmai printr-o pronunție corectă, adică o așezare firească a silabelor și vocalelor pe accentele și ritmul muzicii. Iată, se poate scrie și normal, muzica nemaitrebuind să contrazică vorbirea curentă a oamenilor!

Diversificarea tematică a dus și la o mare abundență muzicală ritmico-melodică. Lucrări de ascultat, de dansat, sau șlagăre adevărate, muzica tinereții și a veseliei a obținut valuri de aplauze, așa cum a fost cazul cu „Trenul veseliei", de **Vasile Veselovschi** — versuri Mihai Maximilian, „Să alergăm prin ploaie", de **Cornel Fugaru** — versuri Dan V. Dumitru, „Visez o primăvară", de **Joli Kerestely**, „Ce culoare are tinerețea?", de **Corneliu Meraru** — versuri Gina Teodorescu, „Vorbește marea", de **Aurel Manolache** — versuri Sașa Georgescu și „Cu tine", de **Ricky Dandel** — versuri Dan Verona. Iar cîntecele cu o tematică majoră, sobră dar plină de căldură, au fost reprezentate în special prin creațiile lui **Vasile Veselovschi** și **Temistocle Popa**; „Mîndria mea" — versuri Aurel Storin și, respectiv, „Un poem tuturor", versuri Dan Verona.

Interpreții s-au întrecut pe ei înșiși, începînd cu valoroșii și experimentații **Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Angela Similea, Adrian Daminescu, Mirela Voiculescu, Mihaela Runceanu** și **George Nicolescu**, continuînd cu tinerii **Anca Turcașiu** (19 ani, revelația ultimelor două ediții ale festivalului de la Mamaia), **Cătălin Crișan** (20 ani, premiul I la „Mamaia '87"), **Daniel Iordăchioae** (20 ani, premiul II la „Mamaia '87"), **Ileana Sipoteanu, Ricky Dandel** și conducătoarea de grup, **Gabriela Sauciuc**. Voci bune, penetrante, multă sensibilitate, dar prea multă imobilitate scenică; totuși, muzica ușoară este antrenantă, iar antrenul spectatorilor îl mai formează și soliștii: ca și dozarea efortului vocal, care a lăsat loc pentru mai bine. Dar, aceste probleme sînt vechi; fără o școală specifică de muzică ușoară admisă în conservatoare și licee de specialitate, fără regizori dăruiți acestei meserii cu totul aparte, va fi greu să se ajungă la vîrful piramidei, acolo unde se desfășoară competitivitatea pe plan mondial.

40 de cîntece frumoase, din care multe sînt — de acum — adevărate șlagăre, iată. piscurile unui întreg an. Oare nu e prea puțin, față de cerințele enorme ale maselor de iubitori ai genului? Sau faptul că în decursul întregului an 1987 nu s-a scris vreun musical, este normal? Oricum și așa, zeci de mii de oameni au avut mulțumirea unui zîmbet, plecînd optimiști de la cele trei spectacole; iar printre ei și noi, avînd însă speranța că manifestările de gen din acest an vor însemna și mai multe succese, notorii pentru întreaga creație românească, în lupta ei întru afirmarea universală!

CLAUDIU NEGULESCU

Naiul sau patima unei vieți

(Urmare din pag. 9)

cînta **melodia preferată**. Mă ridicam de la masă și le țineam și eu hangul cu naiul meu. La liceu, mă ascundeam prin subsoluri și suflam pînă tîrziu. E un exercițiu lung, anevoios, care uneori te aduce pînă în pragul renunțării.

— **Rămîn ce-i tari, cei chemați!**

— Cei care se contopesc, care devin ei înșiși un fel de instrument de cîntat, un nai. Naiul nu e un instrument **fix**, el face, după mult exercițiu, parte din tine: omul capătă un fel de al șaselea simț prin care poate comunica mai bine cu ceilalți.

— **Care e cea mai dragă melodie a dumneavoastră?**

— Tot repertoriul meu mi-e drag. M-aș dezice de tot ce-am spus pînă acum dacă aș alege o melodie. Fiecare cîntec, nu?, e o idee. Ideile mele îmi sînt toate scumpe. Nu aleg un cîntec după succesul la public, ci după mesaj.

— **Un exemplu?**

— După cutremurul din 1977, mă aflam la Paris. Mi-am alcătuit repertoriul dintr-o suită de melodii care să exprime starea unui copil, soarta atîtora, înainte, în timpul și după cutremur. M-am oprit la o doină de dragoste, una de jale, alta de cătănie. A ieșit o mare doină tragică, un fel de bocet, terminată cu un cîntec de leagăn. Toți din sală plîngeau, chiar și primul ministru. De ce n-ar fi plîns dacă plîngeam și eu, interpretînd-o?

— **Efectul se datora poate și evenimentului...**

— Poate, atunci; dar în mîna unui adevărat artist naiul poate declanșa deseori asemenea efecte, de puternică emoție, de bucurie, de tristețe, de meditație etc. El saltă acel baraj al inimilor care zăgăzuiește pînă atunci sentimentele. Mi s-a întîmplat, la Paris, la Bruxelles, în alte mari orașe ale lumii, ca după ce terminam de interpretat o melodie, lumea să mai rămînă încă în tăcere, într-un fel de magie a sunetului, ca apoi, după ce și-a dat seama că am terminat, după ultimul oftat, să exalte, să izbucnească înalt, ca la fotbal, după ce se marcă golul victorios.

— **Nu e puțin lucru ăsta!**

— E mai bine să faci lumea să plîngă de bucurie decît de războaie sau alte întîmplări tragice.

— **Se cîntă, în lume, la nai?**

— În multe țări din Africa, în India, China, Peru, Bolivia, în țări din America, în Europa, dar, cred eu, în România există cea mai înaltă tehnică a naiului.

— **Cum motivați afirmația?**

— La Festivalul mondial din Franța, acum doi sau trei ani, am ascultat, am discutat cu mulți naiști ai unor formații Los Kalchakis, din Bolivia, alții din Peru; toți au fost de acord cu faptul că noi, românii, avem o altă modalitate de exprimare, o tehnică mai avansată.

— **În ce-ar consta particularitățile?**

— Se cîntă mai repede, mai bine, orchestrațiile sînt altele. Folclorul muzical, pe care de obicei îl interpretăm noi, e o artă, nu? Trebuie să-l prezentăm măcar la nivelul lui de **artă populară**, așa cum ni s-a transmis, dacă nu putem să-i reliefăm și alte virtuți.

— **Bătrînii lăutari n-au fost buni?**

— Să nu spunem asta niciodată. Ei au fost deschizători de cale, de multe ori creatori de cîntec lăutăresc, cum a fost Fănică Luca în școala de nai. Eu, cu naiul meu, pe care mama mi-l spăla în albie, cîntam la început tot după ureche, lăutărește. La liceul de muzică, însă, profesorul meu, Mihai Tudorache, m-a învățat abc-ul naiului.

— **Aveți și orchestrații?**

— Cîteva prelucrări: balade, cîntece, doine și jocuri. Sînt, mai înainte de toate un interpret al folclorului; mă străduiesc să-i reliefez și alte virtuți decît cele pe care i le cunoaștem. Virtuozitate înseamnă, în viziunea mea, nu a cînta repede, tehnic, ci a cînta adevărat.

— **Știu că dirijați în același timp: pe cine apreciați dintre dirijori?**

— Florian Economu, Constantin Arvinte, George Sîrbu și, firește, nu în ultimul rînd, Ionel Budișteanu. De la fiecare am avut de învățat.

— **Unde activați acum?**

— Sînt dirijor la Ansamblul **Perinița**; dirijez și la Formația artistică **Ciocîrlia**. Avem la radio, la televiziune, mai multe înregistrări. Sînt solist pe trei discuri. Mai aștept unul de vreo șapte ani.

— **Mai nou, naiștii au atacat muzica ușoară, jazul, chiar simfonia. Ce părere aveți de spargerea acestor granițe?**

— Înseamnă că interpretul respectiv are, în mod lăudabil, cunoștințe în atari domenii, se poate exprima, dar naiul, din antichitate rămîne un instrument pentru folclor. Altfel, Paganini, Becthoven, alt compozitor celebru ar fi scris măcar o sonată și pentru nai. Ca experiment, atracție, da, poți interpreta jaz la nai, poți acompania naiul cu orga. Naiului, însă, îi stă bine alături de țambal și de cobză. Instrumentele astea vin prea de departe împreună ca să le despărți; armonia lor; e verificat, e mult mai durabilă.

— **Am înțeles: un nai nu va fi flaut niciodată.**

— Nici vioară; așa cum privighetoarea nu poate fi mierlă.

— **Dumneavoastră, însă, imitați păsările!?**

— Le imit demult. Odată, pe la început, am încercat să imprim, alături de o doină, sunetul unui izvor. Mă aflam lîngă un izvor din Cîmpulung Muscel. Am așezat casetofonul pe niște pietre, m-am așezat alături și am început să cînt, să imit trilul unor păsări. Rînd pe rînd au început să se adune în preajmă privighetori, mierle, turturele. Am început să le îngîn și mai mult, ele pe mine, și am imprimat astfel pe bandă de casetofon o fabuloasă orchestră. Nu e poveste! Mi s-a mai întîmplat o dată, în Parcul Libertății, la Arenele Romane: spre amuzamentul colegilor, am imitat turtureaua. De îndată, din parc apare o turturea și am început să ne certăm; să dialogăm, dacă vreți.

— **Poate așa s-a scornit cîntecul?!**

— Nu, cîntecul nu este o imitație, el vine din interior.

Cu suflet și dragoste

(Urmare din pag. 9)

trăiesc viața acasă. I-am văzut jucînd în „Chirița în provincie" de V. Alecsandri, în regia tînărului regizor Andrei Mihalache de la Teatrul dramatic din Constanța (scenografia lui Ion Țițoiu, muzica — Petre Ștefănescu). E o montare mai mult decît incitantă, o demonstrație extrem de modernă și convingătoare a ideii că nu e destul să joci într-o piesă ci mai trebuie să te și joci cu piesa, că a juca înseamnă înainte de toate a te juca. Cu astfel de oameni Teatrul muncitoresc din Medgidia înnobilează ideea de teatru amator mutîndu-i accentul de pe semnificația simplistă, care-i opune teatrului profesionist, pe larga acceptiune pe care i-o conferă familia Rusu: a fi amator de cultură, de îndrăzneală, a fi amator de ceva mai înalt decît propria ta condiție, a fi iubitor de ceva mai presus decît circumvoluțiunile sinuoase ale clipei. Familia Rusu Tiberiu și Filoteia, din Medgidia joacă teatru amintindu-ne cu toată convingerea că familia însăși a cuvîntului **amator**, întregul său arbore genealogic își trage seva de la rădăcina latină amo, amare: a iubi.

La Teatrul muncitoresc din Medgidia, cu stagiune permanentă la Casa de cultură și în localitățile din jur, inclusiv pe platforma Centralei atomoelectrice de la Cernavodă, se joacă toate genurile: teatrul politic, istoric, de comedie. Titulescu și Iorga au urcat pe scenă în cele două piese originale scrise de Virgil Stoenescu, „Gîndurile ultimei clipe" și „Diplomatul", premiate desigur la Festivalul teatrului istoric de la Tîrgoviște. În 1980, Rusu Tiberiu a venit la Tîrgoviște cu însuși regele Burebista într-o piesă scrisă de Andrei Orheianu. A adus din Dobrogea la Tîrgoviște optzeci de oameni, o oaste de daci cu lănci, cu scuturi, cu doamne de la curte, soldați și femei dace și, desigur, cu Burebista în frunte, toți au urcat pe ruinurile cetății lui Mircea cel Mare ca într-un simbolic și emoționant reflux al istoriei, invincibila solidaritate a identității noastre istorice a refăcut în arta artiștilor dobrogeni veniți acasă la Mircea cel Mare încă o dată întreaga, rotunda plenitudine a hotarelor dacice.

Același spectacol a fost jucat și acasă în Medgidia, întreg centrul orașului a fost împărțit după necesitățile piesei devenind scena sa uriașă de desfășurare. Burebista a apărut călare pe cal însoțit de douăzeci de călăreți care galopau printr-un culoar de zeci de torțe aprinse pînă în piața orașului unde s-au înălțat ca decor turnuri la dimensiuni reale de cetate. Cînd necesitățile de desfășurare mutau locul acțiunii la Silvabostes, Burebista călărea făcînd un ocol pînă în fața cinematografului „Dobrogea" iar cînd își termina treaba rolului său aici, se deplasa în dreapta pieței orașului unde trebuia să întîlnească, pe o pajiște, pe preotul Deceneu. Niciodată nu s-a mai văzut în Medgidia un astfel de spectacol de sunet și lumină, de o asemenea amploare și autenticitate a montării. E drept că locurile în „sală" nu erau numerotate, spectatorii ieșiseră la geamurile blocurilor, se urcaseră în copaci, pe blocuri, tot orașul devenise spectator și participant la desfășurarea unei piese care a implicat și mobilizat forțe atît de ample încît s-a vădit și la Medgidia că arta însăși poate fi o forță mobilizatoare în spațiul și mai amplu al triunghiului dintre flori, lacrimă și idee.

Cu condiția, desigur, ca ea să fie slujită de oameni ca Rusu Tiberiu și Filoteia, de toți cei pe care-i însuflețesc ei cu argumentul că și sensul cuvîntului animator derivă de la latinescu anima, suflet, că drumul de la Casa de cultură la locuința personală e un scurt-circuit continuu între conștiința culturii și dragostea fără de care dacă nu e, nimic nu e.

Plastica

Artiști originali

Creația ce ne reclamă prin originalitate trebuie să ne facă deosebit de prudenți în chestiunea valorii, între altele și pentru aceea că despre necesitatea de a fi original știu să vorbească cu multă convingere pînă și elevii primelor lecții de meșteșug pictural. Astăzi, originalitatea face parte din categoria termenilor cu atît mai greu de definit, cu cît devin mai populari. Din nenorocire, relevarea elementelor novatoare — care adeseori nu-s decît note distinctive afirmate, cu temeiul tinereții artistului, apăsat — conduce la aprecieri foarte generoase în privința importanței lor. E lesne să observi **interesantul** unei opere și e din ce în ce mai anevoie să vorbești despre bine și rău, despre frumos și urît. Din definiția originalității se pierde factorul personalitate.

● Pictura lui **Petru Lucaci** (Căminul Artei, etaj) e o manifestare a personalității luptînd să se detașeze de abundența și prea anarhica știință a picturii, deprinsă înainte de facultate, în timpul studiilor și în anii primelor expoziții. Nu e primul artist ce exprimă setul informației plastice, numai că la Petru Lucaci revolta are motivația construcției. El se întreabă asupra scopului și puterilor artei ce o practică pictînd, întorcîndu-se la temele esențiale ale acesteia și la mijloacele specifice. E una din extrem de rarele expoziții ce prezintă compoziții cu figuri umane și portrete. Nu alegorii, adică reprezentarea unor scene ce semnifică de obicei finalurile de acte în teatru și, deci, ilustrarea unor modalități caracteristice ale altor arte, ci **picturi** — imagini unde dramaticul e intrinsec plasticului. „Cruzime — scrie Andrei Pleșu în catalog — e anamneză, reamintire a obîrșiilor : pictorul caută chipul pierdut al picturii, laolaltă cu chipul pierdut al omului originar... rezultatul e o suită de lucrări îndrăznețe, dramatice, dinaintea cărora nu poți divaga estetizant". Criticul pune la baza observațiilor sale adevărul că numai conștiința unui țel important coordonează străduințele unui artist în realizarea operelor respirînd importanță. Petru Lucaci nu produce „tablouri" — deși aproape toate convențiile picturii de tipul „ulei pe pînză" sînt respectate — ci **cauze** ce impun inteligenței vizuale a publicului. Dimensiunile impresionante ale citorva din compozițiile sale dezvăluie o fire de insurgent chemată de mărețiile temei.

● Găsesc potrivit să comentez aici și expoziția lui **Rolando Negoiță** (Galeria ORIZONT, sala „Atelier 35") care, deși „metalist" și creator de bijuterii, declină în tot ce întreprinde ca lucrare artistică aspirații ce-l singularizează între **decoratori**. Obiectele din selecție seamănă cu niște instrumente muzicale — și pentru mulți probabil chiar așa și trec — inspirația lui Rolando Negoiță legitimîndu-se din straniul conținut în orice instrument. Cine a vizitat un muzeu al muzicii cu exponate din secolii trecuți poate confirma senzația de lume fantastică încercată în preajma unor piese. Bijuteriile de azi tind să considere cu simpatie materiale care, pînă nu de mult, nu păreau să intereseze nici breasla, nici cumpărătorii. Creația lui Rolando Negoiță e din categoria interdisciplinarelor, cu o exprimare am putea zice programatică a nevoii de originalitate. Și intrucît în creația de bijuterii nu există aproape idee care să nu fi fost epuizată, artiștii domeniului decid să pună în discuție însiși factorii ce-l definesc : dimensiunile obiectului decorativ, materialele, funcțiunile lor, efectul la public. Rolando Negoiță e unul din cei citiva tineri care au atras atenția asupra acestor probleme — prin opera lor, bineînțeles — avînd în plus calitatea de a rămîne ceea ce sînt, buni artiști, și nu teoreticieni de circumstanță, nesusținuți de propria creație.

TUDOR OCTAVIAN ■

La Opera Română

● Al doilea spectacol cu baletul **Femeia indărătnică** de vineri, 25 martie (ora 18) are în rolurile principale pe Irina Rosca, Mirela Siminiceanu, Ioan Tugearu, Tiberiu Almoșnino.

● Capodopera lui Verdi, **Otello**, cu Anatol Covali în rolul principal, Cornelia Pop în Desdemona, Nicolae Urzăreanu în Iago și Ștefăniță Lascu în Cassio, simbăta 26 martie, la ora 18. Dirijează Carol Litvin.

● Două debuturi în **Coppelia** : Anne Marie Vretoș (Swanilda) și Florin Gavrilescu (Coppelius). Partenerul Swanildei, Franz, va fi Ștefan Bănică. La pupitru, Carol Litvin.

● Duminică seara **Nabucco**, avînd în distribuție pe Vasile Martinoiu, Iulia Kirkosa (de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca), Dan Zancu, Gabriel Năstase, Lucia Cicoară, Paul Basacopol, Nicolae Bratu, Gerda Radler. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Luni, 28 martie, ora 18, în **Gala tinerilor laureați ai Festivalului național „Cîntarea României" și ai unor concursuri internaționale de canto** își dau concursul tinere talente de la mai toate operele și teatrele lirice din țară: Liliana Ciobanu-Văduva, Anca Dămăceanu, Liliana Dumitrache, Felicia Filip, Emilia Oprea, Bianca Ionescu, Simina Ivan, Melinda Marton, Adriana Mesteș, Adriana Alexandru, Lucia Cicoară, Marilena Mihăilescu-Grama, Liliana Nichiteanu, Cristina Șoreanu, Toma Daroczi, Florin Georgescu, Ștefăniță Lascu, Gabriel Năstase, Ion Grigorescu, Alexandru Moisiuc, Nicolae Raiciu. Orchestra Operei bucureștene va fi condusă de Carol Litvin.

● Cu Nicolae Urdăreanu, Lucia Țibuleac, Ionel Voineag, Dan Zancu și Veronica Gârbu, marți, 29 martie, la ora 18, **Nabucco**. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Miercuri, 30 martie (ora 18), opera bufă rossiniană **Bărbierul din Sevilla** în care Ștefăniță Lascu va interpreta rolul contelui Almaviva, Lucian Marinescu — Figaro, Daniela Vlădescu — Rosina, Alexandru, Moisiuc — Don Bartolo și Pompei Hărășteanu — Don Basilio. Dirijor : Constantin Petrovici.

● Al treilea spectacol al baletului **Femeia indărătnică**, recent pus în scenă de Ioan Tugearu, cu distribuția de premieră (Simona Șomăcescu, Sonnița Lupu, Tiberiu Almoșnino ș.a.) va fi prezentat joi, 31 martie, la ora 18.

atelier literar

Livia Șeitan — Timișoara. Vă reproducem „Nepoezie" : „Sînt conștient de / necesitatea trecătoare / a ființei mele. / Sînt conștient de / necesitatea netrecătoare / a neființei mele. // Și atunci (,) ce mai îmi / rămîne de făcut (?)". Vă mai rămîne un singur lucru : să fiți conștient că ceea ce scrieți este, într-adevăr, nepoezie.

Denisa Gulea — Măgura, Buzău. Sînteți foarte pretențioasă : ne cereți „cu profund respect" să apreciem „valoarea ideatică, literară, etică, estetică, morală" a compunerilor dumneavoastră, compuneri din care — toate fiind de aceeași calitate și formă — reținem „Furtună de mare : „telurică / revărsare... / adoarme / un val / să treacă / cîli nebuni / de albul / din stalactite / cu pieptul / de furtuni / mînjuite / de viscolul / sirenelor / hrănit / din carnea / crizantemei / de torente...". Cu tot respectul , observăm cacofonia între versul cinci-șase și apreciem, cu același respect : idee nu-i, literatură deloc, etică nici atîta, estetica nu se vede nici ea, iar valoarea morală (în caz că insistați s-o despărțiți de etică) nu incape în astfel de texte. Dumneavoastră reduceți un vers la un singur cuvînt. Mergeți mai departe: reduceți-l la o silabă, apoi la un singur sunet. Veți descoperi o limbă universală : strigătul. Poezia e ceva mai mult.

Jury C. Constantin — Galața, Arad. Reținem începutul din **Poem** : „Te iubesc și-aș fi în stare / să-mi dau viața pentru tine / și să plec nebun pe mare / de simbătă seara pînă vineri"... Pleacă liniștit, chiar și simbăta, dar luați și poemele cu dumneavoastră.

Ion Alexandru Steria — București. Citim : „Cum oare-n mrejele-ți m-ai prins, / ce vrăji ascunse mi-ai făcut ? / Cu o suflare te-am atins / dar să vorbesc nu am putut". Căutați pe cineva să vă dezlege de vrajă cu apă neîncepută de unde se bat izvoarele cap în cap.

Marcel Tritan — Roman. Sînteți supărat că pînă acum nici una din publicațiile la care v-ați trimis poemele nu v-a răspuns. Nu e cazul : nu sînt poeme. O pilpîire frumoasă în „Rapsodii de baltă", dar, să fim sinceri pînă la capăt, focul aparține lui Topîrceanu.

Jennifer — Cîmpia Turzii. Vreți să vă spunem dacă veți ajunge la adevărata poezie, luînd drept punct de plecare poezia pe care o scrieți acum. Nu vă putem răspunde cu certitudine. În joc nu sînt decît doi factori : distanța (destul de mare) și viteza de deplasare (nu ține de condiția fizică). Dar, ne amintește computerul, amintindu-și de Antonio Machado : că nu e vorba doar de un drum și un călător : „Drumețule, nu există drum. / Drumul se face mergînd".

Principele — Craiova. Compuneri nesemnificative pentru noblețea pe care o afișați prin pseudonim.

Barbăroșie Toma — Mangalia. Sînteți nemulțumit că nu vi s-a răspuns prin „Atelier" la grupajul de poeme trimis la sfîrșitul lunii ianuarie, N-aveți și aveți dreptate: n-aveți, pentru că vi s-a răspuns (vezi „Atelierul" din martie) ; aveți, pentru că vi s-a răspuns, din punctul dumneavoastră de vedere, cu întîrziere. Explicația e simplă : trierea, lectura și reținerea poemelor se face în ordinea sosirii. Cantitatea mare de plicuri moștenite la redeschiderea „Atelierului", precum și multele plicuri sosite imediat după aceea, ne obligă acestui decalaj, pe care, sperăm computerul (dacă nu va obosi), îl vom depăși în cîteva săptămîni.

Badea Nicolae și Badea Marin — Călărași. Dacă nu sînteți una și aceeași persoană și, mai ales, dacă nu vă cunoașteți — deși locuiți în același bloc, aceeași scară, același etaj și același apartament —, o bine să faceți cunoștință fără ajutorul oglinzii. În orice caz, computerul apreciază că e legătură între dumneavoastră trebuie să existe : Badea Marin, nu lipsit de oarecare fior poetic, ne trimite poeme, iar Badea Nicolae, lipsit de urbanitate, ne trimite o scrisoare prin care ne atrage atenția că sîntem prea duri în judecățile noastre. Ne-au mai spus-o și alții și ne face plăcere s-o auzim. Așa că vom citi din producțiile lui Badea Marin : „O rană în timp / rănește rănirea în rană / sînt eu / de timp flămînd / doare și doare doare și doare / doare și doare" (Ecouri) și-l întrebăm pe Badea Nicolae să ne spună ce-l doare. Și tot așa, scrie Badea Marin : „Îmi făceai semne că se apropie furtuna / iar capcana încă nu fusese pregătită / mi-am rupt mîna dreaptă / am smuls puțină iarbă din ochii tăi / și te-am invitat la cină" (Vînătoare în vis). Întrebare pentru Badea Nicolae : ce fel de cină e asta, de antropofagi ?

Mihai Scutaru — Suceava. Sînteți nedumerit că poemele dumneavoastră au ajuns la noi, deși nu dumneavoastră le-ați trimis. Nu vă putem răspunde. Probabil că persoana care a făcut-o a vrut ori să vă facă o surpriză, ori să vă compromită. De unde să știm că cele de acum sînt expediate de dumneavoastră ?

Mara Fulga — Căpîlna. Citiți cele spuse lui Mihai Scutaru. Dacă autorul pe care ni-l propuneți refuză să publice, dumneavoastră nu ne puteți cere mai mult.

Deocamdată nu : Alin Aldescu — Constanța ; **Mutuleanu Liliana Magdalena** — Craiova ; **Dinu Cernătescu** — Iași ; **Mirza Petru Iuliu** — Țagu, Cluj-Napoca ; **Broboană George** — Drăgășani ; **Carmen Aris Floroiu** — Timișoara ; **Tatiana Codrin** — Cîmpia Turzii.

Nu vă pierdeți timpul : Arădeale Ionel — București ; **Gh. Gh. Brăila** ; **Berți Vasile** — Iara, Cluj-Napoca ; **Roca Victor** — Cernavodă, Constanța ; **Petru Abrudean** — Bocsig, Arad ; **Moldoveanu Adrian** — Dej, Cluj.

DARIE NOVĂCEANU ■

Notă : Pentru a ușura trierea corespondenței, rugăm participanții la „Atelier" să menționeze pe plic destinația exactă a acestuia. La fel de importantă este și menționarea expeditorului. Plicurile fără expeditor nu se vor mai deschide.

Poeme

N-am palme uriașe
marea ca s-o mîngîi,
nici luturi fluturi
să le-arunc spre cer,
pedepsit sînt iarăși
să aud Cuvîntul
cum ecosește-n mine znopi grei
de umbre.

Am început să bat cu
toiagul de aur
al poeziei
în porțile templului albastru.
Nu s-au deschis,
un glas s-a auzit însă
deodată :
bea paharul cu otravă și cuvintelor
și vino în cealaltă viață
să ne povestești
despre stele.

MIRCEA OLARIU

Vară

Mi-e dor de tine
ca de copilărie
uitată lîngă șerinul bunicii,
în livezile fremătînd
de mustul sălbatic
al roadelor,
unde pașii visau
cintec de grîier
și arme de stele
bolnare
Mi-e dor de tine
și marea vuiește doar
în scoicile amintirilor
umbra mea
s-a lipit de nisip
și își așteaptă
valul...

DANIELA ANDREI

Iarăși despre Hasdeu

(Urmare din pag. 9)

vinul" Platon. Învățăturile acelea le-a scos la lumină Hasdeu, arătînd că românii le-au moștenit în sensibilitatea și în omenia lor față de alții, în toleranța proverbială, în deschiderea lor către semenul om. Paginile lui Hasdeu sînt mărturie.

2. „Un jubileu de răspîndire a civilizațiunii..."

„Am dat lumină !"
(V. Pârvan)

N-a fost moment și eveniment al vieții sociale românești care să nu fi intrat în atenția lui Hasdeu. A fost supraveghetorul sigur și continuu al rosturilor noastre în rosturile cele mari ale civilizației omenești. Celor care ne cereau scripta și mărturia documentelor scrise, de cancelarie, pentru a ne regăsi prin ele, Hasdeu le înfățișa argumentul definitoriu al unei civilizații nescrise, orale, trăită în toate colțurile de țară, de un popor milenar și configurată în formele lutului, în dălțuirile „civilizației lemnului", trecută apoi în spornica lume a baladelor, a doinei și a proverbului ce puteau rivaliza cu creațiile de gînd ale oricărui popor.

Atunci cînd forțe sociale obscure căutau să întunece prezența noastră în istorie, considerîndu-ne un popor tînăr, abia intrat în istorie ; atunci cînd vrăjmășiile se ridicau asupra noastră, gata să ne arunce la marginea vieții istorice și cînd popoare, într-adevăr, tinere în istorie, aniversau, în 1896, jubileul lor de o mie de ani în Ardeal, temutul Hasdeu s-a ridicat spunînd, pentru veacuri : „Un jubileu avem și noi, românii, tot în anul acesta 1896 ; un jubileu nu de o mie, ci de o mie cinci sute de ani, un jubileu de răspîndire a civilizațiunii, din anul 396 cînd sîntul Nichita, român în Dacia, și episcop al Daciei, civilizatorul hunilor, a fost un far de lumină în mijlocul barbariei." Aceste cuvinte erau spuse la Academia Română, la 2 februarie 1896. După Hasdeu, Pârvan, I. Coman, Al. Tăutu, și alții au stăruit asupra lui Niceta Remesianul (Sîntul Nichita), un deschizător al civilizației noastre celei îndepărtate, din veacul al IV-lea e.n., o mărturie că „am dat lumină" !

3. Puterea din cuvîntul românesc

„Nu în traduceri trebuie căutat graiul viu al poporului, ci în limba cea vorbită a strămoșilor noștri".

(Hasdeu)

Nimeni altul mai mult decît Hasdeu, în epoca sa, nu s-a întors cu atîta încredere spre cuvîntul românesc, ca să-i despice puterea lui de a imagina, de a cuprinde și a înțelege lumea. Hasdeu care străbătuse înțelesul a 24 de limbi, pe care le cunoștea, avea toată deschiderea spre rosturile cuvîntului printr-un simțămînt înnăscut pentru limbă, simțămînt care nu se cîștigă nici prin studiu, nici din cărți.

Acolo unde alții nu vedeau decît rămășițele îndepărtate ale unui grai, poate local, și deci mai puțin meritoriu unei cercetări, Hasdeu descoperea continente ale unui grai ales, poporan, plin de o imaginație tulburătoare și revelatoare totodată. Acolo, în acel grai al străbunilor săi a căutat și a găsit Hasdeu puterea din cuvîntul românesc, puterea care-l ridică la cele mai înalte abstracțiuni. Cînd dezvăluie în tomurile sale „Cuvente den Betrani" aria de răspîndire a cuvîntului românesc cel „vechiu și prevechiu", cum le numește el, își dă seama că temeiurile acelui „Etymologicum...", fără egal, sînt puse, căci în el s-adună, ca într-un fluviu uriaș de pe toate povîrnișurile istoriei, aluviunile cuvîntului românesc, pentru a ni-l reda, curat, în alcătuirile lui generice.

Dezvăluie adîncimile de cuget ale cuvîntului românesc, păstrat ca o taină în cutele ascunse ale graiului poporan, răsfrînt și luminat în vechimea basmelor, în balade și eresuri care cer o înțelegere anume a virstei lor originare, tot așa cum, spune Hasdeu, „Iliada lui Homer interesează nu pentru că e frumoasă, ci pentru că e veche".

Cu Hasdeu se deschide o hermeneutică a cuvîntului autohton, înaintea speculațiilor de aiurea din alt veac, relevînd puterea lui expresivă, atotcuprinzătoare, care dă graiului nostru o armonie de cîntec continuu, prin metafore și înțelesuri adînci cu putere de a prinde și a cuprinde o alternanță a lumilor, ca-n cea mai a noastră baladă, „Miorița", sau în undurea de gînd a cîntecului poporan.

De la aceste dimensiuni și nu numai de la acestea, ar fi de spus încă ceva despre Hasdeu, despre locul și rosturile creației hasdeene în spiritualitatea românească.

Telegramele speranțelor din lumea genelor

Sunetul telefonului amînă pentru moment răspunsul doctorului Constantin Maximilian la întrebarea noastră : ce mai face genetica românească ? Convorbirea cu Craiova este evident plină de veşti bune căci pe faţa doctorului începe să adie un zîmbet de mulţumire. „Un tată fericit m-a anunţat că nevasta i-a născut un băiat voinic şi sănătos, un mic Făt-Frumos de 3 kilograme, cum spunea în culmea bucuriei. Mama şi pruncul au venit de cîteva zile acasă şi sînt în plină formă." Şi doctorul începe să depene o tulburătoare poveste în care genetica a reuşit să schimbe macazul viitorului unor oameni. Printr-o nedreptate a vieţii, cei doi tineri nu dau naştere acum cîţiva ani unui copil suferind congenital de mongolism. Au suportat cu demnitate această adevărată tatuare în carne vie făcută pentru totdeauna de un destin nemilos. Ca să îngrijeşti un bolnav grav şi irecuperabil îţi trebuie un munte de rezistenţă şi răbdare. De unde atîta putere ca să îţi fruntea sus, să nu fi îngenunchiat de un chin fără sfîrşit ? O singură compensaţie le putea da forţa să lupte cu frigul din inimă : un alt copil sănătos ! Dar dacă din nou...? Întrebarea firească şi neliniştitoare le reteza curajul înăbuşea orice freamăt de optimism. S-au prezentat la compartimentul de genetică medicală din cadrul Institutului de Endocrinologie „C.I. Parhon". Doctorul Constantin Maximilian şi ceilalţi specialişti i-au supus unor complexe studii cromozomiale analizînd unele celule particulare din sîngele periferic, izolînd cromozomii şi disecîndu-i cu ajutorul unor sofisticate tehnologii biochimice. Diagnostical a fost clar şi încurajator : naşterea copilului malformat s-a datorat unei erori sporadice, de moment, a diviziunii celulare şi nu unei anomalii cromozomiale repetabile. Ei, părinţii, nu prezentau modificări cromozomiale parentale care să se transmită mereu descendenţilor, ci fuseseră victima hazardului unei clipe aberante în care, în urma complicatelor procese ce duc la formarea celulelor germinale mature, apăruseră cromozomi dezechilibraţi. Riscul recidivei era neglijabil ! Din burniţa cenuşie a tragediei ce frisona sufletele celor doi, a zvîcnit curcubeul speranţei. Şi acum, telefonul din Craiova care anunţa că odată cu naşterea celui de al doilea copil sănătos, în familia greu încercată a răsărit şi o rază de soare !

Era pe undeva o parte a răspunsului la întrebarea noastră privind preocupările geneticienilor români.

„Pe glob, în jur de 0,7% din noii născuţi prezintă modificări cromozomiale cu consecinţe dramatice, spune doctorul Maximilian. Întîmplarea ca eveniment genetic produce neîncetat erori care sînt preţul ce-l plăteşte omenirea evoluţiei speciilor. Fiecare individ este un fenomen unic, irepetabil, un experiment evolutiv. Mersul înainte al lumii vii n-ar fi posibil dacă n-ar exista şi aceste experienţe nereuşite ale naturii. Iată însă că testele genetice pot stabili dacă aducerea pe lume a unui copil cu malformaţii este un accident repetabil sau nu. Ele au permis multor perechi să aibă curajul să nască apoi copii perfect normali. Doi soţi din Braşov, speriaţi de tragedia de la prima naştere şi care cu tristeţe veniseră să întrerupă o nouă sarcină, s-au convins în urma analizelor noastre că procentul de risc era mic şi au avut ulterior o fată şi un băiat dintre cei mai frumoşi şi reuşiţi pe care i-am întîlnit. Astfel de familii au poate cea mai mare nevoie de mai mulţi fii sănătoşi ca singură terapie de suflet ce le dă rezistenţă pentru îngrijirea celui irecuperabil. În viitor, genetica va fi în măsură să corecteze gena anormală şi erorile genetice. Acum ea poate doar să anticipeze statistic dacă viitorul copil va fi normal sau nu. Actualmente, singura posibilitate de acţiune este profilaxia ce reduce sau evită apariţia copiilor problemă. Tot în această muncă de prevenire se înscrie şi diagnosticul prenatal ce stabileşte normalitatea embrionului de 3—4 luni."

Cercetătorii români nu s-au oprit doar la aceste analize şi pronosticuri din misteriosul microcosmos al cromozomilor şi genelor, ci au abordat pieptiş şi alt domeniu la fel de delicat : infertilitatea. Ei au pus la punct metode prin care pot determina dacă pierderile repetate de sarcini au cauze genetice sau sînt generate de infecţii intrauterine, alcoolism, sau alţi factori de mediu. În acest fel se apreciază riscurile unor eşecuri reproductive şi a unor naşteri de copii cu malformaţii congenitale în vederea întreprinderii de măsuri profilactice.

„Medicina ajunge tot mai mult la concluzia că numeroase boli au un ecou ereditar, că întreaga patologie, de la rezistenţa la infecţii şi cancer la bolile metabolice implică o componentă genetică, ca de altfel, şi alte laturi ale existenţei umane cum ar fi longevitatea, talentul, inteligenţa etc, adaugă doctorul Constantin Maximilian. Ca să descifrezi cu microscopul ştiinţei această uriaşă lume a celor 46 de cromozomi şi a celor peste o sută de mii de gene ale omului, pe undeva asemănătoare cu existenţa unei mari metropole, trebuie să pătrunzi şi în intimitatea fiecărei case care, forţînd metafora, este chiar gena. De altfel, identificarea unor sindroame ereditare, bizare capricii ale destinului biologic, este primul pas în înţelegerea diversităţii şi mecanismelor lumii vii".

Din miile de boli ereditare degenerative existente în lume, cîteva sindroame generate de erori genetice au fost descoperite de echipa de specialişti români. Citim în American Journal of Medical Genetics o comunicare a cercetătorilor noştri privind o familie cu inteligenţă şi comportament normale dar cu modificări osoase în care mutaţia genică s-a transmis implacabil din generaţie în generaţie. Journal de Genethique Humaine publică un amplu articol referitor la o nouă tulburare ereditară caracterizată printre altele de luxaţii congenitale la şold. Doctorii Constantin Maximilian, Barbu Ionescu, Doina Maria Ioan, Leonard Dumitru, Doru Ioniţiu, Traian Pop, Doina Ghergar, prin observaţii de mare valoare teoretică, au făcut ca aceste noi boli ereditare descoperite de ei să intre în literatura de specialitate ca entităţi bine definite genetic. Participînd la efortul uriaş făcut în lume pentru completarea şi studierea numeroaselor afecţiuni ereditare, medicii noştri pregătesc şi ei pasul decisiv pe care ştiinţa îl va face în profilaxia lor. De altfel, tratatele de specialitate scrise de doctorul Constantin Maximilian şi colaboratorii săi, dintre care Dicţionarul Enciclopedic de Genetică a fost distins recent cu Premiul Academiei, contribuie şi ele la adîncirea cunoaşterii în acest domeniu de mare rafinament ştiinţific ce impune abordarea sub alt unghi a celor mai multe capitole ale medicinei.

„Tovarăşe doctor, este genetica un teritoriu al tristeţii ?"

„Cu siguranţă, nu fiindcă dincolo de drame, care în viitor poate vor fi înlăturate, se întinde oceanul speranţei. Prin genetică omenirea va rezolva o parte din spaimele ei, limitînd extinderea deşerturilor, stopînd foamea prin noi soiuri de plante, soluţionînd problema energiei prin biotehnologii. După cum, genetica umană va elimina nenumăratele tulburări ereditare şi cîndva, va extinde speranţa de viaţă pînă la graniţele stabilite evolutiv, şi poate mai departe".

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Se revendică o invenţie

Nevoia de apă, mai ales în zonele deşerte ale planetei a fost şi a rămas una din marile probleme ale civilizaţiei moderne. S-au elaborat proiecte grandioase, între care şi cel privind desalinizarea apei de mare, procedeu validat sub raport ştiinţific, dar extrem de costisitor, deci inactual, dată fiind cheltuiala enormă de energie. O altă idee îndrăzneaţă a fost comunicată nu de mult de către un mare grup de specialişti întruniţi în localitatea Marly-le-Roi de lîngă Paris. Ea se referă la exploatarea imensului rezervor de apă dulce prins în calota polară a Antarcticii, aici unde natura a zăvorît 90 la sută din cantitatea de apă dulce existentă pe Terra, restul aparţinînd, după cum se ştie calotei polare din nordul planetei (8 la sută), gheţurilor din masivele muntoase (1 la sută), lacurilor, fluviilor şi rîurilor din bazinul hidrografic al globului nostru (tot 1 la sută).

În esenţă este vorba de transportul dirijat al coloşilor de gheaţă pe care continentul extremului sudic îi aruncă în ocean, apa depozitată într-un aisberg fiind de ordinul miloanelor sau chiar miliardelor de tone de apă. Un singur fragment dintr-un asemenea „cub" de gheaţă ar putea aproviziona, timp de 4—5 ani, cu apă dulce, orice ţară mijlocie bîntuită de secetă sau lipsită de rîuri şi lacuri. Nu ştim cui aparţine proiectul dezbătut la Marly-le-Roi de nu mai puţin de 50 de specialişti occidentali, dar, iată, aflăm în schimb, că o soluţie asemănătoare a fost gîndită şi propusă spre brevetare încă din 1974 de către un concetăţean din Şiria, judeţul Arad. Este vorba de Viorel Hambaraş, iar paternitatea ideii sale poate fi probată, aşa cum vom arăta de îndată, de cererea de brevet şi referatele întocmite, toate făcînd obiectul dosarului OSIM nr. 80511 din 16 noiembrie 1974.

Corespondentul nostru, care a citit despre proiectul discutat la Marly-le-Roi în revista „Magazin" din 6 februarie a.c., ne roagă, nu fără durere, să semnalăm cercurilor ştiinţifice din ţară şi din străinătate, că ideea s-a născut în România cu 14 ani în urmă şi că ea face parte din patrimoniul inteligenţei româneşti, chiar dacă, în lipsa atestatelor oficiale, nu mai are şansa de a i se legitima prioritatea. Într-adevăr, propunerea de invenţie înregistrată de compatriotul nostru oferă asemănări frapante cu proiectul elaborat de specialiştii occidentali. Cu toate acestea, ca urmare a referatului întocmit de Institutul de cercetări marine din Constanţa, propunerea a fost respinsă, invocîndu-se în principal trei motive : 1. Aisbergul se poate răsturna ; 2. Nu există remorchere atît de puternice ; 3. Nu este economic acest mod de obţinere a apei dulci.

Ei bine, departe de noi gîndul de a acorda cîştig de cauză corespondentului nostru, iar asta cu atît mai mult cu cît nu deţinem decît date generale în legătură cu proiectul occidental. Va trebui să observăm toţi că motivele care au determinat respingerea invenţiei nu mai pot fi invocate azi, deoarece cercetările ultimilor ani au demonstrat că transportul gheţarilor devine posibil. Această întreprindere ciclopică a fost deja finanţată cu un fond de un milion de dolari.

Ce susţine în esenţă Viorel Hambaraş ?

Soluţia sa, intitulată „Procedeu şi instalaţie pentru captarea şi topirea aisbergurilor" şi care a format „un depozit reglementar de invenţie", indică, la început, modul în care un aisberg poate fi selectat şi ancorat. Pentru transportul lui inventatorul român, la fel ca şi savanţii instruiţi în Franţa, imaginează un sistem de învelire a muntelui de gheaţă în prelate din material plastic, capabile de a-i proteja de căldura apelor calde. El susţine totodată că flota actuală posedă capacitatea şi forţa de a tracta pe mare asemenea coloşi, fasonaţi pentru a beneficia de un profil hidrodinamic. În sfîrşit, inventatorul nostru îşi exprimă convingerea (şi din nou ca în proiectul occidental), că masivul de gheaţă solidificată poate ajunge pînă într-o zonă în care ar urma să fie tranşat şi distribuit, la cerere, ţărilor însetate.

În încheierea scrisorii sale, Viorel Hambaraş îşi exprimă speranţa că o eventuală reexaminare a propunerii sale, deschide calea pentru obţinerea brevetului de invenţie. I-o dorim din tot sufletul. Dar chiar dacă nu va fi aşa, creatorul şiriap are toate motivele să se simtă mîndru că, prin inteligenţă proprie, a anticipat un proiect grandios ce prinde viaţă în zilele noastre. E poate şi locul să-i rugăm pe examinatorii de invenţii să cerceteze cu mai multă răspundere propunerile ce le sînt adresate, deoarece Viorel Hambaraş nu este, din păcate, primul autor român care părăseşte competiţia mondială de valori din pricina unor referate întocmite în grabă, cu superficialitate.

LIVIU TIMBUS ■

Breviar ştiinţific

Geriatrie cu Apilarnil, la grădina zoologică

În Grădina Zoologică de la Băneasa, în spatele spectacolului, se ascunde şi o delicată muncă ştiinţifică pentru îngrijirea în cele mai bune condiţiuni a animalelor de pe alte meleaguri. Transferate din mediul lor de viaţă, ele suferă de stressul acomodării, devenind nu numai apatice dar şi cu o rezistenţă scăzută la boli. Cu dragoste şi pricepere, medici veterinari şi biologi de aici au pus la punct o serie de terapii în premieră care au stîrnit interes la congresele mondiale ale domeniului şi au fost incluse în tratatele de patologie animală publicate în alte ţări. Urşilor bruni suferinzi de complicaţii pulmonare şi febre violente li s-a depistat în secreţia nazală un virus asemănătos cu gripa Hong-Kong care a fost neutralizat printr-un tratament cu antipiretice şi antibiotice după o reţetă originală. Boala digestivă a tigrilor siberieni s-a demonstrat că nu este o afecţiune cu etiologie alimentară, ci un sindrom de adaptare cu ecouri surprinzătoare în traiectele digestive. Cocktelul de tranchilizante, hormoni, vitamine şi preparate neuroendocrine au repus frumoasele feline în formă. Tratamentele geriatrice cu apilarnil aplicate maimuţelor bătrîne, nu numai că le-au făcut longevive peste vîrsta maximă cunoscută, dar le-au adus şi în situaţia să nască pui deşi adunaseră ceva ani de viaţă. Nu trebuie neapărat să trăieşti în Africa sau la cercul polar ca să iubeşti şi să fii prietenul ocrotitor al animalelor din aceşte zone.

C. F.

Elcohept, vis şi realitate

Ceea ce mai era încă acum patru ani un gînd, o speranţă, a devenit realitate. Descoperirea soţilor doctori Aristina şi Ludovic Elthes a trecut cu succes testele de laborator, iar medicamentul propus de cei doi medici orădeni a fost experimentat pe un număr mare de bolnavi cu diverse afecţiuni hepatobiliare. Mai amintim că invenţia, denumită într-o primă etapă „Preparat fitoterapeutic pentru tratamentul bolilor hepato-biliare cronice", a fost brevetată pînă acum în S.U.A., Austria, Franţa, şi sînt aşteptate brevete din U.R.S.S., Japonia Elveţia şi R.F.G. Mai reamintim, totodată, că, în baza contractului de cercetări încheiat cu Comitetul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie şi mulţumită ajutorului primit din partea Ministerului Sănătăţii, experimentele clinice s-au desfăşurat şi se desfăşoară în continuare într-o secţie a Spitalului Judeţean Bihor, iar începînd cu primăvara anului trecut, a fost înfiinţată o nouă bază de tratament cu o sută de paturi, în cadrul hotelului „Lotus" din staţiunea balneo-climaterică Felix. În ceea ce priveşte testele de specialitate, acestea au fost realizate de către Institutul pentru controlul de stat al medicamentului şi cercetări farmaceutice în colaborare cu cadre universitare din Cluj-Napoca şi Tîrgu-Mureş. Rezultatele terapeutice sînt cele comunicate şi în cuprinsul revistei noastre, în alte publicaţii din capitală şi din ţară. Extractul din plante şi-a demonstrat eficienţa pe sute de cazuri ducînd la ameliorarea sau chiar eficacitatea terapeutică, ducînd la vindecarea unor diverse afecţiuni hepatice, chiar a unora dintre cele mai severe. Începînd cu anul acesta, medicamentul, sub formă de comprimate, realizat de Laboratorul „Plantavorel" din Piatra-Neamţ se va găsi în farmacii sub denumirea de „Elcohept". Va fi, se apreciază, unul din cele mai eficiente medicamente hepatobiliare din lume.

L. T.

Salopeta

(Urmare din pag. 1)

montorii. Şi cam atît. Făcătorii de autobuze abia apăruseră.

Şcoala privea cu ochi mari spre uzină. Pe noi ne primea aici, ştiind cîte sînt necesare dincolo. Ucenic la „Vulcan". Era o chestie... Pentru că însemna prima promisiune în a deveni lucrător la „Vulcan". Aşa se numeau cei alături de care tînjeam a ajunge. Nu muncitori, nu altfel, ci lucrători. Cînd, terminînd practica de atelier, am trecut în uzină, ne-am trezit luaţi în proprietate de cinvea. Nici înginerii, nici maiştrii. Lucrătorul era omul de care depindea acum timpul, starea de spirit, deprinderile, într-un fel viitorul nostru. Numele lor s-a instalat în fondul nostru principal de cuvinte. Au devenit, pentru fiecare din noi, termenul de referinţă. Prilejul mîndriei. Nu erau nici domnul, nici tovarăşul. Erau pur şi simplu nea Suvalcă, nea Şandor, nea Răduţă, nea Stocek, nea Economu, nea Jipa, nea Kacso, nea Balaban, nea Eftimescu, nea Ciupitu, nea Oprea. De restul numelor nu întrebam. De parcă n-ar fi interesat pe nimeni. Pe unii îi ştiam de la panoul din Calea 13 Septembrie. Nişte chipuri mari ne priveau care cum crezuse de cuviinţă că poate să se lase fotografiat la o astfel de ocazie. Alţii apăreau pe listele de fruntaşi afişate la intrarea în atelier. Ne incitau în corporc şi fiecare în parte. O capacitate specială de a ieşi în faţă, de a nu suporta ideea ascunderii în pluton. Nu cu bătăi de pumn în piept. Lozul se chema altfel şi i se ştia bine temeiul. În salopeta ce aduna semnele unei zile bune de muncă, se proiectau ca nişte statui mişcătoare, grijulii cu orele şi cu treaba, minaţi de dorul lucrului realizat exemplar. Funcţiona o de invidiat legătură între ucenicul atotneştiutor şi lucrătorul încălzit de gîndul că cineva poate sorbi din nectarul meseriei de el binecuvîntă. Atîta vigoare, în gestul discret strecurat în fiinţa zilei, în derularea căruia avea loc transferul de esenţe, de experienţă de muncă şi de viaţă.

Cît de aproape va fi ajuns ucenicul de gîndul interior al omului ce şi l-a luat alături... Cît de mult se va fi dus acum dincolo de cît îi putea oferi el atunci. Întrebări, oricum, fără rost. Ne rămîne întreagă plăcerea de a-i şti mereu în imediata vecinătate pe aceşti modeşti slefuitori la biografia rezervată nouă. Ne trage de mînecă datoria de a le rosti în dreptul numelui mulţumirea de suflet pentru tot ce le datorăm. Lor, lucrătorilor din fabrici.

Cu inima deschisă pe masa de operație

Fotografie de PAUL AGARICI

Sînt în continuare, și în acest număr, dominată de „secretele" inimii, învinse și stăpînite de medicii români.

Îmi iau pulsul, în gînd și în fapt, mă „radiografiez" mental pentru că cine intră în atmosferă... intră cu toată inima.

Profesorul Ioan Pop D. Popa, șeful Clinicii de chirurgie-cardiacă a Spitalului Clinic Fundeni ,a ieșit din operații. Este punctualitatea și amabilitatea în persoană. Cu prestanța-i de actor, cu modestia care mărește valoarea, se comportă ca un student căruia i se ia primul interviu. Cabinetul său este dominat de o inimă perfect sănătoasă, (dar din material plastic) de multe fotografii cu corifeii medicinei internaționale, printre care frații Barnard și de trei vase de sticlă, expuse privirii, în poziții diferite, cu valva biologică Pop D. Popa.

Cu urme vizibile de oboseală, după trăirea intensă din sala de operații, puțin (sau mai mult) tracasat de formalitățile pe care încă trebuie să le învingă, îmi arată dosarul cu aprobări și teste, un du-te vino pe la unități fără legătură cu lumea spitalului, care însumează, fără nici o exagerare, dimensiunile unei cărți groase, imposibil de citit în cîteva zile.

— Reluăm, tovarășe profesor, un subiect început cu cîțiva ani în urmă ?

— Cu vreo zece. Ceea ce părea atunci o cale de defrișat este acum un drum bătătorit.

— Sînteți în momentul de sinteză al profesiunii dumneavoastră.

— Ați spus foarte corect, sinteză...

— De cînd ați început să vă gîndiți că inima rebelă poate fi ajutată, în elaborarea „pieselor ei de schimb", de inteligența dumneavoastră ?

— În 1968 am început primele cercetări cu aorta de la porcul mistreț. Am observat că el are valve mai puternice decît porcul domestic. Cercetările de laborator, probele pe instalațiile de verificare, au demonstrat că nu mă înșel.

— Se năștea speranțe enorme pentru că procurarea unei valve mecanice și biologice de fabricație străină, costă enorm.

— Între 1 200 și 4 000 de dolari... În 1980 valva mea a fost testată într-un institut specializat în Italia și am constatat că are aceleași calități ca și cele pe care le cumpărăm.

— Cînd ați implantat prima valvă biologică Pop D. Popa ?

— În neuitata zi de 26 decembrie 1983, într-un caz disperat...

— A supraviețuit ?

Contabila, atunci în vîrstă de 43, astăzi de 48 de ani, duce o viață normală. La ultimul control medical a înscris în „carnetul de bord" al inimii ei, la totalul muncii valvei — 187 de milioane de contracții.

— Mă năuciți ! Cum înmulțiți, cum stabiliți travaliul unei valve ?

— Simplu de tot. Inima într-un ciclu, de o zi și o noapte, muncește într-un ritm de 114 000 de pulsații. Testul de oboseală (fatigue test) arată că valva biologică românească prevestește longevitatea.

— Există părerea că valva mecanică este superioară în acest sens ?

— Da și nu... Împreună cu inginerul C. Stănescu sîntem inventatorii valvei mecanice românești care intră în testare săptămîna viitoare. Vreau să vă fac o succintă clasificare a avantajelor și dezavantajelor valvelor, mecanice și biologice. În primul rînd, valvele, chiar cele cu care ne naștem, ne servesc, după cum știm să ne purtăm cu ele.

— Blîndețea sensibilizează „corzile" inimii ?

— Mă bine dispuneți după tensiunea operației. Nu, dar suportăm consecințele vieții noastre.

— Și cum să evităm neplăcerile cu urmări pentru inimă ?

— Să ne ferim de gripe, de alimentația îngreunată de grăsimi, de alcool, de tabac, să ne ținem departe de bolile infecțioase. Reproșez unor bolnavi, chiar și unor medici, că tergiversează tratamentul și aduc boala pe ultima ei sută de metri.

— Într-un asemenea moment dramatic aproape de deznodămînt care sînt performanțele și dezavantajele celor două tipuri de valve ?

— Valvele mecanice, construite dintr-un inel metalic, sînt foarte rezistente structural, dar au marele dezavantaj că trebuie anticoagulate tot timpul. În situația cînd valva se colmatează și se blochează trebuie schimbată în numai cîteva ore.

— Și dacă este practic imposibil, accidentatul cine știe unde locuiește, la ce distanță de clinicile specializate, e netransportabil, ce se întîmplă ?

— Aici intervine superioritatea valvei biologice, care dacă suferă o degenerare nu este condiționată de ore. De asemenea, nu trebuie administrate anticoagulante decît două-trei luni după operație, nu produce hemoliză și are flux fiziologic. Are și un dezavantaj, este mai puțin rezistentă în timp.

— Materia primă a „fabricării" valvei biologice, porcul mistreț, este în cantitate suficientă în România ?

— Putem opera liniștiți ani de zile, fără a pune în pericol existența acestui animal destul de rar, iar dacă Ministerul Agriculturii și Silviculturii se îngrijește de recoltarea imediată a inimii după vînat, pot fi salvate multe vieți omenești cu o investiție băneacă nesemnificativă.

— De cîte ori ați avut reconfirmarea că sînteți pe un drum care nu mai poate fi contestat?

— Fără să admit vreun risc, de la primul caz din 1983 cînd am operat, implantînd prima valvă românească. De atunci sînt „în lucru" 493 de valve Pop D. Popa. În clinica pe care o conduc, am înlocuit la 1 962 de pacienți 2 286 de valve de diferite proveniențe.

Profesorul Pop D. Popa s-a aplecat să îmi arate valva care-i poartă numele, sub sticla protectoare. Îi zăresc la gît o inimă care nu va avea niciodată nevoie de un corectiv. Mi se pare că purtată de oricare dintre noi rămîne o amuletă dar la profesor este simbol al vocației și al misiunii. Inimă... lîngă inimă.

Valva biologică care se importă costă pînă la 4 000 de dolari iar înlocuirea ei, cu cea autohtonă, a economisit, deocamdată, 1 400 000 de dolari. Englezii l-au invitat pe profesor să-l vadă implantînd valva Pop D. Popa, pe care intenționează să o cumpere. Aparc perspectiva de a înlocui cererea cu oferta. Profesorul și inginerul C. Stănescu, care au realizat de curînd valva mecanică și instalația de testare a oboselii, mă invită în laboratorul de hemodinamică. Născut din pasiunea și efortul lor, acest prim pas de cercetare într-o clinică universitară este un corolar și o avangardă a sălii de operație. Oboseala valvei, uzura ei, este sensibil forțată. Aici se parcurg, rapid, 10 ani de viață în 6 luni.

Îmi propun de fiecare dată să nu mă intereseze numărul operațiilor unui chirurg, ca vector concludent al profesionalismului și muncii fără preget. Pînă la urmă, nu mă pricep să găsesc o măsură mai exactă. Pop D. Popa și colectivul de la deschiderea noii clinici de chirurgie cardiacă de la Fundeni, în 1976, totalizează 23 000 de intervenții pe cord. „Mai pla ne, glumește profesorul, 23 de regimente, înșirate în fața noastră". Ele dau onorul în fața unui om care și-a închinat viața cunoscutului și necunoscutului din medicină.

Nenumăratele fotografii de la reuniuni internaționale, pentru că profesorul este un sentimental care nu vrea să păstreze doar în amintirea sa clipele rare,, îi arată prin lume, în prezidii, în operații, primind recunoașterea colegilor din alte academii. Într-un colț este un panou cu artere artificiale, invenția tandemului Pop D. Popa—Dodu.

— Inima a fost transplantată de Barnard și alții, valvele sînt înlocuite, arterele la fel, ce mai rămîne neatins în sistemul circulator ?

— Cu cît vom ști mai mult cu atît vom fi mai stăpîni asupra vieții noastre. Nu mai importăm nici o arteră artificială. Le producem după metoda pe care ați numit-o, cu economii, care se cifrează între 200—1 500 dolari pentru fiecare operat. În România există 800 de purtători ai arterelor Pop D. Popa—Dodu.

— Un transfer din ființa dumneavoastră într-a lor...

— Legăturile indestructibile dintre noi mă fac să sper că într-adevăr sînt într-una din etapele inspirate ale vieții.

— Pînă la ce vîrstă poate îndrăzni cardiacul să spere într-o reușită înlocuire a valvei sau a arterelor ?

— Am operat un bărbat de 75 de ani după ce trecuse prin două infarcte. Am pus pe masa de operație, cu succes deplin, și copii de cîteva zile. Paleta bolii este paleta vieții.

— Iscusința este a chirurgului.

— Echipa este decisivă... Am bucuria să declar că toți care astăzi sînt citați pentru succese, mă refer la colonelul Dr. Vasile Cândea, Drul Deac din Tîrgu Mureș au fost studenții mei. Echipa noastră este dăruită cu seniori de rezonanță și cu tineri de maturitate profesională. Toți sînt mîndria și speranța generației noastre, toți pun, mai presus de orice, datoria.

— Inima dumneavoastră, tovarășe profesor, pe lîngă nealterata ei tinerețe, cum o păziți de dușmanii ei ?

— Printr-o viață cumpătată, în acord cu vîrsta, printr-o înțelegere perfectă între ceea ce-i dau și ceea ce-mi dă...

Ioan Pop D. Popa se adîncește în corectarea a sute de pagini dactilografiate, viitorul volum cinci „Patologia chirurgiei cardio-vasculare" din „Tratatul național de patologie chirurgicală", care apare sub redacția profesorului Dr. Eugen Proca.

De unde izvorăște atita „contaminată" putere de muncă la un bărbat care se află nu numai la ora sintezelor profesionale dar și a celor de vîrstă ! ? Într-o imensă, superioară și reală înțelegere a misiunii medicinei. Nici o donchihotească luptă pentru a se apropia de adevărurile esențiale. Profesorul este reprezentarea savantului în halat alb, căruia deschizînd ușa îi încredințăm viața, la cea mai competentă scară a autorității. Inima sa bate sănătos pentru toți cei încercați de acest mic organ, răsfățat de trubaduri. Privind, iar și iar, mulajul inimii din cabinetul profesorului (colorat în roșu și albastru, ca o lucrare de artă), îi reduc atotputernicia, aroganța dictatorială asupra noastră, asupra gîndurilor unui distins creator de școală. Mă țin tare pînă încep să-mi controlez iar pulsul, pînă începe să mi se pară, că în partea stîngă, se petrece ceva ciudat... Inimă, inimă, îți mulțumesc pentru emoții și pentru neastîmpărul tău. Dar să nu treci peste 70 de bătăi pe minut !

CARMEN DUMITRESCU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

„Metoda românească de tratament antirabic"

Era în anul 1888, exact acum o sută de ani, cînd primul pacient mușcat de un cîine turbat, soldatul Nicolae Ardeleanu, a fost adus la medicul savant Victor Babeș, care în același an înființase cel de-al treilea Institut Antirabic din lume, la București. Vaccinarea a fost efectuată cu un succes deplin. La acea dată, nu trecuseră decît trei ani de cînd, la 6 iulie 1885, Louis Pasteur, efectuase cu succes cea dintîi vaccinare antirabică la om, asupra copilului J. Meister.

De altfel, primele cercetări ale renumitului „vînător de microbi" care a fost Victor Babeș — descoperitor a mai bine de 50 agenți patogeni — asupra diagnosticului și tratamentului turbării începuseră înaintea anului 1888. Astfel, în 1886 tînărul om de știință român (avea pe atunci 32 de ani) descoperise în sistemul nervos central al oamenilor secerați de groaznica maladie, niște corpusculi străvezii cu mici granulații în interior ; acești „noduli rabici", cum i-a denumit descoperitorul, reprezentau rezultatul acțiunii de apărare a organismului, care „încapsulează" germenul producător de boală.

Mult mai tîrziu, în „Analele Institutului Pasteur", Babeș a povestit cum a ajuns la această descoperire. Într-o zi, un bărbat de vîrstă mijlocie, l-a adus la institutul din București, un cîine care, e drept, nu prezenta simptomele obișnuite ale turbării, dar avea o comportare ciudată. Omul era îngrijorat, deoarece avea copii și lăsă animalul acolo. După trei zile, cîinele muri, iar la autopsie, în bulbul rahidian se descoperiră noduli rabici. Un iepure, injectat cu măduvă din coloana vertebrală a cîinelui, muri și el după puțină vreme. Nodulii rabici, importanți în diagnosticarea turbării, au primit în știință denumirea **„nodulii Babeș-Negri"** (ținînd seama de faptul că incluziunile rabice fuseseră observate, e drept mai tîrziu, de către anatomopatologul italian A. Negri).

În anii 1888—1889, Victor Babeș introduce în laborator virusul turbării în ser de singe luat de la animale imunizate. Injectînd acest amestec unor cîini de experiență, aceștia au rămas sănătoși, mai mult, calitățile preventive ale substanței injectate și-au păstrat eficiența. Aceasta a însemnat demonstrarea proprietăților imunizante ale singelui total provenit de la animalele vaccinate (în colab. cu M. C. Lepp), descoperirea **imunității pasive**, care a deschis calea serotcrapiei și apoi a serovaccinației. Pe baza serotcrapiei, Babeș a modificat tratamentul antirabic clasic elaborat de Pasteur, introducînd ser antirabic cu virus fix și elaborînd **„metoda românească de tratament antirabic"**, singura ce dă rezultate în cazul unor mușcături grave și profunde, mai ales cînd sînt apropiate de centri nervoși superiori.

Această metodă remarcabilă a fost verificată pentru prima dată pe om, în condiții dramatice, în iarna anului 1890. Atunci au fost aduși la Institutul Antirabic din Capitală 30 de țărani cu groaznice mușcături, mai ales la cap, provocate de un lup turbat. Criza amenința să se dezlănțuie mai curînd decît de obicei, nemaifiind timp pentru cele trei săptămîni cerute de vaccinarea preventivă clasică. În această situație limită, Victor Babeș aplică pentru întîia oară la om metoda imaginată de el, bazată pe seroterapie ; întîrziind astfel manifestarea simptomelor turbării, reușește ca vaccinarea preventivă a lui Pasteur să-și facă efectul înainte de manifestarea bolii. 30 de oameni au fost atunci salvați de la moarte.

În anul 1912, monografia fundamentală a lui Babeș **Traité de la rage** (Tratat asupra turbării), în care el expune sistematic problemele de diagnostic și tratament ale turbării (incluzînd „metoda românească") este încununată în Franța de prestigiosul Premiu Briand.

Nu întîmplător, la București erau aduse chiar cazuri de turbare din străinătate. O statistică de la sfîrșitul veacului trecut arăta că la Ipstitutul Antirabic de la noi, la 982 cazuri tratate, procentul de insuccese era **nul**, în timp ce în Austria, la 200 cazuri tratate se înregistrează 2% eșecuri și chiar în Franța, patria vaccinării antirabice, la 750 cazuri tratate survenișeră 0,39% insuccese.

Fiindcă am pornit de la anul 1888, de la care se împlinește acum veacul, să amintim că tot atunci Victor Babeș aduce o importantă contribuție în domeniul medicinei veterinare. Anume el descoperă, în colaborare cu medicul român Constantin Starcovici, grupul parazitilor endoglobulari denumit **babesii** (denumire derivată din numele său). Stabilește, între altele, etiologia hemoglobinuriei bovine (1888), iar ulterior a circeagului oilor (1892) ; afecțiunile provocate de babesii au fost denumite **babesioze** (la Congresul internațional de Zoologie de la Londra din anul 1900). Babesiile sînt de numeroase soiuri, după agentul care le provoacă. Spre pildă febra de Texas a bovinelor este provocată de **Babesia bigemina**, piroplasma cîinilor este produsă de **Babesia canis**, a callor de **Babesia caballi** și **Babesia equi** etc.

De la aceste cercetări, privitoare la noua clasă de paraziți descoperită în 1888, care ducea la pieirea unor mari efective de bovine, ovine și cabaline, au pornit și alte importante investigații, care au permis identificarea procesului transmiterii bolii și a unor procedee de tratament eficiente.

Am încercat să fixăm doar un moment din prodigioasa activitate a acestui „părinte al școlii medicale românești", marcată într-un singur an prin două realizări, importante. „Babeș — observa un alt ilustru medic descoperitor, Daniel Danielopolu — **poseda acea calitate superioară a cercetătorului, care-i permite să răspundă faptului de observație, printr-o ipoteză de lucru. Această calitate constituie, în realitate, personalitatea, aparențele de geniu ale omului de știință**".

I. M. ȘTEFAN

Onorată instanță a moralei

Reclamație bumerang

Scenariul pe care ni-l propune Florentin Munteanu din București, strada Drumul Murgului Nr. 2, Bl. C3, ap. 36 este dramatic și la prima vedere ești tentat să-i dai crezare în totalitate. Iată-l :

Telefonul familiei Munteanu este cuplat cu al familiei Roșca. Ion, fiul lui Toma Roșca, titularul postului, lucrează la telefoane și fiind specialist în materie îl șicanează. Îi întrerupe telefonul cînd are chef, îi injură cînd îi surprinde vorbind, ba mai mult, folosind diverse procedee tehnice îi încarcă nota de plată cu propriile convorbiri adiționale. La sesizarea făcută conducerii întreprinderii nu i s-a răspuns în termen legal. Sicanele au culminat în ziua de 29 februarie, cînd doi indivizi, care au ieșit din apartamentul lui Roșca, au venit la apartamentul familiei Munteanu și dîndu-se drept șefii lui Nelu au rupt cu brutalitate firul de la calorifer și au închis postul, după care s-au reîntors la Nelu să mai golească o sticlă.

În perioada 20 decembrie 1987 —20 ianuarie 1988 Florentin Munteanu a plătit suma de 594 lei care reprezintă 52,50 abonamentul, 301,50 convorbiri adiționale pentru perioada respectivă și 240 adiționale restante din ultimele două perioade 20 X — 20 XII 1987. Dacă aceste convorbiri restante au fost efectuate în perioadele în care a plătit 52,50 și 99,50 de ce nu au fost trecute în notele de plată ale perioadelor respective ? Pentru perioada 20 I — 20 II 1988 Florentin Munteanu a ținut o evidență zilnică a convorbirilor. A reieșit din calculul făcut că a fost „ciupit", folosim expresia petentului, cu suma de 77 lei. Oare, se întreabă acesta, cu cît a fost ciupit de cînd este cuplat cu familia Roșca ?

Sînt întrebări la care am avut de dat răspuns. La acestea s-au mai adăugat de la sine și altele.

Iată ce a constatat ancheta tehnică începută înainte de intervenția noastră, ca urmare a sesizării făcută de Florentin Munteanu.

Să spunem pentru început că fiind vorba de un salariat al telefoanelor, ancheta a fost făcută cu discreție și la nivel înalt. Cei doi „indivizi" care au făcut constatările în apartamentul familiei Munteanu au fost inginerul Adrian Andreescu șeful Atelierului Rețele al Secției Titan și maistrul Nicolae Arion, care a îndeplinit și rolul de martor. Iată ce spune inginerul Andreescu :

. — S-au urmărit fișele de remediere a reclamațiilor pe ultimii 5 ani și traficul pe doi ani. Din ultimele 12 reclamații înregistrate, 10 sînt cauzate de deteriorarea instalațiilor interioare la Munteanu : întreruperea cordonului rozetă, desigilarea aparatului, spargerea aparatului, întreruperea circuitului de pămînt de natură să influențeze contorizarea abonatului Roșca, toate fiind provocate de abonatul Munteanu. Interesant este că reclamațiile de defecțiuni nu au fost făcute de abonatul Munteanu, ci din afară, de alți abonați care reclamau că nu-l pot chema. Munteanu putea vorbi de la telefon. Nu primea mecanicul, ci și le remedia singur. Reclamația din 10 noiembrie a fost făcută tot din afară. În timp ce la Munteanu contorizarea era zero sau mult sub media convorbirilor lunare, la Roșca adițională creștea în mod proporțional. Trebuie subliniat că, așa cum este realizat cuplajul — salariații noștri sînt întotdeauna în această situație — Roșca nu poate influența cu nimic contorizarea lui Munteanu. Invers cînd e vorba de rea credință, și în cazul acesta e dovedită, Munteanu prin intervențiile pe care le-a făcut în instalație a influențat contorizarea abonatului Roșca. Așa se explică convorbirile adiționale restante, încasate în urma unor referate tehnice și de exploatare pe baza unui ordin contabil. În ziua de 28 februarie, tot o reclamație din afară a sesizat că Munteanu nu poate fi chemat. Telefonul era sub observație automată în centrală. S-a constatat lipsa masei. La verificarea din 29 februarie, cînd am intrat în apartamentul familiei Munteanu, firul de masă era rupt, lucru constatat și din centrală. Instalația lui Roșca era sigilată și în bună stare. La fel, totul era în ordine la cutia terminală. Acestea fiind faptele, am întocmit proces verbal de constatare, pe care Munteanu nu a vrut să-l semneze cu nici un chip, pretinzînd că vrem să-l acoperim pe Roșca. Am fost nevoiți să suspendăm postul. Nu puteam să-l lăsăm pe Munteanu să vorbească în contul lui Roșca. L-am invitat pe tovarășul Munteanu la secție, i-am trimis și recomandată cu adeverință de primire. Îi vom da o ultimă avertizare, îi vom aduce sub semnătură la cunoștință instrucțiunile legale de folosire a telefonului, după care, dacă recidivează, vom fi obligați să-i suspendăm definitiv postul telefonic. Expertiza tehnică este în totalitate în defavoarea abonatului Munteanu. Fără nici un echivoc. El este contravenientul, el este cel de rea credință, care a încercat să-l încarce pe Roșca și nicidecum invers.

De cîte ori avem posibilitatea tehnică, pentru a nu crea suspiciuni, îi decuplăm pe salariații noștri. Cînd sînt totuși cuplați sînt puși în situația fără echivoc, tehnic se poate dovedi de către oricine, să nu poată interveni în contorizarea celuilalt post. În cazul de față, cel puțin deocamdată nu există soluție tehnică de decuplare.

Deci, dacă se poate vorbi de necinste, nu Nelu Roșca este cel necinstit. Nu el a încercat să vorbească pe banii lui Florentin Munteanu ci exact invers.

În plîngerea care ni s-a adresat, mai există o acuzație ce planează asupra lui Nelu Roșca. Interceptează convorbirile familiei Munteanu, injură la telefon, folosește cuvinte triviale, ba chiar a început s-o lovească pe Anca Munteanu, o fată drăguță de 20 de ani, care a scăpat refugiindu-se în apartament.

Locuind în același bloc de 20 de ani, cetățenii se cunosc îndeaproape. Copiii au crescut sub ochii lor, au ajuns între timp oameni în toată firea, învață sau lucrează. Nelu Roșca avea trei ani cînd s-a mutat în bloc. Anca Munteanu abia se năștea.

Iată cîteva opinii culese de la vecinii celor două familii :

Tănase Costache, secretar cu probleme cetățenești în Circumscripția electorală 45 : Familia Munteanu a fost întotdeauna o problemă pentru locatarii nu numai de pe scară, ci pentru blocurile din jur. Nu i-am văzut odată ducînd o găleată de gunoi la ghenă. Aruncă toate resturile pe fereastră sau la grupul sanitar. În urmă cu cîtva timp, au înfundat canalizarea care a refulat la Roșca în apartament care locuiește la parter. Ziua și noaptea de la ei se aud zgomote insuportabile. Fata se pregătește pentru canto și face vocalize și la miezul nopții. Și-a cumpărat un picup pe care-l dă la maximum. Cîntă și ea și uneori cîntă și maică-sa. Băiatul mai mare, Valentin, face sculptură și bocăne și el în apartament. Cel mai mic, Boby, are talentul de a-i strînge pe toți copiii de vîrsta lui pe scara noastră. La toate apelurile noastre de a se încadra în regulile de conviețuire civilizată nu am constatat nici o îmbunătățire a situației. Îi cunoaștem și pe Nelu Roșca. A crescut sub ochii noștri. E un băiat liniștit și politicos. Odată l-am rugat să vadă ce e cu telefonul meu care s-a deranjat. Nici n-a vrut să se uite la el. Zicea că n-are voie pentru că nu e în sectorul lui. În urmă cu doi ani, într-o adunare generală a asociației s-a discutat evacuarea familiei Munteanu. Le-am mai dat un termen. Problema nu e chiar așa de simplă. Eu răspund de 50 de blocuri, dar n-am întîlnit oameni atît de recalcitranți ca ei. Mă mir cum tocmai ei au îndrăznit să reclame. Ce tupeu !

Ilie Popescu, apartamentul 34, de sub apartamentul familiei Munteanu : — Mulți se întreabă cum rezistăm. Ne-am obișnuit. Avem un caz de boală în familie și avem necazurile noastre la care ne gîndim. Auziți ușa aceea care s-a trîntit ? Ei au trîntit-o. Numai ei fac așa.

Ion Miclea, apartamentul 35, pe același palier cu al familiei Munteanu : — Sînt o familie normală. Pe mine nu mă deranjează. Valentin a sculptat în lemn acasă în urmă cu cîțiva ani, dar acum are atelier. Odată era la mine cînd s-a bocănit în bloc. Nu putea fi ei.

Doamna Munteanu : Sîntem o familie în care se face artă. Îmi pare rău dar n-am muzică populară să pun la picup. Eu mi-am crescut copiii în cultul pentru Beethoven și Bach. Măcar atîta lucru să fac și eu pentru ei. Bineînțeles că nu le place muzica simfonică. Băiatul are atelier și lucrează acolo. Orice zgomot i se pune lui în seamă. Cît despre telefon, decît să fim cuplați cu Nelu Roșca, mai bine renunțăm. Nu se poate dovedi, dar vorbește trivial, o injură pe fată, pe noi. Cum să aibă tot el dreptate !

Ancheta, subliniem încă odată, din punct de vedere tehnic fără cel mai mic echivoc, dă dreptate familiei Roșca și acuză familia Munteanu. O eventuală soluție de decuplare este avută în vedere de cadrele tehnice ale Secției Titan.

Anca Munteanu a absolvit Școala Populară de Artă, Secția Canto din Tîrgoviște, avînd în cei trei ani de studiu nota 10. Are un premiu I, faza interjudețeană și un premiu II faza republicană a Festivalului „Cîntarea României".

Viața în familia Munteanu pare a fi destul de plăcută, însă numai pentru locatarii apartamentului. Pentru cei din jurul lor, sînt momente cînd se transformă într-un calvar care durează de ani. Nu se poate trăi în viață fără să ții seama de cei din jurul tău, să-ți imaginezi și să crezi că singurul lucru care deranjează vecinii cînd pui picupul la maximum și la ore nepotrivite este că nu le-ai oferit muzică populară. Dacă o vrotau, și încă ascultată cît se poate de tare, puteau să și-o ofere și singuri. Și nu se poate trăi crezînd că din blocurile din jur ești singura familie cu oarece cultură.

Cultura este o problemă care-l privește pe fiecare. Liniștea, civilizația, bunul simț, respectarea regulilor de bună conviețuire sînt probleme ale tuturor și țin și ele de cultură.

Ne pare rău, însă de data asta reclamația a fost un bumerang care sperăm să se fi întors corect.

OPREA GEORGESCU ■

Ecouri

Înapoi, la Roșchila

La pledoaria dumneavoastră pentru Ștefăniță Lechea din Negrilești Vrancei publicată în articolul „La Roșchila, cînta un pian", mă simt obligat moral să adaug cîteva date, privind două aspecte ale evoluției și activității acestui învățător.

Aspirațiile, pregătirea învățătorului Lechea și adevărul despre proiectul său de la Roșchila. Nu este un intelectual „înstrăinat" de sat (clișeu, difuzat de către denigratorii săi), ci un fiu devotat al obștei pastorale vrincene, un „ultim mohican" al valorilor și tradițiilor ei istorice. (De aici provine, cred, nota paseist-arhaică a conduitei sale). În cîteva momente de grea cumpănă, prin care a trecut satul, el s-a impus ca un lider activ. De pildă în '46, cînd secetа pîrjolea Moldova, tînărul Ștefăniță înființează cooperativa „Solmii Vrancei", prin care sătenii organizează adunarea și transportul vițelor în zone neafectate (Dolj), schimbîndu-le pe porumb. Astfel, Negrileștii a fost unul din puținele sate, salvate de la foamete.

Mobilul dominant și permanent al ființei sale a fost să se instruiască și să transmită copiilor din sat roadele învățăturii dobîndite. Studiile sale au fost marcate de vremurile grele, care i-au însoțit tinerețea : în locul liceului — mobilizarea și războiul în Tatra ; din '47 — muncitor și elev la seral, la liceul „Loga" din Timișoara ; în anii '50 lucrează la Biblioteca Academiei. Aici, a fost prețuit și îndrumat de cărturari ca Vlădescu-Răcoasa, Mircea Malița, Virgil Cândea, studiind sistematic literatura, istoria și cîteva limbi străine (elină, germană, franceză, engleză și rusă).

După 17 ani de peregrinări, revine definitiv la obîrșia sa, din '57 lucrînd ca învățător. Din '60 trece la realizarea proiectului său cultural-educațional, la care a visat și lucrat două decenii : să construiască, pe pajiștea strămoșească de la Roșchila, un **lăcaș al cărții și muzicii**, dedicat completării instruirii elevilor, în lunile de vară (cînd acestia își îngrijesc vitele, în zona „odăilor"). Proiectul său preconiza îmbinarea următoarelor activități : să învețe copiii arta lecturii, oferindu-le și un contact sistematic cu cartea rară ; ilustrarea istoriei și tradițiilor vrincene ; perceperea naturii, ca „act cultural" (prin mijlocirea literaturii și muzicii, în unul din cele mai cuprinzătoare puncte ale perspectivei amfiteatrului depresiunii) ; inițiere în bazele instrumentale ale muzicii — pian, vioară (învățătorul a compus numeroase cîntece și coruri, în stil și pe teme vrincene, azi intrate — prin interpretarea lor de către corurile de copii din ținut — în fondul clasic al folclorului vrincean) ; în fine, învățarea, „pe viu", a altoitului pomilor, a albinăritului, întreținerea fînețelor prin îngrășăminte naturale, studiul fenomenului electric, cu ajutorul unei „mori eoliene").

Acest proiect de avangardă, devine azi cu atît mai actual, pentru un nou tip de civilizație „carpatină", cu cît propaga, în anii '80, idei devenite coordonate politice majore, în anii '80 : valorificarea științei pentru modernizarea ramurilor tradiționale ale economiei zonei, atragerea și fixarea tineretului în producția locală, importanța ecologică națională a depresiunilor montane. Iată de ce, autorii primei cercetări interdisciplinare postbelice (editată în „Sociologia Militans", vol. V — '72), l-au recunoscut un rol „inițiatic" : „îi datorăm că s-a aprins de mult, în noi, făclia de dragoste și setea de acțiune pentru renașterea acestei zone montane. Prin stilul și personalitatea învățătorului negrilestean ni s-a transmis o imagine sintetică despre frumosul, nădejdile și nevoile acestui ținut. Eforturile sale, uneori de Sisif, autohton, au completat, prin-tr-un limbaj plastic, statisticile noastre". („Limba) comun", în suplim. lit. „Milcovul" — august. '72. p. 9).

A propagat și susținut acest proiect, timp de un sfert de secol, ca : **învățător, cărturar, poet și țăran.** În activitatea școlii din sat s-a impus prin valoroase inovații în metodologia instruirii, la ciasele mici. (Zilnic, făcea drum de 16 km, la școală — dus și întors — pe ploaie, viscol). A transmis elevilor o lecție de cult absolut al cărții, întemeiat pe experiența și pasiunea sa de **bibliofil** (70% din peste 400 salarii lunare investise în cărțile sale). În sensibilizarea copiilor spre învățarea limbilor străine se manifesta aspirația sa de a transmite valorile „marii culturi", intolerante la barierele „provinciale". Prin tot ce întreprindea trecea, ca o nervură de cremene, **țăranul** — realizînd o rară sinteză, între aspirația sa majoră (de-a trăi în miezul naturii „conjugînd în tihnă verbul, țărănimii din Albac", cum mărturisea într-o poezie din '67 și muncile zilnice ale țăranului de la munte.

Ca **poet**, ne-a lăsat o lecție — pe cît de valoroasă, pe atît de puțin cunoscută — **de identificare absolută cu natura**, pentru care Constantin Noica l-a inclus printre corespondenții și vizitatorii săi de suflet.

Azi, lupta și metoda sa, de înfăptuire a proiectului descris, le putem considera, într-o serie de privințe, discutabile. Dar nu putem ignora esențialul : că, acum 23 de ani el nu a început cu „propagarea" ideii, sau cu solicitarea „aprobărilor" și ajutoarelor (cine și cîți le-ar fi acordat atunci ?), ci cu Mária sa Fapta, realizînd două treimi din dotarea materială a proiectului și suportînd cu stoicism toate loviturile și pierderile. În plus, un asemenea proiect, nu putea fi scutit de adversari sociali (regulile luptei nou—vechi acționînd pînă și la Roșchila !). De ce ? Reușita învățătorului ar fi însemnat întărirea autorității unui exponent moral devotat și calificat al obștei (vezi acțiunea sa din '46), deci capabil să ajute instituțiile democratice locale să frîneze acțiuni malefice ale unor persoane influente în sat, dar străine de o răspundere morală față de obște. Or, o asemenea situație s-a creat în anii '65—86, cînd învățătorul Lechea intră în virtejul unui conflict al satului cu tînărul slujitor al cultului, care confundase comunitatea unor urmași de păstori, cu un „El dorado" al abuzului și cinismului (în final, trebuind să-și ceară „transferul"). Învățătorul este solicitat, public, să formuleze și transmită doleanțele sătenilor, instituțiilor centrale din capitală (numai și acest fapt dovedește falsitatea clișeelor difuzate de detractorii săi, privind „izolarea" sa de sat și neîncrederea ultimului în calitatea sa civică, morală și culturală).

Din acest moment, începe criza degradării grave și rapide a situației învățătorului Lechea : violarea permanentă a casei, furtul-distrugerea de cărți ; acuze publice grave, în incinta bisericii, aduse calității sale civice și morale ; reclamații, semnate de „un grup de oameni ai muncii", abil formulate, urmate de anchete oficiale : însușirea pe față, a fînului cosit și adunat cu mare trudă ; acte „spontane" de huliganism etc. Este vorba de multiple acțiuni, oficiale și neoficiale, concertate de un minuscul, dar influent grup (format din personajul, care după ce declanșase, în '85, conflictul cu satul, încerca să-l stingă prin metode la fel de oneroase, susținut de cîțiva „suporteri" localnici — unii oameni cu carte și responsabilități, dar care s-au dezis, de mult, de menirea lor oficială). Efectul : pentru prima oară, după 25 de ani, au dispărut minimele condiții fizice și morale, ca învățătorul Lechea să mai poată trăi la Roșchila. Nu putem refuza acestor adversari talentul malefic de-a fi depistat și lovit în punctul vital („codul... genetic" de la Roșchila) al acestui cărturar. A vorbi, aici, despre faptele acestui grupuleț, ar însemna să propun, „onoratei instanțe a moralei", deschiderea altui „dosar". Mai importantă este, însă, intervenția unui factor nou, care subliniază, încă o dată, de partea cui sînt adevărul și simpatia opiniei publice : tocmai, cînd obștea satului rămăsese dezarmată, în fața avalanșei de necazuri, declanșate împotriva unuia dintre liderii ei, în vara anului '86, reprezentanți de prestigiu ai conducerii județului, care-l cunosc și prețuiesc pe acest dascăl cărturar sexagenar, au urcat — pieptiș — pînă la Roșchila, confruntînd „legendele" cu dura realitate, de la fața locului. Atunci, de față cu primarul comunei, s-a decis ca învățătorul Lechea să fie ajutat să-și repare casa și să i se asigure condițiile unei vieți pașnice, în cadrul în care a investit tot ce a avut mai valoros, în viața sa. Se impune o singură remarcă : ca această decizie fermă, întărită — după cum am văzut — cu **fapte** să devină soluția finală, acolo sus, la Roșchila (!), trebuie să se respecte riguros „legea muntelui" : dacă materialele, destinate reparației casei, nu ajung acolo în puținele luni de acces (iulie—august) și munca nu se **încheie** complet, înainte de ploile de toamnă, se va reface un vechi cerc vicios, la care asist neputincios de trei decenii, și care anulează și cele mai nobile intenții și ferme decizii. Iată, de ce, ar fi de mare ajutor, ca „Flacăra" să urmărească mersul real al lucrurilor, la primăria comunei în spațiul critic de timp menționat.

NICOLAE S. DUMITRU ■

La rece, despre băuturile răcoritoare!

Alimentația populației constituie, se știe, obiect prioritar de preocupare a partidului și statului nostru. În acest sens au fost elaborate programe naționale pe termen lung, a căror corectă îndeplinire este riguros urmărită. Expresie a atenției speciale ce se acordă tuturor aspectelor unei alimentații care să asigure sănătatea populației, în 1983 a fost elaborat și primul program național de dezvoltare a producției de sucuri răcoritoare, un al doilea asemenea program prevăzînd pentru perioada 1986—1990 o intensă activitate de extindere a producției de sucuri răcoritoare, diversificarea acesteia realizîndu-se în condițiile creșterii ponderii băuturilor cu substrat natural. Se preconizează că în 1990 să se asigure un consum mediu pe locuitor de 62 litri băuturi răcoritoare.

De mult timp, așteptările noastre sînt înșelate, vară de vară promisiunile producătorilor — apărute adesea și în presă, pentru informarea publicului larg — dovedindu-se a fi simple promisiuni, niciodată onorate pînă la capăt; respectivele sucuri nu apar pe piață, sau apar în condiții de calitate ce nu reușesc să le individualizeze. Nu ne propunem o incursiune în istoria sucurilor și băuturilor răcoritoare și a nereușitelor acestora; vom încerca, însă, să privim către canicula viitoare prin prisma experienței nu tocmai fericite a verilor trecute, și nu numai anunțînd noutățile, ci încercînd, împreună cu factori competenți, să întrăm în cîteva din secretele de a căror stăpînire depinde succesul domeniului.

Discuția cu chimista **Elena Ionescu, șefa laboratorului de sucuri concentrate aromate și băuturi răcoritoare din Institutul de cercetare și proiectare pentru valorificarea și industrializarea legumelor și fructelor, și biochimistul Dumitru Cănulescu**, cercetător în cadrul aceluiași laborator, a debutat într-un mod care ne-a convins că nemulțumirii consumatorilor de sucuri răcoritoare i se adaugă insatisfacția creatorilor. „Pentru 1988 ne dorim un singur lucru: ca produsele noastre să se găsească pe piață așa cum le-am creat — în toată gama sortimentală și, firește, în aceleași condiții de calitate" — ne spun interlocutorii noștri. Vom reveni la acest deziderat, care ar fi trebuit să fie prima regulă respectată în domeniu. Dacă s-ar fi întîmplat astfel, am fi putut încheia rîndurile de față cu enunțarea noutăților verii viitoare.

„Nu sîntem unicii creatori de concentrate aromate, materie primă pentru băuturi răcoritoare, ne arată Elena Ionescu. Există în țară încă două mari unități, la Brașov și la Tîrgu Mureș, cărora le acordăm asistență tehnică și ale căror realizări vin să se adauge anual celor realizate de cercetătorii noștri. (Specialiștii laboratorului, însă, adăugăm noi, sînt cei ce au responsabilitatea îndrumării creației de noi sucuri concentrate aromate și băuturi răcoritoare la nivel național). Pentru 1988 noi am creat, omologat și realizat, nouă concentrate din care consumatorii își vor putea pregăti singuri sucurile răcoritoare acasă. Este vorba de concentratele de portocale, ananas, banane, Codruț și Mentola (avînd la bază siropul de zahăr și arome) și Muscat, Flores, Rocola și Mere, sucuri macerate hidroalcoolice din plante".

„Tot în acest an, intervine Dumitru Cănulescu, pregătim pentru producție sortimentele de Briicor mandarine, și lemonbiter ce completează gama Briicor, deschisă de cel de portocale; deasemenea, băuturile răcoritoare Ananas și Banană, realizate, deja în cantități mici, desigur, în stația noastră pilot. Realizăm în prezent tehnologia pentru producerea sucurilor naturale pasteurizate din mere, vișine și coacăze și vom reactualiza tehnologiile de producere, direct din fructe proaspete, a sucurilor concentrate din fructe de pădure (zmeură, coacăze, mure, afine). Și o noutate pentru amatorii de sucuri de legume: patru noi asemenea sucuri, nectar (din piersici și tomate, suc de roșii cu suc de ardei capia, suc de spanac cu suc de roșii și nectar de legume aromatizat (alte șapte sucuri de legume au fost realizate în țară, sub asistența tehnică a institutului)".

Startul către vara viitoare este, după cum se vede, reușit și, din nou, dătător de speranțe. Pînă la finele cursei, însă, drumul între creația cercetării și consumatori este lung și nu lipsit de dificultăți. Revenind, adașar, la dezideratul cercetătorilor institutului ca produsele create aici să se regăsească pe piață în aceeași gamă sortimentală și la același nivel calitativ (deziderat, în egală măsură, și al cumpărătorilor), este timpul să arătăm că aceste pagini au avut ca punct de plecare sesizările unor cititori privind diferențele foarte mari de calitate între băuturile Briicor cu portocală produse de diverse întreprinderi, sucuri care nu numai teoretic — avînd același nume și același preț — ar trebui să întrunească, indiferent de cine sînt produse, aceleași condiții de prezentare, același gust, aceeași calitate. Nu sînt pretenții de cumpărător mofturos, ci prevederi legale ce trebuie respectate.

Să urmărim, cu ajutorul gazdelor noastre de la ICPVFL drumul sucurilor răcoritoare noi din momentul finalizării de către cercetare. Beneficiar al contractelor de cercetare (căruia i se predă întreaga documentație — rețeta produsului, consumuri specifice, tehnologii de producție etc.), Trustul pentru producerea conservelor și sucurilor (T.P.C.S.) dă avizul de producție, repartizînd pe unități I.P.I.L.F. realizarea produselor. Din momentul predării contractului, competența institutului a încetat (acesta urmînd, eventual, să continue să producă, în stația pilot, cantități mici pentru piață).

„Calitatea finală a produsului, ne spune Dumitru Cănulescu, depinde, în principal, de doi factori: de respectarea întocmai a rețetei și de dotarea întreprinderii producătoare (întreprinderea în alegerea căreia, din păcate, institutul nu are nimic de spus). Așadar, T.P.C.S. repartizează unităților sale I.P.I.L.F., după analizarea gradului de dotare a acestora, producerea unuia sau mai multor sucuri răcoritoare. Centrala de legume și fructe desemnează I.L.F.-urile producătoare (cele mai multe, ni se spune, cu o dotare necorespunzătoare); acestela i se mai adaugă CENTROCOOP, U.J.C.A.P., I.J.P.I.P.S. care preiau o parte din producția de sucuri răcoritoare prin unitățile lor aflate în reședințele de județ sau în orașe și sate din întreaga țară, astfel că o băutură răcoritoare poate fi produsă în același timp de cîteva unități cu grade diferite de dotare și cu personal cu calificare, deasemenea, de diverse niveluri (trebuie subliniat că de calificarea și corectitudinea profesională ale colectivelor respective depinde respectarea rețetei și, firesc, calitatea produsului).

Nu vom încheia acest prim episod din povestea băuturilor răcoritoare fără a vă informa, stimați cititori, dacă n-ați știut pînă acum, că în 1987 ați avut la dispoziție suc de struguri cu aromă de zmeură, suc de struguri cu aromă de simbure de caise, suc de struguri cu aromă de lămîie, Muscat, Rocola și Flores, avînd la bază tot sucul de struguri, în care s-au adăugat macerate din 2 și, respectiv, 3 și 11 plante, și Lămîița, din ulei natural de lămîie. Plăcute la gust, toate aceste sucuri au și marea calitate de a fi obținute din produse naturale, asigurînd astfel un important aport nutritiv. Cum însă lipsa etichetelor pare a fi devenit o regulă nescrisă a comerțului cu sucuri răcoritoare, consumatorului i s-au oferit de-a lungul verii diverse sticle de format și culoare asemănătoare, din care a băut, cu mai multă sau mai puțină plăcere, uneori un suc răcoritor și parfumat, alteori un lichid cu vagi pretenții de suc răcoritor, al căror nume le-a putut afla prin bunăvoința vînzătorului, uneori descoperind cu perplexitate că amîndouă purtau același nume.

Cum e posibilă o asemenea situație e o taină pe care vom încerca s-o dezlegăm în numerele viitoare împreună cu cercetătorii ICPVILF.

ROXANA P. MANOLESCU ■

„Ați fi fost auzit și dacă ați fi vorbit în șoaptă"

Uneori timpul nu trece fără rost chiar cînd pare așa... Am așteptat multe minute pînă să rup cîteva clipe de discuție cu inginera Magdalena Filipaș, directorul general al Centralei Industriei Confecțiilor București. Știam că sînt peste programul său, încărcîndu-l dar profesiunea de ziarist nu se bazează numai pe impresii.

Un om necăjit, în cîrje, a venit la redacție cu mari speranțe în dreptatea lui. Cu aceleași mari nădejdi pentru ei și adevăr, aștept întrevederea. Pînă atunci se perindă, chemați de secretara directorului general, ingineri șefi, contabil șef, translatori, șefi de compartimente. Unii vin cu telexuri, alții cu mostre de țesături, cu modelul unicat care va intra în lucru pe bandă. Totul este strict și logic organizat, cu disciplina albinelor și cu finalitatea stupului.

În curtea întreprinderii, firme internaționale încarcă rochii, fuste, bluzoane, într-o risipă de culori și de linii încîntătoare. Încerc să reții croiuri, lungimi care se vor purta în această vară (chiar în exercițiul funcțiunii ei femeia rămîne femeie) dar ambalajele din plastic, distanța, așază un strat protector între MODĂ și ochiul meu neastîmpărat.

Fără să caut anume, îmi revin în minte alte întîlniri cu Magdalena Filipaș, atunci director general al Centralei Industriei Bumbacului, cu Magdalena Filipaș, atunci director tehnic al Centralei Industriei de Tricotaje, atunci ca și acum, solicitată, ca la un recurs extraordinar, să spună ultimul cuvînt...

Scrisoarea lui Dan Lungu este citită.

— L-ați văzut pe semnatarul acestor rînduri?

— Da, este un om bolnav, chinuit fizic și așteaptă decizia dumneavoastră.

Despre ce este vorba? Dan Lungu, muncitor la compartimentul etichete de la Întreprinderea de Confecții Rîmnicu Sărat, a avut o neînțelegere profesională cu Constantin Răican, șef de atelier. Măsura imediat următoare este transferul lui Dan Lungu într-alt loc de muncă, peste puterile fizice, decimate de boli cronice. Nu știu dacă Dan Lungu a contravenit ritmului, disciplinei, ordinii de serviciu. Dacă a greșit de ce nu a fost sancționat? Transferul acesta neașteptat este echivalent cu o pedeapsă voalată? Omul susține, scris și verbal, că nu se face cu nimic vinovat, că și-a îndeplinit întocmai datoria.

Magdalena Filipaș cere timp de elucidare, alcătuind pe loc o comisie care va analiza cazul la fața locului.

Telefoanele sună, partenerii din străinătate întăresc comenzi, sînt nerăbdători să intre în posesia lor, chiar înainte de termen, colecția pentru Franța a intrunit sufragii, se apreciază că se lucrează în România, la Centrala Industriei Confecțiilor (și nu numai) la nivel mondial. Nu directorul general al Centralei este dispus la asemenea dezvăluiri din procesul de producție, ele decurg din convorbirile la care asist. Cînd vreau să o determin pe Magdalena Filipaș să suplimenteze informații, căpătate prin simpla mea prezență, ajungem la: „Ne facem, cît putem mai bine, datoria".

Banala frază poate fi stereotipă prin repetarea ei, dar prin sens este de dorit să o poată rosti, cu conștiința împăcată, orice om pe scara valorii și a competenței lui.

— Am analizat chiar ieri, în biroul executiv al Centralei, vestimentația pentru piața internă, noutățile pe care le lansăm, decizi ca strada să fie la unison cu dorințele cumpărătorilor.

— Stația pilot a fost reorganizată, după concepția dumneavoastră, respectîndu-se comandamentele anului 1988?

— Ne găsim în situația de mijloc. Abia din luna aprilie vom începe testarea tehnologiilor, țesăturilor, pentru a extinde în Centrală cele mai moderne metode, pentru a imprima regimuri crescute de lucru. Stația pilot, înmagazinînd multă gîndire, trebuie să rodească materie cenușie în progresie geometrică.

— Nu acesta i-a fost pînă acum regimul de funcționare?

— Repetate concedii medicale, mult du-te vino, disiparea răspunderii colective și a celei individuale, pierderea obiectivului științific al scopului propus, au impus reorganizarea stației pilot, care, sperăm, va fi benefică pentru întreaga centrală.

Sînt multe de aflat într-o întîlnire cu Magdalena Filipaș dar urgențele și problemele curente, fără să fie spuse, abundă. Legile politeței sînt la mare înălțime aici, dar ele obligă la reciprocitate. Mă retrag, înțelegătoare pentru o agenda supraîncărcată, și conform dorinței Magdalenei Filipaș voi reveni peste o săptămînă pentru un răspuns autorizat la scrisoarea cititorului Flacării.

Post scriptum.

În 18 martie, Centrala Industriei de Confecții București ne comunică:

„Situația angajatului Dan Lungu a fost reanalizată, de Întreprinderea de Confecții Rîmnicu Sărat și s-a hotărît ca el să-și reia activitatea la vechiul loc de muncă. S-a stabilit ca relațiile cu atelierele de producție, privind distribuirea etichetelor, să se facă numai de către conducătorul locului său de muncă, evitîndu-se, astfel, în viitor discuțiile neprincipiale pe care le-a generat Dan Lungu, motiv pentru care s-a încercat schimbarea de la locul său de muncă".

Fără multe comentarii... Dan Lungu să nu se folosească de neplăcutele dureri fizice încălcînd ierarhia profesională. Nervii trebuie ținuți în frîu pentru că altfel ne transformăm viața în vacarm... Cine are dreptate nu trebuie să strige, el este auzit și dacă vorbește în șoaptă!

CARMEN DUMITRESCU ■

Judecată strîmbă despre o muncă dreaptă

În Sălaj au măsurat și răsmăsurat pămîntul de zeci de ori, după nevoile fiecărei instituții. Erau și sînt socotiți niște specialiști în adevăratul sens al cuvîntului. Unii sînt subingineri, alții tehnicieni cu școli postliceale de doi ani și fiecare a încercat să dovedească pricepere și seriozitate. A fi bun meseriaș e o carte de vizită care îți dă dreptul să stai cu fruntea sus, indiferent de locul în care îți faci datoria. Dar prima surpriză au avut-o prin 1980—1981. Trei subingineri și 6 tehnicieni principali de la Oficiul de cadastru, organizarea teritoriului și asolamente Sălaj au fost trecuți pe posturi de muncitori auxiliari la grupa de lucrări, „construcții montaj pentru munca în Regie", ei urmînd să rămînă cu aceleași atribuții profesionale. Adică să coordoneze și efectueze lucrări de specialitate, specifice calificării unor subingineri sau tehnicieni, dar să fie retribuiți ca muncitori auxiliari. Și astfel, în lucrările de teren apăreau mai multe „soiuri" de muncitori. Unii muncitori „subingineri sau tehnicieni" care să coordoneze lucrările în calitate de specialiști și alții care să le execute. În mod normal, cînd te socotești specialist și te trezești că ești tratat după alte criterii, cel mai civilizat este să te retragi și să îți cauți de lucru în altă parte. Acești oameni, în ciuda hotăririi care le schimba statutul și le limita retribuția, au rămas la locurile lor pentru un singur motiv: că își continuau munca la care se pricepeau și care le dădea satisfacție. Au lucrat mai departe, în ciuda faptului că pe hîrtii erau socotiți muncitori iar la retribuție pierdeau niște bani. Numai că lucrurile n-au rămas așa. În conformitate cu decretul 325 din 1983 privind retribuirea personalului muncitor, la grupa de lucrări efectuate de ei erau prevăzute 7 categorii de retribuire. Și manualul „Organizarea și planificarea muncii în lucrările de măsurători terestre", tipărit cu ani înainte la pagina 124 amintește același lucru. Deci omul primește categoria pe care o merită, în funcție de pricepere, de vechime, de rezultatele în muncă. Numai că subinginerii și tehnicienii socotiți de hîrtii ca fiind muncitori au mai avut parte de o prezicare uluitoare: Direcția generală a agriculturii Sălaj plafonează retribuția muncitorilor din acest domeniu la categoria a 4-a. Asta înseamnă că subinginerii și tehnicienii principali de la OCOTA Sălaj nu pot depăși retribuția unui muncitor cu valoare și pricepere medie. În această situație, în mod firesc cei nouă oameni atinși de un joc nedrept al hîrtiilor s-au hotărît să plece. Numai că nimeni nu le semnează transferul pentru că instituția ar rămîne fără oameni. Decît să piardă oficiul, adică să rămînă fără specialiști, mai bine să piardă aceștia, să rămînă cu o leafă modestă.

Judecată strîmbă. Principiile societății noastre sînt croite ca să ocrotească munca și drepturile celor care o desfășoară. Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă. Or slujba celor 9 subingineri și tehnicieni din Sălaj plătiți ca muncitori de categoria a patra devine un fel de încălcare a acestui principiu sănătos, rămas de la părinții noștri. Nici plafonarea retribuției, nici plecarea oamenilor nu sînt soluții corecte. Drept este ca fiecare să-și primească răsplata după pregătirea, pricepere și munca depusă, așa cum prevăd legile țării. Pentru aceasta intervenția Ministerului Agriculturii și a factorilor locali se impune pentru a descurca o situație ciudată, așezată ca un piedestal pe drumul care duce spre liniștea zilei de mîine a unor oameni care și-au făcut și își fac datoria.

C. NISTORESCU ■

Un gest de politețe

Cine călătorește cu trenul și are nenșansa să fie nu prea înalt de stat și să fie obligat de împrejurări să se suie în tren în gări de mai mică importanță are de rezolvat o problemă majoră: urcarea. Peroanele sînt cel mai adesea scurte față de lungimea trenului și înălțimea de la pămînt și pînă la prima scară a vagonului este de aproape un metru. Chiar și peroanele amenajate sînt mult prea joase pentru a fi funcționale. Bărbații, mai neghiobi indeobște cu aspectul lor vestimentar, pun genunchiul pe scară fără prea multe cazne. Femeile o fac doar după o oarecare gîndire. Merită să-și strice o pereche de ciorapi de mătase numai să nu piardă trenul?

Oamenii mai în vîrstă au de rezolvat și problema coborîrii. Trebuie să sară de pe treaptă pe pămînt.

Toate se petrec în minutul cînd trenul staționează în gară. După cum se știe, trenul nu pleacă înainte de a coborî și de a se urca toți pasagerii. De aici și o explicație a destul de frecventelor întîrzieri de trenuri.

Să n-o mai lungim. Căile ferate române sînt în liniile cele mai generale constituite. S-au construit gări noi în aproape toate nodurile de cale ferată importante. Peroanele au fost lăsate mai la urmă? Ele trebuie înălțate. Gabaritul de liberă trecere o permite. Dovada este că peroanele suficient de înalte, acolo unde există, nu lovesc scările vagoanelor, fiind în limitele instrucțiunilor tehnice.

Pînă la rezolvarea acestui aspect, persoanele mai puțin agile se urcă și coboară din tren numai cu ajutorul binevoitor al partenerilor lor de călătorie, dacă sînt suficient de agili și politicoși.

Amenajarea corespunzătoare a peroanelor din unele gări ar fi un gest de politețe din partea C.F.R.

OPREA GEORGESCU ■

● Alegerile preliminare din statul Illinois, desfășurate în vederea desemnării candidaților la funcția de președinte al Statelor Unite, s-au soldat, în tabăra republicanilor, cu succesul lui George Bush, care a obținut 54 la sută din voturi, urmat de Robert Dole (36 la sută) și Pat Robertson (7 la sută). La democrați, Paul Simon a întrunit 43 la sută din voturi, Jesse Jackson — 31 la sută, iar Michael Dukakis — 17 la sută. Pînă în prezent, George Bush dispune de 767 delegați pentru convenția națională, iar Robert Dole de 179 delegați. În tabăra democrată, Michael Dukakis are 473 delegați, Jesse Jackson — 462, iar Albert Gore — 359. După cum este cunoscut, pentru obținerea investiturii convenției Partidului Republican — care va avea loc în luna august, la New Orleans — sînt necesare voturile a 1 139 delegați, din totalul celor 2 277. La convenția Partidului Democrat, care se va ține în iulie la Atlanta, pentru învestitură sînt necesare minimum 2 082 voturi din rîndul celor 4 162 delegați.

● Într-o declarație făcută la sediul din New York al ONU, Jean Banet, directorul secției de analiză economică și prognoze a Băncii Mondiale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), a anunțat că în 1987 datoria externă a țărilor în dezvoltare a continuat să crească aproape în același ritm ca în anul precedent, adică în medie cu 2—2,5 la sută. Datoria totală a țărilor în dezvoltare a ajuns anul trecut la 1 190 miliarde dolari, sumă care, dacă va continua să crească în același ritm și anul acesta, va atinge nivelul uriaș de 1 245 miliarde dolari. Reprezentantul BIRD a anunțat, de asemenea, că veniturile pe locuitor ale țărilor din America Latină, care au cele mai mari datorii, au scăzut la nivelul anilor '70, dar că cea mai grea situație se înregistrează în Africa, unde aceste venituri se mențin la nivelul de acum 20 de ani. Exprimîndu-și speranța că după criza valutar-financiară prin care au trecut, țările dezvoltate vor manifesta o atitudine mai constructivă în problema datoriilor, Jean Banet a apreciat că pînă acum nu s-a găsit o soluție globală în privința datoriei externe a țărilor sărace.

● La Washington s-a desfășurat o nouă rundă de convorbiri între secretarul de stat al SUA, George Shultz, și ministrul afacerilor externe al URSS, Eduard Șevarnadze. În prezența celor doi miniștri de externe, la Washington a fost inaugurat Centrul american de reducere a pericolului nuclear, creat în conformitate cu acordul dintre SUA și URSS, semnat în septembrie 1987. Agenția TASS informează că un centru similar a fost creat la Moscova.

● Secretariatul Națiunilor Unite a dat publicității la New York ordinea de zi a celei de-a III-a sesiuni speciale a Adunării Generale a ONU consacrate dezarmării. Ordinea de zi prevede că în cadrul lucrărilor va fi efectuată o evaluare a actualei situații internaționale, în special în lumina obiectivului vital al încetării cursei înarmărilor, în primul rînd în domeniul nuclear, și a necesității stringente de a se înregistra progrese de substanță în domeniul dezarmării. Sînt prevăzute, de asemenea, prezentarea unor rapoarte ale unor foruri internaționale care se ocupă de problemele dezarmării, precum și dezbaterea și adoptarea unui program cuprinzător de dezarmare. Două dintre punctele înscrise pe ordinea de zi privesc rolul și activitățile ONU în problemele dezarmării.

ION CODRU ■

Comentarii politice

Descurajare prin înarmare?

Încercări de a defini conceptul de „descurajare nucleară", foarte la modă în unele cercuri politice și militare occidentale, s-au tot făcut în ultimele trei decenii. În esență, s-a urmărit ca descurajarea nucleară ar fi un ansamblu de măsuri de înarmare capabile să împiedice o putere străină să folosească propria capacitate militară pentru a întreprinde o agresiune. Ar fi deci vorba de un factor psihologic — adversarul nu atacă întrucît știe că celălalt este capabil de ripostă. Însă tot ce s-a spus despre descurajarea nucleară nu s-a constituit în cele din urmă într-o teorie bine pusă la punct. Cauza încearcă s-o determine revista franceză „Defense nationale". „Nici SUA și nici NATO, scrie revista citată — cu privire la descurajarea nucleară — o doctrină fermă sau, dacă au una, nu îndrăznesc s-o afirme deschis, deoarece nu e ușor să declari că apărarea Occidentului se bazează pe amenințarea cu genocidul, iar o strategie care nu poate fi mărturisită riscă să întîmpine probleme. În orice caz, această absență reală sau practică de doctrină a făcut ca NATO să devină neputincioasă în fața inițiativelor de dezarmare ale lui Gorbaciov, sau mai bine zis ale lui Reagan și Gorbaciov, ambii preocupați de denuclearizare".

Lăsînd la o parte faptul că NATO nu s-a putut opune inițiativelor respective nu din cauza inexistenței unei doctrine solid constituite în privința descurajării nucleare, ci datorită aspirațiilor de pace ale tuturor popoarelor, este limpede că, de fapt, „descurajarea" nu poate fi susținută ca factor strict defensiv, ca ea nu are doar un caracter psihologic, ci în primul rînd unul politic și militar. În realitate, cei ce promovează descurajarea nucleară urmăresc să-și impună punctul de vedere prin amenințarea cu utilizarea forței nucleare. Dar efectul cel mai păgubitor al punerii în practică a „descurajării" l-a constituit stimularea extraordinară a cursei înarmărilor nucleare, deoarece „necesarul" de arme atomice pentru descurajare a suferit modificări foarte mari, în sensul creșterii, de-a lungul deceniilor. Dacă la începutul anilor '60 în Statele Unite se considera că efectul dorit se poate realiza prin existența a 400 de rachete intercontinentale și a unui număr egal de focoase (cîte 200 de rachete și de focoase în fiecare din cele două superputeri), calculele ulterioare au indicat 1 600, apoi 3 600, pentru ca în 1986 să existe concret 4 608 de rachete strategice pe care erau montate 24 800 de focoase. Experții ONU apreciază că dacă procesul nu este oprit, numărul de rachete intercontinentale și de focoase va crește într-un ritm galopant.

Mai mulți factori au dus la apariția și la întărirea ideii reducerii substanțiale, ca parte integrantă a procesului de dezarmare nucleară, a numărului de rachete strategice: cheltuielile enorme legate de producerea, întreținerea și deservirea acestora, pericolul pe care ele îl reprezintă pentru pacea și securitatea lumii, aprecierile făcute de specialiști că practica „descurajării" nucleare nu este eficientă, că existența rachetelor și a focoaselor atomice nu aduce nici un plus de securitate celor ce le dețin. După cum este cunoscut, în prezent se fac eforturi pentru finalizarea elaborării Tratatului sovieto-american cu privire la reducerea și limitarea armamentelor strategice ofensive, astfel încît documentul să poată fi semnat în cursul următoarei întîlniri a conducătorilor URSS și SUA, proiectată să aibă loc în prima jumătate a acestui an. Se-nțelege, încheierea acestui tratat va reprezenta, ca și semnarea la Washington în 1987 a acordului cu privire la eurorachete, o realizare de seamă pe calea dezarmării atomice. În continuare se cer însă întreprinși noi pași pînă la înfăptuirea deplinei dezarmări nucleare, singurul mod de a lichida definitiv păgubitoarea și periculoasa politică a „descurajării nucleare".

ION D. GOIA ■

Triumful voinței

De un mare succes, la critică, s-a bucurat volumul de versuri intitulat „Dam-Burst of Deams". Faptul că autorul lor nu avea la apariția cărții decît 15 ani nu ar fi fost un lucru tocmai ieșit din comun. Și totuși... Autorul, Christopher Nolan, a suferit un accident la naștere de pe urma căruia a rămas cu leziuni cerebrale. El nu vorbește și nu se poate mișca. Cu ajutorul surorii lui (care l-a tratat ca pe un egal), al părinților săi (care au făcut mari sacrificii), Christopher a reușit să spargă bariera lumii de tăcere care îl înconjura. Mai mult chiar: a absolvit cursurile de la Trinity College din Dublin, iar cu ajutorul unui dispozitiv special, fixat pe frunte (un fel de unicorn) a ajuns să fie în stare să-și încredințeze gîndurile, sentimentele, sensibilitatea prin intermediul mașinii de scris.

Acum, în vîrstă de 21 de ani, el a dat la iveală o nouă carte, „Under the Eye of the Clock", care are un caracter profund autobiografic. Întrebat ce și-ar dori, Christopher a răspuns: „Vreau să scriu. Visez să călătoresc în lumea largă, deși sînt convins că acest lucru, în situația mea este imposibil, dar gîndurile mele pot să zboare pînă pe muntele Everest!"

Înainte de toate însăși viața lui este un urcuș din beznă către lumină, un adevărat exemplu al voinței care triumfă!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Prometeu la volan

E noapte, o ușoară ceață stinjenește vizibilitatea în zonele împădurite dar coloana de automobile, camioane, TIR-uri și alte invenții motorizate rulează pe autostradă cu viteză constantă, păstrînd între ele o distanță permanentă egală, indiferent că mașina din capul coloanei frînează brusc sau accelerează. Ce se petrece? Ce anume face ca autostrada să devină sigură, să nu-și mai pretindă tributul de morți pe care regele automobil îl plătește în fiecare an prin imprudenții sau ghinioniștii care se cred stăpînii acestei atît de iubite invenții a secolului XX? Se numește Prometeus și este cel mai mare program electronic și tehnologic pentru vehicule și siguranța traficului pe șoselele acestui continent pe care a călători a devenit o sfidare adresată destinului. El a fost pus la punct în laboratoarele a 13 mari uzine automobilistice europene și va fi utilizabil în a doua jumătate a anilor 90.

Că și eroul mitologiei grecești, Prometeu va sfida zeii străzii și va revoluționa automobilul și conceptul de călătorie cu acest mijloc de transport. Proiectul vizează crearea unor adevărate flotile de mașini echipate electronic cu un sistem de telecomunicații și a unor centrale dislocate de-a lungul principalelor șosele, în fond același principiu care este folosit în controlul traficului aerian. Fiecare vehicul este văzut ca un element al traficului dar nu în manieră autonomă și în legătură cu ceilalți participanți, deciziile luîndu-se simultan pentru toți cei aflați la un moment dat pe un tronson de drum. Cu ajutorul unor senzori optici și electronici se retează automobilistului condițiile de drum, se semnalează eventualele perturbații în timp real, totul în consens cu evoluția celorlalte vehicule. Informațiile intră într-un microprocesor care le transformă în comenzi directe, un fel de copilot peste hotărîrile căruia șoferul nu poate trece. Este un sistem informatic inteligent care asistă conducătorul auto la toate manevrele pe care acesta le face, intervenind direct asupra acceleratiei sau frînei, în funcție de necesități. Toate vehiculele vor avea aceleași reacții în același timp, se vor mișca deci în sintonie. Lucrarea în sine — foarte costisitoare — implică coordonarea investițiilor industriei auto, sectorului public pentru infrastructurile din telecomunicații și a deciziilor politice asupra standardelor și normativelor.

Care va fi rolul pilotului, în parte ajutat, în parte oprimat de semnale și informații care „normalizează" conducerea mașinii? A conduce mașina va deveni o afacere ingrozitor de serioasă, fără improvizații și fantezii, micșorînd substanțial numărul morților care cad pradă an de an vitezei, neglijenței, oboselii sau alcoolului. Convoaie rapide de mașini circulînd cu viteză vor parcurge autostrăzile Europei avînd la volan șoferi lipsiți de emoții și teamă, siguri pe ei, adică pe slujbașii electronici gata în orice secundă să le corijeze erorile. Un impuls electromagnetic va frîna pentru noi, un altul va accelera și ne vom întoarce acasă puțin dezluzionați, mai puțin obosiți, mai puțin liberi, dar sănătoși. Gîndindu-ne că alternativa electronică a automobilului este încă o ipoteză, și încă una destul de îndepărtată, să ne bucurăm în continuare de plăcerea unei depășiri, să lăsăm să ne crească adrenalina în singe la o frînă de ultim moment, să ne bucurăm deci că volanul încă ne aparține dar să fim cu toții mai atenți decît toți senzorii la un loc pentru ca volanul cu automobilul să nu fie încă un motiv de stress și oboseală nervoasă.

IOAN ROȘCA ■

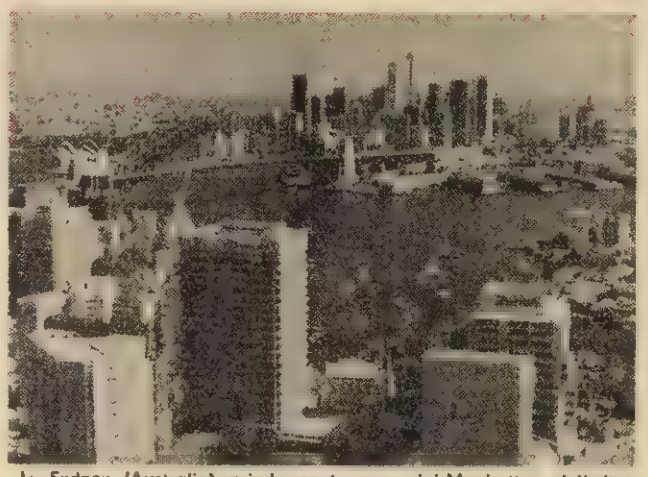

În Sydney (Australia) prinde contur un mini-Manhattan delimitat de „zgîrie-nori" ce se înalță an de an

Pe cine veghea Sfinxul?

Cînd în 1986 cercetările efectuate de doi oameni de știință francezi și studiile întreprinse apoi de o echipă de specialiști japonezi în perimetrul Marii Piramide de la Gizeh, au provocat ample discuții printre egiptologi și printre cercetătorii antichității, opinia publică a așteptat cu înfrigurare rezultatele acestora, ce erau anunțate pentru luna aprilie 1987. Însă, concluziile cercetătorilor nu au fost făcute cunoscute și speculațiile de tot felul au găsit — pentru a cîta oară? — un teren fertil de răspîndire. S-a încercat să se pună capăt euforiei căutătorilor de comori prin constituirea unui grup de experți, 26 la număr, care au primit misiunea să coordoneze și să valorifice rezultatele cercetărilor efectuate pe platoul piramidelor de la Gizeh.

Și, iată că la sfîrșitul anului trecut, echipa de savanți niponi de la Universitatea Waseda din Tokio revenea în zona piramidelor, unde anunța o teorie care a provocat reacții dintre cele mai diverse în rîndul specialiștilor și al opiniei publice. La o conferință de presă, Sakuji Yoshimura, șeful echipei japoneze, declara că savanții japonezi au elaborat o nouă teorie în legătură cu regiunea piramidelor de la Gizeh. Pînă acum egiptologii plecau, aproape în unanimitate, de la premisa că Sfinxul, uriașa figură cioplită în gresie, înfățișînd un leu cu cap de om, constituia un „paznic" al mormintelor regești adăpostite de aceste piramide construite în jurul anului 2700 î.e.n. Oamenii de știință niponi pun la îndoială această ipoteză. Ei își bazează teoria îndeosebi pe situarea Sfinxului față de cele trei piramide principale de pe platou. După părerea lor, piramidele nu constituiau morminte, ci un fel de „oraș de cult". Adevăratele morminte se găsesc, potrivit estimărilor lor, la vest de piramida Keops.

Sakuji Yoshimura aduce ca argument în sprijinul acestei teorii și modul de amplasare a piramidei Keops. „Credem — afirmă el — că piramida are în interiorul ei mult mai multe cavități goale decît se presupunea pînă în prezent". Dacă se va putea demonstra acest lucru, atunci ar însemna că piramidoane de blocuri de piatră, ci le nu sînt construite din milnumai din circa 200 000 de asemenea blocuri. „Oamenii de știință niponi apreciază chiar că piramida Keops are mai multe cavități goale decît structuri compacte de piatră. Folosindu-se de aparate moderne cu unde electromagnetice, ei au descoperit un gang lung de circa 30 de metri, care este situat în spatele așa-numitei camere a reginelor, care după cît se pare este orientată spre vest, direcție în care pînă în prezent se credea că nu există decît piatră. Aceasta ar însemna, însă, că există o legătură între partea de est și cea de vest a piramidei. Alte două cavități au fost descoperite în zona camerei regelui, una sub sarcofag, alta între camera regelui și galerie, un pasaj abrupt din piatră de calcar, lung de 50 de metri și înalt de zece metri.

Toate acestea sînt considerate de oamenii de știință japonezi drept argumente în sprijinul teoriei că piramida Keops nu a fost un mormînt, ci un loc de cult pentru sufletele care, potrivit credinței egiptene, urmau să se reîntoarcă de pe cealaltă lume. Camera regelui din piramida Keops este situată la o înălțime de 66 de metri deasupra solului. De ce tocmai Keops s-a abătut de la tradiția vechilor faraoni, care își îngropau morții în pămînt? O întrebare la care nu s-a găsit încă un răspuns. Așa cum releva Rifaat Mohammed, șeful secției internaționale a Administrației egiptene a antichităților, afirmațiile savanților niponi sînt deocamdată pură teorie. Puțin mister nu strică niciodată!

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Lumea se amuză

după N.H.I.

Inițiativă la scara Planetei:

7 aprilie: O zi fără fum de țigară

Tutunul, patimă și infern, prietenul nostru pentru cinci minute și dușmanul nostru de-o viață, plăcerea unui rotocol de fum și suferința unui pat de spital, publicitate viu colorată și sirena de alarmă continuă a medicilor! Pămîntul a devenit o planetă fumegîndă de la rugul miliardelor de țigări care pîrjolesc sănătăți și vieți. S.O.S.-ul specialiștilor se sfărîmă adesea de inconștienta ridicare din umeri: „las că nu mă-mbolnăvesc eu tocmai eu"! Se impune un război mondial împotriva fumatului. Organizația Mondială a Sănătății declară ziua de 7 aprilie ca zi în care nu se va fuma, în multe locuri se interzice reclama zgomotoasă făcută țigărilor. Orice acțiune e binevenită pentru a smulge masca surizătoare a unei plăceri efemere de pe figura crîncenă de killer a tutunului. În acest sens are loc și discuția noastră cu **medicul primar Valeriu Ionescu, șeful laboratorului de cardiologie din Institutul de Fiziologie Normală și Patologică „D. Danielopolu".**

— Un cintec cunoscut zice: „Acum cînd număr anii iară / Opresc douăzeci din ei / Restu-i dau pentr-o țigară / ...Parafrazăm noi: oricum ne lua țigara o parte din ani! Tovarășe doctor Valeriu Ionescu, cam cît ne dăjmuiește tutunul din viață?

— Sacrificăm 5 pînă la 10 ani pentru plăcerea de a inhala fumul albăstrui. Cu cît începem acest „sport" mai din tinerețe și cu cît depășim un pachet pe zi, ne apropiem de un deceniu de viață făcut cadou acestui viciu. Omul nu moare, ci se omoară singur prin fumat, alcool, exces de greutate, sedentarism. Și în afară de aceasta, mai este important și cum ne trăim anii. Dacă vedeți un om palid, cu respirație șuierată și insuficiență, gîfîind la cel mai mic efort, cu voce mică și sufocată, care se lamentează că face 5—6 viroze pulmonare într-o iarnă, să fiți siguri că-i găsiți pachetul de țigări în buzunar. Ele i-au scăzut calitatea sănătății și, pînă la urmă, a vieții.

— Știința descoperă mereu cîte un cap de acuzare pentru tutun în legătură cu apariția unor afecțiuni. Deși întrebarea pare „fumată", atîta vreme cît tabagismul nu este făcut knock-out, ca este utilă și nouă o formulăm: ce rele aduce cu ea țigara?

— Efectele nocive se manifestă în multe direcții, alterînd starea de sănătate a întregului organism. Din păcate, la același om, apare adesea întreg cortegiul de suferințe și boli. Se înregistrează spasme bronșice cu hipersecreție ce limitează performanța respiratorie, are loc o sensibilizare exagerată la răceli și o proastă apărare a mucoasei pulmonare la infecții, se instalează, după un timp, bronhopneumopatia obstructivă cronică (enfizem pulmonar). Ca să nu mai vorbim de incidența mai mare a cancerului pulmonar, de amigdală sau faringe la fumători. De altfel, oncologii susțin că toate formele de cancer (de stomac, de vezică etc.) sînt mai frecvente la cei ce fumează. Se ajunge foarte des la gastrite și la arteriopatie obstructivă prin sclerozarea și îngustarea arterelor de la membrele inferioare și mîini datorită vasoconstricțiilor repetate, boală gravă ce se soluționează adesea doar prin amputarea picioarelor. Din rîndul fumătorilor se numără mulți bolnavi de hipertensiune arterială deoarece constricția periferică crește rezistența opusă de vase fluxului sanguin. Am ajuns la unul dintre efectele cele mai dezastruoase ale nicotinei și celorlalte peste 200 de substanțe toxice din tutun, și anume, infarctul miocardic, de cel puțin 3 ori mai frecvent la fumători. Cercetările au demonstrat că și la 5 țigări pe zi probabilitatea de a face infarct este mai mare, peste 10 țigări curba crește evident, iar de la 20 în sus, panta ei este abruptă.

— Și lista oricum rămîne deschisă. Din păcate, pe moment ne furnică frica, ne promitem nouă înșine că mîine nu mai călcăm în tutungerie, apoi slăbiciunea noastră ne împinge mîna să aprindă iar bobița de jar cu gîndul mincinos că „asta e ultima!" Tovarășe doctor, legat de acțiunea de dinamită a țigării asupra sistemului cardiovascular, care este acest mecanism distructiv?

— Tutunul declanșează secreția de adrenalină asemănător cu emoțiile și stressul. Au loc vasoconstricții repetate. Apar palpitațiile, respirația sacadată, transpirațiile reci, scăderea temperaturii mîinilor și picioarelor.

— Deci, cînd fumăm o țigară că sîntem nervoși, de fapt suplicităm cu ceva adrenalină care accentuează starea de tensiune.

— Țigările au o acțiune toxică și asupra sistemului nervos. La început se manifestă o perioadă scurtă slab excitatorie, după care se instalează o evidentă oboseală nervoasă. Iată cum ne „calmează" fumatul!

— Unii spun că netrăgînd în piept anesteziază pericolul.

— Cel mai nociv este inhalatul profund care transportă fumul toxic pînă în bronhiile mici alterînd țesuturile pulmonare pe o suprafață mare. Aproximativ 10 țigări inspirate adînc fac cît 40 pufăite. Dar și pufăind și scoțînd fum pe nas, toxinele tot se absorb prin mucoasa bucală și linguală, irită faringele și usucă mucoasa nazală căreia îi scade capacitatea de apărare. Asta pățesc și cei care mestecă tutun. Oricum, sub orice formă, e nesănătos.

— Alții cred că se apără doar prin faptul că nu aprind țigara dis-de-dimineață pe stomacul gol și, după ce mănînc, dau drumul la focul din furnalul plămînilor.

— Fals și insuficient! Chiar dacă mîncînd întîi se realizează o relativă protecție gastrică, rămîn efectele nocive adrenalitice, vasospastice și hipotermice, plus hipersecreția și spasmele bronșice. Toate acestea sînt maxime în prima parte a zilei. De aceea, cea mai periculoasă perioadă pentru fumat este pînă la ora 18. Cei ce nu se pot abține trebuie să nu tragă în piept în această perioadă, să facă gimnastică respiratorie inspirînd și expirînd adînc de 10 ori și să consume vitamina C și B. S-a dovedit că o țigară distruge în organism atîta vitamină C cît conținutul unei lămîi.

— Cei ce nu vor să abandoneze fumatul motivează că fără țigară se îngrașă.

— Scăpînd de toxinele tutunului, organismul se revigorează, se oxigenează mai bine, și deci, crește pofta de mîncare. O perioadă, mesele trebuie să fie dese, să nu se consume exagerat făinoase și dulciuri ci lactate slabe cu mult calciu, legume și fructe. Creșterea în greutate apare și datorită înlocuirii tendinței de a inhala fumul cu dorința de a mesteca mereu alimente. Cu puțină grijă și echilibru, acul cîntarului nu va sălta de la normal.

— „Cînd am fumat 20 de ani, ce rost mai are să renunț?", își furnizează unii alibiuri. Este într-adevăr renunțarea ineficientă după o lungă perioadă de fumat?

— În orice moment, abandonul e binevenit. La un mare tabagic, din momentul aruncării pachetului de țigarete în coș, pericolul cancerului începe să scadă, chiar dacă după un timp el este mai mare ca la un nefumător. Însă, după 10 ani de la întreruperea fumatului, din punct de vedere oncologic, el se prezintă acum ca și cînd n-ar fi pus țigara în gură. În ceea ce privește perspectivele sumbre ale infarctului, deși urmele tutunului rămîn, sistarea înseamnă o reducere a riscului de accident cardiac. Această predispoziție la infarct, deși mai mică, rămîne însă prezentă datorită mîilor de țigări care au alterat sistemul cardiovascular.

— Una peste alta, mica jucărie cu fum care ne distrează aduce numai dezastre organismului. Singura soluție este să ne lăsăm de fumat. Dar e greu, teribil de greu! Ce ne sfătuiți, tovarășe doctor?

— Avem suficiente rezerve să ne mobilizăm în lupta împotriva acestui dușman. După ce fac infarct, toți teribiliștii sînt cuminți ca niște mieluși, nici nu mai rostesc cuvîntul țigară. De ce să suferi o astfel de experiență tristă ca să te oprești! Eu, deși eram fumător de pipă, moderat, și făceam mereu ascensiuni pe munte, m-am trezit, că după o alergătură pe scări la o urgență cardiacă, am ajuns sufocat la etajul doi. De a doua zi, am zis stop! Mi-am mușcat buzele o vreme, dar apoi apetitul pentru țigară a scăzut și, acum, îmi face rău chiar fumul din cameră. Trebuie păstrată această victorie asupra ta și refuzată orice țigară, chiar după ani, pentru că obiceiul se reînnoadă urgent. Cei care au ajuns să fie dependenți toxic se pot lăsa de fumat în trepte. În fiecare zi reducînd cîte o țigară, ceea ce nu e prea chinuitor, ajung în 3 săptămîni la zero. Cînd simți nevoia inhalării fumului, se recomandă să bei două înghițituri de apă rece. O mare pondere în acest viciu îl au gesturile de a aprinde țigara și a o duce la gură. Trebuie să se înlocuiască acest ritual devenit reflex cu altceva. De exemplu, cu bomboane mici de mentă, cu gumă de mestecat, cu țigări astmatice. Nici nu realizăm ce succes pentru viață este abandonarea tutunului!

— Am înțeles că cel mai sigur medicament este voința în această luptă pentru sănătate. Ne stă la îndemînă fiecăruia. Vă mulțumim, tovarășe doctor Valeriu Ionescu, și ere! că primul care va lua măsuri este subsemnatul.

Cînd am părăsit institutul, un băiețandru cu țigara în gură ne cere un foc. Era argumentul don-quijotesc cu care făcea pe grozavul în fața fetei care-l sorbea din ochi. După o scurtă ezitare, l-am refuzat. Sperăm că, citind aceste rînduri, să înțeleagă de ce.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Universul științific

Slăbire prin acupunctură

Institutul de medicină tradițională chineză Nanjing a obținut rezultate destul de bune în tratarea obezității prin acupunctură. Așa cum spun medicii institutului, un ac metalic

poate face ca în două luni bolnavii să slăbească pînă la 25 kilograme. La cei peste 1 500 de pacienți, ce au fost tratați pînă azi aici, 64 la sută au obținut rezultate de-a dreptul surprinzătoare. Unul dintre aceștia este și Wang Guahua, lucrător la un magazin universal din orașul Nanging, ce avea o greutate de 86 kilograme (fig. 1). În urma a 30 de tratamente cu acupunctură, el a slăbit ajungînd la 64 kilograme (fig. 2).

Există plante și animale de origine arctică

De mai multă vreme paleontologii americani cercetează zăcămintele situate în insulele din nordul Canadei, respectiv Ellesmare și Axel Heiberg situat la 80 grade latitudine nordică, în Oceanul Arctic, ce au o vechime cuprinsă între 50 și 90 milioane de ani. Studiile paleontologice ale florei și faunei recoltate, ca și studiile cronologice ale sedimentelor, au dat rezultate neașteptate: plantele și animalele descoperite aici sînt de tip subtropical. Chiar dacă s-ar ține seama de deriva continentelor, lucrul pare totuși curios, deoarece la acea vreme insulele se aflau cam pe la 60 grade latitudine nordică. Diversele urme adunate, ce se succed în sedimentele de la începutul terțiarului, cuprind rinoceri de tip primitiv (Hyrochyus), rozătoare insectivore, avînd modul de viață și înfățișarea vidrelor, primate primitive, mamifere arboricole și zburătoare înrudite cu insectivorele și primatele, azi

BREVIAR

prezente doar în sud-estul Asiei, în Indonezia și Filipine, broaște diferite și alte viețuitoare dispărute de mult de pe suprafața Terrei. Studiile relevă că fosilele

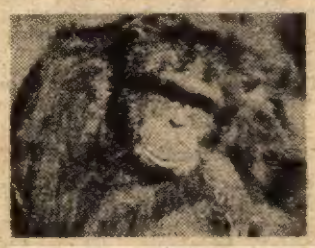

au apărut mai întîi în zăcămintele arctice, iar mult mai tîrziu le găsim și în cele de la latitudini mai joase. Astfel plantele din cretacicul superior erau prezente în zona arctică cu 18 milioane de ani înainte de a apărea în America de Nord, iar vertebratele din terțiar-eocen cu 2—4 milioane de ani înainte. Paleontologii nord-americani sînt de părere că regiunea arctică, cu nopțile sale foarte lungi dar și cu o climă caldă, a jucat un rol fundamental în originea florei și faunei subtropicale, din acea epocă, care mai tîrziu s-a răspîndit spre latitudini mai joase. Oare plantele și animalele din zona subtropicală au o origine arctică?

Fotografii în relief

Noul aparat de fotografiat are patru obiective, în loc de unul, pentru a se realiza concomitent patru imagini, ce permit reconstituirea unei fotografii stereoscopice. Realizat în S.U.A. și purtînd numele de „Nimslo-3D", el a fost conceput special pentru obținerea de fotografii color în relief. Fotografierea se face ca la orice aparat, iar developarea filmului se execută după sistemul clasic. La copiere însă, un dispozitiv special împarte cele patru imagini în părți ce alternează. Un sistem lenticular permite fiecărui ochi să vadă din fotografie numai partea care îi este destinată, ea apărînd în relief.

În imagine noul aparat cu cele patru obiective, iar deasupra montat dispozitivul în care imaginea apare în relief și color.

AUREL DIANU

Universul muzicii

Rol în filme și rock din mers

ELVIS ȘI EU (Elvis and me) — așa se va numi cel de-al doilea film, în curînd pe marile ecrane, despre viața lui ELVIS PRESLEY (foto). Cine este misteriosul eu (me)? Este cea care, în 1967, devenea soția regelui rock and roll-ului, provocînd o groază de sinucideri în rîndul admiratoarelor. Pe atunci se numea Priscilla Beaulieu și era fiica unui ofițer din armata americană, astăzi se numește Priscilla Presley și este văduva celui mai mare pop star al tuturor timpurilor. Pentru rolul lui Elvis a fost ales actorul Dale Midkiff, (23 de ani), cel care l-a interpretat pe tînărul Jock Ewing în „Dallas". În rolul Priscillei, Susan Walters (24 de ani). Producția filmului a costat 8 milioane, bani achitați integral de Priscilla.

● Alte două filme muzicale sînt în prag de apariție: „Lumina zilei" („Light of Day") cu Joan Jett și Michael J. Fox, coloana sonoră a filmului fiind deja la vînzare pe albumul cu același nume, și „Expertul" („The Expert") cu John Travolta ca în zilele lui de glorie.

● După 7 luni de la apariție, albumul lui MICHAEL JACKSON, intitulat „Bad", se menține în fruntea clasamentelor. Ce înseamnă exact cuvîntul „bad"? Dicționarul explică: rău, neplăcut, prost, imoral, bolnav, dureros, dăunător. Se pare, însă, că nu acesta este sensul cuvîntului care dă titlul albumului. În limbajul străzii, „bad" are exact înțelesul invers, tinerii folosindu-l cu sens admirativ. Cînd cineva sau ceva este „bad" înseamnă că este ieșit din comun, deosebit, super, sau, cum se spune la noi, „tare".

● Pentru apropiatul turneu în Europa, Michael Jackson și-a pregătit o uriașă caravană: 36 tone de echipament, 130 de ajutoare, un minioraș cu 25 de bungalowuri, restaurant cu bucătar, dispensar cu doctor, o cameră specială pentru cimpanzeul Bubbles.

● Intorși teferi dintr-un răsunător turneu în vestul țării, băieții de la IRIS nu s-au acomodat cu liniștea Capitalei. Obișnuiți să-și acordeze chitarele din mers, au plecat din nou la drum, urmînd să susțină concerte în zona Maramureșului. Perioada deplasării: 19 martie—6 aprilie.

● Evenimentele primăverii muzicale bucureștene: după spectacolul „Șlagărele primăverii", susținut duminică, 20 martie, cu nume de marcă, precum Mirabela Dauer, Anda Călugăreanu, Carmen Rădulescu, Marina Florea, Dan Spătaru, grupul de dans modern Izvor, Romanticii, alte vedete vor ieși la rampă, duminică, 26 martie. Scena Polivalentei va avea ca invitat de onoare grupul PHONOLOG (R.D.G.) alături de care vor evolua Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru.

MIRCEA ZANE

Încrezători în STEAUA noastră

Glasgow, o amintire

E ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic : deja gîndurile noastre sînt îndreptate spre meciurile pe care **Steaua** le va susține cu **Benfica Lisabona**, iar cele două întîlniri cu **Glasgow Rangers** încep să ni se estompeze din memorie. E și firesc să fie așa. Deși, poate e nedrept ca să nu ne mai amintim de dramatismul celei de-a doua întîlniri dintre **Steaua** și **Glasgow Rangers**. Măcar o clipă să mai zăbovim printre artizanii unei calificări de prestigiu în semifinalele C.C.E. la fotbal. Desigur, nu toți dintre ei au fost în forma lor cea mai bună și nu au reușit să ne încînte, așa cum s-a întîmplat cu alte prilejuri, cu combinațiile lor pline de farmec. Dar ar fi nedrept să nu le remarcăm la toți dăruirea cu care au abordat această dificilă partidă. Iar dacă în meciul din Scoția au strălucit unii jucători, să nu uităm că în alte partide alți coechipieri ai lor au meritat aplauzele noastre. Aceasta și înseamnă de fapt o mare echipă : oricînd să existe în componența ei sportivi care prin harul și prin capacitatea lor de angajare, cu toată ființa, în disputa de pe teren, să-i poarte și pe coleșii lor pe aripile victoriei. Ar fi trebuit să vadă mai mulți ochi cum se zvîrcolea pe scaunele aeroportului din Glasgow, de durere, în urma loviturilor primite, portarul echipei noastre. Stingaciu, pentru a înțelege ce s-a petrecut pe **Ibrox Park** ; ar fi trebuit ca și alții să vadă glezna umflată a lui Ungureanu care șchiopăta după meci, chiar dacă era bucuros fiindcă **Steaua**, deși înfrîntă într-o bătălie, continuă campania sa europeană. Iar pentru a prinde mai exact de cîtă dragoste și de cîtă competență este înconjurată **Steaua**, e de-ajuns să amintesc un singur episod care s-a petrecut pe aeroportul Otopeni, la sosirea fotbaliștilor noștri. Era dimineață, toți eram epuizați de un zbor lung deasupra Europei, eram încă pradă acelei tensiuni nervoase care se instalează ori de cîte ori participi la un moment important, iar în plus, jucătorii și conducătorii lor mai erau și epuizați de efortul uriaș pe care îl depuseseră pentru a se califica în dauna unei echipe de mare forță și cu o carte de vizită demnă de respect. Printre cei care se îndreptau spre clădirea aeroportului se aflau și Emerich Jenei și Belodedici. Mergeau alături iar primul îi vorbea cu însuflețire celui de-al doilea și din cînd în cînd se învîrtea în jurul lui, parcă uitînd de istovitoarele clipe petrecute pe stadionul din capitala Scoției. Nu sînt din fire indiscret, dar m-am apropiat intrigat de cei doi, ca să-mi dau seama despre ce se întîmplă. Era, poate, pentru ei „un fapt banal, pe care l-au și uitat cu siguranță, și doar un martor ocazional, cum am fost eu atunci, l-a înregistrat. Jenei nu-i istorisea lui Belodedici nu știu ce film sau spectacol, nu-i povestea vreo întîmplare amuzantă sau vreo anecdotă. Nu. La ora șase dimineața, după patru ore de zbor cu avionul, după o lungă așteptare pe aeroportul din Glasgow, după un meci care a avut o desfășurare palpitantă și care i-a solicitat la maximum atît pe jucători cît și pe tehnicieni, Jenei îi explica lui Belodedici o manieră de a-și deposeda adversarul de minge. M-am îndepărtat de cei doi și mi-am zis atunci că, indiferent cu cine va urma să joace **Steaua** după tragerea la sorți de la Geneva, fotbaliștii noștri și cei care îi îndrumă merită din plin încrederea noastră că vor încerca și imposibilul pentru a menține echipa lor în fruntea elitei fotbalistice europene.

GEORGE ARION ■

Benfica, o carte de vizită

Sorții au hotărît : **Steaua București** va întîlni, în semifinalele Cupei Campionilor Europeni la fotbal, pe **Benfica Lisabona**. Primul meci va avea loc la 6 aprilie la București iar cel de-al doilea la 20 aprilie la Lisabona ● Campioana Portugaliei a cucerit de două ori Cupa Campionilor Europeni (în 1961, 3—2 cu **F.C. Barcelona** și în 1962, 5—3 cu **Real Madrid**) și a mai fost prezentă de încă alte trei ori în finalele aceleiași competiții, în anii 1963, 1965 și 1968 ● Clubul a fost înființat în 1904 ● **Benfica** a cîștigat de 26 de ori titlul de campioană a Portugaliei iar cupa i-a revenit de 19 ori ● Stadionul echipei, **Luz**, are 120 000 locuri ● Antrenor — din noiembrie anul trecut, Toni, fost internațional lusitan, care l-a înlocuit pe danezul Skovdhahl ● Culoarea tricourilor — alb-roșie ● Lotul **Benficăi** cuprinde patru brazilieni : Wando, Chiquinho, Mozer, Elzo ● Alături de ei evoluează și suedezul Magnusson ● Toți ceilalți membri ai echipei sînt internaționali portughezi ● Dar iată care este formația standard : Silvino-Veloso, Dito, Mozer, Alvaro-Sheu, Elzo, Diamantino, Pacheco-Rui Aguas, Magnusson ● Cel mai tînăr jucător lusitan este Pacheco — 21 ani iar cel mai în vîrstă — Veloso, 32 ani ● După cum desigur mulți dintre iubitorii fotbalului își amintesc, în această echipă cu o cotă ridicată în lumea soccerului internațional au evoluat mari jucători ca Eusebio — „Perla Mozambicului", Costa Pereira, Coluna, Germano ● În actuala ediție a C.C.E. **Benfica** a eliminat pe **Partizan Tirana** (4—0 și 3—0 — forfait), pe **Aarhus** 0—0 și 1—0) și **Anderlecht** (2—0 și 0—1) ● Cu tot palmaresul impresionant și de invidiat pe care îl posedă **Benfica**, jucătorii de la **Steaua** păstrează un optimism lucid și se pregătesc cu toată seriozitatea pentru a obține un rezultat de prestigiu. **Benfica** nu este invincibilă, **Benfica** poate fi înghețată la București și obligată să accepte pe terenul propriu un rezultat modest pentru ea. O dovedește și meciul pe care l-a susținut în etapa 26 a campionatului intern cu **Chaves**. Jucînd pe teren propriu ea n-a putut să obțină victoria ci doar un rezultat de egalitate : 1—1. În prezent, ea ocupă locul 2 în campionat, după F.C. Porto.

Lipsă de concentrare

Totul a fost pe dos la Dublin : fusul orar, circulația pe dreapta, Lung (disjuncție la umărul drept) și Lupu (răcit) — indisponibil, Bölöni sosit abia în seara dinaintea jocului și, mai ales, acest 0—2 stabilit în minutul 92 (!) parcă pentru a sublinia atît dorința mare de victorie a gazdelor cît și sincopele noastre în conectarea la un joc de mare angajament. Partida aceasta s-a jucat la dorința irlandezilor și din interesul nostru. Am onorat o invitație care, la rîndu-ne — n-avem încotro — ne onorează din moment ce vine din partea unei echipe clasată între primele 8 în Campionatul European. Ca urmare și a circumstanțelor cunoscute am prezentat următoarea formație : Moraru (care nu a apărut în poarta lui Dinamo în acest retur) ; Rednic — libero, încercînd să-și redescopere o vocație din vremea Campionatului Mondial al „cangurilor" ; Mircea Popa și Andone, fundași de marcaj la Stapleton și, respectiv, Kelly ; Stănescu — depășit de evenimentele de pe partea lui mai ales în prima repriză ; la mijloc : Mateuț (timorat de contactele dure cu adversarii), Coraș (care n-a mai ținut mingea atît de des pe cît era necesar), Bölöni (revenit pe parcurs, la tonusul pe care i-l dădea altădată psihologia unei echipe învingătoare) și Sabău (aceeași revelație, deși se părea că a dat de-o „nucă" prea tare) ; în atac Vaișcovici (din minutul 46 Lasconi) și Cămătaru au constituit zona cea mai fără vlagă a echipei noastre. Din această simplă trecere în revistă a celor care au evoluat aici (din care 3 jucători sub 25 de ani, dar și 3 peste 30) rezultă și tema principală a conducerii tehnice — pentru acest joc și pentru perioada următoare : de-a încerca o lărgire a lotului național, atît pe calea unor posibile reveniri cît și pe aceea a unor necesare promovări. Independent de acest 0—2 cred că, totuși, conducerea Federației și a lotului național procedează corect avînd gîndul la perspectivă, dar fapta aplicată la condițiile în care, știm cu toții, că putem avea (și chiar avem) o altă echipă națională. În atare context, problema psihologică este mai puțin a antrenorilor și mai mult a jucătorilor chemați pentru cele 3 jocuri de pînă acum din acest an (Israel, Polonia, Irlanda) — și anume de-a rezista la presiunea ideii că adevărații titulari ai naționalei sînt undeva, acasă. Or, Jenei pare la fel de hotărît să nu se lase dus după firmă și renume, ci după valoare și competitivitate, lăsînd cel puțin pînă în toamnă deschisă lupta pentru ocuparea unui tricou de tricolor.

Revenind la jocul de aici sînt subînțelese mobilurile și stările de spirit diferite ale celor două echipe. Irlanda a aliniat o formație fără ca vreunul din cei 14 jucători intrați pe parcursul meciului să fie din campionatul intern, absolut toți activînd în Marea Britanie : 3 la Celtic Glasgow, 2 la Manchester United, cîte unul la Leeds, Sheffield, Luton Town, Queens Park Rangers, Arsenal, Newcastle, Everton, Berby County, inclusiv acest David Kelly care le-a făcut tot jocul și care evoluează la Walles, în liga a III-a engleză ! În ciuda acestor aparențe echipa Irlandei a fost foarte omogenă din simplul motiv al stilului de joc al componenților ei — stilul tradițional al echipelor britanice : angajament fizic fără cruțare, joc atletic, în forță și, mai ales, acele centrări necontenite care ajung să macine apărările cele mai solide. Chiar și golurile primite de echipa noastră au la bază o simplă statistică : din 50 de centrări (cam cît au dat și irlandezii), 20 să zicem ajung la vîrfurile lor, 10 sînt trimise spre poartă și inevitabil două pot fi goluri. Din respect pentru adevăr trebuie să spun, totuși, că primul gol marcat de fundașul central Moran a survenit dintr-un corner acordat în locul unui ofsaid ce ne-ar fi dat nouă mingea. Iar al doilea gol, cum spuneam, s-a marcat după încheierea timpului de joc, o neatenție a fundașilor noștri Popa și Andone, care au jucat totuși foarte bine, permițîndu-i lui Kelly să trimită de la cîțiva metri mingea în poartă.

Recapitulînd : a fost o primă întîlnire între reprezentativele celor două țări ; gazdele noastre ne-au dat respectul cuvenit unei echipe clasată, după palmares, pe locul șase în Europa anul trecut ; însuși ministrul sportului din Irlanda a ținut să-i salute personal pe jucătorii noștri înainte de începerea jocului. Totodată, a fost a 12-a partidă sub conducerea lui Jenei și din care 8 în deplasare. E de menționat că în acest început de palmares figurăm deocamdată cu numai două înfrîngeri : anul trecut 1—3 cu Polonia și acum 0—2 cu Irlanda. Vom uita de aceste înfrîngeri, desigur, în condițiile în care vom reuși să construim o echipă competitivă, capabilă să asalteze cu succes preliminariile Campionatului Mondial care încep în toamnă. Acesta este lucrul cel mai important, restul se va duce „pe aripile vîntului", ca acești nori ce bîntuie deasupra Irlandei aducînd și risipind ploaia într-un ritm neașteptat.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Reluare cu încetinitorul

Sportul studențesc nu depune armele

Mircea Lucescu : „Meciul din Regie a început mai slab, din cauza prudenței excesive. Și noi și studenții aveam nevoie de cele două puncte. Egalul ar fi însemnat pierderea contactului cu bătălia pentru titlu. După pauză, a fost un joc frumos. Am mărit ritmul, a fost 2—0, putea fi și 3—0, dar și 2—2, la bara lui Sorin Răducanu. Un meci egal ar fi fost totuși nedrept". **Ce s-a întîmplat cu Cămătaru ?** „Cămătaru face ușor comoție. Uneori am sentimentul că și din teamă. La pauză a spus că are amețeli și a solicitat înlocuirea. Acum e bine, a plecat în Irlanda". **Cămătaru și Manu erau la pămînt. Ardeam de curiozitate să văd ce se întîmpla dacă în poarta Sportului Studențesc intra Răzvan Lucescu, în acel moment rezerva de portar !** „A fost un moment îngrozitor. Cîteva momente m-am rugat pentru revenirea lui Manu, ca să nu intre Răzvan. Dacă intra, poate că unii l-ar fi considerat țapul ispășitor, deși sînt convins că Răzvan ar fi apărat cu ardoare șansele echipei sale." **Pe ansamblu ?** „Am revăzut meciul pe casetă. Repriza a doua a fost un adevărat spectacol. Sportul a jucat deschis, cu multă sportivitate". **Au pierdut și bătălia și războiul ?** „Nu sînt o echipă de coada clasamentului. Nu trebuie să depună armele. Valoarea lotului și a fiecăruia în parte, maniera de a juca trebuie să le aducă și rezultate". Vasile Ianul : „Am fost mai rapizi, mai incisivi și numai cele două gafe în apărare (Varga și Movilă) ne puteau încurca. Ne apropiem de formula optimă de echipă. A lipsit doar Mateuț, acum refăcut. Mă bucură și revenirea lui Orac". **Sportul studențesc ?** „Nu e de retrogradare. Are individualități pe care și le poate dori oricine." Dan Petrescu, aflat la mijloc : „Repriza a doua a fost admirabilă. La golul Sportului n-a fost ofsaid, după cum la mingea stopată pe piept de Andone n-a fost hent, cum au strigat spectatorii de la peluză. Eram aproape și am văzut cum Andone a stopat corect și frumos mingea pe piept." De cealaltă parte, Barbu Emil Popescu : „Fără atîția titulari, am jucat un meci frumos. Rezultatul ne dezavantajează prin prisma a ceea ce ne așteaptă. Dinamo mi s-a părut mai reținută ca de obicei." **Rămînești la aceeași formulă în conducerea tehnică ?** „Deocamdată da. Așteptăm ca jocul echipei să se materializeze în puncte". Gino Iorgulescu, bolnav, absent luni și marți de la antrenamente : „Am jucat frumos, în ciuda absențelor. Am ajuns la minus opt la adevăr, dar nu depunem armele". Eugen Banciu : „Copiii, cum le spun eu celor tineri au jucat frumos, au făcut un meci superb. Rezultatul : zero puncte. De acum totul depinde de cum se mobilizează și conducerea tehnică și fiecare jucător în parte. Noi le asigurăm toate condițiile. **Vă amenință retrogradarea !** Ca și pe alții ! Știu eu pe să mai zic despre asta".

Constantin și Geolgău

Nicolae Stroie : „Cinci puncte din trei meciuri, frumos, tare frumos. Am cîștigat un antrenor, Constantin, un jucător, Geolgău, la care anul trecut eram la un pas de a renunța. Constantin a propus să nu ne grăbim, să mai încerce și el. La Pitești, Geolgău a fost cel mai bun de pe teren. Victorie clară. Publicul a fost sportiv. Ne-a aplaudat și i-a cîntat puțin din degete pe argeșeni la sfîrșitul meciului". **Victorie cu sacrificii ?** „Meci aspru, la limită. Badea are șapte fire de ață la buză, Cioroianu fractură la piramida nazală, Stoica — hematom. Silviu Lung s-a autoaccidentat. La o minge grea, a făcut disjuncție în timpul plonjonului. Golul a fost corect. Păcat că am mai ratat trei ocazii prin Bițâ, Bicu și Ciurea. Puteam să ne întoarcem acasă cel puțin cu 2—0." Gheorghe Crețu, președintele C.J.E.F.S. Argeș (echipa și conducerea clubului F.C. Argeș se află în turneu în Albania iar Florin Halagian internat în spital) : „Meciul cu Universitatea se poate compara cu cel susținut de națională cu Irlanda la 1—0. Am atacat mereu și am pierdut din lipsă de luciditate. Echipa se află în creștere vizibilă. Nu ne îngrijorează mai mult starea de sănătate a lui Halagian. **Cine se ocupă de echipă în perioada aceasta ?** Doi portari : Spiridon Niculescu și Speriatu". **Arbitrajul ?** Corect, foarte corect. **Dar Universitatea ?** „Bine așezată în teren, cu Geolgău în mare formă, cu Adrian Popescu formidabil pe postul lui Costică Ștefănescu. Îmi pare rău de accidentarea lui Lung. A scos o minge din pălanjen, ca pusă cu mîna, dar s-a și lovit. **Ce-a spus Halagian după meci ?** Nimic, a fost negru de amărăciune. Dacă am fi cîștigat cu 4—1 sau 4—2 nimeni n-ar fi spus nimic. A fost o zi proastă și atîta tot.

Punctul cel mare al Rapidului

Eugen Ignat : „La Ploiești s-a jucat tare, prea tare. Bozeșan a ieșit accidentat, Vlad e lovit, Iordache l-a lovit tot timpul pe Matei. Arbitrul a fost împins de jucători, maseurul și medicul au intrat pe teren, au făcut scene. Publicul a fost mai realist și mai înțelegător decît conducerea echipei. Am greșit de cîteva ori pe atac și am ratat o victorie. Cei noi nu au ajuns la o armonizare, mai ales în atac. **Surprize ?** Obiectivitatea publicului. Iar noi am luat un punct important în balanța campionatului. Face parte din planul nostru de salvare." La Ploiești, l-am găsit doar pe contabilul șef al clubului, Nicolae Octavian : **Ce părere aveți de egalul cu Rapidul ?** Știți, eu n-aș vrea să supăr pe nimeni." **Nu supărați.** „Da, dar niște lucruri pe care presa le-a înfierat n-au fost chiar așa". **Care ?** „Vedeți, sînt unele lucruri"... **Ce a fost cu reținerea carneților lui Caciureac și Ștefan ?** „Ce carnete, eu nu știu nimic" ! **N-au injurat arbitrul ?** „Nu știu, mai bine să vorbiți cu tovarășul președinte."

CORNEL NISTORESCU ■

Toată lumea face sport

● Discuții infocate se poartă după fiecare tragere la sorți în cupele europene la fotbal cu privire la ordinea meciurilor dublei manșe. Opinia cvasigenerală este că disputarea partidei-tur în deplasare ar constitui un avantaj. Așa să fie ? Iată cel mai recent exemplu : în nu demult încheiatele sferturi de finală, calificările au fost perfect simetrice în fiecare dintre cupe — cîte două formații au ajuns în semifinale jucînd returul în deplasare și, respectiv, „acasă". Iar Steaua, cum știți, a avut în actuala ediție toate meciurile tur pe teren propriu ! Atunci ! ● Comitetul de organizare a Jocurilor Olimpice de vară de la Barcelona, din 1992, a ales, dintre cele 16 proiecte prezentate, mascota oficială a competiției, un simpatic cîine, operă realizată de designer-ul Javier Mariscal. În cîteva luni, s-a anunțat, primele produse cu emblema aleasă vor fi puse în vînzare. ● Fotbalistul sovietic Oleg Blohin a renunțat la anunțatul transfer în Austria, unde urma să evolueze în formația Vorwaerts, din al doilea eșalon, continuîndu-și activitatea la Dinamo Kiev. „Balonul de aur" 1975 a declarat că problemele financiare nu trebuie să primeze în fața unei reputații clădite cu trudă, iar echipa austriacă este, orice s-ar spune, modestă. ● Calificarea echipei Italiei la Jocurile Olimpice din acest an, de la Seul, ridică probleme deosebite de calendar, întrucît datele turneului olimpic coincid cu cele ale reluării campionatului și cu primele etape ale cupei. În plus, din sezonul viitor, prima ligă va cuprinde 18 echipe, în loc de 16. Opinia generală este că o zi nu e o onoare pentru calcio, așa încît au fost avansate două propuneri : începerea campionatului la 9 octombrie și, i s-a sugerat antrenorului Dino Zoff, selecționarea a cel mult doi jucători de la fiecare echipă...

LUCIAN OPREA ■

ŞAH cu Margareta Mureşan

„Festivalul mondial"

Primul „Festival mondial al şahului" a fost găzduit de oraşul Saint John şi a reunit specialişti, tehnicieni, ziarişti şi foarte mulţi şahişti. Punctul de atracţie a fost, fără îndoială, reuniunea candidaţilor la titlul mondial ce au trecut prima fază a meciurilor eliminatorii din anevoiosul drum spre desemnarea şalangerului actualului deţinător al cununii cu lauri, Garri Kasparov. În paralel cu întrecerea celor mai buni şahişti ai planetei organizatorii au furnizat căi de întrecere în sistem „open". Primul turneu de acest fel s-a bucurat de participarea a 75 jucători de renume din trei continente, printre aceştia numărindu-se şi reprezentanţii noştri Mihai Şubă şi Ovidiu Foişor. Jucătorii români au avut de suportat asaltul unui joc de mare calitate al unor mari maeştri bine cotaţi în listele Elo precum Christiansen, Eingorn, Torre, Lputian, Ivanovici, Barlov, Nogueiras, Cernin etc. Jucătorii titraţi (20 mari maeştri, 31 maeştri internaţionali şi 7 maeştri FIDE) au fost cei care au dus „trena" concursului de-a lungul celor nouă runde, partidele desfăşurîndu-se cu controlul timpului la două ore pentru 40 mutări.

După trei runde s-a făcut prima departajare valorică, doar patru jucători: Benjamin, Levitt, Rohde şi Wolf cumulînd maximum din numărul de puncte puse în joc, urmaţi imediat de un pluton de aspiranţi la victorie: Gulko, Groszpéter, Ivanovici, Lalici, Nogueiras şi Şubă. O rundă mai tîrziu grupul fruntaşilor s-a mărit la 14 jucători, dintre aceştia enumerîndu-i doar pe Gulko, Şuba, Eingorn, Nogueiras, Torre. Fostul nostru campion, O. Foişor, tatona poziţia fruntaşă alături de alţi 12 şahişti de pe poziţia unui „bagaj" de 2,5 puncte. Partida sa cu Jean Herbert a fost considerată drept cel mai bun atac jucat. Iată cum jucătorul nostru a condus lupta spre victorie: **FOIŞOR — HERBERT** 1. d4 Cf6 2. c4 e6 3. Cc3 Nb4 4. e3 c5 5. Nd3 Cc6 6. Cge2 c:d4 7. e:d4 d5 8. c:d5 C:d5 9. a3 Ne7 10. Nc2 00 11. Dd3 g6 12. h4 C:c3 13. b:c3 e5 14. Dg3 e:d4 15. h5 Nd6 16. Nf4 N:f4 17. C:f4 g5 18. h6 f6 19. 00 d:c3 20. Tad1 Cd4 21. D:c3 g:f4 22. T:d4 Db6 23. T:f4 Rh8 24. Tel şi negrul s-a recunoscut învins.

Marele maestru Mihai Şubă a dat dovadă de multă înţelegere a sistemului de concurs, jucînd angajant atunci cînd era nevoie şi recurgînd la strategia egalurilor de luptă în compania adversarilor puternici. Jocul său s-a bucurat de aprecieri din partea tehnicienilor prezenţi la Saint John. Partida sa susţinută împotriva lui Jorge Gonzales a fost selecţionată printre cele mai bune dueluri ale concursului. S-o urmărim! **GONZALES — ŞUBA**: 1. c4 Cf6 2. Cc3 c5 3. g3 e6 4. Ng2 d5 5. Cf3 d4 6. Ca4 Cc6 7. 00 e5 8. d3 h6 9. e4 Ng4 10. h3 Ne6 11. a3 Cd7 12. Nd2 a6 13. b3 b5 14. Cb2 g5 15. Rh2 Nd6 16. Cg1 h5 17. Ce2 h4 18. g4 Cb6 19. Dc2 f6 20. Tfb1 Rf7 21. b4b:c4 22. C:c4 C:c4 23. d:c4 De7 24. Ce1 Thc8 25. Cd3 Cd8 26. Nf1 Re7 27. Tc1 Cb7 28. Cb2 c:b4 29. a:b4 N:b4 30. N:b4 D:b4 31. Ca4 Tc7 32. c5 Nb3 33. Db2 a5 34. Cb6 Td8 35. Da3 d3 36. D:b4 a:b4 37. N:d3 T:d3 38. Ta7 Tf7 39. c6 Cd6 40. Td7 Tc3 şi, felicitîndu-şi adversarul, albul a cedat.

Odată încheiată runda a opta, clasamentul se stabilizase, dar lucrurile erau încurcate: tragerea la sorţi a perechilor de adversari din ultima rundă putea (teoretic) schimba ierarhia stabilită momentan. Americanul J. Benjamin era cap de listă cu 6,5 puncte, M. Şuba şi M. Rohde (autor al celei de-a doua norme de mare maestru) se aflau la o jumătate de punct, în timp ce alţi opt participanţi erau grupaţi cu 5,5 p.: A. Cernin, S. Lputian, B. Gulko, D. Barlov, J. Nogueiras, A. Groszpéter, B. Damljanovici. Fruntaşii clasamentului nu au jucat suficient de angajant partida a noua: au fost consemnate remize în majoritatea derby-urilor. Autor al unei victorii importante asupra maestrului internaţional maghiar A. Tolnai, O. Foişor a săltat în clasamentul final stabilit astfel: I. Benjamin 7 p., 2—3 Rohde, ŞUBA 6,5, 4—16. Gulko, Christiansen, Eingorn, Cernin, Nogueiras, Lputian, Torre, Ivanovici, Damljanovici, Barlov, FOIŞOR, Groszpéter, Piasetski 6... Clasarea pe locul doi a marelui maestru timişorean reprezintă un mare succes şi o confirmare a intrării în formă la început de sezon într-un an olimpic. Calitatea partidelor sale este ridicată, iar noile idei teoretice aplicate în deschidere dovedesc seriozitatea în pregătire a jucătorului nostru nr. 1. Fără prea mare experienţă în jocul de turneu „open", maestrul internaţional ieşean O. Foişor a demonstrat multă ambiţie şi putere de luptă în compania unor adversari valoroşi.

MARGARETA MUREŞAN

Civilizaţia sportului

Păstraţi-vă locurile!

Nu ştim dacă psihologia şi sociologia pot să dea soluţii pentru a preîntîmpina tragediile de la unele competiţii sportive. După cum afirmă cronicarii, au trecut aproape 90 de ani de la primul mare scandal care a izbucnit cu ocazia unui meci de fotbal şi mai sînt unii care nu au tras învăţăminte din astfel de „evenimente".

Să ne amintim cîteva cronici întunecate din istoria fotbalului mondial. Se pare că cel mai înflamabil punct de pe glob ar fi oraşul scoţian Glasgow. Rivalitatea dintre cluburile Celtic şi Rangers a atras după sine numeroase victime. Încă în anul 1902, în „Ibrox Park", 25 de spectatori au fost călcaţi şi sufocaţi de mulţimea cuprinsă de panică. În anul 1961, din cauza presiunii spectatorilor, s-a deteriorat bara de protecţie a uneia din tribune. Efectul — doi morţi şi sute de răniţi. Cinci ani mai tîrziu, tot la Ibrox, au fost înjunghiate cu cuţitele trei persoane de către indivizi neidentificaţi. Cînd se joacă meciurile Celtic — Rangers, poliţia dislocă grupe anume instruite, înzestrate cu echipament special. Autobuzele ambelor echipe îşi aleg pînă la stadion trasee diferite. De asemenea, în tribune, suporterii sînt plasaţi în zone depărtate. Cu toate aceste precauţii, în ianuarie 1971 s-a ajuns la catastrofă. În ultimul minut, Celtic a luat conducerea cu 1—0, iar suporterii decepţionaţi ai lui Rangers au început să părăsească stadionul. Dar, în ultimele secunde, scorul a devenit egal: 1—1. Un strigăt puternic a răsunat pe stadion şi i-a întors din drum pe cei care îl părăseau. S-au ciocnit două valuri de spectatori. S-a iscat un haos de nedescris în care şi-au pierdut viaţa 66 de oameni.

Asemenea întîmplări tragice s-au semnalat şi în alte oraşe şi ţări. În 1974, la Cairo, suporterii supăraţi care nu au putut să pătrundă pe stadion ca să urmărească meciul dintre Zamalek şi Dukla Praga au forţat intrările. Şi-au pierdut viaţa 48 de persoane. La Buenos Aires, în 1968, oamenii de ordine au uitat să deschidă porţile înainte de terminarea unui meci. Mulţimea a zdrobit 80 de persoane. O tragedie asemănătoare s-a înregistrat în Zair unde au decedat 27 de persoane.

Forţele poliţieneşti greşit utilizate au provocat o mare tragedie la meciul Peru — Argentina (Lima, 1964). Argentina conducea cu 1—0. Peru a avut ocazia să egaleze, dar arbitrul uruguaian nu a acordat o lovitură de la 11 metri. Publicul a dorit să se facă dreptate. Poliţia a intervenit cu gaze lacrimogene. În zăpăceala creată, sute de oameni au fost călcaţi în picioare.

Recent, alte două „zile negre" au îndoliat iarăşi lumea fotbalului. Nu demult, 17 oameni au murit pe stadionul din Tripoli. Veniseră să asiste la meciul Libia — Malta. Conform relatărilor mai multor martori oculari, la un moment dat, cu puţin timp înainte de pauză, s-a produs o busculadă spre una din ieşiri. Sub presiunea mulţimii, un planşeu de beton s-a prăbuşit. În spital se mai află încă aproximativ o sută de grav răniţi.

Ca şi cînd toate acestea nu ar fi suficiente, simbătă 12 martie, pe stadionul din Katmandu, în Nepal, alţi adoratori ai „zeului Fotbal" şi-au pierdut viaţa. În timpul unui meci la care erau prezenţi circa 25 000 de spectatori, a izbucnit o furtună puternică însoţită de grindină. Acest uragan în devenire a scos din pămînt copacii din jurul stadionului şi în cîteva zeci de secunde a distrus instalaţia electrică. Cei din tribune, speriaţi, s-au repezit spre porţile arenei. La fel ca la Buenos Aires, în 1968, una dintre ele era blocată! Bilanţul: zeci de morţi şi sute de răniţi!!

Unde vom ajunge? S-a calculat că în decursul anilor, cu ocazia meciurilor de fotbal au fost mai multe victime decît în accidentele feroviare. Un fost mare jucător, olandezul Cruyff, spunea: „Cînd văd ce se întîmplă acum în tribune, încep să mă întreb dacă mi-am dedicat viaţa unei cauze cu adevărat drepte. Niciodată n-am avut iluzia că fotbalul ar fi o oază de fericire, dar nici nu mi-am putut închipui că el poate provoca atîta rău!"

Iată o realitate care nu poate fi ignorată sau subestimată. În lume domneşte o manieră ciudată de a evita confruntarea ştiinţifică cu fenomenul care se numeşte psihologia mulţimii. Sportul evită cercetările pe această temă, apelînd în cazul unei situaţii disperate la ajutorul forţei de ordine, care „tratează" urmările, dar nu poate preveni cauzele.

CRISTIAN TOPESCU

Rugby:

Verificarea continuă

În vederea susţinerii primului meci oficial al anului, cel de la 2 aprilie, cu Italia, selecţionata României a susţinut joi, 17 martie, pe terenul din Ghencea, un meci de verificare în compania selecţionatei Poloniei.

Prin prisma rezultatului, 65—10 (29—6), evoluţia echipei noastre ar părea să fi fost foarte bună. Totuşi, în ciuda scorului, prestaţia echipei noastre ar trebui caracterizată ca fiind modestă. O scuză ar putea fi valoarea partenerului de întrecere, care cu excepţia cîtorva tresăriri de orgoliu, nu a ridicat nici o problemă jucătorilor noştri.

Sperăm că acest meci şi celelalte două verificări în compania selecţionatei de tineret şi a selecţionatei universitare, vor conduce la sudarea noii formule de echipă şi la eliminarea tuturor neînţelegerilor şi bîlbîielilor manifestate pînă acum.

EUGEN NEGREA

Cronica şoselei

Un cros ghinionist

Virgiliu provenea dintr-o familie foarte numeroasă, cei trei fraţi şi surorile sale, în număr de pătru, reuşiseră prin muncă şi voinţă să termine studiile superioare. Şi el, mezinul familiei, intrase la Politehnică cu medie mare şi ajunsese pînă în anul trei. În acest punct s-a poticnit: alcoolul, jocul de cărţi, un anturaj nociv l-au făcut să piardă examen după examen şi să fie exmatriculat. Cînd a aflat tatăl său, s-a dus la conducerea facultăţii dar era deja prea tîrziu: „Tovarăşe decan, n-am avut probleme cu nici unul dintre cei şapte copii şi, uite, tocmai cel mai drag, cel mai talentat îmi face bucata!"

Cînd i s-a pus lui Virgiliu în faţă ipoteza repetării anului, a refuzat categoric: „Eu, să mă înjosesc, pentru nimic în lume! M-au picat pe nedrept, nu le convine că particip la cenacluri, că scriu poezii şi în afară de probleme tehnice mă ocup şi cu altceva. Renunţ la facultate, o pîine s-o găsi şi pentru mine." Fiind şi un practician desăvîrşit, tînărul fu angajat ca şef de brigadă de tractoare. La fiecare discuţie ţinea să plaseze cîte o expresie, locuţiune, maximă pe care le-o explica cu răbdare, deşi ascultătorii nu dădeau semn că spusele şefului lor l-ar interesa în mod deosebit. Îl respectau pentru competenţa lui profesională deosebită şi-i tolerau şi acest hobby... De fapt, Virgiliu devenise un cabotin.

Tocmai se apropiau de locul unde fuseseră convocaţi o parte dintre mecanizatori. Un hîtru, rizînd uşor, le spuse celorlalţi: „să-l auzi acum pe şefu' cu filozofiile lui... dar măcar se pricepe şi la tractoare; ei ţi-l desface în părţile lui componente, el ţi-l montează în cîteva ore la loc". Nu trecu mult şi Virgiliu îşi începu instructajul cu o amintire din facultate: „Cînd scriam vreo poezie, schiţă, povestire mă călăuzeam după cuvintele lui Horaţiu: „Dacă vrei să mă faci să plîng, trebuie să te doară mai întîi pe tine". Eu scriam din suflet, scriam pentru că aveam ceva de spus, de transmis semenilor mei, nu scriam aşa să mă aflu în treabă. Acelaşi lucru voia să exprime şi Horaţiu în citatul pe care vi l-am reprodus. Sinceritatea sentimentelor este una dintre condiţiile forţei emoţionale ale operei de artă."

După ce Virgiliu mai trecu în revistă spusele altor cărturari de vază antici şi moderni, abordă partea practică a instruirii: „Pe scurt, nimeni nu are voie să-şi rezolve problemele personale cu tractoarele statului. Mă simt obligat însă să fac o precizare tot în latină: „Quia nominar leo"... ceea ce se traduce prin: „Pentru că mă numesc leu". Aşa cum leul îşi însuşeşte partea cea mai bună din pradă, aşa şi eu sînt singurul care pot folosi şi tractoarele. Nu, nu în interes personal ci pentru control. Eu nu fac abuz de putere". Cu acest eufemism Virgiliu încercă să dea o tentă de „legalitate" deselor lui incursiuni pe la „crame şi cazane". (E uşor de imaginat despre ce fel de „cazane" e vorba.)

După ce-şi „instrui ciracii", Virgiliu îi anunţă solemn că pleacă în control. „Fiţi deci atenţi, stimaţi colegi, voi fi omniprezent — verificarea practică fiind cea mai bună muncă de prevenire".

Autovehiculul trăgînd după el cele două remorci, porni la drum spre parcelele ce urmau să fie semănate cu porumb. Un vehicul în mişcare ce se deplasează nu prea repede e considerat „abordabil" şi deci prezintă o „tentaţie pentru cei mici": „te şi plimbă, te şi scuteşte de efortul mersului pe jos". Micul Corneliu nu stătu mult pe gînduri şi o luă la fugă. La „suta de metri" era primul, nu pe clasă, ci pe şcoală. Distanţa pînă la „obiectivul" ce trebuia ajuns se micşora „văzînd cu ochii". Mai avea doar doi, trei paşi pînă la oblonul din spate al celei de-a doua remorci. Ochise şi locul pe unde trebuia să se caţere fără a se zgîria în vreo sîrmă, cui, aşchie. Mai puţin atent la denivelările drumului, se împiedică de un pietroi şi se izbi cu capul de lemnul oblonului, prăbuşindu-se pe carosabil. Singur, Claudiu, aflat la mică distanţă în spatele colegului său, văzu întregul film al întîmplării. Îşi dădu seama pe loc de gravitatea situaţiei şi ceru ajutorul celor cîtorva cooperatori care îşi aşteptau rîndul la moară. Copilul fu urcat pe un fel de targă improvizată şi dus la spitalul comunal pentru îngrijiri medicale. Cu o bicicletă împrumutată, Claudiu porni pe urma tractorului. Fu nevoit să pedaleze destul kilometri pînă ajunse tractorul. Îl depăşi făcînd tractoristului semn de oprire: „Dumneavoastră eraţi la volan, nene Virgiliu?"... „Da, şi cei cu asta?"... „Ce coincidenţă stupidă... păi nepotul dv., Corneluş, fugind după tractor şi voind să se urce în el, se lovi de oblon, căzînd pe asfalt. Acum e la spital, l-am dus noi aşa cum am putut. Cred că nici nu ştia că tocmai dv. eraţi la volan. I-ar fi fost teamă şi n-ar fi făcut el „crosul" acesta ghinionist. De-aţi şti cît vă admiră! Ce n-aş da să ştiu şi eu pe de rost atîtea lucruri ca nenea Virgiliu". mi se destăinuia el deunăzi. „Eşti tu mic, Claudiu, dar ce suflet mare ai! În viaţă să faci cît mai mult bine, asta îţi va aduce mulţumire şi fericire şi să te ţii de carte. Nu lua exemplul meu".

VICTOR BEDA

Inițiativă utecistă

Sub deviza „Tineri, să ne construim propria casă", din inițiativa Comitetului județean al U.T.C., la Satu Mare, s-a deschis Șantierul județean al tineretului". În cadrul acestui șantier își vor desfășura activitatea, timp de trei luni, 200 de brigadieri, avînd ca obiectiv sprijinirea substanțială a Intreprinderii antrepriza de construcții montaj Satu Mare în construirea a 200 de apartamente, amplasate în blocurile ce se vor înălța în cochetul cartier Micro-17 din municipiul reședință de județ. Noile apartamente ce se vor ridica aici vor fi repartizate chiar tinerilor care lucrează la construirea lor.

Restaurare de capodopere

Conservarea și restaurarea pieselor din patrimoniu — lucrări de pictură, grafică, tapiserie —, sînt o preocupare constantă a specialiștilor Muzeului de artă al Republicii Socialiste România. În laboratorul de profil de aici, au fost restaurate, recent, cîteva tablouri, între care „Flori de măr" de Nicolae Grigorescu, „Flori" de Gheorghe Petrașcu, „Uciderea lui Mihai Viteazul" de C. Lecca, piese care au necesitat o îndelungată și minuțioasă muncă de consolidare a suportului, de redare a prospețimii culorilor.

Montarea pe un alt suport, mai rezistent, a unui tablou de Marcel Iancu, consolidarea pînzei, redarea aspectului inițial al lucrărilor „Natură moartă", de Schweitzer-Cumpăna, „Liliac" de Sava Henția, „Flori" de Octav Băncilă, „Maci" de Ștefan Popescu, se află, de asemenea, în atenția restauratorilor, iar două acuarele pe hîrtie, de mari dimensiuni, ale Stelei Samson, și o tapiserie, anonim flamand din sec. al XVII-lea, se află în prezent în lucru.

Tradițiile învățămîntului agricol

Agronomul și economistul român de origine slătineană Petre S. Aurelian, de la a cărui naștere se vor împlini, la 12 decembrie, 155 de ani, a creat, în 1873, la Pantelimon — București, prima fermă didactică experimentală de stat din România și a redactat și editat, în urmă cu 111 ani, cel dintîi „Manual de agricultură", destinat elevilor școlilor primare din țara noastră.

COSTINEȘTI, DRAGOSTEA MEA...

Am fost la Costinești într-una din zilele însorite ale acestei săptămîni, într-o primă vizită de prospectare a noutăților cu care gazdele ne-au obișnuit an de an și am constatat cu plăcere că mirificul teritoriu de vacanță al tinerilor din România și al colegilor lor de generație din numeroase alte țări ale lumii este aproape gata pregătit pentru startul într-un nou sezon estival. De altfel, nici nu mai este mult pînă la aceasta, știut fiind faptul că stațiunea Costinești își deschide primitoare porțile, înaintea celorlalte surate ale sale din salba de nestemate a litoralului românesc al Mării Negre : la 28 aprilie, aici sînt așteptați 2 000 de tineri din numeroase județe ale țării, pentru o „minivacanță" (se poartă iarăși...) de 4 zile.

Cornel GOGOAȘĂ, tînărul și energicul director al stațiunii ne-a informat telegrafic (atît cît a avut timp între două „comandamente" cu constructorii ce au luat în primire stațiunea, după plecarea ultimilor întîrziați din toamna trecută), despre cîteva din noutățile, care vor conferi stațiunii tineretului un spor de frumusețe și atractivitate.

Le reproducem și noi, în același stil, propunîndu-ne să revenim cu detalii într-un număr viitor, mai aproape de sezon.

Deci : în această vară capacitatea stațiunii va crește cu încă 270 de locuri de cazare, prin construcția, în zona de sud, a unor noi bungalow-uri de tip „Amiral" ; în același perimetru se va deschide și o nouă pițerie, cu 200 de locuri ; hotelurile, căsuțele și unitățile de alimentație publică vor primi noi dotări, însumînd 3,5 milioane lei ; zestrea de frumos a stațiunii se vor adăuga 100 000 de flori, numeroși arbori ornamentali, jardiniere etc ; pe plaja stațiunii se va construi un tobogan acvatic, iar responsabilii în domeniul sportului nautic intenționează să organizeze o regată de windsurfing ; în centrul Costineștiului se află în construcție un complex comercial modern și funcțional.

Primim asigurări, de asemenea, că, momentelor de mare interes din programul cultural-educativ ce au făcut din Costinești un centru cultural estival al țării și anume : Salonul național de grafică satirică, Concursul filmului pentru tineret, Gala tinerilor actori, Serbările mării și ale tinereții, Festivalul jazz-ului, Concursul „Muncii, tinereții și frumuseții", Galele Costineștiului, Zilele cărții pentru tineret etc., li se vor adăuga și altele, la fel de pasionante și atractive.

C. ISMAILEANU

Monumente ale naturii

În cadrul rezervației naturale, ce ocupă o suprafață de circa 17 000 ha, în masivul muntos Cozia de pe teritoriul județului Vîlcea, pot fi întîlnite animale specifice faunei mediteraneene, grație microclimatului mai blînd care caracterizează zona menționată.

Printre ele se numără scorpionul, vipera cu corn, lăcusta migratoare, chilopodul denumit „Scutigera Cleonatra", care au găsit aici, condiții optime de viață și de perpetuare a speciei.

În bazinul hidrografic al rîului Olănești, ce străbate pitoreasca stațiune balneoclimatericâ vîlceană cu același nume, au găsit condiții propice pentru existență și dezvoltare peste 950 de specii de plante rare, unele dintre ele, printre care ghințura galbenă, bulbuci de munte, tisa, zada, bujorul de munte, fiind declarate monumente ale naturii și, implicit, ocrotite prin lege.

În perimetrul comunei Goranu — localitate suburbană a municipiului Rîmnicu Vîlcea — pe valea pîrîului Stănciofu, se află o zonă, declarată rezervație naturală, în care apele au modelat, în solul pietros de marnă vînătă, stîlpi dorici înalți de peste 60 metri, tuburi dantelate, asemănătoare celor de orgă, piramide cu bazele deschise în formă de evantai, turnuri crenelate, aparținînd, parcă, unor castele din basme și alte asemenea „construcții" bizare de o stranie frumusețe, ce constituie un punct de atracție pentru turiști, în oricare dintre anotimpuri, dar, mai ales, în zilele însorite de vară. **(St. Grecu)**

De cinci ori „A"

Tinerii Doina și Mihail Gavril, din Rădăuți, pot fi considerați și sînt considerați de concetățenii lor niște părinți fericiți. Marea lor bucurie o reprezintă cei cinci copii : Adalgiza, Andreea, Anca, Alexandru și Adriana. Cei „5 A", cum li se mai spune pentru că numele fiecăruia începe cu prima literă a alfabetului, sînt sănătoși, veseli și pușl, bineînțeles, pe micii ghiduși specifice vîrstei.

De menționat că ultimii trei dintre ei sînt gemeni și de curînd și-au sărbătorit fericita zi a venirii lor pe lume. **(I. Brădeanu)**

Știri selectate de OVIDIU MARIAN

VREMEA — cum a fost / cum va fi

Dr. ION DRAGHICI
director I.M.H. București

Pentru ultima săptămînă a lunii martie, există o serie de argumente climatologice care atestă instalarea regimului de primăvară. În mod obișnuit, în această perioadă temperaturile medii zilnice depășesc +5°C chiar și în Maramureș, nordul Transilvaniei și al Moldovei ; singura zonă caracterizată în continuare prin temperaturi medii sub 5°C rămîne cea a depresiunilor Ciucului și a Giurgeului. În medie, în zilele acestei perioade se semnalează ultimele ninsori la Arad, Baia Mare, Bistrița, Deva, București-Băneasa, Galați, Iași. În anii cu primăveri blînde, începînd cu acest interval în Lunca Dunării și în zona litoralului românesc al Mării Negre nu se mai produc înghețuri.

Pătrunderile de aer rece de natură polară, ce mai sînt totuși posibile îndeosebi peste partea de răsărit a țării, nu mai conduc la un regim termic sever, de amploarea celui consemnat de regulă în primele două decade ale lui Mărțișor. Desigur, există și excepții... de exemplu în 1932 în ultima decadă a lui martie s-a consemnat o răcire deosebit de puternică, în estul țării temperaturile maxime diurne rămînînd negative : —0,3°C la București-Băneasa, —1,2°C la Constanța, —2,0°C la Galați și chiar —3°C la Iași ; în aceeași perioadă, minimele nocturne au fost de asemenea deosebit de aspre în Moldova și Muntenia, de exemplu —9,5°C la București-Băneasa.

Deseori, în intervalul considerat încep să-și facă apariția invazîile de aer tropical, anunțînd parcă venirea verii. Astfel, în 1952, pe fondul general al unui Mărțișor rece, în prime decadă consemnîndu-se și recordul de frig de la întorsura Buzăului (despre care s-a relatat la timpul potrivit în această rubrică), în ultimele zile ale lunii 50 de stații meteorologice din rețeaua națională și-au stabilit maximele absolute. Dintre aceste valori extreme menționăm : 30,4°C la Giurgiu, 30,5°C la Grivița și Constanța, 30,6°C la Sibiu, 31,2°C la Medgidia, 31,5°C la Basarabi, 31,8°C la Focșani și 32,8°C la Odobești.

Tot în legătură cu evenimentele deosebite ale lui martie 1952, citîm din Buletinul Lunar al Institutului Meteorologic Central, „La Vîrfu Omu în zilele de 25—27 martie viscolește puternic. Un fenomen rar s-a produs aici în noaptea de 27 martie cînd starea electrică a fost destul de agitată și din cauza gradientului ridicat, prin corpurile metalice și ascuțite s-au produs descărcări electrice sub formă de efluvii, cînd aspect de foc electric".

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 24-30 martie 1988

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	11÷17	1÷5	6÷10	30,5	Grivița 1952	-9,5	Galați și Buc. Băneasa 1932
Deal și podiș	7÷15	-2÷4	6÷10	32,8	Odobești 1952	-14,9	Rădăuți 1963
Depresiuni	8÷13	-4÷1	8÷9	29,3	Întorsura Buzăului 1947	-15,2	Miercurea Ciuc 1957
Vf. Omu	-3÷-1	-11÷-9	30	8,2	Vîrfu Omu 1977	-22,0	Vîrfu Omu 1938
Litoral	9÷11	3÷4	6	30,5	Constanța 1952	-4,8	Constanța 1932

Dar cum va fi vremea în intervalul 24—31 martie 1988 ?

Regimul termic se va situa în limitele normale climatice, ușor mai scăzut decît acesta în regiunile nordice și în depresiuni, în primele zile.

Nebulozitatea va fi mai pronunțată în sudul și estul țării unde temporar va ploua. În celelalte regiuni se vor semnala averse de ploaie, cu caracter local.

La munte precipitațiile vor fi și sub formă de lapoviță și ninsoare.

Temperaturile minime nocturne nu vor coborî decît izolat în depresiuni sub limita de îngheț. Maximele diurne vor avea valori cuprinse între 8° și 18°, ușor mai coborîte la începutul intervalului, dar și mai ridicate în ultimele zile în regiunile sudice.

★

Anual, la 23 martie se sărbătorește Ziua Meteorologică Mondială, pentru a comemora intrarea în vigoare, în anul 1950, a Convenției ce a transformat vechea Organizație Meteorologică Internațională — organism neguvernamental creat în 1873 — într-o instituție interguvernamentală, cunoscută astăzi sub numele de Organizația Meteorologică Mondială, O.M.M. Convenția oferă O.M.M. cadrul internațional care îi permite să mențină, și să faciliteze cooperarea între țări în domeniul meteorologiei și în cel al hidrologiei operaționale. Ea permite de asemenea, schimbul regulat și în timp util al datelor meteorologice necesare tuturor țărilor pentru elaborarea prognozelor și avertizărilor meteorologice.

Tematica manifestărilor organizate pentru a celebra Ziua Meteorologică Mondială din anul 1988 a fost „Meteorologia și mijloacele de informare". Sugerînd această temă, Consiliul Executiv al O.M.M. și-a propus să sublinieze și rolul jucat de mijloacele de informare în asigurarea legăturii dintre specialiștii meteorologi și beneficiari — fie că este vorba de marele public, fie de utilizatori sau de factorii de decizie.

În România, ca țară situată în zona de interferență a mai multor regimuri climatice diferite, unde vremea are evoluții specifice, uneori extrem de rapide și unde activitatea economico-socială se desfășoară pe baza unei planificări riguroase, problemei utilizării unor căi și mijloace eficiente pentru difuzarea informațiilor meteorologice i se acordă o importanță deosebită, atît la nivel central cît și în plan teritorial. Față de aceste condiții, specialiștii în domeniu se străduiesc să răspundă printr-o activitate cît mai bună, veghind zi și noapte evoluția vremii și a apelor în întreaga zonă Carpato-Danubiano-Pontică, prefigurînd însuși cadrul viitor al acestei evoluții.

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 50 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

Prețul revistei : 3 lei

41505

Biblioteca Județeană